612

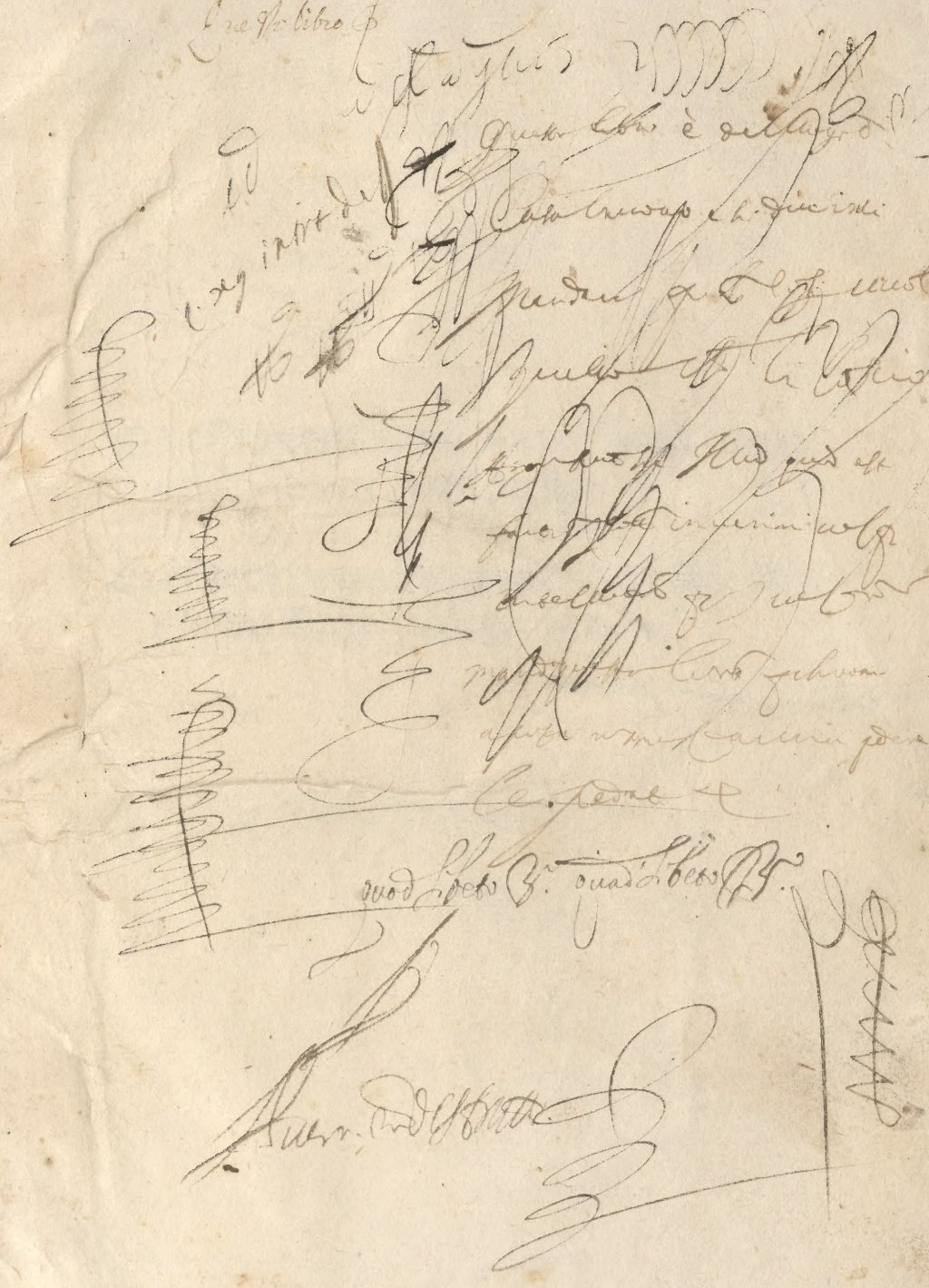

2 vols in 1.

Duns Scotus 1499 - BMC IA 23396

Elenchi Ioannis Scoti Duns. - BMC IA 23396a

Questiones subtilissime Scoti in metaphysicam Aristotelis.

Del Luogo di Casalmaggiore di Capuccini

Eiusdem de primo rerum principio tractatus Atq3 theoremata.

B
765
.D71
1499
INCUNABULA

Mauricius Hibernicus Minoritani ordinis. Reuerendissimo Patri dño: Dño Petro Barutio Patauino Antistiti salutem.

Tantum rem christianã iuuerit. Jo. Scotus cõterraneus meus: & confirmando nostra: & aliena refutando: iam pridẽ doctissimorũ hominũ: prestantissime pater: ne omniũ dicã gentiũ: pdicat ꝓsensus. Nihil sane hẽt diuine littere tã obscurũ arduũ & difficile: qõ vir ille nõ subtili & peracuta indagine dephederit: depheſum nõ ita in vtrãq; partẽ disputauerit: vt manu vna ignẽ: altera aquã ferre videat: tã pfus interit: tã grauis: tã deniq; a vulgo remot⁹: vt interdũ delio idigeat natatore. Ceterũ tanta ille vi disputat: tã validis nitit rationib⁹: vt ei⁹ scripta habere videãt oraculorũ instar: sitq; ipse p hec ꝓsecut⁹: vt in methaphysicis omniũ lõge eminẽtissim⁹ habeat: sed quo clarior Scotus atq; vtilior: comin⁹ ferendũ fuit q illi⁹ theoremata: Methaphysice qstiões & materia de primo pncipio accuratissime disputata in occulto essent dubiũ i curia hoium neglecta: an q hec ita mẽdosa & corrupta videbant: vt nulla tã diligẽs recognitio adhiberi posset: vt tuto in aptũ referrẽt: sed quo ꝓsilio alij ab eo negotio abstinuerit: nõ facile dixeri. Ego nõ q: meli⁹ q̃ ceteri id pstare possem: sed officiũ potius & pietatẽ secut⁹: quũ nup in hec Scot⁹ popularis mei monumẽta icidissem: ne diuti⁹ in tenebris iacerẽt: multo studio & diligentia recognoui: eoq; ipensius id feci: q ita ab initio statuerã: vt tuo noie ãplissime pater in publicũ exirẽt. Juuabitq; vt spero nõ nihil hãc nostrã operã Andreas turrisan⁹ vir impssorie artis sciẽtissim⁹: vel q: eruditis libẽter faueat: vel q ei⁹ gerat nomẽ cui⁹ scripta ab oĩ labe & iuria vindicãt. Habes ita q tria opa vno volumie cõplexa: in qbus si tua ãplitudo nr̃am nõ aspnabit industriã: gaudebo ego nõ parũ pñti officio: vel inprimis q tua cã nõ paucis mihi gratificat⁹ videbor: sed multo plus tuo iudicio: quo nullum apud me maioris esse potest ponderis: vel quia in omni genere disciplinarum prestantissimus sis: aut quia om[illegible]um longe candidissimus. Vale.

OCLC 46994775
9/19/2002 SAK

¶Joannis duns scoti ordinis minorum: ꝙstiones subtilissime sup libros metaphysice Aristotelis. Felicter incipiunt.

¶Et primo ponit prologus in quo exponitur prima ppositio textus.

ØNes homines natura scire desiderant. ¶In principio metaphice quã p manibus habemus premittit pbus hanc ppositionẽ: dignitatẽ ⁊ nobilitatẽ huius scientie cõtinentes: sicut patebit ex processu. Ad qõ videndũ. primo ppõ in se ẽ declarãda. Et secundo ad conclusionẽ intentã est applicãda. ¶Declarat aũt propositio ista dupliciter ĩ genere. videlicet a posteriori ⁊ a priori. A posteriori declarat eam pbus in lra p signũ quoddã dicens. Signũ aũt est sensuũ dilectio: preter enim vtilitatem propter seipsos diligunt: quasi dicat: sensus naturaliter diligunt: nõ solum inquãtum vtiles ad vite sustentationẽ: sed inq̃ntum cognoscitiui: qõ ꝓbat in lra. p hoc q̃ ille sensus maxime diligit naturaliter: qui maxime est cognoscitiuus. ꝝ. visus: quez dicit maxime cognoscitiuuz propter duo: propter cognitiõis certitudinẽ: ⁊ cognitorum multitudinẽ. Certitudo prouenit ex immaterialitate. Quanto enim virtus cognoscitiua est imaterialior: tanto est in cognoscendo certior. plura etiam obiecta p hunc sensum cognoscunt: qz oia corpa tam superiora q̃ inferiora lucem vel colorem participãt: nõ autẽ alias qualitates sensibiles: tãgibiles. ſ. ⁊ audabiles. ⁊ huiusmodi Est igitur virtus ꝓbationis Aristo. in hoc Si magis naturaliter diligimus sensus magis cognoscitiuos. non ppter vtilitatẽ vite tm̃: sed propter cognitionẽ. g̃ scire magis naturaliter desideramus. quia hec cognitio est nobilior cognitione sensitiua. ⁊ cognitio nostra sensitiua finaliter ad hanc ordinat. ¶Declarat scõ ppõ preassumpta a qbusdã a priori siue a cã tripliciter.

¶Primo sic. omne impfectũ naturaliter appetit suam pfectionẽ sicut haberi potest ex primo phycoꝝ. ca. vltimo. Anima autez hominis de se impfecta est ſm intellectiuã potentiã cum sit velut tabula nuda in qua nihil depictum est ſm phm. ꝫ. de aĩa. g̃ naturaliter desiderat scire: qõ est pfectio eius ſm hanc potentiã. ¶Scõ declaratur eadem sic. vnũqõq; naturaliter appetit suam ppriã opationẽ vt graue moueri deorsum propria aũt opatio hois est intelligere. qz per hoc ab alijs distinguit. g̃ ꝛc̃. ¶Tertio sic. vnũqõq; naturaliter appetit cõiũgi suo principio. hõ aũt cõiungitur substantijs separatis p intelligere: sicut probat phus. 10 ethycoꝝ. qz in speculatione veritatis maxime assimilamur substantijs separatis. ⁊ in hoc cõcludit btitudinẽ nostrã consistere. g̃ homo naturaliter appetit scire. ¶Sed nõ videtur q̃ iste tres pbationes eo mõ q̃ valent multũ distinguant ab inuicẽ: qz sicut est duplex actus: primus ⁊ secundus. vtiz 2°. de aĩa: ita est duplex perfectio. prima ⁊ scõa. prima quidem est forma vel habitus. scõa est operatio. Et vnũqõq; naturaliter appetit vtrãq; pfectionẽ: cum opatio sit finis habitus. h̃ g̃ ppõ: vnũqõq; naturaliter appetit suã pfectionẽ: concludit ꝓpositum tam de scia: de qua processit prima ratio: q̃z de intelligere: de q̃ processit scõa: nec videtur esse aliq̃ necessitas scõe: quare opatio naturaliter appetat nisi quia est perfectio. ¶Preterea sicut potentia dicit equoce de potentia essentiali q̃ est ad formã: ⁊ accĩtali q̃ est ad operationẽ: vt ptz. 2° de aĩa: ita videt esse equiuoce desiderũ illud qõ est ad formã. ⁊ illud qõ est ad opationẽ ꝓnterez formã. qz in primo non põt habere desiderans ex se desideratũ sine actione alicuius extrinseci agentis. In scõo autẽ põt amoto ipedimẽto. Si igit̃ prima ꝓbatio ⁊ secũda cõcludat hanc ppositionẽ esse veram tanq̃z distincte ꝓbationes: sequit̃ q̃ in hac vna ppositione accipiat desiderũ equiuoce: qñ dicit̃ vnũqõq; appetit ꝛc̃. ¶Tertia ꝓbatio non videt differre a scõa. qz hõ non est natus cõiũgi suo principio. nisi p opationẽ: nec videt esse alia ratio desirandi opationẽ ⁊ talẽ cõiunctionẽ. ¶Ex his igitur tribus probationibus põt colligi vna.

T.c.81.

T.c.14.

La.10.

T.c.2.⁊.5.

T.c.55.

talis.vnūqōq; naturaliʒ appetit suam pfectionē tam primam q̄z scōam. Primā tanq̄z suam ppriā formā:scōam tanq̄z suā propriā operationē:p quā etiā ꝓmūgit suo principio.g̃ hō naturaliē appetit scientiā: q̄ est pfectio prima:t intelligere q̄ est perfectio secūda:p quā ꝓmūgit suo principio. Et eodem desiderio vel saltem vnīuoce dicto:sicut exponet postea: appetit scientia imediate t intelligere mediāte scia: qō gdem desideriū cozrnidet potentie essentiali: qz non hns formā est in potētia essentiali ad actū primū t scōm. Eodē etiam desiderio essentiali pōt appeti imediate operatio:vt finis t forma ppter finē: qñ neutrū habet vel saltem desiderio vnīuoce dicto. Forte enim nō est eadē volitio entis ad finē t finis:vt vtrūq; est illud qō appetit. sed tantūmodo vt finis est quo aliud appetitur: sicut color t lux non vnica visione videntur vt obiecta.sed vt vnū est q̄:alterum qō Alio autē desiderio t equoce dicto appetitur scia imediate t intelligere imediate: loquendo de desiderio accītali. Primuz cozrnidet potētie essentiali. Scōm accītali. Primū pōt dici desideriū ad formā.secundū desideriū ꝓns formaz. De obiectionibus qbusdā ꝓtra hanc ppōnez videbitur in q̄stionibus. Tm̄ sufficiat de declaratione propositionis.

Nunc autez proposi

tio ipsa est ad ppositū applicanda. videlicet ad ostendendū dignitatem t nobilitatez huius scie fic.si oēs hoies natura scire desiderāt.g̃ maxime scientiā desiderabūt. Ita arguit phūs ꝑmo hui⁹.ca.ij. t ibidem subdit que sit maxime scia:illa.s.q̄ est circa maxie scibilia. Maxie aūt dicunt scibilia duplr:vel qz ꝑmo omniū sciunt fine quibus nō pōt alia sciri:vel qz sunt certissima cognoscibilia.vtroq; aūt mō ista scia cōsiderat maxime scibilia.igit hec est maxime scia.t p ꝓns maxime desiderabilis.pbatio minoris quantū ad vtrāq; partē. Quo ad primā partē fic.maxime scibilia primo mō sunt cōmunissima: vt est ens inquātū ens t q̄cūq; sequunt ens inquantū ens.dicit en i Auicē. ꝑmo metaphyce ca⁹.5.a q ens t res imprimunt in alia ꝑma impressione q̄ non acgrit ex alijs notioribꝫ se.t infra b. q̄ prioza sunt ad imaginandū p seipa sunt ea que cōmunia sunt oibus:sicut res t ens t vnū. Et iō nō pōt manifestari aliq̄ horū p pbationē q̄ non sit circularis:hec aūt cōmunissima ptinēt ad cōsiderationē metaphyce ꝑm phm in.4.huius.in ꝓncipio:ē enī scia q̄ speculat ens inquantū ens: t q̄ hmōi insunt ꝑm se tē. Cuius veritas vel necessitas pōt sic ostendi: exquo cōissima primo intelliguntʒ: vt probatū est per Auicē. sequit q̄ alia specialioza nō pnt cognosci nisi illa cōmunia prius cognoscant t non pōt istoꝝ cōiuz cognitio tradi in aliq̄ scia pticlari:qz q̄ rōne i vna: eadē t in alia. Cū ens t vnū dicāt eq̄lr ō oib⁹.10.h⁹.ca⁹.3.b. t ita idē mltotiēs inutilit repeteret.igit necesse est eē aliq̄z sciaz vlez:q̄ p se ꝓsideret illa trāscēdētia: t hāc sciāz vocamus metaphycam q̄ dī a meta qō ē trās t phyis scia q̄si trāscendēs scia:qz est de trāscēdētibus. T.c.7.et.8

¶Sz ista pbatio non vī efficax: qz ens p p⁹ dī de suba ex.4.h⁹ t vnū filr si est trāscēdēs. Si aūt vnū est tm̄ in gne q̄ntitatis:vt dicet infra i qōne q̄dā sup q̄rtū:nō sic eq̄lr dī de oib⁹. ¶De itellectu ppōis h⁹ regre in q̄rto in dubitatiōib⁹. ¶Rnio si ēs eq̄lr dicāt de oib⁹ tūc ē pbatio euidēs. Sz si nō eq̄lr sz ꝑmo de vno aliq̄.igit i ista scia de illo ꝑmo tractabit: t de his q̄ sūt ens ꝑm se t nō in alia scia.sz de aliq̄ posteriori.t ita vt ꝑus vna erit scia vlis: nō qz subm ē vle in ꝓdicādo:qz sic nō differret a logica:sed ꝑm ordinē pfectionis. EX T.c.2.

¶Scōa ps minoris pbat fic. certissima cognoscibilia sunt ꝓncipia t cāe:t tāto ꝑm se certiora q̄nto ꝓpora. Ex illis enī dependet tota certitudo posteriorꝫ. Hec aūt scia ꝓsiderat hui⁹ ꝓncipia t cās fiē pbat phūs ꝑmo h⁹ c.2.p hoc q ipa ē sapia:vt pz ibi i lra.sic igit pz q̄lr h̄ scia est circa maxie scibilia:ex q̄ segit q̄ sit maxime scia:t ita maxie appetēda:fiē p⁹ ōductū est TRA

Ex predictis possunt

elici tres cause huius scientie:finalis scz formalis t materialis:de cā efficiente instrumentali non est magna cura: dūmō scia fit bene tradita. Dicit aūt fuisse Ar. Efficiens aūt ꝓncipale deus est: de quo habet ꝑmo hui⁹.c.ij. sciam ista solus deus ma-

xime hēt: ⁊ si nō solus hēat: qz diuinum nō est natū inuidere: qz iuidia nō stat cū summa bonitate: propter quā bonitatē voluit deus istaz sciam sicut alias pfectiones cōicare hoi. Oñe enim verū a quocūqz dr: a spūssancto dr: sic in glo. ad Coz. sup illud Nemo potest dicere dñs iesus nisi in spū
li.4.c.9 sctō. ⁊ Aug. 83. qstionū. q.i. Oñe vez est a prima vitate verū. Et damasce. c.91. si ab his q foris sunt. s. extra ecclesiā: vtile quid fructificare poterimus: nō abjciendū est: purū ⁊ naturale aurum coaceruātes: contaminatū aūt refutantes: assumamus sermones optimos: deos autez derisibles ⁊ fabulas alienas canibus proijciamus. plurimā enim ex ipsis aduersus ipsos fortitudinem habere poterimus.

De causa finali scien/

dum qz finis huius scie propr⁹: est opatio ꝑm habitū istum: speculatio. s. essentiaz rerū: ⁊ precipue altissimaz causaz ⁊ substantiarū sepataz: in quarū speculatiōe posuit
c.10. Az. felicitatē. 10. ethicoz. Finis aūt extrinsecus sunt ꝑma cā ⁊ substātie sepate: qbus pūgit intellectus nr mediāte hitu huius scie. nō aūt ordinat hec scia ad aliquā aliā tanqz ad finē: sed alie ad ipam: vñ non est vtilis ad aliam ꝑm pbm in lra: prout vtile ꝓpe dr ordinatū ad finē. Sed é q̄libet scia vtili dignior ⁊ nobilior tanqz finis.

De causa formali no/

tandū qz cā formalis huius scie est mod⁹ procedēdi: qui h̄ sicut in alijs libris triplex est: diuisiu⁹: diffinitiu⁹: ⁊ collectiuus. proprīū aūt huius scie est diuidere ⁊ diffinire p essentialia simplr. ⁊ colligere seu demōstrare p cās essentiales simplr ꝓpzes ⁊ notiores: ⁊ maxime p causas altissimas.

¶Contra. dr infra qz omis scia diffinit: ⁊
Ex demōstat p essentialia vel priora. Rñdeo. cōcedo: sed ppriū est huius scie demōstrare p cās vniuersalissimas ⁊ passiones vniuersalissimas ⁊ p essentialia cuiuslibet: nō inquātū huius: sz inquātū substātia vel accidēs zc. hoc tñ est dubium. quere de hoc in octauo in dubitationibus.

¶Hoc modo est metaphysica ꝑm se scibi-
TRA lis; nō tñ sic eam scimus: nec sic inuenīt ab Az. tradita. quere si in toto libro inuenias vnā demōstrationē metaphicā ppter qd: qz ppter impotētiā intellectus nr̄i ex sensibilib⁹ ⁊ minus notis ꝑm se deuenimus in cognitionē imaterialiū q̄ ꝑm se notiora sunt ⁊ tanqz principia cognoscēdi: alia in metaphysica essent accipienda.

Querīt que causa sit

subiectuz in scientia: qz effectiua videt: qz in eodē genere cause est aliqd respectu potentie ⁊ respectu hitus ei⁹: exemplū vt bonum est finis respectu volūtatis ⁊ charitatis: qz hitus non variat rationē obiecti potentie: sed dat modū opādi: sed obiectū intelligibile videt cā efficiēs respectu intellectiue potētie: cum sit passiua. Oz aūt sit finis respectu scie; videt: qz obiectū voluntatis est finis: g̃ ⁊ sciētie. Probatio ꝓntie. qd est finis finis: est finis ordinati ad finē: actus volūtatis est finis actus intellectus. ¶Item cognitio subiecti ꝓncipalit intēditur: aliogn esset scia ꝑfecta. ¶Item a fine denoiat vnūquodqz: ⁊ a subiecto scia: g̃ zc. ¶Oz aūt subm hēat rationē cause formal respectu scie videt: qz subm tribuit speciez vnitatē: ⁊ ordinē: ⁊ dignitatē: hec aūt conueniūt forme. ¶Oz aūt habeat rationem materie cōiter dr: sz est differētia: qz subm ꝓcognoscit ꝑfuse: ⁊ distincte q̄rit: materia nullo mō precognoscit in actu: sicut materia ⁊ subm in materialibus. Silr a subiecto hēt scia vnitatem ⁊ distinctionē ⁊ ordinem: ⁊ necessitatē: nō aūt a materia.

De cā materiali notā/

dum qz nō logmur de materia scie ex qua: cum accidētia talē materiā non habeāt ꝑm pbm in. 8. huius. c. 5. nec de matia in qua. illa est enī aīa: ⁊ hoc ꝑm potentiā eius in- T.c13. et.14.
tellectiuā. Sed loquimur de materia circa quā est scientia: que dicit a quibusdā subiectū scientie: vel magis proprie obiectuz: sicut ⁊ illud circa qd̄ est virtus dicitur obiectum virtutis ꝓproprie: non subiectū. De isto autem obiecto huius scientie ostensuz est prius: qz hec scientia est circa transcendentia. Ostensum est enī qz est circa altissimas causas. Qd̄ autē istoz debeat poni proprīū eius obiectum varie sunt opinio/

nes: ideo de hoc querit primo. Qō. 1.

Arum proprium

v subiectū metaphisice sit ens in quātū ens sicut posuit Auicē. vel deo: t intelligētie: sicut posuit cōmētator auerrois. Et q neutrū pbo ō subiecto

T.c.2. scie: oportet notū esse si est t qd ē. fm phm

T.c.24. primo posteriorū a. t infra. c. illo. difficile āt est nosse. sz in ista scia: nec de deo est notū: si est vel qd est: nec de ēte qd est: g̃ ꝛc. Dinor hēt tres ptes. pbatio pme dupliciter. Primo sic. pbat eā Auicē. 1. metaphice. c. 1. b. q deū esse nō est p se notū cū ꝓcludat ex effectib⁹. 8. phyficor. et. 12. metaphice: nec est despatū cognosci: q signa habem⁹ de eo: t etiā si sit despatū: tūc nō ꝓcognoscitur: nec ingrit eius esse in alia scia: nec morali nec doctrinali: t sic de alijs: igit ingrit eius esse in ista scia. Scdo pbat eadem

T.c.5.t.6. ps minoris sic: in scdo hui⁹ pbat Ar. statū esse in causis efficiētib⁹. Probat igit pmā cām efficiētē esse. illa est de⁹. Probatio scde ptis minoris duplr. tū q deus nō hēt qd fm Auicē. 8⁰. metaphice. c. illo. opus ē vt repetam⁹. Primus nō hēt gen⁹ nec qdditatē: nec diffinitionē: g est altissim⁹ t glioſus: tum q si haberet qdditatē: illa nō esset ꝓcognita in hac sciētia: q fm phm. 2⁰

T.c.1 huius. ca⁰. 1. sicut oculus nycticoracis se habet ad lumē diei sic anime nostre itellect⁹ ad ea que sunt omniū manifestissima.

Ex Tum q Cōmētator dicit. 1. metaphysice. ca. 18. a. diffinitio signat res termiatas in diffinito. nihil in deo est terminatū: q omnino infinitum est.

TRA Probatio tertie partis minoris dupliciter: tum q ens est equocū sicut dicit porphirius. cap'o de specie. Si quis omnia entia vocet equiuoce nūcupabit. Et de hoc amplius infra quādo querit de vniuocatione entis. 4⁰. huius. tum q si sit vniuocū est cōmunissimū: nec habēs genus nec differentiā: per ꝯsequēs nec diffinitionē. diffinitio enī indicat qd. Item ad principale omne subiectū hēt passiones de ipo demōstrabiles fm phm primo posteriorū vbi supra. nec de⁹ nec ens sunt huiusmodi g̃ ꝛc. Probatio pme ptis minoris: tum q passio est extra essentiā subiecti. nihil est in deo qđ nō est eius essentia: tum q Aut cēna. 8⁰. metaphisice vbi prius. Primus nō hēt qualitatē nec quātitatē ꝛc. t nō pōt fieri demōstratio de eo. Probatio secūde ptis minoris: tum q vt prius passio differt essentialiter a subiecto: ens est de essentia cuiuslibet: tum q passio p̄dicat: denoiatiue de subiecto: t subiectū de passiōe: nō nisi p accidēs: ens p̄dicat in qd de qlibet 8⁰.

T.c.vlti. huius. Item ad principale. subiectū cuiuslibet sciētie habet ppria principia t partes fm phm primo posteriorū. c. illo. Certior autē est scientia: nec deus nec ens est

T.c.43. huiusmodi: g̃ ꝛc. Prima ps minoris ptz: cū deus sit primus t simplicissimus. Probatio secūde ptis: q si ens inquātū ens haberet principia. igit qlibet ens haberet principia. sicut arguit phus. 1. priorū. ca. de reduplicatione. si iusticia esset bonū in eo q

T.c.35. bonū iusticia esset omne bonū. Ad oppositū p ente est Ar. 4. huius. in principio vt videt manifeste ex intētione dicere q aliqua scia speculat ens inquātū ens: t illa nō est aliqua particularis. Et Auicē. libro 1. metaphisice. ca. ij. dicit. Primū subiectū huius scie est ens inquantū ens. Ad oppositū p ōo ē cōmētator. 1. phisicorū. 2⁰. vltimo dicēs. qui dicit q prima phia nititur pbare entia sepabilia esse: peccat. genus enī entiū sepatorū esse nō declarat nisi in

T.c.1. naturali scia. hec. n. entia sūt subiecta pme phie: t impossibile est aliquā sciam pbare sūi subiectī esse: sed cōcedit ipm esse: aut q ē manifestū p se: aut q ē demōstratū in alia scētia. vñ peccant Auicē. qui dixit phm primū demonstrare primū principiū esse.

Ad questionē istaz pa

tet q sunt opiniones. vna cōmētatoris. d. q substātie sepate. s. deus et intelligētie sūt hic subiectū: qđ cōfirmat. Primo auctoritatib⁹ Ar. hic in phemio: vbi pbat q sa

T.c.1.t.3. piētia est speculatiua circa principia p̄a t p mas causas ex descriptiōe sapie. t infra. c. 3. hec scia maxie diuina est: q est diuinor t infra in. 6. hui⁹. ca. 1. distinguit Ar. tres ptes scie speculatiue dicēs: phyca esse circa inseparabilia t mobilia. matematicā circa imobilia t insepabilia. Prima vero philosophia circa sepabilia t imobilia cuius

sunt sube sepate. ¶Si igit hec distinctio
scietiax speculatiuax sit 2ueniēs: videt q
T.c.38. sit circa ppria suba ipsarū: q2 fm phm.3°.
de aia. scietie secant vt res. hoc est sicut sub
iecta 2siderata in scietijs. ¶Item ibidem
T.c.2. in.6. vocat hanc scietiā theologicā z pbat
dupliciter. ¶Primo q2 si alicubi diuinū exi
stit: in tali natura existit: hoc est in imobili
z sepabili: quā dixit istam sciam 2siderare
Scdo pbat sic: q2 honorabilissimā scietiā
oportet esse circa honorabilissimū gen°.
hec est honorabilissima: vt pbatū est in p̄
mo: z genus subarū sepatarū est honora
EX bilissimū: g̃ z̄c. ¶Primo de generatiōe
c.1. de his quātū decet vel cōuenit dicitur.
TRA de imobili p̄n° qdem alterius est z prime
phie diuidere opus z̄c. ¶Preterea cōfir
mat opinio cōmenta. ratiōe. p̄mo sic. sube
separate nō sunt nobis oīno ignote: cum
de ipsis multa signa habeam°: igit cogni
tio earū tradit in aliqua scietia: nō natura
li vel mathematica igit in ista: cū sint tan
tūmodo tres ptes scie speculatiue ex.6. hu
T.c1. ius. ¶Item scientia 2siderans aliq multa
attributa ad aliqd vnū primū: maxie cōsi
derat illud p̄mū tanq̄ ppriū subiectū ad
qd alia attribuūtur: vt dicit phūs. 4. huī°.
T.c.2. c.p°. vbiq̄ vō. p. ppria est scia: ex quo alia
dependent: z ppter qd dicūtur. sed prima
causa est illud ad qd oīa entia attribuunt
igit de primo maxime ppria est ista scien
tia vt de subiecto. ¶Scōm istam opinio
nē respondet ad rationes in cōtrariū. Ad
primā patet q minor est falsa quo ad vtrā
q2 partē. de deo enī naturalit z fm se notū
est si est. ¶Et ad pbationē in 2trariū dicit
q deū esse despatū cognōsci nō est: nec q̄si
tum in alia scietia: nec in ista fm se: q̄z
quo ad nos fiat notū ex effectibus: sicut p
cedit ratio. pōt enī aliqd fm se notius fieri
nobis notum ex alijs notioribus nobis.
¶Per hoc ad secundā pbationē ptz. illa
enī demōstratio in.2. huī°: nō pcedit nisi
ab effectu: siue ille effectus sit medū natu
rale: siue metaphysicū. ¶Alit ad scdaz pba
tionē dicit q in 2°. huius nō ostēditur
esse de deo: sz ostendit status de causis effi
ciētibus. z q̄z huius hec duo 2uertant: tū vnū
pōt esse pcognitū in scietia: aliud autē ostē
sum: sicut diffinitio z passio subiecti 2uer-

tunt: z tñ vnū est medium demōstrādi aliū.
¶Aliter videt cōmētator rīdere cōmēto
vltimo. 1. phycoz. q deū ee nō ostēdit nisi
in scia nāli: z si ad ꝟ ostēdēdū fiat aliq rō i
ista scia: ꝟ nō ē nisi assumēdo aliq ex oīb⁹
in scia nāli: sicē p expōnez ei° pz. 2°. huī°. 2°
6°. vbi exponit dōmōstratione ax. de statu
in cātis efficiētib⁹: vbi dic. declaratū est in
nālib⁹ q oē motū hēt motorē: z totā rōnez
ptractat dō mouēte z moto. ¶Per ꝟ pz ad
p̄mā pbationē: q2 deū esse q̄situm est in scia
nāli: nō in ista. ¶Ad scdam q2 illa demon
stratio scōi huī° pcedit ex medio nāli: vi
delicet ex rōne mouētis z moti: nō autē ex
medio metaphysico. ¶Tertio mō rīderi
pōt ad istas duas pbōnes: q ꝟ nō pōt aliq
scia demōstrare suū subm esse: z ꝟ a poste
riori sic in libro elenco ax demōstrat sillo
gismū sophisticū ee p sile z silr. ¶Priscian°
libro. 1. 2structionū oīdit. oīonē 2structā
ee p silez modū habēdi sillax ad dictiōes:
z dictionū ad oīones: tū nulla scia demō
stret suū subm ee demōstratiōe ppter qd
z a posteriori. ¶Ista tertia rīsio pcordat cū p°.
declarat. n. scdaz ptē ei°. Silr nō videt face
re ntīa ad scdam pbōnē. vñ cū regrat pco
gnitio subi añ totā sciaz: quā pcognitionē
nlla rīsio pōt nisi p̄ma. sola illa ē sufficiēs
ad vtrāq2 pbationez. cōmē. n. tñ fugit: si pōt
deū ee tm̄ nobis pcognitus ex aliq medio
nāli. si autē pōt deū ee simplr pcognitū ex
tali medio: z ꝟ psupponit in q̄ntū sic cogni
tū. igr scia nāl simplr erit poz ista: q2 notis
simo ꝟ est aliqd ibi simplicit notius. ¶Ad
aliam partez minoris de quid est: dici pōt
q licet nō habeat qd qd̄ exp̄mat p diffini
tionē: q2 tale qd est limitatū: cū oīs differē
tia diffinies habeat aliq̄ oppositā. Omne
autē habēs oppositū est limitatū: tñ sicut de
us hēt essentiā ullimitatā: ita hēt qd ullimi
tatū. ¶Primo modo pōt exponi auctoritas
Auicē. pallegata cū dicit. nec qdditatē z̄c.
z subdit. nō hēt diffinitionē. z ꝟ loquēdo
de diffinitiōe ppria dicta q̄ est ex genere z
differētia: q̄ a deo remouēt supr° in eodē. c.
¶Per hoc ptz ad primā pbationē. ¶Ad
scdaz pbationē sicut ꝑus de si est fm primā
rīsionē esse dei ē naturalit pcognitū i ista
scia fm se: lz nō quo ad nos: ita de qd est.
pōt tū vtrūq; a posteriori in hac scia ma-

nifestari: sicut dicit tertia rñsio, illa aũt ppõ secũdi huius: sicut oculus nycticoracis tẽ. cõcludit de notitia gdditatis q̃ ad nos: nõ simplr. Utr tñ illa filitudo debeat itelligi q̃ ad ipossibilitatẽ: sicut gdaz exponũt: aut q̃ ad difficltatẽ: fic dicẽ cõmentatoz: dicek in loco suo. vñ sicut ipe exponit eam: non est multũ hic ꝛra opinionẽ eiº. ¶Ad scdam rationẽ pncipalẽ dr q deus hz multas ꝓprietates: vt esse appetibile esse immobile esse ppetuũ ꝛ primũ mouẽs ꝛ huiusmodi. hec aũt posterius aliq̃ mõ ꝛcipiunt ꝑm se: q̃z essentia dei absolute: qz dicũt respectuz ad extra. ¶Ad primã probationẽ q non oportet semper ꝓprietatẽ esse aliud essentialit ab illo cuius est: lz hoc semp fit in creaturis vbi ꝓpter impfectionẽ hñs non est gcgd hẽt. vñ est in eo cõpositio actus cũ potentia. In deo aũt oẽs pfectiones exñtes illimitate sunt idipsum qđ essentia eius ꝓpter summã simplicitatẽ: tñ q̃libet rõne differt ab essentia: ꝛ talis differentia sufficit ibi inter ꝓprietates ꝛ sũbm sicut in creaturis dña realis. ¶Ad auctoritatẽ Auicen. non est de deo demõstratio: põt exponi: qz nõ ꝑ cãz ꝓxẽ. vel sic: ꝑ diffinitionez eiº q̃ sit mediũ: qz non habet diffinitionẽ. ¶Ad tertiã rõnem pncipalẽ. ad maiorẽ dicendũ q non oportet qlibet sũbm habere pncipia ꝓxa se: sed principia ꝓprietatũ ꝑ q̃ sue ꝓpetates sibi inhereãt: ſi de ipo fit demõstratio ꝓpter qd. de deo autẽ solũmõ est demõstratio qz: ꝛ tõ loco taliũ principiorum sumũtur effectus pro medio: per quos concludimus pfectionẽ dei de deo tanq̃z per mediũ notius nobis. Q̃z aũt dicit phus subiectũ habere pncipia ꝛ partes: verum est vt in pluribus: non tñ est de necessitate subiecti scie. Posset enim forte de vnitate esse demõstratio mathematica q̃z q̃z sit primuz in genere suo ꝛ indiuisibile: ꝛ ita in illo genere: nec hñs principia nec partes. ¶Aliter dicendũ q sũbm scie debet habere principia: intelligendũ est de pncipijs complexis: cuiusmõi sunt ꝓmisse demõstratiõis. De oĩ enim subiecto scie põt aliqđ predicari in ꝓpõne aliq̃ q̃ põt sumi ꝑ ꝓmissa in demõstratione de subiecto tali: ꝛ de tali pncipio ꝓmo oportet precognosci qz est. hoc est qz verũ est. primo posterioꝛ a. ꝛ infra. c. illo. Nõ. n. ex alio genere enũerat subiectũ ꝛ passiõez: ꝛ ꝑ pricipijs dicit alterũ ante dignitates. Et idem vult c. 1. Difficile. d. oĩs scientia demõstratiua circa tria est. s. genus subiectũ ꝛ que cõmunes dicũtur dignitates: ꝛ tertiũ passiones. talia autez principia possunt habere effectus illius subiecti: de quo est demonstratio pro terminis suis. Sufficit enim ad tale principiũ q statim cognoscat cognitis terminis: ꝛ tale principiũ potest esse aliqđ ad demonstrandũ aliqd de deo. T.c.1. T.c.22. T.c.2.

Contra istam positionem

ꝑm phm primo huius. in prohemio sapientia est certissima sciẽtia. certior autẽ est scientia ꝓpter quid q̃z scientia qz. 1. posterioꝛ. ꝗ metaphyca q̃ est ꝓprie sapientia ꝑm phm hic in phemio est scientia ꝓpter qd. de deo: aũt nõ est scientia ꝓpter quid: vt de primo subiecto: ꝛ nulla scientia considerat deũ vt cãm: cum nihil causet necessario ꝑm veritatẽ qcgd sit de Aꝛ. igit neutro modo cõsideraf deus in aliqua scientia: nec vt effectus: nec vt principiuz complexũ. certum est: igitur nullo modo: vt concedit rñsio ad tertiã rationẽ. ¶Et hoc probatur. certum enim est q̃ nihil de deo scit per cãm ꝓxẽ ipo. si aũt causa accipiat ꝑ medio respectu alicuiº ꝛcludẽdi ð deo: aut illð ꝛcludẽdũ ẽ ꝓprietas absoluta dei vt sapia: potentia: eternitas: imutabilitas et hmõi. aut dicẽs respectũ ad extra: vt appetibile: primũ mouẽs: pma cã: ꝛ hmõi. siue sic siue sic: oportet illud demonstrabile de deo esse idem essentialiter ei: eo q̃ nihil aliud est verum de ipso. Sed illud quod est idem essentialiter deo nõ hz aliquid aliud a se prius naturaliter ipso. cã aũt est aliud a causato: ꝛ ꝓus naturaliter ipso. igit nihil qđ est in deo põt de ipso aliquo modo per cãm ostendi: nec ꝑ cãm q̃ sit cã in essendo: nec in inherẽdo: qz neutro modo põt esse aliud ab ipso: ꝛ prius naturaliter. Si aũt aliqd tale ꝑ effectum demõstraf de deo nõ est demõstratio ꝓpter qd sed qz. ex primo posterioꝛ. ¶Sed ista ratio nõ mouet. si eñ prius naturalit ꝛ aliud põt esse mediũ sciendi posteriº naturalit ꝛ aliud hoc non est inquantuz aliud: qz hoc accidit: sed in. T.c.1. T.c.21 .3. et. 4 2. T.c.30.

quantū hoc sicut est aliud: ita prius est naturaliter et prius notū ꝺm se: ꝛ illud postea prius: sz ita est inuenire in ꝓprietatib⁹ vel attributis diuinis: igitur ꝛc̄. ¶ Responſio q̄ vna ꝓprietas dei est prior alia ratione. ¶ Contra. hec differentia rōnis nō sufficit ad rōnem cause: nec ad priorit̄atez: nec ad modum demōstratiōis. ¶ Prima duo patēt ex dictis. Tertiū ꝓpter petitiōem: q̄ idem respectu sui diuersimode consideratū pōt esse ꝓus et posteri⁹ rōne. ¶ Item cōtra cōmētatorē. deo et itelligētijs nō videtur esse aliquid cōe vniuocū: q̄ tūc illud in eis distingueretur differentijs: ꝛ ita deus posset diffiniri: igitur nō pōt vna scia esse de deo et de itelligētijs: vt de subiecto: q̄ vna scia est vni⁹ generis. primo posteriorū. c. i. Certior ꝛc̄. ¶ Jt̄ē aliud subiectū ponēdum est in metaphisica sicut oñdet etiam p cōmētatorem: q̄ñ tangeꝯ Auicē. opinio: nō igitur de⁹: q̄ nō possunt esse duo prima subiecta eiusdē scie. ¶ Ad illa igit̄ que videt facere pro cōmētatore soluēda notādum: q̄ scia non solum dicit esse circa aliqd tanq̄z circa subm principal̄r cōsideratum: sed etiā circa causas subiecti: sicut ī phyca tractatur de natura: cuius nec commentator nec Auicē. ponat naturā esse subm illius scie: sz aliqd cuius natura est ꝓncipiuz. Simil̄r in libro de aīa tractatur de diffinitiōe aīe ꝛ passiōibus ꝛ partib⁹ eius: cuius subiectuz illi⁹ ponatur corp⁹ aīatū: cui⁹ aīa est ꝓncipiū. Sil̄r in logica tractat̄ de multis que sunt ꝓncipia fillogismi cuius fillogismus ponat̄ ibi subiectum ꝓncipale. et in libro periar. tractat̄ de noie ꝛ verbo et oratione q̄ sunt principia enūciatiōis q̄ ponit̄ subiectum illius libri: ita in aliis. ¶ Cōsimiliter in ꝓpposito circa cās altissimas est consideratio istius scie tanq̄z circa ꝓncipia subiecti: nō autez tanq̄z circa subiectū principale. vñ habet in ꝓncipio sexti huius. ꝓncipia ꝛ cause querunt entiū inq̄ntū entia. ¶ Et ꝓbs in. 4. hui⁹ oñdit hanc scientiam esse circa ens: ex hoc q̄ est circa ꝓmas cās: quia ille cause sunt cāe ꝺm se effect⁹ primi q̄ est ens inq̄ntum ens. ¶ Contra istud. itelligētie nihil producunt nisi p motum: igit̄ nō habent rōnem cause nisi mouētis ꝓprie dicte: igitur nō debent cōsiderari vt cause nisi solum in scia naturali. ¶ Jtez tm̄ p cām necessariā in causando scit̄ aliqd de effectu: deus nulli⁹ effect⁹ est talis causa: sed tantū volūtaria et libere agens. ¶ Primū argumētum pōt cōcedi. ¶ Jt̄ē secūdū argumētū accipit falsum ꝺm intētionē phi qui posuit deum esse agēs ex necessitate nature: vt dicit rabi moyses. ¶ Contra hoc. in ꝟ ꝓmo iferi⁹ dicit: si deus est inuidus: reliqui omnes ab ipso erunt infortunati. sed hoc nō sequit nisi bonum reliq̄rū fit ab ipso volūtarie agēte. si enim necessario agit quātūcunq̄z inuideat aget. ¶ Aliud est notāduz q̄ substātie imateriales ꝛ imobiles nō pertinēt ad ꝓsideratiōez alicuius scie ꝑticularis: nō naturalis: quia nō sūt mobilia: nec mathematice: q̄ nō sūt quāta: sz eorū cōsideratio ptinet ad aliquā superiorē sciaz: cuius ꝓsideratio abstrahit a motu ꝛ a quāto. vñ in ista scia considerat nō tm̄ tanquam subiecti cause: sed tanquā principales partes subiecti q̄ sunt ꝺm esse abstracta illa abstractione q̄ ꝓpria est huic scie que etiam abstractio ꝺm rōnem ꝓpriā alijs ꝓsideratis in hac scia. cōsiderat enim quicqd hic cōsiderat: nō inquātum quātū: nec inq̄ntum mobile. ꝛ ita quodlibet ꝓsideratum abstrahit ꝺm cōsideratiōez: ꝛ a quāto ꝛ a motu. ꝛ per ꝓnās ꝑcipue ꝓsiderant hic illa que ꝺm esse abstrahunt ab vtrisq̄: huiusmodi sunt sube separate. ¶ Scōm hoc patet ad auctoritates phi. dī enim hec scia esse circa altissimas causas ꝛ diuinas: quia de deo non tanq̄z de subiecto: sed tanq̄z de causa subiecti: ita q̄ ō itelligētijs est tanq̄z de ꝓncipalibus ꝑtib⁹ subiecti: et nō causis: q̄ non causant nisi mouendo: de deo autē tanq̄z de causa: et non de ꝑte subiecti: q̄ in nullo vniuocat̄ cum alijs. ¶ Cōtra. si nihil deus causat ꝺm intentionē Aꝛ. nisi mouendo: igitur nō ꝓsiderabitur hic de deo vt de causa. ¶ Respōsio: deus est causa substantiaꝝ separataꝝ nō p motum et oīum aliorū nō tantū inq̄ntum mobilia vel quanta: sed inquātum entia: sed nō fine motu ꝺm Aꝛ. itelligētia nulli⁹ est causa nisi inq̄ntum mobile. ¶ Notandū tm̄ q̄ in. q. 8. infra. qui diceret ꝑtem affirmatiuā illi⁹ questiōis q̄ tm̄ ad metaphysicū ptinet cōsiderare q̄ddita-tes rerū: etiā in ꝑticulari: deberet dicere q̄ nō tantū hic cōsiderat de⁹ vt causa: sed au-

T.c.43.

T.c.1.
T.c.1.

EX

gelus sol ⁊ ignis et oia agẽtia si sint causa alicuius ſm entitatẽ:qꝫ quidẽ oportet ponere:qꝫ alit nihil causant:vt arguit in illa questiõe de cognitiõe:sic arguo de creatione. ¶Respõsio qꝫ de⁹ in qlibet causat entitatẽ quodlibet aliud agens talitatẽ entitatis:de hoc alibi. ¶Si teneat in qstione illa.8.ps negatiua tũc nulla cã pticularis entitatis est hic ꝓsideranda:sicut nec ẽ ens ſm qꝫ hoc ens:sed sicut tantũ ꝓsideratur hic ens inqꝫtũ ens in cõi.tm̃ illud cõsideratur ꝑ causa subiecti qõ est causa entis in cõi:illõ est tm̃ deus:hoc tenes nisi forte ponas ⁊ intelligẽtias nõ tm̃ inqꝫtũ entia:sed inquãtũ intelligẽtias ẽ cõsiderari:vt ꝓdictum est ibi.

¶Aliud est notãdũ:⁊ est.si enim de intelligẽtijs inquãtũ intelligẽtie est aliqua scia possibilis ⁊ nõ ista nec naturalis nec mathema
T.c.2. et.3. tica:vt patꝫ.insufficiẽs ergo est diuisio phi in.6⁹.huius scientie speculatiue in tria mẽbra.⁊ ita videt qꝫ intelligẽtie inquantũ huius ad ꝓsiderationẽ methaphisice ptineãt

¶Sed contra.ens ſm se ita abstrahit ab immaterialibus:sicut a materialib⁹.ergo ista sciẽtia que ꝑ se est de ente inquãtũ ens nõ magis est de istis scõm,ppriam rationẽ qꝫ de illis. ¶Cõfirmatur:quia omnis cõclusio ꝓpria huius scientie est ꝓmissa. ita ad cõcludendũ de imaterialibus sicut de materialibus.ergo ipa subalternat sibi equaliter vtramqꝫ scientiam:nec valet illa ratio que ponitur ꝓxius ibi. ¶Aliud est notandum:quia ista scientia sicut considerat aliqua inquantuꝫ abstracta a materia. ita etiã inquantũ abstracta ab immaterialitate:ergo cõsiderabit illa que in existẽdo habent hanc abstractionẽ ab immateriali tate:nõ sequit. ¶Cõfirmatur:quia substantia:quaꝫ tu ponis subiectum:diuiditur in materialẽ ⁊ in immaterialem:sicut in species oppositas.sciẽtia autẽ de genere equaliter videt esse de duabus speciebꝰ ꝓximis. ¶Cõceditur secundũ illud qõ tenes ad.8.q.qꝫ nõ plus est hec scientia de intelligentia inquantũ intelligentia:qꝫ de igne inquantuꝫ ignis:nec vt de causa:nec vt de subiecto:quia scõm te ẽ neutro:sicut scõm oppositum.q.8.de vtroqꝫ ẽ vtroqꝫ modo: si vtrunqꝫ causat aliquid inquantum ens. Sed quo modo tunc saluas diuisiones in 6⁹.de triplici scientia speculatiua. Itẽ quo modo est circa altissimas causas:si tm̃ est circa deum vt circa causaꝫ. ¶Responsio. deus dicit causę ꝓpter multiplicẽ rationẽ causalitatis in ipso. ¶Ad philosophum patꝫ responsio inferius de diuisione sciẽtiaꝝ speculatiuaꝝ.tenet enim de illis que a nobis per rationem naturalem possunt trahi nõ de omnibus possibilibus ex parte nature scibilium. ¶Euasio.qꝫ scientia de genere est de prima specie sub propria ratione:non de secunda specie:⁊ tunc hec est ab intelligentia:vt prima specie substãtie:non vt de causa.

¶Ad auctoritatẽ primã sexti huius dicit qꝫ ſm philosophum primo posteriorum. cap̃.primo.Certior autẽ est scientia altera ab altera.quorumcunqꝫ principia neqꝫ ex eisdem:nec ex alteris sunt.distinguuntur ergo scientie nõ solum penes diuersa subiecta:sed etiam penes diuersa principia:⁊ forte hec distinctio per principia est prior ⁊ essentialior quãqꝫ ꝑ subiecta aliquando fiat distinctio sicut auctoritas illa.3⁹.de anima probat.Sic igitur potest intelligi distinctio illa trium scientiarũ speculatiuaꝝ sexto huius.qꝫ licet duarum.s.naturalis ⁊ mathematice ponantur ibi subiecta distinguentia:vel forte principia:tamen huius scientie pouuntur ibi ꝓncipia nõ subiecta per que ab alijs distinguitur. ¶Aliter põt dici qꝫ sciẽtia ista cõsiderat omnia illa que ⁊ alie scientie particulares:licet sub ratiõe cõmuniori ⁊ magis abstracta. Aliqua tamẽ considerat que in alijs nõ considerantur: quibus cõuenit tãta abstractio in essendo: quanta non conuenit consideratis in alijs scientijs.et ideo qnando distinguitur hec sciẽtia ab alijs cõuenienter hoc fit per illa considerabilia in quibus nõ cõuenit cum alijs scientijs:sed in quibus distinguitur. Unde hec scientia est circa separabilia et immobilia nõ tanquam circa subiecta:sed tanquaꝫ circa principales partes subiecti que nõ participant rationẽ subiecti alicuꝰ alteriuꝫ sciẽtie. ¶Respondet aliter tertio modo qꝫ hec sciẽtia est circa immobilia et separabilia:hoc est:circa quecunqꝫ fit:circa illa est cosiderata sub istis rationibus: abstractiõe.ſa motu et a materia naturali

TRA T.c.3.

que est principium generationis ⁊ corruptionis: sicut mathematica dicitur esse circa immobilia: nō quia quanta in essendo sint oīno immobilia. sed q̄ scīa mathematica considerat illa sub rōne priori abstrahendo. s. a motu. ¶Ad alias auctoritates. 6. patz q̄ hec scīētia potest dici theologia: nō autē a subiecto: sed a causa sicut naturalis scientia dicitur a natura que nō est subiectum illius scientie: sed principium subiecti. ¶Ad primaz rationem patet q̄ substantie separate hic cōsiderātur ⁊ qualiter: quia non vt cause: sed tanquā principales ptes subiecti que sic sunt abstracta in essendo: sicut omnia hic considerata abstrahuntur ꝑm considerationem. ¶Ad aliam rationem. ad ma. dici potest q̄ scīētia que est de multis attributis ad vnū primū: maxime est de illo primo vt de subiecto: si istud primum habet conditiones requisitas ad subiectuz in tali scientia: puta si scientia sit propter quid: ⁊ tale ꝑmū habeat aliquod demonstrabile de eo per causam. ita non est in proposito: cum hec sit scientia ꝓpter quid: et de deo nihil per causam demonstrari possit. ¶Sed adhuc videtur stare illa ratio: et cōfirmatur sic: quando aliqua attribuūtur ad alia vt ad prius ⁊ posteriº simpliciter: prima consideratio est de illis: vt attribuuntur ad simpliciter primū. accidentia autē omnia immediate attribuunt ad substantiam: sed ad deum vt ad prius: quia et substantia ipsa deus attribuitur ad deum. ergo simpliciter prima cōsideratio de entibus est de illis vt attribuuntur ad deum et nō vt ad substantiā. ergo deus est simpliciter primum subiectum. ¶Respō. sio. simpliciter prima ꝑsideratio est de entibus inquantū attributa ad deum: non vt subiectum: quia nō potest habere cōditiones subiecti scientie ꝓpter quid: sz vt ad causam. ¶Aliter arguitur. simpliciter primū cui omnia attribuūtur est deus. igitur illud est subiectum prime scientie. ¶Responsio. sequeretur si haberet alias conditiones subiecti scientie: sed quid sit illud primum ad qō omnia alia attribuūtur: qō sit hic ponendum subiectum principale dicetur in sequentibus: et philosophus in
T.c.2. 4º. vbi alligatum est: concludit statim. ergo si hic est substantia substantiaz oportz principia et causas habere philosophum. vnde primum illud ponit substantiam nō deum: et idem habetur in principio. 7.

Alia est opinio Auicē pº met. T.c.2º T.c.1. ne q̄ primum subiectum huius scientie est ens inquantum ens. hoc videtur philosophus probare in principio. 4. huius. est scīētia quedā ꝛc̄. vbi ꝑm cōmentatorē intendit stabilire subiectum istius artis: ad qō innuitur ibi talis ratio: quia metaphysica considerat primas causas: vt probatuz est in primo huius. ideo debet considerare effectum scōm se primarum causarum. prime autem cause sunt cause scōm sentium inquantū entia. ergo ens inquantum ens consideratur hic vt subiectum. Itē. 6. huius. postq̄z distinxit tres partes scientie speculatiue mouet dubitationem vtrum prima philosophia sit vniuersalis: aut circa aliqō genus determinatum: et videtur soluere q̄ est vniuersalis: ⁊ in fine solutionis dicit de ente inquantum ens: huiº erit vtiq̄z speculari. ¶Item ibidem dicit si nō T.c.3. esset sub altera preter natura consistentes: T.c.4. tunc physica erit prima scientia: quia physica esset tunc de omnibus entibus: sicut nunc est de omnibus naturalibus: quia tunc omnia entia essent naturalia: sed nūc est ita de omnibus naturalibus q̄ primuz subiectum eius est aliquod commune omnibus naturalibus: et non aliquod primū ad qō omnia alia attribuuntur. sicut patet per Auicennā primo metaphice. cap. 2. et primo physice sue. capō. primo. et per commentatorem. 4. huius commento primo: et ꝑm alios loquentes de subiecto. ¶Primum igitur subiectum prime scientie est communissimum: alioquin non videtur valere consequentia Aristo. Item dicit cōmentator in prohemio tertij huius. subiectum vtriusq̄ scientie est ens simpliciter huius scilicet et scientie disputatiue. Item ad hoc videtur esse ratio: tum quia oportet esse aliquam scientiam per se considerantem communissima: sine quibus non possunt particularia cognosci: tum quia passiones hic considerate. puta vnum et

multa: potentia ꝛ actus et similia non videntur esse alicui⁹ determinati primo: sed cuiuslibet inquantū ens: illud aūt videtur ꝓmo esse subiectū et ꝓpriuz: cui⁹ ꝓmo sunt passiones q̄ p se ꝯsiderant in scia. ¶ Item si ista scia esset de aliquo gñe determinato qō gdem gen⁹ hꝫet aliud superi⁹ ad ipsuz:
T.c.2.et.3 tūc alia eēt scia supior et prior ista. cōsequns est falsum ex. 6. huius. pbatio ꝯsequentie: qz illud superi⁹ hꝫet aliquam passionē demōstrabilē de ipo in alia scia. ergo eadem passio esset demōstrabilis de subiecto illi⁹ scie: accipiēdo p medio id cuius ꝓmo est: et ita illa scia de subiecto communiori demōstraret aliqd: tanꝫ cōclusionē qō acciperet hic pro principio: et ita illa scia esset prior ꝛ superior ista. ¶ Scōm opinionem Auicēne ad argumenta rñderi pōt. ¶ Ad primū q̄ minor est falsa. ad pbationē cum arguit de equiuocatiōe entis videt negādum ſm Auicēnā ꝓmo metaphyice. cap. .5. vt ꝓus allegatū est in lectiōe ibi. nūc ꝓpositio ad ꝓpositum est applicāda. ꝛ. c. 2. d. Et ad auctoritatē Porphirij ꝛ ꝑsiles pro alia pte rñdebit in. 4. qñ quereꝫ de equocatiōe entis. ¶ Et ad aliam pbatiōez cum dicit q̄ ens nō hēt gd quia est transcēdēs. ¶ Respōsio. hoc concluderet eq̄liter de oñi gñalissimo: qz nullum gñalissimū hēt gdditatē ꝓprie dictam: tñ q̄dlibet hēt gd: tum qz habet essentiā: tū qz alias nō pdicaret de aliq̄ in qd. vñ pbatio ista est insufficiēs q̄. ſ. ſi nō hēt diffinitōez ꝓprie dictam nō hēt gd: nō sequit nisi de quidditate specieī: cui⁹ propria est diffinitio. ¶ Ad aliam rōnem rñdeo q̄ ens inq̄ntum ens pōt hꝫe passionē aliquā que est extra essentiā eius inquātū est ens sicut esse vnum vel multa: actus vel potētia est extra eēntiam cuiuslibet inquātum est ens: siue gd in se: tñ ens acceptum scōm quācūq; rōnē gñaliter pdicat ō q̄libet ī gd: et est de eēntia cuiuslibet ¶ Per hoc patz ad aliā rōnē: qz ens pdicat in quid de q̄libet accepto: vt gd est: nō tñ accepto scōm quācūq; rōnem: secunduz quam est passio entis. ¶ Ad tertiā rationē dicendū: q̄ cum dicit ꝓncipia entis inq̄ntū ens nō itelligit ly inq̄ntum reduplicatiue. ita q̄ ōnotet causam: ſz specificatiue vt sit sensus entis inq̄ntū ens. i. entis scōm suam entitatē: sicut dicim⁹ hoc videt iq̄ntū albū. hoc ē scōm suā albedinē. ꝯsequētia aūt nō valet ab inq̄ntum ad vniuersale nisi q̄ tenetur reduplicatiue. de hoc amplius i ꝓncipio. 6. entia eīm non solum sunt causata scōm aliqua posteriora ipsa entitate: sed etiam scōm suam entitatē. ita q̄ in causatis entitas est primū causatū: ꝓ hoc tenet rō in ꝓncipio quarti. ¶ Quoniā aūt principia T.c.1.
ꝛc. sicut exponitur ibi extra. Vel vniuersaliter tenet: qz hic ꝯsideratur causa entis in cōmuni. ſ. de⁹ cuius prim⁹ effect⁹ est esse. Et nota q̄ ꝓme cause sciēdi sunt prime ꝓpositiones imediate. alio modo prime cause nō tm̄ sciendi: sed essendi dicunt media in demōstratiōe q̄ demōstrāt passiōez in esse et in cognosci de subiecto. Alio modo dicunt cause ꝓme essendi: nō tm̄ forte ꝓprie sciēdi aliqd de subiecto: qz nō sūt medium in demōstratiōe: sed principia intelligendi subiectū: qz ptinent ad qd subiecti. ita q̄ itelligēdo illud quid iste cause itelligunt sicut itrinsece illi qdditati vt materia vel forma: vel extrinsece. et ille intelligunt tur prius subiecto: sed nō itelligunt ītra qddi tatem subiecti. hec scia est circa primas cās ꝓmis duob⁹ modis: quia illi duo modi nō differūt nisi penes totū ꝛ ptem: ꝓpositiōez ꝛ terminū: et de cōmunissimis fiunt ꝓpositiones prime: et communissima sunt prima media in demonstratiōe. Isto modo entis inq̄ntū ens sunt principia: tenēdo inq̄ntum reduplicatiue: etiaz licet ens sit vniuocum ad oīa. Alijs duob⁹ modis non est ista scia circa ꝓmas cās ent inq̄ntū ens: si inq̄ntum tenet reduplicatiue: qz non oīs entis sunt cāe tales extrinsece vt patz: nec intrinsece: qz nō simpliciū: ſz sic oportz inq̄ntuz teneri specificatiue. ¶ Ubi notādum q̄ quatuor cause inq̄ntū q̄libet in suo gñe dat esse circūscribēdo rōnem mot⁹ ꝛ mutatiōis ptinet ad metaphyicū? materia ꝛ forma inq̄ntum sunt ptes eēntie: efficiēs inq̄ntū dat esse circūscribēdo motum. licet eīm nō ageret nisi mouēdo: tm̄ ratio dātis esse prior est rōne mouentis: finis aūt inq̄ntū res scōm sui entitatem ad illud ordinant: licet nō possint illud attingere nisi p motū vel opatiōem. prior tm̄ est ratio ordinis scōm esse q̄z scōm opatiōem. Aliter dicit ad hoc cum dz entis

in q̄tum ens sunt principia: nō ītelligitur nisi de ente creato: et si ꝯcludatur ergo cuiuslibet entis talis sunt ꝓncipia nihil mali accidit de tali ente.

Contra responsionez

ad primū argumēntū supponat q̄ ens nō possit hīe ꝯceptum cōmunē ad decem gña propter auctoritates philosophi: et rōnes T.c.43. que tangunt in ꝓncipio huj⁹.4. tunc cum vni⁹ scie fit vnum subiectū ex primo posteriorū. et ꝓbat sic. scōm vnū habitū cōuenit operari vno actu: vn⁹ autē actus ītelligēdi nō pōt esse nisi circa vnū obiectū. nō enim pōt esse vnus actus ītelligēdi circa omnia attributa ad vnū: q̄ tunc vnum ītelligere esset oīm entiū. cuj oīa attribuant ad vnū primū. segtur ergo q̄ oportet ponere aliq̄d vnū ens: cui alia attribuantur proprīū subiectuz: ex cuius vnitate fit scientia vna. ¶Item cōtra respōsionē ad scōm. si ens secundū totam cōmunitatē suā ad. x. genera hīet aliquā ꝓprietatē. puta a. sequunt duo incōueniētia. vnū q̄ ens scōm totaz cōmunitatē suam fit extra eēntiā illi⁹ a. sicut subiectū extra eēntiā ipi⁹ passiōis cuj cadat in T.c.7. diffinitione tanq̄ additū. ex. 7⁰. huj⁹: et ita 15.et.19. ens scōm totā cōmunitatē suam nō ꝑdicaret in qd de q̄libet. Aliud incōueniēs. s. q̄ a esset passio sui ipsi⁹ si ens aliq̄ modo predicaretur ī qd de a. Quicqd em̄ est passio superioris et inferioris: licet nō primo: et per cōseq̄ns a. esset demōstrabile ꝓpter qd de seipso ꝑ ens tanquaz ꝑ medium: q̄ passio que est primo superioris est demōstrabilis ꝓpter qd de q̄libet inferiori ꝑ illud superius tanquā ꝑ mediū. ergo a. esset simplr noti⁹ de ente q̄z de seipso: et esset ꝓprie q̄stio ꝓpter qd a. est a. q̄ esset terminabilis per demōstratiōem ꝓpter qd: qđ est cōtra philo- T.c.59. sophuz. 7⁰. huius. caꝑ. vltimo: videt ergo q̄ ens scōm totā cōmunitatē suā ad decem genera non sit alicui⁹ scie subiectuz. ¶Si dicatur ad hoc q̄ ens in cōi scōm q̄ ens dicit hīe in cōi aliquam passionez: q̄ qūlibet ens in q̄tuz ens hēt aliquam passionē extra essentiā suam. Aliud em̄ est in q̄libet entitas eius aliud vnitas vel actualitas. ¶Cōtra istam respōsionē duplicit. primo videtur ꝓcedere ꝓpositū. s. q̄ ens scōm totam cōmunitatē sui non sit subiectū: q̄ nō habet sic passiōez: licz quodlibet ꝑticulare ens ꝓsideratū secūdū qdditatē suā habeat aliquā passionē. 2⁰. q̄ segt idē esse passionem sui vl circulariter idem esse passionē et subiectum: quoꝝ vtrunq̄ est impossile: probatio ꝓne. cum oīa entia sint finita. accipiant gratia exempli. tria. a. b. c. secūduz rñsionē q̄libet illoꝝ habet passionē: sit ergo b. passio a et c. passio b. si c. hēt aliquā passionē. aut igit seipsum: et hoc est vnum incōueniēs: aut a. vel b. et ita est circulus: et ita est aliud icōueniēs. ¶Respondeo ad hec. sit a. vnitas b. actualitas: neutrū segtur incōueniens. vnitas enim est aliquod ens in actu denominatiua ꝑdicatione. Simil̄ actualitas est aliquod vnū denominatiua predicatione: nec est ḥ circulus: q̄ vnitas in vniuersali denoiat ab actualitate aliq̄: et ita actualitas ī cōi nō denoiat ab vnitate in cōi: sed actualitas in cōmuni ab aliqua vnitate. ¶Contra. si vnitas in cōi denoiat ab aliqua actualitate: sicut a passione. ergo et quelibet vnitas: licet nō primo: q̄ passio cōmuniozis est passio cuiuslibet inferioris: licet nō primo et actualitas in cōi denoiat ab aliqua vnitate: sicut a passione scōm responsionē. ergo aliqua eadē vnitas respectu actualitatis ē subiectū et passio. ¶Propter istas rōnes videt cōcedenduz q̄ ens secundū totū ambitū suum ꝓout dicit de decem generibus: nō fit hic subiectū: tum q̄ nullā vnitatē habet maiorē q̄z habeant decē predicamēta: cum nō habeat ꝓceptuz cōmunē ad illa: licet accidentia attribuant ad substantiā: tum q̄ scōm oēm cōitatē suā nō potest hīe aliquā ꝓprietatē. vt ꝓbatuz est dupliciter ꝓpter diuersitatē essentialez passionis a subiecto: et q̄ idem esset passio sui: vel circulus fieret in passionib⁹ et subiectis: qđ est cōtra philosophū primo po- T.c.35. steriorū. caꝑ. de statu ꝓnciꝓoꝝ. ¶Amplius si hic non est huiusmodi q̄litas. et illud huj⁹. vbi sequit ō qualitate nullū aliozꝝ. s. subiectoꝝ nisi scōm accidens ꝑdicabitur. ¶Ex his sequit q̄ oportet ponere aliqđ vnū qđ passiones ꝓprias potest habere de ipso demonstrabiles ꝓpter qd. eē subiectū istius scie: q̄ hec est scia vna: et scia ꝓpter quid: oportet etiam illud vnū esse primū

ens ad qđ oĩa alia attribuunt. alioqn in nõ cõsideraret ista scia de oĩbus entib⁹; pba⁹ ꝓfie. oĩs em̃ scia cõsiderans multa p se. nõ vt passiones vel vt causas vel est de cõi ad illa: vt de subiecto vel de ꝑmo ad qđ attribuunt alia: ꝓsequẽs aũt ꝓbatũ est esse ꝓpria intẽtionẽ philosophi supra. qm̃ arguebat ꝑ opinione Auicẽ. illud aũt qđ habet oẽs alias cõditiones nõ est nisi substãtia. suba ergo ponẽda ẽ ḣ ꝓpriũ subiectuz. ¶Istud
T.c.2. cõfirmat p philosophuz in .4°. huius: vbi postq̃z distinxit ens: z q̃liter ista scia ꝓsiderat oĩa entia: qz vna scia est omniũ dictoꝝ ad vnũ. subdit. vbiqz vero primi ꝓprie est scia ex quo alia pẽdent: et ꝓpter qđ dicũt: z cõcludit ex hoc. ergo si est substãtia substãtiaꝝ: oportet ꝑncipia z causas hẽ phi-
T.c.4. losophũ. ¶Itẽ in ꝑncipio septimi postq̃z
T.c.5. ꝓbauit suba esse primũ entiũ cognitiõe: diffinitiõe et tpe: cõcludit: quapropter nobis maxime z primũ z solum: vt est dicere de sic ente. scilicet ỏ substãtia speckandũ ẽ. bene aũt dicit solũ: vt est dicere: qz nõ solũ ꝓsiderat ista scia de substãtia: quãuis illud solũ sit ꝑncipale subiectũ: sed ꝓsiderat etiã de oĩbus alijs inquantũ attributa sunt ad
T.c.4. substãtiã. ¶Itẽ in 4°. cap. 2°. dicit philosuphus q tot ptes sunt philosophie quot substãtie: inuens p hoc q ꝑm distinctionẽ substantie: vt ꝑncipalis subiecti distinguitur scientia hec. ¶Omnes igitur auctoritates que adducte sunt prius q hec scientia est de ente inquantũ ens: cõcedende sunt hoc modo: qz scientia que est de primo aliq tanquã de ꝓprio subiecto: cõsiderat etiam de attributis ad primũ: nõ tanquã de prin-
T.c.2. cipali subiecto: sicut exemplificat philoso-phus .4°. huius de sano. vnde in ꝑncipio quarti. vbi ꝑncipaliter prefigit subiectum ꝑm cõmentatorẽ postq̃z dixit hanc scientiaz esse de oĩbus entibus. subdit exponendo se quid sit ꝓpriũ subiectũ: qz primũ ex quo alia pendent: vt prius allegatum est non solum autẽ substantia est primũ: sed etiam passiones hic cõsiderate cõmunes primo ei insunt: z per naturaz eius attribuuntur alijs posterioribus. Alia etiam a substantia nõ solum hic cõsiderantur tanquã passiones demonstrabiles de substantia: sed etiam inquantũ quedã entia in se habẽtia passiones. vnde et passiones eoꝝ de ipsis in hac scientia possunt demõstrari. nõ est enim inconueniens passionẽ alicuius subiecti prioris posse esse subiectum alicuius passionis posterioris: sicut apparet in passionibus alias accidentibus ordinatis. duplici enim ratione considerant accidentia in ista scientia. vnde omnes rationes ad vtranqz partem adducte c ỏcludunt vnam veritatẽ: prime quia hec scientia est de omnibus entib⁹. Alie vero q nõ de omnib⁹ entibus istis tanq̃z de vno: nec de aliquo cõmuni omnib⁹ istis: sed de aliquo primo ad qđ alia attribuuntur. ¶Sed cõtra predicta instatur. si enim substantia ponatur subiectum in metaphisica: de qua passiões metaphysicales demonstrant. dic vbi ostẽditur aliqua passio de substantia. dices q in ꝑncipio septimi. vbi ostenditur q substantia est primũ ens tripliciter. ¶Contra. cuius generi est ista passio que demõstrat T.c.4.
de substantia: nõ quãtitatis: quia quãtitas nõ inest omni substantie: nec alicuius generis posterioris: quia illa omnia presupponunt quantitatẽ. ¶Respondeo q hec passio. s. primũ omniũ entium est relatio: z relatio nõ presupponit quantitatẽ: quia substãtia si nõ est prima nisi vt est sub quãtitate. ergo substantia nõ est ꝑ quãtitate: sicut homo albus non est prior albedine.
¶Cõtra in .5°. huius ponunt tres modi re T.c.20.
lationũ tantũ qui presupponũt quãtitatẽ. Item p qđ mediũ fiet demõstratio demonstrans passionẽ de substãtia in cõmuni: nõ p diffinitiõem: qz eaz nõ habet: z tamẽ ponitur q potissima demõstratio est per diffinitiõem. ergo hec nõ est certissima scientia ¶Item p diffinitionẽ vt mediuz nihil videtur demõstratiũ de substantia: in qua em̃ figura hoc fieret? ¶Ad hoc potest dici q ỏ subiecto scientie ꝓprie dicte forte sunt multa vera que accipiunt de libro posteriorum. illud enim est subiectũ cõclusionis demõstratiõis qua cõcludit passio eius de ipso: sed accipiendo scientiã aliter prout est vna aggregatio tradita ex cognitiõe multoꝝ cognoscibiliũ simpliciũ et cõplexoꝝ: principioꝝ z cõclusionũ: sicut geometria dicitur vna scientia: sic subiectũ scientie dicitur vnuz cõmune ad omnia ista subiecta

scientie ppie dicte: vel vnum primuz: ad qō omnia illa attribuunt. pone enī vnam scientiam demonstrantē de figura omnes passiones eius in communi: aliam que demonstrat omnes passiōes speciez figure de ipsis. hec videtur subalterna prime: nec in hac aliqua passio ostēditur de figura in cōmuni: z tamē huius subiectū videt esse figura in cōmuni: quia illud solum est cōmune ad omnia ꝓsiderata in scientia illa. Si hec distinctio est bona: tunc deus potest poni hic subietum sicut in theologia: licet nulla passio sit de ipo demōstrabilis: quia omnia cōsiderata hic reducuntur ad ipsum vt ad simpliciter primū: ſz siue de°: siue suba ponatur hic subiectuz: nunquid de alijs posterioribus hic cōsideratis sunt aliqua principia simplicia. videtur q nō: quia omnia posteriora quo ad quodlibet qō inest eis habent causam. ¶ Rñ°. de po
T.C.23. sterioribus vere sunt principia complexa ppositiones. ſ. imediate. ita. n. immediate inest diffinitio numeri numero: sicut angeli angelo. vnde in. 5°. ca°. de per se: hoīs multe sunt cause: sed q̄re homo est homo nulla. tunc cōcedo q posteriora sunt causata fm se: et qōlibet sui simplex: tamē compositiones alique de eis nō habent alias compositiones priores causas veritatis p quas possint demonstrari: alioquin esset tantū vnū principiū ppriuz in vna scientia: in quo diffinitio subiecti de ipo pdicaret. ¶ Contra. per principiū aliqō de quātitate demonstrant passiones quātitatis: sicut per principiū de substantia passiones substātie. igitur si principia sunt eque prima: quia nullū est causa alterius: et cōclusiōes erūt eque primo scibiles: z ita eque primo scientia hic erit de substantia z quantitate. Item nunquid aliqua veritas complexa nūerata est causa veritatis complexe cause: sicut incomplexa incomplexe cū nulla sit deus. ¶ Ad primum q principia nō sunt eque prima: lz nullum alterius veritatis sit causa: sicut patz de vnitate et pūcto. nō etiā ambo eque fm se nota: quia principia sunt notioza que habēt terminos notiozes z termini vnius sunt notiozes naturaliter terminis alterius. ita etiam vna est verioz alia. vnde immediatoruz est ordo in veritate. licz non causalitas. sic etiam est de articulis fidei: quoꝝm nō omnes sunt eque primi: quia nō sunt de deo imediate: z tamen omnes simpliciter sunt principia theologie: et similiter indemonstrabilia ¶ Ad scōum. veritas complexa causatur a deo: quia tamen causantur a deo qui sunt causa veritatis complexe: sed nō q de° est de°. ideo hō est homo: licz a deo sit homo.

Tenendo quod deus

sit h subiectū. Aliter est ponendū q̄z ponit Auerroys. Circa q duo sunt facienda. primo enim ostendetur quō peccauit Auerroys z Auic. in opinionibus suis. 2°. dicet modus quo deus potest poni subiectū in metaphysica. ¶ Circa primū sciendum q Auicē z auerroys habēt hanc ppositionē cōmunem. nulla scientia probat suū subiectum esse. 2°. auicē. dicit tñ philosophiā primaz posse probare deum esse: non naturalē. 3°. auerroys ponit econtra q tantū in scientia naturali hoc declaratur: non in philosophia prima. 4°. auicenna ponit deum non esse subiectum in metaphisica. quinto ponit auerroys genus entium separatoz ibi esse subiectum. ¶ Contra primuz istorum arguitur sic. scientia quia demonstrat suum subiectum esse: quia p effectum demonstratur aliquid de causa sic: ex hoc. n. q effectus non potest esse sine tali ꝓditōe in causa. effect° nō potest esse sine causa cause ergo causa est: pz etiā q primū qō concluditur de causa p effectuz est esse: sed scia q̄z supponit cōceptū aliquē apud intellectum de subiecto: z de illo cōceptu arguit primo q sit. scōo q alia sibi insunt. ¶ Cōtra secundū et tertium simul. omnis ppietas ꝓsiderata de effectu quā impossibile est sibi inesse nisi talis causa sit: cōcludit causā esse q̄z. sed tam ppietas ꝓsiderata in scientiaa naturali: q̄z in ista de effectu non potest sibi inesse nisi primū mouens sit: et nisi primū ens sit. ergo vtraq scientia potest pbare ipsum esse: tamē ista imediatius: q̄z gñales ppietates entis creati: fm q cōsiderant hic: magis ducunt in cognitiōez positiuā pfectionū pmi entis p excellentiā: q̄z speciales cōditiones cōsiderate in alijs scientijs: quia iste magis ducunt

in cognitiõez ꝑuatiuã: vel aliquam positiuam min⁹ excellẽtẽ. min⁹ eñ excellens videt ꝑmitas mo⁹ tñ q̃z esse ꝑmũ ens simplicit. vñ vterq; neget quo ad tertiũ. Sed magis auer. ¶ Hoc etiam ꝓbat ſpẽaliꝫ cõtra ipm: qz tunc illa q̃ est simplicit cõclusio in phyſica esset hic simpliꝫ prima ꝓpositio oĩno indemonſtrabilis. z ita phyſica esset prior ista. ¶ Si dicas ħ non demõſtrat ꝓpter quid nihil ad ħ. nec in phyſica. igitur equaliter negat hoc posse demõſtrari ibi. T.c.2. sicut ħ. ¶ Cõtra quartũ est rõ fundata sup et.3. auctoritatem philoſophi. 6⁰. metaphiice. z vltima ratio addita pro opinione auerroys cum ꝓfirmatiõe illi⁹ rõnis poſita i rñ ſione ad eam. ¶ Item ꝓtra ipm arguit ſic. auicẽna ꝓcedit q̃ metaphyſica est de deo: z q̃ ꝓſiderat de ipo: z q̃ est de ente in q̃ztũ ens: ſed metaphyſic⁹ nõ itendit cõſiderare de deo ꝓpter cõſideratiõez entis in q̃ztum ens: qz de⁹ nõ est ꝑncipiũ cognoſcẽdi ens in ſcia qz. Siꝫ tũc ſeq̃ret q̃ vltimus finis iſti⁹ ſcie nõ esset ſpeciari cauſas altiſſimas z primas: nec i actu ſapie ꝑncipali esset felicitas naturalis. ergo metaphyſica principaliter ꝓſiderat de ente ꝓpter primũ ens: ſed illud est ſubiectũ in ſcia: cui⁹ cognitio ꝑncipaliter querit quãtũ ad ꝓprietates et pfectões ei⁹: z etiam quantũ ad esse in ſcia qz. ergo rẽ. ¶ Ex hac rõne patz q̃ de⁹ non ꝓſiderat hic vt ꝑncipiũ ſubiecti: ſic eñ nõ ꝓſiderat aliq̃d in aliqua ſcia niſi ſit principiuz ſciendi ſubiectũ in illa: cui⁹ est nomẽ vt dictio reſpectu ꝓpoſitionis et natura reſpectu entis naturalis: vnd gloſa ad dicta Ariſ. de. 6⁰. metaphyſice adducta pro opinione auerroys paruz valet. ¶ Rationes etiã ꝑ auicẽ. ꝑncipales de qz est: z quid est nihil valent: cũ metaphiica neceſſario ſit ſcia qz: de deo ꝑm omnes: qz de⁹ nõ est aliꝫ a nobis cognoſcibilis. Rõnes vo de paſſione z ꝑncipijs bene ſolute ſunt prius in ſuſtinẽdo opinionẽ cõmẽtatoris. ¶ Ratio vero ꝑma facta pro A[illegible]ic. ꝓtra cõmẽtatorẽ ſupius nõ valet: licz eñ metaphiica ꝓſiderata a pte ſcibiliũ hoc ẽ ſi ſic ſciret ſicut ſcibilia nata ſunt ſciri: esset ſcia ꝓpter qd: tamen metaphiica vt est a nobis ſcibilis est neceſſario ſcia qz: de deo vt patebit. primã depingit phs: vix ſcõam tradit. ¶ Ad illud etiã q̃ arguit hẽric⁹ i ſũma. 19. q. 1. q̃ ſubiectũ in ſcia debet esse primo ſcitũ: ſub cuius ratõe oĩa alia ſciunt: ſicut obiectũ reſpectu potẽtie: de⁹ ãt nõ cognoſcit ħ niſi ex effectibus: qz nec ex eius cognitiõe cognoſcunt alia. ¶ Reſpõſio. q̃ hoc est veruz de ꝑmo ſcito ꝑmitate ꝑncipiãtis z itẽtiõis nõ executionis: ꝓz de noie z verbo ꝑmo phiermenias. ¶ Itẽ pót ſic argui. notitia ſcie et habitus ſcibilis virtualit includit in notitia ſubiecti ꝑmi z formalis illi⁹ habitus: qz in eius noticiaz oĩa poſteriora reducunt ꝑm eoz cognitiõez. ſi ergo ens z nõ de⁹ ponit ſubiectuz in metaphiica: ſequitur q̃ notitia ſpecialis que habet in metaphiica virtualiter icludat in notitia entis: ſz impoſſibile est cognitiõez pfectiorẽ includi virtualiter in cognitiõe ipfectiori. ergo cognitio entis pfectior est q̃z cognitio circa deum z ſubſtãtias ſepatas. cũ igit in cognitiõe dei z ſubſtãtiaz ſepataz ponat felicitas natu- T.c.10. ralis: vt ꝓz. 10. ethicoꝝ: ſequit q̃ felicitas cõſiſtit in cognitiõe entis inquãtũ ens: qõ est falſum cũ illa ſit impfectiſſima. Sic igit patz improbatio quarti: et quomõ poſitio cõtraria ſuſtineret: de quo magis patebit inferi⁹: z q̃modo ad illa ꝑ quarto rñdet. ¶ Sed cõtra poſitionẽ ꝓtraria ſunt dubia alia a ꝓdictis q̃ inferi⁹ tanguñt. poſt rñſionem ad qõnẽ ꝓtra qntã: ſuperi⁹ argutũ est de vniuocatiõe quõ deo z intelligẽtijs nõ videt esse aliquid cõe vniuocũ ſcõm cõem opinionẽ. ergo nõ põt eẽ vna ſcia de aliq̃ cõi deo z itelligẽtijs. ¶ Cõfirmat: qz i nullo ſpeciali magis vniuocant de⁹ z ſubſtantie ſeparate: q̃z de⁹ z ſubſtãtie corpee. ergo ſi ꝓpter aliqnã vnitatẽ fit totũ illud genus entiũ ponendũ vnuz ſubiectũ: pari ratiõe z genus ſubſtantiaz corpeaz. ¶ Et cõfirmat. qz ſcia cõis nõ ẽ magis de vna ſpecie q̃z de alia. Si vero dicat q̃ ſit vna ſcia de illis ſeparatis ꝓpter vnitatẽ attributiõis. igit primũ erit ꝑ ſe ſubiectũ: igit nõ magis in ſpeciali de itelligẽtijs q̃z de corpalibus niſi forte: quia ſunt nobiliora entia: z imediatius attribuunt ad ꝑmuz: aut niſi dicat q̃ de cognoſcibilib⁹ de ipſis in ſpeciali nõ est a nobis ſpecialis ſcia tradenda: et ideo magis cõgrueret illud modicuz qõ de eis est loquẽdũ dicere in ſcia de primo: tamẽ

quātū est ex natura scibilis: ita esset diuersa scia a metaphyca sicut de substātia corT.c.2. porea. Et ꝓm hoc dio phi de speculatiuis scietijs sexto huiꝰ: tenet de traditis: ⁊ a nobis rōnabiliter tradendis: nō de oibus ex pte nature scibiliū: igit intelligētie nō sūt hic subm nec pars: sed h̄ sunt ꝓsiderande ꝓpter ꝓpingtatē ad ꝓmū cū hoc q̄ de eis modicā possumꝰ habere noticiā naturalē. ¶Ad oēs auctoritates phi p.5°. dicenduꝫ q̄ deū vocat primas cās ꝓpter multas pfectiones causalitatis: q⁹ angeli ꝓm ipm̄ nihil causant nisi mouēdo. ¶Ad rationes ꝓ illo ptz ex dictis supra responsio.

His sic ptractatis vi

dendū est de principali ꝓposito: quō. ſ. deus pōt esse subm metaphyce. Et dicendū q̄ suppositā distinctiōe scie: ꝑut dicit habitus cōclusionis: ⁊ ꝑut dicit aggregatio multoꝝ habitū tam ꝓncipioꝝ q̄ꝫ ꝙclusionū: aliquā tñ ꝙuenientiā habentiū: de q̄. d. ptz. q. 1. huiꝰ sexti. q̄ deus pōt esse subiectū huius scie. ꝓmo mō ꝓpter qd: tam ꝓm responsionē ad scdam rōnem principalē ꝓm opinionē cōmē. q̄ꝫ ꝓm illā additionē supius positā ad ipediendā rōnē primā factaꝫ ꝓtra opinionē cōmē. q̄m sicut ibi dictū est: si prius naturaliꝫ ad aliud pōt esse mediū sciēdi posterius naturaliꝫ ⁊ aliud: hoc non est inquantū aliud: quia hoc accidit: sed inquantū hoc: vt ibi patet. ⁊ ideo nō cogit illa ratio ꝓma facta ꝓtra opinionē cōmē. filꝫ pōt esse subiectū ꝓmo mō i scia q⁹. supposito enī qō dicꝫ p nomē: si tale est cā talis effectus: ex effectu pōt ꝙcludi tale ⁊ esse ex esse: ⁊ hoc ex hoc tam quātū ad essentialia q̄ꝫ quantū ad ꝓpetates: ⁊ hoc demōstratione q⁹. sed nihil sic de ipo pōt ꝙcludi ex effectu: nisi illud sit fine quo nō pōt esse talis effectus. ¶Pōt etiā esse subiectū scie scdo mō dicte: vel q̄ tantū aggregat ꝙclusiones de deo ꝓpter qd: vel q⁹. ostēsas: ⁊ talis scia si qua esset: esset vna maxime in illo genere vnitate subiecti: vel q̄ aggregat multas ꝙclusiones ⁊ ꝓncipia de deo: ⁊ de alijs attributis ad ipm̄: vt ad primū: inquantū ad ipm̄ attribuūtur. ⁊ talis esset vna ex vnitate subiecti: nō sicut ꝓior: sed q⁹ ad rōnem subiecti alia attribuunt cū ꝓsideratio illa de aliq̄ sit simpliꝫ ꝓma: q̄ ꝓsiderat ipm̄ sub ꝓma rōne: sub qua est cōsiderabile: ⁊ ens causatū: licet sit vniuocū sub ratione ꝓmi entis. considerare potest inquantum ad ipm̄ attribuūtur: ⁊ ita prima ꝓsideratio de oibus entib⁹ erit talis inquātū attribuūt ad primū ens: nō ad substantiā. igit si metaphyca est prima scia: erit scia de oib⁹ ꝓm hāc rationē. aut igit ꝓsiderant ibi inquātū attributa: q⁹ ex noticia dei ibi cognoscunt aut q⁹ ex eoꝝ noticia deus cognoscit. ¶Primo mō esset ista de deo: ⁊ esset scia ꝓpt qd Scdo mō q⁹ primo mō nate essent iste res cognosci: ⁊ hec scia eēt ꝓma ꝺ eis: q⁹ ē ꝺ eis inquātū attribuunt ad simpliꝫ primū: non sic: q̄ ibi nō cognoscerent res oēs ꝓm ꝓpriā essentiā: aliter em̄ nō cognoscerent. sed cognitio essentie eoꝝ haberet inquātum attribuuntur ad ipm̄ deū. talē metaphisicā habet deus: sed nō est sibi scia: q⁹ nō est ex noticia sui discursiue de alijs acquisita. q̄ꝫ em̄ sciat alia esse ꝓ ipm̄: nō tñ scit ea: q⁹ scit se: qꝺ regit ad scire. talem metaphisicā potuerāt forte angeli habuisse si fuissent multo tpe viatores: ⁊ ex noticia naturali dei potuissent discurrēdo alioꝝ noticiā acgrere. Secūdo mō tñ pōt ḥō nunc metaphycā habere: qcqd sit de noticia naturali ḅti vel in statu innocētie: q⁹ nūc oīs nra cognitio oriꝫ ex sensu: tm̄ igitur sic potuit tradi a philosopho. pōt igit prima scientia possibilis hoī p rationē naturalē acquiri ⁊ poni scia q⁹: ⁊ de deo vt de subiecto ꝓmo ⁊ de omni ente: vt de materia inquātū attribuit ad primū ens: q̄ nec supponat deū esse nec ab eius noticia incipiet ad cognoscēdū alia. licꝫ vtrūq; oporteret si esset scia ꝓpter qd: sicut enim in scia q⁹: ꝓprie dicta: nō ꝓsupponit de subiecto nisi tm̄ qd dicit p nomē: ⁊ ꝙcludit tam esse q̄ꝫ qd est: vt predictū est. Siliꝫ pōt esse in scia q⁹: aggregata: q̄ em̄ in alia scia posset ꝓbari deū esse q⁹: ⁊ nō in tali: esset incōueniēs: cū talis cōsideret effectus ita �somediatos eius: siē aliq̄ alia: quare etiā scia q⁹. non ꝓbat ꝓpter qd subiectū esse: quare etiam scientia ꝓpter qd ꝓsupponit subiectū esse: ⁊ qd est: cum hoc posset ꝓbare ꝑ principia subiecti si habet ꝓncipia. ¶Circa hāc positionē sunt aliq̄ que dubitatiōes: prima est circa hoc q̄ po

nitur deū esse subiectū in metaphysica: et q̄ p̄sideret entia vt attribuunt ad deū: q̄m p̄sideratio entiū inquātū entia: videt esse prior q̄z inquātū attribuūt ad primū ens: igit aliq̄ esset metaphyca prior q̄ p̄sideraret entia inquātū entia: q̄z illa q̄ ponit de deo vt de subiecto. ¶Antecedēs p̄bat: tū q̄z absolutū est ante respectū: tum q̄z p̄missa est cognoscibilis ante cōclusionē z ante rationē p̄clusionis: z ex esse entū inquantū entia tanq̄z ex p̄mo effectu p̄cludit esse de deo: tum q̄z ex q̄ entia inquātū entia videtur cognoscibilia absq̄z illa attributiōe cū sint absoluta: z respectus nō est de essentia absoluti: q̄ g̃ esset illa scia q̄ p̄sideraret entia inquātū entia sine tali attributiōe? videtur.n.q̄ sit ponēda alia metaphyca. ¶Jtē ita attribuit oīa entia in speciali ad p̄mū sic in vli sub rōne entis. g̃ illa scia vna erit de oibus z in vli z in pticulari. ¶Confirmat.q̄ de° q hēt metaphycā p̄pter qd. ita p essentiā suā cognoscit oīa in pticulari sicut in vli. ¶Jtem.3°.sic.entia nō attribuūtur ad p̄mū ens nisi in triplici genere cause: z h̄ nō necesse est p̄m vītatē. sicut igitur nō posset esse metaphyca de eis inquantū attribuūt p̄mo mō ita nec scdo mō. ¶Ad p̄mā rationē istius dubij: dicēdū est q̄ illa p̄sideratio q̄ p̄sideranf entia i se: prior est p̄ioritate originis: sicut p̄bāt due p̄bationes sed nō p̄ioritate intētiōis: z primū subm ponit: cuius cognitio p̄cipalit intēdit: vl ad qd vt ad p̄mū p̄cipiū tota aggregatio multaruz p̄clusionū p̄cipaliter ordinaf. ¶Ad tertiā p̄bationē dicendū q̄ illa scia esset pars metaphyce: sicut si traderef cognitio de materia z forma: z relinq̄ref cōpleta tractatio de ente nāli: esset phyca imp̄fecta: vel de noie z de vbo z nihil de enūciatiōe. relinq̄ref em̄ p̄sideratio p̄cipalis p̄siderabilis: nō em̄ esset simplr alia scia: q̄z illa q̄ est de primo hēt de illis tractare inquātū entia. vñ ibi p̄sideranf in attributione: ibi in se. sed tū in se cōsideranf p̄pt primū. ¶Ad secundā rationē dicendū q̄ p̄dītiones p̄cipales p̄cludende de ente primo sequunf ex p̄prietatibus entis inquantū ens: speciales em̄ cōditiones entis non cōcludunt primo aliquid de ipso: ideo tantuz considerat de ente in cōmuni.

¶Cōtra.q̄cūq̄z insunt enti inquātū ens: insunt deo: igit p illa nō p̄cludit aliqd de deo. ¶Ad 3m̄ h̄z nō fit necēaria cā respectu esse alioz: tū est necēaria cā q̄ p̄petates alioz insunt ipis: q̄z em̄ ipse est actus purus: ideo ens diuidit per actum z potentiā. ¶Contra: quō p̄dītiones entis intelligūtur cū nō sint sensibiles. ¶Jtem scda dubitatio que est illa ratio in primo ente p̄m quā consideratur vt per se subiectū in metaphysica. ¶Ad hoc dicendū q̄ non est ratio naturaliter cognoscibil. tum q̄z hec ratio est accidentalis: ita q̄ natura eius in se nō considerabit: sicut nec corpus sub motu: tum quia illa p̄tinent ad modū scientie: z ratio subiecti p̄esupponit modo scientie. tum quia illa ratio cōmunis est oibus subiectis scientiarū: tum q̄z illa ratio nihil ponit in natura eius: sed tantū forte circa cognoscētem respectū ad ipm: nec etiā est ratio ista primi mouētis vt sit de aliqua ratione ad quā puenit naturalis: q̄z quāuis in eodez concurrāt primitas mouēdi z essendi: tū ex ratione ipsoz nō includit p̄tradictio q̄ non necessario eidem ineſſent: z ita nūq̄z naturalis ostēdit primū ens esse nisi p accidēs. ita q̄ nō ostendit aliqd ens esse primū: sed aliqd mouens esse primū: sic nec aliqd ens esse vltimū: sz aliqd vltimū motum. si vero nihil causaret primū ens nisi per mutationē: qd forte non est verū p̄m p̄bm: adhuc efficiēs inquantū efficiens. dicit totum vniuersale respectu mouētis: vt quo aliqd est finis: etiā est nō tantū motus sed entitatis. vnde forte nō poneref subiectum p̄m rationē huius duplicis p̄mitatis sed p̄m rationē p̄mitatis vnitiue p̄tinētie excellētis q̄ est primitas aliqua formalis: z p̄m istam rationē alia attribuunt verissime ad ipm. ¶Contra. p̄m illam rationem debet poni subtectū q̄ primo p̄cipit: z p̄m quā demōstrat p̄mo esse de ipso: z omnes alie p̄prietates: sed talis nō est hec p̄mitas formalis: q̄z ista p̄batur: vt videt: p alia prius ostēsa ex effectibus. ¶Jtem tertia dubitatio est quare metaphyca nō pōt ordinari p̄cipalr ad cognitionē p̄mi entis vt ad finem: z tū esse circa ens inquantū ens vt circa materiā. cū materia z finis nō coincidāt. ¶Rūdeo q̄ hoc ideo est. q̄z materia

circa quā ꝓncipaliter agit scia est finis ei⁹ quantū ad cognitionē ꝑfectam eius: ꝓsup posito qꝫ dicit: siue quātū ad aliquē conce ptū. ¶Item quarta dubitatio est: cū sciētia de ente inquantū ens sit ꝓpter qd: q̄re scie tia de deo est tm̄ q̄. ex quo metaphyca est ꝓpter qd: quare etiā de deo nō est scia ꝓ pter qd. Nam habita ꝓma ꝓprietate eius de ipo ꝓnt alie: vt videt ꝓpter qd ostendi. ¶Rn̄deo qꝫ tota illa scia ꝓpter qd que est de ente inquātū ens ordinat ad q̄. de deo metaphyca vo vt est nobis possibilis: nūc nō est ꝓncipaliꝫ scia ꝓpter qd de deo. semp em̄ ꝓma ꝓprietas habet q̄. ⁊ licet ex ista demōstret. 2ª. ꝓpter qd: tamē 2ª. nō cogno scit simpliꝫ ꝓpter qd: q̄ eius cognitio de pēdet ex cognitiōe q̄ ꝓme passionis. ¶Aliter pōt dici qꝫ passio ꝓus cōclusa q̄. de deo semp est posterior ⁊ remotior ab ei⁹ essentia: q̄ ꝓpinquior effectui ex quo concludit: ita qꝫ semp in passionib⁹ ꝓcedi tur q̄. cui⁹ signū est: q̄ trinitas q̄ illi essen tie singularissime inest ex nullo effectu cō cludit. ¶Item dubitatio qnta est. Si ens est vnius rationis deo ⁊ alijs: quare nō pōt poni ens primū subiectū: sub quo ꝓtinent oia cognita tam pr̄i q̄ alia. ¶Rn̄deo da to qꝫ ens sit vnīuocū: adhuc ꝓncipale sub iectū est hic deus: q̄ nō tradit scientia ꝑ pter cognitionē de ente in se habēdā: tūc em̄ eq̄liter intēderet cognitionē oium sub ipo: q̄ ꝓpter cognitionē eius totā: sicut in alijs sciētijs numq̄ ꝓncipale subiectū po net genus qñ de ipo ⁊ de alijs speciebus tradit sciētia ꝓncipaliter ꝓpter cognitiōez vnius speciei. sed tm̄ tunc qñ eque primo de oibus ꝓpter cognitionē de genere ha bendā: quātū ipm̄ est cognoscibile. ¶Jté sexta dubitatio est. qm̄ nihil de gditate dei ꝓticularius ipo ente a nobis hic concipit: imo quecūq; ꝓticulatio est ꝑ modū descri ptionis: vt aīal risibile: sic cū dicim⁹ ens ꝓ mū. igit si metaphyca sit de ꝓceptu quē de deo apphendim⁹: vt de ꝓmo ente cui⁹ cō cepti⁹ ē vt aīal risibile: seqt qꝫ sit de ente ꝑ accidēs. ¶Item demōstratio qua demōstra tur primū de ente naturalit ꝓsupponit cō ceptū primi entis: ita qꝫ nō sit simpliꝫ ratio in se falsa. sed hoc necesse est ꝓsupponere de subiecto; q̄ alias aīal inaiatū posset po ni subiectū: hoc em̄ nō tm̄ ꝓsupponit ipsi esse exn̄ᶜ: sed ipi esse gditatiuo. vñ qđ dici tur qꝫ ꝑ metaphycā oñdit deū esse: si intel ligit de actuali existentia nō est demōstra tio: nec ꝓmissa est necessaria. Si aūt intel ligat de esse gdditatiuo verum est: ⁊ sic ꝓ missa nō est sumpta de existētia creature: sed de aliqua ꝓprietate gdditatiue inherē te: ex qua segtur primū ineesse enti vel sum mū vl̄ ꝑfectiᵐ vel optimū: ⁊ ex hoc segtur rationē illā cui imponit hoc nomen deus non esse rationē in se falsam: ⁊ ita alicuius gdditatis circūlocutiuā: ⁊ ita deus habere entitatem gdditatiue. Sed demonstratio concludēs primū de ente cum sit particu laris non potest esse ꝑ naturā entis: igitur demonstratio passiōis trascēdentis de en te prior est ista: sicut vniuersalis particula ri: sicut mediū medio. sicut omnis demon stratio de numero in communi: erit ante illam qua ꝓbatur numer⁹ aliquis esse pri mus: igit metaphysica transcendēs est to ta prior sciētia diuina: ⁊ ita essent quatuor scientie speculatiue: vna trāscendēs: ⁊ alie tres speciales. ¶Contra. eiusdem est de demōstrare ꝯclusionē vl̄ez ⁊ particulares de eodem subiecto. ¶Hoc ꝓcedit. sed qꝫ me diū hui⁹ demōstratiōis: ois passio diuisi ta ineſt cōi ꝓmo ⁊ oñi: ſz nō ꝑcise: vt cōe sed vt in plib⁹. sic ens ꝓmū vel scōm: q̄ en tia sūt ordinata: igit aliqđ ens ē ꝓmū ſz si vis hꝰ passionē diuisiuā da mediū ad ꝓ bandū oē ens ee ꝓmū vel scōm. negabit. Si em̄ negat ordo ꝑ qd. ꝓbabit ordo nisi ꝑ spēales gdditates: ⁊ ita nō ꝑ ens: ordo. n. ꝓsuppōit multitudinē: ꝑ qd ꝓbat multitudo de entib⁹. Alit vo dat mᵐ sic. ℔ nō negat. oē ēs ē ꝑᵐ vl̄ nō ꝑᵐ. vltra ℔ ēs vt lapis nō est ꝓmū: g̃ ē nō ꝓmū. ſz oē nō ēs ꝓmū ꝓsup ponit ēs ꝑᵐ: ſz vñ ℔. ℔. n. ex ꝓmᵒ dz ꝓbari ¶Dicet qꝫ ꝓme ꝓpe passiōes enti sūt ide mōstrabiles: ⁊ ꝓpōes mediate Sz quōcū q; sit ō ℔: si de ente ꝓmo oñdat aliq̄ passio ſpāl: puta vnū vl̄ sapⁿᵉˢ si nō ponit trāsce dēs videbit exire metaᵃᵐ q̄ ꝓsupponit co gnitionē gdditatū ſpāliū: q̄z ℔ sūt. vñ eiuſ dē scie ē demōstrare passionē cōez ⁊ simplicē cōuertibilē cū subiecto. ⁊ passionē diſiun ctam cōuertibilē cum subiecto: ⁊ alteram partē illius passiōis diſiuncte de subiecto:

demõstratiõe particulari. Jõ ipius metaphyfici est demonstrare passiões entis: vt vnũ ꝛc. de ente si possũt demõstrari de eo: ꝛ primũ vel secundũ de ente ꝛ esse primũ de ente: demõstrare vero aliqd de deo vt de⁹: ꝛ de alijs subst̃tijs sepatis ꝓsiderare ꝑm se. ad aliã sciam pticularẽ pũnet: quãtũ est ex pte scibiliũ. ¶Contra. finis cognitiõis metaphyce est cognitio entis in summo: ꝛ hoc est in primo ente: g̃ ad metaphysicũ pũnet de primo ente ꝓsiderare. ¶Jtẽ felicitas est i actu cognoscẽdi metaphysica
c.10. li ꝛ sapiẽtali. ex. 10. ethicoꝝ. ꝛ est in cognitione primi entis: g̃ ꝛc. Jdeo vitãdo quatuor esse sciẽtias speculatiuas: ꝛ hãc ponẽdo de deo: oia naturaliꝝ cognoscibilia de ipo sunt trãscendẽtia: finis hui⁹ est pfecta cognitio entis q̃ est cognitio primi. Sed primo occurrẽs notissimũ intellectui est ens in cõi. ꝛ ex ipo ꝓbaf ꝑmitas: ꝛ alia in qbus est cõsũmatio. ¶Notandũ vo ꝙ demõstratione demõstrãte passionẽ disiunctã de subiecto aliq̃: ꝙ si disiũgant cozrelatiua aliq̃: vt cã ꝛ causatũ prius ꝛ posterius ex ꝑmissa: q̃ dicit vnũ illoꝝ ineesse alicui: sequtur alterũ illoꝝ ineesse alij: nõ de existẽtia sed de esse qditatiuo. ¶Notandũ etiã ꝙ naturalis demõstrat aliqđ moues esse primũ: ꝛ ex illa ratione ostensa in se vera. ¶Moues primũ oñdit imobile incoꝝruptibile ꝛc. igit metaphysica ꝛ nãlis scia sunt de eodẽ ꝑ accidẽs: sed de deo est naturalis magis ꝑ accidẽs. qz sũma descriptio: ad q̃z puenit de ipo: q̃si remotioꝝ est a qditate dei: q̃z sũma metaphisici. sicut illa scia est ꝑ accidẽs de hoie: q̃ est de ipo: inquantũ cõplexionatus: vt medicina respectu illius: q̃ esset de ipo iquãtũ hõ: tñ ꝛclusiões eedẽ de eodẽ realiter: qđ est ens. possunt ꝓbari ꝑ mediũ metaphycũ ꝛ phycũ. sicut terra rotũda ꝑ mediũ naturale ꝛ matematicũ. Et illa ꝛclusio dicẽda est metaphyca ꝛ nãlis: vel simpliꝝ talis q̃le est mediũ imediatus siue magis ꝑ se respectu ei⁹: sicut terra rotunda simpliꝝ est naturalis: qz mediũ ꝓpr̃ qd simpliꝝ est naturale: mediũ aũt mathematicũ nõ est simpliꝝ ꝓpter qd. ¶Sed qs ꝓbabit qđ idem est primũ moues ꝛ ꝑmuz
T.c.5. et.12. ens. ¶¶Metaphicus in. 4°. metaphyce. si idem homo ꝛ homo albus ꝛc.

O mnes hoies natura scire desiderãt. Signũ aũt est sensuũ dilectio. ꝑter enĩ vtilitatẽ ꝓpter seipsos diligũtur. Et maxie alioꝝ q est ꝑ ipsos oculos. Nõ enĩ solũ vt agam⁹ sed ꝛ nihil agere debẽtes: ipm videre ꝑ oibus vt dicã alijs elegimus. Cã aũt est qz hic maxie sensuz cognoscere nos facit ꝛ multas rerũ differẽtias demonstrat. Qõ. II

Truz hec sit ve-

ra. Oẽs hoies natura scire desiderãt. Qz nõ: ꝓbatur. qz si sic 9.tri.3.a
g̃ naturaliꝝ scirent se scire: ꝑse quẽtia ptz: qz nihil desiderat nisi cognitũ. ¶Jtem si sic: ergo amoto ipedimẽto oẽs scirent. ꝙa patet de igne: qz naturaliꝝ inclinat sursum: statim ascẽdit sursuz: si sit extra locũ amoto ipedimẽto. ¶Jtẽ si sic: igit oẽs habẽt sciaz: vel saltẽ hñs nõ desiderat: qz desiderũ est respectu nõ habiti. ¶Jtez aliq desiderãt ignorare: qz aliqua est ignorãtia affectata. ¶Jtem sunt rõnes gandẽsis in sũma. nihil appetit nisi sub rõne boni: igit appetitus nõ naturaliꝝ inclinat ad verũ. ¶Jtem volũtas distinguit ꝓra naturã. ¶Jtem natura determinat ad vnũ: igit vult tm̃ vnũ scire. ¶Dicendũ ad ꝑmũ istoꝝ. scire est cõmodũ intellect⁹. ¶Ad secundũ: verũ est de volũtate: vt libera est. ¶Ad tertiũ: ad vnũ in genere: sicut materia ad quodqd est sub ratione forme: sic intellect⁹ ad scire: sicut ignis ad sursum esse: nõ tñ ad hoc sursuz. ¶Ad oppositũ ẽ phs in lra ꝑ signũ. ¶Contra ꝓbationẽ philosophi: ꝙ nõ maxie diligamus sensum visus. ꝓbo: qz sensum illũ magis diligimus cuius obiectuz magis odiũ⁹: qz 2°. ꝓioꝝ T.c.21.
c. illo. Qñ aũt ꝙuertant extremitates. In vltia regula dz: magis eligẽdo magis fugiendũ opponit: ſz magis odiũ⁹ oppositũ ta-

etus q̄z oppositū visus: qz oppositū tactus destruit aial: nō oppositū visus: ergo ꝛc.

c.1.ad finē ¶Item cōtra illud qđ dicit visum maxie facere scire: qz ꝑbus in de sensu ꝛ sensato dicit q̄ ceci nati habētes auditū sunt magis sapiētes q̄z surdi nati habētes visum. igit̄ si sensus magis diligitur: qz est magis cognoscitiuus ꝑm q̄ cognitio ordinat̄ ad sciam: segtur q̄ anditus sit magis diligendus: si vo nō logtur de cognitiōe simplr. tunc videt̄ q̄ nō est ad ꝓpositū: qz ex hoc deberet ꝯcludere q̄ naturalr̄ desideram⁹ scire. ¶Item in sermone pascę Leo papa ꝓfert tactū thome visui: q̄ ad certitudinem cognitiōis. Rñsio: nō q̄ ad p se ꝛ ꝓpriū obiectū vtriusq;. sed forte q̄ ad corpus illud xp̄i expiendū. ¶Item ꝓtra hoc q̄ dicit visum plures dr̄ias demōstrare. tactus em̄ plures demōstrat: qz tactus est duaꝝ ꝓtrarietatū. visus vnius. ¶Item ꝑbus. 2°. de generatiōe ꝑme q̄litates sunt p se tāgibiles. Posteri⁹ aūt nō inuenit̄ sine ꝑozi: igitur vbicūq;z inuenit̄ q̄litas visibilis: ꝛ q̄litas tāgibilis: ꝛ nō ecōuerso. igit̄ plures differētias demonstrat nobis tactus q̄z visus.

T.c.7.

Respondeo ad questi

onem: veritas ꝓme ꝓpōnis ꝓz ex dictis in introductiōe. ¶Notandū circa ordinē inuestigādi veritatē circa scibilia q̄ ante q̄z q̄rat̄ de scibilib⁹: oportet q̄rere de modo sciendi ex sēdo metaphyce. ꝛ ante ꝫ an possibile sit illa scibilia scire: de q̄bus determinabit̄: ꝛ an necessariū. ꝛ ante hoc an cōtingit nos aliqd scire: ꝛ an oīa: ꝛ quō: et ante hoc. an possit sciri aliqd nos scire: vel posse aliqd scire. Nam si nō possit illō sciri frustra q̄rit̄: an ꝓtingit nos scire: qz questio ista nō est scibilis ꝓtra. 2°. posteriorū. ꝛ ante illud generali⁹ an possum⁹ scire. i. certā ꝛ infallibilē cognitionē habere ō actibus nr̄is: ꝛ de q̄bus an de nr̄o esse: an de viuere: an de vigilare: an de simplici itelligere: an de scire: an de credere: an de dubitare ꝛ opinari. ꝛ de ceteris actib⁹ intellectus an de velle ꝛ nolle: ꝛ ceteri ipsius volitatis: an de sentire ꝛ fantasiari ꝛc̄. an de actib⁹ motiue ꝛ vegetatiue ꝛc̄. Qđ nō cōiter de oībus videt̄: qz ꝓtingētes sunt: igit̄ nō est certitudo de eis: q̄ insunt. ¶Item

EX

T.c.14. et.15.

gcḡd ponat̄ p qđ erimus certi de eis: ꝑter viuere: fit̄e ineſt nobis qñ nō insunt sicut in somnio. ¶Item a q̄ cognoscunt̄ nō ab intellectu: qz singularia sunt: nec a sensu: vt ptz de multis. ¶Itē quō cognoscerent̄ aut p eēntiā ꝓtra hoc q̄re in q̄stionib⁹ de intellectu: aut p speciē: quō veniēt̄ species multoꝝ ad intellectū: quoꝝ nunq̄z fuerit spēs in sensu. Si dicas cognoscunt̄ p expientiā: aut igit̄ vt ꝑus p essentiā aut p spēm ¶Item si certū esset act⁹ ineſſe pari rōne ꝛ quales essent: ꝛ ita semp esset certū: q̄ intellectio ꝛ q̄ sensatio esset vera: ꝛ que falsa ¶Contra de viuere Aug. 15. de trini. de vigilare Aꝝ. 4. hui⁹. sunt aūt qdā q dubitāt ꝛc̄. irratiōabiles sunt tales dubitatiōes: vt vtrū nūc dormim⁹ vel vigilam⁹. q̄runt. n. rōnē ꝓncipij demōstratiōis. ¶Contra petrus vigilās extiabat se visum videre. De credere Aug. 13. de trini. ca. 1. et. 2. De dubitatiōe. 15. de tri. Videt̄ q̄ oporteat ponere certitudinē de multis istoꝝ. ꝛ sic ꝫ de p se notis ꝛ ꝑmis idemōstrabilib⁹: sunt em̄ aliq̄ ꝓpōes ꝓtigētes ꝑme i gñe suo. sic̄ ne cessarie i suo Et ꝫ vr̄ Aꝝ. velle 4. h⁹. vt allegatū ē. vbi cōpat ꝫ ꝓncipijs demōstrationis. ¶Ad solutionē tñ huius qōnis notādum q̄ 2°. phycoꝝ. pbat̄ natura agere ꝓpter finē. aliter ibi nō accideret error nec frustra. igit̄ intendit finē. igit̄ appetit: ꝛ tñ nō cognoscit. igit̄ est aliqs appetitus sine cognitiōe: ꝛ cū pfectio sit aliq̄ mō finis pfectibilis. 2°. phycoꝝ. qz est finis motus: ideo ponit̄ desideriū naturale pfectibilis ad pfectionē: est igit̄ desideriū naturale i oīb⁹ ordinatis ad finē alterā se: ꝛ pfectibilibus pfectiōe differēte a sua essentia: ex ꝫ igit̄ pcedūt ꝓbatiōes hui⁹ ꝓpositiōis supius posite in plogo: tñ oēs ille rōnes tho. ibi posite videt̄ oīndere q̄ istud desideriū sit ipsius itellect⁹. Cōtra Henri. i sūma. q. 24 ad tertiū argumētū. idē actus spē ꝛ eiusdē obiecti spē videt̄ esse eiusdē potētie ōsideriū pcedēs cognitionē ꝛ sequēs est actus idem specie ꝛ eiusdē obiecti: qz boni ꝛc̄. ¶Item. 24. in solone: mouēs supius respicit finē vlem: ꝛ eius est mouere ꝛ iclinare mouētia inferioza in suos actus ꝛ fines igit̄ volūtas inclinat alias potētias ad suos fines: sed hoc nō pōt nisi appetat illos.

TRA T.c.26.

T.c.26.

c.12.

c.12.

T.c.23.

¶Item.15.de tri.7.c.voluntas vult sibi et alijs sicut intellectus intelligit sibi ⁊ alijs. ¶Ad hoc rñsio est de velle elicito: qđ est actus vnius ptis imaginis: nó de velle naturali: de quo logmur. ¶Contra. Aug. natura le desiderñ ꝓsequitur oẽm naturã ordinatã ad finẽ alíũ a se: ⁊ pfectibilẽ pfectione alia a se. igit p aliqđ cõe oibus. illud non põt poni võs. igit ⁊c. ¶Item intellectus si esset sine volũtate esset pfectibil et: ad talem finem ordinat⁹. ¶Item aia naturalr ỏsiderat vniri corpi: vt vr. illđ. desiderñ in est imediate eẽntie aie: qz sic imediate vnit ¶Iste rõnes ꝓcedunt: qz nó oẽ desiderñ in hoie est tm volũtatis. ⁊ tm volũtas ꝓmo appetit naturaliter suã pfectionẽ: ⁊ ex ꝓñti amnũ inferiorẽ: sine qbus sua pfectio haberi nó põt. vñ homo primo nãliter vult se ĩtellectu: ⁊ volũtate ex ꝓñti. ¶Ideo respondendũ est ad rõnes. Hen. de gãdauo Ad primũ argumẽtũ minor est falsa: qr est act⁹. Jté nõ ẽ nisi boni cõmodi: nõ vt potẽtia obiecti qz nõ ẽ potẽtia: sz vt aliqđ ẽ sui finis nãl. Si igit est appetit⁹ ẽnis: nũqđ ẽnitas: nũqđ relatio q̃ est potẽtia: vel alia relatio: circa hoc stude. Ad scđm argumẽtũ Ad ma. nõ inclinat ista ꝓtra naturã. igitur ꝑm naturã. ẽ in eis est inclinatio naturalis ad illud: ad qđ a supiori mouẽte iclinant. ⁊ ita ipa appetũt: Et nõ illud mouẽs. Ulterius: cũ dicit: hoc nõ põt ⁊c. falsum est: qr tunc de⁹ naturalr appeteret pfectionẽ creaturarũ: vel si nõ ipe: qz nõ mouet nisi volũtarie: tunc sol naturalr apperet pfectionẽ pticularis agentes: qđ videt falsum: qr tunc si illud agẽs nõ ꝓsequeret illã: sol videret impfectiorẽ. sic eñ nõ cõsecutio desiderati desiderio elicito: siue ĩ se siue ĩ alio: eo mõ quo desideret ꝓtristat desiderantẽ: ita videt qđ nõ ꝓsecutio naturalr desiderati in se vel in alio ponat aliquã impfectionẽ in desideráte. sol aũt nõ est impfectus: si aliqđ inferius nõ ꝓsequat finẽ. igit finis mouẽtis inferioris est finis supiorís indigẽs: nõ pficiẽs: sicut nos sumus finis creaturarz. ad talẽ aũt finẽ naturale desiderñ nõ est: sed tm ad finem pficientẽ.

Ad primũ argumẽtũ ꝓncipale ĩ ꝓtrariũ dom: qđ ꝓñtia teneret: si illđ desiderñ sciẽdi esset ipi⁹ volũtatis actus elicit⁹: modo nõ est sed illud desiderñ sciẽdi est quedã inclinatio naturalis ipius intellect⁹ ad sciẽdũ: cui⁹ est etiã naturalr ỏlectari ĩ scia: cũ hr: siẽ q̃libet potẽtia hẽt naturalẽ iclinationẽ ad suã pfectionẽ: ⁊ delectat in ipa cũ hr. ¶Hoc tñ qđ ꝑdicit de delectatiõe dubiũ est. Iz illđ dicat Auiẽ. 8⁰ metaphyce. c. vlti. scias qđ delectatio cuiuslibz vtutis pleta est acq̃sitio sue pfectiõis. Item delectatio pficit opationez vt accidẽs insepabile: igit eiusdẽ subiecti est. ¶Rñsio. oĩs delectatio est vtutis appetitiue passio ex placenti pcepto. ¶Contra. quõ tñc corrupta violẽter delectabit. Respõdet. nõ delectabit ꝑm volũtatẽ: sz ꝑm ꝑpriã potentiã appetitiuã ꝓsequentẽ actũ. Omn. n. potẽtie apphensiue corrñdet ꝓpria appetitiua elicitiua act⁹ appetẽdi: nõ solũ appetit⁹ nãlis: nec illius est delectari lapis. n. nõ delectat deorsum. Utñ delectatio tm videt esse ei⁹ cuius est desiderñ elicitũ. vñ nõ tm est dubiũ illud delectatiõe: sed etiã ipinẽs ad ꝓpositũ de naturali desiderio: ⁊ cũ accipit nihil desiderat nisi cognitũ: vez ẽ de ỏsiderio volũtatis elicito ab ipá nõ aũt de ỏsiderio qđ ẽ solũ inclinatio nãlis tale eñ velle nãle vni⁹ rõnis est ĩ volũtate ⁊ ĩ lapide. nec eñ volũtas dãnati aliquẽ actũ amoris elicit in deũ quẽ naturaliter amat: nec volũtas puuli circa btitudinẽ: tñ aliqđ velle elicitũ a volũtate presupposita cognitiõe põt dici nãle: qr est ꝑm inclinationẽ nature: siẽ velle dicit virtuosũ: qr est ꝑm iclinationẽ virtutis: sz ille nõ est ꝑ prũssim⁹ modus desiderij nãlis volũtatis. ¶Ad scđm argumẽtũ: illud vez est de desiderio ꝓñte formã ⁊ pfectionẽ primã. nõ aũt de desiderio ꝓcedente formã. Et nota de equocatiõe potẽtie ⁊ desiderij supius in lectiõe. ¶Ad 3m est dicendũ qđ ppõ intelligit de oĩ hoie ꝑm se ỏsiderato: siẽ aĩa de se semp est nnda ab oĩ cognitiõe. ⁊ sic ꝓñs est vez: qr nõ oẽs hoies sciũt ꝑm se ỏsiderati. Uel aliter qđ desiderñ est respectu habiti ne generet fastidiũ sicut dicit glosa petri ꝑma. In quẽ desiderãt angeli ꝓspicere illa glosa logt de desiderio: qđ est act⁹ elicitus a volũtate: ⁊ illud forte nõ manet cũ desiderato. 9. de tri. vlti. Appetitus inhyãtis fit amor tenẽtis. an sicut impfectũ fit pfe- C.I.

cū idem manēs in ſuba: an q̄ deſideriuꝫ
cozrūpaf: q̄z eſt ſicut actualis motio q̄ cor-
rumpiſ aduenīēte termīo: dubū eſt. Sed
deſideriū nāle nō cozrūpiſ: hīto ipo volī-
to: q̄z tūc ipm eſſet p̄ncipiū appetēdi ſuam
cozruptionē: ſic̄ argui ſ de p̄uatīōe. primo
T.c.81. phycoꝝ. vñ idē oīno videf deſideriū natu-
rale z dilectio nāliſ: qđ ex h̄ ptz. q̄z phs p-
bat p̄mā ppſitionē p dilectionē naturalez
ſenſuū. q̄s nō appetim⁹ tñ nō hītos: ſꝫ ha
bitos amam⁹. Ad q̄rtū dicēdū q̄ ſtāt ſiī
q̄ hō nāliter deſiderat ſcire: z tñ actu aliq̄
z volūtarte velit ꝓtrariū. Jn nob. n. volū-
tas ex libertate pōt ꝓtra inclinationē nāle
mouerī. nūq̄ tñ p ſe vnlt nō ſcire: ſꝫ p acci
dēs. q̄z aliqd aliud vult magī actu elicito:
vt pigriciā: vel vt remozſum ꝓſcie: q̄ ſcire
aliqd ad qđ eſt iclinatio nāliſ. Ad aliđ
ꝓtra ſignū. Az. dicēdū q̄ fallit p inſtantiā
q̄z meli⁹ eſt bñ viuere q̄ viuere. tñ magis
odim⁹ oppoſitū viuere q̄ oppſitū bñ vi-
uere: q̄z oppoſitū viuere deſtruit z viuere
La.2 z bñ viuere. Tñ phūs. 7. topicoꝝ. gloſat
illā ppoſitionē ſic: niſi cū alterū inſert alte
rū. z vult q̄ illa regula nō teneat q̄n magī
eligendū icludit mīn⁹ eligēdū: ſicut in ex-
emplo ppoſito bñ viuere icludit viuere.
Sīlr z in ꝓpoſito ſenſus viſus icludit ſen
ſum tact⁹: z oppoſitū tact⁹ deſtruit tactū et
viſum. Ad aliud dicendū q̄ viſus ma-
gis facit ad cognitionē p ſe ſiue ad ſciētiā
q̄ eſt p inūētionē ſic̄ vult phs ibi. Ad phm
dicendū q̄ ſicut ipe vult: audit⁹ p accidēs
ſolū magis facit ad cognitionē: ſiue ad ſci-
entiā q̄ eſt p doctrinā in h̄ q̄ vox audibi-
lis q̄ mouet auditū eſt ſignificatiua cōce-
ptuū. z h̄ accidit voci ꝑm q̄ mouet auditū
z eſt imutatiua audit⁹. ſi em̄ eedē voces foꝝ
marēt q̄ mō: z nō eſſent ſigna inſtituta cō-
ceptīb⁹: auditio eaꝝ nihil iuuaret ad diſci
plinā. ſi etiā ſigna viſibilia eſſent impoſita
ad ſignificandū ꝓceptus oēs: ſicut de mul
tis h̄nt monachi: viſus tūc p illū modū cō
ferret ad ſciam: p quē nunc ꝓfert auditus.
Sed voces ſunt ſigna ꝓmptiſſima: z ꝓpt
T.c.88. illud videf lingua data eſſe hoibus. 2°. de
aīa. ſic ptz quō audit⁹ p accīs facit ad ſciaz
q̄z ſuū obiectū. ex inſtitutīōe factū eſt ſignū
ꝓcept⁹: p quā inſtitutīōez nihil ſibi accreſcit
Tūc p accidēs audit⁹ facit magī ſcire. Viſus
aūt p ſe z directe mediāte lūīe nāturali
ipius itellect⁹. Ad aliud. q̄ verū eſt q̄ ta
ctus eſt duaꝝ ꝓprietatū z viſus vnius: z
ex h̄ forte ſequtur q̄ tact⁹ nō ſit ſimplr vn⁹
ſenſus. tñ ex h̄ nō ſequtur q̄ tact⁹ plēs diffe
rētias reꝝ demōſtret: q̄z obiectū ipius vi
ſus. ſ. lux z color in plīb⁹ cozpīb⁹ repiunf
q̄ſ oēs q̄litates tangibiles ſi eſſent mille: z
q̄z cognoſcim⁹ ſubſtātias p accidētia ſua: z
obiectū viſus in plurīb⁹ cozpīb⁹ repīt q̄ſ
obiectū tactus vel alicui⁹ alteri⁹ ſenſus p-
ticular: ıō viſus plēs res demōſtrat: z ma
gis facit ad ſciaz: z ıō magis diligiſ. Ad
vltimū dici pōt q̄ illud hēt veritatē q̄n il-
lud ꝑus eſt de eſſentia poſterioris ſic̄ aial
de eſſentia hoīs. ſic nō eſt in ꝓpoſito: q̄lita
tes. n. ille ꝑme nō ſunt de eſſentia luct. ſiīr
ille q̄litates tāgibiles nō ſunt ſimplr ꝑme
ſꝫ ꝑme ſunt reſpectu ſuſceptibilis eaꝝ ſu-
ſceptiui: cuiuſmōi ſunt h̄ inferioza. immo
ſimplr male allegaf auctoritas illa ad h̄: di
cit. n. ibi q̄ q̄rit p̄ncipia cozpis ſenſibilis:
z illud eſt tāgibile. ıō ſole ꝓprietates ꝑm
tactū faciūt ſpēs cozpis. puta cozpis ſenſi-
bilis de q̄ ibi intēdit: ſēq̄f poſt: quāuis vi-
ſus ꝓz tactu: q̄ ppī z ſubm ꝑus. Lo^m: ſꝫ nō
eſt o^m viſus cozpis tāgibil⁹ paſſio ꝑm q̄ tā
gibile: ſꝫ hꝫ aliđ: z ſi ꝓtigat nā p⁹. ſ. hꝫ aliq̄ꝫ
naturā cōez cozpi gñali. ō q̄ ibi itēdit z coz
pori celeſti: cui⁹ eſt nā pſpicui forte. Ad
aliđ q̄ ſunt tertiū i ordīne de leone papa:
reſponſum eſt ſuperius.

Ex ſenſibus aūt quibuſdā quidē ipſoꝝ memoria non fit quibuſdā vero fit. Et ꝓpter hoc alia quidē ꝓudētia ſunt: alia vero diſciplinabiliora nō potētib⁹ mēozari. Q̄ō. III

Trum ꝓudē

tia ſit in bꝛutis? Oꝝ nō. tum
v qz ꝓudētia eſt recta ró agi-
biliū. 6. ethicoꝝ. ſꝫ bꝛuta nō
habent rationez. tum quia ca°.6.
ꝓudentia includit ꝓuidentiam de fu-
turis ex memoria ꝓteritoꝝ. quod non
poteſt eſſe ſine collatīōe ꝓteritoꝝ ad futurū:

cōferre aūt est ipsius ratiōis: tum qr nihil cognoscūt nisi p sensus: sensus nō est p se nisi sensibiliū ꝓpriorꝫ ⁊ cōmuniū. nociui ante ⁊ vtile circa q̄ est prudētia: nec sūt sensibilia ꝓpria nec cōia. g̃ ⁊c. ¶Oppositum vult philosophus in littera.

Respondeo q̄ prudētia est in brutis metaphorice: ⁊ hoc nō respectu illorꝫ q̄ ꝓsequūtur vl̄ fugiūt ex naturali instinctu: sicut agnus sequitur matrem ⁊ fugit lupū: ⁊ pruudo facit nidū: ⁊ formica colligit grana ꝓtra hyemē tum qr ista nō fiūt ex memoria: formica. n. generata ī estate nūqd meminit hyemis: ⁊ tñ grana colligit: memoria aūt est ps prudētie brutorꝫ. hic in lr̄a: tum qr talia q̄ fiūt ex naturali instinctu ꝓsequūt totā speciē necessario: ⁊ circa illa nō ꝓtingit sic ⁊ aliter agere. ¶Prudētia aūt sicut in nobis est habit⁹ ꝓfiliatiu⁹ nō de fine: sꝫ de his q̄ sunt ad finē nō circa necessaria: sed cōtingētia. ita etiā in illis est circa illa q̄ possunt sic aliter facere. puta q̄ cōgreget vel reponat. ℔ in loco vel illo: ⁊ ex hoc cumulo vel illo: ex memoria loci: vbi primū granū reposuit: et cumuli vñ p̄mū sustulit: ⁊ q̄ aranea magt facit telā in loco vbi maior est copia muscarū: vel pruūdo nidū vbi difficilior est accessus. ¶Ad argumēta. ad primū ptz q̄ illa est diffinitio prudētie ꝓprie dicte. ¶Ad aliud in lr̄a exprimēti parū ptcipāt: ⁊ sicut aliquo modo habēt exprimētū. ita ⁊ collōnē aliquā: licet nō illā q̄ appropīat rationi q̄ est p discursum a noto ad ignotū. ¶Ad tertiū p cognitionē sensitiuā interiorē pōt aliqd cognosci: qđ nō cognoscit p sensum exteriorē: licet forte spēs illius sit in sensu exteriori: sicut ponit de cognitiōe substātie p intellectū quā nullus sensus cognoscit licet ꝑm quosdā substātia multiplicet speciē suā cū specie accidēti. ¶ aūt sensus nō cognoscat p illā spēm q̄ est in ipo: hoc est ꝓpter defectū virtutis cognoscitiue: nō speciei repsentātis. sicut me⁹ nō videt colorē licet ibi sit spēs coloris. ¶Contra rñionē ad scām argumentū. bruta multa faciūt ex cognitiōe eorē mō q̄ fierēt ab hoīe cognoscēte p discursum ratiōis. g̃ videnī habere sil'em cognitionē. Añs ptz: sicut hō sillogizans argueret. p breuiorē viam pueniturad itentū. hec est breuior. ergo ⁊c. Et exta li discursu breuiorem eligeret ad aliquid obtinendū: similiter videtur canis eligere ꝓsequēdo leporē: ⁊ sic de aliis. Ad hoc dicitur q̄ licet similiter agant quedā: sicut homo ageret ex deliberatiōe: nō tamē oz q̄ simile cognitionē habeant: nam illud qđ eligitur ex delibeeatiōe: posset etiā idē non eligi ex deliberatione: sed ex solo appetitu sensitiuo: ⁊ simil'r fieret vtraq; actio exterior: sed non similiter foret vterq; dīs sue actionis. ¶Contra hoc ergo a simili possunt bruta agere: quasi haderent prudentiā siue collōnem preteriti ad futurū: licet nullam habeant. puidit enim formica contra hyemē: quasi cognosceret hyemē futuram: cum tamē hoc non videatur cognoscere: cū nō habeat esse in se: sed tm̄ in sua causa: vel necessaria si est necessariū vel contingenti si est contingens: non videtur ergo q̄ futurū ei cui est futurus possit esse cognit⁹ necessario vel ꝓbabiliter cōiecturando nisi ex causa. Cognitio autem effectus per causam est per collōnem prōprie dictam: que negata est a brutis. ergo prudentia illo modo quo est in illis: non videtur esse ꝓuidētia futurorū ex memoria preteritorꝫ. ¶Respondeo q̄ illud potest concedi cū in omni actione sua agantur: ⁊ non agant. ⁊ ideo cū nullius actiōis sunt dñi ꝓprie nihil agunt puidendo sibi respectu futurorū ex memoria preteriti: sꝫ videt q̄ simpliciter agunt ex natura: quasi sic mota agerent. ¶Contra. quō g̃ ponit Arist. gradus cognitiōis in brutis? ¶Respondeo q̄ ꝑm veritatē oīa bruta carēt puidentia futurorꝫ per cognitionē. Sed quedā tm̄ presentia cognoscūt: ⁊ nullum instinctū habent ad faciendū illa q̄ vtilia sunt in futurū: quedā cū cognitione p̄sentium instinctū habēt ad operandū: quasi futura puiderēt: tamē necessario agūt: nō ex p̄cognitione nec libere. vnde tm̄ simili tudinarie prudētia sunt. ¶Sed tunc q̄res forte quare talia non consequūtur totam speciē. ¶Respondeo. qđ diffortme est ptinet ad sensum: puta ex hoc cumulo colligere grana: ⁊ h reponere: sꝫ q̄ vniforme est: ex instinctu nature est: puta simpl'r colligere quasi prouidendo. vnde sensus ad

miniſtrat iſtinctui naturali. ¶Sed ex hoc videt ſequi q̄ min⁹ ſit prudētia q̄ ad diſſor me: q̄ quo ad vnifor me: q̄ in apphenſiõe ſenſitiua null⁹ ponit prudentiã: qõ aũt diſ for me ibi eſt ptinet ad ſenſum p̄cipe. Aliter videt ſaluari Ariſt. itentio: q̄ ipe ibi nihil loquit de prudētia futuro z: ſed tm̃ de memoria. Et ex hoc ꝛcludit: et ꝓpter hec alia prudentia ſunt: q̄ſi ille nõ ſit gradus alius vltra memoriã. ¶Notandũ eſt etiã q̄ hic nõ diſtinguit iter fantaſiã z mẽoriã: nec inter ſenſuz z extimatiuã: q̄ oẽ aial ſicut hẽt ſenſũ. ita z aliquã extimatiõez: z tñ omnis potẽtia apꝛehẽſiua hz ꝓpriã appetitiuã. ergo oñe aial hẽt duplicẽ appetitũ. vnuz ſenſitiue: aliũ extimatiue. Sed vbi iſte virtutes ſunt ſine alijs retẽtiuis ibi nec eſt appetitio nec apprehẽſio cõueniẽtis ſenſibilis: nec ꝛueniẽtis nature: nec ſenſibilis: qõ ptinet ad extimatiuã: niſi tm̃ in p̄ſentia ſenſibilis: p̄ſeq̄ns aũt tm̃ aliquid p̄ſens null⁹ põt dici prudẽs ꝓpꝛie nec ſilitudinarie: qõ aũt hẽt fantaſiã retẽtiuã ſpeciei ſenſibilis: z mẽoriã retentiuã ſpẽi ꝛueniẽtis extimati ſi in abſentia actu fantaſiet de ſenſibili: actu etiaz extimabit de ꝛuenienti. Et licet appetit⁹ fantaſie nõ impellat: q̄ forte fantaſiatũ nõ eſt ſenſui delectabile: tñ ſi eſt ꝛueniẽs nature appetit⁹ extimatiue impellet. Et tũc ex tali mẽoria z extimatõe et appetitu p̄ſeq̄ndo abſens. nõ delectabile ſenſui: ſed ꝛueniẽs nature: eſt act⁹ bruti ſimillim⁹ actui prudentie in nobis: q̄ quãtũ ad exẽcutiõem ſilis. ſi em̃ nõ p̄ſeq̄remur ex prudẽtia: ſed poſt apphenſiõem alicui⁹ ꝛueniẽtis p longã deliberatõem determiarem⁹ illud eſſe ꝛueniẽs. z q̄ tale p̄ſequeremur: nõ q̄ delectabile nihil videt eis deeſſe niſi iſta deliberatio: ſed ꝓpter hoc nõ eſt in eis diſſilitudo in p̄ſeq̄ndo: ſicut enĩ dr ſupra: multa nos nõ deliberãdo agim⁹ ſimil̃ q̄ſi deliberarem⁹. ſũma ſilitudo eſt: ſi illud cõueniẽs eſt ꝛuniẽs eis: nõ p tunc vtẽdo q̄ querunt: ſed p futuro: tũc videt p̄uidere: ſed nũq̄ hoc facũt ꝓpter cognitiõez futuri. Sed ꝓpter cognitiõez nũc p̄ſentẽ in extimatiua de aliq̄ p̄ſenti vl̃ p̄terito. ¶Sed ꝛtra hoc obijcit ſic: quare magis occurrit eis vnũ ſantaſma mouẽs q̄z aliud? ¶Rñ⁹. quod foꝛtius fuit impꝛeſſum: primo occurrit ceſſantib⁹ motib⁹ ſenſibilium exterioꝝ. ¶Item arguit: quare nõ nunc: ſicut alias mouet fãtaſia z extimatiua. In hyeme. n. nõ colligit foꝛmica grana. ¶Item q̄re fugit delphin⁹ cõtra tẽpeſtates. dato q̄ illas ꝓpꝛius nõ ſenſerit? ¶Item tunc quãdocũq̄ ceſſabũt vehemẽtioꝛa ſenſibilia extra ipel let fantaſia et extimatiua: z ſemp idẽ faciet qõlibet aial. ¶Item nũqd cognoſcit ꝓteritus ſub rõne ꝓteriti. aut tm̃ preſentis: ſicut eſt fantaſie cognoſcere: q̄re rñſionẽ alibi.

Hominib⁹ aũt ſcia et ars p exꝑimẽtũ euenit. Exꝑiẽtia q̄dẽ. n. artẽ fecit: vt Ptolomeus recte dicẽs: ſed inexperientia caſum. Queſtio. IIII.

Truz ex experi/

v mẽtis generet ars. ſicut videt velle phs in litera? Quod nõ ſm phm in littera: hic q̄dẽ in multis ſingularib⁹ exꝑimẽti eſt habere qõ in oibus artis eſt: ſz ex multis nõ poſſunt ꝛcludi oia: ſed eſt ꝛ⁹. g̃ rẽ. ¶Itẽ in littera habetur q̄ experti ſciunt q̄: ſolũ. artifices vo ꝓpt̃ q̄d: ſed ex cognitiõe q̄: nõ ꝛcludit ꝓpt̃ q̄d. ¶Itẽ ſi ars ſit ex multis exꝑimẽtis quero: quã circũſtantiam cauſe dicit ly ex. nõ cauſe foꝛmalis nec finalis. conſtat. g̃ vel materialis vel efficientis: nõ p̄mo modo: q̄ materia eſt pars rei: et imanet rei facte: cognitio exꝑimẽtalis eſt ſingl̃aꝛiũ que nõ eſt pars cognitiõis vniuerſalis q̄ habet p artẽ: nec ſcõo modo: q̄ tũc aut ſicut ex efficiente vniuoco: et tũc effect⁹ z cauſa eſſent eiuſdẽ ſpeciei: qõ falſuz eſt: aut ſicut ex efficiẽte equoco: z tũc efficiẽs eẽt nobili⁹ effectu: qõ falſum eſt: q̄ ars eſt nobiliꝛ exꝑimento. ¶Itez ſm opinionẽ platonis ars z ſcientia inſunt homini a natura. g̃ nõ generat ex exꝑimẽtis. ꝓbatio añtis eſt: q̄ plato quefiuit ab vno puero directe ꝓncipia geometrica: q nunq̄ didicit ea. q recte interrogatus de p̄ncipijs z concluſiõibus geometricis recte reſpõdit ad omnia. Sz tunc arguit. nullus recte interrogat⁹ recte reſpondet ad ea que ignoꝛat: ſed ille puer

recte interrogat° recte rñdit ad ea: ⁊ tñ nũq̃ dicit. ergo ⁊c. ¶ Itez nõ videt ex littera: q̃ ex vno experimẽto ars generet: sicut nec ex vna mẽoria experimentũ. g̃ necessario ex multis. sed multa experimenta sunt multe cognitões eiusdẽ spẽi: multa singulariũ in eadẽ specie: q̃ cuz sint accidẽtia eiusdẽ spẽi nõ possunt fil' esse in eadẽ potẽtia experimẽtatiua. s. cogitatiua vl' alia quecũq̃z fit. ergo nũq̃ ex experimẽtis: cũ nõ possint esse plura simul generat ars. g̃ ⁊c. ¶ Itez Aug. 83. q. qõne. p°. ex sensibilibus nõ est expectanda sincera veritas: qõ ꝓmo ꝓbat: qz oĩe sensibile est ꝯtinue mutabile: ſz de talib° nõ est certa apphensio sensitiua: ⁊ si sic. nunq̃z ex talibus habet experimentũ: ⁊ p ons nec ars. ¶ Itẽ arguit ibidẽ 2°. cũ oĩa sensibilia sentiant p sensus: nõ põt sensus pcipe: an patiat ab obiecto vero: vel tñ a spẽ: sed a põtentia nulla apphẽsiua est expectãda certa veritas. que nõ põt discernere iter obiectũ verũ ⁊ falsum. g̃ ex cognitiõe experimẽtali sensitiua nunq̃z habet certa cognitio vniuersal' cuiusmõi ẽ ars. ¶ Oppositũ vlt phs in litta: ⁊ i. 2. posteriox. vbi ponit eundem modu generãdi artem sicut hic.

Ad questionẽ dicẽdũ

q̃ dupl'r generat scia. s. p inuentiõez ⁊ p doctrinã: ſz illa q̃ p inẽtionẽ ꝓz est: nulli°. n. docet: nisi q̃ didicit: vl' p doctrinã vel p inẽtionẽ: ⁊ si p doctrinã adhuc habuit ab alio prius sciente: est aũt de istis duob° modis adiscendu: sicut de sanatiõe: q̃nq̃z. n. natura est ita potens: q̃ sine adiutorio extrinseco inducit sanitatẽ: quãdoq̃z indiget adiutorio extrinseco: sed adhuc illud extrinsecũ nõ est nisi instrumentũ: et natura ꝓncipal'r est sanãs. ita in q̃busdã naturale lumẽ intellect° est ita potens q̃ ex se sufficiat q̃ applicet ꝓncipia ad oẽs: et tũc dr scientia acqri p inuentionẽ: quãdoq̃z nõ põt: et tũc iuuat q̃busdã signis sensibilib° ꝓpositis sibi a docẽte: p que docẽs exꝑmit applicatiõez quã apud se habuit: ⁊ adiscẽs ꝯcipit: ⁊ i virtute lumis ꝓpꝛij ꝯclusiõi ꝯsentit: quã deductaz esse videt ex ꝓncipijs sibi ꝓus notis. ¶ De generatiõe ergo p inuentiõez determinat h phs: ſz hoc nõ est vez. s. q̃ tñ de ista determinet hic: qz adiscens nõ põt adiscere nisi cognoscat ad qd istituta sunt signa q̃ ꝓponit docẽs: ⁊ nisi illa signata aliqualr ꝯcipiat. igit̃ tã quãtũ ad apphẽsionẽ simplicẽ est sibi necessaria cognitio sensitiua: q̃z quãtũ ad cognitiõez ꝓncipioz p modũ occasiõis: q̃z etiã quãtũ ad cognitionẽ ꝯclusionis: qz vera est: nisi. n. eam nouerit p experiẽtiam tñ: crederet docẽti asserenti eam: nec sciet eam qz: nec ꝓpter qd: donec demõstret: et talis fides sufficit ad demõstratiõnẽ adiscẽdam ab alio plus q̃z ad p se iuentiendã: qz nõ iueniret p se forte: nisi ꝓsupposita certa cognitõe qz: q̃ret q̃ hita causa iueniẽda p viã diuisiõis. ¶ Ubi sciẽdũ q̃ ꝓma opatio itellectus: vt habet. 3°. de aĩa est apphẽsio simpliciũ quã ꝯsequit cõpositio: vt act° secũdus: ⁊ argumẽtatio vt tertius act°: simplicia aũt si sunt sensibilia. hoc dubiũ est: qz forte ſm Auicẽ. 6°. s. naturaliũ. parte ꝓma: ⁊ ſm Aug. si qs viueret: ⁊ nihil vnq̃z sensisset et esset in statu pfecte etatis: cognosceret se viuere ⁊ esse. g̃ hꝫ saltẽ certũ est: q̃ cognitõem itellectiuã nõ ꝓcedit sensitiua: vt ozgo: etiã si aliunde posset oziri: nõ posset itelligi in vniuersali nisi prius sentiret in singulari: q̃z ꝓbat phs ꝓmo posteriox: qz deficiente sensu deficit scia de sensibilib° illi° sensus: quã ipos'e est accipe. si aũt illa simplicia nõ sunt sensibilia: puta substãtie ⁊ itentiões secũde et huiusmodi. tũc talia ꝯcipiũtur ab itellectu ꝓmo actu itelligẽt°: nõ sine apphẽsione sensibiliũ ex q̃b° cognoscunt: vl' p discursum: vel q̃dã illoz: eo q̃ multiplicant spẽs suas cuz spẽb° sensibiliũ ſm diuersas opiniões. igit̃ nullo actu intellect° cognoscit aliq̃d a nob nisi ꝓcesserit cognitio sensibiliũ in sensu. hac aũt cognitiõe ꝑexistẽte generant ꝯcipi inter posteriozes cognitões in sensu cõi ⁊ fantasia. ¶ Et vlterius: qz illud q̃ exist̃it in virtute fantastica: vt ibi existit est ipz̃o portionatũ: vt moueat itellectum pos'em ſm q̃sdã. iõ attribuit ei aliq̃ forma ab itellectu agente: vtute cui° põt mouere itellectũ possibilẽ. ille igit̃ sic ꝯceptis simplicib° põt vtute ꝓpria ipa ꝯponere vl' diuidere: ꝯcept° aũt tales ꝯplexi si sint ꝓmoz ꝓncipioz cognoscunt eẽ veri lumie naturali itellect°. qz ꝓncipia cognoscim° iq̃ntũ termios cognoscim° ex p°. posteroiz: etiã cognosci possunt: qz veri sunt ex frequẽti cognitiõe sensitiua: mẽoz atiua ⁊ exꝑimẽtali: p q̃s cognoscim° terminos talis ꝓncipij

T.c.21.

T.c.33.

T.c.6.

in suis singularib⁹ in re eē ꝓuūctos. Sicut sensu freqnter vidit hāc totalitatē: et hanc maiozitatē ꝓuūgit: sic ḡ patz q̄liter cognitio expimentalis valet ad cognoscendū illud qō est ꝑncipiū artis ⁊ scie. de q̄ habeť scō posterioz: qz ⁊ ꝑpť cognitiōem simpliciū q̄ cognitiōe sensitiua apꝓhēdunť: ⁊ ꝓpter cognitiōez vītatis in ꝓpone: sicut dictū est. T.c.vl. ¶Quo ad ꝑmū nō est cognitio expimētalis siue freqns acceptio sensibiliū nēcaria: sed aliq̄ apꝓhēsio sensibilis est ita necessaria: q̄ sine illa impossibile est vl simplex: qō est termin⁹ ꝑncipij vel cōpositū ipm ab itellectu ꝓcipi: ⁊ idē etiā eque vez ē de cōclusione: sicut de ꝑncipio. ¶Quo ad scōm iuuat cognitio expimētal: vt citi⁹ assentiať ꝑncipio affirmatiuo: si p sensuz cognoscať ꝓiunctio extremoz in singulo negatiuo si disiūctio: sz nō ē necessaria nec ipa nec aliqua apꝓhēsio sensitiua: licet. n. nūq̄z p aliq̄ sensum videať hec affirmatio vl negatio nec eoz sepatio i re. si tñ ex sensibilib⁹ apꝓhēdiť affirmatio vl negatio. ⁊ itellect⁹ cōponat hanc ꝓpositiōez. de omni est affirmatio vel negatio vera. assentiť isti: ⁊ etiaz vbi sensus ꝓcipit ꝓuūctiōez singulariū terminoz i re adhuc certi⁹ adhereť ꝑncipio cōplexo p naturale lumē itellect⁹ q̄z ꝓpter aliquā apꝓhensionē sensus. si enī in apꝓhensiōe sensus eēt erroz et itellect⁹ iudicaret sensuz errare in hoc: ⁊ tñ a sensu errāte accipet noticiā simpliciū: et illa cōponeret ex sua virtute i adhuc itellect⁹ circa illud ꝑncipiū nō erraret quātū ad veritatē ꝓpositiōis. ¶Quo ad ꝓclusiōes cognitio sensitiua est necessaria ꝓpter apꝓhensiōez simpliciū: sicut ꝓus dictū est: sz nō ē necessaria q̄ ad veritatē ꝓpositiōis. Sed q̄ ad veritatez cōpositiōis iterdū iuuat cognitio expimētal ex freqnti mēoria genita: ⁊ ꝑ tñmō: qz ꝓclusio vera ē. ⁊ cū itellect⁹ assentiat cōclusiōi: qz vā: ē ex freqnti acceptiōe sensibiliū: ⁊ ꝓfiderat illō cui assentit nō eē ꝑ se notū nec ꝑmū ꝑncipiū: cognoscit illō eē vez hīs causaz: ⁊ sic excitať ad ingrēdū ꝓpter qd illi⁹ vī: vñ expti de ꝓclusiōe qz ē: videnť se hīe circa illā: siē admirātes nesciētes ad huc cām ei⁹ qō cognoscūt: qz vez ē. et ex ꝑ icipiūt philosopharī: ⁊ cām igrē. Admiratio tñ min⁹ ē q̄z cognitio expimētalis: qz ad miratio pōt eē ex vnico actu sentiēdi cū ad huc nō habeať ꝑ certo: qz ita semp est.

Ad primū agumentū

ta.6. ꝑncipale pōt dici ſm phm. 8°. topico. q̄ in ducēti i mltis singularib⁹ oz vniuersalē cocedē vl ferre istātiā. aliogn ꝓteruit rnd̄ēs. expt⁹ hēt cognitiōem i mltis: ⁊ i nullo ferť istātia. igiť pōt accipe: qz ita ē ō oīb⁹. ¶Cōtra. q̄uis dyaletice ꝓcludať rnd̄ēti ſm artē nūc dictā: tñ scia nō gnať ꝑ ꝑ: licet ita etiaz sit i mltis nō ē necesse ita eē i oīb⁹: q̄uis ne sciat qs ferre istantiā: ⁊ q̄diu nō ē neče eē ita i oīb⁹: ñ ē firma adhesio: q̄ sit ita i oīb⁹. ¶Ad ꝑ dōm q̄ argumētū ꝑbat vez q̄ expimētať cognitio q̄tūcūq̄z freqns nō iſert necārio ita eē in oīb⁹: ſz tñ ꝓbabiliť: ⁊ ex ꝑ segť q̄ ñ sit sufficiēs cā ad gnerādā arte vl scīam: qō ꝓcedi pōt sed tñ coadiuuās ⁊ occasio: ꝑ ꝑ etiā dī ad scōm q̄ ex expimēto ñ segť noticia sciētifica ꝓpť qd: sz qz ex expimēto cognoscēte qz ē: dať occasio sic ingrēdi cām: ⁊ sic iueniēdi ꝓpť qd: ⁊ ꝑ ꝓñs sic eē in oīb⁹ singl'arib⁹. vñ expt⁹ ꝑ singl'aria arguit ꝑ sile q̄ sic ē ō vno singl'ari tō ꝑ lib⁹: ⁊ sic ē i mltis singl'arib⁹: sic ē i oīb⁹. Ad ātē sile sit ō vno singl'ari ⁊ de alijs ide accipiť: q̄ subiectū ꝓpať ad ꝑdicatū nō ſm accidēs: nec ſm illō i q̄ differt ab alio singl'ari: sz ꝑ se et ſm nām sui cōis. ¶Cōtra quō ꝑ expiētiā sciaz q̄ ꝑdicatū iēmltis singl'arib⁹ ꝑ nāz sui cōis: cū ꝓtingat dubitare de aliq̄ singl'ari ñ viso q̄ ipz nō ꝓsegť ꝑdicatū? ¶Ité supponere q̄ singl'are ꝑ nām sui cōis i q̄ assilať alij singl'ari sit tale: ꝑ ē supponē q̄ cōe sit tale ꝑ se: sz ꝑ ē petē: qz illi⁹ noticia accipiť a singl'aribus. ¶Ité arguiť cōfirmādo. 2. argumētū ꝑncipale: si. n. qz i mltis singl'arib⁹ visuz ē ꝑ cōseq illō: iō arguiť ita eē i oīb⁹: q̄si cā'r. ꝑ nō tenet. nisi qz nā cōis ē ꝑ se cā illi⁹ in cōi. Sed illō est dubiū magis vel eq̄ cū ꝓclōe.

Ad cōpletionē ergo et

ampliozē solutiōez istī⁹ q̄stiōis. Sciēdū est ꝑmo q̄ modū ponēdi Arist. ō gnatiōe scie in nob ꝑ expimētū et inētiōez negant tres opiones. ¶Quarū vna ē ō vītate appētū ꝓpter mutabilitatē sensibiliū et ꝺceptionē sensuuz que fuit opinio antiquoz dicētū appēna oia eē vā: de quoz opiniōe habeť q̄rto hui⁹: ⁊ ꝓbabilitaz opiōis tāgiť. 6. ⁊. 7. op. ann. ⁊ maxie Hera. T.c.21.

opi.aut. argumēto ꝑncipali q̄ sunt Aug. ¶Scōa est opinio Auic. de influxu ſpeciez ab itelligentia quā ponit. 9. metaphiſice ſue: quā opi.pla. ip̄bare nō ē ꝑſentis negocij. ¶Tertia ē opio platonis ponētis ſcias nob inatā: cui⁹ vna rō ponit ſupi⁹ i arguēdo ad q̄ſtiōez: t ē rō T.c.4 q̄rta ad. q. ¶Alia rō inuit ꝓmo poſterioz q̄ talē: null⁹ q̄rēs ignotū iueniet niſi a cāu: q; ſi iuenerit neſciet q̄ illud q̄ſuerit. g̃ oīs diſcēs q̄rēs aliqd ꝑus ſciuit illud. ¶Cōfirmat: q; nō videt q̄ nā ſit min⁹ ſollicita de T.c.62. hoīe q̄ de bruto. imo p ꝓbm. 2⁰. celi et mūdi: pfectioza ſupioza pfectionē ſuā acgrunt et ſeq̄n- pauciozib⁹: vt ozbis ſupioz q̄ inferiozes: tibus. ſ; ſenſus i bruto ſtatim acgrit ſuā pfectōem vnico actu. g̃ m̄lto magis itellect⁹ in hoīb⁹. ¶Cōtra opiniōez platonis arguit Ariſt. 2. poſterioz. ca. vltimo ſic. icōueniēs ē cogni tiones certiſſimas demōſtrātē latere. Sed añq̄ adiſcam⁹ nō ꝓcipim⁹ eas in nob: g̃ nō ſunt. ¶Cōfirmat maioz: q; hīt⁹ itellectual' etiā debiliſſim⁹ nō ē in nob: qñ certi ſum⁹ ō illo q̄ nob ineſt: nec latet. oīs. n. opinās dubitās t credēs cert⁹ē ſe opinari dubita- re t credē. ¶Iñ Aug. 13. ō trini. ca. p⁰. t. 3⁰. EX fidē vnuſq̄q; in ſe videt. tē. ibi q̄ habenf. ¶Cōtra. g̃ oīs ſciēs ſcit ſe ſcire. cui⁹ oppoſi tū dī in rñſiōe ad ſcōz ꝑncipale. ꝓbat etiā: q; apli ſcierūt viā: q; xp̄s dixit. viā ſcitis: t tñ neſcierūt ſe ſcire: q; tūc Tho. mēūt⁹ fuiſ- ſet. neſcim⁹ q̄ vadis Aug. ſup. 1⁰. Jo. vide. TRA ¶Itē ōtra platonē arguit Aug. 2⁰. ō trini. ca. vltimo. vbi mltū logf ō iſta materia ſic. ſi puer ideo recte rñdet de ꝙne: q; ꝑus ſci- uit. g̃ ſi ꝑus iterrogaret de ea añq̄ de ꝑnci pio vl' de ꝙcluſiōe remota a ꝑncipio recte rñderet: qđ falſum ē: nūq̄. n. recte rñderet niſi ozdinate iterrogat⁹: vbi ꝑncipia ſtatiz videret t cōnexiōez ozdinate ꝓpoſitoz. et ſic demōſtratiue docet. ¶Itē q̄re iterrogat⁹ de ſenſibilib⁹ vl' de aliis nō ōmōſtratiue ſe hūtib⁹ nō recte rñdebit? ¶Itē. 3⁰. ōtra pla tonē. nā videt ꝓmo ꝑm originē itēdere p- fectōez potētiaz iferioz q̄ ſupioz. patz de itellectu t volūtate. g̃ ſil'r ē de ſenſu reſpe- ctu itellect⁹ al'r nō videt neceſſaria q̄ſtio aie ad coꝛp⁹: nec ſenſ⁹ nob neč arij. Sz hoc nō mouet: q; poſſent eē neceſſarij ꝓpter pfe- ctōez ꝙpoſiti: licet p ipos ſcia nō acgreret: ſic potētia augmētatiua ē neceſſaria in pfe- cto q̄nto. ¶Itē q̄rto arguit ſic. ꝓtra platoꝛ- nē. ē aliqđ ſciēs qđ ē ſua ſcia: aliqđ ſciēs qđ nō eſt ſua ſcia: ſz ſua ſcia ē ſibi inata. g̃ rōna bile et poſſibile ē ponē tertiū g̃dū aliqđ. ſ. ſciēs qđ nec ē ſua ſcia: nec ſciaz hz ſibi ina- tā: ſz ſciaz q̄rat. ¶Itē nūq̄z ē ponēda pāli- T.c.50. tas ſine nōitate: p⁰. phi. ō finitate ꝓncipioꝛ. T.c.60. t de aia. 3⁰. nā nō abūdat i ſupfluis: nec de ficit i neč arijs: ſz nihil appēs i hoīe ꝙcludit neč io ſciam ſibi eē inatā. g̃ nō ē ꝟ ponēdū.

Itē quare diuerſi cō-

traria opinār: et nō oēs oīa ſciūt? ¶Scōo directe ad clariozē itellectū q̄ſtiōis ē ꝙſide rādū q̄ a ſenſu ſiue errāte ſiue nō: pōt itel lect⁹ apphēdere ſimplicia. t ſtati vniuerſa- liſſima: q; ad quāc̄ūq; apphēſiōem ſēſitiuā ip̄rimūf itellectui ens t res ſimplicib⁹ ap- ꝓhēſis a ſenſu vō vl' falſo. ꝓpoſitōes fiūt vtute ꝓpria itellect⁹ ꝓmo de vniuerſaliozi bus: poſtea de aliis. ō vniuerſaliſſimis vō facti cōib⁹ ꝙceptōib⁹ ſtati itellect⁹ illis aſſen tit: nō ꝓpt ſenſū. imo certi⁹ q̄z poſſet p ſen- ſū. dato q̄ a ſēſu acceꝑiſſet agnitiōez vtatt illaz ꝓpoſitō z alias ꝓpōes facit: t īme- diatas de min⁹ vniuerſalib⁹: ſz nō ſtati no tas nec ſcitas eē īmediatas: q; ēmini nō co gnoſcunf. ingrēdo vō qđ itelligit p ēmios regl'af itellect⁹ diuidēdo t amouēdo vnū: t attribuēdo aliud p cōes ꝙceptōes: cogni to qđ dī p nomē cognoſcif ſi ꝓpoſitio ē im mediata: t ſtatiz ei ꝓpt ſe adhereſ: cogno- ſcif etiā ō mediata ex cognitōe ēminoꝛ q̄ ipa ſit mediata: q̄ cognito intellect⁹ ſua ꝓ- pria vtute pōt oēs ꝓpoſitōes īmediatas ō termſ ſilli⁹ ꝙcluſiōis: vl' alteri⁹ ozdinare ſil' oīno: mō q̄ poſſūt ozdinari: t ſi iueniat ali as īmediatas de ēminis ill'q̄s cognouit eē īmediatas ex cognitōe ēmioꝛū añcedē ad illā mediatā: ſtatiz vtute lumis ſui aſſentit ꝙnexiōi: q; ſil'us pfect⁹ ē: q; nullo eget tē. p⁰ ꝓoꝛ t ꝙcluſiōez cogſcet ſic vltra ad alias. igit cū T.c.1. q̄cūq; erroꝛe poſito i ſēſu poſſint ſimplicia apphendi: fiē t mō t ꝓpoſitōes formari t deueniri ad ꝟ q̄ mediata et q̄ mediata: et mediataꝛ illatio ex īmediati cognoſci. ſeq tur q̄ oēs ꝙcluſiōes nāl'r nob cognoſcibi- les p ōmōſtratōez cognoſci poſſent: etiā ſi oēs ſenſus errarēt: vl' aliqs ſic: t aliqs nō. ¶Cōfirmat illō: q; ſi p ſōniū eēnt ceco na-

to ipresse oēs spēs coloꝝ: q̄uis accipet ap
phēsiōez itellectuale de coloꝝib⁹ a sensu er
rāte: qz a fantasia vtēte fantasmate ꝓ re: tñ
oēs ꝓpositōes posset ipe formare de colo
rib⁹ q̄s ali⁹ mediatas: z imediatas: z ꝓ ime
diatas ad medietas deuenire: z in nullius
simplr demōstrabilis notia deficeret: sz tñ
in cognitōe ꝓpositōis aliqui⁹: que nō esset
sibi demōstratiue possibilis ꝓbari. Sz tñ
cognoscibilis ex frequētia sensus z cōclu
siones dependētes ex tali ꝓpositōe ignora
ret. Scōm ista videt cōcedendū ꝙ in nob
cognitio itellectiua sit certioz simplicit q̄z
sensitiua: qđ ꝓbatur: tum qz de omni sensi
tiua pōt itellect⁹ iudicare q̄lis ipe est: tū qz
certitudo nū q̄z est i apphendēdo vez nisi
talis sciat veritatē apphensaz: vel sciat illō
esse verū qđ apphēdit: nā si opinādo app
hēdā ꝓmū ꝓ ncipiū: licet illō qđ vez est: ne
cessario apphēdā: tñ nō sum certꝰ: solꝰ aūt
itellect⁹ reflectit iudicādo se apprehēdere
vez: z hoc ꝓcoꝛdat scđe rōni Aug. supi⁹ po
site ad q̄stionē: ꝙ p sensuz nō discernit ve
rum a falso nō quin verū apprehēdat: sed
nō pōt iudicare illud esse vez discernēdo
ipm a falso: tū qz sensus nūquā pcipit imu
tabilitatē obiecti: licet illud qđ imutabile ē
sentiat: nō. n. percipit nisi tm obiectū vt di
sponit tūc qñ sentit: z ita nō est ipe certioꝛ
de imutabili ꝙ fit imutabile q̄z si continue
mutaret: hoc ꝓsonat ꝓme rationi Aug. ad
q̄stionē posite: nō ꝙ sensibile sp mutetur.
Sz pinde est respectu sensus: ac si cōtinue
mutaret. ¶ Sed cōtra hoc arguit sic ꝓmo:
qz nullus itellectus iudicat de actu sensus
nisi p noticiā aliquā acceptaz a sensu: forte
verioꝛi: z tunc iudicat sensum nunc nō er
rare. Sz si in omni actu sensus erraret: itel
lectus nō hꝫet ꝙ quid iudicaret sensuz nūc
errare. ¶ Rñ⁰. ad hoc. ꝙ intellect⁹ iudicat
de actu sensus p noticiā ab actu sensus ac
ceptā occasionalr: vel q̄ ad apprehēsionez
simpliciū: nō quo ad ꝓpositōez ꝓncipioꝝ
z cōclusionū. ¶ Jtē arguit sic. sensus sp est
verus respectu ꝓpꝛij obiecti: licz nō alioꝝ
actus aūt reflex⁹ qui ponit in itellectu nō
est ver⁹ nisi a veritate ꝓmi actus. q̄ ꝓpter
illū actū reflexū nō est danda maioꝛ certi
tudo in itellectu. ¶ Jtē q̄re nō pōt sensus
cōis sic iudicare de sensu iferioꝛi? ¶ Rñ⁰.
ꝙ nō tm ꝓpter actū reflexū danda est ma
ioꝛ certitudo itellectui q̄z sensui: sed ꝓpter
ꝓpositōem z diuisiōem q̄ vel nota est ꝓ se
itellectui: vel ex ꝙ se notis ifertur: i quarū
neutra dependet cognitio itellect⁹a sensu
nisi occasionaliter. ¶ Per hoc patz ad aliud. ¶ Jtem. 8⁰. phȳsicoꝝ. parū añ illud mouē tiū tē. videt vocare sensuz dignioꝛē rōne: z ꝙ sufficiēs est fides ꝓpꝛia illos ꝓpꝛia quos ibi arguit: qz videm⁹ aliqua nunc gescere: nūc moueri. ¶ Jtē si ꝑm Aug. itellectus discernit vez a falso. z ꝓcipit imutabilitatē sui cogniti: q̄ro ꝙ qđ? aut ꝙ noticiā acceptā a sensu: et stat ꝓmū argumentū supꝛa. ꝙ si ois talis est falsa. itellect⁹ male iudicabit: aut ꝙ noticiā aliquā inatam nō acquisitā ꝙ sensum. talis nō ponit. ¶ Ad ꝓmū hoꝝ dicendū ꝙ dignius ratiōe est itellect⁹ q̄ aliqđ est ꝙ se notū nō sensus. ¶ Ad aliud dōm ꝙ certitudo ꝓprie nō est nisi circa ꝓpositōez et diuisiōem que ad itellectū tm ꝓprie ptinet ꝓma opatio itellect⁹ sp vera est: licet sequēs sensuz errantē. ita em̄ cōcipit albedo si visus apphēdit illud esse albū qđ est nigrum: sicut si albedo ꝓcipetur a sensu vere vid ente album. qz sufficit ꝙ spēs vere rep sentatiua albi veniat ad itellectū ad hoc vt simplici apphensiōe albū vere apphēdat. ¶ In ꝓpositōe aūt z diuisione: sicut dictū est supꝛa: errat itellect⁹ sequēs sensum errā tem: sed nō circa ꝓma ꝓncipia: nec circa cō clusiones quas ex ꝓmis ꝓncipijs deduxit. ¶ Sed circa alias cōclusiōes: quaꝝ aliam noticiā nō habet nisi a sensu errāte. ¶ Sz adhuc circa tales: licet aliqs sensus erret. tñ nō oportet itellectū sequi: sed oppositū tenere si iudicet hūc sensum errare. ¶ Sz quō iudicabit qs sensus é ver⁹: z qs errat? ¶ Rñ⁰. gandensis in sūma dicit ꝙ omnis sensus est ver⁹ cui nō ꝓtradicit alius sensus verioꝛ: vel ipemet alias meli⁹ dispositꝰ vel notitia aliqua itellectualis accepta ab alio sensu verioꝛi: vl eodē alias meli⁹ disposito ¶ Sed quō iudicat qs sensus est bñ dispo situs? ¶ Rñ⁰. ꝙ se notū videt ꝙ natura ex quo est causa ꝙ se z nō libera: vt in ꝓblēbus recte agit z erroꝛ si ꝓtingat in miꝛoꝛi pte ac cidet. qđ ergo sensus vt in ꝓbl⁹ dicit: hoc é verū. ¶ Cōtra: vnū nō oportet pluralitate iudicare: qz tūc si tm essent. z. sani: z oēs alij

T.c.26. et.27.

ſfirmi: iudiciū ſm̃o ꝛ refutādū eēt. ¶ Jtē ſp̃
viſus errat ꝺ q̃ſtitate ſolis ⁊ lune ⁊ fractiõe
back'i i aq̃ ⁊c. ¶ Jtē p illā rõnē ſupi⁹ poſitā
de ſimplici appḥenſiõe itellect⁹ videt oñdi
q̃ ſẽſus ſp̃ ſit v⁹ cū et⁹ appḥenſio ſit ſimplex:
⁊ illi⁹ cui⁹ ḥēt ſp̃em vñcūq; gentā. ¶ Hoc
etiā ꝓfirmāt: q; ſenſibile agit ſm̃ q; ē i actu
⁊ ſenſus cognoſcit ſm̃ q; mouet a ſẽſibili.
g̃ ſp̃ ve cognoſcit. ¶ Ad ꝓmū nõ pl'alitate
ſenſuū fit: ſꝫ pl'alitate ſenſatoꝝ ḥ ē: q; ſen-
ſus freq̃nti⁹ ita ſentit. ¶ Jtē ḥec eſt alia co-
gnitia accepta a ſenſu certioꝝ q̃ ſit ſenſus
ſfirmꝰ: ꝙ q̃ iudicat ſenſum ſfirmū errare.
¶ Ad. 2. ꝙ idē: q; ſenſus dic̃ diſtās min⁹ ap-
pere: ⁊ rõ nālis dic̃: q; remoti⁹ agēs debili⁹
agit cū ſit finite v̄tutꝫ. ¶ Ad. 3. ꝓcedat ꝓclu
ſio ꝺ ſenſibili ꝓpꝛio: tñ circa ſenſibile cõe:
⁊ ꝙ accñs vl'i ꝓponendo ḥec illis decipit
ſenſus. ¶ Jtē ꝓtra ꝓdicta arguit. dic̃ Ariſt.
T.c.1. ꝓmo poſterioꝝ. oia cognoſcunt ꝙ ſillogiſ-
mū: vl'ꝙ iductiõez; ꝓcluſiões ꝙ ſillogiſmū.
ꝓncipia ꝙ iductiõez. ¶ Sed ḥ tu negas: q;
ꝓncipia notioꝝ ſunt ſm̃ te ſingl'arib⁹ iduc-
tib⁹. ¶ Hõt rñderi ad itellectū ei⁹ ibi q̃
ſenſus ē necarⁱ⁹ ꝓpt notitiā termino ꝝ. vñ
vniuerſalia nõ cognoſcit ſine iductiõe. i.
ſine cognitõe alicui⁹ ſingl'arī q̃ nõ cogno
ſcit ſine ſenſu in ſenſibili⁹. g̃ i illis ſi deeſt
ſenſus deeſt ſcia: nõ oꝫ ät accipe iductiõez
ibi ꝙ ſpẽ argumẽti ſaltē ſi ſit argumẽtū: ve-
ritas ꝓmiſſe nõ cognoſcit a ſenſu. Sed tñ
extremū ꝓpoſitõis accipit a ſenſu: itellect⁹
aũt accipit idē: ⁊ fac̃ ꝓpoſitõez: ⁊ adheret: ⁊
ide arguit iductiue. ¶ Cõtra ſaltē ꝓus tpe
itellect⁹ adheret ſingl'ari ꝓpoſitõi añquā
ꝓncipio ꝓbato ꝙ iductõez. Dic ꝙ ve ꝝ ē de
cognitõe ſenſitiua q̃ cognoſcit ꝓuctio ter
mino ꝝ extra. Sꝫ iſta cognitio ē occaſio co
gnitiõis ꝓncipij nõ cā. vñ iductio eſt ḥ nõ
ſimpl'r: q; vniuerſalis forte eſt ꝓma ⁊ ime
diata: ſingl'aris tñ ꝙ ſe ⁊ mediata: nec forte
ꝓbatio ꝺ: ſꝫ manuductio: q; q̃cūq; iſte in
telligit ꝓncipiū magⁱ adheret illi q̃ ſingu
lari inducenti.

Ad ꝓmū argumentū

ꝓncipale dom̃ ꝙ ex mltis ſingularib⁹ cum
hac ꝓpoſitõe nã agit: vt in plurib⁹ niſi ipe-
diat: ſequt vniuerſalis: ⁊ ſi nõ ſit cā ipedi-
bilis ſeq̃t ſimpl'r ꝙ in oib⁹. ¶ Ad ſcõm ꝺi:
ꝙ ex cognitõe exprimẽtali ñ ſeq̃t cognitio
facies ſcire ꝓpter qd: ſꝫ expto: q; ita ē ꝺ ꝓn
cipio ſufficit q: illꝺ ñ cognoſcit ꝓpter qd:
⁊ ſtatim cognita ꝓcluſiõe cognitõe q; ē ex-
pto daf occaſio ingrẽdi cām: ⁊ ſic iuentẽdi
ꝓpter qd: ⁊ ꝙ ꝓñs de oi q̃ ad ꝓcedẽs argu-
mẽtū. ¶ Cõtra. quõ ex effectu ſenſibili ꝺue
nit ad noticiā cãe? ¶ Rñ⁹. diuidẽdo ſic. in
a. ſunt b.c.ꝺ. ſi vis ſcire q3 eſt cā. ꝺ. b. an. c.
ſepa ḥ. vbi iuenies b. ſiue c. Si ibi ꝺ. ꝓſeq̃t
b. ⁊ nõ c. g̃ i a. b. fuit cā ꝺ. ſic etiā ꝓtingit cāz
cog̃ſcẽ ſi plura eẽnt ꝓiuncta. ¶ Cõtra. volo
vt b.c.ꝺ. vbiq; ſint cõiũcta: tũc nõ valet ḥec
via. ¶ Jtē pone ꝙ vbi ē. b. ibi ē ꝺ. ⁊ nõ vbi
eſt c. ¶ Ex ḥ ſeq̃t negatiua: ꝙ i a. c. nõ fuit
cā. ꝺ. ſed nõ ſeq̃t affirmatiua ꝙ b. fuit cā ꝺ.
ꝓpt fallaciā ꝓſeq̃nti: ḥēt em̃ añcedēs alias
cām v̄tatⁱ duplicē vel triplicē. vnā ꝙ c. ꝺ.
ſit cā ipius b. aliā ꝙ f. b. ⁊ ꝺ. ſint duo effect⁹
neceſſarij eiuſdē cāe. ita ꝙ neutra ſit cā alte-
ri⁹: ſicē ſe ḥēt lucere ⁊ calẽ i igne. Tertiaꝫ
ꝙ b. etiā ſi nõ ſit ꝓtius tpe ipo ꝺ. adhue põt
dici ꝙ nõ ē cā ꝓpne: ſꝫ tm̃ ē ſine q̃ nõ: vt ꝓ-
natio in materia reſpectu mutatiõis. itelle
ctio reſpectu volitõis: ⁊ multa alia: ſꝫ ḥ nõ
valꝫ: q; ſola cā ſine q̃ ñnũq̃ ponit effectũ.
¶ Si dicas: q; b. ē ꝑus nãlit ipo ꝺ. vñ ḥ ꝓ. EX
babit. ¶ Rñ⁹. q; b. ē ſuba. ⁊ ꝺ. ē accidẽs: vl'
q; b. eſt ab^m. ꝺ. aũt nõ ieſt niſi in cõpatione
ad aliud: vel q; b. eſt act⁹ ꝓmus. ꝺ. ſcõus: vt
aliqua opatio: vel q; b. eſt ꝓpingus alicui
3⁰. ſimpl'r ꝓmo. Quere ad ḥ ꝓſideratiões
oẽs. 3. topicoꝝ q̃ ſũt ꝺ ꝓpatõe magⁱ ⁊ min⁹.
¶ Jtē dato ꝙ i iſto videas ꝙ ad b. ſeq̃t. ꝺ. TRA
nõ ad c. neſcis ita eſſe in oibus: nec potes
ſcire: ſed tm̃ credere p argumentū a ſimili.
nũq̃ ergo põt ſciri aliquid eſſe neceſſa-
riũ ⁊ p ſe cauſam alteri⁹: et ita nihil ſcirek.
Dicit ꝙ bene iuenirek p viā diuiſionis il-
lud ꝙ eſt cauſa neceſſaria effect⁹. Sed nõ
põt demõſtrari ipm̃ eſſe cauſaz: ſicut pbãt
iſta argumẽta. 3ª. e. f. g. et ita aliqd ſcit: q; p
cauſam cognoſcit. Sed nõ ſcit a me aliqd
ſciri a me: ſꝫ tm̃ ḥ credo: ñ tñ eſt opinio ꝙ
ḥoc ſit cā huⁱ⁹: ſed eſt itellect⁹: q; ſp illud
iplicabit in vna ꝓmiſſa demõſtratõis etiā
potiſſime: vñ q; p nihil põt pbari ꝺ cā im-
mediata ꝙ ſit cauſa ḥuius effectus. ideo ꝓ
dicando ḥunc effectũ de ḥac cā ē ꝓpoſitio
ĩmediata in. 4⁰. modo p ſe: vt calor calefa-

cit: si tamē p se pōt inueniri sine necessario: sicut in causis nō necessarijs naturalibus. scilicet que sunt in plurib⁹. ¶Ītez ad hoc possunt iduci rōnes posite in .4⁰. huⁱ⁹ de veritate apperētiū: z hoc q̄ ad appḥēsiōez simpliciū: q̄ ad pbationes z argumenta q̄ vni dicīt demōstratio. aliꝫ vero sophisma vel peccare in materia. ¶Ad istam igit rōnem scōam p̄ncipalē dicendū q̄ inexptus demonstratiōe carēs tm̄ crederet de cōclusione q̄z est. Exptus vero demōstratiōe carens sciēs q̄z est certitudinal'r sine demonstratiōe cognosceret: q̄z videt: z certus est naturā vt in plurib⁹ vnifozmiter agere et ozdinate. p̄ncipiū vero ītellect⁹ sine applicatiōe ad cōclusiōez sciet virtute: demōstratione vero hñs sciet ꝓpter qd. Ante istos 4. grad⁹ cognoscēdi cōclusiōem sunt ignorātia negatōis q̄ñ nec termini appḥēdūt. z ignorātia dispositiōis: q̄ñ. s. oppositū credit: z mera ignorātia: q̄ñ neutro mō de cōclusione opinat: terminis tm̄ appḥensis: z ꝓpositōe fozmata. ¶Cum p̄mo aūt quattuoz dictoꝝ graduū ponat opinio: q̄z illi assimilatur anteq̄z forte est dubitatio. ḡ. 8. vl. 9. sint gradus in adiscēdo. p̄mus aūt dictoꝝ quatuoz quātūcūq; ingrat p viaꝫ diuisiōis: aut p hoc z hic zc̄. Jn fine nō sciet: sed tm̄ credet: nisi forte diuidēdo veniat ad ꝓpositiones imediatas cōmunes: ex q̄bus illud q̄ credit deducat. Secūdus vero p viam diuisionis sciet cōclusionē ꝓpter qd. sciūt. ita esse: z per viam diuisionis scit q̄ ꝓpter aliud nihil ita est nisi ꝓpter hoc: sciet ergo ꝓpter hoc ita esse. Tert⁹ vero applicando p̄ncipium sciet ꝓpter quid. ergo secundus est dispositus ad sciēdū ꝓpter quid dispositione ꝓpinqua. Sed tertius ꝓpinquioz. scōs. n. quasi immediate demōstrabit causam per effectum q̄ nouit: z ex hoc vltra cognoscet effectum p causam: sed tertius iam immediate per causam notam cognoscet effectum: nec tamē cognitio p̄ncipij est causa cognitionis 2⁰nis. Sed dispositio conclusionis. ¶Ad instantias respondeo: licet procedant de causa reali quā difficile est probare que cuius sit: non tamen de principio sciendi. diuidendo enīz multa predicata dicta de subiecto propositionis mediate probande inuenietur vnum q̄ mediat inter ipsum et predicatum de ipso probandum: q̄ vnum an mediate an immediate insit subiecto: patebit ex ratione terminoꝝ. z similiter si predicatū sibi immediate insit vel nō. ¶Ad tertiam rationem principalem dicendum q̄ ly ex. potest notare ibi causam efficientez instrumentalē: nec talem qualis est noticia principioꝝ respectu conclusionis: sed minorem occasionalem. principalis autem causa efficiens in omni acquisitione scientie tam hic: q̄z etiam conclusionum ex principijs est ipse intellectus virtute luminis naturalis: propositio vero allegata de efficiente vera est de causa principaliori ſm cōmentatorē. 11⁰. huius. ¶Sed dices si intellectus sit principalis causa in acquisitione scientie. aut ergo ītellectus agens aut possibilis. ¶Respondeo q̄ in demonstratione ītellectus possibilis est principalis causa: quia in ipso est habitus principioꝝ: z conclusionum. ¶Sed quid hic? respondeo si experimentuz sit in parte sensitiua: tunc intellectus agens abstrahit incomplexa: et intellectus possibilis componit illa z adheret illi complexioni per se si est principium vel ex cognitione sensitiua qua vidit extrema coniungi in singulari sepe. ¶Cōtra. igitur noticia cōiunctionis extremoꝝ causatur in intellectu possibili immediate a sensu q̄ est cōtra predicta superius. ¶Jtem q̄ dicitur intellectum agentem abstrahere incomplexa: quero si per talem abstractionem aliquid causat in fantasmate: vt illud instrumētaliter moueat intellectum possibilem: et si sic. cum instrumentum non moueat nisi motum: prius natural'r mouet fantasma ab agēte: q̄z ipsum fantasma moueat possibilem. in illo priori aliqua fozma imprimitur fantasmati ab intellectu agēte. illa nō est nisi vniuersalitas. q̄z terminus actiōis agentis est vniuersalitas. si aūt nihil causat i fantasmate suū abstrahē nō erit aliq̄ actio vā. ¶Jtē si fantasma moueat ītellectū possibilē p instrm: illō istrm nullā hēbit opatōez ꝓpriā mouēdo ītellectū possibilē p̄t illā quā hēt p fozmā sibi ipsāz: illā aūt hz i vtute p̄ncipal' agēt. ¶Ad. 2^m. istoꝝ trū dī q̄ vltim⁹ tmin⁹ actōis illīs agēt ē vltas: ñ āt tmin⁹

ꝓximis quē ꝓducit i fantasmate: vt mediā te illo inducat vltimus terminū. imo ꝓductus in fantasmate est aliqō lumē. imo simpliciter itellectꝰ agēs nō causat vniuersalitatē ꝑm te: qz primū obiectus possibilis est sentire: sed postea ex cognitione singularis conferēdo ꝓ ꝙueniētiā ⁊ differentiā abstrahit vniuersale. ita ꝙ abstrahere ē ꝙgnitiua actio: qualis nō est aliqua actio itellectus agētis. ¶Ad .3m. istoꝝ est dicendū: ꝙ omne habēs actionē: nō in virtute alterꝰ in illa est principale agens. ergo repugnare videtur ꝙ instrumētaliter agens inquātū instrumētū hēat aliquā actiōez ꝓpriā: nō in virtute principalis agētis. ¶Unde debile videt fundamētū Tho. de creatiōe. de hac aūt opiniōe si forma aliqua fan[t]. ipsimat ab itellectu agēte: ⁊ ad qd ponit itellectus agēs ptractare ꝓpriuz nō est hic: sed in .3o. de anima. ¶Ad quartū ꝑncipale dicendū ꝙ plato docuit puerū. nihil. n. pōt docens facere quo ad assensum ꝑbendū cōplexis nisi debito ordine ꝓponere illa principia nota discipꝺo: ⁊ alia sequētia ex ipis in illo ordine q̄ sequūtur: ⁊ ille sic ꝓpositis ꝓpria virtute itellectꝰ acqescit: qz sillogismꝰ pfectus nulliꝰ eget. Sed quō docēs causat spēm in itellectu discipuli alicuiꝰ sensibilis: qō nūquā discipulꝰ sensit. hic spēs est necessaria: nō tm̄ ad sciam: sed etiaz ad credendū magistro. puta aliqs docet me de colore indico vel alio ꝓsimili: quomō credā sibi cum nullā apprehēsionē hēam de silibus: quia nec illoruz spēs. ergo a maiori quō sciam: ¶Rñ. si sile illiꝰ viderim: vel excedēs vl remissum: pōt tm̄ dicere illud de quo mihi logf est huic sile: vel sic vel sic se hīe: vt formez mihi aliquā fantasiā illiꝰ ꝓ ꝓpositiōez sicut mōtis aurei. Aliogn si ex cognitis nullo modo possum eiꝰ similitudinē mihi causare: nūquā adisca nisi habitū vocalē: sicut cecus natus de coloꝝ pōt hīe. ¶Ad qntuz ꝑncipale dcm̄ est supius in solutōe q̄stiōis quō vna noticia sensitiua sufficit ad noticiā ꝑncipij. Si vltra itellectus abstrahat ⁊ cōponat ad noticiā cōclusionis magis valēt plures mēoze: ⁊ plura expimēta: vt facilēs cognoscere qz ⁊ inquirere ꝓpter quid ¶De multis aūt accidētiꝺ ꝙspecieī eiusdez in eodē subiecto. habet in quadā q̄stione

hui. li. ¶Ad sextuz ꝑncipale: ꝙ est de .83. q̄stionū. s. ꝙ de sensibilib⁹ ⁊ mutabilib⁹ nō pōt esse veritas certa. Arist. cōtra h̄ arguit 4o. huius. ca. 5. qz motus sensibiliū est ꝓ se sensibilis. igit aliqua veritas pōt haberi ꝓ sensum de sensibilib⁹ cōtinue motis hic. s. qō cōtinue mouent. Simil̄ nō sp cōtinue mouent ꝑm oīa. sol. n. nō ꝙtinue mouetur ꝑm substātiā neqz ꝑm lucē ꝑm quā est sensibilis. ergo scām aliqd sensibil̄ cognoscibile est pmanens: licet forak ꝙtinue. multa aūt sunt ibidē ad hoc. ¶Ultez scēa rō Aug. videt q̄rere: q̄re magi sanis credendū est q̄ infirmis ⁊ furiosis vigilātib⁹ q̄ dormientib⁹. ¶Unde ad rōnes illas: vt sunt rōnes: dicendū ꝙ nec sensibilia oīa cōtinue mouent ꝑm oīa: nec ita ꝓmunt spēs vt ab ipis fātasmatib⁹ nō possit discerni q̄n obiectū est ꝑsens: ⁊ q̄n nō ꝑcipue de sensu particulari q nō tenet spēz i absentia sensibilis. ¶Sed ad auctoritatē Augustini saluādaz dici pōt ꝙ sincera veritas nō cognoscitur a sensu. ita ꝙ sensus ꝑcipiat imutabilitatē vitatis quā apphendit: nec obiectū inquā tū mobile: sensus. n. nō ꝑcipit nisi ꝑsens: et duz est ꝑsens. ⁊ ideō nō cognoscit ex se aliqd se hīe nisi dum ꝑsens est: ⁊ nō sp ꝑsens est sensui corporali: nā de isto sensu exponit se Aug. retracta. i. ca. 25. ideo nō ꝑcipit hoc ita sp esse. ¶Posito etiam ꝙ semp ꝙtinuaret visio mea circa a. obiectū: siē in ꝑmo istanti nō ꝑcipio imutabilitatē a. qz ꝑ tūc nō ꝑcipio a. nisi quō a. se hēt ꝑ tunc: qz nō ꝑcipio nisi ipsum: vt tūc est ꝑsens ita etiam in tota visione quātūcūqz ꝙtinuata nūquā ꝑcipiā imutabilitatē a. sz ꝓ omni nūc ꝑcipiā quō se habet ꝑ tūc. ¶Cōtra. sic ꝑbaret ꝙ cognitio ituitiua itellectꝰ in ꝑria nō ꝑcipit imutabilitatē obiecti: qz nō est ꝑ demōstrationē: nec scit videndo ꝙ sic est nisi ꝑ tūc quādo videt. ¶Rñ. itellectꝰ nō videt imutabilitatē dei: qz semp ꝙtinuat actus visionis: tūc etiā in primo istanti nō videret eam: sz ipa imutabilitas ē vnū visū imitiue: siē ⁊ boni tas. ¶Hoc quo ad primā ꝑbationē Augustini nō sit de itellectu: qm̄ in h̄ nō possum itelligere rem ꝑm ꝙ semp imutabilis est: et eiꝰ imutabilitatē. ¶Quo ad scēam ꝑbationē Augustini dicenduz: ꝙ forte sensus nō reflectit supra spēz. et ideo nō discernit

.i.7.

T.c.62. et seq̄ntibus.

vtrum tñ ſpecie infozmet: vel vtrũ obiectum ſit pſens ſpāliter de fantaſia. ſimiliter etiã de ſenſu exteriozi: qz ſm aliqs ex vehemẽti imaginatiõe põt ſpēs inp̃mi imaginati in ſenſum: ſed eſt alia virtus ſupioz ipa ſenſitiua q̃ ſp iudicat de bona z de mala diſpoſitione ſenſus. ¶ Ad rõnes dicendũ eſt ſm hoc Ariſto. ibi. q bñ ꝓcludunt q nõ ſit impoſſibile eſſe aliquã veritatem ſinceram de ſenſibilibus: qõ iponit illis cõtra quos arguit: ſed illã veritatẽ ſinceram eſſe ſiue eius ſinceritatẽ ſiue imutabilitatẽ z a falſo diſtinctã nõ ꝓcipit ſenſus: ſicut dicit Aug⁹. vñ ſibi nõ obuiat Az. Aliter exponit ſic. a ſenſu nõ eſt expectãda ſincera veritas: tanq̃ a cã p̃ncipali effectiua: ſed tñ a cognitiõe ſenſitiua: vt ab occaſiõne accritur ſinceritas veritatis: z imutabilitatẽ: qz oĩs noſtra cognitio oritũ habet a ſenſu. licet nõ totã vel totalẽ cauſalitatẽ: tñ dicit q pbus loq̃batur ſm cognitionẽ naturalẽ eo mõ quo exptus eſt. Augu. vero de q̃daz cognitiõe ſupioz in diuinis vel regulis eternis in q̃bus ſolũ pfecte videt vex: qz ille ſunt regule iudicãdi de oĩ vero pfecto iudicio: z ad illas nõ ptingit cognitio noſtra ſenſitiua. ¶ Notandũ aũt ꝓpter dicta q põt qs dubitare ſi ſenſus ſanus z nõ impeditus p indiſpoſitionẽ oꝛgani poſſit impediri vel illud p informationẽ ſpeciei ſine pſentia obiecti ſicut infozmare eẽ ab obiecto pſente: ſiue illa ſpēs inſiat oꝛgano ab aliquo illuminãte imediate: ſiue a fantaſia fozti: ſaltem nunq̃ videt ſic illud: qm̃ ſicut mouet imediate. ſ. p ſpeciei infozmationẽ ſic ſentit q̃cũq; tñ errat circa hoc a q̃ illa ſpēs cauſat: z in quo fit. dum forte albedo vel aliq̃ altex ſubtile iterpoſitũ viſui z coꝛpoꝛi nigro videt z credit illũ coꝛpus eſſe albũ: q̃q; aũt oꝛganũ eſt indiſpoſitum p qualitatẽ intrinſecã impedientem opari: vt lingua febricitãtis: z oculus irati adhuc aũt ſentit illud: cuius ſpecie infoꝛmatur: licet nõ ab obiecto extra. Dico igitur ad ꝓpoſitum q ſenſus nunq̃ illuditur inquantum ſeruit intellectui quo ad ſimplicium apprehenſionem: nec quo ad principioꝛum primoꝛũ veritatem: ſed concluſionum quamdiu ille ex primis principijs non inferuntur.

Ad agere quidẽ igit expientia nihil ab arte differre videt: ſed exptos magis pficere videmus ſine experientia rationem habentibus.

Queſtio 5

Trum exper,

tus ſolũ nõ habẽs artẽ certius opet q̃z artifex ine xptus videt q nõ. 6°. ethicoꝛ ficut ꝓudẽtia eſt habitus cognoſcitiu⁹ circa agibilia. ita ars circa factibilia: ſed nullus certius agit circa agibilia q̃z ꝓudens. ergo nec circa factibilia q̃z artifex. ¶ Item agens per cognitionez quanto certius cognoſcit: tanto certius operatur: ſed artifex certius cognoſcit: qz cognoſcit p cauſam: z ꝓpter qd: exptus aũt ſolum qz. ergo ꝛc. c.5.et.6.

¶ Ad hoc dicit q argumentũ ꝓcederet. ſi artifex certius cognoſceret ſingulare circa qõ eſt opatiõ p ſe q̃z exptus: ſed non eſt ita: ſz artifex certi⁹ cõgſcit vl̃e q̃z exptus: exptus aut certius ſingulare: circa qõ eſt opatio p ſe: z iõ certius opat exptus q̃z artifex. ¶ Cõtra. tũc videt q artifex nõ cognoſcit particulare p ſe: qõ eſt ꝓtra aliqs. vel ſi ſic argumentũ ꝓcederet: qz tũc cognoſcit pticulare ꝓpter qd: ſicut vl̃e qõ nõ facit exptus z p ꝓns: tũc certius cognoſcit opabile. z ſic idem qõ ꝓius. ¶ Item q pfectus ſcit qdditatẽ alicuius pfecti⁹ ſcit illud: ſz artifex ſcit qd eſt ſanitas pfecti⁹ q̃z expt⁹. g̃ ſcit pfecti⁹ ſanare. ¶ Probatio minoꝛis. q qd eſt ſanationis eſt vl̃e: z p ſe etiã reſpicit obiectum vl̃e. tale magis ſcit ab artifice. ¶ Rñſio vera eſt ma. de ſcire ſpeculatiue: z minoꝛ ſilr in ꝓclũſione qñ ſcire ꝓſtruit cũ infinitiuo ſignificãte opationẽ: ex cõi modo loquẽdi nõ põt ſumi niſi p ſcire practico: iõ nõ ſeq̃tur. ſi aũt ꝓclũſio intelligat de ſcire ſpeculatiue ſumpto ꝓcedat. ¶ Contra iſtud. artifex inquantũ talis nõ cognoſcit ſpeculatiue: ſz practice: qz ars eſt hitus cognoſcitiuus practic⁹. g̃ minoꝛ vera eſt de cognitione practica: z maioꝛ vã eſt de vtraq̃: quãcũq; eñ noticia cognoſcit pfectius qd eſt

Ex

aliqd: eadē cognoscit illud pfecti⁹. ḡ cōclusio erit vera de practica. ¶ Ité scia practica si est hītus itellectus: ⁊ o^m p se itellect⁹ est vle. ḡ scia practica magis est circa per se o^m vle q̄ singulare: ⁊ segtur ꝓpositū q̄ pfectiorē scias practicā hēt q̄ cognoscit per se vle. ¶ Ad ꝓmū. scire practicū est duplex scz scire opari: ⁊ scire ordinatū ad opari. ꝓmū est ꝓprie practicū. scōm dī cōiter practicū. ⁊ sic scdo mō ois artifex scit practice: nō ꝓmo mō. scdo mō scire pōt dici speculatiuū respectu ꝓmi modi ⁊ sic itelligat responsio ad ꝓmū arg^m p̄cedēs. ¶ Ad scōm istoꝝ. scire practicū primo modo est per se circa singulare. Sed secundo mō pōt esse circa vle: falsum est igit q̄ nihil p se itelligit nisi vle. Uel dic q̄ scire practice primo modo nūquā acgrit nisi p expientiā. vnde est eiusdē potētie cuius est cognitio expimētalis. puta forte cogitatiue potētie: sed TRA scire practicū secūdo mō est in itellectu extendente cognitionem ad vle operabile. ¶ Opposituz vult phūs in lra. ¶ Rūsio. planū est q̄ exptus certius opatur artifice inexpto: q̄ cognitio expimētalis est per se singularis circa qd est opatio p se. cognitio aūt artis est vlis per se: ⁊ si est singularis: hoc est ex ꝓpītate ⁊ paccidēs: q̄ igit exptus certius cognoscit opabile q̄ artifex. nō certius opatur: ⁊ hoc est qd dicit phūs in lra. si igit sine expimēto rationē qs habeat: et vniuersale qdēz cognoscat in cōi singulare ignorat et multotiēs qdem curatione peccabit. ¶ Ad argumēta. ad primū dicendū q̄ in aliquo est similitudo. s. q̄ sicut prudētia est habitus cognoscitiu⁹ circa agibilia. sic ars circa factibilia: ⁊ est in aliquo dissimilitudo. s. q̄ ipsa prudētia nō generat in aīa nisi ex actib⁹ nostris. ideo nullus est prudēs qn fuerit expt⁹. ars aūt generat p experimentū: ⁊ p doctrinā sine expimēto: et sic pōt aliqs habere artē qui nō est exptus ⁊ sic minus certe operari q̄ exptus: cū minus certe cognoscat opabile p se. ¶ Ad aliud sicut prius. ¶ Ad argumentū in cōtrariū primo ostēdit ex intētiōe philosophi oppositū. s. q̄ singulare potest p se intelligi: quia si certius agit qui plus p se cognoscit. singulare ergo agens: vt deus ⁊ angelus: qd certissime agit; certissime cognoscit p se singulare ⁊ maxime: sed est aliqd agens certissime: q̄ tm̄ habet cognitionē intellectiuā: q̄ nō habz aliā. ergo tale p se cognoscit singulare. ¶ Tunc ad formā rationis dicit q̄ artifex ex hoc solo est pfect⁹: q̄ habet pfectū habitū in vniuersali. pōt aūt habere pfectū habitū in vniuersali nō applicando ad singulare. q̄ ꝑm pīm primo prioꝝ. cōuenit scire in vniuersali. ignorare aūt in particulari. ergo possibile est artificem esse pfectū artificē: ⁊ tm̄ p se nō cognoscere singulare circa qd est opatio. Expertum aūt nō contingit esse pfecte expertuz nisi p se cognoscat singulare: q̄ cognitio expimētalis est per se ipsius singularis. ḡ artifex ex hoc q̄ est artifex: nō oportet q̄ cognoscat opabile. sicut exptus ex hoc q̄ est exptus. ⁊ ita saluat intētio philosophi. EX ¶ Contra. si artifex applicādo artem ad diuersa singularia: vt p se itelligibilia pōt de illis habē duas itellectiōes p se: ⁊ ex multis actibus generat habitus. ergo pōt per se de illis habere duas artes: qd videt impossibile. Hoc aūt tangit si singulare possit per se intelligi: ⁊ ad argumenta que ad hoc ⁊ cōtrariū illius scripta sunt in. 7°. TRA in. q. vtrum singulare p se intelligatur. ¶ Tamen ex hoc non sequitur quin possibile sit artificem ita p se ⁊ perfecte cognoscere singulare: sicut expertum si applicet cognitionē vniuersalē quā habz ad singulare. Est ergo cōparatio phi itelligēda de istis habitibus precise cōparatis ad illas quoꝝ sunt principia cognoscēdi ex se: nō aūt de his que possunt cognosci ab habētibus istos habitus p applicationē istoꝝ habituū ad alia. ¶ Aliter dicit q̄ in singulari circa q̄ est opatio p se sunt multa ꝑter naturā illius cois indiuiduatā q̄ multa diuersificāt actionē. Aliter em̄ oportet agere circa hunc infirmū in cōi loco: ⁊ hoc tēpore q̄ circa illū infirmū eadē infirmitate i spē in alio loco: ⁊ i alio tēpore. ista. n. annexa cognoscet exptus ex multiplicata cognitione singulariū ⁊ in se: ⁊ quātū ad annexa hic aūt annexa non oportet artificē ex hoc solo cognoscere q̄ est artifex: q̄ licet de p se singulari possit cognoscere ꝓpter quid si applicet: nō tm̄ de annexis p habitū artis ideo exptus certi⁹ singulare cognoscit in- T.c.20.

quātū opabile: qz inquātū est annexū illis accidētibus que variāt actionē. Q uicqd sit de cognitiōe artis expimēti: exptus ex frequētet agere hz hitū in potētia motiua q̄ exercet opationē: vel forte in mēbro quo agit: vt cytharista exercitat⁹ in manu. talez nō hēt artifex inexptus: multū illa facit ad expedite agendum.

Act⁹ aūt z generatiōes oēz circa singulare sunt. Q̄. 6

TRum actus z oēs generationes sint circa singularia: sicut dicit phs in lra Q̄z nō. actus intelligēdi est p̄pius act⁹ scie z artis: z tñ nō ē circa singulare: sed circa vle dum itelligitur. ¶Item si sic ergo singulare est p se subiectū motus et generatiōis: z talium passionū: z sic soluz p se insunt singulare. ergo ille nō possunt p se esse passiones demōstrabiles de aliq̄ subiecto in scia cuz singulare nō sit per se subm alicui⁹ artis siue scie: qz ꝑm ꝓbz^m singularia relinquēda sunt ab arte. ¶Itez sicut ex vnitate per se obiecti: vel diuersitate est vnitas vel diuersitas actus. ita ex vnitate vel diuersitate actus est vnitas vel diuersitas potentie. si tunc singulare sit p se obiectū actus. ergo alius est actus circa hoc singulare z illud: z p ꝯns alia potētia z sic alia ē potētia q̄ videt hz albū z illō albū sic ē alius z alius est act⁹. ¶Item soztes p se sanatur: soztes per se est homo. ergo homo p se sanat: sed homo nō est p se singulare. ergo nō oēs actus sunt circa singulare p se. ¶Item si sic. aut circa hoc singulare tm̄: aut circa singulare abstractū ab hz z ab illo. Si ꝑmū detur. ergo nō circa aliud. Si scōm detur. ergo circa vle: qz singulare abstractuz ab hoc z ab illo est vle. ¶Ad oppositū est phs. ¶Dicendū q̄ p̄positio est vera de actibus transeūtibus in extrinsecū: z hoc de illis ꝑm q̄ existūt extra in rebus: nō de illis ꝑm q̄ consideratur a ratione. ¶Duo dicunt in glo^a p̄positionē. ¶Probatio primi: qz cū actio trāsiens in extrinsecū sit p se singularis: z existat in aliquo. sicut in subiecto: oportet q̄ illud in quo existit sit p se singulare. singulare em̄ nō existit in subiecto vl̄i. Nō sic est de actu manēte in agēte: qz nō est in obiecto circa qō est. Et ideo talis actus singularis est: qz est in singulari subiecto: sicut ptz de intelligere: licet obiectū circa qō est sit p se vle. ¶Sed hec ꝓbatio non valet si sit ois actio in agente: vt in subo. ¶Per hoc ptz ad argumentū primū: q̄ ꝓpositio nō intelligit de actibus manētibus in agēte: cuiusmodi est itelligere. ¶Ad scōm dico q̄ qōlibet moueri i natura est i aliquo ptīculari: tñ ex hz moueri z illo: pōt abstrahi vnū cōmune moueri: z illō pōt esse passio demōstrabilis p se z primo de aliquo subiecto cōi in aliqua sciētia cuiusmodi est subiectū phie naturalis. ¶Quod ꝓbatur sic: qz qō ineſt multis vnuoce: z nulli eoz per alterum: oportet q̄ primo insit vni cōmuni illis: per cuius naturā insit illis multis. ¶Contra. tunc nō magis est actus alicuius singularis. q̄z qōcūq̄z accidēs reale vt albedo: qōlibet enīz tale vt existit in re singulare est: z alicuius singularis. ¶Ad tertium dicendū q̄ non est ex qua cūq̄z diuersitate vel vnitate obiecti vel actus. sequitur diuersitas vel vnitas potentie: sed ex vnitate vel diuersitate ꝑm genus. ¶Oz cōfirmāt: qz sicut potētia receptiua materie respectu formarū est eadē respectu oīum formarū eiusdē generis: sic z potētia cognitiua respectu obiectoz: ꝓbatio ꝑme ptis silitudinis: qz inter oēs formas eiusdē generis est transmutatio ex. 10. huius transmutatio nō est inter formas: nisi qz habēt idem susceptiuū p se. ¶Confirmāt etiā p phm dicentē q̄ sensus est vlis: vt hois nō callie hois: sentire vō singularis. ¶Cōtra istud ex hoc sequūtur tria inconuenientia. ¶Primū q̄ aliqd ꝑm rationē vlis esset p se obiectū sensus. ꝓbatio ꝑme: obiectū ꝑm vnitatē generis est p se vniuersale. ꝓbatio falsitatis ꝑmisse: qz tunc nō distingueretur sensus z itell's penes obā hz rōnes formales: sic q̄ ꝓpriū eēt itellectui eē circa vle. qō est ꝓpria phm. 2. de aia. ¶Scōm ē q̄ vltas p̄cederet oēz opationē itellect⁹: qō est ꝓpria cōmenta. dicentē. intellectus est qui facit vniuersalitatē in rebus. ꝓbatio cōsequentie: quia sentire in nobis p̄cedit omne intelligere: z obiectū sensus ꝑm q̄ est obiectū sensus: precedit actū sensus. ergo

ca°. de spē

EX

TRA

T.c.12.

2°. post^m in fine.

T.c.60. p° de aia 2to. &

ꝑm istam rationē p̄cedit actū intellect⁹: ⁊ quicquid est p̄ius p̄ioze est p̄ius posterioze. obiectū aūt est sensus ꝑm q̄ vnitatē habet generis ex responsione q̄ vnitas est vnitas vniuersalis. ¶ Tertiū icōueniens est q̄ potentie cognitiue sit aliq̄d p se obiectū ꝑm aliquā rationē ꝑm quā impossibile est illā potentiā cognoscere illd obiectū p se. ꝓbatio ꝓne: q⁹ sensus nihil cognoscit nisi sentiendo. sentire vo est soli⁹ singularis p se: sicut dicit responsio. ⁊ Aris. 2°. de aīa. ¶ Contra p̄mā ꝓfirmationē ista? positionis: licet idem sit subiectū omniū potentiaꝝ que sunt ad formas eiusdē generis: sicut ꝓbat ratio: aliogn nō esset trāsmutatio p se inter alias: tñ nō oportet eandem esse potentiā respectu omniū illarū formaꝝ. imo op'm videt ꝑm ꝓbm. 3°. p̄by. dicentē. si posse sanari ⁊ posse egrotari essent idem: sanitas ⁊ egritudo essent idem. ex quo manifestū est q̄ potētie distinguūtur ꝑm distinctionē actuū: nō solū genere sed specie: q⁹ sanitas ⁊ egritudo sunt eiusdem generis. ita q̄ inter illa p se transmutatio est. ¶ Contra scōam cōfirmationē de 2°. posterioꝝ. in de somno ⁊ vigilia. habetur cuius est actus eius est potentia. ḡ ⁊c̄. ¶ Item segtur q̄ nō sit idem obiectū potētie p actus: sicut actus p obiecta qō est ꝓ ꝓbm. 2°. de aīa. ¶ Ad p̄imū istoꝝ duoꝝ exponit ꝓpositio ꝓbi de potētia que est oꝛdo ad actū: sicut potētia ⁊ actus sunt differentie entis: q⁹ illo mō idem subiectiue vl' obiectiue est in potētia ad aliq̄d ⁊ postea in actu ꝑm illud: nō de potētia cognitiua. ⁊ exemplū de potentia opatiua nō valet. cuius est potentia opatiua eius est agere: vt subiecti. si actio fit in passo. ex. 3°. p̄by coꝝ. ¶ Dico igit aliter ad argumentū q̄ vnitas obiecti sensus nō est aliqua vnitas vniuersalis in actu: sed aliq̄d vnū alia vnitate p̄ioze. s. realia qua mouet intellectus ad causandū aliq̄d cōmune abstractū ab ꝫ singulari ⁊ illo eiusdē speciei magis q̄ꝫ diuersarū. aliter vl' esset fictio solū. circūscripto eī intellectu illud albū magis cōuenit cum alio q̄ꝫ cum aliquo alterius generis: vnde dico q̄ illud vnū reale p̄cedens actū intellectus est vnum in multis: nō tñ de multis: sed fit vnū de multis p intellectū: ⁊ tunc est vniuersale: ꝑ⁹ nō: q⁹ ex primo posterioꝝ. ambe ꝓditiōes regrunt ad vl'e. ¶ De ista vnitate si debet poni vel nō ꝙre in. 7°. qone de vniuersali: ꝫ hic arguitur ꝓtra ipam quantū est ad ꝓpositū: q⁹. s. p ipaꝫ nō saluat difficultas de obiecto sensus. ¶ Contra dictū in solutiōe ista arguit sic. si illd vnū ē aptū natū p̄dicari ō plib⁹. ḡ est actu vl'e. ¶ Rñsio. vez est aptitudie remota: ꝫ aptū aptitudie ꝓpinq̄ fit ex cōsideratōe intellect⁹. ⁊ ꝫ ē q̄ dic diffinitio ō mlt⁹ ⁊c̄. ¶ Cōtra illud obiectū vnū realiter aut est singulare aut vl'e. non videt possibile ponere mediū. a nullo. n. ꝑbo ponit mediū: sed nō vl'e p te ergo singulare: ⁊ tunc sicut ꝑ⁹ respectu diuersoꝝ singularū diuerse potētie. ¶ Ad istud argumentū nota q̄ Aluic. nō negat in hac auctoritate vnitatē simplr de qdditate: sed negat vnitatē numeralē ad quā: ⁊ mltitudinē sibi oppositam: qdditas est indifferēs. ⁊ ita ex se adneutꝝ determinaī. Silr nec ad vl'e nec ad singulare: ⁊ ita vt in se ꝯsideraī sine vtroq⁹ illoꝝ est obiectū sensus. omne eī ens de mūdo siue qdditas siue qcqd sit eo modo quo ens: ⁊ vnum. ¶ Unitate sibi ꝓpria fic. n: se habet vnitas qdditatis ad qdditatem. sicut vnitas suppositi ad suppositum. ⁊ ita natura: vt sub vnitate sibi ꝓpria pōt poni obiectū: sed illa est realis: nō vl'is: vel siponit qdditas intellectualis sine illa vnitate: q̄ etiā est passio eius pōt poni q̄ ipsa fic etiā est ebiectū: nō ꝑm rationē vnitatis supradicte sibi: sicut nec ꝑm rationē actus vel potētie: sed absolute ratione qua talis qdditas est. ¶ Scōm Aluic. 5°. metaphyce cap. primo. diffuse nec hnitas: nec alia qditas est actu: nec potētia: nec vnum: nec multuꝫ: nec vl'e: nec singulare: sic dico de isto obiecto sensus. ¶ Contra sequit iunc q̄ idem ⁊ ꝑm eandē rōnē p se fit obiectum sensus ⁊ intellect⁹: q⁹ ꝑm illā rationē q̄ est qdditas tñ est p se intelligibile ⁊ pte p se sensibile. ¶ Item sensus erit p se cognoscitiuus qdditat⁹ ⁊ nō singularis. q̄ videt cōtra ītam infra q̄ dicit q̄ sensibus sunt cognitiōes singularū maxie ꝓpie. ¶ Quō nō q⁹ soli sensus sunt illoꝝ p te: nec q⁹ illoꝝ solo ꝝ p se. ¶ Rñdes q̄ sine singularitate. ¶ Aliter dicendū q̄ sensus p se est singu-

T.c.60.

T.c.10.

li.p.c.1.

T.c.33.

T.c.18.

T.c.25.

EX

TRA

EX

laris cõpositi ex nã ⁊ dria individuali: tñ mã est rõ formal' cogscẽdi. ¶Cõtra rõ formal' magi cogscit: ppt qđ vnũqõq; n. ⁊c̃. ¶Jtẽ tũc nõ erraret sensus distinguẽdo ℔ ab illo. ¶Ad. 1. ꝓña tenet de itellectu q natus ẽ cogscẽ: ita rõnez: sic illõ cui⁹ est: nõ de sensu: ppõ vo posterioz itelligit ỏ ly ppt effectiue. ¶Ad scdz. nõ errat circa rõnem formalẽ. siue circa ℔ quãtũ ad illã. ¶Ad ꝑ mũ dr: q; si actu vle est p se obm itellectus possibilis: ⁊ causaret vle p se ab intellectu agẽte: tũc nõ seq̃ret inc̃ueniẽs. ¶Aliter dr q; itellect⁹ agẽs nõ causat vle: sz itellect⁹ possibil' ꝓsideras illã qdditatẽ illimitataz causat in eo vle ita q; vle nõ est p se obm itellect⁹: sz ꝓsecũdo etiã actionẽ ꝑmã itellus possibil'. ita q; qdditas ſm se sicut est obm sensus ſm precedentẽ responsionem: ita etiã ⁊ itell's. ¶Cõtra. qdditati fz se ꝓcepte ꝑ dici de multis: igr est actu vle. ¶Jtẽ si nõ qd facit itellect⁹ possibil' ꝓsideras circa illã: vt fiat actu vle. solũ. n. cõpat ad ℔ vel ad illud de qbus est ꝑus ꝓdicabilis: ⁊ ita vlis ¶Jtem p quãcũq; itellectionẽ quã nouã spez̃ hẽbit itell's: ⁊ vñ illa. ¶Et tũc dicerẽt q; nõ est inc̃ueniẽs q; itellus p se cogscat singulare. sic oẽm rẽ quã cognoscit sensus visus in albo cogscit sensus cois: sz nõ solũ sic. sil'r itellect⁹ possibil' cognoscit illã qdditatẽ: sic sensus: sz nõ solũ sic. sz vt actu sit vle. ¶Sz tũc ad arg̃m qđ fit q; potẽtie distinguũt p obta: dico q; potẽtie ordiate distinguũt ſm illud qđ est cõtius: sz potentie dispate p oba dispata. ¶Ad aliđ dr nõ esse inc̃ueniẽs q; iferr ⁊ pbar sic. ois potẽtia cognoscẽs obm ſm aliquã rõnẽ magis videt illã rõnẽ cognoscẽ. ¶Tũc arguit: sensus p se cognoscit nõ qdditatẽ: sz sub a aliq̃ s. accẽte: tũc q̃ro vtz p se cogscit a. ⁊ tũc p se cogscit qdditatẽ. si. n. sub alio: tũc i ifinitũ vl' stab: tñ sẽsus tñ sẽtit illõ qđ ẽ color: itellect⁹ cogscit qdditatẽ diffinitẽdo: ⁊ attribuẽdo diffinitiõez diffinito. dicẽdo ℔ ẽ tale qd ⁊ sic videt cognoscere qdditatẽ nõ tñ qd. ¶Ad q̃rtũ ꝓncipale. dico q; ꝓña nõ valet qz nõ ẽ sil'e qz nec̃ia ꝯclusio nõ põt seq̃ nisi ex nec̃arijs: nisi falsum seq̃ret ex vo: ⁊ añs nõ põt esse verũ sine ꝓñte: nec sepant' nisi q̃stũ ad causalitatẽ: ỏ ista causalitas ẽ in ꝓpõib⁹ p se veris: vñ in ꝓpõnib⁹ p se est acci

li°. p°. T. c. 5. TRA

EX

TRA

dẽs: qz nõ valet: sz duo ꝯueniãt in vna cã. g̃ vna est cã alterius. ¶Ad aliud hic actus circa ℔ singulare act⁹ singulari in cõi circa singulare in cõi: ⁊ actus ſm naturaz circa obm ſm naturã: ⁊ act⁹ vlis circa obm vle abstractũ a singularib⁹: ⁊ p tãto põt saluari illud. 2ª post². supra allegatũ sensus est vlis: sentire vo singulare: qz glibz vn⁹ act⁹ sentiendi est circa vnũ singulare tñ. multi aũt actus circa mlta: ⁊ oẽs illi act⁹ sunt ab eadẽ potẽtia: ex quo ꝯcludit q; nullũ vnũ singulare est p ꝑmũ obm potẽtie: sed aliqđ vnũ in multis singularib⁹: qđ est q̃dãmõ vle: sicut ꝑus expositũ est: lz aũt qđlibz sentire fit tñ circa singulare: nõ tñ vt circa ꝑm obz: sed circa illud vnũ qđ exist in singulari. Aliter nõ idẽ obm potẽtie ⁊ actus: sz nõ est circa illõ vnũ nisi sub singularitate: sicut color nõ videt nisi in q̃ztate. a multis tñ actib⁹ põt abstrahi vnũ cõe: ⁊ illius obiectũ ponet aliqđ vle: sicut dictũ est in rñsione ad 2m argumentũ ꝓncipale. ¶Cõtra si sensus non sentit obm sine singularitate quõ se hẽt singularitas ad obm: vt ad colorẽ: nũqd est p se sensibile: licet nõ ꝓpriũ sicut q̃ztas: nũqd singularitas est tñ p se intelligibile: studẽ. ¶Notandũ vo circa predicta q; tertia rõ ꝓncipalis nõ hẽt difficultatẽ specialẽ ad hãc q̃stionẽ. soluit. n. sicut ꝑmũ arg̃m ꝓncipale ỏ actu ĩmanẽte. ¶Sz circa istã lr̃am phi iferius in isto ꝑmo lib. Amꝑ. aũt sensuũ. neqz vnũ ⁊c̃. ¶Est bona dubitatio. vtrũ obiectũ p se sensus sit aliqd sub ratiõe singularis. videt q; sic: qz ibidẽ dr q; singulorz cognitiões sensibus maxie ꝑprie sunt. Et 2°. de aĩa dicit: singulare dũ sentit. 2°. etiã posterioz. sentire est singularis: ⁊ eius est actus: cuius est potentia. g̃ sensus est ipius singularis. ¶Quõ etiã aliter ponerẽt differẽtia sensus ad itellectũ. ¶Sed ⁊rariũ arguit p tertiũ argumẽtũ ꝓncipale de diuersitate potẽtiarz. ⁊ p ꝯfirmationẽ ꝑmã rñsionis ꝑme ad tertiũ ꝓncipale de diuersitate potẽtiarz: ⁊ p ꝯfirmationẽ ꝑmã: rñsionis ꝑme ad tertiũ ꝓncipale p sil'e de potẽtia re[ll]: qz vnitas potẽtie receptiue mãe accipit' p se respectu vnitatis formarz eiusdẽ generis: inter q̃s est transmutatio. igit' vnitas potentie sensitiue sil'r iudicabit' respectu vnitatis obiecti ſm ge-

T. c. 60. T. c. vltimi.

nus. ¶ Hoc etiã ꝓbat ꝑ scdaz ꝓfirmatiõez de scdo posterioꝝ. ¶ Jté singularitas est vnius rõnis in coloꝛe ⁊ sono. ꝙ nõ est formalis ratio obtꝰ: qz ꝑ illã distinguũt poꝭ. ¶ Jté nõ ꝫ singularitas est rõ formal' obiecti sensus: qz tũc aliud singulare nõ sentiret: singularitas vero i cõi videt vle: qz huic singularitati ꝫ coloꝛe q̃ ñ ẽ res scda in tẽtiõis ẽ aligd sile i alio coloꝛe. ꝙ ab isto dꝰ obꝰ ita abstrahit vnũ vle qd est singulare sicut a duobꝰ coloꝛibus vnus coloꝛ. ¶ Ad hãc dubitationẽ rñdeo ꝙ vtraq; via ꝓcedit ꝙ singulare nõ est ꝑ se obm potẽtie et ꝑmũ: ſz ꝓꝛioꝛ via dicit ꝙ aligd ꝑm vnitatẽ generis est obm potẽtie. ¶ 2ª vero via vitãs vnitatẽ vlis eẽ ꝓꝛiũ obm sensus. ponit sibi coꝛrñdere vnitatẽ realẽ fundamẽtalẽ vnitatis generis: inquãtũ est obm: nõ tamen ꝙ illam vnitatem ponat obiectũ: ſz nãz cui sine ꝓsideratiõe itellectꝰ ꝓuenit talis vnitas. ꝑm ꝫ igit ꝓfirmatiões ambe ꝑme vie posite ad ꝓfirmationẽ rñsionis tertij arguméti sunt. ꝑ scda via. ꝑncipiũ. n. potẽtiale mãle nõ dr ꝑmo esse idem fozmarũ talis generis: vt genus est aliq̃ intẽtio secũda causata ab itellectu: sed tm̃modo fozmarũ habentiũ vnã nãm tali vnitate reali q̃ sit fundamẽtũ vnitatis generis: qñ intellectꝰ illã nãm ꝓsideraꝝ. ¶ Illud etiã de scda ꝓfirmatiõe de. 2º. posterioꝝ. glosat ꝙ sensus est vlis. i. vnꝰ vnitate reali fundamẽtali vnitatis vlis. ¶ Tria incõuenientia adducta ꝓtra rñsionẽ ad tertiũ ꝑncipale. sunt ꝓtra ꝑmã viã: ⁊ nõ ꝓtra istam scdam. ¶ Argumentũ etiam ꝓtra primã ꝓfirmatiõnẽ qd accipit ex. 3º. phycoꝝ: ꝙ potẽtie cõtrarie sunt diuerse: vt posse sanari: ⁊ posse egrotari: sophisticũ est: qz illa ꝑma confirmatio debet itelligi: nõ de respectu potẽtiali: sicut itelligit dcm̃ illud phi de. 3. phy T.c.10
sicoꝝ. ſz de ꝑncipio potẽtiali in q̃ est respectus ad formã: qz nec potẽtia cognoscitiua est tm̃ respectus. ¶ Ad illud argumẽtũ supius factũ ꝓtra scdaz ꝓfirmationẽ rñsionis ad tertiũ ꝑncipale. dicendũ est ꝙ illꝰ phi de somno ⁊ vigilia. cuius est potẽtia eius est actus: intelligit subiectiue. ita ꝙ cuius subiectiue est potẽtia eiꝰ subiectiue est actꝰ ꝑbat. n. ex illa ꝓpõne: ꝙ sicut actio sentiẽdi est cõpositi. ita ⁊ potẽtia ⁊ nõ aie tm̃: tm̃ vera est. etiã ꝓpõ eiusdẽ ꝙ eiusdẽ obiecti-
ue est potẽtia ⁊ actꝰ: sicut ꝓbat ꝑ argumentũ aliud ꝙ seqt illud: qz aliter nõ esset idẽ obm potẽtie ⁊ actꝰ. ¶ Dic etiã ptz ꝑ tertiũ incõueniẽs supza adductũ ꝓtra rñsionem ad tertiũ ꝑncipale: qz aliꝫ aligd esset obm potẽtie cognitiue ꝑm aliq̃z rõnez ꝑm quã ipossibile est obm illud ab illa potẽtia cognosci. ¶ Tñ sicut negat illa scda via de potentia ꝙ sit ꝑ se: ⁊ ꝑmo circa singulare. ita negat ꝫ actu. vñ glosat ista scda via oia in ꝓtrariũ: vt cũ dr ꝙ sentire est singularis ⁊ cõsilia de singularitate ꝑ sine q̃ nõ: sicut de quãtitate. ponit ergo illa scda via ꝑmũ obm sensus coloꝛẽ vel lucẽ illud qd ipm est. Silr ⁊ ipsius actus nõ sine singularitate: an aũt potẽtie sine singularitate dubiũ est. ¶ Rñsio: sicut de quãtitate. immo sine q̃ztate est motiuũ: ſz non possit actu agẽ.

Oportet. n. hãc ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ ⁊ causaꝝ eẽ speculatiuã. Sũmũ eteni bonũ. ⁊ qd cuius gra vna cãꝝ est. Quare vo nõ actiua palã ex ꝑmũ philosophãtibus. Qõ. 7

Trum metaphica sit practica? Oꝝ sic videt. qz est vt boni fiam⁹. est. n. ad felicitatẽ imediate q̃ est summũ bonũ nr̃m g̃ ⁊c̃. ¶ Jté ꝑmo huiꝰ hr̃ ꝙ ꝫ ordinat alias ex 6ª. ꝓdictiõe sapie: ſz ordinare est actus scie practice. g̃ ⁊c̃. ¶ Jté sicut theologia supnãlis est ad pficiendũ nos i eẽ supnãli. sic ista i esse nãli: ſz illa ponit practica ꝓpter amoꝛẽ charitatis. g̃ ⁊c̃. ¶ Jtem cõis est speculatiuus ⁊ practicis. g̃ nec est speculatiua nec practica. ¶ In ꝓtrariũ arguit phs ꝫ ⁊ in. 6º. huius. ¶ Ad solutionẽ huius q̃stionis ⁊ sequentis pº. oportet vt dere qd sit praxis a q̃ dicit scia practica. et 2º. qualr se debet scia hr̃e ad illã praxim: vt ab illa dicat practica. ¶ De ꝑmo est sciẽdũ ꝙ praxis est ois opatio q̃ nõ est p essentiã speculatio. aliogn diuisio scie in speculatiuã ⁊ practicã esset insufficiẽs: q̃ibz. n. opatio eẽntialr distinguit a speculatione q̃ztũ ad illꝰ qd ẽ speculationẽ esse finẽ vltimũ vl' alterius gra oz tũ ꝙ illa opaº nõ sit mere determiata a nã: ſz ꝙ ꝓtigat i ea erra T.c.1.t.2.

re:z recte agẽ. ¶Qđ pz ex scđo manifestã dđ. scia.n. practica se hẽt ad praxim vt directiua in ipa. nõ ẽ aut opus directiõe vbi nulla ẽ difformitas. opatiões aũt q̃ subsũt impio nr̃o. sũt opatiões cogscitiue tã itellect⁹ q̃z sensus. opatiões etiã appetitiue tã intellectiue q̃z sensitiue: opatiões etiã motiue: opatiões vegetatiue nõ. vñ de eis nõ ẽ scia practica. ¶Si instes p h̃ q me^na vr eẽ de illis. ¶Rñ⁰. q ẽ de actib⁹ nr̃is respicietib⁹ illã. quõ. s. talia opposita sic ipaz disponerẽt. opatio aũt cognitiua inte^va est q̃truplex: q̃dã ad nihil ordinat: vt cognitio cõclusiõis vltie: q̃dã ad aliđ vt cã ei⁹ vt cognitio ꝓncipiꝝ ad ꝓcłoẽz q̃dã ad aliđ vt ad finẽ vt scia min⁹ nobił ad metaphicã: q̃dã aũt vt ī alia dirigat: vt logica. oẽs tñ ille sũt speculatiue: qz ñ ordinãt nisi ad speclationẽ. ¶Opa⁰ vo cognitiua sensitiua aliq̃ mõ subest impio nr̃o. puta sic vel sic imaginari. sic vel sic disponere oculũ ad videndũ. z si scia de h̃ dareť practica eẽt: docẽs quõ esset sic opandũ: p q̃nto aũt nõ subest nr̃a ipio gn ozgano dispositio sensibile pñs nec̃io sentiť n⁰. impediẽte nõ ẽ scia practica de hoc. ¶Opatio vo appetitiua volũtatis circa finẽ vltimũ nãlez: vnica ẽ z vniformis. s. cõplacẽtia q̃dã simplex. in illa g̃ nõ idigem⁹ scia directiua: qz vt pus deũ ẽ nõ est opus directiõe. vbi nulla accidit difformitas. Circa vo ẽtia ad finẽ in actu nãli ꝙuenit errare. z circa illa sunt vtutes z scia mozalť practica. ¶In actu vo supnãli volũtatis tã circa finẽ q̃z circa illa q̃ sunt ad finẽ ꝙuenit errare z recte agẽ: qz ibi nõ recte agiť sine multis circũstãtijs act⁹. g̃. ibi regiť directio in vtroq̃z: z scia ibi directiua: est theõ. supãlis g̃ illa ꝼm illã viã ponẽda ẽ practica. ¶Opa⁰ vo appetit⁹ sensitiui põt ẽẽ recta z nõ recta vñ circa directionẽ etiã in illa ẽ mozalis p q̃nto vtutes mozales sunt ibi: lz forte non ita ꝓncipaliť: siẽ in volũtate. ¶Opa⁰ aũt motiua q̃dã est simpliť ímanẽs: vt saltare: egtare: q̃dã ãt trãsiẽs: nihil tñ reliq̃ns: vt cãtare in p⁰ gdu. z cythariçare in scđo. q̃dã aliq̃ reliq̃ns. h̃ ppũssime vocať factio. ¶Nec igiť scia cũ sit de p⁰ente nullo mõ ẽ practica: nisi qz ordinať ad actũ nãlez volũtatis circa illo ens. ¶z eã ad illud ordinari nõ facit eã practicã cũ nõ ordinet ad illũ vt directiua: cũ ille act⁹ sit nãlis rectus z vniformis. ¶Qđ etiã ꝓbať aliť. nulla scia est practica: nisi ꝙsideret opatiõez vel opabile in q̃tũ opabile h̃ neutz fac̃. ñ 2^m. qz p^m ens sub rõne q̃ tale nõ est opabile. ¶Cõtra. sic theõ. supnãliť ñ eẽt practica. ¶Jõ rñ⁰. opabile vł circa qđ ẽ opa⁰ eẽ amabileẽ eẽ circa qđ est opa⁰ siẽ eẽ sanabile. h̃ suffiť ad practicã. ¶Cõtra. rõ amabiľ ex q̃ dić aliq̃z relatione fz rõnẽ ī đo: nõ põt eẽ ꝓma rõ ī ipo fm quã oia ad ipz attribuũť. g̃ nec sic ꝙsiderať hic. ¶Rñ⁰. idẽ arg^m põt fieri đ theõ. ñ. n. põt poni h̃ subz sub rõne nobiliozi q̃z ibi. Jõ rñdeo q sub rõne boni põt tã h̃ q̃z ibi ꝙsiderari q̃ ẽ rõ ab^ta. sup qua fũdať rõ amabił: siẽ medic⁹ ꝙsiderat corpus iquãtũ calidũ z frigidũ in q̃ fũdať sanabilitas: z h̃ sufficit ad rõnẽ practice. vñ ex pte obi nõ videť eẽ rõ: q̃re ista etiã nõ ẽ practica: nec valet ponere ió metaphicã eẽ speculatiuã fz Alz. qz ponit sapiaz eẽ nobilissimũ hitũ ex 6⁰. ethico. z p ꝙs nõ ordinatũ ad aliũ: nec ad aliqd nisi ad ꝓpriũ actũ: z ita nõ ad praxim: sed ad speculationẽ tm̃. ¶Nec aũt rõ q̃z uis sit appens nõ valz. ꝙstat. n. q ois scia fit nobilioz actib⁹ potẽtie motiue trãseũtib⁹ in extrinseca: z tñ respectu taliũ actuũ ponit scia practica: vñ ptz q ordo: siẽ ad finẽ vł siẽ ad nobili⁹ nõ est de rõne practice: sz q directiua fit ī aliq̃ actu: lz min⁹ nobili q̃z fit ꝙsiderare: imo nullã ponit Alz. practicã nisi directiuã ī actu min⁹ nobił potẽtie q̃z sit itellis: nisi forte moralẽ si vtutes sint in volũtate. ¶Jtẽ ī alio peccat rõ. ꝙstat q Alz. ponit appetitũ itellectiuũ in nob. 6⁰. ethi. z p⁰ rheto^z. 12. si aũt illa po^a sit nobilioz actus eius erit nobilioz actu intellis: z ita act⁹ intellis ordiabiť ad illũ: z illa ẽ praxis vt ꝓbitũ est. g̃. zc̃. ¶Nec valz ꝓbatio đ sapiaz. n. ẽ sit nobilissim⁹ hitus: tñ act⁹ volũtatis nãlis. z ita nõ ab hitu põt esse nobilioz actu intellect⁹ ab hitu. si volũtas sit nobilioz intellectu. nõ eñ hoc aufert nobilitatem ab actu qđ fiat a potẽtia sine habitu medio. precipue si est naturalis z vniformis. Exemplũ. visio est nobilioz actus q̃z act⁹ scribẽdi q ẽ ab hitu ī manu: qz visus ẽ nobilioz potẽtia motiua: z tñ hoc esset dato q hitus scribẽdi esset nobilioz oñi habitu: qz in potẽtia visiua nullus est hitus.

ca⁰. 8.

c. 2. z. 3

¶Contra quare ex amore nãli.i.ex puris nãlibus:z tñ libero frequẽter elicito non potest in volũtate generari hitus amoris nãlis sicut in itellectu ex intellectiõib⁹ naturalib⁹.ideterminatior. n.est volũtas q̃z intellectus saltẽ respectu pncipior:quor tñ sunt hitus. ¶Rñdeo. q̃ si hit⁹ generetur:hoc ex fecũditate actus:nõ autẽ ppter necessitatẽ actus.ita q̃ inter potentiã z habitũ actus mediet:nõ aũt hitus inter potẽtiam z actũ ex necessitate. Ad.aũt nõ ponere forte habitũ:nisi vt regrat ppter actus causandũ. ¶Ad pmũ argumẽtũ qõnis dicendũ:q̃ hoc est vt boni fiamus speculando. ¶Ad scõs dicendũ q̃ hoc ordinat alias:vt finis ordinat entia ad finẽ:nõ vt scia directiua. ¶Ad 3m.dicendũ q̃ nõ est sile nõ ppter scõas rõnes iprobatas:sed ppt illam de nãlitate amoris.circa quã nõ est difformitas. ¶Illa tñ ratio est debilis:fiẽ ptz p argumentũ de amore naturali supra libertas.n.est respectu act⁹ ex puris naturalib⁹:vt eliciat cũ circũstãtijs debitis vel fine.s.sup oĩa vel ppter aliud.licet iste circũstantie nõ ponãt amorẽ in esse supnaturali.Silr vñ pbat illud de directiõe. pbs eñ.2⁰.huius dicit.finis practice est opus T.c.3. nõ dicit dirigere in ope. ¶Ad quartũ dicẽdũ q̃ modus tractãdi est vnus z finis vn⁹ q̃z tũcũq̃z subiectũ sit cõmuni. ¶Ad argumentũ de obiecto scie practice.dicendũ q̃ nõ est obm ei⁹ opus nr̃m:sz directiuũ per ipam:nec obm ei⁹ est opabile:sz qlibet cõdictio absoluta põt esse rõ obiecti scie practice fm quã ꝯditionẽ põt apatio nr̃a q̃ nõ est speculatio esse circa illud: volitio autẽ põt esse circa obm fm illã absolutã rõnez eius:sicut z itellect⁹.Sic ptz quõ de⁹ inq̃n tũ deus vel inquãtũ bonus vel fm aliam rõnem absolutã põt esse obm scie practice g̃ scia practica z speculatiua nõ distinguũtur penes obm:qr nullũ est intelligibile: circa qõ nõ possit esse fm rationẽ absolutã eius.ita opatio volũtatis sint opatio intellectus. Riẽ.1.q.4.vult q̃ magis distinguat a fine q̃ a mã.z hoc loq̃ndo de fine eẽntiali quẽ scia ex se r̃spiẽ ñ accñtali: quẽ scies sibi pfigit:qõ pbat:qr ꝺ q̃z tũcũq̃z opabili põt eẽ scia speculatiua. ¶Sz h restat dubiũ ꝺ scia det:q̃ ñ ẽ practica:z ꝺ h alibi ptz.

Quarie vo pncipal scianz:z magi pncipal subseruiẽte ẽ q̃ cognoscit cui⁹ cã sunt agenda singula. Questio. 8.

Trum speculatiua sit nobilior practica? Qr̃ v practica nobilior.qr finis ei⁹ est bonũ eẽ:finis speculatiue vero scire:sz pmũ est melio⁹ scõo. ¶Ité scia ciuil q̃ est practica ordinat speculationẽ.vt ptz in ethi.sz ordinãs est melio⁹. ¶Dicit q̃ praxis dr̃ cõiter ad sciam factiuã: z ad affectiuã q̃ est opatio. ¶Alij dicũt q̃ nuda volũtas nõ dr̃ praxis:etiã dñt q̃ speculatiua est nobilior:z pbat sic ab obto: qr o^m speculatiue qõ ẽ qddam rei ẽ nobili⁹ obo practice qõ est opus nr̃m.qddam rez inte^ge sũt nobiliores. ¶Alij dr̃ent ad h̃ q̃ de⁹ sub rõne opabil.i.amabil est melio⁹ seipo cognoscibili. ¶Alit pbat a fine: qr finis practice ẽ vsus gr̃a:spe^va g̃.speculãdi vero:sz scõs nobiliores ca⁰.10. est pmo.10.ethi.illõ.n.ẽ nobili⁹ p qõ ꝯuenimus cũ nobilissimis:sz h̃ est p itellectionẽ vtatis q̃ ꝯuenim⁹ cũ dijs.nõ.n.facũt:sicut nos nec aliq̃ agũt cõia nobiscũ. ¶Ad argumẽta in ꝓtrariũ. ¶Ad primũ dico q̃ scia ista est vt boni simus nõ simplr̃:sz fm vtutes.i.moderati in pte sensitiua si ponit q̃ sit subm vtutis.z illud nõ est bonũ simplr̃:qr fm pbm ordinat ad maius bonum nr̃m.s.vt speculemur subas sepatas:z getemur in speculatiõe eaz.illa aũt speculatio est sũmũ bonũ nr̃m:qr ẽ felicitas fm pbm 10.ethi. ¶Ad aliud ciuil ordiat qs audiat ca⁰.10. istã nõ istã vñ aliud ẽ ordiare vsuz alicui⁹ z qs dz itelligẽ z exercẽ.aliud ẽ ordinare ipaz sciam in se.vñ exercitiũ ordinat ciuil: z ordinãs est melio⁹.verũ est in aliq̃ sensu.

Primũ itaq̃ existimam⁹ sapientẽ oĩa maxie scire:vt ꝓtingit.accipim⁹.n.non singularẽ sciam eoz habentẽ. Qõ. 9.

Verũ vtz ad metaphicũ inq̃ztũ tal p se ptq neat cognoscẽ oes qddates in T.c.1. pticulari? Qr̃ sic.in.6⁰.nulla alia

scia facit cõsideratione de ipo qõ gd est. si g
gdditates sunt note: z in nulla alia scietia.
sequit q in ista. ¶ Jte cognitio in vniuer-
sali tm est impfecta: qz pfusa z indistincta.
ergo si sapiẽs cognosceret tm in vniuer-
sali: esset impfecte sciens: et alij pfecte: qõ est
ꝓtra Arist. in hoc pmo. ¶ Jte sile videt de
hitib⁹ ordinatis z potẽtijs: sz ita est in poté
tijs: q potẽtia supioꝛ pot oẽm illã rõnẽ cõ-
phendere quã inferioꝛ. g similiter habit⁹
supioꝛ cognoscet oia que cognoscunt in
habitib⁹ inferioꝛib⁹: sed inferiores habit⁹
cognoscunt in pticulari. ergo et supiores.
¶ Cõtra. in pmo dr q sapiẽs est cognoscẽs
oia: vt ptingit: z exponit q nõ oportet in
singulari: sed vniuersali. ¶ Jtez si sic. tunc
alie scientie superfluunt. ¶ Rñdet cõiter
q metaphysico pertinet cognoscere q̃libet
gdditaté pm q gdditas: z pm q hic: nõ tñ
pm oẽm rõnẽ cuiuscũq; accidẽtis huic gd-
ditati. ¶ Primũ sic oñdit. hic gdditas est
ꝓꝛ cognitiõe diffõne: tpe z motu z q̃ntita-
te. g pot ꝓsiderari abstq illis: sed nõ in scia
naturali: qz ꝓsiderat mobilia: nec mathe^ca
qz ꝓsiderat quãta. g illud ꝓsideraf a meta-
physica. ¶ Jte si h gdditas nõ p se cõside-
raf a me^co. tũc ab aliquo alio: et tũc sequit
q illa scia esset subalternata me^cc. qz cõsi-
derat de pticulari gdditate: z metaphica d
gdditate in cõi. similr sequit q p se iferius
z supius ad eandẽ sciam nõ ptineãt: cuius
oppositũ videt in alijs. idẽ. n. cõsiderat nu
mer z binariũ. tẽ. ¶ Jte p^a cognitio d ali
q cogscit illud qõ pmo sibi iest: qz illud est
oino iostẽsibile: alia oia dmrabilia p illõ:
sic passiões. l. etiã oñsibilia: sic pdicata eẽn
tialia alia. Sz qõ p^o iest vnicuiq; ẽ gdditas
sua ꝓpria: q exprimit p diffõné ꝓpriã. g ad
metaphicũ cui^o ẽ pma cognitio d aliq ptiet
illõ ꝓsiderare d illo. maioꝛ pz: qz cognitio
oñsibilis p aliõ d a. ñ ẽ p^a. d a. pba^o. minoꝛ:
lz ens sit p^m qõ iest hõ: ñ tñ p^o. iest hõ: tũ
qz oñsibile ẽ: lz ñ dmrabile p diffõné hõis:
sz hoiez eẽ aial rõnale p nihil oñsibile est.
vñ h q̃rẽ nihil ẽ q̃rẽ ex. 7. meta. cui^o ñ ẽ alia
cã: vt hõ ẽ hõ. 5°. meta. ca. d p se. tũ qz si a. cõ
uenit b. primo nulli alij ꝓuenit q non est
b. igitur si ens primo conueniret homini
nulli alij conueniret per se. vnde sicut in
2°. p se tm p^o. vnũ iest vni. sic i pmo^o. qõ
nõ põt eẽ nisi ꝓpriũ gd. ¶ Cõtra illã rõnẽ.
g h hõ ẽ hõ. eẽt plus pn^m. qz h. ens ẽ ens. qz
p^a. oñdit scdaz. ñ ez^o. pn^m. hz oñdẽ p^o nes:
tñ h dr q pmũ pn^m. plexũ icludit i oib⁹
ꝓceptib⁹ plexis: sic pmũ icõplexũ i oib⁹
icõplexis. Jõ oñdit p qõlibz: nõ at õmrab.
¶ Alr dr q d ꝓceptib⁹ cõib⁹ fiunt ppõnes
vles. z sic supioꝛ distribut⁹ icludit iferioꝛẽ.
nõ ecõtra. Ad hãc igr rõnẽ dõm q pma co
gnitio vl ẽ vlis vl pticulari. p^a. vlis cogscit
illõ qõ p^o. iest sibi i vli. pma vo pticularis.
qõ p^o. sibi iest i pticulari. meta^ca. nõ ẽ pma
scia pticlari d hoie siue d hoie i pticlari: sz
p^a. vlis d ipo icztũ ens vl suba. z sic cogscit
q p^o. sibi iest i vli: vt ens est ens. ¶ Cõtra.
saltẽ cognitio pticlaris de hoie oñdit hãc.
ens est ens. ¶ Ad hoc respõsum est pius.
¶ Scõm declar sic. h gditas poꝛ ẽ accñtib⁹ TRA
z accñtia p se: respectu ei⁹ pꝛioꝛa accñtib⁹ p
accñs: licz g pm q h gdditas: tcztũ ad p se
accñtia ei⁹ ptineat ad metaphisicã. icztũ tñ
mobil vl huiusmodi. h ẽ formalr ite^ta sub
aliq accñte p accñs ptinet ad sciam aliã. qz
sic est posterioꝛ seipsa intellecta sine illis.
¶ Per h ad pmũ. sapiẽs cogscit oia. ñ pm
oẽm rõnẽ cogsc^tis: sz pm oẽm rõnẽ gditatis cogscit: nõ tñ i vli: sed etiã in pticulari.
¶ Ad aliũ. alie scie ꝓsiderãt gdditates pm
accñtia sibi. ¶ Cõtra põz segt q alie scie ñ
ꝓsiderãt nec gdditatẽ: nec hãc i se: sz tñ pz
accñtia sibi. cũ g gdditas cũ accñtib⁹ fit ens
per accñs. segt q oẽs alie scie a metaphica
eẽnt de ente p accñs: sz de illo nõ ẽ scia. 6°. EX
huius. ¶ Et pbatio: qz neẽe ẽ pcogscere de T.c.4.
subto gd ẽ. ens p accñs nõ hz gd: qz oẽ tale
vl ẽ gen⁹ vl in gñe: sz ens p accñs nõ est in
gñe: qz distinguit ꝓtra oia. x. gña in lib. 6.
¶ Hic rñdet q licz coꝛp^o mobile sit ens p T.c.4.
accñs: nõ tñ coꝛp^o pm q mobile: qz vna rõ EX
formal facit vnũ cognoscibile et vni⁹ scie:
¶ Alr dr q phs in. 6°. negat sciam de ente
p accñs qõ nõ hz cãm determiatã: qõ est in
pauciorib⁹: ñ sic h. ¶ Cõtra. vna cognitio
est vni⁹ cogscibilis. sz nõ magis vnũ ẽ coꝛp^o
pm q mobile q̃ coꝛp^o mobile. aut. n. pcise
itelligo coꝛp^o: aut pcise mobile itelligẽdo
coꝛp^o pm q mobile aut vtrũq; z tertiũ erit TRA
ppositũ. ¶ Jte. p. dic i elẽchis q h ẽ accñs
cogscis cozscũ: z ille ẽ veniẽs g cogscis ve
niẽtẽ. stat g sit q cogscis veniẽtiã q ẽ i cozi

sco: ꝛ accñs: ꝛ tñ igras subm eius. sic ex pte ista sil' stat: q phic⁹ cogscit mobile illd accidens ꝛ tñ ignozat cozp⁹. ¶Dicit q ista cui accidit nó cognoscunt nisi p accidés: tñ ille rónes cognoscendi gbus cognoscuntur illa alia p se cognoscunt. ¶Cótra. si mobilitaté q cógnoscit cozp⁹ p se cognoscit aut tñc cognoscit mobilitaté inquátũ gd. Tñc ꝓpositum. si nó inq̃ntũ gd. g̃ nó p se: ꝛ tunc p accñs. ꝛ tñc q̃ro de illo accñte. ꝛ sic de oibus alijs in infinitũ. ¶Jté naturalis cognoscit p se cozp⁹ ꝑm q mobile: aut g̃ illa eadé scia cognoscit mobile ꝑm q mobile: et tñc cognoscit inq̃ntũ gd. si vero cognoscit mobile inq̃ntũ gd: tñc segtur q ideꝫ sub eadé róne formali cognitũ ꝓsiderat per se a diuersis sciétijs: qz eadé ró cognitiõis est q̃ cognoscit cozp⁹ inquátũ mobile: ꝛ mobile inq̃ntũ mobile: qz mobilitas est ró cognoscédi formalis in nãli. et sil' in metaphica. ¶ ȝ⁰. sic arguit. si nó cõsiderat in phyfica mobile inquátũ mobile. ꝛ mobile inq̃tuꝫ mobile ꝓsiderat in alia scia. g̃ eadã ró erit formalis i duab⁹ sciétijs. ¶Dicit q nó est eiusdé scie ꝓsiderare mobile inq̃tũ tale: ꝛ cozp⁹ inq̃tũ mobile: qz dicũt q nó est sic. qz ró mobilitatis accidit cozpozi: ꝛ p se iest mobili. ¶Sed illud nó valet: licꝫ bñ dicat ista rñsio q illa ró hẽt diuersas cópatiões ad cognita sub ea: tñ nó vitat quin eadé ró formalis i duab⁹ sciétijs ꝓsidereť p se: eadé n. ró nó variata q̃ accidit vni est eadé eẽntialr alij: ꝛ tñc reduco argu^m. sic ꝑus. Sil'r ex quo diuerse scie hñt diuersas rónes formales nó potest eé vna ró formalis p se cõsiderata ab vna ꝛ ab alia. ¶Jté ad vnitatẽ scie regrit vnitas rónis formalis saltẽ ꝓme: nó tñ in se: sꝫ vt copať ad mãlia: quoꝝ est ró. s. q nó diuersimode ꝓpeť ad illa ꝑm se ꝛ p accñs: licet diuersimode forte ꝑm diuersos modos p se. vñ ad eundẽ ptinet cõsiderare risibile inq̃tuꝫ risibile. et hoiem inq̃tũ risibile: qz eadé ró formal' vtrinqꝫ: ꝛ eodé ꝑm p se vtriqꝫ cõpať: ꝫ nó eodé mó p se: tñc sicut arguit iferi⁹. ibi h̃ ꝓcedit nihil videť remanere cognoscẽdũ aliꝫ sciétijs. ¶Rñ⁰. ꝫ nullũ accñs p accñs dicať ó ente. qz ens ponit in diffõne cuiuslibet: nó i sua cõitate: sed vt icludit in aliquo iferiozi: sic̃ figura in diffõne h̃ie. ȝ. tó soli nõ. oi. et ille modus ptinet ad p se. tñ linee est aliqð accidens p accñs: vt visualitas q̃ tñ nó tñ entis: sꝫ etiã alicui⁹ subiecti iferiozi: vt colozi vel luci est p se. g̃ ꝫ metaphicus cõsideret ens colozẽ lucẽ inq̃ntũ visibilia siue visualia: ñ tñ lineã inq̃tũ visualis: ꝛ de h̃ ẽ pspectiua ¶Cótra. h̃ positio vr vocalis: tũ qz arguit vt ꝑus. ita videť cognoscere lineã eé visualẽ: sic̃ lineã inq̃tũ visibilis: tũ qz si de linea inq̃tũ visualis: ẽ scia aliqd demóstrabile ó linea p aliqð mediũ nó sumptuꝫ de mãli. g̃ ex formali. g̃ oꝫ cognoscere formale ꝑm se q̃tũ ad mediũ qð sibi ꝑm se inest. Sil'r de infinitis eét q̃libꝫ scia si sua ró formalis posit accidentalr accidere infinitis quia vna ratio vtroqꝫ modo.

¶Notandũ vo q ad illd supⁱ⁰ dñ. s. q ad vnitatẽ scie r̃grit vnitas rónis formal' addit saltẽ ꝓme: qz alr positio sibi ꝓtradicer et: qz alia ẽ ró formal' entis inq̃tũ ens: ꝛ ꝑois inq̃tũ ꝑo: tñ iter oés rónes formales ró entis est ꝓma ꝛ vna. ¶Cótra. equocatio entis. ¶Alr respondeo q ratio ꝑominis nó est simplr alia a ratione entis: quia ipsum includit. ¶Ad argumẽtũ opionis dico q gdditas q̃libet nõ est ꝑor oi q̃ztate: sꝫ tñ gdditas sube: sꝫ q̃ztatis nó. ¶Arguit ꝓra sic. gdditas ignis ẽ ꝑor oi motu. g̃ vt sic ñ ꝓsiderať nec nãli: nec a metaꝑbico. Dico q mobilitas nó est ró formal' subiecti qð ꝓsiderať in scia nãli. cui⁹ ꝓbatio ẽ: qz subiectũ ꝑm rónẽ subiecti ꝑns ẽ nãlr passiõe: tñc passio nó ẽ ró formal' ꝓsideradi ipm ex q̃ est posteri⁹: mobilitas ãt est passio nãlis in nãli sciẽtia. ¶Dico g̃ q gdditas ignis cũ illo q appzo pziat geqd fit illð: vt fit ppziũ subiectũ motus ꝓsiderať i scia nãli. illð aũt qð appziat ipꝫ: vt fit subm mot⁹: ñ ẽ mot⁹: qz ꝑus nãlr hꝫ rónẽ illã q̃ fit subm mot⁹. ¶Cótra. pbs dicit q ꝓsiderat mobilia inq̃tũ mobilia. Dico q h̃ dicẽ: qz nó hꝫ notã istã rónẽ quã hẽt: vt ẽ subm mot⁹. sꝫ vtik motu tãquã magis noto. ¶Alr dico q cõsiderat mobilia inq̃tũ mobilia ꝑm q inq̃tũ ibi dicẽ quertibilitatẽ passiõis cũ subiecto ꝛc̃. ¶Ad aliꝺ dico q neće est ipꝫ ꝓcedere. subalternatõeꝫ. ꝑp⁹ conditio vna subalternate scie ẽ: q subꝫ suũ fit subiecto subalternãtis. alia ẽ q scit qz. vbi supⁱoꝛ scit ꝑter qd: ꝛ a supⁱoꝛi accipit sua ꝓncipia ad ꝓbãdũ ꝓcl'ones. Aliqñ aũt

EX

TRA

subm addit sup subm dicam eentialē: sicut binarī sup nūez aliqū accntalē: sicut son⁹ nūero: sz nūc est ita q; i oib⁹ sciētijs discurrēti pz. q; subalternata tātū addit supra alterī subm accntalē dicam. ita ē cōter i oibus sciētijs: q; magis subalternate addit differētiā accntalē q3 eentialē. vñ ois subalternata duab⁹ subalternat̄ fm duo q̄ i ei⁹ subo icludūt: vt pz de musica respectu nāl'et ax^cc. g̃ fit h cū fm eos subz aliaz addit accntales rōnes: ꝛ p meā positiōez addit eentiale aliqd: puta hāc qditatē sup qditatē magis segt subalternatio p illos q3 p me. ¶ Jtē si sola hec ꝓsideret quidditates tūc.

Ex ¶ Hoc ꝓcedūt sine arg⁰. q: vt pz ſ: cui p se iest aliq̄ passio illō sb rōne ei⁹ ꝓsiderabit a metaphico q ꝓsiderat passiōez oēm i se a. i. q3tū a. g̃ ꝛ qōlibet i q3tū p se a. segt q; nulla oino sit passio: nec p⁹: nec posterior q̄ alicui subo p se iest qn metaphic⁹ cogscat illō subm sb rōne illi⁹ passiōis. igit̄ ñ retāt aliq̄ cogscēda alijs: nisi accntia p accns: q̄ nulli p se iſūt si tñ aliq̄ sūt talia maxie ꝓponāt ad scōm modū p se ptinē. 4. modos ppij fm Porphirū. Saltē nullū est accns p accns respectu entis: vt ꝓcedūt: q: diffunt qdlibet iferi⁹. igit̄ ens cogscēt h sō rōne cuiuslibet accntis oino: ꝛ ita vt dicūt ñ careret passiōib⁹: vt ꝓsideraf a metaphico. vez vtiq; erit: sed nulla passio remanet ꝓsideranda alijs: imo nec vt videtur aliqd accns p accns. g̃ meta TRA phisica est omnis scientia.

¶ Sola h demōstrat pmā passiōez ō oib⁹ qdditatib⁹: q: p⁹ passio iest qdditati sue p se ꝛ imediate sine aliq̄ accnte: q: nisi sic: tūc nō eēt pma: sz alie scie ꝓsiderāt suba sub accidētalib⁹ rōnib⁹. g̃ nō cōsiderāt p se pmas passiōes: sed sp ꝓsiderās posteriores pſupponūt pmā eē. g̃ nulla scia ꝓsiderās demōstrat pmā passionē ineē: sz pſupponūt ipaz demōstrari ut alia: sed ꝛclusio vbi demonstraf p⁹ passio ē pncipiū in iferiori scia vbi demōstraf posterior: sz h ē ꝛditio scie subalternantis: et subalternate. g̃ oēs scie alie subalternate sūt metaphice: sz fm positōez meā. si hic qdditas eēt p se subm nālis cuz bēat p se ppriā passiōez illā posset ōmrare ¶ Ad pmū pncipale. s. textū Arist. dico q; T.c.39 solū ītelligit q; nulla alia scia ꝓsideret ens siue qd i cōi nisi h ¶ Ad aliū dām q; Ax. p⁹ posteriorē: vbi ꝓpat demōstratōez vlem ptī- cularī dīē in epylogo q; demōstratio vlis facē magis scire q3 pticlarī. ¶ Hoc ñ ē ad ppm ¶ Lōclio. n. ſ. lz iprobet de vtate ppositū tiōis pme opionis: nō tñ de cognitiōe pticularī: vt pcise accipit̄ ꝛtra cognitiōez vlis ¶ Jdeo aliter dī q; licz meli⁹ est cognoscē in pticulari. put pticulare icludit vle: q3 in vli tm̄: tñ vbi particulare nō includit vniuersale non est melius. TRA

¶ Sicut hō a Dio⁰. q; eē est nobilissima p fectio dei: q; verū est pcise sumtū: tñ vt alia icludunt ipam: ꝛ aliqd vltra nobiliora sūt ¶ Alia rñsio lz aliquō cognitio pticlarī fit pfectior i se pcise supta: tñ cognitio vlis de ppio cogscibili ē certior fm ppositōez: q3 cognitio pticularī de suo cogscibili: q: pl⁹ vle cgnoscit inq3tū ē cogscibile q3 pticlare ¶ Ad aliū ñ ē sil'e de potētijs ꝛ hitib⁹: q: ex q; supior potētia hz maiorē vtutē: ꝛ si habz spēs plurīū pōt illa plura cognoscere: sed hit⁹ nō e rō cogscēdi nisi repsentādo rē: sz potētia ñ tñ hz maiorē vtutē: sz pōt recipe alias spēs. ¶ Per potētiā est potēs: ꝛ p su- Ex prioza ē circa cōi⁹ obz: ꝛ qōlibz sub ipo ē potēs: sz p hitū ē determiat⁹ ad obm nō oz si sit determiat⁹ ad supi⁹: ꝛ ad iferi⁹: idē ē susceptiuū colorīs: ꝛ huius coloris cuiuslibz: nō tñ si color iformat: ꝛ quilibet color iformat. TRA ¶ Q; aūt hitu vli nō cognoscāt q; sūt hit⁹ iferioris pbat: q: ꝓtingit scire i vli: ꝛ igrare i pticlari: h nō ꝓtingeret si hit⁹ vlis esset repsentatiu⁹ illoz pticlariū. ¶ Ad aliud p ꝛtraria op̄. q; eiusdē ē ꝓsideraf gen⁹ ꝛ spēz dico q; ē falsa: lz in aliq⁹ est eadē scia. hoc est: q: hēt eandē rōnem: sed hic ꝛ alibi vbi nō ē eadē rō nō ē h vez. Vl' dico simpl'r q; sunt diuerse scie: nō tñ dispate: sed ordinate. Vel dici pōt q; scia de binario: si binarius haberet multas passiones traderet partim in arismetrica: ꝛ ptim in alia.

Fere autez ꝛ difficillima sunt hoibus ad cognoscendū que maxime sunt vlia. Mā a sensibus sūt remotissima. Q. ō. Io.

Truz vliora sint

nob difficiliora ad cogscēdū: Q;

T.c.2. nō.ꝑmo phyficoꝝ.ínata ē nob via ꝓcedē
ex notioꝝb⁹nob:ꝛ ītēdit ibi:vt patz ꝑ lite
rā ꝙ vniuerſalioza ſūt nob magt nota:ſin
gl'aria min⁹nota. Jtē ꝓfuſa ꝛ idiſtincta ſūt
nob magis nota ibidē:ꝛ ibidē fil'.totū eſt
magis notū nob q̄z ptes.vniuerſale ē totū.
S.c.3 ¶Jtē illa citi⁹occurrunt ītellectui:q̄z ſin-
T.c.4. gl'aria citi⁹occurrūt ſenſui:ſz ſingl'aria ma
gis vniuerſalū citi⁹ſentiūt.ꝯ ꝛ illa vniuer
ſalioza ꝑ⁹itelligūt.ꝓbatio mioꝝ ꝑ Auicē.
ꝛ ī ꝑmo phiſicoꝝ.pueri ꝑmo appellāt oēs
T.c.5. viros ꝑtes ꝛc̄.Simil'r ꝑmo phyſicoꝝ nō
T.c.2. ſunt eadē magt nota nob ꝛ ſimpl'r:ſz min⁹
vl'ia ſunt notioza nature.ꝯ nob min⁹nota.
Oꝛ ſint ſimpl'r min⁹vl'ia nature magt nota
ꝓbatio:qꝛ vnūq̄q̄z magt cognoſcit ꝑ nāz
q̄ eſt magis ꝓfectū:ꝛ magis ens min⁹vni
uerſale addit ſup magis vniuerſale alīq̄z
ꝑ⁹.me^cc ꝓfectionē.¶Jtē ſm Auicē.cōſiſtima ꝓma
T.c.5. impſſiōe ī⁹munt.ꝯ ꝑus cognoſcūt:ꝛ ſic ꝺ
alijs ſm ordinē.¶Jtē ſi nō:tūc ſcia de eis
eēt min⁹certa:hoc ē ꝓtra vnā rōnē ſapiēt.
Cōtra ꝓbs ī littera.fil'r ꝓpoſitioza ſunt nob
T.c.4. magt nota q̄z ſimplicia:fiē patz ī ꝑmo phy
ſicoꝝ ꝙ totū q̄ ꝺ eſt cōpoſitū ē nob notū⁹q̄z
ptes.Sed min⁹vl'e ꝓponit ex magis vl'i.ꝯ
ꝛc̄.¶Jtē.6⁰.topi^z diffinitū ē nob min⁹no
T.c.4. tū q̄z diffiniētia:ſed diffiniētia ſunt magis
vl'ia q̄z diffinitū.¶Jtē diffinitio ē ꝑ ſimplr
ꝓoza:vt hēf.6⁰.topicoꝝ:ſz talia ſunt min⁹
nota nob.ꝯ ꝓoza ſunt nobis min⁹nota.
T.c.5. ¶Dicit ꝙ ē vl'e ꝑ ꝓdicatiōez:ꝛ illud diffi-
T.c.25. nit in phiermenias.ꝛ ꝑmo poſterioꝝ:qꝺ
eſt vnū ī ml'tis:ꝛ de ml'tis.¶Aliud ē vl'e ꝑ
cālitatē:cui⁹vtus ſe extēdit ad plures effe
ct⁹:ſic cā ꝑma q̄ eſt tū ſingl'ar nec ꝓdicat ꝺ
plurib⁹ſingl'arib⁹.¶Sc̄ꝺo mō ītelligēdo
magis vniuerſale cālitate ē min⁹nob notū
q̄z min⁹vniuerſale cālitate:qꝛ magis vni
uerſale eſt ꝓfect⁹:ꝛ ꝓfectioza ſunt min⁹ſen
ſibilia:ſicut patz de ītelligētijs ꝛ a mā ſepa
tis:ſz cāe vniuerſalioꝛes ſunt min⁹ſenſibi
les.ꝯ nob min⁹note.¶De vniuerſali ꝑ ꝓ-
dicatiōez:aut cōpaf ad ſingl'are ſimpl'r:aut
vl'e magis ad vl'e min⁹:ſicut gen⁹ad ſpēm.
de ꝑmo vniuerſali ꝑmo diſtinguēdū ē de
cognitiōe ꝑt cōis eſt ad cognitiōez ſenſi-
tiuā ꝛ itellectiuā q̄ ꝺ cognitio ī gñe:ꝛ tūc
ſingl'are ſimpl'r ē not⁹nob q̄z vniuerſale:
qꝛ illud ē not⁹nob:qꝺ eſt notū⁹cognitiōe
ꝑma ī nob.ꝫ eſt ſenſitiua.Si aūt nō cōpef
q̄ztū ad cognitiōez in gñe:ſed ad vnā:tunc
quātū ad ſenſitiuā ſingl'are ē magis notuz
nob.Si āt q̄ztū ad itellectiuā:tūc ſm illos
q ponūt ſingulare nō intelligi niſi ꝑ accīs
poſteri⁹itelligeref:qꝛ ꝑ accīdēs poſteri⁹ ē
ꝑ ſe:vt dicit.p.2⁰.phyſicoꝝ.Si aūt alia opi
nio ſit vā:qꝺ ꝑ ſe itelligīf:tunc eēt qꝺ.ꝛ pōt T.c.66.
dici ꝙ ſingulare magis:qꝛ ꝓcluſio nō cog
ſcīf niſi ꝑ ꝓncipia que ſunt magis nota ſm
pſm.ꝛ ſm eū ꝓncipia accipūf ꝑ iductiōez ꝑ⁹ poſte.
iductio aūt ex ſingl'arib⁹. Si aūt cōpaf ma T.c.5.
gis vniuerſale ad min⁹vniuerſale:vt quā
do vtrumq; eſt ſimpliciter vniuerſale:aut
ambo cōparanf ad itellectū:aut ſingl'aria
eoꝝ cōparanf adinuicē.ſi ſcīꝺo modo no
bis notius eſt ſingulare magis vniuerſa
lis.q̄z ſingulare minus vl'is.Si vniuerſa
le vtrumq; compareſ ad intellectum:tunc
vel eſt loquendū de ſuperioꝛi:vt eſt quꝺ
dam indiſtinctuz confuſe cōtinens plura:
iſto modo eſt magis notum nobis.Et hoc
ꝓbant tres ꝓme rationes.¶Si aūt acciꝑf
magis vniuerſale:vt ſit diſtinctū quoꝺdā
diffinens:tunc diffinitū eſt magis notuz:
cognitiōe tamē indiſtincta:qꝛ ꝓus cogno
ſcīf diffinitū indiſtincte q̄z diffinies.¶Ad
oēs auctoꝛitates.ꝑ⁹ tres ꝓbāt ꝙ magt vl'e
cōparatū ad min⁹vl'e:ꝛ ſm cognitiōez ītel
lectiuā inquātū diſtincte magis vniuerſa
le ꝓtinet min⁹:eſt magis notū nobis.ma
gis ꝯ vl'ia ſunt ꝓus nota.¶Ad duo ſigna
dōm ꝙ ꝓbāt ꝙ ſingularia magis vl'is ſin
gularib⁹ min⁹vniuerſalis citi⁹ cognoſcūf:
ꝛ hoc ſm cognitiōez ſenſitiuā.ꝛ fil'r vniuer
ſalia eoꝝ corrūdētia citius cognoſcunf et
itelligūtur.¶Ad aliud.cōiſſima ꝑma im
pſſiōe ꝛc̄.Cōcludit ꝙ magis vl'e eſt magis
notū inq̄ztū idiſtincte ꝓtinet min⁹vl'e.igif
ꝛc̄.¶Ad argumentū in oppoſitū:itelligē
dum eſt de cauſis vniuerſalib⁹ ꝑ cauſalita-
tē.¶Ad aliud de ſimp^cc ꝓcedit ꝙ vniuer
ſalius ſm ꝙ diffinies. Aliter pōt negari ꝓ
poſitio:qꝛ mā eſt ſimplicioꝛ q̄z cōpoſitū:et
tū nō ꝓfectioꝛ.vñ aliqua ꝓpoſita ſunt pfe
ctioza ſimplicib⁹.alia nō.¶Ad aliud ītel
ligīf:vt diffinies.ſimil'r illud de.6⁰.topico
rū.ꝙ diffiniētia ſunt nobis notioza:verū
eſt in q̄ztuz diffiniētia.¶Cōtra.illud qꝺ ꝺi
magis vl'e cauſalitate eſt min⁹notū nobis.

T.c.1. q̄ fit falsum pbatio. scdo hui⁹ dī in foribus
gs delingt? vbi ex itentiõe hēt q̄ pncipia
scie prioza sunt nobis facillime nota. g̃ cāe
vniuersalissime sunt nobis note magis. p
batio ꝓñe. qz pncipia vniuersalissima di-
cūt ppter qd respectu ꝯclusionū plurima-
ruz: sed illud qō dicit ppter qd dicit cām. g̃
vniuersalissimū pncipiū cāz vniuersalissi
mā: sed causa vniuersalissima est cā plurū
effectuū. eo. n. q̄ est vniuersalissimū pnci-
piū se ad plura in virtute extēdit ꝛc̄. ¶ Cõ-
tra aliud. si singulare simplr est magis no-
cap. 4. tū. g̃ qō est ppinquus illi singlari est nobis
notius scōm illud terūj topicoꝝ. qō est p-
pinqui⁹ simplr tali magis est tale: sed hoc
est vniuersale min⁹. g̃ est magis notū nob.
cui⁹ oppositū pbat ꝛc̄. ¶ Cõtra aliud. vez
est q̄ cognitio sensitiua a tiq̄ modo p̄cedit
itellectiuā tanq̄z causa sine qua nō: sz hoc ē
in gñatiõe scie. nō tñ in pfectiõe: qz itelle-
ctus est virtus pfectioz: tunc sic. virtus pfe-
ctioz itensius: ꝛ magis cognoscit q̄z impfe-
ctioz. itellect⁹ est pfectioz. g̃ ꝛc̄. hoc etiā dic̄
in phe⁹. hui⁹. phs q̄ artifex certū⁹ cognoscit: qz cām: exp
tus nō: sensus g̃ cū nescit ppter qd. g̃ min⁹
pfecte cognoscit. ¶ Ad primū. pncipia illa
nō habēt cās vniuersales p terminis: sed
habēt terminos cōissimos fm p̄dicatiõez:
tunc ad formā: sicut vniuersalis passio hēt
vniuersale subiectū: sic vniuersalioz vli⁹:
tūc fm hoc vle p̄dicabile magis dicit. ppt
qd q̄z minus: nō tñ sic q̄ dicat cām essendi
minus ꝛc̄. Sic hic de pncipijs demonstra
tiõis. ¶ Ad aliud dico q̄ regula illa sumit
a. 3°. topicoꝝ in eli⁹is. ꝛ dico q̄ itelligēda
est si fit ppinqus illi in eo q̄ talis ē. singu-
lare aūt est magis notū nob: qz est sensibi-
le. illud g̃ qō ē ppinqus in sensibilitate sin
gulari illud est nobis magis notuz: sed in
hoc magis vniuersale ppinquus est q̄z mi-
nus. ¶ Notandū tñ q̄ nō loquoꝝ q̄ aliq̄
vniuersale sit sensibile ppte: put tñ habēt
esse in suppositū vnū est magis sensibile q̄z
aliud. ¶ Ad aliud. verū est q̄ itellect⁹ pfe-
ctus ꝛ veri⁹ cognoscit siue certi⁹ q̄z sensus:
tñ cū hoc stat q̄ sensibilia sunt ꝓza nobis
nota ꝛ facilius: qz facili⁹ est illa cognoscere
que ducunt in cognitiõem aliozꝝ. ¶ Cõtra.
videt q̄ nō pōt dici notius: qz noti⁹ sonat
impfectionē. ¶ Ad hoc dico q̄ est notius
fm ppoztiõem cognoscētis ad cognoscibi
le: nō aūt fm pfectiõem cognitionis in se.
Exemplū. oculus infirmus fm ppoztiõem
cognoscit magis cādelā q̄z aquila solē fm
ppoztionē visi⁹ vtriusq̄z: sed aquila pfe-
ctius. sic hic. ¶ Nota in littera. vnū quod q̄z
tunc est pfectū qñ pōt generare sibi simile.
¶ Cõtra. tunc deus aliū deum. ¶ Si dicas
q̄ nō est factibilis. ¶ Cõtra. angelus est fa
cibilis: ꝛ tñ nō pōt. Dico q̄ fallit quando
aliq̄d ita pfectū est: q̄ regrit causam equo-
caz: ꝛ hoc est ppter pfectionē: ꝛ silr adhuc
in vnuocis deficit qñ ibi non est potentia
actiua. lapis. n. durus nō pōt sibi generare
similē: qz tñ hēt potētiā passiuā ad resistē-
dum: durū. n. est q̄ resistit impellēti: sz nō
habet pncipiū agendi qualitatis actiue.
¶ Tūc ad ppositū licet sequat quādo pōt
est pfectū: tñ falsa est: pfectū est. g̃ pōt. Nota
q̄ in littera dicit singularū cognitio est
maxime ppria sensui: hoc dic̄: qz tantū est
sensus: ꝛ nō dicit ppter intētionē actus: qz
itellectus pōt in illa pfecti⁹ ꝛ in alia. ¶ Ad
vnū argumentū dimissuz: q̄ ista scia esset
minus certa. dico. si cōcludit vniformiter:
nō ꝯcludit q̄ sit in certa in se: sed sicut vni-
uersalissima sunt difficillima: eo modo et
scia de illis est difficillima: sed ille cause p̄
me sunt difficiles nob: sic et scia. ¶ Cõtra.
hic dicit q̄ hec scia est p cām. dicat enim q̄
pncipia ꝛ cause q̄runt nob: g̃ ñ sunt note
ꝛc̄. Verum est q̄ nō sunt nota nobis q̄fita:
tamen in se sunt nota ꝛc̄.

Quare sic se videt habere vt puerbialiter dicimus: in foribus quis delinquet. T.c.1. Libri.j.metaphisi. Qō.1.

Trū pma pncipia ꝯplexa que sūt de quolibet affirmatio vel negatio: ꝛ oē totū ē maius sua pte: ꝛ huiusmodi sint nobis nāliter cognita: q̄ sic cōmenta toꝝ p̄mo metaphysice cōmēto p̄mo super illud: nullus ignorat locū ianue in domo. dicit q̄ p̄ma pncipia sunt nobis naturalit

cognita in quodlibet genere entiū. Item sunt cognita a nobis nō p inuentiōez: nec p doctrinā. g nāl'r: qz non sunt plures modi cognoscēdi. pbatio assūpti. qz oē cognituz p doctrinā vel p inuētōez cognoscit p aliud ꝑus notū. ꝑmo posteriozꝝ. sed ꝑmis ꝑncipijs nihil est prius. ¶Ad oppositū phs. 3. de aīa. aīa de se est sicut q̄dā tabula rasa vl nuda i qua nihil depingit. g ꝑm se: z p nāz suā nō hēt aliquā cognitiōez. ¶Dicendū T.c.1. q nō habet aliquā cognitiōez naturalē se- T.c.14. cundū naturā suā: neq; simpliciū neq; cōplexoꝝ: qz ois nra cognitio ortū habet ex sensu. ꝑ° eni mouet sensus ab aliq̄ simpli ci nō cōplexo. z a sensu moto mouet itelle ctus: z itelligit simplicia: q̄ō est ꝑmus act° itellectus. deinde post apphēsiōez simpli ciū segtur ali° act° q est ꝓponere simplicia adinuicē. post illā aūt ꝓpōnem hēt itelle ctus ex lumie naturali q assentiat illi veri tati cōplexoꝝ si illud cōplexuz sit ꝑncipiū ꝑmū. ¶Ad cōmētatorē dōm q ꝑ tanto di cunt nobis natural'r nota siue cognita: qz ꝑscita cōpositione simpliciū terminoꝝ sta tim ex lumie naturali itellectus acquiescit vel adheret illi veritati: tamē cognitio ter minoꝝ acquiritur ex sensibilibus. z iste in tellectus dicitur habitus principioꝝ: quo adheret ꝑmis principijs. ¶Ad aliud. co gnitio principioꝝ quantum ad simpli cia acquiritur ex sensibilibus. ¶Et ad il lud q̄ assumitur q non acquiritur per in uentionem: nec per doctrinam. Dicendū q illa diuidunt acquisitiones scientie que est per prius notum: non intellectus qui est habitus principioꝝ. ¶Contra respon m ꝓphe°. sionem. ad ꝑmum. si homo ex lumine na turali assentit veritati principioꝝ. tunc omnes homines eq̄liter assentirent: quia q̄ō consequitur hominem vel intellectuz nostrum ꝑm naturam suam. illud equali ter reperitur in omnibus habentibus in tellectum: q̄ō est contra cōmētatorē super tertio physicoꝝ in principio. vbi dicit q aliqui ꝓpter consuetudinē negauerunt prima principia: et exemplificat de xpianis qui negant illud principium de nihilo ni hil fit. ¶Ad hoc dicendum q ratio illa. p cedit de principijs simpliciter primis: cu iusmodi sunt. impossibile est idem simul esse z nō esse: z omne totum est maius sua parte: z huiusmodi circa que impossibile est errare ꝑm philosophuz in. 4°. huius. T.c.8. nō aūt procedit de principijs que possunt esse cōclusiones respectu principioꝝ pri mozum. talibus enim potest vnus homo assentire magis q̄z alius inquantū assenti re talibus subest imperio voluntatis visa cōnexiōe istoꝝ ad prima principia. ¶Hic ponuntur multa dubia. primū si ille assen sus sit alius actus intellectus q̄z apprehen sio. Aliter. n. in principio logice siue videt sumere pro eodē assensum: z scire. Scōm si ille assensus sit ab intellectu agente eli^re qui ponitur lumen intellectuale. Tertiū si adhesionis cōclusionis formale principiū sit idem q̄ō adhesionis principij. 4^m. virū habitus principij: qui dicitur itellectus sit principium per se apprehensionis vel ad hesionis. 5^m. quomodo adhesio est natu ralis. z nō apprehensio: cum adhesio pre supponit apprehensionē. 6^m. an cōpone re differat ab apprehensione complexa: et an simul sit: z an simu cum ipso sit appre hensio simpliciuz: vt sit circa principiū si mul sint quinq; actus. s. due apprehēsiōes simpliciuz cōpositio apprehensio cōplexi: z adhesio. quere alibi hec. 7^m. si itellectus est assentire z dissentire: quare nō delecta ri z tristari. 8^m. quare simpliciuz est tantū apprehēsio: z nō assentitur eis: nec dissen titur. ex hoc forte patet quō est verū in cō positione et diuisione. et nō in simplicib°.

Forsan autem z difficultate duobus modis existente non in rebus: sed in nobis est eius causa. T.c.1. Questio. II.

Arta hoc que

ritur. 2°. vtru difficultas co gnoscēdi res sit ex pte itelle ctus nostri cognoscentis vl ex pte rez cōgnoscibiliuz? Oz ex pte rerū. pbatio. res sunt cognoscibiles inquantū sunt in actu: z certe in se z deter minate ex. 9°. huius. cap. vltimo: sed mul te sunt res de se potentiales. vt materia. in T.c.2 certe vt motus et tempus: indeterminate: et seq̄n.

vt infinitū. ergo difficultas ītelligendi tales res est ex parte rerū: nō ex parte ītellectus nostri. ¶ Cofirmat ista ratio p cōmētatorē primo metaphisice ſm translationē ſuā. cōmento primo. qui dicit q difficultas ītelligēdi formas materiales ē ex pte ipaꝝ formaꝝ: nō ex pte nostra. ¶ Jteꝫ qñ materia est ſūme diſpoſita ad ſuſceptōeꝫ formę: nō est difficultas ex pte materie recipiēdi formā: ſicut patꝫ de lumine in medio. quia .n. medū est ſūme diſpoſitū quantū est de ſe. ideo difficultas nō est ex pte medij recipiendi formā: ſed ītellect⁹ est de ſe ſumme diſpoſitus ad cognoſcendū res: qz ibi nō est niſi ſola ꝑuatio cognitiōis. nō. n. est ibi aliqđ cōtrariū cognitōi rez: qz ſi ſic: in pte ītellectiua poſſet eē alteratio: qđ negat. p. 7°. phiſicoꝝ. ¶ Item difficultas nō est ex pte ītellect⁹ cogſcēdi l' ītelligēdi excellētia ītelligibilia: ſiē ex pte ſēſus ſētiēdi excellētia ſenſibilia: quia intellect⁹ nō corrumpit ex excellēti ītelligibili: ſꝫ habilitat ad ītelligendū qz nō est virtus oꝛganica ex. 3°. de aīa: ſenſus vo corꝛūpit ex excellentia ſenſibilis: qz est virt⁹ oꝛganica g̃ ꝛc̃. ¶ Ad oppoſitū est. p. in ſecūdo huius. capło ꝑmo. nō est in rebus difficultatis cauſa: ſꝫ in nobis: ſicut nicticoracuꝫ oculi ad lumen diei ꝛc̃. ſic anime noſtre intellectus ad ea que ſunt manifeſtiſſima nature.

T.c.20. T.c.7. 57.7.98. .2.de aīa T.c.133. T.c.1.

Sicut. n. nocticoracū oc̄li ad lucē diei ſe ſe hn̄t: ſic et aīe nr̄e ītellect⁹ ad ea q̄ ſūt oīm nature māifeſtiſſima. T. c. I. ¶. ō. III

Arta hoc que

rit. 3°. vtꝫ ſube imāles poſſint ītelligi a nobis ſm ſuas qđditates: 7 hoc ab ītellectu

2to p^o. nr̄o ꝑiūcto coꝛꝑori: q ſic: qz dic̄ cōmētatoꝛ hic h̄. ſ. exēplū Ariſt. nō demōſtrat res abſtractas ītelligere nob ēē ipoſſibile: ſiē inſpicere ſolē est ipol'e veſpti^m: qz ſi ita eſſet ocioſe egiſſet nā: qz feciſſꝫ qđ in ſe nāl'r est ītellectū nō ītellectū ab alio: ſicut ſi feciſſet ſolē nō ꝑhēſū ab aliq̄ viſu. ¶ Jteꝫ ītellect⁹ nr̄ nihil ītelligit niſi ſb rōne imāl'. z. 3 aīa. g̃ maxie ītelliget ſimpl'r imālia: qz vbi est rō formalis obiect⁹: illud est apphenſibile

T.c.14.1. et.c.1

a potētia. pbatio añtis: qz nō oꝛ ponē actionē ītellect⁹ agētis: niſi ad h̄: vt obiectū materiale fiat aliq̄ mō imāle vt aptū natuꝫ ſit mouere ītellectū poſſibilē. ¶ Jteꝫ cōmē. 3. ꝑmēto. 3°. 7. 35. ō aīa recitat opinionē Anēpace ad h̄ talē: ītellect⁹ potest abſtrahē formale a mātr: et ſic qđditatē mālis ſube a ſinglarib⁹. ſi āt in qđditate ſic abſtracta remanet aliqđ māle: adhuc pōt ītellect⁹ abſtrahē formale a mā-li: 7 ſic ſp. g̃ tādē deueniet ad qđditatē ſimplr imāle: et hāc cogſcet: qz hāc abſtraxit a ſinglarib⁹. g̃ ꝛc̃. ¶ Jteꝫ mlta demōſtrātur a phīs de ſubſtātijs ſeparatis: puta in. 12°. T.c.3°. hui⁹ de deo q ſit ſempiternū: q mouet ſiē T.c.36. appetibile nō motū: qđ ē vita: q ſp actu in T.c.39. telligit: q ſeipm ītelligit. 7 q̄ſ ꝑmū obiectū T.c.51. ꝛc̃. ibi 7 alibi: 7 ibi de numero ītelligētiaꝝ T.c.48. iuxta nūez oꝛdiū q̄s mouēt. 3 ſubo aūt demōſtratōis oꝛ ꝑcogſcere qđ est. ex p° poſteꝝ. g̃ qđditates oīm iſtoꝝ coguerūt phi. T.c.2. ¶ Oppoſitū vr i litra: ſiē oc'l's veſpti^nis ad T.c.1. lucē ſolis vel diei. ita anime noſtre ītellectus ad ea que ſunt manifeſtiſſima in natura huiuſmodi ſunt ſubſtātie ſeparate: ſꝫ ꝑmū est impoſſibile. ergo 7 ſecundum.

¶ Jteꝫ de ītelli^te dei vel non: regre poſt in q̄ſtione de cognitiōe iſiniti. ¶ Jteꝫ plus di- Ex ſtat ītelligibile ī creatū ab ītellectu creato q̄ ītelligibile creatū a ſenſu: ſed tale ītelligibile non pōt apphendi a ſenſu. g̃ multo minus ītelligibile increatū ab ītellectu. ¶ Rñ°. verū est in eſſe nō in cognoſcibilitate: nec ī ꝓportione obiecti. ¶ Jteꝫ potētia paſſiua nō ſe extēdit niſi ad ea ad que ſe extendit actiua eiuſdē generis. igit nec ītellectus poſſibilis ad aliq̄: niſi ad ea ad que ſe extendit ītellect⁹ agens: vt facias ea ītelligibilia. talia ſunt fantaſiabilia. ¶ Rñ°. q maior est falſa de potētia actiua que tantū est vnius: 7 paſſiua ꝓtrioꝝ: vt patꝫ. 12. hui⁹. cōmēto. 19. ¶ Aliter rñdet q ītelligibilia ſunt p ītellectū agētem in q̄ntū in ipo: vt lumine poſſūt ſuas ſpēs imꝑmere poſſibili. ſic ītelligentie fuūt ītelligibiles: qz poſſibilis nihis reciperet niſi in lumie ſibi ꝑnaturali q est ītellect⁹ agēs. ¶ Sed illud nō ſalvat ītellectū agentez habere actiōem circa ſubſtātias ſeparatas ſiue ītelligētias: ſꝫ circa ītellectū poſſibilē q ſpēs eaꝝ nō pōt recipere niſi in tali lumie. ¶ Aliter rñdet q ītellectus poſſibilis in actu nō dī amplius

passiuus: ⁊ vt fact⁹ i actu circa effectū que⁹ cognitionē istoꝝ. ¶ Jté arguit ꝙ si sic. hō tunc naturaliꝫ posset attingere ad beatitudinē. ¶ Rñ⁹. ad hoc patet ex solutiōe que habet infra: qz beatitudo hēt visionē que est itellectio: vt ituitiua: nō ḡcuqz. ¶ Cōtra hoc. eiusdē potētie circa idē obiectū nō est nisi vna actio. ḡ cognitio nr̄a nūc ñ differt ab illa visione spē: ⁊ tunc q̄ꝫuis min⁹ beati simus: tñ beati: qz etiā vnus btūs min⁹ clare deū videbit alio. pbat ꝓma ꝓpositio: qz siue actio habeat spēm ab agēte: siue ab obiecto. si vtrūqz est idē: ⁊ actio erit eadē i spē
T.c.11. ¶ Cōfirmat ex. 8⁰. metaphisice. ¶ Rñ⁹: ꝙ
et.12. illa visio differt spē ab hac cognitiōe: ⁊ cognitio fidei differt specie vtraq; istarum. ¶ Tunc ad ꝓmā ꝓpositionē dōm ꝙ vera est qñ vtq; est idē nō tñ subiecto sed ꝓm ꝙ agit: ⁊ ꝓm ꝙ ē obiectū: ⁊ eodē mō se hñtia iuicē erit vna actio specie. Exemplū. aqua infrigidat ⁊ humectat: sol ꝯstringit lutū et nō glaciē: ignis lignū ꝓpe positū cōburit: ⁊ nō remotū: sed tñ calefacit: i cognitiuis etiā ē variatio ꝓpter ozganū oīno idispositū: vt febricitātis ligua. aliqualiter idispositū: vt oculꝰ senis. bene dispositū: vt oculꝰ hois iuuenis: optime: vt oculus aqle. ꝑꝑ medium aliter videt oculus paerē ⁊ aquā: aliter sol videt mane ⁊ meridie ꝓpter medium vapozosum. ꝓpter lumē: aliter i lumīe candele: aliter in lumīe solis vl̄ radio. ꝓpter rōnē cognoscēdi aliter p spēm ꝓpriā rectā vel reflexā. hec aūt visio ⁊ illa hñt diuersa lumina: et diuersa repzesentatiua obiecti.
TRA ¶ Rñdet ad q̄stiōez: ꝙ aīa ꝯiucta cozpori nō pōt itelligere gdditates subst̄atiarū separataꝝ ꝓpter duo. ¶ Primū est: qz sic cōiuncta nihil itelligit nisi p abstractiōem a fantasmatib⁹: subst̄atie aūt separate nō faciūt fantasma: nec ex his q̄ faciūt fantasma pōt
p⁰ de aīa cognosci. ḡ ⁊c. pbatio ꝓme. ꝓpōnis duplr:
T.c.66. tuꝫ qz leso ozgano vtutis fantastice ipedit itellis ab adi⁰⁰ icognita: ⁊ a spe⁰⁰ cognita: hoc nō videt: nisi qz indiget fantasmatib⁹ in vtraq; opatiōe: tū qz dū volumus aliqd
:2. de aīa itelligere: fozmam⁹ vdolū in q̄ illud ispicimus: ⁊ ꝫ⁰. de aīa. dī fantasma ad itellectū:
T.c.153. sicut sensibilia ad sensum. ¶ Scda ꝓpōtio
T.c.3⁰. hēt duas ptes. ꝓma patz cū fantasma sit mo
T.c.16⁰. tus factus a sensu ꝓm actū. 2⁰. de aīa. subst̄a tie autē separe nō sunt sensibiles. ergo ⁊c. ¶ Scda ps pbat duplr: tum qz effect⁹ qui nō adequat potētiā cause nō ducit i cognitionē gdditatis cause. subst̄atie separate. si cognoscunt ꝑ illa q̄ faciūt fantasmata i nob: tñ cognoscunt ꝑ huiusmodi effectus: qz. s. nō sunt adequantes causam. ḡ ⁊c. Prima ꝓpō patz: qz gdditas talis cause excedit talem effectū: tū qz finiti ad infinitū. nulla est ꝓpoztio: ḡ nec alicui⁹ sensibilis ad gdditatē dei. Si ergo gdditas dei q est ꝓma causa efficiens nō possit cognosci ꝑ effectū: multo magis nec alicuius sube separate gdditas. cū quelibet alia causa minus causet q̄ꝫ prima ꝓm ꝓpōnē ꝓmā de causis. ¶ Scōm ꝓncipale: ꝑ ista positōe ponit ꝙ gdditas substantie materialis est ꝓpriū obiectū itellectus nostri possibilis. ergo nihil poterit p se itelligi a nobis: qō nec est talis gdditas nec cognoscibile p talem gdditatē. primuꝫ manifestū est de quidditate subst̄atiaꝫ materialiū. scōm ꝓbatur vt ꝓus ꝓ nō adequationē ⁊ iꝫpoꝓoꝛtionē. primū hic assūptū ostendit: qz obiectū ꝓpoꝛtionat virtuti cuius est. itellect⁹ aūt est virtus existēs in materia: tñ nō opat mediante ozgano. ḡ obiectū eius erit aliqd exīs i mā. nō tñ cognoscit inq̄ztū exīs in mā. talis ē gdditas substātie materialis abstracta p itellectū agētem. ¶ Cōfirmat hoc: qz nisi illud eēt obiectum itellectus possibilis nō videt necessariū ponere actionē itellectus agentis circa obiectū itellectus possibilis. ¶ Jtez nō videtur ꝙbusdaz ꝙ aliud possit conuenientius poni obiectum.
Contra ¶ Cōtra ista. ꝓmo cōtra positionē in se per quinqz rōnes. ꝓma talis est. Oēs hoies natura scire desiderant. ꝓmo metaphisice. ergo maxima sciam maxime desiderabūt. Jta arguit in eodē primo: maxima scia est circa maxime scibilia que sunt cāe ꝓme: et ꝓma ꝓncipia: qz p hec alia sciunt. nō econuerso ibidē in ꝓmo: ḡ scia ꝓmaꝫ causaruꝫ maxime naturaliter desiderabit ab hoie. desideriū naturale non est ad impossibile ꝓmo metaphisice: tūc enī eēt frustra. ḡ ⁊c. 2⁰. p⁰. cap. 10.
¶ Jtem. 10. ethicoꝝ pbat phs: ꝙ felicitas hōis cōsistit in speculatiōe veritatis: ⁊ cōcludit in fine capituli ꝙ sapiēs erit vtiq; felicissim⁹: ⁊ scōm ipm in. 6⁰. eiusdē sapiētia cap. 8.

est circa altissimas causas. ergo in speculatione altissimaꝝ causaꝝ maxime consistit felicitas hominis. ad felicitatem aũt cuꝫ sit finis ꝓpr⁹ hominis nõ é ipossibile homi
T.c.8. ni attigere. q2. r⁰. huⁱ⁹ dr ꝙ null⁹ conabiℓ ad terminuꝫ non futurus ver^c. r natura dedit sibi necessaria ad attingẽdum hunc finem: sicut ꝓbari habet ex ꝙmẽto. 50: r celi r mũdi: de stellis. ¶Ad istas duas respõdetur ꝙ possibile é hominẽ scire scientiã maxime scibilẽ ꝓpr⁹ ꝓma ratiõe: r specialri altissimas causas ꝑ secũda: nõ tamẽ i hac vita: sicut omnes desiderant beatitudinem ꝑm Aug. 13⁰. de trinitate. ca⁰. 3. ad quã nõ possunt in hac vita ꝓtingere. ¶Cõtra. illa felica⁰. 10. citas de q̃ logtur phs in 10. ethicoꝝ haberi põt i hac vita. dicit. n. quare erit vtiqꝫ felicitas speculatio q̃dã: opus aũtẽ erit: r ꝑsperitate exteriori: r oz corꝑ sanũ esse: r cibũ r reliquũ famulatũ existere rẽ. Certuꝫ est ꝫ nõ haberi nisi i vita ista. ¶Jtẽ nõ est certũ ex ĩtentõe philosophi ꝙ posuerit. aliqꝫ
T.c.21. aliam vitã. quia i diuersis locis r⁰. de aia.
T.c.17. r. 12. huⁱ⁹ videt loq dubitatiue: sꝫ certũ est ꝑm ipꝫ felicitatẽ esse finẽ hois: r ꝑ ꝙs possibiles attingi. ergo ꝫ debet poni i aliquo statu quẽ certuꝫ est ipsum certitudinaliter posuisse. ¶Jtẽ potẽtia iꝓportionabilis alicui obo nõ potest ꝙ aliquẽ habitum sibi aduenientẽ cognoscere ꝑ se illud obiectum ergo si potẽtia ĩtellectiua anime cõiuncte sit iꝓportionabilis qdditati subsiãtie separate ꝙ nullũ habitũ quẽ recipiet cũ eadẽ manebit separata poterit fieri ꝓportionabilis. ergo ĩtellect⁹ separat⁹ nõ cognoscet substantias illas separatas. ¶Probatio maiozis. omnis habit⁹ receptibilis in aliqua potẽtia: vel respicit ꝙ obiecto ꝓpzio obiectũ illi⁹ potẽtie si sufficit ad eliciẽdũ omnes act⁹ illi⁹ potẽtie in rõne ꝓximi ꝓncipij formalis elicitiui: aut aliqꝫ particulare ꝓtẽtũ sub obiecto potẽtie: sicut pz de diuersis habitib⁹ potẽtie ĩtellectiue: sed null⁹ habitus respiciẽs ꝙ obiecto aliqd iꝓportiõabile potẽtie poterit recipi i tali potẽtia. ¶Jtez si ĩtellect⁹ separat⁹ cogĩsceret aliqꝫ obiectũ ꝙ se qꝫ mõ nõ põt cognoscere vt qdditatẽ taliũ substãtiarũ. ergo nõ erit eadẽ potẽtia
T.c.33 q2 eiusdez potẽtie est idẽ obiectũ. 2⁰. de aia
T.c.8. ¶Jtẽ ꝓtra positiõez. 3⁰. sic. phs in. 2⁰. huⁱ⁹ arguit sic. si fines eẽnt ifiniti: nullũ eẽt agẽs ꝙ intellectũ. hec ꝓña nõ valet nisi agẽs per intellectũ intẽderet nõ solũ ꝓximũ finem: sed oẽs fines essentialiter ozdiatos: si hec ꝓpositio sumpta in argumẽto phi est vera r nullũ agẽs ꝙ intellectũ. intẽdit agere ꝓpter finẽ quẽ nõ cognoscit: ergo oẽ agens ꝙ intellectũ cognoscit non solum ꝓximũ finẽ: sed oẽs fines essentialiter ozdinatos r ita vltimũ. si ergo nõ possit illũ cognoscere: nõ erit agens ꝙ intellectũ qõ est incõuẽ
T.c.13. niẽs phõ. ¶Jtez. 4. sic. in scõo huⁱ⁹ arguit
T.c.35. sic. si cause eẽnt ifinite nihil esset cognoscere: r ꝓsil'em ꝓñam facit ꝑmo phyſicoꝝ cõtra anaxagozã. hec ꝓña nõ valet nisi ad cognitionẽ cuiuscũqꝫ oporteret cognoscere oẽs causas eius. q̃ si nõ ꝓtingat ĩtelligere ꝑmã cãm q̃ est maxie causa cuiuslibet effectus: nullũ effectũ ꝓtingeret cognoscere. ¶Jtem. 5⁰. sic. veritas est conformitas rei ad ꝓpriã mensurã: aut nõ est sine illa. q̃ si ꝓtingat cognoscere veritatẽ alicuⁱ⁹ rei naturalis. possibile erit ĩtelligere cõformitatẽ illius rei ad ꝓpriã mensurã. Jsta mensura est ydea in mẽte diuina. ꝙformitatem aũt ad hãc ydeã nõ ꝓuenit intelligere nisi hac ĩtellecta: cũ relatio nõ intelligat absqꝫ termino. q̃ si aliq̃ veritas essẽt a nobis ĩtelligibilis: ꝙ ꝙs r ydea. ¶Cõfirmat ꝙ Aug. 83. qstionũ. q. 46. nõ est verisile: aut nullos sapiẽtes fuisse ante platonẽ: aut res qs plato ydeas vocauit nõ ĩtellexisse: si qdẽ in eis tanta vis ꝓstituit: vt nisi illis ĩtellectis sapiẽs esse nõ possit ꝑm ꝓpriozẽ positionẽ. ¶Rñdet ad argumẽta facta in contrariũ ꝓncipalia: r ad ista. 5⁰. Ad ꝑmũ ꝓncipale dicit ꝙ in argumẽto cõmẽta. est duplex defectus. ꝑmo est fallatia ꝙ̃tis. nõ. n. seqt si natura fecisset eas int^as a nobis: q̃ nõ ab aliq̃: sed destruit añs. est etiã alius defect⁹ frustra eñ dr ꝙ ad finẽ ozdinat: r ad ipm
T.c.62. nõt põt attingere: sicut habet 2⁰. phyſicoꝝ cap. de casu r fortuna. sed sube separate ꝑm intelligibilitatẽ suã nõ ozdinant ad intellectionẽ nostrã: vt ad finẽ. ergo nõ sũt frustra intelligibiles: lz a nobis nõ possint intelligi. Exemplũ. sol nõ est frustra visibiℓ si nõ possit videre a vespt^e. ¶Dic dr ꝙ intentio cõmẽtatoris nõ est: ꝙ substantie iste nõ sint nob cognoscibiles quãtũ é ex pte

eaꝝ: ꝛ hoc ꝓbat ratio sua: qꝛ tūc natura fe-
cisset eas itelligibiles quātū est ex ꝑte eaꝝ
ꝛ tñ nobis nō intelligibiles quātū est ex
ꝑte sui. ergo frustra. ¶ Contra hoc est lra
cōmentato. ꝓxius alegata: nō impossibile
nobis ꝛc. sicut impossibile est vespu^ni vi-
dere solem: sed nō est impossibile ei quā-
tū est ex ꝑte solis sed quātū est ex ꝑte sui. g̃
ex alia parte nō est ipossibile nobis ex ꝑte
nostra. aliogn siliter impossibile hinc ꝛ in
de. ¶ Item est adhuc falla ꝓñtis: sicut ꝓus
nō em̄ segtur nō sunt intelligibiles quātū
ex parte sui a nobis: ergo nō sunt intelligi
biles ab aliquo. ¶ Rñdetur de frustra: q̄
finis eaꝝ est: vt quantū est ex parte sui sint
cog̃scibiles a nobis' ad ꝓcludēdū frustra
oꝫ habere q̄ adhuc finem nō possint attin
gere. ergo oꝫ cōmēta. inferre q̄ natura fe-
cisset eas frustra q̄ sunt itelligibiles q̄ꝫtuꝫ
est ex se nobis: tū q̄ nō possibiles intelli-
gi quātū est ex se a nobis: sed hoc est infer
re ꝓtradictoꝛiū de cōtradictoꝛio. q̄ nō pōt
fieri nisi ꝓtradictio includat in ꝓmissis.
¶ Ad scōm argumentū p̄incipale rñdetur
q̄ nō itelligit aliqd a nobis nisi sub rōne
imaterialis: hoc est ꝓpt^er nō vt in materia:
qđ tñ existit in materia: sicut dicit positio
de obiecto intellect^o nostri. ¶ Ad tertium
ꝑm vnū modū. abstractio nō est ab aliquo
intellecto in actu: sed tm̄ ab aliquo existen
te in virtute fantastica. ¶ Contra. saltē itel
lectus resoluit causata in incausata: cōposi
tioza in simpliciora. vt manifestū ē de diffi
nito ꝛ partib^o diffinitiōis. sic ergo abstra-
hit imateriale a materiali p resolutionē si
debeat dici abstractio. ¶ Rñdetur tō alit
q̄ quātūq̄ abstrahit illud qđ est imateria
le in qdditate substantie sensibilis a mate-
riali. abstractū semp ē eiusdē speciei cū sin
gularibus a qbus abstrahit. ꝛ p ꝓñs nūq̄
deuenit ad qdditatē substantie imaterial:
sed tm̄ ad quidditatem substantie que est
in materia: non tamen ꝓpt^er vt est in mate-
ria. ¶ Ad quartū q̄ non demonstramus
aliqua de substantijs separatis: nisi quia
sc̄z per effectus: ꝛ in tali demonstratione
non oportet subiectū esse ꝓcognitū qd
est: sed tantū in demōstratiōe ꝓpter quid.
¶ Ad alias qnq̄z rationes cōtra positionē
respondet q̄ vel ꝓcludūt q̄ cognoscim^o
de substātijs separatis quia sunt: vel inquan
tū sunt cause istoꝝ inferioꝝ: non aūt ꝓ-
pter quid: cū effectus deficiēs nō sufficiat
vt p ipm cognoscat qd est cause. ¶ Vel ali
ter rñdetur q̄ nos cognoscimus de eis qd
nō sunt: qꝛ. s. nō sunt aliqua istoꝝ inferio-
rū ꝓpter hoc q̄ nos cognoscim^o ipas esse
excellētes cās respectu hoꝝ. ¶ Cōtra istas T.c.28.
rñsiones simul. ꝓmo sic ꝑm ꝑm 4°. hui^o
ratio quā significat nomē est diffinitio. dif
finitio exꝑmit qd est esse rei. ergo vbicūq̄
intelligimus rationē quā significat nomē
ibi possum^o itelligere qd est res: ꝛ vbicūq̄
ꝑponimus nomē ad significādū ibi possu-
mus itelligere rōnez quā significat nomē
nullus em̄ significat per vocē qđ nō intel-
ligit: substātijs aūt sepatis ꝑponimus noia
ꝓprie significatiua ipsaꝝ. ergo ꝛc. Ultimū
assumptū ꝓz: qꝛ de nulo sūt vera illa q̄ de
deo affirmamus nisi de illa suba separata
cui hoc nomē ꝑponit. ¶ Cōtra ꝑmā resp̄o
sionē sic. 2°. posterioꝝ. cap^o. 6° ꝑm exposi- T.c.8.
tores antiquos. Iterū aūt speculandū vbi
tractat ꝑbs de cognitiōe qd est: ꝛ si est. dic̄
q̄ qñ cognoscit qꝛ est: vel si ē p se: tunc co-
gnoscit qd est: qñ aūt si est cog̃scit ꝑ accñs
necesse ē nullo mō se habere ad qd est: qꝛ
neq; qꝛ est scimus: q̄si dicat ꝑm cognitionē
p accñs: nec cognoscim^o qd est: nec qꝛ est:
ꝛ subdit paulopost. quoꝛūcūq̄ qꝛ est habe
mus qd est facile hr̄e: q̄re quēadmodū ha
bemus qꝛ est: sic habem^o ꝛ ad qd est. ergo
cū de substātijs sepatis cognoscam^o si est:
nō tm̄ per accñs: qꝛ hoc nō est cognoscere
qꝛ est: segtur q̄ de ipsis possumus cogno-
scere qd est: maxie de deo vbi virūq̄ idem
est qd est. s. ꝛ qꝛ est. ¶ Jtē vltio ca. 9. meta- T.c.vlti-
phyce vult q̄ circa incōposita nō ē decipi. mi.
Sed aut tota attingent: ꝛ est scia: aut nihil
de illis attingit. ꝛ est ignorātia: non decep-
tio. ¶ Jtē ee inest imediate qdditati eoꝝ.
ergo cū cognoscimus esse inesse qdditati.
ipsaꝝ ꝑm ipsos: ꝛ nō ꝓtingat itelligere cō
positionē nisi cognitis extremis: qꝛ ꝛ ꝑm
p^o ꝑhiermenias. ca^o. de verbo. Esse signi-
ficat quādā cōpositionē quā sine cōposit
non est intelligere. ergo segtur de necessi
tate q̄ cognoscimus qdditates ipsarum.
¶ Jtem omni ꝓpositione negatiua. ꝓpoꝛ
est affirmatiua. 2°: ꝑhier. ca. vltimo. hoc. n.
bonū non est malū est vera. qꝛ hic affirma
tiua ꝓpoꝛ est vera. s. bonum est bonuꝫ. Et

T.c.16. ꝑbus.4.huius.1°.ca.qđ incipit.Amplius si cõtra dictione notioꝝ vtiqꝫ erit dictio qꝫ opposita negatio:ergo si cognoscat de angelo qd non est:oportet ꝓcognoscere qd est.¶Item ꝟra primũ fundamẽtũ de fantasmate:tunc non esset intellectus superioꝝ potẽtia fantastica:qꝫ haberẽt idem obm ꝑ mũ ⁊ equalia ꝓtinens.¶Item aut intelligit opinio qꝫ nihil intelligim⁹:nisi cuius cognitionẽ accipim⁹ a fantasmatib⁹:⁊ tũc stat qꝫ de substãtijs separatis possumus cognoscere qd sunt:sicut postea ꝓbat:aut intelligit qꝫ nihil intelligim⁹ nisi cuius spẽs ꝝ se prius fuerit in fantasia:⁊ tunc cõtra hoc segtur qꝫ nihil ꝓse esset intelligibile nisi per se sensibile.qꝫ nihil aliud facit ꝑ priã speciẽ in fantasia:qđ est contra eos.¶Item multas qdditates rerũ intelligit aia q̃ ñ faciũt spẽs ꝓpaꝫ i fantasia.s.icorporeũ:vt aia seipaꝫ ⁊ potẽtias aie:⁊ scõas intentiones.¶Probatio ꝓmi ꝝ Boetiũ de hebdo.per se notum est sapiẽtibus icorporea nõ esse in loco:nõ aũt oibus:qꝫ termini nõ sunt noti oibus.ꝓbatio secũdi. ꝓbs T.c.6. 2°.de aia diffinit animã:qꝫ nõ esset nisi cognoscẽdo qd est ipsius.¶Ad qđ posset dici qꝫ nõ diffinit ꝑprie:sed per subiectum.¶Contra:aliqđ ponit in diffinitiõe eius scꝫ qꝫ est actus ⁊ huiusmodi q̃ non cadunt sub sensu nec faciũt spẽm i virtute fantastica.¶De potẽtijs pꝫ qꝫ intellectus possibilis cognoscit se sicut alia.¶Ad hoc dicit qꝫ verũ est:qꝫ ꝑ spẽm aliorꝝ:nõ ꝑ qdditatẽ.¶Contra.quo intelligit intellectus agens q̃ nõ recipit spẽm.nec est in actu ꝑ aliquaꝫ spẽm receptã?.¶Item rñsio dicit falsum:qꝫ cognoscere intellectũ possibilẽ ꝑ spẽm lapidis q̃ accidit sibi nõ est cognoscere eũ cũ illa nũqꝫ posset directe repsentare aliqd:nisi lapidẽ cuius est:siẽ cognoscere coriscii inquãtũ veniẽs solũ cũ venientia accidat sibi:segtur qꝫ nõ cognosco ipm simpliciter.¶Itẽ de habitib⁹ pꝫ qꝫ ꝑ intellectũ q est hitus ꝓncipioꝝ quo põt hõ adherere ꝓmis ꝓncipijs:etiaꝫ põt scire se adherere.¶Item ꝑ sciam scit se cognoscere ꝓclusionẽ ꝑ cãs.¶Itẽ pꝫ de actibus:qꝫ notior est dilectio qꝫ ille q diligit ꝝ Augustinum.¶Itez reflexio fit per actũ intellectus nõ EX imaginabilẽ.¶Item Aug⁹. ad nembruõ de eternitate:⁊ similiter sup geñ.4.ca.13. de intellectiõe senarij:qre in tabulis:⁊ de bitudine qre.13.de trinitate.3°.⁊ de tria q̃ debet se secernere a fantasmatib⁹:vt se intelligat.10 ð.tri.20.¶Rñ°.debet se secernere in rõne intellecti vi" credat se fantasma. Similiter in rõne ꝓncipij itelligẽdi ꝓmo qꝫ.s.fantasma nõ ẽ ꝓncipiũ itelligẽdi ꝓmo aiam:qꝫ tũc aia esset corpus:scꝫ nõ debet se secernere a fantasmate in rõne ꝓncipij itelligẽdi ex ꝟñti:⁊ actu reflexo:vñ ibidem dicit de fantasmate: hoc se putat esse sine quo se nõ põt cogitare.¶Isto etiam mõ rñdef vbiqꝫ ad Augu.de secernẽdo et abstrahẽdo a fantasmate:sicut etiã de itellectiõe senarij ⁊ vni" que nõ intelliguñ sine fantasmatib⁹ corpoꝝ:tñ itellectus secernit qꝫ fantasmata nõ sunt ꝑ se illoꝝ. vñ illa negatiue intelligit. sic de eternitate. Silr qñ dicẽ qꝫ imagines corpoꝝ sũt causa deceptionis ⁊ errorus ⁊c. Intelligẽdũ est si credat spirituale intelligendũ esse ꝓmo repzesentatũ per ista vel idem illis.¶Cõtra hoc videf manifestare.25.°.s.se nõ cogitaret ꝑ imaginabile figmentũ: sed quadã iterioze vera ꝓntia.nõ emꝫ illi gcꝫ est seipsam repsentãs.¶Item de intẽtionib⁹ TRA scõis est hoc certũ qꝫ certissime diffiniunt ¶De scõa ꝓpõne ꝑ opinione qꝫ qdditas substãtie materialis est ꝑ se obiectũ: pꝫ qꝫ hoc est falsum si obiectũ sit illud ꝓmũ:sub rõne cui⁹ oĩa itelligunt:qꝫ ꝓbatũ est multa alia ꝑ se intelligi a nobis:⁊ ꝝ qdditatẽ suã:quoꝝ nullũ est qdditas substãtie materialis.si autẽ accipit primũ ꝑ eo qđ ꝓmo tpe intelligit:pꝫ qꝫ hoc est falsum: sed illa prius intellguñt:que prius sentiunt: cuiusmodi sunt accidẽtia.¶Item si quidditas substãtie materialis esset ꝑ se ⁊ primũ obiectum intellectus nostri:ꝓpter proportionẽ obiecti ad virtutem:cum intellectus angeli:ꝝ ipsos non sit virtus in corpore:sequitur qꝫ angelus non cognosceret qdditatẽ substantie materialis que est in materia.¶Itẽ tunc nõ cognosceret intellect⁹ nĩ qdditatẽ rose: rosa nõ exñte:cũ tal qdditas ñ sit tũc i mã.¶Itẽ Aluic.ꝑ⁹ metaphyce.ca.5°.ens ⁊ res ⁊ hiusmõi sũt que ꝓma impressione iprimunt in aia: q̃ tñ nõ sunt quidditates mãles.¶Item.7°.hui⁹

pbat ꝓ͡ꝫ ꝙ substãtia est ꝓius cognitiõe: hoc nõ intelligit de ꝑmitate executiõis: ꝛ3 diguitatis: qz. ſ. est pfectissimũ cognoscibile ꝑm ipm ibi. ergo substantia est maxime ppriũ obiectũ: logtur aũt ibi de substantia in cõi put est vnũ decẽ generũ: put ptz ex intẽtione eius in. 7. in ꝓncipio. ¶Jtẽ aliqñ dicit Tho. vez esse ppriũ obiectũ itellectus: eo ꝙ sic se habet ad intellectũ: sicut bonũ ad volũtatẽ. ¶Jtem qñqz ponit vle esse obiectũ: sicut in. 2°. de aĩa. singlare dũ
T.c.60. sentit: vle dũ intelligit. ¶Rñdeo: ꝛ3 vle sit ppriꝰ passio obiecti intellect⁹ nõ tñ est obiectũ: sicut nec visibile visus: sed color. ¶Sed ad hoc aliter põt dici ꝙ nec est ei⁹ ppria passio: sed oẽs auctoritates itelligũtur: qz in hoc excedit itellectus sensum. nõ in hoc est differẽtia. ¶Ad illud ergo de ꝓportione inter obm ⁊ potentiã: dicenduz ꝙ nõ regitur ꝓportio in essentia: nec in modo essendi. Sed nec in natura: tũc oculus corꝓalis coꝛruptibilẽ: quõ videret solem icoꝛruptibilẽ: ⁊ ꝗre stella vel luna nõ cognoscit solem: ⁊ quõ angelus cognoscit gdditatẽ coꝛporeã: ⁊ quõ intellect⁹ noster gdditatẽ nõ existentẽ: ꝛ3 requirit ꝓportio motiui ⁊ mob. lis. Si aũt coꝛpus põt mouere intellectũ: multo magis incoꝛporeũ
T.c.vltimi. ¶Ad questionẽ dicendũ ꝙ põt cognosci a nobis: qz. 9. huius. ca°. vltimo. ignoꝛãtia de illis nõ est ĩ nobis: vt cecitas: sed in nõ habẽtibus intellectũ: qz si nihil cognoscit nisi cuius est sensus intelligibile: accepta ꝑ sensus nunqz substantia naturalis cognoscere ꝓ͡ꝫ: qz ꝑ sensum nõ est alia noticia ante ꝓsecrationez hostie ⁊ post. ¶Jtẽ si effect⁹ ducit ĩ cognitionẽ cause: qz cã. ergo magis cause magis. pbaꝫ. qz magis depẽdet ab illa cũ magis sit efficies qz me[a]: qz de⁹ posset facere illõ sine me[a] causa: nec põt esse sine efficiẽte remoto cũ nõ possit fieri sine illo. ¶Cõtra. igit spes lapidis magis repꝛesentat deũ qz lapidẽ. ¶Rñ°. arg[m] ꝓcedit de cognitiõe discursiua q̃ habeꝫ ꝑ hoc tñ: qz est effectus: si aũt est effectus: tunc species iam est ꝓncipiũ cognitiõis ituitiue non discursiue. Jtẽ qñ argut ab effectu ad causam: in quo stat: nõ in effectu: illud est ꝓcisa causa: qua ĩmediate intelligit cõclusio demõstratiõis. ¶Notandũ ꝙ in sensu est vna cognitio intuitiua. ꝓmo ꝓpria: alia ꝓmo ⁊ ꝑ se ꝓpria ꝑ spẽz: sed nõ ituitiua. viri qz coꝛrñdet sua cognitio ꝑ accñs. ſ. ꝑ partionem cognoscibilis ꝑ se. Exemplũ de ꝓmo. visus videt colorẽ. De scõo. fantasia imaginat colorẽ. De tertio. visus videt tenebrã. De quarto. fantasia imaginat tenebrã. 5ª cognitio fantasie ꝓpria est ꝑ cõpositionẽ specieꝝ diuersoꝝ sensibiliũ: vt imaginando montẽ aureũ. 6ª. cognitio est cognitio ꝑ accidẽs alicuius: vt hois ꝑ figurã ⁊ colorẽ ⁊c. Jn intellectu noticia visionis vel ituitiua: que est ꝓma cognitio non est in via possibilis: qz nulla potẽtia reseruãs spẽm: vel foꝛmale ꝓncipiũ cognoscẽdi in absentia obiecti põt sic cognoscere: qz illa idem hẽt ꝓncipiũ re pñte: ⁊ nõ pñte: ⁊ cognitio ista ituitiua ẽ tñ ꝺ re pñte ⁊ sub ratione pñtis. vñ si visus posset habere spẽm in absentia obiecti nũqz illa spes esset ꝓncipiũ intuitiue cognoscẽdi. ¶Jtẽ vt videt nunqz cognitiõe ituitiua cognoscit imutabilitas alicuꝰ: ꝗre ꝺ°. li. q. 4. ad 6ᵐ. ¶Secũda cognitio ẽ accñtũ sensibiliũ solũ qz illa sola factũ spẽm ĩ itellectu: nõ aũt subet ptz supꝛa ꝑ illã ꝓñaz. si nihil cogñscit ⁊c. ¶Tertia cognitio ⁊ ꝗrta que idẽ sunt hic est ꝓpriarũ ꝓpriaꝝ rerũ intellectaꝝ per spes habituũ remouẽdo quõ cognoscunt itellectualiter ꝓpriationes rerũ sensibiliũ. ¶Quinta cognitio est forte rerũ sepataꝝ vel substãtiarũ q̃ cognoscunt ꝑ ꝺ ꝙ multa apꝓhensa simul ꝛcipiunt q̃ nusqz alibi oia iueniũtur: sed ꝓpter hoc nulla essentia specifica alicuius cognoscit nisi in vli ⁊ forte accidẽtali vel ꝑ se supꝛoꝛi. Sed essentie ꝓprie se hñt in hac cognitiõe. q. sensibilia ꝑ accñs in cognitione sensitiua. vbi ẽ sext⁹ gradus. ¶Ad argu[m] in op[m]. sic̃ oculus ⁊c. ¶Rñ°. sikitudo quo ad impossibilitatẽ intelligit de noticia visionis: qz alia nõ ptinet ad sensum: ⁊ forte noctua posset imaginari si deus daret sibi speciẽ. Aliter posset dici ꝙ sicut oculus ad lumẽ solis q necessitate ꝑm totã suã virtutẽ agit. ita itellectus ad cognoscẽdũ illa ꝑm totã rõnem cognoscibilitatis. aliter nõ tenet sikitudo. Aliter dicit ꝙ intelligit de potẽtia recipiẽdi ꝓpriã spẽz obiecti: ꝑ quã fit ſcda noticia ⁊ tũc ipossibile vtrinqz ibi absolute ꝺ ꝑm

ſtatū recipiēdi tñ ſpēs a ſenſibilibus. alr intelligīt de gnto gradu noticie intellect⁹ q̄ztū ad difficultatē: nō quātum ad ipoſſibilitatē ſm cōmēta. ¶Ad arguméta pme opinionis ptz quō intelliguntur oīa p abſtractionē a fātaſmatib⁹: qr nec ī tertiā nec in quartam nec in quintam nec in ſextam cognitionē veniret intellectus niſi ſcōa eſſet pma. tñ multa nunq̄z itelligit primo mō nec ſcōo modo. z ita nō abſtracta a fantaſmatibus: ſed p abſtracta q̄ cogſcit alijs modis ſequētibus. ¶Ad aliud de leſione orgāni reſpōſio. nō eſt cā eq̄litas obiectoꝝ virtuſq; potētie: ſed cā eſt ordo nālis: ſicut non intelligimus in ſomnis ꝓpter qō zc̄. ¶Ad illō de ydolo formato. bene vez eſt q̄ in de incipit cognitio: ſed vltra ꝓgredit ad ñ hñtia ydola reſpuēs ydola. ¶Ad illō Auic. metaphyce. 5°. q̄ ens z res facit̄ pmā impſſionē in aīa: qō videt: qr ꝑm⁹ habitus potētie hēt p o⁹ obm pmū potētie ꝑmi habit⁹ metaphyce obm pmū eſt ens inquantū ens. 4.° metaphyce. ¶Item nihil aliud eſt cōmune oīm p ſe intelligibili T.c.1. niſi ens niſi forte alia ꝙuertibilia enti: ante q̄ oīa naturaliter ꝓus eſt ens itelligibile: vt ſubm ante paſſiōes ſiue ꝓprietates ¶Contra: tūc ens hēt vnū ꝓceptū: qr potētia pōt habere aliquē actū vnū. circa ꝓprium obiectū. ¶Item tūc nō eſſet formaliter alia ratio obiecti intellectus z voluntatis quia ratio obiecti voluntatis eſt aliq̄ ratio entis. q̄ p ſe itelligibilis. ¶Itē tūc oīa eēnt actu intelligibilia quecunq; ſunt actu entia: z tunc ſupflueret intells agens. ¶Itē tunc ſingularia eēnt p ſe intelligibilia: filr corporalia: qō eſt contra Augu. 13°. ſuper gen̄. agens eſt nobilius patiēte. ¶Itē tūc intellectus poſſ et naturali virtute ī cognitionē oīuz entiū: z cogitatiōis cordis: z futuroꝝ ꝓtingentiū zc̄. ¶Ad primū. euaſio color eſt pmū obiectū viſus: tñ circa colorem in ſe nullū actū pōt viſus habere: ſz ſemp circa ſingulare. ¶Contra hoc eſt: q̄ viſus nō cognoſcitiuus vlis. ¶Rñ°fic nec ietellectus vnico actu eſt alicuius equoci cognoſcitiuus ſm logicū: licet analogi ſm metaphycū: ſed tñ primi inter illa ānotata. ¶Contra illud eſt ſubſtātia. ergo illud facit ꝓpriam ſpēm. qr aliogn non certiſſime cognoſceret: qō eſt ꝓtra illud qō ꝓdictum eſt. Silr albedo nō intelligeret inquantū albedo: ſed inquātū eſt ſube. Silr primū obiectū ponendū eſſet pmū ad qō oīa alia attribuūtur. aliogn vnde eſt vnitas potētie. ibi ꝓcede. ſi ens nō ē vniuocū. ¶Rñ°. ꝓpria ſpēs ſube eſt in ſenſu vt de ferēte: nō vt ꝓcipiēte: vel ſubiectiue. nō obiectiue. ¶Ad primū aliter dicit q̄ ens eſt vnius rōnis: vt tangit in illa q̄ſtione. 4°. huⁱ°. aliogn nō eſſet certū q̄ aliqd eſt ens z duⁿ si ſubſtātia vel accñs. ¶Ad ſcōz: tdē eſt obm intellectus z volūtatis: q̄re in. 6°. qōne. 3ª. z in. 9°. q. 5ª. aliter iſta rō intelligitur: ſed nō eſt rō itelligibilis: nec ſub qua aliqd p ſe intelligat. ¶Ad quartū. pma cōcluſio ꝓceditur. Aug⁹. exponit in tabulis. ¶Ad pleniorē igit ſolutionē iſti⁹ qōnis eſt ſciendū q̄. 4. ſunt gradus in cognitiōe ſenſitiua. ꝑmus eſt intuitiue cognitiōis q̄ eſt de re ꝑſenti: nō tñ p ſpeciē: nec tñ ſub rōne cognoſcibilis: ſed in ꝓpria natura. Scōs gradus eſt rei cognite p ſpēm ꝓpriā ex ſe genitā. Tertius gradus eſt per ſpēm aliā factā a virtute cognitiua: z hoc ex ſpeciebus aliquoꝝ ꝓpriis impreſſis ſibi. oēs iſte cognitiōes ſunt p ſe. verbi gra. de primo gradu. viſus videt colorē. de ſcōo. fantaſia imaginat colorē viſum: de tertio fantaſia imaginat monte aureū: vel ex nigro debili: qō videt: imaginat nigerrimū. Jn iſtis cognitiōib⁹ eſt aliquo mō vle z ꝑticulare: ſicut ptz ꝑmo phyſice Aui. z cognitio in vli eſt adhuc cognitio p ſe maxie in intellectu. ¶Ultra hos gradus cognitiōis eſt cognitio p accñs: z hoc vel oppoſiti p remotionē: ſiue ſubti p accñs: ſm alias qō nes de primo gradu. ſ. intuitiue cognitionis an ſit in intellectu in via dnbū eſt. videt tñ q̄ ſic: qr gcgd pfectiōis ſimplr eſt in inferiori ponendū: videt ponendū in ſuperiori. z pfectiōis ſimplr eſt in cognitione ſenſitiua: q̄ cognoſcit aliqd inquātū pñs eſt p eſſentiā. ergo huiumodi cognitio videt ꝑ cōpetere itellectui. ¶Sz ꝓtra nulla potētia retētiua ſpeciei in abſentia obiecti cognoſcit rem cognitiōe ītuitiua inquātū pñs eſt p eſſentiā ſuā: ſz intellect⁹ retinet ſpēm ſi ponat. q̄ zc̄. ꝓbatio maioris: qr ſpecies q̄ cognoſcit talis potētia vniformiter

se habet ad ipsam re presente ꝺm essentiã
t non presdnte. ergo ꝛc. ¶Sed hoc argu
mentũ ꝓbaret deum non videri in patria
per speciẽ: que possit conseruari in absen
tia obtu: qz tunc nõ esset visio neqz esse pos
set. Si vero teneaꝫ q intellect⁹ hic posset
cognoscere ĩtuitiue. põt dici q oẽm actuz
distinctũ sensus cõcomitaꝫ aliqs actus in
tellectus circa idem obm: t ista intellectio
est visio: sed saltẽ ꝺm ꝓmũ gradũ cognitio
nis: nulla suba sepata ꝺ a nobis cognosci
tur: nec scõo mõ. qz oporteret q spes illa
ĩmediate originareꝫ ab illo obo: qõ nõ fit:
nullã. n. spem recipimus nisi vel p sensus
vel quã intellect⁹ facit ex receptis. 3⁹. etiã
modo nõ cognoscit: qz oporteret q ꝓpas
spes haberem⁹ partũ illi⁹ ꝛceptus cõpo⁹
nec iste tres ĩtellectiões i pticulari sunt de
aliq nisi ab accñtib⁹. 4.⁹ modo ĩtelligit qõ
libet ꝛcipiẽdo ens in cõi: qõ est ꝺ ens. i. sin
gulare ens. Sed vltra ꝛceptũ entis nihil
spãlius ĩtelligit de qdditate alicuius suba
nõ solũ sepate: sz nec mãlis: q. n. rõne suba
mãlis subta accñtibus posset multiplicare
spem ꝓpriã sui cũ spẽbus accñtiũ: pari ra
tione t suba imãlis cũ spẽbus suaꝝ actio
nũ: nõ em̃ minus dependet actio ab agente
qz accidẽs a subo: sz ipi enti ꝛiũgimus ac
cidẽtia positiua vel ꝓuatiua q cognoscim⁹
ex sensu: t facimus ex ente t multis talib⁹
vnã descriptionẽ q tota nunqz iueniť nisi
in tali spẽ: t ꝛceptus talis descriptiõis est
pfectio ꝛ ꝛceptu que habem⁹ de tali spẽ si
militer. verbi gra: ex esse in aliquo locar
cõcipimus esse in alio: sicut accñs in subo
t eius oppositũ vlterius p accñs p nõ esse
in subo cõponim⁹: nõ ens in subo est suba
nihil tñ aliud ꝛcipim⁹: nisi ens vltra dime
siones sentim⁹ ens nõ in subo natũ reci
pere dimẽsiones: t est ꝛceptus corporis.
nõ natũ recipe suba icorpea. ita q in oib⁹
istis si qrit qd est illud qõ est aptũ natũ: vl
cui ꝓuenit nõ esse in subo: dicimus q est
vnũ ens: q est aliqd: q ẽ res: nõ habem⁹
specialiorẽ ꝛceptũ de qdditate ei⁹: sed sic
vltra amouendo oĩa corpibus ꝓpria: t ex
intellectiõe t volitione nra: qs exptus sum⁹
cũ impfectiõe: abstrahẽdo intellectionẽ t
volitionẽ in cõi t inte⁹⁰ amotionẽ illius
impfectiõis: attribuẽdo illis posituę habe
mus vnã descriptionẽ ex ꝓuatiuis t posi
tiuis. vbi nihil est de qdditate descripti: ni
si ens: alia oĩa sunt ꝓprietates essentie tal.
Sic igit ptz quõ nulla suba intelligit p se
nisi in vniuersalissimo ꝛceptu. s. entis: per
accñs aũt intelligitur in pticulari: itelligẽ
do. s. ꝓprietatẽ: vel multas ꝓprietates illi
soli cõueniẽtes. deus tñ aliq mõ pfectius
ĩtelligit: vt videť omni alia suba. ¶Sed
ꝓtra ꝓdicta arguit q suba a nobis p se in
telligit: qz ita diffinimus subas: sicut acci
dẽtia p genera t dñias ꝓprias. ¶Jtez quõ
itelligim⁹ accidẽtia vlia cũ tñ singularia
sentiamus? ¶Ad primũ hoz dicendũ q
de substãtijs habem⁹ habitũ vocalẽ: sicut
cecus natus sillogiçat de coloꝛib⁹: qz nec
ipa genera ĩtelligimus: nisi ens. ¶Ad 2ᵐ
dicendũ q abstractio vlis a particulari fit
virtute intellect⁹. t tõ accñtia vlia itellige
re possumus. ¶Jtẽ ꝓta illud dictũ supi⁹
q dicebať q ille tres ĩtellectiões in pticu
lari nõ sunt de aliq nisi de accidẽtib⁹. Ar:
qz ꝺm hoc videť seq q nunqz nãliter ĩtel
ligeremus aliquã substãtiã: nec etiã in pa
tria: nũc em̃ est intellect⁹ capax: sicut tunc:
qz est eadem potẽtia. nũc etiã est ipsa fil⁹
potẽs gignẽ spẽz: si tũc poterit. ¶Jtẽ quõ
tũc ĩtelligeť ens. nũqd p spẽz ꝓpriã: studc.

Ad aliam questionez

rñdeť q cõmenta. vult q ex parte intelle
ctus nr̃i est difficultas cognoscendi subas
sepatas: nõ ex pte eaꝝ. Jn ĩtellectiõe sube
mãlis est ex pte rei. qz vnũqõqz cognoscit
vel est cognoscibile ꝺm q est in actu. illa
ergo q nõ sunt simpl⁹ in actu: hñt ex se dif
ficultatẽ vt cognoscãť. ¶Cõtra. si sic. ergo
erit cõparando istas res ad quẽcũqz intel
lectũ. ꝓñs est falsum respectu ĩtellectus di
uini: ꝓbatio ꝓñe. da oppositũ hui⁹. s. q dif
ficultas cognoscẽdi eas ex parte rei: nõ re
spectu cuiuslibet ĩtellectus: sz respectu ali
cuius. s. nr̃i: tunc cũ iste sube sint eadẽ ad
quẽcũqz ĩtellectũ cõparenť: segť q nõ est
difficultas ex pte ipaꝝ: sed ex pte ĩtellect⁹
nr̃i cui cõparanť. ¶Jtem nõ est difficultas
ex pte rei i illo qõ imediate ꝛsequitur rẽ ꝺm
q res est: sed cognoscibilitas statim ꝛsequť
ens ꝺm q ens: qz p idem est ens: t cogno
scibile. ex 2⁹. huius. ¶Concedo igitur q

in materialibus ꝛ imaterialibus difficultas cognoscẽdi ẽ ex parte intellect⁹ nostri materialia aũt nõ sunt eque in actu: sicut imaterialia: ideo nõ ita pfecte cognoscunt̃ cognitio que põt haberi de illis eque faciliter habetur: sicut de imaterialibus: qz ita faciliter mouet materiale itellectum ꝑm cognoscibilitatẽ suaz sicut imateriale: nõ tamen eque intense mouet: sicut ignis paruus eque faciliter calefacit ꝑm ꝓportionem caloris sui: sicut maior ignis ꝑm ꝓportionẽ caloris sui. ¶Ad rationẽ ꝙ vnũ qõq; cognoscit ꝑm ꝙ in actu. vel inq̃tum ens. dico ꝙ qz sunt imperfectiora in entitate. ideo nõ habent ita pfectã cognitionẽ. tñ cognitio eis ꝓportionata. ita faciliter est de eis ex parte eaz: sicut de imaterialibus ex parte earum. ¶Ad aliam rationẽ dicendum ꝙ minor est falsa. ¶Ad ꝓbationẽ dicẽdũ ꝙ nõ est indispositio ꝓpter ꝓtrariũ: sicut oculus noctue nõ habet ꝓtrariũ luminis solis: sed ꝓpter debilitatẽ virtutis sue in cognoscẽdo. ꝛ ita virtus est formale in cognoscẽdo. ¶Ad aliud qõ ratio ꝓbat ꝙ nõ fit difficultas: quia debilitat ita in cognoscendo ꝓpter organum: sed qz virtus debilis est in cognoscẽdo: sensus aũt potest habere virtutiqz impedimentũ.

Et manifestũ est ꝙ res habent principiũ ꝛ ꝙ cause rerũ entium non sunt infinite.

T.c.v. Questio. 4.

Circa hoc que

ritur virũ sit necesse ponere statũ in oñi genere causarũ? Qz nõ. 8°. phyco. motus nũquã incepit: ꝛ maxime circularis: ꝛ si hoc nec generatio incepit ex. 2°. de generatõe. ergo infinite gñationes fiũt: ꝛ q̃libet gñatio hẽt ꝓpriã cãm efficientẽ ꝓximã: ꝛ finẽ ꝛ mãz in his q̃ generant̃ p ꝓpagationẽ. g̃ oẽs cause sunt infinite. ¶Item qñ inter aliq̃ extrema est distãtia infinita possibile est ibi esse infinita media: sed inter ꝑmũ efficiens ꝛ inter quodcunq; aliud efficiens: et sic de aliis causis: formali ꝛ finali est infinita distãtia. ꝓbatio ma. quãto aliq̃ magis distãt: tanto plura possunt esse media inter ipsa. ergo si infinitũ: infinita possunt eẽ media. ¶Jtẽ de materia vtor ꝓpria ma^re. minor. ens in infinitũ distat a nihilo ergo inter nihil ꝛ ens possunt esse infinite entitates potẽtiales: cuiusmodi est materia. ¶In oppositũ est phus in lra. ꝛ ꝓbat de oi gñe causaz ꝙ sit status. Qõ v. T.c.5.

Trum sit ꝓcedere in infinitum in effectibus. ita ꝙ actualis sit infinitas? Qz sic videtur. oñis differentia alicuius generis habet differentiã oppositam condiuidentem secum illud genus: sed finitum in actu est differentia quãtitatis. ergo habet infinitũ ꝓ differentia sibi opposita: ꝛ infinitum in actu: non in potentia: qz differentie oppositie non compatiuntur se: sed idem est finitũ actu: ꝛ infinitũ in potentia. ergo habet ꝓ oppositio infinitũ in actu. Jtem. 6°. topico. Aristo. increpat diffinitionẽ linee recte: cuius medũ supponitur finibus: qz infinita: neq; finez neq; medũ habet: recta autez est linea. ſ. infinita. ergo nõ repugnat linee recte infinitas. ¶Jtem 3°. phyſico. quãtã magnitudinẽ ꝓtingit eẽ i poa tãtã ꝓtingit esse in actu: ſz i poa cõtingit eẽ ifinitũ: qz. 2°. de aĩa. ignis crescit in infinitũ appotis cõbustibilibus. ¶Jtẽ cõtinuũ est diuisibile in semper diuisibilia. 6°. phyſico: sed nũerus segtur diuisionẽ cõtinui ex. 3°. phyſico. g̃ numerus est infinitus. Dicit ꝙ hoc est i potẽtia sic diuisio. ¶Cõtra hoc p° de celo ꝛ mũdo: qõ ipossibile est factũ eẽ ipossibile ẽ fieri. g̃ si ipossibile est cõtinuũ esse diuisum in infinitũ. ergo impossibile est diuidi in infinitum in potentia. ¶Jtem ꝙ dicitur de numero ꝙ est in potentia infinitus: ꝙ actu. ꝓbatio. ꝓcessus est ꝙ infinitus in potẽtia: ſz q̃libz spẽ data põt addi vnitas: ꝛ causatur noua spẽs. g̃ spẽs nũeroz sunt ifinite i potẽtia: ſz q̃libz spẽs addit vnitatez sup aliã. g̃ alia spẽs q̃ est in potentia habet in se infinitas vnitates: ſz omniũ spẽz q̃ possibiles sunt idee earum sunt in deo actu: ergo habet actu ideã alicuius speciei vel nũeri habẽtis vnitates ifinitas: ſz ois spẽs cui° ideã hz de° i actu ẽ

T.c.1. ꝛ infra. T.c.56. et infra. T.c.5. ca.19. T.c.69. T.c.41. T.c.3. T.c.68. p°. ꝓpoz. T.c.20. ꝛ.6. phi. T.c.62. et 2°. de generatione. T.c.94. 3°. me.

T.c.12. T.c.41. factibilis a deo in suo singulari. ergo aliq̃ spēs infinitas hñs vnitates erit factibilis extra deū. ¶Cōtra. 3. phy. dicit phs de numeris. q̄ ois numerus est numerabilis: sed oīe nūerabile est ptransibile: ꝛ oīe ptransibile est finitū. ergo ꝛc.

Intelligere vero non est non statuentem. T.c.II

Sed si infinite essent pluralitate species causaruz non esset ita cognoscere.

T.c.XIII Questio. 6.

Trum infinituz

v possit cognosci a nobis? Q̄ sic. deus est infinitus: ꝛ possumus eū cognoscere: vt supra habitum est. g̃ ꝛc. ¶Item cognitio est p oēs cās. g̃ p pmaz q̄ est infinita. ¶Item infinitū diffinimus: ꝛ passiões de eo assignamus: ꝛ imponimus nomē ad significandū illud. ergo ipm intelligimus. ¶Jté spēs oēs quozūcūq; generū sunt intelligibiles a nobis: q̄ diffinibiles: sed spēs nūeroz ꝛ figuraz sunt infinite: q̄ vltra quācūq; spēm datā ptingit accipe aliā i infinitū. ꝛ ita infinita q̄ vere sūt spēs: licet nō existāt: sicut spēs rose est spēs vera. rosa nō exñte. g̃ pñt cognosci. ¶Jtez T.c.76. 4. phycoz. ca. de va°. si duo cozpa sil' sunt T.c.II ꝛ infinita. g̃ si due spēs itelligūtur sil: ꝛ infinite: ꝛ q̄libet est pn' cognoscēdi. ¶Cō- et.13. tra phs. 2. huius dicit. si formales cāe eēnt T.c.55. infinite. nihil ptingeret scire: ꝛ idem dicit 2°.11 p°. phycoz. ptra anaxam de pncipijs infinitis: tunc nihil esset cognoscibile. ¶Jtez cōmēta. h̄ si qs imaginatus fuerit lineam infinitā nō intelliget eā. ¶Contra: qđ pōt virtus inferioz: pōt ꝛ superioz. eqd igit pōt qs imaginari: pōt itelligere. ¶Hic est no- T.c.34 tandū in g̃nali qd dr p hoc nomē infinitū pōt eē infinitū accipi tripliciter: negatiue puatiue: ꝛ ptrarie. primū pt3. 3°. phycoz. pū ctus est infinitus negatiue: sicut sonus inuisibilis puatiue. q̄ puat finē in apto nato finiri: ꝛ vocabulū h̄ sonat ptrarie: q̄ pt3 p Boetiū sup pdicamēta. ca°. de q̄litate: vbi phus dicit: q̄ iest q̄litati hñe ptrariū: fić iu- sticia ptraria iniusticie. iiustus ptrarie dr q̄ hēt ptrariū habitū exactibus gnatū: sic infinitū negat finitatē cū positiōe ptrarij: sicut finitū extensum fine termis. ꝛ sic logr phus ptra pmentē. ꝛ melliflуz. p° phycoz. T.c.25. illē infinitū ptrarie dictū duplr pōt sumi ꝛ infra. vel q̄ sit in actu exñs sine termis: vel q̄ sit tale in potētia: qđ diffinit phs. 3. phy. Jnfi- T.c.63. nitū est: cui° quātitatē accipiētib9 semp est aliqd extra accipe. ita q̄ q̄tūcūq; accipiat sp̄ est aliqd extra. si eēt tm negatiue vel puatiue nō semp eēt aliqd extra accipe. Jnfinitū istis duob9 modis vltimis. 2°. pncipali. ꝛ 3° semp ꝛ in quātitate molis vel virtutis. quātitas ois ppie: vel metaphorice est magnitudo: vel multitudo ppie vel mecc. g̃ ois infinitas talis est in magnitudie vel multitudie ppia vel meca. ¶De multitudine siue numero videndū est: q̄ infinitū negatiue nō inuenit in numeris: sed in pncipio nūeri: nec puatiue: qz nulla multitudo est: q̄ est apta nata terminari: ꝛ non terminat. Jnfinitū ptrarie in potētia ē in numeris: qz nūerus segtur diuisionē ptinui. Jnfinitū etiā in actu est difficile vitare videt. n. sm phm q̄ infinitū ptrarie i actu est: sicut pz de aiabus hominū posita gnatione ppetua. Sil' p illud argumentū vltimū pus ad illā partē: ꝛ h̄ cōcedit Aui. ꝛ Algaçel eius sectator. ¶Sed rñdet q̄ hō nō fuit ab eterno: licet mūd9 fuerit. ¶Cōtra h̄ arguit. 2. phycoz. nos sum9 q̄dāmō T.c.24. finis oiuz: vt qd alia p infinitū ips sine fine ad quē sunt? ¶Sil' Aug°. de qōib9 veteris testamēti. videt illud iprobare q̄stiōe 33. vt qd ānua fecūditas sine homine ꝛc. ¶Cōtra. tūc infinita nūeralia pñt cōponi ꝛ facē magnitudinē infinitā. ¶Rñio nunq̄ magnitudo eēt maioz toto ex cui° diuisione resultauit ille nūer9: qđ totū fuit finitū. ¶De multitudie trāsumptiue dcā: q̄ ē n speciebus essēntialiter ordinatis in omni gñe sil'e est de duobus modis quo ad infinitū. s. negatiue ꝛ puatiue: sed quo ad infinitū ptrarie i potētia est dissimile: qz talis nō pōt esse i diuersitate speciez. ita q̄ de9 possit facere in infinitū spēm nobiliorē q̄cūq; facta: qz tūc esset aligs gradus potis intensiue infinitis i pfectiōe: ꝛ tūc esset creatura potis simplr infinita i essentia: ꝛ tūc il-

T.c.41. la fili⁹ esset deus. ¶ Q⁹ multitudo in gene re quantitatis nō possit esse actu infinita. patet.3.physicorum.omnis numerus est numerabilis.ḡ ptransibilis.ḡ tē. ¶ Jtē impossibile est oē ptinuū eē diuisuz actu i infinitū:q⁹ aut i diuisibilia aut i idiuisibilia.si scdo mō:tūc ꝓpone ex idiuisibilib⁹ cū resoluat i illa.si pmo mō:pōt vltra diuidi:et ita nō ē diuisū i infinitū:sz nūer⁹ cātur ex diuisiōe ptinui.ḡ nūer⁹ nō pōt eē actu infinit⁹. T.c.18. ¶ Jtez.5°.h°.c.de ḡritate.multitudo si sit finita nūer⁹.ḡ oīs nūer⁹ est multitudo finita. T.c.2. et 4. ¶ Jtē.10.h°.nūer⁹ ē multitudo mensurata T.c.19. vno:sz ptra rōnē infiniti ē mēsurari a finito: sic pbat.6°.phy.q⁹ infinitū nō pōt mēsurari a finito.ergo.nullus numer⁹ pōt eē finit⁹. ¶ Ad rōnes i oppositū supponēdo:q⁹ argumēta ibi facta ꝓcludāt. Ad illō de aiab⁹ dōm q⁹ ñ asserit alicubi formā aliquā:nec etiā itellectiuā manere post sepationē.vñ T.c.17. i.12.pmo.ca.de h̄ vr̄ log dubitatiue. ¶ Ad h̄ alr̄ rndet q⁹ si oēs aie hūane q̄ fuerūt posita gñatiōe ppetua a pte añ:siue si oēs ptes in potētia i magnitudie eēnt q⁹ nō eēnt infinite actu cōsūgēdo infinitatē cū actu:vñ forte posset ꝓcedi q⁹ actu eēnt infinite i potētia q:z in potētia accipiēdo vnā aiaz post aliā: q:z aliē nō cōpetebat eis infinitas:sz nō eēnt infinite actu:q:z nō sunt tot gn ples possunt eē.infinita i actu tot sunt q⁹ nō sūt pl'a ꝓpossibilia eē:vñ ē ibi fall'a ꝓpōnis z diuisionis: eo q⁹ ly infinitas ꝓsūgat cū ly actu:et tūc est fla:vl sepat ab eo.vñ ꝓcessis pmissis ꝑa ñ valz. ¶ Cōtra.q̄t fuerūt hoies tot sunt aie. ḡ si hoies infiniti z aie. ¶ Dicēdū q⁹ successiua infinita si eēnt fil'ñ eēnt infinita.vel si eēnt tot hoies fil'quot fuerūt successiue:ñ eēnt infiniti actu:q:z infiniti fuerūt i accipiēdo z in potētia.tō nūq̄z segtur ex illis:si eēnt fil'infinitas actualis:q:z alteri⁹ rōnis sunt infinitas actualis z potētialis.tō ex infinitate potentiali nūq̄z pōt cōcludi infinitas actualis. ¶ Ad aliud q⁹ licet esset aliq̄ spēs numeri itellecta a deo hñs infinitas vnitates ñ posset fieri extra pm pbz:q:z nihil facit nisi mediāte cā iferiori:q nō pōt talē effectū pducere. Alr̄ posita ypothesi:dōm q⁹ possz fieri extra:sic fibi pōt cōpetere eē.f.q⁹ vnitas post vnitatē in infinitū:nūq̄z tñ fil'sz successiue solū.sicut dē fil'hēt ideaz totiꝰ tpis:qō tñ nō ē fil'factibile extra:sz tm̄ ps post ptē. ¶ Cōtra rnsiōem istaz.si nūer⁹ pōt fieri sic, aliqn erūt iste vnitates fil'extra deū:z tūc nūer⁹ aliqn actu infinit⁹. Si nō.ḡ iste nūer⁹ nunq̄z erit fact⁹ extra:q:z nūer⁹ nō est extra: nisi cōtineat fil'oēs vnitates itegrātes ipz nō sic tps respectu ptium. ¶ Sustinēdo q⁹ de⁹ posset facere nūez hītē infinitas vnitates. Tūc ad rōnes phi i ptrariū.cū dic.oīs nūer⁹ est nūerabilis tē. ¶ Dōm q⁹ eadem rō posset fieri de nūero infinito in potētia. oīs nūer⁹ in potētia ē nūerabil'in potētia: z oē nūerabile in potētia est ptrāsibile in potētia:et oē ptrāsibile i potētia ē finitū in potētia.ḡ nūer⁹ infinit⁹ in potētia est finit⁹ in potētia. ¶ Dōm tō q⁹ est rō ꝓbabilis soluz ꝑm q⁹ dicit in littera.rōnabiliter autē quē modū loquendi hēt qñ facit tm̄ ꝓbabiles rōnes.vñ altera ꝑmissa negāda est. ¶ Ad aliud q⁹ sic cāt:sed nō solum sic cāt:q:z pōt vnū nouū ptinuū fieri:z crescit nūerus.tō alr̄ pōt nūer⁹ cārt:q̄z ex diuisiōe cōtinui.tō falla ꝓntis. ¶ Ad aliud qd̄ est falla ꝓntis: q:z segt.si multitudo finita est nūer⁹ est. Sz destruendo añs non valet. ¶ Ad aliud:q⁹ nullum infinitū pōt mēsurari finito finities sumpto:bñ tñ finito infinities sumpto:nūc nō est de rōne nūeri q⁹ mensureť vno finities sumpto:q:z ꝑm ipm.nūer⁹ in potētia ē infinit⁹ q ñ pōt mēsurari vno finities sūpto: sz nec ārio vno infinities sūpto. ¶ De multitudine eēntiali.si specifica eoz q̄ hēt ordinē eēntialē:patz q⁹ ibi nō est infinitas negatiue nec ꝓtiatiue. Jnfinitū ꝓtrarie nō pōt 3°.phy. ibi eē.q:z tūc esset illud infinitū itēsiue in pfectiōe:z eēt de⁹: nec ē infinitas in potētia ꝑm T.c.63. pbm.tū q:z vniuersuz est pfectū:z ꝑm pbm z.5.me cc. pfectū est cui nō pōt fieri additio:tū q:z nō T.c.21. et.31. ponit aliquid posse fieri:cuius potētia passiua nō ꝓcessit in materia:z po⁸ actiua in z.10.me. aliqua cā efficiente extra ꝑmā:q:z nō ponit T.c.13. deū aliquid posse facere:nisi ꝑ cāz mediā: T.c.30. sic reperit⁹ a ꝓmētatore sup illud.7°.hui⁹. 31. manifestū ḡ ex dictis quō oē qd̄ fit:fit ex cōuenīte.in fine ꝑ⁹.vbi dī.ipl'e est vt agens ꝑmuz transmutet materiā nisi me^{tc}.corpe aliquo nō trāsmutabili.s.corpibus celestibus.z ideo impl'e est:vt itelligentie separent aliq̄z formā formaz mixtaz in materia. Jllud ꝓcludit de generabilib⁹ q̄ pdu-

cunf ꝓ transmutatiõez mãe: ſz nõ ỏ itelligẽ tijs in qb⁹ ponerenf ḡd⁹ in ifinituz ꝓles: ſi in aliquibus ponerenf. ¶ Scõm veritatẽ circa ỻ ſunt opiones. vna q᷑ de⁹ pót facere ſpẽm vltra ſpẽm in ifinitũ in potẽtia: qz q᷑libet factibilis in ifinitũ diſtat a deo. ḡ ſi ꝓfectio: itelligaf adhuc ſtat limes creature. Alia opio tacta é ỻ. cũ vna rõne ad ỻ. Jnfinitũ negatiue nõ é in aliq᷑ diuiſibili: ſz i pũcto. Q᷑ ifinitũ ꝑuatiue pót eẽ in aliq᷑ diuiſibili ſm alios: pbaf: qz termin⁹ nõ é de eẽntia diuiſibilis: ſicut pũctus nõ é de eẽntia linee: ⁊ amoto illo qỏ é extra eẽntiã rei manet res. Si ãt auferaf pũct⁹ vltim⁹ t̃minãs: aut manet linea nõ termiata apta nata terminari: aut ñ. ſi ſic. tũc ifinitũ ꝑuatiue erit i linea diuiſibili. ſi nõ: tũc aligs pũct⁹ é imediat⁹ pũcto ablato: ⁊ ſic duo pũcta ꝓtigua. i linea. ⁊ ſic linea ꝓponerek ex pũctis. ¶ Jté idẽ arg^m pót fieri ỏ tpe. ſi auferaf iſtãs terminãs. ¶ Cõtra. qz nõ ꝑt itelligi linea iter miata. z. h⁹ nõ ꝙ^t itelligere lineã nõ ſtã^{em}

T.c.11. ¶ Jté ꝓmo poſterioz. illa ſunt ꝑ ſe ꝓmo mõ: q᷑ iſũt rõne qd^{va}: vt triagℓo ieſt linea: ⁊ linee pũct⁹: ſuba. n. eoz ex his é: ſz tale ñ pót ſepari a re manẽte re: qz tũc eẽt linea ⁊ nõ linea. ¶ Jtez in ꝑn⁹ geometrie: linea é lõgitudo cui⁹ extremitates ſũt duo pũcta.

T.c.40. ¶ Jté. z. phy. ỏ rõne coꝛpis é termiari ſuperficie: ⁊ ſuperficiei linea: et linee pũcto. ¶ Ad rõnẽ ꝓmã iſtaz: q᷑ de rõne ꝓtinui é t̃min⁹. dõm q᷑ eo mõ q᷑ ponif in diffõne: eo mõ é de eẽntia ei⁹. ſ. in rõne terminãtis: nõ q᷑ linea ſit pũct⁹: ſz q᷑ é t̃miata pũctis. ¶ Per ỻ patet ad alia: qz oĩa ꝓcedũt nõ de cõtinuo ab^{tr}. ſed vt é t̃minatũ. ¶ De ifinito ꝓtrarie.

T.c.37. et infra. T.c.35. et infra. T.c.69. Sciẽdũ q᷑ actu nõ pót eẽ in magnitudine: ſic vult phs. 3°. phy. ⁊ ꝑ° ỏ celo. vbi arguit de coꝛpe graui et leui: et circulari ꝓnes mi^{tas}: qz de rõne coꝛpis é teriari ſuperficie: ⁊ ſic de alijs magnitudinib⁹. ¶ Sed vtruz poſſit eẽ ifinitũ in potẽtia? Dõm ſm phm q᷑ nõ: qz phs. 3. phyſicoꝛ. quãtã magnitudinẽ ꝓtingit eẽ in potẽtia: tãtã ꝓtingit eẽ i actu. ¶ Jſta ꝓpõ declaraf dupl'r. ꝑ°: qz potẽtia magnitudis ad augmẽtũ é potẽtia ad formã: ⁊ totũ. potẽtia ad diuiſiõez é potẽtia ad mãz: ⁊ ad ipfectõez: ⁊ ad ptes: ſz forme é t̃miare. m^c é eẽ ifinitũ: ⁊ ñ termiare: ió pót eẽ linea tãta in actu: q̃ta é in potẽtia: ſz nõ pót eẽ taz pua i actu: ſic i potẽtia. ¶ Cõtra. tũc nũer⁹ creſcẽs vadit ad formã: qz ad ſpẽz nũeri: ⁊ nũer⁹ diuiſus ad v^{tem} ⁊ mãz. ḡ q̃t⁹ eſt nũer⁹ in potẽtia: tãt⁹ poterit eẽ i actu: qỏ eſt ꝓtra phm q᷑ ꝓcedit ỻ ỏ magnitudie: nõ de nũero. Alr declaraf ppõ: q̃zuis potẽtia q᷑ eſt ad vnã formã: poſſet reduci ad actũ: potẽtia tñ ad pl'a: ſic eſt potẽtia diuiſibilis i magnitudie: nõ ꝑt reduci ad actũ: qz nõ é potẽtia vna: nec ad vnũ. ỏ nũeri diuidẽdo é potẽtia ad vnũ augẽdo ad pl'a. de magnitudie eo⁹. ¶ Cõtra. ſic magnitudo aug^{ta} é vna magnitudo. ⁊ ió ꝑt eẽ tãta i actu: q̃ta é in potẽtia. ſic nũer⁹ auct⁹ é vn⁹ nũer⁹. Si dicas q᷑ ſp é alia ſpẽs nũeri ꝑ additiõez vnitat. Eodẽ mõ magnitudo cubitalis aug^{ta} ſi vltra augek deuenik ad magnitudinẽ iri cubitalẽ. ⁊ ſic aſcẽdẽdo erit variatio ſpẽi: ſicut i nũeri. Jté nec rõ phibet q̃ſtitatẽ ꝓtinguã eẽ ifinitã: cũ ex illis ꝓtinguis ñ fiat vnũ ꝓtinuũ: ſic nec in nũeri. ¶ Jõ alr declaraf qz phs dicẽ q᷑ appõ nõ é ifinita: niſi diuiſione ꝓtraria exiſte ifinita: qz ñ pót magnitudo creſcere: niſi addẽdo ex alia magnitudine diuiſa: ſicut ſi magnitudo pedal' diuidaf: et addaf alij magnitudi pedali: nũq̃z excedet magnitudinẽ bipedalẽ: nec alr in te^{it} phs. ¶ De magnitudine ꝑfectiõis. vbi idẽ é mai⁹ qỏ meli⁹: i tali nõ é ifinitas negatiue: qz forte glibet ḡdus é diuiſibilis: nec ifinituz ꝑuatiue pót eẽ ibi: qz ibi nõ é aligs ḡdus polis termiari q᷑n terminef ifinitas ꝓtrarie i potẽtia an ſit ibi é dubiũ. ifinitas. n. talis ſm phm nullibi eſt niſi i nũero. ⁊ ibi ſolũ in potẽtia: actu tñ nõ é i effectib⁹ ſz in ỏ ſolo. ¶ Per ỻ ad ꝓmã q̃nẽ q᷑ ifinitas trãſũptiua é in cãis: qz i ꝑ° efficiẽte cãe etiã accñtalr ordinate pñt eẽ ifinite i multitudine ſucceſſiue nõ ſil'. i cãis ſm ſpẽz ſiue eẽntialr ordinatis: nec fil'. nec ſucceſſiue: qz oĩs cã iq̃ſtũ cã: vel i ỻ q᷑ cã nõ é vltima: qz vltima nihil ꝓducit: oĩs cã agẽs i v̊tute alter⁹ nõ é ꝓma: ſed ſi oẽs eẽnt ifinite: q̃libet ageret i v̊tute alter⁹. ḡ nulla ꝓma nec vltima: ſz oẽs medie: ſz oẽs cãe medie accepte ꝓnt cã^{tem} ab aliq᷑ vna cã: ỻ ñ. é aliq᷑ vl' vna iſtaz mediaz. qz tũc idẽ eẽt cã ſui ipſius. ḡ erit alia ꝓma q᷑ erit cã oĩuz: aliogn vniuerſitas cãz mediaz nõ erit cãta. ¶ Cõtra. rñſio icludit repugnãtiã: qz fil'e é ỏ cãis accñ

3°. pyh. T.c.59. et alibi.

talr ordinatis et de alijs: qz accipiẽdo oẽs patres gñantes si sint infiniti. g oẽs sunt medij: z si sunt medij. cãlitas oim erit ab aliq̃ vna cã: ista nõ est aliq̃ ista. qz si sic idẽ eẽt causa suijpsius: et argutr ibi sicut in causis
2.mec. p se ordinatis. ¶Jté ꝓmẽtator exponit sic
2to.5. p rectitudiné fortẽ itendit ea q̃ sunt vnius speciei. vt homo est ab hoie sz iste sunt cãe accñtalr ordinate: z tñ pot q̃ cause sic ordinate i eadẽ spẽ sint finite. z post dicit q̃ cãe accñtaliter ordinate sunt infinite: z sic vẽ q̃ dicat ꝓtradictoria. ¶Jté si esset ꝓcessus in cãis accñtalr ordinatis eẽt nũer9 infinitus z spés nũeroz sunt essentialiter ordinate. ergo in talibus est infinitas. ¶Item pbabatio q̃ ratio petit: qz assumit in ante i minori oẽs cãs esse medias. g̃ supponit ꝑmũ z vltimũ: aliogn ponit mediuz fine extremis. ¶Item assumit q̃ oẽs cãe medie haberẽt causaz aliã. dico q̃ nõ: sz quelibet est causata ab alia: sed nõ valet: qlibet est cãta ab alia. g̃ oẽs sunt causate ab alia. sz est figura dictionis. ꝓmutat eñ singulare in plurale. ¶Alr formatur ratio ex littera ad solutionẽ questionis q̃ causalitas mediataz sit ab vna causa: qz cuiuslibet cause medie cãlitas est ab alia prioze essentialr. nulla é causa poz eẽntialr nisi sit aliqua ꝑma eẽntialr: qz ꝑus é qð é ꝓncipio ꝓpinq9. g̃ nulla ꝑt hẽ cãlitatẽ nisi sit alia ꝑma a qua oẽs hñt cãlitatẽ suã. ¶Cõtra istã rõnẽ. in tpe et motu sunt ꝑus z posterius: et tñ nõ est ibi primuz simpliciter. ¶Ad illud respondet
T.c.18. phylosophus qnto metaphysite. capitulo de prioꝛi et posteriori. q̃ non est ibi prius neq; posteri9 nisi signetur a nobis. alibi est ꝑmũ simplr. qz iste scõs mod9 arguẽdi põt aliq̃ modo saluare poz modũ arguẽdi q̃ est cõmẽtatoris. ¶Jdeo ad argumẽta que sunt ꝓtra illum primum modũ dicenduz. ¶Ad primum q̃ illa cõsequentia valet. si omnes cause sunt medie: q̃ omniũ causalitas est ab aliquo vno. si cause sint essentialiter ordinate. in accidentaliter ordinatis. nõ valet cõsequentia. Ulr respõsio patz ex scõo modo. ordo enim essentialis requirit: q̃ omniũ causalitas sit ab vno primo. ¶Ad aliud de expositione scõa cõmẽtatoris. q̃ non est ad intentionez phylosophi duas ponit. vnam cum forte illam nõ approbes. ¶Ad tertium q̃ nõ sequitur: nisi q̃ in numeris in potentia est infinitas: nõ in actu: vt dictum est. ¶Ad aliud in antecedente sumitur q̃ cause omnes erunt medie per abnegationem primitatis z finitatis. vnde nõ accipit q̃ essent infinite cause medie positiue. ita q̃ esset aliqua prima simpliciter: z aliqua vltima: in quarum cõparatione dicãtur medie: sz negatiue per abnegationez prime simpliciter z vltime. ¶Ad vltimum q̃ forma arguendi nõ valet. vniuersitas nõ est causata. ergo aliqua non est causata: sed tenet gratia materie: quia si totalitas nõ sit ab vna causa prima: non esset aliqua vna prima omnium: nec esset inter illas aliqua prioꝛ essentialiter alia: et sic nulla esset causa alterius. ¶Ad primum argumentum: q̃ ꝑm intentionez phylosophi cause accidentaliter ordinate sunt infinite successiue posita generatione ꝑpetua: sed de causis materialib9 nõ est verũ: sed tñ tot sunt cause materiales: quot sunt predicamẽta simul exñtia: successiue
T.c.28. eni generatoz est eadẽ materia. ¶Cõtra. 7. metaphyce: generans generatur aliud ꝑpter materiã. ergo in diuersis generatis erit diuersa materia. ¶Respõsio. generãs z generatũ sunt simul. vnde i ipsis est alia materia: vt ꝑbat obiectio: sed nõ in generato z corrupto. ¶Ad aliud verum est de distantia proprie dicta ꝑm aliquam dimẽsionem in genere quantitatis: non de distantia perfectionis: sicut patet de ꝓtrarijs que maxime distant: et tamen sunt aliqua contraria que non habẽt me[m]. ¶Uel posset ꝓcedi q̃ si essent infinita agentia: nõ attingerẽt pfectionẽ extremi: nec plus ꝑbat ratio. vbi. n. infinita distantia q̃cũq; denk me[a]. nullũ potest attigere alterz extremũ ¶Cõtra. g̃ põt aliud esse et aliud medium vsq; in infinitum. ¶Item phylosophus T.c.15.
primo phyſicoꝛum contra ꝛ[illegible]dell. dicit. q̃ finitum z infinitũ in actu ẽntitati ꝓpriũt. ¶Pro ampliori solutione istius questionis. primo est notandum q̃ aliud est loqui de causis per se: z de causis per se ordinatis: cãe p se sunt que p ꝓpriã nãz: z nõ p aliqð accidens sibi causant. ita q̃ ibi est cõparatio vni9 ad vnuz. Cause p se ordinate dicunk respectu alicui9 effectus cãti ab am-

babus: ꝛ est illaꝝ triplex differentia. Ad causas accñtaliꝝ ordinatas. ꝓma est q̄ p se ordinataꝝ scđa in q̄ztuꝝ cāt dependet a ꝓma cā p accñs: nō q̄ztū ad rōnē cāndi: lꝫ quātū ad aliquid aliud. Alia differētia est q̄ alia rō cālitatis ē in p se ordinatis: eadē in p accidēs ordinatis. Segt̄ ḃ ex ꝓma: ꝛ iuxta hāc dr̄ q̄ cause p se ordinatē sunt diuerse spēi p accñs eiusdē: sed nō ꝺz: q: diuersus modus hñdi formā eiusdē spēi: sicut ignis ḫz calorē ꝛ alia: sufficit forte ad ordinē per se causaꝝ. Tertia differentia segt̄ ex scđa. s. q̄ cause p se ordinate ꝺēs necessario regrūt simul ad effectū causandū: aliqn aliq̄ rō ꝓpria causalitatis deeēt effectui. in p accñs vna sufficit. ¶ Ex ḃ segtur ad ꝓpositū q̄ si esset infinitas causaꝝ p se ordinataꝝ: illa necessario esset in actu: ꝛ simlr infinitas causaꝝ p accidēs si est: ñ ꝺz q̄ sit nisi successiue: q: nūq̄ ꝺz simlr multas cās esse tales ad ꝓductionē effect⁹. Ex hoc appet q̄re in causis p accñs ordinatis ad ḃ vt sic causent nō repugnat infinitas: lꝫ forte aliūde repugnet. causis vero p se ordinatis ex ḃ q̄ sic causāt repugnat: qđ ostēdit ḃ duplr: sꝫ ꝑm⁹ mod⁹ est ꝑm Arist. in littera sic. oīum causaꝝ mediataꝝ habentiū ꝓmū ꝛ vltimū necesse est esse omniū causatoꝝ aliqđ ꝓmū esse causatum. g̃ omniū causaꝝ mediar̄ ꝫ necesse est aliqđ ꝓmū esse cām: sed si cause sint infinite omnes sunt medie. g̃ oīuꝫ necesse ē aliquā vnā esse cām ꝓmā. Hucusq; deductio ostēdit sua ꝓpositi ex hypothesi. Segt̄ deductio ad impossibile ex eadem ipotheſi ꝑ⁰⁰ oppositū ꝓñtis. ꝛ inde oppositū añtis ḃ modo: si sunt infinite nulla est ꝓma: q̄re nulla erit cā media: ꝛ ita nulla causa. ita q̄ sumit me^m in minoꝛ negatiue p abnegationem ꝓmi ꝛ vltimi. in ꝓma ꝓpositiōe accipit media: quoꝝ ꝓmū est ꝛ vltimū. Si sic accipet in minoꝛ ipa esset falsa. si omittat in minoꝛ determinatiōem medij. videt arguere ex quatuoꝛ terminis: ꝓpter ḃ arguat vt ḃ ḫz. s. q̄ eoꝝ illud mediorū sit añs. Ad ma. q: sicut tā ꝓbabat ꝛ ꝓbatū ē in oīb⁹ ordinatis est verꝝ q̄ ipse accipit in añte. ¶ Notandū q̄ ipe ītēdit infinitatē causaꝝ sic ordinataꝝ excludere quodā modo: ex ordine. n. segt̄ ꝓmitas sicut ipe accipit in añte maioris qđ ipe declarat: ꝛ minoꝛē adiungit: ꝛ ꝛclusio nē ex eis seq̄ntē tacet. Sed ex infinitate segt̄ nullū eē ꝓmū. ꝛ ita ex ordine nullā eē causam. et hoc infert: sed tota vis rationis est in hoc q̄ sicut vbi sunt media. i. cause causate. sic eīm loquit. ḫabēti a ꝓmū et vltimū: ibi primū est causa omniū mediarum. ita vbi oīz mediaꝝ. i. causaꝝ causataꝝ oꝛ vnū ꝓmū esse causam: vel vt ꝺr̄ eui⁹ dicat min⁹ curādo de littera Arist. tota vis ei⁹ē in ista ꝓpone. oīm cārū causataꝝ cū ē aliqđ vnuꝫ ꝓmū. q̄ negaret ponēdo infinitatē. semp. n. cuiuslibꝫ eēt cā aliq̄: sed nō oīm causataꝝ: ꝓbat aūt ꝓpositio sic: causare est simplr ꝑfectiōis omni cause cāte. ḃ impfecte iest: q: inquantū causat dependet ab ālia. igit̄ illud erit in aliq̄ sine aliq̄ impfectiōe: qcgd enuꝫ est simplr ꝑfectiōis. si in aliq̄ est impfecte ē a ꝑfecto ꝓm illud: sed illud in q̄ est causare sine aliq̄ impfectiōe nō causat: q: tūc dependeret. igit̄ est ꝓmuꝫ. ¶ Cōfirmat etiā illud p illud iferi⁹. ꝓpus ꝓcipio ꝓpingus: sic ꝑfecti⁹ ꝑfectissimo ꝓpingus. aliq̄ illaꝝ cāꝝ cātaꝝ eēt ꝓxi et ꝑfectior alia. g̃ aliq̄ ꝓma. Sꝫ nec ꝓxi ꝓpositio nec ista ꝓfirmatio accipit a littera Arist. sed aliūde ad ꝓbandā ꝓpositionē cui tota sua rō innitit. Alr arguit ꝓ eadē ꝓpositiōe. rōnabile ē supponere nullū ḡdū cogitabilē simplr ꝑfectiōis eē ipossibilē vniuerso: ꝑfecte cārē sine ꝺpēdētia: ꝛ sine cāri est gradꝰ cogitabilis simplr ꝑfectionis. g̃ nō est impossibilis i toto vniuerso: sed si nō est: impossibilis est: q: qcgd nō est ꝛ est possibile est causabile. g̃ si est possibile est. ¶ Ītez causa infinite perfectionis in causando est omnino independens in causando: ꝛ ita ꝓma: sed si sunt infinite eēntialiter ordinate aliqua est infinite ꝑfectionis in causando. ergo est independens: et ꝓma in causando. ꝓbatio minoris. sp causa superioꝛ in per se ordinatis est maioris perfectiōis in causando. ergo in infinitum superioꝛ in per se ordinatis est in infinitū maioris ꝑfectionis in causando. sed ex hypo⁹¹. aliqua in infinitū est supioꝛ ista. sic igitur ponitur infinita et primum. ¶ Notandum q̄ quelibet per se causa ordinatur per se ad suum effectū: quia per se causa est per se ꝓius: per se ꝓius ē per se ordinatum. Sed si accidit ꝓpter aliq̄ impḋtū cā q̄ sit causatū: eēt. n. cā si esset incātū: tūc cau

T. c. 6. ꝛ infra.

sa eius non ordinatur per se ipsum inquã tum causa. ita causa eius ⁊ ipm non erunt cause p se ordinate: quia non inquãtũ cau se: licet sint causa: ⁊ effectus p se sic ordina ta. si aũt causatũ ab aliquo vel nõ. inquãtũ tñ causatũ p se dependet ab alia cã: puta q; ẽ instrumentũ: ⁊ dependet a principali: tunc dicunt cause p se ordinate: q; in causando ordinant: ⁊ faciũt oẽs vnã cãm sufficientẽ ¶Ex hoc appet ꝓma differentia: silr scda: q; si eadẽ rõ causalitatis eẽt in eis siue i nu mero vt in diuinis: siue in spẽ: vt in crea turis: ⁊ causarẽt eundẽ effectũ: essent p ac cidẽs ordinate vel nõ ordinate p se: ꝫ eẽnt vna causa: q; ordo est ꝓpria ⁊ posteriozis. ergo ordo in causando est prior. ptz etiam ꝫ. ¶Alia differẽtia in causis p se ordina tis. prior tenet ordinẽ suũ respectu totius speciei posteriozis vel saltẽ respectu totiꝰ modi talis habẽdi formã. Juxta scdam dif ferentiã p accñs tñ habet ordinẽ respectu indiuidui ab eo. pducti in quo ꝓiunguñt due rõnes cause ⁊ causati ab illo p accñs. ¶Jtẽ in causis p accñs ordinatis vna põt in aliqd in quo alia nõ põt: q; nõ põt se p ducere q; alia põt. Sed põt in filez in p se nam ordo p se respicit naturas. ordo p ac cidẽs indiuidua. ¶Contra. nullius inquã tũ causa est causa aliq̃: q; tunc cuiuslibet. g̃ oĩs causa est tñ cause p accñs. s. inquantũ p accidẽs ꝓiunguñt rõ cãe ⁊ causati. ¶Jtẽ igit in ordine p accidẽs pncipiũ formale quo est cã: nõ est natura: sed pncipiũ indi uiduale. ¶Jtez ordo causaꝝ p se est ordo causantiũ p se: actus sunt singulariũ. ¶Ad primũ. cause ordinate dicunt nõ q; vna cã alterius sit causa: sicut ꝓbat argumẽtũ: sed q; vna nõ inquantũ cã in ꝫ sed inquan tum talis est ꝓr altera cã inquãtũ talis cã ita q; prioritas ⁊ posteriozitas p se deter minãt causalitatẽ: nõ sic de causa ⁊ effectu. ¶Ad aliud dictũ est supra. ¶Ad primum pncipale argumentũ q; infinitũ nõ repu gnat quãtitati in genere. repugnat tñ cu ilibet speciei quãtatis. ¶Contra istud. licet hec regula non valeat. Quicqd repugnat antecedẽti: repugnat ꝯñti: tñ qñ repugnat cuilibet antecedẽti repugnat ꝯñti. ꝓbatio huius. oĩe repugnãs alicui repugnat: q; aliud inest: sicut negatiua est vera ꝓpter affirmatiuã verã. Si g̃ aliqd ꝛpugnat alig bus: hoc est: q; aliqd inest illis multis: sed nihil inest oĩbus spẽbus: quantitatis nisi quãtitas qđ est genꝰ. g̃ ⁊c. ¶Jtẽ oĩe qđ in est multis vnuoce inest eis p aliqd ꝓmũ in eis cui primo inest. Jdeo dicit q; finitũ ⁊ infinitũ in actu nõ est differẽtia quãtitatis: sed ꝙuertibile cũ quãtitate. ¶Sed finitũ ⁊ infinitũ in potentia sunt dãe quãtitatis. ¶Ad illud ꝓmi pharcoꝝ q; finitũ ⁊ infini tũ quãtitati ꝙgruũt. dr q; logtur ꝑm opini onẽ ¶Aluſſ: q; ponit finitũ ⁊ infinitũ posse esse in actu ꝑm veritatẽ: tñ infinitũ non est dãa quãtitatis in actu: ꝫ i potentia. ¶Cõ tra. cõmenta. dicit ꝓ° phi. q̃tũ est genus in finiti. ꝓbat p diffinitionẽ. q; infinitũ est q̃n tũ nõ terminatũ: sed neutꝝ istoꝝ esset vnũ de infinito i actu de q̃ tñ est ibi ꝑmo si illõ repugnaret generi quãtitatis. ¶Jtẽ finitũ in poª stat cũ infinito i poª. g̃ illa duo nõ sũt dãe q̃ztatẽ. ꝓbatio añtẽ. finitũ i actu stat cũ infinito i poª. ⁊ seq̃ finitũ actu. g̃ finitũ in potẽtia. g̃ ⁊c. ¶Ad ꝓmũ argm ꝓra aduer sariũ sufficit accipe ꝑm ipm: q; tũc seq̃ nõ incõueniẽs nisi ꝓpter dicta eiꝰ ꝑm ¶Aluſſ. si eẽt infinitũ: fiẽ ipe posuit actu extensum si ne termiꝫ ꝙgrueret quãtitati: ⁊ ita oz ipm ꝙcedere quãtitatẽ eẽ: ⁊ si hb g̃ ⁊ subam q̃ est subm eiꝰ. ⁊ ita multa: qđ ẽ ꝓra ipm: ⁊ h est intẽtio Aris. ibidẽ. ⁊ sic ptz ad argm. sic ad ꝓmũ dictũ cõmẽta. ꝑm ¶Aluſſ. quãtũ esset genus. i. cõe ad finitũ ⁊ infinitũ si esset fiẽ ¶Aluſſ. posuit. ¶Ad illud de diffinitiõe re sponsio. 2. posteriozꝝ. ante illud. Jterũ aũt speculãdũ. duplex ẽ diffinitio rei: ⁊ qđ dr p nomẽ. scda ẽ nõ entiũ ⁊ ipossibiliũ ⁊ icõ possibiliũ: ⁊ talis est diffinitio ꝓdicta ifini ti: tale aũt diffinitus repugnare põt vtriqz diffiniꝰ cũ includit opm eiꝰ. ¶Ad aliud fi nitũ in potẽtia dr: cuiꝰ q̃ntita: ẽ quãticũ q̃z accñtibꝰ nõ semp ẽ aliqd eiꝰ accipe extra: fi cut est ꝺ tenerario: sic opponit infinito in potẽtiã: nec seq̃ ad finitũ in actu. ¶Ad ali ud ꝺ linea: q; ly albedo eẽt ifinita extẽsiue eẽt adhuc i gñe fiẽ mõ. Silr si linea eẽt ifi nita. adhuc eẽt linea: q; nõ eẽt ifinita ẽten siue. ⁊ iõ linee rõ sibi cõpetit. ¶Contra. ꝓra rõnẽ linee est nõ termiari: q; termiatio est essentiale linee. iõ si eẽt nõ termiata nõ cõ peteret sibi rõ linee: q; illa linea icluderet

ca°. 15.

T. c. 7.

incõpossibilia.s.terminatiõez ꝛ nõ termia
tiõem.¶Dõm aliter ꝙ diffinitio nõ vitu
perat:qz est linee:qz nulla diffinitio vitu
perat:qz nõ cõpetit illi qõ nõ põt esse sub
diffinito sine positiõe incõpossibiliũ:sz qz
est linee recte:qz rõni recti inquãtuz linea
repugnat infinitas:tñ rõni recti simplr nõ
repugnat infinitas:lz p nãz linee q̃ subest
repugnet.nũc ibi in diffinitiõe ꝑ recta po
nit:cuiꝰ mediũ nõ excedit fines:qsi rectitu
do essentialr importz finitaté.¶Ad aliud
dõm ꝙ ibi est oppositũ:qz omniũ natura
ꝓstantiũ est determinata quãtitas in mag
nitudine ꝛ augmẽto.ꝓpter qõ intẽtio phi
est:ꝙ ignis nõ agit ꝑncipl'r i augmẽtatiõe
qz augmẽtatio est in determinata q̃ztitate:
vel ad determinatã q̃ztitaté de se i tali spẽ:
ignis nõ agit ad õterminatã q̃ztitaté de se:
sed vltra põt:nũq̃z tñ ad ifinitaz quãtitaté.
¶Cõfirmat scõa respõsio ad rõnez de aia
bus:qz infinitas actualis includit ꝓtradi
ctiõem in oibus circa deũ:ex possibilibꝰ ãt
ꝛ cõpossibilibꝰ nũq̃z segt ꝓtradictio vl' im
possibile.¶Sed numerũ esse ifinitũ i po
tẽtia est possibile ꝑm oẽs et aias sp mane
re est possibile:ꝛ sunt cõpossibilia adinui
cẽ:qz necessariũ nulli est incõpossibile:ni
si impossibili:sed infinitũ numez eẽ in po
tẽtia est necessariũ:ꝛ aiam sp manere ẽ pos
sibile:g̃ numez esse infinitũ in potẽtia est
cõpossibile huic possibili aias sp manere.
g̃ ex istis aia sp manet:ꝛ numerus aiaz est
infinitꝰ in potẽtia:nõ segt infinitũ in actu
esse.¶Item infinitas in potẽtia est in acci
piendo nõ tot quin plura:ifinitas in actu
est in accepto esse tot ꝙ nõ plura compos
sibilia:aliogn ifinita in actu possent exce
di ꝛ essent finita.Sed nõ segtur.aie fuerũt
nõ tot gn plura in accipiẽdo.g̃ sunt mõ in
actu tot:ꝙ nõ plura:qz oibus istis actu exi
stentibꝰ posset deus creare vnã aiaz:ꝛ ad
dere illis.g̃ nõ fuerũt ꝓrius tot ꝙ nõ plã.
¶Cõtra.si aie q̃ fuerũt infinitoz ꝓteritoz
hominũ nũc simul sunt in actu.aut g̃ actu
finite:aut actu infinite.si infinite habeẽ ꝓ
positũ.si finite.g̃ accipiẽdo vnã post alterã
tandẽ eẽt deuenire ad vltimã:ꝛ ita nõ sunt
infinite in accipiẽdo.¶Adẽ argumẽtũ fit
de futuris sic.oia futura si nũc simul eẽnt:
essent actu infinita:sed oia sil' erũt,ergo ac
tu infinita erũt.ꝑbatio ꝓme:nõ eẽnt actu
finita:qz tunc aliquãdo oia fozẽt accepta.
ꝑbatio secũde.futurũ erit.ꝑtvm icluditur
in subiecto:¶Ad aliud ꝙ illa ꝓpositio:ꝙ
impossibile est factũ esse ꝛẽ.verũ est de q̃
libet factione vna:nõ de infinitis q̃ habẽt
terminũ infinitũ in potẽtia.vbi sp cuz vno
facto esse necessario stat potẽtia ad aliã fa
ctionẽ:nũc aũt cũ quocunqz diuiso esse ne
cessario ꝓcomitat potẽtia ad aliã diuisiõez
qz cum quolibet diuiso esse stat necessario
vtrũqz.ita ꝙ diuisuz est totũ ꝛ vtrũqz istoz
necessario est ꝓtinuũ.ꝛ ita necessario i po
tentia ad diuisionez.¶Cõtra istud:quãdo
quelibet singularis alicuius vlis potis ẽ:
et quelibet cuilibet cõpossilis:ipsa vlis est
possibil'.¶Possibile est cõtinuũ esse diuisũ
ꝑm hoc signũ.ꝛ sic de singulis.q̃libet etiaz
singularis est alteri cõpossibilis:qz cõpos
sibile est ꝓtim sil' esse diuisum ꝑm quecũqz
duo signa.g̃ ꝛẽ.¶Ad istud videt Cõmẽ
dicere ꝓmo de generatiõe tractãdo rõnẽ
¶Democriti ꝙ nõ:q̃cũqz singlares sunt ꝓpo.9.
ꝓpossibiles:qz facta diuisiõe in vno signo
ꝓhibetur fieri in alio.¶Cõtra.aut in alio
metꝰ ꝙ nihil est:qz cõtinuũ intercipit:aut
imediato.sed nullũ tale est.Ideo aliter dr
ꝙ in eadẽ ꝑte tpis ipossibile est duas ptes
simul esse in fieri.ideo impossibile est oẽs
ptes simul fieri:licet simꝫ fit potẽtia:vt oẽs
ptes fiãt successiue.Sed sicut possibile est
quascũqz ptes tpis:vt duas vel tres diei sil'
factas esse:ita possibile est nõ tm oẽm ptez
diei:sed oẽs factas eẽ.ꝛ hoc simꝫ:lz nõ simꝫ
fuerint in fieri:nec simꝫ fint ꝓmo facte in
diuisiõe ꝓtinui possibile est simul ꝑm que
cunqz signa signata finita tñ ꝓtim diuidi:et
simꝫ eẽ diuisum:sz ipossibile est ꝙ ꝑm oẽs
ptes ꝓpter rõnẽ supza dictã.¶Ad formaz
g̃ argumẽti cõcedit ꝙ vlis est possibilis.lz
ꝓtinuũ diuidit ꝑm qõcũqz signũ:vel est di
uisum ꝑm qõlibet figillatum:sznec diuidit
nec diuisum est ꝑm omnia simul.hoc non
valz:qz si nũc est in diuidi ꝑm oẽ signũ est
actu sub tot diuisionibꝰ ad quot fuit in po
tẽtia.ꝛ ita sub infinitis:ꝛ illis diuisionibus
terminatis erũt tot diuisa esse.ꝛ ita erit oi
no diuisum.¶Ideo aliter ad formã argu
menti.quibuslibet singularibus finitis cõ
possibilibꝰ.g̃ sũt etiã alie quelibet singu-

lares finite ꝓpossibiles.ꝛ q̃cũqz singulariter signata ꝓpossibilis cuilibet singulari signate:sed tñ cuilibet singulari est alia singularis incõpossibilis:sed nõ hic determinate.nec illa:qz quacũqz diuisione necesse est stare aliã ptẽ in qua est diuisio.ꝛ ita aliqð signũ ꝑm qð tunc nõ fit diuisio.imo cuilibet sunt infinite incõpossibiles qz in quacunqz pte sunt infinite potẽtie ad diuidi.in sucᵛᵒ sp dũ durat cũ actu ꝓze:necessario ẽ potẽtia ad posteriº:sz tñ oẽs potẽtie terminant.nõ sic ħ.ibi etiã ps necessario determinata añ determinatã:ꝛ nulla cuz alia.ħ nullº ordo q̃ diuisio fit añ aliã:ꝛ q̃libz simlʼ post quãlibet lz tñ ꝛ quelibet fit infinita in potẽtia:qz pars in quã fuit diuisio vlʼ ptes in infinitũ diuisibilis vel diuisibiles.Saluaꝫ ꝓr facta diuisione in vno ꝓhibeꝫ tũc fieri in alio nõ signato:sed indetermiato: sz nõ ꝓhibeꝫ post diuisionẽ ibi posse fieri. ¶Ad aliõ argumẽtũ.1.de generatõe.vbicunqz linea est cõtinua.ergo vbicunqz est punctus cõtinuans:ꝓña nõ valet:sed segꝫ vel pũctus vel pars ꝓtinuata.¶Contra.si nõ vbiqz pũctus.g̃ aut imediate iuxta punctũ:aut mediate:sed nõ ðaꝫ ꝑmũ:nõ qz nullum ꝓtinuũ est imediatũ pũcto dato:qz ps eiº ꝓpinqor illi pũcto:sicut.6.ꝓbi.ꝓbaꝫ.q̃ nulla ps motº est ꝑma.¶Cõtra totã rñsionẽ diuisio nõ est gñatio.g̃ nõ facit aliqd eẽ actu q̃ ꝑus nõ fuit actu.lz nõ sepati.g̃ quot pũt eẽ actu p diuisionẽ:ꝛ sepati tot añ diuisionẽ sunt actu:lz nõ sepatim:ꝛ ita infinita actu in ꝓtinuo:et nũerº ifinitº.¶Ad tertiã qõnẽ dr̃ q̃ ifinitũ nõ põt itelligi a nob ꝑm ītẽtiõem ꝓbi in littera.qð patz rõne.ꝓprũ obm itellectº nr̃i est qdditas mãlis.g̃ nihil est nob cognoscibile nisi sub rõne eiº.tale nõ est ifinitũ.¶Jtẽ nihil itelligiꝫ a nobis vnica itellectiõe:nisi qð intelligiꝫ p vnam spẽm.ifinitũ nõ sic itelligiꝫ:sed multi vna post vnã.g̃ nllo mõ.ꝓbatio ꝑme ꝓpõis. oẽs spẽs itelligibiles sunt formе eiusdẽ generis:ꝛ tales sunt icõpossibiles ī eodẽ ītãti.huiusmodi g̃ plures nõ pñt fiʼ pficere in tellectũ.g̃ ꝛc̃.¶Jtẽ q̃ ifinitũ nõ põt facere in itellectu vnã spẽz.ꝓbo.oẽ agẽs agit ꝑm q̃ ens.g̃ qð cãt vnã spẽm ẽ vnũ actu:ꝛ tale hẽt vnã formã.ifinitũ aũt nõ hẽt formã:qz forme ẽ tminare.ifinitũ nõ tminaꝫ.¶Jtẽ oz vtutẽ ꝓportionari obo.potẽtia ẽ finita ī eẽndo:ꝛ p ꝓns ī opando.g̃ et obm potẽtie necessario erit finitũ.¶Cõfirmaꝫ ꝑmo ce, ꝛ mũdi.finitũ ñ põt moueri ab ifinito.itellectº mouet ab obo.¶Ad rõnẽ ꝑmã.q̃ deus nõ ẽ cogscibilis ꝑm q̃ ifinitº.qz cogscit̃ p effectº:sz nullº effectº adeqt̃ eꝛ:nec p ꝓns repsentat eũ ꝑm q̃ ifinitº ẽ.¶Ad aliud q̃ nõ valz:qz nihil signamº:ꝛ tñ nihil nõ est itelligibile:vñ diffinire qd dr̃ p nomẽ.posſumº de aliq̃ qð põt itelligi simplr̃:ñ tñ diffinimº aliqd p diffõnẽ exꝑmẽtez qd:nisi qð est simplr̃ itelligibile a nob.¶Ad aliõ q̃ sole ille:q̃z spes pñt in suis singlaribº apphẽdi p sensum sunt a nob cognoscibiles. ¶Ad aliud q̃ nõ est sile:qz locº ẽ terminº corpis ꝛ forma iqztũ tminas:corpº.q.mãz spes hẽt rõnẽ forme:ꝛ itellis rõnẽ mãe:sed si vna forma põt iformare duo:pari rõne ꝛ ifinita:qz terminatio ẽ a pte eiº:ꝛ p ħ añs est ipossibile:sz si mã posset pfici a duabus formis nõ oppositi:nõ ꝓpter ħ ab ifiniti: qz hoc ꝓcluderet ifinitam capacitatẽ mãe illius.¶Aliter q̃ ꝓsequentia philosophi intelligenda est quãdo nõ maioris virtutis est aliquid respectu mltoz q̃s paucoz: vel tanta impossibilitas respectu paucoz: quãta respectu plurũ:sic ẽ in ꝓposito ꝓbi: qz in loco ẽ eadẽ rõ ꝓtinẽtie respectu oim corpoz:ñ sic ex pte alia.¶Cõtra illa argta de obo intellis.improbatũ ẽ ꝑus.q.3.ꝓtra ꝑmã opionẽ.¶Jtẽ ꝑma ps mioꝛ.2ª.rõnis ꝓbaꝫ.Oẽ qð põt eẽ vnũ extremũ vnius ꝓpõis apð itellm põt eẽ ī itellu vnica itellectiõe simplici ꝓº.tm̃ illð qð apphẽdit intellis simplici.apphẽsione ꝓponit cũ alio. Sz polẽ est aliq̃ duo:q̃z due spes sunt in itellectu:fiẽ mõs aureº ꝓponi cũ aliq̃.3º.g̃ mõs aureº est extremũ cõpõnis:ꝛ ꝓstat q̃ mons aureus nõ intelligitur vna spẽ:cuz nihil sit extra tale vnũ:qð specie suã faciat vnã in sensu:ꝛ p ꝓns nec in intellectu:ꝛ tñ mons aureus intelligiꝫ vnica intellectiõe simplici vt probatũ est.¶Jtem si valet rõ eq̃ ꝓbat q̃ nõ possumº scire mlta sil:qz cuiuslibet scitu in actu est spes in intellectu in actu ꝓº.g̃ si ipolẽ ẽ plres spes eẽ in actu.ꝓº. ī itellu siẽ ꝓbat rõ.ipolẽ eẽt scire mlta sil.ħ ẽ flm̃ ex.2º.topicoz.¶Jioꝛ ꝓbaꝫ vt ꝑus:qz iunt eiusdẽ gñis istę spes.¶Probatoꝛ maio ca.25.

ris:cõsidero vnã ꝓclusionẽ per ſpẽm in actu:ꝛ cognosco per poſſe duas alias ꝓclusiones in hitu.Si nõ habeo ſpẽm illaꝝ duaꝝ in actu.g̃ oꝛ me accgrere ſpẽz illarũ ꝓclonũ ſz pono ꝑ poſſe q̃ finꝛᵉ eius nõ eſt extra qõ poſſet facere ſpẽm eius in ſẽſu: ꝛ ꝑ ꝓñs:nec in itellectu:vel tũc nũq̃z itelligã illã ꝓnẽ: vl̃ habeo ſpẽm in actu:ſicut de ꝑma ꝓcluſione.nec ex vtute fantaſtica põt ſpẽs illius ꝓclusionis abſtrahi:qꝛ ibi nõ poſſunt eſſe fil̃ due ſpẽs per te: ſicut nec in intellectu. ¶Cõtra 3ᵐ finitũ põt itelligi per vnã ſpẽz T.c.23. ergo ꝑ uatio eiº:qꝛ.7.metaphyſice ratio ea dẽ oñdit rẽ ꝛ ꝑuationẽ.¶Cõtrã aliud.quero de ꝓportõe ſi inteˡ de nũerali nihil eſt. Si pfectiõis qõ aliquotiẽs ſumptũ reddat aliud.nõ valet.viſus.n.infinities ſumptus non redderet ſolẽ: qꝛ alteriº rõnis. Si de ꝓportiõe finiti ad infinitũ ꝛz mouẽs ꝛ motũ.nõ valz. Si enĩ aliquid moueꝛet a finito põt idẽ moueri ab infinito:ſicut celũ a ꝺo qõ nũc mouet ab angelo.¶Cõtra rñſionẽ ꝑmi argumẽti q̃ cognoſcere poſſumº deũ ꝑm q̃ infinitus: qꝛ ꝑm te per effectus: ſed aliqs eſt effectº:cumº deus cã eſt ꝑm q̃ infinitus.ſ.creatio.¶Jtẽ ſequit q̃ intelligit ꝑm q̃ infinitº a ꝓte finis:qꝛ omne agẽs per intellectũ cognoſcit vltimũ finem ꝑm q̃ vult ꝓbus.2º.huius de cauſis finalibº.ibi.n.ar T.c.8.7.9 guit q̃ ſi fines ſint infiniti: nullũ eẽt agens ꝑ itellm:qꝛ oẽ tale agẽs cognoſcit vltimũ finẽ:ꝓpter quẽ agit:ſed nõ eſt vltimus niſi ꝑm q̃ infinitº.¶Probatio. oĩ bono finito ꝑt itelligere maius bonũ. Si ergo deus ꝑm q̃ vltimus finis nõ ſit bonũ infinitũ.ergo poſſumº itelligere maius bonũ deo ꝑm q̃ eſt vltimº finis.ſaltẽ ipſe põt:ergo aliquid ꝓter deũ poteſt eſſe ſibi met finis.ita q̃ tale erit i rerũ nã:ꝛ illud ꝓz pargumentũ Anſelmi:q̃ illud maius eſt qõ eſt in re ꝛ in intellectu ꝛc̃. ¶Cõtra aliud: illud ẽ falz.nullus effectus põt ducere in cognitionẽ cãe: niſi ſz q̃ adequaꝛ.ꝓbatio. effectº adequaꝛ cauſe:aut ꝑme ſimplr:ꝛ hoc negas: aut 2ᶜ cauſe Aut tũc illa cã cauſat in virtute ſui: ꝛ tũc eſt ꝑma. Si in vtute alteriº.g̃ ab illo altero magis depẽdet:ꝛ effectº arguitiue per demſtrationẽ. qꝛ ducit in cognitionẽ cauſe inquantũ depẽdet a cauſa.g̃ magis repſentat ꝑmã a qua magis depẽdet entitas effecᵗ. Cõſimilr arguit.ſupꝛa.in ſo.q.3ᵉ.hº li- bꝛi. ¶Cõtra aliud qõ dr̃ q̃ nihil ſignamº: ca.ꝑº. qꝛ pº.phiſr̃.ſicut lr̃e note ſunt vocũ.ſic voces paſſionũ. ¶Jtẽ nõ cõcipio nihil ꝛ aliquid eẽ ꝓtradictoꝛia niſi itelligaꝝ vtrũq; tñ vnũ per aliud. ¶Cõtra aliud iſta ꝓña ẽ bona. Dico me nihil dicere.g̃ dico aligd. Silr ſcio me nihil itelligere.g̃ aligd itelligo. ¶Beſpẽbº generũ q̃ poſſumº itelligere nũeros ĩfinitos ſi vnitas ſpẽz faceret in vtute fantaſtica poſſent infiniti numeri itelligi p ſpẽm vnius:qꝛ per ſpẽz vnibº vnitatis põt itelligi alia vnitas:ſiĉ Aug⁹. vult q̃ p ſpẽm vnius ſolis pñt itelligi vl̃ imagi nari quotquot volo ſoles:ꝛ ſic ĩfinitas vnitates:ꝛ poſſumº poſt cõponere ꝺõo.ħ nata ſũt facere vnuz.¶Cõtra aliud.ſi tenet ꝓña de coꝛporibº:qꝛ vnuz coꝛpus eodẽ mõ repugnat vni i loco ꝛ i oibº:ſed ħ eadẽ cã.qꝛ eadẽ rõ:ꝝre ſi ſpẽs nõ cõpatiẽ ſecũ vnã ꝛ infinitas. ¶Jtẽ in itellectu põt eẽ eadẽ ptãs ĩfinita:qꝛ in mã ſũt capacitates ad ĩfinitas formas reales.g̃ i inteᵛ ad ĩfinitas itenˡᶜˢ. ꝓbaº.ħ vnitas ẽ in poᵈ ad pfectiões ĩfinitas reales dr̃ntes a toto:qꝛ ẽ i potẽtia: vt ſit ps ĩfintoꝝ nũeroꝝ oꝛdiatoꝝ. Dis enĩ ps i toto hz pfectiõez realez.aliqn totũ nõ eẽt vnũ Sic etiã cẽtrũ ẽ in potẽtia: vt terminet ĩfinitas lineas.¶Ad qõnẽ ſz ꝓdicta:aliud eſt q̃rere de rõne ĩfinitatis in ſe ꝛ aliud de eo qõ ſubeſt: ſiĉ aliud eſt querere ꝺ ente p accñs: ꝛ aliud ẽ querere ꝺ eo qõ ſubeſt enti p accñs.ꝓbus.n.6º.metaphyce ꝓbat aliq̃ T.c.4.7.6 de ente p accñs: ex q̃ ſeq̃ q̃ de ente p accidẽs põt eẽ ſcia:ꝛ tñ ibi ꝓbat:q̃ de ente p accñs nõ põt eẽ ſcia.Primũ itelligit de rõne eiº in ſe.2ᵐ de eo qõ ſubẽ:vel cui ieſt.ſic in ꝓpoſito. Si q̃rit de rõne ĩfinitatis in ſe. dico q̃ oĩ mõ põt itelligi a nobis:qꝛ ipoſſe eſt intelligere aliquid ineſſe vel nõ ineſſe alteri niſi ꝓus apꝑhẽderet itellectu ſimpli ci.Sed ĩfinitum oĩ mõ deũ poſſumº itelligere alicui ineſſe vl̃ nõ ineſſe.Sed q̃liter apꝑhẽdit?¶Sciẽdũ q̃ nõ p ꝓpriaz ſpẽm: ſed p ſpẽm ſui habitus: ꝛ vnica itellectiõe ꝓ iſto mẽbꝛo vadũt aliq̃ rõnes ad ꝓncipale.¶Sz de eo q̃ ſubeſt vtrũ poſſit itelligi. ¶Dõm q̃ ĩfinitas ſic põt intelligi ineſſe alicui ſine ꝓtradictiõe:qꝛ infinitas actualis imperfectiõe:ſicut deus: ſed in magnitudine

molis

molis nō pōt ee infinitas in actu: sz in eēn tialr ordinatis nō pōt ee nec actu nec poté tia. in accñtialr ordinatis pōt in po^a: ꝛ ꝑm phos in actu nō sil: sz in accepto ee: sicut in finitū in tpe si fuit fine ꝑn^o. ¶ Infinitas ꝑuatiue non pōt itelligi i magnitudine ꝯti nua nec discreta sine repugnātia itellect^o. ifinitas negatiue pōt ee in idiuisibilib^o. qc qd ergo pōt sub ee rōnis infinitatis sine cō tradictiōe: pōt a nobis itelligi sub rōne in finiti. Sed nō ē itelligēdū nos nō posse in telligē illō qō icludit ꝓtradictiōez: qz quō tūc itelligem^o aliq̄ ee ꝓtradictoria: sed quō sic vel nō. q̄re in questionibus. 4. huius. ¶ Ad ꝓmas duas rōnes dōm q ꝙcludūt vez. vñ Damas. i sentētijs. ca^o. 4. ℔ solum possum^o scire de deo q ē ifinit^o ꝛ in cōpre hēsibil. ꝛ Aug. 83. q. q^e. 31. nec segf ex ℔ q de^o ꝙphēdif: qz i tali actu oz ee tāta itēsio nem itellectiōis i se quāta pōt ee circa tale ob̄m. ita q cogscif iquātū ifinit^o: vel ꝑm q ifinit^o ꝛ ifinite a pte cogscētis. ¶ Ad alias rōnes q diffinif ifinitū. illa ar^ia. pbāi ꝑ^m mēbz q possum^o cognoscē rōnē ifiniti in se. ¶ Ad aliud q de rōne ifiniti ē vl pōt ee ōmōstratio: de re tñ subta nō pōt ee ōmōratio. ¶ Ad aliud nō segtur. scio me nō itelli gere a. g̃ itelligo a. nō valz: tñ sequif. g̃ itel ligo aliqd. sil nō valz. Scio me nō intelli gere ifinitū. g̃ itelligo ifinit^m. Sed segf g̃ i telligo aliqd. ¶ Ad aliud q si duo corpa si mul. Cōcedo q pñt ee sil in actu ꝑmo ēt i finite spēs q̄stū est expte spēz. sil ꝛ ex pte itell's: sicut ꝓtactū fuit supra de vnitate: ꝛ il lud ꝙcedif q potētia passiua pōt ad infini tas pfectiōes: sicut cētrū pōt ee termin^o ifi nitaz lineaz: tñ nulla potētia passiua ē ad ifinitā pfectionē itēsiue. Sil ꝑ pō actiua pōt ee ad infinitos effect^o: sic sol ad ifinitas her bas. Si gñatio sit sp: nō tñ ad effectū infini tum: ꝛ tūc pōt itell's ifinita scire i hitu si es sent q ip̄sumerēt ifinitas spēs i nobis. Sed itell's nō pōt ifinitas nāl r acgrere: qz ℔ fie ret actibus suis: quos nec sil: nec successiue pōt hē ifinitos. ita q oēs trāsierint. tō nec tot spēs hē: tñ aia x^i potuit i hitu ex q de^o potuit ip̄sumē ifinitas spēs fil. ¶ Ad aliud arg^m: q p spēz vnitatis pōt itelligē q̄scūq vñtates: ꝙcedo q posset ite^rc quēcūq numez i cui^o cognitiōez pōt puenire p repli cationē vnitatis: sz nūq deuenif ad nume rum ifinitū i actu: qz nō pōt ifinities replicare vnitates. ¶ Arguméta ꝓtra aliā pōnez ꝙ^da p pte sūt. ¶ Ad ꝑ^m tñ dico q maioz est falsa: qz possuz aliq̄ itelligē q nō hñt spēm vnā. Et minoz ē falsa: qz ifinitū pōt cogno sci p vnā spēm hitus. ¶ Ad illud i oppo^m de ꝓpoztiōe: ē ibi ꝓpoztio pfectibil' ad pfec tiōem: ꝛ talis ꝓpoztio pōt ee finiti ad ifini tum. ¶ Ad auctoritates phi: q ifinita mul titudine q̄ itelliguñ p diuersas spēs non pñt itelligi a nobis. esto q itellect^o haberet ifinitas apud se. qz nō posset sil' elicere opatiōes ifinitas: nec pōt itelligēvnū post aliū: qz nō pōt ea ptransire: vel si sic: tūc nō eēnt ifinita. vñ magis vr ad itentionē phi de infinita multitudie: q illud nō pōt itel ligi. ita q ℔ post ℔. ifinitū. n. nō ꝙtingit ꝓ trāsire: sicut ēt nec ℔ posset itellect^o ifinit^o: sed ifinitū siue in magnitudine: siue i mul titudine ꝓpe dcā: vel trāsumptiue itelligi bile ē q̄stū ē de se ab itellectu potēte ipsum cōprehēdē ꝛ hr̄e rōnē qua cogscaf vtrūq est in deo altez. s. hr̄e spēz vel spēs infiniti sic vel sic. pol̄e ē nobis q̄stū ad aiam ꝛ spēz sed nō q ad acgsitionē realē spēi vel spērū. Reliquū. si licz hr̄e actū circa infinitū i mul titudine nō ē nobis pol̄e ppt defectū itel lect^o nr̄i: qz nec sil' nec successiue circa oīa: sed circa qcūq acgsitio pōtis ē: est p deuz in visiōe et^o: ꝛ de ifinita multitudine potu it ip̄sumē aie xp̄i spēs oīum q̄ de^o nouit etiā possibilū. ¶ Notādū q ifinitū ꝓtrarie in magnitudie pfectiōis a nobis ē itelligibi le. Infinitū ꝓtrarie i mūtitudine a nob itel ligi pōt itelligi duob^o modis. vl q multi tudo ifinita itelligaf tāq vnū ob̄m. vel q multa ifinita itelligātur ꝑpriis itellectiōi bus suis. 2°. ē ad itentionē phi: ꝛ certū est de actib^o itellectiōis actu ifinitis siue simūl qz virt^o nō sufficit ad tot act^o sil' habēdos: siue successiue. ꝛ ita logf Alz. hitualiter āt infinita itelligi p spēs ꝑpas nō nāl r acgsi tas. sed a deo impssas forte nō ē impossibi le: qz vbicūq nō maioz ē repugnātia plu rium q̄z paucoz ibi. Si duo sil ꝛ infinita. 4°. physicoz de cozpib^o: ꝛ vbi ē aliqd ca pax vni^o fozme alicuius generis ꝛ oīum. Intellectus ergo est capax omniū intelli gibiliū nec oēs magis repugnāt q̄z due de T.c.70.

alijs mẽbris: sicut infinitas ẽ incompossibilis alicui. ita ipsũ intelligere sub infinitate est aliquid intelligere sub cõtradictione: sicut intelligere hominẽ irrationalez.

Impossibile autẽ predicari aut species generis de ppriis differentijs: aut genus sine suis specieb⁹. Tex. cõmẽti. II Libri tertij metaphysice.

Questio Unica.

Utrum genus

predicet̃ p se ỏ dr̃ia? Q⁹ sic. hỏ p se ẽ rõnalis. g̃ rõnale p se ẽ hỏ. g̃ rõnale p se ẽ aial. Probatio ꝓme ꝙsequẽte ꝓpositio necessaria queruꝫ in necessariã. ergo per se in p se. probatio vtiusme cõsequẽtie q⁹ hỏ p se includit aial. ¶ Item hỏ p se est aial. hỏ p se est rõnalis. g̃ ꝛc. ꝓ⁹. ꝙne. sicut ex ꝓmissis necarijs ꝙ⁹ necaria. sic ex p se per se. ¶ Jté. 7. h⁹ qñ aligd predicatur de aliq̃ per se p⁹ mỏ. vnũ ꝓdicatur de alio in abstracto. iste g̃ sũt vere. hũanitas ẽ rõnalitas: hũanitas est aialitas. g̃ seqtur rõnalitas ẽ aialitas: ꝛ tũc cõcretuz ẽ de cõcreto p se p⁹ mỏ. ¶ Jté in ꝙna eẽntiali ꝓdicatũ est ỏ itellectu subti. Sz. 5⁹. h⁹ dr̃ ca. de eleméto q⁹ cui iest dr̃ia ꝛ gen⁹ ꝛc. ¶ Jté si per accñs de dr̃ia ꝛ de spẽ. ꝓbatio: q⁹ qñ aligd predicaf de aliq̃ p accñs: predicatur de quolibz p accñs: qỏ itelligiꝫ sub rõne illius: sicut snb rõne formali. Sed spẽs itelligiꝫ sub dr̃ia formali. g̃ ꝛc. ¶ Cõtra. si sic. tunc vnũ aial eẽt multa aialia: q⁹ si genus eẽt in itellectu dr̃e ꝛ aial ponif in diffõne cum dr̃ia: tũc aut idẽ aial ipoztaret̃ p gen⁹ ꝛ dr̃iam: ꝛ tũc nugatio erit: q⁹ pone rõnez aialis p aial: tũc aial est suba aiata sensibilis: ꝛ rõnez rõnalis p rõnali: ꝛ patebit nugatio. Si sit aliud aial: tũc hỏ erit duo aialia. ¶ Ad illud rñdet Aui. 5⁹. metaphy. licz genus ꝛ dr̃ia ꝓdicẽtur de toto p se: nỏ tñ significãt totũ p se: sz gen⁹ mãle: dr̃ia formale: sz vtrũq; significat ptẽ spẽi p modũ totius: ꝛ sicut mãle ẽ extra formale. sic ꝙcept⁹ gñis est extra rõnẽ dr̃ie. ¶ Ad primũ q⁹ ꝓma cõuersio non valet: sed ẽ falla ꝓmtis: q⁹ suptus nỏ hz cãz q̃re iferi⁹ sibi iest. ut suboeni pỏt eẽ cã ihereñtie ꝓdicati: sz i ꝓdicato ñ sit cã: q̃re subm sibi iest. ¶ Ad ꝓbationez: q⁹ ꝙna nỏ valz: q⁹ añs nỏ pỏt eẽ vez necessario nisi ꝛ ꝙns: q⁹ aliqn posset eẽ vez sine illo: tñ añs pỏt hr̃e cãm: q̃re ꝓdicatũ vl ꝙns sibi inest. licz nỏ ex⁹. Aliqn vl⁹ a^va. cõuerteret̃ simplr̃: q⁹ p se ꝓsuppỏit de oi. ¶ Cõsilr ad 2^m nỏ pỏt ex necarijs seq nisi necium aliqn ꝓmisse possent eẽvere sine ꝙ⁹ne. Sz ex p se pỏt seq p accñs: cũ tñ illỏ fit necium. ¶ Cõtra. p⁹ post^k. si p accñs nỏ necium. T.c.15. ꝛ.35. ¶ Rñr 1⁹ vez ẽ de accidẽtib⁹ comparati ad subaz. ỏ talib⁹ logf: q⁹ logf de cõclusióe demõstratiõis. ¶ Cõtra. pbat ibi de mõstratione eẽ ex p se. ergo logtur de premissis ꝓmis. ¶ Ad aliud q⁹ ꝓmisse sũt falsse. s. huanitas ẽ aialitas. ꝛ alia filr̃. ¶ Ad ꝓbationem: q⁹ abstractio duplex: ꝛ cõcretio duplex ad subm: ꝛ ad suppositũ. p⁹ mỏ qñ aligd denominat aligd extra eẽntiaz suam cõcretio ad suppositũ ẽ qñ aligd significat per modũ denoiantis aligd ꝓprie nãe. sicut h albe⁹ ẽ albe⁹. Sic ẽ de duplici abstractione. ¶ Ad formã. vez ẽ de ꝙcretis ꝛ abstractis p⁹ mỏ: ꝛ rỏ ẽ: q⁹ i ꝓdicatiõe i p⁹ mỏ est ꝓdicatio rõne gdtatis. si ꝓdicatũ ẽ itra gdtatẽ subti. g̃ ꝓciso q̃cũq; adh; uc ẽ de itellectu subti. Sz si fit ꝙcretũ ad subz. subz est extra. Jn 2ª ãt ꝙcretõe. ꝓdicatũ ñ ẽ idẽ subo nisi q⁹ sigñat p modũ toti⁹. iste modus auferf i ab^to. vñ dico q⁹ h nỏ ẽ idẽ ꝓdicatum subo nisi ꝓp suppo^m qỏ ab vtroq; denoiaf q⁹ ꝓdicatũ p^at formã non suppositũ. ¶ Ad aliỏ q⁹ ꝙns ñ sp ẽ de itellꝛu subti vl̃ añtis: hz in ꝙna eẽntiali. Alr̃ dr̃ qỏ dicẽ phs: cui iest dr̃ia segf gen⁹: ꝛ illỏ ẽ spẽs cui iest dr̃ia ꝛ individuũ: ꝛ ỏ idiuiduo ꝛ spẽ ꝓdicaf gen⁹ p se: non tñ sequif differẽtia per se. ¶ Ad aliud nego ꝙnam. Ad p^m q⁹ verũ est si illỏ quod est ratio itelligẽdi faciat cũ alio vnũ per accidens: non si faciat vnũ per se: sicut differentia cum specie ꝛc.

Ens autem multis modis dicitur: sed ad vnum ꝛ ad vnã aliquam naturam: ꝛ non equiuoce ꝛc. T.c.11.

Libri quarti metaphysice. Questio Prima.

Trum ens di

v

cat vniuoce de oib⁹? Q⁹ sic. 4.p⁹.c.3⁹.
in equocis nō ē cōtradictio T.c.26.
in elēcis. Ens ⁊ nō ens cō-
tradicūt. mior pbat. pbs p⁹
phy. ꝓtra pmenidē. reducit eū ad ꝟ icōue-
nies: q nō ens sit ens. dī q ꝟ facit ex ꝓces-
so q oia sūt vnuz. T.c.13. ¶ Cōtra ibi dicit phs q
ꝑm⁹ ꝓtra eos ē accipē q ens dr mltiplr. sz
si ipsi itēderēt q ens diceret simplr: tūc pe
teret phs supponēdo ꝓtra eos opp⁹ dicti
ipsoꝝ nō ꝓbatū. s. q ens dr mltiplr. ¶ Jté
q ibi sit ꝓtradictio simplr ꝓbat. ꝟ ē ꝓtradi
ctio aliqd ē ⁊ nihil ē: sz aliqd nō ē mun⁹ cōe
q̄z ens. Aui. p⁹ me⁹. ca. 5. ens ⁊ aliqd sūt no
mina mltū dcā. si dicas q nō ē hic ꝓtradi-
ctio. Tūc nūq̄z erit ꝓtradictio aligs ⁊ nullꝰ
q aligs ñ pōt hre ꝓceptū cōiorē q̄z aliqd.
¶ Jté nullū equocū pōt ⁊mediari p aliqd
additū ad ⁊minatū figñatū: ens pōt. p⁹
ma. ¶ Dē equocū ipoꝝtat actu qlibz signifi
catū. ¶ Dē deteriabile ē indr̄ns ad ꝟ. ⁊ illud
p⁹m. Alr sic dr̄ ens albū: nō eēt maior cō
tradictio q̄z dicē ens abt⁹ fine aliq̄ addito.
¶ Jté segt ꝟ est suba. g ens. añs nō pōt eē
vex fine ñte in equocis nō ē ña: q non
hñt o⁹. ¶ Jté ens pdicat de oib⁹ de qb⁹ p
dicat ꝑm vnā rōnē predicādi: q i qd. g pdi-
cat ꝑm vnū intellm abstractū. ¶ Confir
matur. q sic passio vna realis regrit subm
vnū ꝑm rē. ita vr q passio vna rōnis reg-
rat vnū subm ꝑm rōnē. ꝟ ē q sit vnū itelli
gibile vno ceptu. Quō. n. vna passio rōis
aligbus mltis ierit p se: nisi isit alicui p⁹ qō
sit cōe oib⁹ illis: sic arguit de passiōe reali.
¶ Jté act⁹ ⁊ pō sūt dr̄ie entis. g pō nō ē ma-
gis vnuoca q̄z ens: sz pō dī vnuoce: q i
pole ⁊ pole ꝓtradicūt ⁊ pole segt ad neēe
esse. Sz nec ña nec ꝓtradictio ē in equo
cis. T.c.24. ¶ Jté. 7. phy. compatio nō ē i equocis
sed ꝟ ens ē ꝓpatio. p⁹ mi. dr tū q suba est
T.c.4. magis ens accīte: ⁊ vnū accīs alio. Tū q
2. h⁹. vnūq̄q̄z ē magis tale qō ē rō alijs vt ta
lia dicant. ió pncipia sempiternoꝝ maxie
sūt vera: q aliis sūt cā ⁊itati. Sed sic ad eē
sic ad vex. g si cōparant in ⁊itate ꝓpabilia
sūt in entitate. ¶ Jté diſuz ē vn⁹ rōnis i di
uidētib⁹: ens dicit i alia. g ⁊c. ¶ Jté si ens
inte⁹ ab⁹vm vl ꝓpatū addē ens cū iferiori ē
nugatio vl ipoꝓpetas ꝑmōis. ¶ Jté. 3⁹ h⁹. T.c.10.
ens nō ē gen⁹: q ē de intell⁹ cuiuslibz: sz
si eēt equocū ꝟ vnū significatū eēt idē cuz
suba: ⁊ extra itell⁹ accīt⁹. ¶ Jté. 4⁹. h⁹: ē T.c.1.
scia vna q̄ speculat ens. ⁊ scia vna est circa T.c.25.
vniuocū subz. cui⁹ ꝓbatio ē p⁹ post⁹. In eq T.c.22.
uocis nō cadit ⁊mratio. de subo sūt ⁊mfo
nes. i eodē. ¶ Jté de subo oz ꝓsupponē vl
ꝓcognoscē qd ē. Equocū nō hz qd. ¶ Jté T.c.8.⁊.9.
4. h⁹. firmissimū oiuz pncipioꝝ ē q ipole
est idē sic eē ⁊ nō eē. pn⁹ notissimū hz ter-
minos notissimos: q⁹ pn⁹ cogscim⁹ iq̄tuz
terios cogscim⁹. sz termini equoci nō sunt
notissimi. ¶ Cōfirmat. oia pn⁹ q̄ sunt cōes
ꝓceptiones sūt de terminis trāscēdētib⁹. oēs
illi erūt equoci si ens ē equocum. ⁊ ita oēs
cōes ꝓceptiones erūt dubie. ¶ Cōtra ꝑoz
phy. si gs oia entia vocet equoce ingt: ⁊ nō
vniuoce nūcupabit. ¶ Cōfirmat. q⁹ nihil ca⁹. de spē.
vnū ꝑdicat ⁊ oib⁹ pp ifinitatē rex. ¶ Rn⁹.
sicut equocatio dr̄ apud realē phm. magis
adhuc q̄z i gñe: de cui⁹ equocatiōe dr̄. 7⁹.
phy. ¶ Cōtra logic⁹ fuit. ¶ Rn⁹. dñr mul T.c.31.
ta i logica nō logice: sic 2⁹. h⁹. in oi re mo- T.c.12.
ta ē mā. ꝟ ptinet ad phyſicū: non ad meta-
phyſicū. ¶ Jté in pdicamēt⁹ singulū incō-
plexoꝝ: aut signāt subaz aut q̄z⁹cm⁹ ⁊c. sz si
eēt vn⁹ ꝓtys cōis oib⁹ entib⁹: nō eēt illud
dcm vex: q icōplexū significās illū nō si-
gñaret subaz: nec alia. Rn⁹. singulū incō-
plexoꝝ signāntū rē alicui⁹ pdicamēti: q⁹
ibi itēdit diuidē incōplexū in pdicamēta:
sed nō icēplexoꝝ significātū aliqd trāscē
dens. ¶ Jté p⁹ phy. ens dr̄ mult⁹. idē dr̄. T.c.13.
4⁹. h⁹. ¶ Ad oēs auctes de mltū dōm q ió T.c.2.
est: q⁹ nō eq p⁹ de oib⁹ dr̄. Sz tū nō ꝓquo- T.c.4.
ce hz logicū. ita q nō fit vn⁹ ꝓcept⁹. ¶ Jté
4. h⁹ exīstūt i gñe hñtia statuz ens ⁊ vnuz.
¶ Ad illud statuz rño q ió phs dicit q ens
statuz ē qd q̄le ⁊c. q⁹ sūt ime⁹ ptes entis. ita
q non descēdit ens in alias ptes p⁹uscīz i
istas: sicut substantia p⁹ descendit i alia
q̄z in rōnale ⁊ in irrōnale. vnde illud sta-
tum nō ponit equocationē. hoc dicit Aui.
p⁹ meta. ca. 2. d. Aliter potest dici q ió ens
statum est substantia qualitas ⁊c. q⁹ p nul-
lum additum descendit in hec.

ADJ Ad questionē istā de vniuocatiōe ꝓceptus entis. Dr̄ qō é de signato nois qō est ad placitū. ro ñ pōt p rationez terīar: sz tm̄ p auctoritate vl̄ p vsuz: qz loquēdū é vt plures ex. 2°. topi^x. capi. 11. Sed cōtra. qō é. vtz positt esse vn° ꝓcept° cōis. 10. gñib° q̄cūqz nomine significet siue p ens siue p aliō nomē posse aūt eē talē ꝓceptū vl̄ nō: pōt argui rōne. Ad illud vero qō dr̄ q ꝑ^tvm é ad placituz. Rñ^r. q ad placitū é huic cōceptui hoc nomē iponē: vl̄ illud z idē nomē multis equoce: vel vm tm̄ é ad placitū: sz non est ad placitū qs cōceptus possit hr̄i cōiter istō vl̄ nō. imo ꝫ depēdet ex nā rei. Silr̄ ei qō nō pōt qs ꝓcipere nō é ad placitū q illi nomē iponat. g si nō pōt ꝓcipere aliqd cōe decē gnālissimis nō é ad placitū iponētis q aliqō nomē significet aliqō cōe decē generib°: qz ulud nō cōcipit. EJO In ista qōne vr̄ opio Aluic. p° metaphyce sue. ca. 2. d. et ca. 5°. a. q ens dr̄ p vnā rōnē de oīb° de quibus dr̄: sz nō eq̄ pmo: qz q̄dā sūt q̄si genera siue spēs entis: q̄dā vero vt passiones z̄c. Ad ꝫ é rō illa. que pma sunt ad itelligendum sunt cōissima: qz sp cōius pus itelligitur: z nō est ꝓcessus in infinitū itelligibilibus. g illud qō est p^m intelligibile simplr̄ est cōissimū simplr̄. Sed n^m é tale nisi ens: qz nullum. 10. genez est cōissimus sim^r. qz nullū pdicat de alio genere. ens g pōt hr̄e vnū cōceptū cōem. Cōfirmat hic rō: qō pmo occurrit dz eē ꝓfusuz respectu cuiuslibet vel cuiuscūqz 2° occurrētis. q̄ est ꝓcessus a cōfuso ad determinatū. Sz nullū genus est ꝓfusuz respectu alteri° gñis occurrētis 2°. g z̄c. Silr̄ sicut accñtia p se sentiuntur. ita pmo vltissima ipsoz possūt intelligi. sz illud qō est simplr̄ p^m. est tm̄ vnum. ergo illud nō pōt eē aliqō gen° cū contingat pmo occurrere aliud genus: z nō substātiaz. Jté vn° potētie est vnū pmū obiectū: qz potētia mouet ab obto fm̄ formā obiectu: z nisi hēat vnā formā nō mouebit z si intell's nō intelligit vnū: nihil itelligit. 4. ꝫ°. Sed pmū obm intell's est ens: vt ꝓ^c T. c. 10. oibus. p°. illud é p^m obiectū potētie cognitiue: sub cui° rōne itelligunt oia alia ab illa: siē pz de obo visus: sed nec rō subē: nec accidentis reptr̄ in oīb° intelligibilibus. Dices q deus é p^m obm intell's sui: nō tamen includit in oīb°. q pōt ab ipso intelligi. Contra. si sufficeret q obm p^m potētie eēt aliqō pmuz ad qō oīa alia attribuūtur: sicut d^t dicta rūsio. g deus eēt simplr̄ pmum obm intellectus: qō nō vr̄ eē verum. Jtem pz q potētia receptiua alicui° forme ad quā alie attribuūtur non é receptiua illaz aliaz: sicut de mā cōparata ad formam substātialē vl̄ accidētalē. Jtez substātia forte z deus nō cognoscūtur p ppriam spēm: quō g pfectius cognoscūtur accidente. p^m aūt obm pfectissime cogīscit z̄c. Jté alr̄ pz exprim^r in nobis ipsis q possumus concipe ens nō concipiēdo ꝫ ens in se vel in alio: qz dubitatio é qñ concipim° ens. vtz fit ens in se vel in alio: sicut pz de lumine. vtz fit forma substātial' p se subsistens vl̄ accidētalis existēs in alio: sicut forma. g p° aliqd indr̄ns cōcipim° ad vtrūqz illoz: z vtrūqz illoz postea inenumus. ita p° q in isto saluaf pzim° ꝓcept° q sit ens. Notādū q illud arg^m de obo intellect° cōcludit q ens p se includit in q̄cūqz p se intelligibili: q̄tūcūqz. n. alicui eēt idē si nō p se clauderet in eius intellectu p inde eēt q̄tum ad rōnē formalē obiectiuā: ac si accideret sibi. Sed qñ obm potētie p se accidit alicui illud tm̄ p accidēs é cogīscibile. g z̄c. Tamē iste ꝓcessus ꝫ instātiā in sensib° cōibus: q nō sūt sensibilia p accñs: tūc etiā non tm̄ deberet esse vnus cōceptus cōmunis decē generib°: sed etiā generi z dr̄ie: z vni z vo. z sic nugatio z ꝓcessus i infinitū. ADJ TJO EX Notādū q si sermo é de re ens cuilibet est idem eēntialr̄. Si aūt de cōceptu intra quē claudit: vbi ꝓcipit aliqd: vt qd in se. puta rōnalitas z vnitas z̄c. Quando autē concipiunt p modū denoiantis nō claudi tur ītra p se intellectū ipsoz: sz tm̄ concipiuntur vt iformatiua entis. Illugationem z ꝓcessum in infinitū sic vito con° ꝫ nugationē. ens aial: z ꝫ ens rationalitas z ens vnitas: nisi itelligat specv^a. cōstructio sic. ens qō é aial z̄c. nec é tunc inutilis repetitio. Sed nūqz in diffinitione fit coniunctio generis z dr̄ie i abstracto. vnde non claudit ibi idē bis: z tm̄ ipsa dr̄ia p identitatem est eēntialr̄ ens sz non formali pdicatione nec p se p° modo: sz magis p accñs: sicut ꝫ. sapia é potētia dei. Sed si arguas de ꝓces-

su i infinitū: sic aial ⁊ rōnale eēntialr i enti
tate ꝓuenūt ⁊ ñ sūt idē. g̃ dr̃nt aliq̃: ⁊ illud
alio. ⁊ sic i infinitū. ¶ Hic dico q̄ se totū ꝓueni
unt ⁊ se totū dr̃nt: q̄ ens ñ dic̄ ptē pfectōis
ipōr: sz totā: sicut idiuidua se totis cōueni-
unt ⁊ dr̃nt: q̄ spēs dicit totū eē idiuiduor
sic ergo illa rñsio q̄ negat illud q̄ cōe vnū
in multis distingr̄ in illis aliq̃ alio a se: vi-
tat ꝓcessuz in infinitū ex pte rei. ¶ Illa aūt q̄
ponit ens nō claudi i quolz cōceptu p sevi
tat negationē vbicūq; denoiatiuuz addit
enti ⁊ p̄dicationē p se vbicūq; illud subiici
tur enti: ⁊ hāc saluat eē p se scdo mō. ens ē
vnū: ⁊ tū q̄ztū ad realitatē: tā ista p̄dicatio
est p accñs. vnū ē ens: q̄z ista. ens ē vnum
idētica ē. ¶ Tūc ad istud argm̄ ꝓtra istā opi
nionē. illud addit̄ ē ens. Dico q̄ sic p idē
titatē: nō tū formali p̄dicatiōe p se. ¶ Nota
etiā q̄ illa arguēta cōcludunt. q̄ ens sit
cōe ad ens creatū ⁊ icreatū: q̄ ꝑ certū esse
de sole q̄ sit ens. dubitare aūt an sit de⁹. et
T.c.4. hic bñ cōfirmat p illud. 2. meta. Principia
sempiterno⁹ sūt vīssima. vbi vī velle vez
esse vnuocū ꝓncipijs sempitern o⁹ ⁊ ꝓn
cipiatis. Aliogn qd valet illud fm q̄ alijs
est vnuoca⁹? Tūc dr̃ q̄ ens ⁊ oia ꝺña ipz
inq̄ztū ens: vt bonū vez ⁊c. ex se sūt idēa
ad limitatū vl illimitatū: ⁊ vltra sub limi-
tato ad subaz ⁊ accñs. Et vltra. cuz ois res
cuiuslibz p̄dicam̄tu nec̄io sit limitata. ꝓpo-
sibile ē aliqd trāscēdēs formalr̄ eē spēciez
alicui⁹ gñis. ita q̄ nō denoiat o⁸ sic q̄ ipsa
sunt spēs gen⁹: sed oīno i nullo ghe sūt.
TRA ¶ Jtē. 3. h⁹. Ens nō pōt eē genus: q̄ ē de p
T.c.10. se itell'u cuiuslibet. Sed si aliq̃ mō eguoce
diref. posset fm vnū figñatū eē extra in
te^m alicui⁹. Accipiēdo. n. ens: vt figñat sub
stātiaz. ita ē extra inte^m dr̃e sicut suba. ⁊ sic
de q̄libet alio significato. ¶ Jtē oia nūera
ta ꝓueniūt in aliq̃ cōi: suba ⁊ q̄ztitas sūt di-
uersa entia: q̄ idē ⁊ diuersū ꝺiuidūt totū
ens. g̃ sūt duo entia. igit ens ē vn⁹ cōcept⁹
cōis eis. ¶ Jtē alias nō cōueniēt⁹ diuide-
retur ens i subaz ⁊ accñs q̄z in ens q̄ñ. ⁊ in
ens nō q̄ñ. q̄ nec accñs posset figñare ali
qd cōe. 9. gñibus magl q̄z ens decē gñibus
⁊ ita ꝓma diuisio entis nō eēt i duo: sz in de
cem. ¶ Cōtra. tūc ens eēt genus. pb⁹. ꝺña.
qđ ꝑpe p̄dicaf de multis p̄dicaf de eis fz rō
nem alicui⁹ vl̄is de nūero. s. vl̄iuz: sz ens p
te est hmōi. g̃ p̄dicaf fm rōnē vl̄is. nō dr̃e
q̄ nō p̄dicaf i q̄le: nec ꝓpriū: nec accñs: q̄
sūt extra eēntiā illi⁹ de q̄ p̄dicanf: g̃ vt ge-
nus. ¶ Ad ȳ rño. Porphy. ordinat libz
suū ad p̄dicamēta Ar. sicut dicit i phemio
logf g̃ de illis vl̄i⁹ q̄ aliq̃ mō iuenīūtur i
ordine p̄dicamēti. ꝓter illud pōt poni vle
trāscēdēs: qđ ad nullū p̄dicamētū ptinet:
⁊ duo vl̄ia trāscēdētia. vnū aūt dr̃ in qd. s.
ens: ⁊ aliud dr̃ i q̄le. s. vnū ⁊c. Aliť pōt dici
q̄ q̄ztū ad diuisionē Porphy. forte ens ē
genus: ⁊ vnū ꝓpriuz: sz nō q̄ztuz ad ȳ q̄ est
dicē ptē spēi. ita q̄ determinet p dr̃ia. Alr
q̄ cōparādo ad iferi⁹ pōt ens hr̃e rōnem
spēi spālissime: sicut dicit scōa rñ⁹ posit illō
ista rō ⁊c. ¶ Jtē arguit sic. Tūc gña prima
sūt spēs: nā oē illud qđ hz in suo p se itelle
ctu aliqd māle: ⁊ aliqd formale pōt ꝓprie
diffiniri p aliq̃ duo expressiua illi⁹ cōcept⁹
sed oē pmū gen⁹ ē hmōi. q̄ hz i se cōceptū
entis: ⁊ aliqd formale determinās illō cōe
ad ȳ gen⁹. g̃ est diffil^e p cōe: ⁊ illud forma-
le addtū. ¶ Ista rō nō pbat qn ens sit vni
uocū. 10. gñib⁹: sz tñ q̄ nō sit vnuocū gē-
neri ⁊ dr̃ie. ⁊ hoc pōt cōcedi: sz nō pmum.
Aliť dici pōt q̄ sicut indi^a duo se totū nūe-
ro dr̃nt: ⁊ se totū sūt vnū in spē: nec ē aliqd
reale i altero: nisi nā spēi. Sic ȳ de gñibus
sub ente. vnde pma ppō pōt negari de oī
vno cōi qđ dicit totū illud qđ iferi⁹. vera ē
aūt tñ de alio cōi qđ dicit ptē iferioris: tūc
eni determinat p aliqd qđ dicit aliā partē.
Ens aūt dicit totū qđ suba: ⁊ qđ hō: q̄ qđ
qđ est ibi ē p se ens pmo mō. ¶ Jtē arguit
sic. oē vnū i se si distinguit i diuersis disti-
guītur p alia addita sibi. Cōcept⁹ entis est
vnus de se in oīb⁹ gñib⁹. q̄ro de addito a.
aut est ens. ⁊ sic ens erit de itellectu ei⁹. s.
a. q̄z ens p̄dicat subam cuiuslibet entis. 4⁰ T.c.3.z.4
hui⁹. g̃ a. suba est ens. ⁊ sic nugatio. Si sit
nō ens: tūc oē genus gñalissimū ē formali
ter nō ens q̄z illud formale est non ens: ⁊
oīs spēs formalr̄ nō ens. ¶ Ad istud argm̄
sunt q̄tuor rñsiones. ¶ Prima 2da argumē
tum q̄ ens nō sit cōe gñi ⁊ dr̃ia. ¶ 2^a q̄ cōe
est per idētitatē: sz nō q̄ formalr̄ claudaf i
cōceptu vtriusq; sicut est cōe vni ⁊ bono.
¶ 3^a q̄ cōe est formalr̄ ⁊ eēntialr cuicunq;
nāe cōcepte: vt est aliqd in se: non tamē cō
cepte. vt denoiat aliud est formaliter cōe:

sed tñ per idẽtitatẽ. ¶ 4ª q̃ ẽ cõe cuicũq; q̃cũq; mõ p̃cepto: ꝛ hã formaliꝛ q̃s p idẽtitatẽ. Sz ẽ tale cõe q̃ descẽdit in iferiº per nihil additũ. ſz dicit totũ illõ qõ dicit iferius. ¶ Dꝛma rñsio hz dicẽ q̃ ens equoce dictu dr̃ formaliꝛ de dr̃ia. Et tũc arguẽta p̃ ꝓma opione videtur cõtra h̃. ¶ Vel ſi dicat q̃ nihil ẽ cõe dr̃e nec formaliꝛ: nec per idẽtitatẽ. Dicit q̃ dr̃ia diceret realiꝛ aliõ ab ente p̃m quãcũq; ſignificationẽ. ¶ 2ª rñio. q̃z uis h̃ euadat. tñ q̃re formaliꝛ claudituꝛ i uno ente: ꝛ nõ i alio? ¶ 3ª rñsio uitat h̃. ſed q̃re in p̃ceptu iſtiº entis. qñ. ſ. p̃cipit̃ uꝛ denotatiuu nõ claudit̃ formaliꝛ ens. nõ dicit ¶ 4ª rñsio. nullo mõ cauet nugationẽ: qñ cũq; aliq̃d addit̃ enti uꝛ aliq̃d alteri: q̃ uꝛ utroq; claudit̃ formaliꝛ idẽ p̃cepiº entis. cauet tñ p̃ceſuz in iſtãtiũ. q̃ nõ p aliq̃d aliõ additũ deſcẽdit. ¶ 3ª rñsio uꝛ. pbabilis. q̃ ex quo p̃cepiº entis ẽ abſoluꝰ nõ ẽ incõuenies q̃ claudaꝛ i aliquo q̃ p̃cipit̃ tanq̃z abſolutũ i ſe. nõ autẽ uꝛ p̃cipit̃. uꝛ denotatiuum alteriº. ſicut i albedine icludit̃ formaliter colorẽ nõ tñ i albo. uñ nõ eſt nugatio coloꝛ albus. ꝛ ſi iungaꝛ iſti. 4ª. rñº. q̃ reſpectu utroꝝ qbº eſt formaliꝛ cõe ẽ tale cõe q̃ñ deſcendit p additũ. unaꝛ nugatio ꝛ p ceſſus in infinitũ. 1ª nota. ¶ Nec cõtra iſtã eſt aliq̃d argm̃ p̃ ꝓma opione. ſufficit. n. q̃ p̃mũ intelligibile q̃ ad p̃mũ argm̃ ꝛ ppꝛium obm̃ itellꝰ quo ad 2m̃ ſit aliq̃d cõe formaliter cuilibz̃ p̃cepto abtc. ꝛ cõe p idẽtitatẽ cuicũq; q̃cũq; mõ p̃cepto: ꝛ quo ad 3m̃. ꝛ q̃ certus ſit aliq̃s de q̃cũq; q̃mcũq; concipiat q̃ illud p idẽtitatẽ ſit ens: ſz neſciat i particulari q̃ ens. nec quõ. an. ſ. formaliꝛ claudatur in ipſo: uꝛ ſic p̃cipit̃ an nõ. h̃ ẽt cõtas tam formalis: q̃z idẽtica: ſatis pbiz̃ ens eẽ genus: ſufficit ẽt cõtas idẽtica ad h̃ q̃ illa q̃bus ſit cõe. pꝓtie nũer enſ: q̃ nũerus magis rõne eẽntiaꝛ q̃z modoꝛ p̃cipiẽdi: eẽntijs aũt uno mõ p̃ceptus ẽ ens cõe formaliter. ¶ Jtẽ arguit̃ q̃ nũq̃z eẽt diffõ ſine nugatione h̃ ẽ icõueniẽs ex. 7º. h̃º. Siꝛ h̃ eẽt nugatio. hõ albº: q̃ ens ſm eãdẽ rõnẽ eſt de p ſe itellectu utriuſq; z̃ nõ ualeꝛ: q̃ nec h̃ eſt nugatio. hõ hũanº: nec ens qõ eſt cõe 10. gñibº p ſe icludit̃ in albo. uñ h̃ forte eẽt nugatio. hõ albedo. ¶ Jtem arguit̃ q̃nto hui. dr̃ia ſũt q̃ ſunt diuerſa aliq̃d idem entia. Si q̃ ꝓma gña aliq̃d dcm̃ h̃ent de eis

T.c.43.

Tñ habẽtem pdm̃.

vniuoce eẽnt dr̃ia ꝛ nõ diuerſa: ꝛ tũc nulla eẽnt diuerſa niſi q̃ dr̃ia: q̃ ſuperioꝛa decem generibº nõ ſũt diuerſa nec p̃dicta ſub illis. ¶ Rñº. Due dr̃ie oppoſite eſſent diuerſe: ꝛ duo idiuidua ſpei ſpaliſſime. Jtez̃ arguit̃ ſic. Tũc nõ eẽt negatiua immediata q̃ negaꝛ unũ generaliſſimũ ab alio: q̃ñ eſt falſum pº poſterioꝛ. pbº q̃ñe: q̃ extrema eẽnt i aliq̃ toto: q̃ nõ dz eẽ q̃ñ negatiua ẽ imediata. ¶ Rñº. non ſũt in aliq̃ toto q̃ põt eẽ mediũ remouẽdi unũ ab alio: ſicut nec duo idiuidua. ¶ Jtẽ arguit̃ ſic. oia entia attribuũt̃ ad ſubaz̃ in q̃z̃tũ entia: ſz attributo ſm q̃ attribuit̃: ꝛ ei cui attribuit̃ ñ eſt aliq̃ cõe unꝰ cũ. q̃ pdicatũ unꝰ cũ pdicaꝛ in qd. pdicaꝛ ergo de eo ſm ſe: nõ ſm hoc q̃ attribuit̃ alteri. ¶ Rñº. maioꝛ ſic itelligit̃. i. ſm entitatẽ ſuã. q̃ entia hz̃ ſe tota attribuuntur ad ſubam. uꝛ ad p̃mũ: ſz ñ iq̃ãtũ entia. i. iq̃z̃tũ ens p̃dicaꝛ de ipſis. ita. n. in qd p ſe pdicaꝛ de q̃litate: ſic ꝺ ſubſtãtia. ꝛ ſic ũa ẽ illa ꝓpoſitio. Exẽplum de ſpecieb9 nũeroꝝ. unde ſũt entia p ſubam effectiue ꝛ nõ formaliꝛ: ꝛ cũ hoc ſtat unꝰ catio. ¶ Ad q̃nẽ p̃cedo q̃ ens nõ dicatur unꝰ uoce de oib9 entib9. ñ tñ equoce: quia equoce dr̃ aliq̃d de multis. q̃ñ 1ª de qbº dr̃ nõ hñt attributionẽ adinuicẽ. ſed q̃ñ attribuuntur tũc analogice. Quia g̃ nõ hz̃ cõceptum unũ. ió ſignãt oia eẽntialiꝛ ſm p̃paz̃ rõnem ꝛ ſimpliꝛ equoce ſm logicũ: q̃ aũt illa q̃ ſignãnt iter ſe eẽntialiꝛ attribuuntur. ió analogice ſcõm me realẽ. ¶ Ad p̃mum q̃ minoꝛ ẽ falſa. Ad pbationẽ q̃ uti tur ꝛpoſitõe p̃mendis. q̃ eſt ens dici unꝰ uoce. ¶ Ad illõ in cõtrariũ q̃ñ aliqs arguit cõtra aliũ: opz̃ accipe oppoſitũ alicuius cõſequẽtis ad dcm̃ ſuuz̃ ſi ſit inoti9: ꝛ h̃ nõ eſt petere. ſz̃ pbare q̃ ita ſit ibi. ſuſtinẽtu. n. oia eſſe unũ. q̃ñ eſt dicere ens dici unꝰ uoce. Oppm̃ q̃ñtis accipit Arꝛ. q̃ ens dr̃ mãliter. ¶ Cõtra tũc uteꝛ oppoſitus in ſua ratiõe accipit. n. oppm̃ q̃ñt q̃ ens dr̃ mltiꝛ: ꝛ cõcluſio quã iferꝛ h̃. ſ. ens ẽ nõ ens: nõ ẽ incõueniẽs niſi ens diceꝛet ſimpliꝛ. ergo rõ eiº ſupponit duo oppoſita. ¶ Dõm q̃ nõ põt iferri negatio eiuſdẽ de ſe niſi accipiantur p̃miſſe oppoſite ad illud cludẽdũ. ¶ Ad aliud q̃ nõ niſi fcã diſtinctiõe utendo re p ſuba. uel p aliquo gñe determinato. Et ad pbationẽ dõm q̃ aliq̃d ꝛ aliqs ꝛ talia ſin-

cat^e sunt res scde itētiónis: z possūt ee eiusdem rōnis gbuscūq; addak: nec ē equocatio ex pte eox. Sz si sit equocatio h erit ex parte rex determinabilū. sicut dr. nullus ens aliqđ ens ex rōne rei h nō. nullus hō aliqs hō: qz res vni^o rationis ē in viroq;. C Ad aliud dōm q equiuocū nō pōt ōterminari. C Ad minorē negāda ē: vl qz ē nugatio vel repugnātia itellectuus. Sz q ad vtētes pōt determinatio fieri de equoco: qz vtūtur equoco pro illo significato vbi determinatio pōt inuenīri. C Ad aliud q ꝓña ñ valet suba. g ens nisi ens distinguak. Qō pbak: qz aut ens accipit p suba z tūc ñ valz ꝓña qz in ꝓña est ordo. si pro quantitate. tūc falsa illatio. C Ad aliud q falsuz ē sed eadē ratio pdicādi itentiónalr potest ee oium genex: lz cōcept^o sub eis non sit vni uocus. C Ad aliud q pole. 5. h^o. vno mō ē pncipiū trāsmutādi. alio mō: z ad ppōem est equocū ad res 2^c intētiónis z pme. C Ad aliud q cōparatio ꝓprie dcā ē fm magis et minus in eadē forma. h nō est fm ens. cōparatio. n. fm ens nō est nisi fm ordinem fm q aliqd vnū depēdet ab alio in entitate: sicut accītia ad subam. ió suba dr pmuz ens i cāndo accītia. Tñ pbs. 8. ethycox di cit ca. pmo. q recipit magis z min^o altera spē: lz h pōt ēdo mō fieri. C Ad aliō q pncipia corpox celestiū neče ē illa ee verissima lz eiusdē gñis. C Cōtra. si pncipijs z pncipiatis entitas vniuoca: z oia sūt pncipia z pncipiata. g z č. C Dōm q pncipia z pncipiata cōsequūtur ens nō solū i cōi. lz i particulari gñe. vñ si sint pncipia z pncipiata eiusdē gñis h̄nt vniuocā entitatē: alis nō. C Ad aliō q ens nō ē gen^s. C Dōm q nō pōt ee gen^s nō pp h q hz 2^m cōmunem: lz ens cōuertibile cū suba ē gen^s. C Ad aliō de subo vniuoco dōm q subz ē tale: lz ens nō ē h subz lz suba z illud ē vniuocū: z nō solū de illo h ꝓsiderak: lz de oib^o sibi attribuit. nō sic de subo. C Ad aliō q h ē verū qz cognit^o minus ē certissima q̄stū ad 2pōnem: tūc app^o ens hz vnā z distinctiuā rōnem: z cōponēdo ipsū cū alio pōt ee pncipiuz certissimū. C Ad pmum p opinione. Auic. dr q cōmunia sūt pmo itellecta: z decem sūt cōmunia: nō tñ ista oia sūt p^o itellecta lz suba ad quā oia alia reducūt. Et suba ē

T.c.17.

pus ñ pdicatiōe ad ōcē gña lz pus pfectiōe z cā: nec ē dare aliqđ cōe ad. 10. q pus itelligak. C Ad aliō q maior ē falsa: lz illud ē suba. Ad pbationē q p^m obz ñ opz extēdi ad oia itelligibilia pdicatē e: sic māifestū ē ō obo sē: us visus q p^m obz ñ pdicak de oibus q sētiūt a visu. magnitudo. n. ñ ē colorz lz sufficit q p^m obm sit rō cogscēdi alia: qz magnitudo ñ vr: nisi qz colorata: sic suba r^v alioz genex. C Ad 3^m dico q 2^t cogscē ō aliq̄ q ipz existit ñ cogscēdo ñ i se existit: vl i alio. Sz illō ee existē ñ est gd. lz pdicak ōnoiatiue ō eo. sic accīs: z illō pōt ō gñe accīti z eiusdē rōis ē i oib^o fb^o: vt ōnoians illa. ō ēte ät qđ pdicak i qđ ō oib^o ñ pt vnus 2cept^o 2cipi nisi i aliq̄ gñe ōteriato. Cōtra si 2^t 2cipē h ee. 2cipim^o h ee qđ. qz ñ cogscit ee nisi qz cogscit hīe aliq̄z eēntiaz z ita aliqđ qđ. C Alr dr q eadē eēntia pt 2cipi sub diuerb rōib^o 2cipiēdi: z v^o pōt 2cept^o ee cert^o aliomō ñ: ēs. n. signāt idē q suba: tñ 2tigit 2cipē eādē eēntiā sub rōe eēndi a q ponit h nom ēs z ñ 2cipiēdo illā sub rōe subalitatī a q ponit h nom suba. C Contra cogscēs aliqđ ieisse nečio alicui cogscit illō aliq̄z qditatē: z iste 2cept^o ē sibi cert^o: lz dubitat an illa qditas sit suba vl accīs: qz aliqn qcqđ tale 2cipet scirī vtz ptis. ēt ad diffōnē illi^o cui nečio ieist: l eēt ei^o ppa passio: cū ō mkit talib^o sapiētes dubitēt. vñ pm^o cōcept^o vr de ente: vt opponit ei q ē nihil ō termiabilis vltra p se vel non per se tč.

Si igitur ens z vnum idez z vna natura eo q se adinuicē cōsequūtur sicut principiuz et causa: sed nō vt vna rōne ostē sa. Tex. cōmen. III.

Questio .II.

Trum ens et

vnū signific ēt eadez nām? Qō nō: qz tūc h eēt v^m: nñ v^m est ens. C Cōsequēs ē falsum. ergo z aīs. Pequentis falsitas patet per pbm primo phyſicorum: qz improbat Permenidē qui ponit tñ vnū esse: ꝓña patz qz qñ aliqđ predicat

de aliquo cõuertibiliter ꝓdicaꝫ de eo cum dictiõe excluſiua. ¶ Rñdeꝫ q ꝓmenides. cõceſſit tm̃ vnũ determinatũ: cõtra qõ arguit pbs. ¶ Cõtra ſequtur. tm̃ vnũ. ergo tm̃ hoc vnũ. pbatio: añs ifert affirmatiuã exponẽs ꝓnitis. z negatiua exponens añtis. negatiuã ꝓnitis. pbatio ꝓmi. tm̃ vnuz eſt ens. ergo oẽ ens eſt vnũ. vltra. cõuerte. ergo hoc vnũ ẽ ens. pbatio ſecũdi. ſequtur nihil aliud ab vno. ergo nihil aliõ ab ℔ vno. pbatio. qz ex vniuerſali affirmatiua ſequtur ſingularis affirmatiua ſic. o ẽ aliud ab vno. ergo oẽ aliud ab ℔ vno. pͦ ſingulares ꝓme iferũt ſingulares 2ͨ: ſeqꝫ ergo hoc aliõ ab vno. ꝯ hoc aliud ab ℔ vno: z illud: z ſic de aliis. ꝯ prima vlis ifert ſcõam: z tũc vt prͦ. ¶ Jté diuidens nõ ſignat eãdẽ nãm cũ diuiſo. vnũ diuidit ens. pbatio ꝓmi ſi ſic. tũc cõdiuidẽs ex q̃ opponit cõdiuideꝛi eẽt non ens. z ita nõ diceret ens. ¶ Jté cuiͦ oẽs ſpẽs ſũt determinati gñis ipſũ ẽ determinati gñis: ſz oẽs ſpẽs vniͦ idẽ ſimile z eq̃le ſũt in gñe relatiõis. ergo zc̃. ¶ Jn oppoᵐ ẽ pbs. 4ͦ. huiͦ. ens hõ z hõ z vñ hõ idẽ ſignificant. pbͦ. qz nõ ſepank in gñatiõe z coꝛruptiõe. ¶ Jté ens z vnũ ꝓdicãt eẽntiã cuiuſlibz ꝯ ſignãnt idẽ. ꝓnam pbat ꝓͦr. ¶ Opio Aui. 7ͦ. metaphy. ſue. dicit q ens z vnũ ꝓdicãtur de oibͦ: tm̃ nõ ſũt idẽ ꝑm nãz: ſz ꝓz ſubz ſicut ſubm z paſſio: qz ſi vnũ eẽt idẽ eẽntialiter cũ ente: ſiue ꝑm eẽntiã: tũc multitudo eẽt nõ ens. ¶ Jté dõo. ens vnuz eẽt nugatio. ¶ Ad hoc cõmẽtatoꝛ dicit. q nõ. eſt nugatio. qz nõ ſignificãt idẽ eodẽ mõ. ¶ Contra. genus z ſpẽs ſignificãt eãdẽ nãm alio z alio mõ: z tm̃ dicto vñ ſi addaꝫ particulare ẽ nugatio ꝑm phm. 6ͦ. topicoꝝ. Jté. 5ͦ. topicoꝝ. qm̃ exꝑimiᵗ diffõ ꝓ noie erit plana nugaͦ q̃ prͦ latuit: vt ſit nã ſignificata pens z vnũ a: z modi diuerſi b. c. tũc ẽ idem dicere ens vnũ. z dicere a. a. z. b. c. z ℔ certum ẽ q dicere a. a. ẽ nugatio. ꝯ zc̃. ¶ Jtez q̃ro de iſtis modis: aut ſũt itra cõceptũ entis z vniͦ: aut extra cõceptũ ſub. q̃. cõcipiᵗ. Si extra nõ excludit nugationẽ: ſicut pbatur ſup aial hõ. ſi intra: tũc aut ille modus eſt totus cõceptͦ aut pars. Si ꝑmo modo tũc nõ ſignãnt idẽ qõ ẽ oppoſitũ poſiti. Si ſcõo mõ: pone diffõnẽ ꝓ noibͦ. tũc erit aliquid idẽ bis dcm̃: ſequtur ẽt q ab vno z ente poſſit abſtrahi cõceptͦ vnus cõmunior vel ſimplicior vtroqꝫ. z illõ erit ꝓpus dcm̃. ¶ Jté tertia rõ ꝓ opinione Auic. q ſignat idẽ alicui ꝓdicaꝫ de eo i qd: ſed vnũ denominatiue ꝓdicaꝫ de ente. Sz dr q vnũ nõ ꝓdicaꝫ denominatiue: ſz videaꝫ. ¶ Cõtra. ſi ꝓdicaꝫ in qd. tũc abſtractũ ꝓdicaꝫ de abſtracto alteriͦ ſcã abſtractiõe a ſubo tm̃. Sed vnitas. ſ. z entitas ſũt abᵗᵃ a ſubo: nõ a ſuppoſito: qz h ẽ va. h vnitas ẽ vnitas. tũc h eſt va. vnitas ẽ entitas. vl ecõuerſo: ſz h ẽ falſa qz idiuiſio ẽ de intellu vniͦ: ſz nõ de rõne entitatiſ. ꝯ nõ ſũt idẽ. ¶ Jté q̃rta rõ. ¶ Dis vnitas ẽ de gñe q̃ſtitatis. ꝯ nullũ vnũ ẽ cõuertibile cũ ente. pbaͦ ꝓme. ¶ Dis vnitas cum alia ꝓſtituit numeꝝ. ꝯ dis vnitas ẽ de gñe q̃ſtitatis. Dicit q vnũ ẽ equocuꝫ ad vnum qõ eſt ꝙuertibile cũ ente: z ad vnũ qõ ẽ ꝓncipiũ nũeroꝝ: ſed tũc hec ẽ falſa. ¶ Dis vnitas eſt determinati gñis. ¶ Et ad illud q dis vnitas cũ vnitate cõſtituit numeꝝ: falſum ẽ: niſi i cõtinuis: ſz vnum trãſcẽdẽs facit cũ alio multitudinẽ. ¶ Cõtra. q cõſtituat numeꝝ ꝓprie dcm̃ in. 10. hͦ. hic ẽ rõ numeri. ¶ Numeͦ ẽ multitudo mẽſurata vno. pbatio. nõ mẽſuraᵗ nũerus vno: niſi ſicut per ꝓte aliquotã. vnitas aũt vbicũq; ẽ: ẽ ꝑs aliquota multitudis: qz aliquoties ſumpta ipſaz reddit. ¶ Jté vbicũq; ẽ vnitas z vnitas eſt dr̃ia nũero vel ſpẽ vel gñe: z q̃ dr̃nt gñe z ſpẽ z nũero. z vbi dr̃ia ſpẽ z nũero. Sed vbi dr̃ia numero: z numeͦ. Sz oia entia dr̃nt ſpẽ. ſicut angelus ab homine. ¶ Jté cõmẽtatoꝛ. 6ͦ. ethycoꝝ paꝝ añ caᵐ de ebulia. ca. 9. 2ᵗᵒ. 80. in ꝓnͦ dicit. q nũerus ẽ mẽſura: ſiue in coꝛpib. vt in. 10. hoꝝ ibus: ſiue in nõ coꝛpib. vt i. 10. aiabͦ. ¶ Rñ ꝓp iclinationẽ ad coꝛpͦ. Cõtra. aia: qz h inclinaꝫ ad hoc coꝛpͦ nõ ecõuerſo. ſimiliter aia hois inclinaꝫ ad coꝛpͦ hois nõ econuerſo. Sillitudo patet ex 5ͦ. de cã vñ z ſingulari ad effectͦ. ¶ Jté Damaſcenͦ in ſentẽtijs. c. 54. Due nãe dñr ſub diſcreta q̃ſtitate. ¶ Suſtinẽdo poſitionẽ Aui. Rñr ad argᵗᵃ ꝓncipalia. ad id qõ dicit pbs q ens z vnũ ſignãnt eãdẽ nãm: ſubũgit ſiẽ ꝓnᵐ z cã. tũc ſic ẽ itelligẽdũ q illõ qõ ꝑ ſe ſignificaꝫ ꝑ ens: illõ dat vnũ itelligere nõ tã q̃z ꝓncipale ſignãtuz. ſz ſignificat ꝓuatiõez ꝑ

T. c. 3.

ꝑᵗᵃ. 3. huiͦ cap. 1.

ꝑᵗᵒ. 3. huius. 4. cap. 3ͦ. capi. 4.

T. c. 10.

. ſ. meta phyſice: T. c. 3.

se ⁊ ꝓuatio nō est nisi in nā.iō dat ītelligere nām ex ꝓiū. ¶ Ad ꝓmū q ꝓña nō valz hō ens hō ⁊ vnus hō: sūt idē. ḡ ens ⁊ vnuz sunt idē. ꝓbatio p instantiā: qz. 7°. hui° dī. T.c.18. idē ē nasus sym° ⁊ nasus cau°. nec segtur. ḡ symitas ē cauitas: q: ꝓtrahūtur i. 3° determinādo ad vnī. Dicit tñ q nō sic arguit. vn° hō ⁊ ens hō sūt idē. ergo ens ⁊ vnum sunt idē. Sz sic. qz nō sepant i gnatiōe ℔ ē qz gnationē ent necario cōcomitat indiuisio: tñ vnitas. s. idiuisio nō gnatur sicut ens. ita q vnitas ꝑ se terminet gnationez: qz vnū nō dicit aliā nām positiuā q̄z ens. si diceret forte aliqua ꝓpa gnatio termina retur ad vnitatē ꝑm ꝑncipalez opionem. ¶ Ad aliud: q ql̄bz suba est ens p se ꝑmo mō: ⁊ ql̄bz nā est vnū p se scdo mō. qz idiuisio statz segtur qlibet ens. ¶ Ad arg^m cōmētatoris. aut vnū p se: aut p accidens. ¶ Rñdet. p accñs dī tot modis: quot modis p se. Cōcedo q p accñs qd opponit p se ꝑmo mō. sz nō qd opponit p se scdo mō cum dicit. ḡ p aliud. Ista ꝓpō. hō ē vn° per aliud. pōt dupl'r itelligi: sicut ista: hō ē risibilis p aliō: vl' p aliud ab vtroq extremo: qd ē falsū. passio. n. iest subo pp subm: vl' p aliud ab altero: sicut hō ē risibilis p aliō a risibili: ⁊ verz est: qz p humanitatez: vñ qz hō est hō. iō hō ē risibilis. h° scdo mō ꝓcedo. sz nūc nō sequit. ḡ illud aliud ēnū p se sed segtur ergo hō de quo vnū dī p accñs est hō p se. ita q nullo mō p accñs: qz q̄ primo mō p se ī sun: tneutro mō p accñs ꝑdicto iesse pñt: qz ibi subm pp qd̄ ꝑdicatū fibi iest a neutro extremo ē aliud simpl'r: tñ ꝑm tres gradus in ꝑmo mō ē subm magis vel minus aliud a ꝑdicato: maxie qñ pars diffinitis ꝑdicat de diffinito: min° qñ diffinitio tota de diffinito: minime qñ idez de se. vñ ibi ē ꝑmus gradus ꝑmi modi. ¶ Nota. bene ꝓcedit q qñdocūq aliqd ē a. p accñs q aliquid fit a. p se: qz a. ē a. vt sic reducat p accidēs ad p se tāq̄z ad necario ꝓsuppositū: sz nūquā tenet. b. est a. p accñs. igit p aliquid qd̄ est a. p se. ita q p accñs reducat ad p se q fit cā. ⁊ hec a pte ꝑdicati. pōt. n. tota causa iherētie p accñs a. esse in subo: sicut etiā est cōmuniter in ꝓpōnib⁹ p se: q cā iherētie p se est in subo nō i ꝑdicato. ¶ Nō. n. aia est cā. q̄re ipsū iest hoi: qz tūc aialitas i ag no esset cā: sz hūanitas ē cā q̄re aial ineſt. ¶ Pōt tñ ee q iherētia p accñs ſducat ad iherētiā p se: vl' ex pte subi vl' ex pte ꝑdicati. vñ ar°° ad alterā pte ē falla ꝓpō: ſducit ā ad illā: vt ad cām sine qua nō ē va: sed nō vt ad cām necariō inferēt. Alr. n. oē p accidēs eēt necariū qz ex necario nō segtur necio nisi necariū: vñ cōuer ad ꝓcludēdū iherētiā p accñs. Si assumat ꝓpositio per se oz cōiungere aliā p accñs. ¶ Cōtra. a. est ꝓpositio p accñs. Si cōcedat. accipiet vna ꝑmissa p accñs: ⁊ illā ꝓcludes p aliā. ergo est ire in infinitū i ꝓpositiōib⁹ p accñs. Rñ° est aliqua p accñs prima q̄ nō pōt cōcludi nō prima simpl'r: qz oi tali ē alia p se prior sine qua illa p accñs nō est va. sz nō p quā vnde p° posterioz. capi. vltimo habet q cōtingit opinari pp qd ⁊ qz. vñ vbiciq est ordo ē aliqd primū in illo ordine. sz toto illo ordine sunt alia priora. Dek ēt q ēnū p aliud vñ illud q̄ aliud est vnū nō ē vnū sicut albedo nō ē alba. vel si sit vnū ē, vnuz p se primo mō: nec segtur. ḡ stādum i ꝑmo nō. n. eōdē mō ē vnitas idē sibi ⁊ subo qd̄ substat vnitati. ¶ Cōtra istā rñsionē: quia phs in isto lib. 4°. cap. arguēdo secundo T.c.14 cōtra negātes primū principiū facit hanc ꝓñam. Si nullū sit ꝑdicatū subale: sed accidētale omne itur in infinitū. ergo a simili hoc de vno. ¶ Ad illud dōm q phs arguit bñ: qz si nullū ꝑdicatū eēt p se primo mō: tūc nullū scdo mō: qz ois ꝓpositio va scdo mō p se reducit ad aliā vera p se ꝑmo mō ⁊ si neutro mō ꝑdicaret aliqd p se oia ꝑdicātur simpl'r p accñs: ⁊ tale reducitur ad aliud: ⁊ ita i infinitū. sic nō est hic. ¶ Cōtra opinionē Auic. cōtra ꝑmā rōnem segtur ex illa q ens ⁊ vnū nō cōuertunt. Hoc haberi pōt ex prima rōne p opinione: qz nō predicantur de eisdem. cōtradicit sibi ipsi: qz dicit. 7. metaphysice. ca. p°. a. ens et vnū participantur in ꝑdicatiōe: qz q̄cquid rē. ¶ Idē Boet° in lib. de ente ⁊ vno. omne ens siue cōpositū siue ñmplex est vnuz. ¶ Quātum ad tertiā rōnē ipz obiat q vnitas nō significet idiuisionē. ꝓnatio ē posterior habitu. vnitas prior nūtudine. ergo vnitas ē pars eēntialis ⁊ ps prior. ¶ Quātum ad secām ⁊ quartā dicunt q vnitas nō sit determinati gnis. sicut ipe dicit: qz tun-

hec nugatio ens vnum: qz qcqd est determiati generis gen⁹ ꝓdicaf de eo ꝓmo mó z illud genus é ens siue vniuoce siue equiuoce dicaf ens. g addédo illud determinatum enti idé bis dr quatũ ad scdam z ẽrtã. ¶ Jté si vnũ sit determinati gñis .s. ꝗtitatis. g illud genus ꝓdicaf de illo in abt⁹: et de gñe in abt⁹. ens g vnitas é entitas. de ꝓmo ad vltimũ. ¶ Jté vnũ particaf in ꝓdicatõe cũ ente: aut é cõuertibile eiſſentiale: qđ nõ põt: si sit determinati gñis spẽs: aut vnuz ꝓdicaf de ente p se scdo mó. Tũc idẽ ꝓdicatur de se p se secũdo mó: qz idez erit passio suipsi⁹. ꝟña pz. Si vnũ sit passio entis in cõmuni erit passio illi⁹ gñis in quo est vnum. z qcqd est passio supiozis é passio iferiozis. z sic idẽ passio eiusdẽ si rõnes cõcludãt. ¶ Ad ꝓmũ in oppositũ. dico qꝺ hec est vã. tñ vnũ é ens. siue vnũ accipiaf p eodẽ signato siue in cõi. ¶ Ad aliud qꝺ pmenides voluit qꝺ tñ vnũ determinatũ ens eẽt z illud imobile. ¶ Ad aliud in cõtrariũ qꝺ nõ valet. tñ vnũ. g tñ hoc vnuz. ¶ Ad ꝓbationẽ ꝓme ꝟñe ꝟcedit ꝓm⁹ ꝓcessus vsqz illuc. ꝟ ens est vnũ: sed cũ ꝓno⁹ demr ratiuũ nõ sit sincathegozema. ſz pars termini: vt habeꝫ sup ꝓza. ¶ Dõm qꝺ ꝓpositio sin⁹ris. ꝟuertit in idefinitaz: tñ de ꝟ nõ est vis. Ad exponẽtem negatiuã nihil aliud ab a. g nihil aliud ab hoc a est falla ꝟñtis: qz sequit amoto signo. z nõ ecõuerso. g sic arguẽdo destruit añs. ¶ Ad ꝓbationẽ negandũ é. Oé aliud ab a. g oé aliud ab hoc a: pp idẽ. ¶ Ad ꝓbationẽ ꝟcedo qꝺ singulares ꝓme vlis iferũt aliquas singulares 2c. oés. s. illas q sũt alie ab a. sed non iferunt oés. multa. n. sũt alia ab hoc a. que nõ sũt alia ab a. ¶ Tñ ex illis singlarib⁹ scdẽ que sequunt ex singularib⁹ ꝓme vlis. iferẽdo scdam vniuersalẽ é falla ꝟñtis ab insufficienti. fient ꝟ ois hõ currit. g ille z ille currũt ꝛc. z vltra. ergo illud aial currit z illud ꝛc. z vltra. g omne aial currit: est falla ꝟñtis. multe. n. singulares 2c vlis deficũt que nõ sequit̃ur ex singularib⁹ ꝓme vlis. ¶ Ad aliud qꝺ sim⁹ vnũ nõ ꝟuertit cuz ente sim⁹. qz vnum nõ dr de suo supposito .s. multitudine: tñ vnũ aliq mõ ꝟuertit cum ente: qz oé ens é vnũ simpl⁹r. vel ꝓm quid. ¶ Ad aliud: qꝺ illud qđ significaf p vnuz. nõ é relatio. ſz relatio supaddit̃ ei. sicut simultudo albedini. De ꝟ qre li. 5⁹. q. 2ª. vl 3ª. q mouet capl'o de ad aliqd. ¶ Ad rões cõtra opionẽ Aui. dõm qꝺ cõcedit cõuertibilitate nõ eẽntialẽ vel eẽntialr. ſz qꝺ idem sunt subo: nõ ꝓm eẽntiã: qz si sic nl'titudo ꝓm qꝺ multitudo nõ eẽt ens. qz multitudo ꝓm qꝺ multitudo nõ é vna. ita qꝺ sit eẽntial ꝓdicatio: sed vnũ accidit multitudini. conuertũtur g nõ tñ eẽntialr: vel ꝓm eẽntiam. ¶ Ad aliud Boetij qꝺ oé ens simplr vl ſz quid é vnũ: z ꝟ Auic. cõcedit. ¶ Ad aliud. cui inest indiuisio nãlr ꝓz est eo cui inest dio: z illud est pars multitudinis: tñ cõceptus nois est indio. ¶ Cõtra. illud qđ é ps per se multitudis é aliqd positiuũ ex dicti si idem eẽntialr ẽ cũ ente. ¶ Tũc vnũ ens erit nugatio. Si aũt aliud positiuũ ab illo qđ dicit ens. ꝓponaf n⁹ illi positiuo. illud. n⁹. nõ significabit ꝓpationẽ. ¶ Rñ⁰. aliđ positiuuz est: ſz qz icognitũ est. nõ inominatum vel nõ noiatũ positiue: ſz ꝓpatiue. vñ ñ tñ includit positiuũ qđ é ens. ¶ Ad alias duas simul qꝺ idẽ ꝟcludũt cõtra aliã opionẽ de vno qđ é ꝓncipiũ nũeri. Si g vnũ i cõi nõ sit determinati gñis. g nec vnũ qđ é ꝓncipium nũeri si illa valẽt. ¶ Ad formas. qꝺ si nõ põt aliud vnũ q̃z vnũ ꝓncipiũ nũeri nõ est nugatio: qz nõ est alicui⁹ gñis vt spẽs: sed vt ꝓncipiũ gñis. nec gen⁹ includitur in ꝟtellectu illi⁹: nec ens vt é i illo genere. ¶ Ad scdam filr vnitas illa nõ recipit ꝓdicationẽ p se alicui⁹ gñis. ¶ Aliꝫ. dato qꝺ sic nõ tñ in abt⁹. nec de genere nisi i abt⁹ ꝓdicaf entitas. ¶ Ad aliud .s. terciũm qꝺ est passio cuiuslibz spẽi in illo gñe: non tñ suipsi⁹. qz nõ est spẽs: nec indiuiduum. ¶ Contra Auic. aliꝫ arguit̃. qꝺ si vnitas est determinati generi ex q̃ nõ cõcedit ens et vnum idẽ eẽntialit̃. Tũc ꝟ é predicatio per se scdo mó. albedo é vna. Color é vn⁹ ex q̃ sequtur qꝺ quantitas sit posterior oib⁹ aliis ꝓdicamẽtis: qz vnitas é prior oib⁹ spẽbus quãtitatis: qz est ꝓncipiũ quãtitatis solũz. Sed vnitas é posterior oi gñe: qz ois passio est posterior subo: z vnũ é passio cuiuslibet gñeris. ergo quantitas est posterior oibus nouem gñeribus vel ꝓdicamẽtis. ¶ Jté suba é prior accñtib⁹. g prior quantitate: g põt itelligi sine quãtitate: qz sic est

vna: ⁊ sic possuz tūc itelligē eam eādem si
bupsi ⁊ diuersam ab alia: qz ille relatiões
sunt imediate fūdate sup eēntiā subē. Sz
ipossibile est itelligere idētitaté eēntialez:
⁊ diuersitaté sine vnitate essentiali ⁊ multi
tudine. ḡ talis vnitas ⁊ multitudo est sine
q̄zitate. ¶ Dicēdum ad q̄ōnē q̄ nō cōuer-
tuntur pp rationē tactā q̄ sunt scda ad p̄mā
partē q̄ōnis: que ēt fuit prima p opinione
Auicē. nisi sit vnū simplr vel p̄m qd. ḃ dis-
tunctuz cōuertūr: sicut potēcia vel actꝰ cuz
ente nō alterꝫ p se: nec sūt idē eēntialit pro
pter nugationē ⁊ pp p̄dicationē in abᵗᵒ: tū
de se: tum qz ens in abᵗᵒ p̄dicaf de aliquo.
de quo nō vnū: sicut de mltitudine. ¶ Ad
rationēs pro itentiõe phi est: q̄ ad eādē sci-
entiaz pertinet p̄siderare de subiecto: ⁊ de
passiõe disiūcta: sicut de ente: ⁊ de vno vel
de multo: ⁊ de vtraq̄ parte seorsum. vnde
ibi intendit probare q̄ ad eādem scientiā
pertinet considerare de ente ⁊ vno. ¶ Ad
hoc pbādum nō requiritur p antecedēte
q̄ vnū sit idē essentialiter entī: nec etiaz q̄
cōuertibile cū ente: sed q̄ ipsū disiunctū cō-
tra oppositum cōuertatur cum ente: ⁊ ex ḃ
segtur cōclusio phi. ¶ Et tūc ad argumen
tum q̄ nō sunt idem nec simplr cōuertibi
lia eēntialit vnū ⁊ ens: q̄ dicit phs q̄ con
sequūtur se sicut p̄ncipiū ⁊ cā. Et q̄ dicē q̄
idē est dicere ens homo ⁊ vnus hō. ¶ Di-
cēdum q̄ sūt vnū subo. q̄ idē dr cum dicit
hō ⁊ risibile. ¶ Ad aliud q̄ cuiusz suba ē
vna nō p̄m accidēs. vez est q̄ nō per aliō:
tñ non p̄dicaf pᵒ mō p se de eo: sz scdo mō
sicut passio de subto. ¶ Et pōt dici q̄ vnū
est determinati generis: sicut dicit Aui. cu
ius pbᵒ ē. accipio vnuz in gñe subē qđ est
passio illud est aliq̄ ens. aut ens in subo:
aut ens nō in subo. licz. n. hō albᵘˢ: ⁊ hō nō
albus non cō. radicāt: tñ circa hoiez albuz
⁊ non albū cōtradicūt. a simili cōtradicūt
circa ens in subo ⁊ non in subo. Si 2ᵒ. mō
tunc est suba. vl ergo eadē cuiᵒ est vnitas:
vel alia. nō alia: qz vna suba nō est passio
alteriᵒ. nec eadez qz nulla ē passio sui: sz si
sit ens in subo. ergo ē accūs in aliquo gñe
determinato. p̄cedo tūc q̄ oē vnū est dēter
minati generis. i. q̄zitatis. sicut eni oē aliu
d a deo dicit creatū. ita q̄ creatio passio
dicit p̄prietas entis creati ⁊ tū creatio est
vnius gñis: vt relōnis ⁊ determinata spēs
in illo gñe. sic vnū pōt esse determinati ge
neris: ⁊ tñ p̄uenire toti enti simpliciter vel
p̄m qd: nec eiᵒ ratio p se variaf ppt diuer-
sitatem subozꝫ qbus iest: aliogn equale et
silē non eēnt in gñe: qz isunt rebᵒ cuiuslī-
bet p̄dicamēti vel generis. vñ hoc nihil cō
cludit cōtra Auicē. ¶ Ad rōnes duas incō
trariū. Ad p̄mā rñ. q̄ ois passio p̄ter ḃ
q̄ est passio est aliqd in se. silr de relatiõe
pōt cōcedi q̄ fundaf sup oē p̄dicamētū: sz
cōsiderata vt est p̄dicamētum p̄z se pus est
q̄z p̄m q̄ est passio. vnitas aūt p̄m se p̄side-
rata p̄ior est quocūq; alio accīte. ḃz ergo
posterior sit subo mq̄zti passio p̄m se tñ ē
p̄ior. ¶ vel aliter sic. q̄ est ordo eēntialī q̄zti
tatis ad subam: ⁊ in cōparatione ad subaz
dicit quātitas p̄ior alijs accīntibᵘˢ: qz īme-
diatiᵒ iest subē q̄z aliqđ aliud accīs. Ordo
aūt aliq̄z accipit p̄z id qđ ē i ipsis eēntiale si
ue p̄ncipale ñ p̄z aliqd accītale ipsis: accīta
le aūt est sibi cōparari ad alia gña accītū.
¶ Ad aliud. q̄ si tñ itelligas subam: nō i-
telliges idētitaté nec diuersitaté. Sed si ve
lis itelligē relationē necessario p̄intelli
ges aliqd p̄us relatiõe: posteriᵒ tñ suba. s.
fundamētum relatiōis: ⁊ dabo tibi funda-
mētū. s. vnitatem: qz sicut vnitas applicata
suppōsito facit vnitatē suppoⁱᵉᵐ. ita appli
cata eēntie facit vnitatē eēntialē: ⁊ tñ vni-
tas semp ē passio: ⁊ i gñe q̄zitatis. Nota q̄
mō hoc itelligit. habes liᵒ. 5. q. 3. vel. 2. ca.
de ad aliqd. qz ēt vnitas p̄m gradus varia
tur. ¶ Contra istaz rep̄siõnē nullo alio in
tellecto alterius gñis ab hoie ⁊ asino pōt
formari ḃ ppositio vā. ll hō ē hō: ⁊ hō nō ē
asinᵘˢ affirmatiua nō ē vā: nisi ex idētitate
terminoꝝ siue extremoꝝ: nec negatiua ni
si ex diuersitate. ḡ idētitas ⁊ diuersitas pri
us itelligit. ¶ Rñ. ḃ ē ordo. p̄mo p̄cipit
hō cōcipit asinᵘˢ. 2ᵒ. concipit hō est hō. asi-
nus est asinus. ⁊ per has affirmatiuas pri
mas: vl p alterā istaz p̄cipit negatiua. hō
nō ē asinᵘˢ. hoc hētur nō p̄cipiēdo aliq̄
extrema alioꝝ generū. post hoc p̄cipit p̄mo
homo ē vnᵘˢ asinus est vnᵘˢ: ⁊ post ḃ scdo.
asinus est sibi idem: ⁊ hō sibi. 3ᵒ. qz vnus ⁊
vnus hō ⁊ asinus sūt multa: p̄ter diuer-
sa. vñ falsuz est illud. vitas affirmatiue est
idētitas extremoꝝ. ⁊ negatiue est diuersi-

tas. ĩmo magis ecõuersõ: vt patz ex dictis.
¶ Notãdũ q hec qõ de ente z vno habet tot difficultates. ¶Prima an vnuz dicat aliqd posituum. si sic. Scda an cõuertat cum ente. si sic. 3a an illud qđ conuertit cum ente sit vnũ qõ é principiũ numeri. vel sit aliqd simplr trãscẽdens. Quarta an aliquã aliã rem dicat ab ente: z hoc é cõe dum de oib⁹ transcẽdẽtib⁹. vo z bono zc. vel si vnũ pncipiũ numeri dicat aliã rem ab eo cui⁹ est: z hoc ptinet ad qstionẽ de predicamẽtis si dicãt diuersas essẽtias.

Quantum ad pm habes supra. q.2a. ibi nõ in sũma.
¶Et cõfirmat p Aluic.3°. metaphyce sue. 3°.ca. Si qs dixerit q multitudo cõponit ex reb⁹ que nõ sũt vnitates: sicut ex hoib⁹ dicentibus q he res nõ sunt vnitates: sz res subte vnitatib⁹: sic etiã nõ sũt multitudo: sed res subte multitudini. g̃ pter humanitatem vnitas que est p se pars multitudis est aliquid posituum. ¶Cõfirmat. priuatio nullam pfectionẽ ponit. vnitas ponit. qđ pbatur: qz in quolibet pfectũ é ipsũ qz nõ ipsum. Diuisio. n. vbiqz notat iperfectiõez tum qz in iperfectiõib⁹ nũquã reducũtur aliqua ad sũmũ tale: sicut nec est summuz malũ: sed oia vna reducũtur ad summum vnum: tuz qz priuatio nõ recipit magis et minus. aliqd aũt é magis vnũ alio: vt simplex cõposito. Aui.3.meta.cap.2.g.q dicatur priuatiue Az.10.metaphyce.c.4. ppt magis sensibilez eẽ multitudinẽ. z Aluicẽ. 3°.metaphysice.cap.3.b. multitudo prior é ad imaginandum. T.c.9.

De secundo sic Aluic.3°. metaphysice.ca.2.g.z. 7°.lib.ca.p°.a. nec valet illud cõtra de diuisiõe p vnũ z multa. nõ. n. é diuisio ppzie p opposita. Aui.3°.metacc.ca.6°.q nullomõ in se opponũtur: sz est. q dicerek ens: aliud ens aliud entia. sic põt diuidi vnum z vna. ita q multa ppzie nõ sunt ens: sz entia: z ita q nõ sit vnũ. sed vna ipsa multitudo: sed nõ solũ est ens in aia: sed in re pzo pzie ens est z ppzie vna. Aui.3°. metaphysice.cap.5.b.q opponãtur. z.10. metaphysice.ca.4. Ari. dicit illa opponi: vt indiuisibile z diuisibile: z vt cõtraria: vt extẽditur cõtrarietas ad disperationẽ: nec talé que é inter diuersas spẽs. sed. q. iter idiuidua q̃ ppzie dicit dic retio. vnitas. n. nõ tollit multitudinẽ: nisi qz ponit vnitatẽ. 3°. metaphysice. Aluic. cap. 6. ¶Ad tertũ ũ articulũ pceditur sic. vr. n. pmo q vnuz pncipiũ nũeri nõ cõuertat cũ ente: qz vt pbatur supra vnitas q é pncipiũ numeri é vnitas ptinui. T.c.9.
¶Confirmat. 3°. physicoz: Nũerus causatur ex diuisiõe cõtinui. ¶Itẽ pm nũeri ñ est vnitas: qz ab illo icipit nũerare. sic enim qnqz eẽt pm senarij: qz ante senariũ nũeratur. g̃ pncipiũ é. qz ptinet in se nũez: sed hoc nõ est nisi ptinuũ: qz tm ex eius diuisione fit nũerus: tm triplex é nũerus sensibil: mathematicus z formalis. vltim⁹ é in non cõtinuis: sed nõ nisi in pticipãtib⁹ aliquid idem: qz qõlibet mẽsurat aliquo eiusdem gñis. vnitas hic mẽsurat. ¶Itẽ Aui.3. metacc.5.b. Numer⁹ nõ est multitudo: qz nõ pt in vnc. ¶Cõtra tlud segtur: q sicut é dare minimũ in nũeris. ita in cõtinuis: qz vtrobiqz in actu: sed nõ in potentia. pñs é cõtra Az. ¶Cõfirmatur 4°. sup Ben. 3°. de intellectiõe senarij: q intellect⁹ respuit corpuscula oba a fan⁹. qz illa sũt diuisibilia vnitates idiuisibiles. ¶Itẽ gcgd continuitatis é in cõtinuo totũ manet in ptibus realr. z nõ manet vnitas illa q prius. g̃ illa cõtinuitas nõ est eẽntialr illa vnitas. pbatur pma: qz alr diuisio videret eẽ vere gñatio. Silr nihil é ibi nouum: vt vr nisi pũctus terminans. ¶Itẽ eẽnt tres species vnitatis: sicut sũt cõtinuitatis lõgitudo: latitudo. pfunditas. ¶Itẽ quõ albedo hodie et cras alia i eodẽ qzto erũt duo. ¶Itẽ vnitas pm nũeri veri⁹ pt cũ puncto qz ptin⁹: qz ime pt p situ est pũct⁹. ¶Itẽ accns ñ põt abstrahi a p se subo. qz per ipsũ diffinitur. nũer⁹ aũt abstrahit a ptinuo: qz arismetrica poz est geometria. pmo h⁹ z pmo posterioz. ¶Itẽ argumẽta pus facta in quarta rõne p opione Aui. cõtra pbatiões prime opionis. sic cãtur. nõ sequit g̃ tm sic. nũerus é. n. pm ipsos corpis celestis cum igne q nũqz fuerũt eiusdẽ cõtinui ptes. ¶Rñ°. oia cõtinua inquantum ex pte cõtinui nata sũt fieri vnum: licet nõ fit aliquãdo possibile propter formas pectissimas cõtinuorum. ¶Contra secundam probationez. si vnitas totius est principium numeri: T.c.68. T.c.42.

q̄ ꝓtinet ꝓtes que diuise faciūt numer̄: ⁊ cumulꝫ nūeri vnitas ē ꝓncipiū illi⁹ est ps. ergo vnitas totius ē ps nūeri cāti p ei⁹ diuisionē: sed post eius diuisionē sūt due vnitates ꝓtiū diuisar̄: ⁊ ꝑter h̄: vt ꝓbatum est vnitas totius. igit̄ est ꝓncipiū. ⁊ ita ps. ḡ binarius erit trinarius. ¶ Rñ°. nō tm̄ est vnitas ꝓncipiū: q̄ ab illo ĩcipit numeratio: ꝫ q̄ ipsa ē p se ps nūeri: ⁊ in potentia ad formā ei⁹ nullus aūt nūerus est p se ps nūeri: vt habet ab Aui. 3°. metaphy. 5. c. vñ sex sūt semel sex. nō bis tria. ¶ Nō dr̄ ō triplici nūero nō cogit: q̄ illa diuisio pōt eē penes numerata: q̄. ſ. nūerus est h̄oz vel illoz nō penes alia ⁊ alia rōnem numeri in se: sicut idē nūerus ē sensibilis ⁊ ma⁹: licꝫ alr̄ ⁊ alr̄ ꝓsideret⁹. ¶ Nota. ꝑm arg^m cōtra hāc opionē tāgit dubiū. An vnitas sit omnino non extensa: sicut nec anima.

idem h̄et Aꝛ. 5. metaphisice T. c. 19.

Quantum ad tertiū articulū. relicta opinione hic ꝓius improbata notādū q̄ eiusdē nō sunt due vnitates. Auicē. 3°. metaphyce cap̄lo. 3°. ergo in q̄cūq; est vnitas que est ꝓncipiū nūeri in illo nō differt realr̄ ab illa vnitate q̄uertibili cū ente: semp tm̄ cōceptus vnitatis trāscēdētis gña^or est q̄ ex se idifferēs ē ad limitatū ⁊ nō limitatū. vnitas aūt determinati gñis necessario ꝑtat aliq̄d limitatū: sicut ⁊ q̄dꝫ q̄d est in genere q̄cūq;: sed vbi est vnitas ꝓncipiū numeri. ¶ Rñ°. aut i quolꝫ creato: q̄ cuiuslꝫ creati est vnitas limitata: ⁊ tūc subm illius vnitatis ē ens creatū q̄d diuidit in decem genera: aut tm̄ erit in suba. ꝓp illud arg^m supra. vbi arguit̄ ꝓtra Auic. Et tūc tm̄ suba vt est genus gñalissimū erit subm vnitati talis: ⁊ nō aliq̄ q̄titas. Nec accñtia posteriora: ne alia accñtia ponāt̄ priora q̄titate. vnitas. n. est simplr̄ ꝓmus accñs: q̄ primum in q̄titate que ꝓma est respectu aliorum. Istius diuisiue forte ꝓma ps est verior: q̄ arguēta ꝓ 2ª. satis soluūtur post. Nec vnitas ꝓncipiū nūeri ponit̄ ꝑus vnitate trāscēdente. Si ergo illa vnitas trāscēdens pōt eē vt passio posteriozꝛ genez accidētiū: q̄re nō vnitas q̄ est ꝓncipiū nūeri nō repugnāte sua ꝓzitate iter accidentia. ¶ Cōfirmat. nō vr̄ cōtra primitatē accñtis ieſſe subiecto posteriozꝛ: nō vt ꝓmo subo: sed vt ꝓtēto sub ꝓmo. dummō primū subꝫ fit aliq̄d cōe ad subm simplr̄ posterius et simplr̄ ꝑus. ¶ Tenēdo ḡ ꝓmā ꝓtem diffiūctiue: segtur q̄ in omni creato vnitas conuertibilis cū ente realr̄ nō differt ab vnitate de genere q̄titatis: ꝫ semp vt dcm̄ ē conceptus vni⁹ trāscēdentis fit gña^or: q̄ vero nihil pōt esse ps numeri nisi iquātū limitatū: q̄ de rōne partis ē possibilitas ad formam toti⁹: ⁊ vnū iquātū q̄uertibile cuꝫ ente nō dicit limitationē. Ideo ex tali inquātum tale nō fit numerus: nec mltitudo aliquo mō vna: ꝫ sola aggregatio: sicut habetur in Henrico de gādauo. de denario q̄dicamētoꝛ. vnitas vero q̄titatis q̄tuꝫ q̄ p se dicit aliq̄d limitatū. ō est ꝓ se pars numeri: ⁊ ois multitudo: ſi numerus tm̄ ē in anima: nō ꝫ parte realē: ꝫ tm̄ vnitate vt ī te^r. ⁊ sic est limitata. vñ in re nulla est vnitas nisi transcēdēs: ois ḡ multitudo creatoꝛuꝫ realr̄ est nūerus: licꝫ nō inq̄ztum ex vnis vnitate q̄uertibili cū ente: ſ ꝫ inq̄ztuꝫ ex vnis de gñe quātitatis: que due vnitates nō sūt due realr̄ in creaturis. vt dcm̄ ē. Sed hec positio ꝫ negare deū ⁊ creaturā esse duo dualitate que nūerus est: vel multa aliq̄ vna multitudine: q̄ ois multitudo vna nūerus ē. Sed tm̄ ꝓcedet ipsa duo eē aggregatiōe: nō q̄ nō ꝓueniunt in aliquo vno vt ī ente: sed q̄ aliq̄ vnitas dei est illimitata: q̄d est ꝓtra rōnem partis numeri. ¶ Sed quō ē tūc nūerus ꝑsonaꝛ ī diuinis ¶ Rñ°. q̄ ē limitatio distinctionis ⁊ remotio iperfectiōis. ꝑ ꝓmū est ḃ ⁊ nō aliud. per scōm ē sic pfectū. ⁊ nō oino. ꝑm est vnitati: vt ē ps nūeri: nō 2^m. sic ꝫ quō soluit̄ duo ꝓmissa. ¶ Itē hec positio si non vult ponē vnitatē creatoꝛ realr̄ eē accñs ꝫ ponē eā nāliter saltē posterioꝛē quocūq; ente cui⁹ est: ⁊ ita nō differre gña ꝑm eēntias. cuius contrariū tenet̄ in gnto. q. 4. ¶ Rñ°. nulla vnitas realis est in gñe q̄titatis. nec etiam vt ꝓncipium: sed tm̄ modo forte vnitas vt intelligitur: ⁊ est pars numeri que ē quantitas rationis non realis.

Quantum aūt ad 4^m articulū si ue de vno trāscēdēte siue de vno ꝓncipio numeri. ꝑ Auic. fuit nūeri denotatio q̄ ois nūerus sit accidēs. ¶ Itē sicut arguit 3. meta^cc. ca°. 3°: q̄ vnuꝫ

nec genus nec dr̃ia est: sed p̃supponit nāliter ens in actu specifico: z est in illo nō sicut ps: z impoſe est eē fine illo. hic vr̃ difficultio accñtis. ¶Item. 7. metac. ca. p°. multitudo inq̃tuz hmōi nō est vna. ¶Contra duo sūt argumēta Ari. cū p̃firmatiōe p cōmētatorē. ¶Item illud hic supza de idētitate. ¶Jtē omnis pfectio fimr q̃ est entis in quātuz ens pfectiozi mō é in pfectiozi ente p°. qz pfectissime i p̃mo ente hic sūt simpliciter pfectiōis: suba est pfecti° ens simpliciter. g̃ pfectiozi mō vna q̃z accidēs. sed hoc non eēt si acñs esset idē vnitati eēntialiter: z nō subsātie. qz tūc p̃mū ens nō haberet pfectissime omnia: qz nō sibi idē eēntialiter. ¶Sed hec rō est cōtra rñsionem que daref ad rationē cōmētatoris: q̃ statur in secūdo: nō in p̃mo. ¶Item omnis pfectio q̃ est in effectu si é illimitata: ita q̃ entis inquātuz ens formlr est in cā: z pfectius q̃z in effectu: hic sūt talia z suba causa accidētis zc̃. ¶Item acñs sicut p̃m esse p̃supponit subm ens: ita p̃m vnitatē p̃supponit subm vnū. ¶Item si vez ponatur obm intellectus: z bonū volūtatis: sequit q̃ ens erit sātū intelligibile p accñs z diligibile. hoc vr̃ incōueniens: qz ens primo imprimitur in anima p̃m Auicē. p°. metaphysice. ca°. 5°. z esse maxime diligimus. ¶Hec ratio vr̃ contra cōcedentes primā propositionē suppositā sustinēdo opinionem Auicē. ¶Ad arguēta in ꝓrarium. ad p̃m. q̃ signt eādem nām sicut passio ē eadem nā subiecto vel significās ens p se. z vnuz ex cōsequenti sicut nomē ipositum passi[m] importat subm. ¶Ad primā rōnez non separant sicut passio z subm. ¶Contra. ꝓtradictio vr̃ q̃ separētur: q̃ non eēt si eēnt due res cū sint absolute. ¶Item eadem g̃natio vr̃ lapidis entis: z vnius zc̃. Aliogn q̃cūq̃z generatur suba erūt simul due vel. 10. generatiōes: sed vna nō terminatur p se nisi ad vnam eēntiaz. ¶Ad primam forte maiozis potentie é posse facere res absolutas oio iseparabiles sine cōtradictiōe q̃z nō posse: qz primū est supza duas dr̃tas alias. s. vnitates separabiles alias inseparabiles. alr nó posset nisi tātum sup vnam dr̃iaz. s. sup vnitates sepabiles. Exē plum. maiozis potētie é posse facere res p se entes cōpossibiles: z aliquas nullo mō compossibiles: q̃z tātum posse facere vnū mēbrum. Aliter nō est cōtradictio ens fieri sine vnitate zc̃. sicut nec itelligit Auicenna 5°. metaphyce. quiditas é tantū qditas. ¶Ad 2m. nó est eadem g̃natio nisi suba p se alia nō generant nisi per accñs: qz ꝓsequūtur ad subam generatā sicut de aliis p̃dictis b°. ¶Ad 2m argum. cuiusz suba é vna p se nō p̃mo° sed 2°. etiā p̃z Ari. qz ista sunt passiones entis inq̃tū ens. Ad argm cōmentatoris stādū est in scō. nō in primo. ¶Si obijcit ꝓtra hoc qz. 10. h°. ens z vnū equalr ꝓsequūtur oia zc̃. ¶Rñ°. Equalitas ꝓportiōis est iter ens z vnum: qz sicut aliqd ꝓsequit ens. sic ꝓportiōabilr vnū cōsegtur ipsū. Sed nō é equalitas in ꝓdo h z illa: ita q̃ sit equalitas i ꝓsecut. regre ex positionē ibi in. 10. ¶Cōtra. si vnū ex sua rōne sit accñs entis. g̃ cuiz enti erit accñs. ¶Rñ°. vbicūq̃z erit accñs: sed nō cuilibet p accñs est idē: sed substātijs z aliis a se fic p accñs e[t] q̃ nō idē eēntialr. sibi aūt est idē eēntialiter. ¶Ad aliud de pfectione simr. ¶Rñ°. pfectiōes simlr q̃ p̃supponūt vbi cunqz nām entis p se cōpletā i se nō magis idētice insūt enti p se q̃z enti in alio. nisi illud ens p se sit infinitū. tūc. n. qcqd ei ineſt magis idētice ieſt q̃z cuilibz alij. Ratio primi é: qz tales pfectiōes ex rōne sui semper sunt accñtia. sic. q̃ ex se nō hñt plus idētificari substātijs: q̃z vt accñtia. Sed si sint alicui nō accñtia: vel plus idētificent q̃z accidēntia. ℔ est pp illimitationē suba in q̃ sunt: q̃zuis āt suba creata ponat alia vnitiue cōtinere. puta oia fine qb° sua eēntia nō itelligitur: pfecta tñ illa q̃ ex rōne sua sunt extra eēntiā: nō cōtinebit vnitiue. cuiusmodi sunt ista. ita q̃ distinctio vnitiue ꝓtento z p̃cedētium int[m]. silr z p̃ñtiū nulla vr̃. ¶Ad aliud de cā. forte vez est de cā effectiua nō originātē: vel saltē nō de subo: z tūc ista accidētia effectiue causant a. pducēte subaz. Aliter q̃ maior est vera de pfectiōe simplr illi[ta] que. s. ex rōne sui nō exit gen° p se entis: nec cadit in accñs. Aliter nō est vā: nisi de cā simplr infinita. ¶Ad aliud de subo. Unitas nō est accñs p̃ñs eē: sed tñ eēntiā: sicut forte ipm esse est accñs: tale accñs tñ gdatē subi p̃supponit nō aliquā dispo-

4. me. T.c.3.

T.c.6.z.7

tionē addītā. Aliud nō ē nisi ꝓtra tenētes ꝓpotheſim de obto. Aliter illud argm̄ ē cō tra alios: qz quātūcūqz ſit idētitas realis vni tatis p entitatē nihil valet ad ſaluādū ens p ſe intelligi. ſi vex ſit obm: qz tāta dſia eſt q̄ztuz ad intellm: ac ſi eēt dſia realis qz iſti ſunt ita diuerſi cōcept⁹ de vero: ⁊ de ente q. ſi eēnt due res in eodē. ¶ Dzo illa opinione Aluic. ſūt illa q̄ ponūtur. in. 5°. q. de nūero p̄dicamētoz. ¶ Cōtra ſcōaz opinionem q̄re ibi. Silr alia ar⁹ ad q̄ nūc eſt rn̄ ſum ſūt aliquo mō cōtra ptē oppōm de cō tinentia vnitiua: qz ſaltē entitas ꝓzor ē nāliter illis pfectiōib⁹ vnitiue cōtētis. argue batur g̃ de illa inquātū ꝓzor ē. ¶ Contra opinionē Aluic. arguit: qz impoſſibile ē aliq̄ mutuo ſibi accidē. g̃ vītas nō eēt vna: nec vnitas va: ⁊ h̄ ē q̄rere qs ſit ordo p ſe iſtoz accītū: qō p̄m: qō ſcōm. ⁊ ita ſcōm nō erit ſubm p̄mi. ¶ Jtē p ceſſus in infinitū. qz iſte res in aliq̄ ꝓuenīt: ⁊ nō ſunt oio idē. g̃ in aliq̄ dſnt. q̄ro g̃ quoz illud adhuc erit alia res ab vtroq;. ⁊ cōueniet cū illis: ⁊ differet ⁊ erit dare q̄ ēt: ſic infinite res. ¶ Jtē plura- L.c.50. litas nūq̄z ponēda ē ſine neceſſitate. 1. phy. h̄ nulla neceſſitas. p°. iſta ex rōe ſui nō ſūt accidentia: qz cū p̄m eādē rōnē formali ſint in deo eēnt ibi accītia. g̃ q̄ ſint accītia n̄ erit niſi qz ſuba nō pōt ea vnitiue cōtinē. Sed ſi alia pōt vni^vc contin̄e. multo magis iſta que oēm entitatē ſeparabilr ſequūtur. g̃ ⁊c. ¶ Jtē q̄ mō poſſet de⁹ ſepare ab h̄ ſuā entitatē: ⁊ dare ſibi aliā: tūc videret q̄ manet idē ⁊ aliud. ¶ Ad p̄mū iſtoz: fic oz p̄m aliā ptē dare ordinē iſtoz p̄m nām: ita q̄ vnuz imediati⁹ ieſt eēntie q̄z aliud. ita dabitur hic ordo: ⁊ tūc ens p ſe denoiabit a q̄libet. p̄mū ēt forte a poſteriozi: ſz poſteriuſ a poz nō: niſi p accīs. ¶ Ad 2^m p̄z rn̄ſio ſupza. vbi rn̄ſuz ē ad illud arg^m de ꝓceptu ēntis p gd diſtinguit. ¶ Ad 3^m vr neceſſitas q̄ gcgd ē poſteri⁹ gditate pfecta in ſpē ſua accīs ſit: ſi illud ē receptuū accītū. p hoc excludit de⁹. ¶ Nota g̃ q̄ arg^m de obo intellⁱ ſimplr cōe ē vtriq; ptī. Sr illud de ordine iſtoz. ſr alia pōt aliq̄ mō adduci: eo mō q̄ ponit ibi dſia. ¶ Nota etiā q̄ opinionez iſtam de diuerſitate reali nō oz imponere Aui. licz Auer. videat ſibi iponere. q̄cūqz enī dicit Aui. 3°. metaphyſice ſue vl. 7° de hac mā exponi pōt q̄ accīs ē gcgd ē extra p ſe itellectū gditatis: ſicut ipſemet logtur in ſuo. 5°. gditas ē tn̄ gditas: nec vīs nec ꝑticularit ⁊c. h̄ ē n^m iſtoz actu icludit̄ in ite^v gditatē. Sz q. pz⁹ nāliter ꝓſupponit gditatem: ſz forte h̄ nō necio ponit q̄ ſint accītia: ſz vnitiue ꝓtēta. Suſtineri g̃ pōt opio illa de idētitate reali ſic. q̄ ſic eēntia diua i finitas pfectiones ꝓtinet: ⁊ oēs ꝓtinet vni^vc ſic q̄ nō ſūt alie res. ſic eſſentia creata pōt aliq̄s pfectiones vnitiue ꝓtinē: tn̄ q̄libz i do eſt infinita. ⁊ iō ꝑbe nō pōt dici ps vni⁹ totalr pfectiōis. Nec ab aliq̄ pōt ſumi rō gn̄is et dſie q̄ ſp p ſe iporter ptē pfectiōis ſpēi pōle ⁊ actualē. ⁊ iō pfectiones limitatā i creatura q̄lz pfectio ꝓtēta limitata ē: ⁊ limitatio eēntia ꝓtinēte fz totalitatē cōſtit⁹. iō q̄lz p̄t dici ps pfectiōis: nō tn̄ realr dſns q̄ ſit alia nā ſed alia pfectio realr alie^tc inq̄z nō cāta ab itellu: nec tn̄ tāta q̄ztā itelligim⁹: cū dūr diuerſe res. Sz dſia reali mior. ſi vocet dſia realr ois nō cāta ab itellu. Ex^m h⁹. q̄le i cōtinuo i q̄ ſūt mlte ptes. iſta mlitudo ē realr ſic q̄ nō cāta a rōne: n̄ tn̄ tāta q̄ztā h̄ itelligim⁹ diuerſe res: ſz mior realr: qz mlitudo nō ſimplr diuerſoz: ſz aliqlr diuerſoz: in vno tn̄ toto ꝓtētoz. Sic itellige hāc dſiaz hic niſi q̄ h̄ p idētitatē q̄lz pfectio ꝓtēta eſt ipſa ꝓtinē: lz h̄ vt pcise nō ē illa vt tota. In ꝓtinuo aūt nlla ps simplr p idētitatē ē ipſū totū de iſta ꝓtinēta vni^va ⁊ dſia ꝓtētoz. q̄re. ⁊c. ¶ Ad arg^m g̃ i ꝓtra^m. ¶ Ad p̄m n̄ ē negatio: qz diuerſis pfectiōib⁹ noīa iponunt q̄re nulla i p^c ite^v alteri⁹ claudit. ¶ Ad 2^m denoiatio ꝑbe ē: qz ꝓſupponit nā i ſe pfcā nō tn̄ denoiatio ab alia nā: qz hic vni^vc cōtinet. ¶ Ad tertiū. dicere oēm nūez ſubarum eſſe ſubam: vr icōueniēs. qz illa foz^a nūeri q̄ numer⁹ ē ens ⁊ vn⁹: nō ē aliq̄ ſubſtātia. pōt. n. ſubſtātijs adeſſe ⁊ abeſſe ipſis manētib⁹. g̃ ois nūer⁹ ē accīs: ſed nō ois vnitas niſi illa ſola q̄ ē accītis. ¶ Contra. quō ſuba ē ps accītis: cū totū nō poſſit i aliquo eē: niſi ps ſit i aliq̄: ⁊ ita niſi ſit accīs. ¶ Rn̄. nūer⁹ rōne diſcretiōis q̄ forma ē eius ē accīs. vnitates vo n̄ ſūt p ſe ptes ei⁹: qz ipſe ē foz^a ſimplex: ſicut a⁹ accidēs: ſed vnitates ſūt q. ptes ſubti ei⁹. qz ſubm eius eſt aliqd cōtinēs ptes in gb⁹ ē nūer⁹ p ſe. nō aūt in aliq̄ vna: ⁊ hoc diſtinguit nūerū

ab alijs accñtib⁹. ¶Contra. si subm ei⁹ hēt ptes. g̃ est q̃ztū: q̃ q̃z^tc: nō illa g̃ continuitate. ſ̄ negas. ¶Ad 4^m pz: quō ꝯcludit accidentē: hoc ē extra eēntiā p se. ¶Ad qntuz. multitudo non ē vna p se p⁹ modo sic ītelligē inq̃ztū: sed p se 2°. ē aūt ens p⁹ modo ergo non idē p se intellectus entis ⁊ vni⁹. ¶Ad ar^ta ꝓra opinionē in qōne de distinctione ꝑdicamentoꝝ. quere ibi rñsionem. ¶Contra istā viaz scḋam vī seq ex ipsa q̄ nihil pōt perfici ex diuersis essentijs. p⁹. q̄ ratione eēntia creata pōt vnitiue continere aliquā pfectionē: eadē ratione ⁊ oēm: sine q̄ non potest eēntia eē pfecta. ⁊ ita nulla dīa subaꝝ. q̄ ratione etiā vnū accñs continet: vt vnitatē nūeralē: eadē ratiōe ⁊ alia ⁊ ita quelibet erit simplex non hñs ī se mlt̄as eēntias. ¶Rñ⁹. ꝓ̄ō concludit p viam sepationis. p^cc. si a. trāsmutat manēte b. h

p⁹ phy^c. dīnt eēntialr. ſ̄ me^m ē de loco de mā respe
T. c. 29 ctu formaꝝ de suba respectu q̄ztitatis. vl
et. 27. tra. qñ forte ē ītrāsmutabile: adhuc nō concludit idētitatis eēntialis: sicut ē circulus semp eēt in aere: sz tūc considerandū si aliquid eiusdē rōnis sit alibi. ⁊ ibi sit accñs. g̃ hic: q̄ qō vni est accñs. illud manēs eiusdem rōnis nulli ē suba. Ex^m de pspicuitate in celo ⁊ elto. vltra. qñ forte alibi nusq̄z inuenit: ascēdēdū ad eius genus: ⁊ alicui⁹ alterius: ⁊ ꝑsiderandū ē de illo qō p se re-

7. meta. spicit illud gen⁹. si ē eēntialis ꝙuctio: q̄n
T. c. 29. oñdit de alia spē compate ad aliā spēz. ver bi gr̃a. Socrates iunior dicit. si forma circuli nunq̄z eēt extra mām aureā. adhuc aurum non eēt de eēntia circuli. g̃ nec ꝓma via valet nec scḋa. h g̃ est vtēdū. 3ª. Si ī se habet figura in gñe ad mām sensibilē ī genere: ⁊ circulus ad hāc mām auri. ⁊ quelibet alia figura ad suā mām. Sed de eēntia triāguli non ē lignū. g̃ a sili: nec de eēntia circuli auz. demus q̄ fit ꝓportiōabilitas. Al gbusdā addit q̄ ista habēt ꝓpas virtutes actiuas: ⁊ ꝓprias actiones: tūc non est continētia vnitiua. q̄ etiaz aliqḋ ꝓius pōt esse sine aliq̄ posteriori in existētia actuali tūc non ē continētia talis. exemplificāt de forma elementari respectu formē mixti. ¶Contra hāc additionem. Si alia eēntia pōt in se ꝓtinere plures pfectiones diuersas formales: ⁊ q̄libet consequit ꝓpa virtus actiua: ⁊ ꝓpria actio: ꝓmū tūc nō valet nec scḋm: q̄ semp pfectio superioris pōt īuenīri sine hoc inferiori. ergo nunq̄z vni^vc cōtinebāt. Alīs pz: q̄ in alio inferiori inueniūtur. ¶Ad argumētū illud de cōpositione diceret forte ab aliq̄ q̄ nunq̄z pōt cōcludi cōpositio ſbē: nisi ex mā vna ⁊ formavnaꝝ ⁊ mā cocludit ex trāsmutatiōe: sed de accidentib⁹ ē aliud: q̄ manēte vno nō variato aliud qñq̄z variat: ⁊ quādoq̄z econuerso. ¶Nota p. 3⁹. argumento. Ad qō rñdetur supra q̄ nūer⁹ est accñs simplex non hñs mām nec formā: sicut nec albedo. g̃ est eēntialiter discretio si illa est in reb⁹: tūc suba hic vna: ⁊ suba illa vna sunt subm. pri^m discretionis: nec ē vnitas pars discretionis: nec pars subi: q̄ subm discretionis nō ꝓintelligit quātū: cū discretio sit prima quātitas que sibi inest: sed ꝓintelligit h substātia vna: ⁊ illa substātia vna. ¶Cōtra. ergo qūo saluaꝝ q̄ vnitas ē pars nūeri. ¶Rñ⁹ nūerus sumit tūc non ꝓ⁹ discretiōe tm̄ q̄ est eēntialr nūerus habēs partē ⁊ ptē: sed ꝓ⁹ cōpōsito ex illa discretiōe ⁊ ꝓximo susceptiuo in subo. i. vnitatib⁹: ⁊ illud totuz cōpositū est sicut caro quāta: ⁊ sicut huius totius assignaꝝ ps hic caro: ita ⁊ nūeri vnitas: nā vnitas formalr non hēt rōnē ptis: sed p partē discretiōis fundatā ī ipsa fit ps. sicut pz de carne. ¶De illa ꝓtinētia vni^va sciendū. q̄ nihil vni^vc continens mutabile est ꝑm illud qō continet: q̄. n. hic eēntia ideo continet istā. g̃ si nō ꝓtinet fit nō hic. ¶Item licet vnitiue ꝓtinēs nō possit mutari eidē nūero ꝑm aliqḋ ꝓtentū: tamē aliud pōt fieri contīns aliq̄ illoꝝ contentorum: ⁊ non alia sicut sensitiua respectu intellectiue: ⁊ si illud aliud possit eē eiusdez speciei. cū isto tūc argueret ex diuersitate illius ad istud: sicut si aliqḋ idē nūero mutaret. ¶Rñ⁹. que sustinet posse ꝑbari cōpositionē p mutabilitatē in vno: alio non mutato non vī sufficiēs. si de magis ⁊ minus in eadē forma ponaꝝ idētitas realis. ¶De vnitiue ꝓti^rc si compet ad multa ad que vnita fieri semp compantur est qō: an ipsa inq̄ztū sic illimitata sic compet: vel in quantū limitate ꝓtinēs hāc pfectionē. verbi gr̃a. Si deus inq̄ztū infinitus in pfectione omni creat omne causatū: si eēntia ani

me inq̄ztū

me iĉ̃ztũ illi^c ꝓtinẽs oẽs pões fit imediatũ ꝓncipiũ opãdi. si albedo ẽ obm visus: sensus cõis ⁊ itellect⁹. videt ꝙ sic de oib⁹ istis qz tale ꝓtinens est cã alterius ordinis: q̃ pfectio ꝓtenta esset cã: qz deus equoca: ⁊ pfectio ꝓtẽta vnitiue ca. ¶ Jté si limitatũ iĉ̃ztũ limitatũ ꝓ: multo magꝭ illimitatũ. ¶ Jté volũtas nullã volitionẽ cãt nisi iĉ̃ztũ hz in se pfectionẽ illi⁹: ⁊ iĉ̃ztũ hẽt illã nõ hz pfectionẽ oppositã. ḡ sub nulla rõne vna põt elicere oppositas volitiões: ⁊ ita nõ in quãtũ libera. ¶ Cõtra. actiões distinguũt ꝑ ꝓncipia elicitiua. ¶ Jté tunc essentie eẽt imediatũ ꝓncipiũ gñatiõis in deo. ¶ Jtez potẽtie nõ distingueret̃ p actus. ¶ Jté nec ꝑ obia. ¶ Jtẽ nihil est ꝑ se alicuius cã vel obm iĉ̃ztũ a. si amoto a. eodẽ mõ hẽt ratiõnẽ cause ⁊ obiecti. Sed amoto ꝓ intellectũ alio ꝓtẽto in ista: dũmodo ꝓtineat pfectionẽ istã: eodẽ mõ causabit vel erit obm ḡ tẽ. ¶ Rñ⁹. oẽ ꝓtinẽs aliq̃z pfectionez vnitiue alio mõ hẽt eã in se q̃z illa haberetur vbi eẽt sola: ⁊ ꝑter hꝫ cũ illa aliã pfectionẽ ꝓtinet vtraq; differẽtia põt poni eiusdẽ illimitatiõis si itelligaꝫ de prima. Rñ⁹ ad q̃stionẽ ꝙ sic ꝓbãt ꝓma duo argumenta. Si de scda nõ ꝓbãt argumẽta ꝓtra. ¶ Ad argumẽtũ ꝑ prima pte de volũtate rñ⁹. ꝙ q̃ñ ꝓtentũ respicit ꝓtentũ nũqd cõtinens respicit aliud cõtinẽs: nõ oz in causalitate qz tũc deus crearet deũ: forte in obo ⁊ potentia a^r est: ptz in deo. alio modo in fert⁹ ꝓtinet vni^ve pfectiões supioꝝ in ꝑdicamẽto. a^r dispatoꝝ supius. i. nobilius ꝓtinet in se pfectionẽ minus nobilẽ. cõtinẽtia vnitiua in vno extremo nõ regrit cõtinẽtiã primã in altoꝛ sed cõtinẽtiã aliq̃n bñ habet secũdã cõtinentiã ponẽdo ista esse idem re. vñ cognoscereꝭ ordo eoꝝ: ordo ꝓtentoꝝ vnitiue cognoscit ex opatiõibus. ¶ Jté ponẽdo eas esse res diuersas: quo amoto amor aliud. Si r̃ qõ aduenireꝭ cui ꝓsupposito vl̃r q̃cũq; cõpeteret̃ vnitiue cõtẽtus ꝑter se rõnes ipsoꝝ. si essent res diuerse cõpetũt eis vnitis: nõ. n. rõnes eoꝝ pereũt. Sz ꝑter pfectionẽ cõtinẽtis fiũt sibi idẽ. sicut si in manu multa corpa ponãtur: ⁊ ex pfecta cõpressione manus fiant oia vnũ corpus: nullius ratio ꝑ se ptt. Sed exemplum non est omnino simile.

Firmissimũ autẽ ꝓncipiũ omniũ est circa qõ impossibile est mentiri. T. c. viij.

Idem enim simul esse: ⁊ nõ inesse eidem. ⁊ secundũ idem impossibile. ⁊ quecũq; alia determinaremus vtiq; sicut determinata ad logicas difficultates. hoc aũt oiuz firmissimũ est ꝓncipioꝝ. T. c. ix. Qõ. 3.

Trum hoc ꝓncipiũ. impossibile est idem simul esse ⁊ nõ esse sit firmissimũ?

Q. nõ: tũ qz falsum: tũ qz aliud notiꝰ: tum qz cõtingit dubitare de eo. ꝓbatio ꝓmi. Alia oppositia possunt inesse eidẽ. ḡ ꝓtradictio: cũ includaꝫ in aliis ꝙ ꝓtraria põt scõo topicoꝝ. cuicũq; inest genus et spes aliq̃ siue in ꝑdicatiõe essentiali: siue denominatiua. Sz scutũ: cuius medietas est alba: ⁊ alia medietas nigra est coloꝛatũ. ḡ de noĩaꝫ ab aliq̃ spẽ coloꝛis: q̃ ratiõe ab albedine: eadẽ ⁊ nigredine. ḡ fil' est albũ ⁊ nigrũ. ⁊ ita ꝓtraria de relatiue oppositis sic. hoc est duplũ ad hoc. ḡ duplũ: oppositum ꝓñtis nõ stat cũ antecedẽte. ḡ a fili. hoc est dimidiũ ad hoc. ḡ est dimidiũ. ergo idem est dimidiũ ⁊ duplũ. ¶ Jté aliq̃ ꝓña est bona in qua oppositũ ꝓñtis nõ infert oppositum antecedẽtis. ergo ⁊c. ꝓba⁹ añtis: tum in vnifoꝛmi de cõtingẽtu: tũ in aliis instantijs: lapis videt. ergo aliqd hñs oculos videt: tũ ex opposito ꝓñtis nõ valet ad ꝓpositũ. Si oppositũ ꝓñtis nõ infert oppositũ añtis. põt stare in veritate cũ antecedẽte: ⁊ cũ q̃ stat añs ⁊ ꝓñs: ⁊ sic cõsequẽs ⁊ oppositũ ꝓñtis. Quo ad scõm. s. ꝙ aliqd sit notius ista. ꝓbaꝫ. 4⁰. hui⁹. notioꝛ dictio q̃z opposita negatio hec est negatiua. T. c. 16. ¶ Jtez in fil'o ex oppositis ꝛclusio debet eẽ notioꝛ in falsitate ipis ꝓncipijs. 2⁰ aũt negat idẽ a se. in ꝓmissis aũt sumunt oppositia. ergo notius. ¶ Jté ꝓtingit de eo dubitare. ꝑ⁰. oĩs cognitio oꝛtum hẽt a sensu. Sed circa

oēm cognitionē sensituā ꝓuenit errare. g̃ circa itellectiuā. C Jtē cōtingit scire in vli
T.c.20 ⁊ ignorare in ꝑticulari. 2°. ꝓbatur qꝫ cōtingit opinari oīm in ꝑticulari, Sed illud est ꝓtradictoriū scire: vt oēm multā esse sterilem ⁊ istam nō. g̃ ꝓuenit opinari ꝓtradi
T.c.8. ctoria. C Ad oppositū pbo ꝑpter tres cōditiones. qꝫ nō cōuenit dubitare: qꝫ nō est cōditionale: qꝫ necesse est venire ad hal̃
ꝑo. 9. huius. 4. tem. C Jste sunt cōditiones firmissimi ꝑncipij. ꝓbatio ꝓme ſm Cōmēta. ſ. qꝫ nō cōuenit dubitare: qꝫ si sic posset opinari cōtraria inesse eidem: vt qꝫ idem calidū ⁊ frigidū. ꝑbatio scōe: qꝫ nō cōditionalis: qꝫ oēs ꝑpōnes reducunt ad illam. C Jtē est ꝑncipiū oīum dignitatū: ergo nō pōt acq̃ri p aliud. g̃ statim cognoscit cognitis termis. C Cōtra ista. qꝫ ꝑma declaratio nō valet: qꝫ pent. qꝫ cōsequēs nō magis inconuenies qꝫ añs: qꝫ si opinat ꝓtradictoria esse simul multo fortius cōtraria. Dicit qꝫ est magis
T.c.25. ⁊ infra. impoſle ſm sensum. C Cōtra. ꝑhus dicit in fine huī°. 4. qꝫ nullus sensus dicit sil̃ esse ⁊ nō esse. C Jtez ly nō arguit ꝓtra negātes ꝑmū ꝑncipiū: ſz ꝓbat recipiētib⁹ ipm ꝑncipiū qꝫ sit notissimū. notius autē mihi est ſm itellm: qꝫ ꝓtrarie opiniões nō possunt simul esse in aia mea: qꝫ qꝫ illud ꝑncipiū sit firmissimū. g̃ nō oz fugere ad aliqd notius ſm sensuz ly. C Jtē in ꝓna cōmēta. est falla añtis: qꝫ ad ꝓtraria sequitur ꝓtradictoria. bñ aūt ꝓuenit opinari vel scire añs ly nūqꝫ scīa vel opiner añs. ꝑtz in multis. C Ilñ notādū qꝫ nō ducit ad inconuenies qꝫ aliqs opinet ꝓtraria opinata: ſz qꝫ ꝓtrarie opiniones sunt in aia: cuius sunt opiniões ꝓtradictoriox̃. vadit ad opinata. Ilr declarat ꝑma ꝑdtio sic. spés itelligibiles se hūt ad itellm: sicut forme māles ad māz ſz forme oppoſite ñ sūt sil̃ i mā. g̃ nec spés ꝓtradic̃ sūt sil̃ in mēte. Tñ illō nō valz: qꝫ tūc nō ꝓpugneret scire multa ꝓtraria sil̃: qō falsum est. qꝫ spés ꝓtrariox̃ sunt sil̃: etiā in visu alias sil̃ nō iudicaret de ꝓtrarijs. ergo multo fortiº in itellectu sunt spés ꝓtradic-
EX toriox̃. g̃ nō sunt ꝓtradictorie. C Jtē ꝓtradictoria itelligunt ꝑ eandē spēm quō magnitudō actu infinita itellectiōe simplici: vl aliqd sub suo oppoſito: qꝫ de ly ꝑsupponitur ꝑus in scōo: ⁊ ibi ꝑ te nō ponit hitus: ſz spés simplici intellc̃ ⁊ spés ꝓtrariox̃ sil̃.

C Rñ°. intelligit itellectiōe apprehēsiua nō assensiua q̃lis est itellectio cōplexi ꝑ hitū. C Cōtra. multū intellc̃ simplex intelligit itellectiōe assertiua. quō g̃ alr magnitudo magnitudo ⁊ magnitudo infinita ab itellu simplici apphēdunt. nō valet dr̃ qꝫ duabus itellectiōib⁹ simplicib⁹ intelligit magnitudo: ⁊ infinitas qꝫ tūc nulla repugnātia itelligit saltē: nō nisi sub rōne repugnātis. C Jtem arguitur qꝫ nō sequit. ipm cōtingit opinari duo ꝓtraria ēe sil̃: opiniones ꝓtrariox̃ sunt repugnātes: opiniões cōtrarie sunt reales in aia. g̃ nō pūt esse ibi in itellectu. ideo arguit ꝓtrarias opiniões esse in mēte. ly est ipoſle: ſz ꝓtrarie spés sil̃ pūt esse in mēte nō opiniões. Opio est habitus qdā realis: ⁊ nō habēs esse reale in aia: scia ⁊ virtus: ⁊ tales hitus non hūt esse rēis in aia. imo realr sunt ibi ⁊ nō alibi. g̃ si duo hitus rōnales ꝓtrarij in aia ꝓtraria realia essent in aia. spés aūt nō hūt esse reale: vñ sicut ipoſle est qꝫ ignorātia dispositiōis q̃ est qdā hitus sit i aia sil̃ cū scia: sic nec opiniões. nec eī sunt intellectiões repugnātes: ſz spés. C Cōtra ista declaratio nē. eadē est scia cōtrariox̃. scia hitus est. g̃ oppoſitox̃ idē hitus est. C Jtē opiniones cōtrariox̃ sunt cōtrarie. nō g̃ cōtradictoriorum sunt cōtrarie. Añs ꝑtz ſm pbm. 2°. phier⁹. ca. vltio. vbi dicit ſm qꝫ oppoſita sunt opiniões. C Jtē videt pentio. qꝫ non magis videt inconuenies. ſ. inconuenies ad qō deducit: ⁊ illud ex quo ſegt. C Ad ꝑmū circa intellm simplicē nō est assensus vel dissensus: qꝫ si assentiret: tunc cōponeret vel diuideret: illox̃ incōplexox̃ est eadez scia. i. spés: qꝫ nō ponere habitū illax̃ nisi spēm: nō. n. ponere hitū nisi vbi est dissensus vel assensus. vñ visus nō assentit: ſz intuitue fert in obm. vñ scia accipit ibi ꝓ spē. Et sil̃r cōcedit qꝫ oiuz. ſ. cōtrariox̃ cōplexox̃ eadē est scia: q̃ scio ly ēe verū: ⁊ aliō esse falsuz: nō idē hitus q̃ adheret ⁊ assentit huic ⁊ illi: ſz q̃ assentit huic ⁊ dissentit alteri. C Ad aliō ꝓcedo argumētū. vñ nō accipio ly ꝓtrarie ꝑpue: ſz esse idē qꝫ repugnātes: ⁊ ly sufficit ad opinionis ꝓbationē. C Ad aliud inferr simplr magis ipoſle: qꝫ ꝓbat hoc ꝑncipiū esse firmissimū qꝫ nō cō-

TRA

uenit dubitare: q; da oppo^{m}: tunc segtur q; sit falsum. magis notū est ipole esse q; falsum q̄z cōtingere dubitare de ꝓmo ꝓncipio: q; multi dubitāt virū sit firmissimū: qui tñ nō credūt esse falsum. Sed in alijs ꝓncipijs ⁊ cōibus cōceptionib^{9} ex hoc q; cōuenit circa ea dubitare: non sequit ipa esse falsa. Cād ꝓmū ꝓncipale ꝑa bona est. aīs est falsum. Cād ꝓbationē regula tenet in ꝓdicatiōe essentiali. Sed ḃ non valet: q; pḃns ponit exemplū vbi sunt de noiatiōes. Aliter. qcqd denoiat ⁊c̄. denominat a spē vel spēb^{9}. ⁊ hoc simplr: vl ꝓm quid sic est scutum non simpliciter: sz ꝓm qd albū ⁊c̄. Cād aliō ꝑa sunt bone ⁊ sūt ꝑa Arist. in ꝓdicamētis. vbi ꝓbat q; magnū ⁊ paruū nō sunt ꝓtraria: q; dicunt de eodē. vt mōs magn^{9} puus in respectu ad diuersa: q̄ accipit relatiua dicūt de eodē ḡ relatiue opposita: nō valet: q; nō oia relatiua sunt opposita relatiue: vt iste est ꝑ ⁊ filī^{9}. sz ñ sūt relatiue opposita: nisi vbi dicunt de eodē. vt inter se referūtur: vel respectu eiusdē tertij. ꝓma rñ^{9}. melioz. Et si infers. aliter erit falla. ignorantia elenci. Cād aliud eo mō q; prima ꝑa est bona et alia. Cād ꝓbationē de cōtingenti ⁊c̄. dici pōt q; pḃs nō ꝓpter aliud negat mixtionē de necessario ⁊ de ꝓtingēti respectu necessarij: nisi q; nō pōt inferri aliq̄ ꝓpō determinata de necessario: sz vna q; est ꝑa ad oia de necessario. mō nō valet. si ꝑa segt ad ꝑas: aīs ad aīs. Sīr ex isto sill'o quer fio vnifōrmis cōtingēti nō segtur aliq̄ opposita determiata de necessario affirmatiua vel negatiua: sz vna oppo^{ta} ꝑcise sequitur q; est ꝑa ad oēs de necessario. s. nō cōuenit oīe b. esse a. vbi nō negat Arz. cōclusionē necessariā segz: sz determinata necessariā. Cād aliud nō est formalis ꝑa: nec ꝓma nec scōa ꝑa: q; reducūt in sill'm. sic q̄libet enthymema: ⁊ debet sumi talis minor ad ḃ q; sequat formalr. s. q; lapis ḃet oculos: tñ de se nō est manifesta: nō valet. vñ illa regula in sophismatib^{9}. Quicqd segtur ex aīte ⁊ ꝑte: segtur ex aīte p se. nō valet. Ideo dicit Boeti^{9}. subiicet ꝓpositio de se ma^{ta}. Cād aliō sīr nō valet. ois hō quē tu nescis vel vides currit. ḡ tu curris: q; illud ad q̄ descēdit nō cōuenit sub distributo. Sīr scōa ꝑa nō valet ex opposito ⁊c̄. Cād ꝓncipale de firmissimo dico q; illud ꝓncipiū est affirmatiuū fōrmalr: sicut ḃ. nō impole est hoēm currere. valet ista: pole est hoēm currere. Sīr illō ꝓncipiū. impole est idem sīl esse ⁊ nō esse valet hāc: necēe est idē nō sīl esse ⁊ nō esse vñ dictū negat: nō modus. Cād aliō multi sillī docent ex hipothesi: q; tali mō cōuenit arguere: nō q; p illos modos cōuenit aliqd ꝓbare. ꝓbatio istius docet ibi ꝓbare ex sill'o ex falsis: ⁊ p illos nūq̄z ꝓbabit aliqd. Sīr de circlari sill'o p quē nō cōuenit ꝓbare imo eo ipo q; est circulare. nō ꝓbat vñ dico q; est notius ipole idē sīl esse ⁊ nō esse q̄z ne^{o} eiusdē de se. vñ licet negaret q; idē nō sit ipm: nec nō ipm: tñ nūq̄z diceret q; idē sit ipm met: ⁊ q; nō sit ipz met. Cād aliō. ois deceptio q̄ pōt fieri extra p sensuz nō falsificat ꝓmū ꝓn^{m}. vñ nūq̄z aliqs sensus quo ad ḃ dicit q; ḃ sensibilet sit ḃ: ⁊ nō sit hoc in eodē instāti. Cād aliud vez est ⁊ est cā: q; nō ptractaī mī. cū tua ꝓz. vnde vūlt pḃs q; maiorē solū cōuenit ꝓus scire tpe q̄z minorē ⁊ cōclusionē. tñ eodē tpe scitur maiz ⁊ 2°. ⁊ minor si applicēt. vñ ad formā qñ dicit ꝓtingit ignorare in ꝓticulari ⁊ scīri in vl: vez est ꝓpter ḃ q; nefertur istud ꝓticulare ꝓti^{ri} sub vl: si tñ scīrē ⁊ applicarē tūc nō: ꝑa nō valet: nō. n. opinor ꝓtradictoria: nisi opier hāc nullā eē ꝓtēta sub mula: ⁊ ḃ nō facio p positū: nec segtur dubito hanc. ergo aliq̄z: sed est falla consequētis: certus eiñ sum hanc esse falsam. alt; qua mula nō est sterilis. sed nō oportet scire q; hec est falla. ergo ⁊c̄. quia sicut antecedens verum ad veritatē cōsequētis. sic falsitas consequētis ad falsitatē aīs.

Quale vero nec cōtradictionis mediū nihil eē ꝓtigit: sz necessariū aut dicē aut negare vnū ō vnoq̄z. T. c. 27. Qō. 4

Trum inter ꝓtradictoria sit mediū? Oz. sic. 2. huius. semp eiñ est mediū esse ⁊ nō esse ḡnatio. ḡ ⁊c̄. T. c. 7.

Cīterū inter extrema plus distātia sūt pla media ḡ inter infinita distātia infinita media. ꝓtradictoria

distant in infinitū: qz nō ꝓuenit intellige-
re maiorē distantiā: qz si sic. illa erit sub cō
tradictiōe oīm finito ꝓuenit itelligere ma
ius. ¶Item inter oīa relatiua relatio est
mediū: ꝓtradictoria referunt ad inuicem
g̃ erit relatio media. ¶Item ibi est mediū
p abnegationē: qz scutū cui⁹ medietas est
alba: z medietas nigra nō est albū: nec nō
albū. ¶Jtē si nō esset mediū: tūc de q̃libz
altex: sed hec falsa. Qis hō albus. z h oīs
hō nō albus. ¶Oppositū vult phs primo
T.c.5. posterioꝝ. ꝓtradictio est oppō: cuius non
est mediū fm se ꝓtra diffinitionē: qz nō est
ppria. qz ꝓuenit ꝓtrarijs imedietas. ¶Di
cendū q diffinitio est multiplex: eo q ne
gatio possit negare pfectē vel est ibi pfec
tas negatiōis: tūc est intellectus q pfectas
affirmat. tūc est oppō cuius fm se non est
mediū: ex h̄ segtur: cuius nullo mō est me
diū. vbi. n. vm om ineſt p se: reliquū nullo
modo pōt inesse: est aūt mediū p accīs in-
ter ꝓtraria imediata: nō sic h. ¶Ad primū
ꝑncipale q nihil est mediū inter ens z nō
ens si accipiant vt ꝓtradictoria. Accipien-
do tñ nō ens nihil z ens actu est aliqd me
diū. ¶Cōtra oīs mutatio est mediū inter
p se terminos: sz termini g̃nātiōis sunt cō-
tradictorij: qz esse z nō esse. pbatio assum-
pti. 5°. phycoꝝ. g̃nātio est a nō subo in sub
T.c.7 iectū. corrupto ecōuerso: z ibidez dicit q
g̃nātio z corrupto sunt inter ꝓtradictoria.
¶Jtē. 4. huius. ca. 6°. arguit sic. Si me-
T.c.27. inter ens z nō ens. g̃ mutatio est aliq̃ me-
dia inter g̃nationē z corruptionē. ꝓña nō
valet nisi accipet cōtradictoria p terminis
generatiōis. ¶Dī ad h. ad mi. q termini
nō sunt ꝓtradictorij: sed ꝑuatio z forma.
¶Ad auctoritates intelligit p nō subm p̃-
uationē forme. Silr ibidē exponit q segt
q ꝑuatiue opposita sunt ꝓtradictoria cir-
ca subm aptū natū qō mutat. ¶Ad illud h
in. 4°. huius dī. q argnmētū est a maiori
q si mediū sit inter ꝓtradictoria mlto ma-
gis inter q̃cuiq; alia opposita: z ita inter p̃-
uationē z formā. z ita aliq̃ mutatio media
inter illā q̃ terminat ad formā: z illā q̃ ter
minat ad ꝑuationē. ¶Cōtra ꝑma glosam
in lra dicit nō subm d° ꝑuationē. g̃. p non
subm itelligit ꝑuationē. ¶Contra. 2m sic.
posset esse generatio vel corruptio iter cō
traria imediata. qz illa circa subz sunt ꝓtra
dictoria. ¶Jtē rñ°. accidit ppom si ꝑuatio
z forma sint ppij termini gnonis: sz ꝑua-
tio z h̄itus circa susceptibile sunt ꝓtradi-
ctoria. Si g̃ iter p̄uationē z formā sit me-
diū inter ꝓtradictoria erit mediū. ¶Ad h
mū dico posset credi q p subm p qō intel-
ligit positiuā tñ itelligeret extremū ꝓtra-
rietatis nobilius: qz extremū vilius videt
esse ꝑuatio. h excludēs expot se itelligere
p nō subm extremū ꝓtrarietatis ignobili°
d. nō subm dico ꝑuationē. i. vtrūq; extre-
mū ꝓtrarietatis: z nō solū alterū: qō est p-
fectius: sed etiā ipfectius: vt nudū z nigrū
neutrū istoꝝ est ꝑuatio simpliciter. vnde
p nō subz nō itelligit aliā ꝑuationē simplr
sz ꝓtrariū dictū est. ¶Ad aliud de ratione
ꝓtradictiōis duo sunt: q altex necessario
insit: z q altex nihil ponit: ꝓtraria imedi
ata circa subm aptū natū h̄ūt vnā ꝑditio-
nē. s. q alterū ineſt: sz scōam nō: qz vtrūq;
est positiuū: sed scōa regrit: vt ptz infra. ad
g̃nationē z corruptionē: sz vtrūq; est in p̃-
uatiue oppositis. ¶Ad tertiū argum. aut
loquit de peneratiōe: z tunc nō est forma
nec ꝑuatio: nec sub ꝑuatiōe vel forma: sic
ꝑuatū vel informatū: z tūc est mediū inter
illa: sz sic nō sunt ꝓtradictoria: sz circa aptū
natū: sz g̃nātio nō est subm natū. Aut loqt
de g̃nato: z illud est natū recipe ꝑuationē
z formā. sic tūc rño. q illō subm semp est
ꝑuatū vel formatū: qz ꝑuatū vsq; ad vlti-
mū instans: z formatū in illo vltimo. z ita
nūq̃ habet mediū. ¶Cōtra q circa subm
natū. puta circa generatū vel generabile
sit mediū inter ꝑuationē z formā. ꝑbatur
6°. phycoꝝ. ꝑbat phs q oē qō mutat ptim T.c7.z
est in termio a q̃: z ptim in termio ad quē 87.
g̃ subm gnonis mutatiōis partim est sub
ꝑuatiōe: z ptim sub forma. ¶Jtē si ꝑuatio
est termin° a q̃ gnonis. g̃ ipm subz desinit
aliqñ esse sub ꝑuatiōe: z nō in instanti sub
q̃ est sub forma. g̃ in alio ante. nō imediato
g̃ mediato: z inter talia est tps mediū in q̃
subm sub neutro ꝓtradictorio est. ¶Ad p̃
mū dicendū q ppō vā est de mutatiōe di-
uisibili cuius est motus: nō de idiuisibili:
cuius est g̃nātio: qz si ibi g̃natur z g̃nātū
est. ¶Cōtra cōmēta. dicit ibi: q demōratio
illa locū h̄et in. 4. generib°. s. in subā: q̃ tc;

q̄litate ꝛ vbi. ¶ Jtē arᵒ in genere ſubē: ſiē
argunt ibi pbs: qō oino ē ſub termio a q̄ ñ
mutaf: ꝛ qñ ē oino ī tmio ad quē: tūc muta
tū eſt. gᵒ q mutaf ptm ē ſub termio a q̄: et
ptm ſub termio ad quē. ¶ Ad pmū iſtoꝝ.
q cōmēta. dicit falſuꝫ de gnōne idiuiſibili
q̄ eſt terminᵒ motᵒ: qz ſi ptiꝫ hēt pportionē
ꝛ ptm forma: tūc nō hēt totā formā cōplē
te. g̃ ad ꝟ q hēat oꝫ ipm mutari: ꝛ tūc illa
mutatio nō eſt vltia. ¶ Jō dōm q illa ppō
hēt locū in gñe ſubē tm rōne motᵒ pcedēti
gñationē: ſꝫ ex ꝟ nō ſequ q ſit in gñe ſubē
niſi extēdēdo. vñ vel lra cōmēta. extorq̄ri
videf: vel eſt negāda: niſi qz illa alteratio
a gnōne q̄ eſt terminᵒ pōt dici eē in gene
re ſubē alr q̄ alia: cuiᵒ nō eſt terminᵒ gnā
tio. ¶ Jtē dicendū vt pus: q dcm phs hēt
vltatē ſolū in mutatiōe diuiſibili. ¶ Ad il
lud: q illō qō mutaf ſolū mutatiōe idiuiſi
bili q̄ mutaf totalr ē ſub termio ad quē.
¶ Cōtra. nihil mutaf ad hītū. pᵒ ō gnōne.
T.c.55. ¶ Dicēdū q aliqd hēt formā in geto eſſe:
ꝛ forma pſupponit mutatiōi: ad tale eſſe
nō eſt mutatio: tñ qz mutatio fit ad illō qō
ſil habeē tpe: ſꝫ poſteriᵒ nā: qz nūc acquirit:
ꝟ neceſſariū eſt in mutatiōe indiuiſibili.
¶ Ad aliud q ſubm aliq̄ definit eſſe ſub
pportiōe. in iſtanti in q̄ pᵒ eſt forma. Deſi
nit exponit duplr. vno mō p poſitionē pſen
tis: ꝛ negationē futuri: vt nūc eſt: ꝛ nō
erit. Alio mō p negationē pītis: ꝛ poſitio
nē pteriti vt nūc nō eſt ꝛ fuit. ꝟ ſcdo mō de
bet exponi in ppoſito: nō pᵒ: qz nō eſt da
re vltimū nūc termini a q̄ generatiōis vl
corruptiōis in q̄ terminᵒ ille fit. ¶ Ad ali
ud pncipale q ꝑpe diſtātia eſt i gñe quā
titatis: ꝛ de ꝟ eſt verꝝ: tñ de diſtātia trāſlata
ad alia: vt oppoſita: qō nō valet: qz ꝓtraria
ĩmediata maxīe diſtāt: ꝛ tñ nullū mediū.
ꝟ n. in ppoſito eſt diſtātia pnatiua. qz alte
rū ꝓtradictoriꝝ ē pportio alterius. ¶ Ad
formā q nō eſt verꝝ qō ſumit in maiori. ni
ſi vbi extrema diſtātia ſunt poſitiua: ꝛ forte
nō in oibᵒ talibᵒ: ꝛ forte minor eſt falſa
cōtradictoria diſtāt in infinitū: qz de q̄libꝫ
alterꝝ cōtradictoriꝝ. g̃ q̄ſtūcūq; modicū ali
qd diſtat ab vno cōtradictoriorū aliō extre
mū pdicaf de eo. tūc ppō gloſaf. ē ibi ifini
ta v̄l maxīa diſtātia ꝟ ē idē ꝛc: qz q̄cūq; mi
nima diſtātia ſuffic etiā: ꝛ maxīa pōt eē. vñ
nō ſequ: q ibi ſit ifinita diſtantia poſitiue:
pōt tñ eē ibi gr̃a māe alicuiᵒ ſi alterꝝ extre
mū ſit ifinitū poſitiue: vt deᵒ ꝛ nō deᵒ. vñ
ꝓtradictio minimā diſtātiā regrit: ꝛ maxi
mā pmittit. ita q idifferēter ſaluaf in oñi.
¶ Cōtra iſtud ſi nō in ifinitū diſtēt: ſꝫ inde
termiate. g̃ cōtraria magis formalr ſūt op
poſita q̄ꝫ ꝓtradictoria. pbatio: qz ꝓtrarietas
ponit maximā ꝛ regrit: ꝛ ꝓtradictio ꝑm te
ſolū pmittit: ꝛ nō regrit. g̃ ꝛc. ſꝫ ꝟ eſt falſuꝫ
qz ꝓtradictio eſt ꝑma oppō. ꝑm eſt maxīe
tale. ¶ Ad iſtud q cōtraria icludūt maxi
mā diſtātiā vel maiorē poſitiue q̄ꝫ cōtradi
ctoria: tñ cōtradictoria pmittūt maiorē di
ſtātiā ſi eſſet: qz pone maiorē diſtantiā: q̄ꝫ
iter cōtraria: ꝛ de illa dī ꝓtradictio. pbatio
ꝑmi. qz ipoſle eſt genᵒ icludē aliq̄ pfectio
nem q̄ nō ſit in ſpē cū aliq̄ ſupaddito p qō
ſpēs ē ſpēs. g̃ cū ꝓtradictoria icludāt in oī
oppōne: ſiē ſupiᵒ ad illa: nō loquor de in
tentiōe ꝓtradictoriꝝ. ſꝫ de his qbᵒ ineſt affir
matiue vl negatiue qcqd ē in itellectu op
poſitiōis cōtradictorie erit in q̄libꝫ alia op
pōne cū aliq̄ addito: ꝛ nō ecōuerſo. ¶ Ad
pbationē falſitatī ꝓntis. q ꝑm eſt equocū.
ſᵒ. mō in pdicamēt dī aliqd ꝑmū nā ꝛ cau c. ō poſi
ſalitate: ꝛ ꝑmū tale eſt maxīe tale: ſꝫ cōtra
dictio eſt oppō ꝑma nō cālitate: ſꝫ ꝑma: qz
cōiſſima. hoc ē ſcdo mō poſitatis in pdica
mētis: vñ icludit ī q̄libꝫ alia. iō nō maxīa.
¶ Cōtra q ē ꝑma cālitate: pbatio: qz ſi nō
eēt illa oppō nulla alia eēt: ꝛ ſi nulla alia
eſſet cōtradictio adhuc eſſet oppō. ꝟ videf
cōditio cāe: q pōt eſſe ſine cāto: ſꝫ nō ecō
uerſo. g̃ videf q ſit ꝑma cālitate. ¶ Dicen
dū p ſil ponaf q deᵒ faceret aīal ſine oñi
ōria ſpecifica: ſiē forte eſt aīal in embrione
ſi animal non eſſet: nulla ſpecies eſſet: ꝛ ſi
nulla ſpecies eſſet poſſet animal eſſe: ergo
aīal ſic eſſet pfectiſſimū: nō valet: ſꝫ ſequ ex
hoc q animal eſſet cōmuniſſimum. ita in
ꝓpoſito. ¶ Jtem q non ſit maxima di
ſtantia poſitiue inter contradictoria. pro
batio: quia inter oñia contradictoria ꝑm
q talia eſt equalis diſtantia. ergo ſi ali
qua diſtant finite ꝑm q contradictoria. ſe
quitur q omnia contradictoria finite di
ſtent. aſſumpta probatur: quia inter con
tradictoria aliqua eſt mutatio naturalis:
qz quilibet de ſe non ſedente poteſt facere

sedente. ergo nulla contradictoria fm q̃ talia infinite distant. ¶Ad istud q̃ equaliter distant quãtum ad coexistendi modũ: non quo ad existendi gradum. ¶Ista responsio non saluat infinitam distantiam. quia si intelligitur ratio distantia infinita quo ad coexistendi modũ sic respectu potentie diuine sunt infinita: quia nõ potest deus facere q̃ simul existant. ¶Itez tunc in omni oppositione esset infinita distantia: cum non possit esse simul. Si quo ad essendi gradum: tunc non est infinita distantia: quia quãtũcunq; paruz distet vnũ ab altero. hoc est non hoc. ¶Ad tertium principale verum est loquendo de intentionibus. ibi est relatio media: ꝛ sic omnia opposita sunt in genere relationis: quia oppositio que est genus ipsorum est ibi: loquendo de rebus substractis non est verum: sicut homo ꝛ non homo non referũtur ad inuicem. ¶Ad quartum principale dicunt aliqui q̃ non est inconueniens. ex quo vnum contradictoriorũ inest pro vna parte: ꝛ reliquũ pro alia. ideo non respectu eiusdem: sed vtrũq; inest fm quid. ¶Contra tunc medũ inter cõtradictoria: sicut inter contraria imediata. ¶Dicendum q̃ inter contradictoria nõ est mediũ simpliciter: quia circa nullum subiectum neutrum simpliciter potest inesse vel vtrũ q; fm quid: tamen in aliis potest esse simpliciter medium circa aliqõ subiectũ: quia lapis non est cecus nec videns simpliciter: nec fm qd vnum ꝛ alterũ. Sed aliter potest dici q̃ est verum dicere q̃ hoc scutum non est album simpliciter: tamen de contrarijs non valet. est hoc scutũ album vel nigrum. dico q̃ neutrum. quia nihil denominat ab accidente nisi simpliciter insit. in cõtradictorijs negatiua est simpliciter vera: quia quicqd falsificat affirmatiuã vificat simplr negatiuã: fz qd salsificat affirmatiuã. ꝫ verificat simplr negatiuaz. ¶Cõtra. si hoc scutum sit simplr nõ albũ: ꝛ hoc non est nigrum: ꝛ sic de aliis. ergo hoc scutum non est coloratuz: sed hoc est falsum. ergo alia negatiua que precedit. cõsequentia probatur: quia qcquid denominat a genere denotatur ab aliqua specie. ex consideratione secũdi topicoz. ¶Dicendũ q̃ consequẽtia non valet. Ad probationem dicendũ q̃ ad destructionẽ cuiuslibet inferioris in predicatione denotatiua non sequit destructio superioris nisi destruatur qõlibet inferius in se ꝛ in conjunctione cum alia specie opposita. sic nec est album nec nigrum. nec album nec nigrum simul. Sic ꝙ° exponitur. Aliter exponit ꝙ° sic denotatiuũ a genere: oz denominari ab aliqua specie. verum est aliqua illarũ denotationũ: de quibus est ibi sermo. vel. s. sic hoc est album. vel hoc habet albedinem: vel huic inest albedo. duo secundi modi sunt veri in proposito. Vel dicitur sic. q̃ hec simpliciter est vera: scutum non est coloratum: quia nullo colore quia nec nigrum: nec album: sicut si duo habeant vineam: q̃ neutrum habeat vineam. sexto topicoz. ¶Ad aliud principale q̃ non est contradictio in incõplexis. ideo neutrum predicatur de quolibet in talibus. ¶Contra. quinto huius. alterum contradictoriorũ de quolibet. propositio complexa de nullo predicatur. ¶Item in predicamentis distinguit quatuor oppositiones: in perhier. duas: quia tantũ ille sũt complexorum de quibus loquitur ibi. ergo in complexis sunt omnes quatuor. de quibus loquitur in predicamẽtis. ¶Itez in quarto huius. si oppositum primi principij est verum: tunc idem homo ꝛ nõ homo. ꝛ sic vltra. non erit homo nec non homo. nam duaruz due negationes. ergo intelligit duo contradictoria predicari in propositionibus affirmatiuis: quarum accipit negationes. ¶Item homo ꝛ non homo repugnant non ꝛrarie: quia in substantia non est contrarietas. in predicamẽtis. Similiter quia nõ homo nihil ponit: non priuatiue: nam non homo dicitur de eo qõ non est aptum esse homo. non relatiue. ergo contradictorie. ¶Concedendo hec argumẽta dico ad rationem q̃ de contradictorijs incomplexis. verum est q̃ alterum dicitur de vnoquoq; non tamẽ de quolibet distributo ꝓ oĩbus suppositis: qz vni suppositio põt iesse vnũ alij aliud.

ca.10.

ca.2 T.c.15.sed expssius 5 4°.t.10.

ca.5. T.c.11.et 13.

c.de suba.

Accidit itaq; ꝛ quod famatum est de omnibus talibus

orationibus ipsas seipsas de/
struere. Nam qui omnia ve/
ra dicit. orationis sue contra/
riam veram facit. T.c.xxix.

Questio. 5.

Truz pars po

v

test supponere p:o toto cu/
ius est pars? Q2 non. quia
si sic: tunc pars potest p̃di/
cari de toto. qz p̃dicare est
cõmune ad supponere. ¶Dicit q̃ termi/
nus significans cõplexum p modũ incom
plexi. si sit pars cõplexi. supponit p illo: si
cut p alio. ¶Jté sic dcõ: ois ppõ est vera: si
ppõ solũ supponat p ꝯtradictoꝛia: ꝛ nõ p
alia: possunt ꝯtradictoꝛia sil̃ esse vera ꝛ fal
sa. ¶Ad p̃m. illud in ꝯtrariũ: q̃ terminus
cõis significãs cõceptũ complexũ p modũ
incõplexi p̃dicat̃ de toto nõ inquãtũ pars
integralis: sed inquãtũ totũ vle.

¶Explicit liber quartus.

Qua ppter ꝛ natura p̃nci/
piũ: ꝛ elemẽtũ: ꝛ mẽs: ꝛ volun
tas: ꝛ suba: ꝛ qõ cuiꝰ cã. mltoꝝ
eñ ꝛ cognitiõis: ꝛ motꝰ p̃nci
piũ est bonũ ꝛ malũ. T.c.I

Amplius vt finis: hoc autẽ
qõ est cuiꝰ cã: vt ambulãdi sa
nitaꝫ. ꝛ sequit̃. Et ad iuicẽ cãe
sunt: vt laboꝛare cã ẽ euechie:
ꝛ hec laboꝛãdi: ꝫ nõ eodẽ mõ
veꝝ hoc qdẽ vt finis: illõ vo
vt p̃ncipiũ motus. T.c.II.

Et istud p̃ncipiũ ẽ cã finaℓ
Oẽs.n.cãe nõ sũt p̃ncipia nisi
ppter istud p̃mũ. Cõmẽto.I
versus finem.

Libꝛi.v.metaphisice. Q.õ.I.

Trum finiꝫ sit

p̃ncipiũ ꝛ cã. ꝛ vtrũ sit cau
v sa ipsi agẽti: ꝛ vtꝝ maxie cã
Q2 nõ sit p̃ncipiũ: qz de ra
tione p̃ncip̃ij est eẽ p̃mũ:
caꝰ p̃mo huius. ¶De ratiõe finis est esse
vltimũ. 5°. huius ca. de pfecto. vltimũ ꝛ p̃m
opponũt̃. Q2 nõ cã: qz aut ꝑm q̃ ens: aut T.c.21.
ꝑm q̃ nõ ens. 2°. mõ nõ: qz nõ ens nullius
est cã: finis est cã entis. g̃. nec pꝰ mõ: qz finis
nõ est cã: nisi ꝑm q̃ mouet efficiẽte ad agẽ
dũ: ꝫ qñ finis ẽ: nõ mouet̃ efficiẽs. imo ces
sat ab actiõe: qz hñtibꝰ p̃ñtibus cessat motꝰ
p̃mo de gnõne. Q2 nõ cã efficiẽtis: qz si sic: T.c.55.
ꝛ efficiẽs est cã finis: tũc idẽ respectu eiusdẽ
est cã ꝛ causatũ: ꝛ p ꝓñs pus ꝛ posteriꝰ
naturaℓr. Segtur etiã q̃ idẽ erit cã sui: qz
qcqd est cã cãe: est ꝛ cã causati: ꝛ qcqd est p
pus ꝓoꝛe: est pus posterioꝛe: q̃re si finis: est
cã efficiẽtis: ꝛ efficiens cã finis: ꝛ finis erit
cã finis: ꝛ eodẽ modo de ꝓoꝛe. ¶Jtem se
gtur q̃ demõstratio ꝓpter qd erit circula
ris. vel põt esse. qõ est falsum ꝑm põm pri
mo posterioꝝ. ca. 3. qbusdã aũt t̃c. qz idez T.c.6.
eẽt pus ꝛ posteriꝰ respectu eiusdẽ. pbatur
ꝓña: qz demõstratio ꝓpter qd. est p cãm: ꝛ ecõ
uerso. g̃ fi põt fieri demõstratio de efficiẽte: ꝛ
ecõuerso. g̃ circulus. q̃ nõ maxie cã: qz est
causa extrinseca materia ꝛ forma intrinse
ce: ꝛ intrinsecum videtur magis conferre
ad esse q̃ causa extrinseca. ¶Jtem si sic.
tunc nobilissima cãta haberẽt istã cãm: qõ
est falsum: qz nobilissima cãta sunt imobi
lia q̃ nõ hñt cãz finaℓe. vñ in. 3°. dr. in imo
bilibꝰ nõ est finis. ¶Jté pbaf: qz finis est T.c.3.
alicuius actionis: actio in motu. imobilia
nõ hñt motũ. hec est rõ pbi in tꝛa. ¶Jtem
si esset maxie cã: tunc esset maxie certa co
gnitio p eã. hoc falsuꝫ: qz maxime cogno
scimus q̃ cognoscumꝰ ipm qd qõ est p foꝛ
mã. vnde vbiq; pbs circũloqtur quid per
foꝛmã. ¶Ad oppositum primi. phus. i. ca.
quinti. Oppositũ secũdi eodem capitulo. T.c.I.
¶Oppositum tertij inferius eodem capi T.c.2.
tulo. ¶Oppositum quarti. cõmentatoꝛ ca. T.c.2.
de principio in fine. ꝑto.I.

Respondeo quod sic.

cuiꝰ probatio est omne agens per se: qõ di

co propter casum ⁊ fortunaz: agit propter finem ſm philosophū ſcō phyſicoꝝ. vbi diuidit agens propter finē in agens a natura ⁊ in agens ab intellectu. vnde casus concurrit in effectum cause naturalis ſed fortuna est in agente a proposito ſm q̄ dicitur ibidem q̄ natura agit propter finem ⁊ intellectus similiter. hoc idem habetur 2°. de generatione. de vtroq̄ fit vna ratio.

T.c.49. T.c.40. ſz exp°.2. h°.t.c.8. et.9. T.c.62.

¶Omne agens in cuius actione potest accidere error: agit propter finem. Sed oñe agens per se est huiusmodi. frustra dicitur esse: vt habetur 2° phyſicoꝝ. illa actio que non potest consequi finē intentū. Si ergo nullus finis sit intentus: nullū agens ageret frustra: necesse est ergo ponere finem intentum.

EX ¶Argumentū de errore. ergo si omne agens possit per se errare. omne ergo agēs aget propter finem: tale est agens naturale q̄d̄ potest errare. Aliquādo etiā de agēte per intellectū verum est illud.

¶Ultra. si finis est intentus: tunc finis est causa: vt agat: ⁊ principiū motiuū agenti efficiens iam factus in actu causa vel motus a fiue: producit formā in materia. ⁊ hic est causalitas forme in formare: causalitas materie est subſtare forme: causalitas ergo omniū est a fine. ergo ⁊c̄.

TRA **Ad argumentum pri**mū nota de duplici modo causandi finis ſcz prout res est in motu: non de fine esse que est opatio: quia ille potest esse simul in actu cum illo cuius est finis: ⁊ tunc non est difficultas attendere entitatem dum exiſtit: non prout res iam facta est: ſed de fine motus: quia tunc non est ⁊c̄. ¶Potest ergo ad illud dici q̄ finis ſm q̄ ens in potentia est causa motus: entitas potentialis debetur sibi prout causat motum. ¶Contra. si sic. habito fine ſm q̄ finis cessat motus: ⁊ finis ſm entitatem potentialem in principio. est causa motus ſm q̄ causa. ergo in principio. motus cessaret motus.

¶Item finis ſm entitatem qua est causa mouet efficiens ad agendū. ergo ſm illā entitatem est nobilius efficiente: ⁊ efficiēs est a causa actualis esse finis: ⁊ finis ſm esse potētiale ē cā efficiēti. ⁊ illō ē nobili° eē ſm q̄ finis ē cā efficiēti: q̄z ſm q̄ ē effect° efficiētis: quia vnūqōq̄z est nobil° ſm q̄ est causa q̄z ſm q̄ est effectus. ergo finis esse potentiale est nobilius q̄z suū esse actuale. Aliter dicit q̄ finis ſm q̄ futurus nō mouet efficientē: quia idem argumentuz potest fieri de fine ⁊ futuro: ⁊ ō fine ſm q̄ est potētia: nec aliys modis. Sed finis ſm q̄ est in intentione agentis: mouet efficiens vt desiderabile ⁊ bonuz: quia si sit nude apprehensum: ⁊ non mouet ad effectū non est causa: nec habet rationem finis.

¶Contra eadem argumenta que prius: quia in principio. motus habet finis illaz potentialem entitatē ſm q̄ est in intentione: vt desiderabilis. ergo tunc cessabit motus. ¶Item illud esse finis est minus pfectum esse finis q̄z esse extra. ergo cum ſm illud esse actuale sit causatū ſm aliud non potest esse causa. ¶Sustinendo tamen illam viam. ¶Ad primā illarum dico q̄ ꝓpositio est falsa loquēdo de fine ſm q̄ est finis quo habito cessat motus: quia incōpossibilia accipiūtur: quia quādo actio est finis est ratio mouendi ſm q̄ causa: ergo non potest hec esse vera quando actio est finis non est. ¶Ad auctoritatē contra hoc vbi dicit in de generatione q̄ habitibus presentibus in materia cessat motus. sic dico de fine: q̄ ipso habito in materia cessat motus: sed finis in materia non habet rationem finis nec cause. ¶Contra. si habito fine ſm q̄ finis adhuc est actio: tunc illa actio vlterius est frustra: q̄z non est propter istum: quia ille habetur nec ꝑpter finem extra. quia ille non est finis ſm te.

¶Ad hec negatur cōsequētia: quia actionem esse ꝑpter finem est actionē esse propter aliquid mouens agens ad agendum in ratione diuisibilis. ergo cum actio fit ꝑpter finem nunc presentatū est propter aliquid mouens agens ad agendum. Dico q̄ propter finem agentis. dico vltra q̄ finis ille est habitus. dico etiam q̄ regitur hoc ad hoc q̄ sit finis. ¶Ad aliud nota q̄ due ꝓpositiones sunt: quia verius est aliq̄d in causa q̄z in effectu: ⁊ alia est q̄d̄ est in cā habet esse potētiale. ¶Sz arguo. esse potētiale ē pei° q̄z actuale ⁊ i scipo. dico. q̄ effect° nō h̄et peri° eē in se q̄z in cā: q̄z diui

nũ esse habet in sua cã: qõ qdẽ eẽ est cã siẽ h sanitas ĩtẽta a medico. verꝝ eẽ hz ĩ mẽte medici: qz sanitas in mã: qz hz eẽ simplr. s. vt fit cã z forma agentis. s. medici: vt agat. ¶ Ad pncipale dico q finis ẽ pnm fm eẽ in mẽte agẽtis: z est vltimũ fm q ẽ in mã. ¶ Ad aliud dico q fm q ẽ ens pñtatũ in mẽte vl in ĩtẽtiõe agẽtis ẽ mouẽs eũ vt desiderabile. ¶ Ad aliud iste q̃ttuor cãe sũt pc in suo gñe: sicut oĩa gñalissima z tñ vnũ pdicamẽtũ est pus alio: sic h q̃libet cã in suo gñe est por alia aliq̃ portate. vñ equoca ẽ portas: sicut equoca ẽ cãlitas. ¶ Tũc ad rõnẽ nõ est icõueniẽs de portate z posterioritate diuersimode dicta: z cãlitate simplr equoce dicta: tñ ĩ eodẽ gñe cãlitatis et portatis ẽ icõueniẽs. vñ efficies ẽ cã finis ĩ rõne efficiẽtis. finis ẽ cã efficiẽtis inq̃ztũ desiderabile. ¶ Ad aliõ icõueniẽs q eẽt cã suiipi. dico q gcgd ẽ cã cãe: ẽ cã cãtis. In hac ppõne sũt tres cãe: si variat cã pma respcũ medie: z media rv vltie erit accñs. vñ ĩ talib fic variatis nõ ẽ ppõ va. Sz si vna cã sit pa ca rv 2c ĩ gñe cãe efficiẽtis: z illa respcũ 3e ĩ eodẽ gñe cãe: tũc bñ tz: z est ppõ va. ¶ Ad arm de por p idẽ. ¶ Ad illõ de circulo nõ segt icõueniẽs. ¶ Ad pbatiõez dico: q siẽ cã ẽ equoca. sic ỗmratio mõ. si ẽ circl oz q scõz idẽ gen cãe pbet. Silr oz q idẽ gen ppter qõ eẽt in vtraq demrone: qz si ñ idẽ gen ppt qd nõ ẽ circl. ¶ Cõtra istas 3s Rñsiões q finis sit vnic cã efficiẽtis z 2o. p. qz finis ẽ cã effectiua respcũ efficiẽtis: siẽ 2o. p. assũpti: ĩ agẽtib a voc, volũtas in rõnib ẽ efficiẽs cã respcũ finis: z finis simplr ẽ actiuũ. g̃ mouet volũtatẽ actiue z effectiue. g̃ segt q voluntas sit simplr passiua. p. qz ois potẽtia aut est simplr actiua aut passiua nõ p mõ. volũtas ẽ potẽtia. qz potẽtia actiua ẽ pnm transmutãdi aliõ inq̃ztũ aliõ. volũtas nõ ẽ hoi. qz tũc suũ obm esset nã ẽ passiue: qz trãsmutare ẽa voc. ¶ Di q est 2z. finis vl sitellu. et sic mouet effectiue votm. Ali ẽ finis extra. z illõ mouet ĩ rõne finis. s. ĩ rõne boni: sz eẽ extra ẽ mouẽs fm finẽ. ¶ Cõtra. phs ĩ lra. Cãe nõ sũt sibi iuicem cãe ĩ eodẽ gñe cãe. z pbo sic. Tũc idez pus z posteri fm idẽ z vnic: z silr idẽ respectu suiipi fm idez pus z posteri. z silr q demratio eẽt circularis fm idẽ: qõ accipit q finis extra mouet in rõne cãe. ¶ Cõtra 1o qõ nõ est ens: nõ pẽt rõnez cãe. silr si mouet ĩtra ĩ rõne finis: tũc nõ in rõne efficiẽtis. ¶ Ad rõnẽ istã no. q phs cũ logt de fine: dicit q mouet metaphcc. ¶ Ad arm. tũc p ꝟ fit. ¶ Ad pbatiõem volũtas ẽ potẽtia passiua nego. ¶ Ad pbatiõez ad illõ: q potẽtia ẽ pnm trãsmutãdi. dico q potentia factiua ẽ pnm trãsmutãdi q ppzie ẽ factio zc. vñ dicit. 9. h. c. 8 potẽtia vltim visiõis est visio: nõ vltimũ edificatiõis edificatio: sz dom extra. Si g̃ actio ĩmanens eẽt pnm trãsmutãdi aliud inq̃ztum aliud: tũc cãret aliqd a pter opatõez. s. op qõ ẽ extra phm ibidẽ. ¶ Ad aliud qõ dicit q cãe itrinsece sunt magt cãe. dico q nõ sp: sz illa q ẽ pma cãlitas oĩum est verior. ¶ Ad pbatiõez. q ois finis est actiõis. dico q nõ ois finis est actiõis: sz alicui essentie absolute põt esse. 2o. phy. ¶ Ad aliud dico q oẽs cãe pñt demõstrari p finẽ. iõ potissima demõstratio z certissima est p finẽ. vnde sicut pncipiũ est in speculabilib: sic finis est in agibilibus. g̃ sicut principia certissima cognita: sic finis zc. ¶ Ad aliud sũt certissime nobis mathemace demrationes: nõ tñ simplr: nã accidit ĩ mathematicis. qz ibi eadẽ sunt simplr nota: z quo ad nos zc. ¶ Ad aliõ dico q qd rei accipit ab oi cã. z diffinitio simplr. ¶ Ad illd dico q aliud est log de cognitiõe simplr: z de cognitiõe fm pportionẽ. de q̃ cognitõe dicit pmo li. Dico g̃ q q̃nta certi cognoscunt fm pportiõez q̃z alia fm pportionẽ cognoscibilitatis sue. vnde cognitio p finẽ est simplr notior: tñ cognitio de ista re est certior fm cognitiõem suã p formã. qz forma ẽ primior cã q̃z finis. Et phs pmo posterioz z dicit q cognitio p cãm ppinquã ẽ quid. p causam remotã est quia. zc. Ja causis inquãtũ cause sunt nõ est circulus. igit cum finis in existentia sit causatũ efficientis nõ est sic eius causa: nec fm minus nobile esse. igitur esse cognitum fm q soluz est causa est verum esse. z nobilius q̃z existentia. ¶ Rñsio aut mouet fm aliqõ esse nobilius: sed nõ verius esse eius: aut ois finis simpliciter est aliquid existẽs z amatum. desideratum vero est finis respectu alterius desiderati. sed nõ simpliciter sicut creatura est in deo. T.c.16. T.c.89. T.c.3o. et.4q2.

Ad questionē distinguit' aut. 6. meta. ꝯ°. c. d. Res aliqñ ē cāta i sua cālitate, aliqñ i suo eē. ꝑ° mō cā finalis i cāl^tc ꝓcedit cās agētes recipiētes: ⁊ ꝟ ꝑm suū eē i aīa: qz aīa adiuēit eā ꝑ°: ⁊ postea imagiaf apō se actionē: ⁊ igſitōez recipiēti: ⁊ qlitaté foꝛ^c: r^v g̃ cālitatl: ⁊ r^v eēndi i aīa ñ ē aliq̄ cā ꝓꝛ finali. imo ipa ē cā eēndi cetas cās. essē vo aliaꝝ cāꝝ i effcū ē ca eēnati^am i effcū: ⁊ mlta ibidem ō ꝟ: ⁊ i fine ca^l. Si ō vnaq̄qz istaꝝ cāꝝ eēt scia it eas no^or eēt scia ō finalu: ⁊ ipa eēt sapia: ⁊h ēt ē nobilioꝛ religo pub°ꝫ°scī: qz ē scia ꝓfideras finales cās reꝝ. Cet ꝓmēt. in fine ca^l. ō ꝑn°. i° ꝑn^m itēdit ad scīēdū in hac scia. ⁊ i° ē cā final'. oēs. n. cāe ñ sī ꝑn^a n^i ꝓꝓt iñ. Et. 2. phy. d. sic ꝑn^m i spēb°: sic finis i agibilib°. Si g̃ lōq̄mur ō ꝓꝛ^tc i cāndo. dico q extrisece ꝑ°cānt: qz. n. illa: lō ⁊ i trisece cānt: ñ eꝝ°. extrin^z āt ꝑ° cāt finis. i^c .n. qz mouet efficiētez i rōne amati. ió agēs agit ñ eꝝ°. Sz q̄ cālitas m^c l' foꝛ^c ꝓꝛ vī q foꝛ^c qz ꝓpingoꝛ efficiēti ⁊ fini. mā. n. ītrat ꝟ suppo^m. qz ē ſꝟ hac foꝛ^a. ñ āt ꝟ foꝛ^a ꝓstituit ꝟ suppo^m: qz ē i hac mā. Sz q̄ztū ad eē efficiēs ꝑ^m ē: qñz vo mā ab illo ñ ōpēdet ꝑm eē: fīc i nālib°. Sz a ꝓducēte totū effectū ōpēdet: ⁊ ꝓ ꝓns ō rōne efficiēti ñ ē trāsmutare māz: qz mā tē q̄ztū ad eē eēt q̄si coeuū ꝑn^m efficiēti. fō^a ēt q̄ztū ad eē ē ab efficiēte: ⁊ aliq° ōpēdz a mā. CSz du^m ē vtz magt sic l'eꝝ°. finis vo ñ sim^r g. f. attigit ꝓ opōnē. Sz finis q ē opō ōpēdet ꝑm eē ab oib° aliis cāis. verūtñ sp ōpēdet mā ab efficiēte in q̄ztū mā h° ꝓpo^ti. ꝟ. n. est in q̄ztū fit sub hac forma.

T.c.89.

Arguitur sic. finis ē eiusdē spēi cū effi^tc ⁊ idez nūero cum foꝛ^a. 2. phy. g̃ ñ ē ordo eēntiaſ' it illa. CJtez finis ꝑm q ē i ītētōe agēti ñ est no^or ipo eē agēti. qz ñ hz nobili° eē q̄z agēs i q̄ ē. g̃ hz i° eē ñ ē cā agēti. CJté finis nihil vī dare agēti: qz si agēs h̄et eādē vi actiuā: ⁊ nihil ītē dēt eidē mō ꝓducēt effcm. CJté ꝓfirmat. qd. n. ē i ītētōe ignis q̄ gnat ignē. qs ē ille mod°eēndi i. CJté ds ꝟ rōe fis vlti ponit o^m act°dtifici. ꝟ āt ñ ē iq̄ztū mouet ad agēdū: vt ōsi^c. CJté cālitas finis vī eē teriare: ē. n. cā oppo^ta ꝑn° mot°. i. h°. g̃ ñ ē ō rōe fis ittaſ' f' ēmiaſ': q̄re g̃ ponit ꝑ° causare.

T.c.70.

i pte exe cutiua in ꝑn°

Relinquēdo g̃ via ꝓdictā vno° dicit q vnūq̄qz eēntiaſ' ordiaſ ad aliō nobili° se tā q̄z ad finē ñ motu nec opōne: ſz q̄si ēmi^m opōnis: ñ qdē ꝓducibilē ꝑ ipaz: nec ꝑ obz ei°: ſz cui istō assilaſ ꝑ opōnē. sic ō°pt poni finis ītermediat° cuiuslibz. illō iq̄ztū i se ē: ē finis si amatus: oē aliō siue opō siue obm ñ ē finis simr ſz ē r^v ei° libalitas. ō q̄ logt Aui. 6. meta. ca. 5. tribuēs alij ñ ꝓpter sui retributiōez zē. ⁊ illo°. supioza sī vulta iferioꝛib°. sic ipe dicē ꝑ° meta. ca. 2. ⁊ ꝓpt ordiatiōez ad hūc finē simplr: vt ē i se opak ⁊ ꝓducē. ita q illa opō ⁊ ꝓductio nō sunt ei' finis simplr loq̄ndo.

Ad argumēta dicēt q sūt ꝓtra ꝟ. CJté ꝓtra ꝟ est: q ordiatio cuiuscūq ad finē vī eē ꝑ appetitū aliquē. ille si ē pure nāl' ñ ꝑt eē n^i ad ꝓmodū. ⁊ itavltim° ēmin°ei°ē ipe appetēs. CJté istō iq̄ztū ē i se ñ ē ꝓpt qō agēs agit. Si. n. illō i se ōstruereť ⁊ maneret i ītētōe agēti. sil'r agēs agēt. CJté ista via ñ ꝑt poni ō itelligēte. q ꝑfigit sibi finē q̄z vult. CJté si itendit assilari illi cōicando suā pfectōez illa assilatio ibi est in q̄ztū mouet.

Alia via ē q finis cāt iq̄ztū teriat: ⁊ sic ñ oꝛ ei dare eē: n^i q ītē daſ ab agēte. Sz sic ñ ē finis. ſz iq̄ztū teriat.

Contra pōe q ñ attigaſ finis ītēt° ñ ne i^a actio ꝟūit finē iq̄ztū cā ē: Al'r ñ dicēť frustra. ꝓpta iq̄ztū teriās ñ vidēť pl's cāre q̄z instās tps vī muta° cāt motū: qz est terminus magis intra.

Tenendo g̃ ꝑ^am viā: q ē cā iq̄ztū ē i ītētōe agēti. CJnō^m q ē ibi q̄si eē obiect^m ⁊ eē foꝛale obiecti^m ē eē reale: formale ē i^n q nēi^o ītētū ē. ⁊ ꝟ ē eē in intentiōe. Ex^m si itelligo roſaz exīstem.

Ampli° vt agētia: aut ꝑm potē tiā. Differūt āt ītātū q agētia qdē ⁊ singl'aria sil' sūt: ⁊ nō sūt: ⁊ ipsa et quoꝝ cause. Tex. cō-

menti. iij. Qō .II.

Trūopz cām pticularez i actu v singularē: ⁊ effcm i actu singl'arē sil' eē ⁊ ñ eē: ⁊ oppo^to mō fit ō cā i pō: ⁊ effcū in pō: vt dī i Ira. Q. fit i cōuētēs ō cā i actu. ꝑbat. accipiaſ' effici ēs ꝑ motū i ꝑn°. ē efficiēs i actu. g̃ effect°: ſz exīte effcū cessat mot°. g̃ cessat i ꝑn° CJté

T.c.25. 4° hz.mouēs nāl'r ē p° moto: si h adinuicē dñr.nihil min°.g mouēs pt' eē sine moto: sic p° sine posterioz.g cā i actu sine effcū i actu. ¶ Jtē scitū i actu ē cā scie i actu. Sz sci tū pt eē i actu sine scia i actu: qz referūt ad iuicē z°°, ñ āt ē ibi eēntial' ordo nec mutua dependētia: qz scia ōpēdet a scito: et nō e°°. ¶ Jtē ōs ē sp cā i actu. g sp fuisset effect° i actu. Al'r pz. si ñ. g p° fuisz i pō cāns: z tē mutat°. De h dī q cā singl'ar' i actu z effect° in actu singl'ar' fil'r' z ñ sūt. ¶ Cōtra. cā z effect° fil'r' sūt z ñ sūt: ꝑm illā rōnē ꝑm quā fil'r' dependēt. g eo°. q magt ōpēdēt sūt magt fil'r'. Sz cā vl'is i actu. z effect° vl'is sūt h° modi. pbatio: qz aliqd posset eē cā i actu: z h cā licet ñ hāet hūc effectū i actu. Sic aliqs ꝓt eē pi in actu: sz ñ respcū h° filij: qz rv alt'° pōt eē. Sz nll's ē pi nisi filij. g i vl'i magt ōpēdēt. h pz: qz fic sūt p° rela. ¶ Jtē i motu plectōis plectū pūcit qñ pūcies ñ māet pūcies: sic vētes rotā: z postea gescēs: ñ statī dimittit rotā gescētē. Sic i alt'atōe cessāte alt'āte ñ statī cessat alt'a°. Silr de aliq susp̄so si ppellat ad vnā ꝓtē cessāte ppellēte ñ statī gescē. ¶ Jtē ges violēta hz eādē cāz cū motu violēto: z tñ cessāte mot'c agē māet ges. ¶ Jtē cātū sp dū ē ē actu i cār': ñ tū cāns sp cāt: qz ꝓt corrūpi. g. p°. ꝑmi p aui. 6°. meta. p°. Tū qz eē cāt actu iq̄stū ē eē: ñ iq̄stū icipit. ñ. n. icipit nisi qđ ē p° ñ eē: sz ñ cāt iq̄stū ē p° ñ eē. accidit. n. cāe q eē cātū sit p° ñ eē. Qđ pbat ex eodē c°. f. qz accidit agēti ñ sp egusse. h. n. ñ pt fibi nisi iq̄stū aliq° patiēs: l' salte ipe lc. Tū qz vt ibi ar' i° eē cātī: at sp ōpēdēt ab alio at. ñ. Si ñ: ē ex se neciū: z ita nū q̄z icepit. si sic. z iq̄stū ōpēdet actu cāt: qz i p° istātu ꝓpt h solū cāt: qz tūc ōpēdz. Nō qz icipit vt pbat p̄cedēs rō. Tū qz auctas ē ibidē. f. q cātū sp eget datore sui eē q̄diu ē: sz ñ eget datore sui eē q̄diu ē si ñ cāt. Silr ca°. 3. d. cuz aliq ex reb° p eēntiā fuit cā eē alt'°: sp et cā: q̄diu hz eē. h g vr eē et° opio: q cā eēntial' ñ tñ tūc qñ p° cāt: sz sp dū cātū māet si sit fil' i actu cū cāto: z forte q cātū sp dū ē actu cātur. ¶ Cōtra. Aui. pi ē cā filij: z ignis gñans cā ignis gēti z p se: vt vr: tū māet effectus cā destructa. ¶ Jtē si gñans ñ fil' māet cuz genito: vt ipe vr rñdē. c. 2. sz cū aliq alio qđ ē ime lc cātū ab ipo: z illō est cū alio cāto ab ipo: z sic vsq; ad effcū vr eē ꝓcessus i ifinitū i cāis: sz h ipe ꝓcedit' ca. 2. cās' ñ eēntiales igt: vl'i. ꝓpinq̄s: ñ nego ꝓcedere in ifinitū ¶ Cōtra aut sūt sibi ime ta i diuersis nūc: et tūc duo nūc ime ta. aut tps ē mediū iter ipa: z tūc cā ñ fil'r' cāto: aut nll'z ē me m: sz q̄dlz cātū fil'r' cū sua cā: z tūc oēs cāe ifinite erunt fil'r' actu. h ar m fac ibi. c. 2°. z rñdet. vide ibi ¶ De alio mēbro dic phs q cā i potētia: z effect° i potētia ñ sūt fil'. ¶ Cōtra. cā in potētia: z effect° i potētia referunt 2°°. relōnis: vt calefactū m z cale lc: sz ibi ē mutua ōpēdē a eēntial'. g simul sunt z nō sunt. TJO

Ad questionē dī ꝑ p° mēbro q cā efficiēs p motū ē cā vni° effcūs ime lc. s. fieri z fcti mediāte: tūc va ē ppō ō cā i actu z effcū ime to. s. ipo fieri: qz qñ cā ē i actu: tūc mouz: z qñ mouet fieri ē i mobili. De effectu me to: nō oz h: qz tūc oīa euenirēt de necī lc suppto q oīa hāent cās p se: qz si aliqd eueniat za die fit a. a. si fiat fiet a. p se cā. s. b. sz b. hz alia cām: qz si b. ē i actu: z cā ei°. s. c. z sic redeundo ad aliō: qō nūc ē: sit d. q ē cā ipi°. c. sz. d. fuit cā i actu ad quā ex ypotheſi necio seq̄bat effcm eē fil'r' i actu. c. z sic ex c. b. z ex b. a. g oīa necio vēir ēt. ¶ Tale ar m fac phs. 6°. h°. ca. 2. ¶ Ñ iste due ꝓnes ñ sūt fil'r' q cuiuslibz fiēdi oz dare p se cām: z q posita cā i actu nece fit effcm ponī actu: qz ex his segt 2° ipolis mō ꝓdicto. Q; oīa necio ert z ñ ꝓpt ꝑmā ꝓpnē: qz ēt si ipa eēt va. adhuc 2° ñ seq̄ret. g ꝓpt scām. g scda ē ipolis. T.c.7.

¶ De cā in potētia dicit q nō oportet esse cum effectu. quia est ꝓzor effectu.

Sed cōtra istos ē ar m nūc factū. ita ꝓcludit ꝓra eos ō fieri q ponūt effcm ime diatuz: quia illaz duaz ꝓpnū suppō p a z hac quā ipi dant. q posita cā i actu necio fit esse fieri in actu Ar r. vt p°. d. exñte i actu nece ē c. fieri. z ex c. b. z ex b. a. fieri. g oīa futura necio fiēt. h ita ē icōueniēs: fiē q necio erūt. illō. n. ñ solū ē icōuēiēs. sic q oīa fil'r' erūt necio: vt vadit p a ōductio. Sz ēt q successiue ñ pt vitari qn oīa necio erūt successiue saltem: nisi per hoc solū q ponatur aliquid posse fieri: z tñ nō forte ꝓpter ipedimētuz. Nec illa euasio valet si i pn° fieri sit aliqd fiēdi. silr vr q illō nō sit v m. s. q cā ptclar': z effect° ime diat° sūt fil'. ¶ Der idē ar m: q ipi faciunt: qz ponam° q eēnt mlte cāe agētes oz-

dinate nō p mo^m:tūc si cā exīte in actu:nē cesse ē imediatū effcm eē i actu.g̃ oia pduc tibilia a talib^o cāis de neči^t euenirēt.h̄ ät est fim.ita eni ꝓ^r pducit volūtas aligd:ñ p motū:sic ignis p motū.imo ꝓ ingēti^o.p^o ꝓne:sic ipt ar^m^t.vñ ro nō valet pl^o ibi q̄z h. ¶ Jō dōm ad formā:q ibi ē falla fim qd ⁊ fim^r.¶ Cōcedo q qñ cā cāt i actu:q nēcio segt q effect^o ē i actu.g̃ nēcio ē effect^o:ñ se^r qz cā ē i actu ꝓ^r.vñ ꝓ^a nō vz.effect^o nēcio neči^t c^o est i actu si cā sit i actu:g̃ effect^o necessario ē:nisi ponēt q cā eēt nēcio i actu. nūq̄z.n.ex neči^t c ꝓditióal' se^r nēcitas ꝓnti: nisi añs sit nēciū sic ñ ē h. Sed sit cā i actu ꝓti^r. Sz pbs ñ sic arguit. ¶ Sed h̄ sup^to:q po^to eo q ē cā:se^r nēcio aliō q̄ō ē cā ꝓti^r ē vl' fuit l'erit.g̃ ꝓns ñ ē nēciū. ¶ R^o.si iā aligd est:ad q̄ō nēcio segt aliō illud nēcē ē forē neči^t c ieuitabi^tis.sic q nō pōt euitari gn e^t sz ñ ē fim^r nēciū:qz potuit euitari.qz istud q̄ō nūc ē:potuit ñ eē nūc. ¶ Cōtra illō aliō de cā i potētia ⁊ effcū i potētia vī q fil'sint ⁊ nō sint:quia referuntur.2^oo:relīuoz um que mutuo dependent.

Potest aliter dici ad

qōnē.q illa dīa ñ ē ō rel'one cāe i potētia: ⁊ effect^o i potētia:qz sic fiml' ē cā i potētia ⁊ effe^s i potētia:sicut ō cā i actu ⁊ effcū i actu: qz vno gñe rel'onis referūt oia h.vñ i h̄ ñ ē dīa.sz i h̄ q vūtas h^o dicti attēdēda ē ō fu^tis rel'onū. Qz rel'o cāe i actu:⁊ effect^o i actu ñ pōt fūdari n^i in ēte i actu.⁊ ió sic rel'ones fil' sūt ⁊ ñ sūt.ita ⁊ fū^ta eaꝝ.sic p^o exponit:sz rel'ones cāe i potētia:⁊ effect^o i potētia ñ requ rūt fū^ta i actu.⁊ ió ñ oz fū^ta eaꝝ fil' eē:sz rel'ões fil' sint i actu. ¶ Si ät ē cā i actu fil' erit illa rel'o:⁊ illa ñ pt fūdari n^i i ente i actu.g̃ aligd ē ēs i actu i q illō fūdat. Et ió si cā ē i actu aligd ñ solū ē effect^o i actu:sz aligd existit actu q ē effect^o in actu. Sz si rel'o cāe in potētia fūdet i ēte i actu:sic iste ē edificator ñ oz rel'onē effcūs i potētia q̄ fil' ē cū rel'one cāe i potētia fūdari i aliq̄ ēte i actu.ita q ñ oz fil' aligd existē:q̄ō sit edificator:et aligd existere:q̄ō sit edificabile:qz edificabile pt existē i ēte i potētia. Nec itell'it dīa fun^to^r rel'onū po^c i actu ⁊ effect^o i actu:ad fundamēta rel'onū cāe i potētia ⁊ effect^o i potētia inq̄ntū sūt fū^ta:qz vtreq̄z rel'ones vtrinq̄z fil' sūt. Jta etiā fū^ta fil' sūt:⁊ actu etiā sūt inq̄ntū fū^ta h̄ ē actu:sūt sub ill' rel'onib^o:sz ñ fil' actu exīt.sz cā ⁊ effect^o i actu si vnū existit:⁊ a^o. ñ sic in potētia. Nec dico.si vnū fūdamētū existit cāe.s.i actu q fūdamētū effect^o i actu existit:qz fū^tvm actu existit sine rel'one:sz si ē sub rel'one cāe i actu:⁊ actu existit:tūc fūdamētū rel'onis effect^o i actu actu existit:vt sit i sūma dīa:ñ sic h̄ i ñ it rel'ões:qz vtreq̄z nēcio fil' sūt:nec iter fū^ta rel'onū inq̄ntū sūt fū^ta:qz ⁊ illa vtriq̄z nēcio fil' sūt. Cū sine ill̄: sic ñ sint rel'ones:nec ō illis q̄ fū^ta sunt sine subā in se ꝓsiderat:qz sic neutrobiq̄z nēcio fil' ſt actu:nec nēcio fil' i potētia. Sz itell'it dīa ō fūdamēt actu exīt^b^o sub rel'onib^o ꝓpat' ad exīt^a ab^tc ñ ad exīt^iā ſb rel'ōib^o. h̄ sic exponit si cā ē i actu ita rel'o ē i actu. g̃ nēcē ē aligd existē i actu i q fūdat rl'o cāe i actu:⁊ effect^o i actu:sz si cā i potētia ē sicut edificator:ñ oz aligd ēs i actu eē in q fūdet illa rl'o i potētia:sz sufficit ꝓxe aliq̄ō fundamentū ens in potentia. TJO

Ad prīma rōnē:q ⁊ rel'ones sūt fil' i actu et fundamēta real'r sūt i actu. Sz dū mot^o ē ñ ē cā agēs fci i actu:sz i vltio istāti:accipiēdo tñ effcm:r^v cui^o ē mouēs i actu:ē ille effect^o i actu:sz dū mouet ñ ē cā i actu:n^i fieri. Sz i vltio istāti ē cā i actu fci:⁊ tē fil' ſt i actu. ¶ Ad aliō ō.4. h^o.dico q mouēs ē fil' nā cū effcū:qsi sint p se rel'iua rel'ões sūt fil':tñ res subta mobt^i ē ꝓpz alia re i q fūdat rel'o effect^o:tūc logt ō fū^tis:ñ ō rel'onib^o:qz dīē ibidē q sēsibilia pñt eē ñ exīt^b^o sēsib^o:qz sēsibilia ⁊ sensus dīr rel'a.3^oo. ¶ Ad.3^m.ar^m.q scitū ē cā scie aliq̄^o.⁊ d^o q scitū i actu:⁊ scia i actu fil' ſt.⁊ ñ ſt cū dīē q r sert.3^oo.neg:sz scia i actu:⁊ scibile ñ i actu scitū. ¶ Ad aliō ō do:q de^o sp fuit:ñ tñ cā i actu sp. ¶ Cōtra.tūc fuit cā i potētia:⁊ tē mutat^o:qz faci^o ē ō cā i potētia. cā i actu. Nō valz:qz agēs volūtariū vo^tc ātiq̄ ñ mutata pt cāre qñ placet sine mutatiōe sui:sic si ego vellē mō sedē cras possū sedere cras sine mutatiōe vo^tis mee. ¶ Cō 2^tis.4. tra auer.8.phy.volēs nūc facere tunc:⁊ nō nūc.saltē expectat tps:q ñ ē sine mutatōe. 6.2.8. ¶ Respōnsio.ita fecit ipse miser Auer.qz fuit in tēpore deus in eternitate añ mūdi creatiōez nullū tps expectauit:qz i istāti q

expectatio eternitatis ista ns est. noli me
ADDI surare deū ꝑm Aner. ¶ Et q̄ a cā nō mu-
tata ꝓcedat nou⁹ effect⁹. ꝓpter a. est nouū.
g̃ hēt cāz: ⁊ cū nō sit ire i infinitū venet ad
cām nō nouaz a q̄ est imme^te nouū aliqd.
¶ Jtē quō pōt cā nō mutata sp mouere q̄d
est sp alīū ⁊ alīū effectū hīe: ⁊ nō pōt aliq̄n
mouere cum ꝑus nō mouerit: cū nō sit nisi
nou⁹ effect⁹ sp in ꝑmo mēbro: ⁊ nou⁹ aliq̄n
i. 2°. Sz q̄re nūc nouit: ⁊ nō tūc. q̄ voluit.
hui⁹ nō ē q̄rere cām. q̄ hīta cā ime^tā ⁊ suf-
ficienti respectu effect⁹ nō est vltra q̄rere.
q̄ tūc oim esset dem̄o. g̃ indiscip^tas est q̄-
rere qd nouū in deo. q. relatio rōnis nō p
cederet creatiōez: sed q̄si seq̄retur ita q̄ cā
inq̄ntū ꝓcedit cāre innouat in nullo: sz vt
agit q̄si cāndo actiōez manet vt ꝑus ⁊ nāl̄r
nec re nec rōne mutat. Alij dīt q̄ oīs rela
tio noua est in effectu etiam illa q̄ cā dī ad
effectuz. ¶ Cōtra. vbi ē relatio ibi ē fun^tum
¶ Jtem in quo est relatio. illud refer̄ illa
relatione. ¶ Jtē relatōes sibi iuicē oppo^te
erūt in eodē. Aliter dī q̄ est noua ꝺnoia⁹
antique relatōis. ¶ Cōtra eadē rōne. pater
me⁹ qñ gnāuit me: ñ habuit nouā relōnē:
q: ꝑus fuit gñatiu⁹: ⁊ solū gnāns hīet no
uam denoiatiōem. ¶ Tenēdo g̃ p^am illaz
viaz est dubitatio. vtz sit ꝑus i cā illa rela
tio rōnis: an in effectu relo realis. Dī. 2^m.
q: referi^le reale est cā rōnis non ecōuerso.
Exemplū de dextro in aīali: ⁊ sinistro i co
lūna. ¶ Cōtra ꝓius nāl̄r fuit hoc cā^tim q̄z
1° cābile: q: n. hoc cā^tim ló. 1° cābile. g̃ ꝑus
hoc cās q̄z illud cātum. ¶ Cōfirmat. qcqd
¶JO est in cā ꝓcedit 1° qđ est in effectu. Rñ°. il-
loz non valet: q: sp mator dēria reducīt ad
minorē. ¶ Ad. 3^m. ar^m al̄r ꝑm aliqs scibile
ꝑm se ⁊ eēntial̄r referr̄ ad sciaz in potētia:
⁊ scia in potētia: ⁊ scibile fil̄ sunt ⁊ nō sunt:
nec accidit scibili q̄ sciaf potētia. Accidit
tñ lapidi: sicut accidit Joāni q̄ fit pī: nō tñ
accidit pī q̄ fit pī. vñ sicut scia in potentia
eēntial̄r dependet a scibili. ita ecōuerso: ⁊ si-
cut scia in actu dependet a scito i actu. ita ec°.
vñ qđ dīt q̄ accidit scibili. q̄ sciaf. intelligē
dū est de re subta. s. lapide vl̄ ligno. ꝓpter
dici Scibile. n. nō est scibile: nisi q: et⁹ pōt
esse scia: q: si esset scibile et et⁹ nō esset scia
in potētia: esset scibile ⁊ nō scibile. g̃ i rōne
scibilis includitur scientia in potētia: sicut
suum per se correlatiuum.

Hoc quidem vtiq̄ altera cā est essendi necessaria: hoc aūt nulla: sed ꝓpter hec alia sūt ex necessitate. T. c. vj. Qō. III.

Vtrū necessa-
ria hēant cāz sui eē? Q: nō.
v Aluic. ꝑmo meta. ca. 6. a. Q: oē hīs esse ꝑ cām: circa scripta cā nō hēt esse: ⁊ tunc nō
necessariū de se. g̃ nullū cātū de se necessa-
riū. ¶ Jtē cā efficiēs est vnde ꝑn^m motus.
Sed in imobilibus nō est mot⁹. ¶ Opp^m
in. 2. hui⁹ ne cariox vl̄ sēpiternoz sūt cāe. T. c. 4.

Dicendum q̄ si aliquis pōt esse effect⁹ necessari⁹ pōt
necessitas eius hīe cām efficiēte: sicut res
ipsa hēt cām: q: oporz ponere vnū a q̄ est
cālitas oīm: q: si necessitas effect⁹ nō hīet
cām cū sit in cāto aliqd eēt in cāto nō cātū.

Ad auicennā q̄ intelligīt de ne
cessario ꝑ se. Sz
aliqd dī necessariū ꝑ se effectiue. ita q̄ ꝑ se
excludat aliā cāz efficiēte ꝓpr̄: et sic sol⁹
de⁹ est ꝑ se necessariū in gñe cāe efficiētis.
vl̄ pōt aliqd esse necessariū formal̄r ⁊ ꝑ se:
⁊ talē pōt ab alio esse: q: sicut ipm necessa-
riū formaliter in se effectiue est ab alio. ita
⁊ necessitas. tunc ad formā circūscripta cā
nō esset necessariū ex se. vez est in gñe cāe
efficientis: tñ formal̄r si forma eius posset
stare de se: hīet necessitatē sine efficiēte: sz
nō pōt sine ꝑmo. vñ circūscriptio illi⁹ cir-
cūscribit etiā cām ītrinsecā formalē neces-
sitatis ex q̄ntū: nō enī ptē hz a se ptē ab effi-
ciente: sed totū: tam nām q̄z necessitatē hēt
ab efficiente: quo sublato totū tollīt. ¶ Cō-
tra: qđ circūscripto aliquo nō est: nō est ne
cessariuz nisi ex suppōne. ¶ Dēm. q̄ illud
qđ est necessariū: ex suppōne necessaria ē
necessariuz. ¶ Ad aliud rñō q̄ illa descri-
ptio est a posteriori ⁊ nō a notiori. nō. n. ē
simpl̄r de rōne efficiētis: q̄ sit ꝑn^m mot⁹:
q: accidit efficiēti ꝑm q̄ hui⁹ q̄ agat ꝑ mo-
tum: q: efficiēs pōt agere sine motu. tamē
in naturalib⁹ cōiter est vera. ¶ Respōsio ADDI
ad questionē: ad h̄ q̄ effect⁹ sit necessarius

oz cām eē necīaz: z ī eēndo z ī cāndo: qz alter o illozū destructo pōt effect⁹ nō eē. In cōplexis ē inuenire virūq; pncipia. n. in se sunt necīa: z necto cānt pcl'ones: qz rō necessario cānt ē: q destructo effectu ipa destruaf. sic ē de pncipijs respcū pcl'onū. 2°. pbi. 8. In icōplexis sine entitate rex nlla ē cā virog; mō necīa. nlla. n. p⁹ pmā eēt nisi pma eēt: qz nlla alia nisi cāta: z si ñ ē necto cāta nō necto ē: z ita ñ necīario cāt. Sz p⁹ nō ē necta ī cāndo: qz ex rōne cāe nece ipa destrueref destructo effcū: z ita ei⁹ entitas ñ eēt o ino ab⁹ z idepēdēs. ¶ Argueref h: qz libere cāt. ñ vz: nā z pductio. s. s. ē liba sine libe: z tūnecīa. ¶ Tñ aliq sūt effect⁹ necarij fm gd. siue sub cōditiōe. s. si cā ē p eo q cā pria ex nāli colligātia cū effcū necto dū ē cāt ī^m. Sz nec sic ē necitas ī pma cā: qz tūc eēt necitas simplr: cuz illa pditio sit simplr necīa. Q ō. n. necūi ē ex suppōne simplr necessaria est simr necūi: illō suppositū ī alijs cāis nālib⁹ ñ ē simr necūi: ¶ Ad ar^m ī op^m. nō oē sempiternū ē necūi: sz hic in littera. z. 8. pbi. loquitur de complexis.

T.c.89.

LIO

Contra ista necessitas

simr est pditio polis ī creaturi: qz ñ icludit pradictōez. Q ō. pbai sic. mod⁹ pducēdi ñ variat nāz pducti. Si de⁹ pduceret res ex necitate aliqd cātū eēt necūi. g̃ lz nūc aliter pducanf necitas eis ñ repugnabit. ¶ Jtē si de⁹ pducēt ex necitate nāe cātū eēt necarū simplr. g̃ cū mod⁹ q̄ nūc pduc̄ fit eq nobilis vl' nobilio: illo. simplr necarū pt sic pducē. ¶ Jtē ī oi pditiōe ētis simplr nobilio ē ens necarū nō necario: g̃ et ī cāndo. g̃ nobilissima cā necto cāt. ¶ Jtē ex plenitudie pfectōis ī cā psequf effect⁹. Si g̃ in aliq effectu pt eē tāta pfectio q ipa posita necto ponaf alīd mlto magl ī pma cā. ¶ Q. ex lz pfirmaf: qz si p^m nō ē necūi: nec aliqd posterī⁹ ī eēntialr ordinatī: g̃ si pnexio effect⁹ cū pma cā q̄ ē eēntialr p⁹ pnexio nō ē necaria: nec aliq alia ē. ¶ Rō adducta ō do improbaf: z p⁹. qz nō oz illō accipe ex. 2. pbi. vbi logf de pn⁹. z pcl'one: qz alr vf eē pclo in pn⁹. q̄z effect⁹ī cā: qz p⁹ ē q̄dā ps itellūs pncipij actu pcta ī illo: lz ñ distincte. sicut singulare ī vl'. nō sic effect⁹ī cā. ¶ Hec rō pcedef q rō cāe necario nō ide accipitur.

¶ Jtē ī cāt: q aliqd necario cāef nō attribuit eoz ipfectiōi nec ōpēdēte ex effectu: lz plenitudini pfectōis. g̃ nec silr h. vñ aliq destructo alīd destrui segf vl' q̄si a pozi vl' a posteriozi. p⁹ mō pcludit ipfectiōez. 2°. abūdāte pfectiōez: sic ō subo z ppa passiōe q̄ nō ī se pūstit: lz ī alīd fluit: pcipue si illud alīd destrui ē possibile. ¶ Jtē fm lz posset de⁹ pducē pl'es drias entū q̄z nūc: qz necarū z pol'e. ¶ Cōtra rñsionē ad arg^m p⁹ ce. li z mūdi quō nihil ex se pol'e pōt eē necarū p aliud. addita hic hac rōne: necarū z pol'e diuidūt totū ens. g̃ oēm driam entis: diuisiōes. n. enīs inq̄tū ens cōiter nō sunt subordinate. ¶ Cōtra. volūtas q̄ ē p⁹ finis nō ē necario alicui⁹ ñ necto ordiati ad finē

Ad argumēta supi⁹ pōta Aut. ¶ Ad primum q mod⁹ pcedēdi nō variat pditionē ppaz pducto. Sz aliq̄ pductio pcludit necitatē pducti: z qz cātū pcludit ñ necitas. iō pōta dictio. cātū a do necī^e nāe. ¶ Per hoc ad ar^m. 2^m. ¶ Ad. 3^m. q in oi cālitate absoluta necitas ē pfectōis z ī respcū ad pus a q̄ aliqd dependet. si eēt necitas nō poneret ipfectōez ī ab⁹. alle tñ respect⁹ eēt pfectio: si nō eēt pradictio ī ēmio. ¶ Ad extrmuz. n. cui repugnet necitas nō pt eē respect⁹ necari ¶ Ad. 4^m. plenitudo pfectōis limitate ñ ē simplr plenitudo. ¶ Ad pfirmatōez q licz aliq̄ cōnexio sit fz qd necīa: nlla tñ simplr est necaria: qz q̄libet dependet a pma cā q̄ cōtingēter cāt: qua pma nāliter nō cānte nihil aliud cāt silr cōiter scōe cāe sunt impedibiles: z cā ipedibilis q̄tūcūq; nō impediaf ñ est necessaria. ¶ Pro pma rōne tacta que est Aug. Dicit q necessariū ex se debet ītrinsece hīe necessitatē. et ita quaq; ypotesi siue pol'i siue ipol'i posita: circa extrinsecū nō erit nō necessariū. ¶ Ad aliud hic supra. ¶ Rñ⁹. q̄ dicit pfectōez simplr: z lz nō determiate: sed in suo diuidūt ens. ¶ Cōtra. opposita quertunf cū alijs silib⁹ diuidētibus ens. Exemplū finitū infinitū pol'e necarū impfectū pfectuz simplr z̄.

Amplius aūt alia fm nūez sunt vnū. alia fm spēz alia fm genus: alia scom analogiam.

T.c.xij.Q.ō.IIII.

Evno tē. Quare ꝺ ꝺi
ꝺ uisione vni⁹qꝺ
ꝺiuidit i vnuz numero ſpē
gñe. ⁊ vnū ꝓpoſitōe vl' ana
logia. ¶Utrū diuiſio ſit ꝙuenies ⁊ ꝺ pub⁹
diuiſiōis? Q. nō: aut ē eaꝺē cum ꝑma qua
ponit. aut alia: nō eaꝺē: qz tūc iſufficies. qz
ꝑma hz gnaz mēbra. hm q̄ttuor: nō ē alia:
qz duo mēbra vtri⁹ diuiſiōis cōuenūt cum
duob⁹ alteri⁹. ſ. de gñe ⁊ de ſpē. ¶Jtē aut ē
diuiſio vnuoci i vnuocata: qꝺ nō: qz tunc
multū nō ꝺiceret oppoīs modis iſtis: qꝺ ē
ꝓtra phm i lra. Jrrōnale. n. ⁊ rōnale nō ꝺi
uidit in eq̄lia. Nec diuiſio equoci: qz tunc
vbicūq; ponit vnū vl' multū i ꝓpōne eēt ꝓ-
poſitio diſtinguēda qꝺ ñ ē vex. ¶Jtē tūc
T.c.12. ad vnū mēbrū nō poſſet ſeq; aliꝺ ꝓtra phm
i lra: qz vnū mēbrū diſiōis ꝙuenit oib⁹ mē
bris: qz vni eē ē pn̄m nūert eē ca° uſto. ꝑ oē
vnū eſt ꝑncipiū nūeri. ꝑ vnū nūero: qꝺ eſt
vnū mēbz: ē cōe oib⁹ mēbris. ¶Jtē ꝺ rōne
mēbroz: q ꝺicit vnū nūero. cuius mā vna
nūero. tūc nllū imāle eēt vnū nūero. ꝙns
ē falſū: qz ſicut ſp vnitas poſ iferri vnitatez
poſteriozē: ita ex oppo⁽ᵗᵒ⁾ i multitudie. Sz i
imālib⁹ ē multitudo ſpē. ꝑ vnū nūero. ¶Jtē
T.c.12. tūc ꝓpraria vnū n nūero: qz eoz mā eſt vna
nūero. ¶Oppm ꝺicit ꝑbs.

Dicitur q ꝺiuiſio ē ꝙuenies: qz illa
ē ſm itēnōes logicas: ⁊ ꝑi
ma diſio ē ſm fūdam realia: iſta ſm itēnōes
fūdatas i reb⁹. vtrū aut vnū: qꝺ ꝺiuidit in
vna diuiſiōe ⁊ i alia fit reale: vl' q i vna ſit
reale: ⁊ q i alia itēnōale tāgeꝺ i ꝑma ſol'o-
ne ꝑmi ar⁽ᵗᵘ⁾. Sz ſp iſtud ē vex. qꝺ ꝺ ꝺi: ⁊ tūc
aſſignaꝺ ſufficiēta. qz itell⁹ intelligēs aliqd
ſub rōne vni⁹: aut itelligit ſub rōne icom-
municabil: et ꝺ ē vnitas nūeralis: aut ſub
rōne ꝑdicabilis ꝺ plur: ꝺ⁹: tūc ꝺi: aut diffe-
renub⁹ nūero: tūc vnitas ſpēi aut ꝺrūtibus
ſpē: tūc vnitas gñis. vltra hāc vnitatē nō ē
iuenire vnū ꝙceptū ꝑdicabilē: tñ vnū ꝙcē-
ptum accipiēdo cōmunissimū ꝙpando al-
teri cōſſimo iuenīt vnitas ꝓpōnis i fin
plr te hūdo ad alia. ſ. ſua iferioza i ꝑdican
do i qd de eis: ſic diuiſio ē ſufficies. ¶Lōtra.
duo mēbra nō ſunt accepta ſm fun⁽ᵗᵃ⁾ i
itēnōalia ꝑ⁽ᵐ⁾ nō: qz tūc ꝺi vnū nūero: cuius
mā vna: ſz mā ñ ē a ꝑſideratōe itell⁹. 4ᵐ.
nō: qz aliq̄ ꝓpoſitio eēt nullo exiſte itell⁹:
nā ſil'r tūc ſe hēent. 8. ad. 4. ⁊. 6. ad 3ª. ꝓ vni
tas ꝓpoſitōis nō cātur ab itell⁹. ¶Expo-
nit ꝑ⁽ᵐ⁾ vno mō ſic. ꝺi vnū nūero: qꝺ ñ ꝑdi-
caf de plib⁹: ⁊ h eſt vnitas ſingularis. ⁊ ita
fundamētū vni⁹ē ſingulare. Qꝺ ꝓbaf. qz
vl'e ⁊ ſingulare referūf ad inuicē vl'e itētio
nale. ꝙ ſingulare itēnionale: qz ſunt ſil'ia ⁊
res itēnōis ꝓme ⁊ ſcōe nō ſunt ſil'. ¶Hoc T.c.12.
ꝙfirmaf p illud tertū h⁹. q. 3ª. vnū numero
ꝺ'e aut ſingulare nihil ꝺit. ¶Ad aliud de
ꝓpoſitōe. Dico q ꝓpoſitio pōt eē ſm fūda
mēta realia: ſicut i nūert v itētiōalia: ſicut
in ꝑdicari ⁊ ſubūci. ꝑª pōt eē ſine itell⁹. 2ª
nō: ⁊ h ē illa ꝺ qua logitur: qz ꝑdⁱª hūt hāc
ꝓpoſitōez i ſ. ꝺicādo i qd ꝺ ꝙtēus ſub ipis.

Ad primū ꝑncipale ar⁽ᵐ⁾ ꝺicit. q
nec iſta diuiſio nec ꝑ-
ma diuidat vnū ſm rōnē vni⁹. ſ. ſm rōnez
idiuiſiōis ſz ſm fundamēta ſup q̄ pōt vni-
tas fūdari: tūc h diuiſio ꝺſt a ꝑma ſm fūda
mēta diuerſa: qz ꝑma ſūt fūdamēta realia
h itētiōalia. ¶Lōtra res itēnōis ꝓme: ſicut
vnitas q̄ ē de gñe q̄ſtitatⁱ nō fūdaf i re 2ᵉ i-
tēnōis: qz oē fu⁽ᵗʳᵐ⁾ i alio hz mioze entitatē
q̄z fūdamēnū: ⁊ res ꝓme itēnōis hz maioze
entitatē q̄z res 2ᵉ itentionis. ¶Concedit ⁊
rūr al'r: qz vnitas diuiſa ꝑmo ē realis. h ät
eſt vnitas rōnis ⁊ fun⁽ᵗª⁾ etiā: tūc ꝺico q mē
bra duo. ſ. gñe et ſpē hic ⁊ ibi nō ꝙnunt
¶Ad h nota. q ois vnitas cāta ab intell'u
hz vnitatē in re a qua oziginaf: ſicut tāgit i
ꝑmo h⁹. q. 1. ⁊ manifeſtius in. 7. ſicut ignis
generat ignem: quia idem ſpecie et nullo
exiſtente intellectu: et ex illa vnitate in re
mouetur intellectus ad iuenendū vnita-
tem intentionalē: que in illa vnitate reali
fundatur. ⁊ hic vnitas realis eſt in primis
membris. ⁊ vnitas rationis que fundatur
in tali vnitate eſt in 2ª diuiſione. ¶Ad ali-
ud poſſet hic ꝺici: q vnuz hic diuiſum eq-
uoce ꝺicitur ab vno prius diuiſo: tñ iſtud
vnuz in ſe: ⁊ illud in ſe ambo quo ad ſuos
modos nō ſunt equinoce ꝺicta. ſed vnitas
hic in ſuis modis: ⁊ ibi in ſuis ꝺifferūt ſm
magis ⁊ minus: ⁊ cū ꝺicit: tūc multū nō ꝺi
ſic. imo q̄ñ vnū oppm ꝺi ſm magis ⁊ mi
nus de aliquibus. tunc oppm tot modis:
nō tñ oz oppoſitū diuidi in tot inferioza:

ſicut aliud. Jn quo gñe eſt iſtud vnū intē
tionale cū aliud ſit reale. Et ego q̄ro in q̄
gñe ſunt ille itentões gen⁹ & ſpēs? ſi ſint in
nullo gñe. tūc nō eſt q̄rendū de vno i quo
gñe ſit. ſi ſint in aliquo ibi ponet vnū ſcōo
diuiſum. ¶Ad .3^m. dōm. q vnū hic diuiſū
eſt vnū rōnis: & nō vnū p̄n^m nūeri: ſz vnū
p̄nciptū nūeri cōe eſt omni reali: vñ vnuz
nūero & vnū p̄nciptū nūeri dr̄nt. ¶Primū
eſt diuidés in ſcōa diuiſōe. 2^m. diuiſum in
p̄ma. ¶Ad aliud dicit cōmentator q dr̄ia
eſt. q̄ vnū nūero eſt in materia: vnū p̄nci
pū nūero & nō eſt in materia. Sic ad ar^m.
¶Cōtra hoc q dicit q vnū q̄d eſt p̄nciptū
nūero & nō eſt in mā. aut ppō eſt vl̄is ne
gatiua: aut ꝓticularis negatiua. Si p̄mo
falſum eſt. q̄ aliq̄d vnū vnitate que p̄nci
pū eſt nūeri eſt in materia: ſicut de pribus
diuiſis ꝓtinui q̄ q̄libet diuiſum eſt vnuz
numero: & ſi nullū vnū p̄nciptū nūeri eēt
in materia. g̃ null⁹ nūerus eēt in materia ſi
ꝓticulariter itelligit: q̄re ponit vnū ꝓuerti
bile cū ente aliud ab vno q̄ eſt p̄nciptum
numeri: q̄ in oībus imālibus eſt vnū p̄n
cipiū nūeri p̄m eū: & in mālib⁹: vt imedia
te añ oſtēſum eſt. g̃ in oīb⁹ p̄ōt eē vnū p̄n^m
nūero & g̃ aliud ſupfluū. ¶Jtē de alio mē
bro: aut nō eſt dr̄ia: aut oz itelligere: q̄ oē
vnū nūero eſt in materia. Sz ℔ eſt fl̄m: q̄
in imaterialibus eſt aliqua vnitas maior
vnitate ſpēi nulla maior q̄z vnitas nūero:
ꝓut hic loq̄tur: ergo illa eſt in mālibus. p⁹
p̄me illaz: q̄ aliqs angelus eſt ita vnum
q nō p̄dicaf de pluribus. ergo magis vnū
q̄z ſpē. ¶Jgit omiſſo Auer. dicit Tho. ad
rōnē: q vnitas nūeralis cauſaf ex mā vna
p̄m q ſubſtat diménſionāl⁹ termiat. Et p̄m
hoc & aliud q̄ ꝓtraria nō p̄nt mān vnam
talē ſil. ¶Cōtra. in imālib⁹ eſt vnū: & tū nō
eſt ibi talis mā. ¶Cōtra. 2. ſi filias regrit:
tūc ſimlitas tpis: & tūc ab^{ta} a tpe nō p̄nt hic
illā vnitatē: & talia ſūt mathematica. Et tū
T.c.18. pbs. 3°. hui⁹ dicit: q in mathematicis ſunt
multa nūero eiuſdē ſpēi. ¶Dicit aliter q
ppō pbi aſſignaf de quolibet in ſe non de
duob⁹ cōpatis adinuicez. ¶Cōtra. ſi ℔ ſit p
ſe rō vnitatis nūeralis in aliq̄ eodē vbicū
q̄z iueniēt rō & effectus. g̃ ſi in duob⁹ ꝓpatis
ineniet rō inueniet illa vnitas. ¶Dicit g̃
ad ppōm q vnitas nūeralis nō diffinit p
hoc q dicit Arist. cuius mā vna nūero. p
bat quōcūq; q̄ ens. 2e. itētiōis nō diffinit
p ens p̄me itentiōis: neq; eſt circulocutio
p̄uertibilia. Sed exemplū eſt in manife
ſtis. verbi gr̄a. Ens p̄m accidés aggregat
duo. hō dicit ens p ſe: nec oz nūerare oia
entia. vnde manifeſtior eſt nobis vnitas i
mālibus: q̄z in imālib⁹: nō tū excludit q̄n
ſit i imālib⁹. Alr̄ q ſingl̄are ſimplr̄ ſubale
hēt rōnē mālē: & ſubalitas appropriat ſim
plr̄ ſingulari. vñ gloſa ppōm: vnū nūero
eſt cui⁹ materia eſt vna nūero. i. cui⁹ ſubali
tas eſt ſingularis ſimplr̄: & tūc nihil eſt ad
materiā realē. ¶Cōtra i dicta ſolone: pnci
pali. Si vnitas diſtinguit ℔ in fundaméta
itentionalia: tunc nō eēnt plures vnitates
q̄z fundaméta: nec ecōuerſo. ℔ eſt falſum.
¶Plura ſunt fundaméta q̄z illa q̄tuor. ſ. ge
nus dr̄ia: ppriū: & accīs. ¶Cōtra vnū dcīm
ad p̄mū arg^m. q ſi fundamétū illi⁹ vnitatis
ſit itentionale. ¶Probo q nihil ſit. illud q̄d
eſt min⁹ente itentionali eſt oīno nō ens.
ſed paſſio fundata in ente rōnis eſt minus
ens. g̃ nihil eſt. & ſic illa vnitas nihil eſſet.
¶Ad p̄mū dōm q illa diuiſio daf p̄m q
vnitas itentionalis fundaf in q̄cūq; ꝓfide
rato: vt gd: & nō ſunt p̄dicabilia in qd: niſi
4. vt ſupra enumeranf: q̄ alie qdditates
enūerare in q̄le p̄dicanf. alr̄ ſic. q diuiſio
eſt p̄m q eſt cuiuſcūq; itellectꝰ i ſe: nō put
ꝓpaf ad alia: & ℔ p̄m diuerſos grad⁹ vnita
tis: & p ℔ excludit vnitas diffinitōis & dr̄ie.
p primū excludit ppriū & accīs q̄ in ſe ꝓſi
derata ſunt vnum ſpē. ¶Ad aliud: q ſicut
gradus eſt in reb⁹ realib⁹. ſic in reb⁹ rōnis
vñ illa res rōnis q̄ ſubijcit alteri rei rōnis
ē magis res aliquo modo: tamē ex hoc ñ
ſequitur q a⁹ ſit nihil.

Scōm ſe vero dicunt eſſe quecūq; ſignificant figuras p̄ dicatōis. Quotiēs. n. dr̄ totiēs eē ſignificat. T.c.xiij. Q.ō. v.

Vtruzens p̄m ſe cōiter diuidaf i decē gña gñaliſſi
v ma: q̄ ñ: ex pte diſi. ſi ens p̄m ſe: cū ſic nō eget altero. T.c.9.
p̄mo poſt^r. 3° mō p ſe. Sed
accīs

accidés eget alio. ergo non est ens ſm ſe. ¶Dicit q ens nō diuidit hic: ſicut accipitur ibi. ſ. p ente ſolitario. ſ. p ꝓma ſuba: ſz accipit hic p quolibet qđ nō aggregat in
T.c.21. ſe diuerſas naturas. ¶Cōtra. 7. huius nō est idem qđditas albi cū albo: nec muſici cū muſico ꝓpter duplex ſignificare. ergo accidēs neciq ſignificāt aggregatum.
¶Item ad ꝓncipale ex parte diuidentiū
ca.15. 5°. topico. Qđ p ſupabūdantiā dicit vni ſoli cōuenit: generaliſſimū est tale. ĝ ꝛc. q ſint tm̄ duo ens diuidit in ens p ſe: ꝛ nō p ſe. ſil̄ diuidit in ens in alio ꝛ nō in alio. in ens dependēs ꝛ nō dependens. ĝ. ſicut vnū mēbrū est generaliſſimū. ita ꝛ reliquū. Dicitur hic q ꝓ ña nō valet: q ꝛ vnū membrū est vnius ocū: aliud equocū. equocū potest plura cōtinere ſub ſe q̄z vniuocū. ideo ꝛc.
ca.12. ¶Contra. 1. topico. quot modis dicitur vnū oppoſito. tot ꝛ reliquū. ĝ ſi diuiſio ſit p oppoſita ſi vnū mēbrū est multiplex ad 9. ꝛ reliquū. Sil̄ ſi vnū mēbrū diuiſionis ſit equocū ad genera. 9. ĝ nullū accidētiū plus cōuenit cū alio q̄z cū ſuba. hoc est inconuenies cū alia dependeāt a ſuba: ꝛ ſuba nō dependet. Sil̄ diuiſio nō eſſet verior q̄z hoc ens aliud qñ: aliud nō qñ. ¶Item ad ꝓncipale de quātitate: q ſint duo gña in oñi vno gñe est v^m ꝑm: in q̄ztitate ſunt duo vnitas ꝛ punctū. dicit q nō ſunt duo p^a ſimplr: ſed vnū ꝛ punctus reducunt ad
T.c.12. vnitatē. 5°. huius. de vno oīno idiuiſibile
ide p° de nō hñs poſitionē est vnitas: hñs vo poſitiō
ria. nē est pūct°. ꝛ p° poſterio. q punct° est
T.c.68 vnitas hñs poſitionē. ¶Cōtra: ſic ꝑn^m ad
T.c.42. ꝑn^m. ſic ꝓncipiatū ad ꝓncipiatū. ſi ĝ pūct° hñs poſitionē: reducit ad vnū: tūc q̄ztitas ꝓtinua ad diſcretā: ꝛ tūc nō ſunt ſpēs vni° gñis: q ꝛ gen° eq ꝑ° dī de ſuis ſpēb°. ¶Item hec é falſa: pūct° est vnitas hñs pōz: nec oz allegare ꝑhm: q ꝛ logt ꝑz poſitionē pl'onis ponēt q̄ztites eſſe ſubas rez nō ſm ꝓpaz qñ ꝑhs dicit p° poſterio. ¶Ductus é ſuba hñs pōm. ℞ aūt ē falſm ſm: ei° intētionē q pūct° ſit ſuba. ĝ alr logt. ¶Item oē gen° diuidit p° p duas dīas tm̄ i duas ſpēs ꝑmas q̄ztitas i ꝑdicamēt hēt duas diuiſiōes: q̄z neutra ꝓtinet ſub alia. ſz vtraq; h^a. Cui° p batio é: q ꝛ ſub ꝓtinua nō ꝓtinet hic pōm. Nec diſcreta q ꝛ vtraq; tā q̄ztitas ꝓtinua q̄z diſcreta pōt eſſe ſine pōne. ĝ est duo gña. ¶De q̄ltate hēt q̄tuoꝛ ſpēs p^as. De rel'one q ſunt duo: oē relat^m refert ad co ꝛ relatiuū: qđ est fil' cō eo: ĝ gñaliſſimū ad aliqđ eq ꝑ^m cū eo. ĝ duo p^a. ¶De actiōe ꝛ paſſione ſūt eſſentialr rel'ones. ĝ nō diſticta genera. p°. oē illud é eſſentialr rel'o. q aliqđ formalr refert: ſz actio ꝛ paſſio ſunt huiuſmodi. ĝ ꝛc. p°. calefaciēs refert ad calefactū: ſz calefaciēs inq̄ztū calefaciens formalr actiōe é calefaciēs ꝛ calefactū tale p paſſionē. ¶De vbi ꝛ qñ. vbi est eſſe in loco. Et qñ est eē in tpe. eē in aliq loco nō est alterius gñis q̄z illud in q est: ſicut nec eē i ſanitate é alteri° gñis q̄z ſanitas: q ꝛ ſi fic tūc eſſent. 18. gña gñaliſſima in accīntib°. ĝ eſſe in vbi ꝛ in tpe é eiuſdē gñis cū loco ꝛ tpe. ¶Item pō est o ꝛdo ptū in loco: de qđditate pōnis nō est ps: q ꝛ ps est in gñe rel'onis: nec est eē in loco: q ꝛ tunc pō eſſet vbi ĝ est eſſentialr o ꝛdo: ꝛ o ꝛdo est rel'o. ĝ pō é rel'o eſſentialr. ¶De hitu. hitus est hītudo media inter rē hītā ꝛ hñtē: ſz h est rel'o. ¶Item hitus est mediū iter habentē ꝛ rē hītā: ſic facno mediū inter facientē ꝛ rē factā: ſz factio facit duo gñaliſſima p ß q é ab ß ꝛ in ß. ĝ ꝛ iſta. ¶Opp^m dicit pbs in ꝑdicamēntis. ſ. ſingulum in cōplexoꝛ: aut ſigñat ꝛc. Nota est hic oppoſitū: q ꝛ h omittit duo. et dicit cōmēta. q ꝓpt breuitatē: ſz q̄ pluralitas fuiſſet dixiſſe duo ṽba ꝛ h nēcia. ¶Dubiū EX
est de iſtis ꝑdicamēntis quō qōlibz gen° est in ſe vnū cū in mīstis nō videak eē realitas vna aliq in oībus ſpēb° ſube i angulo in coꝛpe: vt q̄ltatis in q̄tuoꝛ ſpēb° ꝛc. ¶Aliō dubiū q̄ nō est duolex: q̄ vbi: ſitus hitus actuū. ſ. ꝛ paſſiuū. vbi etiā ſunt aſpect° potentiaꝛ aīe iclinatiōes ēt violēte date mobili b° a mouentib°. ſpēs genite ſenſibiles vl itelligibiles: vbi est mor°: vbi ꝓncipia ſube. cū qōlibz iſtoꝛ ſit aliqđ ens ſm ſe: q ꝛ hñs vnū qđ q̄ etiā ꝓcreta nō ſunt genera ſicut abſtracta. Queſtio. vj. TRA

Arta hoc de diſtinctione diuidē

tiū q̄rit. vtrū diſtinguāt eſſentialiter. q nō. Quātitas est eſſentialit diuiſibilis in ea q̄ inſunt ꝛc. tale eſt ſuba coꝛpea ſine eſſentia addita. p°. Subiectū ſm q ſubm nālr é ꝓpus accīns. ĝ ſuba

corpea nāliter est p̄or q̄ntitate cū sit subm et⁹. Sz talis suba nō p̄t recipe q̄ntitatē nisi inptib⁹ et⁹: qz de rōne q̄ntitatis est hꝫe pte extra pte: z idiuisibile nō p̄t recipe diuisibile. ḡ de rōne suscepti inq̄ztū huius modi est hꝫe ptes etiā sde rōnis. ¶De q̄litate q̄litas dī vno mō dīa sube. Dīa non dr̄t eēntialr̄ a suba. ḡ zc. Jté q̄litas 4ᶜ spēi nō differt eēntialr̄ a q̄ztitate. ḡ nō distinguit pbatio. Si figura distingueret eēntialr̄ a corpe cū vtrūq; sit absolutū. ḡ de⁹ posset facere corpus sine figura. z ita nō termiatū.

¶Jté tūc posset q̄ztitas itelligi sine figura
T.c.40 tione: q̄ é termin⁹: qđ est ꝓtra phz. 3⁹. phy.
T.c.17. Nō p̄t itelligi corp⁹ nisi terminatū supficie. ca. de infinito ibi rōnabilr̄ zc. p̄ma rōne Silr̄. 3. h⁹. 16. q. ar⁹. 20. fine his. l. supficie z linea ipole é eē corpus: qz his diffinit z nō ecōuerso. ¶De relatione aduenit sine
realı mutatiōe. ḡ nō est res vera distincta
T.c.20. añs pbat p Alz. 5⁹. phy. Sz ꝫ nō valet: qz ibi silr̄ negat motū esse in suba: z ad aligd manifestū é q ꝫ nō est nisi de motu distincto ꝓtra mutationē: qz in suba é mutatio: vt i termio. ¶Dicit tñ ad illā rōnē q illō cui aduenit nō mutat in se: sz in hitudine ad aliō. i. in alr̄ se hndo ad aliō. ¶Contra. oīs forma nālr̄ pus iest subo suo q̄z subm fit tale p̄m illā formā. ḡ relo pus nālr̄ iest subo in se: q̄z subm se hēat p̄m illā in hitudine ad aliō. ḡ in illo p̄or alr̄ se hēbit i se: z sic mutat⁹ in se. ¶De actiōe z passiōe: q dr̄nt: qñ sunt mot⁹ z vn⁹ mot⁹. z ꝫ eēntia-
T.c.10. liter. p⁹. 5. phy. pbat Alz. q ad actionē: vt ad passionē nō é mot⁹: qz nullⁱ⁹ mot⁹ é motus. actio est mot⁹. ḡ. Si itelligat mior genitiue: sic nō valebit ar^m ḡ oz accipe p minore: q actio é motus no iatiue. pbatio q arg^m nō ꝓcluderet si mior accipet genitiue. Quia nō segt. nulli⁹ sube é mot⁹: albedo est sube genitiue. ḡ albedinis nō é motus. cū ḡ nō valz ꝫ: nec alibi. Dī q sūt vni⁹ mot⁹: vt subti. ¶Et rñr ad arg^m q nō est a toto in q̄ztitate tā q̄z a supiori ad inferius sz a maiori. vz si mot⁹ nō é mot⁹: mlto fortⁱ⁹ nec actio nec passio. qz motus magr̄ teriat ad motū q̄z ad passionē vel actionē qz motus g é eoz subm é magr̄ determiat⁹ z absolut⁹ q̄z q̄ in eo sūt: tūc a maiori pcedit dictū phi. ¶Cōtra si nō sunt eēntialr̄ motus sunt aligd aliō eēntialr̄: sz nihil vt eē i actī

one: nisi mot⁹ cū respectu ab agēte. Nec in passiōe nisi mot⁹ cū respectu i passo. ḡ sūt eēntialr̄ respect⁹ exq̄ nō sunt motus p te ¶Jté nec rñr ad arg^m q̄ro de q̄ determiatiōe intellr̄ si pfectiōis cū ad subaz nō possit eē mot⁹. ḡ nec ad accūs p̄t eē mot⁹ si determinatiōe pmanētie: tūc nihil ad ꝓpositū: qz mot⁹ é successiu⁹ fm eēntiā z nō actō qz p̄t eē in istāti: z nullus mot⁹ p̄t eē in istāti. ¶De vbi z qn̄. Qñ ñ dr̄t eēntialr̄ a tpe: qz oē qđ eēntialr̄ é successiuū z ptinuū est tps vl mot⁹: sz qñ é huiusmōi. ḡ zc. p⁹. miozis. oīs mēsura p̄pia successiui: ē successiua qñ é mēsura p̄pia successiui inq̄ztū tale ḡ zc. p⁹ assumpti qñ venit heri qñ veniet cras. auctoz. 6. pncipioz vult q p se dīe qñ sunt pñs pteritū z futuꝫ. Logr̄ ibi de pñti diuisibili: pz ex diffōne sua ibi cui⁹ ps pteriit ps é futura. ḡ zc. De vbi denoiatiuū nō signāt aliō q̄z abstractū in p̄dicamētis: albū significat solā q̄litatē zc. tunc nec qñ a tpe: nec vbi a loco distinguūt. ¶De oib⁹ in cōi sic p̄dicamēta: fm q p̄dicamēta nō sūt res. ḡ nec distinguūt realr̄. p⁹. añtis sunt vlia: z vlia nō sic sunt: sz sic dr̄: qz oīs res é singulart. ¶Opp^m phs h⁹: 5. c. de ente. diuidit ens fm se in decē gña ḡ decē ge- T.c.14
nera sunt decē diuersa entia fm se: sz si tñ differrēt fm modū p̄dicādi eēnt solū decē diuersa rōne. ¶Jté Boe. in p̄dicamētis ō in p̄n⁹ p⁹ editiōis.
to. vocib⁹. 10. rerū gña significātibus.

Posset dici q nō oz ponē. 10. sīc di cit Alui. 3⁹ phy. 3⁹. et. 2⁹. cap⁹ nos ñ cogimur obꝫuar illā diuisiōez famosā q̄ dī q. 10. sunt gña: q̄z vniuscuiusq; é certissima gñalitas: z qz nihil est extra ipa: qz aliqđ iueniet qđ sub nullo gñe p̄t collocaru: sīc mot⁹: qz si cōpatio motus ad subz sit p̄dicamētū. s. eē mot⁹ in subo: puta genus passiōis mlto fortⁱ⁹ z mot⁹ erit p̄dicamētū vl si nō ponam⁹ cōpationē q̄litatē ad subz p̄dicamētū z nō q̄litatē. vl si tu vel ponē q̄litatē gen⁹ hēs ponē motū gen⁹ ¶Et si vltra ponas cōpationē q̄litatis ad subm. ḡ z sic de aliis accūtib⁹: z ita augebūt p̄dicamēta mlta augmētatione. h Alui. 3⁹. meta^cc. ca. 3. ¶Et é ꝓtra eos q ponūt motū p cōpatiōez ad pacientē p̄dicamētū. ¶Ad oīa i ꝓtrariū soluit facilr̄: qz phs nō facit p̄dicamēta. sz logr̄ ibi fm famosuz modū loq̄ndi. Silr̄ nec in. 5. diuidit ens i tot p̄dicamēta: sz in

tot res. Tñ Boe. dié sup ꝑdicamēta q nō
pōt eē vnde cumū ꝑdicamētū qō de alijs. io
dici pōt. silr Boe. sup ꝑdicamēta in cōmē-
to dié q ille liber ꝑdicañtoz ē simplr Az

Aliter dī q diuisio ē sufficiēs. nō q
diuisio tm fiat in illa gña z in
illa q directe sunt i gñe: sz ꝑm q ꝓue nūt
alijs q idirecte sūt i gñe: sic aliq ponūt ꝑpe
tales subales reducibiles ad idē genus z
non solum ꝑncipia p se substantie.

Cótra q negēt diuisionē Boe. sup
ꝑdicamēta ꝑa oim diuisio est
in subam z accñs. h ꝑma. g imema. sz q po-
nūt mem nō sustinēt diuisionē Boe. g nō est
ꝑma. ¶ Jté eoz q sūt qdā sūt i subo: z qdā
nō. Aui. 2. meta. ca. p°. dié q diuio fit suffici
ens: sic albū z nō albū: sic ꝓtradictoria sūt
albū z nō albū circa lignū: posito q lignū
sit. Sz qcqd ē ens z nō ē in subo ē suba vel
ꝑnm ei° p se: z nihil est i alio qō ñ fit accñs
¶ Dicit q idē arm pōt fieri de ꝑncipijs. qz
ꝑncipia nō sunt suba nec accñs: sz reducūt
ad subm. ¶ Silr 2m argūm nō ꝓcludit: qz
tūc alterū eē nō in subo z eē i subo: dī dire
cte ō mā vel de foa: qō negas. ¶ Tūc dicit
q diuisio illa est sufficiens entis in subie-
ctum z antecedens ꝓout ens dicitur de
ente completo vel ex pte diuidētū qō di-
uidit in oia reducibilia ad gen° Oz nō silr
ꝓcludāt rōnes de ꝑncipijs z ꝑpetatib° fic
pz: qz ꝑnm est ꝑus nālr ꝑncipiato. Sz ꝑn-
cipiū subē ñ pōt eē nō suba. g illō ꝑnm nō
pōt eē alter° gñis. Sz ꝑpetates subē q̄cū
qz ē posterioz suba: z extra ꝓceptū z itellm
ll tus. g nō simplr ꝓcludūt rōnes de ꝑnci
pijs z ꝑpetatib° istis. Silr ad aliō. ¶ Ñe
qō est ens in alio: aut nō in alio: aut ē ens
in se: aut ꝑnm entis in se: sic nō de ꝑpetate
¶ Jté q nō fit etusdē gñis: qz in ꝑdicamē-
tis eē in subo. Dico q cū sit i alio: nō est in
eo sic ps in toto: z ipole est eē sine eo in q̄
est: sz ꝑm q eē in alio est ꝑpa rō accñtis cō
uertibilis cū eo: sic cōpetit directe ꝑpetati
¶ Jté illa ꝑpetas nō est in eodē gñe nisi p
ī mediationē ad illud cui° est. Sz ꝓpter h
nō debet poni etusdē gñis: qz passio ī me
diate iest subo: z tñ est i gñe accñtis: qz ali
q̄ demōstratio est potissima vel nulla demō
stratio eēt: qz demōstratio oīs tenet in vir
tute alicui° ꝑmi. ꝑma z potissima idē. g ꝑn
cipia sua erūt ī mediatissima. g passio ꝓclu
sa ime te ineſt subo: vel da oppom. z maioz
vel minoz. ꝓpō nō est imema. ¶ Jté q̄ro q̄-
liter ꝑdicaf de subo vel p accñs: z tūc ma-
gis est in gñe accñtis q̄z passio: qz passio p
se ꝑdicaf. Si p se ꝑmo mō: tunc est de eēn-
tia rei: qō est ꝓtradictio. Si scōo modo: tūc
subm cadit in diffinitiōe ꝑdicati: sicut ad-
ditū: sed omne tale vere est accñs. ¶ Jtem
diuisio subē: nō vt ꝑdicaf de ꝑsōbus solū:
sz vt de oībus videt esse hoc in scōo de aia T.c.2.
z. 7°. hui°. q suba aut est foma: aut est ma T.c.7.
teria aut cōpositum. ergo ꝛc.

Ad secundā q̄stionē rñdet q
ꝑdicamēta nō di-
stinguūtur eēntialr: sz penes diuersos mo
dos ꝑdicādi. q nō eēntialr. ꝑbaf de q̄ti-
tate. Continuitas subē est vnuas subē. Si
tūc illa vnitas distinguaf a suba: tūc suba
est vnū p aliud a se: qō est ꝓtra ꝑbm. 4 hu T.c.3.z
ius. z cōuenit. de relone. si esset distincta a inde
fundamēto: tunc nulla forma absoluta eēt
ꝑncipiū imediatū alicuius actiōis: qz ois
talis forma hēt respectū supadditū si sit ꝑn T.c.14
cipiū agēdi. g respectus est formale ei° in-
q̄sitū elicit opationē. 2m declaraf. 5°. huius
quotiēs dī ens: totiēs eē significat: cū g ge-
nus ꝑdicamētū significet alia. silr z esse.

Contra hīcōm. ꝑmi mōi ꝑdicādi ñ
sūt nisi duo simplr i qd z i
q̄le. ¶ Jté ñ sūt nisi q̄tuoz ꝑdicata nec misi
5. vlia. g penes modū ꝑdicādi ñ pōt ꝑdica-
mēta distīgui si sint. x. ¶ Jté si eē qō signāt
ꝑdicatiōez alicui° ō aliq̄ signāt totiēs q̄t sūt
eēntialr ꝑdia: tūc in oi ꝓpōe ē nugatio: qz
ꝓpositio se tenet a pte ꝑdicati: z ita idē bis
¶ Jté eē signāt ꝓpōnē q̄ndā quā fine ex- ꝑ°. phier.
tremis ꝛc. illa ꝓpō cāf ab itellu. g eē signāt ca. 3°.
aliqd 2e intētiōis: sz tale nō diuersificaf ꝑ-
pter distinctionē rez ꝑc intētiōis: nec cōuer-
so. p°. assumpti: qz gen° ꝑm. eandē rō-
nē dī ō suba z q̄ītate z q̄litate ꝛc. Silr alr
ꝑz se ñ variaf pp itētiōez gñis vl spēi q sibi
attribuif ab itellu. ¶ Jtez si sic. tūc h ꝓpō.
hō ē aial. significaret ō se q hō ē aial ꝑmo
mō: z tūc eēt nugatio. hō p se ē aial: qz illō
qd ei ꝑmit p se: illud ei ꝑmit compō ꝑm te.

Cōcedo h arta. q eē qōest nota cō
positiōis: ñ diuersificaf sic
res: tūc ser q eē ñ pōt ꝑdicari ꝑm adiacēs

dicendo hō est. ¶Dicendū q esse est equocū ad rē p^c intentiōis: nūc pōt p̄dicari dicēdo: hō est. i. hō est exīs. eē aūt vt viuens nō p̄dicat. ¶Ad ifraz pbi dicēdū q illō eē nō est eē qō est cōpō: sz esse denotatiue dictū ab ente: z illud esse figūat idē vnicuiq; cathegorie entū: sic ens. qō diuidit in illa sic vox in significatōes. ¶Q̄ñ arguit ꝓtra eos de intenc vlitatis dñt q nō glibz modus p̄dicādi itentiōal distinguit p̄dicamēta. Sz illi modi p̄dicādi q sunt modi ipaz rerū p̄dicāt qz aliū modū p̄dicādi het q̄litas z aliū q̄ntitas. ¶Cōtra alio modus p̄dicādi é abstractu z ꝑcretū bz illū modū p̄m te p°. illi modi p̄mi excluſi. s. modi itentiōales p̄dicādi nō cānt falsitatē in ꝓpone. Sz isti modi abtū z ꝑcretū faciūt falsitatē in ꝓpositiōe vt albū é albedo. ḡ in oi gñe erūt duo gña gñalissima. ¶Itez ille diuersus modus p̄dicādi i diuersis gñalissimis est in ipis p cōpationē ad subam: qz cōpando ea ad ꝓpas spēs é p̄dicatio in qd. Illa ḡ q diuersimode p̄dicant de p^a suba erūt p̄dicamēta: z talia sunt accīntia i ꝑcreto: z sic q̄le erit p̄dicamētū z nō q̄litas. ¶Cōtra Aui. 3. phy. ca. 2. vbi hēt p inconuenīs q eē motus in subo sit p̄dicamētū z uō mot°: cuius p° est: qz sic hēt aliqd rōnē gñis inq̄stū p̄dicat in qd. ḡ qō verū p̄dicat in qd est verius gen°. talia sunt abt^a. ¶Itē si diuersimodi p̄dicādi distinguerēt gña: aut bz sufficit aut cū bz regrit diuersitas eoz q̄ p̄dicātur: z si 2^m def p^m nō est p^m nāl distiguēs qz ipm qō p̄dicat est ꝓpus q̄ modus p̄dicādi. ḡ aliqd distinguit ꝓpus q̄ modi p̄dicādi. Si nō: tūc p̄dicamēta nō sūt diuersa entia p̄m se. Sil̄r segt q illa negatiua nō erit p^a in q̄ negat vnū p̄dicamentū ab alio: qō est ꝓpria phm. 1. post^r. ca. 1°. figurarū aūt. p°. qz vitas negatiue é ex diuersitate extremoz: sic vitas affirmatiue ex idētitate: vt hō é hō vbi ḡ maioz diuersitas vioz negatio: sz illa vioz q̄ distinguit re q̄ in mō p̄dicādi solū bz tal hō nō est asinus. ḡ imediatioz q̄ ista. suba nō est q̄ntitas. ¶Illota q vie sunt varie diuinue oñdētes suffi^m p̄dicamētoz. q̄ videt duplr peccare. p°: qz oñdūt op^m p positi. s. q diuisio entis in bz. x. nō sit p^a. si. n. ꝓus fiat i ēs p se: z i nō p se: z vltra vnū mēbrū subdiuidat: vt ḡbo: aut q̄libz diuisio erit tm̄ noīs equoci in equocata: qō ñ é ꝑbare diuidē in duo: sz i. x. sub duob° noīb° sicut sub. x. qz noia sūt ad placitū: aut alicui° illoz. x. est ꝑcepti° cōioz z imediatioz enti. z ita ens nō ime^tc didit in. x. Ex^m pz ponēdo q p diuisiones mlias subordiatas i gñe subē tādē deuenit ad. 10. spēs spālissimas iste nō p^c diderēt subaz. 2°. qz oēs ille vie disiue nō ꝓbāt. ¶Oporteret. n. ꝑbare q diuisuz sic diuidit: z pcue. sic z bz ad ppo^m. s. q didētia ꝓstituāt gñalissima. Jō tenēdo diuisionē eē sufficiētē: eēt dicēdū q ipa. s. diuisio ētis in. 10. gña est p^a: nec alia bimēbris vel trimēbris ꝓpr é ea: nec ꝑbari pōt qz nec q diuidētia sub diuiso ꝓtineāt cū sit imediatio ibi: nec q sint diuersa. qz sūt p° diuersa z negatia. ¶Preterea negādo vnū ab alio: nec q sola sint sub diso: qz oīs imediatio diuidētiū. ꝑbat p ꝓtradictionē: cui° est p° nō hīe mediū: q̄ via bz nō valet exq̄ p° est in. 10. ¶Cōtra oīs diuisio hēt fieri p duo: qz p opp^ta vnū vni é op^m. ¶Itē ens sic diuidi nō est p̄mū ꝓncipiū. ḡ ꝑbari pōt ¶Ad p̄mū vex. é diuisiōe infra gen°: vbi ēt sūt oppo^ta z diuisiōe subti i accīntia: lz ñ sit ītra gen° diuisi: é tñ ītra gen°. Alr in diuisione spēx in iduidua fal'm é illō. bz assilat tali diuisiōi: é g vex i diuisiōe formali. bz é vbi dīe diuidētes formalr determinat ipz diuisuz extra ei° itell'm exītes. ¶Ad 2^m: sicut ppō enūciās imediatū supi° de īferiori é ime^ta. sic ep° disiūctiua: tñ q sola sint bz sic oñdit: qz ñ alta remouēdo q̄cūq; data: oñdēdo q ꝓtineāt sub aliq̄ illoz. 10. Sed nō ꝑbat ex hoc q nlla alia: sz é falsa ꝓptis

Lōcedo ḡ diuisionē sufficiētē: z q distinguūt realr. Et pōt ꝑbari in spāli de q̄ntitate. ꝓmo q q̄ntitas a suba corpea distinguit. accīns é qō adest vl abest ꝓm porꝑti. sz q̄ntitas aduenit z recedit sube: suba corpea ñ mutata. ḡ tē. p° minoris manēte eadē suba pōt q̄ntitas rarefieri z ꝓdēsari. ¶Dicendū: q sic q̄ntitas mutat: ita suba: qz sic aduenit q̄ntitas q̄ntitati: ita suba sube: z tāta mutatio est: tūc in suba q̄nta in q̄ntitate. ¶Itē alr dī q rarefactio z ꝓdēsa° nō sūt mot° in q̄ntitate: sz i q̄litate. ¶Itē sola q̄ntitas est diuisibil i ptes eiusdē rōnis sic pz. 5. h°. z p° phy. ꝓtra illd elis. sz dīe phs q finitas z infinitas accīnt sube: p se aūt ꝓuenūt q̄ntitati. ḡ q̄ntitas nō é idez essentialr cū suba. ¶Et confirmat. 3. phy. di

T.c.31

T.c.18. T.c.15. T.c.35.

cit phs ꝓtra eos q̄ poſuerũt īfinitũ eē ſubaz: z tñ q̄ fit diſibile. Dicẽ q̄ ſi eſt diſibile: tũc eſt magnitudo vl̄ multitudo i ptes eiuſdẽ rõnis.ḡ zc̄. ¶ Jtẽ ſi ſuba ẖzet ꝑpaz extẽſionẽ p eẽntiã: tũc extẽſio calorꝭ ñ differret a caloze: ſz ſil̄ ẽ ignis ps z calorꝭ.ḡ due extẽſiões ſil̄ cõtra pḧm. ¶ Dz forte q̄ extenſio calorꝭ ñ ẽ eadẽ cũ caloze: ſicẽ extẽſio ignis cũ igne: q̄z caloz i igne ñ ẖz extẽſionẽ formalr̄: ſz extẽdit̄ p accs̄ ad extẽſionez ſubẽ. T.c.9.z inde ¶ Jtẽ.5.pḧy. motꝰ p ſe ẽ ad q̄ſtuatẽ tmin⁹ pſe motꝰ ẽ vna nã abſa.z ñ ſuba corpea q̄z ad ſubaz ñ ẽ motꝰ eodẽ.5.ḡ zc̄. ¶ De q̄li⁹ T.c.10 etiã planũ ẽ q̄ ẽ alia a ſuba: q̄z ſuſcipit magis z minꝰ.z ẖz ꝓtrariũ: z ad ipm ẽ motꝰ q̄ oia repugnãt ſubẽ. ¶ De relone q̄ ſit aꝰ a ſuꝰ: q̄z ſup idẽ ſuꝰ nuõ fundãt diuerſe relones oppoꝝ.ḡ neutra ẽ idẽ eẽntialr̄.3ꝰ Aſſumptu pz p albedinẽ q̄ eſt ſilis albo: z diſſilis nigro. ¶ Jtẽ aliq̄ relo i oibꝰ creaturꝭ ẽ q̄ imeꝝ fundat̄ in eẽntia ipꝰ creaꝝ ex T.c.26.z 27. ẖpo q̄ creaa ẽ: ſz nã pꝰ ꝓducit̄ eẽ creaꝝ q̄z aliqõ accidens eius: z tunc omnia eſſent alit̄ z formalr̄ ad aliqd dñr ꝓtra pḧm: 4. hꝰ.z ſi ẖ ꝓcedas: tũc oia appenda va: q̄z ex ẖ q̄ ponũt oia appenda va. ꝓcludũt pḧs ẖ incõuentes tãq̄ ꝑñs ad illud q̄ oia eẽntialr̄ eẽnt ad aliqd. Si ḡ tu ꝓcedis ꝑñs eẽ vez: ẖes ꝓcedẽ añs eẽ vez. q̄z ꝑñs ẽ ipoſſius q̄z añs. q̄z ex añte deduc̄ eos pḧs ad maꝰ impoſſe ¶ De actiõe z paſſiõe: q̄ dr̄nt a relone. pz. ipoſſe ẽ relonẽ eẽ fundamẽtũ relonis ſz relones aliq̄ 2ꝰ modi fundãt ſup actionez z paſſionẽ.ḡ zc̄. maioz pz: q̄z relo referꝝ p accs̄: ſz p ſe. minoz ẽt pz. q̄z relo calefactiẽs T.c.20. ad calefactũ fundat̄ ſup agẽ z patiꝰ huius. ¶ Jtẽ de vbi ad 1ꝰ ẽ p ſe motꝰ. ſz nõ ad relationẽ nc̄ ad locũ.ḡ vbi nõ ẽ relo nec locus T.c.9. ¶ Dzimũ pz p pḧm.5.pḧy. Oz nc̄ ad locũ. pꝰ.q̄z ſi motꝰ locale eẽt ad locũ p ſe: tũc ad eũdẽ terꝰ nũo eẽnt mlte mutatẽ es nũero q̄z ad eũdẽ locũ nũero poſt aliqs mouẽte duobꝰ motibꝰ nũero. q̄z locꝰ ſp idẽ mãet ſz idẽ moueat ad ipz ſel̄.z ẖez: ſz ẖ ẽ ipoſſe: vt ꝓbabit̄ infra. ¶ Jtẽ tũc via z tmin⁹ ñ ſũt i eodẽ: q̄z locꝰ ñ ẽ in mobili. motꝰ ãt ẽ in mobili. De q̃ñ q̄ dr̄t a relone z ipe: q̄z ips eſt meſura. Q. ñ eſt qđ dereliq̄t ex ꝓpoſitõe meſure ad meſuratũ.ḡ q̃ñ ẽ poſterꝰ relo etiã nõ ẽ effectꝰ ipſis.ḡ aꝰ a q̃ñ eẽntialr̄. ¶ Jtem q̄ actio z paꝰ ñ ſũt relones: q̄z ſi ſic: tũc gẽrd icludit̄ i rõe gñis icludat in rõe ſpẽi. ſe q̄ref q̄ oẽs ſpẽs actiõis icluderẽt relonez qđ falſũ ẽ: q̄z actio manꝰ in agẽte ñ icludit relonẽ ad aliq̄ paſſionẽ: q̄z nulla cãt q̄z ẽ vltimꝰ finis poc̄.9.hꝰ.q̄ actio manẽs i agẽte T.c.16. ẽ ve actio. pr̄: q̄z actũ huiuſmõi actiõis eſt ve actũ. pꝰ. q̄z ẽ ve i actu ſm formã elicitã illiꝰ actiõis. Q. vbi dr̄t a relone z loco T.c.9.z inde q̄z ad locũ ñ eſt motꝰ p ſe: ad vbi ẽ motꝰ p ſe: q̄z oĩs motꝰ eſt a ꝓtrario i ꝓtrariũ vl̄ in mediũ.5.pḧy. Sz oĩm ꝓtrariox idẽ ẽ ſuſceptiuũ.5.hꝰ.z medij cũ extremis.4.hꝰ.c.9. T.ñ.hñ te 2m locꝰ aũ. a q̄ z i quẽ nõ ẖñt idẽ ſuſceptiuũ. ḡ nõ ſũt ꝓtraria. ḡ nõ ẽ motꝰ ab illo ad illũ T.c.27 ¶ Et ẖ ꝓbat̄ ꝓa. pꝰ: q̄z ſi molc poſtq̄z acq̄rit pꝰ term a. poſſit ulex moueri ad eundẽ term a. oz ipm pꝰ recedẽ ab a. exq̄ ſunt i ipo ſicẽ ꝓbatũ ẽ mõ.ḡ a. nec̄io ỏdinẽ eẽ. vl̄ accs̄ migbũt ỏ ſubo in ſubm.ḡ ſi ulex mouet ad eũdẽ term nũero a. idẽ nũero mlitudes generabit̄ z corrũpet ꝓtra pḧm.5.pḧy. q̄z ẖz T.c.36. ẖ ꝓ incõuenies. ¶ De põe q̄ diſtinguit̄ a relone. ſi põ eẽt ordo ptiũ i loco illỏ eſſet poſitus: cui⁹ ẽ ille ordo: ſz ordo ẽ ptiũ z rõ totiꝰ.ḡ ptes eẽnt poc̄.ḡ ptes ẖois ſederẽt z nõ ẖõ. pꝰ aſſumptu. illud ẽ ordinatũ ordini cui⁹ eſt ordo. Sz ordo ẽ ptiũ. Q. nõ ſit vbi pꝰ ex q̄ ẖõ eſt ſuba q̄dã ẽ ꝓximi accs̄ ſuo.ḡ poſſet ẖõ itelligi pſcus q̄ſtꝰ z q̄lis. z ñ intelligi ſub vtute ỏrelicta a loco: z poſſz ẖie ordinẽ ptiũ ptinẽtẽ ad genꝰ. uſtud ḡ vbi ñ eſt de eẽntia ſua. ¶ De ẖitu q̄ nõ ſit relo: q̄z illỏ eſt ſpẽs ẖitꝰ q̄ formalr̄ aliqd dr̄ ẖituatũ. ſz in illo fundat̄ rꝰ ad illỏ qỏ ẖz. forma ḡ ỏ gñe ẖitꝰ eſt fundam relonis. Q. ipa ẖitꝰ mea nõ ſit gñs ẖ: q̄z tũc ẖitꝰ eẽt duo gña ſiſſuma ſicut actio z paſſio.

Adargumentũ in opm pc̄.q.ỏm ſicẽ ꝓpus dictũ eſt. ¶ Ald illud i ꝓtrariũ.7.hꝰ.c.10. dicẽ pḧs in dicã vo ſm accs̄ videt diuerſuz eẽ. vt ẖó albꝰ alie z ẖoi albo eẽ: tũc vr̄ q̄ dcã ſm accs̄ vocat ẖoiez albũ z ẖoiez muſicũ. Et vez ẽ q̄ ẖó albꝰ ſigt plã. Sz albũ tñ vnũ. z ſil̄r muſicũ ¶ Ald argm 2m q̄ vez ẽ ſi dicat̄ ſimplr̄: tñ aliqd põt dici p ſupabũdãtiã in ſuo gñe. z ſic gña. Alr̄ dz q̄ gñaliſſimũ ex põt duplr̄. vel poſitiue: qỏ.ſ.ẽ maxie tale p ex ceſſuz reſpectu oiuz: z ẽ ſolũ vnũ. ſ. de. Alioꝰ

negatiue p ℞ q nō excedit ab aliq̄ tali: sic̄ illō dī albissimū qō ñ excedit ab aliq̄ albo sic gñali^{ma} dñr ꝓma gña: qz ñ hñt supueniētia gña. ¶Ad aliō qō segt sustinēdo q vnū mēbrū sit equocū. dī q ꝓña nō valet qz ēs p se: z ēs ñ p se ñ sūt oppō: sz ñ ēs p se z ē vez qō accipit q q̄t modis dī vnū: tot z reliquū. ¶Ad aliō q vez ē. nō eēt vīor diſio: nec pl^{s} ꝓuenīūt accñ^{a} inter se q̄s cū suba: qz equocū ē vtrobiq; i quo ꝓuenīut. ¶Alr ꝓcedo q cōior diſio sit cōueniētior. Et q nouē gña magis ꝓuenīāt iter se: tñ ℔ nō i dcō aliq̄ ō se i gd sz i q̄le: qz mlta dñr de nouē gñib^{9} denoiatiue: q̄ ñ dñr ō eis: z suba vni^{cc}: z tñ dñr de ill' vni^{cc} ꝺnoiatiue solū. Sz nihil vni^{cc} dī de eis. ſ. nouē accñtib^{9} i qd vñ si diſio sit p vni^{ca} ℞ ē solū ō dcis de eis ꝺnoiatiue. ¶Cōtra. pa^{o} vnīuoca regrit subm vnīuocū. ¶Rñ^{o}. pa^{o} ētis circūlocuta p duo ꝓtra se distincta ē p^{o} ētis īmq̄tū ēs. si ēs sit vnīuocū: z illa pa^{o} cōis i q̄libz iferiori ē huiusmōi entis: sicut i pa^{nc} ꝓpe signata q̄ ē gñis aliq̄ō iferi^{9} ei^{9} ē pa^{o}. gñis vt i spē: sic ēt sensibilitas ē pa^{o} aial: ita sensibilitas tal' ē pa^{o} aial: vt aial ē in hoīe. q̄ pa^{o} ꝓtrahit hz iferi^{9} p p^{c} subo. ¶Ad aliō de q̄titate ꝓcedo q pūct^{9} ñ ē vnitas. ¶Ad aliō i ꝓtrariū qō fuit sic. si pūct^{9} ñ ē vnitas z ē aliqd ei^{9}: aut ē māle aut formale vni^{tis} z tūc qcqd def: segtur q ꝓti^{m} ē māle nūeri aut formale. Dico tūc cū dī i oi gñe ē vnū p^{m}: nō ē vez de gña^{ma} ꝑdicabili: sic̄ ptz de gña^{ma} q̄ti^{tis} vbi sint duo mīma eq̄ p^{a}. itel ligit ḡ illō de gñe pbyco. Oēs. n. for^{c} trāsmutabiles adiuicē hñt vnū p^{m} pfectōe qō est mēsura aliaz formaz: sic̄ i gñe colōis albedo. in gñe saporis dulcedo: z sic ō aliis q̄ hñt adiuicē trāsmutari. tūc de istis itell'r assumptū de huiusmōi gñib^{9}: ñ tñ oz illud vez eē de gñe gña^{ma} ꝑdicabili. ¶Ad aliō q vez ē vna ē diſio p^{a} formal' p̄m quā ꝓsti tuit spēs formal'r: tñ pūt eē dīte māles q̄ ñ ꝓstituūt: z eq̄ p^{c}: z vna ñ reducit ad aliā di uisionē. ¶Ad illō de q̄li^{tc} q ñ sunt ibi. 4. spēs p^{c}: sz due illaz ꝓtinēt pxie sub ꝓmis ¶De illo ō relone dī negādo mi. q gña^{ma} ñ ē relm: sz relo hz q̄z refert a^{o}. ¶Cōtra q dcm̄ sit fal'm: tūc segt q ōteriatio phī i ꝑdi ca^{tis} z 5°. h^{o}. ñ sit ad ꝓpm qz ad aliqd sūt: q rū ipm ē est ad aliō se hze. Si ḡ gña^{ma} nō hēt hāc rōnē: nec aliqd de gñe p^{o} z p se: tē diſſō p̄m te. ñ valz: qz de relonib^{9} ñ posset itell'i: qz relones ñ dñr ad ꝙuertēntia: nec fil' sūt: sz relua. Sil'r. 5. h^{o}. Diſſō relonis p. T.c.20. tinet ad relua. ¶Jtē ipole ē aliqd ꝙpari p formā formal'r ab^{tam}. Sz si for^{c} in gñe relonis nō sūt ꝙpate: nihil ꝙpat p eas. z tūc sūt ab^{tc} for^{c}: qz op^{m} ñ ē cā oppositi. ¶Jtē sic oē relm dī ad relua fil' cū eo. ita relo ē rō referēdi p̄ez ad filū q ē fil' cū ꝓle. Si ḡ gña^{m} sit for^{a} referēdi aliqd: hz aliqō extremū fil' nā cū eo: cui^{9} ē alia relo rō referēdi illō ad aliō gña^{m}: z erūt due relones eq̄ p me z sic duo gña^{ma} relonis. Quo ad ꝓma duo dico q relm nō ē gña^{m}. ¶Ad illō qō ꝓbat falsitatē rñsiōis: q nō segt: qz relo de bilissimū eē hz ō se. ḡ noti^{9} ē relo i relua: q̄z p̄m q ē in se ꝓsiderata: sz ꝙuertēntia est determiatio ō aliq̄ p noti^{9}: si ei^{9} cogni^{o} ex ℞ hāi possit. Sz p^{o}. q sic: qz si relm eē ē se hze ad aliō. ḡ eē for^{c} ē p̄m quā illō se hz ad aliō tal' ē relo. z si oia relua dñr. ad ꝙuertēntia: tūc relones sūt for^{c} p̄m q̄s dñr ad cōuertēntia formal'r. z ita cognitō relonis melius hī p relm q̄z si p̄m se ꝓsidereī. ¶Ad 2^{m} q ab: olutū z opatū sūt oppo^{ta} circa susceptiua. Sz absolutio z cōpatio ñ sūt hutusmōi. qz sanitas nec ē sanū nec egruz: qz sanitas neutri^{9} ē susceptiua: fil'r relo nec ē ab^{ta} nec relua: sz ē rō referēdi ad aliō. Sz ad illō de relonib^{9} eq̄ p^{o} dī q relo gña^{m} nō ē rō referēdi i se: sz i suis spēb^{9}. ¶Cōtra rō q̄li^{tis} p̄m q ē gña^{m} est q p̄m ipaz aliqd dī q̄le. ḡ z fil'r h. ¶Jtē qō iest aliq^{b} mlt^{is} vnīuoce iest eis p aliqd cōe: cui illō p^{o} iest 2°. h^{o}: sz oib^{9} relonib^{9} iferiorib^{9} iest rō referēdi. ḡ p gen^{9}. ¶Jtē. 4. topico^{z}. si spēs sit ad aliqd z gen^{9}. ḡ si spēs ē rō referēdi z gen^{9}. ¶Cōce^{o} ℞ arg^{ta}: z q gña^{m} ē aliqd ad aliō: tñ dī ad p^{m} illoz q p̄m q̄litate dī aliqd q̄le: qō pōt q̄lificare subm nō sic̄ gñalissimū: sz sic̄ spēs. sic h. ¶Cōtra. pōt itell'i aliqd ifozmari q̄litate i cōi: z ñ q̄li^{tc} i ptculari. fil'r de relone: qz cōe ē ꝑpus spāli: z qō est ꝑpus pōt ꝑpus itell'i: z tūc i illo ꝓtelligo relonē cōem referre subz: z tūc q̄ro ad qd: ñ nisi ad aliō: z sic erūt duo relua eq̄ p̄ma. z etiā due relones eq̄ p^{c}: z sic duo gñalissima vt ꝑpus: z hēo ꝓpo^{m}. Cōcedit ista ar^{ta}. ¶Tūc ad ar^{m} tñ ꝓncipale: dico q ge-

neralissimū rel'o ē ꝑn^m referēdi aliqd ad
aliō: qō ñ referret alia fo^a gñe. ita q rel'o
q ē gña^m ē rō referēdi duoꝝ: sic sil'e refert
ad sile i cōi: in eadē spē. vna rel'one spē: vl
est dare duas ꝑmas in eadē spē. vna ḡ sil'i-
tudo spē est rō referēdi duoꝝ extremoꝝ.
¶Cōtra istud. oia q referūt ꝑm eādē for-
mā i eis: z nō ꝑm diuersitatē referunt ꝑm
rel'onē eqpan^c. ḡ rel'm dcīa gña^mo ē rel'm
eqpan^c. ¶Dicendū q rel'm eqpan^c est eq
uocū: ꝓpe. n. loquēdo rel'm eqpan^c hēt ꝑ
fūdamēto ꝓxio vnitatē spēi alicui^o fo^rc in
gñe q̄litatis vel q̄ztitatis. Alio^o. dī. vbi est
aliq̄ vnitas: siue sit i fūdamēto: siue in rela
tiōe: z ꝟ ipropꝓe: siue sit vnitas. i ꝓpo^to est
aliq̄ vnitas fo^rc q̄ refert: tunc vnitas dico
gñe: z tūc icōueniēs ē de eqpan^a ꝑ^o. ¶Cō-
tra 2^oo sūt oia rel'iua eqpan^c. z ꝓce^o. ¶Jtē
si rel'm ꝑm rel'onē q ē gen^o sit vnū z idē ge
nere: tūc eēt rel'm ꝟz rōnē: z rel'o q ē gen^o
eēt rel'o rōnis. ¶Dōm q maioꝝ vnitas re
grit i rel'one idētitatī q̄z vnitas gñis: qz oz
q fūdamētū idētitatī sit vnū nūero bis ac
ceptū: z q rel'o idētitatis sit vna nūero: z
due ꝑm rōnē. ¶Ad arg^m de actiōe q ꝑm
actiōez solū refert aliqd fūdamēta^r: sic ꝟz
albedinē. ¶Ad ꝓbationē dico q put in-
q̄stū diē cāz reducibilē ad p se ꝑ^o mō ē ꝓpō
falsa: qz sic figñat q calefactō ē ipa rel'o qd
ditatiē. Sz vā ē ꝟz q reduc ad 2^m modū p
se. ¶Ad aliō: q vbi z qñ ñ sūt denoiatiue
dcā a loco: ꝟz vbi ē ōnoiatiue dictū a circū-
scriptiōe passiua. ita q loca^o in locāte ē cā
effectiua illi^o: z sil'r itelligēdū de qñ z tpe.
Alr dī q nō dī denoiatiue a loco formal'r
ꝟz effectiue solū tā q̄z a cā: z tale ḍnoiati^m
pōt eē alteri^o gñis a cā: sic ḥumanū opus.
¶Ad aliō: de rōne pōnis ñ ē vbi ꝟz pō nō
possit eē sine vbi: sic de q̄litate z q̄zti^c: qz q̄
litas ñ pōt eē sine q̄zti^c: z tñ q̄zti tas ñ ē de
eēntia q̄litatī. Dico tunc q pō ē fo^a positi
cui ꝓsegt ordo: z ordo ē extra eēntiā suaz.
¶De ḥitu q ḥit^o ñ ē ḥitudo media: ꝟz fo^r
ma p quā ḥit^o formal'r ē ḥit^o: z i illa fo^a fū
dat ḥitudo q̄dā ad i^o q ḥituat. s. ad tūcā.

Ad argumētū 2^c qōnis de q̄z
titate: dōm q
ibi ē falla equocatiōis siue accūtis. Ex^m ali
qs potēs ē vidē qñ ḥz ḥitū: z añ: ꝟz eg^cc: qz
ꝑm q ē potēs ꝑ^o. ḥz formā ꝑm quā: qd 2^oo
nō. Sil'r dicendū vno^o dī qd ḥz formā ꝑm
quā formal'r pōt diuidi. 2^oo q nō ḥz i actu
formā: ꝟz ē in pō ad formā p quā imediate
possz diuidi. suba corpea 2^oo de se ē dicibil'
¶Cōtra q sit dicibilis ꝑ^o mō si nō ḥz q sit
ibi diuisibilitas formal'r nō possent plēs p-
tes q̄ztatis recipi: qz si tota q̄ztas in tota
suba: z ptes i p.ib^o. dī q suba nullas ptes
ḥz nisi p q̄ztatē extēdentē i actu. ¶Alr q
suba ḥz ptes ꝓpas sub q̄ztate extra alias.
¶Ad ar^m q suba nō ē diuisibilis formal'r
añ q̄z fit sub q̄ztate nisi i pō: z sub q̄ztate
actu: z ꝟz q ē subz q̄ztatī ñ ē ḥz ptē ō se ni
si in po^a. sic nec subz q̄litatī ē q̄le de se nisi
in pō. ¶Tūc ad ar^m sic q̄ztas tota recipi
tur i tota suba i po^a dicibili. ita ptes i ptib^o
subē q sūt in po^a. ¶Tūc ad ar^m ꝓcedit oē
dicibile ē q̄ztū: vez ē ō dicibili extēso i actu
¶Ad ꝑmū de q̄litate dī. q dica subē nō ē
q̄litas: ꝟz ponit vn^o modus q̄litatī: qz ꝑdi-
cat i q̄le. ¶Ad illō de figura. si q̄litas sit es
sentia ab^ta alia a q̄ztate z̄c. ¶Dōm q illō
ñ segt q corp^o itelligat infinitū si itelligat
sine fi^a: qz finis corpis ē supficies eēntialr fi^a
finis accūtal'. tolle ḡ figurā: adhuc remiat
corpus ꝓpo sine. Sil'r Aui. 2. metaphy. ca.
2°. Finitū z infinitū accūt q̄ztatī: tñ ꝟ non
teneo: ꝟz solonē dictā. Sil'r q corpus illō
si esset sine figura non eēt infinituz positu-
e: sed ꝓuatiue solum: z hoc non inclu-
deret contradictionez: sicut si de^o tolleret
vltimū punctū linee: linea ꝓuatiue esset
infinita: quia punctus non est imediatus
puncto nisi diceres q hoc non posset nisi
cau saret nouū punctū. ¶Contra. semper
videtur q figura nō posset esse sine corpo
re nec econuerso. Dicitur q nō omne ab-
solutū potest fieri sine alio: qđ est extra es-
sentiā suaz: sicut deus nō potest facere cre
aturā sine omni respectu. si ergo aliqđ ab
solutū eēntialr ōpēdet a rspectu: ōs ñ ꝑt fa
cē illō absolutū sine rspectu iherēte et. sic fi
gura cāt ex ordie ptū corpis: tūc glosat ꝑ
positio. q de^o pōt facē absolutū sine omni
alio absoluto a se: vez ē ō p se absoluto: q
nō dependet essentialr a relatione ad qđ
dependet reliquum: sicut corpus non po-
test esse sine respectu: siue respectus pre-
cedat siue sequatur: sicut figura sequitur
respectū. Ratio tota ꝓsistit i hoc q si duo

absoluta ꝓuenīūt i vno reſpectu ſine quo neutꝝ pōt eſſe fiē cozp⁹ ⁊ figura qz cozpus nō pōt eē ſine ozdine ptiū: ⁊ ozdiné ptiū ſtatum ſeḡf figura. ita ꝙ tā cozp⁹ q̄ figura cōuenīūt i vno reſpectu. ſic tūc de⁹ nō pōt ſe parevnū rſpectū ab alio: ⁊ ſinō ꝓuenīāt ſic pōt. ¶Ad aliō de relone. ¶Rñr vt ꝑus. ¶Ad aliō ꝓra ḃ ſu innēdo ꝙ relo ſit aliō a fundamēto ꝙ id cui aduenit relo mutaf in ſe ⁊ ad aliō: nō tñ mutaf ad formā abſolutā: ⁊ qō ſic mutaf. ſ. ad formā abſolutā dr mutari a pḃo: qz ad relonē nō eſt mot⁹: qz oīs mot⁹ é ad formā abſolutā: ⁊ negat motū ad ſubaz: ñ tñ mutationē. Sil'r ꝛz neget mutū ad relonē: nō tñ mutationē. alr dr ꝙ tota realitas relonis ḧitual'r ꝓducīf cū fūdamēto: nō tñ actual'r dr aliqd relatū niſi ſit aliō extremū. Et rō h⁹ eſt: qz relo é foꝛa referés ad aliō. ¶Cōtra ſi eē relonis ſit ibi cū eē rei de gñe relonis ſit ad aliō ſe hẽ: ſi nō ſit aliō extremū nō é res ḧuj⁹ gñis. De actiõe ⁊ paſſiõe ꝙ diſtinguīf eēntial'r ⁊ inter ſe: ⁊ a motu. ¶ Iter ſe ꝓ⁰. poᶜ eēntial'r T.c.10. diſtincte ḧñt act⁹ eēntial'r diſticios. ꝛ. pḃy. T.c.17. Sz poᶜ actōis ⁊ paſſiōis ſūt ḧuiuſmodi. ſ. T.c.18. ⁊.19. h⁹. ḡ ⁊ act⁹: ſz act⁹ poᶜ actiue é actio: ⁊ act⁹ poᶜ paſſiue paſſio eſt. ꝛ⁰. pḃy. ¶ actio diſtinguaf eſſential'r a motu. pbatio. ſi nō: ḡ act⁹ actiui inq̄ntū actiuū eēt act⁹ ēntis in poᵗ inq̄ntū in poᵗ ḡ actiuū inq̄ntū actiuū eēt in poᵗ. añs é ipoſſe. p⁰. mot⁹ eſt act⁹ ipfecti in q̄ntū ipfectū. Si ḡ mot⁹ eēt act⁹ actiui inq̄ntū actiuū: tūc actiuū inq̄ntū actiuū eēt ipfectū ſi añs eēt vez. ¶Ite mot⁹ é act⁹ mobil: ⁊ act⁹ actiui é actio: ſz nīl magés inq̄ntū tale é mobil: ꝛz ḃ aliqñ accidat: fiē agēs nāle mouef in agēdo: ſz vlra: quō ſeḡf actiōis nō é actio. ḡ actiōis nō eſt mot⁹. ¶Rñ⁰. p hāc ꝓpōnē ad idē é mot⁹ ⁊ actio: ſiue p hāc ad qegd é mot⁹ ad illō é actio: qz nihil fit p motū: qō nō fit p actiõez. De paſſiõe pz idē ſ. ꝙ diſtiguaf ab actiõe eēntial'r: qz ſi dicas ꝙ paſſio ſit mot⁹: tūc diſtinguīf eſſential'r ab actiõe: qz actio a motu: ſi non fil'r ſe' ꝙ diſtiguīf: vt pz ꝛ̄. ¶Tūc ad ar^m in ꝓrariū de. ſ. pḃy. ¶Dōm ꝙ ar^m nō é p locū a toto in q̄ntitate ſz a ſil'i ſic. ſi mot⁹ nō pōt eē motus ꝓpf ꝓceſſum in ifinitū. ſic de actiõe ꝙ actiōis ñ é actio pp ꝓceſſuz in ifinitū: ⁊ eodē mō de paſſiõe. Sz ſi ad ḃ dr ꝙ actio fundaf i motu. vz eadē rñſio: qz ſi mot⁹ poſſet eſſe ſubm actiōis: ḡ actio pōt eē actiōis: qz eiuſdē eſt mot⁹: vt termini ⁊ actio fundata in motu: ⁊ ſi actio pōt eē actiōis. ḡ motus pōt eſſe mot⁹ p locū a ſil'i. ḡ ex oppoſito. ſi mot⁹ nō pōt eſſe mot⁹ actiōis ñ pōt eē actō ⁊ vlterius ſi ḃ nec mot⁹ pōt eſſe actō: qz ad idē eſt mot⁹ ⁊ actio fun^tur in motu. ¶Ad illud de qñ ꝙ nō eſt idē cū tpe. ¶Ad pbationē ꝓcedit matoꝛ: ſz minoꝛ é falſa. ¶Ad pbationē cū dr qñ diuidit pter tū ẽ ⁊ ꝙ eſt mēſura ſucceſſiui. ¶Dōm ꝙ tps é cā qñ et tps eſt mēſura extriſeca iſtoꝝ iferioꝝ: tunc ex adiacētia tpis ad tpale relingf forma in tpali: ⁊ illa forma eſt ſucceſſiua p accñs: qz p tps. ſil'r diuiſio illa ꝓ⁹ qñ p accñs: qz é tpis p ſe: qz dīe ille eſſentiales tpis cānt ꝓſikes dr tas accñtales i qñ. ⁊ ſunt illi⁹ p accñs ſolū. ¶Ad aliō ꝙ pōt eē ſucceſſiuū p ſucceſſionē fibt iherēté nō eēntial'r: ⁊ ppō aſſumpta nō eſt vl'r va. ¶Ad alia arg^ta: ꝙ bñ pbāt p^m ꝙ paſſio nō eſt eē mot⁹ in ſubo: qz ſi eēt m'rio foꝛti⁹ mot⁹ eēt pdicamētū: ſicut pbat rō: ſz eēntial'r paſſio é act⁹ paſſiui inq̄ntū paſſiuū. ¶Ad aliō de eē i ſubo. ¶Dicendū ꝙ illa notificatio nō é ſufficiēs: cui⁹ p⁰ eſt: qz illa tota cōpetit foꝛᵉ ſubali in mā ¶Cōtra iſtud. eē in ſubo ñ fiē ps. ſ. ei⁹ in q̄ é n^e ei⁹ qō reſultat ex mā ⁊ foꝛ^a é eē i ſubo: fiē accñs. Sz foꝛ^a ꝛz ſit in mā: ⁊ ñ ſit ps m^e. eſt tñ ps tertiū. ſ. cōpoſiti: nō ſic ꝓꝛietas. ḡ vē accñs. de opinione de modis p̄dicādi. ¶Ad ar^ta pbāta ꝙ p̄dicamēta nō diſtinguūf eēntial'r: de q̄ntitate cū dr ꝙ ꝓtinuitas ſubē eſt vnitas ſubē. ponif ꝙ vnitas rei vl'r tñ ſit ꝓtinuitas rei: tñ ex q̄ 2⁰ p illā forma liē eſt vna. eſt ḡ de gñe q̄ntitatis ſm Aui. qz vnū ḣn^m ⁊ metrū nūeri é fundamētū idētitatꝭ in ſuba ẏm pḃm. c. cō relatiõe. vñ ꝓtinuitas nō é q̄ ſuba é vna eēntial'r ⁊ p ſe p⁰ mō: ſz q̄ é q̄ta ⁊ vna p ſe 2⁰ mō. ¶Ad aliō T.c.20. de relone nihil valet: qz relo fundata ſup actionē nō é ḣn^m q̄ agēs agit elicitiue: ſz é poſterioꝛ actiõe elicita: qz relo in viſibili nō mouet viſuz. ¶Sz ꝙ actio nō ſit i agēte. p⁰. qz ſi ſic actiōis eēt actio in ifinitū: qz actio q̄ eſt forma agētis inq̄ntū agēs eſt vna res ⁊ nā de gñe actōis. ḡ eſt vē cāta ab aliq̄ cā. ſz oē cāns p⁹ eſt cā⁹ ſaltē nā. 4. h⁹. ⁊ T.c.25 ſi hec ad iuicē dicāf: nihil minus ḡ in illo

ADD 3

ꝓzi natura cāns formaliʳ cāt aliqua cātōe: nō illa q̄ est actio cāta qz illa actio i illo ꝓ ri nō est: ſz est cānda. g̃ illi⁹ actiōis cāte est actio: ꝛ illi⁹ alia. p idē. et sic in ifinitū. ¶ Dr̄ h̄ q̄ actōis nō est aliq̄ actio. ¶ Ad arg^m dr̄ q̄ actio illa ē aliq̄ mō cāta. Et cū dr̄ q̄ alia actiōe negādū est. ſz eadē. qz eadē actio numero est ꝓus ꝛ posteri⁹ nā ſeipa. inq̄ztū. n. est actio agētis est ꝓz ſeipa inq̄ztū est actū vel cātū. ¶ Cōtra. accipio actionem in illo ꝓzori nā in quo est ꝓz ſeipa cāta. sic accipiendo eā est ver̄ q̄ ipa actio est cāta. g̃ ab aliq̄ cā: q̄ cātōe cāt eā: vt ꝓus: ꝛ ſequit inco uenies p^m. ¶ Itē ſecḡ q̄ idē i eodē tpe eēt ꝛ nō eēt: qz in illo ꝓzi in q̄ agens est ꝓus. actio nō est actū: qz dato q̄ sic: tūc eēt ꝓus ꝛ nō ꝓus simplr̄. Si g̃ ponas actiōem ꝛ actū vel cātū idē. ponis idē simul esse ꝛ nō esse. ¶ Ad aliud cū dr̄ q̄ genera ꝓm q̄ genera nō sunt res. g̃ nō distinguunt realr̄ inq̄ztū huiusmodi. dicēdū q̄ si reduplicatio fit de ītentiōibus. ver̄ est: ſz sic nō logmur: ſz de his q̄ subſunt ītentiōib⁹: ꝛ illa sunt res. p batio. qz de eēntia ꝓme ītentiōis nō est res scōe. Qd̄ p̄z: qz res ꝓme ītentiōis hz ꝛpletā qdditatē sine rēne. res 2^e nō. si sic tunc idē esse haberet sine intellectu: ꝛ cum. vnde h̄ ūnitas eēt vere q̄ːtas sine oi intellectu.

Et q̄cūq̄z ī eadē substātia ētia differētiā hñt. Eadē vero ſpē his oppoſite dcā. Tex. ñ hñte cōmētū. ¶ Quō. xvij.

Trū possibile

v sit aliq̄ accītia tm̄ numero dūia eē i eodē ſubo: vr̄ q̄ sic i eadē pte medij. ꝛ i eodē oclo ſr̄ mlte ſpēs eiusdē ſpēi. g̃ ꝛc̄. p^o. assūpt: ponāt multa alba i me^o. oc̄lus exns i q̄cūq̄ pūcto medij ꝓt vidē ea. g̃ hz ſpēs eo ꝛ distincte vidz ea. g̃ hz distinctas ſpēs. silr̄ i vtute imaginatiua sunt due ſpēs eiusdē ſpēi. ¶ Dr̄ q̄ arg^m ꝓ bat ver̄ de accītib⁹ itētōalib⁹ ñ de realib⁹: T.c.123. qz dnomnāt. ¶ Contra. q̄ rño supponat falsum. ſpecies in ōrgano habet actionem realem qz 2° de anima. excellens ſensibile coꝛrumpit ſenſum. nō nisi p ſpeciem. ergo ſpecies est q̄ est actio realis. g̃ vr̄ q̄ ſpēs sit

accīs reale. ¶ Item ſpēs in medio est ve visibilis. ergo res. p batio assūpti. si radius ſolis tranſeat p vitrū rubeū: pōt ſpēs rubo ris vitri videri in pariete vbi terminat radius ille. Q̄ autez ille ruboꝛ in pariete sit ſpēs pz: qz si ponat ibi ocul⁹ p illā videbit ruborē in vitro. Q̄ etiā rño nō euadat difficultatē. p batio p̄ iſte ꝓt hr̄e mlios filios. ergo in eodē sunt multe relatiōes reales. p batio ꝓñe. p̄ dr̄: qz ge^t. h̄ in. 5°. ergo si mltis actib⁹ genuit multis relatōib⁹ pater est. ¶ Itē duo lumia distincta sunt in eadē pte medij q̄ sunt forme reales. p batio ponant due cādele. vna h̄ ꝛ alia ibi: ꝛ ponat coꝛp⁹ T.c.20. meduꝫ. fiunt vmbre. Si ergo amo^r coꝛpus lumē vtriuſq̄ cādele icedet icessu directo vſq̄ ad locū: vbi coꝛpus denſum fuit. ꝛ ita duo lumina in eadē pte. vmbra. n. est p batio luminis primi vbi natū est esse: ſicut tenebra p batio luminis simplr̄. ergo amoto obstaculo vtriuſq̄ cādele: lumē primū est vbi p̄ fuit vmbra. h̄ etiam de luminib⁹ dicit Dio⁹. 1. ca. de diuinis no. exemplificās p h̄ de circūuicessiōe p̄ſonaꝝ. ¶ Item agentia duo cala p̄nt calefacere vnū calefactibile: sunt ergo dne actiones: cuius p batio est: qz alias eēt p̄ncipiū actiuū vnū in duob⁹ agētibus dr̄ntib⁹ nūero: qd̄ ñ vr̄ verū: exq̄ ergo sunt duo p̄ncipia actiua erūt due actiones. qz actio est act⁹ actiui inq̄ztū actiuū. z. pr̄y. erūt ergo act⁹ duo. ergo duo termini inducti. ſ. duo caloꝛes in eodē nūero. dr̄ q̄ duo caloꝛes faciunt vnū caloꝛē ꝓpositiue. ¶ Cōtra h̄ pono duo agētia: ꝛ eq̄lr̄ appꝛo T.c.18. ximata eq̄ cala: ꝛ passū idē nūero eq̄ dispo et.18. sitū ad recipiendū vtriuſq̄ caloꝛis actiōez. Caloꝛes g̃ inducti erūt eq̄ in actu: ꝛ eq̄ pfecti ōino. Sed ex duobus eq̄ in actu nō pōt fieri vnū: qz ex q̄b⁹ fit vnū alterū est in po^a respectu alteri⁹: aut si vteraz i actu et fieret vnum ex eis ſupueniret aliq̄ forma 3^a q̄ fit pfectio vtriuſq̄ ꝛ actualioꝛ illis duob⁹ exñtib⁹ eq̄ in actu q̄d nō est dare i ꝓpoſito. qz nihil ꝓduceret illō. ¶ Itē ois moꝛ⁹ termi T.ñ hñ nat ad aliquē actū. Si g̃ sint duo motus ꝛ te 2^m. duo termini in actu: ſz ex duob⁹ in actu nō T.c.34. fit vnū. ¶ Cōtra. phs h. q̄cū q̄ in eadē eēn ꝛ inde. tia dr̄iaz hñt sunt diuersa spē. ¶ Itē. 5. phy. q̄ moꝛ⁹ est vn⁹ nūero q ē ad eūdē terminū spē. si mobile sit vnū nūero: ꝛ ips idē men

fūrās motū. Sz si pol'e eēt terminū eundē
spē multiplicari in eodē: possent duo mo-
tus eē ad eundē terminū spē: ⁊ sic duo mo
tus essent vnus mot⁹: qz phs dicit q mot⁹
vnus nūero est q est ad eūdē terminū spē.
si mobile sit vnū numero: ⁊ fil'r tps sit idē.
T.c.71. ¶Jtē. 2. de aīa: oz susceptiuū denudari ab
t.121. eo qđ recipit. g exns in actu p vnā formaz
EX spē nō pōt recipe aliā eiusdē spēi. ¶Cōtra
illud qđ supi⁹ dcm est: q rubor radij in pa
riete transeuntis p vitrū rebeū est spēs: ar
guit qz tūc oculus extra locū terminatiōis
illius radij cū quo multiplicat ille rubor
videret ruborez vitri p reflexionē: sicut in
speculo. ℔ falsū est: qz in tali visiōe reflexa
sp visibile pūctus reflexionis ⁊ oculus: oz
q sint in eadē superficie. pocheaz pspectiue
pte 2ª. questiōe 6ª. ⁊ p⁹ne. 26. Tū qz angu
lus icidentie est eq̄lis angulo reflexionis.
ibidē pte scđa. cōne. 6. ℔ videt idē qđ pus
q̄licūq; exīte angulo. Tuz qz reflexio pce-
ptibilis tm̄ fit a leuiterso ibidē pte 2ª. p⁹ne
2ª. cuiusmodi nō est paries. Tum qz nulla
spēs simpl'r occultat pp'riū visibile: qz non
est nata eē in ita denso: nec ita determiare
visuz: sicut visibile in se. hic oīno occultat
colo⁹ pietis. Tū qz in visiōe reflexa: sp obz
p̄mū vr̄ p̄m suā itentiōem: pz de sole viso i
aq̄. ℔ aūt vr̄ rubor multo remissior illo q ē
in vitro: etiā a q̄z̄acunq; modica distantia.
Tū qz illud vr̄ vt pp'riū visibile: cui⁹ accn̄
tia vīr: vt sensibilia cōia. ℔ mot⁹ ⁊ ges illi⁹
ruboris in piete vr̄. ⁊ nō p motū vitri in se.
Tū qz ille rubor vitri in medio eq̄ illumīa
to vndiq; spice eq̄'r se diffundit. g toto me
dio aliq̄ illumīato radio solis eq̄'r oppo-
sito eq̄lt obstaculo ex q̄cūq; pte eq̄'r fieret
reflexio: ⁊ ita visio. ℔ falsuz. ℔ pz: qz ad qđ-
cūq; punctū equal'r distās eq̄ multipl'r: qz
eq̄'r vr̄ viso recto. g ibidez posito obstacu-
lo equaliter reflecteretur.
¶Dicit q nō est pol'e. pbat. ab eodē ē vni
TRA tas rei ⁊ entitas. Sz subm est cā sui accn̄tis
⁊ entitatis ei⁹. g ⁊ vnitatis. g si subm vnū ⁊
accns. ¶Cōfirmat: sic vnitas spē a forma
T.c.12. vna p̄m spēm. sic vnitas nūeralis a mā vna
nūero. c. de vno. Sz subiectū ē mā accntis:
⁊ subm est vnū nūero. g accns. ¶Jtē mā ē
p se in potētia ad formā: ⁊ ad hanc formaz
p accns. pbatio. forma est hec: qz recipit in
hac materia. g posteri⁹ est forma hec q̄z re-
cipit. All'r pbat: qz si eēt in potētia ad hāc ⁊
ad illā: essent infinite potētie in mā: qđ est i-
possibile. pbo: qz cuilibet potentie passiue
naturali coz'ndet potētia actua nālis: sed
nō sunt potētie actiue infinite in aliq̄: qz si
sic eēt infinitū itensiue. sic g dupl'r pbat illa
ppositio: q mā p se est i potētia ad formā:
⁊ p accns ad hāc formā. ex ℔ segt g q mā ē
p se in actu p formā: nō p hāc nisi p accns:
si g esset in potētia ad aliā formā. s. albedi-
nē cū hz albedinē p̄m se esset in actu ⁊ i po
tentia respectu eiusdez: qz est in actu p se p
formā: ⁊ est in potētia p se ad formā nō ad
aliā nisi p accns. ¶Ad p̄mū in cōtrariū dr
p̄mo sic: q nō in eadē pte sunt spēs h⁹ albi:
⁊ illius: ⁊ cū dr de oculo: dr q sunt in diuer
sa pte oculi. ¶Cōtra. ponat hoc vnū albū
tm̄. s. ouū. spēs eius erit in toto medio illu
minato q̄z̄tū durat virt⁹ eius. ponat aliud
albū. spēs ei⁹ erit in eadē pte cū spē alteri⁹
albi. aut illud aliud non videbit ab oculo
dispositō: qđ est p̄tra sensum: cuz p̄m te nō
possit gignere spēm suā. Nec pōt dicere q
gignendo spēm suā coz'rūpat spēm alteri⁹
albi: qz pono q sit debili⁹ alio. aut g erit fil'
spēs eius: cuz spē alterius: aut coz'rūpet qđ
nō pt cū sit debili⁹: aut nō videt. ¶Jtē vir-
tus fantastica hz organū: hz tunc ptes. po-
nat septē: ⁊ habet tot spēs apud se: si tūc vi-
derē in oculo aliqd de nouo consil'e in spē
eum aliquo eoz que sunt in virtute fanta-
stica: nō possem imaginari illud: cū spēs p
cōpatiōem ad subm eius nō posset recipi
in fantasia: qđ videt absurdum.
¶Est. n. dare minimā spēm albi q̄ pōt p se
pficere organū fantasie. g pt dari minimuz EX
qđ pōt pfici a spē p se exīte qz illa minima
spēs nō se hz ad indeterminatū pfectibile
quātūcūq; modicū vel magnū in toto or-
gano: qz q̄z̄tuz organū in toto pficit spēs p
se existens tm̄ etiā p se exns eadē spēs pfi-
ceret per se ens qđ est capax spēi distincte
⁊ p se entis. ¶Jtē qcqd dicat de spēbus q
alia est in alia pte organi vel medij saltem TRA
cum cognitio sit in potētia cognoscente to
ta: licz p formā que est in pte: nō est. pbabi-
le q ille due cognitiones si simul sunt in ali
qua potentia q sint in diuersis ptibus or-

gant vl'potentie. Sed ſm Alx. ꝓmo huiꝰ. ex multis memorijs generat vnū exprimē tum: ille multe memorie ſunt cognitiones eiuſdē ſpēi: qz ſunt de ſingularibꝰ eiuſdem ſpēi ſm phm in littera. Sil'r memoria ē de diuerſis ſpēbus ſiml' in mēoria ſenſitiua. ſi.n. nūc imaginor de illo albo ꝓius viſo hēo ſpēm eiꝰ in memoria: ſtatim imaginor de alio albo viſo. hēo ḡ ſpēm illiꝰ: cuz hac manet ſpecies ꝓiorꝭ albi: qz alioquin nō poſſem imaginari de ꝓori albo: niſi alias videre illud: z ſic acgrere ſpēm. ¶ Huius oppoſitū manifeſte exprimur. ¶ Ad iſta dr qꝫ mēorie nō eſt aliqua cognitio actualis: ſz tm̄ habitualis. qz tm̄ ꝓſeruat ſpēm in hitu. ſic ḡ ꝓcedit tā de mēoria ſenſitiua qz̄ de intellectiua qꝫ in ipa ſunt multe ſpēs ſiml' in habitu: z multe cognitiōes habituales: ſz nō in fantaſia vel in itelligentia: qz pficiunt a ſpē in actu genita ex ſpē in vtraq; mēoria: z p illā ſpēz genitā hñt cognitiōez actualē. ¶ Ex ꝓmo ſeq; ꝓpoſituz: qz ille due ſpēs: vt due cognitiones habituales in mēoria ſenſitiua ꝺ duobꝰ ſingularibꝰ eiuſdē ſpēi: ſunt accītia eiuſdē ſpēi: et in eodē. De alio mēbro ꝓtinet ad aliaz queſtionē. ſ. virū multa vt multa ſiml' cognoſcanť: ſz quō tūc itelle ctus non poſſet hēre multas ſcias habituales eiudē ſpēi de aliq; eodē ſm ſpēm: ſicut memoria ſenſitiua cognitiones habituales ml'tas z tūc xps poſſet ſcias acgſitā hēre cū infuſa. ¶ Rñ°. ſi itellectꝰ itelligat ꝓ° ſingulare: ſic ſenſus ꝓ° ſentit hñ ſeq; ꝓpoᵐ. ſz ſi ꝓmo intelligat vl'e: ſuffic vna cognitio de vna ſpē: nō. n. poſſet eē alia: qz nō hēret aliud oᵐ pᵐ qz idē vl'e eſſet vtraq; notitia cognitū ꝓmo nō ſic de memoria. ¶ Cōtra. tu ponis añs illud. ſ. ſi intellectꝰ ¶ Ité eadē ꝓclūſio pōt ſciri p multa media. ¶ Ad ꝓmū rñ°. ſcia accipitur pᵗ mediuz qꝫ eſt diffinitio illa nō eſt ſingularis ex. 7. metaphy. ſed tm̄ vᵗis. z iō tm̄ de vlī eſt demſtratio et ſcia. ¶ Cōtra. ſcia eſt hitus ꝺ°nis demſtatiōis. ſumpta ſpē p medio: pōt paſſio ꝓcludi ꝺ ſingulari z demōſtratiue. ḡ zc. ¶ Rñ°. demonſtratio eſt qñ p cām̄ ꝙuertibilē cum paſſiōe ꝓpria demōſtrat de aliq. ḡ añs eē: dicere qꝫ paſſio generis nō pōt demſtari nec ſciri ꝺ aliq ſpē: ſz tm̄ de gñe ſiue de oīb' ſpēbus ſcia vna z vna demſtratiōe. ¶ Cōtra paſſio gñis pōt p genus tāq; p mediū ꝓcludi de vna ſpē. ad hoc nihil itelligēdo de alia ſpē. ḡ eadē erit ſcia duoꝝ: quoꝝ vnuz eſt ſcibile ſine alio. ¶ Conſilr pt argui de ſingularibus. Ad ꝟ videť exemplū ꝓmo poſterioꝝ. qꝫ ois triā gulus zc. qꝫ h q̄ in ſeml' zc. ḡ ponit exemplū de principijs demſtonis ſumēdo ſpēs ſub genere reſpectu paſſionis generis. ¶ Aliter dicit qꝫ due ſpecies p cōparatōez ad ſubiectū ſunt vna ſpēs: z due p cōparationē ad oᵗᵃ: quoꝝ ſunt effectiue. ¶ Ad 2ᵐ dr qꝫ multe relatiōes nō ſunt ſimul. vñ pr nō eſt pz: qz genuit hunc filiū: ſed qz filiuz. nec funᵐ eſt iſte actus: ſed actus. ḡ vna pr̄nitas p ſe: z ſi ſunt plures filij: hoc accidit. ¶ Ad aliud: ſicut ꝓius de lumīnibꝰ qꝫ fit vnū ex duobus. ¶ Ad quartū: ſicut ꝓius.

Contra illud qꝫ ꝓmo dicit a quo hz ētitatē zc. q̄ro qualr: aut qꝫ vnitas ſubiecti ſit formaliter vnitas accītis: aut mātr: aut effectiue Si ꝓmo mō: tūc itelligere accīs vnū nūero: nō cū vnitate ſubiecti eſſet ꝓtradictio: z deus nō poſſet ſepare accidens a ſubiecto ¶ Item nō ſic. due albedines erunt vnuz numero:. ſit ſoꝝ nunc albus: z poſtea nger. z iterum albus: tunc ſi albedo ſit vna formaľ vnitate ſubiecti: cū vnitas ſubiecti ſemp maneat eadē numero: erunt ille albedines vnū numero: z ſic idem numero naturaliter freq̄nter generať et corrūpiť. ¶ Item illud patet aliter: quia ſi ſunt idez ratio tua eſt ꝓtra te: quia entitas accidētis eſt alia ab ētitate ſubiecti formaliter. ergo alia vnitas. qꝫ aūt entitas accidētis ſit alia formaliter patet: vel idē erit cauſa ſuūpſi°: quia tu ponis ſubiectū cauſam accidentis: ſi vnitas ſubiecti z accidētis eſſet formaliť idem eſſent idem ens formaliť: z tunc idē cauſa ſuūpſius. Si effectiue cōcedo qꝫ ab eodem efficiente ſim diuerſi effectus differentes ſolo numero. Si aūt materialiter cōcedo: quia vna' eſt materia diuerſorum numero in eadem ſpē. z ſi accipis oᵐ petis ꝓtra me. ¶ Contra cōfirmationē: tunc cōtraria eſſent vnum numero: quia ſubiectū idē. de alia ratione ꝓncipali ꝓ° oppoſiti. ſ. qꝫ mā ſit in potētia ad aliquā formā ſingulare ꝓ° z p ſe: qz mot' ē actꝰ zc. ꝫ° plr co: ſi mobile ſi tūc i potētia ꝓmo ad albedinē

m phe°. T.c.35. T.c.3. TRA

ꝛ non ad aliquā singularē. ergo qō ꝓmo ꝓducit ꝑ motū erit natura specifica ꝛ non nā singularis. nisi ꝑ accūs: qō est falsuz: qz ꝓmo hut⁹. actꝰ ꝛ oēs generatōes sunt circa
in phe⁹. singulare. nō. n. hō ꝛc. Idē ꝑ⁹. nō valet vt vr: qz illud circa qō ē subiectū mot⁹ nō est termin⁹. ¶ Cōtra. qcqd ꝑ se inducit in singulare inq̄tū singulare. singulare est. terminꝰ motꝰ iducit in illud: circa qō est opatio inq̄tū circa ipm est ꝑ se opatio. ergo in
ca. 1. q̄tū est singulare. ¶ Itē auctor sex ꝓncipioz nā occulte opat in his ꝓducēdo vle
T. c. 10. cū ꝓducit singulare. ergo qō ꝑ se ꝛ ꝓmo ꝓducit est singulare. ¶ Cōtra aliud. q̄ ples fuit potētie nūero ad eādē formā ꝑm spēm: qz. 3⁹. phy. ca. ꝓmo si posse sanari ꝛ posse egrotari sunt idē. ergo egritudo et sanitas idē. similiter si posse dealbare hac dealbatiōe ꝛ illa sunt idē nūero. ergo hec albedo ꝛ illa eadē nūero. Dr̄ q̄ nō est sile: qz ꝑme due potētie sunt ad diuersas formas spē. ⁊ nō sunt idem. nō sic autē de alijs. ¶ Cōtra. tunc segtur q̄ eadez poa simul esset ꝛ ñ eēt: qz pono q̄ aliqō subm fuit aliq̄ albū: ad illā albedinē fuit poa i subo. Pono vltra: q̄ illa albedo corrūpit. adhuc est subm in poa ad aliā albedinē. si ꝑ aliam poam hr̄ ꝑ pom. si ꝑ eandē cum ad illaz albedinē que fuit. nulla est potentia: quia nō potest utez eadem numero induci.

EX ¶ Cōtra. ḡ forma nālis ānihilat. qz nō cedit i poam. nullo ḡ mō manet nec actu nec poa. si dicas similiter in specie includet in poa. ita posset esse. Iz de⁹ anihilaret ꝓmū.

TRA ¶ Ergo segtur q̄ eadē fit ꝛ ñ sit. poa. n. ad albedinē ꝑteritā nō est: qz tunc idē nūero redire posset nālr̄ qō corrupm est: et p te ꝛ illa poa est eadē. ḡ idē est ꝛ nō est fil. vl̄ sic ꝛclude. eadē poa nāl̄ est ad illō qō pole est induci nālr̄: ꝛ qō impole est iduci. vl̄ sic. si eadē poa ē. ḡ i⁹ qō fuit pōt redire: vl̄ argue sic. mō est i poa ad duas albedines futuras iducibiles diuersis tpib⁹: ꝛ nō est vna poa ad istas qz poa ad vnā ñ est q̄ poa ad aliā est: puta post. 10. ānos q̄ ꝓma fuerit corrupta. scōa nō iducta adhuc. ¶ Itē poa i te et in me ad albū m̄ dr̄t nūero a q̄. si a subo. ḡ ois poa i me dr̄t m̄ nūero a q̄cūq; i te: qō ē fm. si a fmo segt ppom. Silr̄ i eodē subo fuit duo termi nūero ꝛ cū accipit q̄ tē eēnt

ifinite poe actiue. ꝓcedo nec ē icōueniēs: qz sol si voluat circa medū i ifinitū gnāret in ifinitū oi āno nouā herbā si eēt mā recipiēs eius influētiā. ¶ Cōtra eadē potētia actiua est i sole q̄ posset ꝓducere ifinitas herbas. Cōcedit de illa potētia q̄ ē suba vl̄ qlitas q̄ vz est aliqō absolutū et ꝓncipiū opandi: ñ de potētia actiua q̄ est relatio fūdata i tali ꝓncipio ꝑ cōpatiōez ad patiēs. Illa. n. numerat ad nūerationē potētie passiue: sicut relatiua nūerant. ¶ Cōtra. tūc mō sunt ifinite potētie tales i sole fil' ꝛ eiusdē spēi oēs: qz ad formas eiusdē spēi ifinitas. Ꝺ ꝓcedit fiē ꝛ i mā ponit ifinite potētie passiue eiusdē rōnis. Iz cū arguit vltra q̄ illud eēt infinitū itensiue. ꝓña ñ valet. nec. n. aliqd pfectius sunt oēs ille potētie actiue: ꝛ relones fundate sup vnā pfectiōez absolutā q̄z vna. ¶ Contra. si relatio ꝓma aliquā pfectionē dicit: dupla pfectio est in duab⁹. ꝛ ifinita in infinitis. si nulla nō videt eē aliqō ens positiuū. ¶ Confirmat etiam ꝓña negata: qz T. c. 6. 7. phyficoz arguit. si infinita mobilia moueren̄t infinito tempore. ergo et vnū mobile infinituz mouet in tempore finito: siē arguit de infinito fm extensionem. ita hic arguit de infinito fm intensionē. ¶ Rñ⁹. hec difficultas de infinitate relationis cōmunis est. ita em ꝓbatur esse in me: sicut i sole: qz fm aliquaz qualitatē meā possum esse similis infinitis. si essent infinita etiam actu: si eēnt actu ifinita. etiā mō habeo realiatē oim illaz relatiōnū fm symach. de ℔ ergo ad relationē cōceditur sal. ez de relationibus potētialib⁹ vel habitualib⁹: licet nō actualib⁹ fm aliquos. ¶ Cōtra rūsionē ad argumenta ꝓpria scēam responsionem. ¶ Ad ꝓmū arg^m. quecūq; forme eiusdem spēi in eodē faciūt vnū illud vnū 3^m ē itēsi⁹ vtroq;. si tūc due spēs sint fil' in me⁹. ꝛ faciūt vnū causabūt spēz vnā itēsiorē. sed illa talis ñ ducet i albedinē remissā: q̄ multiplicauit vnā spēm: ꝛ eadē rōne: nec in alterā que gignit aliā spēm. qz illa spēs ex vtraq; cōposita ē ipropoꝛtiōabilis vtriq;. repūtabit ḡ aliquā itensiorē ꝛ pfectiorē vtraq; illaz: ꝛ sic ille albedines nullo mō videbūtur ab oculo. ¶ Itē ex q̄ illa spēs cōposita est vna numero: non repsentabit duas albedines distincte. ḡ oculus nō videbit illō

remissum distincte albū vt prius: sed aliqđ albū intensius. ¶ Jté distincta actio nō est nisi distincti entis. Si ḡ spēs repsentāt duo distincta essent distincte. ¶ Cōtra rñsionē ad 2^m ar^m pñitas in illo pte ad hūc filiuz hñt maiorē vnitatē q̄z vnitatē spēi: q2 alias nō est maior vnitas pñitatis ipi⁹: cū seipa q̄z cū pñitate plonis: q̄ videt icōuentēs sed maior nō est nisi vnitas pticularis. s. hec pñitas. ḡ in illo ad hūc filiū est h pñitas: sed p hūc nō refert ad oēs filios: q2 destructo h filio. destruit h pñitas: si p eandē ad aliū filiū referat illo filio existente erit hic pñitas. ḡ sil' erit h pñitas ⁊ nō erit. ¶ Cōtra aliud de luminib⁹: sicut hus de spēbus: nō q2 lumina nō sunt repñtatiua alioz: sic spēs. pz etiā q̄ est inten⁹ luminis q̄n sunt duo lumina eiusdē rōnis illuminātia. Alr meli⁹: q2si eēnt vnū subto: ⁊ duo ſm pcessum: tunc segtur q̄ isti duo radij erūt duo radij geo^ci. ⁊ ñ visibiles: q2 ſm rōnē linee eēnt ibi duo: sed nō ſm aliquā q̄litatē nālē que supaddit in linea visibili: ⁊ tūc oēs gō nes pspectiue de itentiōe radioz et pfiles que dependēt ex diuersitate radioz eēnt iñmō ve ſm geometricā ꝓsideratōem: nō ſm pspectiuam: quia pspectiuus considerat lineam: vt in materia naturali.

Ad questionē ḡ pōt dici q̄ nō est rō ipositatis q̄n duo accñtia itentōalia. ⁊ respectiua realia: et realia nō educta de potētia māe vel subti: vel etiā de potētia subti educta nō p motū eiusdē spēi pñt eē fil' sine ꝓtradictōe. ñ icōuentēs est h vbi forme iducūt p motū: q2 mot⁹ nō est nisi i mobili fit dispositio opposita forme iducēde: vt ꝓtraria vel media. Sz si agēs iueniat i mobili formā eiusdē spēi forme sue: nō iuenit ipm sub dispōne oppoſita. iō ñ mouet ipm simplr iducēs aliā: ſz augebit formā pexistētē in mobili: ⁊ hoc si forma illa pexistens sit ipfectioz q̄z illa quā agēs posset iducere. si āt iuenerit mobile sub forma eque pfecta forme inducende ab agēte ipo nō mouebit ipm oīno. ¶ Ad auctoritatē primā de q̄nto hui⁹. q̄ p motū nō possunt iduci due forme eiusdez spēi. vnde oēs forme hñtes dr̄iam in eodē subo si iducāt p motū necessario differūt spē: tū de aliis nō iductis p motū nō est necessariū. imo possibile est q̄ due tales eiusdē spēi sint i eodē subo: sic due spēs duarū albedinū: ⁊ due pñitates ⁊ duo lumina. ⁊ sic de aliis nō iductis p motū: silr ad aliam de q̄nto h⁹. ¶ Ad aliud de aia dōm q̄ ū oz recept: bile denudari ab oi forma eiusdez spēi: sed oz eū denudari ab eadē forma numero. ¶ Forte alr et meli⁹ q̄ dz denudari a forma eiusdē gñis que pficit receptibile ſm totā capacitatē ei⁹. ¶ Hec glosa accipit ex ab Anselmo de vita. ca⁹. ex^m ō vase vitreo utense colorato: p cui⁹ medū nō repsentat liquor intus positus ſm colorē ꝓpriū: sed p vitrū remisse coloratū repñtat. ¶ Si aūt tra habeat vnā formā dūmō nō pficiat totā capacitatē: pt recipe aliaz eiusdē spēi: si tñ nō inducant p motū sicut pz de formis supius enūeratis. de lumie nō est dubiū si lumen regrat indispositōez in medio siue vmbrā siue lumē modicū: tūc agens nō imprimet nouā formā: sed itendet pexistentē. ¶ Ad argumentū de dnob⁹ calefactibⁱb⁹ p motū q̄ est ꝓtra tā dicta. cōcedat q̄ calefaciunt duab⁹ calefactionib⁹: q2 duab⁹ formis. ⁊ cō mēt. 5⁰. phyſicoz. ꝓmēto. 38. d. si actio vna ⁊ forma vna: ſic actio solis alia est ab actōe pris in gñatiōe: q2 actio solis est nobilioz actiōe hois: sed nō corespondent eis due passiones: sed vna: q2 vnum generatū pōt gñari a sole ⁊ a pte multis actōib⁹: ⁊ tū ibi vna passio ⁊ vnū generatū. si actio dicat respectū agētis ad passum: ⁊ econuerso passio respectū patiētis ad agēs: cū multiplicet sic hic supra arguit. Si aūt actio dicat respectū motus vel mutatiōis ad agēs vt est ab agente: ⁊ passio respectū eiusdē ad passum vt est in h: tūc nō sunt respectz corespōdētes. sed due disperati fundati in eodē: ⁊ ad diuersos terminos: q2 mot⁹ est vn⁹: q2 forma fluens est vna: ⁊ termini agentes sunt plures. ideo respect⁹ ad agentes sunt plures sed termin⁹ recipiēs est vnus: et q̄ forma fluens est vna ⁊ passum recipiēs est vnuz: ḡ vtrūq; extremū ibi est vnū. ḡ respect⁹ medius erit vnus. sic scdō mō itelligēdū supius dataz. ¶ Oia argumenta supra ad h̄ sunt soluta nisi scōz. vbi rñdeo q̄ altero illoz nō agente effect⁹ nō esset in altero fieri in quo est: q̄. s. dicit respectum ad illud agens: sed nō segtur q̄ factū absolute non

fieret: ſz nō illo reſpectu ad aliud agens. ¶Cōtra ſolutiōez queſtiōis. 2. agētia potē tia parta. pone q̄ iueniāt paſſuz ſub diſpo ſitione ꝓtraria ſimul ip̄z̄mūt. ergo forme īducte p motū poſſunt mlt̄iplicari ī eodē. ¶Rñdeť ſicut ħ ad vltimū: q̄ mobile nō pōt moueri ſil' duobus motib⁹ ad terminū eiuſdē ſpēi: licet due ſint actiōes. ¶Cōtra. ſil' ſunt due potentie in iſto paſſo ad duas formas eiuſdē ſpēi. ergo ſimł poſſunt eſſe duo act⁹: et⁹ inq̄ztū in potētia. ꝛ ita duo mo
T.c.3. tus. ¶Jtē cā in actu ſil'eſt cū effectu i actu:
T.c.3. ꝛ nō eſt. 2. phy. ꝛ. 5°. hui⁹: ꝛ ħ vez. ē de effe, ctu īmediato qđ eſt fieri. hic ergo calefaci ens ſil'eſt ꝛ nō eſt cuz calefieri qđ cauſat: ꝛ ille calefaciēs cū illo: qđ ille cauſat. ergo ſi vter q̄z cauſat idē calefieri idē ſimł'eſt ꝛ nō ē. poſito q̄ hic calefaciēs ceſſet calefacere et nō ceſſet ille: nō pōt ſic argui de agētib⁹ ordinatis: q̄z īferi⁹: qđ ſimul eſt cū fieri nō pōt agere ſupioze nō agēte: p ſupi⁹ aūt ſine īferioꝛi nō pōt fieri eē. ¶Jtē ſi due actiōes ꝛ ille ī paſſo reſpect⁹ ad agēs ꝛ eedē realr ip̄is paſſiōib⁹. g̃ due paſſiōes. ¶Jtē ſupac tionē paſſiōez fundaſ reło. ꝛ ibi mlt̄iplica to vno extremo ꝛ alio. ergo quot actiōes: tot paſſiones. ¶Jtē qd dices de formis in ducibilib⁹ p mutatōez nūqd tales duē poſ ſunt eē ſimł vn⁹ ſpēi. dr q̄ nō: q̄z reſpectu vnius ſpēi eſt tm̄ vna p̄uatio que auferť p p̄mā formā aduenientē: ꝛ p ꝯs nō eſt terminus a q̄ poſſet eē mutatio ad ſcōam. ¶Contra p̄uatio eſt carētia alicui⁹ in apto nato alteri⁹ ꝛ alia carentia: qđ pbaſ etiā: q̄z p̄uatiua ſunt ꝓtradictoria circa aptū natū. ergo ſi ħ nō ieſt. p̄uatio ineſt. ꝛ iter p̄uatio nē ħui⁹ ꝛ hāc poterit eē mutatio. Sił'r hu iuſmodi hec p̄uatio fiē hec potētia. ¶Ad p̄mū ar^m videť cōcedendū q̄ due forme eiuſdē ſpēi poſſunt ſimul ieſſe eidē. etiam īducte p motū. ſic q̄ ſimł' īducanť a duo bus agētibus iueniētib⁹ idē paſſuz ſub cōtrario: ſed nō poſſunt eē due ſucceſſiue in ducte. ita q̄ vna poſt alterā p motū: q̄z in ducta p̄ma iam ꝓtrariū abīcīť. ꝛ ita nō am plius poteſt eſſe motus ad aliquā formaz eiuſdē ſpeciei cū illa q̄ ineſt: ſed p̄m agens ſi iueniat formā īmpfectam reſpectu ſue: ꝛ ſic aliquo modo oppoſitā īmpfectionē tol let intendēdo eam. ¶Ad 2^m ar^m de muta tionibus neceſſario p̄exigentibus motuz ꝯſimiliter dicendū: ſicut nunc dictū eſt ad p̄mū argumentū: q̄ due forme eiuſdem ſpeciei terminātes duas mutatiōes ſil'cau ſatas a duob⁹ agētib⁹ poſſunt ſimul īduci: ſed nō vna poſt aliā: q̄z nec poſt illā p̄mā: pōt eſſe mot⁹ neceſſario reg̃it⁹ ad mutatio nē q̄ deberet eſſe ad ſcōam. Sz gd de muta tionib⁹ nō terminātib⁹ neceſſario mot⁹ cu iuſmodi videnť illūminatōes eē. ¶Rñ⁰. q̄ due ꝛ ſimul ꝛ ſucceſſiue in q̄cūq̄z poſſunt ineſſe ꝛ forme terminātes ſpas: q̄z poſt in ductionē p̄me manet potētia ad ſecūdā: et p̄uatio ꝓp̄ria eius: ꝛ ſubm mobile ſi adſit agens vel idē, qđ p̄ius: vel aliud pōt cāre aliā formā: ꝛ ſi tales forme ſint nate diu p manere ī ſubo. poſſunt quotcūq̄z manere ſil'. g̃ lumē ꝛ ſpeciē nō pones h̄re eſſe fixuz in medio: ſed in cōtinuo gignere relatōez ponens manē. ꝛ ıō q̄dcūq̄z eiuſdē ſpēi. imo ıfinitas. q̄t ergo viſibilia circa p̄ctū medij potentia vſq̄z illuc agere: tot ibi ſpēs: et q̄t lumiaria: tot ꝛ lumina. ¶Cōtra p̄mū ar^m. videť deſtrui Arıſt. q̄ idē ſil' mouef duob⁹ motibus eiuſdē ſpēi. Jtē g̃ duo ignes g̃ña būt duos ignes ex aq̄ eadē: aut ſaltez duas formas ignis induceret in eandē materiā: qđ videť ipoſſibile. ¶Pro ſolutiōe notā dū q̄ q̄cūq̄z forma nō eſt īducibilis niſi p⁹ aliā formā nicōpoſſibilē: tuc corrupta illa tm̄ p̄t eē vnica in vno ſuſceptiuo. pbatio: q̄z nec alia īduceť poſt q̄z illa eſt īducta ea manēte: q̄z illā aliā nō p̄cederet alia incō poſſibilis: nā. n. īductiōe p̄me eſt q̄libet icō poſſilis expulſa: nec due tales ſil' īducenť: q̄z nec ab eodē agente. 8°. meta. ſi efficiens vnū ꝛ mā vna: ꝛ effect⁹ vn⁹ eſt: nec a diuer ſis: q̄z ſi illa ſint approximata diuerſis ptı bus mobilis: puta vn⁹ ignis ad caput: ali⁹ ad pedes agēt in diuerſas ptes p̄mo. vbi aūt ſil'agūt vnā formā īducent pbatio q̄z itenſiozē q̄z alterū ſolū īduceť: ſicut ſi po nerenť in eodē ſitu reſpectu eiuſdē partis paſſi vnā formā īduceret: vt p⁹. Sed oīs forma īducibilis p motū vel mutationē ne ceſſario terminātē motū ad ipam neceſſa rio ad ſui īductionē nēcio p̄exigit in ſuſce ptiuo formā icōpoſſibilē tunc corruptā: q̄z licz termin⁹ a q̄ p ſe mutatōis ſit p̄uatio ꝛ nō forma oppoſita: quā p̄uatio cōcomitať: ꝛ

idcirco iter duas formas sunt due mutatio
nes hñtes q̃tuor p se terminos: licet etiaz
duo mor⁹ simul currãt iter ꝓtraria: quorũ
alter q est remissiõis est a gradu pfecto i q̃
fuit mobile in vltimo getis ad ꝓuationem
illi⁹ ꝓtrarij totalr: vel ad ꝓuationẽ alicuius
gradus diuisibilis q̃ successiue abijcit. Alt
aũt q est itensionis est a ꝓuatiõe ꝓtrarij in
ducendi: vel alicuⁿ grad⁹ diuisibilis idu
cendi ad gradũ pfectũ terminatẽ motũ: lz
in q̃ztũ sic sint due mutatões: z duo mor⁹: z
vtrobiq̃ q̃tuor termini: z ita forma icõpos
sibilis abijcienda nõ sit p se termin⁹ illius
motus vel mutatiõis: forma iducẽda est p
se termin⁹ ad quẽ: tñ illa forma ꝓr ẽ neẽtio
regrita. z necesse est z trãsit⁹ sil̃ esse. nulluz
eni agẽs nãle mouet nec mutat mutatiõe
terminãte motũ aliq̃ susceptiuũ nisi hñs
forme sue icõpossibilẽ: cũ g̃ nõ pñt plures
eiusdẽ spẽi simil̃ esse p motũ nec p mutatio
nez p se terminãtẽ motũ forma que nõ ne
cessario regrit aliã icõpossibilẽ in susceptiui
uo ad hoc: vt iducaf. vnde. pbaf vnica: nõ
p hoc mediũ: q̃ agens nõ inuenit passum
sub termino a qno respectu actiõis: quia
cum forma hac ineſt ꝓtuatio illius que
sola sufficit ꝓr termino a quo respectu in
ductionis talis forme. quere aliud mediũ
vnde. 3°. forme ab^tc de q̃bus fit vis. lumen
cognitio species: nam de relatione nõ est
vis q̃ multiplicef sic cozrla: tũ q: nõ i ab^tc
z stricte loquẽdo: lz i ad alterz: tũ q: nõ ter
minat motum nec mutatiõez p se: nisi forte
vbi: z illud ꝑsupponit actionẽ vti icõpossi
bile: nec sunt nãlr plura vbi in eodẽ: vt sãt
supnãlr iducaf aliõ vbi: sufficit cozrelatiuũ
multiplicari. puta qõ miraculose fiat aliud
circũscribens simul cũ ꝓmo circũscribẽte.
¶ De trbus illis formis absolutis videtur
similiter dicendũ de lumie specie z cogni
tione: q̃. di. 13. 2ª. ponitur lumen esse spẽz
lucis. ¶ Sed cõtra. lumen intenditur. patz
ad sensum. ergo nõ sunt due species: nõ in
tendit sicut ꝓbatur ꝓtius in hac questiõe:
q: illa species itensior nõ duceret in cogni
tionẽ visibilis remissior. ¶ Rñ°. spes rei
ꝑsentis in me°: z organo sensitiuo itendit
tam lumen qõ est species lucis: q̃z species
colozis: z p ꝓns illud est vnicũ in vno: nõ
q: agens ꝓsupponit formã icõpossibilẽ
in subiecto ad hoc vt agat. Sed q̃ qõlibet
eiusdẽ spẽi aduenies in eodẽ natũ est itẽ
dere formã talẽ in subiecto: spes tamẽ luci
absentis qualis regrit in fantasia vel mẽo
ria sensitiua nõ est lumẽ. simlr spes talis. s.
imaginaria ipius albedinis nõ est eiusdẽ
rõnis cũ illa extra. Tales spes absentis ne
cesse est sil̃ esse duas in organo fantasie vl̃
memorie: nec est ibi vna itensior alia: sicut
ꝓbatũ est ꝓtius: q: cum obiectũ absens nõ
cognoscit a fantasia nisi vt relucet in tali
spẽ: oz spes ꝓportiõari obo: vt. s. repsentãs
nõ fit itensior q̃ nata est nãc gigni a tali ob
iecto: q: itensior species intensius obiectũ
ꝓportionabiliter repsentaret: nec ꝓt poni
in vna pte organi fantasie vna species z i
alia alia: sicut supra ꝓbatũ est i hac qõne.
sed quare spes in organo sensus pticular
nõ ita distinguitur sicut in organo fantasie
vel memorie. imo eadẽ rõ videf vtrobiq̃.
ꝓbatio alias nõ distincte repsentaret: sil̃r
quõ de vna spẽ in sensus exteriozis orga
no generaf alia in iteriozi: nõ vna intensa
ex vna itensa. videtur. n. irrationabili⁹ po
nere vnã spẽm exteriozẽ esse principiũ re
spectu duaꝝ remissarũ intra: q̃z duo obie
cta pñtia cãre in organo extra duas. ¶ Itẽ
ꝓtra illã cãm. nullũ agẽs vtutis ipfectiozis
forma susceptiui itẽdit illã. pz si calido in
tenso apponaf calidũ nõ itensũ nõ agit in
calidũ pfectũ itendẽdo. ¶ Cõtra illud ar^m
de duab⁹ formis. g̃ due actões. g̃ due passio
nes. g̃ duo termini: z de h̃ dcm est superi⁹.
¶ Ad ꝓmũ. spes in organo extra nõ est rõ
repñtãdi obiectũ: vt cognitũ: lz sensatio ex
teriozest obiecti imediate: vnde nõ requi
rif q̃ ibi sit spes ꝓpter sensatiõez: i iteriozi
vo regrif ita q̃ iteriozest pcise obti: vt lu
cet in spẽ: q: nõ ẽ obtus in se pñtis. ¶ Ad 2ᵐ
spes fantasia vel memoria nõ relingf nisi
mediãte sensatiõe. ió duas seq̃f due. imo
nõ retineo nisi oba p⁹ sẽsatões pceptas. xj.
ð. tri. ca. 8. g. talis ẽ vna eiusdẽ spẽi spes sil̃z
q̃re ñ plurũ oboz ꝑsentiũ sil̃ ppter defe
ctũ itẽtiõis copulãtũ ibidẽ sepe. Et p h̃ patz
ad illõ de 3ª forma ab^ta q̃ ẽ cognitio. ¶ Nec
segtur sil̃ esse spes itensior ppter mlta oba
pñtia vni⁹ spẽi. g̃ sil̃ multe visiões. vl̃ g̃ vna
visio itẽsior. ꝓmũ ñ segf: q: itẽsio ñ copiaf
mltis. ió nõ plures saltẽ distincte sil̃: si vna

post aliam: ꝯcedo q̄ vtrunq; segtur ꝓpria
spēs in memoria. nō ergo ex vna intensa
exteriori generaf alia interior. imo nulla
generaf nisi ꝑsente sensatione:: t due non
sunt simul t duas successiue sequūtur ima
ginatōes due. ¶Ad. 3m. d. 17. q. 4. an agēs
equiuocū tendit vltra gradū quē causarz
vniuocuz agens nō. Sed quid. iam nulla
forma absoluta ponit multiplicari. eiusdē
spēi simul in eodē: nisi tm̄ spēs in sensu in
teriori que remanet absente obiecto: t ꝑci
se ꝓpter hūc finē: vt. 2. alba pr̄ visa possuz
imaginari: t possibilitas ē: q̄ illa cōsequū
tur distinctas visiones ꝓceptas q̄ non sunt
simul: tm̄ illis trāseūtibus manēt fantasma
ta: q̄re i vniuersis formis absolutis nullū
est sil'e fantasmati: vel tali spēi interiori q̄tū
ad plurificatiōem in eodē. Dici pōt q̄ t ta
lis spēs similis ē alijs formis quo ad ꝓpo
situ: q. 2. de tri. c. 8. vnū solē memini: si vo
luero: aut duos vl̄. 3. cogito: sz ex eadē me
moria qua vnū memini formaf acies mul
tos cogitantis. h̄ ille. g̃ vna spēs in fanta
sia vel memoria sufficit ad imaginādū oīa
eiusdē spēi: q̄ si volueris imaginari idola
ꝓfecta cū q̄ntitate colore figura ꝛc̄. Ad qō
libet vnū sufficit vnū fantasma ꝑ oīb⁹ illi⁹
spēi ad oīa sil'i idolo sufficit vt i mltis fantas
matib⁹ cōponēdo: sicut de mōte aureo: sic
ibi docet Aug. quō possū cogitare solē ma
iorē vl̄ minorē q̄z memini: t q̄drū ꝛc̄. maxi
me stat h̄ ꝑm articulū g negat imaginatio
nes huiusmodi vt h̄: sz tm̄ nāe q̄ est h̄: illa
nā est ꝑsens ꝑ vnā spēz q̄tūcūq; ꝓuigaf cū
alijs i ydolo: falsū est g̃ qō supponit rō a fi
ne q̄ distincta alba offerūf fātasie: vt distin
cta. sz tm̄ ꝑ vnā formā hēo mltos actⁿ cogi
tādi vl̄ imaginādi circa albū. i cōi ex tā di
uersis idolis cōiunctū. Sz nūq; fantasma in
tēdit ibi sic ꝑm Aug. 6°. musice. cōtr̄ deci
dit t repaf p sensus exteriores: sz alia rō ꝺ
possibilitate: q̄ segf duas sensatōes nō cō
cludit. nō. n. segf. ergo sunt duo fantasma
ta: q̄ illud posset intendi nō tm̄ post duos
actⁿ. sz etiā si illi actⁿ eēnt ꝑ se itendētes ad
huc dualitas illoꝝ nō ꝓcludit q̄n ꝑ vtrūq;
inductū faciat vnā formā intensam. Finis
fantasma videbaf diss'le alijs absolutis. iā
positus est sil'e. Et q̄dē. 2. satis solucū est de
duab⁹ sensatōib⁹: nec illō fuit ꝑus ꝓbatio:
sed q̄si solutio. Si ꝑmū manere videf quō
distincte imaginor albū: t minⁿ albū visa:
ñ ꝑ visū mltoꝝ fātasmatū cōponēdo i ydo
lo: sic̄ mōte aureū: ꝑz q̄ ītētio t remissio ñ
hnt fātasmata ꝓpria alia a fātasmate forme:
nec ꝑ illō fantasma illa distincte imaginor:
q̄ nāl'r repūtat⁹ oīm ꝑm gradū ꝓportiōa
bilē sibi. Ducuq; oīa dicta sunt loquendo
natural'r de actiōe naturali. restare posset
q̄stio de absoluta cōpossibilitate formaꝝ:
t respectu potētie diuine. Si de lumie spē
t cognitōe cōcedis vnitatē in vno: t nō q̄
ꝑsupponūt ante sui inductionē formā icō
possibilē i passo. ergo illa ratio ꝓlixia est
ꝓticular'l: quere me⁹ vl̄is. hēs ibi q̄ gcgd
pōt inducere aliqd spēi: m illud passū pōt
itendere: q̄ nata sunt facere vnū: si fiml' in
vno: sic̄ de q̄ntitate cōtinua vnita cōtinue
in liquidis: sed an semp q̄cunq; aduenī
ens possit augere: an vltra pfectionē ꝓpriꝫ
effectⁿ nullū aduenīēs itendat: an 3°. aliq̄
tale itendat: sed vsq; quo du⁹ est. ¶Cōtra
causam vnde vnientur. si diuerse potētie.
¶Rñ°. q̄ vna sūme actualiter ꝑus. ¶Cō
tra. ista actuata sūme: quare ñ actuaf alia?
¶Rñ°. equalis limitatio potētie ad actū:
t ecōuerso: q̄ sz potētia nō simpl'r depen
deat ab actu accidentali: sic̄ ecōuerso: tm̄ vt
sic tale dependet ab illo. oīs dependentia
est ad vnicū sil'i si sufficienter termiat. ergo
totū hoc reducetur. vna sufficienter actuat
in specie: sed vnde ꝓbatur ista?

Priora t posteriora dicunt q̄dā qdē tāq; exīte aliquo ꝑmo t ꝓncipio i vnoquoq; gñe q̄ ꝓpinquus qdē ꝓncipio aliquo ōtermiato. Tex. cō. xvj. Qō. 8

Vtruz hec sit

rō cōis poziꝫ q̄ ꝑus est q̄ ꝓncipio est, ꝓpinquius. Q̄
nō: tempus est numer⁹ mo
tus ꝑm ꝑus t posteri⁹. sed in tpe nullū est
ꝓncipiū. ergo ꝛc̄. ¶Item in generabilib⁹
ꝑ ꝓpagatiōem: si generatio fuit sine ꝓncꝫ
pio vnum generans ꝓius alio: t tm̄ nullū
ꝓmū. ¶Item si ꝓius est q̄ est ꝓncipio

propinqus. ergo principiū nō est pus pncipiato: qz si est prī⁹: hoc ē respectu alicuius pncipij primi p te. ergo pncipiū habz pncipiuz: hoc ē icōueniēs: qz pcederet in infinituz. ¶ Jtē nō vr necesse ponere pmū propter pus nisi qz vbi ē magis z maximum: sed hoc ē falsuz in nūeris. ¶ Jtē prī⁹ z posterius est remoti⁹ ab ꝟ nūc: z tm dicit nobz vtēnb⁹ hoc nunc: vt pncipio. ergo non oē pus ppinqus pncipio: sed aliqū remoti⁹. ¶ Contra philosophus hic z. 4. huius cōtra negantes pncipia.

T.c.16. T.c.18. **Dicitur** q notificatio ē ꝙueniēs: tm alit ꝙt pozib⁹ eēntialr z accidentalr ordinatis: qz i eēntialr ordinatis nihil causat sine pmo simplr: sed accidit ꝟ in ordinatis accntalr: qz accidit huic reuolutiōi celi: q alia pcessit: qz potuit fuisse: et si prioz nō fuisset p impossibile. vñ entitas talium oīum nō est ab aliq vno simplr pmo sicut in eēntialr ordinatis sūt oīa ab vno pmo. z a quo dependent oīa. vñ pus i accidē talit ordinatis dr p cōparationez ad aliqd pmū nō simplr: sed respectu illius: z hoc p accns i eēntialr ordinatis dr prius respū primi simpliciter: quod est causa illius: et omnium posteriozum.

Ad primum dr vel dici posset forte q i tpe ē prius ex assignatiōe nra: z sīlr pncipiū. ¶ Cōtra. tūc tps nō erit i gne q̄ntatis: z tūc pm⁹ motus sine tpe vel dependeret motus ei⁹ ab anima. iō dr alr q in tpe ē pncipiū sine aia nō simplr pmū: nec ēt esset cū aia: est tamē ibi pncipiū respectu alicui⁹ posteriozis et pozis: qz ista dies icipit a mane. z hoza prima ꝓpinqor est mane q̄z hoza scda. ¶ Cōtra istud. si in tpe pm se nō est pncipiū. sed in aliqua parte ei⁹ respectu alteri⁹ ptis: tūc tps pm se nec hz pus nec posteri⁹: sed solū respectu aliquaꝝ ptiū. hoc icōueniēs: qz diffinitio cōuenit toti p se: q̄ est q temp⁹ ē nūerus mot⁹ pm pus z posterius: z partibus p accns: ¶ Jtē tēpus est ꝙtinuū. g̃ non est ibi aliqd nūc in actu de se qd sit pus respectu cui⁹ dar aliqua pars posterioz: sed solum in potentia q̄ntū est ex pte tpis: qz si sic esset de se discōtinuū. g̃ est ibi solū pmū z pus ex assignatiōe nostra: z solū in potētia de se. ¶ Ad pmū: q si pm se accipiat p toto tpe. vez est. z iō totū tps nō est pus et posteri⁹. Sed ex hoc nō segtur q in tpe nō sit prius z posteri⁹: qz pm partes hz pus z posteri⁹. ¶ Ad aliud: q esse i potentia equoce dr de esse in potētia ad actū pmū q̄ ē potētia essentialis: z de esse i potentia solū ad actū 2m. ipsū sso nūc in tpe est solū i potentia accntali. Dico tūc q in ꝙtinuo nullum est idiuisibile i actu 2°. creatiōis ergo nullū prī⁹ i actu illo secūdo: ꝓcedo. tm sunt ibi i actu pmo: z esse sic i actu nō discōtinuat. ¶ Ad aliud q 3⁹ gñantes hñt 4m p pncipio respectu ipoz: respectu cui⁹ dnr iter se pozes z posteriozes. ¶ Ad aliud q illa ratio ponit de illis q̄ fūt post pn^m. non de pncipio ppie. vl aliter q pncipiū nō ē pus. sed pmū vl alr q notificatio dar de illo in quo minimū reperit de rōne pozis. ¶ Ad aliud de nūeris: q si aliqd sit magis pm formā oz ponē maximū: nō tm oz i his que sūt maioza z minoza quātitate: qz vbi est magis z min⁹ pm pfectionē: entitas oīum est a maximo: sed i nūeris nō: qz perfectio maioz nūeroz est a minoribus⁹ ex eo q pluries replicant: siue ex ꝟ q vnitas q̄ est minimuz ibi frequent replicat cār pfectio alioz. ¶ Ad aliud q ꝟ nūc nō est pn^m respectu cui⁹ dicat pus z posteri⁹ i pterito nisi me^c. qz est aliqd nūc pus respectu cuius dicātur illa in pterito prioza z posteriora.

Quātū vero dicitur qd est diuisibile i ea que isunt: quoꝝ vtrūq: aut singulū: vnū aliqd z hoc aliqd natū est esse. Tex. commenti. xviii.

Questio. .ix.

Truz propria rō q̄ntitatis hz q generalissimuz: sit diuisibilitas vl rō mensure? ¶ Q̄d nō diuisibilitas qz si sic. g̃ ptes post diuisionem differrēt. ¶ Quero qualr: aut per accns aut formalr: nō p accns qz tūc q̄ntas dīsibilis esset p accns. pbatio: qz idem ē pn^m diuisionis z distinctiōis partium diuisaz. g̃ partes per accidēs z̄c. ¶ Non formaliter: qz

distinctio formalis ē specifica. ergo partes diuise differrēt specie: qđ falsū est in q̄ztum partes quātitatiue. ¶ Jtē propria rō gñis equalr inest specieb⁹ oibus: qz genus eq̄ predicatur de eis. diuisibilitas nō. pbatio qz quātitas discreta est actu diuisa: cōtinua in potētia. ergo ñ equalr. pbatio q̄ discretum sit actu diuisum: senarius si esset actu diuisus eēnt duo ternarij in actu. Sed senario exīte in actu duo ternarij sūt partes eius. g̃ senarius actu exīs senarius ē diuisus actu cū habeat duos ternarios actu in
T.c.30. huius. eo: cui⁹ pb⁹ pz ex auctoritatib⁹ phi. c. ō ex
T.c.32. huius. aliquo q̄ duo sūt pars trium aliqualr. g̃ i ternario dualitas hz suam formā. Et i ca. de colorib⁹: q̄ numerus hz aliquo mō ptes diuisibiles: sicut gnarius binarū ⁊ ternarium: sed si uñ ex vnitatib⁹ esset: nō haberet partes diuisibiles. ¶ Item. 7°. Eucli. ppōne quarta ois nūerus minor est pars maioris aut ptes. ergo ⁊c. ¶ Jtē si diuisibilitas eēntialr vel p se 2ꝛ oibus spēb⁹ q̄ztatis: ⁊ cuius est potētia eius est act⁹. in de sō
lib.1.c.1. no ⁊ vigilia. ergo diuidi poterit p se cōpetere omni cōtinuo. Sed diuidi repugnat: qz qđ diuidit nō est cōtinuū ſm q̄ diuidit tūc etiam naturalr ineſſet quāto diuidi: et nō violēter: ⁊ ita figura incisionis nāliter fieret in materia. ⁊ ars vlr diuidēs cōtinuum haberet mām in potentia nāli ad formam quā iducit. ¶ Jtē ad p̄ncipale illa ratio nō est gñalis oibus quantis: qz ē dare
T.c.36. ⁊ inde. minimū in nālibus p⁹ phycoz. sed omne nāle est quātū: ⁊ tñ nō est diuisibile in ptes quaꝝ est q̄ztas. ¶ Jtē si sic. cuicūq; ineſſet hec rō. illud eēt per se spēs quātitatis. hoc falsuz est ō loco qz nō nūeratur ꝟ int spēs
T.c.18. q̄ztatis: nec tps est p se quātitas: qz ē q̄ztū p accīs ⁊ motus. simlr ſm phm ꝟ. Similiter cōmēt. dicit de loco q̄ nō ē quantitas. ¶ Ad oppositum est philosopus hic.

Posset dici ad qōnē sic. q̄ ppa rō eius est rō mēsu
cap. de q̄ztuate. re: qz sicut qualitas est dispositio subē. ita q̄ztas est mēsura subē. Simlr in predicamētis. oratio est q̄ztas. mēsurat eni syllabas. ¶ Jtē q̄ magis q̄z diuisibilitas pbat qz illa ponūtur distincte spēs q̄ztatis que sunt distincte mēsure. sicut superficies ⁊ locꝰ ⁊ tñ locus ⁊ superficies nō distinguūtur i ratione diuisibilitatis. ergo hec est propria ratio quantitatis.

Contra r. 1° o gñis ineſt eque ꝑmo oibus spēbus: qz equalr di
citur de oib⁹ rō mensure nō: qz nō equalit de cōtinuis ⁊ discretis: sicut pz lib. 10. c. 2. qz magis ineſt discretis ⁊ cōtinuis: nō nisi in q̄ztū participāt q̄ztatē discretā. ¶ Item si sic. vnitas esset maxime spēs q̄ztatis: qz rō mēsure verissime ieſt vni ex. 10. huius. ¶ Jtē rō mēsure nō est rō quātitatis dicta de quātitate p se primo mō: qz mēsura ē dicta denotatiue a relatiōe tertij modi. g̃ tñ est ibi: vt in genere est tūc passio quātitat: ⁊ sic non ꝑpria rō q̄ztatis: qz ex. 10. in q̃li
T.c.2.8 inde. bet genere est vnū primū qđ ē mēsura omnium in illo genere. ꝟ 2ꝛ oi gña⁹, ⁊ magis alijs: sicut in genere coloris albedo: i gñe saporis dulcedo. ergo nō est ꝑpriū quātitatis. ¶ Rñdetur ꝟ q̄ quedam est mēsura mēsuras p replicationē que aliquotiēs sūpta reddit totū: ⁊ talis ē ꝑpria q̄ztatis. Alia est mēsura pfectiōis siue ſm pfectionē. ⁊ illa non sic: qz albedo nūq̄ reddit nigrum. Silr nec mēsura cognitiōis: qz illō qđ ducit in cognitionē alioz in genere nunquā reddit illa. ¶ Cōtra. respōsio cōcedit ppositum: qz mēsura nō est eēntialis quātitatis: nec passio eius: nisi illa per replicationez q̄ nō equalr 2ꝛ cōtinuis ⁊ discretis: qz i. discretus est simplr minimū reddēs p replicationem totū: in cōtinuis nō. ex p⁹ huius ca. 2. qz nihil est minimū nisi punctus: ⁊ tale per replicationē nō reddit. ergo talis mēsura nō est ꝑprie quātitatis: cū nō cōueniat omnib⁹ spēb⁹ eius. ⁊ cōcedant ꝟ argumenta. ¶ Cōtra illa posset argui. cōtra primam rōnez vr q̄ cōtinuū habeat rōnē ꝑpriam mēsurandi ꝑter applicationē numeri:
T.c.109. ⁊ inde. qz motus dr lōgus ⁊ tēpus lōgum. 4. phy sicoz. ca. de tpe. Sed mēsuratio ſm lōgus nō est mēsuratio discreta. ¶ Dōz q̄ nullū cōtinuū mēsurat nisi applicādo ei mēsurā discretā: qz nescit lōgitudo tpis nec vie: nisi qz tot sūt ibi pedes in spacio. super qđ est motus. vñ mēsuratio ē ſm replicationem ꝑtiū aliquotiēs sūptaꝝ: ⁊ ita vt eis applicatur nūerus que reddunt totum.

Dicendum tūc ad qōnē q̄ pro
pria ratio ē diuisibi

hitas in partes eiusdez rōnis. vna est opio q̄ substātia corpea hz ꝓprias ptes eiusdez rōnis extēsas in potētia de se ⁊ actu p q̄ztitatē. ¶Alia opinio est q̄ nō hz partes eiusdem rōnis: sed solū ptes eēntiales. Si scōa est vera tūc diuisibilitas est ꝓpe q̄ztitatis i partes eiusdē rōnis. Si ꝑma sit vā. tūc oz addere q̄ diuisibilitas i ptes extēsas i actu sit ꝓpa rō eius. Tū ꝑma opio nō vr vera: q: ꝑm illā rō q̄ztitatis: nec numero nec discretis cōpeteret: ió nihil opz addē nisi q̄ diuisibilitas i ptes eiusdē rōnis sit ei⁹ rō. ¶Auctes ad h. hic in. 5°. vbi ponit ꝓpam rōnem q̄ztitat. silr notificat spēs p diuisibilitatē h i. 5. ⁊ ꝑm diuersū modū diuisibilitatis assignat diuersas spēs q̄ztitat. illa aūt ē rō eēntialis ꝑm cui⁹ distinctionē distinguūtur spēs gnis. Silr in ꝓdicamēt. q̄ztitas cōtinua ē cui⁹ ptes copulant. ⁊c. Discreta cuius ptes nō copulant. g̃ de rōne vtriusq; ē hꝫe ptes: sed oē hñs ptes ē diuisibile. Silr z. phycoz. ponētes infinitū: ⁊ illō esse subz. dicit Az. q̄ si fit diuisibile i magnitudinē aut multitudinez: aut ē magnitudo aut multitudo: subst̄antia. n. non est diuisibilis nisi per alterum istorum.

ca. de q̄ztitate.

T. c. 35. ⁊ inde.

Contra auctoritates ꝓbāt q̄ diuisibilitas ē ꝓpria q̄ztitatis: sed nō q̄ sit de eēntia ei⁹: qz diuisibilitas est respect⁹: respect⁹ non ē de essentia absoluti. ¶Jtē potētia ⁊ act⁹ sunt eiusdē generis: ⁊ diuidūt oē ens ⁊ eiusdē eēntie. Sz diuidi nō est de eēntia quantitatis: qz si sic. omnis quantitas esset actu diuisa. ergo nec potentia ad diuidi est de eius essentia. ¶Jtē ista rō vr cōcludere ꝓtra te: quot. n. act⁹ tot potentie. z. phycoz. posse sanari ⁊c. g̃ si i q̄zto sint potētie ad infinitas diuisiones: vr q̄ sint in ipso infinite diuisibilitates: sz ꝑma passio est dua vni⁹. ¶Jtē diuidi nō stat cū continuo. ergo nō ē de ei⁹ eēntia: qz cōtinuum ꝑm q̄ cōtinuū nō est diuisum: qz da q̄ sic: tūc nō est cōtinuū. ñ segtur vltra. g̃ nec potētia: qz etiam de esse potentie non est ipsū diuidi quod est terminus eius.

Ex T. c. 10.

TRA

Concedo tūc q̄ diuisibilitas ē ꝓma passio q̄ztitatis: ⁊ ñ de eēntia eius. vñ sicut h ē p se secūdo mō. colo ē visibilis. sic h. q̄ztitas ē diuisibilis. vñ sicut diuisibilitas ē respect⁹ gdā in colore p cōparationē ad visuz: sic divisibilitas fūdatur i quātitate. ⁊ dicit habitudinē ad diuisionē. ⁊ cuicūq; iest diuisibilitas in ptes eiusdē rōis. h est p q̄ztitatē: tūc h ē p se scōmō: quātitas est diuisibil: sicut h. colo ē visibilis. 2. de aīa. vnde oēs auctoritates ꝓbant q̄ q̄ztitas est diuisibilis p se 2°°. vnde q̄ztitas notificat h p ꝓximā passionē ei⁹: et nō diffinit ⁊ silr diuisibilitas ē passio cuiusc̄ūq; spēi quātitat. iz nō ꝑmo: sz gnis ꝑmo ⁊ specie. per se nō ꝑmo. ¶Diuisibilitatē sequūtur finitū ⁊ infinitū: qz finitū ꝓsupponit aliqd qō oz finiri illō nec̄io ꝓintelligit diuisibile. finitū ⁊ infinitum cōsequunt eq̄le ⁊ inequale. Deinde rō mensure. hic vr ordo istarum passionū quantitatis. prima duo sunt quātitatis in se: alia duo sunt per respectuz ad aliud. illoꝝ etiam ⁊ equale ⁊ inequale p̄cedit mensuram: qz enim equale vel inequale: ideo mensurat non econuerso. prima hr hic. ⁊ in. 3. phyficoꝝ. 2ª ꝑmo ⁊ tertio phyficoꝝ. 3ª. in predicamentis. 4ª. 10. huius ꝑmo ⁊. 2. nūqd oēs ꝓprie ⁊ equaliter insunt quantitati vel non: sed vt species.

Ex

T. c. 66.

Ex

T. c. 15.
T. c. 15.
T. c. 36.
T. c. 2. ⁊ inde.

Ad primum argumēt̄ dicitur q̄ hec quantitas ⁊ illa dr̄nt p accidēs: qz per suba. ¶Contra hoc de illis substātijs q̄ recipiūt illas ptes quero quō dr̄nt substātia si per se ⁊ nō specie ergo aliqua dr̄ia eēntialis est: ⁊ tū non specifica: qō est cōtra aliquos si p q̄ztitatis ptes in ipīs g̃ circulus: ⁊ si nō det h q̄ per subm: ⁊ tū per accīs: ⁊ illō p aliō: tūc dr̄nt p aliqd aliud: ⁊ illō p aliud a. vel b. ⁊ segr vnū dictoꝝ duoꝝ vel ibis in infinitum. ¶Jtem rō stat q̄ si ptes diuise dr̄nt p accidens totuz fuit diuisibile p accīs: qz q̄mō ptes diuise dr̄nt p accīs eo mō ē totū diuisibile in suas ptes: ⁊ ecōuerso. ¶Contra q̄ztitas est diuisibilis per absolutuz aliud a se. per te. ergo partes quātitatis per alia absoluta a se differūt: si regula per quam arguis sit bona. ¶Tunc dico q̄ quantitatis partes differunt seipsis formaliter. ita q̄ partes quantitatis sunt ꝓxima fundamēta: ⁊ tamen non specifice. illi etiam quibus ꝑn̄m est q̄ omnis differentia formalis est specifica coacti a veritate excipiūt quātitatem ab hac regla. ¶Ad 2ᵐ dico q̄ mior ē

Ex

TRA

falsa nō eēntialr ꝛc. ¶Ad ꝓbatiōez q̄ maior falsa est. s. discretiū ē actu diuisuz: ſz vtrū que diuisuz in potētia. ¶Ad ꝓbationez q̄ nō sūt ibi actu duo ternarij: ſz in potentia: qz diuersi nūeri sunt diuerse spēs spāliſſime cōstitute per differētias oppositas sub suo gñe talium ipoſe est vnā eē alteri⁹ partem: sicut nec in alijs spēb⁹ ecōuerso diuisis eiusdē generis. ¶Cōtra tūc diuidēs q tm̄ vr corrūpens gñabit. qz facit diuisa eē in actu post potentiā. ¶Rñ⁰. soluit ꝓhibens. vñ nō est pars quāti in toto i tali potētia in quali est aliqd ante gñationē. s. eēntiali. sed tm̄ accūtali: qz. s. ps nō ē distincta nec sub actu ꝓprio pp vnitatē totī⁹. Soluehoc ꝓhibēs fit ps in actu per diuisionem: nō tm̄ est generatio nisi ſz qd. ¶Ad auctoritates: q̄ in oi nūero nullus numer⁹ pōt esse ps mālis. tm̄ vnitates in minori numero sunt ptes māles i maiori nūero: tūc due vnitates sūt ptes māles ternarij: qz vnitas non ē spēs quātitatis: sed tm̄ i gñe: vt ꝑn^m forte potētiale: vt mā in gñe subē. ¶Tunc gl'osaf dcm̄ ꝓbi. q̄ duo. i. due vnitates sunt partes ternarij aliqualr: qz ptes q̄ztitatiue nō aliquote. Sil'r nō dicit ꝓbs q̄ binarius est pars ternarij ſz tm̄ duo triū duo denominant duas vnitates. est ergo illud verū sicut istud. duo albi currūt. ¶Ad aliam auctoritatē: q̄ sicut ad habēdū ptes diſibiles in ſuba opz q̄ sint diuerse ꝑm ſubaz: sic ad hūdum ptes q̄ztitatiuas diuiſibiles ſuffiē hr̄e partē maiorē ꝛ minorē. ꝛ sic se habent due vnitates ꝛ. 3. vnitates. ¶Ad 3^m Euclides. ois nūerus minor. i. oēs vnitates i minori nūero sūt partes i maiori talis expositio ſufficit itentiōi: qz oia q̄ ꝓbāt de nūeris: adeo vā sūt illa glosa data: sicut si formaliter numerus esset pars numeri.

Contra istud. si nūerus nō fit actu diuisus: est actu vn⁹. ḡ aliq̄ vnitate q̄ est ꝑn^m numeri q̄ vñr opposita. Sil'r segtur q̄ nūerus gnarij⁹ sit senarius. ꝓbaf vtraq; ꝓña: qz vnum aliqua vnitate vnū nullo alio: nisi vnitate de gñe q̄ztitatis. ꝓbaf ꝑ hoc: qō supra determinatuz ē ſz Auic. tunc nūerus ē vn⁹ vnitate q est ꝑn^m nūeri: qō est ꝑ^m incōueniēs: qz oppositus de oppositō: ꝛ ē vn⁹ vnitate alia a suis partibus. ꝛ ita ē maior seipso ꝑ illā vnā vnitatem. ¶Jté oē accūs vnū ē in aliquo ſubo vno numerus nō. ergo ꝛc. ¶Jtez h in ſra nūerus est eēntialr multitudo. Sz multitudo ꝑm q̄ multitudo nō est vnū. Auic. 7. meta. ḡ nec nūerus. ¶Ad ꝑ^m q̄ nūerus ē vnū aliq̄ vnitate: ſz h vltima vnitate. Sed oēs alie sūt ptes māles. vltima cōpletiua ꝛ formalis oium. ¶Cōtra ꝓbs. 5⁰. ca. de toto in gbuscūq; positio nō facit dr̄iam in ſuba rei: neq; in fig^a. ibi dr̄ ois nō totus vt i ligdis ꝛ nūeris. ḡ si ꝓma vnitas fiat vltima et vltima ꝓma nulla fiet dr̄ia i ſuba numeri: qō nō staret si vltima vnitas ē forma cōpletiua ꝛ specifica nūeri a q̄ hz vnitatē: qz tūc illa trāspōsita fieret alia forma: ꝛ ita alius nūerus: qō nō solū est ꝓtra Az. sed ipossibile aliūde: q̄ fiat aliud ꝛ aliud ab^tūm ꝑ solam mutationē rel'onis. s. ordinis in ptib⁹ hois nō ē silē. vbi nō est mutatio ordinis sine mutatiōe alicui⁹ ab^tis in ptib⁹ nō sic hic. ¶Jté oēs vnitates constituētes nūez pūt eē eq̄ ꝓme nā ꝛ tpe: sicut si multa idiuidua eiusdē spēi simul cārent: quō est ḡ vna vltima illaz: si qz vltimo accipit a nūerante possuz incipe ecōuerso: ꝛ illa ē ꝓma. ¶Jtē ipoſe est gnariū ꝑm q̄ tale eē ptez senarij. vñ nihil qō ē ꝓpriū formale gnarij exīstit in senario: vel da q̄ sic: tūc gnari⁹ eēt i actu in senario: ꝛ tm̄ i senario est vnitas quinta gnarij. ḡ illa nō pōt eē forma gnarij. vel da q̄ sic. cuz vnitas gnta fit in senario: sequit q̄ quinarius fit actu in senario. ¶Jté forma est in mā: aliogn nō fieret vnuz ꝑ se ex eis si tm̄ sit iuxta positio ipsaz. vltima vnitas nō ē in alijs ḡ ꝛc. ¶Cōcedo h ar^ta. Tūc ad primū arg^m: q̄ nūer⁹ est vn⁹ forma sua specifica a q̄ est ꝓpria discretio exīs i q̄ntz vnitatibus: vt vna mā: sic hō a forma sua specifica est vn⁹. Et q̄ est h forma: Dico q̄ for^a ꝑm q̄z in diuiſibilitas iest. et. sz illa forma nō est nominata. ¶Nūgd tāta ē vnitas cui⁹ senari⁹ est subm: sicut illa q̄ est vna ps senarij. hoc ē ita pfecta vnitas: aut recipit vnitas magis ꝛ min⁹. ꝓbaf etiā q̄ fit ꝑ vnitatem spē ꝛ nūero. In hoie est vnitas sua ꝓpria: ꝛ vnitas cuiuslibet accūtis: qz q̄libet est vnū vnitate sibi ꝓpria: nūgd ille mlte vnitates faciūt numez. nūgd vnitas accidentis denoiat subm: tūc ipsū est vnū mltis vnitatib⁹: tunc etiam albedo q̄ denoia-

T.c.31.

Ex

tur per se ab vnitate ꝓpria p̄dicaretur i abstracto de subo. ¶Contra p̄mū p̄mo huiꝰ vbi ip̄obat opinio pl'onis que ad scōam pte in secūda rōne arguit. Ex multis nūeris vnꝰ fit nūerus ex spēbꝰ vna spēs: qualr etiā est in alia trāslatōe. p̄m. 37. ¶Rnꝰ. ibi subdit. Si nec ex ipsis. s. nūeris: sz ex vnis quō se hūt vnitates. hoc mēbrū é veruz: et quō qō difficilis est pl'oni forte nō nobis g ponim⁹ aliquaz dīam nō per passionem. ¶Contra 2m iste z ille: vt vnitates in istis si hr̄ent formā dualitatis in actu. ita eēt im possibile ex eis fieri ternariū pp actū ptis. vñ illa rnꝰ non valet: si illa q̄ prius hr̄. s. q duo. i. vnitates q̄ hr̄ent formā dualitatis si eēnt extra totū. ¶Cōtra. adhuc stat argm. Oé vnū est vnitate vnū. Sed nullū é vnū nisi de gñe q̄ztatis: si vnitas talis est p̄nm numeri: sed illa nō é aliqua vnitas de gnq ergo alia. si vo. h̄: tunc iª cū quinq aliis faciet senariū: z ita segr̄ q gnq sūt sex. Dico q est vnꝰ vnitate de gñe q̄ztatis: z nōvnitate aliq̄ de. 5. z sic erunt tūc sex. Dico q sicut vnitas hois est passio hois ꝓpter eius eēntiam: sic vnitas gnarij sequit gnariū: sicut passio: z é vnꝰ formalr per illam vnitatem qz in oibꝰ vnitatibꝰ: vt in mā est vna forma quā cōsequit vnitas q̄ est passio gnarij q̄ n ponit in numero cū gnq: mālibus: qz non est pars mālis: sed passio totius cōpositi. vñ nūerus est vnꝰ predicatiōe denominatiua: z tūc illa vnitas q̄ é passio gnarij: ꝓpter ipsuz exīte in actu p formā suā specificam q̄ nō est aliq̄ vnitas mālis: sed forma innominata aliqñ fūdat sup nām rez: aliqñ super suppositā. vñ; gnariꝰ z senariꝰ sūt duo nūeri nūero: sicut petrꝰ z paulus duo homines. ad h̄. n. q eēt senariꝰ oporteret q h̄ret sex vnitates: tāq̄ partes māles. illa. n. formalis i gnario nō ponit in numerum. ¶Ad aliud qō verū é. vñ. 10. eg sunt subz denarij: sed nō oz accīs diuisibile eē i subiecto induisibili. ¶Ad 2uic. dico q multitudo p̄m se nō est vnū pꝰ mō p̄dicādi: gntī fit vnū denoiatiua p̄dicatiōe: nō negat. imo sicut hō est vnꝰ vnitate de gñe quantitatis denoiatiua p̄dicatione. sic multitudo z etiā nūerus. ¶Cōtra. vī q vnitas p̄nm numeri sit forma huiꝰ nūeri: qz nō das aliud vnū: z vūr seq tria incōuenientia. Primū est q senariꝰ z gnarius tm̄ sūt duo numeri nūero: qz vterq; est vnꝰ nūero. 2m q tm̄ sūt duo singulares nūeri: z non due spēs: qz. 3ꝰ. hꝰ. q. 13. nihil differt nobis vnū nūero: aut singulare dīe. ¶Tertiū si gnarius z senariꝰ sūt duo nūero: ille binariꝰ numerus erit tertiꝰ ab eis nūero. c. z illō. 4m tribus p̄cedētibꝰ: z sic in infinitū nō soluz de nūeris pluralibꝰ. imo pone tm̄ duos nūeros actu. Et cōcedes infinitos nūeros nunc esse: qz sicut a. z. b. nūeri duo numero. ita dualitas. c. alia é ab a. z b. ergo ternariꝰ d. nūerus illoz triū numeroz. a. b. c. z sic in infinitū oia. numerata segr̄ nūc esse actu. g̃ z numeros oēs. ¶Cōfirmat: qz oium quā totuz actu exīntiuz. z realr diuersoz est aliquis nūerꝰ i actu. c. z a. sūt hmōi. ergo z̄c. Ista rō ꝓbat nūc actu esse infinitos nūeros diuerse spēi. sicut pz filr eiusdē spēi: sic pz: qz a. z. c. sunt duo vna. d. dualitate. z b. z. c. alia dualitate. ¶Jté a. z. c. similiter. a. z. d. similr. d. z. c. z sic in infinitū. ¶Ad h̄ tria incōuenientia. Ad duo ꝓma pz in ꝓma cōne q̄rti libri. ¶Ad tertiū sicut si oia corpa vniuersi eēnt ptinua iuicē nullū eēt corpus in actu nisi vnū: ita q oē vnum discretū é ab omni vno discreto. ideo nō est nisi vna discretio i actu: nec pūt eē plures numeri in actu: sz tm̄ ille est q ptinet oēs vnitates: z i ipso est glibet minoz in potētia. ¶Contra alius é denarius. 10. hoiuz. z. 10. canuz. 4 phy. ¶Rño sic̄ si illiꝰ cōtinui ptes differrent spē esset dare maximā aquā vel maximum aerē. z ita de aliis partibꝰ. nullū aūt corpꝰ maximū i actu nisi vnū qō continet oēs istas partes: sic est dare maximū nūerum canū: z maximū hoium: nullū aūt in actu simplr: nisi simplr maximū oēs vnitates ptinētē. ¶Cōtra. mō dīr due domus vel. 3. z̄c. g̃ binarius est ibi actu. ¶Rño sic̄ ptinuū dr̄ tricubitū: nō qz tūc diuisuz i tres ptes cubitales: nec aliqua q̄ztas cubitalis est ibi actu: sz in potētia: qz nūc tm̄ é quod posset diuidi in tot partes tantas: sic lapides dicuntur duo: qz tanta pars numeri q̄ est actu oium entium est in illis lapidibus quāta si p se eēt extra totum esset dualitas. ¶Contra totā hanc viā ad tertiū: z̄c. videtur ponere oēm numeꝝ eē simplr induisibilem. z ita vt vr̄ nō q̄ztum. ꝓma conse-

TRA

T.c.14

T.c.134.

quentia pz. Si enī aliqs est diuisibilis possibile est esse duos: z stat arg[m]. ¶ Videtur et ponere q deus nō posset facere .2. nūeros eē actu. quare hoc cuz qlibet spēs ē factibilis in actu: z vnā eē cū alia nō icludat cōtradictionē. 3°. accipiaf maximus numerus q daf esse in actu ille est vnus: z nulla vnitate que fit pars ei°. ergo alia. g̃ connumerando illā cū vnitatib° mālibus hz maiōr numer°: z in actu. z ita duo numeri: z i actu. ¶ Quarto ps quanti in toto nō est in potentia: ficut gñabile. imo totā entitatem suā hz: lz nō separati. g̃ quot vnitates eēnt in partib° diuisis tot ēt mō lz nō separent. ¶ Ad p[m] idiuisibiles. ℔ est ipole diuidi. cōcedatur: nec segtur vltra. g̃ nō q̄tū: q̄ quātum est aptū natū diuidi in q̄tū q̄tum: nō aūt ipossibile. Aliogn celū nō eēt quātuz. ¶ Scōm p cedaf: q̄ ꝓtradictio est duas eē discretiōes: ficut aliq̄ vna non discreta ab aliis vnis: z si discreta ab illis. g̃ cū eis faciunt vnū numer. ¶ Ad tertiū ipole est vnitatem ifozmāte cōnumerari cū mālib° nisi in imaginatiōe i qua vadūt numeri in infinitum. ¶ Ad quartū cōcedo q entitas omnium vnitatū ē q̄ eēt fcā diuisione: sed nūc ex vnitatib° nullus numer° est in actu: nisi ex oībus. ita q ℔ z illa nō faciūt vnitatez binariū sed vna pcise distincta a seinuicem ita q a nullis aliis: vñ nec sic est binari° in ternario: fiē ps liee i linea. ¶ Cōtra. si nūer° vn° z partes nō fuut i actu. ℔ est falsa fim[r]. Bis tria sunt sex: cui° op[m] vi: q ē vā i sensu ꝓpo[to] ℣m ph̄m ℣mo elenchoz. ¶ Itez bis tria ē duct° nūeri in nūez: z q̄litas numeri: sed qualitas p̄dicatur de subo. Dī q ℔ est falsa. bis tria fūt sex. Et accipit ℔ auē. q sex sunt semel sex. ¶ Dōt tū cōcedi proposito: q bis tria sunt sex. Et ad ph̄m nō negat ph̄s: nisi q duct° ternarij nō ē essentia senarij: sed ē q̄litas. ¶ Ad aliud accipiēdo sic: q bis tria nō fūt senari°: sed q̄ habēt bis tres vnitates habēt senariū: z est denominatiua p̄dicatio. ¶ Ad aliō p̄ncipale q potētia q̄ est tm̄ potētia añ actuz. qñ illa est ppria alicui° act° nō pōt esse illi° manente illa potētia: q si subm̄ determinaret sibi potentiā ante actū: act° nō pōt stare: q corruptibile determiat sibi potētiā ad corruptionem ante actū: act° destruit z subm̄ z potētiam. Sīr ph̄s .3. phycoz ca. de motu. edificabile ē aliqs ꝓpus actus: nō domus: sed edificari: z nūq̄ edificabile ℔ domum p actu: q nō est actu sub domo: vt edificabile. Simīr q cōtinuū determinat potētiaz diuisionis ante actū. Ideo diuidi non stat cum cōtinuo. ¶ Per idez dī de vnitate: nec ē fīle ō risibili z ridere: q nō est determinata potētia ante actum. ¶ Cōtra: cuius ē potentia eius ē act° alias potētia eēt ad ipossibile: vñ vī cōtradictionez icludere q aliq̄ potētia p̄cise ante actū sit ppria alicui subo. vel necessario sibi inherens: q tunc actus possibilis z impossibilis ineſſet. ¶ Ad aliud dicitur sic q minimū naturale iquātū quātū est diuisibile: inquātum nāle nonū.

Contra. per illā rōnē nō magis minimū q̄ maximū ē idiuisibile: q maximū nō ē diuisibile ℣m se: nisi i quātū q̄tū. Si g̃ ita vera quātitas ē in minimo: ficut i maximo. ita vere est minimū nāle diuisibile: ficut maximū. ¶ Itez q̄q aliqd ipossibile est ieſſe alicui ℣m aliquaz cōditionē eius: z ℣m aliā tm̄ natuz est sibi ineſſe: si insit ℣m illam cōditionez ℣m quā natum est ineſſe simpliciter ineſt. Sed diuisio ineſt minimo ℣m q̄titatem: ex quo g̃ est formalr q̄tū simplr est diuisibile. ¶ Posset dici ad p̄mū: q in quāto illo aliq̄ cōiungit aliqd ipedies diuisionez: sicut i minimo: in maiori non q facta diuisione in maiori manēt partes in specie que p̄ius: non fic in minimo. ¶ Cōtra aut illud ipedimentum cōiunctū repugnat simplr diuisibilitati: z tūc repugnat quāto: z ita minimum non est q̄tum. si nō: sed stat cum diuisibilitate z potētia non est ad impossibile. ergo possibile est actu aliquādo ineſſe. ergo minimū potest diuidi. ¶ Item q forme naturali: vt carnis non repugnat esse sub quacunq̄ modica quantitate etiaz sub puncto. p̄batio aliq̄ corp° naturale nō circulare est finitū. ergo aliqua superficies non circularis est in actu: z non infinita. g̃ terminata linea: z linea hic terminatur puncto. ergo aliqs punctus in naturalib° est in actu: sed punctus est de genere quātitas: ergo determinat sibi aliq̄ subiectuz non materiā p̄mā: ergo ē in suba cōpositā ergo aliqua cara in cōposito est sub pun-

cap. 2.

T. c. 19. huius.

T. c. 11.

eto. ¶ Et ad hoc volūt aduersarij dīe q̄ ly sit accipe minimū q̄ per se p̄t esse: tamen in toto nō est accipere minimā partē: quia non est dare aliquā minimā partē in cale factibili q̄ p̄mo calefiat: sicut nec in motu ē
T.c.52. dare p̄mam partē. 6. phy. co. 7. similiter ps
& circiter. mobilis in infinitū mouet̄ pars ante partem. ita q̄ nō est p̄ima pars: & tū illa minima pars que est in toto si sit diuisa nō manet: q2 corrūpitur in cōtinens. ¶ Cōtra q̄ non repugnat sibi per se: q2 si alteratio diuidatur p̄m diuisionē mobilis cuius in toto fit accipere partem minorem & minorem in infinitum. ergo nō repugnat fore me ī toto p̄ficere quācūq; modicam partē. ¶ Q̄ō etiam dīt q̄ minimū est indiuisibile: quia partes diuise nō manēt post diuisionē. illō nihil est: q2 ly non possent manere post diuisionē non minus dicet̄ totum diuisibile
p̄mo phy. ex quo quantū est. ¶ Et ad p̄bm q̄ ipse lo
T.c.36. quitur de minimo p̄tra Anaxagorā: & ipe imponit sibi q̄ cōcessit q̄libet esse in quo libet: & hoc q2 ex quolibet potest generari q̄libet. ¶ Cōtra. dicit phs q̄ veniaz ad ali quod minimū ex quo minori nō p̄t q̄libet generari: q2 illō minimū nō p̄t sustinere actionē cuiuscunq; agētis naturalis: q̄ō tū est contra anaxagoram q ponit q̄libet generari ex quolibet in infinitū. vnde phs non. ¶ Item ex minimo aque p̄t generari ignis in cētuplo plus. accipiaf tunc medietas ignis. ex illo fieri p̄t aliqd terre: sed minus q̄ fit illud ex quo generabatur totus ignis accipiendo p̄portionem e conuerso. si tunc esset minimum: esset minus minimo. ¶ Item si est dare minimuz quod potest per se esse. ergo est dare aliquid quod p̄mo inducitur de caloze per alterationem: ita q̄ p̄mum totum fil. aliquin si aliqd eius: & nō totum illud aliud est minus minimo. & hoc minus per se existens: q̄ō nōdum ē in toto: q2 nihil p̄ter illud inductum est. ¶ Ité est dare minimaz partē motus: & p̄tem ipis: q2 naturalia sūt & tunc sequunt̄ duo inconuenientia. ¶ Pri-
T.c.52. & mum cōtra Ari. 6. phy. ca. 4. t. 5. añ dē mo
circiter. uerī p̄cedit mutatū ee. & ep. 2m q2 accipiaz motum factū in tpe hūtē. 7. partes mimas accipiā mobile duplo veloci: illud p̄ransibit equale i medio tpe, ergo in tribus p̄ bus minimis & dimidia minime: & ita minimuz erit diuisum. sic ar. phūs. 6. phy. c. p̄mo de instāti. ¶ Dic dicit: q̄ q2 ois ps mo- T.c.23.
tus ē ps in toto. & sic de tpe. & ideo nō est dare & 10. & iñ.
minimū ē tū dare minimū motuz q̄ posset p se esse: & nō in toto. ¶ Cōtra q̄libz ps p̄t per se eē q̄ tūc ē qñ nihil fuit tot⁹ ē nisi ipz subm vī includere p̄dicatū: tale est q̄libz ps motus & tpis: ēt i. quā tu ponis ī toto. aliqn eēnt successiue multe ptes sil. ergo q̄libet pars motus & tpis potēs p se eē in toto p̄t p se eē. Si ergo nō est dare ptem minimam in toto: nec p se exīte. ¶ Jtez cū monens p̄ius causet ptē p̄oz mot⁹ q̄z posteriozē: quare nō p̄t i medio cessare: & erit p̄oz pars p se exns. ita q̄ in nullo toto. sicar. m de oi parte mot⁹ quā dederis in toto q2 oēm illā causat ante posteriozē. ¶ Jtez q̄ fit motus a calido in frigidū p̄ius deuenitur ad minimū calidū si est dare: q̄z tot⁹ caloz abijciat: q2 semp dū caliduz remanet gradus remissus relictus p se est extra totum: tādem venīa ad minimū sub illo necessario ē mobile tm̄ per instans: q2 si per duo. ergo quesceret: & imediate post illō instans calidum non est. ergo & corruptio istius gradus nō successiue. patet: q2 tunc relinqueret p se existens aliqd minus minimo. g̃ subita: & ita in istāti. & ita istās imediatum istanti. ¶ Dic est rīo ō corruptione illius minimi: cui⁹dat vltimū in esse: sicut de corruptiōe hūc: q2 nentrū aliqñ p̄mo nō est. ¶ Cōtra simul est corruptio illi⁹ minimi calidi & inductio alicui⁹ gradus frigidi. Si g̃ in illo mobili nūq̄z calidū p̄mo ñ est nūq̄z frigidū ibi p̄mo ē: vel ille gradus frigidi: & sic in infinitū pars illius est ante partē. g̃ non ḡz minimū. Nota si ponatur nihil frigidi induci ante eq̄z totū calidū corrūpat p̄m opinionē forte Anselmi. alz Arcellini. tūc necessario cōcludit q̄ nō est dare minimū frigidū generādū. si dek minimum calidū corrūpēdū. & similiter ep⁹ argueret: & tūc illud argm redit in idē cū p⁹. argumēto & supza: q2 illa duo mima ḡz an sel. erūt sibi imediata & sub neutro p⁹ mobile eē nisi p istās si p̄tinue moueta calido ad p̄fectū frigidū. aliqn sil. moueret & gesceret. Si aūt p̄tra Anselm. ponat a p̄n⁹ i remissiōe calidi eē inductōne fridi: tē arm ñ ita

cogit: qz nūq̄z ꝑmo calidū non est: nec vn-
q̄z ꝑmo ille gradus frigidi ē q̄ ime[ic] indu
citur post minimū calidū: qz tā frigiduz ꝑ
fuit. z ille gradus tā nō est. ideo non habz
minimū. ¶ Cōtra remissio calidi si incipit
ab imutatione: nec hz aligd p[m]. tūc nec in-
ductio p[a] frigidi: z stat arg[m]. Si aūt ē aliq̄
ꝑma mutatio per quā aliqs gradus ꝓius
frigidi inducit: tūc ē ꝑma mutatio p quam
aligd calidi remittit. z ita nō ē dare vltimū
calidi iesse qđ: qđ vī incōueniens z ꝓra
Arist. 6. phy. ¶ De ista mā quere in tabula
phy. 5°. li. z in qōnib⁹. 5. phy cozz. ¶ Ad ali-
ud q̄ loc⁹ nō est in gñe q̄titatis. z tō nō di
uiditur nisi ad diuisionē superficiei: z sic di-
uidit p accñs. imo punctus pōt locari: z q̄
phs dicit i p̄dicamētis de loco nō sūt vera:
nec loquit fm itētionē ppriā: sz famose hz
opinionē alioz fm Aui. qz dicit ibi q̄ loc⁹
est cōtinu⁹. z in. 4°. phy. dicit q̄ nō. vbi ve
ritatē determinat. ¶ De motu z tpe. dī q̄ T.c.18.
sunt quāta p accñs: qz. 5. h⁹ p aliud: qz mot⁹
p magnitudinē: z tps p motū. ¶ Contra il-
lud qđ hz ꝓbas ptes eiusdē rōnis distictas
a partib⁹ alterius hz ppriā diuisibilitatez
aliā fm eēntiā a diuisibilitate alteri⁹. Sed
motus hz hmōi ptes p se: z tps sim[r]. g. zc.
pbatio minoris. ptes p se tpis z motus sūt
ptes q̄ nō possūt sil' eē ptes magnitudis
in oi istātī sil' sūt. g diuisibilitas h z illa nō
est eadem: z ptes motus z tpis sūt ꝓius et
posterius z alie simul. ¶ Itē de pprietate
q̄titatis pz idē: qz ppria passio ei⁹ est mai⁹
z min⁹: qđ ergo hz ppriū mai⁹ z min⁹ ali-
ud a maiori z minori alteri⁹ hz ꝓpriam
diuisibilitatē. mot⁹ est hmōi respectu ma-
gnitudinis. g zc. pb⁹ mi. magnitudine exi
stēte tāta pōt mot⁹ eē maior qñ trāsit mobi
le tardū: z minor qñ mobile velox. ¶ Itē
cōtinuū est cui⁹ ptes copulant ad aliquez
terminū cōmunē: cui⁹ g ptes copulant ad
alium terminū hz aliā ꝓximitatē: sz ad ali
ud idiuisibile copulātur ptes mot⁹: z ma-
gnitudinis qz ptes mot⁹ ad aliqđ mutatuz
esse. ptes magnitudinis ad pūctum. g ma-
gnitudo nō ē cōtinuitas mot⁹: sed hz aliaz
¶ Itē ꝓra cām eoz: q̄ qz quāta sunt p ali
ud. nō zc: q̄ añs fit falsū: z q̄ ꝑña non valz
p[m] pz: motus ē ꝓximu⁹. qro, aut a cōtinuita
te mobilis: aut a ꝓximitate magnitudinis.
Nō ꝑmo mō dicit phs plane in lra. Nec a
cōtinuitate ei⁹ fm q̄ ē mot⁹ qz tpe. 5°. phy. T.c.25.
c. 3. diffi[ns] ꝓxi[e] moueri cui nihil deest ret:
aut paz: vt i chordis cytharę dicit cōtrari-
um. filī graue exñs sursū mouet continue
ad terrā: si eēnt decē media ꝓxima: sicut si
ꝓxi[a]. g nō est cōtinuitas mot⁹ a magnitudi-
ne sup quā. ¶ Itē q̄ ꝓximitas in motu nō
fit a cōti[ic] eius: fm q̄ qz tūc i alteratiōe nō
eēt cōtinuitas: qz albedo fm quā ē motus
nō ē diuisibilis nisi p accñs. Nō ꝑña nō va
let. musca ē musca: z suba ab alio. g nō ē in
gñe subē: ñ valet: qz ē effectiue ab alio sub
stātia: z formaliter suba fm se. simili[r] h mot⁹
ē effectiue q̄ztus a magnitudine: z formaliter
de se. ¶ Cōcedo ergo q̄ formaliter sūt q̄zta a
seipsis. ¶ Cōcedo cōclusiōes trū primarū
rōnū. s. q̄ mot⁹ formaliter est q̄ztus nō quāti
tate magnitudis. ¶ Ad aliō ꝓra cām. Nego
do q̄ ꝑña nō valet. Sed pp phm h oz sal-
uare añs cū p⁹ arguit ꝓra añs. ¶ Rño q̄
de rōne ꝓximi sūt duo: vnū diuidi l sp di-
uisibilia: z aliō ē q̄ hz vnitatē ex h q̄ ptes
eius copulant ad ter[m] cōez. Quo ad ꝑmū
pōt ꝓcedi q̄ mot⁹ cōsequitur magnitudinez
ita q̄ motus diuidit ad diuisionē magni-
tudinis: z tps ad diuisionē mot⁹ q̄ ad vni-
tatem nō: qz nō regrit tāta vnitas i magni
tudine: sicut i motu: qz mot⁹ pōt eē cōtinu⁹
z vn⁹. z si magnitudo nō fuerit continua.
¶ Ad aliō de alteratiōe: q̄ si vez ꝓcludat:
ibi nō est ꝓxima. exquo cōpetit motui p⁹. s.
locali pōt fier cōcedi: q̄ diuisibilitas mo-
tus est ab eo fm q̄. s. a magnitudie. ¶ Cō-
tra ꝑmā rñsionē: q̄ diuisibilitas mot⁹ nō
fit ab eo fm q̄ baſ. accipio magnitudinē
circularē ipsa exñte vna pōt super eā mo-
tus fieri frequēter. ita q̄ si diuidat ille mo
tus: nūq̄z vna ps mot⁹ ē eadē alteri: z tamē
non est diuidere magnitudinē. ita frequē
ter quin aliquādo aliqua pars sumpta est
eadem parti ꝓius assumpte. ¶ Dicit h: q̄
dictum habet veritatem de quolibet vno
motu: nunc autem motus frequēter repli
catus super eadem magnitudinē circula-
rez nō est simplr vn⁹. imo qlibet vn⁹ mot⁹
simplr diuiditur: sicut magnitudo.

Hec āt vt motus z tēpus et
eni huiusmodi quāta q̄dā di-

cuntur ⁊ cõtinua: eo q illa visibilia sũt quoꝝ sũt be passiões Dico aũt ñ qđ mouet: sed qđ motum est. Nam per eẽ quãtum illud: ⁊ motus est quãtus. Tẽpus vero per ipsum. s. motum. Ter. cõ. xviii.

Questio. .x.

Iterius quero vtz quantitas q̃ motus est q̃ztus formalit sit tps? Et dz q est tps mãliter. ¶Sed q nõ. pbo per duo prius facta. Cõtinuum est. cuiꝰ ptes ⁊c̃. Sed ad aliũ terminuz copulant ptes tpis: ⁊ ptes motꝰ quod cõcludit ad minꝰ ꝓtra cõmen. qz istãs est vnum in toto tpe ꝑm ipsũ ⁊ ptes motꝰ copulant ad mutatũ eẽ: qđ non ẽ vnum i toto motu. ¶Item tps hz ꝓpriũ maiꝰ ⁊ minus distinctum a maiori ⁊ minori in motu: qz in minori tpe maior motus: et in maiori minor. ¶Preterea mẽsura et mẽsuratũ referunt realit: et talia distinguũtur realia. Sz tps est mẽsura motus, ergo q̃ztas motus nõ est tẽpus essentialr. ¶Jtẽ ois motus ẽ formaliter successiuꝰ de se: sed nõ ois hz in se tempꝰ: sed solum ꝑmus motꝰ. ergo successio cuiuslibet motus nõ est tempus.

Et concedo q nullus motꝰ sed quãtitas qua motꝰ est quãtus ẽ alia spẽs a magnitudine: et a tpe. ita q tres sũt spẽs quãtitatis permanẽtis. s. corꝑ superficies et linea et due spẽs successiuoꝝ. s. successio motus et tpis cõcedat.

In. 2ª. di. 2ª. **Notandum** q sicut recitat frater Guil. de varra in secunda parte scripti: alig dicũt q tẽpus est vnũ: qz est mẽsura variationis. cuius cã est mã q̃ sp appetit nouã formã ĩducere: ⁊ qz mã est vna in oibus materialibus tõ dicũt q tps ẽ vnũ. Sed dicit q lz nõ sufficit: qz tps est mẽsura variationis in actu: mã aute ẽ cã variatiõis in potẽtia tm̃. ergo ⁊c̃. ¶Jtẽ lz mã ꝑm eẽntiã dicat eẽ vna: nõ tm̃ vt est sub diuersis formis: sz vt ẽ formata alia ⁊ alia ẽ. vñ mã sub actu ẽ alia ⁊ alia: sed sic tm̃ ẽ cã variatiõis. q̃ ⁊c̃. ¶Jtẽ tẽpus cum sit nũerus de necessitate respicit aliq̃z multitudinẽ nũeralẽ: in mã aũt ꝑma nõ ẽ aliqua talis multitudo: nisi qñ est sub actu ⁊ tũc nõ ẽ vna in oib⁹. ¶Alij dicũt q euuz est vnũ oium: ⁊ tps est vnũ oium mẽsurabilium: qz tps ẽ nũerus: ⁊ plura eodẽ nũero ꝑnt mẽsurari ⁊ nũerari: ⁊ eodem mõ dicunt de euo qđ est mensura ⁊ nũerus euiternoꝝ: ⁊ qz nũerus vnus. tõ mẽsura vna. ¶Hec rõ cõfirmatur: qz pbz oñdit vnitatẽ tpis p vnitatẽ nũeri. sz ẽ nihil ẽ: qz nũerꝰ quo nũerãtur res diuersoꝝ generum: vt decẽ hoies ⁊ 10. canes nõ est formalis. sed mathematicꝰ. formalis ẽo diuersificat ꝑm diuersitatẽ formaꝝ: tẽpus aũt non est mathematicum cũ in diffõne eius cadat motus. vñ dicit q duplex ẽ numerus. s. formalis ⁊ mathematicꝰ. numerꝰ formalis ẽ numerus q est in rebꝰ nũeratis: ⁊ ille diuersificat ꝑm diuersitatẽ nũeratoꝝ. ⁊ tõ est alꝰ ⁊ alius in angelis ⁊ hoibꝰ. Numerꝰ autez mathematicꝰ est ille q est in aĩa: ⁊ absoluitur a mã: ⁊ ideo potest eẽ idẽ diuersorum. ¶Jdeo dicũt alij ꝑm cõmẽt. sup. 4. pbꝝ eorum: tps est vnũ ab vnitate motꝰ ꝑmi mobilis ad quẽ cõparat: sicut mẽsura ad mẽsuratũ: ⁊ sicut accns ad subz. ¶Ad alios aũt motꝰ iferiores ꝓpat: fit mẽsura ad mẽsuratum tm̃: non sicut accns ad subm: ⁊ qz vnitas accũtis est ab vnitate subiecti. tõ tps est vnũ ab vnitate motꝰ ꝑmi. ¶Et filr dicunt de euo q ẽ vnuz ab vnitate simplicissima oium euiternoꝝ. qđ est ꝓmus angelus ad quẽ cõparat euum: nõ tm̃ sicut mensura ad alios angelos: sz sicut accns ad subz. ¶Scõm aũt illos qui volũt q nũc eui: et nũc tpis sunt idẽ nũc in genere entis non in gñe mẽsure: ⁊ stans ⁊ fluẽs: ⁊ inquãtuz stans facit euũ: ⁊ inquãtũ fluens facit tempus: posset dici q euuz est vnũ ab vnitate esse substãtialis ꝑmi mobilis: sicut tps est vnum ab vnitate sui motus. instans. n. nõ tm̃ cõparat ad esse ꝑmi mobilis: fit accns ad subz: sz vt mẽsura ad mẽsuratũ: ad alia cõparat tm̃: vt mẽsura: sicut oĩa successiua siue sint operatiões ⁊ affectiões successiue angelorum ⁊ hoium: siue quecũq; alia in quibus aliquomõ cadit transmutatio nẽ.

4. phy. et c. 110. ⁊ inde.

3to. 132.

surantur tempore quo mensurat motꝰ pri
mi mobilis in quo est tãꝯ in subiecto pro
prio sic oĩa pmanentia in qbus nulla cadit
trãsmutatio qꝫtũ ad esse substantiale men
surant ipso nunc quo mẽsurat esse substã
tiale pmi mobilis in quo quidez esse sub
stantiali est ipsum nũc:nõ tñ vt mẽsura:sz
fit accñs in subo pprio: vñ sicut nũc fluẽs
mẽsurat oĩa trãsmutabilia.ita nunc stans
oĩa eterna idem aũt nunc est fluens ⁊ stãs.
Stãs eni ꝑm qꝫ mẽsurat esse ꝑmi mobilis.
fluẽs ãt ꝑ qꝫ mẽsurat motũ eiꝰ:⁊ sic idẽ nũc
vt fluens est: mensurat oĩa mutabilia ita
nunc stãs oĩa euiterna:⁊ sicut ponimꝰ vnũ
tps oĩum corporabiliũ ⁊ spiritualiũ:qꝫus
spũs non ordinent ad motũ ꝑmi mobilis.
ita possumus ponere vnum euum ab vni
tate esse substantialis primi mobilis: licet
esse euiternorum non ordinetur ad illud.
Dicũt alĳ qꝫ sũt plura eua:qz sunt plã eui
terna quẽ non reducunt ad vnũ:neqz vnũ
dependet ab alio: sicut oĩa tempozalia re
ducuntur ad vnuz.s.ꝑmũ mobile:⁊ qz vni
tas accidẽtis ẽ ab vnitate subti: ⁊ euiterna
sunt diuersa. Jõ euũ qꝺ est accñs est diuer
suz in diuersis ¶Hoc aũt nihil est:qz ꝑbs
dicit.c.ꝺ tpe:qꝫ si essent plures celi: adhuc
T.c.93 vnum esset tempus: constat autem qꝫ illi
plures celi vnum non dependeret ab alio
neqz vnum reduceretur ad aliud. ¶Alia
opinio est de vnitate tempozis:⁊ eui subti
lioꝛ:⁊ credo verioꝛ:omnes enim motꝰ flu
unt ꝑm dimẽsionem linearum: ⁊ tempus
mensurat motum ꝑm dimensionem linea
rum:sicut ergo ifinite linee simul esse pos
sunt ex ea parte qua dimẽsione carent.s.a
parte latitudinis.ideo omnes motꝰ: quia
fluũt lineali simili:fũt respcũ nũc pñs:⁊ qz
tempus mensurat motꝰ omnes ꝑm qꝫ sunt
lineali fluẽtes:⁊ sic simul sunt.ideo habẽt
rationẽ vnitatis subiecti respectu temporis
ideo tẽpus est vnum.Similiter duratio
cuuslibz euiterni simili ẽ lineari dimẽsiõi:⁊
ideo vna est cum alia:⁊ sic fil sunt ideo fũt
vnum subiectum respectu eui:⁊ ideo vnũ
est euum respectu omnium euiternorum
¶Notandum est ẽt qꝫ frater Thom.de var
in.2.di stin.2ª. ra in.q.qua querit vtrum spũalia habeant
mensurã ꝓpziam aliaz a tpe dicit:qꝫ sicut
eadem quantitas que per comparationez
ad coꝛpus ambiens dicitur superficies: ꝑ
comparationem autem ad coꝛpus ambi
tum dicitur locus ita tempus et euum sunt
idẽ ꝑ ẽntiã.diꝛia penes diuersas rõnes si
ue cõparatiões.ita qꝫ nũc eui ⁊ nũc tpis sunt
idem nunc per essentiam:sola autem com
paratione diuersa vnde vult commẽtatoꝛ 2ª.104.
super. 4º. physico. ca.de tempore qꝫ sicut
primum mobile secundum suam substan
tiam est immutabile quantum ad formam
mutabile autem quantum ad locum: siue
circa locum: ita idem instans ꝑm qꝫ respi
cit eius essentiaz est immutabile:sed iquã
tum respicit ipsum vt mobile circa locuz
est fluxibile.Si autem obijcias ꝑm Augu
sti.83.q.q.72. qꝫ nunc eui est stabile: nunc
temporis fluxibile: ⁊ ipossibile est qꝫ vnũ
⁊ idem simul moueatur ⁊ stet. ¶Dicẽduz
qꝫ hoc non est impossibile ꝑm commẽta. 2ª.104.
4. physico.ca.de tempore.instans ĩ quid
est quodam modoꝛ quasi idem nunquam
transmutabile:⁊ quodãmodo transmuta
bile ⁊ multiplicꝫ:⁊ causa in hoc est quia trãsla
tum est tale.verbi gratia.imaginetur pun
ctum moueri: ⁊ per suum motum facere li
neam.Jlle autem punctus est sic simplex:
quia immutabilis est ꝑm suam essentiam
inquantum vero linea fluit ab ipso:muta
bilis est.a simili dico de nunc:quia secun
dum suam essentiam consideratum: cum
sit simplex immutabile est ⁊ stat: inquantũ
vero per suum fluxum causat tempus mu
tabile ⁊ variabile est ꝑm esse.primo modo
consideratum dicitur nunc eui.secundo
modo nunc temporis: vnum tamen ⁊ idẽ
numero.¶Unde notaqꝫ nunc eternitatis
⁊ nunc temporis differunt in genere en
tis:⁊ in genere mensure:nunc vero eui ⁊
nunc temporis: sunt idem nunc in gene
re entis:⁊ differunt in genere mensure: si
cut etiam qꝫ est idem in toto tempore ;⁊
quod est aliud ⁊ aliud ꝑm rationem. sicut
Cõmentatoꝛ dicit in auctoritate predicta.
¶Dicendum ergo secundum illam posi
tionem qꝫ tempus ⁊ euum possunt consi
derari in genere entis.⁊ sic non differunt:
quia sic sunt idem vel in genere mensure:
⁊ sic sunt diuersa: quia mensure diuersifi
cantur ratõne mensuratoꝛum suoꝛum: sũt
ꝯ tps ⁊ euũ vnũ ens ⁊ diuerse mẽsure ⁊c.

Ad aliqd dñr alia p se vt duplū ꝛc. T.c.xx. Qō xi.

Veritur de relatione, virū q relatio sit aliqua res cui ꝑ modus eēndi ad aliud. Et arguit ꝙ sic. Esse in. nō cōstituit p̄dicamentū: sed aliq̄ res est cui ꝑ ille modus. g̃ nec eē ad aliō. ¶Item non sūt ambo eq̄ prima: qz tūc genus non eēt simplex. cōtra simpli[m] i expōne equocoz. ¶Cōtra. tūc p̄dicamētum relationis nō trāsferretur ad diuina: qz p̄dicamentū vere cōsistit in re: nō in mō. patet de substātia. ¶Jté res illa est subm vel fūdamētū habitudinis ad aliud. ꝛ ita nō ime diate fundat relatio in q̄ztate vel qualitate. ¶Jté illa res p se itellecta nulli⁹ est. ro. genex. ꝛ ita plura entia prima q̄z. ro. itelligēdo illā rē siñ mō ad. ¶ Propter ar[m] relatio cōsideraī vno mō vt est quoddā iter uallū: ꝛ quoddā mediū. Alio mō vt fundata in extremis. Primo mō ē pur⁹ modus: sicut eē in. nec aliquā distictionez recipit a quocunq; deo vel creatura reali vel rationis. 2° mō cōtrahit realitatē a fūdamento caracterizāte. Primo mō est tñ in itellectu vt vle abstractū a pticulari. 2° mō est i rebus extra itellectū ens ratū. ita q ex mō ꝛ realitate quaz hz ex caractē itegraī ypo[sis] relatiōis: nō tñ ita q res fūdāmēti cadat in signāto rel'onis: qz sequerēt cōpōsita gña facere ex ꝑmis ꝛ scōis: sz q ipsū mo[m] q ex se ideterminat⁹ est fūdamētū ꝑm cōditionem sue realitatis determinat: sicut nasus cauū. ¶Cōtra. mutatio ē ꝑm relationē manēte subo vel fūdamēto. ¶Rño duplex est mutatio per defectū fundamēti ꝛ termini: sicut. 5. de tri. 4. de accīte duplr corrūpitur: tñ nō corrūpit i oppositū vel mediū nec valz ar[m]: siē nec de mō eēndi i altari.

Ad primum p̄ncipale simplicius in exponendo p̄dicamētū qñ non oē qō est in aliquo: dignum est p̄dicamēto spāle: sed sola in qb⁹ cōtinet ꝑ primet vtroq; naturam suā seruāte: ꝛ neutro alterius per te perficiēte: neq; cōplēte alterū: albedo coz suū esse in. accidit corpori ꝑm eandē rōnem accītis: qz nihil aliud est albedinē eē in corpore ꝛ corpus esse album esse ad oīno accidit cui ꝑ: quia potest adesse ꝛ abesse. ¶Cōtra eē in. potest adesse ꝛ abesse.

Jtem albedo separata est ad. ſ. similis albedini. qz eo quo est albedo est in spē albedinis. ꝛ ita alij similis. ¶Relatio tripliciter fūdatur. aut sup accidens: vt ē in subo: aut sup formā subalem: vt est in suppōsito. 3°°. super hanc vel illaz vt in se cōsideratur. prima est accidentalis 2ª est substātialis supp°: sicut ꝛ forª speciei accidentalis ꝑ q̄zio accidit forme eē i suppōsito. 3ª est eēntialis ratione fūdamēti: lz aliqd accidentis habeat ꝓpter cōcomitantiam: vñ caracterizat: nō sic q̄ res eiª cū relatione faciat ypostasim relatiōis. q̄zuis sic videatur dīe simplicius. sicut si figura sigilli eadē numero figuraret cerā: nec sic: q̄ quasi aliā figurā numero ip̄rimat aliam realitatem abtam: qz hoc non potest fieri nisi in corpozali separato. ergo 3°°. ſ. tñ determinando relationem que est ex se indeterminata.

Relatio comparatio habitudo vnitio vel annotatio illud est ꝑm verbū simplicij. respectus adaliquitas idem videntur significare: ꝛ eoz denominatiua idem. Ordo ꝛ dependentia forte fūt specialiores gnq; p̄dictis. Ordo non videtur esse nisi p̄rioris ad posterius: dependentia non est in diuinis.

Relatio aliqua est res nature: quia actio naturalis dependet ex approximatione agentis ad passum sine qua nunq; est quecunq; absoluta ponantur in hoc ꝛ in illo similiter eisdem absolutis manentibus diuersificatur actio ꝓpter diuersam relationem. ¶Item simplicius. aliud quantum aliud equale: ꝛ aliud quale: ꝛ aliud simile. ¶Item res ex se sunt cōnexe. 12. metaphysice. g. inconnexam factunt vniuscuiusq; substantiam bonum vniuersi duplex ibidem intrinsecum est ordo partium inter se. Aliud est ordo ad deum. ¶Item sunt distincte res ex se realiter. ¶Jté q̄dā sunt realiter cōpōsite pone eēntias absolutas totas sine relatione compo T.c.vltimi.

sitū nō est. ¶Item res create ex .4. causis realiter fūt ab eis: ⁊ nunq̄ sine determinata relatiōe illarū causarū inuicē si sine illa eēnt eēntie absolute nihil causarēt. ¶Itez si subiectū est res ⁊ ꝓpria passio equale ē ꝓpria passio quātitatis ⁊ sic ꝗlis. ¶Cōtra passio necessario est: equale nō q: nō inest si aliud quantū non sit. ¶Item scientie mathematice ostendunt relationes de quantis. 13. metaphysice.

Hanc questionem circa hāc cōclusionē: an relatio sit res. disputat Simplicius sup ꝑdicamenta: ⁊ ponit rationes multas: q nō: q: sine mutatione accedit ⁊ recedit: dicē q illa fuit fortissima rō Stoycoꝝ. ¶Itē q: fūdatur in tot generibus: nulla vna res ꝑt oibus illis. ¶Item q: multe fūt ad nō entia: vt prius ⁊ posterius. Ad oppositū arguit. incōueniens est armoniam ōstruere que realiter delectat. ergo realis est causa delectationis.

Item est predicamentum entis sub quo nō cōtinetur: nisi ens verum. ¶Rño ens verū qđ est in cōpositione excludit. 6. meta. sed nō ens vez: qđ est in intellectu: vel cōsequens aliquid iquātum est in intellectu: cuiusmōi ē scēa intentio ⁊ relatio quelibet rōnis. ¶Item Aui. 3. metaphysice: nullo itellectu intelligēte: celum eēt superi⁹: terra inferius: ⁊ iste pr ⁊ ille filius. ¶Item Simplicius aut iudicio rōnis coꝝ respōdet aliqd in re: ⁊ pz ꝓpositū: aut nō: ⁊ tūc illud iudiciuꝝ est fictio ¶Cōtra ita argueret q rel'o rōnis vel itētio scēa eēt fictio vel res. ¶Rño. nō ꝟ et illis vñ distingueret rel'onē rōnis: nisi appēdisset in aliquo relationē realē: sicut de attributis diuinis. ꝯ si oēs sint rōnis erūt fictiones: non anteē si quedam.

T.c.8.

Ad primū Simplicij. subm mutatur ad aliō. nō in se Argm est ꝑ 2ōne. 8. ¶Ad 2m ēargm ꝑ conclusiōe. 8. q: quō eēt vnū genus idē tot gēnibus. ¶Rño māliter distinguit a fūdamētis. ¶Ad 3m. ille rel'ones sunt rōnis: q cōparant ad extrema sil: nō vt sūt in re. iō nō reales. ¶Nota q oē mutās est actuās: sz addit nouiter, ꝟ ē post ꝓpationē imel⁹ ille ordo ꝑ tē nihil ē. ꝯ nec mutatio. Oē actuās est vniēs. Oē vnitū passiue ē vnitū formaliter ⁊ vnice econuerso negādo. si p⁹ a. non vnit formal'r rel'one reali nō vnitur passiue rel'one reali. vltra. nō actuat formal'r realit vel actua' formal'r real'r: vltra nō mutatur real'r: vel nō ē real'r: ꝟm q mutatum mutat. vltra mutās nō agit real'r ecōuerso nō. Ecōuerso nō tenet vltima ꝓña. alie tenent. Itaq; si oēs rel'ones sint reales: due erunt vnitoꝝ formal'r mutue: sub qb⁹ actuans ⁊ actuatū formal'r: sub qb⁹ mutatū neutral'r nō passiue: ⁊ ꝟz q mutat ibi addit nouitas. Alie due erūt duoꝝ vnitoꝝ formal'r quātū vniunt passiue: q: vnio passiua est cuiusq; real'r vniti formaliter: ⁊ sub istis vt ꝑus ille due erūt vnitū actiē ad duo vnita passiue: ⁊ sub istis actuās sic ⁊ sic: ⁊ sub ꝟ trāsmutās sic ⁊ sic in passiuis ⁊ actiuis po' vna relatio respectu coꝝ relatiuoꝝ.

Relatio aūt aliq̄ ē res rōnis. q: aliqua q: aliqua nō est rei: vt existit: sed vt itelligit ex collatiōe ei⁹ ad aliud facta p itellz. ¶Cōtra quare magis ponit itellect⁹ facere rel'onem ꝗz quātitatē? ¶Rño. q: est vis collatiua. ¶Nota circa scēaz cōclusionez de relatione. s. rōnis est difficultas. si rō facit illam: aut sicut facit montē aureū: aut sicut facit itellectionē. Si ꝑmo mō: nō videtur relatio nisi ꝟm quid. si scōo mō pōt esse vera rel'o: sicut itellectio ē vera actio: ⁊ scia est vā ꝗlitas quā tū facit itell's: q: nālis entitas scie ⁊ itellectiōis pōt cāri ab itellectu ꝙre nō sil'r nālis entitas rel'onis: nō tū dr rel'o realis. sicut nec scia ꝗlitas realis. i. ñ est scia realis vocādo. s. reale qđ nullo mō dependet ab itellectu. Si aūt nō facit ipaz sed ipsa inq̄ntū est rōnis: tm̄ ē in ꝓsideratione itellectus: sicut rosa qñ intelligit: ⁊ nulla existit: tm̄ est in cōsideratiōe itellect⁹ tc. Sil'r dōm ē de tali rōne quo ad realitatez sicut de rosa. De p⁹ mēb: 2o. s. q facit ē du'm. vbi tūc est: vt in subo. Nō vr q erit nisi i itellectu. ⁊ ita p 1m res itellecta nō refertur nisi dicaf q intellect⁹ causando i se aliqd accidētaliter causat i se relationez ad rem: ⁊ accētal'r per accīs causat aliā in re respe spectu sui. Sed tūc rel'o rōnis ñ ē i aliq: nisi vt ꝓparat ad itellm. Est ꝯ vis i ꝟ q rel'o

nem rōnis aut itellect⁹ facit: aut cōsiderat tm̄. si facit: nō est i alio: ⁊ nec aliō refertur ipsi: nisi saltem ad itell'm: quō etiā vitatur mutatio oīno. ſm hāc. si etiā facit quo duorum modo⁊ facit. nō ꝓmo cū sit simplr in telligibile nō fictū ex spē⁹ multo⁊. Si facit scdo mō. g̃ efficiens nō tollit realitatem si tm̄ ꝓsiderat. g̃ illa in se res est vel fuit: et qñq; mouet itell'm sicut rosa: ꝛ nō existat. ⁊ ita nō diuidit relo in rem ⁊ rōnem: sicut nec rosa in rosam realem ⁊ rōnis. sunt. n. duo modi essendi eiusdem.

Responsio itellect⁹ facit ipsa⁊ p actū ꝓsiderandi aliqd: ⁊ fundat in illo iquātū ꝓsiderat: nō at in cōsideratiōe inquātū res est. sic. n. poſſet eē realis: sicut diuersitas calefactiōis ab alia actiōe ē relatio realis: ⁊ itellectio vīs cum sit vere actio realis: relo quaꝛ fundat iquātum res ē. est realis. Illa ꝓsequit naturam rei: sꝛ relatio rōnis oīno inest rei in quātum ꝓsideratur: ⁊ p ꝓsiderationē. alteri cōparat: qꝛ ꝓsideratio ē collatiua vnius ad alterꝛ. ¶ Relatio ergo itelligibilis ⁊ itellectus ē in vtroq; realis: sed vīs ⁊ particularis relatio rōnis. ¶ Si querat qd realiter est relatio rōnis? ¶ Rñ⁹. quero ꝓmo qd realr fit obm itellectū in q̃tū intellectū nullū eni esse ꝫ nisi in itellectu. Sē fundare relationē rōnis ſm alios: ⁊ vltra minus ens erit: qꝛ ē quasi accñs eius: cui⁹ est relatio rōnis. falsū ē g̃ q; relatio rōnis fundatur īmet⁹ in actu intelligēdi: qꝛ o⁹ in q̃tuꝛ itelligit non est actus itelligēdi formaliter: falsū ē etiā q; actu reflexo itelligendi sit relatio rōnis: fit enim ꝓmo actu. s. directo itellectus cōparātis. hoc ad illud: quādo cūt reflexit itelligēdo cōparationē illā vt obm: tūc nō cātur relo rōnis: sed consideratur: ⁊ est consideratio logica.

Relatio nō vī vnius rōnis ad realem ⁊ rōnis: sicut nec q̃tas ē ad quātitatē realē ⁊ rōnis. q̃re. n. vnū generalissimū nō erit ens reale: sicut et aliud. ergo ⁊ oēs spēs. Cōtra. ita illa rōnis videtur habitudo sicut realis.

Relatio realis est vnū p se gñalissimum: qꝛ dicit vnū ꝓceptū dictū in qd de oībus iferioꝛibus: ⁊ nihil i qd de ipso nisi ens. ¶ Cōtra. relatio ad subiectum nō vī aliō eē i albedine: ⁊ eē albi. ¶ Itē sex ꝓncipia videntur esse respect⁹.

Relatio realis nō est ens p se: nec i rerualiū iter duo extrema nec i duob⁹: vt i vno sꝛbo: sꝛ i vno ⁊ ad aliō

Relatio realis ē i vno immediate qō dī fun⁹ᵗᵛᵐ in alio: qñq; mediate qō dī subm: qñq; idē est: sicut quātitas p se ens se hꝛ respectu dupli. ¶ Contra. in deo nec forte ꝓprie passionis, qꝛ posteri⁹ entitate subtilis pa⁹ qualis.

Relatio dependet ab illo in quo ē. ⁊ nō ecōuerso. g̃ illud i quo est: est prius natura. destruitur ergo ex et⁹ destructione: ⁊ non econuerso.

Relatio realis nō est eadē res cum fundamēto: qꝛ nulla vnitua cōtinētia: nec etiā in deo pōt eē oppoˢ. formaliter: nec ſm qꝛ cōtinēs est mutabile eidē fundamēto ⁊ oppoᵗᶦˢ relatio vni⁹ rōnis ſūt relatiōes oppoſite simul ad diuersa ⁊ ſucceſſiue ad idē. ⁊ ita ſm ipsaꝛ relationem est fundamētum potēs aliter ſe habere: ꝓtinens etiam pfectiuꝛ pfect⁹ continet: nō tm̄ ſemper albius est similius.

Relatio realis fundat ſup rem cuiuſcūq; gñis: ſubē p̃mitas respectu quātitatis q̃litatis: p̃n̄ agēdi relationis paſſio. ꝓprie ē relatio: ⁊ ſili⁹ Aui. 3. 10. prius ſup cāz. ¶ Cōtra. infinite relationes: ſi relatio relatiōis: ⁊ ita infinite res ex 7ª. Idē apparet de diuerſitate q̃ diuerſa ē ab alia diuerſitate: ⁊ cātione que cāta ē: et iherētia accñtis q̃ ieſt ⁊ potētia mā̄e: ⁊ vni⁹ aliquoꝛ. ¶ Rñ⁹ muteꝛ ꝓ⁹ nona q̃tuꝛ ad relationē: vt ſit oīs ſuba per ſe: ⁊ nulla in alia; licet vna pfectioꝛ alia fit. nulla relo ē in quo aliud ē. ¶ Aliter ꝓcedēdo relationem fundari i relatiōe pōt dici fun⁹ᵗᵛᵐ vnitiue ꝓtineri a fun⁹ᵗᵒ in illis gñib⁹ de quib⁹ inſtatur. nunq; .n. ibi relo fundans pōt mutari ſm illā q̃ fundat. ꝫ nisi tm̄ de diuerſitate. nā illa iter. a. ⁊. b. pōt manere nō manēte diuerſitate eius ab alia diuerſitate inter. c. ⁊. d. q̃ pōt ꝺſtrui pr⁹ manēte. vī ibi opꝫ tenere primā rīſionē. ¶ Sed ꝓtra omne ens oī enti est idē vel diuerſuꝫ. Verum est de ente abſoluto: vel ſic idē vel diuerſum denominatiue vel ēcialr. s. idētitas vel diuerſitas. ita in alijs omne ens

absolutū vel cōparatū. vex est de nō iatiue vel essentialiter. absolutio ꝛ cōparatio sicut nulla generatio generatur.

Omnis distinctio relationū p fūdamēta est p extrinseca: ꝛ nō formalis: saltē sic extrinseca q̄ non est intra per se intellectū qditatis relatiōis: et si idem eēt vnitiue probatur hoc ꝓtra ll Dēric. q. de numero predicamentorum.

Quomodo sumunt tres modi quos ponit Arist. ℂ Rño. ois relatio termin ꝛ termiati pti net ad 3m modū. ℙ Primo. n. refert termin⁹ sicut oēm é termin⁹ actus vel hītus vl potēte. 2°. ois terminus ēt quātox ꝛ motus. ℂ Ad 2m modū pnet ois relatio cāe ꝛ effectus maxie efficiētis ꝛ māe. ℂ Ad p̄mū ois rel'o totū cuiuscūq; ꝛ ptis, ꝛ vlr magis ꝛ min⁹. ℂ Sz ꝓtra vbi sūt rel'o diuersitatis distātie oēs spēs eox dr̄ia ꝛ oppositio cē. p̄us ꝛ posterius signū ꝛ signatū: mensura nō per replicationē cui⁹ est pars: sed exterior vt loc⁹ respectu corpis. Silr quō finis inquātū huius: vel forma fūdat sup actionem ꝛ passionē effectēs ēt si efficit actionē ꝛ materia si recipit passionē potētia ꝛ act⁹ non sūt aliquod dictorum.

Potest ergo ꝓcedi. q̄ nō ponit oēs modos relatiuox: sed mā festos per quos possūt itelligi alij pp aliquaz assimilationē ad illos. Quō in. 3°. mō nō est mutua relatio. ℂ Rño. pōt intelligi aut q̄ fundamētum ex vna parte eēntialr ad suā perfectionē ōpēdet ad alīd: ꝛ ñ ecō uerso: aut q̄ vnū quādocūq; é. aliud est: et nō ecōuerso. ꝛ ita rel'o in ipo semp é actualis: q̄ ad terminū iam exītez sine illo pōt eē habitualis. ꝛ ita nō mutua: q̄ si illa est i aliquo actuali ꝛ ista: ſz mutua: q̄ illa actualis in ente in actu. illa habitualis in ente i potentia.

Nota q̄ agens in scō mō cōiter sumūt ad ꝓducēs: ꝛ ad trāsmutans ꝛ producēs ꝛ ꝓductū iter se p̄mo dr̄r sed nō ad aliud tertiū p se: sed mutās ꝛ mutatū ſz dicunt mutuo p° tñ p se dicunt ambo ad illud p̄m q̄ é mutatio. ita q̄ abstrahe ab istis p̄mis relatis cōmune. s. mutationem in cōmuni: ꝛ dicitur p̄mo ad illud ſz quod: ꝛ p̄m quem modus non primo nec scō. ergo tertio. ergo non mutuo.

Relatio nō p̄us natura é in q̄z ad. q̄ tūc posset intelligi absolutum nec ecōtra quia tūc posset itelligi ſi accidēs. ergo simul é in ꝛ ad. ℂ Preterea ꝓbatio nō valz. si est cōcept⁹ idifferens ad absolutū ꝛ ad aliud. scōa nō valet. si é cōceptus cōmunis subst̄ātie ꝛ accidenti.

In quo ꝛ ad qō diuersa sūt: q̄ relatiui eē est ad aliud se habere. ll Hoc verum est in relationibus fūdatis super multitudinem: non super vnitatem nisi ad aliud id est correlatiuum.

Relatiuum ꝛ correlatiuū sūt opposita: q̄ vnū gen⁹ oppositiōis est relatiua oppositio. De relatiuis ſm multitudinē: ꝛ p illis p qb⁹ referunt nō in cōi vel cōparata ad idē. ll Nota quādo dr̄ in quo ꝛ ad qō itelligitur ō illis que recipiūt relatiōes: nō de cōpositis ex ipsis ꝛ relatiōe: ſz de cōpositis itelligiē q̄ñ dr̄ relatiuum ꝛ correlatiuum.

Una relatio est ad vnū terminum tñ p̄mo ad diuersa p se: per quox p se destructionem destruitur p̄imo: non econuerso. aliogn simul esset ꝛ non esset ſi est mutua.

Relatio pōt termiari ad absolutuz qō vr̄ q̄ dependētia est ad i dependens: ꝛ q̄ ficut illō i quo est p̄ius est relatiōe ex septima. ita illō ad qō nō valet de correlatiuis cū illa sint simul nā ex p̄ma. ꝛ sic pōt saluari Alx. de scibili ꝛ scia.

Tunc nunq̄z p se dr̄ ad correlatiuuz inquātuz relatiuū: tūc nūq̄z relatiuū. ꝛ illud ad qō simul natura: ſz ad qō p̄ius relatiuo inquantum relatiuum: q̄ ad illud dependet: non econ⁹. ꝛ sine quo nō est aliud. sed econuerso.

Nulla per se mutua relatiua nec ad cōuertentiam: nō mutuo diffinient: nec eximicem cognoscētur: aut relatio terminatur tantū ad relatiuū p se iq̄z tum relatiuum ꝛ ecōuerso ad ifōmatū forma relationis: ꝛ pōt saluari dicta Alx. oppositā ꝓclusiōib⁹ imediate p̄ius illatis.

Nunquā in vno extremo est relatio realis: ꝛ in alio rationis: q̄ impossibile est rem ꝛ ens rationis simul esse natura. tunc enim res depende

ret ad intellectuz quia a cozrelatiuo. ¶Cõtra dei ad creaturas. ¶Rño. nisi res realit relata dependeat ex cõsideratione intellectus ex qua dicuntur ille relationes rationis. z ita omnis relatio talis dei ad creaturas tñ dependet ex cõsideratione intellectꝰ diuini sicut idee ponunt eẽ in deo: vel ex actu voluntatis: vt creature creatoz: sz nulla relatio: nec rõnis est noua i deo. probatur aliter: qz ille i deo sunt priores istis in creaturis. 9. q. 1. non eẽt ita si ab intellectu creato dependerẽt: cum iste nõ consideret illas nisi ex relationibus realibꝰ in creaturis. ¶Confirmatur: quia Auguſt. vocat illas nouas applones.

Relatiuum põt esse pus correlatiuo. 5° modo prioris in pdicamentis: sed nõ scõdo modo.

Relatio est per se z pmo intelligibilis: licz non sine alijs coiteris qz est ens. si cõmune primo referr ad cõmune licet pro singularibꝰ. vel singularia primo. si primuz nunquã in dictis sm vnum est relatio ad aliud vt primũ correlatiuuz: sz pro alio. si scõm semp est ad aliud nisi in idẽtitate vel illa est relatio rõnis quere sexto. z. 8. ca. ¶Respõdeo relatio referri p se pmo conuenit pri. f. cõcreto in gñe relationis. sz p accñs vel p se. 2°. mõ cõuenit singulari alterius gñis in quo est relatio. ¶Cõtra. relatio quãdoq; est propria passio illa primo ineſt speciei per accidẽs iduiduo.

Relationes oppositę pñt fũdari in eodez limitato: actio z passio i motu: volũtas mouet se.

Fundamentum illimitatuz relationuz oppositarũ eis nõ referr. qz nõ distinguit. ẽ eẽntia diuina nõ refertur: sed suppoſta ¶Aliter deus referr per accidẽs sicut homo. deitas nullo modo sicut nec hũanitas p se pmo mõ. ¶Cõtra ḡ deus distinguit. ¶Rño non sequitur de illimitato in quo sed de limitato in quo vel de relatiuo.

Limitatum imperfectuz mutabile ẽpẽdẽs naturaliter ordinatũ realiter relatũ. ordo iter primã tria pz. quartũ exponit quantuz ad expectare aliqd extra se vt in ipso fundet relatio. Ordinatur enim vt quo quo modo perficiatur ab illo ad quod dependet: quia perfectius habetur albedo. i 2°. q3 in vno. ¶Contra. ergo albissimum non eẽt simile albissimo: dato q3 duo essent. ¶Itẽ quomodo album dissimile nigro. ¶Itez creatum non agit inquantum imperfectũ sed inquantum perfectum z in actu: z tamẽ inquantum agit realiter refertur. ¶Item si a. inquantum imperfectum dependet a b. vt a quo perficiatur. ergo b. est perfectũ inquantum a. dicitur ad ipsum. z ita b. inquantum perfectum dicetur ad a. quod ẽ propositum vel non dicetur ad a. inquantum a dicetur ad ipsum inde. ¶Item intelligere deum sub ratione intelligibilis est imperfecte intelligere: quia intelligibile est in dependentia inquantum intelligibile quia est ad aliud. sicut enim relatio realis: quia est ad aliud dependentiaz importat in fundamento inquantum fundamentum hoc est in re in se. sic relatio rationis in fundamento suo. ¶Item deus prius naturaliter intelligit primum ens: q3 intelligit se esse primum ens. ergo illa relatio realis primitas. ¶Item relatio intelligibilis precedit actũ intellectionis. ¶Itẽ sicut formaliter eẽ productiuũ necessario est perfectionis in patre. sic causatiuum necessario in deo: quia largitas perfecta non dependẽtia. Sed quare requiritur necessaria causalitas ad relationem realem: eũ voluntas causat: vel determinatio siue limitatio ad causatum: cum voluntas illimitata ad actum: vel actus qui est accidens cũ effectus eque distinguatur a causa siue actus quo producitur sit idem cause vel aliud. ¶Respondeo. quia relatio non fũdatur immediate super substantiam.

Correlatiua simul sũt aut intelligitur quantum ad actum essendi: z sunt multe instantie prius z posterius. zc. aut inquantum correlatiua. sic quã docum qz vna relatio alicui siue existẽti actu: siue non: ineſt: relatio correspondens ineſt alteri: sicut quandocunq; paternitas ineſt alicui: filiatio ineſt alicui existenti: sic tamen subiectum semper est: sicut requiritur ipsuz esse ad hoc: vt fundet talem relationem: sicut aliquando fuit in generari.

Correlatiua si sint simul natura: quæcunq; vna relatio nō requirit necio subm actu entis i q̄ fundetur: nec alia: ſz ſi ſit actu. hoc accidit ḡñi actu est in ente in potentia: accidit q̄ generatiuū fundet in ente in actu: actu .n. posset eē generatiuū: ſz actu non esset.

Secundum 18. 7. 19. possunt oēs relatiōes in deo poni reales: sicut correspondētes i creaturis 7 eterne 7 noua denominatio tunc q̄ subiectū vel termin⁹ fit de nouo i actu. ¶ Cōtra ista. ita posset poni q̄litas eadem ante generationē: sicut relatio: q̄ subo potentiali inerat. ¶ Itē quādo vnifōmit in fōmat: quare nō vnifōmiter ōnominat. ¶ Item tūc nihil est illud. 5°. tri. relatio tō accidēs in creaturis: q̄ cū aliqua trāſmutatione aduenit: nulla .n. aduenit: sed quelibet eterna: 7 fundamentum eius inquātum fundamentum.

Relatio non est quo agēs agit: nec quo habēs potēciam ē potens: nec quo receptiuū recipit nec q̄ obiectum ē obm. ¶ Primū. pbaf: q̄ actio ē aliquid perfectius relatiōe: vel saltē termin⁹ actiōis: si quis actus ē p̄mus: semp est pfectior actu secūdo. ¶ Ex hoc sequit scōm: q̄ eodem ē potēs agere quo agit 3m. pbatur q̄ absolutū receptiuuz imediate pficit absoluto recepto: si relatio eēt quo tūc cōpositū ex ab⁹ 7 relatione eēt imediatū receptiuum. Silr etiā pōt probari p̄mū. 4m sequit ex p̄mo 7 tertio: q̄ obm vel est actiuum vel passiuū. Sed hoc nō valet. tuz q̄ relatio obiecti ēt vbi est actiuuz alia ē a relatione actiui: tum q̄ diuisio nō valet obiectum eni volūtatis 7 cuiuscūq; potentie actiue nō factiue: nec ē actiuū nec passiuuz q̄ passio in extrinseco tm̄ correspōdet factioni. ¶ Ideo pbatur alr. relatio obiecti ad potēciā est relatio rōnis. illa non p̄supponitur actui rōnis. ió nō pōt esse formalr rō obiecti intellectus: q̄ formalis rō obiecti precedit actū: nec ēt actus potētie bremter nisi fingatur de volūtate: q̄ oēs alie habent act⁹ suos non p̄supposito actu ītellectus. de volūtate etiā nihil valz. Tuz q̄ tēdit in rem vt in se est. Tum q̄ p̄mā app⁹ obiecti pōt cōcomitari volitio ſi adest: tūc nulla relatio rōnis causat. ¶ Primū assumptum. ſ. q̄ relatio obiecti ad potēciā ē relatio rōnis hoc falsū esse vt tā ex cōclusione secūda ptractata: q̄ ex. 15ª. nec Ari. dicit ſ in lra. ¶ Notādum q̄ de .4. cōclusionib⁹ ppositis nūc vltimo tres p̄me putent ad scōm modū relatiorum. 4ª ad tertium. ¶ Ad 20 quarta conclusiōe nota q̄ licet obiectum q̄nq; sit actiuū: q̄nq; passiuuz: tū nō est eadē relatio obiecti vel actiui: sed due sunt relatiōes fundate i eodē ab⁹: q̄ enim obm quo ad existētiā realē correpīt cessat agere in potētiā: nō tū desinit esse obm: q̄ simulr intelligit 7 amatur: q̄d nō est: 7 q̄d ē q̄ agit etiā vel patit adhuc nō inquantuz agit vel patit in potentiā: sed iquātū ē terminus actiōis potētie ē obm: termin⁹ inq̄z non p̄ductus: q̄ ille est effectus p̄ducētis sed terminus in quē trāſit: sicut i obo potentie factiue: sed nec est illa relatio tertij: sed scōi actiui ad passiuū. ergo termin⁹ nō in quē: sed circa quē est actio manēs i agēte est obm potētie: vt itelligibile: vel hitus vt scibile est relatiuum tertij modi. ¶ Ex ſ sequit q̄ oba potentiaz passiuaz nō referuntur 3° mō: sed 2°. tm̄ eni agūt in potentias passiuas. 7 n terminat ipas: nō p̄m subſtātiā ipſaz. pz: nec p̄m passionē: q̄ ſi quis est terminus passionū manet in patiente: nec obm passiue po⁹ refertur 3°. mō: neq; ſ. termin⁹ p̄ductus: nec in quē agit vt p̄dictum ē. ¶ De iſtis relatiōib⁹ tertij modi dicit phs q̄ nō ſūt mutue: ſz non dicit qu sint p ſe: nec dicit eas esse relationes rationis. ¶ De primo 7 2°. nota. ¶ De tertio pbaf q̄ visibile nō ē relatio rōnis. Tuz q̄ necessario cōcomitaf potentiā visiuā: vel precedit: q̄ pempto 7c. relatio rōnis nō ē prior nec simul cū re v⁹. Tum q̄. 2°. de aīa. vult phs q̄ hec est p ſe scōo mō. color est visibilis. Impossibile est rem rōnis de re extra aīam predicari per se. Tū pb⁹. quarte cōclusionis de obiecto. ſ. per mediū de relatione rationis. non valet. T.c.20. huius.

Omnia hec membra iprobātur ex hoc q̄ sup actionem 7 passionē in actu 7 potētia fundatur rel'o. ergo ē posterior naturalr. ¶ Itez specialr de 2°. 7 3°. ſi potētia illa corrumpatur quādo agit vel q̄ recipit. ¶ Item termini

mini relationis simul sunt natura vel nō posteriozes natura ipis relationib⁹:actio ꝛ receptio sunt termini potētie actiue ꝛ receptiue:sed actio vel recipe nō ꝓcedūt naturalr se.g̃ nec potentia ad ipa.¶Quantū g̃ ad 2ᵐ modū dictū sic.q̄ nā absoluta siue passiua ꝓus naturalr oꝛdinat ad agendū vel recipiendū q̄z agat vel patiat.ꝛ h̄ est relatio determinās ad agendū vl̄ patiendū: nō est tm̄ ꝑncipiū elicituū nec receptiuū: sed oꝛdo fundat⁹ in ꝑncipio elicituo ꝛ receptiuo:sicut pbat de elicituo ꝑncipio qđ debet eē pfect⁹ ꝛ ꝺ receptiuo q̄ ĩmediate: ꝛ de vtroq; q̄ manet cū actiōe ꝛ receptiōe. ¶Restat g̃ rn̄dere ad duo ar⁹ᵗᵃ.vz.quō relatio fundat sup actiōem ꝛ passionē in potētia cū ꝓcedat actionē:ꝛ quō illa relo ē q̄n termin⁹ suus nō est.¶Ad ꝑmū ꝛcedat q̄ sup actiōez ꝛ passionē in potētia fundāt relatōes potentiales.Et h̄ pbat:qꝛ relones actuales fundant sup actionē ꝛ passionē in actu:ꝛ relones potētiales sunt eiusdē spēi cū actualib⁹.g̃ h̄nt idē fundamētū spē.Sz relo potētie q̄ est in actu fundat sup nām ab⁽ᵃᵐ⁾ q̄ est ꝑncipiū agendi.vide simpliciū i ꝑn⁹ ca.de ad aliqđ sup ꝑdicamēta.¶Ad aliud ꝺr q̄ termin⁹ relonis po⁽ᶜ⁾ est actio in potētia:ꝛ ita simul est in potentia.

Contra hanc vias nō min⁹ est ꝑn⁽ᵐⁱ⁾ actuus qđ sp h̄z actōez suā coeuā sibi.q̄z q̄ aliqñ ꝓcedit actionē suā:ꝛ tm̄ ꝓmū nō oꝛdinat aliq̄ relone potētie ad agēdū:qꝛ potētia nō manet cū actiōe.g̃ illa potētia nō est ꝑoꝛ nāl̄r in actuo vel receptiuo q̄z agat vel recipiat:sz tm̄ ꝑoꝛ tpe:ꝛ h̄ si accidit actuū vel receptiuū ꝓus tpe eē q̄z agat vel recipiat.ex h̄ sequtur q̄ nō fit neĉia:vt determinās:tū qꝛ agēs cui coeua ē actio determinate agit Tū qꝛ magis eēt neĉia qñ actu agit q̄z añ q̄z egit:tūc.n.maxīe est determinatū ad actionē qñ actu agit:potētia aūt nō manet cum actu.¶Ité relo ex determinatiōe termini magis determinat q̄z ex⁹ saltē ꝑoꝛ est determinatio termini:actio aūt est terminus huiꝰ potētie:qꝛ g̃ ad hāc actionē:nō est h̄ potētia in agēte i ecōuerso.¶Cōtra rn̄siōem ad ꝑmū.potētia illa p te est ꝑoꝛ nāl̄r actione in actu:vt in actu.ꝛ est fundamētū relonis actualis.igit relatio illa ꝑoꝛ est fundamento relonis actualis fundate sup actionē in actu:sz nō est ꝑoꝛ fundamēto relonis potētialis fundate sup actū in potētia:qꝛ ñ ꝓus est potētia in isto ad agēdū:q̄z fit actio in potentia.g̃ relo actualis ꝛ potētialis nō h̄nt fundamentū eiusdē spēi.ꝺtra illud qđ est supza:ꝛ h̄ pbat ꝛc̄.¶Cōtra ꝑmā rn̄sionē ad 2ᵐ.si actio i potētia est termin⁹ relonis potētie:q̄ro in potētia ad qd qꝛ illa potentia est relo:sit ad a.aut ad a.in actu:ꝛ sic ꝓus illa ñ est.g̃ nec potētia ad ipam.g̃ nec ꝑma potētia.si 2ª potētia est ad a.in potētia:q̄ro i potētia ad qd:qꝛ etiā illa potētia est relo:ꝛ segtur ꝓcessus in infinitū.¶Datet etiā q̄ termin⁹ relonis potētie ē ens actu vel act⁹:qꝛ potētie est ad actū:nō ad potentiā.¶Cōtra 2ᵐ rn̄sionē ad idē magis pōt ĩtellectus aliq̄ separe:q̄z possunt separari in eē.Sz ipole est ĩtellgere vnū relatiuo ꝛ fine alio coꝛrelo.g̃ nō ꝑt eē sine alio coexistēte.¶Ité tota hec via ponit:q̄ phs ĩsuffi cieter distinxit modos relatiuo ꝛ cū potētia illa pōt fundari ĩme⁽ᵗᶜ⁾ sup foꝛmā subalē vel q̄litatē aliquā actiuā.ꝛ nō sup aliquid de genere actionis vel passionis.

Concedatur g̃ q̄ potētia ꝑpe ꝺcā q̄.s.opponit actui:nec est ꝑncipiū elicituū:nec receptiuū:nec est ꝑoꝛ naturalr actu agēdi vel patiēdi:vt i potētia.vt cōcedit ꝑma via:ꝛ ar⁽ᵗᵃ⁾ ꝑma z⁽ª⁾ que ꝓcedit illa via:h̄ cōcludūt:sed fundat in vtroq; qñ ꝓcedit actū agēdi vel recipiēdi:vt est ꝑoꝛ naturalr actiōe vl̄ passione.sic q̄ aliq̄ mō ptineat ad rōnē causē vt determinās:vel quōcunq; qđ pbatū est illic.(Cōtra hanc viā ꝛc̄).Quia nō manet cū actu:nec aliquo mō est neĉia ad agēdū vl̄ recipiēdū nec vt ꝑna:nec vt cōcomitās Sz nūqd potētia trāsūptiue dicta p ꝑncipio potētiali actiuo vel passiuo.nō dico q̄ ab⁽ᵗᶜ⁾ qđ est ꝑncipiū:sz ꝑ ipa relone ꝑncipij vl̄ cāe est neĉia ad agēdū vel patiēdū:siue vt ꝓꝛioꝛ naturalr:siue vt neĉio cōcomitās. ¶Rn̄⁹.relo ꝑncipij siue dicti ad actionē siue ad ei⁹ terminuz:actu nō est:nisi q̄n est actio:tūc aūt nō est ꝑoꝛ nāl̄r actōe:sz poste rioꝛ:qñ tūc eēt ꝑoꝛ naturalr suo termino: ipa tm̄ relo neĉio cōcomitāt actōez.qꝛ actio est ꝑmo cū ābob⁹ extremis.Ambo.n.sunt in actu si subita est:ꝛ si successiua ab⁽ᵗᵐ⁾ sup

qđ fundat ꝛ actio: tūc sunt: licꝫ nō terminꝰ actiōis. ¶ Relatio aūt cāe vel p̄ncipij cōcomitat actionē: nec necio puta est: qz nō oz absolutū p̄cedere tpe suā actiōez: qđ dcm̄ ē de actiōe eodē modo itelligat de passiōe: tm̄ relatio potentie est puta actiōi ꝛ passiōi si absolutū p̄cedat actionē vel receptionē.

Quantū ad modū 2m relatiuoruꝫ. nota qꝫ hec ibi ueniunt circa actionē ꝛ passionē. p̄m ꝙ est potētia fundata sup nāz absolutā sūbe vel q̄litatis vel q̄ntitatis ad agēdū patiēdū: siue recipiendū: ꝛ rel'o actꝰ fundat in actiōe vel receptiōe q̄ est terminꝰ hui⁹ potētie: ad huc nō est rel'o hui⁹ cāe: mm̄ in potētia ꝛ ī potētia: nisi vt terminꝰ potētie p̄dicte ꝛ b nō est imediatꝰ: qz imediatꝰ est actio vel receptio inq̄tū actio sup quā fūdat rel'o cāe efficiētis vel mālis cui cozrñdet rel'o opt⁹ cāti fundata sup terminū p̄ductū p actiōez vel sup receptū vel cōpositū ex recipiente ꝛ recepto. qz forte mā magis dr̄ mā cōposita q̄z forme. ¶ 2ª q°ne de forª: non solū aūt actio est actus p̄m quā rōnē terminat p̄mā rel'onē. s. potētie ad ipam: nec solū est p̄ductio p̄m quā rōnē fūdat rel'onē ad terminū p̄ductū: sz etiā est motio vl mutatio actiua p̄m quā rōnē fundat rel'onē ad illō qđ mouetur: sic passio est actꝰ: vt terminat rel'onē potētie ad ipam: ꝛ est p̄ductio alicuiꝰ. ꝛ fūdat rel'onē ad p̄ductū: ꝛ est motꝰ vel mutatio passiua: ꝛ fūdat rel'onē ad mouēs. Tria p̄dicta in actiōe forte vnitiue ꝓtinent: ꝛ silr tria alia in passiōe: nō in q̄libet actiōe: sed tm̄ in illa q̄ est factio: nō q̄ est imanēs q̄ nihil p̄ducit: nec in q̄libet factione si creatio pōt dici factio: qz p ipam aliqd extra agens p̄ducit: licꝫ nō transeat extra in subm: trāsit tm̄ in terminū: licꝫ tm̄ in factiōe nāli q̄ est motio: que est q̄dā spēs actiōis icludēs tria p̄dicta: ꝛ p̄m illa fundās tres rel'ones. Aliq̄ aūt actiones q̄ nō icludūt illa nō fundāt tot. volitio. n. tm̄ vnā fundat. q̄ est terminꝰ potētie ꝛ actꝰ q̄ ē i volūtate ad volēdū. cratio fūdat duas: vnā q̄ est terminꝰ potētie. aliā qua est p̄ductio ad p̄ductū. et sic sup ipam fundat relatio cause efficiētes; ꝛ sup terminum relatio effectus. ¶ Scdam relationē fundat generatio ignis. est. n. terminꝰ potentie fundare sup formā sbalē ignis generātis: vel sup ignē generantē ꝛ est p̄ductio ignis generati: ꝛ est mutatio māe potētialis ad formā ignis generādi. passio aūt oīs p̄dicta de genere passiōis icludit tria p̄dicta. Ipa. n. nūq̄ est nisi cozrñdēs actiōi icludēti tria p̄dicta. ñ. n. cozrñdet p̄c actiōi: cuiusmodi ē volitio: qz illa actio nullū hz terminū aliū a se: ꝛ rō p̄ductiōis in actiōe est p̄ior rōne motiōis: qz nihil mouet vel mutat: nisi ad aliqd aliud ab ipsa passiōe: nec cozrñdet scē: qz ibi licet aliqd p̄ducat nihil mouet nec mutat: qz tunc oporteret illud naturaliꝰ p̄cedere terminū. cozrñdet ḡ tm̄ 3c actōi. ¶ Ista ꝛ ḡ. 3. rel'onū iā dicta ꝛ p̄ma nō est agētis ꝛ patiētis sic qz res ō genere actiōis ꝛ passiōis fundēt ibi relatiōes mutuas. sz est rel'o trāscēdēs potētie: ꝛ actꝰ trāscendēs mō q̄ dicēt. ¶ Secūda etiaz nō fundat similit mutuo sup actionē ꝛ passionē: sed sup alterū illaꝝ: vt in creatione. vel vtrūq̄: vt i gnōne ad terminū: q terminꝰ idē est loquendo de absoluto: q̄ꝫ duas rel'ones fundet q̄ duas termiat: ꝛ tm̄ vnā q̄ est terminꝰ actiōis tm̄: sicut in creatōe. ꝛ b rel'o silr est trāscēdēs aliq̄modo. qz rel'o cāe ꝛ cāti. tm̄ ḡ rel'o tertij ordinis fundatur mutuo sup actiōem ꝛ passionē: et b variat p̄m Aꝝ. in lra. quōcūq̄. n. accipiant ꝓportionaliꝰ actio ꝛ passio: siue actu siue i potētia: siue in p̄teritiōe: siue in futuritiōe: siue positiue siue p̄uatiue: semp fūdāt rel'ones mutuas: qz sp manet rō p se fundamētoꝝ: tm̄ aliq̄mō. diuersificata p illa determinantia illō fundamētū: ꝛ vbi est vnitas cū aliq̄ diuersitate est filitudo. vbi gra. si diceret fie file ad file. sic file quomōcūq̄ determinatū ad file determiatū. puta file i albedine ad file albedine: et sic de aliis. ḡ rel'o funtª ad in abᵗᵒ ad actiōem ꝛ passionē: alia est illa q̄ fundat in actiōe in potētia: ꝛ paᵛᵉ in potētia ꝛ b rōne q̄ actio est motio et passio motus. ꝛ licet illa determinatio q̄ determinat actiōez ꝛ passionē sit rel'o potētie ꝛ eadē forte cū illa q̄ ē ad actiōez ꝛ passiōez. ipa. n. determinās nō est causa mutue rel'onis: sed id qđ determinatur per ipsam:

In hac narratione vi dent q̄dā dubia. ¶ Primū. q̄ segtur p̄m nō sufficienter distinxisse modos rel'onū:

q2 rel'ones ꝑm7 scdi ordinis ad nullū il-
loz ptinēt ꝑm te. ¶ Scdm q7 segtur q7 ois
potētia termināt immediate tm̄ ad actiōem
vel passionē: qđ videt falsum: cū ens diui-
dat in cōi p actū 7 potētiā. 7 ita qđlibet ge-
nus sic diuidat. ¶ Tertiū q7 rel'o cāe effici
entis vel mālis nō fundet: nisi sup rem de
gñe actiōis et passiōis: 7 nō sup formā ab-
solutā. cū illa videat ꝑncipiū vel cā actōis.
Sīlr cā efficiēs videt pfectioz effectu. Effe
ctus q̄liz est suba. g̃ formalis rō in cā nō ē
actio: q2 etiā materia. iō videt recipere: nō
ecōuerso. ¶ Quartū q7 rel'o sup receptio-
nē est ad receptū illud nō est aligd cōpositi.
¶ Jté cōpositū est ꝓductū. 7 ita termiat
scdam rel'onē actōis. nō g̃ ꝑmā. ¶ Quintū
q7 idē ꝓduci ꝑt p generationē 7 creationē.
g̃ easdē rel'ones fundabit aliogn illud ꝓ-
ductū p se refert ad duo: cōtra Arz. hic. idē
etiā ꝓducet duab9 ꝓductionib9. ¶ Jtem si
agēs formalr denoiat a rel'one cāe efficiē-
tis. igit fundamentū est in ipo: sz actio nō.
igit nō vnitioce dr de9 calefactiū9 est ignis:
q2 deus in q̄ztū calefactiuus nō dr ad cale-
factibile. ignis dicet: qđ videt inconueniēs
cum diuersitas subioz nō variet rel'ones.
¶ Item ad idē spē actio eadē spē. ergo fun
dat rel'ones easdē. ¶ 6m. q2 si creatio est in
creāte. ergo est eterna: 7 ita nō termiat po-
tentiā. ¶ 7m. q̄re nō dr tunc deus realr ad
creaturā: sic efficiēs cātuz ad creaturā effe-
ctā. ¶ 8m. q2 volitio est passio in q̄ztū recī
pit in volūtate similiter itellectio. ¶ 9m. q2
cum actio possit esse sine termino alio a se:
q̄re ñ similiter aliqua passio. 7 hec hñr de
ꝑma itellectōe q7 est passio siue aliqua for
ma alia impssa. ¶ 10m. q̄re in creatiōe nō
potest ꝑintelligi naturalr potentiale siue
actuabile: 7 in illo ꝓiori natura transmu
tari ad actū 7 illam transmutationē esse ꝓ-
ductionē compositi: sicut si deus solū crea
ret materiā summe dispositam: 7 appꝛoxi-
matam agenti naturali q7 agēs in eodem
instanti: licet posterius naturaliter indu-
ceret formam in materiam sic si deus ni-
hil creet nisi materiam: et de illa simul du
ratione ꝓducat compositū nō creando.
¶ 11m. quia cum passio sit effectus actiōis
in. 6. principijs actu actu: 7 potentia potē-
tia: quare ille modus relatiuoz in 3o ordi-
ne nō est cāe efficientis ad effectuz. ¶ 12m.
q2 actiuū importat potēs agere: passiuum
potēs pati: rōne potētie hinc inde dīr nō
mutuo: q2 illa vtrimq3 tm̄ dr ad actū: ergo
tm̄ rōne actionis 7 passionis terminantū
potētiā. Sz actio terminās potētiā ē actio
in actu. ergo eadem rel'o est actio et passio
ꝑm actū: 7 ꝑm potētiā: q2 eadē relata. ¶ Cō
firmat termin9 nō specificat ꝓ rel'onē. ergo
nec actio p potētiā q est ad ipam. ¶ Jl'r sic nō
sīlr refertur que immediate referuntr: 7 que
nō: agens immediate refert ad passiuū potēs
agere nō ad passiuū in q̄ztū huiusmodi: q2
potēs agere ꝑmo refert ad agere: sic passi-
uum ad pati. vltra actionē et passionē.

Ad primū cōceditur

ꝯclusio. quia nō de transcendentibus: sed
tantū certū genus recipientibus ꝓ fun-
dāmēto. quō fit glosandū: quere. ¶ Ad 2m
potentia 7 actus vt sunt dīe entis diuidūt
qđlibet ens: hic ē sic albedo in potētia ob-
iective. i. obiectum siue termin9 potentie:
terminus inquam vt correlatiuum albe-
do in actu. i. terminus euacuās potētiā: sic
albedo in fieri ad quā sequitur relatiuo fa
ctionis passiue ad factū esse. ¶ Cōtra. fieri
in facto esse euacuat fieri in potentia vt p
se terminus. ¶ Ad 3m dōm illud concedo
actu actu: 7 potentia potentia: forma vero
7 finis nō sup actionē 7 passionē tantū fun
dant. q2 efficiēs 7 mā pcedūt rē 7 et9 forma
7 finis ꝓductionē: 7 cōcomitant: 7 sequūt
ordine nāe ꝓductionē. iō magis sūt: vt ter
mini actionis 7 passiōis q̄z fundent super
ipa. actio aūt 7 passio pñt termiari ad ab-
ma diuersoz genez. Qđ addit q7 absolutū est
ꝑncipiū actiōis. vī falsum. q̄re ꝓcessum in
infinitū iter ꝯclones de actione de b. vñ ꝓ
bat arm: q7 oz ponē 4am rel'onez que est
media inter ꝑmā et secundā. Quod ad-
ditur de pfectione efficientis intelligitur
quantū ad remotum fundamentū relatio
nis. ¶ Ad 4m. passio est actus 7 ꝓductio
7 receptio et motus. Receptio intelligitur
in motu: sicut in parte actionis: impressio
actiua intelligit in motiōe. vñ ꝓuenienter
scdo loco ponitur ꝓductio 3o loco motus.
¶ Cōtra. ꝓioz est receptio forme q̄z ꝓduc-
tio compositi. ¶ Ad aliud concedat idez

est ꝓductū ꝓductōe actōis ⁊ passiōis. ⁊ ad vtrūqz dr alia rel'one. ¶Ad.5.qñ ab^tvm est effect⁹ mediat⁹ actio ⁊ passio imediat⁹ iux ta.6. ꝓncipia: tūc ꝗbsolutū ꝺpẽdet a pl'ib⁹. tō ꝓpes rel'ones fundat: qz qñ imediate ter minat actiōez. ¶Cōcedaf illud nō vniuo ce: qz ignis est potens facere aligd calidū. de⁹ pōt facere calorē calefactiuū. vtrūqz pt significare equoce. ¶Aliō de ideītate. ac. falsū est nō a termino: sz a ꝓn⁹. elicitiuo. s. phyco ⁊. 2to. 38. ¶Ad.6. sic. nulla actio coe uā agēti terminat: sz nata est terminare. sic h. ¶Ad.7. q̄re. ¶Ad.8. volitio si p se esset passio: eēt ⁊ act⁹ et ꝓductio: sz in aliquo est sicut forma ei⁹: nō vt passio: sz sicut passio eēt receptio albedinis: sic receptio volitio nis. ¶Cōtra h. receptio ē imediat⁹ effect⁹ alicui⁹ actiōis nō nisi volitiōis: ⁊ destruit: qđ dcm̄ est in primo mō actionū qꝫ nō ꝯnt terminū aliuz a se. ¶Item volitio est ꝑ se ipa: qz ei⁹ ee est in subo: ⁊ añ illud est recep tio vt via: ⁊ añ illā volitio: vt ei⁹ cā. ¶Ad 9. q̄rit q̄re. Ad.10. nō arḡmt qn crea⁹ mae h̄eat dnas ꝓmas rel'ones actiōis: ⁊ nō 3^am qcqđ fit de cōposito. Siml'r hz ꝓbet nō esse nēciū cōpositū terminari: sz tm̄ mām: tm̄ ñ ꝓbat qꝫ nō fit pol'e. ꝑt. n. forma ꝓducta ꝺo nō. q. ꝺ mā natural'r ꝓsuppositā. ¶Ad.11. ꝓcedaf qꝫ rel'o actionis et passiōis est rel'o efficiētis talis: ꝫ motū. s. vel mutatiōem ad effectū tal' cāe ꝓx^ma. cāns aūt sine illo effe ctu ꝓxio ꝓducit effm̄ vltimū q sp taz h qz ibi est ult⁹ ꝓncipal'r. hz efficiēs diminutū nō possit illū imediate ꝓducē. qz nō de ni hilo. ⁊ ita ꝓduc aligd trāsmutādo. passio tm̄ illa nō est cā efficiēs media: sz magis est cā mātis ꝓducti. ita qꝫ efficiēs nō tm̄ efficit ꝓncipale ꝓductū: sz etiā māz et⁹ vel simpl'r sicut creās. vel ut ꝗzdm̄ mā hui⁹⁹: sicut gene rans: ⁊ ita efficit aliquo modo oēs alias 3as cās. de hoc s. de forma ⁊ fine etiā extrinse co inqzdm̄ finis satis pz in.2.lib. ¶Ad.12. ꝓbat qꝫ rōne determinatōis hinc ⁊ inde nō dr mutuo: qđ ꝓcedo: sz rōne determina to. qz. st enī determinātia eēnt rōnes referē di: cū ille sint diuerse actus: potētia: ꝑfectio: futuritio ꝙuario seqref qꝫ nō. sil'r h oīa dicerenf: qz nō rōne illi⁹ qđ rōne ē in eis: sz vnū diuersoz. Exēplū sic maior in scia ad minorē in scia. sic maior i similitudine ad minorē in similitudie: h vez est rōne spe cificatoz vtrobiqz. s. maioris ⁊ minoris nō rōne specificantiū q vtrinqꝫ dr ad alia: vt scia: nō ad min⁹: sz ad scibile: ⁊ h adhuc di uersimode: qz scia vt mensurata. nō sic sil'e ad sil'e ex alia pte potētia ⁊ potētia actus et actus duo coordinā sub vno extremo rel'o nis: vt sub potētia. deinde ābo sub alio: vt sub actu. ¶Ad formā. rō referēdi vtrobiqꝫ est actio ⁊ pa⁹: sz nō sine diuersitate specifi cātis. ⁊ iō ē similitudo. Q̄ō accipit in ꝓfirma nōe negaf: qz sicut ꝑ aliaz rel'onē ita ꝑ illā q̄ est ad ipam pōt aligd determinari. ¶Ad aliud respiciēdo ad ꝺtermiata q̄libet rel'o est imediata q̄zdm̄ ad ꝺterminātia nō. Nec etiā mediata: qz nihil facit ad illā mutuā rel'onē.

Alia ꝑ se vt duplū ad dimi diū. ⁊ triplū ad tertiā ptē: ⁊ to tal'r multiplicatū ad multipli cati ptē: ⁊ ꝯtinens ad cōtentū. Alia vt calefactiuū ad calefa ctibile: ⁊ sectiuū ad secabile: et oīno actiuū ad passiuū. alia ve ro vt mēsurabile ad mēsurā: ⁊ scibile ad sciam: ⁊ sensibile ad sensum. Ter. c. xx. Q̄ō. XII.

Trum ꝑs ꝙuenīter ponat tres mo dos rel'onis siue relatiuoz: Q. non in cōi. Isti diuersi modi fundanf sup diuersa generalissima. ergo relatio nes sunt i diuersis generalissimis: ꝓbatio ꝓne. Si relatio sit idem cum fundamento. tunc patz: si aliud: cum accipiat spēm et di stinctionē a fundamento: tunc tm̄ dr nt re latiōes q̄zdm̄ fundamēta: quare si fundamē ta distinguunf genere ⁊ relationes. ¶Item dicit phylosoph⁹ in.5°. qꝫ octo dr dupla dualitatis rōne. cum ergo dupletas nō in sit alijs numeris nisi per dualitatē que est primū fundamentū duplicitatis: sequif qꝫ vnitas et distinctio relationis sit a fundamento. ¶Item isti modi nō sufficiunt: qz

relatiua ꝑm genus sunt p se relatiua: et nō
ꝓtinent sub istis modis. pbatio ꝑmi. qcqd
est de intellectu gñis est de intellectu spēi. g̃ si
genꝰ dependet: ꝛ spēs silr. ¶ Dhs quo ad. 2.
dicit in lra. de ꝑmo mō spāliꝰ idē nō referr
p se ad diuersa. sz idē ꝓtinēs referr ad mul
ta ꝓtenta. ¶ Jté oīa relatiua sunt oppōsita
in ꝑdicamētis. ca. de oppositis: ꝓtinēs ꝛ cō
tentū ñ. pbatio mi. i ꝑdicamētis. ca. de q̃n
titate. magnū ꝛ puū nō ꝓtraria sunt: qz idē
dr magnū ꝛ puū. silr idem duplū ad hoc: ꝛ
dimidiuz ad aliud. ergo nō sunt oppōsita.
Qd etiā ps sc̄da illiꝰ modi nō sit cōueniēs.
qz idētitas est relatio rōnis g̃ non est vera
relatio huiusmodi. pbatio: idētitas ē vna
plium qñ intellectus vtitur vno vt duobꝰ. g̃
idētitas ꝛ silitudo realis non sunt in eodē
genere. ¶ Jté idē silr ꝛ equale sunt p se p
tes vnius sz in oi genere est vnū. ergo ꝛc̄.
¶ De sc̄do mō sic. relo nec relatiuū nō est
fundamentū relōnis. Sed potētia actiua ꝛ
passiua referunt. g̃ relatio non fundat sup
potētiā actiuā ꝛ passiuā: nec sunt forme re
latiōis in ℔ gñe: sicut nec q̄ztitas est forma
qua duplum refertur. silr nec qualitas est
forma qua silr refert. ¶ Jté si ꝑm potentiā
actiuaz aliqd dicat reliue. ℔ est ad dcm ꝑm
potētiā passiuā: sed hoc nō: qz tūc idem ad
duo: qz potētia actiua p se refert ad agere.
si igit ad potētiā passiuā tūc idē p se ad duo
¶ De tertio modo q nihil refert ꝑm illuz
modū: ambo relatiua sunt i eodē genere:
si nō. tūc duo generalissima relōnis. sed di
T.c.22. cta sic nō sunt in eodē gñe aucte ꝓbi. 10. ca.
9. vult iter relatiua nō ee medū: qz nō sūt
in eodē gñe: et ponit exemplū de scia ꝛ de
scibili. ¶ Jté rōne sic. oē qd̄ hz rōnē in gñe
relōnis ꝓpriā illius generis siue cōcretū
sit: siue forma: siue sit denoīatiuū: esse eius
est ad aliud se hr̄e: esse scibilis nō ē ad aliō
se hr̄e. ℔ in. 5. qz nō dependet ad sciam: ꝓtra
rū explicat ꝓbs in lra: in generali. dico q
T.c.2ᵒ. distinctio conueniens est.

Ad questionē

¶ Ubi notādū q
q̄ztus relōnes
sic alia hñt distinctiōes specificas ꝑm ꝓpas
dr̄ias: tū quia latent nos accipimus distin
ctionē earum p fundamenta ex quibus in
notescit distinctio relatiuoruz siue relatio
num. s. effectiue siue materialiter.

Ad argumenta in cōi

¶ Ad ꝑmū nego ꝓñam: qz nō soluz est ibi
vex: sz in alijs: qz res in alijs generib⁹ sicut
vnitas ꝓt fundari in rōne cuiuscūq; gñis:
ꝛ rō tacta est: tū qz illa fundamenta nō hñt
aliqd in quo ꝓueniunt qō predicaf de eis
in gd: iō nō ꝓuenīūt gñe sicut relones ꝓue
niunt in ℔ qō est hītudo ad aliud: et iō sūt
vniꝰ generis oēs. ¶ Tūc dico q sup duo di
stincta gñalissima pōt fundari relo eiusdē
spēi: ꝛ cū accipit q accipiūt spēz fundamē
tis. vex est. distinctio tū nō est tāta in relo
nibꝰ: sicut in fundamētis: sicut aīa ꝛ v̄mis
distinguunt iter se: nō. tū tm̄ sicut sol. pduc
cens vermē effectiue. ꝛ deꝰ creās aīam: vel
pōt negari acceptū: q nō oēs relones hñt
distinctionē a fundamentis vel terminis.
¶ Ad phm. s. q. 8. dñr dupla ꝛc̄. dico q ℔
nō est: qz dualitas est ꝓpriuz fundamētū ꝛ
ꝓncipiū dupli: ita q ñ possit fūdari i alio:
sz formaliꝛ ineſt sibi dupletas p bis cōtine
re aliud. vnde nō est vex fundamētaliꝛ: q
sunt. s. 8. dupla dualitatis ꝓpoꝛnōe siue rō
ne: sz formaliꝛ magz p ℔ q. 8. bis ꝓtinet. 4.
sicut duo vnitatē bis. ¶ Ad aliud q añs ē
falsum: quō cadāt vel reducanf ad aliquē
illoꝛ: ꝛ cuz accipit de gñe. dr̄ q illa q̄ refe
runt rōne gñis nō referunt ꝑmo: sz solū p
se: ꝛ oē relatiuū ꝑm genꝰ referr ꝑm aliquē
illoꝛ trū modoꝛ: sed nō ꝑmo. vñ ñ refer
ri negat referri ꝓmo ꝑm aliquē istoꝛ mo
doꝛ: ꝛ nō negat p se referri.

De questione

ꝓmi modi. ꝛ
ꝑmo de ꝑma
pte q relones ibi fundanf sup aliquid de
gñe q̄ztatis. s. sup nūerū: vel sup ꝓtinuū:
ꝓpus tū reputur relatio illiꝰ ptis in nūeris: ꝛ
ibi est cōpando nūex ad numerū. ita q oz
vtrūq; extremū ee nūex: vel ꝑpādo nūex
ad vnū: ꝛ est ꝓportio multiplex: et ab istis
discretis derīuaf ad ꝓtm̄: sz aliq̄ relo est ℔ i
discretis q̄ nō in ꝓtinuis: qz in nūeris ē mē
sura. ita q ibi vnitas aliqñ replicata red
dit aliō extremū: sz i ꝓtinuis ē aliqñ ꝓpoꝛ
tio icommēsurabilis: sicut diameter coste.
¶ Ad ꝑmū pz iā q idē pt subiectiue referri
ad mlta ꝓtenta: sz ꝓtinētia mlt̄iplicaf q̄ti
ens aliō extremū mlt̄iplicaf. Ad aliō dr̄: q
ꝑña nō valz ꝑm q ꝓtinēs ꝛ ptētū sūt oppo

sita.cui⁹ pbatio est.oia oppo^ta ꝓcludũt cõ-
tradictoria:qz ꝓtradictõ est ꝓma oppõ.g̃
ad que añcedẽtia nõ sequũt ꝓtradictoria:
nec aliq̃ alia oppõ:qz ad qõ nõ segtur ꝓñs
nec añs:sed ad aliqua sumpta p ꝓpationẽ
ad diuersa nõ sequunt cõtradictoria:sz est
ignorãtia elẽchi.g̃ nec aliq̃ alia oppõ segt.
¶Cõtra.quõ valet ar^m pbi in ꝑdicamẽtis
de monte magno ⁊ puo que dñr de eodẽ:
⁊ nõ sunt opposita p te.¶Jõ alr dr qz non
oia relatiua dñr opposita:qz opp^ta ꝓpant
sil'ad idẽ in eodẽ tpe:qñ aũt relatiuũ aliqõ
ꝓpat ad diuersa rela sunt:sed nõ opposita
rela.¶Uel alr qz sunt opposita.vñ duplũ
⁊ dimidiũ in cõi sunt opposita rela:sed du
plũ ad ℔ ⁊ dimidiũ ad ℔ nõ sunt opposita
rela.¶Uel alr:qz sunt opposita ꝑm qz refe
runt adinuicẽ:sz qñ idẽ est genẽãs et ge-
nitus:pi nõ refert ad seipm filiũ:sz ad filiũ
ei⁹:⁊ inq̃ztũ filiꝰ ad pẽz ei⁹:⁊ isto⁹ pi ⁊ filiꝰ
sunt opposita:⁊ nõ alr. sic est duplo ⁊ dimi
dio in ꝓposito.¶Sz ar^m pbi valet:qz ar-
guit ex ypotesi qz magnũ et puũ sint absꝰ-
lute ꝓtraria:tunc oppõ ỽa de eodẽ.qz ex ℔
qz mons est magn⁹ respectu hui⁹ absolute
est magn⁹:⁊ absolute puus respectu mai⁹
ris.g̃ absolute cõtraria de eodẽ si sunt abs^te
ꝓtraria:sz nõ sunt absolute cõtraria.¶Ad
aliud qõ q̃rit de eodẽ filiꝰ ⁊ eq̃lis:qz relatiua
℔ fundant sup ℔ vnũ:⁊ tñ vnũ illoꝝ est re
latiuũ rõnis.s.idẽtitas:qz relium esse est ad
aliud se hre.idẽ nullo mõ ꝑt ad aliud esse
nisi ad aliꝺ rõne:qz inq̃ztũ simplr idẽ itel
lect⁹ vtiq̃ vno:vt duob⁹.¶Cõtra illõ.Jdẽ ⁊
diuersum sunt ꝓtraria.10.hui⁹:qz oppo^ta T.c.9.
⁊ nõ ꝓtiuatiua:nec ꝓtradictoria:sed cõtra- et idem.
ria sunt in eodẽ gñe ex.10.sz diuersitas est T.c.13.
rel'o realis.g̃ idẽtitas:qz ens reale nõ op- Jbidem.
ponit enti rõnis.¶Jtez oẽ ens oi enti cõ- l.c.11.z.
patũ:aut est idẽ aut diuersũ.idẽ g̃ ⁊ diuer .12.
sum sunt ꝓtraria imediata circa ens et cõ-
uertibilia.Sz ens rõnis est distinctũ ꝓtra
reale ⁊ nõ est passio conuertibilis cũ ente ex
tra aiam:qz ens reale ꝑt eẽ sine ente rõnis.
g̃ idẽtitas ñ est ens rõnis.¶Jté si idẽtitas
eẽt ens rõnis:nõ eẽt de ꝓsideratiõe meta^ci
sed logice:qõ est ꝓtra phm.4.huius.ca.2.
T.c.4. ¶Jté ꝓtra rõnẽ.si rõ valet:tũc idẽ.oẽ est p
accñs idẽ eidẽ ⁊ nõ eẽntialr.pꝰ ꝓñe.ꝺ p se
rõne ℔ qõ ẽ idẽ inq̃ztũ idẽ ẽ aliqd attributũ
sibi a rõne.ℌ dicẽ põ:qz eẽntia lapidis nõ ẽ
eadẽ sibi:nisi p aliqd attributũ sibi a rõne;
qz eẽntia:vt fun^tvm:⁊ vt termin⁹ sunt idẽ p
accñs.sicẽ hõ et hõ filius:qz vt est termin⁹ est
aliqd cũ attributo aliq̃ a rõne:⁊ in alio ter
mio filr ẽ aliq̃ ꝓpõ rei ⁊ rõnis:⁊ sic ille ter
min⁹ ꝓpositꝰ ex re ⁊ rõne est idẽ p accñs ter
mino alij rõne illi⁹ diuersi attributi a rõne
vni termino:⁊ alij qz data vni termino:et
alij sunt diuersa.¶Jtẽ tũc oẽ idẽ eẽt diuer
sum.pꝰ qz p se rõ referẽdi idẽ sibi:est alie-
tas ex ℔ qz itell's attributi aliqd rõnis vtri
qz fmio.ꝑñs ipole:qz idẽ diuidit p accñs:
⁊ fm se:sicẽ vnũ p phm i lra.g̃ aliqd est idẽ
eidez fm se.¶Jtẽ oẽ p accñs reducit ad p T.ñ hñ
se.2.physico ꝝ.g̃ si nihil p se idẽ eidẽ:nec ẽ te ꝓm
aliqd idẽ p accñs.¶Jtẽ si omne idẽ eidẽ p T.c.66.
accñs:tũc p aliud:⁊ erit idẽtitas in ĩfinitũ:
vel si stes:tũc idẽtitas p accñs toti⁹ ad totũ:
qz p se rei.s.fundamẽti ad rẽ:⁊ tunc relatio
realis ꝑma.¶Jtẽ ex ℔ segtur ipole:qz i oi
affirmatiua vera.eodẽ mõ est vnitas ꝓpõ-
nis quõ ẽ vnitas extremoꝝ:si tũc idẽtitas
extremoꝝ est solũ p accñs.g̃ nulla ꝓpõ p se
ỽa:qz ℔ fm ꝓclusuz sit iple:pz.qz itelligũt
duo opposita in eodẽ termino:qz p se idẽ-
titas ⁊ alit^as.¶Jtẽ si sit relo rõnis aut vtrũ-
qz extremũ est ens rõnis aut vnũ.Nõ vnũ
tñ:qz idẽtitas equalr fundat in vtroqz ter
mino:si vtrũqz negãt cõtter:qz fundamẽtũ
alteri⁹ rel'onis est eẽntia realis:nõ inq̃ztũ at
tribuit sibi aliqd rõnis.¶Jtẽ si sic.g̃ silr si-
militudo ⁊ eq̃litas:qz de rõne illoꝝ rela- T.c.20.
tiuoꝝ ẽ nõ alietas:sz de rõne illoꝝ est vni-
tas in lra.g̃ si ꝓpter vnitatẽ est idẽtitatis re
latio rõnis ꝓpter vnitatẽ erũt ille relatio-
nes rationis:sed hoc nõ cõcedunt.

De tribus istis dr sic:q hec tria fundant
sup vnũ qõ est in diuerso gñe:qz sicẽ ens dr
dupliciter ita vnitas.sicut g̃ ens diuidit in di-
uersa predicamẽta:ita vnitas in diuersas
vnitates.ita idẽtitas sup vnũ in suba:eq̃li-
tas sup vnũ in q̃ztitate ⁊c.¶Cõtra.oẽ ens
oi enti ꝓpatũ est idẽ aut diuersum.g̃ idẽti-
tas nõ est tñ i gñe sube:sz in oi gñe.¶Jtẽ
albedo ꝓpata albedini nõ est filius sibi.nec
eq̃lis:tũc eadẽ sibi et diuersa a nigredine.
¶Jtẽ phs.5.hui⁹ in fine de oppositis diuer T.ñ hñ
sũ est fm vnãquãq; cathegoriã si diuersuz te ꝓv

z idē cū opponant. g idē nō determinat solū ad gen⁹ subē. ¶ Jtē. 4. ca. 2. q in oi gñe reptum̄ z attribuūt subē p⁹. O. file nō iuenit p se in gñe q̄litatis. pbo. idiuidua eiusdē spēi nō solū hñt vnitatē spē: sz hñt vnitatē in dr̄ia specifica: z in q̄ztū sic vnū: aut sūt eadē ppie loq̄ndo: aut nō. et si sic: tūc icōueniēter diuidit vnū in vnū nūero gñe z spēi z ppriōe. nō g sunt eadē in dr̄ia specifica. sunt g file in dr̄ia cū ꝓuenūt in illa: z dr̄ia p̄dicet de illis in q̄le. ¶ Jtē Boet⁹: spēs est tenuis filitudo singularium. ¶ De q̄ztate sic. i oi gñe: loq̄ndo de re illi⁹ gñis. ꝓpando eā ad aliā eiusdē eēntia b est eq p fecta ei. z. 1. in oi gñe est vnū p̄mū: qō é mēsura z̄. p cui⁹ accessum dñr pfecta z min⁹ pfecta. g eq̄litas est ibi nō fūdata in q̄ztate. ¶ Jtē in gñe q̄litatis é mai⁹ z min⁹ nō a maiori z minori in q̄ztate: qō pz. alias equus eēt magt alb⁹ q̄z margarita. ¶ Jtē phs dic. 5. q hec tria fūdant sup vnū qō é p̄ncipiū numeri: z nō metrū: nō sup vnū diuersoz gñez. ¶ Cōcedūt g rōnes ad min⁹ de eodē q idēz diuersum reptur in omni genere.

T.c.4.

T.c.2.z idem.

T.c.20.

De simili ō q̄ztate z q̄litate q̄ sūt accīntia. vñ é ibi eq̄litas z filitudo eēntiaz: qz idē file z eq̄le signant rel'ones z fūdant sup vnū p̄ncipiū nūeri ime^te z remotū fūdamētū é res diuersoz gñez p̄m vnā viā: z p̄m aliā viaz. ¶ Jsta tria p̄nt fūdari in oi gñe sup rē illi⁹ in q̄ztū res est gd: z in q̄ztū sic vna fūdat idētitas: z in q̄ztū res est q̄lis nō solū accipit: sz p dr̄iaz eēntialē: z in q̄ztū sic vna sup ipaz fundat filitudo. ¶ Silr in q̄ztū res hz q̄ztatē pfectiōis: z est vna. sic fundat remote eq̄litas sup ipam. h g tria sūt in oi gñe: z sunt i gñe rel'onis: vt spēs. ¶ Cōtra. aliq̄ hñt vnitatē p̄m rē de gñe actōis in q̄ztum est actio z accūs agētis. ergo h fundat rel'o q̄ nō est idētitas: nec filitudo nec eq̄litas. ¶ Cōcedo tūc: q sup vnitatē i gñe actiōis pōt fundari relatio. cū g duo cōueniūt in actione illa relatio est alia ab istis. ¶ Jtē segtur ex dictis: q idē sit file fibi: qz si res de gñe sube sit q̄lis q̄litate eēntiali. z sic hñs vnitatē sit simul. g ille hō cū h hēat eē filis fibiꝓpi. ¶ Dico q fūdamētū idētitatis est vnū nūero: nō idē fibi idē: sed vnitas filitudinis est vnitas specie solū: ideo idē nō est simile fibi.

Ad argumēta sustinēdo q idētitas sit rel'o realis.

¶ Ad p̄mū cū dr̄ q est hitudo rōnis. Dico q nō est de rōne rel'onis: q sit hitudo ad aliud extremū real'r. Sz q sit hitudo ad coꝝ^m: siue sit aliō real'r: siue nō: sz h accidit rel'oni vñ pōt eē realis. h ꝓbat qz rel'o talis fūdat sup vnū. g vbi magis est ꝓcedēda vnitas q̄z diuersitas ibi magis est ꝓcedēda relatio. talis vnitas realis est maxima. q̄re. ¶ Jtē a filitudine in spē dr̄ aligd file in spē: z p̄mū rel'iuū est idē sibi: z referr ad seipm: z in ibi é rel'o realis p̄m oēs. g z̄c. ¶ Jtē q dr̄ rel'o: est ad aliud se hr̄e. hoc est vez de rel'ionis suppōnis de p̄mo mō: sed in aliis est vnitas magis de rōne extremoz: q̄z alietas. ¶ Cōtra si idētitas est relatio realis esset relatio realis a fundamento: z tunc illud esset idem sibi: z pcederet in infinitū. ¶ Dōm q illa idētitas que est relatio nō est relatiuū: sed ratio referēdi: z q illa relatio vt illa rel'o: nec esset eadem sibi: nec diuersa: sz esset rō qua aliquid esset idē sibi: z illud idez esset rel'm p se: relatio aūt nō: et standū est tunc in p̄mis. ¶ Ad p̄mū argumentū p̄ncipale in cōtrariū q ratio sumit falsum. ¶ Ad aliud q nō sunt partes vnius quantū ad speciem quā significant: sed quia requirūt in diuersis vnitatē p fundamētis p̄mis: sunt partes vnius: q̄ztū etiam ad fundamēta remota diuidunt aliquo modo vnum: quia fundamentū idemtitatis est homo vt vnus: similitudinis differentia hominis.

Sustinēdo aliā partē

¶ Ad tres p̄mas rationes: q ille ꝓpositiones vere sunt ratione indiuisionis eēntie: nō ratione relationis superuenientis. ¶ Ad aliud similiter. ¶ Ad. 5. cōceditur q idē sit sibi idē p accūs: qz aut idē accipit p forma quā significat: tūc h ꝓpō é p se: idē ei dē idē: si accipiat sic p eo qō é idē: vt dr̄ hō é idē homini. hec est vera p accidens: fundamentaliter nō: qz idētitas accidit hoi: qz sic albedo accidit hōi. Sz albedo est fūdamētum similitudinis de se. Sed sortes nō est fundamentuz idētitatis: nisi vt attribuitur sibi aligd a rōne. ¶ Ad aliud in ꝓtrariū q

nō oz illud reduci ad aliqd qō est p se tale. ¶Sz ad aliqd qō est p se cā illi⁹: sic ħ idēti tas p accīs reducīt ad idiuisionē fūdamē tī q̄ est p se. ¶Ad primū in ꝓtrarū dōm q̄ distinctio illa de eodē dī de eo q̄ztū ad idiuisionē in q̄ fūdat idētitas. ¶Ad aliud de pcessu in infinitū. Dī q̄ idē p accīs est idē p aliō. ñ q̄ illō aliō fit idē: nec p se nec p aliō ¶Ad aliō de vītate ꝓpōnis: q̄ nō oz ꝓpō nē verā eē ꝑm vnitatē extremoꝝ cū rel'oni bus supadditis. sz vītas ē ex idētitate fun damētoꝝ in gb⁹ fūdat rel'o idētitati. ¶Ad aliō oē idē erit diuerso idē. veꝝ ē ꝑm rōnē. vnō ibi est idētitas simplr̄ z diuersitas ꝑm qd. z ħ ñ sunt opposita. ¶Ad vnū arm̄ ꝑn cipale. dico q̄ vtrūq̄z extremū est aliqd rō nis ꝑm q̄ referr̄ fundamētū remotū ē rea le vnitas eētialis. ¶Ad aliud dico q̄ si ti tudo z eq̄litas fūdanť in vnitate realī: q̄z ħ albedo: z illa ħnt vnitatē realē iter se si nū q̄z cēt itell's. z ex illa vnitate mouef intelle ct⁹ ad attribuendū illi vnitati reali vnitatē spēi. z ista vnitas: nec est vnitas rōnis: nec singularis: sz media. z in potētia ad vnita tem rōnis q̄ fundatur super eam.

De potentia actiua et passiua. dī q̄ fundamētū relatiuoꝝ in scdo mō fundaf in re de gñe actiōis z passiōis: z ħ in reb⁹ de gñe actōis ḡbus cozrūdet passio: fundaf etiā in ꝑnci pijs actiuis z passiuis fiē in forma q̄ est ꝑn cipium agendi et illa que est principium patiēdi que sunt i 3ª spē qualitatis ꝑm ali q̄s. Tū ħ nō oz q̄z si nō esset aliqō ꝑncipiū imediatū opandi nisi q̄litas: tūc suba nūq̄z gñaref vniuoce: quia principiū gñandi: z suba nō sunt in eodem gñe. ¶Dicīf hic q̄ accīs agit in virtute subē que est vniuoca gñato. ¶Cōtra aut in virtute ei⁹ vt cā efficiens. tūc hī ꝓpositū q̄z efficiēs ꝑmū plus hz z cāt q̄z illō qō i vtute ei⁹ cāt: z imediatō aliquē effectū in gñato quē ñ hz aliō agēs.

Dico tunc q̄ ꝑncipiū agendi ꝑt esse in gñe q̄litatis: et in ꝑma spē. z in scda z 5ª z pōt eē substātia. vnde in gñatiōe subē suba est p se efficiēs. Tūc dico q̄ relationes scdi modi pñt fun dari sup huiusmodi ꝑncipia agendi: z eo modo sup principia patiendi fundaf rel'o aliquādo suba quanta est imediatū princi piū patiēdi respectu albedinis. ¶Ad arm̄ q̄ fundamenta sunt forme abs q̄ sunt ꝑn cipia agendi z patiēdi si accipias potētias: vt referunť accipis fundamētū cū rel'one. ¶Ad aliud q̄ ꝑmo referr̄ ad potētiā passi uā ꝑmo z p se nō ꝑmo ad agere. ¶Ad arm̄ qō fit ꝓtra tertiū modū q̄ oīa relatiua de noiatiue dicta sunt in vno gñe. ¶Ad mi. nego. ¶Ad ꝓbationē q̄ logtur de gñe nā li: vbi inter opposita est trāsmatatio. z vbi ꝓius ꝑmutaf aliqd ad mediū: q̄z ad extre mū. Sed relatiua nō sunt sic opposita: z iō nō est ibi mediū. ¶Ad rōnez dico q̄ scibi lis eē est ad aliud se habere: z in alijs mo dis est mutua depēdentia: q̄z extrema acci piunť vnifozmiter si actu vnū z aliud. si in potētia: aliud in potētia: sz hec mēsura acci piť. q. actualr̄ z mēnsurabile potentialr̄ vt est p se termin⁹: si tū accipiť ꝓportionar̄ est ibi mutua depēdētia: sicut z i alijs modis: z sunt z nō sunt fil'r̄ vñ scibile se hz ad sciaz in potētia. ¶Cōtra Alz. in ꝑdicamētis. de structo scibili. destruitur scia no ecōuerso. dicīf q̄ hoc verū est: q̄ destructo scibili in potentia destrnīf scia in potētia. z ecōuerso. similiter destructo scito in actu: destruiť scia i actu: z ecōuerso. destructa scia i actu. destruitur scitū in actu. Sed destructa scia in actu: non destruiť scibile in potentia.

Scōm numerū quidē igiť z potētiā dcā ad aliqd: oīa sūt ad aliqd: eo q̄ ipm qō est alteri⁹ dī ipm qdē: sz nō eo qō ad illud aliud. Mēsurabile vo z scibile: itellectuale: eo q̄ aliud ad ipm dī a d aliqd dñr. Nā itellectuale aliqd signifícat qō ipsi⁹ itell's ē. T.c.xx. Q. XIII

Trum tertius T.c.25.

v mod⁹ distinguaf a 1º? Q̄z nō. in ħ mō ponīf sensus z sēsibile: sēsus z sensibile re ferūť ꝑm potētiā actiuā z passiuā ꝑm phm 4.ca.ō vītate appentū. sēsibile est motuū

sensus: z mouens prius moto. z si hic zc. ¶Item sensus est potētia nālis. ḡ in scda spē qualitatis z potētia passiua est. 2. de aia. T.c.51. z inde z talis potētia est fundamentū relonis secūdi modi. ¶Q; scia nō referr ad scibile. pbatio. scia per se in genere q̄litatis. Sed tale nō dependet ꝑm se. ¶Contrariū ponitur a philosopho in littera.

Ad questionem dicit q; nō accipitur in 3° modo mensura q̄titatiua: sed pfectionis alias non differret a primo modo: tunc mensura fundat supra oēm essentiā: z mensurari sup habituz de genere qualitatis.

Contra q; accipi pōt pro mensura quātitatiua: q; nō oīe cōtentū mensurat continens q̄titatiue: sicut pz de aliqbus numeris. ¶Item tps mensurat motū: z tū nō reddit motū. ¶Jtē q; T.c.2. z inde. ille modus nō appropriat habitui z cognitioni z obiecto: q;. i. in omni genere est aliqd primū qđ est mensura. ḡ circūscribēdo oēm habitū est aliqd in gne subē: qđ mensurat rem oēm illius generis: z eodē modo in alijs generibus.

Tunc relationes primi modi fundant precise sup rem de gne q̄titatis: z in genere subē non fundat precise aligs modus z relones secūdi modi fundant in rebus de genere actiōis z passionis: z sup ꝓncipia agendi z patiendi q̄ possunt esse in multis gnibus. ¶Relationes tertij modi fundant in omni re cuiuscūq; gnis: z etiā sup ydeā in mēte diuina: q; est mēsura z pfectio ydeati: z aliqñ pnt fundari sup res diuersoz generū: q; qlibet res intelligibilis: z cognitio est in genere actionis z habitus cognitiuus in genere q̄litatis. ¶Sed videndū est qualiter mēsurat scia z scibile: scia practica nostra causat a rebus z ideo scibile mēsurat sciētiā. Sz artis causant a. scia practica: z ibi scibile est mēsurabile: z scia mensura rei. vñ oia naturalia se hnt ad sciam dei: sicut artificialia ad nostrā. ita q; scia dei est mēsura. ¶Jam ḡ pz q; iste modus distinguit a secūdo mō: licet pz ex ꝓdictis: nō p mutuā dependentiā: vel nō mutuā: sed p fundamenta alia z alia. vt patet.

Ad primū cōtra q; sensus equo- cū ad potentiā nālem q̄ est in gne q̄litatis. z ad actū sentiēdi: z sic est in gne actōis. ¶Tunc sensus p° mō est fundamētū scdi modi. sensus 2° mō est fundamentū illius tertij modi: z sic ad aliō argumētū. ¶Et vltra: q; scia est in gne q̄litatis p se: nō in relone: q; diuersoz generū: z nō subalternatim positoz. Sz scia q̄ est habitus. est primū fundamentū relonis: siē q̄ternarius in gne q̄titatis z duplcitas in genere relationis.

Nō est aūt itellect° ad hec cuius est itellectus: bis. n. idez dictū vtiq; erit. silr aūt z alicuius visus ē visus: z nō cui° est visus: quāuis hoc veꝝ sit dicere: sz ad colorē: aut ad aliqd tale. Jllo vo mō bis idē diceret quia est visus cuius est visus.

Tex. c. XX. Qō. 14.

Trum idē referat ad duo p se? Q; sic idē cōtinēs ad multa ꝓpēta. silr vna po° v actiua ad agē: z ad potētiā passiuā. ¶Jtē ad qcqd dependet genus z spēs. ḡ spēs refert ad coz^m gnis: z ad ꝓprium z ad vtrūq; p se. ¶Jtē spēs p se refert ad gen° ꝑm Porphyriū: z p se ad idiuidua. Spēs est qđ p se ꝓdicat de idiuiduis h pnt idiuidua: z diffinit p ea: q; nō pnt ibi vt genus: nec vt subm. ḡ tm vt coz^m spēi. ḡ. zc. T.c.20. ¶Ad oppo^m est phs hic in. 5. vbi habetur p inconueniēti q; idem bis dicatur.

Dicendum q; idē nō pōt referri ad diuersa ꝑmo pōt tū p se nō ꝑmo: q; illō cōpetit alicui p° qđ ꝓpetit ei p spēz suā illō p se qđ cōpetit sibi p cāz in se. vñ illa dñr relīua p° q; sūt huiusmōi p ꝓpriā rōnē specificā: sicut pz p se. Illa p se dñr relīua ꝑm aliqd itellm in eis siē rōne gnis sui: siē medicina dī relīue ratione scie q; est gen° eius q; intelligit in ea p° ꝓmo: q; si sic: tūc relo illa q; est rō referē-

di vnū ad duo extrema: ꝑ° esset due relo-nes eēntialr: qz ad duo nō é ꝑ° eadē hītu-do: sz relo ꝑm se é hītudo: tūc eiā idē hꝫ et duas diffōnes: qz p vtrūqz cozre^{m} eq ꝑmo diffinit: ⁊ tūc posset cognosci p vnā ⁊ non cognosci per aliam. ¶Item tunc idē pos-set esse ⁊ non esse simul. accipio duo coz-rela a. ⁊ b. ⁊ c. referat ad vtrūqz si. c. referat ad a. ⁊ eq ꝑ° ad b. cū a. ponit eē sine b. seqt q c. relm ad ābo. s. a. ⁊ b. eēt ⁊ nō eēt. si a. eēt destructo b. ¶Itez pone idē referri ad diuersa ñ ꝑ°: qz ꝑ° ⁊ p se ad ppriū cozrelm ⁊ p se nō ꝑ° ad cozrlm sui gñis. verbi gra. multiplex ⁊ submultiplex referūt duplū ⁊ dimidū referūt: sz duplū p se ⁊ po refer tur ad dimidū p se nō ꝑ° ad submltiplex qō é cozrelm sui gñis: ⁊ nō é. ita q submul tiplex q é p se cozrelm ⁊ ñ ꝑmū dupli pōt eē nō exīte dimidio. Sz dimidiuz nō pōt eē nō exīte submultiplici: sz idē nō pōt re-ferri ad q̄cūqz diuersa qz si ad vnū ꝑmo: ⁊ ad aliud p se: tūc oz ꝑmū eē tale q nō pos-sit esse sine p se cozrelatiuo: q̄uis ecōuer-so p se sine ꝑ° cozrelatiuo. ¶Probatio: qz si posset eē sine p se cozrelatiuo: seqt q vnū extremū sit ⁊ nō sit sil: qz exīte dimidio ne cessario é eē duplū. cui° est p se ⁊ ꝑmo coz-relm. Sz destructo sub multiplici: qō est p se cozrelm dupli. ⁊ nō ꝑmū destruit duplū Si g dimidū posset eē nō exīte sub multi plici sit esset duplū ad eē dimidij: ⁊ destru eret ad destructionē p se cozrelatiui. ¶Item esse p se cozrelatiui tm ponit eē gñis: ⁊ nō ponit aliqd posterius genere. ergo.

Ad primū argumentū de ꝓtinē-te ⁊ ꝓtēto. Dico q nō refert ibi vnū ad diuersa ꝑmo: sz ꝓtinens in cōi ad ꝓtentū in cōi: ⁊ ꝓtinēs q̄t spēs hz sub se tot contentū. ¶Et cū dr idē nūerus pōt ꝓtinere multos nūeros. ¶Dico q in telligendū est de p se extremo relonis: nō de subiectis relonis. Nō. n. oz q vna relo sit in tot: sicut alia relo: qz pnitas in vno subo: ⁊ filiatiōes in multis filijs: tñ q̄t filia atiōes sunt in diuersis filijs: tot pnitates in vno q est pi. ¶Ad aliud q potētia actiua ꝑmo refert ad potētiā passiuā in q̄tuz hmōdi p se in q̄tū potētia solū refert ⁊ nō ꝑmo ad agere: ⁊ relm ꝑmū. s. potētia passiua nō pōt esse sine p se cozrelo nō ꝑ° sez sine actu po^{c} actiue. ¶Ad aliud q spēs ꝑ° refert ad genus: ⁊ p se ad idiuidua. vñ gen° est ꝑmū cozrelm: ⁊ nō pōt eē sine idi uiduis q̄ sunt p se cozrelm. ¶Auctoritas in ꝓtrariū pz: qz itellectus si dr ad itelligē-tē: ⁊ ad itelligibile idē dr bis eq ꝑmo: qz re spicit vtrūqz eq. ¶Vel alr: tūc oē accns hz duo cozrla. s. subm ⁊ obiectū. ¶Ad aliud q ad qō refert gen° ⁊ spēs: vez é: sz ñ ꝑ°.

Quare tres erunt philoso-phie theozice Mathematica Physica Theologia. T.c.2. Libri.vj.metaphysice: Qō.I.

Alia scientiaz speculatiuā diuidit Arist. in phyſicā: mathematicā ⁊ di-uinā. Jō q̄rit an ista diuisio sit sufficiēs. Argutr q non: qz logica neqz est circa agibilia: neqz facti-bilia. g̃ est speculatiua: nec tñ est aliq̄ illaz g̃ zc. ¶Item moralis nulla é istaz. é tñ theo rica. pbatio: nā ois hītus itellectual' circa agibilia é prudētia: qz sic diffinit prudētia 6. ethi. q est recta rō agibiliū: moralis aūt scia nō est prudētia: qz tūc oēs hītes eam eēnt prudētes: ⁊ ita virtuosi moralr. g̃ mo-ralis scia nō est recta rō circa agibilia neqz factibilia: vt pz. g̃ zc. ¶Item ens eq̄lr diuidi tur in decē gña ex. s°. huius. g̃. sicut vnū di uidēs. s. q̄ntitas facit sciam specialē: vt ma-thematicā: ita qōlibet alioz. ¶Item suba in corpea hz pprietates vel ppras passiōes alias a passiōib° entis ⁊ subē: sicut ⁊ suba corpea: ⁊ pfectiores passiōes hēt: quanto est ens pfecti°. g̃ si de suba corpea est sciēta spālis vt mathematica vel nālis in qua cō sideranf ꝓpe passiōes eius. ita videt p lo-cū a minori: q de suba ĩcorpea est alia scia spālis p̄ter metaphysicā in q̄ nō ꝓsideāt de ipsa nisi ꝓpe passiones entis vel subē. ¶Item q non sunt tot videtur: quia me-taphysicus habet considerare omnia ꝑm qdditates suas etiā in speciali. ergo ⁊ oēs passiones omniū. ergo non est alia scien-tia. pbatio antecedētis per Az. hic in lra. nulla scientia rationē facit de eo qō quid est: sed vel ex sensu supponūt qō quid est

ca.6.

T.c.14.

T.c.1.

fui subiecti: vel aliunde accipiunt. ¶Item q̄ non sit distinctio inter mathematicā et methaphyficam arguit: quia videnť esse de eodem: quātitas eñ in vtraq; consideraťť. c.16. t inde t.c.2. sic etiā in naturali scientia cōsideratur vt patet secūdo phyſicoꝝ. ergo nec illa distinguitur ab alterutra istarum.

In contrarium est Arist. in 1ſa. ¶Item in libello de intelligentia. Aristo ¶Item Auicenna ꝓmo metaphyſice sue. ¶Item Ptolomeus in primo Almagesti. ¶Item Boetius in libello suo de trinitate. Et patet q̄ apud philosophantes est famosissima diuisio.

Hic primo videndum vnde sumať distinctio scientiaꝝ. circa hoc sunt due opiniones. ¶Prima talis. scientia est habitus cognitiuus cōclusionis demonstratiōis: sicut patz ex diffinitione scire. primo posterioꝝ. ergo quot sunt cōclusiones demonstrabiles tot sunt scie: ꝓbatur. nam habitus distinguit per obiecta: t ita scientia per scibilia: illa sunt cōclusiones demonstrabiles. ¶Item habitus innotescūt per actus respectiu diuersaꝝ cōclusionū sunt diuersi actus sciēdi spē. g̃ et habitus diuersi. ¶In oppositum ꝓbatur: tum quia illi actus sciendi sunt diuersi nō tm̄ nūero: quia sic distinguūtur actus sciēdi circa eādem conclusionē frequēter elicitī: dīa maioꝝ dīa numerali videť esse dīa specifica. Tum quia aliqd per cām cognoscere est aliqd scire ex diffinitione scire. ꝓmo posterioꝝ. g̃ cū alia demōstratio sit per quā huiusmodi cōclusio cognoscit t alia p quā illa videť q̄ aliud sit hoc scire ab illo: etiam spē: magis eñ differūt ille demonstrationes q̄z numero tm̄: qz sunt ex diuersis ꝓncipijs oīno. Et ista opinio ponit cōmunem complexū hīe habitū ꝓpriū. si ꝓncipiū est hēt intem. si cōclusio est. hēt ꝓpriā sciam.

Contra istam opinionem arguit: qz ꝑm ipsam geometria vel q̄ cūq; alia scia nō est vna nisi vnitate aggregatiōis ex multis habitib⁹ qđ videť cōtra intentionē Aꝝ. ex multis locis in ꝑo posterioꝝ. t. 2. ¶Item sic posset metaphyca t nāl' scia dici vna: qz aggregatione. incōueniēs est aūt q̄ tantā vnitatē habeāt inter se scie que ponunť simplr diuerse: quātaz habet vna istarum inter se.

Dicūt alij q̄ scia vna ē ꝑz spēz spā iſſimā q̄ ē circa subm vnū ad qđ plia attribuūť: q̄ cū h̄ hz vnā rōnē formalē cōsiderādi oīa q̄ cōsidat: t talin vna aīa ē vna nūero ex mltis actib⁹ itelligedi gñata: t ita vna est: sic̄ in vno appetitu ē vna tpantia: ꝑz ex mltis actib⁹ gñata: t in vna ſupficie vna albedo itēsa: ꝑz eēt successiue ab eodē: vel diuersis gñantib⁹ vnica trāsmutatiōe: vl diuersis trāsmutatiōib⁹ iducta. Quia tñ nō ē oīno sile: distinguūt q̄ qđā forme recipiētes magis t min⁹ ꝑm g̃duz pfectiōis: t cōpletōis sue iducūť vnica trāsmutatiōe vt albedo: vel plib⁹ actib⁹ cōformib⁹: vt tpantia: q̄dā aut plib⁹ diffōrmib⁹ vt scie in q̄z gnōne ponūt talē pcessuz: qz ꝑm rectū ordinē acgrēdi eas ex actu cōgscēdi ꝓnm primū talē scie: ꝑz ipa ꝑo gñari: t tūc hī totū eē illi⁹ habitus sciētifici ꝑz in g̃du ifimo: t tūc iste habitus dī esse itellect⁹ illi⁹ ꝓncipij. ¶Deinde cōgscēdo alia ꝓncipia idē habit⁹ q dī eē itell's illi⁹ ꝓncipij augeť t dī intell's plurīū ꝓncipioꝝ istoꝝ cognitoꝝ. ¶Et vltra ex ꝓncipijs deducēdo cōclones ampli⁹ augeť: t dī eē scia istaꝝ cōclusionū: sp tñ manēs idē habit⁹ ñ hñs dīaz nisi rōnis tm̄: sic̄ alie forme q̄ recipiūť intē sionē in quocūq; g̃du si stāt in illo nō hñt cōpositionē aliquā: qz in illo nō hñt dīam aliquā: vltra g̃dus iferiozes: q̄s vtualr ꝓnet nisi rōnis tm̄: t dīa rōnis ñ sufficit ad ꝓpōnē: nec obstat q̄ hi actus ex qb⁹ gñať t augeť habit⁹ videť q̄si differre spē: sic̄ intellectiōes diuersoꝝ ꝓncipioꝝ: vel diuersaꝝ cōclonū vel. q. gñe: sic̄ itellectiōes ꝓncipij t itellectio cōclōis: dīnt. n. act⁹ sic̄ dīnt obacognita: ꝑz habit⁹ vn⁹ ex oib⁹ ē gñatus: t ad sil'es act⁹ iclinās. ¶Hoc cōfrmať: qz ꝓnm pfecti⁹ cogscit: q̄n ex i⁹ cōclo deducit: nō aūt eēt ita nisi habit⁹ ꝓncipij intēderet. g̃ ali⁹ nō gñať: ꝑz ꝑexīs augeť. ¶Dicūt etiā q̄ talis habitus nō tm̄ intēdit ex cognitiōe diuersoꝝ ꝓncipioꝝ: vel cōclusionū: ꝑz etiā ex frequēti cōsideratiōe eiusdē: vt sic vnū ꝓnm magis cogscať illo habitu q̄z alib⁹: t vna cō⁹ q̄z alia qz frequēti⁹ cōsiderata: sp aūt ꝑz istos cognitio

ꝓz est ꝓncipiū ꝛ dispō cōgscēdi posteriꝰ si ue in ꝓncipijs inḗ se siue respectu ꝛcl'onū illā opinionē multiplr̄ ar

Contra guit. ℙrimo sic: actꝰ nāl'r est gñatuꝰ hitus ꝑm ustos p h̄ q nāl'r suaz filitudinē relingt in passo. differētū autē spē ꝑm ꝓpas rōnes agētū sūt diuerse filitudines reales. g̃ q̄zta est dīa actuū tāta et habituū. ℂ Cōfirmaḗ: q̄re. n. actꝰ differētes morales: vt tpantie ꝛ iustitie generant diuersos hitꝰ spḗ: nisi qz ꝑm ꝓpas rōnes specificas nāles filitudines iprimūt pocꝰ sil'r differētes: sic ꝛ ipi. g̃ vbi est cā eadē est idē effectꝰ: vñ videḗ sine rōne dictū q gdā habitꝰ tm̄ generāt ex actibus vniformibus: gdā ex diformibꝰ: poterit. n. aliqs ponere q nō est: nisi vna ⁊tus moral' q̄ g̃naḗ ex q̄cūq; actu: ꝛ deinde augeḗ nō tm̄ p actꝰ files sz etiā p diformes: sic h̄ ponit̄ de hitu scie ℳec poterit plus iprobari: vt videḗ illud de vnico hitu morali q̄z illud de hitu scié-
ca. 4. tifico. ℂ Itē. 2° sic. Arist. 6. ethi. distinguit intem a scia: sic̄ habitū arm spé: lz eiusdē generis ꝓpinquis q̄z sit alteꝝ eoꝝ cū opinione ꝛ prudētia: nūc aūt videḗ ēntialꝰ disperata q̄ sub eodē gñe ꝓpinqui ꝓtinēt. sicut albū ꝛ nigrū: q̄z albū ꝛ dulce. g̃ ipossibilꝰ videḗ q ide hitus sit itellectꝰ ꝛ scia q̄z sit itellectꝰ ꝛ opinio. ℂ Cōfirmaḗ illa rō verū inq̄tū euidēs natū ē causare habitū sui intellu cognitiuū. Sil'r aūt est alia rō euidētie i ꝓncipio ꝛ ꝛcl'one: qz i ꝓncipio ꝓpe se extremis in ꝛcl'one ꝓpter aliꝰ p discursum. g̃ ꝛc̄. ℂ Itē cū intellectu ꝓncipioꝝ aliquoꝝ ꝛ scia aliquaꝝ ꝛclusionū in geometria stat ignorātia alicuiꝰ ꝛclusionis eiusdē scie: nō tm̄ ignorātia negatiōis: sz etiaz dispōnis p falsigraphū g̃nataz: ipole ē aūt respectu eiusdē cōplexi sil'r in eodē intellu stare hitus oppositos. g̃ respectu ꝛclusionis ignorate nō h̄ hitus q sit scia eiꝰ ℂ Cō firmaḗ: qz q̄n ꝛcl'o ignorata adiscit̄: habitus oppositus ignorātie precedēti inducetur. g̃ ꝛc̄. ℂ Item sic cōfirmatur: quia videtur cōtradictio q ille habitus habeaḗ qui idem numero est respectu talis obiecti vt a. ꝛ tamē ex illo habitu nullus actus haberi posset circa a. nec etiam quantūcūq; imperfectus. patet aūt q circa conclusionez predictā ignorātam intellectus sic ignorans ex toto habitu scietiē quē habet: nullum potest habere actū sciēdi: imo nec debilissime opinandi: cuz firmiter teneat oppositū. ergo totus habitus quē habet nullo modo erit idem numero manens habitus illius cōclusionis. ℂ Item quarto arguit̄ sic. ex hitu intenso pōt aliqs pfectius agere circa qd̄cūq; obm: cuius est q̄z ex remisso. g̃ si adiscendo nouas conclusiones intenditur habitus prior poterit habens ipsum pfectius speculari qōlibet: respectu cuius ponitur esse habitus cuiꝰ est q̄z prius: ꝛ hic posse est necessariū quantū est ex parte habitus: sed cōsequēs est falsuz. possibile est eñ dum est in adiscendo conclusiones nouas q obliuiscaḗ alicuius prius scitu: aut minus perfecte sciat q̄z ante illas cōclusiones nouas sciuit: quādo istam prius scitam frequētius cōsideraut. hoc patz per experimentū: qui eñ adiscit secundū libzum geometrie dum ibi occupatur: negligit considerare cōclusiones primi saltem aliquas quibus nō vtitur. ℳunquid cum didicerit scām pfectius poterit speculari qualibz ꝛclusionē primi q̄z pus q̄ scdo ignorato frequēt ꝛcl'ones ꝑnū speculatur. ℂ Confirmaḗ ista ratio: quia ista positio ponit duplicē modū augendī habitum per actus similes:: ꝛ per diformes ℂ Per similes ponit q illud pfectius sciet̄ cuius sunt illi actus q̄z aliud circa qd̄ nō eliciunt̄ tot actus similes. ergo habituꝰ respiciēs frequēter hoc speculatū augetur sine augmento habitus respicientis illud raro speculatum: qd̄ est impossibile si idez esset. ℂ Item quinto sic. gradus impfectioꝝ in habitu siue habitus ꝑm istū gradum nō pōt esse causa gradus pfectionis: tūc. n. effectus excederet cām in pfectiōe: cognitio aūt ꝓncipij videḗ causa cognitionis cōclusionis: cum arguat Arist. primo posterioꝝ. ꝓpter qd̄ vnūquodq; ꝛc̄. Sed ꝓpter principia cognoscimus cōclusiones. ergo ꝛc̄. ℳaioz aūt non videtur vera nisi in causis efficientibus. ergo non est infimus gradus in habitu recto ordine generatus ille ꝑm quēm respicit primum principium: esset autem si esset vnus habitus principij ꝛ conclusionis ꝑm q istī ponūt. ℂ Si dicatur q gradus respiciens ꝑmuz

principiū est simpliciter pfectior gradu respiciēte aliq̄ posterius p̄cise sumpto: nō tñ illo posteriore gradu p̄m q̄ includit p̄iorem: est aūt cā p° modo tñ. ¶Contra. ħ est dictū istoꝝ: q̄ qlibꝫ gradus est simplex nō habēs p̄cedētes in se distinctos nisi ratione tñ. ergo ille gradus correspondēs vltime ꝯclusioni p̄m ppriā rationē illius gradus nō includit oēs p̄cedētes: sicut diceret de vltimo gradu albedinis: ille autē vltimus gradus p̄m ppriā rationē sui p̄incipij videt effectus p̄m ppriā eius rationē ꝛ in p̄mo includit: ꝛ nō ecōuerso. ¶Item in quacūq̄ qualitate sunt gradus differētes p̄m magis ꝛ minus: illi habēt ordinez essentialē q̄ a includit b. virtualit̄: ꝛ c. a. et sic vsq̄ ad supremū: hoc pz in albedine. p̄bat sic etiā: q̄ si nō sunt ordinati nihil vnū est ex illis. Sz in isto ħitu scie nō est dare tales gradus ordinatos respectu diuersoꝝ scibiliū. g̃ q̄ respicit diuersa scibilia nō sunt gradus eiusdē habitus: sed magis ħitus differētes. ¶Probatio minoris. multe ꝯclusiones geometrice sunt: quaꝝ vtra libet p̄t indifferēter sciri ante aliā. g̃ ille gradus q̄ respicit vnā illarū nō habet ordinē p se ad illū q̄ respicit aliaz. ¶Rñ°. q̄ gradus in habitu habēt ordinē: licet nō fit ordo obiectoꝝ. ¶Cōtra. oñis gradus habitus respicit qōlibet ꝓtentū sub p̄mo subiecto illi° ħitus: Iz p actū remissioꝛē vl̄ intēsioꝛē hic q̄lib̄ g̃dus p̄cise nō respicit qōcūq̄ obiectū p̄m quēcūq̄ actū. ¶Illō potest esse argumentū ad p̄incipale. ¶Si dicat q̄ gradus infimus nō respicit qōlibet sub p̄mo obiecto: sed tñ illud circa qō p̄t esse imperfectissima opatio. Exemplū de minimo caloꝛe respectu ſtupe. ¶Contra. saltē q̄tū cūq̄ detur infimū scibile. in illud p̄t ois gradus supioꝛ: sed nō ecōuerso. ¶Idem etiā argumentū ꝑbat multas esse prudentias: q̄ ꝓuenit habere rationez rectā circa materiā tempantie: nō habēdo circa materiā fortitudinis: ꝛ ecōuerso deducēdo ħ ex p̄incipijs primis: ꝛ nō illud. ¶Cōfirmatur: q̄ actus generatiui prudētie hui° ꝛ illius vident differre q̄tum actus generatiui diuersaꝝ artiū: vel magis ꝑter cōcordia prudētie cū appetitu. ¶Ad istas rationes licet possent dari aliq̄ euasiones distinguendo de habitu: vt est in tali ꝛ tali gradu: ꝛ vt est in tali gradu nō est ħitus talis obiecti: sed vt in talibus quas euasiones pscrutari causa brēuitatis omitto. ¶Non videt tñ quō ad eas saltem eaꝝ aliquas possit rationabiliter rñderi: nam oporteret respondentē negare ꝓpones vles de habitibus sumptas: q̄ in oibus alijs habitibus sunt cōcesse: ꝛ tales negādo nō inferēdo instātiam: nisi in ꝓposito videt esse irrationabiliter pterire ex. 8°. topicoꝝ. Aliter enī viderētur posse negari tales vles in alijs ħitibus: ꝛ deficeret ꝓpones qbus distinctio quoꝝūcūq̄ habituū ꝑbaret: sic pz in ꝛfirmatiōe p̄me rōnis supra: nisi dicas. ħ placet eas negare. ibi non. ¶Qō adducit ꝓ ꝛfirmatiōe huius opinionis q̄ p̄incipiū magis cognoscit q̄ cōclusio ex ipo deducitur. ħ si vez est nō ꝯcludit q̄ non fit alt° habitus cōclusionis. nam licet sit alius habitus. tñ p̄incipiū intendit ꝑter speculationē p̄incipij in se: q̄ tunc est intensioꝛ cōter q̄ cōclusio ex illo deducit: q̄z q̄ in se cōsiderat sine ordine ad qōcunq̄ aliud. ¶Qō aūt in principio dicit q̄ vna sciētia est vnius generis subiecti p̄m vnā rationez considerādi: ꝛ accipit ex posterioꝛib° quō sit intelligendū; tam patebit.

Inter dictas ergo opi

nones quodāmō mediādo p̄t dici q̄ cū habitus intellect° sit qualitas q̄dam generata ꝛ firmata ex frequēti ꝛsideratiōe vel vnica: pfecta q̄nq̄ etiam ad cōsimilē inclinans intellectū respectu cōplexi speculandi duplex p̄t poni habitus. vnus ppꝛius qui formalr inclinat ad speculationē eius tanq̄ nālis silitudo ex eius ꝛsideratione derelicta. Alius cōis q̄ virtualr inclinat ad spēculationē eius iclinādo formalr ad speculationē alterius in quo tale cōplexū virtualiter ꝛtinet. ¶Primo mō p̄t cōcedi prima opinio q̄t scibilia tot scientie. p̄m q̄ rationes cōtra secūdā opinionē adducte ostendunt. 2° mō p̄t esse vnus habitus respectu multoꝝ cōplexoꝝ: cū enī cōclusiones sint in p̄incipijs virtualiter: ꝛ p̄incipia virtualiter in subo. nam subm virtualr includit p̄dicatū in principijs primis. ꝛ hoc essentialr si sint p se p̄mo modo. vel virtua-

liter si sint p se scdo modo. segtur q in subiecto incõplexo qdditatiue cognito virtualiter cõtineant pncipia et cõclusiones de tali subo: ac si tota noticia q de ipso subo nata est haberi: et etiã vlterius q nata ẽ haberi de alijs p rõnem eius siue sint inferiora ꝓtenta sub ipo: siue sint alia attributa ad ipm tanq̃ ad primũ. g̃ hitus inclinãs formaliter ad speculandũ tale subm ꝑm rationẽ qdditatiuã: inclinat virtualr ad oĩa cõplexa ꝑdicta: sz primo ad cogda de ipso subo: p se aũt sed nõ ꝑmo ad cognoscẽda de illis alijs p rationẽ eius. et ita respectu oium istoꝝ est vnus hitus virtualis. ¶ Pzi ma g̃ distictio scientiaꝝ ꝑm ꝓclusiones scitas põt esse ꝑm spẽs spalissimas. Sed ista q est ꝑm subm virtualr ꝓtinẽs põt poni distinctio ꝑm gña prima. sic intelligẽdo q in vna noticia subiecti oẽs scie primo modo dicte virtualr ꝓtente sunt vnius gñis tm̃: sed noticia ꝓtinens est vna spẽs: sicut et subm cuius est: hoc mõ põt intelligi illud: vnius gñis. s. subti est vna scia vel vna spẽs et tũc est scia virtualr nõ formalr: qz est incõplexa notitia et incõplexi: vel si scia accipiat formalr: tunc nõ debet intelligi vna spẽs spalissima: sed genere ꝓpinquo. vltra sciaz scdo modo dictã est minor vnitas scientie q est respectu multoꝝ verοꝝ cõplexoꝝ ad q̃ nõ inclinat virtualr vnus hitus subiecti: nec ꝑmo nec p se: vt in scdo mõ sz tm̃ in potẽtia: et in vlt: sicut hitus inclinãs formalr ad ꝓsiderandũ aliqõ subm cõe inclinat ad cõsiderandũ ꝓpria inferioꝝ de ipsis tm̃ in vlt: q valet. sciẽda sunt p ꝓpas rationes inferioꝝ. nõ p naturã cõis: et ista vnitas minima põt dici vnitas gñis remoti: intelligẽdo sili modo: vt expositũ est in secũdo modo ὁ scia virtualr q est vna spẽs: sed scie oẽs formalr. in illa virtualr cõtente sunt tm̃ vno genere remoto.

Secũdo videndũ est quõ accipiẽda sit scia speculatiua q hic diuidit. vbi scienduꝝ q itelligendũ est hic ꝑmo de scia speculatiua reali. s. q ꝓsiderat intẽtiones ꝑmas abstractas a singularibus realibus et dictas de illis in qd p qõ excludit logica q est de secũdis intẽtionibus q de nulla re ꝑme intẽtionis ꝑdicaf in quid. ¶ Secũdo intelligendũ est de speculatiua scia stricte sumpta: q. s. ex natura sui et subiecti ordinaf tanq̃ ad finẽ ad sciri tm̃: nõ aũt ad sciri directiuũ in aliq̃ opatione q nõ est eẽntialr speculatio: p qõ excludit moralis q large est speculatiua: vt dicet respondẽdo ad secundũ argumẽtũ. ¶ Tertio intelligendũ est de speculatiua poti acgri ab hoie ex nãli lumine intellectus. s. ex ꝑncipijs cognitis via sensus: qz cognitio nra oritur a sensu. ꝑmo posteriorũ p qõ excluditur speculatiua cognitio de substãtijs sepatis quantũ ad ꝓpria ipsarũ: vt dicet rñdendo ad quartũ argumentũ. T.c.1.

His visis ad questionẽ dicendũ est: q scia speculatiua cũ triplici determiatione predicta sumpta sufficiẽter ab Arist. diuidit: et hoc ꝑmaria diuisione: q. s. est imediate ꝓtenta sub diuiso. qõ ostendit sic. qz talis diuisio non põt esse in sciẽtias habẽtes vnitatẽ ꝑmo modo qz iste sunt spẽs spalissime et remotissime a diuiso. g̃ oz q sit in hñtes vnitatatẽ scdo modo vel tertio: sed istaꝝ vnitatũ vtraq; corrũdet vnitate subiecti virtualr ꝓtinẽtis totã sciam: vt dictũ est prius. g̃ ꝑm distinctionẽ taliũ subiectoꝝ cõcludit talis diuisio sciaꝝ: sed talia suba ꝑma speculabilia ꝓprie realia: de qbus possunt aliq̃ sciri via sensus: sunt tm̃ .3. g̃ tm̃ .3. scie speculatiue ꝓprie et reales: et nãliter scibiles. minor ostẽdit sic. ab oĩbus speculabilib⁹ realib⁹ põt vnũ cõe. s. ens abstrahi de cui⁹ cõitate alibi dictũ est: hoc cõmune hẽt ꝓprias passiones ꝑm pbm. 4° metaphyce: cuiusmodi sunt oia trãscẽdentia denoiatiua vt bonũ vnũ verũ actus et potẽtia tc̃. g̃ de ente est aliq̃ scia possibilis q̃ztũ ad tales passiões: et est necessaria: qz cognitio nra ꝓcedit a cõibus ad ꝓpria ex ꝑmo phycoꝝ. ens aũt est obm reale: qõ pz: qz de rebus dr in qd: et est obm ꝓprie speculabile: qz circa ens inq̃ztũ ens nõ est nata esse speculatio directiua in alia opatione a speculatiõe: et passiones eius ex ꝑncipijs cognoscibilib⁹ via sensus de ipso ostendi possunt. g̃ habem⁹ vnũ subm ꝑmũ qõ habet oẽs cõditiones ꝑdictas. et sic pz vna pars minoris. ¶ Tertius: quia hitus ꝓpriοꝝ in vlt nõ est respectu ꝓpriοꝝ in inferioribus sub illo vlt nisi in potẽtia tm̃: et ꝑm qd ad hoc q intel T.c.5 T.c.3. et inde.

lectus circa alia speculatiua pficiat oz inferius descendere querendo suba specialia sub ente aute prima diuidentia accurrut. dece generalissima: de quibus ex principijs notis via sensus non sunt alie passiones demonstrabiles: nisi transcendentes ergo nullum illoz est subiectum alterius scientie a metaphysica: cuius tamen nullu istoz est subiectu primu: sicut nec homo licet immediatus insit substatie qz hoi passio que primo ineest enti: q si oportet vlterius diuidere ad inueniendu subiectum alicuius scientie no oportet procedere diuidendo aliqd genus accidentis: nam quodlibet istoz: t quelibet species cuiuslibz eorum in aliqua specie substatie virtualr cotinetur mediate vel imediate. t ita quodcuqz istoz poneret pro subiecto: licet forte haberet aliqua passione de se scibile. non esset tame primu subiectu. ergo nec penes aliqd illorum accipietur distinctio prima scientiaru. ergo oportet diuidere precise substantia vt subiectu habeatur primu scientie alterius a metaphyca diuisa aut substantia ponitur alterum membru. s. incorporea ad metaphysicu pertinere: t hoc propter hanc rationem: quia eiusde est considerare genus aliquod t primu cotentuz sub illo substatia incorporea prior est sub substantia. ¶Sed hec ratio videtur deficere Tum quia scientia de diuiso equaliter videtur se habere ad vtruqz diuidens. ergo si est de vno sub ppria ratione t de altero Tum quia falsum supponit q metaphica est de substantia primo: qd no est ve: sed tm modo inquatu ens. t sic accidit considerationi eius quid pfectius participet ratione substantie. Ideo est alia ratio quare substatia separata ad metaphysicu pertinet sm q Az. ponit in littera ipsam pertinere: quia vz. si habeat ppias passiones sibi primo inherentes: no tamen nobis scibiles via sensus: sed sic sunt sole passiones entis de ipsa note. vnde verum est q ipsa est subiectum secunde scientie speculatiue polis intellectu cognoscetu ipsam sub ppria ratione: sed non nobis. ¶Restat ergo substantia corporea cui absolute cosiderate ineest primo quantitas cotinua: t sm aliquos discreta: t mediate quatitate oia que quatitate consequutur vt relationes fundate sup quantitate t qualitates quarte speciei. Et iste passiones sunt de ipsa cognoscibiles ex principijs notis via sensus: ergo ipsa potest esse. t est scietie speculatiue subm polis nobis alterius a metaphysica. t hec vocat mathematica: q licet dicatur de quato vel quatitate: qz no multum mathematica comparat quatitate ad substantia corporea: tm subiectu primu virtute continens omnia est suba corpea. ¶Ulterius eade suba corporea non tracta ad inferius. sed alio modo cosiderata. s. in qtum habens forma que est principiu determinate opationis t motus t getis habet multas passiones sic sibi inherentes t scibiles per viam sensus: ergo quo ad illas erit alia speculatiua q dicit physica siue naturalis. Preter istas non pot inueniri alia scietia speculatiua: q non sub aliqua istaz cotineat: puta si sit de aliqua suba inferiori: vel in aliqua istaz includat: puta si sit de aliquo accidente. g sunt tantu iste tres pmo diuidentes speculatiua sciaz penes tria suba habetia additiones supius expressas. ¶Intelligendu est g ex dictis q si scia diuidat penes obm qualis est prima diuisio eius vt dictu est: qr differetie specifice sunt ignote: q sic poterit diuisio procedere. Scientia alia est de conceptu cossimo per se passiones hnte. s. de ente: t alia d conceptu minus coi pmo passiones hnte: t p pmo excludit oe accns: intelligendo sic q pmo hns passiones no sit passio alteri⁹. ¶Ulteri⁹ 2m membru subdiuidit in sciam de suba incorporea q no est nobis polis p nuc: t in scientia de substatia corpea. ¶Tertia diuisione 2m membru subdiuidit in sciam de suba corporea inquatuz sic t sic cosiderat. Ilo g qlibet membru dicte diuisionis eq vnu sed metataphyca in q pmo stat diuisio: est vna vnitate generis primi no habes sub se nisi spes specialissimas. vn est vna scdo mo. Mathematica siue physica in q in. 3. gradu stat diuisio est vna tm vnitate gnis remoti. t 3⁹ mo: q qz vtraq in plures descedit hntes vnitate scdo mo. ¶Contra. vnitas hitus est ab obiecto. g a magis vno maioz vnitas: minus comune est magis vnum. ¶Rn⁹. t si cotius sit min⁹ vnu in re. t ma-

gis diuersificatū q̄z minus cōmune: tñ est eque vnū intelligibile: q̄ ita vnico ⁊ simplici actu intelligendi intelligit aial: sicut hō ⁊ ita ꝓprius habitus vtriusq; est eque vnus in se: sed hitus diuersi in isto vno cō tenti virtualiter nō habebūt equalē vnitatem nisi in isto vno equaliʒ includant: nā habent vnitatē ex hoc q̄ includūtur: non aūt equaliʒ includit corpus phyſicū. oēs ꝯclusiones scie nālis: ⁊ ens oēs ꝯclusiones metaphyſice: q̄ ens includit istas scdo mō. corpus phyſicū istas nō nisi 3° mō. ¶Ex ista distinctione penes ſuba ꝑma pz causa illius distinctiōis quā Aʒ. ponit in lra. l. penes modos diffiniēdi. Ideo enī metaphyſicus diffiniēdo oīno abſtrahit a materia: q̄ sicut ens q̄ ꝓmo ꝯsiderat. ita et q̄libet inquantū sub eius cōsideratiōe cadit: nō includit materiā ſm q̄ vult Auic. 1°. metaphyce. ¶Mathematica vō: q̄ considerat substantiā corpoream sub tali cōceptu ſm quē includit ꝓncipia ꝓpria quātitatis ⁊ ita necessario reqrit materiā: licet nō vt principiū potētiale siue mobile. ideo mathematicus sic diffinit q̄ materiā nō inquā tum principiū motus. ¶Phyſica vero cōsiderat substam corpoream inquātū in ꝯceptu quē de corpore habet includunt principia motus ⁊ opationis. ideo per materiaʒ sic diffinit. non q̄ motū ponat in diffinitiōe: q̄ ille est passio apud eū: sed materiā ſm considerationē cōtractā ſm quā est principium motus.

Assignantur ⁊ alie di

stinctiones ista ʒ: q̄ metaphyca est circa maxime intelligibilia et mathematica circa imaginabilia: nālis circa ſenſibilia q̄ intelligit ſm quandā appropriationē. ¶Dis enī scia est circa intelligibilia: ſʒ metaphyſicalia nec in vli: nec in ꝑticulari sunt ꝓprie ſenſibilia: sicut nec entitas nec vnitas nec ista entitas vel vnitas: licet ex ſenſibꝰ cognoſcant. ¶De ca in ſingularibꝰ ⁊ naturalia sunt imaginabilia: sed mathematica nō sunt ſenſibilia primo: licet p se. Naturalia primo licet non motus nec q̄ies.

Alia assignatur distin

ctio penes gradus certitudinis. Sed nec precedēs multū pro bat: nec ista: q̄ quelibet est ex principijs necessarijs. ⁊ ad cōclusiones necessarias.

Ad primū argumētuz

de logica licet posset dici q̄ logica est practica: q̄ nō est tm̄ ꝓpter ſcire ꝓprium: ſed ꝓpter ſcire directiuū in aliquo actu: q̄ eī intellectus in actu ꝓprio discurſiuo potest errare: idiget habitu directiuo prius q̄z dirigat in alijs ſm Boetiū ſup Porphyriū. ideo logica pōt dici prima practica iuenta extendēdo nr̄ quia tñ iste est actus in quo dirigit nō est nisi ſpeculatio. tō logica ꝑhe nō est practica. nō est enī finis eius veritas confeſſe ſe habens appetitui recto: q̄ veritas est finis practice. ex. 6. ethico ʒ. ca°. 3. ¶Tūc dicendū est q̄ nō est ſpeculatiua realis q̄ ſola hic diuidit. ¶Ad 2m̄ de ethica. rñſio. ois habitus cognitiuus circa obiectū opabile ex natura rei ⁊ obiecti est directiuus in opatione: licet nō ex vſu habētis: ſʒ aliquis habitus est directiuus incompleter: ⁊ quaſi a remotiori: sicut qui est circa magis vlia: aligs magis pfecte ⁊ de ꝓpinquo: sic̄ q̄ est circa magis ꝑticularia. Actus enī fit circa ſingularia. vñ expiētia magis dirigit in opando q̄z ars sine expientia. ꝓ° meta. ⁊ sic habitus incōplete dirigēs cōpatiue: ⁊ large pōt dici ſpeculatiuus. q̄ ex se nō ſufficit ad dirigēdū sine ꝑticulari determinate ⁊ applicāte. ⁊ sic posset moralis scientia dici ſpeculatiua: sed nō ꝓprie ⁊ ſtricte: sic̄ hic ſumit ſpeculatiua. ¶Itez cū arguitur ex diffinitione prudētie. ¶Rño. illa diffinitio debet intelligi dē rōne agibilū. i. directiua circa agibilia pfecte ⁊ imediate ⁊ in ꝑticulari: ſed ſcia moralis ē alio modo reſpectu agibilū: ſ. in vli ⁊ insufficiens ex se ad dirigendū circa ista. ¶Contra tunc ꝑhus. 6. ethico ʒ insufficienter enumerat hitus cognitiuus: q̄ moralis ſcia ſub nullo eoʒ quos ibi ponit: videtur cōtineri. ca. 4. ¶Rño. q̄ poneret q̄ hitus idē est ſed tm̄ differēs ſm magis ⁊ minus ille q̄ dirigit in vli: ⁊ q̄ in ꝑticulari: posset dicere q̄ ꝑhs ibi ſub prudētia cōprehēdit ſcientiā moralem tanq̄z impfectū ſub pfecto: idem tñ sūt in eſſentia: ⁊ cōuenientius ibi posuit habitum pfectū q̄z impfectū: q̄ pfectus est magis

ꝯis virtus intellectus: de qua virtute intelligibili ibi intēdit. ¶ Alius qui ponit q̄ habitus sit practicus ex rōne formali obiecti qō est opabile. nō tm̄ intellectus est practicus: nisi ad considerandū motus ex appetitu finis: ⁊ considerationē suā ordinās ad opus: sed cum hoc dr̄et: vt videt̄ inuere q̄ phūs ibi distinguit habitus intellectus speculatiui ⁊ practici: q̄ dicit Aꝝ. mētis speculatiue ⁊ practice: mens sumit̄ p intellectu: ⁊ tunc haberet dicere q̄ scia mozalis licet sit habitus practicus: est tm̄ intellectus speculatiui. ⁊ hoc expresse dicit sic opinās q̄ alius est habiᵗ ille qui est tm̄ practicus: ⁊ tm̄ est intellectus speculatiui: q habitus respicit opabile in vli: ⁊ alius ille q respicit opabile in particulari: ⁊ est intellectus practici. ¶ Scōm hanc opinionē videt̄ esse dicēdum q̄ scia mozalis cōtinetur sub scientia quā Aꝝ. ponit ibi habitū intellectus speculatiui. ¶ Ad tertū dicendū q̄ falsum assumit q̄ quātitas sit subm mathematice: sicut dictū est in solutione questionis: q̄ tm̄ quātitas nō ostendit̄ inesse substātie cozpozee: sed. q. mᵐ supponit̄: ⁊ de suba cozpozea nō ostendit̄ aliqd in mathematica: nisi p naturā quātitatis tanq̄ prime passionis. ideo videt̄ esse. q. ratio ꝓpria subiecti illius scie: ⁊ quasi ponitur subiectū: licz sit ibi passio: q̄ includit̄ in subo priori: vt ibi dictū est. ¶ Quare aūt hoc modo de substantia cozpea est scia specialis per rationē quātitatis: vt prime passionis eius: ⁊ nō sic de alijs accidētibus. Ratio est q̄ q̄ztatez cōsequūtur multa q̄ p ipsam insunt subiecto eius: ⁊ p ipaz de illo sunt scibilia ex pncipijs notis via sensus: nō sic p alia genera accidentiū: tm̄ qualitas quantū ad tres ꝑmas spēs: aut saltē quantū ad tertiā spēz quasi simili mō pōt poni se habere in scia naturali. nisi q̄ in illa scia q̄ztas aliq̄ mō cōsideratur nō absolute: sed vt cōtracta. ex scōo physicoꝝ. ¶ Considerat etiam forma substātialis determinata q̄ est pncipiū determinatiōis quātitatis ex. 2°. de aīa: omni natura constantiū tē. ⁊ etiā qualitatū naturaliū: ita q̄ mathematicus p rationē substātie cozpee: siue in cōi siue in particulari q. nihil ostēdit: sed oīa per rationē quātitatis q̄ est prima passio. naturalis aūt p rationem subē habētis formā determinatā substantialē que est vere natura siue in vli siue in pticulari consideret̄ tanq̄ per primū mediū si esset̄ ppter qd tradita haberet ostendere determinatā q̄ztatē de tali suba: ⁊ etiā qualitatē tertie spēi: ⁊ per istas duas passiones primas: quaꝝ neutra alteram ostēdit: licet habeāt ordinē inherēdo subē cozpozee ostenderent̄ oēs passiones posteriozes de suba naturali. vnde valde incōuenienter videt̄ mobile poni formalis ratio subiecti in physica cū sit passio remota valde. prius enim supponit̄ q̄ suba sit quāta quātitate determinata: q̄z q̄ sit mobilis ꝑm q̄ztatē: q̄ quātitas in cōi abstrahit motu: prius etiā q̄ sit qualis qualitate tertie speciei q̄z ostēdatur mobilis ꝑm qualitatē: q̄ in ista sola spē est motᵒ alteratiōis ex. 7. physicoꝝ. prius etiā q̄z ostendat cozpus esse mobile localiter: ostendit̄ habere vbi determinatū: qō presupponit q̄ztatem determinatā: ⁊ silr qualitatē. si accipiatur vbi determinatū q̄ztum ad differentiā certaz positionis: q̄ talis determinatio sequitur qualitatē naturalē: vt grauitatē deorsum: leuitatē sursum vel neutralitatē p quā intelligit̄ qualitas celestis ignota ⁊ p prius vbi celoꝝ. ¶ Intellige ista prius ostēdi esse quāta qualia: ⁊ vbi cum actu vel aptitudine. sic em̄ intelligēde sunt cōclusiones demonstrationū: nō de actuali existētia. Q. si dicat̄ suba naturalis: quedā est generabilis ⁊ cozruptibilis inquātuz habet talem formā substantialē: ⁊ est quedā ingenerabilis ⁊ incozruptibil'. q̄ habet talē. ita q̄ ista mutatio nō videtur presupponere aliud ostensum de suba. ¶ Rño: tm̄ ipa est passio: ⁊ ostendit̄ per ꝓpriā rationē subiecti. Similiter pōt aliter dici: q̄ phi nō concluserūt substantiā cozruptibilē: nisi esset alterabilis a ꝓpriis dispositionibus. ⁊ ita in fine alterationis cozruptibil'. Sic ergo posset dici q̄ generabile ꝑsupponit oīdi q̄ sit alterabile. Sed hoc nō est verum. nisi nobis q̄ precedimus a posteriori in naturalibus demonstrādo q̄ in re prius inest esse generabile. ideo detur prima responsio. Sed si dicatur. ideo scientia naturalis est de mobili: q̄ considerat passiones que sunt extra essentiam subē: ⁊ vere accidētia

T.c.16.⁊ inde.
T.c.41.
T.c.14.⁊ inde.

eius ꝑm que subiectuꝫ est mobile. ¶Metaphysica non ficꝫ vnitas non est vere accidens entis. hoc non videf valere: qꝛ sic mathematica esset de mobili. Similiter ꝑ si aliqd ꝓcludit nō cōcludit mobile esse rationē subiecti: sed passionē aliquā: sed nec hoc ꝓcludit: qꝛ imobiliter se habet ad ꝓprias passiones. ¶Contra. quō ergo saluabiſ. Ax. q. videtur dicere in lra. q in ratione naturaliū cadit motus. Et Auicē. ꝓmo metaphyce. q ē de ente mobili: ⁊ multa dicta filia naturaliū iueniunf. ¶Rño. mobile signat aptitudinē ad motū: q̄ aptitudo ſi intelligaf remota ineſt ſube phyſice ex ꝓncipijs ꝓprijs ſubſtātialibus. itaq; per iſtam determinationē nō ponif motꝰ quōcūq; ſūptus ꝓpria ratio formalis ſubiecti phyce: ſed tm̄ contrahif corpus ad cōſiderationē ſui: quantū ad prima ꝓncipia ꝓpria inquantū ꝓncipiāt motū. ⁊ ſic excluditur ꝓſideratio corpis ptinens ad mathematicā. ¶Ad quartā rationē ptz ex ꝓdictis in corpore queſtiōis. ¶Ad. 5. dictū eſt ſup primū metaphyce. q. 8. ⁊ obiſum eſt q añs aſſumptū eſt falſum. ¶Ad textū Ax. rño eius: qđ qd eſt nō eſt demonſtratio: ſicut nec in alia ſcia ita nec in metaphyca: ſz alie ſcie qcquid eſt ſui ſubiecti ſupponūt ex ſenſu: ſi tm̄ ꝓfuſam cognitionē illius qddam̄tis regrunt. puta ad ſciendū binariū eſſe parem: ſufficit q̄libet cognitio ꝓfuſa de binario accepta a ſenſu: cū qua etiā ſtat ignorantia an binarius ſit ſubſtātia vel accñs: q̄ſtitas aut qualitas aut alitūde accipiūt. i. a metaphyco ſi diſtinctā eius notitiā regrūt. puta nō ſcief q hō eſt aīal pfectiſſimū ſine notitia ſubiecti: an ſit ſuba vel accñs: ⁊ ſic ꝓcedendo. ⁊ hoc aliquo mō accipif a metaphyſico: qui metaphyſicus de iſto qđ quid eſt diſtincte cognoſcēdo rationē facit: put poſſibile eſt rationē fieri ad qđ qd eſt ingrendū. Cum em̄ talis ratio ſit via diuiſiua ex ſecūdo poſterioꝝ: que debet incipere a cōmuniſſimis que certum eſt ineſſe illi: cuius quid querif: quatenus iſta cōmuniſſima a metaphyſico ꝓſiderantur eatenus metaphyſicus iuuat ad faciendū rationē de qđ quid eſt ſubiectoꝝ ſpecialiū ⁊ etiā quatenus diuidens in proceſſu ſuo dirigitur per quedā principia metaphyſicalia cōmunia: vt de quolibet affirmatio vel negatio. ¶Contra illud metaphyſica non videtur neceſſaria gn̄ qcūq; alius artifex vtens logica: cuius vſus eſt cōmunis etiā metaphyce poſſit quid ſui ſubiecti ingrere: ¶Rño. in tali ingſtione nullus artifex eſt: qꝛ iſta inueſtigatio ꝓcedit omnez ꝓceſſum ſcie que eſt per demonſtrationē ſuppoſito q gd eſt ſubiecti ſiue ꝓfuſo ſiue diſtincto: ſed in diuidēdo qđ realitatis eſt metaphyſici eſt: qđ ꝓceſſus rationis logici eſt. ¶Cōtra. ſi ꝓcedatur p ꝓceptus reales ad metaphyſicū nō p ectātes: vt p ꝓceptū corporis anteq̄ diuidēdo habeaf gd ſubiecti: nungd talis eſt in ꝓcedendo mathematicus ſeu naturalis. ¶Rñſio ꝑdicamētū dictū in quid naturaliter: notius eſt de ſubo q̄ quecūq; paſſio: ſz nō nobis. Ideo ſi ordine naturalis notitie ꝓcederet diuidens nihil faceret niſi abiceret diſcōueniens: ⁊ acciperet ꝓueniēs: Sed q ſibi notitiam acquirit ex aliqua paſſione nota via ſenſus: vnū abiicit: aliud aſſumit vel ex aliqbus ꝓpōnibus ſibi alitūde notis: ⁊ quatenus illis vtitur talis artifex eſt ad quē ille ſpectant: licet impfecte ſit talis. oīs aūt inueſtigans quid p diuiſionē etiam ſi nō per oīa intermedia procedat metaphyſicis vti oportet. Nullus eſt itaq; particularis ſciens precīſe: puta elementicus ſiue lapidicus: ſeu plāticus niſi qui precīſe confuſaz notitiā ſubiecti accipit ex ſenſu. ⁊ iſto ſuppoſito paſſiones oſtendit illi ineſſe quas ex tali eius notitia poteſt de ea oſtendere ⁊ licet talis ſit pfectus plancticus vel plantiſta: eſt tamen impfectus ſciens: quia etiā plantam impfecte nouit: pōt em̄ ignorare an ſit ſuba: etiaz nō conſiderare an ſit ens ſi nuuq̄ conceptū entis ab illo abſtraxit. ⁊ hoc intellige niſi in demonſtrādo vtatur aliquibus ꝓncipijs cōmunibus: pro quorum intellectu oporteret cōceptus cōmunes abſtrahere. Ex his patet q cum alicuius cognoſcibilis eſſentialioꝝ ſit illa cognitio que eſt in ꝑticulari licet magis confuſe q̄ que eſt eius in vlī: tm̄ potens applicari ad ipm̄ in particulari ⁊ deſtincte: ⁊ de quo cūq; ſubiecto ſpāli prima cognitio habeaf in ſcia ꝓpa de ipo. 2ª aūt i metaphyca eēntialius cognoſcit quelz ſciētia ſpecialis gd

T.c.2.

ppriꝫ subiecti q̃ꝫ metaphysicus. metaphysicus etiam fine ista pfectus est particularis fine illa nihil scit: nĩ applicando metaphysicam ad noticiã confusam: potest perfectior haberi de subiecto q̃ꝫ habet particularis inquantũ talis: sic exposita videt littera. Arist. ¶ Hic nota ordinem intellectus nostri intelligẽdo quõ confusum sensibile ꝓmo intelligit: ⁊ in illo imperceptecõmunissima. Deinde illa cõmunissima p̃cipit ⁊ destincta notitia. Deinde particularia distincte. ita q̃ metaphysica prima: q̃ est circa confusissima cognoscibilia ⁊ imperceptа ⁊ vltima q̃tum ad distinctam notitiaꝫ potest sequi alias confusas: sed non distinctas. ¶ Ad sextuꝫ. quãtitas est subiectum remotũ respectu passionũ metaphysicarum que sunt primo entis. Ens autez absolute sumpta prima passio corporis: vt est subiectũ in mathematica: contracta aũt est passio corporis: vt est subiectũ physice primo istoruꝫ modorũ non est cura quid ad quã scientiã pertineat: quia sic lapis et albedo considerãtur in metaphysica. secũdo autem modo ⁊ tertio licet sit distinctio sufficiens ꝓpter absolutam rationez ⁊ cõtractam: tamen si nulla esset si possibile esset eandem passionem primo inesse diuersis subiectis primis: adhuc distinguerentur scientie: quia causaliter earum distinctio est ex subiectis non autem ex passionibus: illud tamen suppositũ non est possibile: quia passio diuersorum per se est alicuius primo cõmunis.

Alterius est sciendũ

ADDI q̃ quãdo aliq̃ genus remotuꝫ diuiditur prima diuisione nõ statim diuiditur in genera proxima speciebus specialissimis: sicut patet in omni p̃dicamẽto: qñ ergo sciã que est gen⁹ valde cõmune: vt pz aliqualr ex dictis primo diuidit nec diuidit in scias primo modo dictas que sunt specialissime nec secundo modo que sunt genera proxima specialissimis: nam forte secũdo modo tot sunt scientie quot species specialissime habentes aliquas proprias passiones nam de qualibet tali est aliq̃ principium vt predicando q̃ quid est eius de ipsa: et aliqua conclusio: vt ostendendo propriã passionem eius de ipsa. Restat ergo preter duos modos dictos adhuc alium ingrere quo scientia sit in se aliquo modo vna: licet minus vna q̃ꝫ modis predictis: ⁊ ab istis distincta maiori distinctione q̃ꝫ distinguantur inter se predicte. semp enim accẽdendo occurrit communius in se minus vnum. et ab alio forte magis distinctum. ¶ Sciendum ergo q̃ vltra secundũ gradum viderentur posse duo gradus assignari. primus quando subiectum continens multorum principiorum ⁊ conclusionum veritatem est aliquid cõmune ad multa inferiora de quibus passiones prime talis cõmunis ostenderentur per naturam illius cõmunis: ⁊ quanto cõmunius: tanto minus vnum. Et tunc habitus inclinans formaliter ad speculandum tale cõmune virtualiter inclinaret. primo ad speculandũ principia ⁊ conclusiones de ipso cõmuni: per se autem non primo ad speculandum eadem de inferioribus: ita q̃ omnes veritates siue de illo primo cõmuni siue eorundem predicatorũ de inferioribus dicerentur pertinere ad vnam scientiam: vnam quidem genere magis remoto: q̃ꝫ in secundo gradu propter minorem conuenientiam scitorum per se: sed nõ primo propter minorem vnitatem habitus virtualiter continẽtis illa scita: sicut et obiectum illius habitus est minus vnuꝫ. Alius gradus videretur esse quando preterdicta in gradu precedẽti cognita de inferioribus per naturã cõis etiam ꝓpria inferiorũ de ipsis cognoscerent: ⁊ omnia illa dicerent esse vnius scientie ꝓpter vnum genus subiectũ: cuius habitus formalis virtualiter inclinat ad alia oia vera de ipo ꝓmo ⁊ p se tm̃: ad oia vera de inferioribus p naturã ei⁹: q̃ꝫ ad vera de inferioribus per naturã ꝓpriã ipoꝝ nõ inclinat nec per se nec primo: sed tm̃ in vli ⁊ in potentia: ex qua inclinatione nunq̃ põt sufficiẽter acquiri actus: sicut potuit in gradu p̃cedenti Sic ergo viderentur quatuor gradus in vnitate habitus scientifici. ꝑmus q̃ est tm̃ vnius cõplexi: vt hõ est risibilis. secũdus istorũ habituum ꝓpriorũ qui sunt respectu multoꝝ inclusorũ in vna specie specialissima: vt hõ est risibilis. hõ est bipes ⁊c.

conclusionū ⁊ ꝑncipioꝝ de hoīe. tertius istoꝝ habituū ⁊ ꝑncipioꝝ ꝓpriorꝝ qui sūt respectu multoꝝ inclusoꝝ in vno cōmuni ⁊ per ipm inferioribus cōuenientiū: vt si in scia de animali esset hic p ꝑncipio. aial habet aiam sensitiuā. ꝓ cōclusione. aial habet organa sentiendi: aial habet appetitum sensitiuū ⁊c. conclusionū omniū que per naturā aialis de singulis aialib⁹ ostēdunt. 4⁰ istoꝝ habituū ꝓpriorꝝ q sunt respectu multoꝝ inclusoꝝ in vno cōmuni: ⁊ ipm cōuenientiū inferioribus: ⁊ etiā ꝓ priorꝝ inclusoꝝ in illis inferioribus vt aial dicat subiectū sciētie in qua omnia cognoscerent siue de aiali in vñ ꝑmo cognoscibilia ⁊ de spēbus eius p se: siue etiā de speciebus ꝑmo. Et vltra istuz gradū nō videtur gradus vnitatis possibilis in scientia. nam qñ ponit scia de vno ꝑmo ad qđ alia attribuūtur videt ꝓnere ad tertiū gradū nam illud primū nō tm in vñ ⁊ in potētia sicut in gradu 4⁰ sed virtualiter includit nō tm veritatē de se: sed etiā de attributis ad ipm p se ⁊z nō p⁹ ⁊z nō eodē mō p se q ⁊ in 3⁰ q: ibi vle vt medium in qd dictū de vltimo includit passionē ostēdendā de vltimo hic nō sicut medium dictū in qd: sed sicut extrinsecū ⁊ concausa ꝑpter qd respectu passionis ostēdende de vltimo. vñ analogia ista nō facit gradū distinctū. vt videt. gradus vnitatis sciētie q fit ꝑm diuersas considerationes: videt posse cōcurrere cū tertio ⁊ quarto: quō cū tertio cōcurrat dictū est: quō cū quarto: ptz. q: si de attributo aliqđ ondat per nām ꝓpriā ei⁹ ñ p nām ꝑmi ad qđ attribuit illud nō ptinebit ad scias de ꝑmo nisi sicut. 4⁰⁰. scia ꝓprie passionis spēi ptinet a scientiā de gñe. Posset etiā dici q tertius gradus quatuoꝝ ꝑdictoꝝ coincidit cū secō. q: vtrobiqz habit⁹ vnus q est subiecti incōplexi: siue spēi spālissime: siue cōmunioris siue ꝑmi ad qđ alia attribuūtur includit sufficiēter omnes veritates complexas illius scie: ⁊ est ille hītus includēs vbiqz eque vnus: nā ⁊z obm sit cōtus: non tm minus vno actu intelligēdi intelligitur nec eius est minus vnus habitus: nec sequtur tale cōmune est minus vnū in se. ergo est minus vnū intelligibile. Q. si dicat habitus non eque vnus: quia alio modo includit hic ⁊ ibi. Hoc non obstat: q: nō est alius modus intelligendi respectu ꝑrimoꝝ principioꝝ inclusoꝝ. alia autē per se sub ratione ꝑmoꝝ includūtur. Silr etiam habitus speciei spālissime oia icludit p se: sed nō primo veritatē passionis de indiuiduis: licet etiaz in diuidua non tm distinguātur hic quātū ibi spēs. nō obstat: quia spēs nō sumunt hic vt differētes: ⁊z vt qua si singularia respectu generis cui accidit differentie specifice in q̄ztum de eis passio generis ostenditur. Itaqz ex tota ista deductione teneat tanq̄z pbabile inqſituz q tres sunt gradus vnitatis scie spēi spālissime: primus generis ꝑrimi. scōs ⁊ cum eo ille q videbat posse poni tertius ⁊ generi remoti. tertius q ponebat quart⁹. Hūc ergo ista sunt ad solutionē questionis applicanda.

Dico ergo q diuisio. Alꝝ. est sufficiēs: qđ sic ptz. scientia speculatiua vt hic sumit stricte est illa cuius finis ex natura sciētie est precise speculari nō directiua ex se in aliqua opatiōe alia speculatiōe. ⁊ p oppositū. practica large sumpta est: cuius finis est ex naturā scie esse directiuū in actu alicui⁹ q nō est essentialiter speculatio: sciētie aūt speculatiue ꝑma distinctio sumēda ē penes obiecta virtualiter scibilia oia includētia: vel secūdo modo vnitatis ꝑdicto vel tertio. dum tm illa scibilia de subo tali scirt possint p ꝑncipia p se nobis cognoscibilia via sensus: q: ois nostra cognitio oritū habet a sensu. p⁰ posteriorz. Alis si aliqđ subm includeret multa de se scibilia: nō tm ex principijs cognoscibilibus via sensus: licet de illo in se posset esse scia: nō tm nobis. Arist. autez de scibilibus nobis loquitus est. sic aūt nō sūt nisi obiecta tria speculabilia: q̄ nec nisi scientie. 3. speculatiue. C Ad 2⁰ declarat sic. abstrahēdo ab oībus cōceptibus inferioribus simplicissim⁹ ꝯceptus i q̄ stat ē ꝯceptus entis: sic alibi de illo ꝯceptu ētis expssius dictū est. C Iste cōceptus includit virtualiter multas passiones de se primo scibiles ⁊ de aliis inferioribus p rationē ei⁹: vt ptz per Alꝝ. 4. metaphyce: sicut numeri inq̄ztum numerus sunt alique ꝓprie passiones. T.c.s. sic entis inq̄tū ens: vt sunt oīa alia tran

scendétia denoiatiuat vt vnū verū bonū actus ⁊ potentia ⁊c. Dē ente igit̄ p̄t esse aliqua scia; nō aūt cum aliqua alia vnaz faciens ꝓpter aliqd obiectū cōius ꝑm tertiū modū vnitatis quia ente nihil est cōius. g̃ scia p̄t esse p̄cisa de ente respectu passionū predictaꝝ. ⁊ talis est necessaria nobis qz ipo ignozato alia ignozabūt: cū cognitio nostra pceda ta cōiozibus ad minus cōmunia ex primo physicoꝝ. ⁊ sic ꝑz necessitas ⁊ vtilitas vnius scie prime ex ratione ꝑmi obiecti speculabilis de quo ipsa est. ℭ Ulterius. si vnitas quarti modi sufficiat ad vnitatē scie. hec scia de ente: tūc erit de oibus: nec est aliqua alia: nam hitus p se ⁊ primo inclinās formaliter ad speculandum ens. virtualiter inclinat ad speculandū q̄cūqz vel primo vel p se vel saltē in vli ⁊ in potētia: qz ens est cōmune ad oia. ℭ Itaqz oportet dicere q̄ ille modus vnitatis nō sufficit: qz nec talis hitus respectu vlis qui est respectu inferioꝝ ꝓpriozꝝ in potentia tm̄ est respectu illoꝝ: nisi ꝑm qd. simplicit aūt non est illoꝝ. ℭ Restat ergo q̄ scia de ente nullā passionē primā alicuius inferioris ente cōsiderat: sed tm̄ passiones entis primo de ipso ⁊ per se de quocūqz inferiori. ⁊ sic habet possibilitas ⁊ necessitas vnius sciētie speculatiue q̄ est prima ⁊ de primo subiecto. s. de ente q̄ est vna genere ꝓximo iuxta secūdū modū vnitatis: qz quātūcunqz obm incomplexū fit cōmune: eiꝰ tm̄ est vnus hitus spē: sicut ⁊ vnus actus intelligēdi: nō em̄ est ens minus vnū intelligibile q̃z homo. licet fit vnū in re minus: ⁊ p ꝑs illa complexa que in habitu entis virtualiter includunt inquātū sic inclusa tantā vnitatez habebūt: quātam ⁊ inclusa in habitu hois. sic g̃ metaphysica est vna scdo modo: nō potes ꝓtineri cum aliqua alia: sicut pars alicuius eiusdē: nec potens in se ꝓtinere cognitionē aliquoꝝ: nisi que cogniscūt de alijs inq̃tū entia vt ꝑz ex dictis.

T.c.5.t inde

TIO ABI

Contra ista supius ne

gabat q̄ oīs scientia esset metaphyca: ⁊ q̄ ideo q̄libet scia ē vna scdo modo. ergo cū nec mathematica nec physica fit vna secūdo modo sed tm̄ tertio. ⁊ vtraqz sub se continet multas vnas scdo modo. sequitur q̄ multo erūt plures scie primo eque primo diuidētes scientiam: sicut metaphysica eam diuidit. ℭ Itē suba corpea virtualr i se cōtinet passiones mathematicas ⁊ naturales. ergo ꝓpius hitus eius formalr est virtualiter hitus vtrarūqz passionū. ⁊ ita mathematica ⁊ naturalis erunt vnius generis. ℭ Item sor. est subm vnius habitus virtualiter ꝓtinētis oia: nam inferiora sicut continēt superiora. ita ⁊ passiones eoꝝ. ⁊ ita q̃to particularius tanto scia est vlior. ℭ Ad ꝑmū illoꝝ q̄ licz metaphysica sit vna spē: tm̄ est obiecti ita cōmunis: q̄ si ad eam ptinerēt quecūqz habēt vnitatez tertij modi nimis esset ꝓfusa. alie due licet sint tm̄ vne tertio modo: tm̄ obiectū eaꝝ est minus cōe. ideo ꝓsiderādo oia ad que illud obm se extendit. s. in vli non est tanta ꝓfusio qn in se habeant illam sufficientē vnitatez: ⁊ ab alijs distinctionē precipue cū per p̄ncipia de tali cōmuni subiecto ostendant de inferioribus nō tm̄ passiones talis cōmunis: sz etiā ꝓprie: vt ptz p ꝓceptiones positas in p° geometrie q̄ adꝓcōes spāles adducūt ꝓsilr in nāli scia. vnde ꝓpter generalitatē talū p̄ncipioꝝ etiā extendentiū se ad cōclusiones spāles: licet nō sine p̄ncipijs specialibus p̄t tam physica q̃z mathematica dici aliquo modo vna scdo: nō tamē tertio. ℭ Ad 2m q̄ si ponātur diuerse rationes reales ꝑm quas includit istas passiones ⁊ illas: tunc potest poni subm hic ⁊ ibi inquātum sumit sub hac ratione ⁊ illa ratione. ⁊ tunc vnus habitus eius qdditatiuus inclinat ad ip̄m sic. ⁊ alius sic. ℭ Ad tertiū q̄ scientia est de illo subo de quo primo scit nō de quo p se: ⁊ nō primo: ⁊ passio superioris nulli inferiori inest primo: sed tm̄ per se. ℭ Contra primū ista vlia p̄ncipia de ente extendunt ad ostendendū multas ꝓclusiones spāles de entibus spālibus. ℭ Contra 2m vnus hitus inclinat ad ꝓsiderādū illud obm neutrā rōnem determinādo: sz vtrāqz intelligēdo vt hitus de albedine inclinat ad ꝓsiderandū eā: tam vt hz genus q̃z vt habet differentiā. ℭ Propter primū istoꝝ p̄t ꝓcedi q̄ illa extēsio p̄ncipioꝝ in vniuersalitū ad ꝓclusiones spāles nō sufficit ad vnitatē scdo mō. sed tm̄ 3° qz illa p̄ncipia in potentia includūt ꝓclusiones spe-

ciales.tot ergo scie eque primo diuidétes scientiã cõtra metaphycã:quot ad mathematicã ⁊ phyſicã inuenunt vne scõo mõ: ſicut eſt metaphyca: nec iſta diuiſio ẽ ex ſe ſufficiens:ſed tñ eſt in.3.ſcias que cũ aliis licet eque primo diuidant ſciam:tñ ꝓpozes ſunt ratiõe ſubiecto ꝛ. ¶Sed 2m argumẽtũ plus ꝓcludat:q nec duo mẽbra diuiſionis ſũt diuerſa q̃ztum ad ſecundũ moduz vnitatis.

Poſt ergo longã ingſitionẽ nõ video huius diuiſionis ſufficientiã per aliquã rationẽ neceſſariã poſſe oſtendi:ſed placuit diuerſis ⁊ auctoribus circa diuerſa ſuba ſpeculari:⁊ tot ſue ꝓſiderationi ſubdere quot videbãtur aliquã cõueniẽtiã in ꝓncipijs:⁊ in modo ꝓſiderandi habere:cũ tñ multoz ꝓſidera tozũ ab vno: vt a geometra pñt eſſe multi habitus nõ tñ ꝑmo mõ: ſed ſecundo mõ ⁊ nõ vnus niſi tertio:vt ꝓbat primũ argumẽtũ:aut ꝓſideratoz a diuerſis poſſit eſſe vnus habitus ſcõo mõ:vt ꝓbat ſecundũ argumẽtũ. ¶Intelligẽdũ aũt q licet oba penes que diſtinguũtur tres ſcie predicte ſint ꝑm ſub:⁊ ſupra ordinata:habitus tñ ſunt ſimplr diſtincti ita q nullus aliũ icludit:qz qlibz habit⁹ inclinat ad ꝓpriũ obiectũ ſub ꝓpria ratione ⁊ preciſa ſumptũ.⁊ ſic extraneatur alteri. ¶Contra.ergo ꝓpoſitio me
℣ℑ laphyſica nihil ꝓbat in phyſica.ſtude.

Primũ de eo quod ꝑm accidens eſt dicendũ.q nulla eſt circa illud ſpeculatio. Signũ aũt ⁊c. Textus cõmẽti.4.

Quod autẽ ſcientia non eſt accidentis palam. Scientia nãq omnis:aut eſt ei⁹ qõ ſemper:aut eius quod ꝑm magis. Tex.cõmẽ.6. Queſtio.2

Queritur vtrũ de ente p accns poſſit eẽ q ſcia? Q. ſic arguitur de quocũq poteſt eſſe demonſtratio ⁊ ſcientia:qz demonſtratio eſt ſillogiſmus faciẽs ſcire.primo poſterioz. Sed de ente p accidens demonſtrat hic Ax.aliqua.ergo ⁊c. ¶Rñr q Ax.demonſtrat q de eo nõ eſt ſciẽtia:⁊ per ꝓñs q nec de ipſo eſt demon T.c.5.
ſtratio.demõſtrare autẽ q de a.non eſt de T.c.4.
monſtratio eſt demõſtrare de a. ꝑm quid. ⁊ inde.
ergo inferẽdo q de a.eſt demonſtratio eſt falſa ꝑm quid ⁊ ſimplr. ¶Contra.actus q natus eſt habere ſuum oppoſitũ ꝓ obiecto ſimplr:ſi denotetur tranſire ſuper illõ oppoſitũ per hoc non diminuit.ſed ſcire natum eſt habere ꝓ obiecto ſimplr hoc qõ eſt a.nõ ſciri: ſicut qõcunq aliud: ergo ⁊c. Maioz ptz:quia determinatio per obiectum nõ diminuit actuz.ꝓbatio minoris. Intellectus eſt reflexiuus.ergo quẽcũ q actum põt habere ꝓ obiecto.ſimiliter ergo ⁊ oppoſitũ cuiuſcũq:ptz ꝓña quia reflexiuus eſt iudex ſui ⁊ obliqui.ꝑmo de anima ⁊.7.metaphyſice. priuatio oſtendit affirmatione. ¶Confirmat illud in exemplo: T.c.85.
quia eñ loqui vt eſt actus extrinſecus põt T.c.23.
indifferenter habere ꝓ obiecto non loqui:vt eſt actus ſignatus ⁊c.ſicut ⁊ qõcunq aliud ſignatũ. ideo q dicit ſe nõ log.ita ſimplr loquit quo ad actum extrinſecum: ſicut q dicit ſe loqui vel ſe currere.vnde ſequitur: dico me nihil dicere.ergo dico aliquid.ergo a ſimili ḃ. ¶Item ad principale.aſtronomia perſpectiua: muſica ⁊ alie ſcientie ſubalternate videnẽ eſſe de ente p accidens:vt de ſubiecto:qõ patet inducendo.nam de linea viſuali multa oſtendunt in pſpectiua:que per ſolam rationẽ linee nõ ineſſent.alias eſſet pure geometria.ſimiliter multa que per ſolam rationẽ viſu altitatis nõ inſunt.alias eſſet pure naturalis.ergo qd ſubiecti eius includunt ambo q̃ nihil vnum per ſe faciũt.tñ qz quelibet iſtarũ ſubalternat duabus: qz vtriuſq cõcluſiones ꝓ principijs in ea ꝓtinentur: q nõ eſſet niſi ſubiectuz eius ſubiecta amborũ includerẽt. ¶Item q habet cãm determinatã põt ſciri per illam.ens per accidens eſt huiuſmodi.Tum qz iſtm ꝑm Ax. ꝓuenit a cauſa nãli:nõ aũt a cã ad vtrũlibet:cauſa aũt naturalis determinata eſt: qz ex neẽitate nãe ꝓducit:qõ ꝓducit k̃ diſtingnit a volũtate. Tum qz effectus nõ ꝓducitur a cauſa vt videtur q̃ non habet ſe

magis ad se effectus: q̄z ad non esse: quia ꝓpter talez vt videt nō plus esset effectus q̄z nō esset. Sed cā in determinata dū manet idetermiata nō magis videt se hīe ad esse effectus q̄z ad nō esse aliogn tam ponitur vt videt determiata: g̃ a cā idetermiata manēte idetermiata nihil ꝓducit. ꝓz g̃ ꝛc.

T.c.7. Tum tertio: qz glibet effectus p accñs futurus videt posse reduci ad aliquā causam tam p̄sentez: ꝛ illa vlterius ad aliam p̄teritā iuxta deductionē in littera: de mozi: vulngrari: incidere in latrones: exire domū: sitire: comedisse mozdicātia. Sed omne vnius de ꝓterito est necessariū: quia ℔ solo priuat deus: ingenita facere que facta sunt. 6°. ethycoz. g̃ alia sequētia videntur ca.3°. habere causam determinatā. imo necessariam. ¶ Item ad principale. qcquid euenit a causa imutabili dicit esse necessariū: ꝛ ita scibile. ens per accidēs est huiusmodi igitur ꝛc. ꝓbatio ma. non videtur effectus q̄nq; euenire q̄nq; non: nisi quia causa aliter se habet ad ipsum. hoc nō videt posse esse sine mutatione cause. ꝓbatio minoris a primo patet q̄libet: licet non sit respectu eius ens per accñs. est autē primū immutabile. 8°. physicoz. um. ¶ Rño q̄ maioz T.c.45 est vera de causa proxima. minoz de remota ꝛ inde. causa. ¶ Cōtra. q̄ maioz sit vera de causa remota. p°. si em̄ ista prima causa necessario causat me[c] a. necessario mouet a. ꝛ a necessario motū necessario mouet b. ꝛ sic vsq; ad proximā cuz posterioz nunq̄z moueat nisi q̄ mota. Si ergo sola prima causa cōceditur mouēs necessario omnes necessario mouebūt. ¶ Item q̄ scitur est scibile. q̄cunq; ens per accidēs scitur a deo g̃ ꝛc. ¶ Ad oppositum est Arist. in lra.

T.c.4.7.6 **Hic distinguendū est** primo de ente per accidēs. ¶ Dicitur em̄ vno modo ens per accidēs: q̄ est aggregatum ex rebus diuersoz generū: aut generalissimoz vt homo quātus albuz quātum: vel intermediorz vt album dulce: et illud ens per accidēs: sicut pz ex quto metaphy. c. de ente. opponit enti ꝑm se q̄ di- T.c.13. uiditur in decez genera: quia tale ens per accidēs non habet vnū conceptū q̄ditatiuū per quē possit in aliquo genere collocari vno: sicut tñ est aliquo modo ꝛ nō simpliciter vnum ens. ¶ Ita etiam cū sit obiectū intellectus aliquo mō vnū intelligibile est: nō em̄ impossibile est hoiem albū vnico actu itelligēdi cōcipi: sicut hoiem et asinū: nec tñ ita simplici actu cōcipiēdi cōcipit hō albus: sicut ꝛ hō. ¶ De hoc modo entis p accñs loqtur Ar. in. 5°. lib. de vno t.c.7.ꝛ.13 ꝛ de ente: ꝛ q̄ diuisiones entis positas in T.c.4. 5° resumit hic in ꝓncipio huius capli. ideo videt in ꝓncipio istius capli loqui de isto modo entis per accñs. ꝛ sic ꝓcedit usq; ad illum locum. Attamen dicendū ꝛc. sicut ꝓz per littera intuenti. Explicat em̄ de his que accidūt trigono ꝛ dicit ens p accidēs esse non ens ꝑm positionē platonis qui sophistica ordinauit circa nō ens: que certū est q̄ est circa ens per accidens isto modo ꝛ hoc quo ad fallam accidentis. ¶ De isto etiā modo entis p accidēs est sermo in. 7. T.c.11.ꝛ quando negatur ens per accidēs habere inde. q̄ quid. ca.3. ꝛ qō qd est non est illi. ca°. 4. T.c.20.ꝛ Alio modo dicit ens per accidēs ꝓut per inde. accidēs non priuat ꝓsitate in entitate rei ꝑm se: sed in cōparatōne ad aliquā causaz ꝛ sic dicit ens p accidens esse respectu alicuius cause: ad cuius fieri vel esse talis causa non ordinatur essentialiter: sed euenit ꝓter intentionē talis cause aliud intendentis: cui tali in minori parte: ꝛ per accidens est cōiunctus. Cum autem duplex sit principiū efficiens in cōmuni. s. natura et voluntas duplex est ens per accidēs fecū do modo dictū. s. casuale stricte sumptum T.c.5. ꝛ fortuitum. de vtroq; loquitur in littera. de fortuito in exēplo de coco. ¶ De casuali ibi. vbi vult q̄ ens in paucioribus: q̄ scilicet est oppositum eius: qō in pluribus non accidit a causa necessaria: sed ꝓcise circa effectus cause naturalis: vt in pluribus: qui quādoq; impediri possunt: ꝛ oppositum effectus per se intenti accidere: nec obstat q̄ dicit materiam indispositam esse causam contingentis in paucioribus: nunq̄z enim ꝓpter materiam indispositam agens deficeret ab intento si esset virtutis sufficientis. ¶ Sed contra Aristo. arguitur: quia videtur q̄ nō ponat ens per accidēs accidere in naturalibus nisi ꝓpter impedimentū cause naturalis inducens

oppositum eius quod vt in pluribus accidit: qđ videtur falsum. casus enī non includit frustra licet ecōuerso: nam qđ inten tū accidit: ꝛ cū hoc aliud nō intentū. casus est. ¶ Item oppositū intenti a causa naturali a respectu eius nō est effectus p accīs qz nullo modo ab ipso a respectu etiam alterius cause impediētis a. nō est illud oppositū qz vt in pluribꝰ ē respectu eiꝰ ḡ tale oppoᵐ respectu nulliꝰ cāe nālis ē p accīs

Secundo distinguendum

est quō multiplr de aliq̄ pōt esse scia licet eī ꝓprie dicaf de illo eē scia de quo aliud scif: vt ō subiecto: passio tī qnq; dicitur esse scia de illo qđ scitur: vt de conclusione siue passione scita de subiecto vt magis ꝓprie diceref scia esse eius q̄ de ipso. ꝛ vtroq; modo sumēdo de quo. i. ꝓprie vl cōter multiplr accipif scia: vel eī accipif ꝓ habitu ꝛclusionis demonstratiōis: ꝓut. s. est notitia cognita p causaz necessariā aut accipif ꝓ q̄cūq; deīmiata notitia p cām p se lz nō p se neciaz. Si ꝓ mō adhuc pōt scia distingui fm vnitatē spēi spāliſſime generis intermediꝰ: ꝛ gñis remoti ficut dictū est in questione precedente.

His predictis ad questionē dicendū est: qꝺ loquēdo de ente per accīs ꝓmo modo. ꝛ accipiēdo de quo ꝓprie de tali non est scientia p se vna vnitate spēi: qz cum totū illud nō fit aliqđ vnū ens nō poterit p se esse causa alicuius vniꝰ passionis: ꝛ de tali nihil demonstraf nisi per alterū ꝛceptum quē includit: ꝛ ita illi cōceptui p se ineſt tale demonstratū: nō aūt toti nisi p accīs. ergo scia vna spē que est cōclusionis demonstrate non est p se nisi de cōcepiu altero in tali ente. Eodem modo si de quo accipiaf cōmuniter pōt simuli ratione probari. qꝺ de ipso nō est scia per se: quia nullū subiectū pōt includere aliquā causam p se: q̄ sit ꝓprium medium demonstrādi de ipso nisi alterū ꝛceptū. ꝛ ita nō totuz nisi p accīs. Si aūt accipiaf scia vna genere ꝓximo. illa aūt pōt aliquo modo p se eē de ente p accīs. accipiendo de quo ꝓprie. qz eī tale ens est aliquo modo vnū intelligibile. s. vnico actu qui p se est eius: vt obiecti: lz nō sit p se vnus. natus est etiā ei cōrrīdere hītus p se ex talibus ḡnatus actiꝰ licet ille hītus nō sit ita vnus: sicut ille qui esset alterius partis tm: tale aūt totū multas passiones pōt includere: quas sīl neutra pars p se includit: licet nullā includat nisi ratione alterius partis: vt supra dictū est. ergo habitus ꝓprius istius totius virtualiter inclinat ad omnes istas passiones sciēdas de isto toto: licet per accīs scientijs specie distinctis. ergo omnes ille sciētie virtualiter ꝛtinenf in habitu qui est p se cōrrīdens enti p accidens: ꝛ ita habebūt vnitatē in genere ꝓximo licet nō tantā sīc iste q̄ includunf in hītu cōrrīdenti vni ꝛceptui qdditatiuo. ¶ Si dicaf lineā visualē nullo vno actu intelligi: sed diuersis ex quibus relinquūtur habitꝰ diuersi. alter linee. alter visualitatis: quoz vterq; virtualiter inclinat ad speculandū illa de suo ꝓprio obo q̄ in illo obo vtualr icludūf: vt sic. Sīc nulla scia vna spē ē de toto nisi p accīs: sic nullus vnus habitus virtualiter icludit illas q̄ sunt de vna ꝑte ꝛ alia. si inq̄ sic dicaf: nō video qualis vnitas pōt assignari scie subalternate. vt musice vel perspectiue: nisi vnitas aggregationis: qđ videtur incōueniens: ꝛ pōt caueri si via supraposita de scientia vna gña teneaf. ¶ De ente per accīs scđo modo videref alicui aliter esse dicēdū: qꝺ cū ista accītalitas nō respiciat res fm esse qdditatiuū: sz tm fm esse existentie: ꝛ p cōparationē ad causam in fieri: siue in existētia: scia aūt stricte sumpta per demonstrationē simplr abstrahit ab actuali exītia. ideo de tali ēte p accidēs potest sciri aliquid. ꝛ etiam ipsum sciri de alio scientia tali: quicquid posset sciri de ipso: vel de quo ipsum posset sciri si esset ens per se oppositō modo isti per accidēs verbi gratia qꝺ pluat sub cane per accidēs est fm Arīsto. i littera. pluuia ita vere habet quidditatē pluuie: sicut pluuia que est sub capicorno. ideo quicquid est scibile p medium demonstratiuuz eque est scibile de vtroq; tamen nihil scitur sic de tali inquantum est ens per accidens. Tum quia nec scitur aliquid pertinens ad existentiā sed consequens quidditatē. ꝛ quo ad qdditatem nō est ens p accīs. Tum qz nihil T.c.5.

scit de ipo nec ipm de alio p illã cãm respectu cui⁹ est p accidẽs: sz p aliquã aliã q̃ p se est mediũ iter extrema. Si aũt aliquis negaret de singularib⁹ esse sciam: tunc cũ illa accidẽtalitas nõ fit ꝓditio alicuius nature specifice inq̃tũ natura: sz tm̃ fit ꝓditio singularis: ⁊ hoc etiã in exñtia vt dictũ est: eẽt ꝓnter dõm q̃ de ente p accñs nihil est scibile p se scia demõstratiua: nec ipz de alio: sz tm̃ cõe. ei⁹ cui inq̃tũ scito extraneat ista accn̄tas. ¶ Sz aũt intelligat de scia 2⁹⁹. s. p certa notitia p cãm licz nõ necessariã: talis notitia forte nõ ꝑt hr̃i de effectib⁹ dependẽtibus a volũtate mutabili p cãz talẽ. ⁊ p ꝓñs a maiori: nec ꝺ effectib⁹ p accñs talis cãe. s. de fortuitis: pot talis notitia hr̃i p illã cãz: nec p aliquã aliam. ꝓbatio: qz sicut casuale qꝺcũq; stricte loquendo est cãe alicui⁹ p se effectus nãlis. Ita fortuitũ qñ euenit ꝑt eẽ p se effectus alicui⁹ potẽtie nãlis: que tm̃ in agendo subest volũtati: ⁊ tꝺ lz determiate agat q̃tũ est de se: tm̃ effect⁹ ei⁹ est ideterminat⁹ ꝓpter ideterminatiõem vo⁹ mouentis istã potẽtiã. ⁊ ita de tali effectu: nec p voluntatẽ respectu cui⁹ est p accñs: nec p nãlẽ potẽtiã inferiorẽ respectu cui⁹ est p se: pot notitia certa hr̃i que dicit scia scꝺo mõ. vñ talis notitia pot forte hr̃i de exñtia rerũ ad quas. ⁊. s. exñtias ordinant cãe nãles que vt in plurib⁹ nate sunt effectũ ꝓducere. ¶ Et sic vr̃ qꝺ ꝓpriã difficultatẽ hr̃e. Et ad itentionẽ Ax. in littera. an. s. sic scibile est pluuiã fore sub capricorno p cãm nãlẽ ordinatam ad eius euentũ: tm̃ ipedibilẽ: ita etiam scibile sit pluuiã fore sub cane. et ꝺ suppositꝺ q̃ cause naturale sibi dimittant. s. q̃ p virtutẽ diuinã nõ impediant: quã suppositionez Ax. putauit necessariã. Supposuit etiam q̃ volũtas causata nõ possit eas impedire: licet tm̃ a seinuicẽ. s. vna ab alia possint impediri. Et videret ꝺis positis dõm esse fm̃ Ax. q̃ nõ pot sciri euẽtus talis entis per accidens: quia sicut arguit in littera. scientia est p causam p se. talis entis nõ est aliqua per se causa. ¶ Potest tamẽ dici q̃ licet ens inq̃tũ p accidens nõ sit scibile. hoc est nõ p istaz causam respectu cuius est per accidens: vt arguit Ax. absolute tm̃ est scibile: quia p aliã causam a qua ꝓuenit que respectu eius est: vt in pluribus. verbi gratia: licet ex cõpatione solis ad ꝙdiacuz nõ possit sciri q̃ pluat sub cane: quia sic nõ hr̃ cã p se pluuie: tm̃ ex cõparatiõe alterius planete ad solẽ: vel ad aliũ planetã: vel ad stellas fixas: vel respectu mãe. sic eleuate: vel ex cõpatione multorũ simul possunt ꝺ sciri que simul ꝙcurrẽtia sunt cã pluuie. vt in plurib⁹. et sic generaliter in aliis: nihil. n. nãle est ens p accidẽs respectu alicui⁹: qꝺ nõ fit p se effectus respectu alicui⁹ alterius vel alioz ꝙcurrẽtiũ. ¶ Ꝙ. sic ꝑbat: nã ois causa nãlis sibi dimissa iuxta suppositiões positas ꝓducit effectũ: cui⁹ est p se: nisi per aliquã cãm naturalẽ impediat. que si impediat: hoc nõ est nisi ꝓducẽdo aliqd cui⁹ est p se causa p qꝺ impediat aliquã cãm min⁹ potentẽ: aut si scꝺa nõ ꝓducit. hoc nõ est: nisi qz 3ª cã impedit ꝓducẽdo illud ad qꝺ illa tertia ordinat: ⁊ in hoc impediẽdo effectũ scꝺe. ⁊ sic de quocũq; aut nisi oẽs ꝙcurrentes nate sunt: qꝺcũq; seorsum impedire: qz oẽs simul sunt p se cã effectus icõpossibilis effectui ꝓpio cuiuscũq; seorsum. et ita videt q̃ eque determinata cã est ad euentũ cuiuscũq; naturalis effect⁹ p quã possit sciri: qz pot sciri ex natura causaz q̃ quã vincet: ⁊ an oẽs quãlibet vincẽt. Circũscripta ergo omni volũtate cooperãte nec. vel impediente eam: posset absolute ꝙcedi q̃ nihil oino euenit: nisi a cã p se p quã est scibile 2⁹ modo. ⁊ ita nihil p accñs absolute: lz respectu alicuius cause fit aliqd p accñs: in effectib⁹ tm̃ p se est aliqua ꝺria. s. in simplicitate cãe vel in cõpõne. s. ꝙcursu multorz: sz etiã ipse ꝙcursus determinat⁹ est ⁊ q̃tũ ad cãm: ⁊ quãtũ ad effectũ: sicut ⁊ vnũqꝺq; cõcurrentũ esset determinatũ ad ꝓpriũ effectũ. vñ nihil videt valere q̃ aliqui ponũt ens accñs: qz ꝓuenit ex ꝙcursu causaz sua ruz qui ꝙcursus est p accñs: qꝺ falsum est: quia ille concursus est p se in causis mere naturalibus. ⁊ ita effectus p se simpliciter.

Ad primũ argumẽtuz

dõm q̃ ens p accñs vno modo pot accipi p ꝙceptu qué p se importat fm̃ q̃ est ens p accñs. Alio modo p eo cui iest siue de quo denominative ꝑdicat. Scꝺo modo accipiendo intelligẽdũ est dictũ Ax. nõ ꝓmo mõ. argumentũ aũt nõ ꝓcedit nisi ꝓmo modo

accipiendo.verbi gratia.si ostenditur q̄ de infinito siue de vacuo non est scientia. hoc non intelligitur de conceptu importato: sed de illo quod intelligitur denominari a tali conceptu.Ita etiam de causuali et fortuito si aliquid de illo ostendatur per rationnem casualis scietur de illo conceptu.

¶Contra de illo quod denominatur de eo non negatur esse scientia: nisi quia si bi inest talis conceptus.ergo et cetera.igitur de conceptu magis negandum est.

¶De conceptu enim illo primo ostenditur non sciri: de obiecto autem non primo:numquid etiam ista ostensio non scibilitatis de taliconceptu facit sciētiam simpliciter:posset dici probabiliter q̄ non: quia talis ostensio non fit per quid rei: sed per quid nominis tantum:non entia autem omnino scilicet.que non habent quid rei:sed tantum nominis non sunt proprie scibilia:sed ſm quid: sicut quid nominis tantum est quid ſm quid.Nam imponendo nomen a.huic conceptui contradictionem implicanti.albedo nigra: posset ostendi ex ratione nominis a.quod nulli superficiei inest:et tales sunt aliquae conclusiones negatiue quenon videntur scibiles simpliciter:sicut nec a.est intelligibile:quia nullum quid simpliciter habet. Secundum hoc oporteret dicere q̄ conclusiones ostensibiles de infinito in actu et de vacuo et de conceptibus quibus repugnat quid rei non sunt simpliciter scibiles.¶Conceptus autem entis per accidens primo modo sumpti: est talis cui repugnat quid rei:quia est ex duobus:quorum non est aliquod vnum quid: sed conceptus entis per accidens secundo modo sumpti non est talis q̄ ei repugnat quid: sed tantum repugnat sibi habere per se causam inq̄ntum est ens per accidens; et sicut scibile simpliciter requirit quid rei simpliciter.ita ꝛ causam per se.

T.c.35. et inde. T.c.60. et inde. ¶Si contra hoc obiciatur q̄ simpliciter est scibile. nullum corpus esse infinitum actu: quia hoc demonstratur tertio physicorum:et nullum esse vacuum:quia hoc demonstratur quarto physicorum. simpliciter autez scientia non esset si carentia quidditatis in altero extremo repugnaret scientie simpliciter.

¶Posset responderi q̄ per quid corporis quod est verum quid:sicut ostenditur affirmatiue ipsum esse finituz:ita et negatiue q̄ ipsum non sit infinitum. ꝛ verunq̄ est simpliciter scibile:quia p quid simpliciter illius de quo est scientia:non autem ita oportet illud quod scitur de alio negatiue habere quid simpliciter: quia nec eius quid est medium demonstrationis.ita per rationem loci ostenditur q̄ sit plenus.et ita q̄ non vacuus non per quid vacui.

¶Ad argumentum superius factum contra responsionem de ſm quid:quando arguitur de reflexione super oppositum: potest dici q̄ non diminuitur scire: quia transit super obiectum:sed quia transit super illud de quo concluditur non scire. scilicet super ens per accidens quod non habet quid nisi ſm quid: ideo non participat rationem obiecti intellectus nisi secundum quid:sicut videre tenebram est videre secundum quid: quia in tenebra est ratio obiecti visibilis secundum quid.

¶Si placet tenere oppositum:tum quia habitus quo determinate et necessario verum cognoscimus: et propter aliud: et ex terminis immediate est sciena:talis autem est huius conclusionis ens per accidens est non scibile.tum quia ita potest illa conclusio ostendi per quid rei ipsius scibilis: sicut prius responsum est. per quid corporis concluditur negatio infinitatis de ipso:tunc debet itentio aristotilis. hic exponi de eo quod subest:non de conceptu eius cuius est quid nominis.

¶Ad secundum argumentum principale patet in solutione questiōis quomodo scientia subalternata duabus licet inquantum alteri subalternatur:posset poni habere vnitatem ab vnitate alicuius entis per se:non tamen quantum ad suam totalitatem secundum q̄ aliquid subiecti virtusq̄ subalteritatis includit.sed sic precise habet vnitatem generis proximi:et hoc a conceptu entis per accideus aliqua-

liter vno virtualiter totam istam scientiaz continente: licet hec vnitas non sit tanta quanta est vnitas subalternantis, sicut nec vnitas subiecti tanta hic, quanta ibi Et secundum hoc conclusio argumenti secundi conceditur. Aliter q̄ de ente per accidens primo modo sumpto potest esse scientia eo modo quo expositum est in solutione questionis.

¶Ad tertium principale procedit de ente per accidens secundo modo sumpto. minor posset concedi de ente per accidens quod est mutabile stricte sumptum secundum q̄ procedit prima probatio minoris: que tamen peccat si accipiat q̄ Aristotoles loquitur precise de tali ente per accidens. loquitur enim de fortuito: vt dictum est in solutione principali. secunda probatio minoris difficultatem habet quo modo voluntas causat aliquem effectum cum sit indeterminata ad vtrumlibet. Sed ista difficultas proprium locum habet i libro nono capitulo quarto. Omnibus autem potentijs et cetera. vsq; tunc differatur.

T.C.10. ¶Tertia probatio potest concedi: quia quicunq; effectus naturalis futurus reducitur in causam per se preteritam. et ita potest sciri sumpta scientia secundo modo.

¶Sed videtur concludere de scientia primo modo dicta: quia verum de preterito est necessarium.

¶Ibi respondendum q̄ necessitas existentie effectus requirit causam in se necessariam: ꝛ cum hoc habitudiné necessariam ad effectū: quia neutrū p̄ sufficit: licet autem quod fuit fuisse fit necessariuz: non tamen necessarium ordinem habet ad suum causatum: nec illud ad aliud causatuz: sed quelibet causa impedibilis tantum habet habitudinem contingentem vt in pluribus: que contingentia: licet non sit ad vtrumlibet equaliter. excludit tamen necessitatem. effectus autem voluntatis mutabilis futurus: nec in causam presentem nec preteritam potest reduci que sit causa determinata respectu eius. ¶Ad quartum dicendum q̄ maior est falsa. ¶Ad probationem dico q̄ causa sine mutatione sui aliter potest se habere ad effectum per solam mutationem alterius a quo dependet effectus sicut est in agentibus naturalibus que aliter se habent ad passa per quorum transmutationem producunt effectus.

¶Et si dicatur q̄ actio illius cause immutabilis a nullo passo dependet. ergo quando agens eodem modo se habet: eodem modo aget.

¶Respondeo. cōsequentia teneret si esset agens naturale: tale enim numquam ex se non agit: sed tantum propter indispositionem vel absentiam passi. Nunc autez illud agens est voluntarium: ꝛ bene possibile est voluntatem antiquam esse respectu noui. ideo non oportet hic causam in se aliter se habere nec in respectu ad aliud a quo dependet: sed prima diuersitas est in effectu. ꝛ sic causa aliter se habet ad effectum. De hoc amplius in. 9. cap̄. 4. ¶Ad quintum dicendum q̄ voluntas diuina transiens super oppositum vnum potest transire super aliud accipiendo in sensu diuisionis. ꝛ hoc sine mutatione voluntatis: numq̄z tamen transit nec transibit sup oppositum. et hoc videt intellectus diuinus super quam partem contradictionis fertur voluntas diuina: et super quam aliam nunq̄z fertur: ac per hoc videndo suum velle: volitum videt determinate: nec respectu illius voluntatis est aliquid per accidens: vnde argumentum non probat q̄ens per accidens non fertur nisi per causam respectu cuius non est per accidens: sed est effectus per se: et que respectu eius est determinata: licet non necessario. et hoc ab intellectu vidente determinationem talis cause.

Quoniam autem cōplexio et diuisio est in mente et non in reb⁹. Quod aūt ita ens alteruz ens in proprijs ꝛ cetera. Textus commenti octauus. Questio. Tertia.

Trum ens ve

rum debet excludi a ꝓsideratiõe metaphyci. Arguitur q nõ: qr metaphyca cuz sit ꝑma scia z cõissima maxie vr eẽ circa ꝑmũ obm scibile. ꝑm ãt obz scibile vr itelligibile vr esse verũ qr nõ vr aliõ posse poni qõ oibus itelligibilib⁹ ꝓueniat: z qõ sit distinctuz obiectũ ꝓtra obiecta alia z potentia z

T.c.3. C Cõfirmat illa rõ ꝑ phm. 2. metaphyce dicẽté vocari phiã vitatis sciam recte se hz.

C Jtẽ vnũqõq; sicut se hz ad esse. sic ad veritatẽ

T.c.4. 2° metaphy. g̃ ꝓuertit cuz ente. ergo ptinet ad sciam de ente. C Jtẽ si vez excluderet. hoc nõ eẽt nisi qr dicit ens diminutum. Sz hoc est falsuz. ꝓbatio nam q̃ diminuunt de pfectiõe entis nõ attribuũtur ꝓmo enti vt pz de cãto finito zc̃.

T.c.4. Sz vez attribuit deo z in sũmo. vnõ 2° metaphyce. sempiternoz ꝓncipia eẽ verissima necesse est. C Jtem si dicat debere itelligi de vero qõ est in cõpõne z diuisiõe. C Cõtra. a quo nõ excludit ꝓsideratio cãe: nec effect⁹. ista aũt veritas est effect⁹ realis entitatis. iuxta illud in ꝑdicamẽtis. in eo q res est vel nõ est oratio vera vel falsa est. C Rño. res nõ

t. de suba est causa ꝑcisse veritatis in itellectu. sz itellectus componens ꝑdicatũ cum subiecto. C Ad oppositum est Arist. in littera.

Hic primo videndu

z est de rõne veri. Dicunt aliqui q verũ est ꝑmũ obm itellectus. qõ ostendit duplicit. C Primo sic. obm appetitus vt bonũ determinat ens. ergo a simili videt q obm itellectus determinet ens tale respectu intellect⁹ nõ est nisi verũ. C Propterea ens in se idifferẽs ẽ ad sensibile z itelligibile: obiectũ aũt ꝓpriũ determinat ad potentiã cui⁹ est obiectũ: sup ens nõ videt aliud determinãs ipm ad itellectũ nisi vez. C Ex hoc ad ꝓpositũ dicit q cũ itellectus tẽdat in obiectũ inq̃tũ in itellectu est vez dicet rõnẽ entis in itellectu. z iõ entis diminuti. z iõ excludet a ꝓsideratione metaphysici. Sed ad huiusmodi exclusionẽ nota q eẽ gdditatiuũ est eẽntiale esse obiecti inq̃tuz obiectũ ĩtelligibile: quia ꝑm illud itelligit esse in itellectu est necessario cõcomitãs: sz nõ formale: qr ꝑm illud nõ itelligit nisi reflectendo. eẽ vo exãtie nõ est esse formale ei⁹ inq̃tũ formale o⁹. nec necessario cõcomitãs. Sz nũgd obm volũtatis hz esse formale vr necessario cõcomitãs aliud q̃ obiectũ itellectus. Quõmõ alias p illã fit motus in rẽ. C Cõtra quõ appetit nõ ens: nũquid etiã penes habitũ realr inq̃ntũ amatũ hz aliud esse formalr vel cõcomitant: q̃ inquãtũ visum. Nũquid est ibi alia realis ꝓiunctio volũtatis cũ obiecto: aut tm̃ mediãte actu itelligẽdi pfectiõe q̃ fuit absentis. C Ulterius itelligendũ q ideterminatio est in obiecto respectu oĩs dr̃ie ꝓtrahẽtis obiectũ iferioris potẽtie est determinatio ppria in obiecto supreme potẽtie. alias nõ esset adequatũ potentie supreme que p se põt in obiectũ inferioris. z ideo eius ꝓmũ obiectũ in illis includit quidditatiue.

Exponit autẽ ab alijs

qõ predictũ est. s. q verũ dicit rõnem entis in intellectu eo q verũ nõ est in intellectu formalr: sed obiectiue: sicut cognitũ in cognoscente. Sed p cõpatiõem ad quẽ itellectũ res dr̃ vera. C Dicit q respectu intellectus diuini: qr respectu ei⁹ sunt mẽsurata. z simili artificialia respectu itellectus nr̃i: naturalia aũt p accidens hñt cõparationẽ ad intellectum nostrum inquãtuz vera: qr nõ vt mensurata: sed vt mensure.

Contra ista

q ponit ꝑmo verũ esse obiectũ ꝑmum itellectus. arguit oppositũ triplr. ꝑmo sic. obiectũ primũ ꝑm suã formalẽ rõnẽ ꝓtius est naturalr ipa potentia: z magis saltẽ ipo actu vez aũt si dicit rõnẽ entis in itellectu: nõ est nãlr ꝑus illo actu: qr nõ q̃enit itelligere rõnẽ entis in itellectu vt cogniti nisi itelligendo actũ itelligendi p quẽ est sic itellectũ. C Jtẽ scõdo. illud nõ est primũ obiectũ potẽtie itellectiue: qõ nõ actu directuo: sz tm̃ reflexiuo cognoscit. huiusmodi est vez ꝑm eos. C Dicũt. n. q itelligit: siẽ rõ itelligibil: postq̃z lapis fuerit itellectus reflectẽdo supra rõnẽ obiecti. g̃ zc̃. Maior pz: qr act⁹ direct⁹ nãlr ꝓcedit reflexuz: z in quolibet actu oz rõnẽ formalis obiecti inueniri. C Ex hỹ segit ꝓtra illos: q cũ rõ entis sit ꝓpr rationẽ veri si ens est p se subiectuz

metaphyce: q aligd erit subz hic qđ nō hz rationē obiecti itelligibilis inq̃tū tale. et ita nō est scia: qz obiectū hitus nō excedit obiectū potētie hituate. ¶ Zo sic. q hz ppriā rōnē itelligi pōt: nō inq̃tū includit aliud. ita est p se itelligibile: sicut illud aliō: nec illud aliō p ꝓns est pmū obiectū itellectꝰ: sed bonū inq̃tū distinguit ꝓtra verū: z in quantū eius rōnē nō icludit. ita est p se intelligibile ſm suā ppriā rōnē: sicut ecōuerso vez inq̃tuz nō includit bonū. ergo zc. ¶ Dnoz pz: tū qz itellectus differētias boni inq̃tū bonū: z veri inq̃tū verū cognoscit: z eque pfecte differētiā ex vtraq; parte cognoscit: sed h differētia nō ꝓuenit bono nisi ſm ppriā rōnē inq̃tū nō includit verū. Euz qz si nō itelligeret bonū nec aligd aliud nisi inq̃tū includeret verū cum per accns ipm includat: sequtur q nec bonū nec qddītas rei itelligeret nisi p accns. z ita nō itelligeret simplr: sicut coluscus si cognoscatur inq̃tū venēs simplr nō cognoscit. ¶ Propter istā rōnē ꝓcedendū est q primū obiectū itellectus nō pōt esse aligd nisi qđ essentialr includit in quolibet p se intelligibili: sicut primū obiectū visus nō est aligd: nisi qđ eēntialr includit in quolibet p se visibili: vt color in albo z nigro. Cum aūt quodcūq; ens sit p se itelligibile: z nihil pōt in quocunq; essentialr includi nisi ens: sequit q primū obiectū itellectꝰ erit ens. z hoc dicit Aluic. pmo metaphyce. q ens ꝓma impssione imprimit in aia: quecūq; aūt rōnes trāscēdētes que sunt quasi passiones entis: vt verū bonū. zc. sunt posteriores pmo obiecto: z qlibet eaz eque p se est itelligibilis: nec vna magis hēt rōnē obiecti itellectus qz alia. ¶ Si dicat q obiectū est duplex: qđdam mouēs potētiā: quoddā determinās ad mouendū: et hoc nō tanq̃ aligd absolutū dans virtutē mouendi: sed tanq̃ respectus dicēs hitudinē obiecti motiui ad tale mobile. z ſ vltimo modo: verū est obiectū itellectus z bonū voluntatis: qz verū nō mouet pmo. Sicut ꝓbant. 3. rōnes facte: nec sic ē obiectū pmū sed dicit habitudinē obiecti motiui ad determinatā potētiā: qz importat adequationez ad itellectū. ¶ Contra illā positionē nō oportet arguere: qz ex. 2. topicoz. oz loqui vt plures. hic aūt modus videt abuti termino illo obiectū. Nam q respectꝰ ad potentiā sit formalis ratio obiecti nō inuenit a phis cōiter: sed illud qđ mouet potentiam passiuā. vñ Az. 2. de aia. ca. pmo de visibilibus: cuiꝰ quidē est visus hoc est visibile: sic q in rōne ꝓdicati cadit subm: cuiꝰ est visus est obiectum visus. De isto ſm ipm ibi ꝓdicat p se scdo mō nō. pmo visibile qđ dicit respectū ad potentiā: sed si talis respectꝰ esset rō formalis obiecti esset p se pmo mō. T.c.66. ¶ Per hunc etiā modū facile est assignare obiecta ꝓma oīm potentiarū nō aliqua absoluta: sed respectus quosdā correspondentes. puta qd obiectū visus nō ſrā qualitatē colorē vel lucē: sed relatiuū vt visibile. sic gustꝰ ñ sapor: sz gustabile zc. ¶ Quo modo etiā obiectū est simul natura cū potentia: absolutū etiā est ꝑus itelligibile q̃cunq; respectu. ergo inq̃tuz intelligit: nō includit rōnē respectꝰ: z ita illud nō est rō pmi obiecti. ¶ De hoc quere in. 9. q. 5.

Dicendum est ad qstionē alr. z pmo distinguēduz est de vero. est enī veritas in rebus. z veritas in itellectu. Jn rebus duplr. in gñe. vz p ꝓportionē ad pducentē. z p cōparationē ad cognoscentē siue intelligentē. ¶ Primoꝰ dī veritas absolute cōformitas pducti ad pducens: aut determinate ꝓfirmitas talis ſm adequationē: aut determinate cōfirmitas ſm imitationē. ¶ Et licet pmus istoz triū modoz videat esse cōis scdo z 3ꝰ: tñ si nomē veri imponat ad signādū quodcūq; qz triū ꝓdictoz ſm ppriā rōnē erit equocū. ¶ Scds modus inuenit in filio dei. q veritas est: qz est ſm Aug. ſiīma simlitudo ꝓncipij. hic est ꝓformitas cū adequātōe. ¶ Tertius modus inuenit in creatura que imitat exemplar: cui aliquo mō assimilat defectiue tū alias nō diceret imitari. 2. mō. s. p cōparationē ad itellectū. dī res vera triplicit pmo qz sut manifestatiua q̃ius est de se cuicūq; intellectui potenti manifestatiōez cognoscere. 2ꝰ qz assimilitiua itellectus assimilabilis q nō est nisi itellectus creatus. 3ꝰ qz facta manifestatiōe vel assimilatiōe res in itellectu est sicut cognitū in cognoscēte. ¶ Ad oīs istis. 6. cōceptibus exprimēdis pōt accipi equoce veritas in re. Patet enim q

tres ꝑmi distinguũtur a trib⁹ alijs: qz hitu
do ad ꝓducẽtẽ ⁊ ad itelligẽtem alia et alia
est: licet idẽ sit itelligẽs ⁊ ꝓducẽs. Maz si p
ipole de⁹ esset ꝓductiu⁹ filij⁹ ⁊ eq̃lis ⁊ filius
imitãti: ⁊ nõ esset itelligẽs esset ꝑmus mo
dus tripartitus sine scõo. et ecõuerso si eẽt
alius de⁹ itelligẽs creaturas nõ ꝓducens.
dictõ etiã ꝑmoz truũ inter se pz. altoz truũ
oñditur dria: qz si null⁹ esset itellectus. ad
huc q̃libet res ꝑm graduz sue entitatis eẽt
nata se manifestare: ⁊ b notitia est qua res
dr nota nature: ñ qz natura cognoscat illã:
sed qz ꝓpter manifestatiõez maiorẽ vel mi
norẽ nata eẽt q̃tũ est de se pfect⁹ vel min⁹
pfecte cognosci. Esse aũt assimilatiuũ dicit
rõnẽ actiuu respectu assimilabilis: ⁊ segtur
naturaliꝛ esse manifestatiuũ vel disperatũ
est nõ hñs ordinẽ ad ipz: sz sp assimilatiuũ
⁊ assiũ respectu itellectus passiui ꝑcedit b
qõ est eẽ in itellectu: qz illud eẽ ẽ posterius
natura ipo actu itelligẽdi. nã nõ est nisi re
latio rõnis fũdata in obo itellectu ad actũ
EX TRA Si tñ hoc vez videt eẽ q̃re q̃runt hoies
ita eẽ in mẽoria hoim: vt eẽ famosi vt hẽ
filios post mortẽ vel statuas erigẽ vel opa
facere: vt post mortem maneat rel'o rõnis
fundata in obiecto intellecto ad actum?
¶ Relatio autẽ est posterior absoluto ad
qõ est ex. 5. assimilatio aũt formaliꝛ est ipse
actus itellectus aut ꝓr ipo. ¶ Cõparãdo
2m ⁊ 3m ad itellectũ: ñ assimilabilẽ nõ hñt
ordinẽ eẽntialẽ sed accitalẽ respectu. s. ali
cui⁹ itellect⁹ tñ. Segtur videre de vero in
intellectu: vez aũt in intellectu duplex est
ꝑm ei⁹ duplicẽ opationẽ ꝑm q̃z vtrãq; na
tũ est ꝓformari obo: vt mẽsuratũ mensure
ꝑm Alz. in. 5. ca. de ad aliqd. et. 10. ca. 2. Est
T.c.2°. aũt iter istas veritates dr̃ntia vna q̃ ꝑme
T.c.3. falsitas nõ opponit: sed ignorãtia tm̃: et sic
li°. 3. t. c. itelligit illud de aia: q̃ itellect⁹ circa qcqd
26. est sp est ver⁹: sicut sensus circa ꝓꝓm̃ sensi
bile: ⁊ b est itelligẽdũ ꝑcise circa ꝓceptum
simpliciter simplicem: nam intellectus sim
plex circa conceptum non simpliciter sim
plicem licet non possit esse formaliter fal
sus: põt tñ esse virtualiꝛ falsus apphẽden
do aliquid sub determinatiõe fibinõ ꝓue
T.c.34. niente: ⁊ hoc modo dicit in. 5. ca. de falso:
q̃ est aliqua ratio in se falsa: nõ solũ de ali
quo falsa. ⁊ tñ ratio illa in se falsa simplici
apphensione itelligibilis est: sed illa non
includit vel exprimit aliqõ quid: nisi forte
quid nois. Eodẽ modo ꝑt exponi vltimũ
capl'm. 9i. vbi videt Alz. distiguere de itel
ligẽtia simplicitꝛ inq̃ztũ est circa qd simpli- T.c.21.
ciũ: ⁊ circa qd cõpositoz q̃ circa qd cõposi ⁊.22.
toz cadit deceptio paccñs. qz. s. eoz qd na
tũ est facere cõceptũ nõ simpliꝛ simplicẽ in
quo põt cadere falsitas virtualiꝛ nõ ficiẽ qd
simpliciũ. si ei itelligeret per accidens. s. i
tribuendo alteri illud qd non esset dra: qz
ita in qd simpliciũ põt itellect⁹ simplex eẽ
falsus p accñs. ¶ Scõe aũt ẽitati opponit
ignorãtia ꝓpriue ⁊ falsitas cõtrarie: q̃n. s.
vnitũr que in re nõ sunt vnita. 2ª differẽ
tia est in mõ eẽndi veritatis in hac opatiõe
⁊ illa: lz. n. sit in vtraq; opatiõe vitas ꝓpria
formaliꝛ: nõ tñ obiectiue: sz tm̃ in scõa. Maz
neutra veritas est in intellectu obiectiue.
nisi reflectẽte se sup actũ suũ cõparãdo illõ
ad obm que reflexio. s. in cognoscendo q̃
act⁹ talis ẽ filius vt dissilis nõ est sine cõpo
sitiõe ⁊ diuisiõe. pz aũt distinctio istoz mo
doz eẽndi veritatis in itellectu. s. formaliꝛ
⁊ obiectiue q̃ztũ ad ꝑmã opatiõez. ¶ Quo
ad scõam declarat: qz itellect⁹ multas ꝓpo c.8.⁊ ali
sitiões formaꝛ et apphendit actu 2° que tñ bi.
sunt sibi neutre ex 10. topicoz. lz igit i illo
sit formaliꝛ veritas vel falsitas: aut qz est cõ
formitas rei extra. aut nõ: tñ nõ est ibi obie
ctiue: quia non apphendit ista ꝓformitas.
¶ Cõtra illud videt q̃ ꝑncipia statuz cũ ap
phẽdunt cognoscunt eẽ vera. ¶ Rño ꝓ
pter euidẽtẽ habitudinẽ termioz itellect⁹
cõponẽs stati pcipit actũ cõponẽdi eẽ ꝓfor
mez entitati cõpositoz. ¶ Posset q̃ dici q̃
ibi est alius act⁹ ⁊ reflex⁹: sz impcepi⁹: qz sit
tpe. In alijs: vt in pclomb⁹ differũt tẽpore
¶ Cõtra. quo mõ act⁹ ꝑmus circa ꝑncipia
erit reflexus? ¶ Rño. nõ ꝑmus q̃ est ꝓpõ:
sz scõs q̃ ẽ assensus ⁊ circa iudicabilia pos
set dici iudicare. ¶ Cõtra b. qõ supius dcñ
est. q̃ vitas cõplexi cognoscit p hoc q̃ in
tellectus apphẽdit ꝓformitatẽ act⁹ cõponẽ
di entitati extremoz istius cõplexi. arguit:
qm̃ q̃ cõparo actũ cõpositionis a rei. b. fi
facto actu ꝓpõnis c. quõ sciam istaz scõam
ꝓpõnẽ. c. eẽ verã? si p aliã cõpõnẽ erit pces
sus in infinitũ añq̃z cognoscat veritas ꝓpõ
nis a. ⁊ ita nũq̃z cognoscet. si p seipsam co-

gnoscetur pari rone standuz est in prima compositione q veritas eius non cognoscatur per alium actum conferentem eius conformitatem entitati compositoruz. Si aut nō scio c. eē verā. g nec a. sciā eē veram p illā: qz ab ista dependet. ¶ Itē si debeo cognoscē a. eē verā p collationē ad rē. oz igit rē cognoscere: q g actu: si eodē q est a. idez cognosco p c. si alio vt ipo d. g duo actꝰ sil ō cadē re. Silr si ille actus. d. sit simplex nō ē pncipiū iudicādi de a. si cōplexꝰ segtur p tessus in infinitū vt pus. Segtur etiā aliud q a. nō cognoscit esse vera ni p vnū discursum a cōplexo in cōplexū: z ita pmū pncipiū nō est notū sine discursu. ¶ Itē fm viā istā videt dicendū q cōceptus hois sit ita verus: sicut ꝯceptus huiꝰ: homo currit: est verus: nā vtrobiqz est cōformitas ad rē cōceptā: z pōt vtrobiqz cōformitas cognosci p reflexionē. ¶ Rño. q supius in cho ādo falsum dicit carentiā talitatis quale apparet. ita q pncipale in signato eiꝰ nō est non apparere quale est: quia tunc si quid esset z sine omni apparētia esset falsum: nec apparere quale nō est: quia tunc esset falsitas formaliter. positio nō priuatio: sed falsum materialr dicit apparere: z formaliter care re talitate qua videtur: z hoc nō intelligēdo per talitatē similitudinē: nam nihil est simile sibi. z ita nihil esset verum: similiter si sortes apparet plato: sortes esset verꝰ plato: quia tūc apparēt talis qualis est. hic est similis: quia sortes est similis platoni: sed per tale quale intelligit idētitas. veruz est enim q sortes est talis qualis est: licet z simile dicat tale quale est. igit falsum q caret idētitatē ad id qō apparet eē: z falsitas est nō idētitas entis: vt manifestati ad ens vt declarans siue apparens. z hoc de falso in re. ¶ Item verū in re est illud qō apparet: z veritas nō est ꝯformitas siue similitudo que est inter diuersa: sed idētitas vt manifestati ad se: vt declarās siue manifestās siue apparēs. nō ergo est veritas rō declarantis siue manifestantis: sed illa est altex extremū ad quē signat nō cōformitatē: siue similitudinē: sed idētitatē accipiendo eam in cōmuni: sed verū in signo dicit significatum esse id qō manifestatur per signū: z in hoc signum manifestare illud qō est. et ita cōformitatē signi ad signatū. Si itaqz omnis cōceptus est signū rei. z cōceptus simplex ita est cōformis rei: sicut cōplexus rei: quia est ita diffinitiuus. quare nō ita dicit verꝰ. imo cōplexus nō videtur cōformis rei qz tum ad cōplonē: sed tm sibi: qz ꝯplexio nō est in re. Ad hoc imo rūsum est pus signū equiuocū est cōforme nō tale in natura: vt circulus est signum vini. Sed ad pmū nō valet qō pdictum est fm q veruz est in cōplexo: vt in obiecto: in simplici nō: quia pt intellectus cōuertendo se cognoscere cōformitatē intellectus simplicis ad rez sicut z cōplexi. igit z cognoscere veritatē vtriusqz. ergo z ante reflexionē eque fuit in vtroqz: z p reflexionē cognoscit esse in vtroqz. igitur in cōceptu hois est veritas. sicut in ista: homo est animal: z reflectendo ita scientiam conceptū hominis esse verū. sicut sciam cōceptū istum: homo est aial: esse verum: qō est ꝯtra Arist. primo peryermenias. ¶ Propter illud notandū est q obiectuz simplex qō est signatum cōceptus simplicis: nullū esse habet aliud qz in ꝯceptu: fm q esse debet mensurare illuz cōceptū. obiecta cōceptus ꝯplexi que sunt extrema aliud esse habent qz vt sunt in cōceptu cōplexo: z prius naturaliter in se: vt simplicia sunt fm q esse prius mensurant illum cōceptum cōplexuz: cui esse priori cōceptū cōplexuz cōformari est verū esse: diffozmari est falsum esse. hic esse est habitudo virtualr inclusa in extremis ante nāli qz extrema cōpenē a rōne: sed in simplici nihil est prius naturaliter in extremo cui cōceptus potest cōformari z diffozmari. ¶ Cōtra. probat q non potest esse falsus: sed verus. ¶ Respondeo. non est verus vt complexus est verus: quia non necessario habet signatum fm esse prius naturaliter cui conceptus potest confirmari qz in ipso: quia si est in re hic accidit complexum necessario habet signatum fm esse prius qz in ipso: ideo necessario habet cui conformatur vel diffozmatur fm q dicitur verum vel falsum in complexum non necessario habet conformitatem: sed si conformatur rei extra accidit: sicut non est mensura eius. ¶ Ad alia argumenta quō reflectendo cognoscitur vītas nota: vt difficul. ca. 1.

tas si in ꝓpõne cognosco rem nõ absolute nñ: sed collectiue: z rẽflectendo ꝓferendo actũ ad rẽ. hoc est ad rẽ cognitã collative. sicut dicit 3^m ar^m: sz si ꝓuerto ad rem nude ꝓferendo p hoc nõ potero iudicare de veritate cõpõnis q̃ est actus collatiuus. ergo videt q̃ ad iudicandũ de aliquo: cõuerto ad illũ z eodẽ modo: qz z in ꝑma ꝓpõne z in illo ad qõ ꝓuerto habeo rem cognitam actu collatiuo: Nota sicut dictũ est: ḡre cõplexũ est verũ: qz cõplexione q̃ est a rõne ꝓcedit naturaliꝝ idẽtas extremoꝝ: et alia habitudo virtualiꝝ inclusa in ipis cui actu rõnis cõformari vt mẽsure est ipm vez eẽ. Ita dico q̃ illã cõplexionẽ cognosco esse verã cognoscendo ꝓformitatẽ eius ad illã habitudinẽ virtualiꝝ inclusaz in extremis: que q̃qz includit in extremis ex natura extremoꝝ nõ p aliud ꝑus. q̃qz p aliud prius includẽs: q̃qz nullo mõ. ex natura terminoꝝ vel includentiũ ipos: sed a cã extrinseca ꝓiungente ipsa vel disiungente. ꝑmo mõ est in ꝓncipio demõstrationis. scdo mõ in 2° ne cuiuscũq; terminoꝝ hitudinẽ realez ꝓcedente actũ itellectus includit virtualiꝝ ipa hitudo itrinseca in termis ꝓncipioꝝ: z ex sui ipoꝝ natura. ¶ Tertio modo est i ꝓpõne ꝓtingente. Itaq; in ꝑmo mõ extrema absolute itellecta statim nata sunt facere ex se in itellectu illius notitiã habitudinis ipoꝝ: sicut z alia absoluta relõnis necessario ꝓsequẽtis: q̃ ergo itellectus ꝓiũgit terminos illos cõponẽdo statim videt cõformitatẽ actus sui ad illã hitudinẽ quã ꝑus natura habuit notam ex terminis: q̃ aũt componit terminos 2^onis nõ videt illum actũ esse ꝓformẽ hitudini reali terminoꝝ. donec videat illã hitudinẽ termioꝝ cui^o notitia nõ fuit impressa sibi ex termis conclusionis: nec imprimit nisi ex notitia hitudinis terminoꝝ ꝓncipiꝝ: que includit illaz. Quando aũt ꝓponit terminos ꝓpõnis cõtingentis nõ videt actũ esse ꝓformẽ nisi videndo hitudinẽ terminoꝝ in re: qz causa extrinseca si facit eã facit circa terminos: vt in re nõ vt in ꝓceptu. z tunc oportz videre intellectualiꝝ terminos in re cõiungi vel diuidi. ¶ In ꝑmis ergo duobus nõ cognoscit cõpositio esse vera. cõparando ipam ad rem vt extra: sed ad rẽ que est extremũ vt ipm in itellectu ꝑus naturaliꝝ facit notitiã hitudinis sue ex se vel ex virtute alteri^o quã itellectus sic cõponat. ¶ Contra. ergo q̃re nõ statim apprehensis terminis ꝓncipiꝝ itelligit ꝓncipiuz si termini ex se necessario facũt notitiã illi^o hitudinis: patet aũt q̃ nõ statim: qz p quãtũcunq; tps põt aliqs nosse totuz: z nosse partẽ: anteq̃z sciat hoc esse verũ. oẽ totũ zẽ. qz ante q̃z cõponat illud. ¶ Item notitia hitudinis terminoꝝ ꝓclusionis: aut fit ab ipa hitudine aut termis illis: aut ab hitudine termioꝝ ꝓncipiꝝ aut ab illis terminis: aut a notitia habitudinis illoꝝ terminoꝝ. q̃libet ipoꝝ bek. ¶ Ad ꝑmũ q̃ licet ex terminis: vel ex altero terminoꝝ virtualiꝝ includẽte respectuz ni fiat notitia hitualis habitudinis: tñ nõ oportet esse actualẽ ꝓceptã statim. sz q̃n itellect^o cõparat extremũ extremo: statiz pt videre. z illã hitudinẽ: z habitudinẽ actus sui ad illam. ¶ Ad 2^m notitia amboꝝ ꝑncipioꝝ fiẽ facit notitiã ꝓclusionis. z h sic. q̃ notitia hitudinũ terminoꝝ in principiis causat notitiã hitudinis terminoꝝ in conclusiõe. z notitia vitatis ꝓncipioꝝ notitiaz vitatis 2^onis. ꝑus tñ naturaliꝝ facũt notitie habitudinis simlr iuncte: vt vna cã integra notitiã habitudinis: q̃z notitia vitatis notitiaz veritatis. ita q̃ notitia hitudinis terminoꝝ ma^rijs est causa notitie vitatis ei^o. z sic ō minore. z sic ille notitie sunt causa notitie hitudis terminoꝝ ꝓclusiõis: nõ ergo habitudo est cã hitudinis: nec veritas veritatis. sunt. n. respect^o hic z illa. sz notitia notitie nõ actualis: qz nõ gignit nisi ex memoria: sz hitualis est cã actualis duplicis ordinate ꝑm rõnẽ effectũ. ¶ Cõtra. ergo habitudo terminoꝝ 2^onis est ita non cãta: et veritas ei^o: sic in ꝓncipio. ¶ Rñ^o. absoluta in ꝓncipio cãnt notitiã hitudinis nõ habitudinẽ ꝓprie: qz illaz fundant vt necessario: ꝓsitez naturã subiecti. Habitudo termioꝝ conclusionis fundat in ipis: z terminat: qz absoluta cãntur vel alteꝝ ipoꝝ: vt passio. ¶ Ad ꝑmũ arg^m ꝓra põnẽ de notitia act^o quo ꝓparo. dico q̃ ille est ver^o: sz nõ oz cognoscere illũ esse verũ. est. n. act^o vnus cognoscibilis naturaliter rectus: sicut dr de filio alibi: q̃ non est notus vt obm: sed vt actus cognoscendi rectus naturaliter. ita

hic.

hic. ¶Ad 2m cognosco rez & habitudinem ꝑus naturalr q̄z actū cōpositionis quo cō paro rem rei. ¶Ad 3m ille est actus obiecti ad quē ꝓferēdo iudico. Sillr pōt dici q̄ iudiciū de veritate cōplexi nō est nisi collatio notitie ꝓferentis ad notitiā incōplexā extremi, si sibi est ꝓformis: & hec conformitas statiz q̄nq; patet q̄ notitia simplex naturali necessitate statim icludit notitiā collatiuā sicut in primis ꝓncipijs: q̄nq; nō statim: vt in cōclusiōibus: & tūc oz videre illā esse cōformē suę simplici: cui qz est conformis vel ꝓnūs ad aliā que est ꝓformis statiz simplici. ¶Hec via ponit veritatē complexi cogniti; nō per collationē complexiōis ad rem extra: nec ad habitudinē realē extremoz ꝓzē naturaliter cōparatiōe. que enim hītudo eēt illa nisi idēitas ꝑ affirmatiua q̄ ē relatio rōnis. vel diuersitas ꝑ negatiua q̄ forte nō est relatio rōnis: ſz tm̄ ponit collationē ꝓpōnis ad notiam extremorum simplicē. vel ad extrema: vt in notitia simplici statim ex notitia tali: ꝑz si complexio sibi ꝓformetur in ꝓmis ꝓncipijs: qz rō termini oñdit ꝑdicatū ꝓuenire ſubo. & sic nō est discursus in cognoscēdo ꝓmū ꝓncipium: qz illa notitia simplex icludit in collatiua. nō. n. cōponūtur nisi q̄ in se cognoscunt. & ita in ipsa ꝓpone tali includit vt prius nāliter ipsa: vñ ipsa cōplexio siue cō positio necessario videat cōformis: qz tūc visa sunt ambo extrema cōformitatis: cum tūc itelligant simplicia: & tūc fiat ꝓpō: nec requirit hec collatio ꝓpōnis ad simplicia quasi alicui⁹ actꝰ. Sed itellectus cōponēs terminos, illos: & notitia hītualis termino rum sūt cā necessaria & imediata & integra ad causandū notitiā cōformitatis cōplexionis ad terminos: nō qdē circa ꝓncipia: et ideo cōponēs simul necessario assentit: qz q̄ cōponit hz totā dictā cām: sed iudicare in cōclone nō fit. sed illā cōplexionē ꝓfert ad illā in qua icludit q̄ alia est ꝓncipij nō qdē tm̄ termini. & hec discurrere ē iudicare de ꝓclone. in fine est assensus. i. ipressio notitie necie ꝓncipij ipzimētis notitiā veritatis cōclusionū ex veritate ꝓncipij nota ex termis. ¶Sed qd ē vtraq; veritas ꝑus dicta. ¶Rño ꝓma ē relatio actꝰ simplicis apprehēsiōis ad obm: et ē realis. ſ. mēſura ti ad mēſurā. ¶Scda licet videat simil relatio. vt tñ qz actus scds nō est alicui⁹ ab ic; ſicut ꝓmus: ſz ē actus cōparatiuus vni⁹ cō ceptus simplicis ad altez: vt ei⁹dē in affirmatiua vel diuersi i negatiua. hūc aūt necessario ſequitur vel cōcomitat rel'o rōnis in vtroq; extremo ad altez: quā hītudinē videt signare hoc verbū ē: vt est nota compositiōis. ſ. put est tertiū adiacēs. & sic vez est illud phiermenias eē signāt quandam cōpōnē quā sine cōpositis nō est intellige re: sicut nec relationē sine relatiuis: & sic ēt verū est illud. ſ. hui⁹. i. de ente qz eē vno mō significat vez: hoc est habitudinem rationis iter extrema q̄ nata ē esse vera. Ulterius ista habitudo rōnis ꝓformis ē rei: nō qz oporteat in re eē relationē aliquā inter extrema: vt in re ſil'em isti rōnis: que ē iter extrema vt itellecta. imo vt ab intellectu i uicem cōparata: nā tūc esset hec falsa. hō ē hō. Nec opz fugere ad ꝓpōnē forme cum materia: tuz qz illā nō exprimit ꝓpō. Tum qz hec esset falsa. deus ē deus: ſz tūc hec habitudo corr'espōdet rei qñ est talis qualez res virtualiter ꝓtinet: siue qualē res de se nata eēt facere in itellectu ſi faceret habitudinez illā: siue que ē signū nō ſimilesz eq uocum: exprimēs tñ illud qō ē in re: ſicut circulus nō est filius vino: ē tñ vez signum vini: falsum aūt lactis vel hmōi: non tñ est oīno filē qz illud signū ē ad plurimū hui⁹ signati. non sic illa hītudo rei. ¶Cōtra. 9. metaphy. vltimo. verū ē in rebus cōponi. ¶Rñſio. notificatio fit ꝑ ea: que vt in pluribus. vbicūq; autē idē non affirmat de se realiter aliqua est in re compositio: aut aliter notificatio fit per minimuz gradum. q. dicat ad minus requirit veritas: qz in re sit cōpositio ſi idēitas ē mar & veritas. tertio mō large ſumitur cōponi: ſicut i primo capi. noni cum accipit: ſimul natuz ꝓ ib qō est idem. ¶Hec igitur corr'espōdentia prędicta huius habitudinis ad id qō est in re formaliter est 2a. veritas: & ita illa hītudo: que dr cōpositio exp: essa per se vera ē immediate: & mer illa verus est actus cōparatiuus ſm illam habitudinem: & sic videretur cum fundamentum illius veritatis sit habitudo rōnis: qz illa prima multo eēt imperfectior relatio rōnis. Qd ſi dicat re-

.c.3.li.pri.
T.c.14.
T.c.31. & inde
T.c.2.

latiõnẽ correspondentie vel adequatiõis vel cõmensuratiõis: que quasi idez dicunt in proposito non posse fundari in relatione. Quõ igitur ꝓportio est equalis ꝓportioni vel similis: & hoc inquantũ ꝓportio. nõ autẽ rõne abꝰ: inter que ẽ ꝓportio nã proporꝯ est vbi extrema vnius ꝓportionis abꝰ. nec sunt similia nec equalia extremis abꝰ in alia ꝓportione. ¶Si autẽ placet q; ille actus cõparatiuus extremoꝝ cõpositiõis imediate correspondeat vel adequetur rei cũ ille actus sit vera res: sicut & primus q est vnius absolute: tunc veritas scõa ẽ relatio realis: sicut & ꝑma & actus intellectus cõparatiuus imediate verus: nõ autẽ aliqua alia habitudo ẽ vera. si nulla ẽ formaliter nisi in actu intellectus: q; in intellectis precise inquãtũ ab intellectu comparata: que habitudo nisi q̃ est in intenⁿᶜ. aut si ẽ in cõparatis aliqua aliquoᵒ. alia ab illa que ẽ in actu intellectus non ẽ illa alia imeᵗᵉ vera. ¶Hoc duplũ inquiratur.

Ad propositam ergo q̃stiõnez. dico q; Ari. ꝑcise excludit verũ in intellectu cõplexo sicut expresse pz in littera eius. & rõnabiliter. pz. n. ex dictis q; vel est mẽtis aliqua passio realis. s. relatio ſm 2ᵃᵐ opionẽ & tunc illa: sicut & ꝑma veritas ptinet ad cõsiderationẽ libri de aĩa. ex natura. n. actus ĩtellectus cognoscit quõ est fundamẽtum talis relationis: vel est relatio rõnis fũdata in actu intelligẽdi: aut magis in hitudine rõnis que est inter obiecta cõparata p actum intelligẽdi ſm ꝑmã opinionez: & tũc est mentis aliqua passio originalit: s3 formaliter pertinet ad ꝓsiderationẽ logici: sicut possibile & ipossibile: & modi cõpõnz oẽs: ¶Presupponit tũ logicus cõsiderationem de actibꝰ intelligẽdi q̃bus scõe intentiones formãtur. pz ex ꝑncipio phiermenias. Scõm veritatẽ aũt dico q; ad ꝓsiderationem metaphysici ptinet vez reale ꝑmo mõ sumptũ. s. p cõparationem ad ꝓducentem. & ꝺ quo ad oĩa tria mẽbra: q; nõ cõtrahunt ens ad quãtũ nec ad motuz. ¶2ᵐ autem. s. sumptũ per cõparationẽ ad cognoscentem ꝑmum mẽbrũ ptinet: q; ꝓuertitur cum ente. Scõm ꝓtrahit ad actuz determinatum: nec ꝓuertit cum ente. ¶Tertiũ est ens logicũ ꝑte. vñ dẽs intentiones scõe de tali ente predicãtur: & iõ ꝑte excludit a metaphysico. ꝓuertit tñ cum ente aliqualiter: q; logicus cõsiderat oĩa nãliter: vt metaphysicꝰ: s3 modus alius cõsiderationis. s. per qd reale & p intentionẽ scõam: sicut cõuertibilitas entis simplr & diminuti: quia neutrũ alterũ excedit in cõtate. qcquid. n. est simpliciter ens põt esse ens diminutũ. ¶De duobꝰ modis vi ĩ intellectu dcm ẽ ia.

Ad argumenta principalia pz. nullum est ꝓra dicta nisi vltimum de cã & effectu. vbi est dõm q; maior si ẽ vera est vera ꝺ cã totali: nõ aũt ẽ est sic in proposito. Nam veritas triplex excluſa oĩno a metaphysico dependet ab intellectu. ita q; res ex se non ẽ sufficiens cã alicuius istoꝝ: licet ad illam requirat: sicut illa ꝑbat auctoritas. (In eo q; res est) in eo non ꝑcise: sed si oratio formetur ab intellectu: vt extrema habeãt esse diminutũ. ¶Ad arᵐ. pro opinione de vo que fuit iprobata: põt respõderi ad ꝑmuz.

Et q; prima de ente inq̃tũ ens: huius vtiq; erit speculari tũc etiam & quid est: & que sũt inq̃tum ens. Textus. commẽti. iiij.

Et sequitur:

Perscrutãde vero sunt ipsius entis cãe & principia inq̃tum ens. T. c. viij. Qõ. IIII.

Trum metaphysica sit de ente nota rõnes alibi Huic. q; fiat. metaphysice ꝑter duo. ꝑmo. q; deum esse probatur hic: & q; ens est cõe ad omnia hic cõsiderata. ¶Cõtra Auer. cõmento vltimo. t. phy. naturalis solus ꝑbat deũ esse. & ibi facit cõsiderationẽ genꝰ subaruz separataꝝ est subm metaphysice. ¶Cõtra auer. ex quolibet effectu ostendit: q; cãm esse: q; ipossibile est effectũ esse nisi a causa tali: siue nisi talis cã sit. hmõi sunt multe passiones metaphysice prius & posterius. vnũ & multa. actus potẽtia. quõ. n. hec ꝯu

Idem. t. c. ꝑmi huiꝰ.

satis insunt nisi sit aliqō vnū primū. Quere ibi, q est misit ꝛc. ¶Itē perfectior concep tus de deo potis physico est primus mo uens. possibilis aūt metaphysico est ꝑmū ens. secūdus est pfectior. Tuz qz abtus. Tū quia requirit perfectionē infinitā: naz ꝑmū perfectissimū. Sed si enti nō repugnet infi nitas nō est perfectissimū: quod nō est infi nitum: sed enti non repugnat infinitas. ꝑ muz mouens tātū rem dicit: ꝛ non necessa rio ex formali rōne sui regrit infinitatē: qui aūt hz perfectionē cōceptuz de subiecto po test pfectius de ipso oīdere: qz per illa i ef fectibus que ducūt ad cognoscēdū esse de tali cōceptu. ¶Cōfirmatur. si metaphysicꝰ nō cōsideret esse de deo: nisi sicut demon stratur a physico si cognosceret nisi de ꝑ mo mouente: ꝛ ita nō haberet aliquaz no titiam q subm suum est: qz primū mouens non est suum subiectū: nec sequitur ꝑmuz mouens ergo primū ens: sicut non sequi tur: prima nigredo. ergo ꝑmus coloz. nec metaphysicꝰ pōt per ipsū oīdere de ꝑmo ente amota rōne ꝑmi mouentis. Quomō aūt de mouente ostenderet physicꝰ ꝑmuz nisi in hoc sit magis metaphysicꝰ propter ꝓdtum: qz physicus ꝓpter subiectū. ¶Re spondeo ꝑ cōmentatorē. premisse ad ꝑmū ens sumūtur ex motu. ¶Contra. licet phy sica sit prior doctrina qz metaphysica: qz sē sibilia sunt nobis notiora: nō tamē dicitur ipse ostendere omnem cōclusionem me taphysicā vel ꝑmissas ad omnē: quia cum deuentum fuerit: sine abstrahendo siue i doctrina ad propria considerabilia a me taphysico. ex illis ostendit conclusiōes su as. ita ꝛ primum ens ostendit ex propriis: licet illa propria forte non fierēt nobis no ta: nisi prius ordine nature physica cogno sceretur. ¶Quomodo etiam scientia infe rior stabiliet subiectum superioris si ipsa superior non potest ꝑm auerroym. ¶Itez genus substantiarum separatarum nullā vnam rationem magis habet qz̄ non sepa ratum habet cum primo ꝑm ipsū: quia nō nisi attributionem. igitur tm primum est subiectum ibi non illud genus.

Tenetur igitur Auic. prima ratio eius sic declaratur. si est ꝓsup ponitur de subiecto non de actuali existē tia: sed q habet esse quidditatiuum scilicet q ratio eius non est falsa in se tale si ē ostē ditur demonstratione: quia metaphysico de primo ente. Ostenditur enim q ꝑmuz conuenit enti alicui. ꝛ ita quia ille conce ptus ens primum qui est pfectissimus sub iecti si esset hec subiectum non includit cō tradictionem. ergo si aliqua scientia sup poneret istum conceptū pro subiecto alia esset prior de ente que probaret preceden tem de primo ente: quia conclusio demō strationis illius esset prior tota scientia de primo ente. ¶Secunda ratio confirma tur de adequatione quam importat primi tas: quere libro nono quinta qnestione. quando igitur omnibus consideratis i sci entia est aliquod cōmune per predicatio nem: ꝛ illud adequat non queritur aliqō primum virtualiter adequās: nisi quia de ficit cōmune formaliter adequans. ens au tem vnius rationis: quere alibi. ergo ade quat. ¶Confirmatur. prima scientia scibi lis primi.

Alia vero dicuntur entia: eo q taliter entis ꝛc. Textus. cōmen. ij. Et sequitur:

Nihil enim ipsorum ē. nec ſm se aptum natum: nec sepa rari possibile a substātia. Sz magis siquidem ꝛc. Textus. commenti .3.

Libri septimi metaphysice: Questio I.

Q Veritur vtrū inherentia sit ō essentia ac cidentis? Q. nō. qz essentia passionis ꝓcognoscitur de mōstrationi cū sit medium ex scōo posteriorum. Inherētia eius con cluditur. Item tunc esset nūgatio hec al bedo inherens: quia addere aliquid ei de cuius eēntia ē nūgatio ē. ¶Itē tūc ꝓcepꝰ relatiōis in cōi non eēt simplex: qz icludēt T.c.8. ꝛ.25.

respectū ad obiectū ꝛ a^m ad subiectū. ꝛ ita relatio nō eēt generalissimū: qz generalissimi est conceptus simplex. ¶Item quantitas manet i altari fine iherentia ad subz.

T.c.2. T.c.3. **Cōtra quo aliquid** formaliter ē ens ē de eius eētia: sed accīs ē ens: qz entis in lra. Stāre sedere magis ens q̄ sessio ꝛc. ¶Item illa iherentia differēs nō esset suba. ergo accidēs. ḡ eius est alia iherentia. ꝛ sic in infinitū. ¶Itez si differūt posteri⁹ est cōceptu accītis. ergo cōceptus accidētis in se prior est: ꝛ absolui⁹. ꝛ ita dissimilis fine subiecto. contra Az. c. tertio.

T.c.17. ꝛ inde. **Responsio** distinguitur ꝑmo ō accidēte: quia accīs si accipiat pro illo quod p se significat nomen: vt pro cōceptu qđ importat nomen accidētis per se que est ipsa accidentalitas Synonimū videt cū hoc qđ ē inherētia: ꝛ tunc nulla est q̄stio. Si accipiatur pro illo qđ denominat hoc cōcretū accidens. puta pro quātitate sic q̄stio habet locū: ꝛ sic fiat deinceps sermo. ¶Tūc distinguitur scōo. de iherentia q̄ inherētia est duplex. vna ē actualis vnio accidētis exītis cū subo existente: vt act⁹ aliqualis cū potētiali. alia est depē^a. siue eēntialis ordo accidētis ꝑm qui ditatem suam ad substantiam scōm quiditatē suam. ¶Prima pz. 2^a ꝓbatur: qz demōstratio abstrahit ab existētia: ꝛ a ꝙsequentibus rem in q̄z̄tū existit: alr nō eēt necessarium: demōstrat aūt aliq̄ iherentia passionis ad subm. igit ista est alia a ꝑma que .s. est exītia: vel conditio propria existentie.

Ex ¶Et hoc forte cōsueuit dici de inherentia actuali ꝛ aptitudinali: ꝑma nō semp est accidēti. secūda semp in est: siue existēti sine subiecto: siue non existēti. ¶Contra. aptitudinalis in accidente separato nō verificat aliquā ꝓdicationē denominatiuam: ficut 2^a. h. ¶Tertio exponit illud qđ dr de eētia. il nō. n. idem est eē de eētia a. ꝛ esse idē eēntialiter vel realr ipsi a. ꝑ^m quidem i fert 2^m. sed nō ecōuerso: qz de eētia a. ꝑci se est illud qđ includit p se in cōceptu qditatiuo a. ꝛ iō ponit in rōne eius qditatiua: nō vt addit^{vm}. pōt aūt eē realr ipsi a. idem: licet sit extra cōceptum eius. puta vnitas ve ritas ꝛc. extra cōceptū entis qui ꝓr est ille ꝑ in Aut. ſ°. nō tñ illa dicūt rez aliam ab ente. quere in. 4. q̄stione de vno. vocātur tamē forte ab Auic. accidētia extēdendo cōtra eēntiale strictissime sumptum. ex^m h de gradu addito albedini remisse quando intenditur ꝑm vnam opinionē est idem realiter: nec tamen de essentia huius.

Ad questionem ergo ꝑ^o dico q̄ neutra inherentia est de eētia accītis secūdo mō sumpti. s. accipiēdo accīs pro eo quod hoc nomē denominat: vt quātū q̄le ꝛ hmōi tum qz fundamētū respectus est aliqd ꝑter respectū. re⁹ vtriusq; iherētie i suba nō fūdatur: qz tunc suba iherens esset: ꝛ nō eēt terminus respect⁹. ergo in accīte ab^{to} ꝛ nō in aggregato ex ab^{to} ꝛ illo respectu: qz nō est rō fundamentalis respectu sui. igitur i ab^{to} precise: ergo est extra cōceptū ei⁹ qui ditatiuū: cū respectus sit posterior natura fundaméto. ¶Sed iste re⁹ ē vere relatio. Ex ¶Cōtra. 5. nō ē aūt intellectus itelligentis T.c.20. ¶Rño. nō ꝑmo licet p se mq̄z̄tū. s. est accidens. Tum quia iherentia videt eiusdem rōnis i quātitate ꝛ qualitate. ḡ si est de eētia vtriusq; pōt ab vtroq; abstrahi cōcept⁹ dictus in qd de ipsis iferior ꝓceptu entis: ꝛ superior eis. ꝛ ita nō erūt generalissima. ¶Scōo dr q̄ iherētia secūda ē eadē essentialiter: siue realiter accidēti scōo mō sumpto. Tum qz passiones entis dicte de iferioribus nō dicūt aliud ab ente i eis. ergo cū suba dr ꝑma. accidēs posterius que ꝑus ꝛ posterius diuidūt ens: vt passiones. ꝑmum nō dicit aliud a substātia: nec posteri⁹ aliō ab accīte: siue ab ente iherēte. per se autez ens: siue in se ens: ꝛ inherens: siue in alio exīs ꝑ eodē accipio: sicut prius ꝛ posteri⁹ Tum qz ille ordo abstrahit ab exītia: ꝛ fūdatur sup qditatē possibilez. ista fūdaméta sunt imutabilia: qz de⁹ necessario exēplat qditates possibiles: ꝛ vo^{tas} si quē actū habet respectu illaz. similiter ille ē necessarius. stantib⁹ aūt fūdamentis ordinis imutabilibus nō vi ordo mutabilis in altero: et ita nec dr̄ia pōt cōcludi per viaz separationis possibilis. Si ponitur hoc. Arist. dicet T.c.39. q̄ esset cōtradictio. i. physicoꝝ. erit intellectus ipossibilia querens qui dicit: passiones separari a subiectis. ꝛ loquitur de intelle-

etu quē posuit Anaxag. ¶Cōtra hoc tñ vi-
T.c.58. detur illō qō dicit. 4. phycoz. capō. de va-
cuo. si sonus sine cozpoze nunqd esset va-
cuum. ¶Tertio dicitur q̄ inherentia ꝑma
non est idem realiter accidēti scōdo modo
sumpto: nec etiā existentie accidentis si po
natur illa aliud ab accidente. Tum qz idē
realiter non manet z cozrūpitur. accidens
etiam existens manet non manente inhe
rentia prima alias si illa maneret: cum ꝓ-
pter ipsam subiectum denominabatur pri
us ab actiōi^cc: z dicebatur panis quātus di
ceretur. ita post transubātiōz panis: qō est
falsum. Tum qz extremū vnū ordinis illi-
us mutabile est alio manēte: qz actus volū
tatis diuine respectu cuiuscūq; existētie ex
tra se ꝓtingens est. ergo ordo non mane-
bit altero extremo tñ manente: z sic p viā
separationis cōcluditur aliō esse hoc ab il
lo. ¶Cōtra istas duas rōnes arguitur. nā
ponatur panē manere: z separatim a quā-
titate qua prius afficiebatur quomodo nō
manebit inherentia. Si dicat alterū extre
mum iam esse mutatū: qz panis factus est
non quātus hoc nihil est: qz panis nō fuit
extremū dependentie inquātū quant⁹: sz
inquantū panis absolute. ¶Respondeo.
hec difficultas cōmunis est omnibus vni-
tis potentialib⁹ manere seorsum: vt in ani
ma z cozpoze hominis in verbo: z natura
humana quō neutro extremo mutato: vt
videtur ꝑm aliqd absolutū relatio nō ma-
T.c.66. net q̄ prius. Et ibi adducit illud de fine. 7
meta^cc. de. a. z. b. sed hoc de facto non acci
dit in separatione accidentis: qz subiectuz
non ponitur manere. licet possit manere.
vnde istam difficultatē differo vsq; ad vlti
mum ca. 8. vbi proprie habet locum.

Ad argumenta alius

z alius conceptus sufficit ad precognosci:
z concludi: quia alia notitia: z prior natu-
ra huius q̄z illius. ¶Aliter quid nominis
presupponitur non quid rei. ¶Secundū
concludit pro prima parte solutionis. nō
cōtra scōam. quia non est nugatio hic. ens
vnum. ¶Tertiuz concludit pro prima pte
solutionis. ¶Quartuz pro tertia parte ex
qua sequitur prima pars de prima inhe-
rentia.

Ad primuz in oppositum

qz nō notat causā formalē predicatio
nis entis de accidente: sed extrinsecā. licet
enim aliqd ꝑm qōlibet sui sit causatū a cau
sa extrinseca: tñ potest ꝓdicatione aliquius
immediate recipere formaliter ac si nō esset
causatū: qz cā extrinseca non ē me^m ō quo
prius illud dicat: z inde de causato. Ex^m
formaliter. crea^a ē ens: licet totaliter a deo
¶Item possibile ē aliquod ꝓdicatum ꝑm
se perfectius esse in vno q̄z in alio: z tamē
eque formaliter ꝓdicatur de vtroq;. ex^m de
albedine remissa q̄ equalr est albedo z in
tensa. nec de altero per alteruz dī. ¶Item
possibile est ordinem essentialē eē aliquo
rum subiectoz ꝑm qdlibet in se: z tamē ali
quod. 3. predicatum eque formaliter dicit
de vtroq;. Ex^m de albedie z nigredine re
spectu coloris: nec ergo causalitas in sub-
stātia respectu totius accidēs: nec maior
perfectio entitatis: nec ordo eēntialis i en
titate concludit qn accidens sit formaliter
ens: non per substātiā nec per respectum
ad ipsam: qz de per se i ītellectu eius ē ens.
posito ītellectu illo. etiam si ꝑ impossibile
oēs conditiones predicte auferātur: qō al
legatur ab Arist. ipse non dicit eo q̄ entis:
sed eo q̄ taliter entis .i. subē. fit ergo falla
cia cōtis arguēdo ab inferiori ad superi⁹ ne-
gatiue cum nota cāe precedente: sicut cum
inquāto primo ꝓpoz. ¶Debet tñ intelli- T.c.35.
gi in eo q̄ pro cā extrinseca. Silr q̄ aliqui z inde.
accipiunt: nō est: nisi qz entis adhuc falla
cia cōtis: sicut hic. huius. ergo solum huius.
¶De cōcreto z abstracto videtur q̄ acci-
dens vt accipit in abstracto ē verius ens:
q̄z vt in cōcreto: qz spēs generis est i quod T.c.14.
diuiditur ens p se ex. 5. nō fit cōcretum nec
est substratio illa accītis ītellecti sine sub-
iecto: qz abstrahentiū nō est mendaciū. 2. T.c.18.
phycoz. sed est ītellectio qditatis nō inq̄z-
tum denominat subiectū: sed īquantuz h
qd. z sic bene ē subiecti. z dat intelligē sub
iectum. ¶De intellectu Ari. i lra. Primo
qō adducit de sano: q̄ sicut nihil formalit
sanitatis est in vrina: sic nec entitatis in ac
cidente. Silr accidēs dī ens quēadmodū
non scibile dī scibile. 7. ca. 3. ¶Rño. ad ꝑ- T.c.15.
mum dico q̄ Arist. loquitur de diuersis de

nominatiuis dictis ab vno abstracto: q̄ de nominatiua si vno nomine significētur: significant eq̄uoce. ¶Ad 2m: q̄ illud exm cōrigitur per paragraphū sequēte: sicut expositū est textū. vnde exm q̄libet aliqd veritatis insinuat. ¶Sc̄dm cōcludit p̄ sc̄do mēbro solutionis. ¶Sed videt p̄tra mēbrū tertium: et diceret q̄ iherentia seipsa inheret: nec vnq̄ manet nisi iheret: sicut quātitas manet. ¶Ad Tertiū cōcedit q̄ pōt habere diffinitionē per genus ppriū et differētiam: sed logicā: nō realē. ¶Cōtra: nec genus dēia cōplete itelligūtur sine subiecto: sicut nec diffinitū. ¶Jō aliter dōm q̄ terminus respectus pōt eē ēntialē respectiuo q̄z ipse re: deus. n. g est terminꝰ respectus creature est causa creaē: nō aūt respectus nec ab isto respectu depēdet ēntialiter creatura sicut a deo: sic h. si suba est: materia non ex q̄: sz in qua pōt accidēs depēdere ad ipsam: sicut ad cām aliquā licet sit prior respectu ad ipsā. exēm homo pōt esse respectu sui ad animā: vt respectu totiꝰ ad ptē: nō tñ segtur. iō pōt diffiniri sine aīa.

Sed substātia oīum primū tpe. Tex. cō. iiij. Questio. ij.

Trum suba sit p̄mū oīum ēntiuz tēpore? Qz nō. eterno nō ē aliqd priꝰ tpe. accītia āt sūt eterna sicut motꝰ. 8. phyco-
t. c. 4 z tñ rum. ¶Jtez si sic. ergo sub
T. c. 4. stātia p̄cedit tempꝰ tēpore. ¶Oppositum
t. c. 2. z tñ philosophus. 7°. t. 12. huius.

Ad questionem cōmētator 4°. huius 7. Si accidēs aduenit corpori postq̄ ē corpus: tūc p̄us ē oī accīte aduenīte. Si autem nō aduenit: sed ē iseparabile z semp simul cū eo: tūc suba cōposita nō p̄cedit accidens: sed p̄cedit a mā sube composite.

Contra de iseparabilibꝰ q̄ nō sit intelligi phi: q̄ mā p̄cedit de eodē. n. pbat phs q̄ suba ē p̄mū ens: z qualiter sit p̄mū ens z 2m nō ē verꝝ de mā. pbat eam p̄mā: q̄ p̄dicat simplicit in qd: q̄ alia sunt entia: q̄ sunt sic entis: neutruz
T. c. 12. est verꝝ de mā. p̄muz nō: q̄. 9. ca. 6. mā p̄dicatur denoiatiue de materiato. 2m non: q̄ nō dicūtur accītia entia: q̄ mā: q̄ vl nulla sunt in mā vt in subo: vel si aliqua saltez non pfecta. ¶Jtē ad p̄ncipale de eodē p̄batur p̄mitas tēporis z cognitiōis z diffinitionis. Sed mā nō p̄cedit cognitionē: sed scibilis ē p Anam ad formam. Simlr nec cognitiōe: q̄. 9. huiꝰ. actus pōt cognitione in phy. t. potētia. Silr nec diffinitiōe: quia suba cō- c. 69. T.
posita cadit in diffinitione accītis: sed mā c. 13. z tñ
nō: q̄. 7. cap. 3°. accidētia copulata habent T. c. 17.
diffinitionē p ppriā subam. ¶Jtē phs p- z inde
bat subam eē p̄mā: vt ē primū p̄dicatuz ad qđ reducunt alia. ergo vl pbatio ē de suba in cōmuni: vel de aliqua spē in gñe: vel de posteriori suba: nullū illoꝝ vez ē de mā: q̄ nec ē generalissimū: nec spēs i gñe: nec posteriꝰ in suba: sed p̄us q̄ p̄ncipiū sube z p̄ncipiū p̄us p̄ncipiato. g̃ nō pōt inferri q̄ si mā fit prior accidēte: q̄ iō suba nisi p hanc minorē falsaz: q̄ si p̄ncipiū prius est aliquo. q̄ p̄ncipiatū p̄us est eodē. ¶Jtez sic sic. ant mā p̄m se. aut sub aliqua forma. nō p̄mo. mō: q̄ sic. nec est sub tēpore: q̄ in generabilis z incorruptibilis. p̄mo phys
cor. ¶Nō sc̄dō. mō: q̄ aut vt ē sub forma ac- T. c. 87.
cidētali: z tūc nō est p̄us: q̄ vt ē sub forma nō est p̄us forma: nec pōt h dari nisi ipa fit sub forma subali. z si sic. tūc habet p̄positū q̄ suba cōposita ē prior. ¶Dic dr q̄ mā vt ē sub forma accidētali z subali p̄cedit tpe oē generabile ex illa. z p cōsequēs oē accīs illius generabilis: nō oē accidēs qđ hz in se sed oē accīs qđ inest illi qđ fiet ex ea. ¶Cōtra. p hanc rōnez accīs ē p̄us suba saltem generabili z corruptibili: q̄ accīs generātis est p̄us suba generali ex ea in īfinitum nec ē ad ītentionē phi: q̄ pbat p̄mitatē tēporis per hoc q̄ suba ē separabilis. z nō accidens: illa probatio non valet de mā vnius comparata ad accidētia alteriꝰ: q̄ substantia nō dicitur substātia separabilis: nisi respectu accidētiū suoꝝ que sibi insūt. ¶Jtē ad p̄ncipale segtur q̄ aliqua accidētia sūt que nō p̄cederentur ab aliqua substātia: sicut omnia accītia p̄pria corpoꝝ celestiuz. q̄ si nō sit ibi materia p̄m cōmentatorez in de suba orbis: nō p̄ceduntur: q̄ mā p̄cedit nec a substātia p̄posita: q̄ accidētia illa sūt inseparabilia: z si sit ibi materia: illa nō p̄cessit tempore substantiam compositam. z

per consequens nec accidentia.

Ideo aliter dicit q̄ ē p̄mū: quia substantia separata ab accidētib⁹ ē prior: sed p̄oritas nō pōt intelligi de qualibet subā: neq; p̄m numerū neq; p̄m spēm respectu accidētiū, p̄riorum qr substātia nō est p̄or p̄pria passione: qa in demōstratiōe p̄cludit passio de subo p se. ergo passio nō pōt non esse: nec de substātia p̄m numerū: qr si sic posset esse idea platonis: qr haberet totā naturā specificā sine accidētib⁹: qd̄ ponit plato. ¶ Et p̄firmatur p̄ña: qr nō posset illa idea eē distincta ab istis: qr haberet nām spēi: z in illa nō distinguūtur idiuidua eiusdem spēi. ergo cē. tūc sequit dictū platonis. Dicit ergo q̄ substātia p̄sideraf inquātū h. z sic non p̄cedit. si p̄sideretur inq̄tum substāta: sic p̄or est. ¶ Confirmaf sic. qd̄ p̄t speciei non repugnat genus: nec alicui iferiori rōne generis: qr si hīe alas p̄t animali nulli iquātum animal repugnat habere alas: ſz aliq̄ subā p̄cedit oē accidēs. s. p̄ma causa: z sibi non repugnat p̄cedere omne accidēs duratione. ergo nulli subē inq̄tū subā repugnat p̄cedere accns omne durationē.

Contra istā positionē: qr rōnes p̄bātes expositiōez cōmētatoris nō esse p̄m p̄bm: sūt p̄tra illā positionem: qr nō valet. si de⁹ q̄ est simplr p̄mus p̄cedit. ergo subā que ē posterior p̄cedit: et pondera hoc z alias rationes ibi factas. ¶ Itē deus nō est in gñe aliquo mō. ſz gegd ē in genere hz passionē z aliquod accidens qd̄ nō p̄cedit. z hꝫ vez ē de subā oī in gñe: sed qd̄ repugnat cuilibet subē repugnat subē absolute z simplr: silr loquēdo phyſice deus nō p̄cedit tēpus tempore.

Ideo dicitur alr q̄ ppō est vera per se: z falsa p accns: z cōsimiles ppositiōes inueniunt
T.c.15. a p̄bo. vñ. 6. phyco p̄ supponit q̄ oi motu
T.c.76. sit accipere motū velociorē z tardiorem. z
z circiter. 8. dicit q̄ aligs motus ē itavelox q̄ nullus
T.c.72. velocior: sicut p̄mus. Silr. 4. phy. suppōit q̄ oi corpori p̄t accipere corp⁹ subtiliꝰ in infinitū: vbi p̄bat motū nō eē in vacuo: et tamen. nisi exponaf falsū est: qr igne nō p̄t
T.c.72. corpus subtiliꝰ accipere. ¶ Itē. 7. phyſicorum. si aliqd̄ mobile z cē. vñ tales ppōnes
z inde. sūt vere p se: z falsē per accns. Vnde p̄ma ppō vera ē rōne motus. accipiēdo mouētia p̄portionabilia motui. z simulit non repugnat corpori inquātū repletiuū loci eē subtilius alio quocunq;. Similr in ppōsito: subē q̄tum est de se nō repugnat p̄cedere oē accns exquo nō dependet ab accidēte aliquo: qr cōpletus itellect⁹ subē hr pōt circūscripto omni accnte.

Contra si sic. ergo p̄clusio demfationis nō est p se necessaria: qr necessariū nō p̄t aliter se hīe. 5. hui⁹ sed T.c.6.
p̄t aliter se hīe q̄ p passio p̄t de subiecto: qr subiectū pōt eē p̄m opinionē illam sine pa^nc p̄ñs impoſe. p̄mo posterior: qr dmō T.c.5, z
ſtratio est necessario z eo p̄ que sunt per 7. z infra.
se tm̄. ¶ Itē si per accns sit subm cum passione: a pte cuius tūc acci^tas illa est nō a pte passiōis: qr fil est cū subo: qr causat ab eo: tūc a pte subiecti: qd̄ non est verum: qr ipa natura subiecti p p̄pria p̄ncipia est cā necessaria passionis. ergo nō per accidēs est simul tpe cū passione. qr p eēntiā causat. q̄ p eēntiā fit cū passiōe z nō accidentaliter.

Ideo dicitur sic z vidēdum ē qd̄ est eē p̄ius tē
poze: temp⁹ nō tm̄ accipit hic. vt diffinitur
in. 4. phy. qr p̄mitas tpis est subē inq̄tuz T.c.111.
subā ē ſz hmōi nō est eē in tpe: qr ips non
est mēsura nisi motus z gētis: z eo q̄ sunt
in motu z gete. subſtantia p̄m se nō est tale
nec accipit p quacunq; durationē extensa
successiua alia ab essentia rei: qr de illa eēt
qō: qr tūc subā posset p̄cedere illud cuz fit
accns ei: z p̄cederet illud durationē: z q̄ro
de illa: z sic in infinitū. tūc dr p̄ius tempore eē quod pōt separatim eē sine alio: z illud nō sine ipso: qr sic dicit p̄bs i ſra. 1° mō
ois subā p̄ior est oī accidēte vno mō. alio
mō nō. eē ergo p̄us tpe ē posse hīe existentiam actualē p̄ re alio: siue sine alio q̄tuz
est ex se. Ita. s. q̄ sibi nō repugnat. qr i nullo ab illo alio dependet. h̄ satis pōt dici p̄us
nā. nihil. n. ē p̄ius nā: qd̄ non sic sit p̄us z
tpe. Qd̄ aūt possit sic p̄cedere oñdit dupliter vel qr nō dependet ab illo: vel qr non ē cā
neēia illius. q̄ hoc sit vez p̄z per oppoſita hoz. qr si nō pōt separi: hoc ē: vel qr dependet ab illo: vel qr est neēia cā illi⁹. Dico q̄ subā p̄ ſpectu accntiū ſepabiliū ē p̄or

vtroq; mō. cōparata respectu passionis ē
separabilis ꝛ prior vno mō: qz non depē-
det: sed nō inquātum cā: qz hȝ necessariaȝ
cām hmōi intra eēntiā suā. ideo non est se
parabilis illo⁹. s. inquātū ē cā accidentis.
EX ¶Subam. n. esse h est aliqd esse qō in eēn
do non depēdet ad aliā essentiā: vt subie-
ctiue sustētantē in eodē suppositō videtur
satis manifestū. qz si est sic depēdens: q̄ro
ad quid depēdet: ꝛ ibit in infinituȝ nisi ste
tur ad aliqd sic idepēdēs: sȝ accns ē oñdit
p viā mot⁹: qz aliqs idē māet nūc mutatuȝ
hȝ h ꝛ nō hm illō. ḡ illud hȝ subm manēs
illud enim non est suba: qz alia fit mutatio
hm illud ꝛ non hm illud: ita q̄ ex vno acci
dente corruptibili cōcluditur aliqd preter
illud subeē: sed ex multis p se sibi inuicem
succedētibus meli⁹ cōcludit aliqō eē sub
iectū aliud a quocunq; illoꝝ. difficile tñ ē
assignare māifestā diaȝ depēdētie forme
corruptibilis ad mām: ꝛ accidētis ad subȝ
vt i prima depēdēs fit pfecti⁹. in scda iperfe
ctius. Si dicas hic facūt per se vnum illa
nō. hic quērit quare ille actus cū suo potē
tiali facit vnū per se: ꝛ nec actus nec potē
tia ponitur res generis: sed cōpositū ex il-
lis: ꝛ illa pncipia in genere ali⁹ actus cuȝ
suo potētiali: q̄ tñ vere informat. alias nō
esset nisi aggregatio. nō facit vnum per se
nec illud cōpositū est in gñe: sed vtrunq;
componēs in pprio genere: que rō hmōi
qui diceret omnes formas eē vnius gñis:
vt pncipia: ꝛ cōstituere cōposita vnius ge-
neris: licet vni⁹ forme ppa materia fit ma
gis in actu p aliā formā eiusdem gñis pmi
non proximi: q̄ȝ alterius: quia ita ponūt in
materijs formarum subsātialiū ponētes
plures formas. vnde posset hoc improba
ri: de hoc quere q̄stione vltima octaui.
TRA ¶Ad pmum argumentū q̄ aliqd est eter-
num. i. semp durans per se: ꝛ nihil ē eo p
ius: vel p aliud: sicut motus per mobile: et
tali pōt suba esse prior: qz nō dependet ab
eo q̄uis nō potest inquātum causat neces
sario. ¶Ad aliud vno mō sic. q̄ tēpus cō-
sideratur dupliciter. vt passio primi mobi
lis: vel vt mensura: tūc tēpus vt est passio
precedit a pmo mobili tēpore: non autez
vt tēpus accipitur pro mensura. ¶Contra
omne qō preceditur ab alio tēpore nō est
quādo pceditur. ergo si tēpus vt passio p-
ceditur tēpore: vt tps est mensura. idē tem
pus realiter esset ꝛ nō esset simul: qz tēpus
passio que pceditur nō ē qñ preceditur: et
temp⁹ vt mensura quo formaliter pcedit
est: sed tps passio ꝛ tps mensura sūt realiter
idem. ergo idem realiter est ꝛ nō ē simul.
¶Aliter dicit sic. q̄ substātia pcedit tēpus
duratione aliqua: nō tēpore. ¶Sed ꝓtra
hoc est argumentum supius factū: qz il
la duratio est accidēs: quero tunc qualiter
illa precedit si duratiōe: queritur de illa i i
finitū: nec pceditur durationē que est ipsa
met: qz tunc esset ꝛ non eēt simul. Ideo di
co sicut prius: q̄ nō accipit hic tempus p-
prie: vt est numerus motus: sed pcedit tē-
pore: quia non depēdet a tempore. ¶Ad
rōnem pmā pro 2ª opinione dico q̄ neces
sario passio inest subiecto suo: qz subiectū
est cā nēcia illi⁹: nō qz subȝ depēdet ab eo
in essentia. ¶Ad aliud de substantia sin-
gulari. dico q̄ nō esset idea platonis qz in
illo esset ppria passio hominis: sed nō ha
beret accidentia per accidēs. vnde dico q̄
indiuiduū cuiuscūq; speciei posset per se
existere sine omni accidente per accidens
ꝛ tamen illa substātia non esset perfectior
q̄ȝ nunc nec essent alia subiecta per parti-
cipationem illius. ꝛ dico q̄ distinguit ab
alio indiuiduo: qz aliter est natura specifi-
ca in te ꝛ in omnib⁹ cōmuniter. vnde disti-
gueretur ab alio per essentiam suam: sicut
nunc vel forte per aliquā differentiam in
diuidualē quam addit indiuiduum supra
speciem: quia distinctio per accidentia est
hm accidens.

Substātia ē pmū oīum notitia. Tex. cō. iij. Q. III.

Trum substantia sit primum omnium entiū cognitiōe? Q.
V nō. ois cognitio oritur a sen
su. Sed sensibilia sunt acci
dentia: ergo accidēs prius
cognoscit q̄ȝ substātia. ¶Posset dici q̄ ra
tio vadit de cognitiōe sensitiua nō intelle-
ctiua: de qua tamē intelligit. ¶Contra si-
cut aliqua cognoscunt a sensu ita a virtute
fantastica: ꝛ intellectus sic potest ea abstra

here: ⁊ sic intelligere. ¶ Jté ad idem p⁹ de aïa. Accidétia magnã parté ꝓferunt ⁊c̃.

T.c.11,

Ad questionem q̃ fic: quia de oibus q̃ habẽt qd̃ quid simpliciter pfectissima ẽ cognitio eoꝝ q̃ cognoscitur qd sunt, sicut habent qd: sed substãtie est pfectissime qd, ideo ō substantia pfectissime cognoscitur. ¶ Tamé intelligẽdũ est: q̃ quedã sunt ꝓra generatione: ⁊ quedam pfectione: q̃ generatione sunt ꝓora imperfectiora sũt ecõuerso de alio: tunc suba est ꝑmũ oium cognitõe: qz perfectissimũ, accidentia prima generatiõe. ideo ⁊c̃. ¶ Ad arg^m. q̃ vadit ō ꝓioritate generationis. ¶ Cõtra. q̃ perfectione accidentia sũt ꝓora cognitiõe. ideo cognoscibile cognoscit: qz spẽs eius est in cognoscẽte: sed in itellectu est spẽs accidẽtis non substãtie. ergo accidens pfect⁹ cognoscitur. pbatio mi. qz spẽs accidentium sunt i virtute fantastica: ⁊ illoꝝ est abstractio q̃ sunt ibi. ¶ ō aũt spẽs substantie non sit in intellectu. pbatio: qz tũc spẽs substantie prius esset in sensu. ⁊ sic posset substantia cognosci a sensu. cui⁹ oppositũ manifestum est: qz oia sensibilia sunt q̃ztitates vl̃ qualitates. ¶ Jté si sic: tũc p cognitionẽ naturalem posset itellect⁹ cognoscere substãtiam in sacramento eẽ vel nõ eẽ. ¶ Ad illõ dicit sic: q̃ substãtia facit spẽm: ⁊ est i sensu ⁊ in medio: sed ibi nõ est ꝑncipium videndi: sicut nec spẽs in aere: qz aer nõ hẽt potẽtias cognitiuas rei. cuius ẽ filiº: sed in intellectu ẽ ꝑncipium vidẽdi. ¶ Cõtra ħ vadit argumentũ de sacramento. Aliter dicitur q̃ nõ est in itellectu nisi spẽs accidẽtis ⁊ imediate causat illa spẽs ab accidente: et me^c a substantia. ⁊ ꝑmo representat accidens ⁊ secũdario substãtiaꝝ. ¶ Sed cõtra spẽs non põt representare distincte illud qõ est perfectius illo cuius ẽ spẽs: qz si sic: tunc similitudo alicui⁹ albi remissi. representaret album intensum: ⁊ tũc quãdocũq; videret remissum album: viderem intẽsum album. ⁊ sic substãtia nõ erit perfectũ cognoscibile: ⁊ tũc cũ aliquãdo accidens sit per se vt in sacramento: ⁊ repsentat substantiã secũdario: tũc intellectus intelligeret substantiã in sacramẽto cum ibi sint sola accidẽtia. Aliter dicit q̃ substãtia cognoscitur per discursum. Et tunc stat q̃ nõ pfecte. ¶ Tunc dicendũ q̃ substantia ẽ perfectum cognoscile: ⁊ tñ aliquid aliud põt ꝑfectius cognosci a nobis ꝑm ꝓpoꝛtiõez cognoscibilitatis sue. qz perfectius representat spẽs alicuius albi remissi ipsum album cuius est species: q̃z spẽs solis representet oculo aquile ipsum solem. ⁊ magis video albũ ꝑm ꝓpoꝛtionẽ visibilitatis sue q̃z aq̃la solem ꝑm ꝓpoꝛtionẽ visi^tis sue. Tũc dico q̃ perfectius cognoscitur: cui⁹ spẽs est in intellectu. verũ est ꝑm ꝓpoꝛtionem sue cognoscibilitatis: ⁊ tñ substãtia de se ẽ perfectius cognoscibile ⁊ i se: ⁊ a nobis si possemus ad illã pertingere: sed nõ possum⁹ in vita ista: vt habeẽ in. 2. hui⁹. 3. q. ⁊ tũc dictum ꝓbi itelligitur me^c dictum: non aut mastice. distinctio hec dak i. q. de singulari in. 7. Et qz illa cognitio quã habemus de substãtia ẽ pfectioꝛ cognitio cũ attingit q̃z cognitio accidẽtis: tũc licet accñs sit ꝑmuz cognoscibile respectu intellect⁹ nr̃i generatione: tñ substãtia est primum perfectione. Et ideo simpliciter primum.

Substãtia ẽ oium primum rõne. T. cõ. iiij. Questio. iiij.

Trum substãtia sit ꝑmum oiuz entiuz diffinitiõe. ita q̃ substãtia cadit in diffõne cuiusc̃unq; alteri⁹? ℚ. nõ. oẽ accidens hz ꝓpriũ gen⁹: ⁊ ꝓpriam dr̃iam. ex talibus ꝓstituit ꝓpria diffõ ⁊ sufficiẽs. hoc dicit phũs. 8. hui⁹. q̃ in diffõne est qd ⁊ quale. Dicit q̃ tale aggregans genus ⁊ dr̃iam nõ est diffõ. qz diffõ datur cã innotescẽdi: sed talis diffõ adhuc depẽdet ad subam. igit suba requirit in diffõne eius. ¶ Cõtra oẽ qõ ꝑdicat ꝓprie de aliquo subõ predicat de eo ꝑm rõnẽ alicuius ꝑdicati q̃tuoꝝ ꝑdicatoꝝ. ꝑmo topi. vel subrõne alicuius q̃nq; vl̃ium: sic dõo. albedo est coloꝛ. a. nõ est ꝑdicatio: nisi vt diffinitio qz phũs diffinit diffinitionẽ dicens: q̃ est oẽ indicãs quid est eẽ rei: sed illa indicat totam qdtatem albedinis: q̃ aliud nõ fit verũ. qz accñs est per se sensibile: ⁊ sic eius spẽs abstrahi põt: ⁊ cognosci prius q̃z aliq̃ suba cognoscatur. ¶ Jtem tũc sequit q̃ in

T.c.2.6. ⁊.9.idem. 6º.topi. c.4.

ca.5º. p⁹.topi. c.4.

diffinitiõe eiusdem accidẽtis eẽnt ponenda multa ſuba: qz opz primũ ⁊ ppriũ poni
T.c.17. ex.7.hui⁹.⁊ ſubm gñis ⁊ dõie ꝑm te: qz to-
⁊ infra. ta rõ dependet ꝑm te. ¶Item rõ quã signi-
T.c.28. ficat nomẽ eſt ei⁹ diffõ.4.huius. Sed nomen accidẽtis nõ ſignificat ſubm.ḡ ſubm nõ dz poni i eius diffõne. Dicit q verum eſt tñ accñs in ꝓcreto dat itelligere ſubm. ⁊ illud cointellectũ poni dz. ¶Cõtra tunc in diffõne accñtis abſtracti non poſ: qz nõ dat itelligere ſubm aliq mõ: et talia ſũt verius in gñe accñtis.⁊ ſic hꝫ ꝓpoſitum q i diffõne accñtis qõ ẽ maxime accñs nõ dẽt poni ſubm. ¶Jté ad ꝓncipale. ſi ſic. ḡ hec nugatio. naſus ſymus. pb⁹ ꝑne: qz ad videndũ nugationẽ ponẽda eſt rõ ꝓxo noie ſed poſita rõne ſymi hꝫ naſus: naſus cau⁹. ¶Jté põt eẽ ſine ſubo. ergo ſubm non dz poni. pba⁹ añtis. Quicqd põt cã ſuperiozꝫ cum iferiozꝫ põt p ſe. ſz cũ iferiozi põt face re accñs eẽ p ſe. ergo ſine eo põt. pbatio ꝓme ꝓpõnis. perfectũ ſimplicit ẽ: qõ nõ hꝫ aliquã excedẽtiã: ſed ſi ꝑma cã cũ ſcõa poſſit facere qõ nõ poſſit ꝑma per ſe hꝫ excedentiã: qz ipſa cũ cã ſecũda excederet ſeipſam ſolã. ¶8. ſic. aliq accñtia dicũtur ſepa-
5⁹. huius. rabilia. poſſunt ergo illa ſeparari ⁊ p conT.c.21. ſequẽs diffiniri per ſe. ¶Jté .8. phyſicoꝝ.
T.c.37. ⁊ inde. ſi cõtingit reperire mouẽs ⁊ motũ ſimul: ⁊ mouens per ſe. ergo ⁊ motũ per ſe: ſimiliter hic de ſubſtantia ⁊ accidente.

Dicitur q; eſt primũ: qz dz poni in diffinitione alioꝝ oĩum: ſicut. n. cõuenit aliqbus: qõ gd ẽ. ſic diffõ. Sed accidẽtia nõ ſũt entia: niſi qz entis ex
T.c.2. 7. huius. ⁊ ũ ſic. nõ hñt gditatẽ: niſi qz illi⁹ entis: nec diffõnem. ergo in diffinitiõe eorum debet poni ſubſtantia.

Aliqui dicunt dictuz phi eſſe verũ nõ de entitate nãli accidẽtiũ ſed de entitate aptitudinali accidẽtiũ: tunc aptitudinaliter oĩa accñtia diffiniunt per ſubſtantiã nõ actualiter: nec ſm entitatez naturalẽ. ¶Tamẽ ſm phm nõ poſſunt aliquo modo eſſe niſi in ſuba. ⁊ ideo ſimpliciter ⁊ abſolute entitas oĩs quã poſſũt habere ẽ a ſubſtantia: qz nec ſeparant hꝫ phz nec habẽt aptitudinẽ ad ſeparationẽ. Si-
T.c.36. militer illud põt haberi [illegible] phy. contra Anaxago. Impoſſibile ẽ ſegregare accñs a ſuba. Similiter. 7. huius. cõtra platoné T.c.47. ca. penultimo. nec rõne nec tpe poſſunt eẽ ſẽ. Tunc diffinit aptitudinaliter p ſubam. ita q inſunt aptitudinaliter ſubſtantie.

Contra q nõ ſit intentio phi negare oẽm entitatẽ formaliter ab accñtibus ꝓter entitatẽ ſube actu vẽ phũs 4. phy. poſito q in aliquo ſpacio ſit tñ ſonus: q̃rit vtrũ illud ſpaciũ ſit vacuũ? ⁊ rñdet q ſi in ſpacio põt recipi corpus: vacuũ eſt. ſi nõ: nõ eſt vacuũ. ¶Poſito ergo q accidens nõ põt eẽ ſine ſubo: ſegtur ꝓ tradicto- T.c.58.
ria ſimul va. vz. q ibi ſit corpus: ⁊ q non. tũc entitas eoꝝ nãlis eſt p ſubſtãtiã: põt tñ actualiter eẽ ſine ea cũ aptitudine ad ſubm. ¶Tũc ad ꝓpões phi q nullũ põt eſſe ſine aptitudine ad ſubm. ¶Ad aliud cõtra Anax. logtur ꝺ cã naturali: qz q̃rere ſegregare naturaliter ẽ ipoſſe. ¶Cõtra diffiniens minus ẽ ens diffinito. ¶Rño veruz ẽ de parte gditatiua diffinitiõis nõ de addito. ¶Jté diffinitũ nõ vẽ ens niſi p diffiniens ergo formaliter nõ ẽ accidẽs ens: ſed tñ per ſubz. Et hoc videt ex litera: quia entis ⁊c. ¶Jtem attributo eſſentialiter ad alterũ: ⁊ ei cui attribuit nõ vẽ ꝺceptus cõis: ſicut nec ab⁹ ⁊ reſpectiuo: nec ſube ⁊ accidenti. Ad primũ per diffinies additũ nõ recipit formaliter diffinitũ ꝓdicationẽ alicuius. alio ḡn ſicut q̃ſtitas eẽt ens p ſubam: ita eẽt quãſtitas p ſubam: ⁊ creatura ens p deũ. formalis ꝓdicatio eſt vbi ſubo ex ſuo itellectu in eſt ꝓdicatũ circũſcripta a ſubto oĩ hitudie ad cãm extrinſecã que nõ eſt de gditate eiꝰ cuiuſmõi ſemp eſt efficiens ⁊ mã in q̃. Q. phũs dicit itelligat de entitate incõplexi: nõ de ꝓdicatione entis de accñte: niſi forte de cã extrinſeca. ¶Ad ſcõm ſi attributum nõ eẽt niſi attributio: ita q reſpect⁹ nõ fundaret in aliq ab⁹. maioꝝ vẽ vera. quomodo ergo ozdo in pfectione eius qõ ꝓdicat non arguit ozdinem ꝓdicationis. quere i q. de inherentia ⁊c. de hoc.

Ad primum argumentũ ꝓncipale q illa rõ p genus ⁊ ꝺiam non eſt diffinitio me[illegible] loquendo: qz nõ exprimit gditatẽ oĩs: ⁊ perfecte qz non exprimit aptitudinem ad ſubſtantiã niſi addat ſuba. ¶Ad illud in con

trariū dī q logice loquēdo p̄dicat vt diffinitio: qz logicus p̄cedit diffinitionē ex genere ⁊ dīa solū: nō metaphysice loquēdo qz nō exprimit cuius est: cū tñ p̄m se non dependeant. ¶ Aliter fic q reducitur ad ali quod illoz. ficut ista. hō est suba sensibilis non ē genus nec dīa. ⁊c. ⁊ iō dicit q reducitur: tamē nō est vera diffinitio hois. qz ñ exprimit cōplete totā eēntiā illius: qđ tñ p̄tinet ad diffōnem. ¶ Ad aliud q accidēs cōpletiue nō itelligit fine subo. ¶ Ad illō de spē dico q cog° illa accidētis nō ē complete distincta sz confusa: sz qñ cognoscit cuius est cū illis p̄ditiōib° est cognitio diffinitiua ⁊ distincta. ¶ Ad 3m dōm vel q genus ⁊ dīa: ⁊ spēs hñt idem subm: vel dīa ⁊ spēs hñt idem subiectū: ⁊ genus habz cōmunius subm: sz illud nō dz poni: qz illō subiectū cōmunius itelligit in subo spēi: qđ ē inferi°. ¶ Ad aliud q nō ē ppter modum significandi p̄creti: q subm dz poni qz accūs fm se depēdet saltē aptitudinaliter ⁊ nō est ens nisi sic depēderet. ideo ponit subiectū ad hoc q cōplete diffiniat ppter ipsam rem signatā. ¶ Ad aliud q nō ē nugatio. ¶ Ad p̄bationē latz. dicit phs: qz rōnes nō sunt certe qz nasus nō est de per se in itell'u symi. ¶ Cōtra. tūc nō differret dicere nasus symus ⁊ nasus cauus. ⁊ tūc idē symus ⁊ cauus. q̄ñs est falsum qz tolle eā lia que relinquent sūt eālia. Ad hoc q symum nō hz ītra itell'm suū per se nasuz: sz licet nō significet h. tñ nō est idē symū ⁊ cauum: nec dicit symū tm̄ cauitatē: qz symuz dicit aliquā certā habitudinez ad nasum. ¶ Ad aliud de p̄ma cā cōcedo cōclusionē. ¶ Ad aliud accidēs ē separabile. dico qđ nō est separabile: qz pōt separari: ⁊ eē p se fine subo: sed qz cōrūpitur post separationem ⁊ alia īseparabilia: qz nō possunt nō esse subo exīte. ¶ Ad aliud q argm̄ ē a minori: qz magis pōt mouēs eē per se q̄z motum: cui motū dependeat a mouente. iō valz argumentum: sed in p̄posito non valet quia arguitur per locuz a minori affirmatiue. p̄t enim reperire substantiam ⁊ accidens simul. ⁊ substantiaz per se. ergo ⁊ accidens non valet. substantia potest esse p se quod magis videtur. ergo accidens q minus videtur: sed est cōsequens.

T.c.16. huius.7

Dico aūt materiā que ē fz se nullaten° neqz qd: neqz quātitas: neqz aliqd aliud eoz dicit qbus ens ē determinatuz. Est. n. quoddā de quo p̄dicatur hoz quodlibet cui ē eē altez. ⁊ cathegoriaz vnicuiqz. Tex. cō. viij. Questio. v.

Trum materia sit ēs. Q. nō. in ītra neqz est qd ⁊c. ¶ Rño. nō in actu sz i pō. ¶ Cōtra. aut ē in potētia materia aut fōrma aut cōpositū. ¶ Itez qđ generat: nō est. s. phycoz intelligit de subiecto generatiōis: qz qđ mouet est: intelligitur in potētia: qz accidit sibi eē in actu. ḡ materia nō est in potētia. ¶ Item aut ē actus purus: aut cōpositū ex actu ⁊ potentia neutrum. Tum qz non est scibilis nisi per analogiam. Tum qz tunc aliquid inferius ipsa possibile esset esse: nec p̄mū: qz non distinguitur in fundamento nc. ⁊ sic nō ē fōrma: nec 2m: qz est p̄ncipiū. ¶ 3o sic. pm° actus est fine omni potentia. ergo ⁊ p̄ma potentia fine omni actu: similiter actus p̄portionatur potentie: ⁊ ita esset illimitat° sicut ⁊ potentia est infinita.

T.c.8. T.c.8.

Contra est p̄ncipiuz per se ex primo phyficoz um: ⁊ per se causa ex secundo.

T.c.52. T.c.28. ⁊ inde. iō. 5. hui°. t.c.2. ⁊.2. huius.

Responsio q trāsmutatio fecit scire materiā. oē. n. naturale agēs respicit passum in qđ agat: sicut ergo in trāsmutatiōe accidētali transmutās trāsmutat aliqd manēs ab vno termino in altez: albedo. n. nō fit nigredo: sz albū p̄i° fit nigrū. Ita in generatione generans transmutat aliquid a fōrma in fōrmam. illud dicitur materia. ¶ Hec rō Aristo. p°. phy. t.c. 60. t. de generatione. ⁊. 2°. t.c. 6. ⁊. 12. metaphy. ca. primo. t.c. 6. ⁊ alibi pluries. ¶ Respondetur. cōrumpenduz est in quod agens agit: sed vltimo instāt. totum mutat. q̄ñ totū ex p̄mo de genera-

T.c.5.

T.c.1. ⁊ 24.

T.c.24.

T.c.24. tiõe. ¶ Cõtra. prius naturalr corrũpẽdus nõ est q̃ genitum fiat. ergo si nihil corrũpendi manet in illo nũc in quo generans generat. gnãt ex nihilo: nec i aliquid agit. ¶ Rño nõ de aliquo subiectiue: s̃ ex aliq̃ initiatiue: vt ex termino a quo de⁹ vtroq̃ mõ ex nihilo. ¶ Cõtra. agẽs hñs in virtute sua causatiua totũ effectũ nõ minus illũ pducet: licet aliud nõ ponatur quo posito magis debilitaf vis agẽtis q̃ fortificetur: sed per te generãs h̃z in virtute sua effectiua totũ effectũ: q̃ nihil eius p̃supponit. p actionẽ aũt in cõtrariũ corrũpendũ debilitatur eius virtus actiua: nõ fortificatur. ¶ Confirmatur ratio: q̃ agẽs naturale potens in aliquẽ totũ effectum de necessitate

T.c.10. illum faciet nõ impeditũ ex. 9. 4. ca. nõ autem ipeditur ignis generare ignem i quẽ

z inde. põt totum ex datis: q̃ illa aqua nõ est p̃sẽs magis aũt impediret si esset p̃sens. ¶ Itẽ alie cõgruentie ponũtur q̃ est vnũ p̃muz potẽtiale: q̃ in causis materialibus est ordo eẽntialis: sicut in effectib⁹ ex. 2. huius.

T.c.5. z inde. p̃mũ potentiale videf esse respectu primi actus. ¶ Itez nulla generatio passiua erit naturalis: q̃ nullus appetitus p̃cessit ad terminum generatũ: nam forma corrupta nõ appetit illũ. qõ p̃z: q̃ tũc appetisset suã corruptionẽ. imo nulla est generatio: ga nulla p̃uatio q̃ possit esse terminus a quo priuatio. n. nõ est nisi in apto ad habitum inter formas aũt disperatas nõ ẽ p se generatio: q̃ est ex non subiecto in subz. ¶ Itẽ qõlibet esset ũtrinsece loquẽdo eque icorruptibile. Nam ita forma aeris nititur saluare se: nec est in aliq̃ aptitudine naturali ex se ad nõ eẽnduz: vt videtur. sicut forma celi: aer autem est per te tñ forma si dicatur aerem habere cõtrariũ: z celum nõ: nihil ad b. q̃ cõtrariũ nõ facit q̃ illud habet aliqd̃ intrinsecũ p̃ncipiũ quo est corrupti

T.c.22. bile. z h̃ videtur eẽ rõ Arĩ. in. 7. ca. 5. q̃ omne gñabile h̃z materiã: posse nãq̃ eẽ z non esse: quo aũt aliqd est tale. s. ũtrinsece ẽ materia. q̃ tamẽ materia dicitur eẽ in potẽtia ¶ Intelligẽdũ q̃ aliqd dicit in potẽtia dupliciter. vno mõ vt terminus potẽtie siue ad qõ est potẽtia vt albedo generãda. alio mõ vt subm potentie siue in quo est potẽtia vt superficies dealbãda. Qui dicũt materiam eẽ primo mõ ens in potentia dicũt eam simpliciter esse non ens: nec videnf aliquo mõ saluare itentionem Arĩ. Tum quia tale ens non est subiectum trãsmutationis: sed terminus materia ponit subiectum. Tum q̃ talis potentia numerat ẽm numerum actuũ. ex. 3. phyſicorum. materia aũt vna est respectu formarum oppositarum. 2⁰. ergo mõ materia ens est in potentia: z magis q̃s subiectũ accidẽtis: quia minus habens in se actualitatis: z maioris actualitatis capax: z ista potentia fundatur in aliquo actu ẽm cõmentatorez. 3⁰. celi et mundi: q̃ recipere nõ ꝓuenit nisi habenti in se prius aliquã entitatem positiuã primum fundamẽtũ omnis realitatis positiue quid est. ¶ Ad arguẽta logtur de diuidẽtibus ens p se: vnde sequitur neq̃ aliquod eorũ quibus ens est determinatum sic etiã forma nõ est gd z̃. ¶ Si arguitur vt videtur ex littera. q̃ oia predicantur ð materia denominatiue. igit nulli est idez eẽntialiter. ¶ Respondeo. nec pars de toto: nec ecõuerso p̃dicatur p̃prie: s̃ aliquo modo denominatiue: z si nõ: sicut accñtia: q̃ non denominatione extrinseca alterius generis. sic ergo materia nõ est hõ: sed humana: sicut aĩa non est homo: s̃ humana.

T.c.11. ¶ Qð aũt illud de denominatione nihil valeat pro eis. patet ex. 9. ca. 6. vbi vult q̃ materia denominatiue p̃dicetur de cõposito. z in hoc assimilatur accidẽti. ergo nõ intelligit h. q̃ fit subiectũ p̃prie predicationis denominatiue respectu oium aliorum q̃ p̃dicatiões denominatiue p̃prie nõ cõuertunf. ¶ Iste aũt partes de toto ꝓuertũtur q̃ z totũ de pte denoiatiue predicatur ¶ Ad totũ tñ textũ illũ est alia rñsio: q̃ illud dz opponẽdo pro falsa parte: qð vẽ ex epilogo sequẽte: sic gdẽ intendẽtibus z ex aduersatione: q̃ statiz arguit ad oppositũ sed ipossibile: qñq̃. n. cõsueuit Arĩ. iter argumẽtũ pro z cõtra ponere determinationem qõnis sine aliqua nota solutionis.

a.l. Ex his g̃ speculãtibus z̃. 1. c. 8. ¶ Ad aliud sicut esse quãtũ est conditio cõmitãs scientẽ: sed non necessaria ad scire. est aũt necessaria ad albedinẽ. Sic entitas actualis ẽ cõditio necessaria mobilis: licz forte nõ prima: vt habef. 3. phyſicoz es nõ inq̃ntum es: sed inq̃ntum potẽtia statua

T.c.9.

mouetur.ita q̄ a subo generationis remouetur q̄ actualis entitas nō est sibi necessaria.z intelligaf de cōpleta:que semp é necessaria mobili pcise sumpto inq̄tū mobile.¶Ad tertiū é actus tm̄.¶Ad p̄mā obiectionē de scibili nōne loquif ibi Ar.ō materia in cōi:vt est p se p̄n̄ transmutationis nālis:quare magis arguis ex illo dicto de subiecto generationis q̄ alterationis:nunquid Ar.ante q̄tū libz̄ de istis mutationibus distinxit:vel de ptinētibus ad ipas. Dicas igif ꝓpter istā auctoritatē: q̄ subiectum alterationis é pura potētia:q̄ nō scibilis.Ideo rño.scibilitas absoluta nō é scibilitas cōpleta alicui⁹ inquātū cōparatum. Patet de ere z potētia statua.loquif autez de materia ibi:vt ē p̄ncipiū trāsmutationis.Ens autem est inquantū capax forme p transmutationē.igif tūc cognoscitur vt p̄ncipium z nō ante q̄n cōgnoscif in analogia ad formā:licet aliā notitiā absolutam habeat vel nō habeat qd ad b.Alr ꝓpter defectuz intellect⁹ nostri q ex sensibilib⁹ cognoscit p̄mo in forme notitiā inducimur p opationes sensibiles:mā nullius opatiōis sensibilis est p̄ncipiū:tm̄ ex formis succedētib⁹ q̄ sunt alia z operationū p̄ncipia: ꝓcludim⁹ illud qō ad eas habet analogiā:vt receptiuum ad receptum.¶Ad aliō qō ar⁹.q tūc fieri pōt ea aliqd inferi⁹.¶Rño.si vis habere iter qōcūq̄ aliqd:z nihil vnum me^m erit illud aliqd:vel nihil ifimū qō est i substātia.dū sit aliqd:est infimus actus z potētialis respectu oiuz alioz actuū.¶Si vis habere ꝓpriā potētiā purā sine oi actu habebis nihil:ficut si priuationē sine subiecto.de hoc in.9°.questione prima.¶Ad alia est ꝑm se diuersum,actus non contendatur de nomine z̄.

Quare si spēs materia ē prior:z magis ens z ipo quod ex vtrisq̄ prior erit ꝓpter eandē rōnem. Tex.cōmenti.vij.

Quapropter species:z qō ex ambob⁹ substantia videtur esse magis q̄ materia. Tex. cōmenti.viij. Questio. vj.

Trum forma

v sit prior compositō z mā: z vtrum magis ens vtroq̄: Qō nō cōpositō. Omne p accns posterius ē eo qō est per se.2.physicoz.ca.de casu z fortuna:forma ē hmōi respectu cōpositi,pba⁹. fieri ē per se via ad esse.ergo illud ē per se qō fit p se tale est cōpositum z forma p accidens 7.hui⁹.¶Item cōpositum ꝑter entitatem forme icludit aliā.s.materie.illud videf p fectius ens alio qō to^m illud aliud icludit z aliqd vltra:Qō forma nō fit poz materia z magis ens illa.ꝓbo.illa est maxime substātia que spbstat plurib⁹ z talis est prima suba in ꝑdicamētis.Sed mā magis habet hanc rōnē subsistādi q̄ forma.ergo ē magis suba.¶Itē posterius ēntialiter nō videf esse sine poz:sed ecōuerso.ergo vi q̄ materia non possit esse sine forma:sed ecōuerso.¶Itē actus est simp^r pfectiōis.aliogn nō attribueref deo.ergo cui verius iest ratio actus.illud videf simplr pfectius:forma ē primo z p̄ncipalr actus:cōpositū nō nisi p partē est in actu:mā nō nisi pt^e vel denominatiue.¶Rño.igif icoz ruptibilius est pfectius aiato coz ruptibili.non segtur nisi ꝑm.hoc.n.caré⁹.Arguif per rōnem cause.¶Cōtra hoc nō cōcludit respectu mātē: q̄ forma nō est cā materie.Simlr de cā. vbi cōcurrit rō partis nō videf seq̄ ꝓpositum. Aliogn idē segtur de materia.In ꝑma ratione de actu forte vis est in verbis.distingue actū vt ī.9.vt opponitur potētie: z inest materie z cōpositō:z nō p formam p̄cise nisi inquātū illa est in actu,talr:nec tunc per eam:nisi vt p causam partialez vt dicit relationem ad materiaz.quid ad b.¶Ad oppositum vtriusq̄ est Arist.hic. TRA

Dicendum q̄ forma per quam mā z cōpositum est simpliciter in actu est prior materia z compositō.¶Qō probatur:q̄ forma est actus materie tāq̄ actuati per formā:cōpositum vero inquantū cōpositū est actu p illaz:tāquā per partē ēntialē z actus prior ē potētia pfectōne.9.hui⁹:q̄ forma ē posterior gñatiōe mā naturaliter:ergo ē poz vtroq̄ z spe^r,ꝑ p̄s respectu materie:q̄ pbs ꝓbat

T.c.17. ꝛ inde. hoc tripliciter.9. huius: qꝛ respectu cõpositi est manifestũ: de ista ꝓsequẽtia est vt sic est: aut vt nõ. accñs eni est posteriꝰ gñatione ꝗ̃ suba. ¶ Rño. in eodez gñe fine vbi é vna generatio vel generatiões ordinate p se ad vnum videtur ꝓ̃ia tenere.

Ad primũ argumẽtũ dr̃ q̃ de necessitate é dare aliqõ esse forme p se: per qõ esse eius p se fit ꝑor cõposito illud nõ est eé existẽtie quo compositũ est per se ens: qꝛ illo forma é per accidẽs: sicut pars p eé totius. Sed est ꝓpriũ esse forme tam gditatiuũ ꝗ̃ exñtie: ꝛ eé illud est eé quo aliquid existit: ꝛ ꝯ illud'eé ꝓcedit cõpositũ. ꝛ illud esse é simplicit nobilius eé cõpositi. ¶ Tunc forma est ens p accidens. Uerũ est de entitate que é per se cõpositi: qꝛ forma existit per cõpositũ: tñ est ens per se ꝑm ꝓpriũ esse. ¶ Ad aliud dicitur q̃ hoc hꝫ materia a forma q̃ substat. ¶ Tunc ad formã q̃ verũ est assũptuz si hoc haberet ex seipso. Sed si hoc attribuitur sibi ab alio nõ opꝫ. imo potest forma magis eé substantia que facit materiaz sic substare. ꝛ ita est. ¶ Contra tunc materia nõ haberet subsistentiã potẽtialem de se respectu omniũ formaruz: sed variatur substare eius: sicut variant formeꝫ tũc nõ haberet entitatem ꝓpriam. ¶ Ideo aliter dicit q̃ substare: vnde est potẽtia receptiua nõ est per se ratio ſube que est maxime substãtia. ¶ Sed illa rõ substãtie est per se existere sepabilr ab alijs nõ dependens ab alijs. Sed illud nõ ꝓ̃ mãe nisi p formam. ¶ Et ad dcm̃ phi: q̃ suba ꝑma nõ dr̃ talis solũ: qꝛ substat alijs: ꝯ qꝛ fistit in se non dependens: ꝛ itelligitur ista cõparatio respectu secũdarũ substãtiarum ꝛ accidentium non respectu forme qua subsistit substantia ꝑma. ¶ Ad quartũ. vbi est. ordo ꝓtis nãe q̃ nõ est causalitatis põt posteriꝰ eé fine ꝓrioꝛ. etiam'si est causalitatꝫ. dũ tñ causalitatem illius possit alia cã prioꝛ supplere. ꝑmo modo est in ꝓposito.

Singulũ eni nõ aliud videtur eẽ a suimet substãtia: ꝛ qõ quid erat eẽ dicit singuli substãtia. Tex. cõ. xx. Qõ vij

Trum quod qd est. sit idem cum eo cuius é? Qõ nõ. 5. de aia aliud magnitudo ꝛ magnitudinis eẽ: ꝛ caro ꝛ carnis esse. ergo ꝛẽ. ¶ Item. 7. huius. ca. de partiꝫ diffinitiõis. qcquid concipitur cũ materia nõ est idẽ in eo qõ quid est cũ eo cuiꝰ é. Sed oia naturalia cõcipiũtur cũ materia: qꝛ hñt hoc in hoc. ¶ Item in eodẽ cap. sicut in nãlibus é aliqd ꝓter qditatẽ spẽi. Ita in mathematicis. qꝛ ois illius genus oẽ habẽs materiã nõ est idem illi. ¶ Itẽ si sic: qõ quid est esset generabile: sicut illud cuius é. Oppositũ habetur i 7. ca. 1. eoꝛ aũt que fiunt. q̃ nec species generatur nec qõ qd est. ¶ Dicit q̃ illud cuius est qõ quid é nõ generatur. Sed generatur singulare p se: cuius nõ est qõ qd est p se: qꝛ hẽt in se materiã idiuidualẽ. ¶ Cõtra. generatio é p se in substãtiã: sicut alteratio in qualitatẽ: ꝛ nullus motus terminatur ad ens per accidẽs per se. igit generatio erit p se ad aliqd de genere substãtie tñ ergo aliqd per se generat: cuius é p se qditas. ¶ Aliter dr̃: q̃ quod qd erat forme non generat: nec qõ quid erat spẽi. sed qõ quid erat eé singularis gñatur per se sicut singulare. ¶ Contra aut qditas hois abte est tota qditas huiꝰ hois: aut in qditate huius est aliqd aliud ꝗ̃ in qditate hois. si primum. tũc qditas hois per se gñatur nõ nisi inquãtũ ꝓsideratur ab itellectu. ꝛ sic non logtur: si scõm detur. tũc per illud additũ posset diffiniri cõtra ꝑm in. 7. cõtra platonem qui ꝓbat per tres rões q̃ singulariter non diffinitur. ¶ Itẽ ad ꝓncipale. si sic qditas hominis albi idẽ erit cũ hoie albo ꝛ si hoc. ergo idẽ cũ homine. ꝓbatio ꝓ̃ne. cum dr̃. hõ albus é hõ albꝰ: albꝰ nõ substat nisi rõne hois. ¶ Oppositũ vult ꝑs.

T.c.17. ꝛ inde.

T.c.9.

T.c.34. ꝛ inde.

T.c.39.

T.c.22. ꝛ inde.

T.c.53.

Dicitur ad questiõem q̃ qõ quid est. est illõ quod collligitur ex predicatis in qd: sicut dr̃. 7. ca. 2°. ꝛ õ magnis in qua igit rõne nõ inest ꝓdicatum. hec ratio qõ quid erat eẽ in singulis. ex hoc dicitur q̃ cum ista ꝓdicata in qd sint formaliter talia p rõnem: sequitur q̃ qõ qd est sit suba ꝑm rõnẽ dicta ꝑm se. scilicet illa q̃ ha

T.c.11.

bēt īntēm cōpletū p aliquā dſiam propriū generis:ꝛ talia ſimplr loquēdo non ſunt niſi ſubſtātie:qz accidentia licet habeāt differentiam ppriū generis.adhuc dependent ad ſubm.Tunc qđ quid eſt nō ē niſi eozuꝫ que habent predicata in quid.ꝛ talia ſunt ſpēs ſube.ꝛ ibi idē qđ quid eſt cum eo cuiꝰ eſt.¶Dicta ſm accidēs non ſunt idem cū quod qd eſt eozum:qz ſi ſic.tunc qđ quid ē hominis albi eēt idem cū hoie:ſicut arguit phs:quia homo albus non ſubijcitur niſi rōne alterius partis q̄ eſt ſuba.ꝛ ex hoc: qz ſingularia nō habēt predicata in quid niſi p̄dicata ſpēi:nō habēt qd niſi qd ſpeciei:ꝛ nullum propriū eozum.quia vero includunt aliqd intra ſe in quo diſtinguunt̄ p̄ter materiā ſpecificā:ꝛ ió cuꝫ quod quid eſt ſpeciei non ſunt idē: nec habent aliud qđ quid ē, ſm hoc pz ad argumenta.

Contra illa .ſ.p̄mū nihil eſt formaliter ens niſi ſum
T.c.20. um qđ qd eſt ſibi inſit,pba°.phs in iſto ca. cui nō ineſt eſſe bonū non ē bonum. Si ḡ qđ quid ē eſſet ex predicatis in quid. nihil eſſet formaliter bonū:nec ens niſi per cōſiderationē intellectus:qz facit p̄dicta in qd
T.c.20. qđ eſt incōuentens.¶Jtē hic dī ſingulꝰ nō videtur aliō a ſuimet ſuba ꝛc̄. Si ergo qđ quid eſt eēt ſuba:ſm q ipſi dicūt ſingulum eēt ens rationis.ꝛ ita nullū ens reale ¶Jtem veritas in ītellectu cōponēte cauſatur ex hoc q aliqua ſūt cōpoſita in re: et naturaliter p̄or eſt idēitas q̄ illa veritas. Si ergo hec eſt vera.homo ē hō.ergo idēitas p̄ior eſt naturaliter in re:ſed idem ſignificat hō.ꝛ qđ quid ē.ergo ſi homo ē idē ſibi p̄ius q̄ cōſideret ab ītellectu. hō erit idem quiditati ſue p̄ter oēm ītellectū. vnde qđ quid ē.eſt idē q res nec depēdet a p̄dicatis in quid:nec ab ītellectu.¶Ad auctoritates phi dī q phs loquitur in.7.logice.ꝛ hoc dicit ipſemet.¶Unde cū accipit
T.c.21. ſram pro eis:q hec rō qđ quid eſt in ſingulis.ibi accipitur q quid erat eē gentiue ñ nominatiue.¶Sēm etiā nō valet: quia alia trāſlatio hz ex ſermonibus.ꝛ dicit q̄ſi epilogando q alij ſunt modi ſube: q̄ illi duo ſuperius nominati.¶Tūc dico q qđ quid eſt idem eſt: q res ſine oī intellectu. ¶Dico ergo q in omni genere eſt diffinitio hz p̄m ſicut vnitas.ꝛ entitas. ſimiliter de quod qd eſt hominis albi nō valet: gaſi conſequētia valeret.ſeq̄r inconueniēs.ſ.q tanta eſſet idēitas hominis in cōſequente cum hoie albo:quanta eſt in antecedēte hois albi cū homine albo:ſed nō pōt. maior enim eſt identitas hois albi ad hominem album q̄z hominis albi ad hominez quia hec homo albus non eſt homo albꝰ poteſt eſſe concluſio in ſyllogiſmo ex oppoſitus.Sed hec concluſio eſt iposſibilis. ergo oppōm neceſſarium.Sed hec ē cōtigens homo ē hō albus:Simr qđ quid eſt T.c.21. hominis albi ſm p̄m eſt alicui. idem alicui nō:qz idē eſt paſſiuum nō parti.ꝛ ſube. Tunc philoſophus nō facit illā cōnaz quā aſſumūt niſi opponēdo:ꝛ rūdet: aut non: qz extrema fiunt:idem ſicut medīū eſt cuꝫ extremo.Quere expoſitionē textus in gloſa iuxta textū:ꝛ quō in argumēto qđ dicūt eſſe phi ſit accidens:ꝛ Ariſto. ibi aſſignat accidens:ſed nō neceſſe eſt extrema cōiungi:verū eſt cum quid:ſicut nec p ſe nec cuꝫ contingenti:licz reſpectu curſus nō eēt accidens.quere ibi.¶Quod quarto dicitur de indiuiduis videtur eſſe falſum.¶Prima enim ſubſtantia eſt maxime ens in predicatis.ergo ſi quod quid eſt non eſt niſi idē q res maxime ſubſtātia.ꝛ ens maxime habent quod quid idēſt ſunt id qđ ſūt.¶Jtē illō additū ſpeciei:qcquid fit ant facit vnū per ſe cū natura ſpeciei aut non. Si nō:et tūc cum ſit illud de eſſe p̄me ſubſtātie illō erit ens per accidens:ꝛ nō generatur nec corrūpt̄. Si ſic.totū illud eſt vna ſuba per ſe:ꝛ tūc illō totū erit vere ſibi idē:ꝛ tñ icludit aliud a nā ſpēi.ꝛ pōt hēri p̄puꝫ qđ qd.

Aliter dicitur q qd ē ens reale nec vniuerſale nec particulare ē ſm Auicē.Similiter dicta ſm ſe ſunt omnes ſpecies omnium generum.ꝛ oīa indiuidua q̄ per ſe ſunt in gñe q̄ non includūt res diuerſoꝝ generum:ſicut res ſm ſe ſumitur in primo ca.de ente. Sed dicta ſm accidens non ſunt idem cum quod quid ē T.c.14. ſuo:quia non habent quod quid.Sz omnia dicta ſm ſe habent quod quid idez qđ ipſa ſunt:ꝛ illud eſt idem ſibi ſimpliciter. quod patet ratiōe philoſophi:ſingulū nō vī aliud:q̄z ſuimet ſubſtātia: qđ qd ē.ergo

S.meta. ca. p̄mo.

est substãtia cuiuscuq; ertẽdẽdo substãtiaz ad omne genus entiũ. Aliogn nihil dictũ ꝑm se erit ens formaliꝫ de se: nec scibile: qz perfecte scire vnũquodq; est scire ipsuz: et hoc est scire ipsũ: qđ quid est. Silr accipio rem z gditatẽ. s. a. z b. b. est ens z nõ a. ergo aliud. ergo ꝟz quid é: z qđ qđ é ipsius: aut est idem sibi aut aliud. si idẽ. standum in ꝓmo. si aliud sit c. z quero in infinitũ. ¶ Itẽ b. est qđ quid é a. z nõ est oino aliud ab a. igiꝫ icludit plus q̃z a. vel minus vel idem ꝑse. Si minus. ergo nõ é ꝓprium quod T.c.22. quid est: qz diffinitio é terminus rei. 5. sed terminus é intra qđ includit tota res. z nihil é extra. Si plus: tũc ꝑ abſoluere illud additũ a. b. z tũc qđ remanet é quod quid est a. qz terminus totũ icludẽs. si idem tm dicit. tũc habetur ꝓpositũ. Similr ꝑ argu ere de eo qđ habet qđ quid é. dico tunc ꝙ est idẽ. modus é iste sicut iste idẽ cõcipitur confuse z distincte. z ꝓmo modo figr ꝓ nomen. scdo modo per diffinitões. sic primo modo dicitur illud cuiꝰ é qđ quid est. scdo modo qd. vnde quid z id cuius nihil differunt: nisi in diuerso modo cõcipiẽdi idem sed in dictis per accidens non: qz nõ hñt quod quid: quia sunt duo entia.

Ad primũ argumentuz ꝙ carni esse accipit pro gdita te: z caro ꝓ carne habẽte mãm idiuiduale Sed tũc vt dcm̃ est nõ est diffinitio carnis illiꝰ: sed sicut diffinitio é illiꝰ carnis. sic est idem sibi. ¶ Ad aliud: ꝙ diffõ ꝑm logicuz non est nisi spẽi. z sic loquit phs ibi. Tame abtc loquẽdo z realiter é ipsius idiuidui. ¶ Tamẽ ad formã dico ꝙ qđ qđ é speciei nõ est idem cũ singulari: qz addit aliqd vltra speciem. s. materiã idiuiduale. vñ cum suo ꝓprio qđ qđ est singulare é idez. ¶ Ad aliud ꝙ sermo est hic de qđ qđ é spẽi. z cũ illo nõ sunt idẽ. ¶ Ad aliud dico: ꝙ qñ sor T.c.53. tes generat qđ qđ eius generat ꝑ se. vnde cõtra platonẽ dicit phs nõ generat domui esse. sed huiꝰ: tñ qđ qđ hois: vt homo é species: nõ generatur: sicut nec spẽs. ¶ Ad illud contra hoc: ꝙ siue quod quid domus sit idem cum quod quid huius domus siue non. ꝑt quod quid consideratur a ratione: non generat. ¶ Ad aliud ꝙ non est cõsequẽtia phi: sed est fallacia.

Eorũ autẽ que fiũt hec qdẽ natura fiũt: hec aũt arte. illa ãt casu. Dia ꝟo q̃ fiunt ab aliquo fiũt: z ex quo aliquo. z aliquid Hoc ãt aliqd dico ꝟz quãlibet cathegoriã: aut eni hoc: aut q̃le: aut quãtũ: aut quãdo. Tex. cõmen. xxij. Questio. viij.

Trum mate

ria per se generet? Qđ sic. mobile per se mouet in oi motu. ergo in oi mutatõe ꝑ se subm generat ꝑ se subm generatiõis é mã: vt ꝓbatur phs. 5°. phyſicorum. z in. 8. huiꝰ. ergo. zc. ¶ Itez. 5. phy T.c.8. sico ꝟz. distinguit mutatio in illã que é a nõ T.c.4. subiecto in subm. z illa é generatio. z videz.8. tur eé diffõ generatiõis. Sz mã per se mutatur a nõ subo in subm. ergo gñatur. hoc T.c.7. dicit phũs ꝓmo phyſicoꝝ. ¶ Itẽ. 5. phyſi- T.c.82.z coꝝ gñatio nõ est motꝰ. ꝓbatur. qđ gña supza. tur nõ é. qđ mouetur é. igiꝫ gñatio non est T.c.8. motus. Quero ꝑ quo accipitur qđ gñat i maiori ꝓpõne. Si ꝑ termino gñatiõis nihil valet. ꝓbatio: qz qđ mouet vt terminus motus nõ est. z qđ mouetur vt subm motꝰ est. ergo motus nõ est motus. g̃ opz vtrobiqz accipere ꝑ subiecto. ¶ Itẽ ens pfectius vi posse ꝓducere minus perfectuz magis q̃z eque pfectũ. Lõpositũ aũt nãle ꝓducit eque perfectũ sibi ꝑm formã q̃ est perfectioꝝ mã. ergo materiã q̃ é minus perfecta pót ꝑ formã suã producere. ¶ Itẽ qñ ex raro fit densum videt materie aliqua ps corrũpi z eꝙerso generari. ꝓbꝰ. nã in denso signentur tres partes quãtitatis: sub illis sunt tres ptes materie sibi adequate in ratione subiecti. si nª sit alia in raro eadẽ ps materie é sub duabus ptibus q̃ntatis. Aut si sic. tũc sub 4ª parte q̃ntatis facte de nouo est aliqua ps materie sibi equata: z nulla triũ ꝑcedentiũ ista quarta pars mãe fuit ꝓius simul cũ aliqua alia parte mãe: qđvi detur icõueniens: qz que illaz fuit q̃zta illa q̃ntitate? nõ vtraq; nõ neutra: nõvna magis q̃

gis q̄z altera.p̄z qōlibet esse incōueniens. ¶Itez actus est in ppio receptiuo.ergo sicut est gradus in formis materialibus. ita videt q̄ oz gradus ponere in materijs ppijs ad h vt sint ppe illis formis. ¶Ad primū istoz q̄ actio vniuoca exhaurit totam virtutē p̄ncipij actiui nō videt remanere potētia ad eq̄oce agendū:agēs agit per formā.ideo pducit simile p̄m illam.z ibi exhaurit virtus eius actiua.ideo zc. ¶Cōtra.suba generat substantiā z tñ causat accñs. ¶Rño.posterius causat exhausta:q̄si virtute tota circa prius nō ecōuerso ¶Alij dicūt q̄ materia nō est pducibilis a natura ppter ordinē agentiū: quoz posterius semp presupponit in actiōe terminū actiōis prioris. ¶Contra.petitio videtur q̄ materia sit terminus actiōis diuine solius:sicut subm artis est terminus pductionis naturalis.p hoc.n.querit. ¶Itē nō p̄supponit quātū:z tñ pducit quātitatē aliam a p̄supposita.q̄re nō sic de materia. ¶Rño.primū potētiale in nullius est potentia posterius nā.q̄cūq; est nō presupponit potentiale.iō nō est ad primā potentiā:z hec est ratio bona p p̄ncipali. ¶Ad secundū.quot ptes sunt eiusdē ppoītiōis in maiori:quāto tot in minori. Si ḡ in raro sunt quatuoz ptes pedales quantitatis. Dico q̄ sub istis sunt q̄tuoz ptes materie: z in denso vbi nō erant nisi tres ptes pedales ibi erāt tres ptes māe sub trib⁹ illis ptibus quātitatis:z etiā q̄rta nō simul cū vna triū:sed q̄tuoz ille erāt sub q̄tuoz ptib⁹ q̄ntitatis minoribus q̄tuoz pedalib⁹. Cū dicis ille sibi erāt equate. Si intelligis p̄cise.ita q̄ q̄cūq; istarū sine additiōe sube nō erat capax maioris q̄ntitatis:falsum est. Est em̄ sicut tota in potētia ad p̄trariū.s.rarū z dēsum maioré z minoré q̄ntitatē ita z quecūq; ps māe. ¶Contra.igit quecūq; mā cōposita est in potētia ad totā q̄ntitatē vniuersi. ¶Rño.q̄ subintratio partiū māe: vt p hoc fiat ꝺdensatio z rarefactio p extra positionē illaz p q̄ntitatē aduenientē. Improbat alibi. Et ad illō de vniuerso. ignis est in potētia ad calidū z minꝰ calz: nec tñ ad calorē infinitū:nec etiā ad calorē mm possibilē in q̄cūq; mixto. ¶Ad.3.q̄re. ¶Circa p̄mū argum dī: q̄ nō segtur maam vniuoce pducī:qz est infimū ens: qz nec sup̄mū corpus:nec angelus vniuoce pducūt tñ ignē generat ignē. ¶Itē nec oz attribuere deo ppter pfectionē effectus q est impfectissimus in esse sube magis videt ppoz tionari cāe impfecte. ¶Itez si dicas de termino incluso in termio vniuoce.verū est q̄ in illū pōt agens vt calidissimū in minꝰ calidū. Sed nec sic includit mā in forma: qz est alterius rōnis. ¶Circa secundū argumētū sic arguit. vna ps quātitatis q̄ nō fuit in denso est in raro.ḡ corrūdet sibi ps materie p̄us q̄ nō fuit quāta:qz tanta materia semp sub tanta quātitate.

¶Contra philosophus hic z primo phyſicoꝝ. T.c.22. z inde.

Palam ergo q̄ nec spēs fit aut quodcūq; oportet vocare in sensibili forma:nec est enim generatio nec qō quid erat esse huic. Textus cōmenti.27. T.c.82.

Questio IX.

Trum forma gene-

rerek p se? Q̄z sic.p̄mo phycoz. Tria sunt p se p̄ncipia mutatiōis materia z forma z priuatio. sed forma z p̄uatio sūt p̄ncipia nō receptiua:q̄z in ratiōe terminoz.q̄z p̄uatio est terminꝰ a quo gnatiōis.ḡ forma terminus ad quē ¶Itē.2.phycoz.forma est nā: z ibidē generatio est nālis:qz est via in nām: sed nō est in materiā:qz pest:nec incōposituz: qz nō est nā.ḡ dicit naturalis: qz est in forma sed mutatio non denominat nisi a per se termino.alioquin denominat a rebus cuiuslibet generis:cum possit esse ad rem cuiuslibet generis per accidens.ergo denominatur a forma.z ita est terminus per se ¶Item secūdo phyſicoz.forma z finis incidunt in idem numero. in octauo huius forsan forma z finis idem. Ex his sic.si forma est finis z non rei existentis:sed operatio.ergo generationis per se. ¶Item qō de nouo habet esse.illud generatur,illud est sola forma:quia tota materia p̄fuit.z in composito nihil nisi materia z forma.

T.c.52. z inde.

T.c.10. z inde.

T.c.14

T.c.70

T.c.12.

Contra.omne qđ generatur: generat ex materia: forme nō est materia: q3 si sic. esset processus in infinitum.

O portebit enī diuisibile eē semp quod fit: 7 eē hoc quidē hoc: 7 hoc hoc. Dico aūt hoc quidē materiā: illud vero speciem. Tex. cōmenti. 27.

Non solum autē de substā tia ostēdit ratio nō fieri spēm. Tex. cōmē. 32. Qō .X.

Trum compositum generet p se. 7 p̄mo in omi gne: Q3 nō. illud nō inest p̄mo qđ tm̄ inest. sm vnā partē ex p̄ncipio gnti T.c.1. physico 7. Sz generatio tm̄ inest cōposito rōne forme: q3 materia p̄fuit. pbatio minoris. nihil realiter in composito videt esse prius nō esse nisi forma. Ad. i. ar^{m}. 3. q. T.c.1. rideo. p̄mo est equocū. vt accipit in gnto T.c.11. physico 7. vt q3uenit toti integrali nō p partem: 7 vt accipit p̄mo posterio 7. vt. s. q3uenit toti diffinito nō p partē diffinientez vt cui p̄us q3ueniat: licz p partē: vt quo cōuenit toti. Primo p̄mo si est in passiōibus hōgeneis inest cuilibet parti integrali: sz si in etherogeneis nō: vt totus triāgulus equalis toti quadrato p̄mo. 2^{m} p̄mo intelligit in ppōsito: vt triangulus p̄mo hz tres angulos: lz p differētiā specificā: vt q nō tm̄ vt qđ p̄ius hz. q3 tunc triāgulus nō p̄mo haberet. Sic forma est vt quo. ita respectu gnāri: sicut respectu agere qñ compositū dicit p̄mo agere. 7 p hoc soluūtur argumēta secūde questionis: q3 cōcludūt de ratiōe formali quo: nō de eo qđ. Itez si compositū p̄mo generat. ergo aut compositū in actu: quod non est verz: q3 qđ est non fit: nec compositum in potentia. quia compositū in potētia est in tota generatione: 7 qđ est non fit. Dicitur q3 cōpositus in potentia fit compositū in actu: nō compositū in potentia. Contra. omne qđ fit aliqđ: aliquādo est factum illud. si ergo ♁ tunc compositū in potentia est factū compositum in actu. 7 tunc compositū in potētia est compositū in actu. Item in hoie nō est nisi materia p̄ma 7 aīa. g̃ generās non generat compositū: q3 nō materiam nec formā. ergo nihil generat. Si dicat q3 generās p̄ticulare generat compositus 7 illud manet in inductiōe intellectiue. s. corpus animatū aīa sensitiua. Cōtra cō. 2to. 31. menta. in. 7. arguit sic. si generās generaret compositū. 7 si relinqueret illud sic. 7 aliud agens induceret aliā formā: totum non esset vnū: q3 nō habet vnum actum. Ad tertiū argumentū. 3. q. dicitur q3 iō homo generat: q3 inducit formaz que est necessitas ad intellectiuā. Inducēs autez dispositionē necessitaret ad formā: quasi videtur inducere formā. 7 ita generare cō positum. Contra hoc tripliciter. omnis potentia passiua est 3tradictionis. illa dis- 9° huius. positio tenet se ex parte passiui respectu T.c.17. intellectiue. ergo 7c̄. Item illa potentia creans intellectuā liberē agit: sicut illa nō posita. igitur nō maior necessitas: aut si sic necessario erit 7 non ab aliquo agente. Item. 3. agens oīne aliquius: aut est ei^{o} imediate aut mediate. nō p̄imo modo. ♁ p3. Non secūdo: quia tunc illud mediū esset respectu vltimi in genere cause efficiētis: qđ falsum est: q3 est tm̄ materia. Alr dicit q3 sicut materia que p̄fuit vnit formē 7 ♁ vnio est vnio est generatio compositi ita si forma p̄esset. vniret materie: videret esse g̃nātio: lz g̃ p̄ius nā aīa creet: q3 vniatur. Si vnio fiat a g̃nante est g̃nātio nālis si accidat g̃nanti an alterū p̄ncipiū gentti fit p ipm̄: fiē si p reliquū. Contra in. q. de ratiōibus semiabilib^{9} corrūpit virtus seminis in instāti vnionis. igit generās nihil videt tūc agere. Item deus creādo infundit. Diceret aliqs forte: q3 actione g̃nali qua cooperat nāe. Contra. g̃ separata posset se reunire qđ videt incōueniens Ad p̄ncipale. si sic g̃ in g̃nātione qualitatis 7 tūc accidētia essent compositā 7ra phs. 8. huius. cap^{lo}. 3. de p̄ncipio. materiali q3 accūtia nō h̄nt mām nisi in q̄. Con- T.c.12. tra ē phs i. 7. hui^{9} q3 cōpositū ē diui^{bi} duo

Ad vtrāqz questionē phs vult: T.c.27. q3 solū cōpositū ge-

nerek p se. ¶ Sz p ꝑma q̃stione distinguẽ dũ est de gñatione inq̃ntũ cõpak ad subm in q̃ est: vel inq̃ntũ compak ad terminũ ⁊ sic gñari dictũ a gñatione denoiat equoce si p̃o accipiak: tunc gñatio põt denoiare subm: sicut motꝰ mobile. nulla em forma alicui subo iheret q̃ ñ possit denoiare illõ si significek eo mõ quo nata est comparari ad subm. vnde sic h̃ vera est. mã gñatur: et hoc ꝑbãt tres rõnes ꝑme. ⁊ concedo. vñ de subo supponit pbs q̃ gñatio fundatur in mã. ⁊ querit qd generak: vt terminus. ⁊ illud est cõpositũ. ⁊ est ratio pbi talis: Omne qõ fit. fit ex materia q̃ est ps: solũ cõpositum habet materiã: que est ps. ꝑbatio maioris: Omne qõ fit possibile est esse ⁊ non esse de potẽtia intrinseca loquẽdo. qõ p se ergo fit habet p se ꝑncipiũ quo põt esse et nõ esse. illud ꝑncipiũ est materia: sed solũ compositũ habet materiã partẽ sui. ꝑbatio minoris. quo ad partẽ affirmatiuã. ex hoc compositũ est tale: quia habet partez potẽtialẽ ⁊ actualẽ ꝑbatio ſcõe ptis: q̃ forꝰ nõ habet formã: nec mã habet materiã: q̃ iret in infinitũ: ficut ꝑbat pbs. ¶ Itẽ eiusdem est fieri ⁊ eẽ. Sz esse est cõpositi soluz g̃ ⁊ fieri: cũ fieri sit p se via ad esse. ¶ Cõtra hanc rationẽ q̃ro q̃liter esse est eius qõ fit: si fieri sit alicuius: q̃ esse est eiusdẽ: tũc cõparak eodẽ modo ad id qõ p se fit. Sz esse est actus cõpositi pfectus. g̃ ⁊ fieri est actus eius impfectus. hoc falsum est: q̃ fieri est mãe vt actus. ¶ Itez forma est magis ens q̃ compositũ. 7. g̃ esse est magis forme q̃ cõpositi. ¶ Ad primũ hoꝛ q̃ eadẽ ratiõe compãk a pte illius cuius sunt illa: q̃ fieri est cõpositi vt via: sz nõ sunt illius ꝑm eandem rationẽ a pte ipsoꝛ fieri ⁊ esse: q̃ fieri est solũ cõpositi vt via ⁊ esse vt actꝰ: ita debet itelligi maioꝛ rõnis. ¶ Ad aliud q̃ eẽ forme p se non terminat generationẽ: sed esse compositi. ⁊ tñ forma ꝑm esse suũ proꝑriũ ⁊ p se est prioꝛ cõposito. ⁊ magis ens vno mõ: vt pz supra vbi qr de hoc. Unde nota q̃ gñatio cũ sit mutatio ꝑmo est potẽtialis ad actũ nõ ꝑmo alicuius esse vt termini nisi illius qõ ꝓsurgit ex h̃ q̃ mã mutak ad formã. hoc est esse compositi. Exemplũ. figuratio est trãsmutatio mãe ad figuram: non factio figure.

T.c.22. hꝰ. ⁊ ide.

T.c.7.z.8

Ad argumẽta ꝑme q̃stionis. cõcedo prima tria: q̃ mã generak denoiatiue: ficut subm gñationis: non ficut terminus gñationis. ¶ Cõtra. oẽ qõ gñak aliq̃n generatũ est: q̃ eiusdẽ est p potẽtia ⁊ actꝰ. g̃ mã aliq̃n est generata. h̃ est impoſe. ¶ Ad h̃ sic. q̃ si ꝓcedatur ꝓclusio nihil mali est. ita q̃ sicut mã est subm gñationis: vt est actus ipfectus. ⁊ iõ dr̃ gñari denoiatiue: q̃ sic mã est subiecta aliq̃n gñato esse. ⁊ ita gñata est denoiatiue. ¶ Vel alr̃ q̃ gñari cõparak ad subm: vt actꝰ. ⁊ ad terminũ vt via eius: sed qõ est vt terminꝰ est i potẽtia ad gñatũ eẽ ⁊ iõ; qõ gñak vt t̃minꝰ vie aliq̃n ẽ gñatũ: sz materia nõ sic generak. ideo nũq̃ generata est.

Ad primã altertus q̃stionis: q̃ duo sunt p se ꝑncipia fieri ⁊ esse: mã ⁊ forma. ⁊ tñ nõ sunt ita ꝑncipia in esse q̃ alterũ p se sit: sed est quo aliud existit: silr̃ ⁊ si sunt ꝑncipia fieri non oz q̃ alterũ p se fiat vel generek. Sz est quo aliud gñatur sicut materia est quo compositum generak: vnde forma nõ fit vt terminus sed est quo terminus est: siue existit. ¶ Ad aliud q̃ gñatio dicit naturalis ꝑmo q̃ est via in ens. s. compositũ naturale. et ex hoc secũdo dicit naturalis: q̃ est via in naturã: sed nõ ꝑmo. Unde compositũ est ens naturale: quia forma eius est natura. Unde ly q̃ non dicit causam imediatã: sz remotã: sed quia est via in ens nature. iõ dicit generatio naturalis ꝑmo ⁊ secundario: quia est in formã que est natura. vnde ꝓcedo q̃ forma est finis generatiõis: quia est illud quo compositũ finit generationẽ tñ est per se finis materie. ¶ Ad aliud. q̃ verum est de esse cõpositi ex potentiali ⁊ actuali. Et cum dicitur sola forma est post nõ esse. Dico q̃ totũ cõpositũ ex ptibus habet esse post nõ esse. Uñ esse inq̃ntũ forme nõ acgrit̃ p gñationẽ: sz inq̃ntũ est cõpositi.

Ad tertiã questionez q̃ omnes concedunt compositum in genere substantie per se generari: sed in genere accidentis generatur subiectum cuz accidente. i. compositũ ex subiecto ⁊ accidente: non aliqõ compositũ cõpositione illius gñis ex ꝑncipijs essentialibꝰ ꝑm ali

q̄s: qz nō gñaf sphera: ſz sphera erea: nec ligñū: ſz albū lignū ſm phm hic z ibi dicit.

T.c.32. Cōmētator: q̄ cōpositū in quātitate z q̄litate est cōpositū ex substantia z accidēte.

T.c.4. ad finem **Contra hoc entis per** accñs nō est gñatio p se ex.6. huius. Sz cōpositū ex suba z accñte est ens p accñs. g̃ illius nō est gñatio p se. igit gñatur aliqđ cōpositū ppriū gñis. Dicit q̄ phs logt de ente p accñs qđ euenit pter intentionē cāe in minori p te nō de ente p accñs: qđ aggregat duo diuersor̄ generū. ¶ Cōtra. q̄ nō

T.c.4. iuxta principium fic intelligit: qz in p̄n° illius capl̄i repetit. tres diuisiones. z de tertia exequtur excludēdo vnū membrū. Sz illud est de ente p accñs qđ aggregat i se diuersas res diuersor̄ gener̄: qz ens ſm se ꝓtinet rem vnius gñis. ¶ Itē dicit ibidē q̄ plato nō malefecit q dixit ens p accñs esse nō ens. sed ens

T.c.4. circa me^m euentēs pter intentionē cāe est vere ens in se. Silr sophi nō est de ente casuali: sed de ente aggregāte diuersas res diuersor̄ generū. z silr phs dicit q̄ illud est ens tm̄ ſm nomē. s. ens aggregās duas nās: qđ nō est verū de ente casuali: qz eadem euenīunt a casu z a ppōsito.

Et concedo hec argumēta q̄ nō gñaf p se lignū albū: qđ est cōtra opinionē: qz eiusdē erit actus z fieri vt via. Sz entis p accñs nō est actus. igit nec fieri qđ est generari p se dico: p accñs pōt tm̄ esse illius. ¶ Itez ois motus z mutatio distinguūtur ſm gen° a p se termino. Sz ens p accñs nō distinguit gñe ab hoīe vel a termio suo: qz i nullo gñe. g̃ alteratio ad lignū albū nō distinguit ab alteratiōe ad hoīez albū. ¶ Itez in. 7. eodē mō est gene

T.c.27. z inde. rans cōpositū z generatū. Sz generās in gñe accñtis nō est p se cōpositū ex subo et accñte. g̃ nec genitum. p° mi. calefactio est vnus mot°. Sz ois mot° vnus est ab vna forma: vt hr̄. 8. qz si faciēs fit idē p accñs faciet multa. ¶ Item si cal'm esset sepatū generaret sicut cū subo: sicut pz de spēbus in sacramēto. g̃ de rōne generātis nō ē cōpositio ex subo z accñte. g̃ nec de rōne geniti.

Ideo aliter dicit q̄ cōpositum est ens p se ex prīa potētia z ppio actu. Declarat sic phs in. 12°. 2. c. p totū dicit q̄ cāe z p̄ncipia en- T.c.11. z inde. tiū sunt quodāmodo eadē: quodāmō nō eadē: qz sunt ppōtionar̄ eadē ppōtionar̄ altera: sicut p̄n^ta sunt altera: z sicut in gñe sube ꝓportio 2ē. sicut igit in gñe sube sunt ppria p̄ncipia z mā z forma: sic vt videtur ſm phm in alijs generib°. Dicit q̄ illa potētia q̄ est in gñe accidentū est ppriū susceptiuū illius accidētis: vt dī in. 12. z exēpli- T.c.22. ficādo ibi dicit. albū z superficies: tanq̄ superficies sit eius potētiale. z certū est q̄ nō est in eodē gñe cū albo z nigro: nec p se nec p reductionē. ¶ Cōtra. phus ꝓcludit diuersitatē similē in p̄ncipijs z p̄ncipiatis. ¶ Sz si hec rō sit vera. tūc segtur q̄ non essent tot ibi altera p̄ncipia: sicut genera et p̄ncipiata: qz primū fundamentū rel'onis pōt esse q̄litas z agere z pati. z potentia actiua 2ē. Ita q̄ quatuor genera possunt esse prima fundamēta rel'onis que est eadem z in eodem genere. g̃ si tanta diuersitas tūc p̄n^ta differrent quatuor generibus generalissimis. Simil'r eadem res subiecta: loquēdo de subiecto qđ est obiectū siue res generis prioris pōt esse imediatū subiectum differētiū genere. Ita q̄ neutrum recipiat mediāte alio. illa ergo p̄ncipiata differūt genere: z tū potētia nō est eadem nec altera sicut p̄ncipiata. oz ergo ponere tria p̄ncipia ppōtionalia in quolibet genere diuersa diuersor̄: sicut z genera sunt diuersa. ita q̄ sit p̄ncipiū potentiale in quolibet genere diuersum. z silr priuatio z forma. Similiter illud qđ dicit de superficie nō cogit: qz ponit hoc pro exēplo: qz potentia prīa non est nota. Unde in substantijs sensibilibus exemplificans de priuatione et forma z materia dicit. calidum z frigidum que ſm oēs nō sunt forme substātiales: ſz accidētales. sicut artificialia z nō materie: sed cōpositum. ¶ Item in. 8°. c. de forma T.c.9. contra platonē. dubitatio antistheni cor̄ hēt locū ꝓtra platonē. s. q̄ cū in diffinitiōe cuiuslibet qđ diffinit: oz q̄ sit qđ quale. i. materia: vnde ꝓcludit q̄ idea nō diffinit. Sed dicitur q̄ sufficiunt cōceptus diuersi ¶ Contra. tunc argumentū nihil est ꝓtra platonē: qz ita diceret de idea: q̄ sicut albedo habet conceptus diuersos. sic posset di

ci de idea. ¶ Confirmo illud. oīs diffinitio est ratio ex noibus. nam vnū nomē nō facit rem esse notā: vt dicit ibidem. ista noia signabūt alterū genus alterā differentiā si sint nulle istoꝝ vnitoꝝ: qz vnum est potentiale: aliud est actuale. z ad genus z differentiā hic ptinēt. ¶ Item illa noia oz q̄ significēt essentiā ad hoc q̄ diffiniāt nām rei. z tunc aut signant p se eandē essentiaz aut alterā. Si alteram, ppositū habeo. Si eandē bis dicet idē. si ponat res p noibus sicut de modis differēdi arguit cōtra Lō ment. ¶ Item si non sic esset, sufficeret tm̄ genus in diffinitiōe exquo tota essentiam signāt. ¶ Ad p̄cipale planū est in nūeris q̄ ibi est vna potētia z mā alia a forma nō ipa res q̄ est vna: qz ex rebus nō componitur numerus. si ḡ ibi ita est qd̄ malū, sic est in alijs. Similr ꝓtinuū habet partē extra partē in q̄titz ꝓtinuū illa pars vel partes nō sunt ꝓtinuū. sunt ergo materiale z formale. i. forma ꝓtinui supaddita.

Dico ergo q̄ que sunt in gñe p se: vt spēs sunt sic cōposita. silr hoc pz in sacrameto: vbi p nām accītia mouētur z transmutant. ¶ Cōtra omne accīs est forma. si ḡ aliqō sit cōpositum forme est forma. h̄ ꝓtra phm: qz tunc iretur in infinitū. ¶ Item forma est cōpositioni ꝓtingens in simplici z inuariabili essentia consistens. ḡ ꝛc. ¶ Item si sic. vnū qōq; sufficiēter ꝓstituit p p̄cipia essentialia. Tūc accīs sic posset diffiniri absq; subā ¶ Item tunc albedo fieret nigredo sicut ignis aqua: sicut enī ibi est subm q̄ potest differre trāsmutatione sic hic: qō est cōtra
T.c.56. phm in primo phyſicoꝝ. vbi dicit ꝓtrariū
z inde. nō fit ꝓtrariū: sz est aliqd̄ sub vtroq;. ¶ Ad primū vult ibidē q̄ compositū p se gñatur z nō forma cōpositi generati: qz si sic tunc ibitur in infinitū: sz nō ibit in infinitū: nisi detur q̄ silis est ratio in formis cōpositoꝝ: sz albedo licet sit forma accītalis subē: tm̄ nō est forma compositi p se gñati in gñe accidētis: sz est ipmmet cōpositū ei⁹: tm̄ cōpositū albedinis est aliqua forma q̄ nō generat. ¶ Ad aliud ꝓbat simplicitatē ibidē: qz compositū euenīēs cōposito facit maius: sz forma euenīēs cōposito nō facit maius: vt dicit exemplū. ibi albedo aduenīēs coꝛ pori nō facit corpus maius. Cōcludit ḡ tm̄ q̄ nō facit maius extēsiue. z hoc est verū: nulla enī forma facit sic maius: nisi quantitas: sz a cōpositione illa alia est cōpositio multiplex valde. Jō stat q̄ z si nō fit cōpositione cōpositionē illa: q̄ fit ibi compō pfectionis. ¶ Ad rōnes. accīs ſm̄ oēs hēt genus z differentiā. sicut ḡ diffinitio ad rem sic ptes ad partes. sicut ḡ tota signat essentiam totā. sic ptes ptes essentie. z ita q̄ vna parte materialē. alia formalē. ¶ Ad aliud sicut ex igne fit aer sic ex albedie nigredo. ita q̄ neutrolibet hoc totū fit. vl' vertit in hoc totum: sed qd̄ substratum sub vno est post sub alio: tm̄ nō cōcedimus ita de albedine z nigredine: sicut est in suba: qz potētia sub albedine nō est qd̄ p se subsistens: sz dependēs a subo. ideo nō potest mutari ad aliā formā: nisi mutet subm. sz mā subē ita substat formis: q̄ nihil est substratum sub materia ad hoc q̄ recipiat. sz ipsamet sine alio recipit. Silr potentia accītis est ignota. T.c.33. huius.

Ad argumentuz ꝓncipale dicit q̄ cōpositū in actu gñat. z cuz dz tale est. dico q̄ nō est q̄ generat: ipsuz tm̄ ſm̄ q̄ terminat generationem: est actu. ¶ Ad aliud de gñatione hoīs. dz q̄ est naturalis: qz nō solum illud qō inducit formā: sed qō inducit dispositionē necessitantē ad inductionē forme dz generās. z in posito. hō disponit materiā. ıō dicit generans. ¶ Ad tertiū dicit. q̄ in alijs generibus generat ens p se: z cū dicit q̄ non habent materiaz. Uerū est ſm̄ q̄ materia dz substare forme: sicut est in gñe sube: sz totū cōpositū in genere accītis ex potētia z forma inheret alteri. ¶ Ad aliō q̄ nunq̄ est mutatio in accidentibus: nisi qz subiectū mutatur.

Utrū igitur est quedā sphera ꝑter has: aut domus ꝑter lateres: aut nunq̄ facta est: si sic erat hoc aliqd̄. Sed qz tale significat: hoc aūt determinatū non est. sed gñat z facit ex hoc

tale qō qñ generatū ē: est hoc tale. hoc autem est omne hoc. Tex. cōmen. 28. Qō XI.

Trum ratio phi losophi ꝓtra pl'onē valeat quā ponit de idea? Q. nō. qz si sic. arguit q nul qz generatū est hoc aliqd. Sed ꝓclusio est sic falsa: sed hoc nō videt valere: qz forma in cōpōsito est ꝑncipiū generādi cōpositū. igit' si p se esset idem ageret. ex^m calor ſepatus. ¶ Itē nullū agens nāle pti^rs agit nisi mediātibus q̄litatibus actiuis z passiuis. g̃ nullū tale iducit formam substantialē: qz nō inducit aliqd nobilius q̄z sit forma ꝑm quā agit. g̃ inducitur a forma ſepata. ¶ Dic etiā sunt due difficultates: qz illa virtus in semine nō pōt causare aīam. Tum qz corrūpit' cū forma seminis qñ aīa ꝑmo est. z ita est a nō ente. Tuz qz aīa nobilior est illa virtute: virtus pāis nihil est: qz nō est agens supius: sz p accñs ordinatū. ¶ Itē oīa q̄ generāt generātur ab vniuoco. ca°. isto. sz in putrefact nō est vniuocū generās nisi sit aliqd vniuocū separatū. sicut videt ſpecialr in aīatis: quoz forma nobilior est q̄cūq; forma pure corporea. Nō valet h fugere ad angelos: qz articulus dānatus est. 2. c. 7. z. 23. g̃ ois aīa imediate est a deo. ¶ Itē q rō sua nō valz aīa itellectiua nō est a generāte: sz a creāte q̄ est pura forma: z tñ genitū est h aliqd ergo ꝓña nō valet. ¶ Oppositū phus.

Dicitur q rō phi valet. Qō ꝑbat: qz si generās sit tm forma g̃ in generādo nō dependet a mā. z si h ꝓducit sibi sil'e oīno. z si nō hoc est ꝑpter defectū a pte materie. qm idem facit idē. 2. de generatiōe. si g̃ generās est forma tm z genitū. ¶ Itē si genitū esset h aliqd. g̃ gnatur p transmutationē māe. g̃ generās erit cōpositū. qz forma tm nō pōt trāsmutare materiā. vñ cōmēta. forma nō pōt trāsmutare materiā. tō ponētes creationē oportebat eos ponere creās compositū ex materia z forma. ¶ Dicit q oz ponere agēs cōpositū disponēs materiā: sz sola forma pōt inducere formā. ¶ Contra h. cōmēta. in eodē cōmēto excludit hāc rñsionē. si illud qō generat subm forme esset aliud a generante formā: tūc subm z sua forma essent duo in actu. ¶ Item si sic. vnū actu: ꝑm q vnū generaf a duobus agētibus: ¶ Nota q h in nutf rñō cōmētatoris h in cōmento: z tres rationes qbus oñdit ꝓñam Az. ꝑma ꝑpter assimilationē. 2ª ꝑpter iꝓpoꝛtionabilitatez imaterialis ad materiale in ratione mouētis. tertia qz excludit rñsionē illam predictā. z pcedit ex vnitate compositi.

Contra q ꝑma rō nō ꝑbet ꝓñam. omne agēs quantuz est de se. pducit sibi sil'e. Instātia. actio ꝑme causse minus dependet a mā: q̄z actio alicuius idee si esset. Sed primū nō pōt pducere sibi sil'e semp: sz pducit materiā sicut formaz z sil'r compositū: qz qcqd pōt causa inferior pōt z supior: sz inferior pōt gñare compositū. g̃ ꝛc. ¶ Item ꝓña assumpta nō valet: q qz agens non est in materia. tō non dependet actio a materia: qz omne agēs citra primū regrit materiā in quā agat: z tñ aliqd est agēs imateriale ꝑter ꝑmū. ¶ Itē ꝓtra secundā rationē ista ꝓpositio videt impolis. imateriale non pōt transmutare materiā. z hoc ꝑpter q̄tuor. ¶ Primo qz ex ipsa ſegtur impossibile. s. q prima causa nō pōt transmutare materiā: qz nullus agēs ſepatū est. ita imateriale: sicut prima causa. ¶ Item scdo. impol'e est aliqd transmutare aliud p mediū nisi trāsmutet mediū: sed cōmenta. in fine illius cōmenti dicit q forma ſepata pōt transmutare materiā mediāte corpe celesti. ergo pōt trāsmutare illud corpus mediuz. alias ꝓcederet in ifinitū: qz vltimū transmutatū transmutatur ab aliq̄ transmutāte: z illud est materiale z deueniens ad aliqd transmutās nō corpus qd transmutet corpns imediate.

¶ Item. 3. de dictis ꝓpriis ſegtur oppositū dicti sui: qz dicit q corpora celestia in illis que generant p putrefactionē dant illis aliqd loco seminū: sed corpora celestia sunt forme. ita q nō ē ibi materia receptiua forme substantialis ꝑm ipm in de suba orbis. g̃ sola forma pōt transmutare materiā. ¶ Item. 4°. transmutās trāsmutat in q̄ztū est in actu. 9°. huius. z in q̄ztū tale accidit sibi hꝛe ꝑncipiū potētiale. g̃ accidit trās

TRA I. c. 28. ſ. c. 30

Ex

T. c. 28.

T. c. 56.

2to 28. ſz 31 huius.

31.

31.

31.

2to. 31.

T. c. 2. 2 inde.

mutāti habere materiā: ⁊ esse compositū ¶ Ité ꝓra aliud qđ tangit excludēdo re-
sponsionē ꝑ vnitatē cōpositi. dicit. n. qꝫ sub
iectū ⁊ forma essent duo in actu: ⁊ qꝫ vnuꝫ
actu esset a duobus agētibus. h̄ sunt oppo
sita: qz si subm ⁊ forma sunt duo. tunc non
sunt vnū actu: sed duo actu. ¶ Ité ex eodē
affirmato ⁊ negato nō segꝫr idē. ¶ Ité qꝫ
ratio nō valet in se: qz materia est a deo: qz
ingenerabilis: ⁊ tñ forma est a generante
pticulari. g̃ subm ⁊ forma sunt duo in actu
non valet: qz tota materia est in potentia ⁊
actus aduenies facit vnum actu. ¶ Ité
alia ratio nō valet qñ infert qꝫ vnū actū est
a duobus agētibus. pᵒ. qꝫ ꝓclusio sit neces
saria. aliqs vnus effectus est ab agente pti
culari. ⁊ qcqd est a causa particulari est ab
oībus causis vlibus oꝛd̄ⁱᵒ ⁊ veriᵒ q̃z ab isto
pticulari: ⁊ illud volut plᵒ vt imponit si
bi: tñ qꝫ esset a duobus agētibus eque pri
mis: ⁊ eque imediatis hoc esset impoſe: sz
isto mō nō pōt inferre ꝓra platonē: quia
disponens ⁊ inducens sunt agentia oꝛdi
nata.

Dicitur ideo ad. q. qꝫ pbs pro
bat ideas nō esse
necessarias ad gñationē. nō qn sint possi
biles: ⁊ hoc sufficit pbo. ℞ō pbat. nnn q̃z
ponēda sūt plura vbi sufficit vnū ſm ipm
T.c.50. ꝓmo phycoꝛ. caᵒ illo. ꝓns aūt ⁊c. Sz ge-
neratio vniuoca pōt saluari sine ideis. iō
nō oꝛ eas ponere ꝓpter generationē. Sz
compositū pticulare gñat cōpositū pticula
re: ⁊ h̄ vniuoce: ⁊ magis est gñatio illa vni
uoca q̃z esset cōpositi gñati ab idea. g̃ non
est necesse ponere ideā ꝓpter gñationez:
tñ nō pbat qꝫ nō sunt poſes. ⁊ hoc sonat
ꝛra sua: qz dicit si sint idee ꝑter singularia
nihil vtiles erunt ad generationē. Unde
nō vult qꝫ impossibile sit eas eē. Sz ꝓpter
generationē vniuocā non est necesse po-
nere eas.

Ad primuz argumētū: qꝫ quali
tates actiue nō sunt
imediatū ꝓncipiū eliciēdi qualibet actio-
nē: sz forma substātialis est imediatū ꝓnci
piū gñationis substātialis sicut q̃litas re-
spectu motus. Sed dictū pbi h̄z veritatez
respectu dispositionis materie. ¶ Ad aliō
qꝫ oīa fiunt aliqualr ex vniuoco: qz agēs
vel h̄z formā quā ꝓducit formalr i se. ⁊ tūc
gñatio simplr est vniuoca: aut h̄z formā il
lam in virtute: ⁊ tunc gñatio nō vniuoca
simplr vt ꝓrius: sed ſm qd. ¶ Ad aliud qꝫ
hec ꝓña est bona. ⁊ sufficit pbo: qz si gen-
tū est hoc aliqd: nō oꝛ generantē esse for-
mā separatā. Sed sufficit ipsum generās
esse compositum.

Qui vellet tenere viaz cōmenta. innitēdo secūde rōni eius. non
vliter: sicut ipe intēdit: qz sic ꝓbat̄ ꝑ pri-
mā instantiā de deo. Sed pticulariter de
quolibet agēte creato posset sic arguere:
Agēs creatū nihil generat nisi prius alte-
ret coꝛrūpendū: ꝫ materiale creatū nō pōt
alterare. g̃ ⁊c. pᵒ. ma. non de nihilo gñat:
nec de materia sine forma. g̃ regrit compo
situ in qđ agit: illud nō coꝛrūpitur sine al-
teratione puta. pᵒ. mi. nihil alterat nisi h̄z
q̃litates actiuas formalr vel virtualr. Sz
suba separata creata nec h̄z q̃litates actiuas
formalr. pz nec virtualr. pbat: qz omniuz
qualitatū spiritualiū q̃s habet cū sint ꝓme
vel scđe spēi q̃litatis tota virtus exhaurit
per opationē intra cuius ille sunt ꝓncipia
ergo nihil extra causant. ¶ Contra istam
rationē instatur. primo contra matoꝛem:
quia vidētur qꝫ aliud possit alterare: ⁊ ali
ud generare: sicut in ꝓductione hois: nec
aliter ꝓbatur ma. nisi qz oporꝛet alteratio
nem p̄cedere gñationē: nō aūt qꝫ vtraq; fit
ab eodē. sic idea ponet generās: sed sino-
lon alterās. ¶ Ité mi. negat. ⁊ contra se-
cundā partem minoꝛis ꝓbantis eā
arguitur: quia Aꝛ. in illō cap. in generati T.c.32.
one quāti non oporꝛtet p̄exīstere q̃tum
actu: ergo quātitas equiuoce pōt genera-
ri pari ratione: ⁊ alia accidentia. ¶ Item
si non a substantia saltim ab alia qualita-
te in angelo: que perfectioꝛ est potest ge-
nerari vt videtur alia minus perfecta in
coꝛpoꝛe: sicut a luce lumen: vel potius ca-
loꝛ. ¶ Item contra primā partem eiusdez
minoꝛis secūdi. s. ꝓbati: quia plato posuit
idearum passiones: quia ⁊ scientiaz de eis
igitur ſm ipsum haberēt ꝓpꝛietates na-
turales ꝑ quas possent formaliter altera-
re. ¶ Item contra totam rationē: quō ipsa
nō eque ꝓcluderet de deo: sic de angelo.

¶Ad ista. ad. 1. dicitur q̄ nihil nobilitatis negandū est alicui nature nisi appeat
T.c.59. necessitas: q2. 2. de gñatione. natura semp ingrim⁹ desiderare qđ melius est. Nullus aūt inconuenies. si h ignis generet: q2 sm platonē hēt filem pfectionē cū idea lz minus pfecte: ergo ⁊ opationē simile: lz min⁹ intensam. Itaq; si cū h idea generet. videt sm cōmenta. q̄ vnū actu est a duobus agentibus nō ordinatis: sicut pcedit vltima ratio hic iducta ꝓtra cōmēta. Q̄ñ igit hic accipitur aliud pōt alterare: ⁊ aliud gñare. negaf de illis actionis: quoz vnum necesse est generare. sicut ⁊ aliud. nō tam negatur q̄ illud aliud nō posset: lz q2 hoc potente ⁊ ideo necessario facīte. aliud non pōt in eodem ordine causē respectu eiusdē genti. Sz q2 illud videt minus tribuere ideis Alr dicit q̄ mutatio terminās motū nūq̄ pōt esse nisi a cā mouēte in isto moto: licet q̄q; sit imediate mutatio ab isto qđ mouet imediate: vt in gñatione hois nūq̄ pri mo mouet in alteratiōe idea: nec mediate nec imediate: q2 pticulare agēs sufficiēter alterat. ita q̄ aliud eiusdē ordinis nō pōt idem alterare. ḡ nō pōt esse idea causa mutationis terminātis illū motū. maioꝛ pbatur: q2 terminare ⁊ p se terminus videtur esse ab eodem. ¶Sed hec ratio quasi eadem est cū precedēte: q2 illa dicit sinolon gñare. ⁊ ideo nō ideam: lz sinolon alterare. ⁊ tō nō ideā. ¶Et vltra. ḡ nec generare ¶In hac forte scōa sunt plura dubia: q̄z in ꝓma. ¶Dec ppō tū. s. mutatio terminās motū nunq̄ pōt esse nisi a cā mouente in illo motu videtur necessaria si iudiuisibile in quātitate ꝓtinua nihil fit: lz si est aliqd ꝓpositio vera est sm henricū: q2 ꝓpter eam ponit duas formas in hoie. ⁊ hoc loquendo de mutatiōe intrinsece terminate: non aūt de quacūq; cōcomitāte: q2 creatio aie cōcomitaf iductionē forme mixti in hoie: sed illud lz qđ segf ꝓpositionē fit verū: tūc ꝓpō nō valet p ¶Denī. lz h valeat ꝓtra ideā p illo lz arguit: q̄ sicut in ꝓpō instāti nāe terminaf actio scōi: ⁊ in scōo instāti nāe est actio ꝓmi in q̄ nūc 2m nihil coagit sm: lz vsq; tūc coegit q̄re nō ita etiā q̄n est motus pōt coagere: ⁊ in nunc mutationis nihil. ¶Itē cū illo lz possit negari 1. si eñ natum est agere in instāti vsq; tūc facta dispōne a quocūq; q̄re nō ageret. ex⁹ si aer moueretur localiter ab aliquo vt fieret ꝓsens soli gesceti. ¶Item calor est ꝓncipiū alteratōis in cuius vltuo nūc suba ignis: q̄ vsq; tūc nihil egit generat ignē: ⁊ calor geniti est a ꝓpria forma substātiali sm te. ḡ h motus sine mutatione terminate quā facit et mouēs. ⁊ mutatio ab aliq̄ q nō mouet: nisi p accīs. ita eñ alteraīet calor ꝓsequus ¶Ad secundū suba equoce nō causat quātitatē in alio nisi ꝓtius in se qđ nō ꝓuenit angelo. ¶Ad tertiū rñsum est. pbando secundā partē minoris p illū. ¶Ad quartū dubiū est: an ideā ignis posuit calidā: sed dato q̄ sic. aliud est hic alterās vt sinolon. ḡ nō idea: sicut in ꝓma rñsione. ¶Si aūt negaf h ypō⁹ ⁊c. tunc exq̄ idea agit vnuoce sm ipm. ḡ nō agit equoce. ⁊ ita nō alterabit: ⁊ ita nec vnuoce generādo. ⁊ ita ꝓtradictio. ¶Ad. 5. pz. de⁹ in se habet oēm entitatē: ⁊ omnē vim actiuā. ideo de ipso ⁊ maioꝛ falsa ꝓmi argumēti. ⁊ minoꝛ ⁊c.

Dubitabit aūt aliquis quare alia fiunt arte ⁊ a casu vt sanitas: alia nō vt domus. ¶Causa vero ē: q2 hoc quidē est materia incipiēs generatiōis in facere ⁊ fieri aliquid eoꝛ que ab arte i qua existit aliqua rei pars. Tex. cō. 29. Qō 12.

Truz in mate

v

ria rerum naturaliū sit aliq̄ ps forme generāde coagēs ad compositi generationē.

¶Oꝛ sic duabus vijs. ꝓma aliter forma fieret ex nihilo. ⁊ ita crearetur. Secunda via ex naturalitate generationis. que multipliciter confirmatur. primo per diffinitionem nature. secundo phycoꝛum: principiū non dicitur in quo T.c.3.
est motus: sed motus eius in quo est principium illud: siue ille motus. Nec videtur intelligi de principio passiuo tantum. Tum q2 magis dicit forma esse natura q̄z

T.c.3. & inde. matéria ex.2.phyſicoꝝ. Tum qꝛ tūc nō vi-
derēt dīa iter naturalia & artificialia quā
ibi ponit: qꝛ artificialia inqꝫtū huiꝰ nō hūt
p̄ncipiū motus. naturalia hūt. pꝫ q̄ artifi-
cialia hūt p̄ncipiū passiuū: alr̄ fieret qō im
T.c.78. pol'e est fieri. Tū qꝛ in vltimo ca.2ⁱ Aꝝ. ſic
dicit: q̄ ſi domꝰ esset eoꝝ que nā fit fieret a
T.c.86. natura: ſicut nūc ab arte. & qō planꝰ est in
eodē ca. dicit. ſi nauifactiua esset in lignis.
T.c.84. ſilr̄ faceret nauē: ſicut nūc natura. Sꝫ naui
factiua est p̄ncipiū actiuū. ¶ Ibidē etiā di-
T.c.1. cit q̄ a natura sunt: quecūqꝫ fūt a principio
intra mota &c. Aꝝ. videt noīare cām efficiētē
T.c.66. Tū qꝛ. 6. metaphy. Aꝝ. p̄bans p̄bam nō eē
p̄ctcā. arguit ꝫ ex obiectis: nā factibiliū
& inde. p̄ncipiū ē in faciēte: naturaliū p̄ncipiū ē in
moto. Tū qꝛ ſcō phyſicoꝝ reducit Aꝝ. ca
caº.1. ſum & fortunā ad naturā et itellectū. cōſtat
p̄m ipm: q̄ casus & fortuna sunt cāe p̄ acci-
dens efficiētes. g̃ natura est p̄ se effectiua.
¶ Tandē ꝓfirmaꝝ p illud. 3. ethicoꝝ. violē
tū est cuiꝰ p̄ncipiū est extra nō ꝓferēte vim
T.c.29. passo. hec diffinitio videt ꝓuenire genera
tiōi naturali nisi passus coagat. ¶ Itē Aꝝ.
dicit in lra. q̄ a natura fiūt in quoꝝ q̄ mā ē
ps aliqua forme que fic mouet mām: sicut
moueret ab extrinseco quid manifestius.

Contra forma est sim

plex ex.6. p̄ncipijs. Si igit aliqd p̄reest. vi
detur q̄ sit composita.

Hic fuit opinio famo

sa: q̄ in materia est aliqd essentialr̄ distinc-
tus ab ipa. & est in ipa a creante. nō aūt ab
agente naturali. ex quo alto fiat forma. et
illud vocabāt inchoatio: vel ps forme: vl̄
forma impfecta: vel rō seminalis: vel potē
tia actiua in mā p̄m ponētes illud coagere
generāti. motiua fuerūt que tacta sunt op-
ponēdo fuga creatōis & inālitatis in gene
ratiōe. ¶ Istoꝝ qdā ponebant vnā formā
generalē ꝓcreatā māe que esset rō semina
lis respectu forme generis p̄mi. & ita vl-
2to.17º. tra vsq; ad formā spēi spālissime. ¶ Et hic
p.huiº. duplex ꝓfirmatio. Una p cōmēta. mā p̄mo
T.c.5º. recipit formas vl'es &c. Alia per Aꝝ. p̄mo
phyſicoꝝ. p̄ncipia oꝫ manere nulla forma
ptcularis sp manet. g̃ illa que est p̄ncipiuꝫ
est aliq̄ vl'is respectu omniū: ad quā nō at
tingit generans. ¶ Alij posuerūt respectū
cuiuscūqꝫ forme p̄prie inchoatiōem: et ita
a creāte tot inchoatiōes i mā. q̄t formas ipa
pt ab agēte nāli recipe. sꝫ istī bifurcau vnr.
¶ Quidā posuerūt inchoatiōez esse ptē for
me siue formā ipfectā q̄ p generatiōez ali-
quā pfectiōez recipiet. ¶ Alij dīt eam esse
totā formā. & ꝫ dupl'r vl' talē formā p̄esse i
se: nō tn̄ vnitā māe: siue informāté mām: p
gnans. ät fieri talē vnionē forme cū mā: vl'
talē formā p esse: & vnitā māe: sꝫ subcē icō-
pleto: & q̄ acgrit pfectū eē p generatiōem.
ita q̄ totū cōpositū p̄exist generatiōi vno
mō exñdi. & segt alio mō exñdi: & adduñ
nouissime huic mō. q̄ illa tota forma tali
mō p̄existēs est nālis potētia de scōa spē q̄-
litatis. & q̄ agit actiōe absoluta q̄ nō respi-
cit passuꝫ: generās aūt extra agit actiōe re-
spiciēte passuꝫ: & hāc distinctiōez actiōis di-
cūt se hr̄e a. Simplicio sup p̄dicamēta. ca.
de actiōe. si g̃ in spāli sunt q̄tuoꝝ modi ad
istā ptē qōnis. ¶ Alij ipꝛoprie sumētes vo
cabula vocāt potētiā passiuā māe rōnē se-
minalē. ¶ Alij ipm generās p̄ncipale. sed
vocabuluꝫ rōnis seialis spālr̄ ab Aug. hr̄
g̃ nō logt̄ p̄mo mō. Ita xpm negat fuisse i
Abraā p̄m rōnē seminalē: in q̄ tn̄ fuit aliq
mō p̄m potētiā passiuā: lꝫ remotā. Ita & le-
ui p̄m remotā: quē tn̄ cōcedit ibi fuisse p̄m
rōnem seminalez. sup Genesim ad lram.
¶ Tūc etiā nihil ꝓcederet deū posse face-
re ex mā nisi p̄m rōnes seminales lꝫ alio
ordine q̄ꝫ agēs nāle faceret: nihil. n. forte
fieri pōt ex mā ad qō ipa nō est in potentia
passiua. Quere i. 9. q. 12. Nec logtur scō
mō: qꝛ semē ex rōne sua vr̄ aliquid impfe-
ctum quale nō est agens principale.

His ergo duobuꝫ mo

dis tanq̄ꝫ in ꝓprijs omissis p̄mi q̄tuoꝝ tā-
q̄ꝫ falsi ꝓbant. p̄mꝰ sic: qꝛ aut forma gñis
potis est ps forme generis posterioris: vt
forma substātie ps forme corpis. & sic dein
ceps: aut nō. si non. nō vitaꝫ p hoc creatio:
qꝛ forma corpis nō est ō aliquo sui. si sic. g̃
forma poꝛ realr̄ eadē est ps formaꝝ ꝓtraria
quaꝝ vna succedit alteri p g̃nationem:
qō videt icōueniēs. ꝓna pꝫ: qꝛ forma p̄ior
in generatione p̄m totam suā entitatē ma-
net. alias quō non erit creatio? ¶ Ista aūt

in vna materia est vna numero. & ipsa eadem fuit ps forme corrupte. & fit ps forme generate. ¶ Cõtra scõz segtur q vlr forma subalis suscipiat magis et minꝰ: sz qz ℔ nõ est oñsum hic eẽ inconuentes: arguo alr ex pte pcedẽte & seqnte, quo modo fit vnum: aut sicut ex actu & potẽtia: et tunc nõ erunt vniꝰ rõnis: aut fiẽ ex elemẽtis: vt ex a. & b. fit ab. et tũc oz dare 3m quo forma est vna. ¶ Item aut ps forme aduentes imediate educit ꝺ potẽtia materie: aut mediate alia pte: siue imediate de illa alia pte. Si pmo mõ. frustra ponit ꝓpter vitandã creatõez: qz sine illa pma ita imediate scõo educere tur de potentia mãe. Si scõo mõ quõ due etiusdẽ rõnis sic se hẽbunt: q vnũ sit subm trãsmutatiõis: & alterũ est terminꝰ: pcipue cũ potẽtia actiua q̃cũqz: vt pbat. 9. q. 9. eq̃ p se respiciat qꝺcũqz i quo saluat rõ sui obti pmi. igit nãlis vis generatiua & corruptiua eque respicit illã pt̃ẽ pexistẽtẽ & aduenientẽ. ita q sicut põt sup istã aduenientẽ vt p eiꝰ actiõem fit & nõ fit. ita videt q sup aliã pt̃ẽ. Quo modo igit illa est ppetua in materia? ¶ Cõtra tertiũ modũ nõ oz multum nitꝰ: qz ponit accns sine subo. ℔ est sine ℔ q ifozmet subm et formã mãlẽ corlem sine hoc q pficiat mãm: & multa alia q̃ possent iferri. ¶ Cõtra 4m ꝑter hoc q formã subalem totã: lz ꝑm aliũ modũ eẽndi ponit aptitudinẽ vel h̃ilitatẽ de scõa spẽ qualitatis ꝑter hoc etiã: q illũ modũ eẽndi dicit esse in potentia. & hoc alij dicũt nõ ponẽtes aliqd aliud a materia cũ mã taz existens: sed posse ꝑus existere ꝑter illa in quã alias ipzobatiões quõ idẽ generabit se: & quõ aliqua actio sine passiõe: nec Simplicꝰ hoc vult. Quere in. 60. 13. q. 3ª. ¶ Contra istos modos sil: q ꝑmũ motuuz nihil sit. pbo: qz positis gbuscũqz pexistẽtibus aut aliqd nouũ est: cuiꝰ nihil pfuit. aut nõ. si sic: quecũqz pexistunt frustra ponũtur ꝓpter creationẽ vitandã: qz aliqd q̃tũcunqz modicũ est. & nõ ex aliquo fui. si nõ. nulla est generatio; qz qõlibet i qlibet ante generatiõez. nulla. n. entitas q̃tũcunqz pfecta est noua. Quod 2m motuũ nihil sit. pbo: aut illud intrinsecũ est ex se oino sufficiens actiuuz ad generatõez: aut nõ. si sic. semp aget. & ita oẽs forme simul inducerent: aut saltẽ illa sp ad quã est fortior potẽtia actiua. ¶ Silr gs ponit impfectius sufficiẽs actiuũ respectu pfectionis. si nõ: g ꝑus nãlr agit agens extrinsecum q̃ illud intrinsecũ. Aliogn sp illud itrinsecũ egisset: lz impfecte: & ita nũquã mã aliqua erit in qeto esse sub aliqua forma: & in illo ꝑti nature: in q̃ itrinsecũ nõ coagit: est actio violenta fm ipsos. frustra g ponit illa potẽtia ꝓpter nãlitatẽ saluandã in generatiõe: qz tota gñatio in qlibet instãti tẽporis siue nec est eque nãlis.

Propter istas duas rationes cum ostendãt nullã esse necessitatẽ ponendi tales ichoationes ꝓpter illa ꝓpter que precipue ponũtur: et nunq̃z ponenda sunt plura sine necessitate: & etiam sensui satis ꝓtraria. cõcediter q nõ oz generaliter in naturalibꝰ ponere tales inchoatiões: nec etiam quasi cũqz coeuas materie trãsmutabili: Quod cõfirmat ꝑ Az. in lra. Domus tñ fit ab extra. sic tñ vtiqz & ignis. vnde respectu ignis nullum actiuum ponit intra. T.c.19.

Restat ergo iquirere: anꝫ in aligbus naturalibus in speciali: & in gbus ponende sunt ichoatiões siue rõnes seminales: licz nõ sunt coeue mãe. ¶ Ubi sciendũ q quedã nãlia imediate pducũt filia. q̃dã. mec. q̃dam neutro mõ. Exẽplũ ignis bos sol: vel angelus. ¶ De secũdis videt ma q ipa scõa imediate pducũt semina ex gbus vltima sunt filia: ꝑmis agẽtibus imediate generãda in gbus seminibꝰ videt quedã vis intrinseca actiua aliq mõ ad pductionẽ similiũ ꝑmis geuerãtibꝰ semina: que vis indita seminia generãte vocat rõ seminalis. Taliuz seminũ forma nõ vr ꝓncipalr itenta a natura. sz ꝓpter aliud ex semine generãduz: quasi talis forma fit vt in nãli pcessu ab impfecto ad pfectũ. fiẽ ecõuerso forma cadaueris nõ vr ex se ꝓncipalr itenta: sed. q. via in pcessu a pfecto i impfectũ. Dz aũt q talis forma nõ est coeua materie. Sicut nec alia ꝓncipalr itẽta. imo minꝰ pmanens in materia: nec p ꝓñs virtus actiua ꝓñs ipsam erit coeua: qz ista nõ manet nisi cuz forma subali semis: nec in ista est virtus actiua respectu generationis: ꝓpter duas rõnes tactas in questiõe

gand.

de ꝓña ẽx. ꝓtra platonẽ. ſ. qꝛ nõ manet in inſtãti generatiõis: ſicut nec forma quã cõſegtur: qꝛ ſi ponaꝝ eſſe in ſemine maris. et ꝙ illud manet: lz ſemen femine: qõ eſt materiale reſpectu fetus cozrũpaꝝ. ſaltem ſtat ſcõa ratio: qꝛ illa virtus eſt imperfectioꝛ qꝫ forma inducenda. Imꝑfectius nõ eſt cã ꝑfectiõis. ¶ Nec valet dicere ꝙ virtute deſcindentis ſemẽ põt vltra ſpẽm ſuã: qꝛ licz vbi eſt oꝛdo eſſentialis duaꝝ cãrũ ad ꝓducendũ effectũ ſcõm poſſit vna i virtute alteri⁹ ꝙ nõ põt ſola: nõ tñ vbi eſt accñtalis. et rõ ꝑz ex diuiſiõe potẽtie actiue in totalẽ ⁊ ptiale. in. 9. q. 12. ⁊ ex dictis i. 2. q. de ſtatu cãꝝ. ¶ Dis aũt cã que aliam habet actionẽ reſpectu tertij: niſi ꝙ ꝓducit in eſſe cauſam agẽtem imediatã eſt tñ cauſa accidẽtaliter oꝛdinata reſpectu illius tertij: qꝛ põt nõ eſſe iſto ꝓducto agente ꝫ⁹: qõ nõ ꝓuenit cõmuniter in eſſentialiter oꝛdinatis. ¶ Pater g̃ ẽ cã accñtaliter oꝛdinata ad effectũ ꝓductũ actione ſeminis. quare ⁊c. ¶ Ex hiis ꝑz. ꝙ vbi manifeſte videꝝ ponendũ ſemẽ in ipo nullã eſt rõ ſeminalis coeua materie: ſed cozruptibilis etiã nõ actiua in generatõe: ſed ad alterationẽ tñ ꝑcedentẽ gñationẽ.

Reſtat vltra videre an rõ ſeminalis ſm iſtas cõditiones iueniaꝝ in aliis a ꝓdictis. puta in generatiõe putrefactoꝝ ſeu inanimatoꝝ ſeu eꝛntoꝝ. ¶ Dicunt qdã ꝙ in generatiõe ex putrefactiõe imꝓrimiꝝ a cozpe celeſti virtus aliqua ſiſtis illi que eſt in ſemine ꝓpagãtis que virtus eſt ibi rõ ſeminalis. ſiliꝫ in generatiõe iaiatoꝝ: vt lapidis ⁊ mineraliũ. Siliꝫ tandẽ in generatiõe elemẽtoꝝ imittiꝝ eꝛo cozrũpẽdo talis virtus a generãte. ita ꝙ vbicũq; eſt rõ ſeminalis in cozrũpẽdo a ꝓncipio alteratiõis ꝓme generatiõi: lz illud cozrũpendũ nõ ſit ꝓꝛie ſemẽ: qꝛ nõ a ꝓncipali gñante: ⁊ qꝛ ꝓnciꝑ itẽtũ ñ ꝓpꝝ aliõ vt via.

Contra iſtam poſitionem. vbicũq; eſt virtus talis cum non ſit eſſentialiter oꝛdinata in agendo reſpectu ꝓncipalis generantis: videꝝ ꝙ illo amato habebit actionẽ ꝓꝛiã nõ ſic in iſtis: quia paſſa ꝑ nullã virtutẽ receptaꝫ videnꝝ actiua in ſe nõ ꝓſente agente extrinſeco: qõ maxime apparet in elementis: quia amato extrinſco agente nõ ꝑficiunt ad formã generandi: ſed redeunt ad naturaꝫ ꝓꝛiam.

Ad queſtionẽ ergo di ci põt ꝙ qꝛ pluralitas nõ eſt ponenda ſine neceſſitate: ſicut vniuerſaliter negant ratio ſeminalis coeua materie. ita ponit in generali. ꝙ nõ fit rõ ſeminalis in quacũq; alteratiõe ꝓꝛeuia generationi: ſed ſoluz in illa vbi ex ſenſu neceſſe eſt eaz ponere: ⁊ hoc eſt vbi abſente agente extrinſeco alterandũ ex ſe ꝑficit vt fiat generatio: qõ in nullis videt niſi in genitis ex ſemine ꝓꝛie. iõ ibi ſoluz ponitur ratio ſeminalis nõ in putrefactione: nec multo magis inanimatis mixtis: nec reſpectu elementoꝝ. immo nec in genitis ex ſemine aĩalibus et plantis ponereꝝ ratio ſeminalis. ita ꝙ eſſet actiua niſi manifeſtũ eſſet ꝙ ſemen ibi alteraꝝ ſine ꝓſentia agentis extrinſeci: ꝙ ſi ponꝛetur illam alterationez eſſe a ꝓti⁹: vel a cozpoze celeſti nec ibi ponereꝝ vis actiua. patet ergo vbi ponenda ſit.

Ad ꝓmũ argumẽtũ: aut cõcede nihil nouũ oĩno: aut qõcũq; nouuz eſſe imediate a ſolo deo aut aliquid a creatura ꝓduci oĩo nouuz: ita ꝙ nihil eius ꝓfuit. ꝙ ſi ꝓmũ eſt incõueniẽs ⁊ deſtruit oẽm mutatiõem. ⁊ ſcõm quia tollit oẽm actionem a creatura. da ꝫ⁹ ⁊ ſi cõtendas illud eſſe creatiõez. vide quid ſegtur. ꝓꝛie aũt põt dici ꝙ creatio eſt ſic de nihilo. nõ vt ex termino: ſed vt ex ſubo ꝙ nullum ſubm habeat in ꝓductiõe illa aliquã rõnez cãlitatis. ita ꝙ nullum ſubm cõcauſet cauſatum cum efficiente. cuius oppoſitum ſemp accidit reſpectu nature nõ dei: qꝛ ibi natura nihil ꝓcauſat lz qñq; ꝓcurrat poſteri⁹ natura qꝫ cãtũ cãri. ¶ Ad 2⁹ dr ꝓmo ꝙ nũq; mot⁹ dr nãlis ꝓpter ꝓn⁹ actiuũ itrinſecũ. ſz tñ ꝓpter paſſiuũ. Scdo tñ ꝙ nãlta vt in pluribus cõiter habẽt in ſe ꝓncipiũ actiuum alicuius motus. ¶ Primũ patet: tũ ex diffinitione nature que eſt ꝓncipium motus eius in quo eſt primũ ⁊c. Impoſſibile eſt aũt ꝙ in moto primũ ſit ꝓncipiũ actiuum monendi: quia ratio mouentis ⁊ moti ſi cõcurrant in vno: hoc eſt per accidens: qꝛ poſſunt diuidi. et ita qõ eſt vnius

2⁹ phy⁹. t. c. 3.

non est alterius primū: sed erit per accīs. Patet etiā in exēplo de medico sānāte se. Tuz qz moueri nālr est moueri sē mobile aptū est moueri: nūqz aptū est sic moueri: qz hz pncipiū actiuū talis motus: qz tunc calidū eēt aptū natū calefieri. imo si pcurrat aptitudo ista z pncipiū actiuū. h̄ est p accīs. Exemplū. imaginādo remanere in graui illud quo iclinaī ad esse deorsuz ablato pncipio effectiuo motuo intrinseco deorsum: graue deorsuz moueri ab extrinseco erit naturalr. z sic motº naturalis. Tū tertio a maiori: qz in ppagatis vbi magis videnī esse nō sunt in istāti generationis. Scōm pz: qz multa naturalia hñt pncipiū motus z mutatiōis: vt aiata. plura alteratiōis. quere i. 9º. cōne. 9. plurima loci mutatiōis. generatiōis aūt nihil hz pncipiū actiuū: qz forma substātialis impfectior nō est mōtiua ad pfectiorē: nec similis ad similem in eadē materia. pz. ¶ Ad oēs aūt pbationes de principio actiuo que sunt cōtra primam respōsionē. respondetur. ¶ Ad primā ista z dicitur: q sicut pncipiū actiuum est quo. nō qō: ita z passiuū. Ita q nō est in quo: sed pncipiū eius qō est i alio. cuius est illud pncipiū. ¶ Cum addīt q forma est magis natura qz materia. ¶ Respōdeī q forma qnqz est pncipiū passiuū: sicut in alteratiōib⁹: vbi subiectū nō inclinatur naturaliter ad qualitatē ad quā alteratur. nisi in q̄ntū est p formā determinantem ipm ad hoc. ¶ Ad aliud de differētia inter naturalia z artificialia. ¶ Rño. materia artificialium nullam aptitudinē habet ad formam artificialē: aut qz illa nihil est: aut si aliquid. aut est contra inclinationez materie: vt omnes forme inducte per diuisionem cōtinui: z per ordinem partium in toto aggregato cōtra naturalē inclinationem earum: vt in domo: aut est preter illam inclinationem. ita q materia nec ad ipsam inclinatur. nec ad oppositum nullum istorum trium accidit de forma naturali. ¶ Cum additur q est in potentia passiua: aliter impossibile esset fieri. ¶ Respōdeo. q potentia passiua inuenitur sine aptitudine: vt in lapide ad sursū. z ecōuerso: vt in ceco ad videndū naturaliter. Iudicatur aūt aptitudo ad hoc: aut ex hoc: q illō habet sibi derelictum: aut quia si haberet: naturaliter pficeretur fm illud qō iam habet pius natura. ¶ Ad illud de domo. Intentio Aristo. est ibi: q sicut ars agit p ter finē: quia per media determinata p ter vltimū. ita natura: qz similr faceret domū quo ad hoc: vt ars facit. ¶ Ad illud de nauifactiua ibi logtur q natura nō ppter hoc nō agit ppter finē: qz nō deliberat: qz z si nauifactiua eēt in lignis pfecta ageret ppter finē: z nō deliberādo. ita natura suo modo quo ad h̄. ¶ Ad illud a. rño. p scōm natabile in pncipio solutiōis secūdi argumenti: qz cōiter est a. lz nō sit de necessitate naturalitatis motus. forma. n. nālis cōiter est aliquod a. Arti⁹ nullū. imo nec a. nec ex nālis semp est alterū. ¶ Ad illud de 6º. metaphyce dicīt pidē q omne nāle hz aliquod pncipiū alicui⁹ motº. artificiale nullius. ¶ Cōtra. g̃ a practica p illaz dr iam nō distiguit physica nisi iq̄ntū cōsiderat nālia quo ad illos motus alr aliquod naturale respectu oīs motº. ¶ Cōtra. ergo ñ distinguit ibi Az. a practica nisi physicaz de aliq̄ naturali. Similr falsuz dr qz multis physicis pōt etiā ineē motº violentº: aut nenter. Tertio dicīt q pncipiuz factibiliū est in faciente cognoscente non sic naturalium. ¶ Contra Aristo. dicit. naturaliū autem in motis oportet pncipiū vniformiter accipi ¶ Respondeo factibiliū pncipiū omne per se ordinatum ad esse eoz est in cognoscente prescindendo omne principium in facto: naturaliū autem pncipiū aliquod: quia passiuum naturaliter inclinatum est in motū. g̃ vniuersalis differentia. ¶ Ad illud de casu. equiuocāt natura vt est pncipium actiuum ad vnum ex se contra propositum non determinatum ad oppositū: et vt principium motus naturalis contra violentum. Patet enim q quando ignis aquaz alterat. ibi est natura primo modo: non secundo. primo modo ad naturaz reducitur casus. nihil ad b. de secūdo. ¶ Ad illud de. 3. ethicoz. vim debet construi cū passo: non conferente: nisi non intelligatur priuatiue siue contrarie non negatiue tantū. ¶ Ad vltimū de littera hic. caloz est ps sanitatis virtualiter: qz pinet ipam: licz nō fm vltimatū graduz ei⁹ formaliter: sed

T. c. 51. huiº. z. s.

excellentiori modo. ideo illā causat. sic in omnib⁹ genitis a casu. ideo nulla substantia est a casu. p3 enim q3 sanitas de qua exemplificat: pōt virtute ptineri in qualitate absoluta reductiua aliarū ad eālitatē: que equalitas est sanitas: vl cōcomitans eam: nunquam est sic in substantia.

Callias ⁊ sortes. Et diuersa quidez ꝓpter materiā. Diuersa nanq3: idemvero specie: nā indiuidue spēs. T.c.xxviij

Singulare vero ex vltima materia. Socrates iam est: et in alijs similiter. Et infra.

Horū aūt nō est diffinitio: sed cum itelligentia aut sensu cognoscūtur: hoc est cum actu videntur. Tex. cōmēti. xxxv.

Primū eniz substantia que vniuscuiusq3 ꝓpria vniuscuiusq3: que nō ineſt alij. Tex. c. xlv. Questio. XIII.

Trum natura

v lapidis de se sit hec vel per aliquid extrinsecuz? Q. nō de se. cui ineſt vnū oppositum de se: ei nō ineſt aliud: nec p se nec p accēs: Si ergo natura eēt h̄ aliquid de se repugnaret sibi multitudo: ⁊ tunc natura nō posset esse in multis. Ideo eniz essentia diuina ponitur indiuisibilis q3 est de se hic. ¶ Cōfirmaſ illa rō sic. obm pus naturalr est ipo actu in illo ꝓpter te. natura est de se hic. ergo itellectus nō pōt itelligere eam sub rōne vlis: nisi itelligendo eam sub opposita rōne illi: quā habet inq3tum est obiectū. ⁊ ita itelliget nō obiectū: ⁊ opposita simul aut fictionē itellige ret: ⁊ nihil rei nisi sint gradus vnitū. ¶ Jté que differunt ꝓprie aliquo sui differunt. indiuidua ꝓprie differūt. nō em̄ sunt ꝑmo diuersa: q3 tunc ita essent realr diuersa. sortes ⁊ plato. Sicut albedo et linea. ergo in alio reali cōuenīūt. igiſ illud nō est de se h̄ ¶ Jté eodē est h̄ aliquid in se: ⁊ distinguiſ ab alio hoc aliquo: sed natura de se nō distinguiſ ab alio. hoc aliquo. tunc. n. nō eēt ille lapis lapis. ḡ de se nō ē h̄ lapis. ¶ Jté si lapis de se formalr esset hic lapis. ois lapis esset hic lapis. ꝓña p3: q3 qcqd ineſt nature ex se ineſt ei in quocūq3 iuenīt. ¶ Jté diffinitio exprimit naturā rei. Si ergo lapis esset de se hic lapis diffinitio ꝑmo esset alicui⁹ lapidis ꝑticularis. ¶ Jté cui⁹ primo est diffinitio illud est idē cuz suo qō gdeſt. ꝓtra arist. q3 ꝓcepta cum materia non sunt idē. ¶ Jté passio realis: vt opari ⁊ generari ineſt primo indiuiduo ⁊ nō spēi. ḡ aliqd est indiuiduo additū: respectu cui⁹ illō ineſt sibi primo. T.c.34. h mius.

¶ Nota ꝑmū argumentū hic est 2m. idem important: et ꝓfirmatio primi bona est. 3ª rō est bona. 4ª rō ⁊ 5ª sunt idē: nec multuz valent. q3 diceref q3 diffinitio est subē ꝑm rōnem. igitur primam ⁊ tertiam tene. EX TRA

Contra quarto metaphysice.

idē est hō ⁊ vnus hō ⁊ ille homo ⁊ nihil additū. ¶ Jté si natura est hic p additū: aut p subam additā: aut p accēs additum. si primo mō: tunc p illud additū natura spēi posset diffiniri. ⁊ cuz illud faceret p se vnū cum spē: spēs erit genus: ⁊ ꝑdicaret ꝑtem indiuidui ⁊ nō totam naturam indiuidui: ficnt nec genus specierum. T.c.3.

Circa istā questionem

qdā dicūt naturā indiuiduari p aliqd positiuū aliquo mō aliud a natura: quidā nō. ¶ Prima ps habet q3q3 vias. Prima de multis accītib⁹ aggregatis ꝓpter hui⁹ indiuiduū. ꝓstat. n. etiam ſm Horphy. ex. 7. ꝓprietatib⁹. ⁊ Boetius ibidē in cōmento. idem de tri. ⁊ Dam. ⁊ Auic. 5. metaphy. 2ª Alia est specialiter de quātitate Ax. 5. c. de quāto. diffinit q̄ntū. quātū est qd est diuisibile in ptes eiusdez rōnis. ergo si sibi ꝑmo ꝓuenit h̄ cuilibet alij ꝓuenit p naturā eius diuidendum in indiuiden⁸ est in partes eiusdē rōnis. ¶ Cōfirmaſ p Boetiū de diuisione q̄ntitatiua ⁊ qualitatiua. ca. ō spē. li. 1. c. 1. i 2ª rio. c. 5. T.c.18.

Ex

¶ Dic male allegat Ar. ps ex lra ibi. etiaz ps de diuisiõe numeri in ptes alteri⁹ rõnis Et dato q nũqz ptes diuidẽtes hr ent aliã rõnẽ a toto diuiso: nõ tñ esset diuiso i ptes subiectiuas: qr nullũ diuidentiũ qztuz est ipm diuisum: qõ regritur in toto vniuersali et pte subiectiua. Istius rõnis solutio diffusius alibi habek. ¶ Tertia est de materia. 5. metaphy. diuerso nũero: quoz materia altera. z hic generãs generat aliud ꝓpter mãm. Et in. 12. pbat nõ posse eẽ plures deos: qr nõ hñt mãm. Et de celo z mũdo. celũ dicit formã ꝟ celũ mãm: z ꝯcludit nõ posse esse aliud celũ. qr illud est ex tota mã sua. ¶ 4ª est de esse actualis existentie. ¶ Confirmat. vltimata determinatio est ꝓ vltimã actualitatẽ determinãtẽ: vltima actualitas ad quã qdlibet ꝑintellectũ est in potentia z determinabile est eẽ. ¶ Jtẽ singulare videk eẽ ꝓ se termin⁹ ꝓductiõis. generatio aũt ꝓ se ẽ ad eẽ. ¶ 5ª ẽ de respectu ad agẽs ꝓducẽs: qr sicut ex respectu ad intellectũ hz rõnez vlis: ita ex respectu ad ꝓducẽs vr singularis: nõ. n. videk alia cã cõis omni singulari: qre natura est singularis: nisi qr ꝓductũ in eẽ ab agente: z ita ꝓ respectum ad agens. ¶ Prime due vie patẽt q ponũt accñs formalr indiuiduare. Tertia etiã cõiter ponit includere scdaz. quia dr ia in mã absolute ꝑm rõnez potẽtialitatis distingit genera phyca. ex fine. 10. g illa que distinguit indiuidua est dr ia ptiũ eiusdem rõnis: quaz vna est extra aliã: z aliã formã recipit. sed illa diuersitas ponit in mã esse ꝓ qntitatẽ. 4ª etiã ꝓ onit accñs: si illõ esse ponit accñs. 5ª etiã si ille respect⁹ ẽ accñs.

T.c.12. T.c.18. T.c.12. T.c.92. z.95. T.c.24. z inde.

Illud autem qõ videk cõmune omnibus: aut saltem tribus primis opinionibus de indiuiduatione per accidẽs formaliter potest iꝓbari triplici via satis rationabili. prima sumitur ex ratione entis per se. scda ex ratione prioritatis sube. Tertia ex ratione vnius numero. 4ª ex ratione coordinationis ꝑdicamentalis. ¶ Ex prima via arguit sic. qõ ẽ ens ꝑmũ z verissimũ est ens ꝓ se: qõ ꝓ se generat ẽ ens ꝓ se: qõ ꝓ se opatur est ens ꝓ se: qõ ꝓ se recipit ꝑdicatiõem alicui⁹ est ens ꝓ se. ꝑma suba est ꝑmũ ens: z maxime ens in ꝑdicamẽtis: ꝓ se generat ex ca. 7. 7ⁱ. ꝓ se recipit ꝑdicatiõem spẽi: qr i gd ex diffinitiõe spẽi. g prima suba est ens ꝓ se. Aggregatũ ex suba z accñte est ens ꝓ accñs ex. 5. meta. ca. de vno. et ca. de ente. et ex. 6⁰. ca. 2. z ex. 7. ca. 3⁰. qre prima suba nõ est tale aggregatũ. nõ g icludit accñs. illa ꝓ ioris due ptes patẽt ex. c. 2. 6ⁱ. qr ens ꝓ accidens est nõ ens. Silr auctoritate plonis. eius nõ est generatio. ibidẽ tertia ps ex. 5⁰. ca. de vno. musicus cõiscus et cõisc⁹ sunt vnũ ꝓ accñs. ¶ Dic rñdet Egidius de illo modo derelicto in materia ex quantitate. ¶ Cõtra. qre albedo nõ derelingt albedinem aliã a se. ¶ Jtẽ gd est illud relictum si tñ est a qntitate nõ est ipa qztas: nec nihil nec suba. igit accñs: z redit idẽ qõ ꝓus. ¶ Ex 2ª via fic. suba est ꝓior oi accñte nã. g z h suba. ꝯña ꝓbatur tripliciter. ꝑmo qr accñs cõe iest idiuiduo ꝓ porphiriũ z Ar. in. 5⁰. ca. de eodẽ. illa est ꝓior. qr est subz. 2⁰ qr sicut substantia ad accidẽs. sic h ad h. 3⁰ qr si tñ substantia in vli esset ꝓior accñte cuz illa vt fic tñ est ens rõnis. ꝓoritas eius nõ esset ꝓoritas nãe: sed rõnis tñ: qr ꝓoritas nãe cuz sit realis nõ vr esse alicui⁹: nisi ꝑm entitatẽ realẽ. ¶ Nec ꝓbatio est sophistica: hz appẽs. Prima ꝓbatio est bona. Et cõfirmat sic: cã nulla ꝑdictionẽ necessaria ad cãndũ põt recipe a cãto: qr tũc illud cãtũ eẽt cã sui aut saltẽ ꝓus seipo nãlr ꝯditio necessaria in suba ad cãndũ accñtia est singularitas ꝓ illas aucñtates. Et etiã qr sicut vlium sunt cãe vles: sic singularũ singulares qnto metaphyce. ¶ Jtẽ ex eadẽ via fic: ficut ñ est ꝯtradictio itelligẽdo subaz hr ꝓpriã exñtiã sine quocunqz accñte. h. n. est ꝓoritas et⁹ tpe. ita nõ est ꝯtradictio itelligere ipam eadẽ in ꝓpria ex⁹ cũ mutatiõe qzũ cũqz accidẽtiũ. igit eadẽ suba posset eẽ successiue indiuidua duab⁹ singularitatib⁹ si esset singularis ꝓ aliqõ accñs. ¶ Ex tertia via triplr. ꝑmo qr suba ñ mutata nõ fit nõ hec. 2⁰ qr subalis mutatio alia est ad ñ hãc 3⁰. qr vnũ cuilibet ꝯ ꝑm ꝓpriã rõnez: sicut ipm est termin⁹ creattõis cõe oibus nulli ẽ accñs in ifinitũ. ¶ Ex 4ª via simlr. ¶ Cꝰ sic in oi ꝑdicamẽto itrinsece ẽ iuenire omnia ptꝫ ad coordinatõem ꝑdicamẽtalẽ circũscripto quolibet qõ est alteri⁹ predicamentũ alias nõ eẽnt tote coordinatiões primo

T.c.22. z inde. T.c.7. T.c.14. t.c.4. z iñ t.c.12. z iñ T.c.4. T.c.7. i cõitab⁹ T. ñ hñ te 2ⁱᵛᵐ t.c.3. iõ 12. meᶜᶜ t.c.27. z.2. phi sicoꝝ. T.c.38.

diuerse.ḡ sicut in ꝑdicamẽto ſube est repe-
re ſpes ⁊ genera itermedia nõ ꝑ aliqd alte-
ri⁹ generis.ita ⁊ idiuidua cũ indiuiduũ sit
primũ subˡᶜ illi⁹ coordinatiõs fine quo nõ
est coordinatio:sicut nec fine ꝑmo ꝑdica-
bili:qz ad vtrũqz est status in coordinatõe
T.c.34. ex.1.posterioꝛ.¶ 2° sic ⁊ est cõfirmatio ꝓce
⁊ inde. dẽtis:qz si spes est in genere ſube circũſcri
ptis alijs.ḡ hꝫ diffinitiõem spẽi.ſ.qꝫ nata ẽ
ꝑdicari de mltis.igit illis circũſcriptis sũt
multa de qbus nata est ipa ꝑdicari:aut ſal-
tem aliqõ.non.n.est intelligere ꝑdicabile
fine ſubijcibili cuꝫ sint ſimul natura.ḡ quo
ꝑdicabile est ꝑus natura eo et ſubijcibile.
ꝑdicabile vero vt spes ꝑus est quocũqz al-
terius generis.¶ Itẽꝫ° sic:quando paſſio
nata est alicui ineſſe precise ꝑm aliquã ra-
tionem si ꝑm illam ei ineſt ſimpliciter ei
ineſt.Exempluꝫ de criſpitudine hominis
ꝑm caput.vniuerſalitas nõ est nata ꝓ in esse
alicui in genere ſube niſi inq̃ntum precise
est illius coordinationis.igitur ſi sic.ineſt
equaliter vt ꝓius ⁊ ſimpliciter ineſt equa-
liter:ſed quacunqz determinatione facta ꝑ
aliquid alterius coordinationis circa ipm
nihil imꝫutatur de ꝓpꝛia ratione eius:in
quãtũ est ſue coordinatiõis.igit ita manet
vniuerſale ⁊ nõ ꝓtractũ in coordinatione
ſua poſt talẽ determinatõẽ:ſicut et ante.

Singule autẽ dictarũ opinionũ ꝓeter h̄ ꝓpꝛijs vijs imꝫobant
¶ Prima:quia ex communibus nunq̃ fit
T.c.45. ratio ꝓpꝛia ex.7.cõtra pl̃onem.¶ Et per
⁊ inde. hoc ꝓbat indiuiduuꝫ nõ posse diffiniri:
qz quecũqz cõia simul iunganꝫ nũq̃ repu-
gnat totꝫ aggregato ex ſe eẽ in alio ab illo
in quo est.ḡ nõ est eiꝰ diffinitio.¶ Itez bñ
ſegꝫ qꝫ nec cõia illa fiꝫ idiuiduãt qz nõ fa
cũt formaliꝫ aliqd cui repugnet ꝓtradicto
rie eẽ in alio.¶ Cõtra ſcõam opinionẽ aut
quãtꝫ iterminatat:aut termiata.Nõ ꝓ-
ma:qz mãet i gñato igne:⁊ corꝛupto aere.
⁊ i aere itez gñato ex igne.igit ꝑm⁹ aer et
scõs esset idẽ nũero.Nõ 2ª:tũ qz iª segt for
mã i mã:⁊ q̃ntitas idiuiduãs ponit in mã
ꝑcedere formã:vt facies ptẽ mãe distinctã
⁊ capacẽ forme distincti ꝑm eos:qz idistin
cta mã recepte.Tũ qz q̃ztitas termiata mu-
taꝫ ꝑ rarefactionẽ ⁊ cõdenſatõez.⁊ etiã ꝑm
Aluic.2°.vl̃.z metaphy.ſue ꝑ diuerſaz figu-
rationẽ.igit mutaret res mouens ab alia
ſingularitate in aliã.¶ Itẽ q̃ntitas i ſacra-
mẽto altaris posset diuina virtute aliquẽ
panẽ exñtẽ vel creatũ ifozmare.igit ille ſi
trãſubſtantiat⁹ eẽt idẽ nũero cũ trãſubſtan
tiato q indiuiduabat ꝑ illã q̃ztitatẽ.Nũq̃
etiã panis ſingularis trãſubſtãtiaꝫ:qz ma-
net quãtitas ei⁹.panis vl̃is nõ est termin⁹
a quo trãſubatiõis.ſicut nec cozp⁹ vl̃e ter-
minus ad quẽ.¶ Posset etiã q̃ztitas totaliꝫ
auferri ab aliq̃ ſba:⁊ alia dari.iſta eẽt due
ſube nũero:ꝑ qd ergo ẽ lapis hic diſtinct⁹
ab illo.¶ Diceret iſti qꝫ ꝑ q̃ztitatẽ.⁊ tũc ſeq
tur qꝫ h̄ lapis diſtinguit ab alio ꝑ q̃ntitatez
cũ eodẽ sit h̄.⁊ diſtinguaꝫ ab alio.¶ Cõtra.
T.c.2.⁊ ſuba ẽ maxie ẽs ex iſto.7.Sz ꝓª ſuba ẽ ma-
inde. xie ſuba ex ꝑdicamẽt.ḡ ꝓª ſuba ẽ maxie ẽs.
c.ō ſuba. Sz illud q̃ aliqd est formaliꝫ illud est magis
formaliꝫ ens q̃z qō est ꝑ illō ex.7°.ſi igit sit
hoc non ſuba.ſed q̃ntitate.igitur nõ ſuba
vel quantitas est maxime:⁊ magis ens q̃z
aliqua ſubſtantia.¶ Reſpõdeo.lapis nõ
est lapis ꝑ quãtitatẽ:tamẽ lapis nõ diſtin-
guit ab alio ꝑ q̃ztitatẽ.¶ Cõtra qꝫ lapꝫ ñ di
ſtingaꝫ ab alio ꝑ q̃ztitatẽ ꝓbatio accipiant
T.c.4. duo lapides:tunc ſic ſubſtãtia est ꝓioꝛ tẽ-
poze ⁊ natura omni acchte ex.7.ergo ꝓ-
ma ſubſtãtia est maxime ꝓioꝛ cuꝫ sit maxi
me ſubſtãtia.ergo hic lapis est ꝓioꝛ natu
ra ſua q̃ztitate.⁊ ille ſimiliter. Sed circun-
ſcripta q̃ztitate.aut hic lapis manet h̄.ita qꝫ
nõ sit ille.⁊ hẽo qꝫ in iſto ꝑoꝛi ſine q̃ztitate
diſtinguunt iſti duo lapides:aut nõ.et tũc
vl̃ iſte manebit ſimpliciter.⁊ deſtruet aliꝰ:
qõ nõ est dare:qz nõ est magis vn⁹ q̃z aliꝰ.
Aut ergo vterqꝫ manebit:qõ est ꝑpoſituꝫ:
aut nulla ſuba poteſt remanere ſine q̃ztita
te:nec etiã itelligi remanere.⁊ tũc ſubſtan
tia nõ est ꝓioꝛ quãtitate.¶ Sz dices qꝫ iſte
lapis manet:⁊ nõ diſtinguit ab alio.¶ Cõ
tra.tunc ex duobus in actu fit vnum:quia
ſi habet materiam ⁊ formam est compoſi-
tum in actu:anteq̃z veniat q̃ntitas ſaltem
natura ⁊ ſimiliter alius.Si ergo fiant vnũ
tunc ex duobus in actu fit vnum ꝑ ſe.¶ Cõ
tra tertiam viam ſunt eadem que ſunt cõ-
tra ſecundam:et ſpecialiter arguo ſic con-
tra eam.Eadez materia que est ſub forma
vnius indiuidui ꝑ ot esse ſub forma alteri⁹

ꝓnter. ergo non est illud quo distinguunt duo indiuidua: ⁊ quo hoc est hoc. ℜnd̃et q̃ vnitas spē ꝑsupponit vnitati numerali: inter aūt aliqua eiusdē spēi nō est mutatio. ¶Cōtra. mutet hic ignis in hanc aquaz. ⁊ itez hec aqua in ignē eadē est materia primi ignis ⁊ scōi. ⁊ eadē spēs. g̃ idē ignis erit numero ⁊ ille ⁊ iste. ¶Rño q̃ materia dispgit. ¶Cōtra. h̃ ñ est ꝯtradictio q̃ h̃ poz sit tota materia. est aūt cōtradictio q̃ h̃ poz sit ille alius posteriº genit⁹ naturaliṫ. ¶Alit rñdet ad ꝓmū. q̃ eadē materia numero q̃ est sub forma vniº idiuidui ꝑt esse sub forma alterius successiue. Sed sic nō distinguit ſz ꝑm q̃ materia diuersa simliṫ est sub diuersis indiuiduis. ita q̃ requirit̃ simultas tēporis. Cōtra. g̃ nulla duo indiuidua sunt in gñe subē qđ est falsum: q⁹ suba nō mēsurat tpe ꝑm se. ergo ꝑm se nō habet materiā nec siṫ nec successiue. ita q̃ ista sint de rōne materie inq̃ztuz est subē. ⁊ sic materia nō distinguit idiuidua ꝑm q̃ substātia est absolute. ¶Item mathematica abstrahūt a motu ⁊ tpe. ergo ibi nō essent multa indiuidua distincta simul in eadē spē cū nō habeāt materiā distinctā simul. Si dicaṫ q̃ debet intelligi de materia ꝓut est simul ⁊ semel ps alicuiº cōpositi. h̃ negat positiōez: q⁹ tūc nō materiat. sed materia nūc materiās vel siṫ sine iterruptiōe materiās. g̃ tps magis indiuiduāt. ſi. n. materia p se quocūq; amoto semp esset sicut albedo semp facit albū. sequtur etiā q̃ cū mathematica abstrahāt a tpe in eis nō est indiuiduatio ꝓtra Ax. ¶Cōtra quartā viā: q̃ salūmodo aliūde determinaṫ: nō est vltimū determinans. esse nō determinat in diuersis generibº ⁊ spēbus nisi p determinatiōem essentiaz: quaz est esse. aliogn dabimº ipi esse ꝓprias dias et spēs ⁊ genera ꝑter illa que sunt qdditatis. ¶Itē coordinatio ꝑdicamentalis p se est ꝑm qđ inq̃ztum abstrahit ab esse. alioquin diffinitiōes nō essent necessarioz. esse g̃ ñ est ītrinseca determinatio alicuiº in coordinatiōe. ¶Cōtra. 5. viam rō ꝑme subē est abma. igiṫ nō ē formaliṫ id qđ est p se respectu. ¶Itē iste respectº nō est formalis terminus actiōis: sed fundatus in formali termino. tunc ſi ꝑmus terminº est singlis prius natura est singulis q̃z iste respectº: sicut

3º. huiº T. c. 18.

fundamentum est prius respectu.

Pars opposita q̃ ꝓ nihil addituz est indiuiduatio habet duas vias vna est q̃ natura quelibet de se et ꝑm se formaliter: sicut est natura. ita singlaris. vlis. n. nō est nisi ex itellectu ꝓsideraṫe. ita q̃ cām vlitatis oz q̃rere: q⁹ illā nō habet nā de se. nō āt cām singularitatis q. natura ꝑus esset tpe vel natura nō singularis. ⁊ aduenireṫ post ꝑ qđ esset singulariter falsa imaginatio est ꝑm illos. ¶Ñ singularitatis nature nihil ē cā ꝑm istos: nisi sicut nature. 4. cāe. 4. igiṫ cāe nature sunt. 4. cāe singularitatis quelibet in suo genere. Sed in natura iā creata nō oz aliquā cāz singularitatis querere. Exemplū posset poni de simpliṫ et ꝑm qd circa qdditatē. ⁊ de esse vero: ⁊ de esse ꝑm qd in itellectu. ℜmū habet ex se ꝑm vnā opionē formaliṫ: ⁊ que sunt cāe nature siṫ cāe illius esse: nō alia cā quasi media inter naturā ⁊ esse vt que in natura iā creata fit cā esse. Ipsius vero esse i itellectu alia est causa: q⁹ h̃ est ꝑm qd: nec nāle inest ex se.

Cōtra illā sunt rōnes facte ad ꝓmā ptez qⁿestionis spāliṫ prima. Alie sunt etiam ꝓbabiles.

Alia est opinio de du plici negatiōe. Una est ad illud qđ est iuxta se qua non est illud. Alia est ad illud qđ posset itelligi sub se qua nō est diuisibilis in iferioza. ¶Q̃nq; videṫ dicere illā negationē esse formalē rōnē. 39. ita forte ⁊ i qđlibet. 5. 14. q̃nq; limitationē nature quā cō sequit̃ negatio.

Contra si limitationē dicit eius cām finoma videnṫ sic limitatū ⁊ indiuiduū. ¶Si negatiōez nō ꝑmā: q⁹ sic ꝓstituere ei spēm. naz eiusdē rōnis est ibi ad illud iuxta se. ℜnō sc̃dam: q⁹ illud positiuū videtur. Quere i. 4. q. de vno: quia sūme attribuitur deo: quare qd positiuū. ¶Itez ipobatur illud de negatiōe. post ibi.

Dicitur ergo q̃ natura nō est vna nisi p vnitatē ⁊ genere q̃ntitatis ⁊ ñ est singulare nisi p itentionē supadditā ab intellectu: q⁹ singulare

gulare referꝛ ad vlꝫ: ⁊ sicut vlꝫ est ens rationis: sic singulare: alias non referꝛetur ad inuicē: qꝛ vere res extra. ⁊ res rōnis tm̄ nō sunt simul natura. vñ per intellectū est natura singularis. ¶ Et nota ꝙ nō querit quo formaliter natura est singularis: quia intētione secūda. vel effectiue: qꝛ intellectu ꝓsideraē: nec quo formalr nā est vna numero: qꝛ vnitate numerali siue illa sit de gñe q̄ztitatis siue nō: sed quo nā est vna vt ꝓxima causa vnitatis. sic dr̄ia specifica in spē est ꝓxima causa vnitatis specifice: nec de vnitate numerali vaga: sz de hac. h̄ est: quare nā fit hic incōmunicabilis alteri. h̄ q̄rit q°. ⁊ sic videt ꝙ nā nō est de se h̄: qꝛ cuiuscūq; ꝓpria vnitas realis est minoꝛ vnitate nūerali illud nō est de se vnū vnitate nūerali: siue nō est sufficiēs causa talis vnitatis. siue nō ē de se h̄ nā: sz nec in isto ꝓ ꝓpria vnitas est minoꝛ vnitate nūerali. g̃ nā in isto de se nō est h̄. ꝓbaē maioꝛ: qꝛ nihil est de se vnū vnitate maioꝛi sua ꝓpria vnitate: qꝛ cū vnitate minoꝛi sine ꝯtradictiōe pōt stare multitudo opposita vnitati maioꝛi q̄ multitudo nō pōt stare cum vnitate maioꝛi. p° mi. qꝛ si nulla vnitas realis nature est minoꝛ hecceitate: nec vnitas realr suppositi est minoꝛ. ℔z. nulla erit vnitas realis minoꝛ numerali. ꝓñs est falsum: qꝛ tunc oīs vnitas realis est numeralis: qđ improbaē postea. ¶ Rñr ad ꝓbationē minoris: qꝛ aliquo vnitas realis est minoꝛ. S̄z nec ꝓpria nature nec suppositi. ¶ Cōtra. sicut vnū ꝓuertiē cū ente. ita oīs modus vnius cū aliq̄ gradu entis cui est ꝓprius ille modus. ¶ Itē loco de ꝓpria ponitur sufficiens: ⁊ tm̄ valet argm̄. ꝓbabilr enim ꝙ aliq̄ est minoꝛ vnitas realis vnitate nūerali: qua natura sufficiēter est vna. ita ꝙ illa ꝑcise nō sit causa maioris vnitatis. ¶ el. ꝓbēt sic minoꝛ: Omne ens reale ꝑm ꝙ tale h̄z vnitatē aliq̄z realē: qꝛ sz albedo ꝑm se nō sit vna numero vel plura ꝑm Auicē. 5°. meta. Nec sit vna. ita ꝙ vnitas sit intra gdditatē: tm̄ albedo ꝑm se est vnū aliqd: sz nā ꝑm ꝙ nā est ens reale. g̃ est vnuz aliq̄ vnitate realr: nō vnitate idiuiduali: qꝛ tūc oīs vnitas realis eēt nūeralis: qꝛ tā illa q̄ est nāe q̄z illa que est suppositi. ꝓñs multipliciter ꝓbaē. ꝑ° sic: qꝛ tūc oīs diuersitas realis esset numeralis. ꝓñs falsuz est. p° ꝓñe. dē diuersum est in se vnuz: qꝛ vnū ab alio diuisuz. igit̄ si nō realr vnū in se diuersitas ei° vt sic nō est realis. p° falsitatis ꝓñtis. Tū qꝛ tūc oīs diuersitas realis eēt eq̄lis. Et lz h̄ ꝑª facie sit icōuenies. tm̄ ꝓbaē: qꝛ tūc nihil eēt in re: q̄re intellis magis abstraheret aliqd vnū ab istis q̄z illis: nec q̄re h̄ vnius spēi illa tm̄ vnius gñis: sz eēnt vlia ꝑcise fictiones. Tū qꝛ diuersitas ꝑm qđ nō infert illā q̄ est simplr. g̃ nec rationis dr̄ia infert realē. dr̄ia specifica ifert numeralē. 5°. metaphy. ca. de vno. ¶ Rñr ad ꝑmā iꝓbationē ꝓñtis. ꝙ nō oīs dr̄ia indiuisibilis est eq̄lis. ¶ Itē nullo exīte itellectu realis est silitudo huius albi ad illud albū ꝑm albedinē. g̃ aliq̄ realis vnitas est ꝓxim̄ fundamentū hui° relōnis: qꝛ relo realis nō fundaē sup ens rōnis formalr: nec sup aliqd qō est tale formalr per aliqd rōnis: sicut fundamētū idētitatis rōnis est aliqd tale formalr p aliqd rōnis. et iō est relo rōnis. ¶ fundamentū illius relatiōis. s. silitudinis sit vnitas pz p phm. 5°. ca. de relone vbi dicit. ꝙ idē silr ⁊ eq̄le fundaē sup vnitatē. ¶ Cōtra. vnitas q̄ est ꝓxim̄ fundamentū silitudinis inter ista a. b. aut est eadē in a. ⁊ b. aut alia. Si eadē. quō g̃ hui° relōnis sunt p se quo ꝯmini. Si alia illa est in vtroq; nūeralis. igit̄ illa sufficit. ¶ Ad istud alia est h̄ ⁊ ibi: lz nō de se alia nec sufficit vnitas nūeralis hic ⁊ ibi: qꝛ illa de se nō est alia: nec est magis ꝑn̄m silitudinis q̄z in albo ⁊ nigro: qꝛ oīs vnitas idiuidualis inq̄ztū ꝑcise indiuidualis. est eq̄lis sicut ⁊ inq̄ztū ꝑcise specifica: qꝛ est simplex ¶ Item. 10. hui°. In oīm gñe est ꝑn̄m bō est mēsura alioꝛ. ⁊ illō necesse est eē vnū illō vnū i gñe coloꝛ nō ē aliqd vnū vnitate singularitatis: qꝛ si sic. tūc eēt mēsura illoꝛ q̄ sunt eiusdē spēi cū ipo: qđ falsum est qꝛ idiuiduis eiusdē spēi nō ē ꝓus ⁊ posterius. g̃ est vnitas minoꝛ q̄z singularitatis. ⁊ illa realis est: aliogn nō eēt mēsura nisi ꝓ ꝓsideratiōnē rōnis: ⁊ tūc nō eēnt aliq̄ entia posterioza q̄ dependerēt a mēsura: nisi esset rō. ¶ Itē potētie vnius est vnū obm: qꝛ sicut cognitio potētie est a cognitione obiecti: ita vnitas ab vnitate ex 2° de aīa. g̃ illud ꝓmū obm h̄z aliquā vnitatē rea-

T.c.12.

T.c.20.

T.c.2.⁊ inde.

3°. huius. T.c.11.

T.c.33.

ca.1.

lem nō vnitatē singularitatis: qz tūc nihil nisi hoc singulare videret: nec vlitatis: qz obm visus psupponit omni actui rōnis. vle nō. ¶Dic rndetur q; ē vnū vle. ¶Ad pbationē ꝓra. rño qōcūqz obm vni⁹ act⁹ videdi psupponit intellectōi: sed primuz obm adequatū nō oz psupponi: qz circa illud visus nullū actū hz. Sed intellis illud abstrahit a multis circa q̄ visus hz actum. ¶Cōtra obm cuiuscūqz vnius actus non est B. igit vna alia vnitate. nō vlitatis. ḡ ꝛc
T.c.29. z inde. hoc valet. ¶Confirmat. 7. pbycoꝛ. spēs athō est vna nā. ió fm ipam est cōparatio: illa aūt cōparatio esset sine actu rationis. ¶Rño. nā est vna vnitate maxima rōnis nō vnitate nālitatis. vnitas gñis est mioꝛ vnitas rōnis: ideo pōt dici non vnū: sicut equus albus z hō albus: nō sunt vnū in eqtate z ḥuantitate: sed in albedine. vñ addit ū alicui nō semp dicit vnitatē in illo: z fm illud: sed vnitatē eius vel fm se: vel fm aliud. ¶Alia rño. q; ideo spēs ē natura vna: qz nō diuisa in naturas specificas: sicut genus. ¶Contra hanc rñionē: si natura nō dicat vna realiter nisi idiuidualr: nec plures p ꝓñes. z ita spēs spālissima diuisibilis est in naturas ples: sicut gen⁹ realr loquēdo. ¶Item quō in aliq̄ maioꝛ est vnitas. z minoꝛ sine itellectu. ¶Itē in Dam. 8. c. tm̄ cog^ns est vle vnū. ¶Ad primū sine intellectu ē albedo: B albedo: z vna sua vnitate maioꝛi: z albedo albedo: z vna vnitate minoꝛi tm̄ vtraqz vnitas est in hac albedine: sicut vtrūqz subm ē ibi. ¶Ad Dam. vle creatū est vnū tm̄ rōne eo mō quo de⁹ est vnum re in tribus psonis: z hoc ē vnū nūero cū quo nō stat aliq̄ diuisio. lapis. n. est vnū intelligibile nūero: sz nō est vnuz ens nūero: sicut deus: sz vnitate minoꝛi re alitm̄. Cōfirmatio de. 7. pbycoꝛ videt bona: qz cōparatio nō est illoꝛ in q̄ztū habēt dr̄ias idiuiduales: sz fm gradus eiusdem nature: quoꝛ dr̄ia in intētione: z vnitas in nō de se differre ꝓcedit naturaliter B z B. z fm illa ꝓza regrit compatio nō in q̄ztū B z hoc. ¶Rño prima. s. q; nā est vna vnitate maxime rōnis. nō valet: qz ita est genus vnū intelligibile nūero: sicut spēs: nec logitur Aꝛ. fm fal'am accōitis: vt iste est bonus faber: qz bonus z faber: qz vnitas nature est cā compabilitatis. ¶Itē nō exīte rōne hic ignis g ñaret hunc: z coꝛrūperet hūc aerez: sed generās gñat sile ꝓpter formā ex. 7. huius. ḡ maioꝛ est incōuenientia generātis ad generatū q̄z ad aerem coꝛruptū. ¶Hec rō confirmat p secundā si non cōcedat vnitas generātis z geniti vbi filitudo. z p fmā: qz nō oīs dr̄ia est singulart qz si esset: esset hic equalis z ibi. T.c.23. z inde.

Ex his potest cōcludi q; natura est ḥ psubam aliquā q̄ est forma z poꝛ ḥ lapis: z p formā indiuidualē distinguit ab alio idiuiduo. Intellige hanc conclusionē sicut postea exponitur.

Ad duo prima ꝑme questionis ꝓcludūt cū ḥ dicto. Sz tertiū nō ꝓcludit. vñ ad hoc dicendū q; diffinitio nō est nature fm se: sz fm q; ꝓsiderat a rōne p hoc q; intellectus formāt cōceptū gñis z dr̄ie: z diffinit p ea. Vñ diffinitio est res scde itentiōis. Vñ capit ꝓpositionē falsam. ḥ non pbat q; illud cuius est diffinitio nō est scde intentiōis. ¶Alia rō cōcludit verū. Et ad illud ꝓra hoc dicit q; sermo phi est de qō qd est logice: fm q; ex pmit p diffinitionē: z sic nō est qō qd est nisi spēi. z illud est indiuidui ex ꝓpti. z illud qō qd est spēi nō est idem cū indiuiduis simplr: qz addunt sup illud formā indiuidualē. ¶Ad aliud dico q; est hoc p subaz aliquā. z dico q; spēs nō esset genus ꝓpter hoc: qz nō ꝑdicat de multis differētib⁹ spē: sz solū nūero: qz forma idiuidualis supaddita nature spēi non facit dr̄iam specificā sz nūeralē solū. ¶Ad aliō q; sicut gen⁹ est totū respectu spēi. sic spēs indiuiduoꝛ fm porphyriū: z tm̄ est ps generis subiectiua. Vñ dico q; spēs nō ꝑdicat totā naturā indiuidui integralr sicut nec genus spēi. ¶Ad tertiū incōueniēs illatū de diffinitiōe idiuidui dī q; nō sequit q; diffinitio. 1. topicoꝛ est vnū de q̄tuoꝛ ꝑdicatis. ḡ diffinitio alicuius vlis: qz tale ꝑdicatū est vle aptū dici de plurib⁹: sed ista dr̄ia idiuidualis nō est nata de pluribus dici: ió indiuiduū p illā dr̄iam nō pōt diffiniri: cū diffinitio sit ꝑdicatū vle: z tota rō iudiuidui nō ē nata dici de plurib⁹. ¶Simlr phs in. 7. ꝓra platonē. ¶Dia noia in T.c.35. z inde.

ca°.4. diffinitiõe sunt cõia: sz illa dria addita nõ est nomẽ cõe. ¶ Cõtra. pmo topico. diffinitio est oro indicãs qd ẽ ee rei: sz rõ indiuidui cũ adduto idicat qd est esse idiuidui. ¶ Rñ o. qd est vlis. nõ qd est idiuidui: qz nõ ois rõ indicãs qd est esse rei est diffinitio. g illa rõ ex natura spẽi cũ dria indiuiduali supaddita nõ est diffinitio.

Ad aliam questionẽ dicendũ q materia nõ est pncipiũ distinguẽdi cũ de se sit indistincta.

Ad primum z secundũ: q generans naturale nõ pducit aliqd nisi ex aliquo in quo recipit actus eius. Sed ꝫ nõ põt esse mã generãtis: qz nõ agit nisi patiẽs sit in opposita dispõne ipi ageti: sz sua ppria mã nõ est huiusmodi. g agit in alĩã mãm: sine g mã nõ põt esse gnatio nãlis i cõpositis gnabilib⁹ nãliter. Tñ ex hoc nõ segtur q mã sit pn^m distinguẽs idiuidua i eadẽ spẽ. Silr ageꝫ pmũ põt pducere multa idiuidua sine materia. sz tũc mã est sine q nõ distinguit nãlr loquẽdo. ¶ Per hoc ad aliud de celo q nõ est ꝛtradictio: qz nã celi distinguit ab alio p pmũ ageꝫ. Tñ ipm celũ nõ põt gñare aliud celũ nisi eẽt mã in q ageret q esset sub opposita dispõne. ¶ Silr nec sol põt pducere solem sine mã in q ageret ppter cãm supza positã: de⁹ tñ põt sine aliq ꝛtradictione facere duos celos: etiã posito q nõ haberẽt materiã. ¶ Ad aliud q vnitas materie accipit p subiect^c q illa sunt vnũ numero: quoꝫ mã. i. subiectibilitas est vna numero. i. singularis.

Ad aliam questionẽ q forma est pncipiũ distinguendi

T.c.5. Tñ. 8°. huius phs dicit q totiẽs dr esse vl ens quotiẽs dr̃e dicunt ad aliud. z ꝫ est verũ de forma indiuiduali. Silr. 12° ca°. 2 q pn^a eoꝝ dẽ spẽ: sũt eadẽ spẽ: sz alia nũero: fiẽ tua z mea. Silr 12. ibidẽ 2° dr̃ mõ qõ

T.c.27 T.c.22. nõ est solũ vnũ ꝫ materiã: sz ꝑm formã est

z inde. vnũ z diuersuz oppositũ isti: dicitur q nõ est idem ꝑm formam.

Ad primum argumentũ: q si sint aliqua imaterialia multiplicanꝫ in eadem spẽ per formias idiuisibiles: nec est incõueniẽs q natura specifica sit in potentia ad formã indiuisibilem z ex hac z ista fit vnũ. Et cum dicitur q talia sunt totũ qõ quid est. Dico q qõlibet indiuiduũ habet naturã specificã integraliter. sed non q̃tum ad totalitatez predicatiõis: quia non est sic in isto quin possit esse in alio: z tamẽ ꝑter naturã specificam habent formas idiuiduales p quas distinguũtur formaliter que nõ pertinent ad diffinitionẽ speciei. Unde cũ phs dicit qõ quid est est idem cũ eo cuius est: verũ est cum eo cuius est primo. vnde qõ qd est speciei est idem cum specie simplr: sed nõ est idem cũ indiuiduo: Sed quodãmodo pars eius: cum indiuiduũ addat sup eam formã indiuidualem. vt dictum est. ¶ Ad aliud q ꝓpositio prima falsa est: qõ patet: q̃tum est per se diuisibile in q̃tum q̃tum tunc vna pars cõtinui diuisa in q̃tum talis differt ab alia parte: z per qd. Si scipis habeo ꝓpositũ qz nõ differũt nisi nũero: z sunt forme quia loquor de q̃titate solũ. Si per aliud. ꝛtra idem ꝑncipiũ diuisibilitatis: z ꝑncipiũ distinctionis: sed q̃titas est ꝑm te causa diuisibilitatis. ergo causa distinctionis inter partes. ergo partes ꝑm q quãte differũt z formaliter constat: z tñ ille due partes sunt eiusdem speciei. si per aliud cum non sit dare nisi subiectuz erit circulus: quia forme distinguũt subiectũ: z ecõuerso ꝑm te. Similiter quãtitates in sacramẽto altaris distinguũtur formaliter ꝑm se. ergo similiter alie separate. ¶ Tũc ad argumentũ q non concludit incõueniens: quia forma est ꝑncipiũ generandi. ideo potest esse ꝑncipiũ generãdi simile ex quo est agens vnuocũ: sed ex hoc non sequitur q eadem forma sit in generãte z genito: sz forma specifica ẽ vna amboꝝ nõ indiuidualis. ¶ Ad aliud de numero sicut vnitas addita vel subtracta variat speciem: ita differentia addita vel subtracta variat diffinitionẽ: quia vel non complete exprimentꝫ si differẽtia abstrahatur: vel non precise si vna addatur. tunc sequitur q non manebit eadem diffinitio. Sed nõ sequitur. ergo altera: qz tolle differentiaz vltimã non manebit eadem diffinitio que ꝑus: nec altera: q nulla est: qz pars potẽtialis que remanet non diffinitur: nec habet diffinitionem.

Ad aliam questionez q nō querit questio quo distinguūt duo formalr: qz distinctiōe distinguūtur. igit distinguūt relone: sicut ⁊ oia relatiua opposita. Nec q̄ritur de fundamēto ꝓmo relonis: qz illa est q̄ztas: duo.n. sunt duo dualitate. Sz querit de ꝓmo ꝓncipio distinctiuo. qđ est cā distinctiōis alioz. ⁊ illō est substantia: qz forma indiuisibilis.

Ad argumentū q maioꝛ ē falsa saltez nō necessaria: qz mā ꝓcedit q̄ztatē: vel q̄z quis nō eēt ptⁱ⁴⁵ māe nisi p q̄ztatē: ad hoc mā inq̄ztū quāta erit cā sine q̄ nō. ¶Cōtra hoc. nā vniuscuiusq; est ꝓꝓria sibi. ḡ ideo nō pōt vl̄e eē sube ꝑm phm in h. 7. cū ḡ nā lapidis sit vere nā est ꝓꝓria sibi ipi. ⁊ p q̄ñs hec de se. ¶Jté Boeti⁹: Dē qđ est. tō est: qz vnū nūero est. ḡ nā de se vna: ⁊ tūc incō municabilis. ⁊ sic de se est h. ¶Jtez nulla est res q̄ nō sit i singulari aliq̄: ḡ talis res q̄ existit in singulari nō est indifferens ad multa. ¶Jté si est hic vel vna p formā. q̄ro de forma p qđ est h. ⁊ ꝓcedet in ifinitū: vel stabitur q in ꝓmo nā sit de se h. ¶Jtem nulla forma simplex tūc eēt ō se hic: qz eā oz hīc formā determinātē. ¶Jté diuisio gñis libꝛo diuisionū in spēs est q̄litatiua spēi in idiuidua q̄ztatiua. si tūc eēt vez q dr vtraq; esset q̄litatiua: qz vtraq; diuisio eēt p formalē dr̄iam supadditā gñi ⁊ spēi. ¶Ad ꝑmū q suba q̄libet singularis est. ꝓꝓria sibi. ita q eadē nūero nō pōt eē alterius. ¶Et hoc intēdit phs ꝓtra platonē q ponit id eā vnā multoz. indiuiduoz ⁊ q ista est ꝓꝓria cuiuslibet idiuidui ꝑm platonē. ¶Et contra h vadit ꝓpō phi. Sed nā quā ego pono determinat ad vnitatē nūeralē p formā idiuidualē. ⁊ tūc est ꝓꝓria ei⁹ cuius est ipsa: tū de se nō est ꝓꝓria alicuius ¶Ad aliud: q sicut aial nō est h aial nisi p dr̄iam additā: sic lapis nō est hic lapis: nisi p dr̄iam indiuiduatē supadditā: ⁊ qz nūq̄ de se sepat a dr̄ia. tō est vnū: vel hoc p dr̄iam additā: ⁊ eodem mō est de natura spēi respectu dr̄ie idiuidualis supaddite sibi. ¶Ad aliō: q natura lapidis ē vna in se. ⁊ res. ⁊ sic nō est hec ꝓꝓria: sz vnitas illa est minoꝛ q̄z vnitas nūeralis: ⁊ ē realis vnitas: sz nō tanta realitas est in illa vnitate: sicut in vnitate nūerali vñ determinat p dr̄iam idiuidualē: vt sit hic ꝓꝓria. ¶Ad aliud q forma nō est ꝓꝓria h: sz est q̄ aliud est hic: sicut genus nō determinat de se sz p dr̄iam vt sit spēs: ⁊ tū dr̄ia nō est spēs nec hz vnitatē specificā. silr forma idiuidualis determinat nām specificā vt sit hec vere. Non tū illa forma est ꝓꝓria h. siue h aliqd qz si sic. tunc segtur q dr̄ia eēt spēs. ¶Ad aliud: q sicut nullū simplex pōt eē spēs alicuius gñis: sic nec aliqd oīno simplex est ꝑticulare ꝛtentū sub spē: qz idiuiduū hz cōpositionē spēi ⁊ formā indiuidualē vltra. vñ bꝛeuit dico q ois forma q̄ est spēs alicuius gñis est cōposita ex potētiali aliq̄ ⁊ actu. ⁊ ois talis est h p formā idiuidualez. ¶Ad aliud q Boeti⁹ ponit dr̄iam inter diuisionē gñis in spēs ⁊ totius in ptes. ⁊ illud totū est totū itegrale ⁊ totū q̄ztatiue diuidit in ptes. sz ex h nō segtur q spēs diuidit q̄ztatiue i indi⁸. sz q̄ltatiue solū. p⁹. qz nō ponit nisi tres diuisiōes. s. gñis i spēs ⁊ vocis in significatiōes ⁊ totius in ptes. ⁊ tūc cū diuisio spēi in idiuidua maxime cōueniat cū diuisione gñis i spēs: qz cū aliis nō ꝓuenit. segtur q est q̄ltatiua sicut diuisio generis.

T.c.45 de vnⁱᵉ ⁊ vno.

Notandum q idiuiduū siue vnū nūero dicit illud qđ non est diuisibile in multa. ⁊ distinguit ab oī alio ꝑm numez. Prima ps sic itelligit. q sibi repugnat diuisio i ptes subiectiuas h repugnātia nō pōt esse nisi p aliqd qđ ē in idiuidno. vocet indiuiduū a. h. pbat dupl̄r. Uno mō sic. diuidi in partes subiectiuas est ipfectiōis: vñ remouet a deo: ḡ h nulli repugnat nisi ꝓpter pfectionē aliq̄z in ipo. ¶Et q̄uis dicat h: q diuidi sic est ipfectiōis in nā specifica vel in quacūq; nā ꝑm se: ⁊ nō posse diuidi est ꝓpter aliquā pfectionē: tū in suppōsito nāe nō est ꝓpter aliq̄z pfectionē: sz ꝓpter limitationē. ¶Alr 2° arguit ad ꝛclusionē. si talis diuisio repugnet a. a. ⁊ diuisio illa sūt icōpossibilitas aliquoz non est nisi ꝓpter aliq̄ inclusa in ipis vl̄ ꝓpter ipa tota. ḡ. minoꝛ pz. Si enī ab a. tolleret tantūmodo aliquid p qđ esset diuisibile sic. ad hoc nō repugnaret diuisioni: qz qđ de se

repugnat alicui sub quo cūq; nō destruēte ipm ponaf semp sunt repugnātia nisi aūt repugnaret sibi diuidi nō esset idiuiduū. Ꝟ ꝓz i ex°: lz eiñ suba sine q̄ztitate nō sit in potētia saltem ꝓxima ad q̄litatē: tñ nō repugnat sibi: qz tūc nullo aduenīēte posset stare cū ipa. sic g̃ supponēdo ꝯclusionē ꝓbata: q̄rimus qd sit illud in idiuiduo p qđ sibi repugnat diuisio in ptes subiectiuas tales. s. q̄z q̄libz sit ipm. ñ. n. negaf ipz posse diuidi i ptes eēntiales filr ite g̃les etero geneas z hōgeneas: quāq; tñ nulla ps hōgenea est ipm diuisum: lz eadē spēs p̄dicetur de pte diuisa q̄ ꝓtus p̄dicabaf de toto.

¶Quid g̃ est illud in a. nō negatio: qz vel iste effectus est positiuus: z pz. vel puatiu⁹ z ita nō daf cā eius: lz idipm. ¶Si daf hec negatio nō posse zē. Quero etiā de causa negatiōis date: z semp quousq; stes in nā positiua ꝓ cā. Ad Ꝟ esset illud arg^m pmū ꝓ supza si valeret. ¶Jtē in diuidnū est veriſſime ens z vnū: sicut arguit Ꝟ de ꝓma suba: qđ est maxīe suba. Et ipsius est gñatio. Et circa ipsam sunt opatiōes. Jpsa etiā opatur. o ia ista videtur negāda ab aliquo formalr ꝓstituto p negationē. Est g̃ illud in a. positiuū nullū accīs: nec multa simul ꝓpter argumēta supius facta: z quedā supza ꝓza negationē. Nō mā nec forma nec esse actu si differt a forma. ꝓpter argumenta facta supius. ¶Contra. etiā oia ista est: qz q̄libz istoz est cōibile. g̃ de ipo est quēdū p qđ fit Ꝟ vel p qđ repugnat sibi diuidi in ptes subiectiuas. Jstud idē cōcludit ꝓza negationē. p qđ. n. est hec: qz ꝓceptus negatiōis est ꝓrahibilis. ¶Notandū g̃ q̄ sicut alīq̄ pmo sunt diuersa. s. se totis: q̄ vz. in nullo ꝓuenīūt. Sic in oibus differētib⁹ q̄ sunt diuersa aliqd vnū entia oz iuenire aliqua qbus differāt q̄ se totis sunt diuersa: alr ꝓcedet in infimū. z illa sunt vltime rōnes vnitatis qua fic sunt indiuisibilia sicut dīa specifica in spē est cā indiuiᵇˡᵉ in spēs: nec est cā poz: qz ipa est ibi. cui pmo repugnat diuiᵗᵃᵇˡᵉ illa. ipa etiā est qua pmo differt ab alia spē pm eius dīaz. ita q̄ vna dīa pmo est diuersa ab alia. sic de vnitate gñis gñalissimi in se. i. in diuisibilitate eⁱ⁹ in plura gña z distinctiōe ab alio genere. Ultrūq; eiñ ꝓt suba pmo si sit ꝓceptus simplex: z in nullo cōueniat cū q̄ztitate pm alt quos. sic igit cū indiuidua sint ꝓpte dīa nō primo diuersa queręda est cā vnitatis nūerat qua pmo repugnat diuidi in multas ptes subiectiuas: z qua pmo distinguitur ab alio idiuiduo. ita q̄ id in hoc indiuiduo z aliud in illo sint pmo diuersa. illud ꝓpte vocaf differētia idiuidualis vl singularis: cū dīa sit qua differūt a se singula. Et constat indiuidua differre ꝓpte q̄z sunt diuersa aliqd vnū entia. Et p oia quo ad rōnem dīe. s. quo ad simplicē determinationē cōis p ipsam vt p. formale. nō habere aliud supius in quo ꝓuent cū dīa oppositā: nec forte cum aliquo: z eāliter ex se diuersuz esse a quolibz siue oppositō: siue dīa dispata: equalr inq̄z q̄ se toto: nō equalr quo ad formalē rōnez diuersitatis: q̄ vno modo maioz est inter oppositā diuidētia idē ꝓ^c. quo aūt ad incōpossibilitatē alio mō maioz est inter dispata q̄. s. circa idē cōe nō ħnt fieri sicut opposita zē. ¶Simlr iudicandū est de dīa indiuidualī: sicut de specifica: q̄ ad aliqd: tñ est dīa q̄ specifica est cā miozis vnitatis cui. s. nō repugnat ois diuisio i ptes subiectiuas. Ꝟ maxime vnitas: sicut inter specificas inferioz est cā maioris vnitatis q̄z supioz: q̄re tandē est aliqua vnitas maxima cuius cā est pfectissima dīa z q̄ ponīf idiuisibilis. ¶Hec differētia: qz idiuisibilis nō est ꝓncipium ꝓstituēdi aliqd in rōne p̄dicabilis sed tm̄ subijcibilis. z hoc maxīa subijcibilitate. z subm est māle respectu p̄dicati. sic potest vocari mālis dīa. z ideo non esse ꝓncipiū diffinitiōis que ꝓpte est predicatū z medīū demōstratiōis sic etiā dīa specifica posset dici mālis aliq̄mō: qz ꝓncipiū subijcibilis respectu gñis. z sic in. 5°. ca. de causa. ¶Omnes ptes diffinitionis dicūtur T.c.2. forme: verū est respectu diffiniti nō inter se: sed differētia vere informatiua gñis: vt actus potētialis mālis respectu eius nō p se. Si p cōstituto in subijci^{tc} respectu eius sic hec differētia magis materialis erit et aliquo modo formalis. sic pz ad hoc.

Contra p̄dicta Ꝟ dīa: aut est alterius speciei ab alia dīa idiuiduali aut eiusdem. si alterius. ergo sortes z plato differunt specie: quia differen-

tijs alterius speciei. si eiusdem. ergo illud cõe: sicut ꝛ nã hois. p qd ergo descẽdit in hoc ꝛ hoc. si ſm alias dr̃ias idem argumẽtum de eis. ꝛ pcedit in infinitũ. ¶Jtẽ nature specifice que intelligũtur in sorte sub hac dr̃ia repugnat diuidi. ꝛ ipsa distinguitur ab ipsa natura hois q̃ est in platone. g̃ nõ ẽ idiuidua circũscripta illa dr̃ia. ¶Jtẽ natura hois q̃ est in sorte: separet ab illa dr̃ia idiuiduali. ꝛ ita manebit nõ singularis: nec vna nũero. ¶Non em̃ videt ꝓtradictio q̃ separet cũ nõ icludat illã. ponatur etiã sub alia dr̃ia indiuiduali: ꝛ tũc eadem natura ꝓmo erit hic singularis nã: postea illa singularis nã. ¶Jtẽ sortes est sortes. ꝛ est hic hõ. ꝛ hoc aĩal. ꝛ sic vsq; ad ens. g̃ in eodẽ erũt mꝫte dr̃ie idiuiduales. ¶Jtẽ q̃n linea diuidit qõ ꝓpus fuit ps: nũc est singulare p se. g̃ gñatur ibi dr̃ia indiuisibilis p diuisionẽ. ꝛ corrumpit sil̃r cõtinuꝫ duarũ facta: ¶Jtem illa q̃ ꝓuenũt indiuiduis vt agere gñari ꝛc̃. aut insunt eis p naturã cõem: aut p dr̃ias idiuiduales. Si ꝓmo modo tũc ꝓmo insunt vl̃i. Si scõo. g̃ talia nõ sunt demonstrabilia de aliquo subo. ꝛ ita nec scibilia. ꝛ ita scia nãlis nõ est scia.

Intelligendum q̃ vl̃e completum est qõ est in plurib⁹. ꝛ de plurib⁹ nõ actu: sed potẽtia ꝓpinqua. tale nihil est nisi ex cõsideratiõe intellectus. vnum aũt in multis potẽtia vt accipit potẽtia logice nõ nãliter dicit cui nõ repugnat eẽ in multis: ꝛ sic cõmune põt esse in rerũ nã. Jn sorte em̃ nõ solũ ſm ꝓsideratiõnẽ itellectus: sed ſm ordinẽ naturalẽ pfectionum vnitiue cõtenta ruꝫ prius est aĩal q̃ hõ. ꝛ hõ q̃ hic hõ: qõ pꝫ ex opatiõibus ppꝛijs. Sic em̃ cognoscitur ordo vnitiue ꝓtentoꝝ: vt ꝑdictũ est ver sus finẽ scõe questionis quarti libri: ꝛ hoi ſm gradũ ppꝛiũ nãliter ꝓximum gradũ singularitatis nõ repugnat in multis esse: qr̃ in ipo vt sic nihil iuenit pqõ repugnet sibi. sicut g̃ cõe est in natura: ꝛ sua vnitas vt sic dicta est illa q̃ pbat supra in ista questione. ꝛ de qua dictũ est supra. cuicũq; enim gradui reali entitatis corr̃ndet realis vnitas. Sicut tũ in alijs vnitatiue ꝓtẽtis non est separatio realis: nec etiã potẽtialis: sic nã cui itellectus tribuit itentionẽ spẽi que dicta est esse in re est cõis: sicut cõe est potentiale in re nũq̃ separat ab alia pfectione vnitiue secũ ꝓtenta: vel ab illo gradu in q̃ accipit dr̃ia indiuidualis. Cũ etiã nunq̃ fiat in rerũ nã nisi sub determinato gradu nũq̃ est ab illo sepabilis: qr̃ ille gradus cũ quo ponit est secũ vnitiue ꝓtẽtus. ¶Per hoc pꝫ ad tertiũ argumentũ q̃ ꝓtradictio includit q̃ sepatur ꝑpter vnitiuam ꝓtinẽtiã. ¶Contra. quare non põt fieri sub gradu nãe fine g̃du idiuiduãte. ꝛ ꝺ ipa sic fcta ꝓcedit arg̃m. ponit em̃ sub vno g̃du indiuiduãte. deinde sub alio. ¶Jtẽ tunc seq̃retur q̃ nã nũq̃ põt indiuiduari p aligd nõ idẽ sibi vnitiue. alr̃ em̃ posset mutari a singularitate i singularitatẽ. ¶Jtẽ oĩa eiusdẽ spẽi eadẽ ꝓtinẽt vnitiue. g̃ si alius est gradus in hoc ꝛ in isto vnitiue ꝓtentus: oꝫ p̃ intelligere dr̃iam ꝓtinentũ. ꝛ ita isti gradus nõ erũt ꝓmo distinguẽtes. ¶Ad primũ istoꝝ quedã nature in se nõ repugnãt ꝛ tñ repugnãt nature posite in esse vel facte. sicut nõ esse nõ factũ. Sil̃r nature in se nõ repugnat forte separari ab oibus gradibus indiuisibilib⁹: qr̃ intelligẽdo naturã sine illis nõ includit ꝓtradictio. tñ in eẽ repugnat sibi q̃ sepet ab oib⁹: nõ aũt q̃ sepet ab hac. h. n. ẽ pone: vt i illa ꝛ ecõuerso. ¶Nõ g̃ põt fieri nisi ab aliq̃ g̃du idiuiduali. q̃re iste nõ põt differre re. i h̃ ꝓcedit scõm argumentũ. ꝛ ita stat insepabilitas ꝑpter cõtinẽtiã vnitiuã. Jn mutatiõe em̃ oꝫ subiectũ realiter differre ab vtroq; termino. ¶Ad tertiũ natura nõ cõtinet vnitiue illũ gradũ: sed compositũ ex natura ꝛ illo gradu. Q̃ aũt natura ponitur sub illo gradu nõ est cã nisi agens. Si g̃ accipit iste g̃dus nõ differt ab illo: nisi qr̃ cõtinẽs a cõtinẽte negandũ est. ſz ecõuerso est. ꝛ tñ ille g̃dus nõ est: nisi qr̃ naturaliꝝ ꝑpus cõtinẽs ipm est nõ. n. est nisi qr̃ agẽs ꝓducit cõpositũ ꝓmo Sic g̃ cõtinẽs ꝑpus in eẽ g̃dus ꝓxim deuersitate. Exemplũ. deus creat aerẽ ꝛ ignẽ cõposita ꝓmo ꝓducit. ꝛ iõ primo sunt forme nõ nisi p accns. ꝛ iõ 2° composita differũt p formas: tñ nõ ecõuerso. ꝛ forme ꝓmo diuerse nõ sic composita. ¶Sic g̃ pꝫ ad tertiũ ꝓncipale: ꝛ ad tres obiectiões ãnexas. ¶Contra istam rñsionẽ. contẽta videtur differre ꝑpter differentiã cõtinentiũ: non

ergo ecōuerso ꝓpter circulum. ꝓbatur antecedēs. sensitiua in me ⁊ in te differt. q3 intellectiua differt nō ecōuerso. ¶Rño. de antecedēte: est vt sic: est vt nō: ꝑm q3 ꝓtentū est formale in rōne cōtinētis vel materiale. exemplificat aūt in argumento qñ est materiale. ¶Ad ꝑmū ꝑncipale. q3 si intelligat speciei. i. sicut ꝓtentū sub specie: neutrū membrū est dandum: sicut rōnale: nec est eiusdē generis cū irrationali: nec alterius: sic sicut cōtentū p se sub gñe. Differētie enī opposite vt ꝓdictū est sunt ꝑmo diuerse ꝓpter infinitatē vtrandā. Si autē intelligatur eiusdē speciei: vt diuisiuū ⁊ constituuū aliquoz eiusdem speciei: sic sunt eiusdē sicut differētie specie sunt eiusdem generis. ¶Ad secundū: sicut lapidi albo formaliter repugnat nigredo p albedinē. ⁊ ita p inteᵐ circūscribēdo albedinē lapidi q3 est genᵒ subiectū nō repugnat nigredo sic circūscripta differētia individuali p quā formaliter diuisio repugnat composito ex natura ⁊ illa differētia nature specifice p illam differentiā nō repugnat diuisio. vnde ipsa est cōmunis: vt ꝓdictuz est p posse logice esse in pluribus. ¶Cōtra. tūc adhuc illa natura distinguit ab illa q3 est sine alia differētia individuali: g̃ differētia numerali. ¶Rño. si loq̄mur realiter humanitas que est in sorte non est humanitas q3 est in platone: ⁊ est realis differētia ex differētijs idiuidualibus vnitiue contētis in sepabilibᵒ hinc inde. si aūt circūscribamus differētiā hunt inde: sicut nec natura intelligit vna maxima vnitate in se: sed tñ illa vnitate minori que est cōmunis: sic nec est diuisa ab humanitate platonis diuisione nūerali: nec aliqua: q3 nō specifica pz: sicut nō ponēdo aliam formā generis aliā speciei diceret de natura generis in vna specie. ⁊ alia circūscriptis differentijs hinc inde. ¶Ad quartū. si ponant alie forme a qbus sumunt ꝓdicata in qd necesse est ꝓcedere multas differētias individuales in eodem. q3 natura generis sine ꝓtradictione potest esse ꝓrior: forma specifica: ⁊ non est sine sua differentia individuali. ¶Et sic necesse est concedere q3 hoc aīal possit esse hic homo: ⁊ non hic homo. Si uliter hic homo vel ille homo nisi dicatur q3 hoc animal non est natū perfici a natura anime intellectiue nisi sub certa differentia individuali: non est tamen nisi vna differentia individualis vltima que determinat formaz specificam. Si dicatur alia opinio de formis potest dici: q3 vnus gradus pfectionis determinet omnes precedentes ad vltimā vnitatem: sicut vna differentia specifica determinat omnes perfectiones precedētes ad vnitatē speciei quā nec ex se habent: nec aliunde q3 ab alia differētia. ¶Contra. si vna differētia individualis potest intelligi inq3tum determinat genus superius: nō inq3tum determinat inferius. potest enī intelligi hec substātia: nō hoc corpus ergo illa inq3tum determinat omnes pfectiones precedentes est in virtute multe. ¶Q3 ō igitur incōueniens si ponantur gradus ꝓprij tot cum non ponantur res diuerse: sed tantū vnitiue contenti. non est incōueniens hoc concedere ꝑm vtrāq3 opinionem: nisi q3 maxima vnitas: que. s. est per hanc differentiam intelligeretur prius in esse substantie: q3 vnitas differentie specifice que est minor ⁊ prior: vt videtur. ¶Sed rēsponsio omne cōmune est eque vnum in se vnitate cōmunis ⁊ imediate post illam vnitate individuabili: quarū neutra ꝑm se diuersificatur per aduentētia magis in substātia q3 in homine. Sed tantū extrinsece variatur: ⁊ vnum plus dicitur variari: quia est in pluribus essentialiter: ⁊ magis diuersis. ¶Contra. tunc omne cōmune est species specialissima de se: quia vna talis est in pluribus q3 alia ⁊ individua vnius speciei pluribus differētijs extrinsecis differunt q3 individua alterius. ¶Rēspōdeo differētie extrinsece non faciunt vnū p se: cum illo q3 ō subest: sicut hic cum cōmuni. ri plures ꝺrie faciūt vnū p se: ⁊ ideo quodāmō p se diuersificat p illas: sicut mā p formas nō sic subm p accētia. ¶Ad. 5. p diuisionez nihil positiuū fit: sed fit vna precisio vel solicitudo que dicit actualitas oppositā potētialitati partis in toto. Ergo prius bēedictas linee que nūc est hic linea. ⁊ hases actu ꝺrtatu individualē actualitate distinguente. sic q3 ipsa cum nullo facit vnū. pstunc ꝓpus habuit illam differentiā actu

oppositio potentie ante talem actum: ante generationē ⁊ per eam distinguebatur. alia me⁊c. sic ꝙ nō fuit illa. nō tñ sic quin ex eis fieret vnū. ¶Ad sextū qcqd p se est vni idiuiduo cuius sīle est alīj idiuiduo inest p nām cōem: qz differētijs singularibus nō inest cōe aliqd. ⁊ ita si qd p vnā inesset p aliā sīle nō inesset nō plus q̄z q̄ consequūtur gñalissima sunt sīlia vel spēs ratione dīaz specificaz: lz illa q̄ p̄sequūtur spēs duas totas rōne totalitatis sint similia. g̃ gñari inest sorti rōne hūanitatis: sic gñare: qz in ꝫ assimilat genito talī: non tñ insunt hic hōi sine singularitate loquēdo de eis in se. loquēdo aūt de eis in cōi insūt p̄mo hoi in cōi. ⁊ de illo demōstrant ⁊ sciuntur. ¶Cōtra hoc est vnū argumentū factū extra in qōne sexta. primi libri. Ex ista opinione pz ꝙ singulare est vnū qd. p ꝫ scōo. de tri. 6. danielitas. ⁊ si singulare est vnū qd est p se itelligibile: etiā dīa idiuidualis sine fin⁹. ¶Contra. g̃. diffinibile ⁊ de eo erūt demōstratiōes ⁊ scie. ¶Itē qcqd est in isto et⁹ sīle est in illo. ita ab istis inq̄zū singularia abstrahet aliqd cōe: sic inq̄zū albedines. ¶Itē tunc sensus ⁊ intellectus quō differrēt. ¶Ad. 1. dīa idiuidualis a nullo nota est in hac vita cōiter. Cuius ꝓbatio est: qz tūc nota esset dīa et⁹ ad qōcūqz aliud. ⁊ ita nō posset errare de quocūqz alio sibi itellectualr oīso: qn iudicaret illud eē aliud: ꝫ illud est falsuz de alio oīno sīli nisi tñ de intelligēdo se aiaz ⁊ suū actū forte a qb⁹ differre diceret quā tūc cūqz sīlia sibi oīsa de intelligēdo: tñ se cōpositū forte erraret: qs si subito de⁹ suum corpus ānihilaret: ⁊ aliud aīe vniret manēte aīa in eadē intellectiōe nō interrupta sic ꝙ aīa q̄ztū ad dīam indiuisibilē serpaz certissime nouit h ens. ¶Quātū ad naturā specificā alia vt sensibilia certius nouit ⁊ hāc notitiā de se ingrit. sic glosa aug. tri. 6. g̃ nō possumus indiuiduū diffinire non ex pte et⁹: ꝫ ex ipotētia nīa: sicut nec subas sepatas: vt pz in quadā qōne sup 2m libz̄. ¶Cōtra. sic spēs subē diceret nō diffinibil qz nō p se intelligit. ¶Rño quālibz nām specificā subē p̄segtur aliqd vel aliqua. vñ eius notitia p effectū possit h̄i nō sic dīaz idiuidualē. sic ad aliud de demōstratione vel sicut dictū est ad sextū nihil p̄segtur in diuiduū rōne dīe idiuidualis p se: qz illō esset oīno incōmunicabile. sic ꝙ nihil et⁹ simile possit in aliquo iueniri quale nihil inuenit in entibus. vt videtur p̄ter differentiā indiuidualē: vel si qd p̄segtur ratione eius cum ipsa dicat gradū positiuū entis. ergo pōt aliqd causare: tūc illa nō erūt nota. ⁊ ita dem⁹ abilia in se: sed nō nobis sic oportet cōcedere illud extra in questio sexta p̄mi libri. ¶Preterea illud de infi⁹c nō valet. quotcūqz eñ speciebus forte plures sunt possibiles: ⁊ tñ de qualibet nō minus est scia. sic hic. Nec valet de corruptibile singularū: qz ico⁹ruptibiliter sua passio p suā diffinitionē sibi inest. pōt eñ ⁊ vl'e corrūpi ab actu esse corruptis oibus singularibus. g̃. Qō etiā vult Ax. 7. ꝙ cū extra sensuz fiant ima⁹ est vtrū sunt vel nō. T.c.35.
¶Rño. hoc est de cognitiōe si est: siue rei in ppria exītia. sic etiā de vl'i est imanifestum nisi sciaī necessariū in aliquo singulari: qz tñ talis exītia est magis singularis q̄z vl'is: qz nō est vl'is nisi i singulari. ideo sic singularia magis dicunt nō scibilia: qz talis cognitio magis cōpetit eis. ¶Ad aliud dīe ille sunt primo diuerse in nullo cōuenientes. ¶Juxta hoc nota: ꝙ si gñatio deberet dici equoca in diuinis: qz pprietates p̄sonales non sunt eiusdē spēi. g̃ q̄libz in creaturis. qz dīe idiuiduales sunt primo diuerse. ¶Item nota ꝙ a differentijs indiuidualibus. qcqd abstrahitur est aliqd secūde intētionis: ⁊ nō prime. ⁊ sic cuz itelligo adā n̄ itelligo sin⁹c: qz si ipe oīde⁹ nescirē ꝙ ipe esset. Sz itelligo ꝛceptū compositū ex hoie ⁊ singulari: qō est qōdam cōe scōe intētionis. talē etiā cōceptuz habeo. intelligendo qōcunqz singulare.
¶Oz vero predictū est ꝙ qcqd abstrahit a differētijs idiuidualib⁹ est aliqd scōe intētionis. ꝫ sic corrigit abstractio ppriē est p̄dicati dīctis qd subiecti. nō eñ passio cōmunis dī ppriē abstrahi a subiecto nō cōuertibili: tñ cōiter loquendo dicit abstractio. ideo a differētijs indiuidualib⁹: sicut nec specificis nihil pōt abstrahi p̄mo mō: quia sunt rationes reales oīno simplices primo diuerse alias esset p̄cessus in infinitum. Sed secundo modo possunt multa

abstrahi.z nō solum scōe intentiōis: vt pre dicit: sz et prime vt indiuidūū vnū numero p se exīs incōmunicabile que forte sūt ꝑme itentiōis. Sic ergo itelligendo cōposituz ex nā vl'i: z aliquo tali: vt pte obiecti: non vt rōne oppositi. ¶Ad 4^m^ p arg^m^ factū de itellectu ō differētia cognoscēda q̄ nullus sensus p se cognoscit singulare: q̄z eiusdē sensibilis sil'e omnino nō discerneret ab ipo. ¶Cōtra. imo ex loco. sil'r nūer^o^ est p se sensibilis. ¶Rño. si qd idē in dib^o^ locis qd tūc. sil'r si ex loco. g̃ nō est p se ꝫ q̄z ꝫ nō est hoc p locuz: q̄z si cognosceret hoc inq̄ꝫtum hoc: etiā distingueret ab illo. posito q̄ simul eēnt. Imo quocūq; posito stāte hoc. ¶Ad illud de numero oz glosare. certū est enī si sp sunt noui radij solis i medio. sic q̄ nullus durat ibi diu q̄ visus noster illū nūerū nō cognoscit. itelligenduz est g̃ numerū dissimilū. ¶Alia opinio de sentiēdo singulare. tangit in fine questionis 6^e^ ꝓmi. argumēta cōtra nō bñ soluuūt forte. Aliter pōt dici: q̄ sensus nō est alicuius nisi pūtus ꝺm naturā z in exīntia accuali: q̄ nō est nisi singulare. ite^m^ lect^o^ itelligit abstrahendo ab hic z nūc. ꝫ nūc est ꝺm q̄ actual'r existēs in natura cuius exīntie cōditiōes sunt ꝫ z nunc. ista abstractio sp necessaria est i itellectu. ¶Hoc dubiū: vt pz in questiōe. 6. i. huj^o^ tū talis abstractio nō facit singulare dicibile de multis. Ita enīz hic ho est itelligibilis: nō vt exīs sic hō. itellect^o^ g̃ est vl'is p abstractiōez ab hic z nūc. sensus singlaris cōcernēdo hic z nūc. Aliter q̄ albedo vniuersalis est ens p accīs: nec ꝓmo itelligit: sed albedo cui tū itelligibili vere denominatiue cōuenit diffinitio vl'is: q̄z nullo vlteriori facto circa ipm est dicibilis de pluribus cum nō itelligat sub rōne alicui^o^ phibentis istā pluralitatem possibilē nō impossibilē p abstractiōez ab hic z nunc: hoc mō tū vl'e itelligit. hoc est tū illud qō vt sic natuz est denoiari ab vl'itate: nō tū vl'e. sic q̄ vniuersalitas sit rō intelligendi: sicut est hic: tū intelligibile intelligit. singulare tamē est ex parte sui intelligibile cum sit quid: sed nō a nobis nunc intellectiōe simplici positiua. albedo vero vniuersalis et albedo singularis sūt cōceptus cōpositi entis p accīs: z posteri^o^ intelligunt: sicut hō albus. singulare vero sentit p se nec cōpositū. ꝫ albedo nec albedo singulariter ens p accīs. z ipa singlaritas est tū itelligibile. z aliqd 2^e^ itentiōis: z cōmune albedini z sono. Sed albedo cōiuncta differētie indiuiduali: z sic est natum denoiari a singularitate. nō sic q̄ coniunctio sentiat: nec ista differentia indiuidualis: nec cōiunctio sit rō formalis sentiendi: sed modus quidam rōnis formalis sub quo mō est ratio sentiēdi. ¶Cōtra. tū albedo sentit cuicūq; sit cōiuncta. ergo ipa vt est sic nota nō repugnat dici de plurib^o^ sicut nec ip̄i vt est itellecta. ergo vniuersale ita sentit: sicut itelligit. Similiter vniuersale est sic extra aiam: q̄z licet albedo extra aiam sp sit cōiuncta differētie indiuiduali: tū albedo ꝑus natural'r est q̄ illa cōiūctio. illi sic nō repugnat dici de multis: ꝫ ꝓsidērate sub differētia p differētiā repugnet. g̃ sicut vl'e itelligit sic est extra. ¶Rño. ibi albedo vl'is vbi separat a ꝓhibēte dici de multis: q̄z ibi nō impol'e. g̃ possibile est hic eē i itellectiue. sibi. n. itellecte nō ꝓiungit differētia indiuidualis sibi in re ꝓiungit. z sibi sensate maxime. ¶Si hoc addit q̄ sensus est rei ꝺm q̄ ex^ist^: qō est verū de existēte forte. ¶Cōtra. si itelligis separi real'r sic. q̄ nō ꝓiungat itellecto in re: falsuz est. abstrahētū enī si est mēdaciū si inq̄ꝫtū ad actū cognoscēdi sic in sensu. q̄z hecceitas ñ sentit. Sil'r est in existēdo: q̄z illo esse ꝓzi qō est albedinis ꝓprium nō est differētia indiuidualis: q̄z posteri^o^ nisi dicat quis vidēre colorē. ¶Rño. itellecto in se p accīs ꝓiungit dr̄ia indiuidualis. ita q̄ nō nēcio: sensato p accīs ꝫ sine quo nō: sed necessario exīti p se: q̄z ille ꝓz gradus q̄ est albedinis in se: cū dr̄ia indiuiduali facit vnū p se. ¶Ad argumēta ꝓra itellectiōez singulariter que fiunt sup ꝓmū libz̄. pz q̄ nūc nūq̄ꝫ itelligit. vñ pfectissima scia nunc nobis possibilis est de spē spālissima ibi stat^o^. Sz difficultas est ꝓra ꝫ. cū. n. multa singularia faciāt multa fantasmata: quare nō a q̄ libet abstr ahit spēs vl'is. z ita vel erunt tot vel volūtas ibi aliqd faciet: qō est icōueniens. ¶Rñsionē ad ꝫ q̄re. s. di. 3. ꝑ. in rñsione tertie rōnis ꝓncipalis illius questiōis. an oz ponere spēm itelligibilez in mēoria.

precedẽtem actũ itelligendi. ¶Ad aliud. vltras est p se rõ itelligẽdi quodlibet itelligibile nõ itellecta vt obiectũ nec vt pars formalis obiecti: sicut singularitas rõ formalis sentiendi nõ vt obiectũ: nec pars. sz precise rõ. imo si debet itelligi itelligit sub rõne vniuersalis. Exemplũ masculinitatẽ volo cõcipere qui est modus pcise cõcipiẽdo deũ: nec obm: nec pars. illũ modũ in facto obiectũ: pcipio sub mõ femi[nis]. Tñ masculinitas est femini generis: tñ forte vniuersale est rõ itelligendi nõ ita itellecta: sic modus grãmaticalis. Qõ. xiiij.

Trum singulare p se itelligitur. Qv sic videt. qz ens p se ẽ obm intellectus. per Aui. primo metaphy. ca. 5°. z nõ tñ ens in vniuersali: sed qõlibet ens inqzũ hz rõnem entis. qõ ergo maxime est ens maxie est itelligibile. Sed pma suba maxime est ens: qz maxime est suba ex libro pdicamẽtorũ. ergo zc. ¶Item opatio realis nõ est nisi a singulari. Sed mouere itellectũ obiectiue est opatio realis. ergo zc. ¶Preterea pmo posteriozz. sicut per filꝝm cognoscimus pclusiones: ita p inductiõem pncipia. Sed nulla potentia arguit discurrẽdo per inductionẽ nisi itellectus. ergo sibi notiozes sunt pmisse cõclusione. ergo p se itelligit singularia a quibus arguit inducendo. ¶Preterea cognoscẽs differẽtiaz p se aliquozũ extremozz p se cognoscit extrema differentia: sed intellect⁹ p se cognoscit differẽtiã iter singulare et vniuersale. ergo p se cognoscit vtrũqz extremũ. Sic arguit phs. 2. de anima de sensu cõ. ¶Preterea itellectus rebus quos itelligit noia imponit. Imponit aũt nomina singularibus quibus etiaz attribuit itentiões: puta hanc: singulare indiuiduũ ppões oppositiões pprias de eis facit que ptinet ad itellectũ. Nec illa reflexio quã ponunt videt multũ valere cum ista possint intelligi añ abstractionẽ vniuersalis imo du⁹ cui⁹ spẽi sit hoc indiuiduũ. ¶Preterea nisi intellectus p se itelligeret singulare quõ voluntas põt p se velle actũ singularẽ: z quõ tunc peccaret? Videt. n. q nullo mõ: cum voluntas non possit p se velle nisi qõ est p se ab itellectu cognitum. ¶Preterea si repugnaret singulari vñ singlare est p se intelligi: quomõ posset angelus p se itelligere seipm. z deus se? ergo certũ est q singularitas nõ impedit itellectionẽ. Si g aliqd aliud hoc impediat: puta accidẽtia ãnexa separẽt. si materialitas vl quid aliud certum videt q intra qdditatẽ singularez nõ est nisi qdditas spẽi signata: tolle igit oia impedimẽta itelli[gi]m ita p se mouebit itellectus a singulari: sicut a spẽi natura. ¶Preterea spẽs genita cum sit essentialr similitudo nõ solum pximi gignentis ipsam: sz mediati. et h sub ista rõne obiecti sub qua gignit: qz alia rõ requireret aliaz spẽm. pter aliã repsentationẽ cum spẽs in itellectu sit genita a singlari: sed mediate illud semp repzesentabit: licet eni nouũ lumen requirat ad illam gignitionẽ in itellectu: qõ põt dare itensius vel minus intense repzesentare. nũqz tñ dabit aliud in repsentatiõe obiecti qz illud a quo gignit mediate vel imediate. ¶Rño. q semp repsentat istud a quo gignit: sed nõ sub illa rõne. ita q gignẽs eandẽ rõnẽ habeat inquãtũ gignẽs cũ rõne obiecti repsentati p spẽm genitã. aliogn qzuis ponis: q singulare primo itelligitur saltem: tñ oz te pcedere q a spẽ singularis in itellectu possit abstrahi species vniuersalis. Aliogn vle nunqz intelligeret: segtur q illa spẽs quã tu ponis vlis p se repsentaret singlare in rõne obi.

c. 3 sẽba.

t. c. 1. z. 33.

t. c. 1. 4. 5. z inde

Contra si singulare p se itelligitur duo singularia erũt duo p se itelligibilia. z cuz itellectus simplex p se nõ itelligit nisi quidditatẽ: duo singularia hẽbũt duas qdditates. z p cõs duas diffinitiones. z ita erunt due spẽs. ¶Rño. pmuz cõs est cõcedendũ: sed itellectus nõ itelligit nisi qdditatẽ absolute vlis: vel hãc qdditatẽ: vel magis h qd: qz qdditas forte nõ hz iferi⁹. Sz quid hz h qd: qõ ñ est p accñs ens. nõ p se itelligibile: sz hec duo qd ñ hũt duas diffinitiões. ¶Preterea ad pncipale arguit: si singulare p se itelligit. g nõ vle. cõs est falsum. pbatio cõe: qz si singulare z vniuersale p se itelligant: aut g p eandez spẽm aut p aliã. Nõ p eandẽ spẽm. Tum qz illa repsentaret oia singularia sub ppriis rõnibus. z sic idẽ est pncipiũ cognoscendi

plura vt plura.ꝛ simil᷑ idē repsentabit aliud subrone distincti ꝛ indistincti que sunt incōuenīa. Tū qz vniuersale et singl̄are ni rone obiecti simpl᷑ differūt. Tum qz sp simul ambo itelligerent nisi itellect⁹ vterē spē:nunc ad hoc:nūc ad illud:et istum vsum oporteret ꝙ pcederet cognitio hui⁹ ꝛ illius.nō p aliā spēm. Tum qz vtraq; eēt eque abstracta.ꝛ oīa hꝫ et eadē:vt videt:tā fantasma originās q̄z itellectū agentē creātem tē.ḡre g̃ vna est magis vniuersale q̄z alia. Preterea si ꝑmo gignit spēs itelligibilis singl̄aris ex fantasmate:aut ꝙgignit alia vniuersalis de eodē:vel etiā de illa:et tūc tot spēs erūt vniuersalis quot singlarū.ꝛ sic infinite:aut nō necessario cōgignit spēs vniuersalis:ꝫ tm̄ volūtarie.ꝛ hꝫ videt irrationale dīno:cū gignitio spēi sit naturalis.aut scda spēs vlis redit in idē cū prima.ꝛ auget eam.ꝛ sic cognitio vlis poterit itendi in infinitū:ꝛ etiā seq̄ret ꝙ quāto plura singularia video:tāto pfecti⁹ cognoscaz vniuersale. Propterea si singulare sit p se itelligibile duo singularia habebūt duas spēs ꝓprias in itellectu:ꝛ duas intellectiones actuales:ꝛ sic ex multis actibus circa vtrūq; pōt generari habitus qui sit p se illius obiecti cuius est actus.ergo due scie erūt de duobus singularib⁹ eiusdē spēi:qō videt multiplicit impossibile.qz tunc duo accidentia eiusdē spēi simul in eodē essent Tunc etiā nullus sciens aliqua de spē specialissima esset pfecte sciēs:ꝫ tm̄ in vniuersali nisi sciret de oībus singularibus.tunc etiā idē posset hꝫe infinitas scias.tū qz idez sciēs de vno singlari ꝓpter hoc nō sciret de alio.ergo opꝫ alio singlari itellecto ad sciendū de isto:accipe sciam de nouo p inuentionē vel doctrinā.nec tūc p vnā artez edificandi sciret aliquis facere domuz nisi vnaz. Rño.ad hoc.nō oīs itellectio p se iterata generat hītū scie:nisi sit cuiusdā de quodā p mediū qō est diffinitio de duob⁹ singularib⁹ nō itelligit aliqd ꝑduo media que sint diffinitiones. Cōtra ibi est hoc subiectū hec passio:hec causa.quare.ergo non est alia scientia.

Ad primū argumentuz ꝓ alia pte dr ꝙ ens est obm itellect⁹.nō tū vt cōmunissimū:sed vt extēdit se ad qōlibet ens imateriale:vel ꝓsideratū vt imateriale.hoc est abstractuz a materia nō simpl᷑:sed indiuidualitale aūt abstractū est vle. Aliter dicit detur ꝙ ens vt extendit se ad quodcūq; sit obz itellect⁹. Q̄n dicit vltra ꝙ singulare est maxime ens.hꝫ falsum est in materialib⁹ p se loq̄ndo:imo illud quo formal᷑ est aliquid singulare.vt materia indiuidualis magis facit ad nō eē q̄z si esse spēi p se esset sine tali materia:qz illa est ꝓncipiū corruptiōis. Et q̄n dicit ꝙ ꝑma suba maxime est suba.vez est vt suba dicit a substādo:qz pluribus substat.ita intelligit dctm̄ in ꝑdicamētis nō aūt maxime suba:qz pfectissima in essendo: Ad scām q̄n dicit ꝙ mouere realiter est singularit̄. Dico ꝙ mouere itentional᷑ imprimendo spēm pōt esse obti vlis. Aliter dicit ꝙ intellectus nō mouet intētional᷑ ab vniuersali:sed ab itellectu agente principal᷑:et a fantasmate instrumētaliter quoz vtrunq; est singulare. Ad aliud dicit ꝙ itellect⁹ primo intelligens vniuersale cōsiderat se per aliquid illud intelligere:ꝛ nō p essentiam suam:quia de nouo illud intelligit.g per aliquid in se factuz:qō nō pōt esse nisi sensus ꝛ fantasma aliquid receperint a singulari extra.ergo sic reflectendo intelligit singulare:ꝛ cum sic intellexit cōparatiōes facit ꝛ inductionē ꝛ intentiones attribuit. Ad aliud lumē qō est ꝓncipale efficiēs gignitionis speciei de aliq̄ magis cōfert speciei repzesentandi obiectum sub certa ratione q̄z originās. Licet originans det sibi vim repzesentandi naturaz obiecti in se Ad aliud cōceditur ꝙ singularia immaterialia sunt p se intelligibilia nō materialia:quia ꝓncipiū indiuiduationis in eis est materia indiuidualis. Prima resp̄sio . ꝛ scda ꝛ tertia ꝛ quinta satis videntur esse ꝑm sententiam Thome. prima parte. 85.et.86.q.prima. et aliam viam quere de obiecto intellectus.in scda questiōe terna in fine.Contra responsionez scdam ad primum argumentum principale: et contra responsionem septimi argumenti.Singularitas non est per se causa non intelligibilitatis.hoc eni cōcedit respondeo ad 7m ꝛ oz cōcedere de deo saltez natura indiuidui nihil addit vltra naturam speciei nisi

singularitatē.ḡ nihil est in singulari impeditiuū intelligat:quia nec forma spēi nec materia nec singularitas alteri⁹ vel amboꝝ.nihil est in pua singulari lapidis nisi materia singularis ⁊ forma singularis lapidis. ¶Cōtra primā rñsionē ad 2ᵐ arᵐ mouēs intentionalr:pus naturalr ē:qz spēs abipo impressa sit in ītellectu possibili:sz illa pus naturalr est ibi qz obm cuⁱ⁹ est sit ibi:vt cognitū in cognoscēte.si ergo vle ſm qꝫ vle mouet ītentionalr illā spēm imprimendo pus naturalr vle:vt vle habebit aliqđ eē: qz sit in ītellectu:vt in cognoscente. Sed illud eam pus est esse extra intellectū.igit vniuersale ſm qꝫ vle hz eē extra ītellectū. ⁊ aliud qz cognosci. ¶Cōtra rñsionē scđaz cuiuslibet potentie passiue ppriū obm est ei⁹ motiuū.ergo ppriū obm ītellect⁹ possibilis est fantasmata vel intellect⁹ agens. ¶Rño.ppō ꝓma est falsa.illā potētia cognitiua non tm hz recipere spēm obiecti. Sed etiā tēdere pactū suū in obm. Et istō 2ᵐ est eētialiⁱ potētie:qr ꝓmū regrit ppt impfectiōem potētie ⁊ obm principali⁹ est obiectū:qr in ipm tendit potētia qz qr imprimit spēm. Qō pz.si de⁹ ipsimeret spēz intellectui vl oculo:eodē mō ferret in obm:siē mō ⁊ obm ita esset obm. Sz de⁹ nō eēt obiectū:qr in ipz nō tēdit potētia:⁊ tm ipe imprimit:sicut impssit angelo spēs creaturaꝝ. ¶Hec ḡ est ꝓa cuiuslibet passiui est aliqd motiuū p se:sz nō oz in potētijs apphensiuis:qꝫ illud motiuū sit ppriū obm potētie sub rōne qꝫ est motiuuz. ¶Sed oz qꝫ ipm sub rōne qua obm terminet actū potentie. Hoc pz i volūtate:qui.n.dicūt eā passiuā: dicūt eā moueri ab opposito.ſm qꝫ ītellectū est:sz tēdere in oᵐ.nō ſm qꝫ est in ītellectu:sz ſm illud qꝫ est in se.iuxta illud cōmēta.12.metaphysice.cōmēto.36. Balneū ſm qꝫ est in aia.mouet appetituz effectiue sed ſm qꝫ est in se extra mouet vt finis. Sz ppria rō obiecti volūtatis est rō finis:⁊ vt res est in se:⁊ nō rō efficiētis:nec vt est ītellectu. ḡ pz falsitas ppōnis.⁊ quō verificat. imo nec est vera in potētijs naturalib⁹.obiectū enī ppter potētie passiue est accūs vl ens actu ad qđ terminat.⁊ illud nō agit in potentiam passiuam. Sed aliud in ipsam agens pducit istum actum:vel istud ens actu. ¶Al similī hec est falsa:Omnis potētia actiua nata:est p se agere in suuz obm. Si obm suū sit termin⁹ sue actiōis: ſmin⁹ ītellectus agētis nō est ipm fantasma in qđ agit:sed vniuersale saltez in cognituis vidētur verum.intellectus.n.dei est actiuus respectu sue eētie: nō tm agit qcqz in ipaz similiter voluntas nostra nihil agit in obiectuz suum:etiaz ſm ponentes ipsam esse actiuam:sed tamē sua ratione tendit in obiectum. Probatur ergo falsitas prime:qr nec omni nec soli opposito cōtingit vel cōuenit mouere.ergo ⁊c.

Dictum est quidem igitur ⁊ nunc ipsum verum:⁊ tamen amplius et manifestius dicemus repetentes. Nam quecunqz sunt rationis partes:et in quas diuidit ratio:he sunt priores:aut omnes aut quedā. Tex.cōmēti.xxxv. Qō.xv.

Truz ſingu

lare sit per se intelligibile a nobis? videtur

v

qꝫ non. auctoritatib⁹. Et primo auctoritate Aristo.hic.videtur.n. dicere pluries ostendere: qꝫ ab euntibus a sensu ⁊c. ¶Item 2.de anima. sensus est singularium intellectus vniuersaliū. exquo multipliciter arguitur hic:quia diuersarū potentiarum sunt diuersa obiecta:⁊ in permutando. Et etiam deducitur de proportione potentie ad subiectum ſm materiale et immateriale.intellectus angelicus omnino immaterialis:sensus omnino materialis.intellectus noster medio modo.ergo cōsimiles cōditiones obiectorum. ¶Additur etiam quarto:qꝫ materia ſm se est ignota.illam includit singulare. ¶Maior habet in isto ca.⁊ ad hanc intentiōem videtur. ¶Minor habetur ex de celo ⁊ mundo. Cum dico hc celū.dico materiā ⁊c. ¶Item qđ quid est. est obm ītellect⁹.ex.3⁹.de aia singulare nō

T.c.53. z inde. hȝ ꝓpriū qȝ quid est. Tuȝ qz tūc esset difficile. Tum qz tunc de ipso eēt scia ꝓpria: quoꝝ vtrunqȝ est ꝓtra Aꝝ.ca.penultimo. huius ꝓtra platonē.z improbat 2m qz tūc qñqȝ scia esset scia qñqȝ nō scia. Tuȝ etiā 3o infinite possent esse scie: qz infinitas non repugnat singularitati.vñ ꝓpter hanc rōnem ſm Porphy. Jubet plato qescere et singularia ab arte relinquere. Tum etiam 4. habens notitiā pfectā de spē spālissima haberet impfectā:z in potētia tm̄ de quolibet singulari: sicut est de genere z spē. Sz hoc ꝓñs improbat. Mā agēs p cognitiōez nō pōt pfectissime fic dirigere in agendo: nisi cognoscat pfectissime agibile q̄tum possibile est. Artifex aūt p arte tm̄ habens vniuersalē cognitiōem de domo pfectissime se dirigit in faciendo hanc domuz: ita pfecte: sicut si hanc pfecte eandē ꝑus nouisset. igit domus facta non est nata pfectius cognosci ab ipso q̄ in vli. Jté ad ꝓncipale. si singulare per se intelligit. vniuersale per se non intelligitur. ꝓñs est falsum. ꝓbatio ꝓñe: aut vniuersale itelligēt per eandem spēm: per quam z singulare: aut per alia: non per eandem. Tū qz idem qūo repzesentabit aliquid sub rōne distincti z indistincti. Tuz qz aut sic per eandem qp vnica spēs que est ipius vlis. est etiā omniuz singulariū aut quecūqz est alicuius singularis ꝓpria. illa etiā cū hoc est ipius vniuersalis: Nō primo modo: qz vnica species nō est distincta rō cognoscēdi plura vt plura. non scdo modo qz tunc essent tot intentiones vniuersaliuz quot singularium Nō scdo principali mō. Tum qz tunc pari ratione manet species vniuersalis cū spē cuiuslibet singularis: z tūc infinite species erūt vniuersalis: aut si scda itendat primā poterit intendi cognitio vniuersalis: in infinitū. quicūqz. n. plura singularia itelligit perfectius intelliget vle. Tū qz qū due species infuerint: quare altera est vniuersalis z altera singularis cuz ab eodē fantasmate gignāt z virtute eiusdē intellectus agētis?

Contra intellectus cōcipit dēiam inter vniuersale z singulare. igitur extremū z vtrūqȝ ſm propriā rōnez qz tm̄ sic dēnt. Jté discurit a singulari ad vle. z ecōuerso ꝑ cognoscit vtrumqȝ extremū discursus. Jté singulare solū mouet itellectū: qz mouēre illud est actio realis: ergo est suppositi. Jté virtus iferioz: vt sensus pōt cognoscere singulare. ergo magis supioz. Jtez spēs p se repsentat illud a quo gignit quelibet species itelligibilis primo gignit a singulari. nō ab intellectu agente: qz tunc esset eiꝰ spēs z ꝓncipiū itelligendi ipm. Dicit q̄ in alio lumine aliud repsentat: Cōtra lumē nō facit aliā spēz: spēs ex natura sua repsentat illd̄ cuius est. Exemplū de quercu putrida. nō valet: qz due rōnes agendi cōcurrūt ſm quaz vtrā qz in lumine sp agit: sz altera actio est ipceptibilis sensui qñ fit fortioz actio. s. lucis in corpozate. ibi qñ color mouet in presentia luminis maioris. quādo aūt fortioz nō pōt esse propter defectū luminis minoz percipitur. Jté ad ꝓncipale nullius est distincta memōria: cuius nō pcessit distincta apprehensio. itellectus suoꝝ actuū: q nō sunt sensibiles: hȝ distinctā memoriā: vt pz. z h inq̄tum singulares. ergo z distinctā notitiam habet eoꝝ quādo insunt.

Rño. questio est metaphysica q̄tenus querit de intelligibilitate singularis respectu itellectꝰ simplr. ponet ad libꝝ de aīa. quatenꝰ querit ō itellectiōe singularis respectu intellectus nostri zc. Cōe ꝓmo articulo ꝓmo videndū est quō singulare sit p se itelligile. 2o qnō est ꝓmo itelligibile. 3o quō dupliꝛ erit sumptū ꝓmū itelligibile respectu duplicis itellectiōis.

De primo. itelligibilitas absolute sequtur entitatē. vt dictū est. 6. q. vltima. singulare totā entitatē q̄dditatiuam supioꝝ icludit. z vltra hoc gradū vltime actualitatis et vnitatis ex questiōe de indiuiduatiōe que vnitas nō diminuit: sz addit ad entitatē z vnitatē. z ita ad itelligibilitatem. Jtem singulare nihil icludit: q̄ nō icludit vle nisi gradū ꝓdictuz: sed nō excludit ab ipo itelligibilitas rōne alicuiꝰ icluſi in vli: qz tūc vle nō eēt p se itelligibile: nec rōne illiꝰ gradꝰ: qz tūc deꝰ vel angelꝰ singularis nō esset p se intelligibile. ergo zc.

De secundo. primo in

telligendū est ꝙ adequat actū intelligẽdi: puta quãdo videt quãtū bipedale vt adequat visionẽ pars ei⁹: licet p se videat: ñ tñ adequat visionem: sic quando species ītelligitur vt adequans intellectionem illud est primo intellectum: nō genus nec dīa a primo intelligitur: licet vtrunqꝫ p se ītelligatur. ¶ Ad ppositum. qcunqꝫ aliud a singulari ītelligit: includit icõplete singulare q̃ztuꝫ ad qcqd itelligi⁹ est in eo: qz nec includit gradū quo singulare est singulare. singulare aũt includit cõplete qcqd est itelli⁹ in quocũqꝫ supioꝛi. Nõ est ergo natũ itelligi singulare vt pars inclusa in primo itellecto. sz tñ vt pmũ itellectũ in quo alia quecũqꝫ supioꝛa p se itelliguñ. Juxta hoc addit ꝙ idee diuine maxime erũt singulariũ: quia distincte repꝛesentãt omnia alia intelli⁹ a deo.

De tertio intellectio est duplex. vna quidditatiua que abstrahit ab exñtia. Alia que dicit visio q̃ est exñtis: vt existens. Prima licz sit cõter respectu vl⁹ põt esse primo respectu singularis: et quando est singularis est eius pmo. nõ. n. singulare ex se determinat ad exñtiã: quia abstrahit: sicut ꝛ vniuersale: intellectio scõa est simul toti⁹. i. singularis in quantũ exñs. Et sic exponendo simul totũ apud Ax. nõ includet aliqd accidẽs. Sed tñ existentiã que nõ est de rõne alicuius: nec in q̃ntũ qd: nec inquãtũ ß pticipãs qd. Nõ é aũt singlare p⁹ mõ obm itellectiõis scõe: nec ecõuerso sicut exponẽt respondẽdo ad scõm argumentum.

De secundo articulo pncipali pmo videndũ est quo mõ itellect⁹ noster in hoc statu nõ intelligit p se singulare: nec sensus sentit. 2° quomodo aliquo modo intelligimus singulare ꝛ sentimus. ꝛ quomodo non.

De primo oñdit ꝙ ita est sic. potẽtia cognoscẽs per se aliqd obm sub aliq̃ rõne circũscripto quocũqꝫ alio illo remanẽte cognoscet illud p se. nõ sic est de itellectu nec ꝺ sensu nostro respectu singlaris. ergo ꝛc. Probatio prime ptis minoris: distinctissima intellectio singularis videt esse alicui⁹ itentiõis quã itellectus distincte cognoscit: sz posita illa precise amota differentia tpis amato alio ꝛ alio gradu itentionis. ꝛ sic de omnibus accidentibus illi itentioni nõ videt ꝙ itellectus noster sciat distinguere vel discernere sic ostẽdat sibi a quacũqꝫ alia itentione singulari eiusdẽ spẽi. ergo ꝛc. Probatio scõe partis minoris p idem. hic albedo ponat simul in loco cuꝫ illa albedine: manet ergo hic ꝛ hꝫ alla ꝛ illa. quia hꝫ nõ est hꝫ. p hoc esse in loco alia. nũqd sensus discernit in eodẽ loco duas esse albedines nũero. si sint eque itense nõ. Q nõ etiã visus discernit diuersitatẽ solariũ radioꝛ: qui tñ a quibusdã ponunt cõtinue variari. ¶ Contra illud objcit ꝙ numer⁹ ppꝛioꝛ sensibilium est p se sensibilis. ¶ Respondet q̃ vtrunqꝫ sensibile ꝑm illaz vnitatẽ ꝑm quã est principiũ numeri est ppꝛiũ sensibile: talis nõ est vnitas singularis ꝓpꝛie dicta. huius pꝛimi queritur ꝓpter quid. ¶ Respondeo nulla potentia cognoscitiua in nobis cognoscit rem ꝑm suam absolutam cognoscibilitatẽ inq̃ztum. s. est in se manifesta: sed solum inq̃ztũ est motiua potẽtie: quia potentie cognitiue hic moueret ab oppositis: natura aũt nõ mouet ꝑm gradũ singularitatis. Tum quia ille gradus non est principiũ actionis: sed limitatiu⁹ principioꝛ actionis: tñ a posterioꝛi: quia nõ est ꝑncipiũ assimilandi: sed natura tñ ꝛ ideꝫ est ꝑncipiũ agendi ꝛ assimilandi. ¶ Contra. opatiões sunt singulariũ ꝓmo huius. ¶ Respondeo si itelligat de ꝑncipio quo exponit: illud est nature nõ sine singularitate: nõ tñ finꝛ formalr. ¶ Cõtra. dictũ est ꝙ itellectus noster in hꝫ statu nõ ꝑt cognoscere singulare sub rõne qua est singlare: qz natura nõ mouet ꝑm gradũ singularitatis: qz ille gradus singularitatis nõ est ꝑncipiũ actõis: sz limitatiu⁹ ꝑncipioꝛ actõis. Sed hoc si vexꝛ esset cõcluderet ꝙ angel⁹ nõ itelligit singulare: ita ꝙ singlaritas sit modus itellecti: qz eius itellectus est passiuus. Jdeo dicit corrigendo ꝙ oĩs entitas actualis cuiuscunqꝫ rõnis est rõ agendi in itellectũ actõe itelligibilitatis: qz sic actus ꝛ itelligibile cõuertũtur: ꝓbat de exñtia q̃ est alterius rõnis ab entitate qdditatiua: ꝛ indiuiduali: que tñ mouet ad itellectionẽ que est vtio: nõ tñ entitas indiuidualis vl

existẽtie est ꝓncipiũ actionis naturalis distincte ꝓtra actiõem intellectiue intellectualẽ. ita enim q̃ꝫtas est actiua. Et hoc segtur q̃ intellectus imediate receptiuus actiõis obiecti põt mouerĩa singularitate: non aũt q̃ est receptiu⁹ mediãte actione naturali tm̃ ꝓm⁹ est intellectus angelic⁹ qui videt imediate singulare materiale. scõs est noster intellectus in quẽ nõ agit natura nisi mediante gignitiõe in sensuz que põt dici actio naturalis materialis respectu illius que ẽ intelligibilis in ite^m. ¶ Cõtra. intellectus nr̃ hz aliquã intellectionẽ que dicit visio que põt esse nature existẽtis sine visione singularitatis: sicut visus oculi videt. q̃ intellect⁹ noster est imediate receptiuus actionis a re. ergo a singulari. ¶ Hoc cõcedit aliter nõ esset mẽoria in intellectu vt ẽ ꝓteriti. illa enĩ nõ est: nisi cui⁹ fuit visio intellectualis: et tunc corrigit q̃ omnis entitas actualis est rõ agendi imediate in intellectum qui capax est: nõ cuiuslibet actionis imediate sed a tali entitate. sic intellectus angeli a quacunq; entitate. noster nõ. nunc ab entitate indiuiduali. ¶ Que ratio cum sit capax actionis ab existentia que magis videtur alterius rõnis. ¶ Itẽ quare angelicus nõ noster. nõne potẽtie eiusdẽ rõnis sunt respectu omnis entitatis? ¶ Istud poni põt 3^m: cuius nõ est cã in nã potẽtie intellectiue cum illis duabus de fantasmate: ꝛ tunc angelicus potest: quia pfectior nec passiuũ a pluribus est impfectius quãdo nõ potest pfici nisi patiendo: sicut pspicuũ nõ est minus perfectũ qõ est illuminabile a quocũ q̃z luminoso: q̃z qõ tm̃ a sole. vlteri⁹ de intellectu agẽte põt dici q̃ nõ hz acctiõem circa intelligentiã. ꝛ ideo nulli obiecto coagit in inte^ne visiua que est imediate i intellectiua nõ mediante spẽ in memoria. Tunc enim nõ esset visio: sed nec intellectus agẽs obiecto nato intelligi visiue coagit ad spẽm i memoria: q̃ illa fit ibi mediante visione. ꝛ ita ab intelligẽtia: nõ ab intellectu agẽte. ¶ Ita q̃z cum oĩs entitas que est actu in re nata fit ab angelo videri nulla requirit inte^m agentẽ: nec i nobis nã que nata est videri: ꝛ est actu in re vt natura. Sed nec i nobis respectu singularis: q̃ si esset natũ mouere intellectũ nostrũ eẽt ad visionẽ vniuersalẽ: vt vniuersale nõ est actu in re. et ita nõ est actu sub ratione talis intelligibil: nisi fiat in mẽoria: q̃ intelligẽtia ꝓsupponit actu intelligibile. ergo nõ põt fieri in mẽoria ab intelligentia. Sz tm̃ ab intellectu agente. nõ a re tm̃: q̃ nõ fic est ideterminata: nec nata est sola agere nisi in intelli^am: nã in angelo et nobis tantum ꝓpter vniuersale est intellectus agens.

De secũdo dicit q̃ intelligimus singulare reflectẽdo ad fantasmata. intelli^t. n. per lineã reflexã T.c.10.
ꝓm Ar. in. 3. de aia. cõmẽtato⁹ habet lineã sphericalẽ. ꝛ ipe sic expõit: ꝛ qdditas abstrahit a qdditate donec restat qdditas a qua nõ posset abstrahi. Sed tunc esset linea recta ñ sphera nec spheralis. ¶ Alr exponit q̃ in fantasia cõfusum est suba cum accẽtibus vel multa accidentia mutuo se ꝓtrahẽtia intellectus intelligẽdo vniuersale abstrahit q̃cunq; illoz intelligẽdo tandẽ vt intelligat singulare ꝓm naturã que est h: nõ inq̃ꝫtum h: sed cum accidẽtibus ꝓpr̃is huic cõponit suba cum accidẽtibus. ꝛ ita terminus a quo ꝛ ad quẽ reflexionis est cõfusũ. ꝛ in medio est distinctus. vnde dicit q̃ nõ tm̃ sunt nomina scõe intentiõis cõditiones singularis exprimentia: vt singulare suppositũ ꝛc̃. Sed etiã aliqua ꝓme intentiõis. vt individuũ vnũ numero incõmunicabile ꝛc̃. Natura igitur determinata istis intelligitur: ꝛ est conceptus nõ simpliciter simplex vt ens: nec etiam simplex quidditatiuus vt homo. Sed tantus. q. per accidens vt homo albus: licet nõ ita per accidens: ꝛ iste est determinatio⁹ cõceptus ad quẽ venimus in vita ista. naz ad nihil deuenim⁹ cui de ratione sua inq̃ꝫtum a nobis cognoscitur cõtradictorie repugnat alteri inesse. ꝛ sine tali conceptum: nunquã cõcipitur singulare distincte. de hoc autez ꝛ quomodo alr singulariter fit intelligibile: quere questione de vniuersali. quomodo autem est sensibile: quere in solutione secundi argumenti.

Ad argumenta igitur. Ad ꝓmum q̃ dicta Aristotelis hic cõmuniter sunt de sil toto: illõ. n. manifestũ est recedẽs a sensu ꝛ scientia fieret nõ scia: q̃ hit⁹ idẽ manens

mutato obiecto mutaret. ¶Ad aliud. illō est modus obiecti nō rō itrinseca neqz cognita. ¶Cōtra. que differentia inter obm sensus z itellectus. ¶Rño. sensus est subordinatus. ergo obm ꝑm omnē rōnē subordinat. ideo non valet ꝓpoꝛtio ꝓmutata: sicut nec in alijs ordinatis. Sz quō est sensus singularis determinate magis qz itellectus. ¶Rño. sensus simul totius est. et ideo actꝰ sensus nō est abstractꝰ ab exītia: itellectio ñ abstrahiť. Et é ista cōditio obiecti nō tm̄ ꝑ accīs cōcomitās: sz p se inqztū sensatū. ꝑ accīs aūt sp cōcomitat itellectio nē gdditatuā de qua loquiť Ax. vt plurimū: qz de vlīōe itellectuali nihil videt locutꝰ. ¶Ad deductionē de organico: ignis nō est organicus: nec virtus in semine: nō tñ pducunt vniuersalia solūmō. segtur ḡ nō determinat ad obm ex natura organi que est determinate cōplexionis: sicut determinant sensus aliunde pōt determinari z sensus indeterminari: qz natura vt natura est ꝓncipiū agendi in sensum. ¶Ad illud de materia. de simul toto exponiť qꝺ est mutabile. z ideo ignotum. i. nō scibile. ¶Ad 2m ꝓncipale maꝛ falsa est ex. q. de indiuiduatiōe: qz ille gradus indiuidual' facit vnū per se natura. ¶Primū ꝓñs de diffinitiōe ꝓcediť. z 2m: si scia huius diciť habitus inclinans ad specificandū aliqd de hoc inqztum hoc Ax. exponiť de simul toto. Et qō obijciť de infinite: quodlibet infinitoꝛ est scibile nobis nō omnia simł: sicut si spes ponant infinite. ¶Ultimū de scia i potentia ꝓcediť. ¶Et cum improbat particificem. ¶Respondeť qꝺ facit singularitatem ꝑ accīs: qz nullū p se quā inesse ꝓsegť singularitas: facit aūt ꝑ accīs: qō nō p se cognoscit. ducitur. n. ratio ad oppositū: qz est possibile cum alia itellectiōe p euidentiaz rei. ¶Ad 3m ꝓncipale videt ostēdere qꝺ p nullā itellectiōem quā mō habem⁹ abstrahendo fit possibile sic dare modū quo vle p se intelligatur z singulare per se: et est p primo scōi articuli. vel ad primū scōi articuli principalis. aut si est possibile. quere in questione de vniuersali.

Adargumenta cōtra. 1. 2. z. 4. intelligitur de cōceptu nō simplr simplici vel simł toto ꝑm predicta 3m z 5m de natura que est singularis. 6m de aggregato cuz accītib⁹.

Quoniam aūt diffinitio rō est: et omnis ratio partes habet: vt autem ratio ad rem: et pars rationis ad partem rei similiter se habet. Tex. cōmen. xxxiij. Questio .16.

Circa istud capitulū qritur vtrū in rebus materialibus materia fit pꝰ gdditatis rei? Q. nō. auctoritate. 5. huius capꝰ. de cā. t.c.2.iō

Omnes partes diffinitionis sunt forme. b.t.c.35. ¶Item ibidem: forma est qō qd erat esse. z.2.phi. ergo sola forma ptinet ad gdditatē. ¶Ité. 7ꝰ. qō quid erat esse animalis. est anima. T.c.35. T.c.34. ¶Item in eodem capꝰ. materiale nūqz ꝑm se est dōm: sed illud qō nō ꝑm se inest nō ptinet ad gdditatē. ¶Item inferius. qcūqz partes i que diuidutur vt materia sunt posteriora: sz nullū posteriꝰ ptinet ad gdditatem. ¶Item qō quid est est ꝓncipium cognoscendi illud cuius est: sicut habetur in capꝰ. ꝓcedenti. Sed materia nō est ꝓncipiū cognoscendi illud cuius est. ꝑbatio minoris in cōmēto. c. materia siue sensibilis siue intelligibilis ꝑm se est ignota. idem ꝓmo physicoꝝ. ¶Ité i dictis ꝑm se qō quid est est idez cum eo cuius est. ergo nihil ptinet ad diffinitiōem qō phibet h: sed in oibus habētibus materiam nō est idem. ¶Minoꝛ ꝓbať i isto ca. dicit. n. sic: materia est ois illius qō nō est idem cum suo qꝺ quid est. z inferꝰ dicit cōcepta cum materia nō idē. ¶Item. 8. huius. ca. de forma. homo z homini esse nō idē nisi aia fit homo. ¶Item in epilogo illius caꝑ. que sunt ptes vt materia nō inerūt in rōne subē. ¶Si exponať de materia indiuiduali ꝓpria. ita posset negare ptes formales eē ptes rōnis: qz forma idiuidualis nō inest in rōne vlīs: sed nō videtur ita negare ō forma: sicut de materia. ¶Diciť qꝺ Ax. negat in hoc capꝰ. de hac forma qꝺ fit pars gdditatis hominis: sicut z de hac materia: sic ō hac aia sicut de hoc

t.c.2ꝰ.z 21.z ide. 2da.35. T.c.39. T.c.41. T.c.8. T.c.4ꝰ. T.c.35.

T.c.35. corpore. ¶Contra cõter excludit mãm: ñ cõmuniter formã. ¶Jté h̄ in lra. ex hac ratione: vl vniuersalr vr dicere q̄ subē simlr totius quodãmõ est diffinitio: quodãmodo nõ: quia ꝑm speciem est: ꝑm materiam non est: quia indeterminata est materia.

2to.35. T.c.33. Idem Cõmentator. ¶Oppositũ in isto capitulo: Incisio nõ pertinet ad diffõnem: sz que sillabe eam q̄ est elementorũz. sed ele

T.c.36. méta ptinent ad materiã. ¶Jté ibidem. si anima nõ est animal: tũc dicẽdũz q̄ aia nõ est tota quiditas. uta ītelligitur solutio sua.

T.c.36. ¶Item cõtra platonẽ. ¶Parabola plonis nõ bene se hz: quia nõ est simile de circulo z homine: superfluũ est enĩ auferre mãm a qditate rerum: qz q̄dã sunt hoc in hoc. s. forma in materia: sicut in naturalibus.

2la2.35. hb.7. sed c.3. hb.c. **Dicitur** ꝑm cõmẽtatorẽ isto. c. commẽto. 3. a. q̄ nõ pertinet ad diffinitionẽ. vnde dicit q̄ quedam diffinitio est vbi apparet materia: q̄dã vbi nõ apparet mã. vbi apparet materia. ibi vna pars posita nõ ptinet materia. s. vbi nõ apparet quelibet pars posita ptinet. ¶Jté rõ ad h̄

T.c.22. c.4. vl. 5. hui. 7. omnia facta a casu z abarte habẽt materiã. z illa ẽ qua res põt esse et nõ eẽ ibidẽ. si ergo mã sit ꝓncipiũ p quod aliqd possit eẽ z nõ eẽ si esset pars diffõnis qõ quid est posset per se gñari z corrũpi:

T.c.34. cõtra phm cap. 4. huius. 7. z penultimo.

z.53. ¶Cõfirmatur: qz materia ꝑm aliquos ponitur ꝓncipiũ indiuiduationis: iõ ꝓhibet ītelligibilitatẽ hz Aluic. 8. metaphysice. igitur qditas cũ sit per se ītelligibilis. opz q̄ abstrahaf a materia. Addif q̄ mã nõ est q̄ res est: sed qua põt eẽ z non eẽ: esse aũt aut non esse nõ est de qditate rei. ¶Item mãman et quiditate in isto corrupta.

T.c.6. **Contra** illam positionẽ sunt auctoritates adducte. ¶Item. 8 huius. in fine ꝑmi capli. q̄ qd. qdez ipũ dif

T.c.9. ferunt actũ quidẽ totũ compositũ q̄ ponũt materiam z formã. ¶Jtẽ in eodẽ capl'o. z. 2° ꝓtra platonẽ. oĩs diffinitio habet qd q̄le. z oz h̄ esse vt materiã: illud vt formã: ni si ergo materia pertineret nõ haberet contra platonẽ. q̄ idea nõ est diffinibilis: qz ẽ sola forã. ergo qõ diffinif vere hz materiã

T.c.33. z formã: z vtrũq; pertinet ad diffinitiõez. ¶Item rõ omnis. 7. hui°. hz partes: z sic partes rõnis ad rõnẽ. sic partes rei ad rez. idẽ in. 8.

Sicut ergo oẽs partes ꝓcise exprimũt T.c.2. totã rem. ita oẽs partes rõnis rationẽ rei. ¶Jté perfectissime cognoscif vnũquodq; q̄ cognoscif qd ipsum est. 7. hui°. sed i T.c.20. possibile ẽ perfecte cognoscere rem nõ co z 21. gnita materia eius. ergo forma nõ est tota T.c.13. qditas eius qõ hz materiã. pb°mi. phs 2°. hui°. si spẽs causaꝝ eẽnt infinite: nihil eẽt cognoscibile: qz ifinita nõ pñt cognosci. ḡ ad cognitionez rei perfecte oz cognoscere omnes causas. ¶Jté: 8. huius. ibidẽ ō ma T.c.11. terialis substãtia. idẽ plane. ¶Jté suba hẽt diffinitionẽ. nõ ex addi^nc. 7. hui°. ergo gc. T.c.12. gd ponif in diffinitiõe subē pertinet ad qd z inde. eius: sed. 6. huius in diffinitiõe rei materialis oz poni materia. z si nõ esset de ratiõe T.c.2. z inde. diffinitõis diffinitio eẽt ex additiõe. ¶Jté qõ qd est: ẽ illud qõ est ꝑmo ens: z est illõ cuius ẽ ꝓmo eẽ: sed qõ ꝑmo est: est cõpositum: qz in. 8. vbi distinguit subtãtiam dicit q̄ suba cõposita est simplr hoc aliquid T.c.3. z separabile ꝓmo per se existẽs. Si ergo hoc: tũc qõ quid est: ẽ compositum ex materia z forma. ¶Jẽ cõtra ratiões ꝑme opinionis. ¶Primo cõtra scdam. si materia eẽt de se h̄ nõ possent due mãe ꝓuenire i vna rõne mãe. sicut arguit de diuinitate. hẽt ḡ materia cõmunitatẽ sibi correspõdentem ad materias: sicut forma ad formas. ¶Et T.c.38. h̄ ꝓbatur auctoritatib°. scdo phyficorũz. 5. z inde. metaphy. ca. ō causa. causa z effectus semp T.c.3. ꝓportionantur. ita q̄ singularũ sunt cau- T.c.27. se singulares. vniuersaliũ vniuersales. Similiter in. 12. huius. cap. 2°. singulariũ aliud vt tua materia z mea z spẽs z mouens. vniuersali aũt ratione eadez. simlr in isto T.c.35. cap̃. homo z equus. z que ita sunt in singularibus. vlr aũt non sunt substantia: sed si mul totũ quoddam ex hac materia: z hac rõne vt vniuersaliter: singulare vero ex vltima mã: socrates iam est. ibidem infra anima substantia prima corp° vero materia: hõ vero aut animal: qõ est ex virisq; vt vniT.c.39. uersaliter. Supposita igit vniuersalitate materie: quod est cõtra secundã rationem illorum. ¶Arguitur ex hoc ad principale: sic materia in vniuersali considerata et forma in vniuersali considerata sunt constitutiua compositi in vniuersali confide.

rati.igit ad quiditatez illius cõstituti: vt sic pertinet vtrũqz cõstituẽs vt sic. Añs ꝓbatur: quia ratio potẽtie ⁊ actus ꝓpter quaz ex materia ⁊ forma fit vnum manet in materia ⁊ forma in vniuersali cõsiderati: naz in qualibet materia ⁊ forma particulari ẽ rõ potẽtie ⁊ actꝰ. ergo per materiaz cõmunem cui ꝑmo ineſt. ꝓña ꝑma ꝓbatur qz id qõ cõſtituit in vniuersali: nõ eſt ens per accidens: ſz ens per ſe: igit hẽt quid. Et pz q̃ partes illius ſũt cõſtituentia ipſuz. ergo ⁊c. ¶ Cõtra ꝑmã rationez eoꝝ arguitur p idem: qz poſſe eẽ ⁊ nõ eſſe eſt paſſio cõmunis vniuoce inherens multis. ergo regrit ſubm cõmune de quo ẽ demonſtrabilis ⁊ mediũ cõe per qõ demõſtretur. ſi ergo materia in naturalibus eſt illud mediũ ſecũdum illud dictũ ꝓbi ſegtur q̃ materia ẽ cõmunis ⁊ ita ꝑncipium cõſtituti cõmunis.

Sed ad ſolutionez illius rõnis: qz aliter cõcedetur coꝝ inẽſſe cõi: ⁊ aliter ſingulari. ¶ Notandũ q̃ potẽtia ad coꝝrũpi ſiue ad nõ eſſe põt intelligi duplex. ſ. remota que eſt q̃dã aptitudo cõſequẽs nãm ſicut paſſio eius. Et illa ẽ ſcibilis per mediũ cõe: ⁊ abſtrahit ab exiſtẽtia. aliogn nulla paſſio naturalis cõmunit̃ pertinẽs ad generationẽ vel coꝝruptionẽ poſſet de aliquo ſciri. ¶ Alia eſt potẽtia ꝓpinqua: que eſt ordo imediatus ad actum i ꝑmo ⁊ primo receptiuo actus: ⁊ qz actꝰ nõ ineſt niſi ſimꝫ toti: q̃ nõ tm̃ icludit naturã hãc: ſiẽ p ſe cõis icludit: ſed addit ſup hoc exñam: qõ aũt ꝓſequit exiſtẽtiã cõmuniter non pertinet ad gd. nec eſt ſcibile i creaturis. ideo iſta potẽtia nõ eſt ſcibilis nec materia: vt eſt ꝑncipiuz huiꝰ ẽ pars gditatis. Nam vt ſic icludit mãm ⁊ idiuiᵈᵘᵐ ⁊ exiſtẽtiam. quoꝝũ neutrũ icludit in mã vt ẽ pars ſpeciei: ſed abſtrahit ab vtroqz. Per ꝫ pz ad 2ᵐ quod fuit cõfirmatio iſtius: qz materia abſolute nõ eſt de ſe h. nec ꝑncipiũ vnde cõpoſitũ fit hoc. Intelliᵗᵘᵐ aũt alicuius itellectione abſtractiua que nõ eſt viſio q̃lis eſt cõmuniter itellectio noſtra ꝓhibet materialitas nõ que eſt in habẽdo materiam: ſed in habẽdo cõditiones materiales que ſunt limitatio induiduatiõis ⁊ exiſtẽtia. ⁊ ita poteſt expoñ Auicẽna. Qõ autez additur q̃ nõ eſt qua res eſt. falſum ẽ. immo eſt qua ĩ ſuo gñe cauſe. aliogn hñs qd ꝑmo vt vniuerſale eẽt ſimilr. nec per hoc q̃ dicitur eſſe qua res põt eſſe. excluditur hoc: ſed icluditur: nã nihil eſt ꝑncipiuz p ꝑtium alicuiꝰ potẽtie in re: niſi idez ſit aliquid in re. Quere in. 9. q. i. Qõ 3ᵒ adũgitur q̃ materia manet: nihil valet: qz ſi materia nõ eẽt pars ſimul totiꝰ: manet. n. ſimꝫ toto coꝝrupto vnde nõ ſequit. totũ coꝝrũpitur. ergo gcgd fuit de gditate totius coꝝrumpit. ſed forte q̃ztuz ad aliquod eſſe qõ habuit in toto: maneret. n. a. b. ſm philoſophum ab coꝝrupta: ⁊ tamen ſunt partes gditatis ab. ſm ipſum. T.c.60. huius.

Ad ſolutionem queſtiõis. ⁊ etiã ad itellectũ multarũ auctoꝝitatũ h̃ in lra. oꝝ diſtinguere de materia cõſiderata in vniuerſali ⁊ in particulari ⁊ de materia p ſe q̃ nullam cõditionẽ icludit extra rõnem materie vt ẽ pars ſube que vere ẽ ſuba: ⁊ de materia per accñs: que aliquã cõditionem accidentalẽ icludit. ⁊ dico quomõcunqz accidentalem: ſiue largeꝰ vt exiſtẽtiam ſicut materia ſimul totius ſiue ꝑtie. ⁊ hoc vel vt neceſſariũ. hoc ẽ ſine qua nõ: vt ſemicirculi ſunt materia circuli: ſiue ꝑter neceſſariuz: vt lre in cera ſunt mã accidentalis ſillabe: ſicut habeẽ in lra. Sed etiam diſtinguere de ſimul toto: qz ſz cõmuniter vocetur indiuiduũ cum actuali exiſtentia cuiꝰ eſt generari ⁊ coꝝrũpi. ⁊ idcirco in lra dicantur ptes in quas fit diuiſio eſſe partes ſimul totius: qz eius eſt ꝑmo diuidi. nõ aũt cõmunis habentis ꝑtie gditatẽ. tamẽ aliquãdo vocatur ſimul totũ compoſitum vt vniuerſale: ſicut patet in illa auctoꝝitate ſuperius adducta. hõ ⁊ equus ⁊c. Similiter opꝫ diſtinguere de ſpẽ: qz quandoqz ſumitur ꝓ forma diſtinguẽdo contra materiam: qñqz ꝓ vtl diſtinguendo contra ſingulare. Similiter quid ꝑtie nõ ẽ niſi vniuerſalis. ⁊ ideo ſimul totũ inquantum tale nõ hẽt quid. Dicunt aũt aliqui ptes gditatiue eius que non ſunt ſimplr quiditatiue cuiuſmodi ſunt iſte quas icludit vltra gditatem ſpecificam. Similiter. ſ. habens quid poteſt intelligi vel ꝓ illo qõ ꝑmo habet: ⁊ illud eſt cõe. ¶ Vel ꝓ iſto qõ habz T.c.34. T.c.34. ⁊ inde. T.c.35.

per se:sed nō primo:qz.s.participat illō cu iusmodi est singulare:sicut igitur in capi. 4.septimi.dcm̄ est de idētitate quid. cuz illo cuius é ꝓmo.ita ꝫ dōm q abstractio vni uersalis a proprio singulari non abstrahit ab aliq̄ parte que fuit per se pars singularis aliam ptem.Sed é abstractio ideterminato toto eodem determinate z ideterminate sumpto.est.n.possibilis talis abstractio si multa que icludunt̄ in determinato faciunt vnū per se.Si aūt nō:alterū illoz nunq̄z per alterū determinabitur intrinsece:sed quasi per accidēs.Ita q in se remanebit eque ideterminatū.Siergo é abstractio q̄lis dicta é:sequitur q quiditas icludit quecūq̄z cōmuniter sumpta que singulariter sumpta icludunt̄ i per se idiuiduo illius cōis:licz nō illa que insimul toto.

Patetergo q per se mā nō idiuidualis nec simul totius ꝓprie sumpti:sz in cōi considerata é de qditate spēi nō put spēs dicit forma: sicut in lra.cauſtis nō é pars:sed simſtis. per cauſtatē itelligitur forma tm̄:sed speciei.i. vniuersalis ihimi siue primi indſis: cuius ꝓprie est quid z ꝓmo.z idē sibi:nō autem est oino idē habēti qd per se:sed nō ꝓmo: qz illud icludit aliqd vltra qd.Nulla autē materia accidētalis é de qditate spēi:sz aliqua sit de quiditate iproprie sumpta simſ totius ꝓprie sūpti ꝫ é de rōne eius tali q̄li qz illud additum quiditati ꝓprie dicte nō facit cum ipsa vnum per se cōceptum. T.c.54

Adprimum in oppositu partes que sunt i diffinitione nō sūt forme inuicē cōparate: qa forma ñ formal nisi materiale respectu sui sed sūt forme respectu diffinitti.s.ō ipso formaliꝫ ꝑdſ. Ad 2m. q forma é q quid é. Dicēdū q .2.phyſicoz dicit q forma est natura:qz determinat rem ad eē.z dicitur res natura quādo habet formaz:z res cōpletiue de se non é nisi per formā:ō dicitur etiā q est qō quid est rei.Uerū est cōpletiue:non tamē est totū qō quid est:sz illud qō aggregat formā z materiā.Uel dicitur qz ſm platonē forma est qō quid rei: z qz phs nō determinauit veritatē suam ō qō quid est.virū.s.forma sit qō quid rei solum vl nō:sed etiā regratur materia in rebus mālibus vtiꝫ dicto suo. Ad aliō. q materia nō é pars forme:sed est in quo est forma:sed é pars speciei absolute loquendo.materia tamen posterioz que est i indiuiduo nō pertinet:sicut littera pertinet ad quiditatem sillabe:sed lra cerea nō:sic itelligim⁹ i alijs. Ad aliō de cognitōie per materiam:Dico q materia pertinet ad cognitionem rei.Tunc ad auctoritatez. q ꝫ intelligitur de materia indiuiduali que é ꝓncipium indiuiſis. Uel aliter si comparetur ad formam respectu eius est ignota: sz materia cognita per formam facit cognoscere compositum. Aliter materia nō é motiua intellectus.ideo ab intellectu cognoscēte per receptionem ab obiecto nō cognoscitur ex se z distincte:tamen est cognoscibilis ab intellectu cognoscēte qōlibet ſm suam entitatē ꝓpriam.nec quiditas materialis ab alio intellectu est cognoscibilis: nisi per discursū.sicut materia ex trāslatiōe:sicut forma ex operatiōe. Ad aliud:quod quid erat esse est idem cum omni habente. Et dico q materia non impedit identitatem habentis quod quid é ad suum ꝓprium quod quid est:sed habens materiam indiuidualem non est idem cū quod quid est speciei.z hoc propter materiam indiuidualem:que non includitur i specie:z de quiditate speciei est sermo hic in.7°.quia loquitur logice hic. Sed ad illud de.8.huiꝰ.dico q ibi accipitur homo pro substantia sensibili que habet i se materiam sensibilem.vnde quod quid est illius.non est idem cum homine absolute. nisi anima esset homo. Aliter philosophus forte diceret q forma immaterialis est de se ꝫ:z ita nullus gradus additur nature speciei:vt indiuiduetur. Sed in materialibus ſm ipsum propter imperfectionem qua natura non habet de se summaz vnitatem:oportet vltra naturam gradum indiuiduantem addi.habens autez quod quid est:non est intelligendum id qō primo habet:sed quod per se z nō primo. Illudigit in imaterialibus ſm ipsum. idem est cum quod quid est:qz nullū gradū ſm eum addit.in mālibus non sic:nec hoc tō est:qz forme materialis é in materia actualiter; quia si esset separata; non esset per T.c.10. z inde.

fectiõr q̃ fit in materia. Et ita nõ minus ex se habẽs suã vnitatẽ: sed arguit ꝑm ipsum ex ĩperfectiõe quã h̃z forma q̃ nata est materiã perficere. Aliter expone q̃ totuz illõ capiñ vi platonicũ. nisi qz pauce ĩprobationes ĩterseruntur. ¶Ad rõnẽ dr. q̃ notificatio illa ẽ vã de materia idiuiduali nõ de materia spẽi. Sed materia spẽi necessario est sub forma: qz materia spẽi occupat per formã specificã. ¶Cõtra materia q̃ est sub forma ignis si recipiat aliã formaz: habeo ꝓpositũ: qz si poꝰ. ergo ẽ ibi ꝓuatio. Si nõ cum ergo aer ex igne generat vel corrũpitur materia ignis: vel remanebit sub forma ignis. qõd ẽ ipossibile. ¶Itẽ omne hñs materiã ẽ in potẽtia cõtradictiõis Ideo dicitur q̃ mã nõ de sua substãtia ẽ ꝓncipiuz trãsmutãdi ab alio. Sed rõne ꝓuatiõis ad ũcte. mõ materia inq̃ũ pars gditatis nõ h̃z ꝓuationẽ: licz sit ibi ꝓuatio: semp tamẽ ĩ quantũ pars gditatis nõ h̃z ꝓuationez: ga ꝓuatio nihil pertinet ad esse rei. vnde gditas põt esse ꝛ nõ esse. destructo eo qõd habz gditatẽ: sed gditas nõ ꝑm se: nec ꝑ se corrũpitur. ¶Aliter q̃ materia nõ ẽ pars gditatis: nisi vt cõsideraf a rõne: ꝛ vt sic nõ ẽ ꝑncipium quo aliqd corrũpit. Sed inquantum existit in aliq̃ ꝑticulari. ¶Hec responsio concordat aliqualiter cum responsione supra ad ꝑmam rõnẽ pro opione cõmẽtatoris. illa põt quasi explanare istam.

Item animalis habẽtis pedes dr̃iam scire oportet ĩquãtum habẽs pedes. Quare nõ est dicẽdũ habẽtis pedes aliõ alatũ: aliud nõ alatũ. siquidez bene dicit: sed ꝓp nõ posse facit hoc: fz si aliõ habẽs scissos pedes: aliud nõ scissos pedes. he nãq̃ sunt dr̃ie pedis. Textõmen. xliij. Questio .xvij.

Trum differẽtia dtuisiua gñis inferioris includit dr̃iam dmtiuã ꝑmaz? Qr̃ sic: hic in. 7. oz in diuisiõe gñis T.c.43

ꝓcedere p dr̃ias. ꝑ se: ꝛ tunc secũda diuidit ꝓxem per se: nã fissio pedis ẽ pedalitas: qõ ꝑdicaf de alio in abl̃o est ꝑdicatio ꝑ se ꝑmo mõ. ¶Itẽ si nõ. g̃ due dr̃ie specifice. essent ꝑma ꝑdicata. ꝓbatio ꝓñe. illa sunt ꝑma ꝑdicata de q̃bus nõ ꝑdicantur ꝑdicata ꝓxora per se. g̃ rõnale ꝛ irrõnale sunt ꝑma ꝑdicata. ꝛ tũc generalissima. ꝛ tũc seqtur q̃ ꝓpositio negatiua negãs vnã differentiã ab alia sit imediata: sicut rõnale nõ est irratiõale. ¶Itẽ si sic: g̃ dr̃ia iferioz nõ diuersificat genus ꝑm se. ꝓñs ẽ falsum contra Arist. qz animal hoc ipsũ qõd ẽ: est diuersum per dr̃ias diuersas. ꝓbatio ꝓñe. In genere diuisio si nõ sit genus ĩtermediuz. nõ est nisi genus superiꝰ ꝛ dr̃ia ꝓstitutiua eius genus superius nõ icludit in differẽtijs iferioribus: nec dr̃ia q̃ constituit. s. sensibile non distinguit ꝓ dr̃ias: qz ipsa nõ includit in alijs differẽtijs: qz se h̃z ad ipsas sicut potẽtia ad actus: sed potẽtiale nõ distinguitur ꝑm eẽntiam suã per actum. T.c.43. hꝰ. ꝛ.10. hꝰ. t.c.12.

Contra si sic. ergo dr̃ie eẽnt differẽtes. ꝓbꝰ. 5. dicit phs. differẽtia sunt diuersa aliqd idẽ ẽntia Simlr. 10 dr̃ia aliquo sut sũt dr̃ia diuersa nõ. Sed rõnale ꝛ irrationale sunt diuersa ꝛ differentia: qz cõueniunt in differentia superiori per te. sed ex hoc ꝓcedit in infinitũ si omnis dr̃ia icludit superiorẽ: qz si differũt: differũt differẽtijs: ꝛ ille dr̃ie icludũt superiorem ꝛc̃. Simlr tũc dr̃ia eẽt vere species ꝛ tũc plura genera q̃ decẽ: cũ nõ sit spẽs alicuiꝰ illoꝝ decez. oẽ qõd h̃z ꝑdicatũ dictũ de ipso in qd. ꝛ dr̃iam dictã in q̃le ẽ spẽs. qz cõpositum ex gñe ꝛ dr̃ia. ꝛ põt per illa diffiniri ꝛ oẽ diffinibile spẽs ẽ. Sed talis dr̃ia iferior h̃z superiorẽ ĩ qd. ꝛ aliã qua differt ab opposita que dicitur de ea in quale. T.nõ hñ te ꝓ[tvm]. T.c.12. ꝛ inde.

Dicitur q̃ superior includit in inferiori: qz dicit phs q̃ vltima dr̃ia ẽ suba rei. hoc nõ esset nisi includeret alias ꝓcedẽtes. Simlr phs dicit: Non oz ponere alias dr̃ias: sed solã vltimã: ga si alie ponant cũ ꝑma est nugatio: qz non opz ponere aial bipes habẽs pedes: qz h̃ est nugatio trãsponẽdo terminos. naz dicto pede superfluũ ẽ ponere habẽs pedes. Simlr dicit q̃ ordo nõ est in suba: sed si vltima non includeret primaz esset vere ordo T.c.43. T.c.43. T.c.43.

in substantia: quia hec differentia prior. h posterior.

Contra q rones nō cōcludant. Et ꝓmo: q ꝓma auctoritas nō concludit: qr est copulatiua: sicut alleganti vnā partē: cōcedāt aliā partē: q vltima differentia sit diffō rei: qō nō cōcedūt: qr diffinitio est cōposita. ¶Item q vltima nō est tota substātia rei: qr de suba hui⁹ nō solū sunt omnes dīe: sed etiā genus: ergo genus est de per se intellectu dīe vltime.

¶Ité vltima dīa nō est tota suba rei: quia oīs ratio habet ptes: & sicut tota diffinitio exprimit totam rem. sic pars partē. Cum ḡ dīa sit ps diffōnis exprimit partē rei & nō totā substantiā rei: qō ipsi volūt: de nugatione: dico q segtur ad dicta sua non nobis. ꝓbatio oīs diffō vel dabit per genus primū: & per differētias intermedias vsq; ad vltimā: vel per genus primū & dīam specificā. Si ꝓmo mō: dīa intermedia ponetur in diffōne: & vltima icludit oēs: oēs intermedie dicent bis: qr & in se: & in dīa vltima. Si secdo mō cū genus primū includat dīam suā: & vltima icludit eā: dicetur bis. ¶Dicitur q nō sic datur: sed p genus primū: & vltimā dīam. ¶Cōtra. h in littera. Oīs diffinitio dabitur p genus proximū & dīam vltimā: vel per primū genus cū alijs differentijs itermedijs. ¶Ité manifestius Boetius lib. diuisionū post diuisionem generis dicit q ꝓmo in diffinitiōe accipiendū est genus cū dīa: & videndū si sit eque cū spē diffinīēda. Si minus fuerit accipiēda est alia differētia & genus cū differentia prioꝝ in loco generis: & sic quousq; reddat spēm diffiniendā: ergo nō solū primū genus ponendū est cū vltima differentia. Sed genus cū oībus differētijs intermedijs: plane dicit hoc in lra: ergo vel ponendū est genus primū cū vltima differentia: vel primū genus cū multis differentijs. Item phs. 2. posteriorꝝ: vult idem dīe aūt omnes cōcipiunt cum genere in diffinitiōe spēi. ¶Cōtra 2ᵐ q ordo nō est in substātia. ¶Cōtra. omnis suba diffinibilis componitur ex quo & quali. 8. huius & forma prior & actus etiam potētia. ex. 9. ca. 7. tempore & perfectione. & similiter. 7. forma est magis ens q̄ materia & prior.

T.c.43.

T.c.4. & inde.

T.c.9. T.c.13. T.c.7.

Propter istas rones: & speciāliter ꝓpt illā rōnem ꝓbantē ꝓcessuz in infinitū in differentijs: vel est dare aliquā differentiā que nō includit priorē: vel q dīe haberēt differentiā ꝑdicatā in quale: & aliā in quid vt sensibile: & sic essent spēs: ꝑter nugationē dicitur aliter q sicut forma q̄ est tm̄ forma est tm̄ actus: ita quelibet dīa significat formā tm̄ de principali itellectu: tamen illam formā p modum totius significat: qr quelibet differentia est specifica respectu alterius: & ideo quelibet differentia est per se diuersa ab alia.

Ad primū q phs non vult: nisi q differentia superior diuidat p dīas inferiores per se: qr fissio pedis solū diuidit habens pedes: nō q pedalitas ꝑdicet de se ꝓmo modo de fissione pedis: vel aliter q est ꝓcretio duplex quedā. n. forma cōcernit suppositū qō est eiusdē nature. Et est alia ꝓcretio ad subm qō nō est eiusdē nature. ¶Et per hoc abstractio duplex. s. a supposito: sicut hūanitas: & alia a subiecto: sicut albedo. in ꝓposito est abstractio nō solū a subiecto alterius nāe: sed a supposito ꝓprie nature. Unde fissio pedū & pedalitas nō sunt idē solū ꝓpter idēitatē subiecti: sz qr pedalitas abstrahitur a supposito eiusdem gīis. ¶Ad aliud q oīe ꝓncipiū qō solū est ꝓncipiū est se toto diuersuz. Et similiter omnis differētia q̄ est solum dīa se tota est diuersa: & oīs talis est ꝑdⁱᵐ ꝓmū: ita q non sit prediᵐ qō sit de itellectu alicuius dīe: qō sit ꝓpus aliqua dīa. Unde dīe due nihil habent cōmune ꝑdⁱᵐ de eis in quid p se primo mō. ¶Ad tertiū q ꝓña nō valet: quia diuersitas ꝓm se mātē est per formas: qr qō facit vnū cū actu: diuersitas illi⁹ est p actū diuersum: & tūc genus qō est potētiale distinguit in diuersas spēs p dīas. ¶Et si obijciat q tūc genus nō distinguitur per dīas: nisi sicut mā per formas. ¶Et ego cōcedo vt phs vult. ¶Ad aliud q dīa est tota substātia: supra pz q nō est intētio phi sed cōpletiue & pfecte ē substātia rei: qr ab illa dīa est cōpletiue tota suba rei. ¶Ad aliud de nugatiōe: q nō est intētio phi. q diffō nō pōt dari per genus & multas dif-

ferentias.vñ dico q; si ponatur in diffone multe dria ordinate nõ segtur nugatio: sz supponendo oppom illius: qõ phs vult pbare: segtur nugatio. Hec est ypotesis q; ab vltima dria nõ est vnitas rei. ¶ Et pro bat oppositũ: qz da oppom: & qñq; si gen9 sit remotũ datur diffõ p multas drias. si. n. vnitas nõ est ab vltima dria cũ vnitas cõpositi sit ab vltima dria: cũ ꝫ nõ sit vltima: est aliqua alia vltima & actus. & cuz multe sint ibi: tũc est aliq̃ differẽtia vltimus act9 & ab ea est compositũ vnuz. & tũc erũt due aut vna. Si vna ẽ nugatio cũ vtraq; ponatur. Si aliud & vtrũq; in actu. & ex duobus in actu. vltimo nõ fit vnũ: segtur q; ex illis duobus nõ fit vnũ. Et de tertio .s. ordine sube nõ plus vult phs: nisi q; ordo in differentijs positis qualitercũq; nõ vitet nugationez. qz si vno modo sit nugatio qualitercunq; transponantur differentie adhuc est.

Quoniã vero de substãtia pscrutatio ẽ: iteꝝ redeamus. Dicit aũt sicut subiectum substãtia eẽ. & quod quid erat esse & q; ex his: & vniuersale. T. cõmen. xliij. Questio .xviij.

Jc querit vtrum vle sit aliqd in rebus? Qõ sic vr. omne qõ ẽ tale per participationẽ reducit ad aliquid tale p eẽntiã: aliqn eẽt ipsum pmũ tale: sed singulare est tale p participationẽ: vt ꝫ hõ p participationẽ hois: qz alr nõ pluificaret hõ in istis. ergo &c. T.c.4. huius. ¶ Preterea. subsãtia est primũ ens. & ita reale. sed itellectus noster nihil causat nisi accidẽs. scda vero: suba ẽ substãtia. ḡ &c. ¶ Propterea. si nihil eẽt in re nisi singulare nã est vnitas realis: nisi vnitas nũeralis que est ppria singulari. ꝓns falsum p pter sex. pmo: qz tũc dria omnis realis eẽt nũeralis: nã omne diuersum ea vnitate ẽ diuersum ab aliquo qua est in se vnũ: hoc ꝓns est falsũ. Tum qz oia eque differen. realiter. & ita nõ eẽt in re aliqd: q̃re itellẽ. ctus magis vnũ cõceptũ abstrahit ab hoc albo & illo: q̃ ab albo & nigro. Hec ꝓna pz qz si dria realis eẽt numeralis tñ. ergo differentia numeralis ẽ pcisa cã dria realis. Sed quecũq; equalr participãt pcisã causam alicui9 effectus: equalr participant effectũ. pz. sed oia dria realiter equalr participant istud. s. differre nũero. qz oia differẽtia realr in aliquo cõi ꝙuenũt & inter se distinguuntur: vt pz per diffõnem dria. 5°. metaphysice. ergo oia equaliter differunt nũero. & vltra. ergo oia equalr realit. Tuz qz differẽtia genere & spẽ erũt tñ dria rõne: & ita fm qd sz si dria numeralis eẽt realis. & ita arguẽdo differunt spẽ. ergo differunt nũero. eẽt falsa fm qd & simplr: qõ est cõtra Ax. 5. metaphysice. ca. de vno. T.c.12. ¶ Secũdo. ꝓns principale ẽ falsũ: qz tũc non eẽt generatio vniuoca sine ꝙsideratione itellectus. ¶ Tertio nõ eẽt aliqua similitudo realis: qz primũ eius fundamẽtũ est vnũ ex. 5. mec. & illud 3m ipzobat respõsionez que posset dari ad 2m. s. q; generãs & genitum nõ habẽt aliquã vnitatẽ: sz similitudinem tñ. T.c.20. ¶ Quarto nõ eẽt aliqd vnũ mensura realis aliaz specieꝝ in genere: qz nõ vnum numero fm Ax. ¶ Quito nõ esset ꝓtrarietas oppositio realis: qz extrema ei9 pma nõ sũt singularia: & opz vtrũq; eẽ i se vnũ. T.c.2.& inde.10°. huius. ¶ Sexto ipsius sensus non eẽt aliqd obiectum vnũ: qz nõ vniuoce rõnis: nam obiectum precedit natura actuz sentiẽdi & iste oẽm itellectionez in nobis. & illud obiectum sensus nõ est vnũ singulare. qz tũc aliud nõ sentiretur. ¶ Cõfirmat p illud 2i posterioꝝ. sensus est vlis: sz sensus est tñ obiecti realis. ergo &c. T.c.vltimi.t.c.44.

Sed contrarium Aristo. 7. metaphysice in 1°. cap. Q tñ aũt de suba cõsideratio. pmo sic. suba vniuscuiusq; ẽ ppria sibi. & nõ inest alteri: sed vle nulli ẽ ꝓpriũ ¶ Preterea scdo sic. suba non dr de subiecto & vle dr. & cõmentator ibidẽ. vniuersale est de. c. relatiõis. ¶ Itẽ primo de aia. vniuersale aut nihil ẽ: aut posteri9 est. ¶ Itez aliter. logica que est de vniuersali esset scientia realis: quod falsum est. T.c.45. T.c.46. 2to.48°. T.c.8.

Jsta questio pmo põt pertractari ꝓpter positio

nem platonis ponẽtis ideas ſm q̃ Ariſt. imponit ſibi ꝓpter entitatẽ formalẽ reruꝫ ſm p̃mã rationẽ ſuperius poſitã ad q̃ſtionem. ⁊ ꝓpter ſcientiã que eſt de neceſſariis tm̃. ⁊ ſingularia iſta ſunt coꝛruptibilia. ⁊ etiã ꝓpter generationem: qꝛ generãs particulare non ſufficit.

Iſta opinio ſi ponat ideã eẽ q̃ndam ſubaꝫ ſeparatam a motu ⁊ ab accidentib⁹ per accidens nihil in ſe habẽt niſi mãm ſeparatã ſpecificam pfectam quãtũ p̃t eẽ perfecta: ⁊ forte habentẽ per ſe paſſiones ſpeciei. aliter de ipſa nihil ſcirẽt: nõ p̃t bñ improbari: qꝛ nõ videt repugnare rõni abſolute entitati talẽ ſingulare ſic nãm habẽs. Nec abſolute hoc ipꝛobat Ari. Sed q̃tenus ponat icoꝛruptibile. arguit ⁊tra hoc i fine decimi. h aũt in. 7. arguit nõ ipoſſibilitas: ſed nõ neceſſitas: qꝛ eñ nihil nõ manifeſtũ ponendum ẽa philoſophãtib⁹ ſine nẽcitate. Arguit Ari. ⁊tra ideas q̃ nõ ſũt neceſſe ꝓpter q̃ ponebant: ⁊ ita ſimplr̃ nõ ſũt ponẽde. Q̃d nõ ꝓpter entitatẽ nec ſciam. arguit Aꝫ. 7°. meta^cc. c. illo. vtꝫ aũt q̃d gd eſt q̃ nõ pp gñationẽ. in cap. ſequẽti. Si aũt vlterius ponat qs: q̃ dicta idea eſt formaliter vniuerſale. ita q̃ per identitatẽ p̃dicet de iſto coꝛruptibili p̃dicatiõe dicẽte: hoc ẽ h̃: ſtatim̃ videt icludere ⁊tradictionẽ: q̃ ideꝫ numero ſit gdditas multoꝫ diuerſoꝛuꝫ. ⁊ tamẽ extra illa alr̃ nõ eẽt icoꝛruptibilis.

T.c.26. ⁊ infra.

T.c.20. T.c.28.

¶ Iſto ꝓtermiſſo poteſt q̃ſtio pertractari ſm ſententiã Ar. loquẽdo de vli.

Et ſunt hic due opiones extreme: quaꝫ p̃ma eſt q̃ vle ẽ in re ꝓpter tres rõnes: quaꝫ p̃ma ẽ. vle ẽ q̃d ẽ aptũ natũ dici de plurib⁹: ſꝫ res de ſe ẽ apta nata dici de plurib⁹ qꝛ ſi nõ: aptitudo ſibi repugnaret: nec cõferri ſibi poſſet ſaltẽ nõ ab itellectu: qꝛ tũc poſſet itellectus dare ſorti talẽ aptitudinem. ¶ Preterea. vle de quo logmur̃ p̃dicat de re. puta de ſingulari p̃dicatiõe dicẽte. hoc ẽ hoc. vt ſoꝛ⁹ eſt hõ. Sed ipoſſibile ẽ aliqd p̃dicari de re niſi ſit in re. ¶ Item q̃cqd abſolutiſſime ſumptũ ẽ vera res: ⁊ vt in alio: vel vt limitatũ erit vera res: qꝛ eſt p̃ncipiũ ⁊ cauſa vt habeẽ vltimo ca. 7^l. me^cc. Sed ipſuꝫ abſolute ſumptũ ẽ vle. pb°. qꝛ ſic abſolute ſũptum exprimit̃ p diffõnẽ: ſed diffõ nõ ẽ niſi vniuerſalis. modus ponẽdi ẽ talis. in re cum gradu limitatiõis quo ſingulare ẽ h̃: vt dcm̃ eſt in q̃ne de idiuiduatione: ẽ etiam natura per illũ gradum limitata. Iſta nã nõ ſolũ ẽ intelligibilis ſine illo gradu ſed p̃oꝛ etiam eſt nã in re: ⁊ vt ſic nõ repugnat ſibi eẽ in alio: quia vt ſic eſt p̃oꝛ non ẽ adh̃uc limitata ad hoc: vt ſic ergo p̃rioꝛ eſt eſt vniuerſalis.

T.c.59. ⁊ inde.

Contra iſtã opinionẽ arguit triplr̃ p̃mo ſic: vle eſt vnũ obiectũ itellectus. ⁊ vna itellectiõe nũero itelligit ita q̃ itellectus attribuẽdo ipſꝫ diuerſis ſingularib⁹ attribuit obm idẽ numero pluri es ꝛceptũ: vt p̃dm̃ diuerſis ſubiectis dõ. hoc ẽ hoc. Impoſſe aũt videt q̃ aliqd q̃ ẽ in re ſit idẽ itelligibile nũero. ⁊ ſic attribuatur diuerſis. ¶ Confirmatur: quia ⁊ iſta nã vt p̃oꝛ gradu limitãte ſi itelligat nũq̃ vere attribuet niſi vni. alteri. n. ſingulari nõ vere attribuit̃ ille cõcept⁹: ſed eſt alius alterius nãe q̃ ẽ i alio. ¶ Preterea ſecũdo ſic. cui ieſt ſubm ſub rõne q̃ ẽ ſubm: ei ieſt ⁊ paſſio. Si ergo hõ ineſt ſorti ſub ea rõne ſub q̃ hõ ẽ vlis vere: ſortes ẽ vere vlis: nec eſt accñs: qꝛ medũ nõ variat. ¶ Preterea 3°. ſic ſeq̃retur q̃ ſenſus haberet p̃ ſe p̃ obiecto ipſũ vle: qꝛ vt dictũ eſt in q̃ne de intellectiõe ſingularis natura mouet nõ inquãtum hec. ſꝫ nõ niſi h̃. Sequeret etiam ſi oẽ vle eſt actu in re ex ſe: q̃ oino ſupfluponit̃ itellectus agens. ¶ Cõtra modũ ponẽdi ſequtur q̃ tot ſint vlia quot ſingularia qꝛ q̃cunq̃ natura in quocũq̃ idiuiduo hꝫ iſtã rõnẽ vlis q̃ aſſignat̃. ⁊ nulla eſt niſi reſpectu idiuiduoꝝ: vt oñdit p̃ma rõ ſupra^l. ⁊ ita q̃libꝫ vlis. ⁊ n^a. ¶ Idẽ etiaꝫ p̃dicaret de ſe in p̃dicatiõe vlis de ſingulari.

Alia opinio eſt q̃ vle tm̃ ẽ intellectu. p° de aĩa. ⁊ inde.

¶ Ad hoc ẽ auctoritas cõmẽtatoꝛis. Intellectus fac̃ vlitatẽ in reb⁹. alias etiã nõ videret itellect⁹ agẽs neceſſari⁹. ¶ Confirmat etiã ꝓpoſitũ: qꝛ itellectus agẽs nõ ẽ vis factiua. ergo nihil cauſat extra intellectum. ¶ Jtẽ Boet⁹ oẽ q̃d ẽ eſtvnũ nũero. ¶ Ad hoc eſt rõ: qꝛ vle ẽ vnũ in multis ⁊ de multis. i. poſterioꝝ. icludit ergo eſſentialiter comparationem ad ſuppoſita. vt ꝓdica- de vni^cc. ⁊ vno. T.c.25.

bile ad subijcibile: sed talis cõparatio non est in re: sz tm̃ in intellectu comparãte. Auctoritas ad hoc: z modus positiõis habet ab Auic. 5. metaphysicæ. cap. 2. vbi vult q̃ forma itelligibilis respectu aie est singularis. z alia i alio itellecu sz eadẽ respectu indiuiduoz extra est vñs: quere ibi.

Contra istam optionẽ: obm naturaliter precedit actũ: g̃ vl̃e naturaliꝝ p̃cedit itellectionẽ q̃n vl̃e itelligitur: sed nõ ẽ in itellectu in actu nisi p̃ itellectionẽ. ¶ Confirmat: qz si obm vt obm: et vt p̃us itellectione nõ eẽt vniuersale: non posset ab itellectu comparari ad plura extra. ¶ Preterea subm scie inq̃tum subiectum p̃cedit itellectionẽ: sz vt sic est vniuersale: qz vt subm ẽ p̃mo tale cõpando p̃priã passionez. z si p̃mo igitur de omni z sic de eo scia eẽ pót. ¶ Confirmat: sicut primum principiũ: qđ est ppositio vñs primo actu cõplexo cõcipi pót. Ita terminus eiº extra sub ea rõne sub qua est eius terminº p̃ma itellectiõe incõplexa. Sed terminus vt terminus vñs est ultra p̃mũ principiũ: qz vl̃r sumptibilis. ¶ Preterea 3º vniuersalitas eẽt cõditio entis in itellectu: sicut verum: z ita diminueret ens hoc: sicut illud: z ita nõ magis esset aliqua sciẽtia de vñ q̃ ỗ vero. ¶ Ad ista posset dici: q̃ licet obm sit p̃ius nã actu: nõ tamẽ hoc oz de modo necessario in obo: maxime qui nõ est modus cognitus: sed sub quo cognoscit: maxime si obiectũ nõ est simul nisi tẽpore cũ actu: siẽ ponit Auicẽ. de vñ. ¶ Sed cõtra tũc nullo cõsideraẽte nõ esset vl̃e in actu: z ita sciẽtia habitualis non esset obiecti vñs actu. ¶ Preterea inq̃tum obiectũ est p̃us actu non intelligitur sub hoc mõ. ergo vel sub nullo mõ: vel sub oppposito: qz vt est obiectum aliqué modũ sibi determinat. ¶ Contra modũ ponẽdi illa forma intelligibilis subiectiue est in aĩa: z realr: vl̃e aũt si est in intellectu: videt ibi eẽ vt est obm cognitũ in cognoscẽte: isti modi essendi sunt diuersi: ergo zc̃. Et sic improbant hanc opinionem tam posite rationes.

Circa huius qõnis solutionez p̃mo distinguendũ est de vñ. Sumitur. n. vel sumi pót tripliciter: qñ p̃o intẽtiõe secũda que. s. ẽ q̃dam relatio rõnis in p̃dicabili ad illud de q̃ est p̃dicabile: z hũc respectũ significat ł nomen vl̃e in ꝓcreto: sicut z vniuersalitas in abstracto. Alio mõ accipit vl̃e p̃o illo qõ denominat ab illa itentiõe qõ est aliq̃ res p̃me intẽtiõis: nam secũde intentiões applicãtur p̃mis: z sic accipi pót dupliciter. vno modo p̃ illo qõ quasi vt subm rẽmotum denominat ista intentiõe. Alio mõ p̃ subo ꝓpinquo. ¶ Primo mõ q̃ciam natura absolute sũpta vl̃e: qz nõ est de se hec: z ita nõ repugnat sibi ex se dici de mltis. ¶ Secũdo mõ nõ ẽ vl̃e nisi sit actu ideterminatũ ita q̃ vnũ intelligibile numero sit dicibile de omni suppposito: z illud est cõplete vl̃e. ¶ De p̃mo mõ pót itelligi opinio secũda qz ista cõparatio que est intẽtio scda nõ est nisi obiecti: vt in itellectu cõparãte. ¶ De scõo mõ pót itelligi p̃ma opinio: qz nã nõ est de se hec: sed nec p̃ma opinio ponit cõpletũ vl̃e: qz nõ sufficiẽter ideterminatum qz nõ ꝓtrarie ad determinationẽ: sed quasi priuatiue vel ꝓtradictorie: nec 7ª opinio logtur de cõpleta rõne vñs: vt qõ hz difficultatez: sed de quadã intẽtione posteriore naturaliter rõne eius cõpleta: nã ideterminatio quasi ꝓtraria qua hõ est sic ideterminatur: vt vnica itellectiõe cõceptũ qddtatiue infit omni: p̃cedit naturaliter illam intentionẽ secũdam que est vniuersalitas logica siue habitudo de multis.

De illo igitur tertio mõ accipiendi vl̃e restat videre an sit p̃mo i intellu: z distinguo q̃ dupliciter pót aliqd eẽ in intellectu obiectiue sicut mõ logmur de esse in: vno mõ habitu aliter: z alio mõ actualr: siue i actu p̃mo z scõo. Primo mõ ẽ ibi q̃n est ibi vt imediate motiuũ ad intellectionẽ. Scõo modo q̃n actualiter itelligit ista esse p̃m positionem Auic. simul sunt tpe: lz primũ p̃ius natura: lz. n. nõ ponat spẽm itelligibilẽ: p quaz obm est p̃sens p̃mo mõ manere in itellectu: nisi duz actu itelligu. Tamẽ p̃us nã est obm p̃ns vt motiuũ q̃z vt itellectũ actu: qz primũ precedit intellectionẽ: vt cã. 2m seqtur siue ꝓcomitat. Alius aũt qui negat speciem intelligibilem: nõ vr quõ possit illa duo esse distinguere: qz nullũ eẽ hz obiectum in intellectu p̃m ipsum nisi per actuz

itelligẽdi:z ita nullũ esse ꝑmũ:z ita nullo modo mouebit itellectũ:cuius tamẽ cõtrarium tenet ipse. ¶Tertia via est cõmunis: q̃ ꝓmũ esse z tẽpore z natura ꝑcedit esse 2m:z manet sine eo ſm ponentes ſpẽs itelligibiles manere sine actu: icõueniẽs enim videt retentionẽ ꝓpꝛij obiecti post actũ negare intm inquãtũ itellectus creatus cum hec sit ꝑfectiõis in sensitiua:z licet cõiungatur itellectus fantasie: q̃ro que est ꝑfectio ītrinseca itellectus:accidit.n.sibi inquãtuz intellectꝰ cõiungit cũ fantasia:z licet sit imperfectioꝛ nõ cõiũcto fantasie:nõ tamẽ forte alterius rõnis inquãtũ potentia:ergo sicut separatus est intrinsece retentiuus:ita nostet licet minus.

Ad questionem igit̃ q̃ ad hoc membrũ:dico q̃ vl'e tertio mõ dictũ nõ est i itellectu scõo mõ ex necessitate:ita q̃.q.illõ eẽ sit sibi necessariũ:sicut ꝓbant rationes ꝓtra scõaz opinionẽ:sed necessario est in itellectu ꝑmo mõ:ita q̃ sine illo cõcomitãte obiectũ nõ ineſt ei vl'tas. ¶Hoc ꝓbat bñ ꝓma ratio ꝓtra ꝓmã opinionẽ. ¶Sed q̃ est causa illius ideterminatõis qua obm cum habet esse ꝑmũ in itellectu est cõpletꝫ vniuersale. ¶Rño.q̃ nõ sola res:qꝛ non est eius in se tãta ideterminatio:vt ꝓbat illa ꝓma rõ. Nec etiã itellectꝰ possibilis:qꝛ non reciperet ideterminatius q̃z obm esse factuũ. In oĩ aũt natura vt arguit Ari.in.3.de aĩa est dare aliqd quo é oĩa facere dato aliq̃ q̃ .c.17. ¶.t.18. est oĩa fieri:h̃ est in tota nã vñ cuilibet potentie passiue coꝛrñdet põ actiua:z si nõ extrinseca ītrinseca i eadẽ nã.q̃ cũ experiamur q̃ est aliqs itellectus in nobis quo est vl'e fieri:hoc est cui insit aliqd per qõ obiectuz est pñs vt vniuersale:necesse é aliqd eẽ actiuum illius z nõ extra:vt argutũ est:ergo ītra. Intellectꝰ igit̃ agens cõcurrẽs cũ natura aliquo mõ indetermiata ex se est causa integra effectiua obti in intellectu possibili ſm esse ꝓmũ:z hoc ſm cõpletã indeterminationẽ vniuersalis:nec é alia cã q̃ intellectus agẽs cũ nã facit obm sic esse:nisi qꝛ est talis potẽtia:sicut nec q̃re calidum calefacit:est ergo nã in potẽtia remota ad determinationez singularitatis:z ad indeterminationẽ vl'is:z sicut a producente cõiungitur singularitati:ita a re agẽte:z simil' ab intellectu ꝓiungitur vniuersaluati. Et isto modo bene itelligit illud dictũ Auic. 5°.me.+ q̃ natura de se nõ est vniuersalis nec particularis:ſz tñ natura. Et hanc tertiã indeterminationẽ ꝓbat tertiũ arm cũ suis ꝓbationibus:nõ illã q̃ est vl'is:quia illa minoꝛ saluat similitudinez cõtrarietatẽ ꝛc̃. Et illo modo dicaf̃ qd:z ista ideterminatio eꝰ est ꝑpetua:alia maioꝛ que est vl'tas cõtraria. Sed q̃ é actio realis itellectus agẽtis:non videf̃ q̃ circa obm reale:cuz illud nihil fiat in re. ¶Dic dicũt qdã q̃ abstractio nõ fit a fantasmate:ſz ab oꝰ.qꝛ nullã ſpẽm intelligibilẽ ponũt. ¶Cõtra obm q̃ est in eẽ ꝓmo in itellectu alr se hz ad itellectũ q̃z ꝓius quãdo nõ fuit in eẽ ꝓmo:qꝛ nũc mouet ꝑpus nõ:nũc itellectꝰ itelligit ex illa motione z ꝓius nõ:ergo aliq̃ mutatio facta est ꝑ us naturaliter q̃z itellectꝰ intelligat:sed illa nõ é in fanꝰ:ꝓz:nec in itellectu agente: nec in eoꝝ ꝓiũctiõe:qꝛ semꝑ erant equalr cõiuncta ex quo illud fantasma ifuit:ergo oz ponere in itellectu posſ aliquã mutationem ꝓiorẽ natura ipsa itellectiõe per quã obm fit in eẽ ꝓmo in quo non fuit. ¶Hoc cõcedũtur ita q̃ abstractio obiecti nõ é aliqua actio realis: sed causaf̃ ſpẽs itelligibilis a fantasmate z intellectu agẽte simul q̃ causata i intellectu posſ formalr simul causatur obm abstractũ ibi nõ formaliter: ſz obiectiue. z sic bñ saluatur Auic.5.metaphyſice.ca.2.de forma itelligibili. Licet enim sit duplex modus eẽndi in:tamẽ vnus concomitatur aliũ necessario:nisi enim ponaf̃ illa gignitio:na actio realis potest dari itellectui agenti:z ita nec aliqua circa obz:quia illa nunq̃z est itentionalr:nisi ꝓpter aliq̃z realẽ. Simillr nunq̃z obm est abstractuz, nec vniuersale ꝓius natura q̃z intelligaf̃ nisi ponatur q̃cunq̃z obm habens fantasma in fantasia coniuncta intellectui agenti esse abstractum:z semper i esse ꝑmo post q̃z eius ineſt fantasia. Et tunc quomõ post adiscere est magis in potentia accidentali q̃z ante ad speculari. ¶Respondeo p habitum generatum z sanꝰa ordiꝛ occurrũt: ¶Contra. iste habitus est in fantasia:si eñ esset in intellectu possibili:quid facit circa fantasma:vt illud moueat intellectuz pos-

sibilem ℔ nunc: ⁊ illud tūc. nō. n. iclinat' nisi potētiam in qua ē. ¶ Sed qō illoꝝ ē prius. s. eē in intellectu vel illa indeterminatio: que poꝛ ꝓpria vīs. videt qꝫ eēt in intellectu: nā itellectus agēs ꝑmo videt facere aliqd in itellectu possibili. ergo si facit vniuersalitatē hoc erit mediate. ¶ Contra. tūc vīe erit posterius ente vero. Nō. n. solum est ens verū qō ē in intellectu in actu scdo sed etiā qō in ꝑmo. Et videt qꝫ sit impfectius ens: ens vexꝫ qō ē in habitu: q̄ꝫ qō est i actu. ¶ Item sin⁹ ꝑꝺ ē natura q̄ꝫ eē in re igit a simili. ¶ Confirmatur: qꝛ magis videtur vīe abstrahere a quacūqꝫ existentia q̄ꝫ singulare. ¶ Ad istam dubitationeꝫ potest dici. ⁊c̄.

Quo ad secundū mē

brū qōnis. s. an sit in re. ¶ Rño. esse in itellectu ꝓmo móvel scdo nō est nisi habere relationē rōnis ad itellectuꝫ Istud aūt qō est in re bene ℏꝫ istā relationē. ergo illud qō ē vīe est in re. ¶ Cōfirmatur alr. in scīdo. aliqua de vīibus nihil sciremus de rebus: sed tm̄ de cōceptibus nr̄is: nec mutaretur opīo nostra a vero in falsū ꝑꝑ mutationē in existētia rei. ¶ Potest igit vniuersale eē in re. Ita qꝫ eadē nā ē que i existentia per gradū singularitatis ē determinata: ⁊ in itellectu. hoc est vt ℏꝫ relationeꝫ ad itellectuꝫ: vt cognitū ad cognoscēs ē indeterminata. ita qꝫ sicut ista duo eē cōcurrunt ꝑ accīs i eadē nā: ⁊ posset vtraqꝫ eē sine altera. ita ēt determiatio ⁊ indeterminatio ꝑdicta. ¶ Et ex hoc appet qꝫ nō ē necesse illud qō est vniuersale eē in re: licꝫ possit: sicut necesse ē ipsū eē in itellectu. ¶ Contra ꝓtraria nō īsunt eidē: determinatio q̄ est ℏ ⁊ indeterminatio qua ē idez huic. ⁊ illi sūt cōceptus ꝓtrarij ꝝ ꝑdicta. ¶ Dicit qꝫ nō insunt ꝝ idē: qꝛ vnū ℏꝫ vnū eē. ⁊ aliud ℏꝫ aliud eē: sed tūc oporteret ponere illa esse naturaliter eē priora istis cōtrarijs. Similiter qꝫ abs ꝓtraria cōpatiūtur se in eodez non videt: nec aliq̄ diuersa ꝝ que cōtraria īsunt. puta albū ⁊ nigrū ꝝ aliā ⁊ aliaꝫ partē superficiei: talia nō īsunt eidē subiecto ꝓprio. Si aūt ad totū cōparātur respectu eius sunt ꝓtraria ꝝ qd. ¶ Ité quō intelligitur qd absolute vel quomō singulare si semp nā cū itellectu agēte facit ideterminatū complete in intellectu possibili. ¶ Ité est ne abstractio illa itellectus agēt⁹ pfectiōis. videtur qꝫ sic: qꝛ fine intellectu agēte nō posset eē itellectio abstracti. ergo illud adiūgitur: vt cōcausa ꝓpter pfectionem maiorē. ¶ Cōtra. cognoscere ꝓfuse ē impfectionis. ergo magis cōfuse iperfectus. ¶ Ad ꝑmū de ꝓtrarijs posset dici ⁊c̄. ¶ Ad aliud dr̄ qō qd itelligit abs ⁊c̄. ⁊ ita id qō est singulare siue in dr̄ia vīs quando nā sola mouet itellectū sine itellectu agente. Sed singulare inquātū hoc nunq̄ꝫ mouet: vt ꝑꝺ dictū est. igit nō itelligitur nisi ab itellectu itelligēte res inq̄ntū sunt in se manifeste: nam qꝛ ꝑmo mouet. ꝑmo mō. visus videt singulare. scdo mō non. tertio mō qñ coagit itellectus agēs nature itelligitur vniuersale cōplete. ¶ Cōtra. fictio videtur qꝫ itellectus agēs qñq̄ coagit fantī. ⁊ quādoq̄ nō: cū vtriusq̄ virtus actiua sit nālis. ⁊ nō libera. ¶ Ité quō fantasma sola virtute ꝓpria mouebit itellectū polem. ¶ Ad 2m argumentū. cuiuslibet potentie passiue ꝓprium obm ꝝ qꝫ obm est motiuum eius. ergo ꝓprium obm itellectus agētis. si rño sit vera. ¶ Rño. qꝫ ꝑma ꝓpositio ē falsa. nā potētia cognoscitiua non tm̄ ℏꝫ recipere spēm obiecti: sed ēt tēdere per actum suū in obm. ⁊ illud 2m est eēntialē potētie. Primū regritur ꝓpter impfectionem potentie. ⁊ obm ꝓncipalius est obm qꝛ in ipsū tēdit potentia: q̄ꝫ qꝛ ipsum it spēciem: qō ꝑꝺ: si deus imprimeret spēm itellectui: vel etiā in oculo eodē modo ferret in obm: sicut modo. ⁊ obm ita eēt obm: ℏꝫ deus nō eēt obm: qꝛ in ipsū nō tendit: ⁊ tamen ipse iprimit sicut impssit angelis species creaturarū. hec ergo est vera. cuiuslibet passiui est aliqō motiuū per se. sed nō opꝫ in potentijs appꝛehēsiuis: qꝫ illō motiuum fit ꝓprium obm potētie sub ratiōe qua obm terminat actū potētie. Hoc patet in volūtate. qui. n. dicūt eam passiuā. dicūt eam moueri ab obo ꝝ qꝫ in itellectu est: sed tēdere in obm nō ꝝ qꝫ est in itellectu sed ꝝ qꝫ ē in se. iuxta illud cōmentatoris 12. metaphyice. cōmēto. 36. Balneum ꝝ qꝫ in aīa mouet appetitum effectiue: ℏꝫ autem qꝫ in re extra mouet: vt finis. Sed ꝓ

pria ratio obiecti volūtatis est rō finis: et vt res est in se. z nō ratio efficientis: vel vt in itellectu. ergo. pz falsitas ppōnis: z quō verificat. immo nec vera est in potētijs naturalibus. obm em̄ ppie potētie passiue est ens actu: vel actus ad quē terminat: z illud nō agit in potētiā passiuam: sed aliud agēs in ipsam pducit illū actū: vt illō ens actu. ¶ A simili h̄ ē falsa. ois potentia actiua nata est per se agere in suum obiectuz. si suum obiectū sit terminus actionis sue. Terminus actiōis intellectus agentis nō est fantasma in qō agit: sed vniuersale: saltem in cognitiuis videt verū. itellect⁹ dei actiu⁹ est respectu eēntie sue: nec tamē qcq̄ agit in ipsam. Similiter volūtas nr̄a nihil agit in obm. etiā p̄m ponētes ipsam actiuam: sed tm̄ actiōe sua itendit in obiectū. Probat falsitas ꝓme: nec enim omni nec soli obo cōueniret mouere. ergo zc̄.

Oportet aūt primum intendere de his que p̄m diuisiōes diffinitiōibus. Nihil enī aliud ē i diffōne q̄z primū dictuz genus z differentie. Textus. comm̄ti. xliij. Dō .xix.

Trum cēpt⁹ gēnis sit alius a cēceptu dr̄ie? Qz nō: qz in lr̄a dicit. genus nihil ē preter eas que sūt gēnis species. ¶ Jtē in. 10. hui⁹. c⁹. 10. Genus p̄m se ē diuersū in diuersis specieb⁹. ¶ Jtē aliogn eēt ps spēi. z ita nō p̄dicaret formaliter de ea. ¶ Jtē. 7. physico z. comparatio nō fit p̄m genus: quin in genere latent equiuocationes.

Contra si nō: aut ē idē ꝯceptui vnius dr̄ie tm̄. z tūc nō p̄dicabit nisi de vna spē: aut cuiuslibz dr̄ie z tūc vel tot erūt generis cōceptus quot differētiarum: vel si tm̄ vnus ē cōceptus generis illi vni oīno erūt idem cōceptus differentiarum. ergo z iter se idē. omnia illata sūt inconuenientia. ergo zc̄.

Opinio q̄ nō ppter 3m̄ rōnez supra. ¶ Modus ponēdi est: q̄ non sunt synonima genus z dr̄ia. differunt. n. penes modos siue rōnes ꝯcipiēdi eūdē ꝯceptū que sunt rōnes determinabilis z determinātis. rō gēnis ē rō determinabilis: rō vero dr̄ie est rō determinati.

Contra illud. ergo in diffōne ē nugatio: qz idē cōceptus bis dicit per gen⁹ z dr̄iam. ¶ Respondeo. nugatio excusat ppter diuersos modos concipiendi. ¶ Contra. tūc ē nugatio quando positis diffinitionibus p̄ nominibus idez bis dē ex isto ca. z ex. 2. perhiermenias. positis autem rōnibus generis z differentie idem conceptus bis sumit. ergo zc̄. ¶ Cō firmatur qz p̄m Aristo. in isto ca. Hic ē nugatio pedes habens bipes. z tñ est alia ratio cōcipiēdi. ¶ Jtem ille ratiōes cōcipiendi: aut sunt eēntialiter intra cōcept⁹ generis z differentie: aut nō: sz accidētales sub qbus conceptus illi cōcipiuntur. Si sc̄o mō nō vitat nugatio. si p̄mo mō. aut igitur vtraq̄z rō ē eēntialis intra cōceptum speciei aut nō. Si nō. ergo diffō spēi includit: qđ nō pertinet eēntialiter ad spēm. Jncludit em̄ qđ eēntialr̄ includit in cōceptu gēnis. sic. ergo ꝯceptus gēnis z dr̄ie simplicit̄ sūt alij: qz per rōnes alias quas eēntialr̄ includunt que etiā sunt de p se cōceptu spēi nō tāntam diuersitatē ponit opinio opposita: vt iam patebit. ¶ Jtē 3⁹. diffō dz ē p̄mo eadem cū diffinito: ꝯcept⁹ iteratus nō ē idez p̄mo sibi ipsi semel sumpto. ergo ꝯceptui spēi nō est p̄mo idē cōceptus gēnis: z cōceptus dr̄ie sil̄. Sed alter tm̄. z ita alter superfluit. Segtur etiā. 4ª. oīno: vt videt q̄ cōpleta diffō daretur per gen⁹ tm̄: qz exprimeret totū cōceptum qdditatiuū spēi. z rō determinantis nō requireret: qz illa rō non caderet i itellectu spēi. Est. n. falsa. accidētis rōnale est determinās. homo est rōnalis. ergo homo est determinans. non ergo requiritur rōnale in diffinitione ppter istaz rationem: quia ipsa extraneatur diffinitio nec ppter cōceptum: cuius esset illa ratio: qz ille totus exprimitur per genus.

Ideo ad ostendendam oppositā partem quatuor sunt videnda. primo quia conceptus generis est vnus in se: quod ostenditur tripliciter. ¶ Primo: quia omnis certitudinem ba-

bens de aliquo dubitās aute de omnibus determinantib⁹ illud habet de illo de quo est certus cōceptū vnū aliū ab illis de quibus dubitat: aliogn esset certus z de nullo q: de nullo cōceptu: pōt aūt haberi certitudo de inherētia conceptus generis alicui dubitando de quocūq; cōceptus spēi: vt cū aiāl videt a remotis: vl melius per ꝓprietatē cōuertibilē cum genere demōstrando ipsum de deo demōstratiōe q: de quo nescitur aliqua spēs generis. ¶Secūdo sic. differētia sunt diuersa aliquid idē entia ex T.ñ.bene te 2ᵘᵐ. T.c.12. 5.huius.z.10.cap.4. Ita q magis sūt vnū differētia in illo i quo cōuenīūt: q̄ in illis in qbus differūt. Alioquin essent ꝑmo diuersa nō dr̄ia: ergo id in quo sunt idē: est i se magis vnum: q̄ illa in qbus differunt: spēs generis ꝓprie differūt differentiis et sunt vnū in genere: ergo genus est magis vnum in illis q̄ differentie qbus differūt qō nō esset nisi generis esset vnus ꝛcept⁹. Nam si plures ita eēnt isti diuersi: sicut cōceptus differētiarū quo ad hoc q species nihil vnū eēnt. ¶Tertio sic: genus ꝓdicatur ꝓprie: et in quid de specie: ergo secundum aliquē conceptū nō eiusdem speciei quia tunc ista predicatio esset eiusdē de se ergo secundū aliquē cōceptum alīū a cōceptu speciei: z similiter de quacūq; specie: ille aūt alius a quacūq; specie est vnus in se aliogn tot genera quot spēs. Additur. 4°. q nomen generis est vniuocū. ḡ significat conceptū vnū: Sed quō vnū? ¶Rño. genus aūt cōcipitur ꝑmo sicut obiectum adequans itellectionem: aut per se et nō ꝑmo s. in aliquo cōceptu adequāte intellectionem in quo gen⁹ includitur: ꝑmo mō conceptus eius est vnus numero: sicut intellectio vna numero z generalr ita vnica intellectione nūero itelligit magis cōe: sicut minus cōe. ¶Nota q sicut idem numero EX fit a diuersis specie: ita eadē intellectio numero hominis: nata est fieri ex fantasmate cuiuscunq; singularis. ¶Scdo mō conTRA ceptus illi ꝑmi sunt valde diuersi: omnes tamē icludūt vnū conceptū numero: non qui est vnus nūero vt ibi concipit: sed tot numero in quot icluditur: q: non alia intellectio est circa includēs z inclusū. Sed q: nat⁹ est eē vnus numero: qñ primo cōcipitur z indifferens ad omnes alios.

Secundo videndum est q cōceptus generis alius est a cōceptu dr̄ie: qō ostendetur in qōne sequente: z ita alius est: q ꝑmo diuersus: z ex hoc sequitur q est alius a conceptu speciei: sicut partialis a totali: q: species essentialiter includit conceptum differentie z generis.

Tertio quid determinate concipit per genus et qd p differentiam. Sciendū q ꝑm q dicit Alg cap. ꝓcedente. 7. sicut ratio ad rem: sic ptes rōnis ad partes rei. Et in. 8. ca. 3. oꝫ ter^m eē ratio nem longam: z exprimere qd z quale. Inspecies aūt nō sunt nisi due ꝑme partes essentiales. s. act⁹ vltimus quo spēs est id qō est: z ppriū potentiale respectu illius act⁹ vltimi quocūq; oꝛ^a icludat illud potētiale siue oꝛdinata realiter naturalr siue alr de quo dicetur in. 4. articulo. Differentia vltima que est specifica a qua est vnitas rei z diffinitionis icludit pcise de suo p se itellectu actum vltimū in re q̄ est causa vnitatis cōpleta: z genus proximuꝫ precise p se includit ppriū potētiale respectu illi⁹ act⁹. T.c.33. T.c.9.

Quarto videndum est quid istis conceptibus coꝛrespondeat in re?

Dicunt quidam q in re sufficit differētia intentionis q̄ nullā dr̄iam nec cōpositionē actu ponit in re: sed tm potētialez: sic q ipa nata ē facere diuersos ꝛcept⁹ in itellectu de se. Ita q ista dr̄ia actu est solū i intellectu ꝛci^s: nō sufficit aūt dr̄ia rōnis que est q̄ res nō ē nata facere nisi vnū ꝛceptū q tm̄ ꝑt ꝛcipi sub diuersis modis ꝛcipiēdi.

Cum illa opinio ꝛcedit q dr̄ia rationis nō sufficit ad distinctionē generis z differentie: sicut arguꝫ est ꝓtra ꝑmā opinionē: sed q nec dr̄ia ista intentiōis sufficit: arguit sic. q: cōcipiendo genus: aut cōcipitur aliqd rei in specie aut nihil: simlr de dr̄ia. Si nihil: isti ꝛcept⁹ videntur ficticij nō reales: nec dicēt in quid de specie: si aliqd aut aliquid idem: et tunc erit idem cōceptus: aut aliqd aliud: z tunc erit in re aliqua differentia ꝓꝛ differentia conceptuum. ¶Respondetur q ali-

quid rei cõcipit: ⁊ idẽ nec segtur. ergo idez cõceptus: qz eadem res nata ẽ facere diuersos cõceptus. ¶ Cõtra. vna res nata ẽ formare cõceptũ vnũ sibi adequatũ: qz alias nõ eẽt cognoscibile vnũ: qz nec vnico actu cognoscibile: sz illũ sibi adequatũ cõceptũ formãdo vi imutare itellectũ q̃stũ nata est ipsum imutare. aut si dicat q pp suã perfectionẽ pter istum adequatũ nata ẽ res immutare intellectũ ad cõceptus nõ adequatos. Quis erit ordo i immutãdo ad illos. ⁊ ad illũ adequatũ. Mungd facit pmo notitiaz ppriã aut ꝓfusã: ⁊ qõcunqz prius facit si non tm̃ prius nã: sed tpe: videtur q nihil amplius facit: qz agens nãle pfecte passo statim facit qõ põt. Quicgd sit de istis videtur q pma ratio stet. nam species formando duos cõceptus generis ⁊ dãie: non tantum causat duos actus in intellectu distinctos numero. sz causat duas notitias actuales vel habituales habẽtes obiecta ppria distincta: ⁊ hoc ita distincta: sicut si illa duo ôba eẽnt due res extra. Quero igitan istis notitijs cognoscat itellect⁹ obiectiue aligd in re. si nihil fictio est. si idẽ. ergo ôbm idẽ est. nisi dicas q vna res extra facit formaliter duo ôba in intellectu: ⁊ tũc non videt q res vel aligd rei sit obiectũ. sed aligd factum a re. si aliud habeẽ ppositũ. qz differẽtia ante cõceptus. ¶ Item scõo ad pncipale. omnis differentia prioz naturalr omni actu rationis videt differẽtia realis: obiecta naturaliter pcedunt actus: ⁊ distinctio ôbzum distinctionẽ actuũ: maxime qñ h illam causat. vt hic ponitur. ergo dria intẽtionis que est in cõceptibus cõcludit priorem in obiectis que erit realis.

Potest dici sustinẽdo dãiam intentiõis: sicut habetur in qõne de vũ. q res obiectiue ẽ in itellectu: vel in actu primo vel in actu scõo: ⁊ dria quecũqz que nõ ꝯt rei: nisi sic vel sic. ⁊ h̃ siue h vel illud eẽ pſupponat dãie siue necessario cõcomitet. est differentia rõnis scz sumẽdo differẽtiã rõnis cõmuniter ad driam intentiõis ⁊ rõnis ppie dictã: nam nª talis rei iest existenti in se: nec sine actu intellectus cõcomitãte vel pcedente. et h̃ intellectus possibilis cõsiderantis: vt quando est res in intellectu in actu scõo: vel intellectus agentis abstrahẽtis: vt qñ est res in intellectũ i esse pmo. Differẽtia ergo rationis stricte loquẽdo est differẽtia posterioz naturalr actu itellect⁹ possibilis considerantis idẽ obiectũ sub alia ⁊ alia rõne ⁊ hoc siue illa dria fit obiecti exĩtis in itellectu in actu scõo: siue habitualr p habitũ derelictũ ex actu cõcipiẽdi: nam eẽ tale habituale ẽ naturalr posteri⁹ actu cõsiderandi. sed differẽtia itentiõis est poz naturalr omni actu itellectus possibilis. ⁊ omni eẽ obiecti in ipso itellectu: siue fit actuale siue habituale derelictũ ex actu eius: segtur tamẽ ordine nature actũ itellectus agentis ⁊ concomitatur ipsũ necessario eẽ in intellectu possibili in actu pmo. Nec magis patent ex dictis in qõne de vniuersali.

His intellectis ꝓo dria itẽtiõis in communi vlterius in spãli scitẽdũ est q eẽntia vna spẽ: quãtũcũqz simplex: vt albedo nata est ex se diuersa obiecta facere pñtia itellectui poñ: qz sicut dcñ est in q̃stiõe pcedẽte nõ ẽ realr nisi facẽ realr aliq̃ diuersa p q̃ illa sint obiectie pñtia: nã circa esse obiectiuum cũ nihil sit nõ cadit mutatio nisi p mutationem realẽ in alijs p que ista sunt obiectiue pñtia. Quare aũt sit factiua diuersoꝝ nõ est rõ ꝓpter pfectionẽ: qz tũc deus faceret: qõ negatur. Nec ꝓpter imperfectionẽ qz tũc materia pma faceret. Nec p aliquã differẽtiã ꝓorem in natura rei extra itellectum: sicut calor: qz calor est calefactiu⁹ nõ ꝓpter pfectionẽ in cõmun. nec ꝓpter iperfectionẽ. ita quelibet talis eẽntia qz talis factiua est taliũ duoꝝ in intellectu realr. ⁊ p hoc duoꝝ obiectiue. Preter h̃ etiã factiua est vnius cõceptus adequati: sed illius forte pmi: vt cõfusi inq̃stũ percepti: aliorum autem prius natura: sed non perceptoruz sicut alibi videtur de processu intellectus nostri in intelligendo.

Tunc ad argumenta cõtra positionẽ de differentia intentionis. ¶ Ad pmũ. genus ⁊ dria diuersa obiecta itelligibilia ieludũt: ⁊ tamẽ in vtroq; idem re intelligitur: qz sicut põt idem hre esse i rẽ: et in intellectu ex qõne predicta: ita põt habere vnum esse in re: ⁊ duo in itellectu

ꝛ concomitãtibus illis duob⁹ eẽ duo obiecta in vno itellectu tm̃ vnũ eẽ hȝ. ¶ Per hoc pȝ ad totã deductionem cõtra respõsionẽ: qz ꝛ vnũ adequatũ cõceptum generat: ꝛ plures nõ adequatos. ꝛ simul tẽpore q̃ztũ ad eẽ primũ in intellectu: licet non q̃ztum ad eẽ 2m: qõ non est sine pceptione. Sed non te' illud in 2a rñsione. q pp perfectionẽ ꝛc. Cũ reducit rõ. cõcedo q simplicit sũt diuersa oba: sicut si essent essentie diuerse: ſȝ sunt oba diuersa cõcomitãte eẽ in itellectu: vt aũt res est obiectũ eadem ẽ ita q idẽ extra sub duob⁹ esse in intellectu cõcomitãtib⁹ hẽt rationẽ vnius materialr ꝛ duoꝝ obiectoꝝ formalr. ¶ Ad 2m ꝓncipale pȝ dr̃ia prioz natura omni actu itellectus tam agentis q̃z possis ẽ realis. cõcedatur. sic minor est falsa. sed per oia dicta nõ videt ꝓma difficultas soluta. quomõ duo obiecta formalr inquantũ obiecta: ꝛ tamẽ vna eẽntia si ista eẽntia aliquo modo cognoscat. qz illa eẽntia vna si tm̃modo per duo eẽ in intellectu ẽ duo obiecta. ꝛ ꝑm ista nõ cognoscitur: qz ista accidũt obiecto. nõ videtur quomõ erũt duo iquantũ obiecta. ¶ Nõ videtur etiã q aliqua itellectionũ istaruz aliquid rei cognoscat. Quod oñditur sic: qz sic itellectioni abstractiue põt succedere intuitiua eiusdem ꝓmi obti precise quãdo abstractiua alicui⁹ rei ẽ impfecta. alia pfecta: sed visiões due nõ possunt esse generis ꝛ dr̃ie: qz visio nõ ẽ nisi obiecti ꝓmi realiter exñtis ꝛ presentis. Ex hoc sequitur q itellectus diuinus nõ cognoscit vt distincta obiecta ista: quoꝝ ponit dr̃ia intẽtiõis nec aliqs itellectus: nisi abstractiue itelligens. ꝛ ita impfecte. ¶ Item cũ dico. for⁹ ẽ homo. nõ est vnio actuũ concipiendi: qz h actus nõ est ille: nec o^toꝝ habẽtiũ differentiam itentiõis: que. ſ. nõ habẽt eẽ extra. sed in itellectu actu ꝓmo. Tũ qz obiectũ vnuz vt sic nõ est aliud. Tũ qz obiectũ vnũ facit aliud ineſſe talis obiecti: ꝛ licz icludat ipsum vt factũ nõ est ipsũ. Tum qz tunc non depẽderet veritas or̃onis a re extra. ergo est vnio quozũcũq sit ꝓmo saltẽ est prio re extra: ꝛ tũc prio opione de dr̃ia intentiõis est predicatio eiusdẽ de se: nec alia erit veritas illaꝝ. sortes est homo. for⁹ ẽ animal. sortes est substantia ꝛc. Qui melius scit exponere differentiam intentionis euadendo dictas difficultates exponat.

Alia est opinio que ppter p dicta motiua ne ponat concept⁹ simplr diuersos generis ꝛ dr̃ie esse fictitios. Sed cũ vtroq; illozũ aliqd in re cõcipiatur cũ illoꝝ actuuz sint obiecta iquãtum obta. ita formalit diuersa sicut si eẽnt res oino diuerse. ponit q illis cozrespõdent aliqualr in re realit diuersa ita realr q circũscripta omni operatione itellectus agentis vel possis. ꝛ omni esse in intellectu psuppoſito vel concomitante est in re illa differentia. sed realis differẽtia ponit habere gradus. Est enim maxima naturaꝝ ꝛ suppositoruz. Media naturaꝝ i vno suppoſito. Minima diuersarum perfectionũ siue rationũ pfectionalium vnitiue contentarum in vna natura. ¶ Istam dr̃iam videt necessariũ ponere i alijs. puta in ente ꝛ eius passionib⁹ relatione ꝛ fundamento in deo ꝛ creatura. Quã doq; videt etiã: sed nõ est ita necesse q sit ponẽda in causa multoꝝ. sicut potẽtie anime ꝛ virtualitas in alijs. sil'r in eminẽtia siue alterius spẽi siue eiusdem. Sed in istis duob⁹ vltimis põt bñ negari: qz idem nõ distinctũ põt multa cãre. Item non distinctum põt multa excedere. ꝛ ꝓtinẽtia virtualiter vel eminẽter nõ ẽ pfectionũ realiuz qz tales actualiter ꝓtinenᵗ ꝛ formalr denominant. virtualr ꝛ eminenter ꝓtẽtum continetur vt aliud ibi cõtineri nõ ineſſe: sed abesse vel deesse. Scõm etiã illã opinionez que ponit minus in eadẽ spẽ esse realiter i magis nõ est ibi. sicut pfectio realis tm̃: sed vt pars q̃ztitatiua vtualis non mo^lis vl' cozrup^lis sine cozruptione totius rei. ita nõ ẽ ibi dr̃ia rõnum realũ. De qua differentia quere in q̃rto in qõne de vno. talis necessario ẽ dr̃ia illius pfectionis in re q̃ cozrespondet cõceptui gñis. ꝛ illius que cozrespondet cõceptui dr̃ie. Sed maior ẽ bene gdez: puta materie proxime ꝛ forme. sicut sensitiui ꝛ rationalis ꝑm pluralitatem formarum. Sed illa ẽ minima vbi põt saluari fundamentalr rõ gñis ꝛ dr̃ie. ¶ De perfectiones distinctos formãt cõceptus. ꝛ distincta sunt obiecta illoꝝ conceptuum sicut si eẽnt separate quẽadmodũ alibi habetur:

q̄ q̄cquid perfectionē aliquā cōsequit̄ ex pp̄ria eius rōne. etiā eam cōseqūtur. q̄ñ vnitiue cū alia cōtinetur: sicut actio pp̄ria tē. hm̄oi. ¶ Et p̄ b̄ pōt forma specifica vnitiue cōtinēs formas genex̄ intermediox̄ eē p̄ncipiū multax̄ operationū illis q̄entis correspōdentiū si illa intermedia ex se sint actiua. Nihil enim tali pfectiōi deficit: quādo cōtinetur: sz limitatio tollit̄ a cōtinente: q̄ non tm̄ illā cōtinet: sed illā q̄tinet. ac si nō illā. ꝛ ecōuerso. De hoc quere vbi supra. Nec tamē quecūq̄ q̄tinētia pfectionū sufficit ad rōnez generis ꝛ dr̄ie: sed illaruz q̄rum altera potētialis est ex pp̄ria rōne respectu alteri⁹. ꝛ sic potētialis qō q̄ztuz ē ex per se rōne eius. etiā in se nō repugnaret sibi eē sub opposito actu: sicut pfectio coloreitatis nō tm̄ ē perfectibilis per gradū pfectiōis pp̄riū albedinis: sed ēt quantū ē ex pp̄ria rōne coloreitatis illius non repugnaret sibi subesse gradui pp̄rio nigredinis. cōditio p̄ma excludit deū a genere. si ponatur i illo talis dr̄ia siue attributox̄ siue ideax̄. n^m enim pfectibile ē per altex̄ special̄ de attributis: q̄ qōlibet est infinitum. ꝛ de ideis: q̄ respectus ad diuersa nō perficiūt se. Ideo si ē talis dr̄ia nō erit compositio: q̄ nihil perfectibile nihil pficiens licet alius ordo p̄ioritatis alicui⁹ ponere tur: nec aliqd vnū ex illis. Sed aliqd sume vnū sunt illa p̄ identitatē que ꝑm pp̄rias rationes: nec vnū cōponūt: nec aggregant: q̄ nūm non faciūt necessariū aggregationi. Si aūt nec talis dr̄ia in deo ponatur: q̄ nec illa intentionis q̄ minor ē. ꝛ illam imediate seqūtur magis. p̄z quomō nō est in genere hec dr̄ia ꝛ cōpositio sibi correspōdēs q̄ñ pfectiōes cōtente sint limitate. generalis est omni creature. ¶ Et ꝑm hāc facilit saluāt quō omnis creatura cōponitur ex potentia ꝛ actu. Non enī ibi accipitur potentia p̄ illa que ē ad eē. q̄ illa nō manet i creatura. ¶ Nota q̄ b̄ vī exprimi p̄pria ratio illius dr̄ie que vocatur ꝑm intentiōez q̄ illa ꝑm talem cōpositionē ponit i re. ita q̄ differētia cōceptuū siue obiectorum formaliū non ois ē dr̄ia intentiōis. nec etiam si illi differētie cōceptuū correspōdet dr̄ia rationū realiū. Sed tm̄ q̄ñ due cōditiōes hic posite sunt ibi. ¶ Contra. ḡ ois speciēs cōpositā. ꝛ ita accidētia nō erūt in gñe. patet rūsio. ¶ Ista opio non negat differētiam intētiōis: sed ponit sibi necessario correspōdere aliquā i re. ꝛ ita ponit quadruplicē differētiā: duplicez realē rex̄ ꝛ rationū realiū: ꝛ duplicē rōnis. s. intentionis ꝛ rationis stricte sumptā. q̄ si differētia intentionis non regrat dr̄iam rationū realium in actu: sz sufficiat q̄n potētia sit in re ꝛ in actu in intellectu ieisse p̄mo: vt p̄ius expositum ē: qui potest capere capiat. TRA

Ad argumenta principalis ¶ Ad p̄mū additur: aut si est. ē quidē vt materia. ꝛ exēplificatur de voce. ꝛ illud membrum ē verum. p̄o quo ex^m adducitur: ꝛ oportet intelligi ad manifestandū q̄ singulare in re correspondet cōceptui cōmuni generis sicut expositum fuit legendo textum. ¶ Ad aliud de. 10. p̄z in primo articulo quō tē. q̄ conceptus generis vt in speciebus licz habeat aptitudinem: vt si ex se cōcipiatur primo sit idem numero determinabilis p̄ omnes differētias: tamē vt in specieb⁹ concipitur per se est actualiter ita diuersus: sicut conceptus specierx̄. ¶ Conceptus autē speciei non in diuersis natus est per se cōcipi. Et quod aliquādo allegatur de scō cap. ¶ Ad 3^m pars per modū partis nō p̄dicatur denomiatiue. fig^a predicat. Quere alibi ex^a de capitato ꝛ manuato quantum ad per se intellectum: ꝛ quātū ad modum concipiendi p̄opter quem p̄dicantur. Et quomodo est duplex ꝺnominatio subiecti per accidens: ꝛ totius a parte eēntiali que non excludit p̄dicationem i quid concurrit hic cum denominatione suppositi. econuerso totius de parte nō est ita essentialis predicatio. ¶ Ad quartuz. si vna natura requiritur ad comparationem nō vnus concept⁹. sicut ibi videtur dicere nihil est ad b. illa littera. Et q̄ dictum est equocatio dictum est phȳsici non logici nec metaphȳsici: quia natura non est vna: sed alia ꝛ alia tē. ordine eēntiali.

Contra tertiū articuluz vbi dicitur q̄ vltima differentia speciei p̄cise icludit de suo per se itelleetu actum vltimū in re qui est causa vnitatis cōpleta: ꝛ genus p̄oximum p̄cise includit

ppzium potentiale respectu illius actꝰ vltimi. arguitur ꝓmo: qz tunc ꝓmũ genus accipiet a mã simpliciter vel materiali: qz in isto possunt aliqua cõuenire sine cõuenientia in aliquo gradu posteriori. ¶ Jtẽ tunc nulla spes specialissima icludit mãm nisi quia precise icludit cõceptum primi gnis: nam respectu eius omnes dñe itermedie dicunt actũ. z ita nulla materia q̃ sit ꝓpzie mã simplex est alteriꝰ rõnis ab alia: qz illa est sine omni actu distingnẽte. z ita nec i celo z in igne est mã alterius rõnis. ¶ Jtem tũc suba vel includet solã materiã. z ita ꝟz aliquos nõ predicabitur de angelis. vel ẽ composita ex materia z forma: z nec sic ꝟz istos ꝑdicaf de illis. Si neutrõ mõ. tũc differentia cozporis cõstitutiua addet mãz supza formale iportatũ per subaz exq̃ materia pertinet ad quiditatẽ rei. Et opz q̃ addatur aliqd pertinẽs ad suã quiditatẽ: qõ est cõtra istuz 3m articulũ. ¶ Ad illa. ¶ Ad primũ si negetur ꝑdicatum in qd accipi ab aliquo: nisi manifesto per operationẽ. hoc nihil ẽ. Tum qz multa genera intermedia a nulla ppria operatione sumũtur. Tum qz z si itellectus noster nõ sumeret: esset tamen perfectio in re: z ꝑdim suptibile. Tuz qz transꝰ manifestat aliqd cõmune: sicut et operatio cõmunis. Alr põt dici q̃ differẽtia sumif per se ab actuatẽ eẽntialr perfectiua: quãdoq; autem talis est realr forma et pfectibile materia simplex vel cõposita. sic auicebron posuit omni dñe cozrespõdere ppziam formã: quãdoq; actualitas a q̃ sumitur dñia nõ est forma: sed perfectio formalis. z hoc sufficit pzo differẽtia. z tũc pfectibile nõ est mã: sed totum vt perfectibile ꝟm aliquã rõnem realẽ pfectiuaz. Licet igif quãdoq; ascendẽdo abstrahatur vere materia cõposita a forma vel formato: vt cozpus ab animato. z ꝟm multos ab ianimato: tamẽ vlterioz abstractio fit tm̃ a rõne reali formali. z ita nõ statur in mã ꝓma sed in ente summe potentiali respectu rationũ realiũ perfectiuaz: tale est ens communissime sumptũ. Genus aũt cõmunissimum oiuz naturaliũ nõ tm̃ a mã sumitur: sed etiã ab aliqua forma ꝟm se indistincta z pfectibili p oẽs actualitates spẽz. sicut p rõnes reales alias pfectiuas. ¶ Si autem omnino instas q̃ a materia potest sumi ꝑdicatum in quid exquo est de essentia rei: z ab illa forma aliud ꝑdicatũ: z in q̃le z ita dñia. ¶ Rño. illud ꝑdicatum a forma nõ ꝓtrahet ꝑdicatũ a mã sicut dñia ꝓtrahit genus. qz vtrũq; est eque cõe. iõ a tali forma nõ ꝓtrahẽte: sed ꝓtrahibili si accipiaf ꝑdicatum erit genus: z i qd. ita potes habere tria genera ꝓma mãlũ: sz vnũ totale icludit dua partialia. Jõ sufficit illud vnum z neutrũ alioz ponif genus: qz genꝰ ꝓprie di qõ importat totũ potẽtiale spẽi ꝓtrahibile per dñiam vlteriorẽ. Sed quare est vna forma ꝟm se indistincta que imediate ineſt mãe ꝓme que ꝓtrahif p oẽm formã remotiozem sicut p rõnem realẽ nisi ponaf: silr in oi gne descendendo vsq; ad spãlissima. ¶ Rño. dis forma informãs materiã primam hz vnã rõnẽ realẽ iperfectissimam z potẽtialissimã que ꝓstituit pfectibile p aliam rõnem eiusdẽ forme actuꝝ z perfectiozem. Sic saluaf illud inter potẽtiã z actũ ꝓmum ẽ ꝓportio ꝟm indistinctiones ꝓme rõnis realis ab illa sumif genus ꝓmũ materialium sil. z a mã vt genus totale ꝟm ꝑdicta: quarũcũq; igif spẽz forme specifice sole pficiũt rõnem ꝓmã imediate. ad illas a gne ꝓmo materialiũ descẽdif tm̃ p dñias pfectionales: q̃q; p partiales q̃diu itur i vna forma p pfectionales: q̃ ibi staf: z hr mã cõposita additur dña partialis in qua q̃q; põt vlterius iri: ꝟm pfectiõales sicut in aiali vltra cozpꝰ. ¶ Ad 2m per idem pz. ¶ Ad 3m dico q̃ ista rõ realis a qua sumif generalissimũ qõ est suba ẽ simplex negatiue. i. nõ includẽs cõpositioni nõ cõtrarie. i. repugnãs compõni. Qõ aũt dña addat totalitatẽ eẽntialẽ non ẽ incõuenies: qa totalitas eẽntialis contrahit partẽ pfectionalem: sicut quãdoq; partẽ eẽntialem põt cõtrahere totum perfectionale.

Amplius aũt est ita manifestũ. impossibile eni substantiam ex substãtijs eẽ inexistentibus sic vt actu. Duo nãq; sic actu nunq̃ sunt vnum actu: sz si potestate duo fuerint: erunt

vnum

vnū: vt que duplum ex duob⁹ dimidijs potestate. T.c.49.

Manifestū est autē q substantiarum esse existimatarū plurime potestate sunt vt ipse partes animaliū. Nihil etenī separatū est: quādo autē separata fuerint: tunc entia sunt vt materta omnia terra: ignis: ⁊ acr. Tex.cō.56. Qō 20.

Trum partes

organice aialis habeāt distinctas formas spē differētes? Q. nō. ex duob⁹ i actu nō fit vnū. in lra. duo actus
T.c.419. ꝓstituūt duo in actu. igit ⁊c. Jté ex duobus numero nō fit vnū. g nec ex duobus spē que magis differūt. Jté diuersa spē nō cōtinuant. que em forma ꝓficeret mām que subest termio ꝓtinuāti. aial est vnū cō
T.c.5. tinuū. 5⁹. huius. ca. de nā. vnuz sunt ſm q ꝓtinuū ad natū: ⁊ cui nascit. g ⁊ hic. Jté vnā formā substantialē ordine nature seq tur vna forma in materia: forma alimenti est vna quā consequūtur imediate forme partiū organicaꝝ: q quelibet pars organica simul nutrit. g ⁊c. Jtez diuidat vermis. vtraq pars manet animata. si in eis sunt diuerse spē erūt animalia diuerse speciei. g vermis ꝓius non fuit vnū aial: si in eis est vna forma spē. g ⁊ ꝓius in toto.

Contra mouēs ⁊ mo

tum sunt duo in actu. vna pars mouet aliā partē aialis. Jtem accidētia magis diuersa insunt partibus diuersis organicis: q̄ſ sint diuersa accidētia multoꝝ specie differentiū. Jtem opationes iudicant formas: sed diuersas habent opationes spē partes organice. Jtem diuersa mixtio in diuersis ptibus. g alia forma. Jtem in omni parte mixti oēs sunt forme elementares ſm aliquos. ⁊ tamē mixtum est vnū ergo magis est hic.

Opinio q sic: pars aialis sepatur ab aiali sine generatione ⁊ nō manet in actu p formā totius post separationē. g per aliā quā ꝓius habuit. antecedēs pz. Tum ad sensum: si os extrahatur de corpore animalis.

Respondeť q generās vle inducit aliā formā: quia equoce dicit ſm aliquos os vi uum ⁊ mortuum. EX TRA

Tum p rationē: q abscindat aliq̄ pars carnis successiue a corpe aialis successiue amittet aium: ⁊ acgret successiue aliā formā: si nō manet illa quā ꝓhabuit. EX TRA

Hoc aūt nō cogit: q successio est ibi in amittēdo aiam simul cum diuisione. EX TRA

Jtem forma eadē videť eque ꝓseruatia fuit a corruptione: corrumpit aūt tota caro ⁊ putrescit esse manēte nō corrupto.

Hoc nō cogit: q ꝓseruatio maior pōt eē ꝓpter alta accidentia. EX TRA

Jtem formā carnis segtur ordine naturali in mā forma substātialis alia ab illa q̄ segtur formā ossis. Patet in putrefactiōe cadaueris in generatiōe alioꝝ ex ipo. igit forme a qbus sunt iste generationes sunt alie specie.

Hoc non cogit: q ex eadem parte carnis p putrefactionē possunt plura gñari.

Jsta opinio si ponat aliquā vnitatez in aiali ꝑter aggregationē quō vnus est acer uus lapidū. oz q vno trū modoꝝ ponat: vel q eius vnitas sit ab vltima forma sez aia sensitiua q̄ sit silr vna spē in toto: licet extensa p accidēs ad extensionē totius. vl q ante istam ponat vna forma mixti q̄ fit dispositio ad sensitiuā. vel tertio modo q nulla est ibi vna forma spē: sed tm̄ multe spē ex qb⁹ itegrat vna forma a q̄ est vnitas compositi. Sed tertiū mēbrū videť cōtra Aꝝ. in fine septimi. quō em ex mālibus T.c.60.
ptibus ſm ipm hoc est ex integralibus est vnū nisi p aliqd qō fit actus respectu eoꝝ: ita q illa integralia simul iūcta: nunq̄ videntur esse nisi vna pars essentialis alicuius vnius. Alioꝝ modoꝝ ꝓmus ponit minorem vnitatē. scēs maiorem. Uterq̄ improbat per hanc rationē. vnius pfectiōis est vnū pfectibile ꝑsupositū: ita q illa ꝓpria vnitas vnius pfectibilis ꝑsupponit vnitati pfectionis: nec ab ea quā talē vni-

tatem dabis pfectibili sensitiue ꝺm ꝓmam viam: vel pfectibili forme mixtionis ꝺm secundã: nõ videtur possibile. ¶Confirmatur ꝓma ꝓpositio. quõ enĩ improbatur vna forma totius vniuersi ipa negata vel quozcũq; disperatoꝛ. ¶Item generatio aialis ex semine est vna. ꝯ sicut terminus a quo est vnus. ita terminus ad quẽ ꝓcipue si vni forme tñ vna succẽdit naturalr ¶Item trãsubatio panis in coꝛpus chꝛisti est vna.

Opinio alia ꝙ forma mixti ꝓcedens aiaꝫ si esset alia ipa eẽt vna totius virtualr in se cõtinentis pfectiones multas ꝺm quas ꝓficeret diuersas partes materie: ⁊ constitueret diuersa oꝛgana incõpleta. s. ꝓncipia impfecta: ⁊ quasi remota opationũ diuersaꝫ: quare si sensitiua aialis bruti ex pfectione sui includat pfectionẽ talis forme mixti. ⁊ ꝓter hoc ꝓpriã: poterit esse vna realr; ⁊ multiplex virtualiter: ⁊ ꝺm diuersas pfectiones virtualiter contentas tam ꝓprias sibi: ꝙ forme mixti si eam includat poterit diuersas partes materie pficẽ ⁊ diuersa oꝛgana pfecte constituere. ¶Confirmat: quia vnitas videtur ponẽda ꝙtuꝫ est possibile nunc aũt maioꝛ distinctio apparet in opationibus. ⁊ in alijs coꝛrũdentibus oꝛganis in ꝙtum aiata sunt: ꝙ in ꝙtum sunt sic vel sic mixta ⁊ tñ pfectiones eoꝛ que sunt in ꝙtum ani mate sunt: nõ ponũtur diuerse forme substantiales integrãtes vnã in anima sensitiuã. etiam ꝺm illos qui nõ ponũt potentias esse accidentia. igit nec oꝛ talem diuersitatem ponere in forma mixti. ⁊ si non in oculo ⁊ aure pari ratione videtur ꝙ nec in carne ⁊ osse. ¶Secũdo confirmat p illud. 2. celi ⁊ mundi. de oꝛdinatione entiũ ꝺm multas ⁊ paucas opationes: quere ibi Sicut igitur in coꝛruptibilibus pfectius ens habet plures opationes. ita videt ꝙ forma que est pfectioꝛ sit ꝓncipiũ talium. Ex hoc apparet vt videt quare aia regrit coꝛpus habens ptes etherogeneas: vt sint apta instrumẽta multarũ opationũ: quaꝫ ipsa est ꝓncipiũ quas nõ posset per vnum instrumentũ exercere: ⁊ ideo tale coꝛpus habens partes huius: vocat oꝛganicum. ⁊ ita est si aliqua disponat ĩmediate ad talem formã. videt ꝙ sit vna realiter: licet ꝯ ponerent incõposito multe forme oꝛdinate: non tñ multe partiales.

T.c.62. ⁊ inde.

¶Hoc ducitur ad oppositũ: qꝛ perfectius pluriũ opationũ est ꝓncipiũ cũ minoꝛi diuersitate. ergo sensitiua magis vna ꝙtuꝫ forma mixti. Et ls sensitiua sit ꝓncipiũ mlꝛoꝫ nõ forma mixti nisi mãlr ⁊ disposititue: nõ tñ possunt pfectiones vnitiue contente in sensitiua ad seipsas materialr disponere: nec ita oportet eas differre: sicut formas disponentes imperfectiores. EX TRA

¶Tertio confirmat positio sic: sicut aliqd est ens ita ⁊ vnũ ergo pfectius ens est pfectius vnũ. ¶Rño. intensioꝛ vnitas non semp magis excludit distaꝫ aliquoꝫ i vno ¶Contra istã opinionẽ quare forma vna dat huic parti materie hanc perfectionẽ. ⁊ nõ illam: quã tñ eqnalr cõtinet. ¶Rñdet in forma homogenea: vt ignis: quare illa pars ꝙtitatiua datur huic parti ⁊ materie ⁊ illa illi: facilius videtur in ꝓposito rñdere: quia partes sunt alr disposite: vel p formã impfectionẽ: vel per formas coꝛrumpendas: vel per qualitates in ptibus coꝛrũpendi. Ideo diceret ꝙ formã dare aliquã pfectionẽ vni parti ꝙtuꝫ alteri. ¶Contra. forma omnẽ pfectionẽ virtualiter contentã dat omni parti materie quã pficit. Exemplum intellectiua si cõtinet sensitiuã ⁊ alias. oĩs ps mãe q̃ pficit itellectia pficit alijs contentis. ¶Respondet ꝙ quedã forma habet totalitatem ꝙtitatiuã: ⁊ si p accidẽs ⁊ hoc sine totalitate virtuali. exemplũ: albedo. Quedã totalitatez virtualẽ sine ꝙtitatiua omniũ: exemplũ: anima intellectiua. Quedam virũq; simul: exemplũ. in ꝓposito de forma mixti: si ponatur cum sensitiua: aut de sensitiua si cõtinet illã. ¶Qñ accipitur in obijciendo: cõceditur de secũda totalitate: non de tertia: quia licet ibi ꝓcedat mãlr totalitas vtualis illã aliã: tñ in pficiẽdo mãꝫ ꝺm illas pfectiones distincte poneretur necessaria alia totalitas: qꝛ nõ est eadem pars materie capax perfectionũ istarũ distincte. ¶Possent igitur dari quatuoꝛ signa. In primo est talis forma habens totalitatem virtualẽ tñ. In secundo perficit totam materiã: vt primũ perfectibile: constituendo compositũ sine plu-

ralitate perfectionū distinctarū. Jn tertio materia intelligit extēsa: ⁊ etiā forma ista p accīs. Jn 4 itelligunt ptes māe pfici pfectiōib⁹ virtualibus forme ⁊ hoc distincte.

Contra ista: si pfectiones aliq̄ virtualiter cōtente sunt incōpossibiles in mā. igit ⁊ in forma cōtinente pbatio ꝓne: nūq̄ est incōpossibilitas aliquoz vt insunt 3°. nisi qz inter se sunt incōpossibilia. vnde si albuz ⁊ nigrū nō essent inter se repugnātia: qn ſm ppzias rōnes fil' eēnt i aliq̄ eēntia ꝓtinēte vt ruboze ſm ppas rōnes posset idē pficē. ¶Jtē q̄ ē dcia huius opinionis subtilis que videt sequi rationē: ⁊ ꝑme que videt grossa: ⁊ est sensui consona. Jllōne ꝑma ponit vnā formā mixti habentē multas formas ptiales nō ppzie quātitatiuas. qz accidit q̄ vna fit extra aliam cum sunt res diuerse: ⁊ si pficiāt aliam partē materie pficient: nec forma tota que est ex eis poterit materiā pficere nisi habentē partes diuersas ſm quas diuerse partes forme perficiāt. Si cōpares totā formā ad totam materiā ⁊ ptes ad partes: que inpficiendo fit naturaliꝫ prioz: tota. ſ. an pars equocatio erit: qz tota prioritate pfectionis: pars ꝓoritate gñationis. Quid vltra pōt secūda opinio ponere si maioꝛē vnitatē ponat in tota forma respectu partiū q̄z istam: vt. ſ. forma nō habens partes reales perficiens materiā nō habentē partes realiter diuersas in quocūq̄z nunc nature pficiat illas partes: ꝓtradictio videt: vt deducit prioz ratio.

de ptibus aialiū. li. 3 ca°. 4.

Si ergo teneatur prima opinio. ¶Et cōfirmat sic ſm phm: coz primo generat etiā tpe ante alias partes aialis: ⁊ esset assignare in generatiōe animalis: loquēdo de tota: multas mutatiōes completas ad multas formas partiū: vnā ante aliam tempoze: ergo si aialis est tm̄ vna forma mixti vel generatio illi⁹ est motus plixissimus imo multi motus ꝓsequēter se habētes vel multe mutationes inter quas cadunt multi modus habentes illas prio terminis: quoꝛū vtrūq̄z videt incōuenies ponēdo vnā formā oiuz ptiū aialis.

Ad primū argumētū dicendū: q̄ maioꝛ est vera quādo illa duo sunt in actibus vltimatis: ita q̄ illa actuata nō sunt capacia vlteriozis actualitatis quales non ponuntur partes ille. ¶Ad secūdum: quanto aliqua sunt magis vnum in participando vnam rationem: tanto minus nata sunt vniri: vt ex eis fiat vnū: ergo cōsequentia non valet. Ad tertium negatur maioꝛ: quia maius arida cōtinuat carni viuevel ramus arboꝛi: sicut ligno lapis ſm aliquos de fonte cōuertente lignū in lapidem. ¶Ad probationē ma. si punctus ponatur priuatio vlteriozis longitudinis ⁊ sic linea vlteriozis latitudinis: ⁊ superficies ꝓfunditatis: non est difficultas: quia forma nihil perficit sub puncto: nec linea sed tm̄ sub quātitate coꝛpoꝛea. Si autē ponantur linea ⁊ superficies ⁊ punctus aliqua alia posituua: quia ⁊ coꝛpus in cuius diffinitione cadunt: est aliquid posituuz ex tertio metaphyſice: difficile est argumētum: qnia nō sunt i materia siue forma substantiali: nec cum formis oppositis. Tunc etiam oportet omnē formā substantialem requirere determinatā qualitatē in materia: imo nec aliquā quin possit nō q̄ztam pficere. ¶Aliter minoꝛ negat: ⁊ ponit q̄ vnitas partiū aialis est maioꝛ vnitate cōtiguitatis: ⁊ minoꝛ ꝓtinuitate. ¶Primū pz: qz fructus auulsus non nutrit. Scōm pz in sūmitatibus ossium vbi dicit fieri cōtinuatio per cartilaginē: post decoctionē videt cartilago separari non relinquēdo signa cōtinuationis. ¶Cōtra hoc: ergo animal vnum est multa animalia: quia multe substantie sensibiles. ¶Rño. aia est primo pfectio aialis per se ⁊ non primo partis animalis: ergo suba aiata sensibilis ꝑmo est aial: nō sic pars. ¶Ad quartū rño. maioꝛ videt vera: quia generationē precedit alteratio ꝓpria que nō pōt recipi nisi in substantia determinata: minoꝛ falsa: qz alimēt tm̄ est alterabile ſm diuersas partes diuersis alterationibus pteuijs diuersis generationibus. ¶Aliter dicenduz: q̄ sicut est vna forma ꝑncipalis gñantis ſm quā agit: ita ⁊ vna est ꝑncipalis terminus generationis. Alie sine quibus non est illa: sunt termini non principales. Exemplū: quādo aial gñat aial: ſm aliquos generat

hr in hi bernia: seu scotia ma^ri

T. c. 17.

formas quatuor elementorum: nō tm vt ꝑncipaliter intētas: sz necessarias ꝓpter formam mixti ꝑncipaliter intentam.

Ad argumēta contra

primā opinionē. qz illa opinio tenet respondendū est. ¶Ad primū vnius pfectionis ꝛc. ¶Rño partes materiales q̄ vocant elemēta in fine septimi: nō habēt tantam vnitatē ante q̄z recipiāt formā: quantā habēt a forma sicut a. ꝛ b. in se quantā habēt a forma sillē. sufficit igit respectu forme illimitate aliquo mō vnitas orīs in partibus materie. s. q̄ tota mā ex illis ordinē habeat ad talem actum: vt formā adequatam respectu cuius nulla pars materie esset potētia adequata. ¶Ad illud de anima mūdi. dicit q̄ nō est vna forma: qz tūc vniuersum esset impfectū quocūq; idiuiduo corrupto. ¶Contra. nungd aial impfectū quacūq; carnis parte amota nōne indiuidua in vniuerso ponerētur: quasi partes omeomeree: ꝛ spēs quasi anomeomeree. Aliter arguit formā. igit vbi vltra ꝓprias opationes corrūpentes ptibus ꝑm ꝓprias formas videmus aliquā vnā opationē cōmunē: sicut in aiali sentire. ibi cōcludim⁹ formā totius actuantē oēs partes cōiter in partibus vniuersi vltra ꝓprias opationes cōuenientes eis ꝑm ꝓprias formas nullam videmus aliaz cōmunē: vt in igne ꝛ aqua vltra calefacere ꝛ frigefcere. ḡ ꝛc. ¶Ad illud de vnitate gñationis aialis. pz ꝓ cōfirmationē ꝑme opinionis de gñatione corrdis ante alia. ꝛ hoc loquendo de inductione formarum partialiū mixtiōis. Si aūt gñatio aialis dicat inducto sentire illa est vnica in vnico instāti: nā sil̄ pōt q̄libet ps ꝑm formā mixtiōis esse dispō ad receptionē sentire. eo mō quo est eius receptiua lz nō possit sil̄ semē esse dispositū ad oēs formas ptiales mixtionis. vnde nota q̄ non simul inducūtur forme mixti: tm̄ sensitiua tota simul in vltimo instanti cōplete organizationis: nec simul forma mixti cum sensitiua. ¶Ad argumentū ꝓ secūda opinione. ¶Ad primū de maiori distinctiōe opationū ptinentiū sensitiuā q̄z formā mixti. Posset dici q̄ ꝛc.

Explicit liber septimus.

Hec quecūq; itaq; natura quidē: nō substantia vero non est his materia: sed quod subiicitur substantia: puta que causa eclipsis: que materia: nō eni est: sed luna q̄ patitur: que causa vt mouens ꝛ corrumpēs lumen terra. Tex. cōmēti. 12.

Libri octaui metaphysice: Questio .I.

Truzac/

cidens sit forma simplex: vel sit cōpositū ex aliqb⁹ essentialr diuersis? Oz sit cōpositum: arguit qz ex 7.ca° 5°. mā est q̄ res pōt esse ꝛ nō eē. accūtia sūt corrupti⁹. ḡ ꝛc. ¶Cōfirmat: qz ex. 9. c. 7. vī hēri: q̄ oīs simplex forma: ꝛ ē tm̄ in actu ꝛ incorruptibilis. ¶Itē simplicitas pfecta est simpliciter pfectiōis in entibus. Q̄ō pz: qz de sūme attribuit. ḡ qō est simplicius est pfecti⁹: nā in his q̄ sunt p se si sit ad sit ꝛ magis ad magis. ꝛ ecōuerso. accūs igit si esset oīno simplr esset pfectius suba q̄ est cōpositā ex mā ꝛ forma. ¶Confirmat: qz ens dividit in cām ꝛ causatū. ita q̄ causatū tenet ibi rationē impfecti: qz dependēs est. ḡ qō plus recedit a ratione causati pfectius est: accūs si est pura forma minus causatū est q̄z substantia: quia tm̄ habet duas causas extrinsecas: intrinsecā naturā. Substantia aūt cōpositā magis causata est: ꝛ a pluribus dependet: quia a quatuor causis. ¶Item forma simplex subiectū accidens esse non potest: ꝑm Boetiuz de trinitate. ¶Et pbatur: quia potentia prior: que scz est ad formā substantialē prius oportet q̄ actuetur q̄z potentia secunda que est accidens. Sed multa accidentia sunt subiecta accidētiū; vt linea recti ꝛ curui. numerus

T.c.60.

T.c.22.

T.c.17. ꝛ inde.

li.1.c.3.

paris vel imparis: motus vel locis vel tar
T.c.12. di. Hoc etiã vult Auic. 2. mataphyce. ca. 9.

Contra philosophus

in lra. accidẽtia nõ habent materiã ex qua sed in qua. ¶ Item in. 6. principijs forma est simplex. ꝛc̃.

Opinio q accidens est realiter cõ positũ. Propter tria. Primo: quia qđ cum alio realiter ꝓuenit. ꝛ ab eo realiter differt est compositũ ex duob⁹ in quoꝝ altero ꝓuenit. ꝛ p reliquũ differt nigredo ꝛ albedo realiter differũt: vt pz ꝛ realiter ꝓueniũt: qz in colore q̃ nõ est cõ uenientia rõnis. ex. q. de cõceptu generis. ¶ Confirmaꝯ maior: qz simplr simplex a quocũqz distinguit videt esse p̃mo diuersum ab ipo ꝛ nõ differẽs: vt pz de materia respectu forme spẽs accidentiũ ꝑprie differũt. ¶ Item supra in isto. 8. ca. 3. habetur
T.c.5. q omne diffinibile oz esse compositũ. per qđ Ax. approbãdo antistenichos improbat platonis ideas: q non erunt diffinibiles si sunt forme simplices. Oportet enim terminũ esse rationẽ longã p̃m ipz: accidẽ
T.c.14. tia aũt sunt diffinibilia p̃m ipm in. 7. Nec
ꝛ.15.ꝛ ĩ. obstat q ex additione diffiuunt: qz ꝑpter simplicitatẽ non negaꝯ eis diffinitio talis qualis est diffinitio substãtie: sed ꝑpter dependentiã ad subam. ¶ Item scõo p̃cipaliter
T.c.19. fic. 12. metaphyce. ca. 2. diffuse tractat
ꝛ inde. Ax. q sicut illa que sunt in diuersis generibus sũt simplr diuersa. Ita ꝛ eoꝝ principia ꝑpria ꝓportionaľ tñ eadẽ: ꝛ b̃ de mã priuatione forma ꝛ mouẽte. g̃ forma q̃ est in gñe accidẽtis habet ꝑpriũ potẽtiale p̃ncipium componẽs ipm: ꝛ non tñ subiectũ vt videtur: quia tunc nõ viderent p̃ncipia generũ ita esse alia: sicut sũt ipsa gña. ¶ Confirmaꝯ illud ex intentione. Ax. in
T.c.32. 7. ca⁹ octauo. vbi vult q illa ꝯclusio. ca. 7.
T.c.22. O, compositũ generatur vera fit in oĩ
ꝛ inde. genere. g̃ ꝛ in genere qualitatis. si illud cõpositum esset tñ ex subiecto ꝛ accidente. cum illud sit ens per accidẽs nõ esset per
T.c.4. se terminus alicuius motus vt videt Ax.
ꝛ inde. velle in sext. capitlo. 2. quia in nullo gene
T.c.22. re est motus omnis videtur terminari ad
ꝛ inde. rem alicuius generis per quã ꝛ ipse in genere collocetur. ¶ Item. 3. principaliter fic in decimo. ca⁹. 9. vult Ax. q motus est inter formas etiãdẽ generis phyfici cuius modi sunt contraria ꝛ media ꝛ non inter formas alteri⁹ gñis. phyci etiãdẽ gñis hic T.c.33. dñr ex 5. q̃ hñt idem susceptiuũ primũ tale ergo susceptiuũ habent cõtraria ꝛ media inter se idẽ ꝛ nõ idẽ cũ alijs alteri⁹ ꝓtrarietatis: puta omnes colores inter se. sed nõ cum sapore. Sed quodcũqz subiectũ siue potentiale alterius generis a genere qualitatis sumaꝯ istud: sicut est idem colorum ꝛ ita etiam coloris ꝛ saporis: vt pz de substantia ꝛ quãtitate que vtraqz eadem subest colori ꝛ sapori. ergo illud susceptiuum penes qđ distinguũtur genera phyfica in accidẽtibus est aliquid intrinsecũ ipsis: ꝛ pars essentialis ipsorum.

Contra istã opinionẽ

arguitur tripliciter. primo sic. si albedo est composita sint componẽtia a. materiale. ꝛ b formale. albedo informat subiectũ aliqđ quero aut a. tñ informat illud subiectum. aut tñ b. aut vtrũqz. si neutruz. ergo nihil informat subiectũ. Si a. vel b. tñ ergo ꝑpria passio non ineſt primo suo subiecto: sed tñ per partem sui. Non vtrũqz. probo primo de a. quia tunc materia substãtie cũ sit perfectior. a. poterit aliqd informare. ꝛ ita in infinitũ ire. ¶ Secõo ꝓbatur hoc de b. quia ita informat a. cuius capacitas adquatur actualitati b. aliogn nõ fieret vnuz ex eis g̃ actualitas b. nõ extendit se ad subiectum. ¶ Confirmaꝯ. forma substantialis que pfectior est ipso b. nihil aliud a ꝑpria materia potest informare: nec perficere: vt informans. Ex predictis etiam probaꝯ q non alterum tantũ. ¶ Qđ etiam aliter probaꝯ quia si a. tñ. ergo b nihil informat cum quo non facit vnum per se. ꝛ ita omnino nõ est forma accidẽtalis. Magis etiã denoiaretur subiectũ ab a. q̃z a toto. vel a. b. Si b. tantũ. ergo a. est ꝛ non est in subiecto ꝛ capax actus: ergo est materia substãtialis. ¶ Item secũdo sic. inter illa potest eẽ motus que etiã habent idez susceptiuũ ꝑpriũ. ꝛ hoc circũscripto alio susceptiuo accidentali: pz de qualitatibus ꝛ qualitate siue substantia due forme duarũ spẽcierum contrariarũ ex datis habent idem

ppriū susceptiuū ⁊ per se: quia eiusdem
gñis: g̃ circūscripto subiecto qō ẽ susceptiuū accñtale poterit esse motus inter spēs
In hoc. 7. t. c. 32. ⁊ alibi. ⁊ ꝓmo phy. ⁊. 1. ō gene. ꝓtrarias: sic igitur ex albedine fiet nigredo: sicut ex aere aqua. qō est ꝓtra Ax. qui in multis locis vult subiectū esse ita necessariū in transmutatiōe accidētali: sicut materiā in transmutatiōe substātiali: ⁊ qō ex albedine nō fit nigredo. Sed q ex albo fit nigrū. Si dicat quālibet formā accidentalē habere ppriū susceptiuū q nullius alteri⁹ forme sit capax. ¶ Hoc videt irrōnale. Tū qz tūc forma accñtalis magis cōplet capacitatē sui receptiui ꝓportionalis q̄z forma substātialis aliqua sui susceptiui nisi forte forma celi ꝓm aliq̄s. ⁊ tūc sicut celū ponit incorruptibile: quare nō ita ⁊ accñs cōpositum. Et tū: qz si motus deberet esse inter cōtraria oporteret vt videt q subm ꝓmo moueret ad susceptiuū ppriū eius q̄ztum ad formā susceptiui illius. ⁊ ita nō esset ꝓmo motus inter ꝓtraria. ¶ Item. 3°. omne illud qō est imediatū ꝓncipiū agēdi. vt. s. quo agēs agit: videt esse tm̄ actus. ita q nō includat duas res: potētiā ⁊ actū: qz nō eēt quo ꝓmo agit: sz p parte primi q̄ est actus: accñs aūt aliqō vt calor ⁊ hmōi pōit q̄ ꝓ⁹ agēs agit i aliq̄ actiōe: vt i calefactiōe ⁊c̄.

Aliter dicitur ad questionē: q paucitas semp est ponēda: qñ p

ista saluat apparētia iuxta sententiā phi
T. c. 50. ꝓmo phycor: cōmendātis melissum pre Anaxag: ppter paucitatē ꝓncipior: natura em̄ nihil facit frustra. Et iō positio plurīū semp debet dicere necessitatē manifestā ppter quā ponant tot: nihil aūt appet in accñtibus ppter qō debeāt poni cōposita ex duabus ptibus essentialibus cōiter loquēdo: vt patebit rñdendo ad argumēta. ideo cōiter negat talis cōpositio. ¶ De quātitate tm̄ ꝓtinua ⁊ discreta q̄ vident habere ptes māles. ac p hoc eēntiales: qz nūq̄z māles ꝓstituūt vnū compositū sine forma alia ab ipsis. ¶ De his inq̄z est difficultas spālis que alibi habet locū. s. in explicando descriptionē quātitatis: in qnto li. Sed de alijs accñtibus fit hic sermo.

Ad primum ꝓncipale rñdeo: sicut gñabile ꝓ

prie est cuius aliqd pfuit. qō postea est ps geniti ex. 7. ca. 5. ita ⁊ corruptibile est ppe cui⁹ aliqd manet post corruptionē qō fuit ps corrupti: ⁊ ita tm̄ compositū generat ⁊ corrumpit in omni gñe: ⁊ h̄ compositū ex ista forma q̄ per gñationē iducit ⁊ p corruptionē expellit: ⁊ ex illo qō transmutatur ꝑm illā formā: sicut aūt in gñatione substā tiali: qō trāsmutat est mā. Ita in accidētali qō trāsmutat est subm. Et ita cōpositū ex ipo ⁊ forma accñtali est p se gñabile ibi ⁊ p se corruptibile: p se inq̄z sicut ibi est p se generatio ⁊ corruptō. accñs aūt sic nō est corruptibile: sed vocādo corruptibile: qcqd p transmutationē nālem nō est postq̄z fuit sic accñs est corruptibile: ⁊ etiā forma substantialis mālis. ¶ Ad ꝓfirmationez rñonis. 5. habet ca. de vno q idiuisibile est maxime vnū: ⁊ hoc si est suba: qz ex tūc est ex se vnū ⁊ incōpossibile alteri acñs lz i se sit diuisi⁹ ẽ tm̄ cōpossibile alteri sine q nāl̄r nō est. iō lz phs diceret oēs actus ꝓmo mō simplices h̄ est in se: ⁊ alij incōpossibiles esse icorruptibiles. nō tm̄ h̄ diceret de simplicib⁹ in se ⁊ cōpossibilib⁹ cū alijs. ¶ Ad scōm ꝓncipale qō regrit magnū tractatū: quō illud qō est simpliciter pfectionis nō semp ꝓcludit istud esse simpl̄r pfectius in quo est excellentius illud: sed tm̄ ꝑm qd: nisi illud sit pfectissimū inter illa que sunt similiter pfectionis: qđ tractatum habes alibi. ¶ Dic breuiter transeo: q icorruptibilibus cōiter simplici⁹ est impfectius: licet nō ppter simplicitatē maiorē: quasi illa nō sit pfectionis. Sed quia talis natura non potest habere multā actualitatē cum simplicitate nō tantā saltem q̄ztam cum cōpositione ⁊ actualius vl̄r est pfectius. Exemplū esset si quis canis esset sapiens: ⁊ cum sapientia nō posset habere summā rabiez cōuenientē cani: esset canis impfectior cane nō sapiente: nō tm̄ esset ens impfectius quia canis limitat ens ⁊ po⁹ ei repugnare q in entitate ponit nobilitatē. ¶ Per idē ad confirmationē: licet em̄ ens causatū sit simpl̄r impfectum qz dependens: tm̄ illud ens limitatū: cuius entitas ppria regrit necessario q sit causatū pōt esse pfectius tale ens. si est a pluribus causatū q̄z aliud ens qō est a paucioribus causatū: qō nō recipit T. c. 22. ⁊ inde.

T. c. 11.

tantã pfectionem: nam in dependẽtib⁹ bñ
pót illud dependẽs esse pfectius qõ depẽ-
det a pluribus a quoꝝ quolibet recipit ali
quã pfectionẽ sui que oia regrunt ppter
suã pfectionẽ: ita q nullum p se sufficeret.
vnde cõiter causata pfectioza que nó ime-
diate sunt deo a plurib⁹ causis dependẽt:
qz ppter eoꝝ matorẽ pfectionẽ non suffi-
ciunt ita patice ad causandũ illa sicut alia
impfecta. ¶De minori tertij pncipalis q
T.c.13. dubia est: z videtur ꝓtrariari Alꝝ. in 4. li.
z inde. in secũda ratione contra negantes primũ
pncipiũ: quere ibi qd sit dicẽdũ. ¶Qui aũt
negaret matorẽ: diceret Boetũ intellige-
re p formã simplicẽ actũ purũ: ḃ est essen-
tiam diuinã vel ideã. ¶Ad pbationẽ etiã
diceret q potentia hic est ꝓtior illa. nõ q
scda sit in aliquo suppoſito nisi ibi sit pma
sed qz actus sit ꝓtior in gẽe actus. i. pfecti-
or quẽadmodũ potẽtia ad q̃titatẽ ꝓt est
potẽtia ad q̃litatem ppter ordinẽ actuũ in
gẽe: nec tñ in quocũq; est scda est ẽt pma

Ad argumẽta ꝓpri

ma opinone. ¶Ad pmũ p; ex questione
de ꝛceptu gẽis qualis composito sufficit
ad differentiã z ꝙuenientiã realẽ speciẽꝝ
qz vel tñ compositõ ex differẽtibus fm in
tentionẽ: vel ex rõnibus realibus diuersis
vnitiue ꝓtentis i eodẽ;. ¶Et per idem p;
ad ꝓfirmationẽ. Et etiã ad illud octaui de
rõne longa z̃. nisi q oꝛ exponere quõ rõ
Alꝝ. tenet ꝓtra ideas: z pót dici q l; diffini
bile in cõmuni nõ oporteat esse cõpositu;
ex re z re fm pdicta: oꝛ tñ diffinibile qd ẽ
spẽs respectu substãtiaꝝ idiuiduarũ coꝛ-
ruptibiliũ quarũrũq; esse sic compositu;:
z hoc: qz materia est p se ps qdditatis talis
ex. 7. sed si idee ponẽtur formẽ tñ esset ali
qua illarũ spẽs respectu taliũ indiuiduoꝝ
coꝛruptibiliũ: nam ibi maxime ponebãtur
g̃ nõ essent diffinibiles: sicut spẽs tales: qz
forma pura tñ est pars talis spẽi. ¶Ad se
cundũ pncipale idẽ de. 12. metaphy. satis
soluit p exempla. aer: lux tenebꝛa z̃. hu-
iusmodi: z q dicit q subm nõ est ppꝛium
potẽtiale: qz tunc pncipia nõ essent ita alia
sicut pncipiata. ¶Rño. 3° phycoꝝ. distin-
T.c.9. guit Alꝝ. inter ens inq̃ntum ens z inq̃ntu;
in potẽtia statua: potẽtiale i substãtijs nul-
lius alterius generis est aliquo mõ: l; tñ
illius per reductionẽ: potentiale vero in
genere accidẽtis consideratũ vt potentia
le: z vt perfectibile ibi est in illo genere p
reductionẽ: quia tñ sine illa ratione pfecti
bilis est in per se pfectum ens. s. substãtia
idea fm se ponit in alio gẽe: sic faciliter z
forte ad ꝓpositũ Alꝝ. exponit illud pdica- c. de quali
mentoꝝ nihil phibet idem in diuersis ge- tate ad fi-
neribus ãnumerari. ¶Qd additur de. 7. nem.
Rño ens per accidens licet nõ sit vnum si
cut substãtia: non tñ est nullo modo vnũ:
nec ita multa sicut quãdo subiectũ z acci-
dens manẽt separata ex ca°. de vnitate dif
finitionis b. in hoc nãq; homo z albũ mul
ta quidẽ sunt cum alterũ non insit alteri:
vnũ vero quãdo inest: z patitur aliqd sub
iectum homo: tunc enim vnũ fit: z est albꝰ
homo z̃. z sicut est aliqua. ita illud totum
est ens aliqd: z illius totius est gẽratio. z ḃ
est p se: sicut in isto genere est generatio p
se z tñ per accidẽs respectu generationis
substantie que est p se: sicut totuꝝ est ens p
accidens respectu substantie. ¶Et qd ad-
ditur de sexto. non valet: quoniã in pma T.c.42
parte capituli loquitur de ente per acci-
dens vno modo: in secũda parte alio mo-
do sicut dictum est in questione de ente p
accidens: z tunc illud dictum non intelli-
gitur nisi de ente raro: z hoc comparato
ad illam causam respectu cuius est ens ra
ro. Vel si itelligitur de aggregato: hoc est
comparando illud ad per se causam subie
cti tantũ qd subiectum cõcomitatur raro
aliqd accidens per accidens. Sed tunc nõ
est ratione aggregationis: sed ratione al-
terius accidentis: qd intelligo per raritatẽ
que raritas hic concurrit cum aggregati-
one. ¶Et ille secundus modus forte ve-
re est fm intentionem littere. Vide exem
pla de edificatoꝛe z domo: z qd domus est
his tristis causa per se est causa subiecti
tantum: z aggregati per accidens tantuꝝ:
quia illud aggregatum includit accidens
per accidens: quod raro est a tali causa.
Et ita alia accidentalitas est ibi q̃ aggre-
gatio: aggregatio enim non pꝛohibet:
qua ignis per se generat lignum cali-
dum: non tantum calidum: sed hoc: si-
cut est ibi per se. ¶Quod aũt additur de

termino motus. rñ oficut dictū est in que
stione de generatiõe compositi: q forma
est quo generatū generat. t ideo in secũ
T.c.14. do phycoꝝ generatio dicit naturalis per
hoc q est via in naturã que est forma. t ꝫ
non in tantũ qõ: sed in quo. Ita hic oino
motus collocãdus est in genere penes ter
minũ quo: nõ qõ. nisi aliqs vellet dicere
q alius est p se termin⁹ motus. t alius ge
nerationis accidẽtalis que fit cũ motu. cir
ca qõ nunc nõ insisto. ¶Ad tertiũ pncipa
le: qõ videt diffinibile: qr nõ videt aliqõ
ab^m dari pus ista ꝓtra^te in q vel imediate
q hec ꝓtrarietas recipit. qn idẽ absolutuꝫ
similiter se habeat respectu alterius ꝓtra
rietatis. pꝫ de substãtia de quãtitate respe
ctu generis coloꝝ t generis sapoꝝ m. Si
qs etiã vellet fugere ad q̃litates primas ad
huc nõ videt possibilis euasio. nulla em
precise vna est imediate susceptiuũ gene
ris colorũ. nec imediate ratio susceptiui:
sed oẽs vel alique sic cõmixti. t eadẽ simili
modo vident pmõ receptiua respectu sa
porum. ¶Posset dici q licet vnica sit cõ
mixtio elemẽtoꝝ in vnõ cõmixto: tñ vnũ
quodqꝫ elementũ multas habet qualita
tes: t diuersam cõmixtionẽ illarũ qualita
tum elementarũ: segtur imediate aliud t
aliud genus qualitatũ mixtarũ. puta si mi
xtionẽ ignis inq̃tum lucens cum terra in
q̃tum termiata: t aere t qua inq̃tum per
spicua. consequat genus coloꝝ: cõmixtio
nem vero ignis t aeris inq̃tum calida di
rigentia humorẽ aque cõmixtũ sicco terre
stri consequit genus sapoꝝ. t sic de alijs.
Hec particularia sunt t longe a considera
tione metaphyci. ¶Item aliter potest dici
vlius: q sicut expressius habet in. 9. li. q. 5.
diuersitas potentiarũ actuarũ. accipiẽdo
eas pm q sunt priores naturaliter pn^tis:
vel nullã oino regrit diuersitatẽ in re: vel
tm̃ rationũ pfectionaliũ vnitiue contenta
rũ. ita t hic in potentijs passiuis: t tũc vel
diuersitas gñis subiecti: qõ corrñdet diuer
sitati generis ꝑdicabilis physici: tm̃ est p
respectũ generis subiecti ad genus phyſi
cum ꝑdicabile: quẽ respectũ nulla pcedit
diuersitas absoluta: vel erit illa diuersitas
generis subiecti p pfectiones vnitiue con
tentas pcedentes diuersitatẽ respectuum.
Nec mireris diuersas ratiões vnitiue po
ni in eodem qõ capax est pluriũ pfectionũ
qr qñqꝫ est ex impfectiõe subiecti qõ nõ est
capax talis pfectiõis. t si illa impfectio tol
latur: siue p rem additã: siue fiat aliud cõ
tinẽs vnitiue illã rem addendã: bene est
capax pfectionis cuius nõ fuit pus capax.

Palam autem t quia si sunt aliqualiter numeri substantie sic sunt: t non sunt vt quidam dicunt vnitatum multitudo. Nam diffinitio numerus qui dã est. T.c.X. Qõ .II.

Trum forma

accidẽtalis suscipiat magis
v t minus pm essentiã suaꝫ?
Qꝛ nõ. forma est cõpositiõi
ꝓtingens tc̃. Et est sermo
de forma accidẽtali. ¶Itẽ hic in pma com T.c.10.
paratione. ficut numerus diuidit in indi
uisibilia sic diffinitio accñtis diuiditur in
genus t differentiã: que sunt iduisibilia.
g̃ dꝛia est induisibilis. t p ꝓñs forma a q̃
accipit. ¶Item Boetius sup ꝑdicamenta
sup illud q iusticia non est magis iusticia
alia. ibi dicit q qualitas pm se nõ suscipit.
sed subm pm illã. ¶Item si sic. g̃ ipsa ma
nens pm essentiã põt intẽdi t remitti. hoc
falsum. pbatio: qr si sic vere est motus a mi
nori calido in maius. 5. phyſicoꝝ. Sed in T.c.19.
omni motu termini sunt oppositi: Ita q
inducto termio ad quẽ corrumpit termi
nus a quo. igit inducto caloꝛe intenso cor
rumpit remissus. g̃ nulla vna essentia re
cipit. ¶Itẽ ex pcedẽte t subsequẽte fieret
vnũ. t tũc esset compositũ illud: t minus
perfectum quia compositũ: qr forma sim
plex perfectior composito. ¶Item si fie
ret vnum ex eis vel alteꝝ actus t reliquũ
potentia qõ falsum: quia sunt eiusdẽ spẽi:
vel ambo in potentia ad aliam formam.
Et tunc aut illa forma esset calor. et esset
questio de isto: aut alterius speciei t tunc
hoc totum tale per alterius speciei aliqd.
¶Item preexistens non augetur nisi ma
iori eo appositio: quia non intenditur ꝛepi

dum nisi aduenīat calidus. consequēs est falsum: qz tūc apposito aliquo paruo igne
c.3 q̄li^cc ligno ītense calido nullū calorē iduceret.
Contra in predicamētis. qualitas suscipit magis.
ca.9. **Ad istā questionē** q̄ sic. sz quō ponit vno^o ꝓpter approximationē vl remotionē a ꝯrario. vndē. 3°. topico ꝛ. Albius dicitur quod est nigro impermixtius.
Contra q̄ magis ⁊ minus sit ibi: ñ tm̄ sic. sex ꝓncipio ꝛ habit^o suscipit magis ⁊ min^o: ⁊ nō hz ꝯrariū. ibidē. ¶ Jtē accipiatur albedo ꝑmixta tollat nigredo ⁊ albedo ñ fiet ꝑfectior: quia illa causa est tm̄ ꝓuatiua: sed effectus positiui nō est tm̄ ꝓuatiua causa. nihil ergo positiuū aduenit albedini qđ falsum est: quia intendi est effectus positiuus. ergo nō tantū fit magis ⁊ minus. Sed aliter potest eē in nō habentibus contrarium.
Aliter dicitur q̄ nō ꝑm essentiam suā: sz ꝑm esse in subiecto. ⁊ ꝑm q̄ subm ē magis dispositū inheret ꝑfectius vel minus ꝑfecte. ¶ Cōtra ꝑmū su^m ꝑm se nō suscipit magis ⁊ minus: qz idē subm ꝑm se est in toto motu: ⁊ sub vtroq; extremo: vel ergo tunc forma ꝑm se suscipit. ⁊ habeā ꝓpositū: vel ꝑm inherentiā suam subiecto. q̄ si sit aliud ab essentia formē: quero de illo alio: aut ꝑm essentiā suā sine add^to suscipit. ergo aliqđ accidens suscipit ꝑm essentiā suā. et habeā ꝓpositū. Si ꝑm aliud: ibitur in ifinitū: vel est status in aliqua forma ꝑm eētiā. ¶ Dr q̄ nulla vna dispositio est que intendatur et remittat q est in subo: sed sunt diuerse pões diuersis subtis: et ꝑm vnā iheret vni subiecto magis q̄ alij. ¶ Cōtra. tunc inter maius ⁊ minus in eadez forma nō est motus: quia inter que est motus habent idez susceptiuū ꝓximū. nihil tale est in ꝓposito: quia vnū subiectū est dispositus vna dispositione diuersa specie a dispositione alteri
T.c.27. ⁊ inde. ns subiecti. ¶ Jtem tunc minus album et magis albus nō sunt eiusdē speciei. pbatio quia vnius forme specie est vna ꝓpria potentia: ⁊ ꝓxima susceptā. ꝯsequens falsus. 7. physico ꝛ: cap. penultimo. comparatio nō est nisi in eadem specie specialissima. Sed cōparantur adinuicem. igitur ⁊c. ¶ Jtem ad principale. habito termino ꝑ rōnē qua est terminus cessat motus: sed in principio calefactionis habetur caliditas ꝑm illam rōnem qua est terminus calefactionis. ergo in principio cessat. pbatio minoris ex ypothesi. ome qđ mouetur aliquid habet de vtroq; termino. 6. physico ꝛ. et. 4. hui^s: ergo in principio est aliquid de esse caloris. si ergo essentia nō recipit magis ⁊ minus in principio est ibi calor ꝑfectissimus: sed calor ꝑfectissimus est termin^o. ergo in principio motus cessat motus. Dicitur h̄ q̄ nō sic est termin^o mot^o: sed ꝑm ꝑfectū eē in subo. ¶ Cōtra. ꝑfecte termin^o calefactionis est ipsa forma de genere qualitatis. ergo ita ꝑm ꝑfectionē suā est terminus calefactiōis. ⁊ illā habeo ꝑfectā ꝑm se in principio calefactiōis. ergo terminus in ꝓncipio est ꝑfectissimus. ergo cessabit: ¶ Jtē si motus sit ad esse ꝑfectum in subo. illud esse in subo aut est idē cuz essentia caloris. ⁊ si nō sit ꝑfectū. ergo nec essentia si aliō et accīs. tūc cū suscipit magis ⁊ minus. ergo aliqđ accidēs. ¶ Et cōfirmat. 5. physico ꝛ. iter ca
T.c.19. ⁊ inde. lorē maiorē ⁊ minorē est ꝑ se motus: ⁊ ille forme sunt de genere q̄litatis. ḡ ꝑ se terminus mot^o est aliqua forma de gīe q̄litatis.
Ad primū ꝓncipale rñdet in. 7. in illa qōne. vtruz cōpositū ꝑ se generet. loqtur sic: q̄ nō recipit mai^o ⁊ minus quātitatiue. Sz cū hoc stat q̄ in eētia pōt recipere itensionē. ¶ Ad 2^m: q̄ sunt indiuidualia ꝑm q̄ sunt qdditates ꝑ se. tū in indiuiduis sunt diuisibilia. ¶ Ad aliud q̄ accīs nō ꝑm qdditatē in cōi: sicut nec substātia. ¶ Ad aliud qđ dicit in lra. in abstracto ābigere pōt aliqs. vtrū in abstracto suscipiāt: sz in ꝯcreto certū est: sed cum ambi^cc pōt stare q̄ recipit i abstractis: licet nō fit ita manifestum in abstractis: sicut in concretis: nec Boetius facit aliud: q̄z recitat dictum philosophi. ¶ Ad vltimū argumentū dicit q̄ de calore nō est manifestuz si corrumpat: ꝯsequentia tū nō valet: qz magis ⁊ minus potest esse nō ex hoc q̄ essentia caloris suscipit: sed ex hoc q̄ vnū indiuiduū habet natura m ꝑfectius q̄z aliud. et potest esse cōtinuus ꝓcessus iter illa duo indiuidua. ⁊ per ꝯsequēs motus.

Et quemadmodum nec numerus habet magis: aut min⁹: nec que scōm speciem substantia. sed siquidem que cum materia. Tex. cōmēti. x. Qō. III

T.c.7. 32.t.87. **Trum** suba .s. forma subalis suscipiat magis t minus. Qz sic. v 6. phȳsicoz. omne qđ transmutaf ptim est in termino a quo: t partim in termino ad quē: ergo oz trāsmutatū habere partes Sed illud ꝑm cōmenta. habet locū in qua tuor generib⁹: t genus subē est vnū illoz.

2to.87. Dicit q demonstratio nō debet itelligi de ptib⁹ termino z: sed de trāsmutabili qđ habeat ptes t sit diuisibile. C Contra. illo mō ppositio est falsa: t esset petitio: ꝑmū pz q ꝑm vnā ptem sit in vno termino: t ꝑm aliud in alio: accipio corpus pedale cui⁹ vna ps est sub caloze: t alia sub frigiditate: si aliqua ps eius ealefiat: habeo ppositū: quia tunc nō est ptim in vno termino: t partim in alio: t si nō: nihil tunc calefit primo: vel punctū solum. C Item in de sensu t sensato: totū aliqđ pōt alterari simul: nō ps post

c.8.ad finem. partē: tū nihil pōt moueri simul. In ppositio maxime est ppositio falsa. t propter formaz inductā: t ꝓpter susceptiuū: q forma subalis est primus actus materie: g nō ꝓe supponit ibi q̄ntitas in materia: g subm generatiōis nō habet partē extra partez: cui⁹ vna sit sub forma t alia sub ꝓuatiōe. Jté qđ petat vult ꝓbare ibi: q oē mobile est diuisibile. si tūc accipiat q oē q mouef hz ptez q̄ntitatiuā t partē: accipit tūc q motū sit diuisibile: qđ debet ꝓbare. C Jté ad ꝓncipale ītensio t remissio in ꝓprio effectu. t p se cōcludit intensionē t remissionē in ꝓpria cā: sz aliqđ accīs qđ est ꝓpri⁹ effectus subē recipit magis t min⁹: g suba que est causa ei⁹ ꝓbatio minoris: caliditas que intendit aut imediate est a suba ignis: t tunc habeo ppositū si mediante alio illud intendit: aut ergo est a suba ignis immediate vl est in infinitū processus. C Jtem omnia habētia idem ꝓprium susceptiuū sunt eiusdem generis: nālis multe forme subales sunt tales: sic̄ pz. c. de vno in. 5. Sz oēs tales sūt extreme vel medie. sed nō pōt oēs esse extreme: q̄ ꝓtrarie sunt tū due: g oēs alie sūt medie: sed oē mediū cōponit ex extremis: ita q mediū est magis vnius: t minus alterius: ergo extrema suscipiunt.

C Cōtra in ꝓdicamentis t h: sicut nūer⁹ nō suscipit magis t min⁹: sic nec suba ꝑm spēz c.d subā

Ad questionē dicit q nō: q̄ T.c.1°. oīs dr̄ia i eēntia est dr̄ia specifica: dr̄ia ꝑm magis si esset: esset in essentia rei: t tūc eēt dr̄ia specifica: t de hoc nō est qō. sed de suba in eadē spē: maioz pz: hic pbs. dicit diffōnes assimilant T.c.1°. numeris: ita q diffōnes variant quocūq; addito vel subtracto sicut in nūeris. C Jté si sic vere esset mot⁹ ꝑm subam: q̄ mot⁹ est acqsitio forme ptic̄laritez: ꝓmētatoz. 3. phȳ. ꝓns est cōtra phm. in. 5. phȳ. Illa rō ponit ab Auicen. 3. phȳcoz. c. a. primo ponemus fundamētū t̄c. dicit q ibi nō est motus: q̄ nō magis t min⁹. C Jtem si sic: haberet cō trariū: quia vbi distantia magis t minus 2to 4. ibi t maxima. 10. huius. T.c.8.t inde.

Contra hanc positionem q rōnes T.c.13. positionis nō moueāt. Qz prima nō: q̄ si sic. eadē cōcluderet de qualitate: sed non valet: q̄ suscipit ꝑm phm in ꝓdicamētis: q̄ in qualitate esset additio in essentia si in essentia suscipiat: vt ꝓbat ꝓpus. C Jtem nō valet: q magis t minus ponit in essentia substantie t qualitatis: sicut ꝓse q̄ntia essentiā. nō q magis et min⁹ sint de essentia. sicut magis t min⁹ q̄ntitatez: sed q̄ntitas eadē minoz fit maioz manēs in eadē spē: q̄ h linea manēs h est maioz alia: t tū ambe sūt eiusdē spēi: ergo eodē mō pōt esse ex alia parte. C Jtem q scōa ratio nō valet: q̄ ꝓns nō est incōuenies: q̄ in suba est vere diffinitio motus: q̄ vere exit substātia de potentia i actū: t aliquis est actus exeuntis: t ille est entis in potentia ꝑm q in potentia. C Jté q tertia nō valet: oē genus diuidit differētijs cōpositis t nō alijs q̄z differētijs ꝓtrarijs: ex. 10. quia priuatiue oppositis nō: quia priuatio nihil ponit. 10 nō causat: nec cōstituit aliquā spēm: simil̄r in suba est distantia maioz et minoz: ergo maxima ex. 10. Similiter vbi supra Auicē. T.c.24. T.c.13.

q ignis ⁊ aq̄ sunt cōtraria scōm substātias.

Ad questionē sustinendo q suscipit ad hoc notandū ꝑpter auctoritates: q metaphysicus hic in .8. loquitur de forma ⁊ differentia ꝑm q ptinet ad quidditatē rei. Sed qdditas abstrahit a suppositis non icluudēs aliquid quod pertinet ad idiuidua: sed suscipere magis ⁊ minus nō competit quidditati ꝑm se cōsiderate: sed vt est in indiuiduis: ꝑm ꝟ differentia addita qdditati sic variat diffinitōez: substātia ergo ꝑm spēm in vl̄i cōsiderata vt qdditas nō suscipit magis ⁊ minus: sed in supposito ꝑt. q⁹ hoc in indiuiduū pfectius hz nām specificam: q̄z aliud suppositus. ¶Aliud de substātia notandū q aliter est in accīt̄ib⁹: q̄z in substātijs: q⁹ in substātijs magis ⁊ min⁹ iducunt mutatiōe in diuⁱˡ in accītib⁹ motu ꝓtinuo.

Ad auctoritates q in cōi suba nō suscipit: sed i indiuiduo. ¶Ad rōnez ꝑ ꝑma opione pz qualr loquit de formis: quocūq; eni addito qō ptinet ad diffinitionē spēi variat spēs: sed si addat ptinens ad indiuiduū: nō oz: sic est hic: vñ suba cum mā suscipit magis ⁊ min⁹. ¶Ad aliud: q si eēt mag⁹ ⁊ minus iter que eēt mot⁹ ꝓtinu⁹: sicut in accītibus verū esset: sed nō est sic: Silr mot⁹ i .5. physico ꝛ. accipitur ꝑut ē cōe ad motū ⁊ ad mutatiōez: ⁊ illo mō est in substātia. Sed in .5. distinguit iter motū ⁊ mutatiōez: ⁊ dicit q motus nō est in suba. ¶Ad tertiū q ꝓtrarietas accipit aliquando ꝓ ꝓuatiue oppositis. i. physico ꝛ. ⁊ sic est in genere sube: vl̄ ꝑut vtrūq; extremū est aliqd positiuū: ⁊ sic in omni genere. z. modo dicit nō solū distātia maxima in eadez spē. Sed talis q̄ nata est in eodē subo succedere vicissim: ita q⁹ paulatim deperdat vnū: ⁊ acqrat alterū: sic nō est in suba: sed vbi tale. ibi motus vere est: vt dicit philosoph⁹. quinto physicorum.

T.c.9. ⁊ ide:. T.c.8. ⁊ ide. T.c.56. ⁊ supra. T.c.8. ⁊ ide. ADDZ

Notandum ꝓ primo argumento: q Ar.6⁰. physico ꝛ. ca.2. cōclusione scōa quē hic adducit: plane itelligit de diuisibilitate mobilis in partes quātitatiuas sicut dicit hen. in hac questiōe ad hoc argumentū: nō de diuisibilitate termino ꝛ ꝑm magis ⁊ min⁹: dico aūt in qō mutatur primuz: vt ex albo in fuscum: nō in nigrum. Si ꝑm partez termini ⁊ termini illi nō essent imediati: sicut hic dicit. Similiter tertio. ca. Sed manifestissime. ca. 4. neq; in eo qd mutatū est aliquid: ꝓius est quod mutatū est. Et ꝓbat per diuisibilitatez tempozis ⁊ mobilis. Et ibidem statim negat talem diuisibilitatem termino ꝛ. Ipsum autez in quod mutatur non similiter se habebit: homo tempus ⁊ albuz: homo igitur ⁊ tempus diuisibilia sunt: de albo alia est ratio ꝓteriq; ꝑm accidens. Tamen vt ibi vult in loci mutatiōe: ⁊ ꝑm quātitatem forma ꝑm quā est motus per se diuisibilis est: ⁊ ibi. ideo non est primum: sicut nec ex parte tempozis ⁊ mobilis: ita nec ex parte forme in sola mutatiōe ꝑm qualitatem cōuenit indiuisibile per se esse. Et ca. 5. necesse est omne quod mutatum est mutari ꝓius: eadem demonstratio: ⁊ nō in cōtinuis: ⁊ in cōtrarijs: ⁊ in cōtradictiōe: ⁊ intelligit ꝓius nō natura: sed tēpoze: sicut ꝓbat ex diuisibilitate tēpozis. Et cap. 8. respondendo ad argumentū ze nonis ꝓtra generationē: q mutabile est in neutro cōtradictozio respondet. Non. n. si nō totum in quolibet nō dicetur album vl̄ nō album: est. n. ex necessitate in altero cōtradictoziō: in neutro aūt totum semp: vbi manifeste vult demonstrationē istam saluari in mutatiōe ꝑm cōtradictionē: et sic in contradictione: nō ꝑm diuisibilitatē termino ꝛ: quia ibi termini sunt omnino imediati: licet vn⁹ in se habeat magis ⁊ minus termin⁹ est: vt hic: nō vt tantū vel tñ: ⁊ hoc ꝑm diuisibilitatem subiecti. Et in generatione substantiali eodē modo saluabitur necessario cum omne genitum sit extensum. Igitur nulla pars illius ex quo fit generatio tota simul alteratur: nec disponitur: quia sicut quelibet incipit ozdinate alterari: ita ozdine simili sūme disponitur ergo cum generatio fiat ex summe dispoſito sequitur q⁹ generatio cōtinui non est tota sil: ⁊ sicut in illis duob⁹ nūc idez ꝑcise nō est sūme dispositū: ꝛz aliō et aliō: ita in toto tpe itermedio ꝓtinuū summe disponit: sic forma subalis ꝑ alia ⁊ alia pte in qbuscūq; duobus nūc inducit: et in tpe intermedio inducit in quo continue aliquid sūme dis-

T.c.48. T.c.49. T.c.58. T.c.52. inde. T.c.83.

ponitur. Hoc consonat. 7. vbi comparat
T.c.21. generationes: sed velocitatez. ca. 4. igitur
T.c.23. est alia cõpatio q̃z alterationũ quã p̃misit
ca.8°. ibidẽ. ⁊ hanc distinguit ab illa. Jgit illud
ar^m oino nõ ꝓcludit intensionez in forma
subali: sed extẽsionem. ⁊ hic cõtinue acqsi
bilem. ¶ Cõtra. 8. physicoz. p̃cipiũ aũt ꝓsi
derationis tot gutte mouẽs tñ. ps aũt ip̃oz
in nullo tpe post. nõ. n. si partibile in infini
tũ qđ alterat ꝓpter hoc: ⁊ alteratio: sed ve
lox est multotiẽs. ¶ Jtẽ de sensu scđa dubi
tatiõe g. oz subito alterari ⁊ nõ dimidiũ p̃
us. p̃mũ aũt ab isto alteratẽ trãsmutari. ⁊ ñ
necessario simꝫ alterari. Jn antiqua trãsla
tione nõ iueni in textu istud. velut aquã si
mul omnẽ coagulari. attñ si fuerit multuz
qđ calefit: aut coagulat non subito mouet.
Simlr qđ videt in illuminatiõe si lumio
sum aliquã ptẽ diuisibilẽ illuminet primo
vel nullã primo. Tamen nõ est similis: qz
vbicũq; nõ est ordo tpis ponere ordinem
nature: vel sicut duoz effectuum respectu
eiusdẽ causę vel quoz vnũ fit cã alteri°. nõ
videt necessariuz. Et segt diuisio actualis
medij in infinita. Et q̃ nihil p̃mo illumiat
natura vel indiuisibile. Sed vbi est ordo
tpis iter partes effect° ex natura eius: hoc
nõ cõcludit: qz nihil primo tpe. Sed aligd
primo natura: sicut subm motus p̃mo reci
pit ip̃m: sicut natus est esse. Quantũ autẽ ad
ip̃s nõ est p̃mũ in toto. ¶ Ad illud ð gutta
separatio partis lapidis: ꝫ nõ fiat sic pau
latiue q̃ in toto tpe. q̃ fit dispõ ad ipsuz fiat
ip̃a p̃m ptẽ ⁊ ptẽ a gutta ⁊ gutta. ñ facta di
spositione p multas. vltima in virtute p̃ce
dentũ agens nõ separat in istanti: sed p̃us
discõtinuat vnã partẽ eius q̃z aliã: ⁊ illius
partis ptẽ p̃us in infinitũ: nõ sic q̃ discõti
nuet a pte remouẽda aliquã ptẽ sui: sed il
lam in suo toto remouendo manentẽ p̃us
discontinuat a toto lapide: q̃z illud totũ re
mouendũ simul. nõ ergo in istanti. Sed i
modico tpe: qđ dr̃ simul respectu totius q̃
fit ꝑparatio ad motionẽ. ¶ Ad illud de al
teratiõe rñdeo. ꝓbat nõ oia sp moueri. ⁊ sic
verũ est: nõ si mobile pt^le in infinitũ. Jta q̃
nũq̃z possit fieri eius diuisio. sic alteratio in
finita: vt nũq̃z finiat: nõ eni ipa actu signifi
cat ptes eiusdẽ ꝓportionis p̃m quas est in
finita diuisio oĩs actu: qz sic nõ possent per
transiri. Sic alia. 2°. q̃ alteratio est iter cõ
traria: ⁊ q̃ aligd quiescit p̃m qualitatẽ ex
cludit illud 2^m membrũ diuisiõis: q̃ oia sp
alterant. Nõ aũt q̃ alteratio nõ fit infinita
p̃m diuisionẽ p̃m ptes mobilis. si. n. intelli
geret q̃ aligd mobilis simꝫ alterat: quare
diceret: sed velox est multotiens. nõ negat
ergo infinitatẽ diuisionis alterationis: ꝫ du
rationis. ¶ Ad illud de sensu logtur de alte
ratiõe ĩtẽtionali: vbi subm est sũme dispo
situm ad formã. Jntẽtio. n. sua est: q̃ son°
nõ subito multiplicat: qz regritur mot° lo
calis ad eius multiplicatiõez q nõ põt esse
subitus colo: põt subito mltiplicari: qz nõ
regritur ibi motus localis: sed alteratio q̃
subito põt esse: maxime qñ subm est sũme
dispositũ. ¶ Cõtra. est aquã simul coagula
ri. ¶ Jdeo aliter q̃ alteratio ex genere nõ
regrit successionẽ ꝓpter formã p̃m quã est
sed latio regrit. sic supra. 6. physicoz. ca. 5. T.c.35.
¶ Contra hoc. nihil videt ad ip̃m. Nõ eni ⁊ circiter.
ponit multiplicatio soni successiua: color
subita ꝓpter q̃d° in forma ẽ non ibi cũ vel
vtriq; p̃ neutrobiq; sint: ꝫ ꝓpt diuisibilitatẽ
medũ respectu immutatiõis a sono ꝓpter
motũ localẽ: nõ respectu imutatiõis a colo
re. ⁊ tñ medũ diuisibile ĩ se: tũc q̃. ¶ Jdeo
aliter: q̃ q̃ son° siue haberet in se gradus
siue nõ fit in ptibus medij cuz motu locali
segtur cõditionẽ forme p̃m quã est mot° lo
calis. ⁊ tõ successiue fit in eis spẽs colozis:
licet fiat in partibus medij: non tamen p̃m
conditionem alicuius successiui. ideõ nec
successiue: quia alteratio ex genere non
prohibet. et ita nec multitudo soni inq̃ntũ
alteratio. Sed inquantuz cõsequens mo
tum localez. ¶ Cõtra. tunc nulla alteratio
ex ratione sua est successiua circũscripta la
tione saltem p̃m diuisibilitatẽ ipsius mobi
lis: sed tantum forme: qđ videtur contra
Aristotolez sexto libro cap. 5. ⁊. 8. ¶ Jtem
contra primaz responsionẽ. si diuisibilitas
subiecti p̃m Aristo. est p se causa successio
nis: et remanet ita in summe disposito. si
cut non summe. igitur ⁊ẽ. ¶ Confirmatur
de primo gradu recipiendo a passo quan
tũcunq; in dispositio. respectu cuius fuit sũ
me dispositum alias in infinitum dispo T.c.7.
sitio. ¶ Cõcedatur q̃ nulli forme: qz in q̃li
bet est generatio. 5°. physicoz. nec sub

iecto:vt.8.phyſicoꝝ.ꝛ de ſẽſu repugnat ſubita mutatio:tamẽ oĩ forme reſpectu ſubiecti diuiſibilis põt cõuenire ſucceſſiua inductio.ſic intelligiť.6°.phyſicoꝝ.etiã ſubalirõne aũt graduũ in forma alicui põt et alicui nõ.5°.phyſicoꝝ.diſtinguitur motus a mutatiõe ſic ponit motus in tribus generibus.ergo oĩa dicta ītelliguntˇ de poſſibili:nõ de neceſſario.¶Contra.a.b.calefiat ƒm gradũ c.d.Si poſſibile eſt a.ſimlˇ calefieri ƒm c.gradũ ponať poſt illud nũc:aut eſt quies.et ita ñ mutatio:aut alia mutatio ꝛ ita motus ex mutatiõib⁹ duabus.ꝛ nunc cõſeq̃nter.aut ſucceſſiuo eſt ƒm ptes ipi⁹ b. aut ƒm gradus ipſius d.ſꝫ nulla eſt rõ q̃re ab eadẽ virtute nõ ita ſubito b.fit d.ſicut a. fit e.cũ ſint equalia a.b.ꝛ c.d. Nec valet dicere:q̃ ſucceſſio eſt in diſponẽdo a.ꝛ in fine diſpoſitiõis inducit c.¶Item ſucceſſio in diſponẽdo b.ꝛ in fine inducit d.qꝛ idez argumẽtũ eſt de diſpõne p quid eſt ſucceſſio in diſpõne.Ideo finalˇ oꝫ dicere q̃ ſucceſſio vbiq; rõne ſubiecti eſt poſſibilis.6°. phyſicoꝝ.nõ vbiq; rõne forme.5°.phyſicorũ.neutra diuiſim eſt neceſſaria.8.ꝛ.5. Sꝫ ſi eſt mot⁹ neceſſaria eſt ℏ vel illa ſubdiſnc ſi.n.a.nõ ꝑus ps vna eius q̃ alia ſimul alterať alteratiõe ſucceſſiua neceſſe eſt c.nõ ſimul inducꝫ:quia a.in nullis duobus nũc ſimilˇ ſe hẽbit.cõpleto igiť tpe ƒm ptes c.in inſtanti terminãte illud nihil de b.eſſet in aliquo alteratũ:ſed vel ab illo inſtanti incipiet alterari.ꝛ curreret ſimlˇ alteratio b. ƒm gradus ipſius c.ꝛ alteratio a.ƒm grad⁹ ipſius d.qꝛ a.nõdũ habuit formã in ſũmo. vlˇ oportebit.a altari.ꝛ ƒm c.ꝛ d.ꝛ ī termio totius illius nihil ipſius b.eſſe alteratum:ſed ab illo incipere eſſe alterationez.

Contra vtrũq; iſtorum membroꝝ ¶Contra ƒmũ ſic.alterãs non minus po^ns eſt in principio q̃ poſt.ꝛ agit ƒm vltimũ potẽtie.igitur in tm̃ paſſuꝫ poteſt agere:ꝛ agit neceſſario a ꝑncipio: quantum poſt. Sed completo tpe in quo c.inducit in a.ponitur extunc in totũ a.b. agere.ꝛ in b.ita pfecta actione ſicut prius in a.ꝛ in a. perfectione actione quantũ ad formam: qꝛ ƒm d. ergo a principio egit in totũ.¶Alˇ formať actio ī b.ƒm c. eſt equalis actioni in a.ƒm c. Sed illa in b.nõ adequat potentiã agentis quin cuꝫ illa ſimul habet aliã in b.igitur nec illa in a.adequabit in ꝑncipio. Iſtud eo magis concludit quia ponit vnum paſſum certe quãtitatis ꝓportionatum tanto agenti in quod totũ ſimul agat.ꝛ ƒꝫ talia paſſa poteſt eſſe ſucceſſio in alteratione.nõ autẽ ƒm partes talis paſſi.¶Nec argumenta probant: q̃ illud datum eſt paſſum proportionatũ omnino ¶Item virtus naturalis in remoti⁹ debilius agit:ergo cũ b.ſit remotior q̃ a.alias a.nõ pri⁹ alteraret: nõ ita cito alterabitur b.ad c. ſic̃ a.alteratũ eſt:ergo quãdo a.erit in d.b.nõ eſt in c.ꝛ tũc mobilis diuiſibilis in 2°.ꝓportionata agẽti: nũq̃ pars re^or pꝛtinget ad dimidium forme quã habet propinquior:niſi poſtq̃ completa eſt tota alteratio a.ꝛ cõtinuet alteratio b. donec veniat ad d.ꝛ tũc aget ī remotũ nihil agẽdo in ꝓpinquum. ¶Et tunc contra regulas. 7ˇ.phycorũ:nec inequali tempore mouebunt equalia.a.b.mobilia nec duplex mobile a.b.ad a.ī duplo tempore. Sꝫ.q.ſexquialtero reſpectu temporis a.ꝛ aliquãtulum plus.ƒm autem 2^m mẽbrum ſequitur q̃ pluſq̃ in duplo tempore. 2^m mẽbrũ vr̃ cõtra ſenſuꝫ q̃ prima medietas ſit in ſumo ꝛ ſecũda omnino nihil alterata. ſimlˇ totam ſecundã alterabit nihil tunc faciendo in propinquuꝫ ꝛ plus q̃ꝫ in tanto tempore ꝛ ita duplum plus q̃ꝫ in duplo.¶Item cõtra vtrũq; membrũ ſimul quare pars alterata primo cũ recipiat formam vltuocam agẽti non poteſt agere in remotã que omnino nihil ponit habere ꝛ ſimul cum habet ſtatiꝫ aget.ꝛ pari rõne illa alia.ꝛ ſic de toto.¶Item neutrũ membrum tenet vnã alterationẽ.ſed multas cõſequenter entes vel poſt aliaꝫ oĩno cõpletã: vel poſt medietatem eius cõpletã.¶Notandũ q̃ aliud eſt ponere ſucceſſionem alterationis ƒm partes mobilis ꝓportionati agẽti.¶Alĩ ƒm partes improportionati:quarum quelibet per ſe fit mobile ꝓportionatũ agenti In primo enim põt poni pars alterata ab agẽte non alterans ſecundã vel alterans. ꝛ hic vel ꝑncipaliter.ſic q̃ alterãs extrinſecum:nõ alterat ſecũdã vel inſtrumentalˇ. ita q̃ ꝑncipale alterãs ſit illud extrinſecũ agens. ¶In ſecũdo põt bene poni ꝑmuꝫ

T.c.35. ꝛ inde.

alteratū ꝑncipaliter alterare ꝑm alteratū. ⁊ rñsum est tūc ad primū argumentū ꝓtra ꝑmū mēbrū. Sed adhuc distinguendū tā in scō qz in ꝑmo: ant alteratū si alterat sta tiz incipit alterare cū aliqd habet forme: aut tunc tm̄ qñ in sūmo habet formaz. Aut qñ habet in aliq̄ certo gradu dicatur. 12. ita q̄ citra illū nihil facit. In scō est 2m̄ mēbrū. ⁊ est cōtra sensuz: siue itelligat in absolute sūmo. certuz est siue itelligat in sūmo poñ induci ab illo agente: q2 dato q̄ hoc agēs cesset citra sūmū sibi poſe ħ alteratū ab ipo nihil vnq̄z poterit facere. ¶ Cōtra e. aſ. dicaſ alterās ꝑmū extrinsecū o. alteratū primū ꝓportionatū a. 2m̄ ab a. alteratū sit b. ex e. segtur q̄ simul venit a. ad c. ⁊ b. ad. c. Similr fiſ ad d. cōtra sensum. ¶ Rño. a. licet in principio icipiat in b. quādo o. incipit i a. tamē o. est efficaci⁹. ideo citius mouet a. q̄z a. b. ¶ Cōtra. cuz successio in a. sit posita ꝑm gradus in ifinitū remissior: ante aliaz inducīſ. ergo a. nō pōt aliquā remissiorez inducere in b. ꝑ aliquo tpe q̄z sit ille quem recipit ab o. ꝑ eodē. igiſ eque cito ad quēcunq̄z gradū puenit b. sicut a. ¶ Rño. licet idē gradus sint ħ ⁊ ibi inducendi: tñ citius ptranseunſ a maiori virtute: sicut de loco. pz: quia eadē diuisibilitas ptransiſ a testudine ⁊ lepore: sed nō eque cito. ¶ Cōtra e. aliter. si minim⁹ ignis calefaceret. calefieret simſ totus aer. ꝓbatio. a. calefit ab illo igne simul calefacit b. pari rōne. b. c. q2 qōlibet q̄z cito ꝑz formā: alterat patiens sibi ꝓportionatū quātūcūq̄z illud sit modicū habet aliqd patiēs sibi ꝓportionatū: licet minus. ⁊ sic in ifinitū maxime de partibus in toto. Minima enī stella posita illumiareſ totū vniuersuz si esset ifinitū: ¶ Propter istud
T.c.82. negaſ e. sicut. n. in motu locali motū: quia
⁊ inde. motuz mouet. ⁊ tñ ita remisse pōt moueri:
T.c.36. q̄ nihil mouet: 8°. physicoꝝ. f. de piectis.
⁊ inde. sic aliqua forma pōt eē ita remissa: q̄ oīno
ca.7. nihil aget. ⁊ similiter ita parua in quantitate forme. ꝓbatio ꝑbi. primo phy. de minimo. contra Anaxag. exponitur respectu actionis et passionis naturaliter. Et in li. de sensu. dubitatiōe prima. si sensibile diuidatur in infinitū: sensus crescet in infinituz: quia in eo q̄ possunt mouere dubitaſ Est igitur contra ꝓpositionē e. 13. quia nō omnis forma eiusdē speciei est principiuz operationis eiusdē speciei: quia agere est pfecti. ergo relinquitur f. Sed quis est ille gradus: nō facile est assignare. forte mior sufficit in forma magis actiua vt caloze q̄z frigiditate. Sic ergo expeditum est in secūdo q̄ o. habet passum ꝓportionatum a. q̄ totū simul alterat vsqz ad aliquē gradū forme c. in quo pōt a. ꝑ illā agere: ⁊ alterat tūc passum sibi ꝓportionatū: ⁊ minus in q̄ztitate se ⁊ tardius q̄z ab o. est alteratū. ⁊ pōt a. cessare alterari: et tñ cōtinuare alterare b. ⁊ sic vsqz ad certā distantiā: vltimū mobile nūq̄z ꝓducetur ad gradū in quo pōt mouere: ita q̄ cessabitur ꝓpter remissionē forme in vltimo: nō ꝓpter puitatē quātitatis: licet forte sit minus ꝑcedentibus. ⁊ erūt tot alterationes: quot alterātia. altera[a] ꝓportiōata. vnūquodqz vero alterās tardi⁹ mouebitur: quāto debilius. ⁊ ita duplū in nō duplo: q2 nō eadē virtus: nec equalis: tpa etiaz nō sunt oīno ꝓpter: quia vnū incipit ante finē alteri⁹: ⁊ ideo nō duplū in sexqui altera ab vna virtute: sed a duab⁹. Sic 2⁹. cursus si essent equales: quoꝝ vnus inciperet in medio alterius eē sexquialteri ad tēpus vni⁹ illoꝝ cursuū. ¶ Itē si vnūqōqz alterās tardius mouet quāto debilius. ergo scōm tardius primo sed scōm eque cito cū scō: quia incipit qñ venit ad illum gradum ad quē scōm venerat quādo incipit: ⁊ ita eque efficax: q̄ztum est ex intensione forme est quodlibz post ꝑmū: sed b. est minus a. q2 a. quādo incipit est remissius o. Si aūt b. alteret c. nō oz c. esse etiaz minus ipo: quia b. quādo incipit est ita intensuz: sicut a. quādo incipit: et ita passum equale sibi ꝓportionatū. ¶ Cōtra. si ex intensione forme ceteris paribus ꝓcludiſ maior quātitas passi ꝓportionati: ergo b. cum a° ꝓtinue intenditur per o. vel q̄ a. continue maius ⁊ minus alterat b. anteq̄z veniat ad gradū in quo b. pōt agere a. maius ipo b. alterabit ꝓtinue ponaſ aliqd ō ipo c. vsqz ad d. quando igitur totū b. veniet simul ad gradum actiuuz c. vsqz ad d. est aliqualiter alteratum: igitur si illud alterat: et vltra ħ totum residuum ipsius c. vsqz e. vt passum sibi ꝓportionatum simul agent a. ⁊ b. in c. vsqz ad d. ⁊ ꝓtinue vltra d. extēdet se a. ꝑm

TIO ADDI

q̄ crescit. ꝛ ita c.d. citius est actiuum q̄z d.e. ꝛ prius aget in propinquum: sibi ꝓportionatuz q̄z in distans in quod aget ꝑm q̄ crescet. Sic ergo post ꝑmū alteratū semp erit successio ꝑm partes mobilis ꝓ cōparationem ad quodcunq; vnum agens. Similiter cuiuslibet agentis preter illa proportionata prior pars prius aget: quia prius producetur ad gradum actiuū. Et erunt post principiū c. agentia infinita quodlibet tempore prius in actu alio: ꝛ ipsum ad actum producens: ꝛ cuiuslibet passuz crescit in infinituz: sicut ꝛ ipsum crescit. Si vis hoc vitare: dic passuz proportionatuz intenri nō necessario matus esse: fac cōclusionem sicut sub hic in prosequendo. 2m. et 10. arm necessario concedit̄ q̄ a duobus simul mouetur. Quicquid signatuz mouetur pari ratione a.3. ꝛ infertus quodlibet prius tempore ꝛ nulla in motu: sed natura tantū in mutatione prius est in actu q̄z aliud: ꝛ h̄ vbi forma inducta est actiua: secus est in latione: vbi prius tempore et natura vt effectus prior: non vt causa: sic quodlibet agēs comparatur ad infinita passa in quorum semp vnum prius tempore et natura: vel natura tantū agit q̄z in reliquū: ꝛ procedit vtrunq; vsq; ad determinatū ad q̄zm. s. pōt se virtus agentis extendere. sicut o. alterat a.b. non simul. Sed a prius: nec a. simul 2 sic in infinitū: a ergo agit detur vsq; ad d. in infinitas partes b.c. ꝛ in nullaz simul: ꝛ ita infinitas passoz. Similiter quelibet pars a. agit in b. ꝛ nulla simul cuz alia: quia nulla eque primo est in actu actiuo: sicut alia. Sic omnino oportet ponere infinitatem agentiū ꝛ patientiū tempore vl̄ natura ordinatoz: ꝛ ponēdo q̄ fit alicuius agentis aliquod primū passum: vt o.a. et a.b. vltra vt h.s̄. deducit crescente a. crescit eius mobile ꝓportionatū: ꝛ ibi vltra terminum b. erit o ino talis infinitas ꝛ agentū ꝛ patientiū: sicut nūc dicta est: ergo omni modo ordo temporis vel nature vel vtriusq; est ip ꝑm partes mobilis. ¶ Hoc nō pro nihilo voluit Ar. Tamē omnis pars primi cum principali agente in parte aliam. ita q̄ faciunt vnū agens. igitur principale totum alterat: ꝛ habet passum proportionatuz in quod agit nō simul sed sicut natum est moueri ꝑm partes: et p eas vt cōcausas. Sicut mouens habet vnū mobile localiter q̄ totum nō fert simul respectu figni in spacio minori mouēte citius partes cessant alias ad graduz actiuū mouere. Sic ergo pz ad arguméta. ꝛ de ꝓportionato passio ꝛ regis 7i. Et quomō nō vna alteratio: nisi aliquo modo ꝓpter vnitatē cōtinuitatis inter alterabilia: quandoq; vero nec illa est: sed tantum cōtiguitas: quia ad ꝓpositum: nō multum refert dubitatio si vna pars mobilis possit aliam mouere ꝛc̄.

Sed primū argumētuz contra vtrunq; membruz querit de prima suba: vbi dicitur: q̄ nūq̄z est successio alteratōis ꝑm partes mobilis. sic q̄ vna alteret aliam: quod ostenditur multipliciter. ¶ Primo sic: quia efficiens ꝛ effectus nō sunt vnum ens. 8°. physico 7. nullum continuum mouet se. ¶ Item generās est prius naturaliter in actu genito: ergo quot partes in mobili: tot sic se haberent q̄ prius naturaliter in actu ꝑm formā esset vna q̄z alia et distincta: quia alterans ꝛ ita infinita in actu. ¶ Item 3°. omne generans habet vnum primū ꝛ imediatū genituz: illud nō potest esse indiuisibile. Tū quia forma naturalis non est nata ibi esse. Tum quia illud alteraret aliud indiuisibile. ꝛ sic totuz alterabile ex indiuisibilibus superficialibus: ꝛ motus ex mutationibus ergo illud est diuisibile: ꝛ ita si illud simul nō prius vna pars q̄z alia. Si habeo ō vna parte satis est. ¶ Item. 4. nūq̄z aliquid alteraretur quia ab vno termino anteq̄z perueniretur ad alū: quantūcunq; illud esset modicū: essent infinite generationes actu. ¶ Itez. 5. quomodo pars pulsi pellet aliā partem: vel tracti pars trahet aliam. vertigo. ¶ Iteꝝ quomodo vna pars grauis mouet aliam. ¶ Item 6°. cum impressio agentis non sit sibi vniuoca: sed analoga: quia generatur ab eo ꝑm essentiam et esse quomodo generabit effectuz vniuocum in secunda parte sibi que genita est ab agente. ¶ Item. 7. si generat impssionē sibi similē: ergo non mouebit materiam ad aliam formam: cuius contrarium patet de impulsu dato: pecto faciet impulsuz nō motū ꝛ impressio ignis in māz aq̄ faciet ipssioēz: non

T.c.3°. et circiter.

formā ignis de potētia educet. ¶Jtē. 8. nō est cā quare lux reflectīt ad obstaculū frangatur ad dyaphanū mediuz discōtinuatū. ¶Jtē. 9. ꝑma ps nō alterabit scdam nisi in virtute primi alterātis. ergo ꝑmū magis. ¶Jtem. 10. in alterante pari rōne vna ps prius alterabit q̄z alia: q̄z vna ꝓpingor. Et ita tota virtus ꝑm ꝓfundū nō cōcurret ad agendum. Et ita efficaciter tunc pōt oparī quātūcūq; tenue: sicut q̄tūcunq; spissum.

Ponitur igīt q̄ nulla ps mouet aliā in mobili ꝓportionato: sed totum imediate a ꝑncipali agēte mouet. ¶Cōfirmat: q̄z realiter agens agit in realī ꝑuatū: sed quando realiter forma est in aliqua pte est etiaz in alia. igīt in alia nō est actio. ¶Cōtra. illud agēs est imediatū ꝑmo patienti. ꝑ hoc enī in scdo de aīa ꝓbat necessitas medij iter visibile z visuz. Simili. 7. physico z. ¶Jtē ꝑ hoc ꝓbat deū esse vbiq; ꝑsens ꝑm essentiā: q̄z vbiq; agit. ¶Jtez virtus non est: vbi nō est substantia. ¶Jtē si nō est imediatū ꝑmo effectui. ꝯ aliquid mediū in qđ nō agit: q̄z tunc aliud nō esset ꝑmus effectus ergo nec i remotius aget. Ex illo ꝓbato sequitur ꝓpositū: q̄z extrinsecū agens nō pōt esse imediatuz cuilibet pti mobilis: sicut vna alijs. ¶Jtez destructa forma partis ꝓpinqoris: dēstruit forma partis remotioris. z posita ponitur. igīt forma ꝓpinquioris est causa alterius. ¶Ad illa respōdet. ¶Ad ꝑmū q̄ tactus mathematicus nō est necessarius agētis z patiētis. cū. n. nō tangāt nisi supficies vltimas ñ agunt nisi in illas. z ita in nullā. z sic nihil est argumentū. igīt regrit tactus v^llis. et sic ītelligit Ax. 7. physico z. ꝑsens in rōne potentis agere. et sic est ꝑsens ꝑfundo passi. vbi nō est eius essentia. sic ad ꝓbatōes: nec ex illo añte sequtur ꝓpositū: q̄z nulli pti pōt esse imediatū. ¶Ad scōz imediatū si excludat mediū i rōne cause cōcedit. Si effectū ītermediū falsum est. hec. n. forma ptis ꝓpinque est effectus imediatior q̄z remote: sicut mouēs nō pōt ꝓducere aliqđ vltimū: nisi ꝑ ītermedia: quoz nullū est cā vltimi sed effectus ꝓor: sed ibi tpe ꝓior: hic q̄nq; nā tm̄. ¶Cōtra. nec sic ordo q̄ adamas attrahit ferrū nō aerem ītermediū: z centrū terrā: nō aerē ītermediū. ¶Rño. oē agēs in remotiūs ꝑus agit in ꝓpinquius. sz nō actiōe simili. piscis mortificat manū piscatoris nō rhete. Et sol agit in orbē q̄z ꝑus in elementa: nō tm̄ ibi. sicut hic formas ꝓducendo. ¶Aliter centrū nō trahit: sed terra sua grauitate mouetur: sicut. q. centrum attraheret. sic exponuntur.

T.c.73. z inde. T.c.8. z inde.

T.C. ADD.

Notandū q̄ ḣ ꝓ̄ de imediatiōe agētis suo passo ꝓcedit falsa: q̄z tm̄ supficiei esset imediatū. z tūc si saluaret ꝓ̄ de successiōe motꝰ penes ptes mobilis. q̄z in mobili esset dare primū. Et vel post quies vel nūc imediata. et in mobili indiuisibilia imediata. sil'r q̄ pōt hoc tangit q̄ ꝑus natura vel tpe agit in ꝓpinquū q̄z in remotū. sz vez sit. z bñ respōdet ad instantias: tm̄ nō est ꝓpositū. ergo de ꝓposito quedā argumēta ꝑma vident ꝓcludere q̄ impossibile fit successionē motꝰ eē ꝑm ptes mobilis. Quedā q̄ hoc est impossibile: sic q̄ ps ꝓor moueat scdam. ¶Tenēdū ātē videt ꝑm Ax. z ī motu locali ē manifestū: q̄ successio pōt esse ꝑm ptes mobilis Et q̄ ex hoc sequat aliud. s. causalitas ꝓoris respectu posterioris. ¶Probat: q̄z oīne ens actiue pōt oīne ens in potētia sil'e sibi facere actu. ꝓor pars ꝓor est in actu actiue q̄z scda ex ypothesi successiōis. igīt scdam q̄ tunc ex se est in potētia pōt facere actu cuz sit approximata. Nec videt impedimētū: vt oñditur respōdēdo ad argumēta: ergo pōt cōcedi q̄ motus pōt esse successiue ꝑm ptes mobilis. z sic etiā q̄ ꝓor alteret posteriorē: q̄ñ. s. ꝓor puenit ad ḡdū actiuū ꝑm s. nō a ꝑncipio ꝑm e. Et vbi nō est successio ꝑm illas ptes pōt cōcedi q̄ illa cālitas manet: q̄z ꝓor ps ꝑus natura hz formā q̄z posteriorē: sz nō tpe. ergo pōt eā facere in illo: q̄z in illo tūc uc nō habet sic in illumiatōe Si aūt est successio ꝑm formaz: tunc ps ꝓor agit: non scda a principio: sed q̄ñ habet illam ꝑm gradum actiuum.

Ad argumēta. ¶Ad primuz vnū ens z̄c. cōtinuuz falsum est. vnū idēttate verum est. ¶Ad Arist. mouere se nō est vnā partē cōtinui mouere aliam. ¶Ad 2^m. actu esse est equiuocuz: vel in entitate ꝓpria extra cām vel in esse distincto ab alijs. primo mō est genera actu ꝑus natura genito. Nō scdo:

quia

q; cõtinuatur genito ꝑmo mõ necessario sunt infinita actu: q; qlibz ps cõtinui est sua entitate extra cãz. scõdo mõ nõ. ¶Ad tertiũ ppõ ꝑma negãda é q est opposita ꝓclusionis q tenek: vñ si ponerek successio rõne forme nõ esset aliqõ ꝑmũ genitũ eius. 6. phyſicoꝝ. ca. 4. t. 5. ä. 8. manifeste. ¶Tum primo vt opponit et qõ est ſm ptẽ. sic ꝓcedit ꝑmũ tpe. ¶Ad quartũ. illud nõ est cõtra causalitatẽ ptis ad ptẽ. Sz absolute cõtra successionẽ penes ptes: t idẽ fieret cõtra successionẽ ſm formã vñ infinite trausmutationes in potẽtia: q; ꝓtinue siue a ꝑncipali agẽte: siue ptis apte. ¶A qntũ q; localiter mouek motu illo nõ acgrit formam actiuã saltẽ vnica actiõe: iõ nec ps ptẽ mouet: nõ sic in alteratiõe: vtrobiqz tñ est successio ſm partes. ¶Cõtra. mobilis localr vna pars ꝓpingor: t ꝑus ordine nãe mouek. ita q; motu eius posito ponit motus ptis posteriozis: t destructo destruit: t tñ nõ segt q; sit cã: igit nec alibi. ¶Rño. sola ꝓpingtas nõ cõcludit: sed q; recipit formã actiuã põt agere in approximatũ passum. Ordo tñ nãe h; ꝓcedit in effectibus ordinatis: nõ causis: nõ sic in alteratiõe: q; effectus hic ꝑor nõ est natus causare scõm: siẽ ibi. ¶Ad sextũ. si intelligak q; oẽ agẽs imprimit spẽm ĩmediate negak. Sed formã vniuocam sue in mã nata recipe: t ita illa põt vniuocã facere. ¶Per hoc ad septimũ nõ est impressio q; moueat mãm: tunc eñ moueret a se nõ ab agẽte extrinseco: sz extrinsecum mouet ĩmediate ad formam. ¶Ad octauũ magis p; hãc positionẽ q;z p aliam datur causa formevel eq̃: actiuũ eñ agit in receptiuũ: t q; iuenit obstaculum nõ põt versus illã partẽ agere: agit reflectẽdo. ¶De. 9°. post. ¶Ad. 10. nõ é fikle: q; hz ptes agentis nõ est successio: ptes eñ accidũt agẽti p se sunt passi. Propingtas igit partiũ eius est p accñs: sicut t pticularitas q; si nullas ptes h;et: t esset eq̃ actuale: eq̃ ageret. ¶De scõdo incõueniẽti virtus in toto. est vna: t maioꝝ in maiori q̃ztitate: lz p accñs sit q̃ztitas: ideo tota in pfundo ꝓcurrit. Et p hoc ad aliud incõueniẽs: q; in tenui nõ est tanta v̂tus: q; in maiori magnitudine maioꝝ v̂tus. ¶Ad vndecimũ qõ é ꝓfirmatio positiõis rño. actio subita fit est cũ termino. iõ fic nihil agit in realr ꝓuatũ tũc qñ agit sz vsqz tũc. ¶Cõtra rñsionẽ ad decimũ: q̃ztũcũqz agẽs nõ alterat nisi ptez mobilis minoꝛẽ in infinitũ quacũqz data q̃re nõ qõcũqz puũ agẽs posset idẽ alterare: t ita nulla exigẽtia passiuoꝝ ꝓportionatoꝝ mobilibus diuersis. ¶Ad hoc t ad nonũ argumentũ dicek q; ꝑmũ alterãs alterat ꝑncipalr: ps alterata alterat ĩstrumẽtaliter. iõ maius põt in passum maius: vt ꝑncipale agẽs: nõ tñ nisi p ptes passi: sicut in motu locali virtuosius põt matus mobile transferre: tñ nõ nisi mõ sibi possibili sez ſm successionẽ partiũ respectu spacij. ¶Contra. forma vniuoca in q̃cũqz est hz rationẽ cãe: q; cãe ordinate spẽ differũt. 2. sup. Ideo in vniuocis solũ possibilis infinitas. igit ps alterata nõ est instrumentũ ꝑncipalis agẽtis. ¶Aliter dicek q; agens ꝑncipale: t ps alterata: vt vnũ agẽs alterant ptẽ aliã. ¶Cõtra. vel vtrũqz est cã sufficiẽs effectus. ꝓtra é. 10. ca. iuxta: aut neutrũ: t tunc segtur q; ꝑncipale agẽs nulli⁹ erit causa sufficiens: q; nõ forme in idiuiduali: q; ibi nõ est nõ in diuiduali: q; pars eius cũ ꝑncipali cã causat ptis alteri⁹ formã: t tñ ꝑm altatũ: vt ita dicã nõ altauit se.

Sic igitur vide quõ possibile é successionẽ esse in alteratione vel alterabilib⁹ ꝓnter entib⁹ ſm altera^ta ꝓportionabilia diuersoꝝ alterantiũ q; alterata q̃ñqz sũt ꝓtinua q̃ñqz ꝓtigua. Scõo quõ ſm ptes vnius mobilis ꝓportionati põt esse successio t causalitas a. respectu b. q̃ñqz causalitas sine sucessione in illuminatiõe: q̃ñqz econuerso in lationẽ. ¶Et argumẽta ꝓtra hoc. 3°. quõ nec in ꝑ° mõ: nec in scõo a. ſm quẽlibz gradũ forme ei⁹ alterat b. sz ſm tertiũ. 4°. quõ agẽs pñs ꝓximo patiẽti vel effectui ꝑus agat in ꝓpinquũ q̃z in remotũ.

Nota q; via tenẽs successionẽ alterationis penes di^tcm forme hẽt ponere ḡdus infinitos in forma. t n^m minimũ q; remissioꝝ nõ possit p se eẽ: q; ꝑus tpe acgrit: t post tpe depdit. ¶Contra illa sit tabla. 5. phycoꝝ. ¶Scõa via ponẽs quẽlibz gradũ eẽ aliud idiuiduũ spẽi hz negare infinitatẽ: q; als sumus ḡdus infinitus: q; excedẽs infimũ p infinitos equalis quãtũ.

T. c. 52. t circiter.

tatis ponēs minimū ⁊ maximū pōt nega-
re cōtraria simul: sed successionē ꝑcise po-
net ſm ptes mobilis. 6. phyc o⁊. ¶ Cōtra
T.c.7. illud eodē modo videt ponēdus mot⁹ in
⁊ inde. ſuba: ſicut in qualitate: q⁊ penes ptes mo-
bilis successio vt obiq; vt dictū est ſ̄: qđ vi-
T.c.9. det ⁊tra Arist. 5°. phyſico⁊: vbi cōcedit in
⁊ inde. tribus ḡnibus negat in ſuba. ¶ Jté vide-
mus ꝙ aliq̄ ō q̄ztum motū ꝑus hz calo⁊ez
remissum: postea intēsum: quō fit h̄. ¶ Ad
ꝑmū: quedā forme ſubstātiales sunt vni-
genee q̄ eandē diſpōnē regrūt in q̄libz pte
vt forma ignis: ibi pōt ꝓcedi successio gra-
tionis penes ptes māe extēse p accn̄s. De
cuius vna parte ꝑus reducit forma q̄z de
alia. Sic rn̄det Alg. ad r̄ōnē. zenonis i mu
tatione ſm ⁊radictionē ponit medīū pe-
nes ptes mobil. Et sic currit illa ꝓpō ꝙ nū
q̄z vna ps aque est ſūme diſpoſita ꝑmo cū
alia pte: ⁊ tūc fit ḡnatio ignis q̄n co⁊ⁿᵘᵐ est
ſūme diſpoſitū ⁊trario sibi. Alie fo⁊ᶜ ethe-
rogenee: vt aīa nō regrūt eandē diſpoſitio
nē in qualibz pte: ⁊ ſi posteri⁹ alterari ice-
pit vna ps q̄z alia possibile est quālibet in
vno instāti esse ſūme diſpoſitā suo mō. Et
ita aīa sil' pōt induci: sic igit aliqua ḡnatio
nō est mot⁹ sicut alteratio. ¶ Cōtra: ḡ aliq̄
alteratio non est motus. ¶ Alr̄ pōt dici ꝙ
ḡnalr̄ forma ſubalis ꝑsicut materiā nō me-
diāte q̄ztitate: ⁊ tō suū ꝑmū ſuscepti⁹ inq̄z
tum hui⁹ nō hz ptē extra parte. Et ideo in
eius inductiōe nō est successio ſm ptes sui
ſuscepti⁹: q⁊ ſuscepti⁹ p ſe nō hz ptes: ſz
p accn̄s: q⁊ nūq̄z est fine q̄ztitate. Et tō per
accn̄s pōt esse successio penes ptes ſuſce-
pti⁹: p ſe aūt in alteratiōe: q⁊ qualitas est
p ſe in q̄zto. ¶ Ad ſecundū: ſi ab aliq̄ instā-
ti icipit corpus calefieri nō est ꝑma ps mo
tus ſicut nec mobilis induc̄ in ptes mobil'
aliqs gradus minim⁹ calo⁊is: q est mensu
ra in ꝑma pte mobilis p tps icipit ali⁹ mo
tus eiusdē ptis ſm alīū gradū maio⁊ē. Cō-
tinuat tū ꝑma alteratio in ptibus alijs mo
bilis: ita ꝙ q̄libz vna alteratio est ſm vnū
gradū inductū successiue in ptibus mobi-
lis: qua cōpleta vel quātulacūq; ei⁹ pte pōt
incipe alia: ⁊ sic cū illa alia 3ª: ⁊ currūt mlte
fil' vel ꝓfiter entes: ita tū ꝙ nihil fil' alterat
tuſi vna illa 2ª: ſz ꝑo⁊ ps alterat 2ª alteratī-
one qñ posterio⁊ adhuc ꝑma alteratione
alterat in fine ꝑo⁊ ps est ītēſius ca⁰ᵃ q̄z ps
posterio⁊. ¶ Cōtra. gcūq; ḡ dus ex q̄ est in-
diuisibilis totus fil' inducit: ⁊ ita p mutati-
onē illa nō est terminus alicui⁹ mot⁹. ⁊ vi
det motus cōponi ex mutatiōibus. ¶ Jté
agēs sufficiēs appro⁊imatū passo diſpoſi-
to i nālib⁹: vt videt: ſtatiz agit. 9. metaphy T.c.10.
ce. ca. 4. igit cū istud calefaciēs sit actiuum
ſm illas alteratiōes diuersas ſm diuersos
gradus forme: ⁊ semp appro⁊imat passo
alterabili ſm oēs illas imediate post q̄z al
terauit ipm ꝑma alterabit ipm ſecūda vel
necessario gesceret p tps nō agens: cū tñ sit
actiuū ⁊ passo appro⁊imatū. ¶ Jté quātū-
cūq; debilis virtus calefaciēs calefaciet
mobile sibi ꝓportionatū in q̄ztitate eque
cito intenſo calo⁊e sicut pfectiſſimū calefa
ciēs: q⁊ oportebit ꝓcedere p oēs illas alte-
rationes o⁊dine certo: ⁊ inter quaslibz eē
getē. ¶ Jté. 5. q̄libz ps est ſub alio gradu q̄z
alia: ⁊ ita ſub alio iduiduo: ⁊ ita totū erit
calidū. nº vno ca⁰ᵉ ſm nūe⁊: ſz multis val
de fo⁊te ifinitū i actu. ¶ Jté aliq̄ alteratio est
ſubita: vbi tū mobile é diuisibile: ḡ hec nō
est cā. ¶ Ad. 1. q̄libz gradus ⁊ ſi indiuisibi
lis est in ſe inq̄ztuz est gradus forme: tñ est
diuisibilis p accn̄s ex ſubo ⁊ successiue in-
ducit in ptes mobilis: nec ē ibi aliqua mu
tatio alicuius ptis: ſed motus. ¶ Cōtra igi
tur motus sine mutatiōe: nā illa mutatiōe T.c.63.
qd mutaret? Non ps illa mouet nō indiui
sibile illud nō recipit calo⁊ē: aut o⁊ ꝓcedē
punctū calefactibile ſubito: ant nullā mu
tationē ibi qua aligd nouū insit. Scōm il-
lam viā ꝓctus nihil é. ¶ Ad ſcom. 8. phy-
ſico⁊. ca. 8. Amꝑ. in ḡnatione nihil ꝓducit
natura: vt ſtatiz co⁊rūpat: ḡ ſi posset aliqua
ps mutari: nō imediate sequeret ſcda post
terminū alteratiōis ꝑme in q̄ztacūq; pte:
sed o⁊ getem itercipi mediā in qua ꝑmus
gradus ineſſet: nec est passum diſpoſitum
ſtatim recipe oppositū illius qđ ſtatim est
inductū. Quāto ipe o⁊ gescere. ¶ Rñdo. ñ
est dare certū tps: q⁊ minus ⁊ minus in iſi
nitū ſm ꝙ maio⁊ est mo⁽ᵗⁱˢ⁾ virtus. ¶ Per
hoc ad tertiū quō velocius mouet intensi
us noiatiue. ¶ Alr̄ ad 3ᵐ impfectū mouēs
o⁊ incipe a minimo gradu: ⁊ ꝓcedere per
oēs medios: pfectius pōt incipe a ſcdo. ita
ꝙ ille sit sibi ꝑmus: alius pfectio⁊ a 3°. ali⁹

a.4°.z sicut nō est ꝑmus necessarius ante scōm ex pte mobilis: sed ꝓpter impfectōez mouētis q nō pōt pfectius. tūc assimilare sibi passum: ita forte icipiēti a secūdo nō est tertius necessario ꝑ.4.°ſz imediate q̄rt° alīj est sibi secūdus sextus. alīj sibi tertius. ¶Ad quartū diuisibile nō est mo⁹ diuisibile q̄ totū primo z simul alteratur.

Ex predictis nota sex cōclusiones. ¶Prima q̄ in oi trāsmutatiōe ꝑm ptes mobilis est ꝑus a.d. ¶Secūda. i oi trāsmutatiōe qua forma actiua inducit vsq; ad gradū actiuū est ꝑus a. vtroq; mō ꝑm partes mobilis. ¶Tertia: inductiōe cuiuscūq; forme possibile est ꝑus b. ꝑm ptes mobilis. ¶Quarta in nullius forme inductiōe est p se necessaria successio temporis ꝑm ptes mobilis. ¶Quinta in oi inductiōe ex pte graduuz forme est possibilis simultas opposita oi mō ꝓtatis. ¶Sexta in aliqua inductione est possibile ꝑus. a. d. z b. ꝑm ptes forme: vbicūq;. ſ. forma hēt gradus ꝓprios. vbi nō ꝟz: nō est sic possibile: vt ponit de forma substātiali. ¶Ad euidentiā cōclusionū cū sit ꝓtas nature tam in gīe cause q̄z in gīe effectus: z ꝓtas tpis p a. intelligē ꝑus natura. p d. effectū ꝓtorē p b. prius tpe in essendo. ¶Cōtra quartū videtur esse instantia de vbi z de quātitate inducēda. ¶Item q̄ ꝑmū alteratū ꝓportionatū agenti ꝑmo incipit alterare: aliud semper crescit eius alterabile: vt ꝓz ex supra dictis Et ita successio ꝑm ptes mobilis est p accidēs: q; alterās ponit variari. ¶Ad ꝑmaz instantiā si vbi est aliqua forma mobilis sit calor: tota est i tota: z ps in pte: nec nata est ꝑus tpe ps mobilis a. esse in parte: vbi c: q̄z b. in d. imo necessario simul tpe. si a. b. est ꝓtinuū: q; ꝓtinuū est cuius motus est vn⁹ indiuisibilis ꝑm tps. 5. phycoz. Si aūt motus localis fit ad locū cum ꝓtior pars mobilis necessario fit ꝑus cum aliqua parte loci signata q̄z posterior pars mobilis necessaria esset successio ꝑm partes mobilis vel simul. 2. presentes eidez parti loci: sed 2^m modū nō teneo. ¶Ad. 1. nō est instantia. Silr de augmēto nō ꝑus a. ps mobilis acgrit q̄ztatē c. q̄z d. b. alias nullū esset instans terminās motū in quo totus cessaret. ¶Sed magis videnť instantie ille cōtra quintā: sed si in omni genere est generatio: z omnis motus terminať ad mutationem necesse est in vltimo instanti aliqd forme induci quod ante non infuit: z pari ratione posset tota. ¶Contra: vnde ergo successiue ꝑm formaz. ¶Responsio: ex defectu agentis non potentis totum simul inducere possibilitas vero successionis ex parte forme. ¶Contra: in principio agit secundū vltimū gradum sue potentie: ergo tunc ꝓducet quicquid potest ꝓducere: pōt aūt vltimū gradū ꝓducere: igitur. zc̄. ¶Item quicqd facit in vltimo ꝑm aliquos non manet. ¶Item ergo successio a mouente non a mobili nec forma. ¶Ad primū: agit quicqd potest tunc agere: non quicqd potest tunc agere. ¶Contra: si tunc potest: quare non agit: tunc cuz non fit ab extrinseco: quia illud natum est fieri tunc. ¶Responsio: eadez est questio quare non curro in instanti: cum potentia currēdi fit in me in instanti. ¶Contra illud non est natū simul fieri. ¶Responsio: nec illud ab illo licet ab alio. ¶Contra: quicquid absolute est possibile nunc fieri: nunc fit a nunc potente facere. ¶Responsio: non: sed a potente nunc facere. ¶Ad secundum respondent illi aliqui. ¶Ad tertium nunq̄z est successio in forme inductione necessario nisi ex resistentia mobilis ipsi mouenti que non est ex contrario: quia tantū potest super illud: quātum potest inducere formaz: nec est ex natura mobilis absolute quia tunc cuicunq; resisteret. Sed est ex defectu virtutis agentis. Inductio vero per quedam media incompossibilia simul necessario est nō subita ex resistentia mobilis ad media simul: non quia mobile habet contrarium: sed quia mediarū inter se. Sed non posse inducere nisi per talia media est imperfectionis in agente: ergo nec distantia terminorum est causa necessaria successionis: quia si vnus potest simul induci z alius. Si intelligatur distantia ꝓpter multa media non differt ab illa causa ꝓpter resistētiā medij ad mobile: z hē ex incōpossibilitate mediorz in isto. Si nō est necesse ire ꝑ media hic tunc: z hec causa nulla:

T.c.23. z inde.

ergo tñ 3ª cã. ſ. reſiſtentia mobilis ad mo-
uẽs q̃ eſt ꝓpter defectũ virtutis mouẽtis.

Circa iſtas duas q̃ones de ma-
gis ⁊ minus ſic ꝓce-
dendũ eſt. ꝑmo recipiẽde ſunt opiones: ⁊
ip̃robãde. Scõo vtꝛas ỹclarãda ẽ. ¶ Opi-
niones ſunt tres. ¶ Prima ponit ⁊ ip̃ro-
bat ab auctoꝛitate. 6. ꝓncipioꝝ. q̃ magis ẽ
ꝓpter ĩcremẽtũ ſubiecti vel accĩtis vl̃ vtri
uſq; tam in eodẽ q̃ in diuerſis; ꝓbat q̃u⁹
eſt q̃ dõ hz maioꝛẽ q̃uitatẽ extẽſiue. ¶ Cõtra
ſ. ſuſcipet tũc magis: q̃ ĩcrementũ recipit
ſm q̃ẽtatẽ: vt vir maioꝛ puero. ¶ Jtẽ q̃ẽti-
tates ſole p ſe ⁊ figure q̃ ꝓſequũt: q̃ ille q̃
p ſe creſcũt: recipẽt magis: qđ eſt ꝓtra Ax̃.
in ꝑdicamẽtis. Tũ in. c. de q̃ẽtate ⁊ q̃lita-
te. Tũ ifra q̃dratũ creſcit gnomone circũ-
poſito: nõ tñ alteratũ eſt. ¶ Jtẽ oẽ maius
albũ eſſet albi⁹. ꝑz eẽ falm. ¶ Opinio alia
de ꝓtrario ꝑus ponit cũ ip̃robatiõe. ¶ Jtẽ
ip̃robat de magis ⁊ min⁹ in lumie i medio
vbi nõ eſt ꝓtrariũ. Silr de virtute ſine oi
vicio ⁊ gratia ſine pctõ in ſtatu innocẽtie.
¶ Jtẽ motus in magis eſt dealbatio. q̃ ter-
minus ad quẽ nõ eſt tñ ſepatio nigredi-
nis. ¶ Jtem opinio 3ª de magis ſm eẽ in
ſubo ponit ꝑus. ¶ Pro hac Boeti⁹ in ꝑ-
dicamẽtis. ¶ Cõtra ipm arguit ꝑus in infi-
nitũ ⁊c̃. ¶ Jſte due opiniões negãt in eſ-
ſentia magis p hz. 6. ꝓncipioꝝ. forma eſt cõ
poſitioni ⁊c̃. ¶ Jtẽ dr̃ia formalis eſt ſpecifi-
ca. ¶ Jtẽ addito aliquo non manet ſpẽs.
¶ Cõtra illã ꝓcluſionẽ: illud ꝑus factũ ha
bitibus ꝓſentibus ⁊c̃. ¶ Jtẽ illud ꝓtrariũ
in vno q̃du eſt incõpoſſibile alteri. in alio
nõ. igit̃ in ꝑmo aligd hz in eẽntia q̃ repu-
gnat nõ p ſubm. ¶ Opinio 4. auctoꝛis. 6.
ꝓncipioꝝ: q̃ magis eſt p acceſſuz ad termi
nũ in quõ fit ipoſitio noĩs. ¶ Cõtra. tũc ni
hil eſſet album albedine niſi albiſſimum.

Circa ſolutionẽ ſic ꝓceden
dũ. ¶ Prio
in vlt̃ ab⁹. ⁊ ibi. 5ꝝ. ¶ Primo q̃ ſit intentio
Ax̃. hic: quõ. ſ. negat. Uno mõ magi i ſuba
⁊ accidẽte. ¶ Scõo: q̃ vbicũq; ẽ magis: eſt
ꝓpter hz q̃ aligd ẽ mai⁹ nõ maioꝛitate mo
lis: ſ; pfectiõis: vel i nã rei: ſiue in cõplemẽ
to pfectiõis: vel in potẽtia ſiue in feruoꝛe
actiõis. ¶ Prima dr̃ nãlis bonitas. 2ª dr̃ nã-
lis vigoꝛ. ¶ Tertio: q̃ nõ. vbicũq; eſt mai⁹
pfectiõe. ibi ẽ magis. ¶ Quarto. in q̃ cõiter
ꝓſiſtit rõ eius magis q̃ eſt maius pfectiõe
¶ Quinto q̃ mai⁹ ſic iuenit̃ in q̃cunq; re-
ſpectu alteri⁹: vel minus: loquendo de di-
uerſis naturis ſiue cõpatis inter ſe ſiue ad
deũ. ¶ Scõo ꝓcedendũ eſt in vl̃i cõparã-
do maius ⁊ min⁹ vd vnitatẽ. Et ꝑmo nũe
ralẽ. vtrũ idez nũero poſſit eſſe mai⁹ ⁊ mi
nus: ⁊ ibi ꝑus declarat q̃rtus articulus ꝑ-
cedẽs. Scõo vtrũ idẽ ſpẽ poſſit eſſe maius
⁊ minus. Et iuxta hz vtrũ neceſſaria ſit vni-
tas ſpẽi: ⁊ tertio an vnũ gñe poſſit eſſe ⁊c̃.
Quarto an vnũ analogice: Quõo an vnũ
equoce. ¶ Tertio ꝓcedendũ eſt in ꝑticula-
ri. Primo q̃ iſtoꝝ modoꝝ eſt maius in ac-
cidẽtib⁹. Scõo in ſubſtãtijs. Tertio quõ hz
⁊ ibi alr̃. Quarto ſpeciali⁹ ꝓcedeñ. Et ꝑmo
an in ſubſtãtijs mãlib⁹. Scõo an in oĩbus
mãlibus: rõne forme. Tertio an ratiõe ma
terie. 4° an in q̃ẽtatibus. 5° in q̃bus q̃lita
tibus. Sexto an in relatiõibus. Septimo
an i actiõne ⁊ paſſione: ⁊ ſic ꝓnter de alijs
ꝑdicamẽtis. ¶ De ꝑmo Ax̃. logtur de qđ-
ditate in q̃ẽtuz exprimit̃ per diffinitionẽ. ⁊
ſic nõ recipit magis: ita q̃ includat: q̃ ab-
ſtrahit ab vtroq; oppoſito: ꝑbat ꝑ ꝓprie-
tatẽ ꝓcedentẽ quocũq; addito: ⁊ eſt in q̃-
tum diffinibilis. Oꝝ dicit: ſubſtãtia ſm ſpe
ciem: accipit ꝓ qđditate in vl̃: ſicut ꝓ totuz
hic accipit̃ ſubſtãtia. Oꝝ dicit: ſi qđẽ cũ mã:
vel ſunt due dictiões: ſi ſuba hz magi qđẽ
cũ mã vel vna dictio ſi quidem cum mate-
ria. i. in inferioꝛibus que reſpectu ei⁹ ſũt
mãlia. Nulla q̃ maioꝛitas eſt in qđditate:
vt qđditas: q̃ abſtrahit ab oĩ ꝑditione in-
diuiſibili. ¶ Hoc vez in ſuba ⁊ accidẽte. 8.
metaphyce apud. De ſcõo. vbicũq; aligd
ſm aligd dicit̃ magis ſi vtrũq; eſſet idiuiſi
bile eſſet impoſſe magis igit̃ alterũ eſt in
ſe maius Et cõiter eſt illud ſm q̃ aligd dr̃
magis. Maius ⁊ minus eſt aliquoꝝ com
paratoꝝ ſm ꝓpriã q̃ẽtatẽ vtutis vel mo-
lis. Magis dicunt̃ aliq̃ q̃ cõparant̃ ſm il-
la q̃ dicunt̃ maius ⁊ min⁹. ¶ De tertio: q̃
nihil maius niſi ꝑdicatũ denoiatuũ. ideo
⁊c̃. ¶ Prdicatũ em̃ dictũ in qđ eq̃liter di-
citur de quolibz ſubiecto: q̃ ꝑ ſe includit̃
in quolibz. ¶ Cõtra. nõ. ꝓbatur ꝓma. ¶ Jtẽ
ꝑ ſecundũ ꝑbat eq̃lis veritas cuiuſlibz cõ
poſitionis: nõ aũt eq̃litas in ꝑdicato. Jta

in p⁹ꝑdi-
camẽtis.
ca. penul-
timo.

T. c. 10.
huius.

dicek in denoiatiuo: si em necessaria est cō sequētia ab abstractis ad ꝯcreta: sed ois albedo est equalr albedo: lz nō equalis albedo: z ois albus est equalr albus. ¶Ad ꝑmū aduerbiū nō est determiatiuū nisi vi verbi: vel habētis vim eius pticipiū inclu dik in cōcreto: vt habēs: non aūt in abstracto. ¶Jtē in grāmatica notak q adiectiuū tm recipiūt cōparationē. ¶Cōtra: tm ꝯclu dik ip̄oꝑietas: n falsitas. ¶Rño ad scām solum ꝑmū: vt dicik q hic nō est magis albedo: nec vt magis determiat cōpositionē nec vt ꝑdicatū: Sed tm est maior albedo. ¶Jtē aut significat maior cū albedine: qđ magis cū albo. ¶Jdeo cū equalr determinare possit ꝑdicatū hinc ide nō tenet ꝓña. Nullū igik abstractū dicik magis: nec aliqd dicik magis aliqd in abstracto. ¶Rño logica: q: si magis determiet esse: falsa est. Si ꝓdicatū rō grāmatica: illud nō est determinabile p magis: sed tm adiectiuū forma dicik maior alia ꝑm quā subm habens dicik magis alio. Licet forma sit maior alia nihil ꝑm eam dicik magis nisi denoiet ꝑ ꝓrie lz est subm alterius nature. Jdeo ꝑm formā substātialē nihil dicik magis. ¶De quarto necesse est illud qđ dicik maius habere latitudinē quandā: cui⁹ sunt duo termini in sūmū z in hymnū: ip̄obak. Ꝓbatur rōne: q: nō stat in idiuisibili. ¶Jtez auctoritate Ax. determinatoꝝ nullū recipit magis. Determiata dicunk limitata ad gradū indiuisibilē. ¶Jtem Simplici⁹ q̄dam infinitate. ¶Jtē auctor. 6. ꝓncipiorū ad terminū accessus ꝛc̄. De qnto: sicut creature ꝓcedūt a deo: vt numeri z ordinate. Jta inequalr: q: multe nūero: q: ineqles mensura: q: cōposite pōdus. i. ad dissolutionē inclinatio: igik maior lz illa. Sed inter se compatio ꝓꝓria. Ad deum comparatio excessiua.

8°. huius vbi s.

Circa secundus principale.

¶De ꝑmo henr. e. f. q: fit in accidētibus ps post partē ideo ibi natura singularis hz latitudinē z determiata ad singularitatē nō determiak ad gradum: nisi per motuz potentē sistere in quolibz gradu. Qñ ergo forma accidētalis vna maior alia latitudo ponik nō tm in natura specifica: sed in eadez singulari forma: z hoc nō est ꝑm gradus indiuisibiles. Sed ptes diuisibiles habētes terminos idiuisibiles: vel quasi ꝓtinuātes: alias nō esset motus cōtinuus z cōtinuat⁹ p mutationē. Sed nūqd infimus: non: q: nō est dare ꝑmā mutationē in motu. ¶Jtez nec vltimuz nec in esse: ergo infiniti gradus ¶Jtem ergo sūmus infinitus. ¶Jtem ꝑ aligs gradus erit iferior materia. ¶Quere solutionē. O. 26. g. Jn subst̄ntijs nō sic sed sola natura vlis hz latitudinē in quolibet singulari est determiata ad gradum ideo nō est ibi modus: nec intensio: lz magis. ¶Cōtra de gradibus equalib⁹ scōus nō intendet. ¶Jtem ex sequēti z ꝑcedenti quo mō fit vnū. ¶Jtem termini motus in cōpossibiles. o. 26. g. ¶Jtem forma moueretur a magis in minus. ¶Jtem pfectior cōpositio realiter. Rōnale videk q vbicū q est magis eodē modo se habeat ad minus. Qñ aūt in aliqua spē est: vel in suba nō ponik cōpositius qđ est magis. ¶Jtem tenek alia ps q nihil idez numero est magis z minus: sed dīa ꝓpinqor natre est ma. z minus remotior differētia indiuisibilis: pfectius aūt q ꝑfse virtualr ꝓtinet minus nō realiter: sicut maius cōtinet q̄z min⁹ nec tm nō ꝓtinet ꝓuationē i min⁹: lz nec rem ipsam q̄ subest. ¶Contra. o. 26. g. sub de quātitate. ¶Contra ois dīa maior nūerali p se ordinata ad ipsaz est specifica. Ꝓbak: q: diffinitiōe expssibil. ¶Jtē in eadē spē nō sunt idē termini motus. ¶Jtē qnō aliter i accūtibus q̄z in subīs. ¶Rño 3° tertū de scdo dīa specifica ꝛc̄. nō stat in idiuil. De 3°. 8. eth. a. n oz amicitiā dici vni uoce: q: magi z min⁹: vñ colorationr ꝑm genus: q: pspicuū magi ẽmiat: z sapiētior magis q̄z grāmatitior. ¶De gñe diuiso p differētias additas: z ꝑ gradus n°: q̄re e. d. c. e ¶Cōtra. 7. phycoꝝ: de cōpatione ꝑm spēz acho am. De q̄rto sic: in ente cōpantur suba z accūs. 7°. metaphyice. De qnto Henr. c. f. nō ꝑm diuersas rōnes ptibiles in cōpatt est magis z minus: sed regrik vna rō cōis vniuoca vel analogica: tū q: cōparatio equoca abusiua: lux clarior tenebris: excessiua ifiniti ad finitū. ¶Cōtra p° celi z nūdi

T. c. 31. z circiter

T. c. 36. z circiter

Circa tertiū principale regula

Henr. b. f. q: tātū.

mō quecūq; indeterminata determinabilia nō tñ ab aliquo intra essentiā vt q̄zta: sed cū hoc ab eo in quo sunt hñt magis. ¶De primo ꝛ scdo sic: qz nō in idiuisibili. ¶Jtē arguit p motū: sz in 3° articlo hoc pz: quo illō argumentū tenet ꝓtra secūdū formā substātialis pfectissima. ¶Jtem dat eē simpliciter: ḡ aduenies est accns. ¶Jtē motus in suba. De tertio tertius p̄mi. ¶Jtem in accntibus motus sz nō manēte eadē singulari accnte i suba totū subito iducit. ¶Jtē est dīa compando ad cōtrariū: qz in accidētibus cōpossibile ꝓtrarū ꝓtrario remisso in substātijs simplr incōpossibile: ideo hic motus. ¶Contra: sicut penes infinita indiuidua est motus in accnte: quare non pōt ita esse penes ifinita idiuidua subē in gradibus infinitis. ¶Jtē p̄m infinita indiuidua accntis nō est motus nisi ex mutationibus: qz nullo tpe est subm sub eodem. ¶Jtem de suba demonstratio Ax. 6. q̄ est p̄mū argumentū supza ad. 1. q. ¶Ad p̄mū ante nūc ḡnationis nihil inducit: tñ mā ta[n]sūme dispositā: igit fit ḡnatio. ¶Contra 13. 2. sub' ꝛ supza in ꝓclusionibus. ¶Tene q̄ Ax. ponit ḡnationē successiuā. sicut motū ꝛ oēm successionē penes ptes mobilis: nisi in quātitate ꝛ vbi.

Circa quartū p̄ncipale. ¶De p̄mo Henr. nō b. e. cōtra ri^ovm. ¶De secūdo in elementis p̄m Cōment 3° celi ꝛ mūdi. pbatur p corruptionē. Aliter ignis densior aqua ante generationē terre ex igne ꝛ densitas: sine subiecto ppzio: ḡ ꝛc. ¶Jtem quō mixtio elementoz. ¶Jtem de aīa intellectiua: secundū articulū igit pfectissime ꝛ impfectissime: ḡ oēs medie. ¶Alr: ex opatiōe ꝛ ppzijs accntibus. ¶De tertio q̄re in Henr. ca. a. ¶Magis male dicit: cuius mā est virtualiter maior: ꝛ tūc dicit mlta: qñ aūt actu extensa dicit magna. ¶De quarto nulla q̄zitas. qz ratio eius in extensione vel discretione substātie. ¶Contra. 10. metaphysice: maius ꝓtinuū: cuius motus indiui^or ¶De qnto tñ in 4ª spē nō est magis: quare ḡ non est motus in prima nec secunda. ¶Ad. 6. non ꝛc. Quere.

Possent ergo formari tres q̄stiōes de susceptione magis ꝛ minus in formis substātialibus. ¶Prima[1] an forma substātialis sit maior alia eiusdē speciei. Sic Henr. vlr. Auerroys pticulariter. Scda: dato q̄ sic. an idem nūero itendat. Henr. nō. auerroys sic. ¶Tertia si sic. an p media ꝓtinua vel tm̄ indiuisibilr: qz gradus indiuisis si diuisibilr: sz successiue acgrat forma pfecta: qō nō est incōuenies in ḡnatione nisi ꝓcedat successio s̄: nō tm̄ mot^o ppt subm: q̄ nō est: sicut currit vtraq; rō Ax. in. 5. nō ꝓtra successionē: sz q̄ ḡnatio nō ē diuersis partib^us. ¶Nota q̄ q̄stio p̄ma mota de substantiali forma nullā hz rōnem cogentē p nec ꝓtra p. est articulus vigesimusprimus igit de intellectiua. ꝛ auerroys in. 3. celi ꝛ mūdi de forma elemētari. ¶Ex his ꝓcludit de medijs q̄ sic: ꝓtra nō ē Ax. h: qz soluitur ante ad. d. in p̄dicamētis videt ꝓtra. Sed pōt exponi: sicut ad e. ꝛ g. qz in ca. de qualitate negat iusticiā dici magis ꝛ min^o nec principium sex p̄ncipiorum infra ipse in termino logtur de nōie non de re: vide qualē simplicitatē ꝑbat i essentia: sicut. 8. metaphyce. ¶Dz. vident tria media: vnuz est ex qualitate ppzia cōparata ad elementū: cuius est ppzia. aliud cōparata ad alid subm. 3^m ex actione inequali: que sibi cōpetit rōne forme substātialis. ¶Ex primo sic. calidū intēdit ꝛ remittit: igitur ignis. ¶Dzobat ꝓña: qz ppzia passio saltē ꝓsequit formā tanq̄z p se causam. Causa sit[r] se habente ꝛ causatū. Secūda ꝑbatio est auerroys 3° celi ꝛ mūdi: qz qua ratione ignis manēs nō remissus pōt remitti p̄m vnum gradum calozis pari ratione: ꝛ p̄m omnē ¶Hec posset esse rō. q. p se: quare manent in mixto: igit in se remittunt. Sed añs est du^m, ꝛ Auicen. negat ꝓsequentiā. ¶Sed ꝑbatur: qz quō ille in se intense sunt potētiales respectu formē mixti cū q̄libz sit nata sic pfecta ꝓstituere p se ens. ¶Jtaq; hec rō de mixto est pticularis ꝛ cōcedēti añs est pbabilis. ¶Ex scdo medio arguit: in alteratiōe p̄cedente corruptionē aque in ignē inducit calor: igit ꝛ forma ignis nō pfecta ergo remissa. ¶Primū pz: qz tūc cessaret actio: vel saltē post p̄mū gradū calozis inductū nulla esset ḡnatio. ¶Prima ꝓña ꝑbat p p̄mā ꝑbationē p̄ue: qz passio vel p secū-

[1] 2to. 67.

[2] T. c. 1.

[3] T. c. 8.

[4] 2to. 67.

[5] T. c. 10.

[6] 2to. 67.

dã saltem videf accidẽs ꝓpriũ. Et p tertiã qz tunc totus calor igneus posset esse in aqua. ¶Et cõfirmaf: qz si nõ inducif in aq̃ calor incõpossibilis aq̃ p alterationẽ: non seqtur corruptio: qz forma nõ expellif nisi p gradũ sibi incõpossibilẽ si inducaf: igif habet calorẽ excedentẽ aquã. ¶Alia ꝓbatio est: q aqua manẽs aqua erit multotiẽs calidior igne manẽte igne: pº: sit em̃ supmus gradus caloris ignei. 10º. aqua ante corruptionẽ hz nouẽ gradus alias nõ sũme disponif. ¶Jtẽ ignis corrũpẽdus frigescit. igif ante corruptionẽ nõ hz nisi vnicũ gradũ: qz alꝫ nõ sũme disponif ad corruptionẽ: aqua ergo corrũpenda excedit ignem corrumpendũ in. 8. gradibus caloris: z est nonies calidior igne. ¶Alia ꝓbatio est ex. ij. de aia: vbi ꝓbat q corpa nõ T.c.113. tangũt se imediate in aere vel aqua: qz extrema eoz sunt humida: q̃ est aer vel aqua ¶Ex tertio medio arguitur: ignis remissus calorẽ nõ eque ignit: nec vinũ aquaticũ conuertit semper aquam in vinũ: nec caro fm materiaz conuertit alimentũ in carnem. Et tamẽ ille generationes fiunt per formã substantialem generantis. ¶Contra: videtur vnuz mediũ ex auctoritate: qz negatur motus in substantia: sicut conceditur in qualitate non penes partes mobilis: quia sic generatio est successiua. 13. 6 supra: q̃ penes partes z impartibiles formaz ¶Ad aliud mediũ dat p se esse. ¶Qui teneret sic tm̃ ꝓpter articulum: posset ad secundã. q. motam dicere: q non cum Henrico. z tũc tertia questio nulla esset sibi: nec multo magis quarta egeret ad saluandũ Aꝛ. de nõ esse motũ in substãtia. Sed qui tenet ꝓpter alterũ mediũ. dicat ꝓsequẽter q̃ztum vtrũq; concludit: qz vtiq; est. Ad secundã questionẽ q sic. Et ad tertiã similiter: q sic: pz em̃ q si intensio qualitatis cõcludat intensionẽ forme elemẽtaris: igif cõtinua intensio in fluxu eiusdem qualitatis ꝓcludit ꝓtinuã itẽsionẽ i fluxu eiusdẽ forme ignis. Alioqn i alio instãti nõ correspondet ꝓprius gradus forme ignis proprio gradui qualitatis in instãti illo: z tũc statim receditur a medijs illis quia simpliciter non concluderent. ¶Jtaq; qui tenet ꝓpter auctoritatẽ auerroys cũ ille probet propositum per primũ mediũ habet dicere consequẽter q sic ad primã ad secundã z tertiã questionẽ: z nõ restat ad bñ saluãdum phm q nõ sit ibi motus nisi quartũ. Igitur Henr. nõ dicit ꝓpter cum ponat cõclusionem ꝓpter auerr. ¶Et ad secundã questionẽ respondeat negatiue: nisi intelligat de alijs substantijs ab elementis. Sz nec de illis põt qualitas intendi continue fine ꝓtinua intensione forme substãtis.

Tenendo primũ me

dium potest dici q non solum elementa sed multa mixta habent qualitates ꝓprias respectu quarũ forma substantialis eoruz sibipsi derelicta: hoc est excluso cõtrario agente extrinseco est causa naturalis actiua fm ꝓportionẽ perfectiõis sue: quia causa naturalis sibi derelicta z sufficiẽs: exq̃ agit fm vltimũ potentie: si est pfectioz effectum pfectiozez ꝓducit: z talis qualitas apparet perfectioz in vno individuo spẽi sibi derelicto q̃z in alio: igif zc. ¶Jtaq; nõ teneo primũ mediũ q omni gradui qualitatis ꝓprie que ineſt per actionẽ agentis extrinseci cozrespondeat ꝓprius gradus forme: quia tunc sequitur illud incõueniens prius positum. Sed gradus qualitatis in esse quieto sequitur determinatum gradum forme. vnde breuiter sic arguo: Una substantia eiusdez speciei habet qualitatẽ necessario conuenientẽ speciei intensiorẽ q̃z alia: z hoc excluso omni agẽte extrinseco: ergo forma substãtialis vnius est perfectioz alia. Antecedens patet in individuis ignis z aq̃ zc. pz in carne z carne: vino z vino: z multis alijs. Cõsequẽtia pz: cã nãlis alicuº qñ nõ impedif agit fm vltimũ poc: igif eq̃ pfecta non ipedita necessario habet effectum: eque pfectũ forma substãtialis potest esse causa naturalis qualitatis consequẽtis: quia siue in generatione qualitas illa fit a generante: siue non saltem potest esse per actionẽ forme circũscripto extrinseco: sicut pz quãdo primo per contrarium qualitas talis remittitur: z postea substantia sibi derelicta redit ad gradum perfectum qualitatis illius reditus non videtur causa efficiens nisi in diuiduum: vt habens formã substantialẽ.

C Itaq; ad secundā questionē ibi dico q̄ nō ꝓpter idem mediū: q; si remissa qualitate remitteret forma substātial'. igit' amoto ꝓtrario remittēte: nulla esset cā intrinseca redeūdi ad gradū intēsum: nam forma substātialis remissa p te nō est ꝓncipiū agēdi ad q̄litatē intēsionē: q; illa nō est sibi ꝓportionalis. Sz ille gradus remissus. sil'r nec forma remissa p te est ꝓncipiū intēdendi se ipam z sic ex ꝓxīti q̄litatē. pz q̄ nihil intēdit se effectiue. C Consil'r dico q̄ q̄litate tali inatural'r intensa p ꝓtrariū pñs: sic q̄n aer calefit cōtra gradū naturalē nō intēditur forma aeris: q̄ tūc amoto igne non esset cā intrinseca p quā aer rediret ad pfectū calorē remissum. pz etiā q̄ nō. C Ad secundā questionē in aiabus de q̄bus est articulus: z videf simpl'r in alijs. nihil enim ꝓcludit formā substantialē sic intendi.

Ad argumēta ꝑma. C Ad ꝑmū ꝑma ꝓxīa nō valet: q; cā nālis est impedibilis p ꝓtrariū pñs z agēs: z ita p illō ꝓtrariū pōt effectus eius remitti: lz cā nō remittat: qđ hic pz: q; eque sibi derelicta causat effectū pfectū: vt ꝓus. Sed valet ꝓxīa sic arguēdo: calor est maior in hoc igne sibi derelicto q̄z in alio q̄ hec ignitas est pfectior: sicut ꝓus arguitur. C Ad ꝓbationes ꝓxīe. Ad. 1. dico q̄ nō est ꝓpria passio: q; nec idiuisibil'r sequēs: nec soli inherēs: sed est q̄litas necessario ꝓxīs formā necessitate absoluta ꝑm aliquē gradū indeterminatū: sz nō scōm gradum certū necessitate tali q̄lis ē cōnālis ad agēdū: q. d. manet cā sibi dēlicta: nō aūt manet ꝓtrario impediēte: tūc illa est falsa: cāe sil'r habēte z causatū: nisi itelligat cā sil'r se habere ad extra. s. impediēdo q̄z sil'r in se. p° 2ª auerroys nihil valet: q; multa simpl'r necessario regrūt q̄litatē infra latitudinē aliquā. nō tñ necessario in hoc q̄du. Exēplū vita regrit sanitatē aliquā: igit' regrit hanc ꝓportionē pcisam humoz ad l̄s: vt fit hec vita: tunc seq̄ref q̄ corpe meo aliqual'r infirmato: aia mea itellectiua remitteret: q; illa formalit' viuo: nec sequitur: eiusdem rōnis est vnus gradus q̄litatis z oēs: q̄ eq̄ pōt indiuiduū carere oi: vt vno: q; nō eq̄ necessario regrit ad illud. Sz q̄ cā: q̄re necessario regrit aliquē gradū: vtin oi corruꝑto forma corrūpat cū q̄lib; accidat. C Ad secundū medū: nego ꝓxīam: q; q̄litas illa lz ꝑmo insit igni ex se: nō tñ soli: q; est causa alijs coloris: scōo metaphyce. C Ad. 2. ꝓbationes pz. C Ad tertiū siue ponat̄ que cūq; idiuisibilia nihil nisi eē ꝓuatiōes ꝓtinuoz. siue ponat̄ p vltimā mutationē nullū gradū nouū induci: sed in tpe calorē inducit in instanti inductū esse. C Cōcedēda est ꝓclusio: q̄ tantus calor est in aqua in fieri quātus in igne in geto. C Et tūc confirmatio nō est ꝓtra. C De lz est instās p se: ꝑpter motū localē in instāti arguēdo de raritate z augmēto. q̄re. Si aūt p mutationē vltimā ꝓcedat̄ nouū gradū induci calōris ꝓxīa nō valet: q; sicut ꝓus latitudo est necessaria: nō tñ supmus gradus q̄n ꝓtrariū impedit: ita aliqua latitudo q̄lis est cōpossibilis alīs gradus supmus qui sibi repugnat infimo necessario huic non est incōpossibilis. C Ad confirmationē dico q̄ in toto tpe alterationis: nō inest alīs gradus incōpossibilis ipi aque: q; nō repugnans necessario gradui ipi aque. aliqn repugnātia vt repugnātia sil'rūt: vel aqua maneret sine frigore sibi necessario: q; manet in tota illa alteratiōe: nec seq̄t. q̄ aq̄ nō corrumpit in vltimo instāti: quia tunc inducitur gradus incōpossibilis. Sed segnr: q̄ in tpe alterationis nō corrūpit. C Et ꝓcedo alia ꝓxīa q̄ ignis q̄nq; i via ad corruptionē in aquā fit minus calidus q̄z aqua in via ad corruptionē in ignē ꝓcedo: als neutrū sufficiēter disponeret ad corrūpi i aliud: sed nō est sic in geto esse. Sil'r si tu dices formā ignis intēdi cū calore i materia aque corrūpende: sequeret etiā q̄ dū manet aqua magis esset illud corpus ignis q̄z aqua: z in alia corruptiōe ignis minus eēt ignis q̄z illō hic. C Ad aliā ꝓbationē de secūdo de aia. Dico q̄ si tangēs esset formaliter humidū bene posset imediate tangere carnē aliā humidā: sicut calida pōt imediate tangere calidā: q̄litas eī inherens nō ꝓhibet imediatū tactū corpoz. C Sed intētio phi est ista: q̄ caro tangēs aliam in aere vel aqua est humida humiditate nō inherēte: sed adherēte carni: hoc apparet ad sensum in aqua: z ibi supponit̄ in aere qui non est ita sensibilis: tñ ita adherens:

T.c.4.

humiditas autē adherens nō est in carne: vt in subieto: quia tunc inhereret: non adhereret: ergo in alio subiecto nō est ibi ponere nisi aerem et aquā: ergo in principio
TJD nō est tactus imediatus. Sed si diu adhereant donec calor dissoluat illud corpus humidum adherens: ita vt exaletur: bene tunc tangunt se imediate: si etiā statim tangens vehemētur applicet alij: tanta virtꝰ posset esse: q corpus humidū adherēs nec cessario sibi cederet ⁊ tāgeret se imediate: sicut qñ cutellus cutez nō est verisimile q aere vel aqua mediante scindat cutē: sed expellit virtute motiua applicāte cutellū ne possit intercipi. ¶Hec dicta sunt ꝓ intentiōe Aux. ibi. Sz ad ꝓpositū suffic̄ q ñ itēdit humorē ineē soliāq ⁊ aere: fiē nec calore soli igni et aeri. Sz ibi tangētia cōiter humida sunt humiditate sibi adherēte i extremis: ⁊ p ꝓns nō imediate tangunt. ¶Ad tertiū mediū ꝑz q bene ꝓcludit de substātia sibi derelicta que iequaliter agit h̄ ⁊ illa actōe: forme substātialis. De nō derelicta nō va-
TJO let: q illa ieq̄l agit ꝓpt̄ ipedīēs extrīsecū.

De dubitatione vero dicta circa diffinitōes ⁊ numeros q̄ causa essendi vnū deinceps dicendū eē videt. Oīm enī q̄cūq; plures ptes hñt: et nō est vt acernus q̄ totū: sz ineſt aliq̄d totū p̄ter ptes: ē aliq̄ cā. Tex. cōmēti. xv. Questio. 4.

Queritur virum ex mā ⁊ forma fiat ꝓ se vnuz. Et videt
T.c.49. q q nō: q: ex duob⁹ i actu nō fit ꝓ se vnū ex. 7. mā est act⁹: ex qōne de en⁹ māe ⁊c̄. Si dicat q lz mā in se sit aliqs act⁹: ē tn̄ ipfect⁹ ⁊ potēcial respectu forme. ¶Cōtra. ita subiectū dicet eē ens i actu ipfecti ⁊ potentiali respectu accidētis: g̃ ex ipo et accīte fieret
T.c.7. vnū p se: q̄ est ꝓtra Aux. in. 5. ¶Itē scdo sic
t.13. mā ⁊ forma maxie distāt: g̃ ex eis minime natū est fieri vnū: pbatio ꝓne: ptes ꝓtinui faciūt ꝓ se vnū: q: sunt eiusdē rōnis in toto etherogeneo: cuiꝰ ptes nō sunt vniꝰ rōnis: minor ē vnitas: g̃ ⁊c̄. ¶Ad opm̄ ē Aux. i lra. T.c.15.

Rño. sicut vnum in cōi imediate ꝓsegtur ens in cōi: ita q nullū est mediū nobis notꝰ ad hoc demonstrandū: nec forte aliud mediū in re. aliud a gdditate extremoꝝ: ita singula entia fm ꝓpria gradꝰ entitatis: ꝓsegtur imediate ꝓpria vnitas: sicut ergo non omnis entitas est vniꝰ rōnis: ita nec vnitas: nec est alia ratio diuerse vnitatis nisi alia entitas quā ꝓsequitur: sicut ergo omnino simplex se toto est ens ⁊ vnum. Ita ens cōpositum ex principijs essentialibus eius: sicut materia ⁊ forma: que sola nata sūt aliquod ens per se cōstituere: est vnum per se: ⁊ hoc ꝓpria vnitate alterius rationis ab vnitate simplicis: sicut ⁊ ab entitate altera est entitas. ¶Si ergo queriē quare ex materia ⁊ forma est vnum per se. Respondeo: fm phy- T.c.15.
solophum in littera: quia hoc actus: illud potentia: nō adhuc dubo: hoc sic exponiē: quia illud idem quod ꝓius fuit in potentia per rationem materie iam est in actu ꝓ formā. Extractio autē de potentia in actū fm cōment. hic non largitur multitudinē sed perfectionem. Et videtur expositio cōmenti consonare cum littera illa.

Sed ista via poneret quodlibet ens vere simplex: nō enim albedo est magis composita si ꝓius fuit in potentia: ⁊ nunc in actu q̄z si semper fuisset in actu. compositio enī est ex partibus compositi: pars autez est aliqua res in toto. Et licet aliquo modo in potentia: nō tamen sicut generabile est in potentia ante generationem. Hec igitur via que procedit per hoc q idem ante generationem est in potentia: et post in actu non ostendit quomodo ex actu ⁊ potentia fit vnuz: sed quomodo idem est quod quā- 2to. 15o.
doq; est in potentia: quādoq; in actu. Alia est enim vnitas ex vnitis. Alia est identitatis vnitorum.

Ideo aliter potest dici: q sicut dictum est exponēdo textum huius capituli: q realiter ens naturaliter compositum est ex potentia ꝓpter materiam ꝓexistentem que potest esse aliquid eius: quia potest esse sub for-

ma eius: ¶ Juxta illud. 7. cap. quinto. In
T.c.22. omni generatione oportet aliquid preexi
& inde. stere quod fit per se pars generati. Sicut
igit solum agens est causa quare cõposita
pus ens in potentia: posteafit in actu. Ita
ipm solũ est causa quare materia pus exi-
stens in potentia ad formaz: postea fit actu
sub ipa: & fit ex eis vnũ: huius enī vnitatis
nulla est causa intrinseca: nisi velimis ītro
ducere: q; hoc actus: & illud potentia: & tũc
nõ est iam dubo. q; hoc est primũ notum.
Sicut enī pmũ notũ est q; ens simplex est
suo modo vnũ: ita ens compositũ ex mate
ria & forma est suo modo vnũ: nec est cau-
sa quare: nisi q; hoc materia: illud forma:
sicut nec est aliqua causa quare sunt cause:
& quare sunt tales cause. s. itrinsece cõstitu
entes causatũ: quõ aũt potentia equiuoce
sumit pm q; generabile dicit esse in potẽ-
tia ante generatiõez: & pm q; materia dicit
esse in potentia: vt hic sumit potentia: satis
apparet in. 9°. q. 3. ar. 3. solutio. ¶ Cõtra p̃-
dicta obijcit dupl'r. ¶ Primo q; mã & for-
ma si itelligant nõ vnita nõ est ꝓtradictio
q; vtrũq; itelligat in se esse: & cõposituz nõ
erit. vel sic: illud cõpositũ hz aliquã causaz
sue vnitatis in se: & nõ partibus eius: cuius
ptes nõ vnite pñt itelligi in se eẽ sine ꝓtra-
T.c.6°. dictione: ex fine. 7. ergo ex. 7. in fine: aliud
est in cõposito quo ipm est vnũ pter mate-
riaz & formã. Supposituz etiã apparet esse
verũ de facto in aia itellectiua & sua mate-
ria pm aliquos. ¶ Jteꝝ nõ videt necessitas
ponere aliqd absolutũ additũ: nisi q; ma-
teria & forma possunt itelligi in se absq; cõ
tradictiõe: sic a. & b. sine syllaba ab. & ignis
& aer absq; hoc: q; intelligat caro & os. Ex
quo sequi videt q; aliquid absolutum erit
pter materiã & formã in cõposito quo ipm
fit vnũ. Sed si ista rõ valeret: sequeret ea-
dem rõne de illo absoluto addito & ptibus
qbus addit: q; exquo absolutuz est: nõ est
ꝓtradictio: itelligere illd in se illis nõ vni-
tum: & sic non est cõpositũ ex illo & ptibus:
nisi p 3m absolutũ addituz. Et eodẽ mõ ar-
guit de illo tertio: & sic esset ꝓcedere in ifi-
nitũ. Standũ ergo est in ꝓncipio. s. q; nul-
lum additũ absolutũ est in composito ꝓter
ptes eẽntiales. s. materiã & formã. ¶ Pre-
terea relatio nõ destruit nisi facta mutatio
ne circa aliqd absolutũ: sicut nõ põt esse no
ua rel'o nisi facta noua mutatiõe aliqua ab
soluto acqsito i vno extremo: vl' in vtroq;
materia aũt et forma si maneant separata nõ
mutãt etiã õstructa rel'one vniõis: g in cõ-
posito é aliqd absolutũ pter mãz et formã:
qd sit imediatũ vnionis fundamentũ quo
cõpositũ é vnũ: ñ q; hẽ mã & illd forma. h. n.
sunt hẽ qñ sunt separata: et cõpositũ nõ est:
¶ Preterea iuxta obiectionẽ in prima rõ-
ne: cum accidẽs sit actus sube. quare ex eis
nõ fit p se vnũ. ¶ Exemplificat etiã Ax. in
illis: quasi in manifestiorib' ꝓpositis: pz in
littera. ¶ Propter pmã difficultatẽ ponet
a qbusdã pter formã q; est altera pars: alia
forma totius qua est vnitas cõpositi. ¶ Sz
hoc lz multiplicit possit improbari. ¶ Ad
ꝓpositũ tñ hẽ sufficit: q; difficultatẽ nõ eua-
dit: nam si est alia tertia essentia nõ est ꝓtra
dictio itelligere illã alijs ñ vnitã: & est illa
tertia & nõ est cõpositũ: ergo in composito
est aliquid 4.m: & sic in infinitum. ¶ Aliter
dicitur q; forma qñ vntur materie: cõicat
materie qdã esse respectu cui' facit vnuz
cum ea. Sed hic nihil videt esse si intelli-
gatur q; effectiue causat in materia aliqd
esse in seipa. Dat enī esse materie formal'r:
& ipm esse est ipsamet forma: quia ipsamet
materiaz informat: nec compositum etiam
est formaliter illud quod est per aliqd esse
aliud a forma: vt fit fuga: de esse cõmunica
to nõ videtur esse nisi vocalis tantũ. ¶ Ali
ter dicitur q; vnitas compositi nõ est ex ra
tione mãe et forme absolute sumptarũ: sed
pm q; sũt vnite: & sic ñ manet fine ꝓposito.

Contra hoc tripliciter. pmo: q; tũc T.c.6°.
arm de 7°. metaphyce: vel
nõ valebit vel sequtur q; cõposituz nec illis
nec altero illorũ fit vnũ: sed ipsa vnione il
lorũ que est relatio: & ita qlibz compositũ
essentialr erit relatiuũ: q; illud est de eẽn-
tia cuiuscunq; quo cõpletiue ipm est vnuz
essentialiter: quia eodem est ens & vnum.
¶ Scõo sic: q; relatio nõ potest esse noua
nulla mutatione facta in aliquo absoluto.
Et hoc neq; in vno extremo relationis:
nec in alio: materia & forma si maneret se-
parata: & in nullo illorũ fit mutatio: g eadẽ
est ipõrũ relo q; fuit ante separatõez. Si dicat
mãz mutari: q; pus informata nũc nõ infor

mata. Hoc nihil videt esse: qz termin⁹ rel'onis forme ad mām: vt act⁹ ad potētiā nō est mā iformata: sz mā tm illa in se non mutat.

Difficilia sunt hec z locū habent in quocūqz vno: cuius ptes sine cōtradictiōe pñt manere sepate: puta in toto ītegrali quocūqz homogeneo vel etherogeneo. In quāto qcūqz ptinuo vel discreto. In vno p accñs ex subo z accidente. ¶ Et de hoc tactū fuit in. 7. in qōne de inherētia accidētis: z eius subo hucusqz dilata. ¶ Pōt dici p nunc qd oīno cōcedit verū esse: quo nō cōcesso segtur aliqđ inconueniens manifestuz. Aut g̃ dicam⁹ omne p se ens esse oīno simplex: ita qd falsū sit illō mā est ex qua est res p̄mo cū ist. s. rei māe: et ita sit cōposita albedo ex mā z forma fiē hō: qz qñqz in potētia est vt ante g̃nationē z qñqz in actu. Aut scdo dicam⁹ oēm subaz mālē cōponi ex duab⁹ ptib⁹ essentialib⁹ ad min⁹: quaz altera nō sit aliq̄ eēntia absoluta: z ita respectus sit de essentia cuiuslibet. Aut si sit absoluta tm eēntialī re dependens a reliqua pte: ita qd ptradictio sit ipam separari cū sint tm due essentie absolute: z neutz cā alteri⁹. Aut 3° dicam⁹ cōpositū nō esse vnū nisi ipi vnitis: z tm nō esse ptradictionē intelligendo ipa nō vnita. Et qz duo prima vident incōuenientia: q̄ ad pñs suppositō. ¶ Ad intellectū tertij: sciendū est qd qñ alicuius causati sunt multe cāe essentialī: ille nunqz causant causatū nisi in causando cōcurrant. Concurrere ante et nō cōcurrere nihil variant circa absolutam naturaz alicuius cause. Nec est ille cōcursus qnta cā. Itaqz sola rel'one alia z alia cāz adinuicē: que tm non est eis nec alicui eaz rō cāndi: cāe qñqz cānt: qñqz nō. Ita hic de duabus causis spāliter. s. mā et forma: qz vnita h est cōcurrētia ad causandū cānt: q cōcursus fit eoz pactōez agētis: nō cōcurrētia nō cānt. Ex h āt qd cānt eātū faciūt vnū: qz idē ē cā vnitatis z entitatis: non igit aliq̄ alio ab⁹ ex mā z forma fit vnū ex eis. Qñ g̃ arguit: igit i cōposito ē aliqđ pter ipa. Si itelligat aliqđ. i. aliqs respectus arguit qd pter ab⁹tam nām vtriusqz est in cōposito: nō vt cā itrinseca: nec rō cāe: ac p h: nec vt ps eēntial' cōpositi: sz vt cōcomitās ptē z cām sine q̄ cā ñ cāret: nō pt negari p̄ña: nec pñs est incōuenies. Si aūt intelligatur aliquid. i. aliqua essentia absoluta: vel in composito vt pars essentialis eius: neutrū seqretur: sic rsp̄ō sum est ad rem. Sed quomō saluat argumentū Ax. in fine. 7. de a. et b. et ab. Rño. T. c. 6°. ibi arguit qd aliquid est in composito pter elementa. i. partes materiales: quarū vna nō est actus alterius: sed ambe simul sunt vna materia receptiua forme: sicut apparet in a. z b. Et ista conclusio probatur sic: quia tales partes sunt sic separabiles: z ab agente naturali: quia separate manent: et tunc totum non manet: igitur zē. ¶ Et est ratio necessaria: agens enīz naturale non separat formam materialem communiter loquendo in alijs ab homine a materia: ita qd vtrunqz separatū maneat: sed si transmutet materiam a forma ad priuationem: forma corrumpitur per accidens: ergo cōmuniter in alijs ab homine illa que manent separata sunt tales partes cōpositi qd nullū fuit forma: pter aūt q̄cunqz ptes mālēs oz in cōposito ponē formā g̃ zē. ¶ Sz si arguit iuxta hoc de sepatim manētib⁹ nō pactiōez nāe: sed absolute sine ptradictōe: p̄ña nō tenet: qz altez illoz sepatoz: sic bñ potuit eē forma cōpositi cū sit sepabilis q̄cūqz eēntia ab aliq̄ a q̄ nō dpēdet eēntialr. ¶ Ad 2^m de nouitate rel'onis pt dici qd nulla ps sola totū ptituit: g̃ fiē ē rel'o ptis i cōi ad totū i cōi: z talis ptis ad tale totū. ita etiā est talis ptis ad talē cōptē: vt ita loq̄f: z ecōuerso: fiē hr in. 9. q. 3ª ar^lo 3°. Et pt tunc ps mālis hr̄e p p̄mo cozz^vo ptē formalē: z ecōuerso: aut hz cozp⁹ mātuz et formatū p p se relatiuo: ō hac rel'one vni⁹ ad duo ad vnū per se tantum: et ad aliud primo: quere in quinto capitulo de ad aliquid: vniuersaliter aūt facta mutatōe in per se cozz^vo mutatio fit ex consequenti: z in vtroqz illoz: vel etiam si illud esset vnius illoz tantuz fieret in illo: z ex cōsequēti: z quasi accidētaliter per accidēs: in 3° exemplū optimū: in appreciante precio et appreciato. Nec enim in precio nec in appreciato: que primo referūt mutuo aliqd absolutū mutat: quando de nō precio fit preciuz: fit tamen mutatio absoluti in voluntate appreciāte volentis habere dominiū: vl' dimittere p dñio illi⁹ ad qō appreciās dicī ambo illa

p se. Et ideo p mutatiõem absoluti in appciante fit ex ꝯñti mutatio in ꝑcio: z in appciato sic h entitas cõpositi est aliqua entitas 3ª ab entitate mãe z forme: z causata ab eis in illa fit mutatio cozrnis qz non est postq̃ fuit: z ad illã dicebant ambo causata p se: lz nõ p̃mo: nõ segtur mutatio relatiõis i eis ad cozruptionẽ rel'onis z funti in illo composito. ¶ Cõtra. rel'onis mutue materie et forme dicunt ꝑdes rel'onibus ipaz ad cõpositũ: qz sicut cãe ꝑdes sunt cãto: ita z ꝑdus cõcurrũt ad cãndũ: ꝑdus aũt ñ cozrũpit ꝓpter cozruptionẽ posteriozis. ¶ Jtẽ separatio mãe z forme videt ꝑdr naturalr cozruptiõe cõpositi: g̃ in illo instãti nature est relatio cozrupta sine mutatiõe alicui⁹ absoluti. Añs ꝓbat: qz sicut cõcursus mãe z forme est cã cõpositi: ita in negatiõibus. ¶ Jtẽ sic mã dr ꝑmo ad materiatũ z ecõuerso: vt ps talis ad tale totũ. Jtẽ mã vt iformabilis videt ꝑmo dici ad formã: vt informatẽ z ecõuerso. Et ita i duab⁹ eẽntijs absolute mãe z forme fundant q̃tuor rel'ones habentes ꝓpria cozrelatiua ꝑma: due. s. mutue: z due ad cõpositũ: g̃ quelibet hz ꝓpriũ cozrelatiuũ: z nõ tm̃ p se. ¶ Rño. cõclusio istius vltime rõnis posset ꝓcedi. ¶ Et tũc esset aliter dõm ad illud de nouitate rel'onis. s. q̃ ñ aliq̃ mutuo referũtur: z icõpole est illa sic referri nisi alterũ illoz sic referat ad aliqđ 3m vl'ambo bene põt cozrũpi relatio eozũ mutuo sine cozruptione alicui⁹ absoluti in altero illoz sola cozruptõe absoluti posita in illo 3° ad qđ alterũ illoz dicit. Sic h icõpole est materiã et formã esse vnita: nisi vtrũq; fit ps cõpositi: g̃ i cõposito cozrupto aliq̃ absoluto qđ erat fundamẽtuz rel'onis totalitatis in ipo cozrũpit rel'o totalitatis. Et ex ꝯñti rel'o ptis in istis: et 3° rel'o mutua in vtroq; istoz: q̃ nõ põt stare sine illa. ¶ Ad 3m: z tunc illa est falsa: rel'o nõ cozrũpit: nisi cozrupto aliquo absoluto in altero relatiuozũ: nisi addat: vel in aliquo 3°. ad qđ necessario dicit alterũ relatiuozum. Jta q̃ sine h tali rel'one ñ referr. ¶ Tenẽdo istaz responsionẽ que videtur rõnalis: tertia obiecto iam facta non est cõtra eam. ¶ Sed ad alias duas oportet respõdere: quarũ vtraq; procedit ex rõne prioritatis sm naturam. In prima obiectione prima propositio videtur falsa: quia essentialius videtur materia dependere ad cõpositũ: z ecõuerso q̃ ad formã: vl' ecõuerso essentialius videtur prius natura nisi distinguatur prius natura prius generatione z pfectione. ¶ Concessa tamẽ illa prima propositione. scda est falsa i relationib⁹: nam si est aliqua prioritas incozvis illa relatio que est causa priozuz est illa que est in effectu de quo habetur alibi: sed tamẽ ecõuerso est in cozruptione. Nam primo cozrumpitur fundamẽtũ in effectu: z ideo relatio ei⁹: z quasi tertia relatio causa. ¶ Ad scõm obiectũ: si prima propositio esset vera nõ esset forte incõueniens in illo signo nature: nõ intelligi aliquã mutationem absoluti: dum tamẽ in eodem instanti temporis fit realis mutatio in aliquo absoluto: ꝑioritas enim nature nõ est aliqua prioritas sm esse: sed tantuz in'intelligi siue in'per se ratione quidditatiua rei. ¶ Aliter quia nec videtur intelligibile relationem non esse que prefuit non intelligendo aliquã mutationem in aliquo absoluto. ¶ Forte negaret aliquis antecedens. Et ad probationem diceret q̃ in affirmationibus z negationibus est ordo cõtrarius. Sed licet ita sit in cõsequentijs: non tamẽ in per se causis: vt patet ꝑmo posteriozum. ¶ Jdeo tenea-
tur prima responsio. Et qđ hic dicitur nõ T.c.3.
videtur intelligibile z̃c. falsum est. sicut accipitur nõ intelligendo aliquã mutatiõez z̃c. bene enim põt intelligi mãm z formã nũc nõ esse vnita nõ intelligendo entitatez cõpositi nõ esse. Nõ tamẽ pt intelligi ipa nõ esse vnita intelligendo entitatez cõpositi esse ꝓpter incõpossibilitatẽ: sz quãtũcũq; affirmatio fit incõpossibilis alicui aliud bene põt intelligi nõ intelligẽdo negationẽ illi⁹ affirmationis: ita q̃ p ly nõ negat actus intelligẽdi z nõ obiectũ. ¶ Ad scdam aũt difficultatẽ s. tactã de ente p accñs rño. sicut i gñali nõ est cã: q̃re ens est vnũ nec in spãli: q̃re hs ens ẽ sic vnũ. Jta etiã: nec q̃re ex istis ptib⁹ fit sic vnũ: nisi qz tales ptes: q. n. ex. 4. elementis sm aliqđs natũ ẽ fieri vnũ mixtũ: z ex lapide z carne non est natũ fieri. sic igit apud Aristo. actus z potentia intelliguntr h ꝓportiõalr vnitati. s. si p se p se. si p accñs p accñs: et qđ dr q̃ exemplificat. q. in ma-

nifestiozi:verū est q̄ ad aliquā vnitatē:sz nō q̄ ad eēntialē:nihil.n.phibet minozē vnitatē eē manifestiozē maiozē. ¶ Sz q̄re ille actꝰ ē p se actꝰ:z ille p accns. ¶ Rño.nō est cā q̄re illa ē forma subalis:z illa ē accns:qz ponēs p se ꝑmo mō nō hūt ꝓpter qd:z sic̄ b est p se primo mō albedo est q̄litas. Silr hō est suba:ita z hec humanitas qua hō est homo:est forma substantialis.

Ad argu menta ꝓncipalia. ¶ Ad ꝑmū pz ex dictis īmediate. ¶ Ad 2m dico q̄ q̄ magis sūt vnꝰ rōnis: minꝰ sūt vnibilia:vt ex eis fiat vnū:pz īducēdo:z sz q̄nqz ꝓtingat:sic̄ exēplificat in ꝓtibꝰ homogeneis:tñ ꝑme ptes in q̄s est diuisio totiꝰ q̄ ꝓprie dicūt eēntiales:sic̄ potētiale ꝓprīū z actuale nūq̄z pñt esse vnꝰ rōnis:sz sunt ꝑmo diuerse nēcio. Quecūq̄z āt sunt vnꝰ rōnis sunt tñ ītegrales:z ꝓtinēt oēs sub vna pte eēntiali.s.sub potētiali ꝓter illud qd est aliqd actuale a q̄ est cōpletiue vnitas cōpositi. ¶ Explicit li.8.

Quoniā vero dr ens hoc q dē eo qd qd:aut q̄titas aut q̄litas. Alīꝰ ꝑm potentiā:z actū:z scdz opus. Tex.cō.I. Libri noni metaphysice: Qō.I.

Trum potē tia et actus opponāt? Q. nō. qz actus infert potētiā:seqtur eni est: g̃ ē pole eē: qz oppom nō stat. ¶ Jtē cōfirmat qz ꝑm Arist.cap.2.vbi notificat pole:pole est cmꝰ actꝰ si exterit nihil est impole:maanifestū est q̄ illd qd actu ē ptīcipat hāc rōnē:ergo ipm est pole ꝑm q̄ Az.logtur de potētia z poli. ¶ Jtez idē ſuppositū nō pōt subesse q̄nqz vni opposito diuiꝰ genus:quandoqz alteri:sicut ca.12. pz.4°.topicoz:de fide z opione. Sz potētia z actus dicunt de eodē:sic q̄ hō in potentia:z hō in actu idē sunt:qz nō aliud est in potētia:q̄z qd est i actu p Cōmē.8.huiꝰ 2to.15. extractio de potētia nō largitur multitudinē:sed pfectionē. ¶ Jtez vnū oppositū nō pficit alterū:nec facit vnū cū ipo. Actꝰ aūt pficit potētiā z facit vnū cū ipa:vt pz.7.huiꝰ z.8. ¶ Jtez illa nō diuidūt aliqd diuisū:vt opposita: quoz alterū cōuertit cuz diuiso. T.c.22. actus cōuertit cū ente:qz ens in potētia est tñ ꝑm quid ens:ergo simplr nō ens. z ide. T.c.15.

Contra in ſto.9.ca.5. Est aūt actꝰ existere rez:nō ꝑm ita sicut dicūꝰ potētia z̄c. ¶ Jtē in ꝓhemio de aīa T.c.11.

¶ Questio .II.

Veritur vtruz opponāt relatiue. Q. nō. quia relatiua sunt simlr nā:sed actꝰ simplr est ꝑior potētia triplr.9.metaphysice.ca.7.g̃ z̄c. ¶ Jtez vnū opponit tñ relatiue vni:sed nō tantū actui vni opponit potētia vna:vel ecōuerso:qz eadē est potētia ꝓtrariozū actuū vnde in.10.ca.4.ꝓtrarta sunt q̄ sūt sub eadē potentia. Et ſto.9.ca.7.omnis potentia simlr ꝓtradictiōis est. ¶ Jtem coꝛrelatiua opponunt relatiue: sed potentia passiua nō refert coꝛrelatiue ad potentiā actuaz: ergo nō refertur nec opponit relatiue potentia actui. ¶ Jtē relatiua nō sūt ꝑme differētie entis:sed actus z potētia sunt huiusmodi. ergo z̄c. ¶ Jtez cōfirmatur rō:qz que sunt determinati generis nō possunt diuidere ens inquātum ens:sed relatiua sunt determinati generis:ergo potentia z actus qne ꝑmo diuidūt ens nō pñt opponi relatiue T.c.14. T.c.17.

Contra ōrōne oppositoz relatiue est q̄ vnū diffiniat p aliud z b nō ꝓuenit in alijs oppositis: sz actus z potentia sunt huiusmodi: vt pz.9.metaphysice.cap.7°.ergo z̄c.

Ad solutiōes illaz questionū opz distinguere de potentia: vno modo potentia dicit quēdam moduz entis. Alio modo specialiter importat rōnem ꝓncipij: cui aūt illoz fuit nomē primus impositū z inde ad aliud trāslatū dubiuz est. si tñ ꝑmo imponebatur ad significandū modū quēdā entis: cū iste nō ꝓueniat enti tali: nisi p aliqd ens ꝓncipiuz ꝓpter qd pōt eē: cōuenienter pōt nomē potentie transferri ad ꝓncipiū: tē q̄z ad illud quo possibile pōt esse nō quo formaliꝛ. sed causaliter. Similer si ꝑmo imponebatur T.c.13. z inde.

ꝓncipio ꝙ qđ res potest esse: potest trãsferri ad significandũ generaliter modũ essendi simile illi quẽ habet ꝓncipiatũ in ꝓncipio. ¶ De 1° 9to potentie ꝑm q dicit ꝓncipium dicet in sequenti qõne. hic. n. ꝑ3 q non est de illa po^a difficultas: qz nõ minus re^r est aliqd ꝓn^m qñ actu principiat q3 qñ nõ principiat: sed põt ꝓncipiare. ¶ Et ita ꝙ sol'one ista^z duaz qõnũ: ꝑ3 q potentia vt est ꝓncipi de rõne sui ñ opponit actui. ¶ Hic ḡ videndũ est de potentia cõmuni us accepta: videlicet vt iportat modũ quẽdam entis in se sine rõne principij: z quia metaphysicus considerat ens z passiones eius. Jdeo potẽtia sic sumpta ad cõsiderationẽ metaphysici pertinet. Et ideo ꝓpter breuitatẽ in ꝑmone põt dici potentia metaphyca. iuxta illã potentiã ꝓprie trãssumit nomẽ potentie ad seruandũ potentiã metaphoricã que est i mathematicis: z etiam potentiã logicaz siue q̃ est in logicis vt in ꝓpõnibus possibilibus. ¶ De mathematica tangit phs. 5. meta. ca. de potẽtia vbi dic. ꝑm metaphorã autẽ q̃ est i geometria dicit potentia: z sic dicit lineã posse in suũ quadratũ: z in numeris: sil'r. radix q̃drati dicit posse in q̃dratũ: z sic in. 10. euclidis potential'r cõmensurabiles dñr linee: quaz quadrata sunt cõmensurabilia: q̃ potentia nõ est cõpõnis: qz ista nõ est polis: linea est suum quadratũ: nec est realis. Nõ enim ex lineis fit quadratuz: sed est imaginata iuxta potẽtialẽ: sicut eni realiter mã est in potẽtia ad compo^m ꝙ p trãsmutationẽ mãe cãtur: ita imaginat punctũ fluere z per eius fluxũ lineã causari: z lineã fluere: et p eius fluxum quadratũ eius causari. ¶ De potẽtia logica dicit phus in. 5. possibile quãdo nõ neceſſe fuerit ꝓtrariũ falsum esse: etiam in isto. 9. cap. vltimo. semp componuntur: z non possibilia diuidi zc. Et illa potentia est modus quidam compositionis factus ab intellectu causatus ex habitudine terminoz illius compositionis. s. ꝙ nõ repugant: z licet cõmuniter correspondeat sibi in re aliqua potentia realis: tamẽ hec non est per se de ratione huius potentie: et sic possibile fuisset mũdũ forte ante eius creationẽ: si tunc fuisset itellectus formãs hanc cõpositionẽ: mundus erit: licet tũc nec fuisset potẽtia passiua ad esse mundi. Nec etiã actiua: posito hoc per impossibile: dum tñ sine ꝓtradictiõe posset potentia forze ad ħ actiua. z de vtraq; potẽtia dicia tangit Ax. in ꝓncipio. 9^l. Similitudine quadã dicit quẽadmodũ in geometria possibilia z impossibia dicimus: eo ꝙ aliquo modo sunt z nõ sunt hoc est: quia sic vera sunt vel falsa. ¶ De potentia me^ca dixit phylosophus in principio istius. 9^l. Jn plus est potentia z actus eoz que dicunt ꝑm motũ solũ. Et ca. 5. nõ solũ dicimus possibile aptum natum mouere zc. Sed z aliter ista potentia tripliciter accipitur: vno modo opponit impossibili nõ quidem vt dicit modum cõpositionis sicut in scõo membro distinctionis: sed vt dicit dispositionem alicuius incomplexi quẽadmodũ ꝑm Ax. 5. huius. capitulo ō falso: aliqua ratio dicit in se falsa: quia cõtradictionẽ includit: z sic possibile conuertitur cum toto ente. Nam nihil est ens cuius ratio cõtradictionem includit. Alio modo sumitur potentia vt opponitur necessario: z sic loquitur Auicẽ. de possibili primo metaphce sue: z sic dicitur necesse qõ ex se habet entitatem indefectibilem: ens possibile qõ defectibilem. Tertio modo stricti^ssime sumitur potentia metaphysica: put nõ stat cum actu circa idem: et sic loquitur Ax. ca. 5. vbi notificat actuz ꝙ actus est quando res est nõ ita sicut in potentia. Et ibidez ponit multa ex^a de oppositis: vt vigilans z dormiẽs. Et in fine subdit alteri parti est actus determinatus alteri aut possibile.

T.c.17.

T.c.17.

T.c.12.

T.c.2.

T.c.1.

T.c.11.

T.c.34.

T.c.11.

T.c.13.

Ad questionẽ ergo primam dõm ꝙ tantũmodo potentia metaphyca: vltimo modo sumpto opponit actui: qz circa idẽ habent fieri: et simul esse non possunt.

Ad secũdã qõnẽ dõz ꝙ relatiue aliqua opponi ꝑt dupl'r itelligi: vl' mutuo. s. ꝙ vtrũq; ḥz hitudinẽ p se ad altez: vl' nõ mutuo: nõ ꝓmo mõ opponũtur act^o z potentia: qz cũ talia sint simul natura z diffõne: seqret tũc ꝙ actus nõ esset ꝓz rõne q̃z potẽtia: nec rõ potẽtie sumeretur ab actu magis q̃z ecõuerso: qđ est ꝓtra Ax. in isto. 9°. ca. 7. scõo mõ opponunt: nam supponendo significatũ nois

patet q̄ potētia sic sumpta dicit ordinē ad actū. Et ille ordo essentialr est respect⁹ ad actū: habens ḡ respectū essentialr ad aliud inquantū huiusmodi illi alij nō opponit nisi relatiue. Sed hoc nō est ecōuerso: qr ratio actus est absoluta: vt p̄batū est ex intentiōe phi. Exemplū aūt quō pōt p se esse relatio ad aliqd absolutū p̄z ꝑ phm in .5. cap. de aliquid. De scia que eēntialr refert ad scibile: nō ecōuerso: ergo scibile est absolutū inquātū ad ipm est relatio scie. Nō
T.c.2°. enī idē est referri t relōnē terminare: imo vbi cōcurrūt in eodē vident p accns cōiūcta: sicut in relatiuis mutuis: lz hoc ibi sit dubiuz. Ita posset dici creatura referri ad deuz sine omni correlatione in deo correspondente relationi creature.

Sz circa ista potētiā meta^ca^m vt opponit actui p̄mo dubitatur: qr si dicit ordinē ad actuz: vel ad actū in potētia: vel ad actū in actu: primo modo nō: qr tūc esset ꝓcessus in infinitum: qr actus in potentia ad quid: aut sic aut sic: nec scdo modo: qr ad actū i actu nō est potētia: tunc enī simul idē esset in actu: t in potentia: t ita illa nō opponerētur qō negatiū est. ¶ Item secundo: si potentia dicit relationē: aut ergo actualē aut potentialem. Nō actualē: qr terminus eius non est in actu: t rel'o nō est sine termio. Nec potentialē: qr tūc esset potētia ad potentiā: et sic in ifinitū. ¶ Item 3°: si potētia est rel'o: ḡ fundat in aliquo: non in materia: nec in forma: qr iam esset potētia nālis vt patebit in qōne sequēti. Nec videt aliqd aliud ens posse dari in quo fundetur. Si in nō ente fundetur: ḡ est nō ens: quia relationon est magis ens suo fundamento.

Ad ista intelligenduz q̄ potētia meta^ca^ ꝑcise sūpta. i. vt abstrahit ab oī potētia nāli fundat ꝑcise in eēntia q̄ dicit poss esse. Et est ordo illi⁹ eēntie ad esse tāquā ad terminū: sic in essentia aie antichristi fundat po^a ad suū esse. Ista aūt potētia q̄ est iter duo vtrūq; illorū pōt denominari vnū: vt quasi subm: aliud vt q̄si termin⁹. Quēadmodū dictū est in .7. q̄ aliter est ista vera: mā gīat: t alr h. cōpositū generat: qr ꝑma vt forma denoiat subm: scda vt via denominat terminū. Sic in ꝓpositō: t fundamentuz est possibile potentia fundata in ipso: et terminus est possibilis eadē potentia: quia eadez est ad ipsum terminū. Sed ꝑpriissime t cōple^me dicit totū quādo dicitur essentia est possibilis esse: siue potest esse: quia tunc exprimitur habitudo amboz. Unde hec ꝓpositio: possibile est hoc esse: plus explicat q̄z illa: hoc est possibile: quia prima includit fundamētū et terminum. ¶ Per hoc ad argumenta. ¶ Ad primū quando queritur aut ad actū in actu: aut ad actum in potentia: dico q̄ vtraq; pars disiunctiue est distinguenda ꝑm compositionem: t diuisionez: t in neutro sensu est verum q̄ potentia est ad actū in actu: quia tunc idem simul esset in potētia vt terminus potentie t in actu. In sensu etiam compositionis falsum est q̄ potentia est ad actum in potentia. Ita. s. q̄ terminus potentie intelligatur hoc totuz act⁹ in potentia: nunq̄z enī terminus relatiōis est per se compositū ex termino t rel'one: sicut per se terminus paternitatis nō est filius patris: sed filius. In sensu aūt diuisionis est verum q̄ potentia est ad actū in potentia: hoc est: quia actus est in potentia. ¶ Et cum arguitur cōtra hoc de ꝓcessu in infinitū: dico q̄ potentia est ad actuz: quia est in potentia eadem que est ad ipsum: nō alia: sicut eadem dicitur possibilis nō alia. Et si queritur ista potētia ad quid: aut ad actuz in actu: aut ad actū in potentia: dico q̄ ad istum eundē actū qui est in potentia ista eadē replicata voceten⁹: quāuis nūq̄z est nisi vna potentia et vnus actus. ¶ Ad secundū dicendū q̄ potentia est rel'o nec potētialis nec actualis sed talis que est ipa potētialitas: est tñ potentialis in termino suo q̄ est potentialis formaliter nō nisi illa eadē potētialitate. ¶ Ad tertiū dōm q̄ potētia qua aīa creāda pōt esse: fundat in ipa aīa creanda: nec regritur subm actu exīs cū nō sit accns actuale. ¶ Et ꝓcedendū est q̄ illud qō fundat in nō exīte nō est exīs: nec in potētia est aliqd exīs: qr tūc eēt act⁹ vel in actu. Sed quare ponit potentia esse aliqd cū nō sit existens: nec aliqua rō cōcludat entitatē aliquaz cōuenire nō existenti: t eodē modo ō fundamēto ei⁹. Alia enī il-

la nihil est anteq̄z creek: alias nō crearek. ¶Itē nō videk nisi rō rōnis: quaten⁹ itellect⁹ pōt cōcipe eēntiā: que nō existit in ordine ei⁹ ad existētiā. ¶Ad. i. potētie actiue cuicūq̄z nec̄io vī ponere aliqd poē corr̄espōdēs: qz respectu ei⁹: qđ nō est in se poē nulla est potētia actiua. De⁹ aūt ē creatiuus anteq̄z creet: g̃ creabile est possibile creari nō tm̄ potētia logica: qz illa quāta est de se posset eē sine actiua: vt dictū est pri⁹: ppter hoc g̃ ponit ista potētia metaphysica i eēntia poēt aliqua entitas qualis nō est in chymera: sz ō fundamēto ei⁹ qualē entitatē hz añq̄z existat difficultas est magna: nec hic ptractāda: forte enī videret diffusius et plius pncipali. ¶Ad 2^m dōm q̄ nō oīs relatio q̄ est in obo itelligibili nō habēte aliquod esse exñte nisi in itellectu est relatio rōnis: sicut nec est relatio rōnis: relatio finis que ineſt alicui intento qñ illud nō hz aliquā exñtiā extra itentiōem itendentis. Sed ista sola est relatio rōnis: q̄ causat in obiecto actu intellectus cōpantis illud ad aliud: sicut est relatio vniuersalis. De hoc amplⁱ⁹ in gnto capl'o: ō ad aligd. Potētia aūt pius naturalr ineſt obiecto q̄z ipm cō paret ad esse ab itellectu. Nō enī qz itellectus creatus cōparat ad esse: ideo pōt esse: sed qz pōt esse: ideo est verus itellectus. Et exemplū cōuenientissimū est de prioritate tpis que oīno videt simile relatōez impor tare: sicut potentia. Nā vtraq̄z de rōne sui regrit: vt qñ relatio talis est ad terminū ter minus nō exīstat: nec tm̄ prioritas est tm̄ relatio p̄m rōnem cāta in aliquo ab itellectu cōsiderante et cōparante ipm ad aliud qđ est posterius tantū p̄m rōnem.

Aliter dicitur q̄ ens in potētia simplicit est nō ens p z ꝑs rel'o fūdata in ipo est tm̄ rō nis: et diuisio entis p ens in actu: z ens in potētia est quasi diuisio p ꝓtradictiōez: nō simplr: qz tūc ens in potētia cōuerterek cū nō ente: et dicerek de impossibili. Sz sicut ꝓuatio ñ pl⁹ētatis dic̄ q̄z negatio lz sit negatio ꝓtracta ad subz. Et tō diuisio p hītū z priuatiōez est p ꝓtradictionē quādā: sic i ꝓposito: ens in potentia nihil formaliter dic̄ nisi nō ens qđā: cui. s. pōt succedē ens: c intelligit. q. idē ens sibi succederet. q. primo fundet potētiā deinde fit termin⁹ potē tie: qđ nō est nisi p̄m intellectū cōcipienten idē. Nā qñ nihil est in re nō est idē: nec aliud: qz ille sunt differētie entis: sic g̃ potēntia q̄ est dr̄ia entis inq̄ntū itelligit determinat sibi p fundamēto eēntiā itellectā: que eadē postea ē: nō entitas aūt: nec in re: nec in itellectu aliqđ subm sibi determinat. Et p tanto vī ens in potētia magis ens q̄z negatio entis: sicut ꝓuatio videt magis ens q̄z negatio: vñ ꝓuatio ponit termin⁹ mot⁹ naturalis: negatio nō: sic enti in potētia in telligit succedere ens: sz nō sic nō enti absolute p̄m illos q ponunt eēntiā nullā hr̄e entitatē oīno: nisi qñ existit actu: videt hec via scōa ꝓbabilis: z maxime si ponat eēntiā et eē nō differre nisi rōne: tūc enī videt necessario ꝓcedendū q̄ potentia eēntie vt fundamēti: ad esse vt ad terminū nō pōt eē nisi relatio rōnis: qz ñ est iter distincta nisi rōne tm̄ sicut idētitas. Scōm viā istaz z argumēta superi⁹ mota. s. 2^m z 3^m: z etiā duo postea iducta ꝓtra rñsiones ad illa: z q̄rtū argumētū p̄ncipale ad q̄nez nō hīt difficultatē. ¶Nec restat nisi rñdere ad illud ō creatiōe: dicerek q̄ illa ē rel'o rōnis: z sufficit q̄ sibi corr̄ñdet rel'o rōnis. Si arguit ō agēte naturali i quo est rel'o realis ad effectū pductū: et eadez ꝓcessit ad pductionē: dicerek q̄ nō alr eadē: nisi sicut ens in potentia: z ens in actu sunt idem iuxta modū preexpositum.

Alterius ad āpliorē notitiam habendā de potentia: vt est dr̄ia entis ad itellectū mlto z que dicunt de potētia: z in isto. 9. et alibi a pho sciendū est q̄ illa nō diuidit in potētiā añ actū z cum actu: qz opposita est actui: z ita nulla est cū actu. Sz tm̄ añ actū. Nec diuidit p̄m qđ est termini: z p̄m q̄ est fundamēti: vt p̄mo modo dicak obiectiua: scōo modo subiectiua: qz eadem est potētia subm z terminū diuersimode denominās p̄m q̄ dictū est supra. Sz cū potētia dicat ordinē alicui⁹ in quo est ad actū p̄m q̄ talis ordo variak distinguitur: z ꝓpoz⁹ potentia. Habituđo aūt potentie ad actū: quedaz est ad actum formalez respeccu illius in quo est potentia: quedaz nō. ¶Et de hac secunda dicetur infra. q. one. 4. ad p̄mū argumētū.

¶De p̄ma

¶De ꝓma nūc est dōm. cum aūt oīs actus formalis sit eē extēdēdo eē ⁊ eē aliquod ꝑt esse alicuī vel simplr vl ꝑm gd: siue ꝑpuz vel siue nō ꝑpriū: sed ꝙsi extrinsecū: sed h̄ erit ꝓmaria diuisione duplex potētia. ꝙdā ad eē ꝑpriū ⁊ simplr illius qō ē in potētia ⁊ alia ad eē extrisecū ꝙsi ⁊ ꝑm gd illius qō est in potētia ad illud eē. ꝓma est cuiuscunqz eēntie substātialis vel accidētalis ad ꝑpriū eē. ⁊ fūdatur i illa eēntia. cuius est illud ꝑpriū eē. ita. n. eēntia accūtis vel albedinis ē in potētia ad ꝑpriū eē suū: sicut essentia aīe creande ē in potētia ad suuz eē. ¶ Et h̄ ꝑpriissime est dīa entis. ⁊ pōt dici potentia obiectiua. quatinus totū ē in potētia ad exīntiā. ⁊ nō in actu: tā subm eiꝰ qz terminus. ⁊ de hac locū h̄ūt tria dubia superius mota ⁊ soluta. 2ª nō est cuiuslibz entis: qz nō est nisi illius qō ꝑter eē ꝑpriū natum ē recipere aliud eē ab alio. ⁊ ita qñ nō habet illud. ē in potētia ad illd. verbi gīa corpus nō albū est in potētia: vt sic: nō simpliciter: sed vt fit albū qō est eē eius ꝑm gd ⁊ extrisecū. Et ita pōt dici subiectiua: ⁊ sic intelligēdo subiectiua potentia ⁊ obiectiua potētia non sūt vna potētia diuersimode ꝯsiderata: sed due: qz in duobus lz ad eundem terminū ac ꝑ hoc. nō ita due. sicut 2ª. obiectiue sunt due. ¶ Alia qppe est potentia in albedine futura fundata ad ꝑpriū esse suū. ⁊ alia in corpe ad illud idē eē: nō vt suū eē. ſ. corpis nisi quasi ꝑm gd ⁊ extrisece prima potētia: siue passiua nō diuidit in eēntialē ⁊ accidentalē nec ꝑpinquam ⁊ remotā: qz in quacūqz eēntia nō existēte ē eque ꝑpinqua ⁊ eque eēntialis potētia ad ꝑpriū eē eque dico ꝓportionabilr. Sz diuidit illa potētia in potētiā q̄ est ad actum purū: ⁊ que ē ad actū mixtū potētie. Scōz enī diuerᵗᶜᵐ eēntiaz potētia est ad actum diuersimode recipiendū. qñqz simul totū sicut eēntie ꝑmanētiū nate sūt recipere eē quādoqz successiue: ita ꝙ semp cū actu terminante potētiā ſket potētia ad vlteriorez actū: sicut in successiuis. ita ꝙ ibi nūqz potentie fil succedit actus oppositꝰ. Hāc diui- T.c.11.
sionē potētie in .5. ca. hui⁹. 9. Ari. ponit ibi aliter āt ⁊ ifinitū ⁊c. ¶ Scda potētia. ſ. subiectiua diuidit etiā ꝑm modū reductionis ꝓme potētie ad actū. ſ. simul vel successiue sicut ⁊ ꝑma diuidebaī. Mā sicut aliqua essentia ifozmās aliā reducitur ad eē ꝑpriū simul vel nō simul. Ita ⁊ fozmatū reducit ad idē eē. q. partcipatū. Diuidit aūt ita scūda simlr ꝑm diuersos modos: qbꝰ aliquid ē infozmabile illo qō est in potentia ꝓmo mō. Alr. n. mā est infozmabilis a fozma iducenda ꝙ generationē. Alr subm ab accidēte iducendo per motū. Ita ꝙ potentia materie ad eē cōmunicatū sibi a fozma pōt dici subtātialis. Et qz ad eē subale i se ⁊ qz illud cuius ē illud eē per se facit vnuz cum mā que est in potētia ¶ Potentia autē subiecti ad eē sibi cōmunicādū ab accidente pōt dici accidētalis: ⁊ qz ad eē in se accidentale: ⁊ qz illud nō facit vnū per se cum subiecto: qō est in potētia: vt pz. ¶ Ītēvtra qz potētia dicta diuidit in ꝑpinquā que .ſ. per vnā trāsmutationē reducitur ad actū. ⁊ in remotā: que. ſ. nō pōt reduci in actum nisi ꝑ multas trāsmutatiōes medias. Et T.c.13.
de illa diuisione potētie tractat phs. ca. 6. huius libri. Quādo aūt ⁊c. ¶ Ītē aliqd est in potētia ꝓmaꝙ. ſ. ipsū totū est infozmabile ab actu ad quē est potētia aliqd nō ꝓmo: sz ꝑ partē que sola ifozmabitur. Et hec vel altera maᵗᵉ. ⁊ sic hō ē in potētia ad scientiā: que soluz aīam ifozmabit manente tū corpe: aut altera parte corrupta. ⁊ sic ignis est in potentia ad eē fozme aque sibi cōmunicādū. ⁊ hoc corrupta fozma ignis. Et iste diuisiōes. 4. posite potētie subiecti ue possunt seīmicem subdiuidere quādo qz sicut patet intuenti.

Ulisa itaqz diuisione

potentie ꝯsiderāda sunt qdam de potētia ista metaphysica in cōi. Et quedā q̄ de hac potētia: ⁊ q̄ ō illa dicunt. Primū ē ꝙ neutra potētia ꝑdicta. ſ. nec subiectiua: nec obiectiua manet cū actu: qz sibi opponit ꝑm ꝙ vtraqz nūerat ꝑm numez actuū. Sicut vtr reo ꝑm ꝑ se terminū. Et ex his sequit 3ᵐ ꝙ poª subiectiua in q̄cunqz siue in materia siue in subo aliquo: nō est eadez eēntialiter illi in quo ē: qz illud in quo est. manet cū actu. ⁊ non nūerat. Et 2°. rō est ad h̄ ꝙ illud in quo ē. est absolutū. potētia nō. ¶ Sed nūqd ista poª ē aliud ab illo i quo est. ¶ Rño. diceret aliqs ꝙ ens in actu. et

ens in potētia nō cōnumerant̄ iter se ꝫ vt̄ entia in actū iter se: vel entia in po⁹ iter se. idē.n.ꝛ aliō diuidūt ens: ꝫ iā diuisū p actū ꝛ potētiā. ita q̄ aliq̄ō idē mēbrū diuisionis per actū ꝛ potētiā ꝓsupponit diuisioni per idē ꝛ diuersum. ꝛ tūc potētialitas: nec ē idē subto in quo est: qō est in se aliq̄ō ens actu ꝛ potētialitas nō: nec aliō. ¶ Alr posset dici q̄ potētia qualē hꝫ idētitatē. ita ē aliud: sed nūqd ad ipsaꝫ est potētia alia vt sic eat in infinitū. Pꝫ q̄ nō q̄ ipsa iest: ꝫ semp inest: nisi q̄ impossibile ē ipsam iesse: ꝛ tūc nō est potētia ad ipsam: qz ad ipole nō ē potēta. Sed quō semp iest: cū q̄q̄ ifit act⁹ cuꝫ quo non stat potentia. ¶ Rño. cū actu illo stat potētia ad aliū actū nō ad istū: nec quā do iest pole ē iesse potētiā ad istū. Ḃ sup primo phyc diffusius hꝫ locū. ¶ Quartū ē de cōparatiōe istaꝝ potētiaꝝ admitcē: q̄ nō maioꝛē entitatē dicit de rōne sua formali potētia subiectiua q̄ obiectiua: qz vtraq̄ ē ad eundē terminū sine cui⁹ entitate neutra ē ens. ¶ Cōtra. q̄re igit subiectiua sp fūdatur in exīte ꝛ obiectiua in nō exīte. videtur.n. q̄ relationib⁹ eq̄ paruā entitatē habentib⁹ sufficiāt fundamēta eque paruā entitatē habentia. ¶ Ad illud pōt rīderi multiplicit. Dī vno mō q̄ falsū supponit de potētia subtiua. Nam si aliqs tot⁹ ignis crearetur: posset dici q̄ ante ei⁹ creationē nō tm̄ fuit pō obiectiua in eēntia ignis ad suū esse. Sed ēt potentia subtiua in mā illa creanda ad formā illā creandā sicut si mā iam eēt creata. Et si ita est: tunc q̄n ipsa potētia subiectiua est in exīte. hoc ē p accidēs qz non inq̄ꝫtuꝫ exīs: ꝫ per se in eēntia cui accidit existere inq̄ꝫtum fundat talē potētiam: sicut scia' per accīs est in hoīe albo. ꝫ hoc nō placet de potētia passiua: sicut nec ignis creandus videt hr̄e potētiā actiuaꝫ nisi per accīs i potētia que per se est ad eē eius quā ꝓsequtur potētia' actiua. ¶ Tūc aliter pōt dici. q̄ sicut priuatio nihil formal'r icludit nisi negationē: qz ē necessario ꝓtracta ad gen⁹ regrit subm: q̄ negatio in cōi nō requirit. ita nihil entitatis formal'r icludit potētia subiectiua: sicut nec obiectiua. Sed qz ē determinatus ordo: non ad eē p priuum illius in quo est: ꝫ quasi extrinsecū ꝫ ꝓsupponit in illo in quo ē eē ꝑpriū. Nō enī videtur potētia ad eē extrīsecū nisi i reducto tā ad eē ꝑpriū. Sed ista rō hꝫ fit ꝓbabilis: tm̄ nō cogit: qz in eodē creādo qō pōt aliquo ifozmari: bn̄ posset poni ozdo illarum potētiaꝝ: vt q̄ obiectiua eēt ꝓor. ꝛ oꝫ ipsam ꝓpus reduci ad actū q̄ꝫ subiectiuā reduci ad actū: nō tn̄ ꝓpus q̄ꝫ subiectiua ineēt. Exemplū de calore ꝛ ficcitate in igne. ꝛ eorum effectibus. vtraq̄ꝫ rño tenet eque paruam entitatem in vtraq̄ꝫ. ¶ Quītū ē: q̄ subiectiua ē illa q̄ ponit in diffōne mot⁹ nō q̄ est ad motū: sed q̄ ē ad terminū ei⁹: nā ante motū est potētia ad motū. ꝛ ita euacuat cum mobile icipit moueri: sicut .s. nata est euacuari nō tota simł: ꝫ successiue: ꝛ respectu hui⁹ potētie motus ē actus: sed cuꝫ illo actu stat potētia ad terminū: que vel ante motū nō ifuit: vel q̄ magł credo de illa potētia subiectiua metaphyfica ꝓius infuit: sed nō reducit ad actū imediate per agēs nāle: nisi illa ad motū ꝓius reduceret sim pliciter: tm̄ ꝓsiderādo ambas illas potētias: vt ad metaphyficū spectāt. etiā cōparando ad subm in quo sunt: nullū videtur habere per se ordinē nec actus eoꝝ: vt possit actus vni⁹ dici eē alicui⁹ inquātum ē i aliqua potētia vel alia a ꝓori: vel eadez differens ꝑm cōpletū in termino: ꝛ icōpletū ꝑꝫ illos q̄ ponūt talē differētiā iter motū ꝛ terminum. de hac distinctōe quere sup ꝫ⁰ phyficoꝝ. ¶ Sextū est q̄ō due potētie ad ꝓtradictoria: siue ad q̄cūq; duo oppositā imediata circa aliq̄ō susceptiuū nō pñt simł stare in illo susceptiuo: qz illa potentia nō est cum actu ꝑprio. pꝫ. ꝛ q̄n ille act⁹ ꝑprius nō ineſt: oppositus iest ergo ꝛc̄. Nō tamē istō sextū accidit pp oppositionē potentiaꝝ. q. sic opponātur iter se: sicut act⁹: quoꝝ sunt: qō pꝫ. Nā ꝓtraria me⁹ nō minus opponūtur q̄ꝫ ꝓtraria imediata: tm̄ potētie ad ꝓtraria mediata simul sunt in subo q̄n est subforma me⁹. multa aūt possunt de potentia dicta verificari que nūc prętermitto.

Ad argumenta ꝑme q̄ōnis. ¶ Ad ꝑmū dōm q̄ ꝓcedit de potētia logica. ꝛ q̄n ꝓfirmatur per diffōnē polis positā scdo ca. illa est diffinitio polis logice. Qō pꝫ: q̄n post illā diffōnē ꝓbat ex ea. q̄ si aīs ē possibile ꝛ ꝓns. q̄ pꝫ nō eē itelligendū nisi de potē.

tia logica. Et ad 2m dom q bñ pbat q diui sio entis p actū z potētiā nō est diſio gñis p dſias eētiales: qđ cōce°. Sed ē magis ſubiecti per paſſiones oppoſitas: q dicūt modū illius ſubti qualis est diuiſio linee p lineas rectas z curuas. ¶Ad 3m dom q pcedit de potētia, q ē pncipiū: nō qđcūq: ſz paſſiuum de quo dicet in qōne ſequenti. ¶Ad 4m dom: q licet ens in potētia nō ſit ens: ita ſimplr: ſicut ens i actu. ac ſic rō poſſis diminuat ens: nō tamē oīno deſtruit rōnem entis. bene aūt tale determiuās pōt habere rōnē diuidētis. ita enī ē i diuiſione entis per vnū z multū: q multū ſm ſuā formalē rōnem iquātū opponit vni. diminuit ens licet non oīno deſtruat. Sed ſi teneat alia via ſuperi° dicta de potētia oīno qđ deſtruit ens. z q nō ē rel'o niſi rōnis. tūc illud argumentū ē cōcedendū. z est .q. diuiſio aliſ per viuum z mortuum: cū diuiditur ens p actum z potentiam.

Ad primum argumentuz ſcđe qōnis pz q maior ē va de correlatiuis. hic tm alterz ē relatiuū. ¶Ad 2m dom q minor ē va de potētia: vt est pncipiū ſpecialr paſſiuū nō de potētia oppoſita actu: pz ex ſcđo nōbili ſupra. ¶Ad 3m patebit in ſequēti qōne quō potētia actiua iquātū pncipiū nō abſolute: ſed ſm trāſmutatiuū dr ad paſſiuū. Sz potentia de qua pdictū est ēt vt iuenit in potētia actiua tm dr ad actū. ¶Ad 4m poſſet dici q rel'o potētie nō est determinati gñis: ſz trāſcēdēs: z ita etiam poſſet dici de rel'one pncipij z cāe de qbus minus vr: nec cadūt ille rel'ones ſub aliquo mō illoz q ponuntur in 5°. hui°. Alr pōt dici q oīa trāſcēdētia pter ens ſūt determiati gñis qđditatiue ſumpta: licz ōnoīatiue ſūpta ſint trāſcēdentia. qz. ſ. oīa ōnoīant. De hoc ꝛre in. 4. huius in. q. de vnoīan ſignificet idem enti.

Quod qđē igitur multipliciter potentia z poſſe determinatū ē a nobis i aliis. Hax āt quecūq quidē equiuoce dicūtur potētie pter mittātur. Te. cōmen. ij. Queſtio. III.

Veritur de potentia ſm q q dr pncipiū. vtrū ſufficiēter diuidat a pbo? Et vr q nō qz ſicut gñans primo generat nō aūt forma qua generat: ita vr illud eē pmo pncipiū qđ pncipiat: nō quo pncipiat. ergo inſufficiēter Arist. diuidit pncipiū cū nō diuidat niſi in illa q bus pncipia pncipiāt: vt ex modis quos ponit pz. ¶Cōfirmat: qz cū pncipiuz qđ z quo nō ſint idem ſimplr: vr q ꝓpria rel'o vtriuſq ad pncipiatū ſit alia: qz rel'o diuerſificat ſm diuerſitatē fundamēti. ¶Item de actiōe z paſſiōe ꝓſiderat nālis: ſicut pz ex. 3. phyſicoꝝ. z pmo de gñatōe. ergo z de pncipio actiuo z paſſiuo: vel ergo nulla potētia: vt ē pncipiū ptinet ad metaphycum: vel est alia potētia pter modos .b. poſitos: q oēs ptinēt ad agere z pati. ¶Item nō videtur alia potentia q̄ est pncipiū bene faciendi z patiēdi ab illa q est ſimplr pncipium faciendi z patiēdi. ergo male diſtinguitur ab illa. antecedēs pbat: qz ſicut potētia est pncipiū abſolute ita bona ſiue perfecta potentia est pncipiū bene. potentia autem z potentia pfecta nō ſūt alia potētia. ¶Item potentia īmotiua ſiue que est principium reſiſtēdi trāſmutāti in paſſo: aut ē pncipium reſiſtendi: qz est pncipium ꝓtra agēdi: aut precise ſine omni ꝓtractione reſiſtēdi qz est pncipiū geſcendi in tali perfectione. Exēplum de primo. calor intenſus reſiſtit frigido. Exēplū ſcđi. durities reſiſtit ſcidēti. Si pmo mō nō videt alia potētia q̄z actiua. ergo male diſtinguit contra eam. Si ſcđo mō. male poneret ſub potētia: qz non est pncipiū. Illam nō habet aliqđ pncipiatum: nihil. n. pncipiat a duritie p hoc q̄ diuidens nō pōt durū diuidere. ¶Item z. 5. huius dicit Ariſto. q quotiens dicitur cauſa. totiens z principium. ergo quatuor debēt eſſe potentie correſpondētes quatuor cauſis. Omnes autez hic poſite videntur correſpondere duabus ſcilicet agenti z materiali. ¶Confirmatur ratio. ſicut enim agēs z materia habēt ꝓpriam rationem pncipiandi: quare non ſimiliter forma z finis. ¶Ad oppoſitum ē Ariſto. hic z in quīto capitulo de potentia. T.c.15. z inde. T.c.46. z inde. T.c.1. T.c.2.z inde.

T.c.17. Quecūq; aūt ad eandē speciem: oēs principia q̄dā sunt: ⁊ ad primū vnū dicūtur: qō ē principium trāsmutationis in alio: inquantuz aliud ē. Tex. cōmenti. ij. Questio .iiij.

Queritur iuxta hō descripti q onibus potentiaz. Arguit̄ specialr̄ de potētia actiua. q̄ iconuenienter describat. ꝓmo cōtra hoc q̄ dr̄ ꝓncipium: qz si ē ꝓncipiū. ergo nō agēs nō hēt
T.c.5. ⁊ inde. potētiā actiuā. ꝓñs ē falsū ꝟm Az. 5°. ca. cō tra megaricos. pb°. ꝓñe. nō agēs nō habz
T.c.3. ꝓncipiū in actu: qz illō sil̄ est ⁊ nō est cum ꝓncipiato in actu. ex .5. huius. Nec hz ꝓncipiū in potētia: qz oīs potētia ē ad aliquē actū eius: qō ē in potētia: sicut pz ex p̄cedē tibus: taz de obiectiua q̄z de subiectiua. nō agēs autez potēs agere: nō ē in potētia ad aliquē actū sui: qz tūc trāsmutaret̄ q̄n ageret. Si dicat̄ q̄ actū q̄n nō agit est in poté
li.1.ca.1. tia ad actū alterius. puta affect°. C Cōtra. i de somno ⁊ vigilia. cui° est potētia ei° ē actus. ⁊ simil̄r̄ segtur tūc. q̄ potētia de qua in p̄cedentib° dictū ē. s. que opponit̄ actui. nō sufficiēter diuidat in potētiā obiectiuaz et subiectiuā. erit. n. ꝓeter istas potētia z⁸. nō ad aliquē actū ipsius qō ē in potētia: sz ad aliqd aliud ab ipso. C Itē ꝓtra hoc q̄ dicitur trāsmutādi aliō: qz ex hoc sequeret̄ q̄ potētia creatiua nō esset actiua: qz nō transmutat aliud vl̄r̄. etiā sequeret̄ q̄ potentia actiua nō abstraheret a motu ⁊ mutatione ⁊ ita nulla ptineret ad metaphysicū. nec p ꝓñs aliq̄ ꝓsideratio cause efficientis ad ipsum ptineret. C Itez 3° ꝓtra hoc qō dr̄ aliō
T.c.16. p° arguit̄ sic: qz tūc oīs potētia actiua esset factiua: qō vr̄ esse ꝓtra ītentionē Az. infra cap. 7. diuidētis potētiā in factiuam ⁊ actiuam. cui°. s. vltimus finis ē vsus. ⁊ nō aliqd factū. ꝓña pz: nā actiua stricte sūpta nō trāsmutat aliud ꝟm Az. ibidē: qz actio manet in agēte. C Itē 2° ꝓtra idē. illud aliō ē trāsmutabile: sicut pz: sz trāsmutabile non vr̄ ponēdū in diffōne potentie actiue: nisi tāq̄z correlatiuū: nō ē aūt ei° correlatiuum ꝓbo: qz oīs po⁸ dr̄ ad actū. nulla igit̄ ad aliud correlatiuū. C Si dicat̄ q̄ potētia q̄ dr̄ ad actū. nō est ista q̄ est ꝓncipiū de qua mō est sermo. C Cōtra. saltē hz ꝓpositū: qz ꝓncipiū per se dr̄ ad ꝓncipiatū: transl^c aūt nō est ꝓncipiatū respectu potētie actiue: qz p̄supponit̄ ꝓncipiato ei°: vt ex ipso trāsmutabili illō ꝓncipiatū causet̄. q̄ ⁊c. C Consimil̄r̄ pōt argui ꝓtra descriptionē potentie passiue. C Ad oppositū est Ari.

Hic sunt videnda. 4. ꝓmo quō pō vt principium dr̄ ptinet ad ꝓsiderationē metaphy. 2°. qd importat noīe potētie sic sūpte. 3°. de diuisione ei°. 4°. de rōnibus diuidētiū. C De ꝓmo sciēdum q̄ cū ꝓpter aliud eē. ⁊ eē ꝓpter quod aliud est sint ꝓditiones entis absolute nō ꝓtracti ad metaphysicū vel nāles. ⁊ ille sūt relationes cāti ⁊ cāe. Segtur q̄ ad metaphysicū ptinet ꝓsti^c cām ⁊ causatū. cuiz 4. genera causaz distinguāt cām per hoc q̄ causatū alr̄ est per qōlibet illoruz absq; hoc q̄ descēdat ad motū vel quātitatē. segtur q̄ oīa genera causaz pertinēt ad metaphysicū. ꝓferre. n. ad esse alicuius: vt pars essentialis eius ⁊ h: siue actualis siue potētialis: pz q̄ non ꝓtrahit ad motum. Et iste sunt spāles rōnes cāe formalis ⁊ mālis. ō
T.c.15. gbus tractat phs in. 8. ⁊ quō ex eis fit vnuz q; h actus ⁊ illud potentia: oē etiā bonum ad'qō aliud ordinat̄: pz q̄ non ꝓtrahit ad motū. ⁊ h est rō cause finalis de qua loquitur Ari. in. 12. mouet aūt vt amatū ⁊c. ⁊ ali
T.c.36. bi. perscrutādū aūt ⁊ qualr̄ habet toti° nā
T.c.52. bonū ⁊ optimū. C De efficiēte videret̄ q̄ nō abstraheret a mutatiōe ⁊ motu: sz licet h verum esset quo ad ꝓuertibilitatez in re q̄ nullū esset efficiens qn efficeret per motum vel p mutationē. tñ de per se rōne efficientis: non est vez. Maz si itelligat aliqd dare esse sine h̄ q̄ intelligat aliqd moueri vel mutari certū est q̄ dans esse tale itelligitur habere rationem cause respectu ꝓducti: ⁊ nō alteri° q̄z efficientis sicut ratio vnius qō est compositū ex actu ⁊ potentia ꝟm se non ꝓtrahit ad motuz: sed ptinet ad metaphysicū: licet nunq̄z tale vnū eēt nisi per motū vel mutationem potentialis. ita in ꝓposito. p̄dicta tamen quatuor gña cau

tarum ꝓtracta ad naturalitatē. puta iquantum sunt ꝓpter que aligd hꝫ esse nāle: vl̄ quantū ꝓpter illa mō naturali aligd hꝫ eē pertinēt ad ꝓsideratione phyſici. vñ falſuꝫ est: vt videt aliquā cām excludere a ꝓsideratiōe metaphyſici vl̄ etiā nālis: licꝫ diuerſimode eas ꝓsideret mō ꝑdicto. Et sic dictum est de cauſis: ita itelligēdū est de ꝑncipijs ſiue principiātibus. ſine quibus alia principiant: cuiuſmodi dicuntur potentie vt patebit in ſecundo ar⁹.

De quo ſciendum ē q̄ ab eodē abſtracto q̄ꝫ dicunt plura denoiatiua q̄ ſcilicet nata ſunt denominare diuerſa ad que diuerſa habꝫ habitudinez illud quod per abſtractū ſignat. ¶ Poſſet in multis exēplificari ſi plixitas ñ obſtaret. ſic ab iſta rel'one. ſ. que dr̄ ꝑncipiatiō ſignata in abſtracto diuerſimode denoiat illud qđ ꝑncipiat. z illud quo ꝑncipiat: qz illud quo imediate: z illō quod me[tc]. Et ſm hoc ꝑñt duo denoiatiua iſtis appꝛopꝛiari: vt. ſ. illō quo dicat ꝑncipiū. z illud qđ dr̄ principians. videt aūt ꝑncipiū esse. q. abſtractū reſpectu eius qđ est ꝑcipiās. Sicut. n. calor est quo calidū ē calidū. z ita reſpectu eius abſtractū. ita ꝑcipiū ē quo principiās ꝑncipiat. Tamen ſm veritatem principium est denominatiuū: qz ipoſſibile est rel'one pure in abſtracto ſignificatā de aliquo abſoluto ꝑdicari: qz tūc diceret in qd de ipo. calor aūt dr̄ eē principiū. licꝫ nō ꝑcipiatio. ¶ Dꝫ itaqꝫ q̄ principiū ipoꝛtat eſſentialit rel'one ꝑcipiatiōis. z hoc in cōcreto: vt. ſ. natū est cōcernere imediatū ſuū fundamētum: qđ ē quo: nō aūt remotū ſiue ſubm q̄ nō est quo. ¶ Et hoc itelligendū ē vbi qđ z quo diſtinguuntur aliquo mō realr̄. In oīno aūt ſimplicib⁹ vbi idē ē re qđ z quo: tm̄ dr̄ns rōne. ¶ Idem ibi dicitur principium z ꝑcipians: ſiue aūt idē dicat̄ principium z principians vt in ſimplicib⁹ ſiue aliud aliquo mō: vt in cōpoſitis eandez tm̄ rel'one quā principiatio ipoꝛtat: impoꝛtat vtrunqꝫ iſtoꝝ. ꝛcreto ꝝ: licꝫ aliquo mō inquātū illa eadē diuerſimode cōcernit fundamentū z ſubm. ſicut ſimilitudo eadē denoiat ſortē q est ſimilis ſm albedinē: z albedinē ꝫ quā est ſimilis. Si tm̄ eſſet aliqđ cōcretū impoſitū quo albedo poſſet denominari inq̄ꝫtū est quo aligd aſſimilatur.

¶ Conſimiliter oīno dōm ē de potētialita te potētia z potēte q̄ eandē rel'onē impoꝛtant. Primū in abſtracto. alia duo in concreto: ſꝫ diuerſimode ſm q̄ illa rel'o nata est diuerſimode denoiare fundamētū. primum z remotū ſiue ſubm. ſicut aūt alia cōcreta cōmuniter accipim⁹ ꝑ ſubtis inquātum hūt tales foꝛmas. ita frequēter q̄n dicimus potētiā nō itelligimus de reſpectu: ſed de illo in quo fūdatur reſpectus: ſꝫ an potentia iporteat ita cōmunē relationem ſicut principiū ſiue cauſa: dubiū est. ¶ Et ꝫ tāgit ꝫ[m] argumentū ad primū qōnē. ¶ Diceret aliqs q̄ ſic. z q̄ ita potētia ꝙuenit foꝛme z fini: ſicut efficiēti z māe: licet nō ſit cō ſuetū illis cauſis attribuere nomē potētie forte: qz in eis nō diſtinguit̄ quod z quo. ¶ De foꝛma pꝫ q̄ ſit ſimplex. De fine ſimiliter vl̄ ſi finis ponat̄ operatio. cuius eē ē ſimplex. Sed tūc nō videt̄ q̄ nomē potentie deberet attribui māe ꝑme: quia nec ibi diſtinguit̄ qđ z q̄: niſi forte rōne: ſicut nec in foꝛma vel in fine. ¶ Aliter poſſet dici q̄ ſm ꝑdicta ſupꝛa in ꝑncipio ſol'onis ꝑme qōnis ab vno ſignificato potētie videt̄ nomen tranſlatū ad aliud ſigñatū ꝓpter ꝙuenientiā inter illa: qz. ſ. nihil habet moduz eēndi potentialez foꝛmalr̄: niſi quia aliqđ ꝑncipiū est potentiale reſpectu eius. ꝑncipium aūt potentiale reſpectu principiati tm̄ ꝑōt eſſe duplex. ſ. efficiens z mā: foꝛma enī nunqꝫ ꝓcedit cōpoſituꝫ: nec per ipſum tanqꝫ per ꝑncipiū potētiale poſſet cōpoſitum eē in po[a]. Similr̄ nec finis q̄ꝫtum ad eē in re. ¶ Et ideo forte vt potentia ſignat principiuꝫ nō est ipoſitū generaliter omni ꝑncipio ſiue cauſe. Sed tm̄ ꝑncipio actiuo: qđ est quo efficiens ꝑōt efficere. z ꝑncipio paſſiuo qđ est quo ex aliquo ꝑōt fieri aliqd. z p vtrūqꝫ iſtoꝝ ꝑncipiatū est i potentia. ¶ Nō opꝫ ꝓtendere de noie cui ſit ipoſitū. qz loquendū est vt plures: ex. z. topicoꝝ. ¶ Si qs velit ꝑmā viaz tenere per diſſue[nem] excuſat̄: nō oꝫ laborare ad cōtra arguendū. ¶ Scōa via videt̄ de itentione philoſophi qui de ipſa potētia nō loquit̄ i quantuꝫ est ꝑncipiū: niſi vt pertinet ad duplex genus cauſe. Et rō ad hoc aſſignata cap'o. 6.

translatione videtur satis congrua.

Sciendum tamē scdo q3 tum ad istū articulū q3 pncipiū nō tm̄ h3 rel'ones ad pncipiatū.7 tale pncipiuz ad tale pncipiatum.puta efficiēs ad effectū:mā ad materiatū.¶Sed etiā vnū pncipiū respectuz habet ad aliud pncipiū:q3 siue sint extrinseca:siue ītrinseca. hec7 illa mutuo nūq3 cānt nisi iter se aliquo mō vnīātur7 cōcurrant:q3 nulla vna sufficit ad causandū illō qō dependet a multis causis eēntialr. Quo mō vō quatuor cause p3currūt in causādo idē.7 quō ordinant eēntialr in cāndo. p3 p3cl'one.9.ca.2.in tractatu de pmo pncipio Et ille due rel'ones sunt oīno alteri⁹ rōnis7 pūt ambe fundari in eodē ab^to. imo necessario fundātur q eēntialius vel pus nō est mō qō:potētia ergo si iportet illos duos respect⁹ in q̄cūq3 cā.h3 est equoce:7 p3o vtroq3 exp̄mēdo vr nomē accipi:qñq3 ab Ar.verbi gr̄a de po^a actiua exēplificat.5°. li.ca.de ad aligd.vt calefaciēs ad hoc q3 calefit 7c̄. Et paulo post:qō fecit ad fcm̄:7 facturū ad faciendū.sicut.n.pr̄ dr̄ filiū pr̄: cōstat q3 calefactiuū ad illud qō calefit:nō dr̄ vt pncipiū ad pncipiatū. Sed vt pncipiuz puta actiuū ad passiuū ex q3bus segtur vnū pncipiatū ad qō ambo dñr.sz pr̄ ad filium non sic dr̄:nec factuz ad faciendum vt ad pncipiū:sz vt ad pncipiatū:7 tm̄ ambo exē pla ponit p3o scdo mō ad aligd:q est p3 potētiā actiuā7 passiuā. Jn hoc ēt p3 exēplū: quō pncipiū passiuū dicit Ar.h̄e potētiā passiuā respectu alteri⁹ pncipiū nō respectū pncipiati:sz respectu etiā pncipiati h3 potētiā inq̄tum ex illo pōt fieri pncipiatum.

T.c.22. Vñ in.7.c.3.hoc aūt ex quo fit quā dicim⁹
T.c.8. mām 7c̄.ibi.7.12.h^o.ca.1.nō solū p̄m accidens ex ente fiunt oīa potētia qdē ente: ex
T.c.3. nō ente vero actu 7c̄. Et in.8.ca.1.mām dico q potestate ē hoc aligd ē p̄dicatio sinodoica.q3 est in potētia vt fit pars ei⁹ qō est h3 aligd:7 per h3 totū hoc aligd est in potētia:vt sic.h3 etiā passiuū p3in^m r^m ad formam cū quo sicut cū pncipio ītrīseco pncipio ītrīseco pncipiat pncipiatū. Et de h3
T.c.15. logtur.8.li.ca.vltimo.q3 ī5 vnū est ex materia7 forma.q3 hoc act⁹ illud pō:qō expositum est in vltima qōne sup.8^m. Sed sic h3 pō in tertia significatiōe sumit p̄ter.s.quar p̄m quaz vnā noīat rel'onē pncipij passiui ad pncipiatū:7 p̄m aliā ad p̄n^m actiuū: ita7 actus qō est cor'l'm potētie illo mō sumpte:equoce sumit ab illa rōne act⁹.de qua dcm̄ est in pmis duab⁹ qōnib⁹ que.s.opponitur potētie:vt modus entis oppositⁱ sibi. Nam actus illo⁹ dr̄ de forma inq̄tū refertur ad mām cū qua pncipiat:7 sil'r sūt pō isto mō7 actus:7 sūt mutuo r'la:q3 sic potētia hoc mō est respectu alicui⁹ actus: ita et iste act⁹ est alicui⁹ potētie act⁹. Tres p3ditiones oppōite sunt in pō7 actu p̄mo modo sumptis:q3 nec vnū est in pncipio respectu pncipij inq̄tum p̄n^m:nec sil'r sūt nec sūt mutua. Vñ de pmo actu itelligit q3 forma est in actu qñq3:qñq3 in pō oppōsita actui: sicut7 cōpositū. Sz de scdo actu7 pō nunq̄3 forma est ī pō:sed actus:ēt qñ est in potētia p̄mo mō:adhuc ē actus scdo⁹. non potētia. Cōpositū aūt quādoq3 existit: licz nō sit actus:tm̄ act⁹ est modus entitatis p̄prie toti⁹:nō tm̄ entitatis forme. Forte cōmuniter nō curat de illa equocatiōe actus pp hoc q3 actus cōpositi p̄mo mō pncipal'r est ab actu.secūdo mō p̄m cōe dcm̄: licz nō sit ab actu secundo mō:nisi inquantum ille est in actu primo modo.

Ex dictis apparet tertⁱ⁹ articulus sc̄z q3 sufficiēter diuidit potētia in actiuā7 passiuā p̄ma diuisione7 hoc itelligēdo passiuā triplic^em equocaz sc̄z vt dicit relatiōem p̄mo ad pncipiatum passiue:7 scdo ad pncipiū actiuū:nō iquātum ē actiuū acti:sed inq̄tū actu acti^m actu abilis:q3 sic ecōuerso refert pricipiuz actiuum7 passiuū. Et 3° ad pricipiū actuale: qō secū ꝓstituit cōpositū faciēdo vnū cum ipso. Sil'r itelligēdo actiuā dupli^cem equocam sc̄z ad pricipiatū actu:7 ad aliud p̄n^m actuabile 3^am.s.ad formā forte nō o3 ponere:q3 sicut eadē rel'o actiui denominat formam agētis:vt quo etiā cōpositū:vt qō h3 dicta in pricipio scdi articuli.ita ex pte pricipiati pōt dici q3 eadē rel'o geniti ꝓt cōpositō:vt qō respectū agētis7 forme vt quo:h3 q3 tactū est in.7.in qōne de gñatiōe cōpositi. ¶De rel'onib⁹ ista3 trium causarū ad finem non videtur multum necessariuz ad propositum pertractare.

Ex predictis ꝓz 4ᵘˢ articulus. illo enī diffinit põ actiua iquātum cõparat ad ꝓncipiatuz ⁊ nõ nec ꝑ ꝓncipiatū diffinit: sed diffinitur iquantū cõpatur ad aliud ꝑn^{m}: nõ tñ i vlī iquātū actuabile quõ ptineret ad metaphycum: ſz inq̄tū actuale ſic. ſcz qz trāſmutabile. vñ ⁊ ꝑ trāſmutabile diffinitur. ⁊ ita illa diffō nõ eſt me^{ca}: nec potētie actiue meta^{cc} ꝓſiderate. Sed phyca ⁊ po^{e} phyſice ꝓſiderate. Silr de rõne po^{e} paſſiue itelligēduz eſt. Nec valet ti^{a} ꝓña. i metaphyſica Ax. diſ finit h̄ ſic. g̃ h. ẽ diffō metaphyſica: mlta enī in me^{ca} ponūtur ptinētia ad phyſicā. ⁊ ecō uerſo. Qualr. n. alr diſputaret in ꝑmo phyſico ꝓz ⁊ tra illā opinionem quā dicit a phyco ptermittendā: niſi qz iduit formam me^{ci} in ar^{do}. Exēpla poſſent alia mlta adduci. Pōt tñ excuſari Ax. quare talē diſ finitionē ponit. ⁊ nō ꝓprie metaphycā: fo te: qz po^{a} hoc mō deſcripta manifeſtioz ẽ. Et ſilr ex hoc pōt ſatis hr̄i rō potentie actiue: me^{cc} loquēdo dimittēdo illud qō ꝓtra hit ad nālitatē. ⁊ ponēdo gñali^{r} qō ptinet ad metaphyſicū. Eſt aūt potētia actiua ſm eius vnā ſignificationez metaphyſice ꝑn^{m} agēdi agibile ſcōm aliā: ꝑn^{m} actuādi actuabile. Potētia vo paſſiua ſm vnā ei^{9} ſignificationē eſt ꝓncipiū ex quo aliqd pōt mutari. Scōm aliā ẽ ꝑn^{m} actuandi paſſiue ab actu actiuo. ſm aliā ẽ ꝑn^{m} actuabile ſiue i formabile ab actu ſiue a ꝑn^{o} actuali

T.c.88. ⁊ inde.

Ex predictis ꝓz ſolutio vtriuſ qz qōnis quō di uiſio ẽ ſufficiēs intelligēdo tñ q ſit ꝑn^{r} in duo mēbra. alia. n. ſub illis ꝓtinētur: vt dicetur rñdēdo ad. 4. ⁊ ad 5^{m} ar^{m}. Et ꝓ ſcōa qōne ꝓz quomō deſcriptiōes ſunt conuenientes. ⁊ quomō debent intelligi.

Ad primum argumētum ꝑme qōnis ꝓz q ꝓncipium qō ⁊ quo nō diſtiguūt rōnē ꝓncipij ex ſcōo articulo. Et cū cōfirmat ꝑ diuerſi tatē fun^{ti} rño ꝓz ex eodē: qz tñ vnū eſt fun damentū ⁊ aliud ſub^{m}. Ad 2^{m} argumē tum. actio ſm q fūdat in motu: ꝓſideraf i 3° phyſico ꝓz: ⁊ i ꝑmo de gnōne adhuc ptilarius ꝓſideratur. ſ. vt eſt iter cōtraria: nō vt iter terminos tñ: ſz vt agēs ꝓtrariat pa tienti: vt ꝓz ibi: qō nō opz accedere niſi i al teratiōe vniuoca vel generatiōe vniuoca extēdendo ꝓtrarietatē ad formas ſubales. Rño. actiōis abſtractioz eſt ſm q ꝑ age re itelligi dare eē ſm q ſatis expoſitū eſt in ꝑmo articulo: ⁊ ab actione ſic abſtracta dr̄ po^{a} actiua: vt per ſe ptinet ad metaphy ſicum: ſz vt ſic abſtrahit: h̄ non diffinit. vt dcm̄ eſt i. 4. articulo. Lū g̃ arguit q aliquis modus eſt ꝑter illos qui pertinēt ad agere ⁊ pati: ſi itelligat agere ⁊ pati ſtricte: cōcedo. ſi abſtracte: nō oz: vt dcm̄ ẽ: q⁹ ⁊ illi ſic ſunt de ꝓſideratiōe metaphyſici. Ad 3^{m} ꝓz in ſcōa ꝑte ſcōi articuli. quare nō diſtinguit potētia in tot: in quot ⁊ cā. Ad 4^{m} dico q in actione quacūq; bonitas nā lis ẽ a bonitate ꝓncipij. ⁊ ideo ſicut ꝓcedit ar^{m}: cōcedo q po^{a} agēdi ſic nō eſt aliud a po^{a} agendi: ſz ptinetur ſub ea. Et q Ax. ñ poſuerit iſtū modū tāq̄ diſtinctū a ꝑmis i re. Sed forte ꝑter loquētes q appꝛopꝛia bant potentiā ad bene: ſicut nomē ipoſitū cōi pōt equoce appꝛopꝛiari ꝓtento. ꝓz i fi ne ſcōi cap. hui^{9}. 9. ipſi^{9} bñ potentiā ſequi tur ea que eſt ſolū faciēdi ⁊ non ecōuerſo. ⁊c. Q ñq; aūt eſt in actōe aliqua bonitas ac cidētalis: ⁊ iſta pōt eē ab alio ꝑn^{o}. q̄ a quo eſt actio. ſicut ponit bonitas moralis iactu noſtro a vtute: ñ a potētia tñ a qua ẽ actio ſm ſubſtantiam. Et ſicut in ſaltādo bonitas accītalis eſt ab arte qua gs ſcit corpus apte mouere: licet ipſa motio ſit a vtute na turali: ſed quomodocūq; ſit aliud ꝓncipium huius ⁊ illius abſolutū hoc ad ꝓpoſitum pertinet q ꝓncipiū actiuum bonita tis in actōe ſiue vt qō: ſiue vt quo non eſt modus ꝓncipij diſtinct^{9} ꝓtra ꝓncipiū acti onis in cōmuni: ſz q̄ñq; ſit aliud realiē ab aliquo determinato ꝓncipio determinate actionis. Ad quintū dōm q potētia im motiua a corruptiōe dicitur vtroq; modo tacto in arguēdo. Et q̄ eſt ꝑmo mō: cōce do q nō ẽ niſi quedā ſpālis potētia actiua inquātū. ſ. cōparatur ad corruptionē. Q ñ aūt ẽ ſcōo mō. tūc dico q nō accipit poten tia poſitiue: ſicut ꝓbat ar^{m}: ſed puatiue ſcz ꝓ carentia ꝓncipij paſſiui a corruptiuo. Et hoc vī dicē Ax. in. 5. c. de potētia. aliq̄ ꝑ hr̄e aliqd vī tale eē: aliq̄ ꝑ priuari log tur de poſſe corrūpi. Sed eodē mō pōt di ci de nō poſſe corrumpi: qō aliquādo ẽ ta.

T.c.4.

T.c.17.

le,p hére aliqd:vt in ṗmo mó:aliqñ p ṗuari vt i scdo mó:licz illud ṗuari nó sit qñqz sine hoc q habeat aliqua pfectio ꝓtraria illi quo ṗuat:vel cótraria simplr:vl ꝓtraria quantū ad actū patiēdi corruptionem.

Ad argumēta scdo qónis ṗmū tágit difficultatē hāc qūo poa vt opponit actui pōt applicari ṗncipio actiuo.Nō.n.negādū ē illud qñqz i potētia ad ṗncipiādū: aliogn ficut arguit z bñ:nō agēs nō possz agē.Oz si hoc nomē ṗnm iportet aptitudinē ad ṗncipiādū:tūc qñcūqz ē i actu pō ē actu ṗnm: sz qñqz i poa ṗncipiās.Si aūt nomē ṗncipij iportet idē qđ actu ṗncipiās:tūc qñ ē i potētia ad actū 2m est in potentia ṗncm. ¶Hoc mó vlr dōm ē de alijs ṗncipijs:z si nūqz sint in poa ṗncipia.si nm sigem ṗrio mó dicto:pñt tamē oia eē in poa ṗnma saltē illa que pñt ꝑcedere tē sua ṗncipiata q sūt duo:vt dcm est i 2o arto solonis.Sz de actuo.qz nō recipit:ē difficultas qūo ē i poa ṗncipiās. ¶Sz ād qūo potētia opposita actui applicet poc passiue ex dictōe poc in obiectuā z subiuā.posita in pa solone. ¶Et est dōm de actuo:q lz qñ nō agit: ñ sit in poa subiectiua stricte sūpta: ṗut.s. talr poa ē subti ifozmabilis:est tñ in poa subiectiua.extēdēdo eā ad subm denōlc.actiuū enī est denolc ab actu ad quē est ista poa:lz illo actu nō sit ifozmabile. ¶Et hoc mó pt teneri q poa opposita actui sufficiēter diuidit i obiectiuā z subiectiuā:sitelligendo subiectiuā cōtinere sub se vtrāqz ꝑdictā.s. stricte z large sūptā. ¶Tūc ad illa q obijciūtur cōtra respōsionē supza. ¶Ad ṗmū de somno:q nō oz actū eē eiusdē formalr cui poa est formalr:nisi tñ i passiuis vl actiuis stricte sumptis ꝓtra factiuas:sensus aūt de quo z cui actu ibi logtur aut ē passiuus aut actiuus stricte. ¶Alr posset dici q logtur de poa vt ē ṗncipiū:sicut pz cōsideratiōnē eius:nō de poa opposita actui. Sz ista ra rño.nō sufficit sine ṗria:q dicit i ḡbus act est eius cui est poa:i sciuo aūt nō est eius:nisi vt subiecti denoiabilis tantū. ¶Luz arguit sēdo q diuisio nō ē sufficiēs potētie in potētiā subiectiuā z obiectiuaz. ¶Rño.verū ē sumēdo subiectiuā stricte ꝑm q ista ē vera:ois poa subiectiua est ad aliqđ eē formale illi⁹ in quo ē illa poa. ēt tñ sufficiēs extēdēdo subiectiuā ad subz ōno minabile z ifozmabile. ¶Et sic oz ꝓpōnē illā sic exponere hoc mó:q ois poa subiectiua ē ad aliqđ eē vel formale vel denoiatiuū saltē eius in quo ē poa. ¶Alio mó rñdetur tenēdo q diuisio poc opposite actui ē sufficiēs in obiectiuā z subiectiuā stricte sūptaz:z tñ q poa subiectiua applicat poc actiue.z est ad aliqđ esse eius nō absolutū. Sz ad relonē actualē que sibi inerit qñ aget:z prius nō iest:sed sic oporteret ponere obiectiuā ad pductū naturalr ꝑcedere potētiā ante actū:vt applicat potētie actiue:qz nō videt aliqua poa eē ad relonē:nisi qz eadē alia aliq mó est prius ad abtvm:sicut nec mutatio ē ad relonē:nisi qz prius ad aliđ abtvm: vel i eodē vel i alio ad qđ ē talr relo. ¶Si aūt negat illa diuisio poc i obiectiuā z subiectiuā extēdere se ad actiuā:z tñ eē sufficiēs vt poa opposita actui applicet poc passiue. ¶Tūc pōt dici 3o rñdēdo q qñ potentia actiua ē in potentia ad agēdum:nō est in potentia ad aliquē actū sui:sz ad aliquē actū ab illo.Nec illa ꝓpositio:cui⁹ est potētia eius est actus.facit cōtra hoc:qz sicut potētia est eius:nō vt in fieri:sed vt ab illo fiendi.ita actus est eius:quia ab ipso. ¶Ad secūdum argumētū pz p ꝑdicta i 4.o articulo. ¶Ad tertiū dicēdū q ponit i diffinitione aliud:aut iquātum aliud.Et quare ita distinguit.inuit in.5o.vbi statim subdit:Ars medicinalis potestas eius existet i sanato:sed nō inquātū sanatū.vnde dicendū q actiua stricte sumpta vere ē actiua: z qñ elicit actio imanēs vere in eliciendo eam est actio.ita pfecte habēs quicqđ ē de rōne actiōis:z forte veri⁹ qz trāsiēs. Agēs tamen ista nō transmutat stricte sumendo trāsmutare:put dicit esse ad actū ṗmū tñ: nec trāsmutat aliud:sed idē subiecto iquātū aliud:sicut magis patebit ifra.qōne.14. ¶Et ideo rō h posita.s.trāsmutatim esse ñ 2t ꝓpe actiue potētie stricte sumpte. Ratio tamē metaphysica.s.actuatiuū esse vere sibi 2t:nam actus secūdus ꝑm q sic actuabile in actu per ipsuz vere est actus z perfectus.licz nō talis q sit ꝓprie trāsmutationis terminus:sed quare nō est terminus trāsmutatiōis cū sit natura alia a subiecto i

T.c.17.

quo recipiť. Diceret aliqs q̄ pp hoc nō terminat trāsmutationē: q̄r est factio ꝛ ad actionē nō est trāsmutatio ex .5. physico ꝛ. Sed alr̄ dico q̄ intellectio licꝫ dicať cōmuniter actio vel opatio siue actus secundus: verē tñ est termin⁹ actiōis ppie: prout .s. actio ē in p̄dicamēto actiōis. ꝛ est essentia aliqua abᵗᵃ. Iꝫ in ipsa necessario fundať respect⁹. ¶ Illā aūt actionē prope dictā cuⁱ⁹ intellectio ē termin⁹: designam⁹ cōiter per hoc q̄ est elicere. intellectionez. n. elicit intellectus nō aūt intellectione aliqd agit: ꝛ est exēplū. calor. n. nā abᵗᵃ terminās calefactionē. put calefactio notat ppie actionez: qua actōe calor fit siue p̄ducť ꝛ que actio ppie nō p̄ducť. ¶ Sed quare nō dicť calefactio elicit: sicut etiā dicť intellectio. ¶ Rñdeo nō ē vtrobiq̄ sermo forte eque ppius. Sed illud de calefactiōe intelligitur forte inquātū ipsa est eadē realr̄ calori p̄ducto: ꝛ nō ꝯ p̄ priā rōnē calefactionis: sicut ex alia parte intelligiť de intellectiōe ſm ppriā eius rōnē aut forte equocať vocabulū eliciēdi ad notādū habitudinē p̄ncipij actiui ad p̄ductiuū in intellectione. ꝛ ad p̄ductionem in calefactione. ppie ergo mutatio ē q̄ inſit intellectui intellectio. Sed nō que ē termin⁹ mot⁹: q̄lis est cōiter ad formas q̄ cōiť vocatur act⁹ p̄mi. ¶ Ad 4ᵐ arᵐ ꝑz p supra dcā.

¶ Questio .v.

q Veritur an po⁸ actiua siue passiua inquātū poz ē nālr̄ p̄ncipiato: icludit essentialiť aliquē respectū? Arguiť q̄ sic: q̄r idē absolutū pōt eē in po⁸ actiua respectu vni⁹. ꝛ passiua respectu alteri⁹. ḡ inquātū ē actiuū ꝛ passiuū nō distinguiť p aliqd absolutū. si ḡ distinguiť: distinguiť tñ per relationes: necesse aūt ē vt videtur q̄ distinguať: q̄r alⁱs p̄ncipiatū nō haberet p̄ncipia ppria priora se. ergo inquātū est pri⁹ naturalr̄ principiato icludit rel'onez. ¶ Idē arguiť de potētijs actiuis iter se cōparatis: nam tales plures pōt fundari i eodē absoluto. ꝛ oz ponere distinctionē ipsarū inquātū sunt priores principiatis: vt oñdiť per ꝓbationē p̄cedētem. ergo ħ est per religiones que erunt eorum differentie inquātum sunt priores.

Ad oppositū si respectus icludiť hoc nō ē: vt rō mālis: q̄r tūc p̄supponeret abᵗᵒ: sicut māle formali. ḡ includiť vt ratio formalis. ¶ Hoc vī falsum q̄ rel'o sit formalis ratio p̄incipiādi aliqd: sicut etiā inc̄ueniēs est q̄ sit formal'r̄ terminādi principiationē.

Hic dicitur q̄ forma naturalr̄ nō est p̄inᵐ actōis ſm q̄ ē perfectio eius in quo ē: ſz solūmō ſm q̄ hz respectū ad effectū qō pōt ondi: q̄r nō est p̄inᵐ agendi nisi iquātū habz aliquē ordinē ad illud qō agit: vel in qō agit q̄r tali ordine amoto nihil aget. ordo aūt ille est rel'o siue respect⁹. Scōm hoc ponit q̄ potētie aīe non dicunt nisi eandē eēntiā aīe abᵗᵃᵐ cū diuersis respectibus ad diuersa obiecta: ꝛ diuersos act⁹ q respect⁹ oportet q̄ cadāt in rōne ppria potentiarū inq̄ tū precedūt actus: aliogn nulla distinctio precederet in potētijs distinctionē actuū: qō videť inc̄ueniēs: q̄r ſz act⁹ manifestēt distinctionē potētiarū. non tñ eā cānt. nō n. q̄r differt intellectio a volitōe: tō differt intellectus a voluntate. Sed magis ecōuerso. ¶ Cōsimiliter etiā po' ex parte obiectorū q̄ differētia formalis obiectorū naturaliter precedit differentia actuū. nō autem est illa differentia poz per aliq̄ absoluta. p̄n. idē absolutū esse obiectū plurū potētiarū ḡ est p respect⁹. ergo illi respectus erūt de rōne obiectorū formalitū inquātuz precedunt naturalr̄ act⁹. ꝛ ħ respectu potētiarū passiuarū: vt p̄n⁸ aliquo mō actuuz.

Contra illa arguitur: q̄r licꝫ potēs possit eē compositū: ꝛ plura includere. tñ potentiā actuā inq̄tū includit quicquid naturalr̄ precedit principiatū: oz esse rez vnius generis: quia non est ens per accidens. ¶ Et si preuiendo diceretur posse esse agens: nō tamen pōt dici esse potentia actiua: absoluti autem ꝛ respectus in eo fundatus nō sunt res vni⁹ generis. ergo precise alteruz est essentialiter potentia actiua. Nō relatio tātū. patet: tū q̄r non est perfectior termino p̄ducto: nec eque pfecta: nec est p̄inᵐ assimilādi sibi passum: sed forma abᵗᵃ tñ: ḡ illa precise ē potētia actiua. ¶ Itē si aliq̄ rel'o p̄inet ad rōnē poᵉ actiue inquātū poz ē naturalr̄ p̄n

T.c.10. ꝛ inde.

cipiato.aut illa est rel'o po^{c}:vt importat rō
nē ꝓncipij:aut potētie vt opponit actui:q;
nō videt aliā posse dari. ¶Non sc̄da:q; illa
nō manet qñ actu ꝓncipiat.manet autē in
pn^{o} qñ ꝓncipiat quicqd ē de rōne et^{o} inq̄z
tū est ꝑus naturaliꝫ ꝓncipiato. ¶Propter
idē etiā non potest dari q; illa rel'o sit rel'o
ꝓncipij in po^{a} ꝓncipiantis:q; nec illa ma-
net:oꝫ ḡ dare q; rel'o sit ꝓncipij ꝓncipiātis
in actu. Sed hoc ē icōuenies:nā illa sil'nā
est cū ꝓncipiato iquātū ꝓncipiatū cū sint
coꝛrelatiua:z posteriꝰ ē nā eo q; ē ꝓncipia
tū ḃ ē illo in q̄ fūdat rel'o ꝓncipiati q; rl'o
ꝓncipiati q̄ sil'ē cū rel'one ꝓncipiātis i actu
posteriꝰ est eodē.q̄.s.ē ꝓncipiatū.oꝑ-
teret aūt rel'onē itrinsecā potētie actiue eē
priorē nā illo q̄ ē ꝓncipiatum:ergo oīno
nulla rel'o inuenit talis. ¶Itē hoc vī ſpā
liter de po^{a} passiua:nā ipsa ꝑm illā rōnē es
sentialē est ps cōpositi:z phīcit a forma q̄ ē
altera ps ꝑm quā rōnē ē ꝑꝰ naturaliꝫ ꝓnci
piato:vt tale ꝓn^{m}.hoc āt est ꝑcise sub rōne
ab^{ti},sic.n.īmediate ē ps cōpositi:z phīcit a
forma:q; si aliq̄ rel'o eēt de rōne et^{o} iq̄ztū ē
ps ꝓpositi.illa ēt rel'o eēt ō rōne ꝓpositi:z
ita nullū mālē eēt eēntialiꝫ absolutum.

Ideo dicitur aliꝫ ad qōnez:q;
cū rel'o quā ipoꝛ
tat hoc nomē po^{a}:sicut pz ex sol'one 3^{c} qō-
nis sit sil'nā cū rel'one ꝓncipiati actu actu:
z po^{a} potētia:ac p hoc illa rel'o nullo mō sit
ꝑoꝛ nāliter ꝓncipiato. ¶Jō qñ q̄rit ō po^{a}
vt ē ꝑoꝛ naturaliter ꝓncipiato:necesse ē q;
hoc denoiatiuū po^{a} accipiat ꝑ subto qō ō
noiat:nō i sensu ꝓpōnis:q; nec sic ē ꝑoꝛ:nꝫ
i sensu diuisiōis:nec tū ꝑ isto quōciqz:sed
ꝑm illā rōnē ꝑm quā īmediate recipit ꝑdi
cationē huⁱ⁹ cōcreti po^{a}. Et iste modus lo
quēdi vsitat^{9} ē in ista mā de po^{a} pn^{o} z cā. sic
n.ḃ ē vera:cā nāliter ꝑoꝛ ē cāto. z ꝓncipiū
ꝓncipiato:z nō aliter. ¶Hoc mō itelligē-
do qōnē:dī q; nihil ē de rōne po^{c} nisi ab^{ta}
aliq̄ eēntia in qua īmediate fundat aliqs
respect^{9} ad ꝓncipiatū. Jta q; nullus respe
ct^{9} ꝑcedit i actu ipsam ꝓncipationē ꝑ quā
q.determinet ad ꝓncipiādū:nꝫ ab absoluto
fine oī respcū ꝑcedēte ē effect^{9} absolut^{9}:q̄
posito posteriꝰ nā:segt relatio actualis mu
tua ꝓncipiati ad ꝓncip^{m} q̄ i neutro eē potu
it altero extremo nō posito:vt argutū ē ꝑ
us i 2° ar^{lo} ꝓtra ꝑmā opionē. ¶Cōfirmat
ēt ḃ pō:si.n.in eēntia ab^{ta} puta i calore nō
posset īmediate fūdari relatio ꝓncipiātis:
vt.s.fine respcū ꝑdeterminātē nō ꝓncipia
ret:q̄ro de i^{o} respectu ad qd ē.pz q; ad aliq̄
extra.īmo ad idē ad qō ē posit ꝓncipia-
tionē relatio ꝓncipiātis.z tūc ad qd ponēt
due relationes simul eiusdē ad idē. z ꝑm
eūdem modū relationis. Aut ñ nō sūt due
sed vna:qūo vna ꝑcedit aliā nā.z.q. fūda-
mētū eius? Nā qcquid ē de rōne po^{c} iq̄ztū
ꝑus ē nāliter ꝓncipiato totū vī eē de rōne
fundamēti relationis ipsi^{9} ꝓncipij qñ ꝓn-
cipiat aliqō ꝓncipiatū.nec pōt dici q; vna
tm̄ ꝑcedit aliā tpe:q; pz q; agēs ḧns actio-
nē coeuā sibi:ita determinat^{9}:z hz qcqd re
grit ad talē determinationē: sicut agēs ꝑ-
cedēs t^{c} actionē suā.ḡ relatio determinans
si qua est nō oꝫ q; ꝑcedat tpe:sed tm̄ natu-
ra:qō videt inc̄ōuenies ꝑm pri^{9} deducta.

Ad illa q̄ dr̄ ꝑ ꝓria opione rīdeo
q; ꝓrio accipit de forma nā
li. Dicit q; cā ꝑm q; cā prioꝛ ē cāto.z cā ꝑm
q; cā sil'ē cū cāto. vtraqz vā ē. Sed ꝓria si
reduplicaret illud absolutū qō ē imedia-
tū fundamentū relationis 2^{a} si reduplicet
relatio.sic si reduplicet respect^{9}:cū dr̄ ꝑm
q; respectū hz ad effectum:sicut vī ꝓpō so
nare:negat simplicit illa ꝓpō. Et eodem
mō negat illa ꝑ quam ꝓbatur inquātū ha
bet ordinē. Et cū ꝓbatur:amoto isto nihil
aget.falla ꝓntis est.coloratū sine q̄ztitate ñ
primo videtur.ḡ inq̄ztū quātū primo vide
tur. Plus.n.regritur ad hoc q; aliqd ptī
net ad rōnē essentialē alicui^{9}:q̄ q; fine il-
lo nō possit eē sic nunq̄z aliqd ē actuū:nisi
natum sit hr̄e ordinem ad aliqd extra se:
nec tamen ille ordo essentialis est actio:vt
modo loquimur:hoc est inq̄ztuz ē pri^{9} na
turaliter acto. ¶Sz nunqd forma inquā
tuz pficit illud in quo est:est principiū agē
di. ¶Rīdeo q; hoc conceditur si redu
plicetur formalis rō actiui. ¶Tamē illud
perficere ꝑcedit forte naturaliꝫ ipsum age-
re qñ ꝓueniunt eidez forme. ¶Possunt
eni relationes in eodez ab^{bo} ordine q̄daz
fundari vt sic ḧ prioꝛ sit comparatio actus
q̄z est de se ad illud actuabile: cuj det esse
primū: q̄z ad agibile ab ipo.licz ꝑ potentiā
diuinā prima cōparatio actualis possit tol

li ſtãte 2ª. ¶Ad illud qđ addit de potẽtijs anime dr̃ q; ſi poª itelligaf aggregatuz ex abſoluto ⁊ reſpectiuo: iſto° diſtinguit p reſpect° formal'r. Sed ſic nõ ſunt priores nãliter actib° ꝓportionaliter accipiẽdo reſpectũ principij in aĩa ⁊ in actib° reſpectũ pncipiati. ſ. ſi actu actu. ſi potẽtia poª. Si aũt p potẽtiã aie itelligaf illa pfectio que ꝓcedit nãl'r actũ: ſicut rõ elicitiua actus: ſiue receptiua motionis obiecti: illa ꝓciſe dicit abſolutũ. Et tũc tenẽdo q; po° ſint idẽ cũ eẽntia: vel differẽt ꝓciſe: ſic diuerſe rõnes pfectionales in eodẽ vnitiue cõtẽte de q̃ dr̃ia dcm̃ ẽ i. 4. hui°. qõne de vno. vl'r nullo mõ realr differũt: ſz tm̃ itentiõe vel rõne. Sed nec talis dr̃ia cũ ſit cõpletiue in itellectu ⁊ nõ in re: niſi in potẽtia ꝓcedat naturaliter dr̃iam actuũ. Qđ ſi querit quo ab eodem oino idiſtincto inq̃tũ eſt ꝑn^m ꝑñt imediate eẽ plura. Licz poſſet euadi ponẽdo aliquos actus aie eẽ ab obiectis: nõ tñ oz ſic fugere. ¶Bñalit rñdeo: niſi ꝓcedit in infinitũ in entibus oportet multitudinẽ reduci ad vnitatẽ: ⁊ in ꝓpoſito eſt rño ſpãlis ⁊ in ſimilib°. ſi. n. vna forma limitata ad vnã operationem põt eẽ ſufficiẽs ꝑn^m eius: ⁊ q̃ztum ad entitatẽ ⁊ quantũ ad diſtinctionẽ. ⁊ alia alterius forma illicita aliquo mõ reſpectu iſtã que p hoc q; põt in aliã operationẽ nihil min° põt i iſtã: põt in vtrãq; ⁊ quãtũ ad entitatẽ: ⁊ q̃ztũ ad diſtinctionẽ earuz ſicut ⁊ due poſſent. Q; ſi arguitur q; maior diuerſitaſ nõ eſt ab omnino vna: ni ſi mediãte diuerſitate minori: ergo nec diuerſitas actuũ que tãta eſt: niſi mediãte diuerſitate minori potentiarũ. ¶Rño. hoc arguit cõtra ypotheſim que h̃ ſupponit de idẽtitate po^e cum eſſentia: quã qõnẽ nõ oz diſputare. pinde enim eſſet ad ꝓpo^m ſi potẽtie ponerentur accidentia abſoluta. ſemp eni eque tenef ꝓcluſio ꝓncipalis huius queſtionis. põt tamẽ dici q vult reſpõdere ad maiorẽ argumẽti tam facti: q; vera eſt: vbi eſt ordo eẽntialis minoris diuerſitatis ad maiorem. ſic nõ eſt in ꝓpoſito: qz quodcũq; ens perfectũ imediatũ ordinez h̃z ad ꝓpriã operationẽ. Et ſi ens pfect° in illis iferioꝛib° ad plures opationes: quaꝛ forma ſua ẽ ꝓncipium ſine alia diuerſitate media. Sicut ſi eſſet vnius ꝓncipium ſine medio. Eſt ergo maior ꝓciſe vã in illis minus diuerſis: quoꝛũ ſingulũ natũ eſſet ꝓcedere ſingulũ maioris diuerſitatis: nõ vbi n^m ſi eſſet ſingulũ ꝓcederet aliquod ſingulũ: ſicut ponitur h̃. ¶Ad illud qđ addit de obiectis ly hoc tactũ ſit. 6°. hui°. in qõne de ente ⁊ vero: põt tñ dici ſicut dcm̃ eſt de potẽtijs anime. q; ſi idem abſolutuz eſt obiectũ: nullus reſpectus pertinet ad eſſẽtialem rationez obiecti: qz vt ibi tactuz eſt añ omnem reſpectuz põt intelligi abſolutũ. ⁊ impoſſe ẽ itelligi qđ nõ icludit rõnem formalẽ obiecti ꝓmi itelligibilis ſi quod ẽ ꝓmũ cõmune. ¶Et cũ querit de diſtinctione obozuz. Rño illa nullo modo eſt p reſpectus inquãtuz formaliter ſunt obiecta. Sed reſpect° cõſequũtur actus circa illa: ſi actu actu ſi potẽtia poª. ¶Diſtinguit ergo vel vt perfectiones vnitiue: vt dictum eſt i. 4. de vno vero ⁊ bono. vel nullo mõ loquendo de intellectu ⁊ volũtate. potentie enim ſenſitiue patet q; habẽt obiecta ſaltẽ alique. ¶Ibi breuiter ſciẽdũ q; due potẽtie iuxtim cõparate r^t ſe põt hẽre: vel vt omnino diſperate: vel vt ordinate. ⁊ h° vel ſub ⁊ ſupra in eodẽ gñe: vel oz ^e: ſicut po^e generis alteri°. Ex^m ꝓmi. viſus auditus. Ex^m ſcdi. ſenſus ꝑticularis. ſenſus cõmunis. Simil'r qcũq; ſenſus reſpectũ itellẽ. q; oẽs ſũt in genere po^e cognitiue. Ex^m tertij qcunq; potẽtia cognoſcitiua. ⁊ poª appetitiua ſibi cozrñdẽs. De ſolis ꝓmis: vez eſt p ſe q; diuerſe potẽtie requirũt diuerſa obiecta formalia. Et pz q; ibi ẽ diuerſitas i abſolutis: nõ tñ per reſpectus. ¶De ſcdo nõ eſt verũ niſi ſic intelligendo q; ꝓma obiecta differãt: ſicut ſubordinata. h̃ eſt q; potẽtie ſuperioris obm ꝓmũ ad plura ſe extendat q̃z obm ꝓmuz inferioris tanq̃z per ſe obm reſpectu ſupioris: licz nõ ꝓmũ. Sicut enim album eſt p ſe obm viſus: nõ ꝓmum: ſed colozatum ſub quo continef ſic qcquid ponit obm viſus cõtinef ſub obiecto ſenſus cõmunis. ⁊ quicqd ſit ꝓmuz obiectum eius cõtinef ſub obiecto intellectus. Quia. n. ꝓmũ obm potẽtie dicit illõ qđ adequat ipſam. ⁊ illud qđ adequat iferiorẽ nõ adequat ſuperiorẽ: ſed aliqd cõius cõtinẽs illud qđ adequat inferiorẽ. Jõ oz obta ꝓma eẽ ſubordinata mõ ꝓdcõ: nec

in istis obiectis p se ⁊ nō primis pcipit po[a] superior tm̄ rōnez sui p̄mi obiecti: sz etiam rōné ppriā sui per se obiecti. ét pfectius q̄z iferior cui⁹ illud est p̄mū obm. ¶Puta non tm̄ sensus cōis in albedine vel colore pcipit cōfuse rōné qualitatis sensibilis. Sz distincte rōné coloris. imo distincti⁹ q̄ visus. Quō. n. al'r iudicaret dr̄iam coloris ⁊ saporis. ¶Jté ñ tm̄ intellls pcipit albedinē iquātum ens. Ḃ est cōfuse rōnez entis in albedine. Sed distincte ppriā rōné al[nis]: ⁊ pfectius q̄z visus. vñ ista é falsa: quelibz po[a] pfectius pcipit suū p̄mū obm q̄z aliq̄ alia pcipiat ipm: cui⁹ ali⁹ nō est p̄mū obm. ¶De tertijs pōt simpl'r negari. ppō: q: appetitiua videt i idē tēdere formal'r qō apprehēsum é. Quia si aliqs dicat oēm appetitiōez respicere formal'r bonū sub aliq̄ rōne. iam vī volūtas fieri pticular⁹ po[a] ipso intellectu: q̄tum ad rationes in o[tis] lz nō quātū ad suppōsita oba: lz. n. qōcūq; suppositū é verum: est etiā bonū: nō tamē videbit̄ q̄ oēz rōné in suppōsito possit volūtas habere p̄ se obo: quā pōt intellectus: q: nō qcqd includit ens qdditatiue includit bonū qdditatiue. nihil aūt vī p se obm po[c]: vt mō log[r]
T.c.63. de per se obto: nō sicut logtur Ar̄. in. 2°. ō
⁊ inde. aīa: de sensibili p se nisi includit qdditatez p̄mū obm eiusdē po[c]. Et tūc quecūq; appetitiua cū hoc q̄ est alteri⁹ gr̄is a cognoscitiua: si poneretur ét subordiata cognitiue q̄tū ad rōné obiectiuā: licz nō q̄tuz ad cōmunitatē in obto respectu suppositor̄. ad hoc posset dici q̄ nō esset distinctio cognoscitiue ⁊ appetitiue p oba i q̄ ambe tēdunt q: eādē rōnem formalē obiectiuā respiciunt licz illa respectu appetitiue poneret p̄ma. respectu aūt cognitiue nō p̄ma: sz p se. al'r inq̄tū ignotū appeteret. Sz eēt differētia illa ar̄ potētia ar̄ vel nlla realis inq̄tuz p̄cedunt suos act⁹: vel aliūde q̄z ab obiecti iuxta tacta p̄rius de potētijs aīe. Qō dictū est de cognoscitiua ⁊ appetitiua q̄ nō h̄nt
T.c.33. alia oba nō est p̄ra Ar̄. q:. 2. de aīa. ca. 3°. vnde accipit̄ illa sentētia de obiectis ⁊ actibus. dicit sic: si oz dicere qd intellectiuū: sē sitiuū ⁊ vegetatiuū his adhuc p̄ora opposita oz p̄sideraré: vt de aliméto sensibili ⁊ intelligibili. ¶Hoc non d[i]t si po[c] aīe. ergo ⁊ obta licet inuat aliquo mō in exēplo suo: sed vult tm̄ q̄ obm p̄us é cognoscēduz q̄z po[a]: q: ex hoc cognoscim⁹ aiam h̄ré virtutem talis opatiōis: q: circa tale operat. nō q̄ opatio sit cā essendi virtutis: nec in se nec distinctiōis: nec obm per p̄ns. q: ō obiecto p̄cludit Ar̄. me[ts] opatiōe. sed vtrūq; est cā inotescēdi nobis distinctionē potētiarum. sz nō loquit̄ ibi Ar̄. aliqd nec ex ité̄tione: nec in exēplificādo de po[a] appeti[a] cōparata ad suā cognitiuā: imo in eodē. c. 3. potētia ar̄ tē. vult in p̄n° capl'i. si sensitiuū
T.c.27. inest ⁊ appetu[m]. Et infra i eodē pbādo hoc
T.c.27. dicit cui sensus ⁊ letitia ⁊ tristitia. ⁊ infra q̄
T.c.29. aīalib⁹ habētibus tactū. itellige etiā si sensum h̄eant ⁊ appetit⁹ ifit. Quō h̄ essent vera si potētia cognitiua ⁊ appe[va] h̄rent obiecta disperata sicut h̄nt sensus diuersi maxime cū obm sensus p̄mi nō p̄supponeret obm appetitus: sz magis ecōuerso. Quia
T.c.22. ét dié Ar̄. ibi i. 2. de aīa. ca. 2. sensitiuo eē et opinatiuo alter̄ eidem ⁊ sentire ab ipso opinari. silr̄ ⁊ alioz vnumq̄q; nō est p̄ra p̄dicta. bñ. n. segtur: oba p̄ma sūt alia. ergo ⁊ po[c] alie: sed ecōuerso é falla p̄ntis: nā aliunde possūt potētie distingui: imo ab obiectis nūq̄z causal'r distinguunt. si ät a signo arguit̄ aliq̄rum distinctio: ecōuerso nō segt q: sine istis signis possent distingui. Et exēplificari posset de motu ⁊ termino quō diuersitas termini bñ p̄cludit diuersitatē motus: nō ecōuerso: q: multis vijs aliūde q̄z a termino distinctis pōt idē terminus acgri p̄z in motu locali. sed de ex° isto: q: aliquibus videt dubiū nō oz hic disputare. Qō etiā dcm̄ é in tota ista rñsiōe p̄ncipal'r oba sz nō distingui p respcūs p̄z p Ar̄. 2° ō aīa vbicūq;. n. assignat obm p̄priū. illō é ab[tvm] nō respectiuū: vt de visu dicit: cuius est visus color ē: sed nec icludit respectū. vñ subdit q̄ ē visibile ḟz se ñ rōne: sz q̄m̄ in se h̄et cām eēndi vi[le]. hoc é nō p̄dicat respectus de ipso primo modo. sed secundo.

Ad argumēta p̄ncipalia p̄z ex dictis: q: si ue idē ab[tvm] fiat rel'one po[c] actiue ⁊ passiue: siue duar̄ potētiar̄ actiuar̄ vl'p̄cise é tali ab[to] iq̄tū é p̄us nāl'r p̄ncipiato dēia rōnū p̄fectiō aliū vnitiue p̄tar̄ vl'nlla dr̄ia realis. ¶Et cū dr̄ tunc p̄priū p̄ncipiati nō esset p̄propriū p̄ncipiū. ¶Respōdeo q̄ ap

ppr̃etur sic q̃ hẽat i se totã pfectionem rẽ
qsitã ad cãtionẽ hui⁹. Dic oz: sed q̃ li⁹ tñ
hui⁹ nõ h̃ oz: sicut superi⁹ dcm̃ est. alr̃. n. cã
vñs nõ ita posset pducere effectũ determi
natum: sicut z pticularis ad tale effectuz li
mitata. Quãto ergo cã ideterminatioz ẽ i
determinatiõe illimitationis: siue indeter
minatiõe impfectiõis: sic mã ẽ ideterminata qñ ẽ i po⁹. tãto ẽ determinatioz: sic oz ad
pducendum effectũ h̃ est actualioz.

Questio. vj.

Arca fundamẽtũ z ter
minũ potẽtie acti
ue z passiue: q̃ro p⁹ vtr̃ po⁹
actiua fũdet̃ in quolibz en
te? Et vr̃ q̃ sic: quia hz phz
4⁹. metheoroz. oĩa deter-
T.c.54. minata sũt opatiõibus. cuiuslibet g̃ entis ẽ
ppr̃ia opatio. ¶ Cõfirmat p Ar̃. 2. de ce. et
T.c.17. mũdo. vbi vult q̃ oẽ hñs opationẽ est pro
pter suã opationez. Ex hoc arguit. oẽ ens
qđ nõ est finis est pp aliquẽ finẽ: de⁹ autem
q̃ est vltim⁹ finis: pz q̃ hẽt aliquã opatio-
nem. oẽ ergo aliud ex quo ẽ pp finẽ: vel ẽ
ppter opationẽ: z hr̃ ppositũ. vel ppt ali
qđ aliud. Sed illud nõ est finis eius nisi q̃
tenus attingit illud p aliquã opationez: vt
vr̃ z ita seqtur q̃ hẽbit opationez. ¶ Item
agere p⁹ alicui inq̃ztũ ẽ in actu. z hoc pfe
ctioi illo qđ oz cãri vel eque pfecto. sz qđ
libet ens est in actu altero illoz modoruz
respectu alicuius factibilis. g̃ zc. ¶ Dimonstr̃
batur p locũ a minori: q̃ q̃ztũcũq̃ impfcm̃
ens accipiat ipsũ ẽ in aliquo actu quo ita p
fectus ẽ pportionabilr̃ respectu alicui⁹ si
milis factibilis: sicut pfectioz respectu pfe
ctioris. verbi gr̃a: ita pportionabilr̃ perfe
ctio rel̃onis pfectioni alteri⁹ relationis si
milis et qđ ẽ dare relatiuũ eẽ: sicut pfectio
caloris pfectioni alterius caloris quẽ cau
sare põt. ¶ Itẽ spẽs sensibiles z ĩtelligibi
les videnr̃ iperfectissima entia. vñ ex dcta
ad oĩa entia q̃ dñr realia. ista dñr ĩtenᶜᵃ vr̃
entia ĩtentionalia. Sed iste spẽs videntur
habere ppr̃ias opatiões: tũ in gr̃iando sibi
similes: tũ in mouẽdo potentias cogniti-
nas p̃m cõmuniter ponentes ipsas.

Contrarium vr̃ manifestuz de
oĩbus entib⁹ pre
ter q̃ de formis subalib⁹ aligbus z aligb⁹
q̃litatibus que sole videntur actiue.

Ad questionẽ qui põeret q̃
actio p̃ma cu-
iuscũq̃ forme ẽ in pficiendo suũ ppr̃ũ po
tentiale hr̃et p̃ñter ponere q̃ ois forma ẽ
po⁸ actiua: q̃ ẽ p̃n^m pfecti^m sui potẽtialis.
z talis forte actio vocaf̃ ab aliquo vt ab Au
gu⁹. actio ab^ta. sicut explificat. 5⁹. 14. 11. 9.
Et a pho de lucere q̃ ẽ opatio manens in
agẽte: z cu⁹ p̃n^m ẽ ipsũ luminosũ formali
ter p suã lucem. ita posset dici q̃ q̃ztere vel
quãtitare: vt ita loquar est ppr̃ia operatio
quanti z formaliter per quantitatem. z du
rere duri per duritiem.

Contra hãc opinionẽ nõ oz dispu
tare de noib⁹ si hitudinez
forme ad mãm qñ ex eis fit vnũ dicat eẽ ac
tionẽ. loqtur vt vult. ¶ Phs aũt de tali actio
ne nõ est locutus: q̃ in. 2. ca. huius credidit T.c.3.
sufficiẽter diuidere potentias actiuas i rõ- T.c.10.
nales z irrõnales de q̃bus tractat ibi. z. c.
4. nihil aũt loqtur cõparãdo formã ad p-
fectibile. ¶ Propterea ois actio p̃e dicta
de qua loqtur phs siue fit trãsiẽs siue ima-
nens talis ẽ q̃ p ipsã aliqđ est ab agente. z
aliud ab ipso: forma aũt pficiẽdo mãm: nihil aliud a se cãt in mã: q̃ ipsamet forma ẽ
pfectio ppr̃ia mãe nõ tñ aliqđ effectũ a for
ma. ¶ Et ppterea sicut forma inq̃ztũ causa
aliã rel̃onẽ eẽntialr̃ hz ad cãtũ: q̃z efficiẽs
iquantũ cã eiusdẽ cãti. ita ẽt ad quãcũq̃ ali
am cãm concausantẽ he due cãe cõparent̃
aliam habebũt rel̃onem ad illa. g̃ ad mãm
alia est oĩno rel̃o forme z agẽtis. imo nec
possent coincidere nõ idẽ nũero. z p q̃ñ:
sicut idẽ nõ põt eẽ agẽs z forma respcũ p̃n
cipiati. ita nec respectu alterius principij.
¶ Si aliqs vellet adducẽ auctoritates Ari
sto. õ actione. de. 3. physicoz: z de p̃mo de T.c.18.
generatione. q̃ agẽs z patiẽs sunt ẽtraria z tinde.
z q̃ tangunt se. et hmõi: multas posset ha T.c.51.z
bere: sed non debet ĩmorari. circiter.

Itaq3 hac opinione tanq̃z abutẽ
te terminis p̃termissa
simplr̃ tenẽdũ ẽ q̃ nõ soluz nõ in quocũq̃
ente: sed nec in quacũq̃ forma fũdaf̃ rela-
tio potẽtie actiue: nec vr̃ difficultas in ostẽ
dendo: q̃ ita sit: nam ceteris munus perfe
ctis p̃termissis: pz q̃ q̃ztũ inq̃ztũ q̃ztũ nõ af
similat siue adequat sibi in q̃ztu^c aliõ quã-

tum ꝓximatū ꝑus iequale: nec durū durat aliud ꝑus nō durū: actiuū aūt sibi appꝛoximatū oppositō mō se hꝫs statī trāsmutat: vt assil'et sibi circūscripto impedi^to appet de calido. Ita ꝓt argui q; nulla forma actiua ē nisi aliqua substantialis forte: ꝛ aliqua de genere qualitatis.

Sed difficultas est in assignādo ꝓpter qd: q̄re. s. salte act^o ꝑm^o nō gcūq; ē ꝑncipiū act^o scdi. ꝛ h salte respectu act^o simil: cuius. s. pfectio nō excedit pfectionem talis act^o sicut tāgit scda rō ad hāc qōnez. ¶ Est ꝛ alia difficultas de actione q̄ est factio. Si gs velit extēdere qōnē q̄re factio siue ꝓductio sit' ꝓuenit in pfectissimis substātijs: vt elemētis ꝛ paꝛ ascend^o mixtis iaiatis non ꝓ^t vltra ascēd^o mixtis aiatis: ꝓ^t cōter vltra ascēdēdo pfectiozib^o: vt itelligētijs siue cozpozib^o celestib^o nō ꝓ^t. Ita q; nō vī aliqua posse maxia vltis assignari: cui enti ꝓueniat ꝓducere. si me^m sumit ex pfectiōe ꝛ pfectius magis ꝓduceret. Si ex impfectiōe i-pfecti^o magis ꝓduceret: vtrunqꝫ vī hꝫ e istā nā ex dictis. ¶ Et ad ista iuestigādū pōt dici ad ꝑmū q; pp quid aliqd est actiuum.

Ad argumenta ¶ Ad ꝑmū dōm q; entium nāliū ꝓte existētiū de qb^o vī ibi log fūt ꝓprie opatiões. ꝛ hoc extēdēdo opationē ad quācūq; siue imanētē siue trāseūtē: siue etiā fit ad fozmaz cāndam siue ad vbi. ꝛ sic graue hꝫ opationē ꝓpriā tēdere deozsum qñ ē extra locū: qñ etiā gesceit dꝫ hꝫ e opationem ꝛ pfectiozē q̄ꝫ qñ mouet: de quo posset eē plixa igsitio an sicut mouer i a grauitate. ita ꝛ termin^o. s. illud vbi ꝓtinue causetur a grauitate qñ graue gescit: vt sic dicat graue opari duꝫ gescit. sed opationē nō vī
T. c. 64. arist. ita extēdere 2°. de celo ꝛ mundo. vbi
ꝛ inde. vult q; impfectū cāret opationē. Et sic etiā
T. c. 8. in 2°. de generatiōe negat grauitas eē q̄litas actiua. Illō igit in. 4°. metheozoz. itelligit de opatiōe stricte: nec de quocūq; ente: ꝑut ens diuidit in ſubam ꝛ accīs: sꝫ de ente p se qđ est ſuppositū ſube. ¶ Ad ꝓfirmationē rōnis q̄ accipit de 2° celi ꝛ mun. pōt dici q; opatio est finis hꝫtis opationē sicut ibi vult. nō hꝫtis nō ē. ¶ Et cū argui tur aliqd aliud ē finis. vez ē: sꝫ nō est finis nisi attingat ab illo ꝑ opationē huius.

Questio. vij.

Secundo vtrū rēlo po^a actiue fūdetur imediate i aliq̄ forma ſubali. Videt q; nō: ganālis po^a vel ipotētia est in scda spē qualitatis ꝑm Ari. c. de q̄li^te. in ꝑdicamētis. ¶ Itē iperfectissimū nō immediate acgrit sūmā pfectionē: sed mediāte aliq̄ pfectiōe minozi. g̃ eēntia ſube q̄ est i pfectissima ñ statī acgrit pfectionē ſummaz q̄ ē opatio: ſed ꝑus aliqđ accīs manens q̄ ozdinet ad opationē. ¶ Itē in eodē genere sunt po^a ꝛ actus. oīs actio creature ē accidēs. ¶ Cōfirmat in de ſensu ꝛ ſensato dicē pōs. ignis non agit inquantum ignis: ſed inquantum calidus.

Contra po^a passiua si^r ꝓma sicut ē ad ꝑmū ens. s. ſubam: ita fūdatur in ſuba q̄ ē mā. g̃ a fili potētia actiua ꝑma fūdatur in ſubstātia q̄ est fozma.

Ad questionem omissa ꝓpter breuitatē oꝑ. ꝓtraria: cui^o fun^ta tacta sūt i arguēdo. ¶ Ad qōnē dōz ē simplr q; i fozma ſubstātiali fundat rēlo potētie actiue. ¶ Qđ ꝓbatur rōne tripl'r. s. p^o qz. Deinde ppē qđ. Et z^o, auctozitate. ¶ Prima rō talis est: effectus nō pōt eē pfectioz cā sua efficiēte: siue sit efficiens equocū: qz tūc ē pfectius effectu: siue vniuocū: qz tūc ē eque pfectū cū effectu. Suba aūt p se generat. g̃ p se efficiens illi^o generatiōis est ſuba. ſuba aūt nō esset per se generās: nisi illud quo gñat esset fozma ſubalis. Si. n. fozma accidentalis sola gnāret: ſuba per accīs generaret. ¶ Rūr q; accidēs agit in virtute ſube. ꝛ iō effectus pōt eē ſuba vez est enim q; nullū agēs in virtute ꝓpria ꝓducit pfecti^o se: nī in virtute alteri^o pfectiozis se pōt. ¶ Contra: aut illud in cuius vtute agit est cā efficiens effectus: aut nō. si ꝑmo mō habeā ꝓpositū: qz cā nō est in cui^o vtute aliud agit nisi in q̄tū ſubstātia. pz. ꝛ si est efficiens remotum eo magis hꝫ ꝓpositū: qz cā quāto ꝓpioz cāto verius cāt. ex ꝑma ꝓpone ꝛ cauſis. Si ſcdo mō. g̃ effecti^o pfectioz est ſua per se cā efficiēte: naz illud in vtute cuius agit nullo mō ē efficiēs. ¶ Hoc etiā 2^m mēbruz

statim vr̃ icõueniens: qz in nullo gñe cause vr̃ aliqd cãre in vtute alterius: nisi illõ alterũ p̃ncipalius eẽt in eodẽ genere causę. ¶ Scõa rõ q̃ ẽ pp gd est talis. agẽs in q̃z tum est in actu agit. Ita q̃ pfectius ens in actu pfectius agit. Qõ ex hoc pz: qz alias ñ attribueret rõ actiõis deo in summo: qz nihil attribuitur deo in summo: nisi qõ ẽ pfectionis simpliciter. vel sequitur perfectione simpliciter sic q̃ si magis magis: z maxime maxime. forma aũt subalis ẽ actus pfectior omni accñte. g̃ zc. ¶ Si dicat q̃ immediatũ ordinẽ hr̃e ad actiõem ẽ impfectionis: qz accñtia ordine quodã ĩsuut subę, ita q̃ remotius nõ ẽ natũ ĩesse nisi ppingore p̃us ihereãte. Et ita qõ ĩmediatũ ẽ respectu actiõis ẽ in p̃mo gradu respectu eius qõ qdẽ est ĩperfectiõis: qz qõ impfectiori ẽ ppingus est ipfectius. p̃dicamẽtũ vo actionis est ens diminutũ: qz nõ dicit rez ab[esse] formalr̃. z ita nec subst̃ãtie ꝓuenit. ¶ Preterea quãtitas ẽ actus perfectior q̃z q̃litas: qz subę imeditatior: nec tñ segr̃ q̃ q̃ztitas sit actiua: si q̃litas est actiua. ¶ Ad. 1. q̃ quãtus p̃dicamẽta sint ordinata in ordine p̃dicamentali: tñ ime[te] p̃nt cõseq rem alterius p̃dicamẽti. Unde rel'o z actio imediate cõquũtur subam necvnũ me[te] alio. Silr̃ si rõ ꝓcluderet: qualitas non eẽt imediatũ p̃n[m] actiõis: qz rel'o ordinat ante actiõez. Silr̃ nũq̃z regritur quantũ eẽ quale ad hoc q̃ sit in vbi. ¶ Ad aliud pz alibi q̃ q̃litas ẽ pfectior q̃ztitate. Silr̃ licz quãtitas nõ sit actiua p transmutationẽ: tñ ẽ actiua in sensum z ĩtellectũ: z facit imutationẽ sensus ñ solũ ad modũ imutandi. Sic mã p̃ma ẽ actiua ĩnte[m] angeli cognoscẽtis eã. sz nõ rel'o formalr̃: sz fũdamẽtũ in quo virtualr̃ ĩcludit. ¶ Si dicat etiã q̃ p̃m rõnẽ hãc. 2. mixtum vt lapis eẽt magis actu[m] q̃z el'm vt ignis: qz est ens pfecti⁹. ¶ Cõcedẽdũ ẽ: qz hz pfectiorem opationẽ: licet nõ cũ trãsmutatione z cõpositiõe. ¶ Tertio auctoritas ad ppositũ
T.c.32. est. in. 7. hui⁹. ca. 7. dicit Ax̃. pp̃riũ subę est qz necesse ẽ pexistere semp subam alteraz actu que facit. quale vo aut q̃ztũ nõ necessariũ nisi ptãte solũ. ipossibile ẽ qualitatez aut q̃ztitatẽ eẽ posteq̃z nõ fuit nisi p aliquaz eãm efficiẽtẽ: z nõ oz pexistere q̃ztũ aut q̃le actu. igr̃ suba istis accñtibus circũscriptis hz vtutẽ pducẽdi illa. z ita potentiã actiuã ¶ Posset ẽt argui de subo respcũ propr̃ie passionis. Qõ. s. habeat potentiã actiuam respectu eius. alias nõ nec̃io iesset: qz po[a] mãe nõ ẽ sufficiens ad necessitatẽ. ¶ Cõsimiliter ex dcã auctoritate põt alr̃ hr̃i ppositum: qz si nõ oz q̃ztum aut quale pcedere generationẽ quãti aut qualis: multo magis nec generationẽ substãtie. g̃ si sola subã pcederet esset generatiua subę.

Ad primum argumẽtũ põt dici q̃ si illa auctoritas multũ faceret. g̃ sequeret q̃ nulla q̃litas. 3. spẽi eẽt po[a] actiua: qõ ẽ manifeste fls̃. ¶ Ad 2[m] dico q̃ sit fiat p̃mo de factiõe illa nõ est pfectio subę q̃ facit sicut pz ex. 7. ca. T.c.16.
h⁹. 9. Et ideo nõ oz q̃ suba p̃ius q̃z faciat alio pficiatur. similr̃ nec in actõe nec ĩ factione ꝓpter idẽ p̃ncipiũ: qz forma subalis ẽ pfectior accñtali. Et ideo lz suba sit ipfectior q̃z suba qualis itelligẽdo pfectionẽ prior̃iam subę cũ alia addita: tñ accipiẽdo p̃cise pfectionẽ vtriusq̃z formalẽ suba pfectior est suba quali. g̃ magis põt agere z facẽre qz vtrũq̃z ẽ pfecti. ¶ Ad 3[m] illud ꝓcluderet q̃ oĩs po[a] actiua eẽt in gñe actiõis p se. nõ tñ. n. potentia z actus sunt in eodẽ mẽbro entis: vt ens diuiditur per subam z accñs sed etiã in eodẽ genere: vt ens diuidit in 10. genera. ¶ Tũc ad argumentũ equocat potẽtiã: qz maior est vã de po[a] obiectiua: pz ex p̃ma qõne. Et in minori accipit potẽtiã q̃ est p̃ncipiũ actuũ vel passiuũ. ¶ Ad auctoritatẽ in de sensu z sensato. diceret aliqs q̃ loquit̃ de actiõe sensibilis in sensũ et suba nõ ẽ sensibilis nisi p accñs.

Questio. viij.

Tertio vtr̃ aliq̃ q̃litas p̃mo spẽi fit po[a] actiua? et vr̃ q̃ nõ: qz po[a] ẽ q̃ hñs põt simplr̃. p habitũ aũt nõ vr̃ aliqs posse simplr̃: sz sic. puta facilr̃. vel delectabilr̃ vel expedite. si. n. hĩtu simplr̃ posset. g̃ ante illũ eẽt simplr̃ impotẽs. z ita act⁹ pcedẽs habitum nõ eẽt eiusdẽ rõnis cũ actu sequẽte generationem habitus. g̃ nec ex pcedẽtibus (generaret̃ habitus.

Contra Ax̃. i. lra h⁹. 9. c. 2. oẽs artes T.c.3.
z factiue scie potẽtie sũt p̃ncipia: nã pmutatiua in alio aut inquantum aliud.

Ad questionem q ponere oēz pōaz ī qua est habit⁹ eē precise passiuaz haberet ꝯnter dicere: vt videtur q habitus nō est actiuum principium.

Sed quomodo habilitatur aliq̄ po[a] ad patiendū maxime si ē ex se sūme dispositā: sicut ē de itellectu respectu itellectionis. Quomō etiā vti habitu est in ptāte habētis fm Ari. si vsus ei⁹ licet ip̄z proprie dicitur vsus sit tm̄ in patiendo: pati enim non est in potestate patientis.

Ideo aliter pōt dici q hitus q ē in potētia actiua est p̄n[m] actiuū. z hoc exp̄sse vult Ari. sicut adduct⁹ est in arguēdo. Et etiā in. 5. lib. ca. de po[a] dicit. ars medicinalis ptās ens existet vtiqz in sanato. vbi exponit diffōnē potestie actiue. Et in isto. 9. ca. 4. diuidit potētias in inatas z acq̄sitas. z hoc vel ꝙsuetudine: vt q̄ ē fistulandi. vel disciplina: vt que ē artiū. pz zē. ¶Sed saltē loquēdo de habitibus acquisitis nō vī habit⁹ eē potētia eodem mō quo potētia nālis in qua ē hitus dicit eē potētia. Nam talis habit⁹ nō vī eē p̄n[m] actiuū. ita q simplr̄ p̄nciplet aliquaz actionē fm ſubam: est tm̄ potētia actiua: qz vt act[m] p̄ncipiat aliquē modū actionis q modus accn̄s ē respectu actiōis. Si. n. poſset eadem actio stare qn̄qz vtuosa existens quādoqz eē nō vtuosa. pateret modū illuz quē dat sibi virtus eē accidēs actiōi. nunc autē actio q̄ manet nō pōt trāsmutari a modo vno in modū oppositū: sed quēcunqz modū habet cū est: transeūte ipso sub illo modo trāsit etiā simplr̄: ita q modus oīs actiōis pp modū eēndi actiōis ī separabilis est ab ea: nec tamen minus ē accn̄s. z ita q p̄ncipiat illum modū vere est p̄n[m]: lz non ita perfecti entis ficut si esset principiū actionis cuius est ille modus.

Ad argumentū pz ex soluti one qōnis.

Questionis ix.

q **Varto** vtz po[a] posset termiari ad quodlibet. Et vī q sic ſaltē in creaturis qz qcqd ibi est qn̄qz nō fuit. ergo ab aliquo agēte. ¶Itē vī q in diuinis respectu ſaltē p̄sonaz p̄ductaz sit aliqua potentia actiua vt gn̄atiua respectu filij: z spiratiua respectu spiritus ſancti.

Ad oppositum qō est terminus potētie actiue vī eē a p se agēte cui⁹ ē illa po[a]: casualia nō sunt a cā p se. ¶Item de deo pz: qz p̄mū in gn̄e cause mālis nō hz mām respectu sui. ergo nec p̄mum agens est termin⁹ alicuius potentie actiue.

Ad questionem dām q cū nō sit itelligibile aliqd eē postq̄z nō fuerit: nisi ab aliquo h̄eat eē. Dē aūt aliud a deo est: postq̄z nō fuit. circa cui⁹ pbationē mō nō opz īsistere. Pz q tale ab aliq̄ hz esse. z ita ē termin⁹ alicui⁹ po[c] actiue. Sz z si aliqd ſ̄ haberet nouū eē: dū tm̄ nō eēt ex se necesse eē adhuc forte oporteret q eē suū h̄ret ab aliquo. ¶De quo q̄re īfra in qōne de sempiternitate mūdi an sit poſsibile: ficut aūt q̄dam entia īmediate a p̄mo h̄nt eē: q̄dā āt a cāis scōis. Ita alig fūt termini huī⁹ po[c] actiue tm̄: aliqua illius z illius simul si effect⁹ totus cause 2[c] ē a p̄ma effectiue. Deus aūt cū ex se sit neče esse: nō est termin⁹ actiue po[c] ppzie fm aliquos si talis po[a] regrit p terminō nām p̄ducibilē. z in ſuppo[to] ab[to]. Diuina. n. nā nō p̄ducit lz ſuppositū relatiuū in ea p̄ducatur. z p hoc ipsa cōicetur. ¶Qō an vez sit de po[a] actiua: an nō ī creaturis videri nō pōt: qz istantiā ibi nō recipit. Forte eandē nām cōicare videret pfectius agere q̄z aliā p̄ducere. Suppositum etiā vī p̄mus terminus p̄ductionis: ficut p̄mū p̄ducēs: ex p̄mo metaphyce. Si p̄mū pōt stare sine scōo. vī stare actio ppria illi⁹ qō dependet a tali primo. ¶De his qz h discutere nō est locus cū sint theologica profunda: pōt h trāsiri. Si aūt intelligit qō de actione īmanēte. z de termino ei⁹ nō quo p̄ducat ipsa: sed circa quā ipsa fit: q terminus dicitur obiectuz. patet q qōcunqz ens est terminus talis actionis: quia ens intelligibile z amabile.

Ad primum ar[m] pz ex dict⁹ in 6. li. in qōne d ente p accn̄s. Nihil. n. ē casuale respū vnius cāe nālis qn sit itentū ab alia: nihilqz oīno casuale aut fortuitū qō nō sit p se terminus

potētie

potentie diuine. ¶ Esset tñ hic difficultas q̄ vellet īmorari: vtrū respectu fortuiti termini sit alio mō potētia diuīa q̄z respectu p se intēti ab agēte a ꝓposito. Si sic. hoc nō est: nisi q̄ cā scōa nō agit ad ꝓducendū fortuitū: ꝛ ita illud erit īmediate effectus dei. Nullo aūt mō effectus agētis volūtarij particularis: nisi q̄ facit illud ad q̄d ꝓsequit in pauciorib⁹ deū facere illud sine quo forte de⁹ nō faceret: ꝛz posset. Sz sicut aperiēs fenestrā illumiat domū: imo magis: q̄ sp vel in plurib⁹ ad aptionē segt illumiatio: nec pōt agēs nō illuminare illo facto. Si nō: ḡ ita coagit deo cā scōa in ꝓductiōe fortuiti: sicut in ꝓductiōe p se intēti: quō ḡ est fortuitū. ¶ Hic posset dici q̄ ꝛē. ¶ Ad argumēta facta de deo p ꝛ ꝓtra: pz ex solutione questionis. Questio decima.

¶ Vinto vtrum potentia passiua sit in quolibet ente? Et videt q̄ sic. Et p̄mō q̄ in deo: q̄ filius nō generat de nihilo sm Augustinū. ꝓtra max^m: ꝛz de suba patris. ḡ ista suba videt esse ī potētia passiua: quasi subiectū gñationis. ¶ Item pfectū simplr ꝛ impfectū sunt ꝓpatiue opposita diuidētia totū ens pfectū simplr de solo deo: dr ḡ q̄ ꝛz causatū est impfectū ꝓpatiue: ḡ ꝛ pfectibile: q̄ ꝓpatio nō est nisi in apto nato. Dē aūt pfectibile hz potentiā passiuā. ¶ Confirmat illud: q̄ solus de⁹ ꝓcedit esse act⁹ purus: ḡ in oi alio est aliq̄ potētia passiua.

¶ Ad oppositum de deo ptz: q̄ est actus infinitus. ¶ Itē de multis creaturis: pz sic de rel'one ꝛ de multis accīdibus q̄ nullius actus sunt receptiua: ḡ nō est in eis potentia passiua.

¶ Ad questionē dicendū q̄ aliq̄ ens ꝓpter summā pfectionē nō est aliquo mō pfectibile: ꝛ ideo nec hūs potentiā passiuā realiter: hoc ens est de⁹: ponūt tñ aliq in essentia diuina. q. potētiā passiuā: sicut tāgit argumentū sumptū ab auctoritate Aug. sed de hoc transeo. Dz q̄ ad nullū actū realr est ibi potētia passiua: q̄ nullus est ibi qui nō sit idē essentie: potētia aūt passiua realr sumpta: ꝛ actus eius realis nūq̄z in eodez oīno fundant: q̄ reptiuū nō tm̄ nō est receptū: ꝛz ab ipso denudatū: ꝛ de se nō tale. Impose est em̄ ꝑcise actuare illud in quo est potētia passiua realis q̄n de se intelligatur nō hūs actū cuius est illa potētia. Aliq̄ vero entia sunt ita impfecta vt nullā pfectionē possint suscipe vt accidētia vltima substantie in hērētia: ꝛ iō nullā habēt potētiā passiuā: ꝛz habeāt metaphycā q̄ nō sunt in actu: sicut dictū est in solutiōe ꝑme q̄stionis. ¶ Dicūt em̄ aliq̄ oīa accidētia esse talia q̄ nullū actū recipiūt: ꝛz sit qdā ordo inter ipa in pficiēdo substantiā: vñ in 4ª ꝛ in 2ª rōne ꝓtra negātes p̄mū p̄ncipiū: dicit Alz. nihil magis ꝟ illu: q̄z illud huic accidit. ¶ Sed de hoc regre ibidē in 4° quia Anicē. videt dicere ꝓtrarium. 2. metaphyce: ca. 1. Hoc certū est: q̄ dictū est q̄ q̄dcūq̄z accidēs nō est pfectibile aliquo actu ulteriore: nō fundat potentiā passiuā: ꝛz q̄ō fit illō in spāli. plrū esset: forte em̄ relatio de quaminus videt hz ꝓpriā passionē q̄ eā pficit ꝛ respectu eius est potētialis ꝛ receptiua: q̄ō modo ꝑtermitto. T.c.14.

¶ Ad p̄imū argumentū pz ex solutiōe q̄nis. ¶ Ad secundū dicendū q̄ in ꝓpatiōe oppositis diuidētibus idē cōe hoc gñalr verū est: q̄ circa idem diuisum nata sunt fieri sic intelligēdo q̄ ꝓpatio regrit aptitudinē ad hituz in illo ī quo est nō semp sm naturā ꝓpriā eius: ꝛz sm nāz illius diuisi. Sic em̄ rōnale in asino nō regrit q̄ asinus sit apt⁹ esse rationalis in q̄ztū asinus: ꝛz in q̄ztū aīal hoc ē sibi in q̄ztū aīal: hoc nō repugnat: ita intelligēdo in ꝓposito de ente impfecto q̄ sibi in q̄ztum ens nō repugnat esse pfectū licet repugnet in q̄ztum hoc ens. Et de tali ꝓpatione logitur Alz. in. 5. huius ca. de ꝓpatione: sicut talpa dicit ceca. q̄ in q̄ztū aīal nata esset videre. Questio vndecima. T.c.27.

¶ Erto vtrū po- tētia passiua possit termiari ad q̄dcūq̄z ens cātuz? Et arguit q̄ sic: q̄ phs vult 12. huiº. ca. 2. q̄ oīuz sunt ꝑncipia ꝓpriōalr eadē: q̄ sic in suba est potētiale ꝛ actus ꝛ ꝓpatio tria ꝑncipia: ita in q̄- T.c.19. ꝛtinde.

libet gñe tria ꝓportionalr alia ab istis: sicut alia genera differūt a suba: cuius cūq; aūt est ꝓpriū ꝓncipiū passiuū illud est potentie passiue.

Contra tunc in oi gñe esset ꝓpria mutatio: ꝙña oñdit: qz motus in cōi: vt.5.exteđit se ad mutationē: diffinit in.3.phycoz qđ est actꝰ ꝛē. ista iuenit in oi gñe dato añte. T.c.6

¶Confirmat: qz pōt itelligi fine mutatiōe termini potētie passiue: vt ꝓncipiatū ꝓduci p hoc qđ suū ꝓncipiū potētiale de ꝓpria ꝓuatiōe reducit ad actū ꝓpriū: ꝙñs ꝛ si nō videat esse contra Ar.in.5.physicoz: ponēte motū in trib⁹ generib⁹: qz ibi stricte accipit motū. T.c.9.ꝛ inde

¶Ñ rōnes ꝗbus ꝓbat motū nō esse in relone ꝓpter hoc.s.qđ pōt de nouo iesse alicui ad mutationē alterius: ꝛ in actiōe: qz tūc esset actōis actio in infinitū eq̄ ip̄obāt mutationē in istis: sicut ꝛ motum.

Ad questionē dicēdū qđ ꝼm dicta in solutione ꝛc qōnis huius non: triplex relatio est potētie passiue. s.ad ꝓncipiatū: ad efficiēs ꝛ ad fozmā.

¶Primo q̄ mō nihil est terminus potētie passiue: nisi compositū ex potētiali passiuo: ꝛ ex actu eius. Sc̄o mō nihil est terminus eius: nisi qđ hz potentiaz actiuā: ꝛ qđ fit illud: qre in ꝓma istaꝝ questionū. Tertio modo terminus potētie est ois fozma ꝓprie loquēdo hoc est q̄ nata ē aliqđ informare qđ dico ad excludendū intelligētias q̄ qz dicūt fozme: h̄ mēbra: qz de se patēt nō oz inſistere ad ꝓbandū.

Ad argumenta tangūt questionē que q̄rit in spāli: an in oi gñe sit cōpositū ꝛ fozma ꝓpr: respectu quoz potētiale ꝓncipiū ꝓpriū sit in duplici poꝰ. Et pōt ꝙcedi qđ sic ꝼm intentionē phi in.7.ca.6.qđ in oi gñe generat compositū: ꝛ in.12. sicut allegatur T.c.17. ꝛ.32.

¶Sed quō illa cōpositio sit itelligēda: dictū est in.8.in qōne de simplicitate accidētiū.

¶Ad scām igit argumentū qđ tangit de mutatiōe. Dicendū qđ ois mutatio ꝓpe dicta est inter terminos oppositos ꝓuationē ꝛ fozmā: illa nō sūt sil̄ ꝛpe eodē: ꝓ nec ꝓuatio ꝓcedit ꝛpe fozmā nisi susceptiuū ꝓcedat eā: qz in nō susceptiuo nō est ꝓuatio

¶Ad aliā q̄ fozmā est mutatio: nisi quā ꝓcedit ꝛpe suū susceptiuū: qz multe fozme necessario sūt simul cū ꝓprijs susceptiuis: ideo sine mutatiōe iſunt: solūmodo autez pōt esse mutatio p accūs ad illā in q̄tū est ad aliqđ qđ est ꝓrius ea nāl̄r: ꝛ q̄si rō susceptiui.

¶Hoc mō quecūq; fozma non esset nata sequi ꝛpe esse sui ꝓprij susceptiui non esset nata termiare mutationē: q̄ aūt nō se querek: tū q̄tum est de se nata esset seq: nō terminaret mutationē: hz nata esset terminare.

¶Ex ergo arguit ex diffinitiōe motus: nō valet: qz ibi sumitur potētia oppoſita actui: vbi aūt illa est i susceptiuo bene ꝙcedit mutatio. Sz hz illa nō sic bñ pōt eē potētia passiua ꝼm triplicē eius respectū q dictus est in solone illius q̄stionis. s.ad ꝓncipiatū: ad agēs: ꝛ ad fozmā: nā vtriq; istorū ineſt qñ est incōpōsito: tertius ineſt in instāti ꝓmo quo fozma ineſt: hz etiam sine mutatiōe insit.

¶Pōt ñ potētia actiua esse alicuius termini ꝛ potētia passiua sil̄r cui⁹ nō ꝓfuit potentia oppoſita actui: ideo nec mutatio est ad illum.

Ex dictis pz diuisio potētie actiue: nā ex rōne ad 3ᵐ argᵐ qōnis 4ᶜ pz qđ diuidit in factiuam ꝛ actiuā ꝓpe dictā: ꝛ hoc ponit infra.ca.7.9 T.c.16.

Ex dictis aūt in qōne.6.pz qđ diuidit in rōnalē ꝛ irrōnalē. Et hoc ponit ca.2.ab Ar. ꝛ iste diuisiones manifestabunt in sequētibus: ꝓma i qōne.14. Et 2ª in qōne.15. actiua ꝓprie sumpta ꝼm phm ca.7. est cui⁹ vltimus finis est vsus: ꝛ nō aliqd actū: cuius etiā actio manet in agēte. T.c.3.ꝛ 10 T.c.16.

¶Primū ē intelligendū fic expositū est s̄. 4. qōne i rōne ad 3ᵐ arᵐ: nō qn p illā potētiā vē sit aliqd actū: qđ etiā ē aliq̄ nā abla: sz qz nō ē tale qđ natū sit iduci p mutationē ēminantē motū nec dī actꝰ ꝓmꝰ: sz scōs: sic est de itellectiōe ꝛ volitiōe: ē tñ aliq̄ actiua q̄ hz secūdā ꝙditionē. s.qđ eiꝰ actio manet in agēte: nō aūt ꝓmā. s.qđ vltimꝰ finis sit vsus mō iā expositō: sz etiā finis eius est aliqđ actū: qđ de nā sua: ita est ꝓmꝰ actꝰ qđ natū eēt iduci p mutationē ēminātē motū talē poꝰ actiua subiecti respectu ꝓprie passionis. Et ita pz diuisio pᶜ actiue ꝓprie sūpte in ꝓprissimā ꝛ minꝰ ꝓpriā.

¶Ex his pz quō due diffiōes ꝓdicte se hñt ad inicē. Quia irrōnalis q̄dā est actiua q̄dā factiua. Et hec q̄dā minꝰ ꝓ-

prie vt in subo respectu ppzie passionis. Nulla ppzijssima: qz nihil est ibi qđ nō sit natū termiare motū: vel sit ipe mot⁹. Rōnalis aūt etiā fm phm vī diuidi in actuā ⁊ factiuā. ¶ Sz ħ intelligēdū q rōnalis diuidit in inatā: ⁊ acqsitā: sicut pōt accipi ex
T.c.10. phn⁹.4.ca.⁊ etiā ex sol'one.8.qōnis ē. Et in nata in rōnalē p essentiā ⁊ in rōnalē p pticipationē stricte sumptā: q est appetit⁹ sensitiuus. Et vltra rōnalis per essentiā large sumptā in inte^m ⁊ volūtatē. ¶ Cōsiliū mō diuidit po⁹ acqsita. s. hītus in habitū appetitus sensitiui: ⁊ in habitū itellectualē ⁊ moralē nō habitū volūtatis: lz phs diuidēdo intellectualē ⁊ moralē sub moralī cōprehēdat habitū quēcūq; appetitiuū siue volūtatis siue appetitus sensitiui: si tñ in volūtate aliqué habitū posuit. ¶ De oībus istis potētijs rōnalibus phs videf diuisisse acqsitas itellectuales in actiuas ⁊ factiuas: sicut pz de arte ⁊ prudentia. Et p ꝓñs inte^m oz ponere tam actiuū qz factiuū fm istos diuersos habitus: appetitū aūt quēcūq; seu habitū eius nō videf ponere factiuū: sed tñ actiuū. ¶ Quo aūt sunt ista itelligēda videlz quō itellectus vel ars habeat causalitatē effi^e respectu artificiati: ⁊ quō nō: tactū est in 7⁰.q. de ꝓña Ax. ꝓtra platonē: genitū est ħ aliqd tē. ¶ Quo etiā actiuū alr ꝓuenit ⁊ alr diuersis dictū é in p⁰: in qōne de scia practica. ¶ Jté 3⁰ mō pncipali diuidit actiua potentia equocam ⁊ vniuocaz. Et equoca est qñ fundaf rō potētie sup formā alteri⁹ rōnis ab illa ad quā est: ⁊ ibi sp oz fundamentū pfectius eē termino: loqñdo de tali potētia actiua. Alioqn effect⁹ excederet efficiēs in pfectiōe: vniuoca aūt est qñ eiusdē rōnis sunt forma sup quā fundatur rō potētie: ⁊ ad quā est. ¶ Jtez diuidit actiua in totalē ⁊ partialē: qđ intelligo sic: effectus nālis vel artificialis cōiter pducit a plurib⁹ causis efficiētib⁹ ordinatis: oia illa respectu effectus sunt vnū efficiēs totale: qđlibz vo nō loquēdo de deo ē efficiēs partiale. Et illoꝝ ptialiū quoddā dicit pncipale quoddā instrumētale: ⁊ quoddā pmū: quoddā scōm. Aln aūt idē fit cā 2ª ⁊ instrumētū: ⁊ de mltis alijs dictas diuisiōes tāgētib⁹ dictū est in ꝓclusionib⁹ de causis: ħ trāseo. Causaꝝ q̄ ordinataꝝ i q̄cūq; vna actiua est potētia actiua ppzia ad eundē effectū: ⁊ ħ ptialis in suo ordie nō loquēdo de deo: oēs ille potētie sil'sumpte: vt. s. ꝓnxe ⁊ cōcurrētes ad effectū sunt vna potētia actiua totalis: vna inq̄z vnitate ordinis nō real'r vnitate spēi vel nūero: imo semp differūt spē: sicut dictū est in. 2. in qōne de statu: in causis efficiētib⁹. Questio .xij.

Truz potētia

v passiua diuidaf in naturalē ⁊ obediētialē: siue supnaturalē ⁊ violentā? Et arguit qđ nō: qz oīs potētia naturalis est obediētialis: ⁊ ecōuerso: p⁰ qz potētia naturalis est i susceptiuo ad oēm formā que pōt ipm pficere: lz nō est in potētia ad recipiendū aliā aliquaz: alias em etiā mā ignis esset in potētia ad recipiēdū imediate intellectionē aliquā vel volitionē vel formā an^li dato q angelus sit imaterialis: vel lapis esset in potentia obediētiali: vt manens lapis esset sapiens: qđ videtur incōueniens. ¶ Per idem ꝓbatur: q omnis violenta est naturalis: qz passiuum nō repugnat alicui forme nate perficere ipm: ⁊ nullā aliā pōt recipe a violēte si esset violentus.

Contra ex. 9. huius ca. 6. colligit q nō qđlibz est in potētia qđlibet: sicut nec terra hō: sed semen: hoc aūt est falsum de obediētiali: qz ia immediate ex terra fit homo. ¶ Jtem pro alia diuisione: quia violentū p se: sicut ⁊ naturale sumit ex pte passi: sicut etiā dictū est in. 7. in qstione de rōnibus seminalibus si nō eēt potētia oīno ad aliqd non posset violētari: ergo est aliqua potē tia ⁊ tamen ad formam violenter inducendaz: ⁊ illa potest dici potentia violenta: patet etiā q aliqua est naturalis: ergo tē.

Ad questionem dicē

dum q fm dicta supra sepe in materia est triplex respectus scilicet ad materiatum: ad formam: ad agens in quantū actuans ipsam: tam prima qz secunda: vel absolute consideratur: vel comparando materiam in quantum existens sub vna forma transmutabilis est immediate ad aliam.

Primo mō ꝓsiderādo vtrāqz potētiā illaz dico ꝙ nulla est in mā prima nisi nālis: qz nālem inclinationē hz ex se: vt sit cuiuscūqz cōpositi ps: z quacūqz forma pficiat: cuius pōt esse ps z qna pōt pficere: nec pōt ꝓtra nec s̄ suā iclinationē in aliq̄ cōpositō esse vl̄ sub aliq̄ for̄a q̄ eius est quōcūqz pfectia. Ad ipossibile aūt nulla hz potētiā vtraqz ꝓdicta in aliq̄ subo ente in actu pōt esse vi oléta z nō nālis sicut in aq̄ manēte aqua ad calorē: z in graui manēte ḡue ad ferri sursum: qz tale subm ꝓpter actū qué hz determinate inclinat ex se ad oppositū talis forme: z ita ꝓtra nāz suā ineſt: si ineſt: pōt aūt inesse ab agēte vincēte actualitatē istā iclinantē ad oppositū: sicut pūs ignis aq̄ vincit actualitatē eius q̄ inclinat ad frigiditatē. Sz vl̄ ꝓdicta neutra po⁹ vl̄ eē obediēti al̄ nisi illa obediētial vel sit nāl vel violēta qz ois for⁹ etiā a deo ipzessibil cuicūqz passo vl̄ videt eē ꝑm iclinationē passi vl̄ ꝓtra: maxime si ex hoc ꝙ nō est ꝓtra iclinationē passi sit ꝑm eā si passum qōlibz inclinet ad oēm actū pfectū eius cui nō repugnat Q. si ponat aliq̄ forma pfectiua alicuius subiecti qō ad ipsaz neutro mō se hz. s. qō nec inclinat ad ipsam: nec ad eius oppositū: tūc pōt respectu talis potētie nuda dici obediētialis: lz nō ꝓprie dicat obediētialis vt iam dicet: nā z talis forma si qua esset: posset forte ab agēte nāli induci: multo magis q̄z forma ad quā est potētia violēta: qz suscepтiuū est magis capax: sic ḡ ptz ex dictis quō potētia māe ad cōpositū z formā absolute sumpte: z cū mā diuidit ꝓpe in nālem z violētā: z forte nudā si ue neutrā: sed nō ꝓprie in obedientialē: vt dicet.

Nuncrestat videre de vtraqz ꝓdicta comparando materiam vt trāsmutabilis est a forma in formā. ¶Et de hoc videt dicēdū ꝙ cū forme nāles habeāt ordinē necessariū in succedēdo sibi inuicem in mā ꝑm ꝙ manifestū ē ad sensuz z alig accipiūt ab Ar. 8. huius c. 4. de vino z aceto tē. cuius tñ ꝓpter T.c.14. qd difficile esset assignare: oz dicere ꝙ mā vt sub vna forma nō est nata trans̄mutari imediate ad quācūqz: sed ad determinatā Sed qz ordo ille ordo nō est necessarius nisi in q̄ztū mā trās̄mutat ab agēte nāli: cuius virtuti nō subijcit ille ordo. Ideo hīc hz locū potētia obediētialis ꝑm quā mā cuiuscūqz forme capax est imediate post quācūqz ꝓ trans̄mutationē ab agēte: cuius virtuti subest dictus ordo. Non tñ est hic potētia māe ad formā: vel cōpositū ꝓprie obediētialis: sed ad agens a q̄ sic recipit forma. obediētia em̄ ꝓprie significat subiectionē respectu agētis potētis de obedīte facere qō vult. ¶Ut sic breuiter dicat ad questionē ꝙ cōpādo māz quācūqz: lz est siue substantialē siue subm accidētis ad materiatū vel formā nō est i mā potētia obediētialis ꝓpe sz nālis vel violēta: vl̄ forte neutra: iuxta ꝙ expositus est. ¶Comparādo aūt ad agēs a qno est actuabilis Pōt hīc triplicē potentiā ꝓdictā in q̄ztū ab agēte recipit forma ad quā ꝑm triplicē modū ꝓdictū se pōt hīc. Sed nō habēdo aspectū ad formā: sz ꝓprie ad efficiēs nō est nisi duplex potētia in mā: qz vel limitate subdit agenti q̄ztum sz ꝑmo ad formas determiatas: z 2° q̄ztū ad modū determinatū recipiendi illas ab ipo: puta p modū talē vel talē. Et 3° q̄ztum ad ordinē determinatū recipiēdi hāc post illā. ¶Vel illimitate subdit. s. q̄ztum ad receptionē cuiuscūqz pfectibilis iesse: z quocūqz mō z quocūqz ordine: ꝑma potentia dī naturalis: qz nā est determinata ad aliqd: vel ad aliqua. ¶Secūda dicit obediētialis qz illa ē qua mā subijcit agēti tali z pfecte. Itaqz accipiēdo quācūqz vnā rationē potētie in mā nulla diuidit p nālem violentā z obedientialē: sed vna p naturalē violentā neutrā forte. Alia p naturalē z obedientialem. Et in illa diuisione secūda in vtroqz mēbro forte pōt incidere violenta: de primo mēbro si mouet ꝓtra inclinationē suā nālem vel nālis de ꝑmo mēbro: vel neutra si qua est.

Per illud pz ad argumēta facta cōtra diuisionē istā: Cū em̄ ꝑmo arguit ꝙ nālis est obediētialis z ecōuerso. vtrūqz falsum est: licz em̄ qlcūqz ens nālis potētia ad formā: mā ad recipiēdū illā sit in potētia obediētiali: nō tñ illa nālis est obediētialis qz naturalis est ad formā: obedientialis est ad agēs vle a quo pōt mā illā formā recipe: est etiā in potētia nāli forte ad agens nāle a q̄ pōt

recipere eandem. Sed adhuc illa nālis ad agens ⁊ obediētialis sunt alie sicut sunt ad alia agētia. Cū arguit de violēta: ꝙ ois violēta est nālis. Dz ꝙ nō in subiectis vbi est aliqua violēta: in mā ꝑma nulla est violēta: sicut dictū est in ꝑma ꝑte solutiōis. Cū arguit in ⁊trariū: illud bene ꝓcedit de nālitate in mā respectu forme nō absolute: qz si imediate post formā terre ꝑficeret materiā forma vni: ita naturalr ꝑficeret: sicut qñ ꝑficit mediate: sz intelligit respectu forme: vt acqsite post aliā p trāsmutationē. Vel alr pōt dici forte melius ꝙ ibi nō est dīta cōparādo materiā ad formā sed tm̄ cōparādo materiā ad agēs: sicut. n. est in potentia nāli vt post formā seminis recipiat formam hominis: quia respectu agētis naturalis est sic in potētia: ⁊ hoc mō nō est in potētia: vt post formā terre imediate recipiat formā hois: ⁊ hoctactū fuit in scō mēbro distinctiōis. s. ꝙ potētia materie ad formā cōpata ad transmutationē de vna in aliā nō dicit obediētialis ad formā: sz ad agens: ꝙ expssius pōt dici ꝙ simpliciter nᵃ obediētialis est p se nisi respectu agētis: nō aūt respectu forme nisi p accīs in q̄ztū per agens illa pōt induci: semp em̄ agēs formā aliā inducit. Ideo potētia materie ad agens aliquo mō respicit formā.

Questio xiij.

Truz potētia passiua diuidat in de qua: ▼ siue ex qua: ⁊ in qua? Et arguit ꝙ nō: qz ois de qua est in qua: vt pz ⁊ ecōuerso. ꝓ

qz si aliq̄ in qua sit de qua: ⁊ alia nō: oz ponere materiā aliquo mō esse ꝑncipiū respectu forme huius ⁊ illius: ḡ respectu alicuius forme haberet aliā habitudinē: q̄z receptiui: sz vltra hoc nō videt aliqd posse poni nisi mā: vel etiā aliqd in ipa ponit ps forme: qđ est ipbatū in 7° in questione de rationibus seminalibus.

Ad oppsitum cū ois materia recipiat formā suā: sequeret ꝙ eodē mō se haberet materia aeris ad formā ignis: ⁊ corpus organicū ad aiam intellectiuā: aer etiā ad lumen ⁊ esset nihil dictu: ꝙ quedā forme inducū

turde potētia materie siue passi: quedā nō ⁊ vanū esset q̄rere q̄ sit ⁊ q̄ nō: que sunt cōtra dicta cōia: ⁊ contra ꝑm: ꝑm quē videtur: intellectus est ab extra.

Quantū ad illam diuisionē de q̄ q̄rit. s. de q̄ ⁊ in q̄ dicēdū ꝙ in q̄cūq; ꝑn° passiuo: hoc é siue materia siue subiecto: ille respect° quē hz tale ꝑncipiū ad cōpositū ex ipso ⁊ actu: est tanq̄z ex quo tale cōpositū est vel pōt esse: ⁊ ita ille respectus pōt dici esse potētie de qua. Ille aūt respectus quē hz tale ꝑncipiū ad actū cū quo ꝓstituit cōpositū est respectus potētie in qua: qz materia nihil est ipsius actus q ꝑmo in ea est: qz tunc nō esset ꝑmo in ea: sed tm̄ p partē: sed tm̄ est materia ꝓpriū receptiuū forme: ⁊ ideo ī qua nō ex qua. Respectus aūt tertius māe. s. ad agēs pōt dici rō potētie in qnā: ꝑm ꝙ ille anctor. 6. ꝑncipio ꝓz: vult ꝙ agens requirit aliqd in qđ agat. Et hoc in qđ est: nō est illō qđ agēs agit: siue vt pductū: cuiusmodi est cōpositū. siue vt quo pducit cuiusmodi est forma. Isto modo dicta distinctio ex quo ⁊ in quo ⁊ in qđ est distinctio triplicis respectus passiui ad 3ª ad que cōparat: ⁊ est cōueniens distinctio: Sed ad vnūqđq; illoz compando māz dicta distinctio non hz locū: qz qlibz respectus ꝑcise est ad suū terminū: ita ꝙ nō possunt cōcurrere respectu eiusdez termini sicut facilr patere pōt consi[ti] rōnes eoz. Quō em̄ idem respectu eiusdē passiui: est actiui ⁊ forma: vel scō actiui ⁊ cōpositus: cuius illud passiuū est ps: vel 3° compositū ex illo ⁊ forma illius vbiq; videt ꝓtradictio. Addunt aūt aliq potentiā de qua: qualē ponūt in lumioso respectu luminis negādo ipz educi de potētia medij: ⁊ illā potentiā dicūt esse in cā originate virtualr: ⁊ p hoc effectū originatū nō eē de nihilo: sz sicut ppagās est qđdā originās ita originās é qđdā efficiēs: vel oportebit dare qnq; genera cāz. Dz. n. ꝙ sub alio nullo gñe ꝓtinet q̄z sub efficiēte. Itaq; si h̄ est dicendū effectū esse de tali: vel de. sumat ꝓ quodā ab. vel qđ verius de tota suba sua: vt in diuinis: vel de parte: vt in aiatis tanq̄z de materia vel. q. materia originās originat: ⁊ tunc originatuz ꝑmo est de illo qđ é sibi materia: vel. q. mā

2° de gñatiōe aialiū ca. 3°.

qō fuit aliqd generātus in creaturis: ⁊ est aliqd gñatū in deo ⁊ nō p set ꝑmo dr origi natū de originãte rõne illi⁹ qō est vel fuit aliqd originatū: sicut hō sanat: qz tozax h modo potẽtia materie de q̄ est: vel.q.mãe: nec facit aliud mẽbrũ a predictis duobus sc̄z ex qua ⁊ in qua. Itaqz illa est tantũ trimẽbris diuisio nõ capiẽs de qua.q.4m mẽbrũ ꝑter ex qua ⁊ in qua: ⁊ in quam: intelligẽdo illa tria mẽbra: sic̄ supza expositũ ẽ.

Ex dictis apparere põt diuisio cõpleta po⁹. Exclusa aut̃ potẽtia metaphozice ⁊ logice sumpta ⁊ excluso possibili: vt ꝙuertiť cũ ente: cuius rõ videť satis ꝓpinqua rationi polis logice sumpte: loquẽdo de potẽtia ꝓprie sumpta videť q ipm nomẽ potẽtie videať ipozta re ordinẽ: ⁊ hoc ꝓpzis ad posterius: qz ad ꝑpus inq̄ztũ huius nũq̄z est potẽtia: illa etiã q̄ simul sunt inq̄ztũ simul nõ hñt ordinem ꝑpus aũt in cõi diuidiť in ꝑpus natura ⁊ tpe.

¶Juxta hoc videť ꝑma diuisio potẽtie. s. vt dr rõne ꝓncipij: ⁊ vt opponiť actui vel necessario: ꝓncipiũ.n.ꝑpus est ꝓncipiato: ⁊ spēcialr duo ꝓncipia qbus appzopziať nomẽ potẽtie ꝑm dicta in sol'one 3c. qõnis: potentia aũt opposita actui ꝓzeo tpe. Et potẽtia opposita necessario aliq̄ mõ intelligitur vt ꝓz: lz istũ modũ nõ oporteat h exponere. Potẽtia ꝓncipiũ diuidiť in actiuũ ⁊ passiuũ. Diuisio actui dicta ẽ añ qõne 12. Et diuisio passiui in qõne. 12. ⁊. 13. Diuisio aũt vtriusq; tacta est q̄ztũ ad aliqd in solutione 3c. q. Potẽtia etiã opposita necessitati posset diuidi ꝑm multos gdus recedẽdi a necessitate. Alius eñ est in successiuis. Alius in permanentibus per motum inducibilibus ⁊ hñtibus ꝓpzia cozrupti ua. Alius in pmanẽtibus sola mutatiõe p ducibilib⁹: nec p se cozruptibilib⁹ nisi pzopter accñtia sua hñtia cozruptiua nãlia ꝓpzia. Alius in nõ hñtibus cozruptiua naturalia: habẽtib⁹ tñ mãz ⁊ formã. ¶Quint⁹ ⁊ vltimus in angelis ꝑm negãtes ibi materiã. Potẽtia opposita actui diuidiť sicut terminatum est in solutione duarum primarum questionum.

Quapropter inquantũ simul natũ est: nihil patitur ipz a seipso. Unuz enim ⁊ non aliud est. Tex. c. 2. Qõ 14.

Alia dicit phi losophus in lra: ca. 1. illius noni inq̄ztũ simul natũ est: nihil patitur ipm a seipso: vnũ eñ ⁊ nõ aliũ est. T.c.2.

¶Jõ põt q̄ri: an aliqd põt moueri a seipso? Arguiť q nõ: ex lra Ax. tam allegata. Silr ibidẽ: vt videť: innuiť. pⁿ sumpta ex diffinitiõe potẽtie: qz est ꝓncipiũ transmutãdi aliud. ¶Itẽ arguiť per rationẽ que inuiť in. 2. de aĩa: quia tũc semp tale ageret: si est agens naturale: quia actio illa nõ dependeret ab extra ex quo idẽ est agẽs ⁊ passuz ꝓñs patet esse falsum. T.c.50. 52.⁊.59.

Contra naturalia habẽt in se ꝓncipium motus ⁊ status ex. 2. phyſico⁊: nõ passiuũ tñ. Tuz qz forma verius natura q̄z mã: ergo verius participat diffinitionẽ nãe: ita q̄ sit ꝓncipiũ motus. forma nõ videť ꝓncipiũ passiuũ. Tum qz in. 2. phyſico⁊: dicit sic: naturalia sunt que cũq̄z a principio in seipsis mota ⁊c̄: principium a quo est efficiens. T.c.1. 2.phy. T.c.12. T.c.1.

Hic dicitur vlr q nihil mouet se nisi forte ꝑ ptem qz. s. vna ps mouet aliã: ⁊ h nõ est ps essentialis aliq̄: sz ps vna q̄ztatiua: aliã distinctã loco. ¶Ad h ponũtur tres rõnes. Prima accipitur ab Ax. 7. phyſico⁊ a. q nihil mouet a se ꝑmo qz tũc nõ gesceret ad quietẽ alteri⁹: qõlibet aũt mobile gesciť ad getẽ alterius: qz ad quieteꝑ ptis. Oñe eñ mobile hz partẽ: ⁊ illa gesciť: pz q totũ nõ mouetur ꝑmo. ¶Scda rõ accipiť ex. 3. phyſico⁊: vbi dicit Ax. spẽs aliq̄ semp existimabitur mouẽs: vt actu hõ facit ex potẽtia hominẽ. Hinc accipiť q mouẽs mouet inq̄ztum est in actu: ⁊ mobile mouet inq̄ztũ est in potẽtia: vt pz ibidẽ ex diffinitiõe mot⁹. Impossibile est aũt idẽ simul esse in po⁸ ⁊ in actu respectu eiusdẽ: ⁊ secõm idem: g̃ ⁊c̄. T.c.17. T.c.3.

¶Idem confirmatur: qz agens ⁊ patiens sunt contraria ex ꝑmo de generatiõe: ⁊ secũdo de anima. ¶Tertia accipiť ex. 5. huius: qz ꝑm Ax. ibidem in ca. de ad aliqd: actiuũ ⁊ passiuũ: siue motiuum ad mobile T.c.51. T.c.54. ⁊ circiť T.c.20.

realiter refertur penes ꝑm modū relatiuo
rū: relationes autē reales oppoſite non vi
dentur poſſe fundari in fundamēto vno
limitato: hoc eñ attribuit eſſentie diuine
q̄ illimitata eſt: q̄ poſſit eſſe fundamentū
relationū oppoſitaꝝ: quare ꝛc̄. Secundū
iſta gñalia dī in ſpāli ꝑm ordinē ꝓcedēdo
in entibus. ¶ Primo vīr q̄ nihil eſt effecti
uū ſui accidētis: licet ſibi coeui: puta q̄ ſub
iectū reſpectu ꝓprie paſſionis nō hꝫ ratio
nem cauſe efficientis: ſed tm̄ mālis ſiue ſu
ſceptiui. Scōo dicit idē de accidēte quocū
q̄: q̄ q̄ñq̄ inest: q̄ñq̄ nō: ꝛ hoc ſiue illud
inducat ꝑ motū: puta vbi vel q̄ſtitas vel q̄
litas: ſiue inducat ꝑ mutationē tm̄: vt actꝰ
appetitiui ꝛ cognitiui. ¶ De iſtis g̃ accidēti
bus: ꝓmo de vbi nō videt q̄ aliq̄d moue
at ſe ad vbi in corporibus: niſi grauia ꝛ
leuia: ꝛ aialia ꝓgreſſiua. De vtriſq̄ negat
idem mouere ſe. ¶ De ꝓmis g̃ dicit q̄ gra
ue ꝛ leue nō mouēt ſe ꝑm Aꝝ. determina- T.c.32.
tiue in.8. phyſicoꝝ de ipſis dicentem: nihil
horum habet ꝓncipium faciendi: ſed pati
endi tm̄: qđ videt ꝓbare quatuor rationi
bus que patēt ibi. ¶ Secūdo dicit idē de
aialibus: q̄ aialia non mouent ſe motu ꝓ
greſſiuo: niſi q̄ vna pars mouet aliam: ſi
cut videtur determinari in.8. phyſicoꝝ de
mouēte ſe: ꝛ motus mottonis huius ma
gis determinat in libro ō motu animaliū.
¶ Tertio dicit de motu ad q̄ſtitatē q̄ an
mata aia vegetatiua nō mouēt ſe in nutri
tione vel augmētatione: ſꝫ mouēt alimen
tū qđ ꝓuertūt in ſe. ¶ Quarto dicit de mo
tu ad qualitatem: quod nec aqua calida a
ſe effectiue fit frigida: nec ſemen animati
ſeipm̄ alterat: ſed ſemen maris diſtinctuꝫ
loco ꝛ ſubiecto a ſemine miniſtrato a ma
tre: ꝛ vnum agit in alterū: ſicut artifex in
lignum: de quo facit ſcamnū: ſicut videtur
pō ō gnō Ariſto. velle in de animalibus libro.16.
ne aliū. Vbi autem non ſunt duo ſemina maris ꝛ
ca.19. femine: vt in plātis aſſignant duas partes
in eodem ſemine diſtinctas loco: quarum
vna agit in aliaꝫ. ¶ Quinto dicitur: q̄ nul
la potentia cognitiua eſt principiū actiuū
cognitionis: ſed tm̄ paſſiuū ꝛ obiectū acti- T.c.51.
uum. ¶ Et hoc ꝓfirmatur ꝑ Ariſt. ſecūdo
de anima: vbi vult q̄ ſenſus eſt paſſiuus:
T.c.2.ꝛ non actiuus. Et tertio de aia: vbi idē vult
inde. de intellectu. ¶ Confirmat etiā de vtroq̄ ꝛ
q̄ cognitio fit ꝑ aſſimulationē cognoſcētis
ad cognitū: g̃ agens ibi eſt illud cui aſſimi T.c.51.ꝛ
latio fit: q̄ agens aſſimulat ſibi paſſum: ꝓ circit.
mo de generatiōe. ¶ Confirmat tertio de
cognitiua ꝛ appetitiua ſimul: q̄ cognoſce
re ꝛ appetere reſpectu ipſaꝝ potentiaruꝫ
vident eſſe accidētia cōia que aſſunt ꝛ ab
ſunt ꝛc̄. ad talia autē accidētia nō videtur
ſubiectū ex ſe determinatū: ꝛ ita videt nō
eſſe cauſa ſufficiēs illoꝝ. ¶ Sexto dicit idē
de appetitu. Quod ꝓfirmat per Aꝝ. 3° de T.c.1.4.
anima: mouens imobile bonum actuale:
mouens autē ꝛ qđ mouetur appetitiuum.
Similiter confirmatur per cōmentatorē
12. metaphyſice. cōmento. 36. de balneo:
quere ibi. ¶ Ad ſingula prędictoꝝ adduc
unt diuerſa: ſed ꝛ vniuerſaliter de aliis
quibuſcūq; ꝛcluſio ꝓncipalis tenetur.

Hic ſic eſt proceden.

dum: ſicut illa poſitio tenet vniuerſalē ne
gatiuā: ꝛ ex ꝝ cōcedit quecūq; vident ſeq.
¶ Ita primo oſtendendū eſt generaliꝛ q̄
aliq̄d pōt agere in ſe qđ eſt ꝓtradictoriū il
lius vniuerſalis. Et deinde in ſpāli: in qui
bus ꝑticularis illa habeat veritatē. ¶ Pri
mū ꝓbatur: actiuū quodcūq; prō ꝓmo ob
tecto reſpicit paſſiuū tale: nō ꝝ paſſiuum:
verbi gratia: tam calefactiuū in cōmuni:
q̄ quodcūq; calefactiuū: prō primo obiec
to reſpicit calefactibile in cōmuni: nō hoc
vel illud: ſiꝫ ecōuerſo: paſſiuū vt calefacti
bile: ꝛ hoc ſiue in cōi: ſiue qđcūq; calefacti
bile reſpicit ꝑ primo obiecto calefactiuū:
nō hoc ꝛ illud: ſed in cōi. Ex hīs ſequitur q̄
qđlibꝫ ꝓtentū ſub ꝓmo obo alicuius ſit ꝑ
ſe obiectū eiuſdē qđcūq; calefactiuū reſpi
cit qđcūq; calefactibile prō per ſe obiecto:
ꝛ ecōuerſo qđcūq; calefactibile: qđcūq; ca
lefactiuū: ſed poſſibile ē q̄ aliquid ſit actiu
uū ſcđm a. eodem modo quo aliquid aliō
eſt actiuum ꝑm a. idem etiam ſit paſſiuum
ꝑm a. ſicut quodcūq; aliud paſſiuuꝫ eſt ꝑm
a. ergo illud in ratiōe actiui ita habet ſeip
ſum prō obiecto in ratione paſſiui: ſicut
quodcūq; aliud: ergo ita poteſt in ſe age
re: ſicut in aliud: maiorem autem ſatis eſt ma
nifeſta ex prima rełone inter cōia: ſed mi
nor negaret vel etiā ipa ꝓceſſa negaret vl

tima ꝓña: qz agẽs debet esse a ꝓximatũ passo: ⁊ ita distinctũ situ: sic nõ põt idem se habere ad se. ¶ Cõtra ꝑmũ: minor ꝓbatur multi sunt effectus nati ꝓduci ab actuo eq uoco: ⁊ nõ vniuoco: ꝑ3 de leuitate in igne generato: illã formã equocã o3 ponẽ aut formã substãtie: aut aliã aliquã qualitatẽ: g̃ habẽs illã actiuã ꝑ e est leuificatiuũ: vt ita loquar: põt aũt ista forma eẽ in aliq̃ le li ꝑ3 in exẽplo ꝓdicto: q̃cũq3 e ĩ forma in generãte poneret actiua respectu leuitatis eadem est in igne ge to ⁊ ꝓor est nãl r ipa leuitate. ℞ 3 qz est ꝓncipiũ eius actuũ: g̃ nõ est ꝓtradictio q ipa insit generato leuificãte nõ inexistẽte: ⁊ ꝑ3 q põt inesse illi: q̃re idẽ sine ꝓtradictiõe põt esse leuificatiuũ ⁊ leuificabile. ¶ Cõtra scõm: ꝓbat illa ꝓña vltia: nã approximatio h nõ videt necessaria ad agendũ: vt includit distinctionẽ situs: nisi qñ maior põtia nõ est possibil inter actiuũ ⁊ passiuũ. Si eñ h põtia sufficit multo magis maior põtia sufficeret. ¶ Ad ꝓbat dupliciter: ꝑo dubitãdo ad incõuentes: aliogn si poneret ignis ie xistẽs aq̃ sicut angelus ponit sil cũ celo nõ calefaceret aquã: nec angelus moueret celũ. ¶ Scõo ꝓbat idẽ ex causa qua nõ o3 agẽs esse põs patiẽti: nisi qz virtus agẽtis nõ põt attingere in ꝓportional r distans: vt ibi aliqd efficiat q si passum secũ esset: nõne pfectius attingeret a virtute agẽtis? hoc g̃ supposito arguit vltra: cũ idẽ verius est sibi põs: si est actiuũ ⁊ passiuũ ꝑm idẽ q̃z aliud posset eẽ sibi ꝓsens: ita verissime saluat illa cõditio ꝓpter quã approximatio regrit qñ maior presentia esse nõ põt: g̃ verissime est actio. ¶ Confirmat tota illa ratio: ⁊ q̃tum ad ꝓbationẽ minoris ⁊ ꝓñtie vltime. Si a. p se sit forma actiua respectu b. ⁊ a. sit in c. nullus negat qn est actiua respectu b. fiẽdi in d. ⁊ econuerso si a. esset in d. esset ꝓncipiũ actiuũ respectu b. in c. g̃ si a. est in c. ⁊ in d. ⁊ tam c. q̃z d. sint in potẽtia ad b. ⁊ c. ⁊ d. agãt in se mutuo ꝑm a. ꝓducẽdo in se mutuo b. ℞ 3 tñ videt incõuentes idẽ respectu eiusdẽ: ꝑm idẽ esse actiuũ ⁊ passiuũ: sicut idem respectu sui: qz in alijs est sile: q sicut nihil est causa sui: ita nec circulus est possibilis in causis: vt idẽ respectu eiusdẽ sit cã ⁊ causatũ: g̃ si ꝑmũ possibile sit ⁊ scõm etiã. Ex istis descẽdendo in gñali ꝑ3 q dicta ratio nõ ꝓbat idẽ posse in se agere nisi actiõe equoca: ⁊ hoc qñ est capax formẽ q̃ nata est terminare actionẽ equocã forme actiue iã habite. ¶ Et ita tenẽduz est regulariter q solũ ⁊ vl r tũc põt aliqd in se agere qñ duo ista ocurrũt. s. q h3 formã que est ꝓncipiũ agendi equoce: ⁊ qñ cũ hoc est capax termini talis actionis.

Descendendo igit in spãli: ex hoc ꝑ3 primo: q nihil agit in se causando formã substantialẽ: qz nulla de nouo põt aduenire vt faciat cõpositũ vnũ p se: qn illa sit pfectior quacũq3 entitate pcedẽte ipsã: impfectꝰ aũt nõ est ꝓncipiũ actiuũ respectu pfectioris. ℞ 3 scõo q quacũq3 actiõe vniuoca nihil in se aliq agit qz tunc ratio agendi ⁊ terminus actionis essent eiusdem speciei: et differrent numero. ℞ atet quia nihil est principiũ agẽdi se: ergo ⁊ duo individua eiusdẽ spẽi possent simul esse in eodẽ subo qõ negatũ est in. 5. li. in q̃stione de hoc mota. Et spãl r in accidẽtibꝰ absolutis: ꝑ3 q ⁊ illa q̃ est rõ agẽdi esset absoluta: ⁊ illa q̃ est terminus. ℞ 3 3ꝰ q cũ ois augmẽtatio fit ab agẽte equoco: qz quãtitas nõ est forma actiua ex. 6. q̃stione supra. ois etiã motus ad vbi é a motꝝ equoco ꝓpter idẽ: qz. s. nullũ vbi est forma actiua: multe etiã alteratiões sunt ab equoco: vt vl r illa q̃ sunt ad q̃litates nõ actiuas stricte loquẽdo de actiuis: vt logtur Alz 2. de gñatiõe: sicut dictũ est supra: q̃stione sexta ad ꝑmũ argumẽtũ: ois etiã q̃litas põt esse ab agẽte equoco: lz aliqua possit esse ab vniuoco: segtur q in genere nõ repugnat alicui substãtie causare in se qualitatẽ: quãtitatẽ ⁊ vbi: cõcurrẽtibus aũt duabus ꝓditionibus supra dictis causabit: ⁊ h vel coeuũ sibi: ⁊ ita sine mutatione: vel non coeuũ sibi: ⁊ ita ꝑ motũ vel mutationẽ. De coeuo ꝑ3 in subiecto ⁊ ꝓpria passione. ¶ Ad quod arguitur dupliciter. ℞ Primo: quia potentia receptiua differens ab actu: nunq̃z ex se necessitatur ad actum: est enim talis quelibet potentia cõtradictionis: subiectum necessario determinatur ex se ad passionez: alioquin inherentia passionis ꝓpter quid: siue per ꝓncipia subiecti non demonstraretur: quia

T. c. 8.

T. c. 17 huius. 9.

demonstratio est necessarij. ¶ Scdo: quia argumentū primus factuz in vniuersali hic habet euidentiā. Si enī generās fingatur agens respectu passionis geti: pz q nō vni uoce p passionē in generante: maxie si illa passio nō est forma actiua: si etiā est actiua: videret idē q lz illa qualitas in tpe pcedēti vltimā generationē fuit pncipiū alterādi subm: cū illo alterationis in vltimo instāti non manet: sed fit aliud: quō in illo alio habebit actionē instātaneā sine motu alterationis facto in illo? Quicqd sit de hoc: arguit qñ passio nō est forma actiua: sicut de quantitate pñte subam corporeā genitā si generās eguoce illā causat: quero p qd: p a. in genito est a. eiusdē rōnis cuz a. in gete z prioz naturalr ipa quātitate: q in generāte poneret prioz natura quātitate in ipo forma actiua poz naturalr forma inducibili ab ipa i receptiuo potest esse pncipiū inducendi illam in illo: pozitas enīz tpis nō regitur: patet de luminoso et lumine: nec distantia localis: vt supra probatū est: ergo ita vel magis genitum causabit in se talez passionem qz generās. Et ex hoc patet qō dictū est coeuū causari sine mutatiōe: quia mutatio requirit terminos oppositos: et ita puationē pcedere formā: priuatio non precedit nisi quando subiectū aptū precedit formā: hic nō sic: z de hoc dictuz est supra: questione. ii. respōsione ad secunduz argumentū. ¶ Cōtra hoc agitur: q mutatio stat cuz termino ad quē: ergo nō oportet q tempore precedat priuatio. ¶ Item in illo priori nature quādo principia agēdi precedunt terminuz intelligit subiectū priuatum termino: alioquin iam terminꝰ intelligeretur productus. ¶ Item in primo instanti habet alium respectum ad agens: vt videtur qz in tempore pñte: quia in primo dicitur ab ipo induci in tempore illo: nō ergo aliqua mutatio est in illo instanti que nō est in tempore habito: ppter quam etiam dicitur forma tunc primo esse siue incipere esse. ¶ Ad illa respondeo q in primo est fallacia psequentis. Sequitur enim: mutatio est: ergo terminus: loquendo de indiuisibili: sicut hic loquimur: non econuerso nisi accipiatur terminus nō solum pro illo qō natum est terminare mutationem: sed etiam pro actu terminante. Et quare non econuerso est: quia forma que nata esset esse terminus non est terminus nisi precesserit oppositus terminus: mutatio.n. lz essentialiorem habet habitudinem ad terminum ad quē qz a quo tamen proprie sumpta fine neutro potest intelligi. Si dicas mutatio nō est aliquid realiter: nisi ipse terminus ad quem. Hoc tangit aliud: sed supposito hoc pro nunc quantum ad absolutam entitatem et realitatem que est in mutatione. Includit tamē preter hoc respectum ad terminuz a quo: vt postqz est immediate qui respectus non manet in tempore habito in quo non est forma immediate post priuationem. Et ideo nec mutatio manet post primum instans in ratione mutationis: licet absoluta realitas maneat. ¶ Iste autem respectus non est in passione coeua subiecto. ¶ Ad 2m prioritas nature non ponit priuatiōez posterioris: sed tantū q prius intelligatur sine intellectu posterioris: vt sit essentia perfectior in se: sed ex hoc non saluatur priuatio: z ita nec mutatio. ¶ Ad tertium respectum ad agens habet forma alium in primo instāti qz in tempore habito. Sed ille respectus non complet rationem mutationis: sed complet rationem factionis passiue. Unde tunc dicitur fieri: z post nō: z sic pmo esse et incipere cōparātur precise ad negatiōem esse pcedentē: nō autē ad priuationez nisi qñ subm aptū pcessit tpe formā. Et tūc occurrūt duo respectꝰ in forma p pꝰ instāti: vnꝰ ad agēs: aliꝰ ad puatōez in q̄ includit ille q prius dicebat eē ad negatōez: z ambo respectꝰ nō manēt tpe hito: lz alr tm cōplet rōnē mutationis. De his alibi.

De accidēte q aliqd subz in se cāt nō coeuuz sibi nūc videdū est. ¶ Et pmo in vlī dici posset q cā mere nāl: lz ex se termineť ad effectuz: pōt tñ impediri: impedimēto aūt amoto statim agit ad pductionē effectꝰ: sic a pncipio egisset si nō fuisset impedita. ¶ Et ita vbicūqz saluant due pdictiōes supra dicte necessarie alicui ad hoc q agat in se si ab extrinseco ponat impedimētū a pncipio: postmodū amoto impedimēto. statim aget in se. Et ex isto generali descēdendo ad spālia:

iuxta pcessuz ꝓtis opionis pōt dici ꝓmo q̄ qōcūq; p se ens nāle hz ꝓncipiū actiuuz respectu vbi sibi ꝙuenietis: qō vbi si nō hz a ꝓncipio sui esse: postea p illud ꝓncipiū mouet se ad illud vbi. ¶ Quō debeat autē respōderi ad. 4. rōnes ax. in. 8. phyſico ꝛ. de graui ꝛ leui: ꝛ quō itendat ibi q̄ mouēt se ad vbi: q; sunt in potētia accidētali: ſicut ſciens ad ſpeculandū: q̄re in expōne illi⁹
T.c.27. ca⁹. ¶ Mouentiū ꝛc. ¶ Et distinctū est supra
ꝛ inde. in. 7. in qōne de rōnib⁹ seminalib⁹ de ꝓncipio actiuo ꝛ passiuo motus in graui. Et ꝓmi alterū est in potentia accidētali ad mouere. Scōm alterū aūt est vez illud Arist. patiendi tm̄: illud fugiēdo fingunt vie mirabiles: vñ graue mouet: pz eni q̄ mouet nō impeditū. Si dicat q̄ a ꝙtinue influēte in totū medū quomō eadē influētia exīs in eadez pte medij graue deꝓmit: et leue eleuat? Si ꝓ rōnē pleni. ſ. ne fiat vacuū: quia pellit aerē a se: ꝛ ꝓpter plenū oz q̄ sequat aerē pulſuz: quō pellit nisi ꝓus moueat locat̄. Et querit vñ: pz. n. q̄ qescens locat̄ nō pellit aerez cōtiguū. Silr plenū posset saluari p aerē ꝓpinquū itrantē locū aeris pulſi: quare lapis itrat. ¶ Sz⁹ dicat q̄ cētrū trahit graue. Quis est ille tract⁹? nunqd p alteratiōem grauis: vel latio erit per actionē vniuocāz? Simlr p impossibile tota terra amota idez centrū terre est qō ꝓus ꝛ ad id mouebit gleba. Quid attrahet? nunqd mathematicū vbi? ¶ Si dicat 4⁰ q̄ generās mouet: quō effect⁹ in actu erit sine cā in actu? Dices dedit virtutē. Vez est generauit: ꝛ qñ generauit fuit: nūc ñ est: quō nūc mouet. si gen̄m ab ipo manēs nūc mouet. Et hoc est qō querit. Itaqz istis q̄ fictiones vident ꝓtermissis: ꝛ sensui ꝙoꝛdat q̄ graue a se mouet. Et ꝓm Ax. in. 8. phyſicoꝝ
T.c.22. rum: fatuū est querere rōnē vbi habet sensus: ꝛ ꝙoꝛdat rōni: q; null⁹ negat q̄n grauе effectiue mouet deoꝛsū aliud coꝛp⁹ sibi alligatū cuius leuitas nō excedit gravitatē eius: ꝛ per ꝙñs quō nō ꝓus se mouebit ad illud vbi: nā ꝓus natura itelligit moueri deoꝛsum q̄z mouere deoꝛsum aliud sibi alligatum: ꝛ mouet actione equiuoca: ꝛ ipm est capax termini illius actionis: ergo sic mouebit se. Quid etiā effectiue frangit trabem: cuius minoꝛ est virtus in resistendo q̄z virtus grauis.

Secundo dicit q̄ aīal mouet se ꝓgressiuo motu: nō tm̄: q; vna ps aliā: ꝓma eni ps mouens localiter mouet localiter: et non videt q̄ ab alio. De hoc quere in. 3. de aīa. Obijcitur etiā de saltu in quo totuz aīal mouet se: nō ps ptē. Et ad hāc obiectionē quasi puipēdēdo respōdet: q̄ motꝰ ille cōponit ex pulſu ꝛ tractu: ita q̄ posterioꝛ pars pellit anteriozē: q̄ pulſa post se attrahit posterioꝛē: ꝛ illa attracta iez pellit: ꝛ sic ꝙtinue fit tam in saltu: q̄z in cōi ꝓgressione: ꝟ apparet ad sensum in verme repente: videt q̄ hoc nō sufficiat in saltu: q; sicut determinat Ax. in lib. de motu aīaliū: oz oēm motū innitī alicui imobili: cuius imobilitas maioꝛ sit q̄z mobilitas moti: sicut pz de existente in naue: ꝛ pellēte nauī innitendo terre p remū: sicut sit qñ nauta ꝓmo vult amouere nauē a loco in quo q̄uit diu in ſicco: impingēs aūt in malū nō moueret nauem: ꝛ sicut ibi vult de imobilitate ſre respectu mobilitatis celi: qō est satis mirabile. In ꝓmo igit pulſu ps posterioꝛ aīalis ex q̄ innitit terre q̄ immobilioꝛ est pte anterioꝛi alis pōt illā anteriozē pellere: illa anterioꝛ pulſa ad certā distantiā possibilē maxime itensioni ptiuz alis attrahet ptē posteriozē. Et eleuabit paruz sic a terra: oz si erit motus q̄ posterioꝛ tracta pellet anteriozē: ſz impoſe est: q; ex quo tā sepata est a terra: ꝛ in aere est: nō hz aliqō imobile cui initat. Aer eni ñ est imobilioꝛ pte anterioꝛi aīalis talis gressibilis: sicut se hz respectu volabilis: cui aer est: q. terra nobis: g̃ post ꝓmū tractum ꝛ pulſum alis: nullꝰ potest sequi pulſus aut tract⁹: et caderet aīal sibi dimissum post. 2. dicta: ita q̄ nūq̄z est saltus poſis p pulſum ꝛ tractū. nec aliqs motꝰ in ſursum vltra locū ꝓmū ad quē potest ptingere aīal maxime extensum: stādo in terra. ¶ Quid sit de articulo isto ꝺ motu aīalis an mouēs p se exīs itra: vel p accīs moueat: sicut nauta mouēs nauē motu pulſus a terra: vel ab aqua in remigando mouet p accīs motu vectionis in naue saltē dictus motus sal⁹ saltū non videt cōueniens. ¶ Et exponi posset Ax. de illis duab⁹ ꝓtib⁹ in quas pōt diuidi aīal mouens se: q̄ vna nō sit effectiue mouēs

aliaz ꝓcisse: ſz alia ẽ actioz vt moueat. Ideo ꝓ° recipit motũ ſz forte a cognitiua l' appᵛᵃ: vel altera effectiue mouẽte local' mediãte aliqua alteratõe: qz ſpẽs ſunt quaſi res ẽm

T.c.17 & inde. & ſpeᶜ.a. c.20. Az. Et ita in.8.phyſicozuz. nitiꝫ ſaluare q̃ motᵒ aialis nõ ſit aliqs ſimpliciter vnᵘˢ: qz ꝓcedit motus obiecti vl' cõtiᵗᵉˢ: vt videl ibi dicere. nõ oz igit allegare ipm: q̃ſi vna ps corꝓoris geſtes local' moueat alia local' quod intẽdit iſti vt videtur.

Tertio de nutritõe: qcqd ſit: qz nutritio eſt q̃daz generatio: vt hz determinari in ꝓmo d̃ gñatõe. Et dcm̃

T.c.38. & circit. eſt ꝓtᵒ q̃ nihil p gñationẽ in ſe cãt formaz ſubſtãtialẽ. Tamẽ d̃ augmẽtatiõe nõ videl bona euaſio: qz nutrimentũ nõ augeat: ſed corꝛũpit: animatũ qd̃ ꝓfunt augeat. Quid ꝓfuit qd̃ cãt q̃ſtitatẽ iſtã determiatã q̃ eſt terminus illiᵘˢ motᵒ? Nõ eſt dare niſi q̃ cõpoſitũ virtute aie vegetatiue vt ꝓncipij actiui Tm̃ quia reꝓhendit ille: ſcd̃o de aia: q poſunt ꝓncipiũ actiuũ huiᵘˢ eſſe ignez: et ĩmitt

T.c.4.i. illud ꝓncipiũ eſſe aiam: tm̃ quia agere eſt operatio vegetatiue: vt principij actiui: ex

T.c.34. & circit. eod̃ 2° alibi. Satis etiam appet ſenſui q̃ nulla maioratio q̃ſtitatis ſi fiat ab agẽte extrinſeco eſt augmẽtatio: aut.n.eſt iuxta poſitio: aut rarefactio: nec põt ĩ augmẽtatõe dari ps augmẽtans aliam diſtinctã loco & ſubiecto: qz quelibet pars aucti eſt aucta. Si dicat ẽm Ariſt. ſcd̃o de aia: ca.4° q̃ ci

T.c.47. bus nutrit inquãtũ potẽtia gd: auget aũt ĩ q̃ſtũ põa q̃ntũ: g̃ auctũ augeat ab alimento quãto: vilis videt iſtãtia. nõ.n.quãtitas in actu eſt ꝓncipiũ alicuiᵘˢ actiõis: quanto magis nec quãtitas in potẽtia: cibus autẽ corꝛũpitur aut ꝓus tpe: aut ſaltẽ natura q̃ſ fiat motus augmẽtatiõis: qz nutritio in q̃ corꝛumpit cibus ꝓcedit augmentatiõez ſic vl' ſic: quõ nõ ens mouebit. Ideo itelligendũ eſt illud dcm̃ phy: ſicut & ſatis lra ſonat Libᵒ.n. inquãtũ potẽtia quid quõ nutrit? nõ niſi materialr: qz de ipſo inquãtũ eſt in põa ad formam carnis generat caro: que gñatio eſt nutritio: ita q̃ nutrit materialr: ita inq̃ſtũ in potẽtia quãtũ auget materialiter: quia de ipſo inq̃ſtum in potentia eſt q̃ſta: caro generat caro quãta: ꝓ quam generationẽ conſequitur augmẽtatio. Hic poſſet multũ exponi de modo augmenti: ſz hoc in ꝓmo de generatõe: & in.2. de aia: magis hz locũ: ꝓ nũc ſufficit q̃ in cibo nõ eſt efficiens rõ augmentãdi: ſed in animato cõuertẽte ipm: nõ q̃ augmẽtatio fiat per ipſam cõuerſionem: ſiue in carnez ſaltem quantã hoc eſt habentem quantitatẽ notabilem: quia maiorem reſpectu illius que fluxit: cuiᵘˢ loco illa reſtituit nõ ſic q̃ in iſtã ti gñatõis hẽat maiorẽ: ſz nata ſit hre maiorez in tpe habito illi inſtanti in quo tpe ſit motus augmẽtationis. Hoc hic omitto.

Quarto dicitur de alteratione tali qualis eſt vtraq; illarum de qua exemplificatur q̃ idẽ ſe alterat: puta aq̃ frigefacit ſe: & ſemen ſe alterat. De primo dictum eſt in articulo de accidente nõ coeuo in vniuerſali: quia amoto impedimento agit illud qd̃ a principio egiſſet nõ impeditum. De ſcd̃o alibi prolixioꝛ erit ſermo dño ꝓcedẽte: et aliqd tactũ eſt ĩ 7. in queſtiõe de rationibus ſeminalibus.

Quinto de cognitiua quõ ẽ actiua ſue cognitiõis: & etiã obm: & quõ duo actiua poſſunt cõcurrere ad eũdem effectũ alibi diffuſius habet. Et p hoc vitant inconuenientia que conſequũtur in ponendo intem̃ oino paſſiuũ. Similr et que videntur ſequi ponẽdo ipm pure actiuuz. Ita. ſ. q̃ obm nihil agat ibi: vtriq; videtur Aug. attribuere actionẽ. 9. de tri.a cognoſcente inquiens & cognito paritur notitia. Quomõ.n. intellectio caloris eſt a calore ſolo: vt ab agẽte equiuoco a quo eſt calor reˡⁱˢ genitus: vt ab agẽte vniuoco: cũ intellectio ſimplr ſit ꝓfectioꝛ omni calore genito: & impoſſibile eſt aliquem eiuſdem agẽtis effectum equocũ eſſe nobiliorẽ effectu vniuoco: qz tũc eſſet nobilioꝛ agẽte. Quõ etiaz vilificat natura aie: qz ſenſibilia: imo fantaſmata ſenſibilũ cãnt effectiue pfectionẽ: ita nobilẽ aie reſpectu cuius aia tm̃ eſt receptiua. Alia inconuenientia alibi predicta hic omitto. ca°. vlt°.

Sexto de appetitu itellectiuo teʳ q̃ ſimplr ẽ actiuᵘˢ. Nec ponẽtes ipm eẽ paſſiuũ mere ab ipo obo vñr verã vl' totã ſaluare poſſe libertatẽ in hoie: ſed tm̃modo vt videtur neceſſitatez ſic procedendi: ſicut & calor in calefiendo: aut ſolũmõ a caſu poſſe aliter eẽ: ſicut dñr nõ eẽ in

potestate nostra que cognoscēda ꝑmo decurrāt: sꝫ hec de vo[ce] a mītis multiplr̄ sunt improbata que nō oportet hic in speciali: sed alibi explanare.

In fine generalr̄ dr̄ q̄ nulli nāe negandū est aliqd qō positū ꝑfectiōis eēt in tali nā: nisi oñdat aliūde q̄ talis perfectio illi nō ineſt: qz ſp nā facit qō melio⁹ est qñ fuerit polē et ñ deficit i necrijs Creature cōiter ꝓducūt in eē carētes aliq̄ ꝑfectione ad quā nate sunt attingere: puta aiata cōiter in impfecta q̄ztate: sine etiam oꝑibus aie. Alia vero quedā sine q̄litatis ꝓprijs: quedā sine ꝓprio vbi. Si daref eis ꝓncipiū actiuū respectu talis pfectiōis ad quā nate sunt simplr̄ eēnt pfectiores: qz minus ab extrinsecis dependētes: ḡ q̄cūq; nō appet q̄ talis nulla nō hz ꝓncipiū actiuuz respectu talis pfectionis: imo magis videf q̄ hz: hoc simplr̄ ꝓcedendū est: qz h̄ dignificat naturā. ¶ Cōtra. q̄re ḡ nō statim dicūf pfecta ſm oēm pfectiōez polez: qz h̄ magis dignificaret nāz. ¶ Jtē natura ꝓportionaliter actiuum et passiuum in vniuerso nō sp idē respectu sui: sꝫ aliō respectu alteri⁹: ſic videf maior cōnexio in rebus: z ita vlr̄ dabit respectu pfectiōis polis in q̄cunq; aliqō agēs: sꝫ aliud ab illo poli. ¶ Cōfirmaf: q̄re eni nō vnicuiq; dedit natura ꝓncipiū actiuū r̄ respectu oīs pfectiōis sibi possibilis: vt sic auferaf cōnexio eoz ſm actōez z passionez mutuā? ¶ Ad ꝑm ū rñdeo. Si cālitas auferaf nō haberēt oēm pfectionē cui⁹ sūt capaces: ſi aūt statim fieret q̄dlibet vniuersalr̄ pfectū q̄ztū posset pfici vl aliud a ꝓducente videref esse cā alicui⁹ in alio. ¶ Contra. ſi ipm met est cā pfectiōis ꝓprie: q̄re nō a ꝓncipio se sūme pficit? ¶ Rño. qz natura q̄cūq; regrit successiōe in aliqb⁹ operationib⁹ ꝓpter impfectionē virtutis agētis respectu effect⁹ ꝓducēdi. Jta est h̄: verbi gr̄a. Si qlibet homo generaref pfecte quātitatis ꝓprie ñ hēret rōnē cāe saltē i actu respectu q̄ztatis ꝓprie: nā tantā nō posset cāre nisi p motū augmētatōis: imo p multos motus oñter. ¶ Ad scōm: nūquā actio vniuoca facit cōnexionē actiuoz̄ et passiuoz in vniuerso. Nec videf ꝑbs ponere tale agēs z effectū essentialr̄ ordinata respectu talis tertij: sed ſm equoce agētia z effect⁹ est eēntialioz cōnexio. ¶ Cōtra illā equocationē positionis in vno: nō aūt vniuocationez: ergo magis tollis cōnexionē. ¶ Rño. cāe essentialr̄ ordinate respectu tertij effectus aliū habēt ordinē in cāndo ſm q̄ dcm̄ est in scōo: in qōne ō statu cāz. Et ista est eēntialis connexio vniuersi forte: siue vltima causa sit vniuoca: siue equoca cuz suo effectu. Et hec cōnexio ita saluaf: ponendo in eodē rone vltime cause respectu effect⁹: sic ponedo in alio. ¶ Cōtra. sicut in eodē pñt ꝓcurrere rō cause imediate z effectus: q̄re nō ita rō cāe posterioris z ꝓrie: z sic nullus ordo causaz videtur necessarius preter primā cuius ratio nō potest concurrere cum ratione formali alicuius posterioris cause. ¶ Rño. rō posterioris cause. et alicuius prioris bene possunt cōcurrere in vno suppōsito: z forte in vna natura ſi habeat vnitiue plures gradus pfectionis principiatiuos eiusdē effectus: licet nō fit omniū causarū ordinatarū: quia alicuius illarum ratio tantam perfectionē absolutam requirit in qua fundetur q̄ illa nō potest esse in eodem in quo est alia minor in qua fundatur ratio secūde cause posterioris: hec in partibus exemplis extremis satis patent: quomodo. n. in boue generāte possit esse pfectio solis solis ſm quaz cooperatur boui generanti.

Ad illa que inducitur pro prima opinione. ¶ Ad primū de. 7. phyſicoꝝ. querit enim quomodo cōtradictio est: q̄ aliqua passio homogenea qualis est mouere localiter insit alicui toti integro siue quātitatiuo primo scōm q̄ primo cadit in diffinitiōe vniuersalis. in primo posterioꝝ: z cum hoc primo ſm q̄ primo sumitur in quinto phyſicoꝝ: prout opponitur et qō est ſm partem integralem. Et de solo tali toto quātitatiuo probat Arist. q̄ nō potest moueri a se ꝑmo: vt ꝑmo accipit q̄ñ ꝓpria passio dr̄ ꝑmo ineſſe ꝓprio subo. Tale eni ꝑdicatuz nūq̄z remouef ab illo cui ꝑmo ineſt ꝓpter h̄ q̄ oppositū ei⁹ ineſt alicui qō nō recipit ꝑdicationē illi⁹ ꝑmi subiecti: ps aūt q̄ztatiua non recipit ꝑdicationē toti⁹ q̄ztatiui: lz idē totū vniuersale predicef ō vtroq; in homogeneis: ergo totū qō ꝑmo mouef sic

T.c.11.
T.c.10.

accipiēdo ꝑmo nō ꝯcessit ad ꝙtez partis.i. nō careꝫ ꝑdicato ꝑmo inhereꝫte:qz ps q̄ nō est illud totū careꝫ illo:ſz oē totū ꝯcessit ꝛc̄ qz est diuisibile. Et ita sumit alteruz apud arist.ꝑ illo qō nō recipit ꝑdicationez ꝑmo moti. Et ly ad tenet cōsecutiue nō causalr. Oz si fiat ꝑmo pabl̄m absolutū ꝑ te ꝯcessēte ꝛc̄.oz exponi ꝑ si:nō ꝑ qz:ſz.n.maioz esset vera cū qz:tū qz mioz est falsa. Qz ḡ vanuz est arist.adducere h̄ ad cōclusionē hāc generalr ꝑbādā qō nihil mouet se:cū in fim plicib⁹ motus nihil valeat:sicut in potētijs aie. Cū etiā in qbuscūq; quātis nihil faciat ꝓtra h̄ aliqs ponit:nā si ignis est causa effectiua ꝑpriꝫ calozis:ſz ille tot⁹ se totū faciat calidū.et ita idē ꝑmo mutat vel mouet se vel agit in se accipiēdo ꝑmo:sicut accipit in.5. phycoz.ñ tū ille ignis ꝑmo facit se calidū accipiēdo ꝑmo ꝑm aliaz significationē:qd mirū:qz vndecūq; fiat:nec ille ignis ꝓcularis quāt⁹ est:sit ꝓmo calidus:ſequtur.n. ꝓtradictio:q.ſ.nō est calid⁹ si ps eius sit nō calida:ꝛ q̄ est calid⁹ si ps ei⁹ sit non calida. Primū ſequtur ex primitate ſcdo modo:2^m ex ꝑmitate primo mō. ¶Quid ḡ est calidū ꝑmo:vel calefacit ꝑmo:sicut ꝑmo notat in hereñtiā ꝑpriꝫ passiōis ad subm:¶Rño. nulli⁹ ꝑpriꝫ passionis ꝙsueunt h̄acten⁹ assignari ꝑmū subiectū aliq̄d singulare:ſz vniuersale:qđ abstrahit ab oñi quāto:ꝛ eq̄lr saluaꝫ in h̄ toto:q̄to homogeneo:ꝛ in ei⁹ ꝑte. Et vez est q̄ ab illo vniuersali numq̄ remouet si aliqd nō fit calidū de q̄ ista vle nō ꝑdicaꝫ alia circūstātia. Hanc rñsionē ꝛ plura de equocatiōe ei⁹qđ est ꝑmo q̄re in loco supra signato ¶Ad 2^m de actu ꝛ potētia dr̄ q̄ in mouēte se q̄nq; sunt plura dr̄ia ꝑm iten^cm.;ꝑm q̄z vnū mouet:ꝛ ꝑm alterū mouet. Et ita nō ꝑmo mouet idē se q̄ ad p̄cedēs ar^m.. Nec ꝑm idē est in actu ꝛ in potētia q̄ ad ista 2^m ar^m.. Nec ꝑm idē est fundamentū relōnis oppositaꝫ q̄ ad 3^m.. Explicaꝫ de vo^tc mo^tc se:qz est appetit⁹;ꝛ est liber:ꝛ inquātū liber mouet. ¶Lōtra istud arguit:qz differētia ūtētōis nō est in re:nisi in potētia ꝑm istos:cōpletiue aūt ꝛ in actu est ab ītellectu tm̄:si q̄ aūt differētia reqrit in aliq̄ ad mouere se:cū ille sit effectus realis:oz q̄ illa differentia sit realis:qz realis effectus nō dependet ab actu rōnis. ¶Item si quecūq; ſpēs cuz h̄eat gen⁹ ꝛ differētiā q̄ differūt iten^mc ꝑm istos:poterit q̄cūq; ſpēs formaz dr̄ie mouere:ꝛ ꝑm formā generis moueri. ¶Item totū essentiale est minus vnū q̄z illud i quo est tm̄ differētia iten^mc qz partes essentiales realiter sunt diuerse ꝛ verā cōpositionē realē facūt:ꝛ tm̄ in tali toto essentiali nūq; forma mouet mām:ḡ multo magis nec hic. ¶Item ꝓpria passio recipit in subo inq̄ntū est in actu p dr̄iam specificā ꝓpriā. Quod ꝓbat. Tum qz alias nō inesset subo ꝑmo si ineſſet sibi ꝑm aliqd in intellectu eius ꝛ non ꝑm aliud:sicut hō non ꝑmo viuit:ſz p se viuat ex.5.c.de p se. Tum qz si in q̄ntū h̄z formā grīs inesset fibi illa passio cuilibz sub grīe ineſſet:ꝛ ita nō T.c.23. ēet hoc ꝓpria: aut,si ex aliquo impedimēto alij nō ineſſet saltē generi in isto ꝑus natura ineſſet q̄z illa forma intelligeret determinari p formā dr̄ie. ¶Ex hac ꝓbata arguit vltra:cū multa ad que aliq̄ mouēt se sint ꝓprie passiones eoz mouebūtur ad illa inq̄ntum sunt talia p differētias ꝓprias nō solū in q̄ntū icludūt genus:sic em̄ ad illa mouebunt quō illa recipiunt:ꝛ ꝓstat q̄ agant in q̄ntum sunt in actu per formam:ḡ ꝑm idē re ꝛ rōne:vt ꝑm imediatā rōnez absolutā agunt ꝛ patiūtur. ¶Propter istam rōnem ſpālr q̄ posset bñ declarari pōt dici aliter ad argumentum: q̄ si potentia accipiatur ꝓut opponit actui quō sermo habitus est de ipa in ꝑmis duabus q̄stionib⁹ hui⁹.9.nūq; idez fit̄ est in potētia ꝛ in actu ꝑm idē:nā q̄n est aq̄ calida actu: tūc nō est actu frigida:sed potētia tm̄. Et cū arguit si est motiua sui ad frigiditatē:ḡ est in actu talis q̄le est mobile in po^a: fallacia p̄ñtis est: ītelligēdo de actu formali: nō.n.ſeq̄t:sol ē trāsmutatiuus mäe p putrefactionē ad formā vermis:ḡ sol est in actu vermis. Si em̄ ad agēdū effectū ſufficit pfectio actiua q̄nq; etiā sdē rōnis cū illa q̄ est in effectu:quāto magis ſufficit excellētior:ꝛ sic agēs qđcūq; egnocū est in actu respectu effect⁹ nō formalr h̄ns actū similē:qz tūc nō ēet agēs equocū. Sz virtualr h̄ns:qz.ſ.formalr h̄z eminentiorē. ¶Sedm qd igit̄ est in po^a:ꝛ ꝑm qd in actu? ¶Rño:est in po^a ꝑm terminū mot⁹ in actu ꝑm p̄n^m actiuū equoce respectu termini. Si aūt po^a accipiaꝫ vt dicit

relatione ꝓncipij quo dictū est de ipa in .3. 7. 4. q. 9. huiꝰ. aut dicit relonez ꝓncipij ad ꝓncipiatū: aut ad aliud ꝓncipiū: quo ꝓmo distinctū est in solutione questionis .3. arꝭ 2°. Si ad ꝓncipiatū si illud dicaꝫ actꝰ cōcedo q nihil idē essentialr est potētia 7 actꝰ: quia nulla vna essentia seipam pricipiat ꝓprie effective: nec in quocūqz genere ꝓncipij. ¶ Idem tñ suppositum pōt in se hre duas naturas: q̄z altera sit ꝓncipiū actiuū: 7 altera ꝓncipiatū: 7 ita est in potētia: ḃ est potēs p ꝓncipiū actiua 7 in actu: siue actus ꝓpter ꝓncipiatū. Sed isto mō nō cōsueuit cōiter accipi actus ꝓ acto. Si aūt potētia dicat relonē ꝓncipij ad actū: vt ad aliud ꝓncipium extrinsecū: tunc accipere q in nullo vno suppōsito est vtrūqz accipere qō nullum suppositū est sic ꝓdicamentale: 7 ita nullū suppositū erit compositū ex ꝓncipio potētiali 7 ꝓncipio qō dicit actꝰ: qō est falsum. Si tandē potētia dicat relationē ꝓncipij passiui ad ꝓncipiuz actiuū: qō dicit esse in actu. s. actiuo: nō aūt dicit actus: tūc accipere qō nihil idē est in potētia 7 in actu nō est nisi sub alijs terminis exprimere istud: q nihil idē est actiuū 7 passiuū: 7 nō est probatio a ꝓzi. Sed est petitio: idē accipiēdo sub alijs terminis ad probationē sui ipsius. ¶ Ad cōfirmationez de cōtrarietate agentis 7 patientis: ḃz ex dictis in qōne sexta ad ꝓmum argumentū ꝑz: q ibi stricte sumitur actio: quo etiā modo ꝑm ꝓdicta nihil agit in se: pōt tñ dici q sicut agens assimilat sibi passum in fine: ita ꝯrariaꝫ sibi in ꝓncipio actiōis. Quādo aūt equoce agit nō assimilat in fine formalr: sed virtualr tm̄: q̄tū. n. ad esse formale effectꝰ talis imitaꝫ causā nō ꝓprie assimilaꝫ: ita in ꝓncipio ꝯrariaꝫ passo virtualr p quāto habet in vtute formaz aliaz formaliter ꝯrariā forme passi. Et talis ꝯrarietas sufficit ad actionē: sic tñ ꝯrariantur actus vicioſi habitui virtuoso: quez tñ corrūpit: ꝑz. 2. ethicoꝝ. ¶ Contra rñsiones istā que in hoc stat q actiuū est in actu virtuali et idem est in potentia receptiua formalr illius ad qō est illa virtus. Arguit tripliciter. ¶ Primo sic: qō est in actu ꝑm aliquid formaliter nullo modo est in potentia ante actum ad actum simlem: ergo nec qō est in actu virtuali ꝑm aliquid est in potentia ad illud formaliter: antecedēs ꝑz: q tūc duo actus eiusdē spēi possūt eidē inesse: ꝓbaf. Tum q actus in quo est alius virtualr pfectior est illo formali qui est in virtute eius: ergo pficit magis subz: et ita tollit potētiā 7 formalē magis q̄z aliꝰ formalis. Tum q: frustra videf in fieri illa pfectio formalis ꝓhabita ista virtuali: quia p formalē nō fit pfectius illud qō recipit q̄z ꝓpius. Tū. 3. q: tūc videref deus posse esse in potētia receptiua multaz pfectionū q̄ sibi formalr nō insunt: ḃz virtualr insunt: sol etiaz videref esse in potentia passiua ad formas generabiliuz quas ḥz aliquo mō virtualr ¶ Scōo arguit sic: actiuū qōcūqz imediate respicit passiuū tale in cōi. Et ideo respicit p se quodlibet in q̄ reperit rō talis passiui: sicut supra ꝓbat in ꝓmo articulo solonis: nullū aūt illoz que ponūtur actiua respectu sui ḥz rōnē actiui respectu passiui alteri⁹ a se: qō tū est passiuū eiusdē rōnis: g̃ nec est actiuū respectu sui: ꝓbatio minoris: aq̄ calida aliō frigefactibile approximatū nō frigefacit: ſz calefacit. g̃ nō est ve actiua respectu sui: sic nec respectu alteri⁹: sic cognitiua vel appeva in alia potētia nō pōt cāre actū cognoscendi 7 appetendi: q̄ tū alia capax est illi⁹. ¶ Cōfirmaf rō ista: q: vbi mm est eē actiuū equocū: sicut de sole respectu generabiliū ꝑz q equocatio agētis nō tollit rōnes gñales actiui q̄ videnf esse agere tm̄ in aliō: 7 in qōcūqz aliud passiuū approximatū: ñ. n. sol se trāsmutat ad formā vermis: ꝑm aliā mām: 7 ḃ quācūqz eā dispositā 7 approximatā. ¶ Ad istō 2m cuz arguit q actiuū equocū ageret in aliud a se: sicut agit in se. ¶ Rño. qū est eēntialr ordo iter duos effectꝰ eiusdē agētis inquātū sunt ab ipo licz neutz illoz sit cā alteri⁹: nō tñ pōt tale agens effectū posteriorē cāre nisi ꝓus nā cāet effectū ꝓrē. Exemplū de ꝓze pte radij 7 posteriorē: tenēdo q totus radi⁹ fit imediate a lumioso: vt a cā: nūc aūt effectꝰ cāndꝰ in ipo in q̄ est pfectio actiua: 7 effectꝰ cāndus in alio: vt in aq̄ calefacta sic se hñt: ꝯ nō pōt frigefacere aliqd nisi ꝓus frigefaciat se. ¶ Sz ḃ rño deficit. q: aq̄ cāt frigiditatē in alio p effectū frigiditatis ꝓprie nō p seipam. ¶ Scōo. ḃ rño nō se extēdit ad potētias apphensiuas 7 appetitiuas: ió stude

a°. 2.

p alia rñsione: q assũptũ est vez de agẽte actũez trãseunte nõ imanẽte. ¶ 3°. arguit p istantiã: qz ꝑm dictã rñsionẽ diceret oẽm actũez in aliq eẽ a se: equoce agẽte: puta q lignũ calefacit se: ñ aũt ignis: sz est tñ sine quo nõ: sicut ponũt aliqui de obo respectu potẽtie: qõ est tñ sine q nõ respectu actus. ¶ Cõfirmat istud. nõ. n. magis repugnant actꝰ z potẽtia in vno q̃z in alio. Si g̃ alicubi reperit actꝰ cũ poª sine repugnãtia eoꝝ vbiq; repiet. z si alicubi neget repugnãtia eoz vbiq; neget: z tũc nihil vt eẽ p qõ improbet q qõlibet cũ lꝫ q ẽin poª ad aliqd: est tñ in actu respectu eiusdẽ in actu sufficie ad agendũ illud. ¶ Juxta hꝫ addit q ꝓncipia metaca q̃ sũt vltima nullo mõ sunt in q̃cũq; pticulari negãda: ppter quãcũq; difficultatẽ spãlẽ icidẽtẽ. Si. n. i vno negent: z in oibꝰ. Et ita ex ignorãtia vniꝰ ꝯclusiõis negarent ꝑnª z alie ꝯclusiões multe: quẽ admodũ si gs ex aliq̃ ignorantia ꝯcederet idẽ posse eẽ albũ z nõ albũ ꝑmũ ꝑnm simplr negat: qz eadez est rõ in istis z in alijs. ¶ Ad ista que difficilia vñr rñderi potest. ¶ Ad ꝑmũ q ꝯsequẽtia nõ valet: q̃cũq;. n. rõ assignaret ꝑ ante de actibꝰ eiusdẽ rõnis ꝓ consequente non concluderet scilicet de actibꝰ alteriꝰ rõnis. ¶ Ad ꝑmã pbatiõez ꝯcedat q ꝑcise sumẽdo vtrũq; actũ. s. vtualem z formalẽ vtualis pfectioz est qñ tñ est limitatꝰ nõ ẽ ita pfectꝰ: vt oẽm potẽtiã subtiexcludat respectu formalis: qz ille formal aliq̃ pfectio est inq̃tus distinguit a vtuali: z ita ꝑm illũ ꝓꝓzũ gradũ eius nõ pficeret subm qõ hꝫ et solum virtualẽ. ¶ Per hoc ad scãz pbationẽ q pfectio minoz nõ supfluit in aliquo: qõ ꝑmo habet matorẽ pfectionem nisi illa matoz oẽm gradũ pfectionis cõferret q̃z hꝫ et subm habendo illã matorẽ cũ minoze: z hoc nũq̃z est qñ illa matoz est limitata: qz ois limitata minoz est seipa cũ alia. ¶ Cõfirmant iste rñsiones: pz. n. q sustãtia q̃cũq; ꝑcise sũpta pfectꝰ ens ẽ q̃cũq; accñte suo ꝑcise sumpto: nec tñ actꝰ subtollit potẽtiaz ad accñs: nec supfluit accñs: qz substãtia cũ accñte pfectioz est q̃z substãtia sola. ¶ Ad 3am pbatiõez pz: ns actꝰ vtualis in deo infinitꝰ est: z tõ si p impose formal ineſſet nullo mõ esset pfectioz: qz finitũ cuz infinito nihil maiꝰ est infinito solo: sz qõ addi tur ibi ꝯsole: rñdeo generalr ex rõne actꝰ virtualis et formalis nũq̃z est repugnãtia q sint eidẽ: qz tũc vbiq; esset repugnãtia. ¶ Põt tñ vnꝰ esse i aliq: cui aliꝰ repugnat ex alia cã: nõ tñ qz habet alitũ actũ: fiẽ in ꝓposito calidũ esse formalr repugnat soli: qz ẽ ꝓꝓria q̃litas cozpis cozruptibilis: z p ꝯs nõ est sol subm capax eiꝰ. Nec ignis capax albedinis q̃ est ꝓꝓria q̃litas mixti: sz nõ tõ est sol nõ capax calozis: qz est calidꝰ vtualr pz. n. q saturnª q ponit frigidus virtualr nõ magis est capax calozis formalr q̃z sol: vñ oia talia argumẽta ꝓcedunt ꝑm nõ cãzz vt cãm. Nam vbicũq; vnꝰ istoz actuuz iest z alius nõ põt inesse nõ est cã impossibilitatis: qz alius in est: sz ex alia cã spãli que si staret sine illo alio actu adhuc esset cã eiusdẽ impossibilitatis. ¶ Per hoc pz ad 3m. s. ad istantiã illã: naz cõcedo q actus talis z talis siue actꝰ virtualis z potẽtia ad formalẽ oino in nullo repugnant: qz tunc vbiq; repugnarẽt: põt tñ alterꝫ illoꝝ alicui 3° repugnare cui alter ineſt: z alicui 3° nõ: z alicui 3° vtrũq; repugnare. Et ꝑm hoc q̃q; neutrũ põt inesse: quãdoq; vtrũq;: q̃q; lꝫ sine illo: quãdoq; ecõuerso. ¶ Oz ergo dr: qz tunc nõ restat: vnde ꝓbetur q lignũ nõ calefacit a se: sed ab igne. ¶ Rño. vident isti ex defectu argumenti ad ꝓpositum suũ dimittere partem opponentis: z assumere partem respondentis: sustinendo impossibile. ¶ Jã eni ad hoc vertitur disputatio: vt cõtra talem solutionẽ argues: pbando q lignum nõ calefacit se. ¶ Et dico q ad hoc nõ acciperẽ argumentũ ex repugnantia actuum predictoꝝ in eodẽ: sed aliunde Et ille premisse precise nihil concluderẽt cõtra me in alijs: que dico a se moueri. Qõ additur de ꝓncipijs metaphysicis: vez est q sunt vltima: sz nullũ illoꝝ i aliquo singulari recipit instantiam. Signum enim est sermonum verorum confesse se habere his que apparent: sed quomodo dicẽtur illud esse principiũ ad quod tot absurda sequuntur. Non credo q aristo. posuisset aliquod complexum esse principiũ nõ solum primum: sed nec decimum: ex qno in multis singularibus euidentia absurda sequerentur: si etiam illud est principium primum metaphysicum scilicet nihil

idē pōt esse in actu virtuali: et in potentia: ad actū formalē: cui⁹ ille virtualis sit ꝓncipiū effectiuū: si inq̄z est ꝓncipiū ꝓmū metaphysicuz: scio q̄ illud nō est i metaphysica Arist. scriptum. Si tpi habeant aliā metaphysicā: quō soli isti talē intellectū habuerūt q̄ terminos ist⁹ ꝓncipij cape poterant oibus alijs nō potētib⁹ cape: q̄ si capēt terminos: et istud esset: vt ꝓncipiū ꝓmū statiz huic acgesceret: qō tñ multi nō tñ nō capiunt vt ꝓncipiū: imo dicūt simpliciter falsū ꝑ multis et⁹ singularib⁹. ¶ Ad 3ᵐ ꝓncipale ꝑ opione ꝓma de rel'onib⁹ oppositis: dicendū q̄ sicut dcm̄ est in solutōe. 3. q. huiꝰ 9. articulo 2°. alia est relatio ꝓducētis ad ꝓductū. Alia ꝓncipij actiui ad ꝓnciꝑiū passiuum q̄ ambo sunt ꝓncipia respectu eiusdē ꝓducti. ¶ Prime due rel'ones nō quā insunt eidē suppositō: nihil eni seipz gignit: nā tūc q̄n nō esset esset: ſz nec fundank iste in aliqua vna natura limitata: q̄ natura limitata nunquā se totā nō diuisam cōicat ꝑducto suppositō: 2° due rel'ones q̄nq̄z pñt in vno suppositō: et in vna natura fūdari: q̄ sic relata nō dependent eēntialr vnū ab altero: sed tm̄ accidentaliter hoc vt faciat: illud vt recipiat aliquid ab isto: nō vt fiat ab illo in ꝓmis rel'onib⁹ ꝓductū ꝓm illud qō est in creaturis dependet a ꝓducēte: ipole est eandē nām a se eēntialiter dependere: nō aūt est ipossibile idē a se depēdere quātum ad aliquā perfectionē accidentalē: siue ꝓm quid. ¶ Posset aliter dici q̄ due relationes reales oppoſite quādo insunt eidem p̄ius illi insunt due relationes dispārate: puta duplex respectus p̄incipij respectu eiusdem p̄incipiati quā forte cōsequit rel'o mutua ꝓncipij ad ꝑ nᵐ. ¶ Sz hꝝ rnō duo dubia supponit: vnū q̄ ille dispāte sūt p̄iozes oppositis. Aliud q̄ talis p̄iozitas aliqd facit ad hoc: vt oppoſite possint ieē. Si. n. ex se repugnarēt etiaz disperate alie illam repugnātiā nō tolleret. ¶ Potest ḡ dici q̄ sic natura oīno illimitata pōt eē fundamentū rel'onū oppositaꝝ ꝓmaꝝ ꝓducētis ꝛ ꝓductis: ſz nō cause ꝛ causati: q̄ tūc idē a se essentialr depēderet: ita natura aliqua liter illimitata pōt esse fundamentū duaꝝ oppositaꝝ istaꝝ 2ᵃᵉ que minus repugnāt: quelibet aūt natura que cum hoc q̄ est receptiua alicuius perfectionis: ponit etiam actiua respectu eiusdē: ponitur aliquo mō illimitata inq̄ntū ꝑbent illā virtualr: nō ꝛc. ¶ Cōtra illud arguit: oppoſita oia includunt ꝓtradictoria: ergo si eidē insunt rel'ones oppoſite eidē ierūt ꝓtradictoria: ¶ Itē 2. phyſicoꝝ: mā nō coincidit cuz alijs cāis: nec in idē spē: nec in idē nūero. T.c.7°. ¶ Ad primuz pōt dici q̄ relatiua nō includūt repugnātiā: vñ relatiua sunt: ſz rōne fundamētoꝝ iter q̄ est essentialis depēdētia. Alr dr q̄ alia a ꝓtradictoriis nō sunt formalr oppoſita: nisi in abstracto: maxime si contraria esse simul nō sit cōtradictio: vt gdaz dicunt. ¶ Ad 2ᵐ itelligit de mā ex qua nō in qua. ꝛ effciēte quocūq̄z: vel si de mā q̄cūq̄z: tunc de agēte vniuoco: nō de viroq̄z gſialr simul. De mā ex qua satis vr Aꝝ. log: quaz ponit cām vnā in naturalib⁹. De alijs que adducunt ꝓm ꝓmā opionē in spēali p̄ius dictū est illa improbādo: ſz in aliqb⁹ tāgūt aliq̄ ꝑbatiōes ad quas restat rndere: cū adducunt dcm̄ Arist. 8°. phyſicoꝝ de graui ꝛ leui: breuiter pōt exponi de graui inq̄ntuz ꝓsideraī pōt esse vt nāliꝝ mobile: nō aūt vt habēs ꝓncipiū actiuū mouēdi: sic. n. est potētia accētali ad mouere: sicut sciens ad speculari: ꝛ quō idē re est ꝓncipiū actiuū ex q̄ hoc est mobile nāliꝝ: aliō tm̄ rōne: tactū est in 7° in qōne de rōnib⁹ seminalib⁹: rōnes aūt in 8° phyſicoꝝ: nō ꝑbāt simplr q̄ graue nō mouet se: sed q̄ nō mouet se agēdo vniuoce: vl nō sicut aīal: q̄ nō hz ꝓncipiū sistendi suuz motū: nec ad dr̄ias cōtrarias mouet se: sic aīal: ita q̄ ille argumēta aliqd ꝓcludūt de veritate: ꝛ intelligēda sunt ꝑm determinatiōez et⁹ sequētē: sicut in alijs locis: vbi arguit: ꝛ postea determinat. ¶ Ad illud qō addit de motu aīaliū pōt bn̄ cōcedi q̄ aliqua ps quiescēs localr alterata tm̄ mouet localr alterā parte sibi ꝓiunctā pellēdo. ꝛ deinde mouet a ꝓmo pulsu trahēdo: ꝛ sic q̄ ille mot⁹ nō fit a moto nisi ꝑ ptē ꝛ ille ptes trahēs ꝛ pellēs sūt due ptes corꝺis nō ps supioꝝ corpus: ꝛ iferioꝝ in saltu: sicut ꝑbat supra. ¶ Postea adducit Arist. de. 16. de aīalibus de semine h exponitur: ꝑm quādā excellentiā actiōis ex pte semis maris: nō q̄ illō pcise agat. Tuz q̄ quō tūc fetus qñq̄z assimilat matri. Tum q̄ eiusdē

specie

speciei est semẽ vtrũq; actio segẽ formaz.
T.c.28. Tũ q1.7.huiꝰ ca.6.equus ꝛ asina q̃dã mõ sunt mulus. ¶Ad illa q̃ adducunt de cognitiuis: pz rño si ponat: tã potẽtiã q̃z obz ee actiuũ respectu actꝰ cognoscẽdi. ¶Ad illud de accẽte cõi nõ cõcludit ptra cognitias tenẽdo pdictã sniam. ¶De appetitu rõnali rñdet in sequẽti qõne quõ est sufficiẽs cã sui accũ cõis. ¶Ad auctoritatẽ Ax. 3. de aia: dr̃ q appetitꝰ si itelligit de rõnali mouet metaphorice: mouet aũt ppꝛie effectiue: nec ẽ icõueniẽs q in illa breui hra equo cet moueri: ita iuenirent exa multa
T.c.42. in libris eius in pmo phyco ꝛ: pma pa nõ sunt ex alijs: nec ex alterutris: sz oia ex ipis quõ sumet ex vniuoce si bñ videant pbatiões istoꝝ mẽbroꝝ. ¶Confirmat illa rñ-
T.c.36. sio i.12.metaphy.ca.4.a.mouet vt amatũ ꝛ desideratũ finis. s. Sz b est mouere metaphorice: q3 finis inq̃ztũ finis nõ est efficiens: g̃ moueri sibi correñdẽs ẽ moueri metaphoricũ. ¶Per b rñdet ad Auer. in cõ mẽto sup illud. 12. ẽ allegatũ q falsuz dicit nec in b exponit Ax. q nec ibi nec alibi inuenit ponere q amatũ dupl'r mouet. s. ppꝛie ꝛ metaphorice. De b q̃re in. 6. in questione de vno.

Ad argumenta pncipalia. ¶Ad auctoritatẽ Ax. 1. pz q̃ soluit seipam: q3 eñ addidit inq̃ztũ sil' natũ q3 abte nolunt dicẽ nihil mouet seipm: sed cũ determiatiõe inq̃ztũ tẽ. ꝛ sumit sil' natũ p idẽ vt pz p pbatiõnẽ: vnũ eñ ꝛ nõ aliud: ꝛ sic in diffõne potẽtie actiue nõ posuit abte trãsmutãdi aliõ sz addit: aut inq̃ztũ aliud. ¶Ad 2m dico q hito termino agẽs nõ agit: nõ hito etiã ꝛ impediri põt: ne agat p vtutẽ ptrariã fortioré. Si etiã nõ ẽ tota cã actiua: sz aliõ cũ ipo si illud aliud nõ assit: nõ agit: si etiã nõ hz in q̃ vl' circa q̃ agat nõ aget. Si ignis alia actio nãlr pponat sue: illa nõ posita nõ aget. Si tandẽ est libez ex se potẽs nõ agẽ vno istoꝝ sex modoꝝ põt saluari de quocũq; motiuo: q̃re nõ semp mouet se. Exm pmi; g̃ue qñ est in cẽtro. Exm scõi: aq̃ bulliens pñte igne calefactẽ nõ frigefacit se. Exẽplũ tertij in cognitiuis: tenẽdo ꝛ obm ꝛ potentiã agere. Exẽplũ quarti ꝛ gnti: nihil itelligẽs nihil vult cõit. Exm sexti: itellu oñdẽte aliqd volũtas põt illõ nõ velle. Et sic generalr pz solo illius argumẽti.

Palaz q2 ꝛ potentiarũ alie erũt irrõnabiles alie cũ ratione. quapropter oẽs artes ꝛ scientie factiue potentie sunt. Tex. cõmẽti. 3. Qõ 15.

Trum differẽ

T.c.3. tia quã assignat Ax. inter potẽtias rõnales ꝛ irrõnales sit ꝙuenies. s. q ille sũt oppositoꝝ alie vniꝰ oppoti ¶Arguit q nõ: pꝰ de rõnalibꝰ sic: hñs potẽtiã põt illõ cuiꝰ est illa poa: g̃ posset aliqs in oppoita. ¶Dicit sicut videt Ax. rñdere in hra: q nõ hz potentiã faciẽdi oppta fil': lz habeat potẽtiã fil' ad oppoita. ¶Cõtra. in isto nũc in quo est vnũ oppm: q̃ro an possit in eodẽ nũc aliud inesse: aut nõ? si sic hr̃ ppositũ: vt vr̃ q opposita sil'. Si nõ: g̃ poa ista in b nũc nõ est nisi vniꝰ oppositi. ¶Itẽ 2° sic: nõ est poa q̃ nõ põt i aliqd: illa aũt q̃ est oppositoꝝ cũ nõ possit sil' in oppoita nõ vr̃ posse in aliqd: nisi determinet: sicut arguit in hra in. 4. ca. determinata aũt nõ videt eẽ nisi vniꝰ: g̃ inq̃ztũ poa tm̃ vr̃ esse vniꝰ. ¶Itẽ 3° si sic: tũc seq̃ret q volũtas posset in oppositũ finis: ꝛ posset in malũ sub rõne mali: sicut ꝛ in oppoita istoꝝ: ꝙñs falsuz: q3 i.12.huiꝰ ca.8. dicit Ax T.c.10. T.c.52. liberis nõ lz q ꝙngit ferre tẽ. Cõtra aliõ mẽbrũ. s. de irrõnalibꝰ: pmo sic: sol põt in oppositos effectus i istis inferioribꝰ: dissoluit. n. glaciẽ ꝛ ostringit lutũ: tñ poa eius est irrõnalis. ¶Item infra ca. 7. vult phus q T.c.17. oĩs poa est ꝓtradictiõis: ꝛ declarat etiã in actiuis. ¶Itẽ rõnalis pm Ax. nõ opponi T.c.3 tur esse oppositoꝝ p se. Sz vniꝰ p se vt habitus: alteriꝰ p accñs: vt ꝙalitatis: sz poa irrõnalis sic põt esse oppositoꝝ: frigus eñ est cã p accñs caloris: ꝛ pietes pilã ad parietẽ est cã refluxiõis: g̃ nõ ẽ dria dicta ꝙuenies. ¶In oppositũ est phs in hra. T.c.3

Ad istam questionẽ tenẽdo dr̃iaz esse bñ assignatã pmo videndũ est quõ fit itelligẽda: deinde que

sit eius cā. ¶De ꝓmo sciendū est: q potē-
tia actiua cuiuscūq; est: si ue actiōis siue ter
mini ꝓductiuis: sic est illius: q manēte nā nō
pōt ipa esse actiua alterius: q̄z cuius ex se
pōt: frigiditas em̄ manēs frigiditas nō pōt
esse caloris actiua: nec elicitiua calefactio-
nis si nō est de se actiua: qz qcqd circa ipaz
fieret: lz aliud posset aliqd facere ad esse ca
loris: nūq̄z frigiditas faceret ad hoc: illa ḡ
pō[a] actiua dicit esse oppositoꝝ siue cōtra-
riozū: siue ꝓtradictoriozꝝ ꝓductozū q̄ ma-
nēs nā vna hz terminū ꝓmū sub quo pōt
virūq; oppositū eq̄ cadere. Sz illa est op-
positarū actionū q̄ manēs vna est sufficiēs
elicitiuū taliū actionū. Et si actio potentie
ꝓprie actiue dicat act[m]: sicut expositus est
qōne. 4. ad tertiū argumentū: tūc ois q̄ est
oppositaꝝ actionū est oppositozū actozū:
nō ecōuerso: h aūt debet uelligi q potētia
sit oppositarū actionū: seu actiōis t negati
onis ei⁹: sicut patebit in 2° articlo: t vocat
h pō[a] actiua: nō ipa relo q̄ nūerat fz nūeꝝ
correlatiuozū. Sz nā ab[ta] q̄ est relonū plu
riū q̄ sunt ad oppositos effectus ꝓpriū fū-
damentum.

De secūdo videt Aꝝ. cām dīe ponere talem: quia
forma nālis solū mō est ꝓncipiū assimilan
di vni oppositō silitudine nāli sicut ipa est
ipa t nō oppositā: forma aūt itellect⁹ puta
scia est ꝓncipiū assimilādi oppositis silitu
dine intētionali: sicut t ipa est virtualr silī
tudo oppositoꝝ cognitozū cū alterū cōtra
riozū includat ꝓpationē alterius: agēs aūt
illius ē actiuū q̄ pōt sibi assimilari fm̄ for
mā q̄ agit: ⁊ videt Aꝝ. ponere dictā diaz

Sed alia ratio multiplr im-
probat ꝓmo: qz forma nālis pōt esse ꝓncipiū assimi
lādi virtualr oppositō: pz de sole. 2° qz so-
lū mō itellectū vel sciam ponere videt po
tētiā rōnalē: q̄d falsuz est: vt pōst dicemus.
¶Hoc etiā explīsius ponere videt in. 4. c. T.c.10.
vbi ꝯcludit q̄ potētia rōnalis est oppositō
rū: t nihil facit nisi determinet ad alterū il
lozum: t illud determinās dicit esse appe-
titū: aut pheresim: ḡ istam videt excludere
a rōne pō[e] rōnalis: vt ipsa est oppositoꝝ.
Et explīsius pz p sequētia: vbi dicit dicere
q̄ rōnalis sic determiata necessario faciet:
sicut t irrōnalis ex se necessario facit. Vi-
det ḡ simplr: q̄ nō sit potētia rōnalis illud
aggregatū ex intellectu q̄d ponit esse op
positozū: t ex appetitu determinate quem
ponit necessariū ad hoc q̄ aliqd fiat. ¶3°
nō videt valere ꝓbatio q̄ itellect⁹ sit con-
trariozꝝ: lz ꝓpatiue oppositozū q̄z cōtrariū
t si includat ꝓpationē alteri⁹: nō tn̄ pcise:
sz est aliq̄ nā positiua: t ita hz aliquā cogni
tionē ꝓpriā sue entitatis: t nō pcise alteruz
oppositū: imo p alterū oppositū tn̄ fm̄ qd
cognoscitur.

Quantum ḡ ad 2[m] articulū pri-
mo videndū est de
dicta dīa in se. 2° de intētiōe Aꝝ. circa ipz
¶De ꝓmo sciēdū est q̄ ꝓma distinctio po
tētie actiue est fm̄ diuersuz modū eliciēdi
opationē: q̄. n. circa h̄ vel illō agat: t si ali
quo mō distinguat: aut distinctionē oīdat
nō tn̄ ita imediate: nō em̄ p[a] ad obm circa
qd̄ opaf cōpaf nisi mediāte opatione quā
elicit: t hoc sic vel sic. ¶Iste aūt modus eli
ciēdi opationē ꝓpriā nō pōt eē in gñe nisi
duplex. Aut. n. po[a] ex se est determiata ad
agendū: ita q̄ q̄tū ē ex se nō pōt nō agere
qn̄ nō impedit ab extrinseco: aut nō est ex
se determinata. sed pōt agere hūc actū vel
oppositū actū: agere etiā vel nō agē. Pri-
ma po[a] cōiter dicit nā. Scōa dicit volūtas
Tn̄ ꝓma diuisio ꝓncipiozū actuozꝝ est in T.c.50.
nām t volūtatē. ¶Iuxta qd̄ Aꝝ. in. 2. phy z inde.
sicoꝝ duas ponit cās mouētes p accīs: ca
sum iuxta nāz: t fortunā iuxta ꝓpositū siue
voluntatē. Si ḡ huius dīe q̄rit cā: q̄re. s.
nā est tm̄ vnius. hec est cuiuscūq; vel quo-
cūq; sit determiate ex se est istius vel illoꝝ:
volūtas aūt est oppositoꝝ. i. ex se ideterimi
nate huius actiōis: vel oppositē seu actio-
nis vel nō actiōis. Dici pōt q̄ huius nulla
est cā: sicut. n. effectus imediatus ad cām
imediatā cōpatur p se t ꝓnio: t sine cā me-
dia: aliogn irēt in infinitū: ita cā actiua ad
suā actionē inq̄ntū ipam elicit videt imedi
ate se hr̄e: nec est dare aliquā cām: q̄re fic
elicit nisi qz est talis cā. Sz h̄ est illud cui⁹
cā q̄rebat. Sicut ḡ calidū calefacit: qz est ca
lidū: nec ista ꝓpō est mediata: sz est ꝓma in
4° mō p se: ita t hic. calidū ex se determia-
te calefacit: fil'r illa: volūtas vult t volūtas
nō vult determiate determinatione neciā

ex se. ¶Contra ista obijcit̃ ꝓmo sic: ista ꝓ-
positio est ꝯtingés: volũtas vult: si volun-
tas nõ est ex se determinata ad volendũ:
qũõ aũt aliqua ꝓpõ ꝯtingés est imediata.
¶Scdo sic: q̃re ponit̃ ista idetermiatio in
volũtate si nõ põt pbari ꝓ nãm voluntat̃.
¶Ad ꝓmũ rño ex necessarijs nõ segtur cõ
tingens. Patet: accipiat̃ aliq̃ contingens.
Si est imediata: hr̃ ꝓpositũ. Si nõ: dek̃ me
diũ: altera ꝓmissa ad ipam est cõtingens.
alias ex necessarijs inferret̃ ꝯtingens: ista
ꝓmissa ꝯtiges si ẽ me[ta] alta ꝓmissa ad ipam
erit cõtingés: ⁊ sic in infinitũ nisi stetur in
aliqua ꝯtingẽte imediata. ¶Confirmatur
ꝓmo posterioꝝ vltio. vult Alꝝ. q̃ ꝯtingat
t.c.44. opinari ꝓpt̃ qd.s. ꝓ imediata: ⁊ q̃ ꝓ media
ta: ita in ꝓposito: volũtas vult a. si nõ est cã
inter extrema hr̃ ꝓpositũ. Si est cã: puta
volũtas vult b. ꝓcedek̃ vlterius alicubi sta
bitur: vbi q̃re volũtas illud volet: nulla est
alia cã: nisi q̃ est volũtas. Et tñ si illa vltia
ꝓpõ esset necessaria: nõ añcederet sola ad
aliquã ꝯtingentẽ. ¶Ad 2[m] a posteriori ꝓ-
bat̃: exputur em̃ q vult se posse nõ velle si-
ne nolle: iuxta qõ de libertate voluntatis
alibi diffusius habek̃. ¶Scdo dubitat̃ cir
ca ꝓdicta quõ reducek̃ talis cã ad actũ si in-
determinata est ex se ad agendũ ⁊ nõ agẽ-
dum. ¶Rño: est quedã idetermiatio ĩsuf
ficiẽtie: siue ex potẽtialitate ⁊ defectu actua
litatis: sicut mã nõ hñs formã: est idetermi
nata ad agendũ actionẽ forme. Est alia su
pabũdantis sufficiẽtie q̃ est ex illimitatiõe
actualitatis vel simplr̃ vel quodãmõ. Pri
mo mõ ideterminatũ nõ reducit̃ ad actũ:
nisi ꝓus determinek̃ ad formã ab alio: scdo
mõ indeterminatũ põt se determiare. Si
em̃ posset hr̃: si haberet actũ limitatũ quãto
magis si illimitatũ: cũ nullo tunc careat:
qõ fuit simplr̃ pncipiũ agẽdi: aliogn deus
q̃ est sũme ideterminat[9] ad quãcũq; actio-
nẽ indeterminatione illimitatiõis actualis
nõ posset ex se aliqd agere: qõ est falsum.
Ex[m] huius: ignis est calefactiuus: nec q̃ri
tur extrinsecũ a quo determinek̃ ad agen-
dõ: si tũc nulla dminutiõe facta in pfectio
ne caloris darek̃ sibi pfectio frigoris: quare
nõ ita ex se determinari posset ad calefaci
endũ: vt ꝓus. Ex[m] tñ illud nõ est oĩno file
ficut dicek̃ rñdendo ad argumẽtũ pncipa-
le. Indetermiatio aũt q̃ ponit̃ in volũtate
nõ est mãlis: nec ipfectionis inq̃tũ ipa est
actiua: sz̃ est excellẽtis pfectiõis ⁊ ptãtis nõ
alt[re] ad determinatũ actũ.

Sed quomõ faciũt ꝓdicta ad intentũ Alꝝ. qui
dr̃iam dictã nõ ponit inter nãm ⁊ volũta-
tẽ: sz̃ int̃ irrõnalẽ potẽtiã ⁊ rõnalẽ: ꝓ rõnalẽ
itelligẽs solũ itell̃m: vt videk̃ ꝑm s̃ allega
ta. ¶Rño: intell̃s ⁊ volũtas pñt cõpari ad
actus ꝓprios q̃s eliciũt: vel ad act[9] aliarũ
potentiarũ inferioꝝ in q̃bus quandã cãli
tatẽ hñt: intell̃s oñendo ⁊ dirigẽdo: vo-
lũtas inclinãdo ⁊ ipando: ꝑma cõpatio est
eẽntialioꝝ pz̃. Et sic intell̃s cadit sub nã: est
em̃ ex se determinat[9] ad itelligendũ. ⁊ nõ
hz̃ in ptãte sua intelligere ⁊ nõ intelligere
siue circa complexa: vbi põt hr̃e ꝯrarios
actus. Nõ hz̃ etiã illos in ptãte sua assenti
re ⁊ dissentire intm̃ q; si etiam aliqua vna
noticia fit oppositorũ cognitorũ: vt videk̃
Alꝝ. dicere: adhuc respectu illius cognitio T.c.3.⁊
nis nõ est intell̃s ex se ideterminat[9]: imo inde.
necessario tũc elicit intellectionẽ: sicut alia
que esset tm̃ vnius cogniti: volũtas aũt ad
ꝓprium actum eliciendũ oppositio modo se
habet: vt dictuz̃ est ꝓius: vnde isto modo
loquendo ponũtur tm̃ due ꝓductiones in
diuinis: ⁊ q; intellectus est idem ꝑncipiũ
cum natura: ꝑm hanc ꝑmã comparationẽ
nõ videtur loqui Alꝝ. C2[a] compatio vide
tur quasi accidentalis. Tum qz ad actus ali
arum potentiarũ: non comparãtur iste po
tentie: nisi mediantibus actibus ꝓprijs:
vt videtur qui ꝓprijs ꝓiores sunt illis a-
lijs. Tum quia specialiter intellectus hoc
modo non habet rationem potentie actiu
e ꝓprie dicte: ⁊ tactum est in. 7° cap. 6.
q. 2. Et hoc modo videtur Aristot. loqui
⁊ ponere talem ordinem q; ꝓimo requi-
rũtur noticia aliqualis oppositorũz̃. Sed
ista ex se est insufficiens ad aliquid causan
dum extra: quia vt arguit in. 4. ca. tunc fa-
ceret oppositа: hic nõ videk̃ sequi: nisi q̃ T.c.10.
intell̃s ctiã cognoscẽs oppositа q̃tũ ad il-
lud cãlitatis qõ hz̃ respectu eoꝝ fiendoꝝ
extra ex se determiatus est ad illus cuius
est: ⁊ ita non solũ non est rõnalis respectu
actus ꝓprij: sed nec completiue rationa
lis respectu actus extrinseci in quo dirigit

immo ꝑcise sūptus etiā respectu extrinseci est irrōnalis: solūmō aūt ꝑm qd rōnalis inq̄ztū pexigit ad actū potētie rōnalis. Segtur volūtas determinās: nō sic q̄ ipa po[a] volūtatis ex se determinata fit ad vnū: z p̄ b aggregatū: z ex intellectu oppositoꝝ z volūtate fit vni⁹: vt supra allegat: ſz q̄ volūtas q̄ ideterminata est ad actū ꝓpriū illū elicit z p illū determiat inte[m] q̄ztum ad illā cālitatē qnā h3 respectu fiēdi extra. Cū
T.c.10. Aꝝ. dicit: hoc aūt dico appetitū: aut ꝓhere fim. i. electionē: nō dicit aūt voluntatē. s. potētiā. Itaq3 si potētia rōnalis dicat ab Aꝝ. intellectus: dīa dicta sic intelligēda est ꝑm supra expōsita: sibi nō ꝓuenit respectu act⁹ ꝓpriꝰ: nec inq̄ztū p actū suū ꝓcurrit ad actū potētie iferioris ꝑcise sumēdo actū suum. Sed vtroq3 mō cadit sub nā: cadit aūt sub alio membro inq̄ztum ꝑmus p actū suum actibus volūtatis. Si aūt itelligit rōnalis id est cū rōne: tūc volūtas est ꝓprie rōnalis: z ipsa est oppositoꝝ: tā quo ad actū p̄priū q̄3 quo ad actus inferioꝝ: z nō oppositorū mō nāe: sicut itellectus nō potēs se determiare ad alterū: S3 mō libero potēs se determinare: z tō é potētia: q̄ ipa aliqd pōt: nā pōt se determiare: intellectus aūt ꝓprie nō est potētia respectu extrinsecoꝝ: q̄ ipe si est oppositoꝝ nō pōt se determiare z nisi determinet nihil extra poterit.

Per dicta pōt rnderi ad illa que supius allegant cōtra viā Aꝝ. CAd ꝑmū rndeo de sole: foꝝ[a] naturalis si est illimitata z ꝑncipiū oppositorū in materijs dispositis illoꝝ est ita determinate: sicut illa q̄ est vnius tm̄ est illi⁹ determiate: nā nō est in ptāte sua ad alterutrā istaꝝ formaꝝ nō agere ꝑfte passo recꝑtiuo huj⁹ forme z illius: sicut nec esset si esset vnius tm̄: volūtas aūt actiōis sue: siue circa hoc oppositū in qō pōt: siue circa illud nō est ꝑncipiū ex se determinatū: sed ptātiue determinatiuū sui ad alterutrum. CEt p hoc ꝑz quō deficit silitudo supius posita de calore z frigore in eodē ꝓtentis vnitiue: nec breuiter aliq̄d pōt ex[m] cōueniens oīno adduci: q̄ volūtas est ꝑncipiuꝫ actiuū distinctū ꝓtra totū genus ꝑncipiorū actiuoꝝ q̄ nō sunt volūtas p oppositum modū agēdi. Et tō satis videt fatuū vl'eos ꝓpōnes de principio actiuo applicare ad voluntatē ꝓpter h̄ q̄ nō habeat istantiā in aliquo alio a volūtate. Sola em̄ est nō talis: nec tō negandū est cā esse talē: q̄ alia nō est talis: q̄ ꝑncipiū actiuū creatū capax est sine ꝓtradictiōe illius pfectionis quā attribuimus volūtati. s. q̄ nō solū determinet ad vnū effectū vel actū: q̄ multas h3 in virtute. Sed nec ad aliquē istoꝝ determinat: quos in virtute sufficiēte h3. Quis em̄ negat actiuū esse pfectius quāto min⁹ dependēs z determinatū z limitatū respectu actus vel effectus. CEt si hoc ꝓcedit de illimitatiōe ad multos z cōtrarios effectus: cū determiatiōe tū nāli ad quēcūq3 illoꝝ: quanto magis si cum prima indeterminatione ponit z secūda: hec em̄ nobilioꝝ est ꝓti[a] necessitate: sicut tactū est i. s. in. q. mota. ca. de necessario. s. quō pfectionis est in deo nihil necessario cāre. Si g̃ ista pfectio quā attribuim⁹ volūtati ꝑncipio actiuo creato nō repugnat: z sūmū tale est: volūtas sibi rōnabilr est attribuēda: z ista declaratio melioꝝ est q̄3 illa ꝑus posita de calore z figore vnitis. Scōm hoc pōt illa rō q̄ videt poni in lra ptractari sic: si intellectus p eandē noticiā est aliquo mō oppositoꝝ: vt ostendēs: g̃ potētia actiua ideterminatioꝝ pōt esse excellētioꝝ mō oppositoꝝ s. vt ipa vna existēs possit se ad vtrūq3 illorū ostensoꝝ determiare: aliogn frustra videret data fuisse po[a] ꝑ[a] oppositoꝝ: q̄ ipa sine scōa in nullū illoꝝ posset. Ita q̄ ar[m] sit a minoꝝ: nō aūt a cā ꝓpria dīe ꝑdicte. CAd 2[m] nō excipit Aꝝ. volūtatē a po[a] rōnali: nisi vt potētia rōnalis sumit incōplete s. p noticia oppositoꝝ. Sed dicit ista incōpleta nullius extrinseci esse cām nisi determinatiōe facta aliūde: q̄ro a q̄ fit ista determinatio p electionē: nō nisi a po[a] eligēte: z h̄ vt distinguit ꝓtra rōnē: rō em̄ nō est determinatiua cū sit oppositoꝝ: respectu q̄ꝝ se nō pōt determiare: nec multo magis aliud a se: aut si determinaret: hoc esset fīt ad oppōsita: sicut Aꝝ. arguit ꝺ agere: z illud aliud nō necessario determiat ad istud oppositū: q̄ tūc itellect⁹ nec in potētia remota esset oppositoꝝ: igit ad illō aliud ꝓtin⁹ se determinat: z cū p actū suū fuerit determinatū ꝓfter determiat itellectū. Innuit

ergo Ax. q illa potēta est ex se oppositor sic q est determiatiua sui ad alterutrū: per cuius actū iam determiate elicitū ponit illā determinari respectu opis exteriozis: q erat ex se sic oppositor: q necessario nec potuit se determinare. Et ita oīendo. 4 ca. quō rōnalis potētia incōpleta pcedit ad actū manifeste videt inuere q est alia rōnalis cōpleta q̄tū ad illā dr̄iam hic positā: t q illa due cū actibus suis currūt respectu effectus exteriozis ad quē nō est potēta ptradictionis ppie in potētia exequēte q̄ est rōnalis p pticipationē. Sz tota rō potētie ad opposita formalr est in volūtate. Quō aūt subdit Ax. q rōnalis sic determinata necessario est vnius qō pcipiscit pncipalr ꝟ faciet. Posset dici q non est verū de necessitate absoluta: sicut enim añs si ē añs. s. illud velle nō est necessariū ita nec pñs si est necessario pñs: si illud exterius facere est necessariū. Si aūt segtur necessario vult hic extrinsecū: g nō impeditū facit hoc: tūc Ax. nullū effectū poneret: nisi a cā pus determinata ad ipm pus nā q̄ ipm pducat: excepto solo velle: qō segtur apprehēsionē oppositor t determiat fm ipm respectu sequentiū extra. Sic posset exponi illud qō est in fine ca. 4. ppter qō neq; si opposita vult necessario faciet tc. q̄re em̄ nō segtur hic de volūtate: t tū pus arguit i pncipio. c. de potētia rōnali: q ipa fil faciet. s. opposita videt bona dr̄ia q̄ sic faciet: sicut faciēdi ꝟ potētiā: nō aūt sicut ꝟ potētiā faciēdi: potētia aūt rōnalis incōpleta ipa ex se: vt dictū est: est nālis respectu oppositor: tō q̄tū est ex se nō tm̄ fil oppositor: sed etiā oppositor fil. Et ideo si ipa ex se faceret illa fil faceret ptinua ly faceret cū nō aū sic sicut sol est oppositor fil in diuersis receptiuis: t fil faceret illis approximatis: t si esset illor equalr t tm̄ mō aliqō idē passū eq̄ receptiuū ābor eēt sibi approximatū nihil facēt: vl fil i illo oppositā: ita hic. Contra. intellectus nō est equalr oppositor: g ageret fm virtutē fortiorem. Rño. p noticiā vnā q̄ est habit⁹ t puationis nō est equalr istor: sed huius p se: t illius p accns: sz p duas noticias positiuas pōt esse cā oppositor. Cōtra. quō vz pña Ax. de nō equalr. Non sic aūte de volūtate: si em̄ est oppositor virtualr fil est eor: sed nō eorū simul: q̄ nō ē eor mō nāe: sz potēs se determiīre ad alterutr añ alter: t tō sic faciet. Hoc mō posset forte 4m ca. exponi: q multū esset p volūtate: lz aliqd videat ibi cōtra volūtatē. Sed cō tra. q̄re saltē vocat ita frequenter potentiā rōnalē intellectū: t nō sic voluntatē: lz innuat fm pdicta: pōt dici q actus intellect⁹ pmus est cōior actu volūtatis t nobis notior. Ax. aūt de manifestiozibus sepius locutus est: vnde de volūtate pauca dixisse inuenit: q̄uis ex dictis eius aliq̄ sequātur in gbus q̄nter dixisset si ita considerasset. Tertiū cōtra Ax. inductū verū cōcludit sz q noticia simplicis apphēsiones virtuſq; trarij est ppria sibi: t p speciē ppriā noticia: tm̄ discursiua q̄ vnū est pus naturaliter alio pōt esse pncipiū cognoscendi aliqd de illo: t sic pōt exponi illud pmo d aīa. rectū est iudex sui t oblig: iudiciū em̄ nō ptinet ad simplicē apphensionē: sed ad collationē cōplexor: q̄tum em̄ ad noticiā fm qd vnū pōt simplici apphensione apphendi p spēm alterius: q̄tū. s. ad puationē quā includit: nō qdem intra suā essentialē rōnem: sed cōcomitanter. Primo g mō trarior est noticia eadē vnius formalr t alterius virtualr: sicut pncipij t cōclusionū: t si aliq̄ volitio: puta forte electio peregat iudiciū aliqd de eligēdo: pōt vnū trior p alter cognosci quo ad illā noticiā lz tra illud iudiciū q̄q; eligat. Scdo mō est eadē noticia trariorū vnius fm qd alterius simplr: t ista sufficit ad hoc q volūtas velit alterutrū trariorū inq̄tū oīdit p illā noticiā: t sic pōt in cōtraria: g t simpliciter: q̄ nō repugnāt absolute: nisi ratione puationis talis: nō aūt in rōne volibilis: vt videt q̄ vtrūq; inq̄tū positiuū videtur volibile. Si dicat q potētia rōnalis valet ad opposita: nisi determinet ad vnū t tūc nō. Cōtra. ex ꝟ segtur q nō est dr̄ia iter potētias rōnales: t irrōnales q̄tū ad ꝟ qō est posse i oppa: pñs est falm ex isto. 9. metaphyce: g t añs: pbatio pñe: potētia irrōnalis tam actiua q̄ passiua: vt est pōt naturalr actu determināte pōt in opposita: vt pz ex Ax. 2. pyer⁹. t Boe⁹. 6. cōmētarij sup eundē: editione fcda: vbi ponit exm de

T.c.10. t inde.

T.c.10.

T.c.10.

T.c.3. t.10

T.c.85.

ca.2⁰.

aqua q̄ pōt frigefacere ꝛ calefacere. ¶Jtē si nō posset in opposita qñ est actu determinata: hoc est in illo instanti: ꝛ p illo nullus effectus actuās esset actu ꝓtingēs: ꝓñs est falsus: g̃ ꝛ añs: falsitas ꝓñtis pz p pōm
ca°6°. ꝓmo ꝓter^a3 vbi vult q̄ hec ppō est necessaria: omne qđ est qñ est necesse est esse: ga aliqd est ꝓtingenter: pbatio ꝓñe: effectus nō dicit ꝓtingēs in potētia: nisi rōne cause potētis in oppositū: g̃ nec in actu effectus ꝓtingens nisi cā actu causans actu posset in oppositū p illo nunc p quo causat ipm. Sed p te tunc nō pōt: cū ꝓ tūc sit determinata: g̃. ¶Si dicas effect⁹ dicit ꝓtingēs q: pōt nō fieri. ¶Cōtra ꝑus nō fuit ens: g̃ nec prius actu effectus cōtingens: logtur em̄ nūc de ꝓtingentia: put est modus entis in actu qñ est in actu: ꝛ p illo nunc ꝓ quo est in actu. ¶Jtem qđ cōuenit alicui p se ꝛ pmo eius oppositū nō ꝙuenit ei p se nec p accns ipo ma^tc: altogn demonstratio ꝓpter qđ ꝙcludens passionē de subo non esset ex necessarijs: sed posse in oppositā ꝙuenit potētie rōnali p̄m se ꝛ pmo: vt ꝓpa pa° po^c rōnal: inq̄tū rōnalis nā p h̄ distinguit ab irrōnali. 9. metaphy. g̃ rē. ¶Jtē: de⁹ ꝑdestinatū pōt nō ꝑdestinare in illo ꝛ ꝓ illo nunc p quo ꝑdestinauit nō obstāte determinatione volūtatis sue p actū ꝑdestinādi p̄m oēs: g̃ determinatio nō tollit posse in opposita.

Ad argumēta princi/

palia. ¶Ad p^m pz q̄ po^a rōnal' put dr volūtas ē ꝓtrar ioꝛ nō sil' fiēdoꝛ: sz pōt se determiare ad alterutꝛ: nō fic itell's. Cū arguit: ꝓtra possum nunc nō sedere nunc sup posito q̄ sedeā. Dico q̄ in sensu cōposito ꝓpō de possibili cōponendo opposita est falsa: q: notat potentiā esse ad opposita sil' in sensu diuiso. Diceret aliq̄ q̄ qñ ē sessio est necessaria: iuxta illud p̄mo ꝓhier. Oē qđ est qñ est rē. ꝛ nihil ꝓ tunc pol'e: sed tm̄ p instāti ꝓxi p quo potuit nō fore nūc Et isti nō vident q̄ possint saluare volūtatē nunc esse potentiā ad oppositū eius q̄ ineſt huius po^ie absurditas pz. ſ. q̄ necessitas ꝛ ꝓtingētia nō sint ꝓprie cōditiones entū qñ existūt: sz tunc necessitas ꝛ cōtingētia nūq̄: q: qñ nō est: nec est necessario nec cōtingenter. Quō aūt illa auctoꝛitas p̄mi ꝓhier. p illis nō facit ꝓpter fallaciā consequētis ꝛ figure dictiōis: ꝛ ꝓpter p̄m qđ ꝛ simpl'r: plixum esset nūc explicare. ¶Dōt dici al'r q̄ volūtas qñ est in aliq̄ volitione tūc cōtingēt est i illa: ꝛ ista volitio tūc ꝓtingēter est ab ipa: nisi em̄ tunc nūq̄ q: nūq̄ alias est ab ipa: ꝛ sicut illa ꝓtingēter ineſt: ita volūtas: tūc est potētia potēs respectu oppositi: ꝛ p tūc in sensu diuisionis: non scilicet q̄ possit illud oppositum ponere simul cū isto: sz qđ possit illud oppositū ponere in h̄ instāti nō ponēdo illō aliō in hoc instāti: qđ tñ aliud diuisim ponit in h̄ instāti: ꝛ hoc nō necessario: sed ꝓtingēter. ¶Ad 2^m si arguit de volūtate: dico q̄ illa pōt in actū nulla determinatiōe in ipa p̄intellecta actui: ita q̄ ꝑma determiatio ꝛ tpe ꝛ nā est in pōne actus. Et si tunc de ipa accipiat in nihil pōt nisi ꝑus determiata: falsum est. Si aūt arguit de intellectu cognoscēte opposita: tūc verū est q̄ respectu extrinseci nō pōt aliqd: nisi determinet aliū de: q: ex se est illoꝛ p modū nāe nō potēs se ad alterū determinare: vel g̃ ambo aget vel nihil. Et si de intellectu ꝙcludat q̄ non est sufficiēs potētia rōnalis: ꝙcedit iuxta p̄dicta: imo si sol p impoſe esset cū virtutib⁹ inferioꝛib⁹ siue volūtate nihil vnq̄ fieret nisi determinate mō nāe: ꝛ nulla esset po^a sufficiēs ad faciendū alterutrū oppositoꝛ ¶Ad tertiū dicit q̄ pōt h̄e actū circa opposita q̄ subsunt suo ꝓmo obo: q̄ q̄ztū ad actū volēdi ponit bonū verū vel apparēs nō est aūt circa oppositū sui primi obiecti qđ ponit malū in q̄ztū malū. Sil'r de actib⁹ ponit q̄ oppositos pōt h̄'e. ſ. velle ꝛ nolle circa illud in quo pōt aliqd iueniri de rōne p̄mi obiecti vtriusq̄ actus. ſ. aliqd boni ꝛ aliquid mali in fine vltimo nihil inueniſ tur de malo ꝛ respectu eius videntur aliqui ponere q̄ nō sit potētia rōnalis. Sil'r videnſ ponere q̄ p habituꝫ aliquē possit imobil'^r respectu alioꝛ aliq̄ꝛ a fine vltimo Discussionē istoꝛ: ꝛ an circa finē determineſ ad velle: ꝛ circa malū in q̄ztū malū ad nolle: h̄ omitto q̄rē. ¶Ad 4^m ar^m de sole pz supra ad rūsionē ad primū obm contra Alz. ¶Ad qntū dici pōt iuxta p̄nciū pri-
uū articuli q̄ frigus nūq̄ facit ad esse ca^lis

facit tñ aliqd quo facto aliqd aliud pót magis calefacere: puta cõstringit: ne calor interior diffundat: & ita calor vnitus magis calefacit. ¶ De flectione pile ꝫ sit aliqua cõtrarietas in motu reflexo ad motũ rectũ quãta regrit inter vbi terminãtia: nõ est tñ ꝓtrarietas formalis: qz violẽter mouẽs aliqd ad vbi mouet ad omne vbi possibile acqrit p illũ motũ: sii directũ pót sic morsi nõ redit: & hoc donec factus fuerit motus proportionat⁹ violẽtie mouẽtis. ¶ Nec & alia quecũqz in radijs reflexis & fractis q̃lis est in rõnalis cõtinẽtia & etiã alibi nullã talez indrtaz ponũt in aliq̃ potẽtia irrõnali q̃lis est i rõ'. ¶ Ad vltimũ absqz exceptiõe: oẽs po⁹ passiue ex se sunt ꝓtradictiõis: ꝫ si forma necessario depẽderet ad mãm compositã: esset incorruptibile: & mã necio esset sub illo actu: ꝫ nõ ex necessitate exptẽ sui: ꝫ ex forma. Activue vero sunt cõtradictiõis sicut exponit Alx. p a deesse: & non. Q̃ si intelligat de passiuo approximato & nõ approximato: sic oĩs actiua: cum⁹ actio dependet a passo pót esse ꝓtradictiõis nõ ex se: ꝫ aliunde. Si itelligit de impe^{tc}: sic oĩs actiua nãlis corruptibilis est ipedibilis etiã per cãm naturalẽ aliã actiuã: sed nulla naturalis ex se hz posse oppositas actiones circa idẽ elicere: seu ex se agere & nõ agere quõ potẽtia rõnalis est cõtrarietatis vel cõtradictionis. Ideo illa ꝓpositio nõ facit contra intentionẽ Alx. assignantis differentiã predictam.

¶ Explicit̃ questiones metaphysicales Fratris Joãnis Scoti Doctoris subtilissimi ordinis ꝟMinorum.

¶ Tabula. q. libi metaphyce Doctoris subtilis Scoti.

Refatio in qua exponitur illa ꝓpõ. p Oẽs hoies natura &c. Lar. 2

Questiones ꝓmi libri.

ꝓma Utrũ ꝓpriũ subm metaphyce sit ens inq̃tũ ens &c. 4
2 Utruz hic sit oẽs hoie natura scire desiderant. 11
3 Utrũ prudẽtia sit in brutis. 12
4 Utrũ ex exprimẽtis gñetur ars. 13
5 Utrũ exptus solũ nõ hñs artẽ certius operetur &c. 17
6 Utrũ actus & oẽs gñationes sint circa singularia. 18
7 Utrũ metaphyca sit practica. 20
8 Utrũ speva sit nobilior practica. 21
9 Utrũ ad metaphycũ inq̃tũ talis p se ptinet ꝓsiderare oẽs qddita. &c. 31
10 Utrum vtiora sint nobis difficiliora ad cognoscendum. 22

Questiones secundi libri

ꝓma Utrũ ꝓma ꝓna cõplexa q̃ sunt de q̃libz affir° & c̃. sint nobis naturaliter &c. Lar. 23
2 Utrũ difficultas cognoscendi res sit ex parte intellectus nostri. 44
3 Utrz sube imãles possint intelligi a nobis &c. 44
4 Utrũ sit necesse ponere statz in oĩũ genere causarum. 28
5 Utrz sit pcedẽ i infinitũ i effecti. &c. 28
6 Utrz infinitũ possit cogĩsci a nobis. 29

Questiones tertij libri.

ꝓma Utrũ genus pdicet p se de differentia. Lar. 34

Questiões q̃rti libri.

ꝓma Utrũ ens dicat vnic^e d oĩb⁹. 34
2 Utrz ẽs & vm significẽt eãdẽ nãz. 36
3 Utrũ hoc ꝓnciptũ ipossibile est idez fil' esse & nõ esse sit firmissimũ. 41
4 Utrũ iter ꝓtradictoria sit mediũ. 42
5 Utrũ ps pãt ꝛnpponere p toto cuius est pars. 44

Questiones quinti libri.

ꝓma Utrũ finis sit principiuz & causa. Et vtrum sit causa ipi agẽti. Et vtrũ maxia cã. Lar. 44

2 Utruz oz cām pticularē in actu singularē.zc̄. simul esse nō esse. 46
3 Utz nēcia habeāt cām sui esse. 47
4 Utrum diuisio vni⁹ imediate posita sit cōueniens. 48
5 Utrū ens p̄m se cōiter diuidaf in.10. genera gn̄alissima. 49
6 Utrū mēbra diuidētia distinguantur essentialiter. 49
7 Utrū possibile sit aliq̄ accn̄tia tm̄ numero dr̄ia esse in eodē subo. 55
8 Utrū hec sit rō cōis poziꝰ:q̄ pus est: qđ est p̄ncipio ꝓpinquius. 57
9 Utrū ꝓpria rō qdditat p̄m q̄ gn̄alissimū sit diuisibilitas vel rō mēsure. 57
10 Utrū quātitas qua motus est quātus formaliter sit tempus. 61
11 Utrū relatio sit aliq̄ res cui conuenit modus essendi ad aliud. 62
12 Utrū p̄bus cōuenienter ponat.3.modos relatiōis siue relatiuoz. 67
13 Utrū 3⁹ modus distiguaf a scō. 69
14 Utrū idē referatur ad duo. 69

Questiones sexti libri.

p̄ma Utrum ista diuisio sit sufficiens.s.scie in.3.s. diuinā:phyſicā:z mathe^cam.Lar. 70
2 Utz de ente p accn̄s possit eē scia. 76
3 Utrū ēs verū debz excludi a ꝓsideratione metaphyſice. 79
4 Utrū metaphyca sit de ente zc̄. 82

Questiones septimi libri.

p̄ma Utrum iherētia sit de essentia accn̄tis.Lar. 82
2 Utz suba sit p^m oim entū tpe. 84
3 Utz sba sit p^m oim entū i cognitōe. 85
4 Utz sba sit p^m oim entū i diffōne. 85
5 Utrum materia sit ens. 86
6 Utrū forma sit poz cōpositō z materia.z vtrū magis ens vtroq;. 87
7 Utrū qđ gd ē sit idē cū eo cui⁹ est. 88
8 Utrū materia p se generef. 89
9 Utrū forma p se generef. 89
10 Utz cōpositū generēf p̄mō z p se in omni genere. 90
11 Utz ratio p̄bi cōtra platonē de ydea valeat zc̄. 92
12 Utrū in mā rerū naturaliū sit aliqua pars fōrme generādi. 93
13 Utrū nā lapidis de se sit hic vel p aliquid extrinsecum. 95
14 Utrū singulare p se intelligaf. 102
15 Utrū fin^re sit p se itel^le a nobis. 103
16 Utz i reb⁹ māli.mā sit ps qd^tis rei.105
17 Utrū dr̄ia diuisiua gn̄is iferioris icludat dr̄iam diuisiuā p̄mā. 107
18 Utrū vle sit aliqd in rebus. 108
19 Utz ꝓcept⁹ gn̄is sit ali⁹ a ꝓce.dr̄ie.110
20 Utrū ptes oꝛganice aialis habeāt distinctas fōrmas spē differētes. 113

Questiones octaui libri.

p̄ma Utrū accn̄s sit foꝛ^a simplex. 115
2 Utz foꝛ^a accn̄tal' suscip.ma.z mi. 117
3 Utz foꝛ^a suba' suscipi.ma.z mi. 118
4 Utz ex mā z foꝛ^a fiat p se vnū. 125.

Questiones noni liberi.

p̄ma Utrū po^a z act⁹ opponāf. 127
2 Utrū opponanf relatiue. 127
3 Utrū sufficiēter diuidaf potētia: vt ē p̄ncipiū zc̄. 130
4 Utrū descriptiones potentiaz bñ assignentur. 131
5 Utrū po^a actiua z passiua inq̄stū ꝓz essentialr p̄ncipiato icludat essentialiter aliquē respectū. 133
6 Utrū pōtētia actiua fundetur in quolibet ente. 135
7 Utrū relatio potentie actiue fundef imediate in aliq̄ foꝛ^a suba. 136
8 Utrū aliq̄ q̄litas p̄me spēi sit potentia actiua. 136
9 Utz po^a possit ēmiari ad qōlibz. 137
10 Utrū po^a passiua sit i q̄libz ente. 137
11 Utrū potētia passiua possit termiari ad qōcūq; ens causatū. 137
12 Utrū po^a passiua diuidaf in nālem z obediē.siue supnālē z violētā. 138
13 Utrū po^a passiua diuidaf in de q̄ siue ex qua z in qua. 139
14 Utrū aliqd pōt moueri a seipō. 140
15 Utrū dr̄ia quā assignat Alz.inter potentias rōnales z irrōnales sit cōueniēs.s.q̄ ille sunt oppositoꝛum: alie vnius oppositi. 145

FINIS.

¶Subtilissimi Doctoris ✠agistri Joannis duns Scoti Ordinis ✠inorum: De ꝑmo oim rerū ꝓncipio Tractatus singularis ac ꝑpe diuinus Incipit.

✠rimū rerum princi,

pū mihi ea credere sapere ac ꝓferre cōcedat que ipius placeant maiestati: z ad eius contemplationē eleuent mentes nostras.

Capm primū.

Ō mine de,

us noster ✠dony si ꝓuo tuo ō tuo nomie filijs ısrael ꝓponendo a te doctore ꝑacissimo sciscitanti: Sciens gd de te posset ꝓcipe intells mortaliū nomē tuū bn̄dictū reseras respōdisti: Ego sum g suz. Exo.3. Tu es vex eē: tu es totuz esse: hoc credo: hoc si mihi esset pole scire vellē. Adiuua me dn̄e ingrentez ad quantā cognitiōem de vero eē qđ tu es possit ptingere rō nr̄a nālis ab ente: quod de te ꝑdicasti inchoādo. ¶Quis aūt entis sint plurime passiões: q̄z ꝓsideratio valeret ad ꝓpositus ꝓsequendū: Tn̄ de ordine eēntiali tanq̄z de me⁹ secundiori ꝑmo ꝓsequar isto mō. ¶In ꝑmo.c.q̄ttuor diuisiones ordinis ꝑmittā ex gb⁹ colligeť q̄t sunt ordines eēntiales. ✠anifestatio vero diuisiōis tot regrit: ꝑmo vt diuidētia notificētur: z sic oñdanť ꝓtineri sub diuiso. scōo vt diuidentiū repugnātia declareť. tertio vt pbeť diuidētia euacuare diuisum. ✠rimū fiet in hoc.c. alia in scōo, hic igit diuisiões narrādo ponā z rōnes diuidētiū assignabo. ¶Accipio aūt ordinē eēntialē n̄ stricte vt gdā loquunť dicētes posteri⁹ ordinari ad ꝑus. Sz ꝑus vel ꝑmū eē supra ordinē: sz cōiter ꝑut ordo est relo eqpantia dicta ō ꝓri respectu posteriozis: z ecōuerso: put scz ordiatū sufficiēť diuidit ꝑ ꝑus z posterius. Sic igit q̄ntq; de ordine: q̄ntq; de ꝓritate z posteriozitate fiet sermo.

✠icendū igit ꝑmo q⁹ ordo essen, tialis videť ꝑmaria sui diuisiōe diuidi: fiē equocū in equocata. s. in ordinē eminētie: et in ordinē depēdentie: ꝑmo mō ꝑus dicit eminēs: z posteri⁹ excessum. ¶Et vt breuiter dicať. Quicqd est nobili⁹ et pfecti⁹ sm eēntiā est sic ꝑus: hoc mō ꝓritatis: ꝓbat Arist. 9⁰. meta. actū esse porem potētia: vbi illud ꝑus vocat sm subaz z spēm: q̄cūq; ingt gn̄ationē sūt posteriora illa specie et suba sūt ꝓra: scōo mō ꝑ⁹ dr a q̄ aliqd ōpēdet z posteri⁹ qō ōpēdet ab illo. ¶Huius ꝓris hanc intelligo rōnē: quaz etiā Ax. 5. meta. testimonio pl'onis oñdit: ꝑus sm naturā z essentiam est illud qō cōtingit esse fine posteriore: nō ecōuerso: qō ita intelligo: q⁹ lz prius necessario esset posteri⁹: z ideo sine ipo eē nō possit: lz tamen nō est: qz ad esse suū egeat posteriori: sz ecōuerso: qz si ponať nō esse posteri⁹: nō min⁹ prius erit sine inclusione cōtradictiōis: nō sic ecōuerso: quia posterius eget ꝓri: quā indigentiā possum⁹ dependentiā appellare: vt dicamus: omne posterius essentialr a ꝓriori necessario dependere: nō ecōuerso: lz quādoq; posterius necessario sequať illud prius. Et q̄z quis ista possint dici prius z posterius sm suba m z spēm: sicut alia dicta sunt: tamen ad distincte lōquendū dicuntur prius z posterius sm dependētiaz ordine sm eminentiā in diuisio manente subdiuidēdo ordinē dependētie: qz ōpēdens aut est cātum: et illud a quo dependet est cā eiusdē: aut dependēs est cātū remotus alicui⁹ cause: z illud a quo ōpēdet est causatū ꝓpinqui⁹ eiusdē cāe. ¶Ratio ꝑmi mēbri huius diuisionis scōe satis nota est. Et q⁹ illud ꝓtineť sub diuiso. ꝑz. n. quid cā. quid causatū: z q⁹ causatū essentialr dependet a causa: z q⁹ causa est a qua essentialr dependet sm rōnē supra positā ꝓrioris ꝑ diuisi. ¶Sed scōm mēbrū huius scōe diuisiōis: nec in se ꝑz. nec q̄lr sub diso ꝓtineť. ¶✠rimū declarať sic: Si eiusdē cāe sint due effect⁹ quoz vn⁹ ꝑus z imediat⁹ natus est cāri ab illa causa: alt⁹ aūtē nō nisi isto imediatiore iam causato: dico illū alterū esse posteri⁹ causatū r⁹ eiusdē cāe: z imediatiorez iā cātuz ꝑus cātū ꝑ est rō huius mēbri. ¶Ex ꝑ scōo oñdo q⁹ ꝓtineť sub diuiso. q⁹. s. effect⁹ remotior dependet eēntialr a ꝓpinquiore: tū q⁹ nō pōt esse illo n̄ existēte: tū q⁹ illa causalitas cāe respicit illa ordinate: ergo et ecōuerso illa hnt ordinē essentialē iter se: vt cōpaně

T.c.15.

T.c.19.

ad tertiū qđ est cā amboꝝ.g̃ iter se absolute:tū tertio:qz cā talis nō intelligit esse ex se:nisi cā ꝓpinq̃ soli⁹ effect⁹ ꝓximi:z illo nō cāto itelligit:quasi remota causa respectu alioꝝ Sed illo iaz cāto itelligit vt ꝓxima respectu secundi:a cā aūt remota ꝑcise inquantū remota nō est causatū.g̃ scd̃ꝫ dependet a causa:q̃ posuit ipm ꝓpinquus in eē ergo ab esse ꝓpinquioze.¶Istius scde diuisiōis vtrūq; mēbrū subdiuidit:subdiuidēdo ꝓmo scm:quia iam ꝑdictis ꝓsonat. Nam ꝓpus qđ est cātum ꝓpinquius cause: nō tm̄ dicit qđ est ꝓpinquius cause ꝓxime vtriq;:sed etiam remote:puta si ꝓxima cā vnius causati sit a.que nō sit aliquo mō cā alterius.ſ.b.sed aliqua alia causa ꝓzor est causa b.ꝓxima z é remota causa illi⁹:cuius alia causa est ꝓxima. Adhuc iter ista causata erit ordo essentialis:vt causati ꝓzis ad posteri⁹ cātuꝫ. Et ꝫ si cālitas cāe cōmunis amboꝝ ꝑm essentialē ordinē illa respiciat vt causata.¶Scdm mēbruꝫ huius diuisiōis min⁹ videt eē sub diuiso:hoc aūt sic ꝓbat. Nā vtrūq; cātum respectu tertij qđ est causa ultoꝝ essentialiꝫ ordinat:ergo z inter se.

¶Tnnc etiā causa cōis.q.remota cā intelligit respectu posterioris ꝓze nō causato

¶Tūc etiā posterius nō ꝑt esse sine ꝓzi

¶Primū mēbrū scde diuisiōis qđ est causa famose subdiuidit in.4.causas satis notas:finalē:efficientē:materialē et formalē:

¶Et posterius sibi oppositū similiꝫ subdiuidit in.4.sibi correspōdētia.ſ.in ordinatum ad finem:qđ vt breuiter loquoꝝ dicat finitū:z in causatū ab efficiēte qđ dicat effectū:z in causatū a mā:qđ dr̄ materiatū:z in cātuꝫ ꝑ formā qđ dicit formatū.¶Rōnes diuidentiū huius diuisiōis hic trāseo:qz alibi diffusius hec tractaui:z ītrius qñq; tangetur quando materia id requiret.

¶Huius articuli fructū summatū colligo. Ordo essentialis ꝑ sex ordines diuidētes euacuat.ſ.ꝑ quattuoꝝ ordines cause ad causatū:z ꝑ vnū causati ad causatū cōꝓbēdēdo ꝫ sub eudē duo mēbra tertie diuisiōis:z ꝑ vnū eminēter ad excessuꝫ:haꝝ diuisionuꝫ ostensio duo adhuc oīdi requirit.ſ.ꝑm embra eutuslibet iter se repugnent:z ꝑ euacuant rōnē diuisi:que duo in sequenti ꝛ.quātū opus erit ad ꝓpositū:o stendetur: et in quo etiam quedā generales ꝓpōnes necessarie ꝓponent. Et ꝑdicti ordines et extrema ꝑm necessariā vel non necessariā cōcomitantiā conferentur:quia dictoꝝ cōparationes ad sequentia bene valent.

Conclusiones secundi capituli sequētes:

¶Nulla omnino res essentialeꝫ ordinem habet ad se. cōclusio. ꝓma.

¶In quocunq; ordine essentiali est circulus impossilis.conclusio. secunda.

¶Quod nō est posteri⁹ ꝓzior nec posterioze. coclusio. 3ª

¶Quod nō finitū nō est effectuꝫ.ꝛcl'o.4.

¶Qđ nō est effectū nō est finitū.ꝛcl'o. 5ª

¶Qđ nō est effectū nō est mātū.ꝛcl'o. 6ª

¶Qđ nō est mātū nō est formatū.ꝛcl'o.7ª

¶Qđ non est causatū a causis extrinsecis nō est causatū a causis ītrinsecis.ꝛcl'o.8ª

¶Quattuoꝝ genera causaruꝫ in causando idem essentialiter ordinat.cōclusio. 9ª

¶Si duo cōparant ad eadem causam:aut igitur ꝓximam aut remota.ꝛcl'o. 10.

¶Nō omne causatū cāe ꝓpinquus est cā causati remotioris. ꝛcl'o. 11.

¶Nihil dependet essentialiꝫ nisi a causa vel a causato ꝓpinquoze alicui⁹ cause. ꝛcl'o.12.

¶Nō oīne excessum dependet essentialiter ab eminente. ꝛcl'o.13.

¶Non omne dependens est excessuꝫ ab illo a quo dependet. ꝛcl'o.14.

¶Nunq̃ pluralitas ponenda est sine necessitate. ꝛcl'o.15.

¶Oē finitū est excessum. ꝛcl'o.16.

¶De dictis quattuoꝝ diuisiōib⁹ oīdēdis: z de extremis dictoꝝ ordinū essentialium comparandis ꝫ ꝑsequitur. Capm.11.

O mine deus noster qui doctorē venerabilē Aug.ō te trino ō seriose scribētez iufallibiliꝫ docuisti:qđ ipse in ꝓmo de trini.scripsit dicens. Nulla res oino est que sepam vt fit signat.Nōne tu nobis eque certitudinaliter impressisti hanc similem veritatem.

Quod nulla oino res ecntialem ordinem habet ad se.

¶Nam de ordine eminēte qđ ipossibiliꝫ

q̄z idē seipm excedere ꝑm pfectionē eēntialem. De alijs sex ordinib⁹: qd impossibilꝰ q̄z idē a se depēdere q̄z sine seipo posset eē ꝑm intellectum huius supius assignatum: hoc etiam consonat veritati.

1ª.2º. **Quia in quolibet ordie eēntiali est circulus impolis.**

¶Quia qcqd est ꝑus priori. est ꝑus posteriori. sequr oppositū ꝑme ex scōa negata. Idē etiā erit ꝑus ⁊ posteri⁹ eodē ⁊ pfecti⁹ ⁊ minus pfectus eodē: ⁊ dependens ⁊ indepedens respectu eiusdē: que longe sunt a vero: hunc circulū excludit Ax. a demonstratiōib⁹: ꝑmo posteriox: nec min⁹ ipolis est in reb⁹. ¶Juxta hanc scōam regulā explico quandā que a ꝑma ꝓbat: ⁊ in ipa satis includitur: qr inferius vtar ipsa.

T.c.6.⁊ inde.

3ª.2º. **Quod nō est posteri⁹ ꝑore nec posteri⁹ posteriore.**

¶Segtur ex affirmatiua dicta: ex. ista segt q illud qō nō depēdet a ꝑori: nec a posteriori. ¶Et vltra: qō nō est cātū cāe priorꝭ nec posteriorꝭ: qr posterior in cándo depēdet a ꝑori cánte. Jam te deo duce dictos sex ordines ad iuicem cōparem⁹. Et ꝑmo. 4. ordines cause ad causatū. ¶Istoruz tū differentiāvel i diuidendo sufficientiā: qr satis nota videt vtrunqꝫ: hic ptermitto pse q̄r: plixuz posset esse: nec ad ꝓpositū necessario requisituz tū modo dictos ordines q̄tū ad cōcomitantiā vel consecutionem ex parte causati in sex ꝓclusiōib⁹ cōpando.

4ª.2º. **Quod non est finitum non est effectum.**

¶Probat ꝑmo sic: qr qō nō est ab aliqua cā efficiente nō est effectū: qō nō est ad finē nō ē a cā ꝑ se efficiēte: g̃ ꝛc. maior ꝓbat: qr in nullo genere ꝑ accns est primū: qō Ax. satis exꝑmit. 2. phy. vbi casu ⁊ fortuna tāq̄ cāis ꝑ accns pones ponit nēcio nām ⁊ intellectū tanq̄ cās pone in illo gñe cāe: qō āt nō est a priori: nō est a posteriori: ex tertia tā ꝑmissa. Et loq̄r de his q̄ solū sunt ꝓpte effectibilia: patet g̃ maior. minor sic ꝓbat. Agēs ꝑ se: oē agit ꝓpter finē: qr nullū frustra: qō Ax. in. 2º phy. determinat de nā ō qua minus videt q agat ꝓpter finē: q̄z ars ergo tale nihil efficit nisi ꝓpter finē. Probatur cōclusio principalis scōo sic. finis est prima causa in causando: et ideo ipm dicit Aluic. causam cāx: qō etiā ꝓbat rōne: quia enim finis mouet metaphorice: vt amatus: ideo efficiens efficit formā in mā: non aūt mouet finis: vt amatus: quia aliqua causa causat. Est ergo finis ꝑma causa essentialr in causando: hoc etiā sic ꝓbat Arist. 5º. metaphy. finez esse causam ostendit: quia per ipsum respondetur ad questionez factam ꝓpter quid: que questio querit causam: ergo cum per ipsum scz finem detur primuz ꝓpter quid ipse erit ꝑma causa. Assumptū ꝓbatur. Questo enim quare efficit respōdetur: quia amat vel intendit finem: non ecōuerso. ¶Ex primitate finis tripliciter iam ostensa sequitur conclusio ꝑncipalis: quia cuius causa nō est prior nō est posterior: iuxta regulā tertiā premissam.

T.c.2.

5ª.2º. **Quod non est effectum nō est finitum.**

¶Probat sic: qr finis nō est causa nisi inquātū ab ipo tanq̄ a ꝑore essentialr depēdet esse finiti: pz: qr quelibet cā est sic prior inquātū cā: nō aūt ꝺpēdet finitū quātū ad esse a fine vt sic ꝓre: nisi inquātuz finis vt amatus mouet efficiens ad dandū sibi eē: ita q̄ sicut efficiens nō daret esse in suo genere: nisi inquātū motus a fine suo modo. Ita finis nō daret esse finito nisi mediante efficiēte amante finē: et dante esse finito in sua cālitate. Nihil igit cāt finis: nisi qō efficit ab efficiēte amāte finē. ¶Dic segt coꝛm nō tacendū. s. q̄ imaginatio falsa est ō fine dicentiuz q illud est cā finalis entis finiti vel effecti: qō est operatio vltima: vel obm qō ꝑ istaz opationē attingit. Si itelligit q tale inquantū tale. s. inquātū attingit est cā finalis: falsū est: qr illō cōsegtur esse effecti vl finiti: nec esse finiti dependet essentialr ⁊ ab illo inquantū tale. Sed precise illud ꝓpter qō amatum ab efficiente efficiens facit aliquid esse quod ordinat ad amatū: illud inquātū amatū est causa finalis finiti. Quandoq; tamen obiectum operationis vltime est tale amatuz: ratione cuius est finalis cā: nō qr termin⁹ opatiōis talis nāe: sed qr amatū a cānte illam naturaz tamen

Coꝛm.

opatio alicui⁹ vltima: vel qō p ipam attingit qñq; dicit finis: qz vltimū et aliquo mō optimū. ¶ Et ita hz alitꝫ cōdicciones finis ibidē g Az. poneret itelligētias ꝓprie hīe cām finalē z nō efficiētē: sed vel tm finem extēdēdo finē ad obm opatiōis optime: vl si ꝓprie daret z efficiēs: nō qdē p motū: nec p mutatiōez: qz cāe. 4. ptinēt ad ꝯsideratiōnem metaphysici: z sic abstrahūt a seipis: vt ptinēt ad cōsiderationē phyſici. ¶ Nec poneret pmū dare eis esse post nō esse: si poneret eas sempiternas z necarias. saltē p⁹ durationē: sed post ordine nāe tm: sic̄ exponit Aui. rōnē creationis. 6. metaphy. ca. 2. ¶ Utrū aūt cāto ꝛepugnet necitas: an nō: ꝓpositū nō ifringit si posset aliqō efficiēs simplr necario cāre: et finis aligs necario finiret: z nō ecōuerso: saltē qōlibet cātū nō tm est pole: vt opponit ipoti: hz etiā vt opponit necario ex se: qz est termin⁹ vl obm potētie sue cāe: hz nō sit pole ꝓtingēs: vt opponit necario in cōi fm phos: qz talē ꝓtingentiā a sepatis negarēt. ¶ Hz aliō cox^m qz finis nō est cā finalis efficiētis hz effēci⁹: vñ qō dicit qz agens agit ꝓpter finē: nō est intelligenduz suum: sed sui effectus.

Cox^m.

6ª.2º. Quod nō est effectū nō est materiatū.

¶ Probat: qz mā de se est in potētia ꝓtradictiōis ad formā: g nō est ex se actu: nisi p formā: g ab alio reducente illā potētiaz ad actū: illud est efficiēs: qz idē est facere cōpositū z mām eē in actu p formā. Prima ꝓña pz: qz potētia mere passiua ꝓtradictōis ñ se reducit ad actū. Et si dicas formā reducere ipam: potētiā ad actū: Uerū est formalr: hz cū pintelligant mā z forma nō vnita illud a q̄ vnūtur hz rōnē cāe efficiētis quā segt actuatio formalis. Scōo pbat ꝓña: qz efficiēs ē prima cā finali: g ꝓz mā: cui⁹ nō est ꝓz nec posterioz: pma ꝓpositio hic pbat: nā mouere metaphorice: vt amatū ē cātio finis: sic aūt mouet efficiēs nō aliā causaz. ¶ 3º pbat: qz cōpo^m ē ve vnū: g hz aliquā entitatē vnā: q̄ nec ē ētitas māe nec foꝛ: illa entitas vna est cāta ñ a duab⁹ entitatib⁹: p⁹ qz nihil vnum est ex plurib⁹ nisi in virtute vni⁹ pmo vl pncipalr: nec ab altero duoꝛ primo: quia vtrunqz illoꝛ est diminutū respectu entitatis totalis: ergo est ab vno aliquo extrinseco: et sic pz ꝯclusio pncipalis.

7ª.2º. Quod nō est materiatū nō est formatū: z ecōuerso.

¶ Probat: quia qō non est mātū nō est cōpositum ex ptibus essentialib⁹: quia in oi sic composito perfecte vno altero pars est potentialis: quia non fit vnum per se: nisi ex actu et potentia. ex. 7. z. 8. metaphysice. ¶ Quod igit nō hz ptē p se potentialē nō est cōpositū: g nec formatū: quia formatum est compositum habens formam partem sui. ¶ Et sicut argutū est de mā et forma: ita pt argui de subiecto z accidēte suo mō. ¶ Cōfirmat iuxta illō Az. 7. metaphy. Si quid ex vnico elo esset non esset nisi illud: imo illud nō esset illud elm: ex pma ꝓpositiōe hui⁹ scdi. c. que est. Nihil eēntialr a se depēdere. g a simili: si qd hz tm vnā ptē eēntialē nō est nisi illa: imo tam nō est pars nec cā: ppter primā regulam dictam: ergo omne causatū ex aliqua causa intrinseca: hz etiā aliā itrinsecā ꝯcausantē. z ita pz ꝓpositum.

¶ 1.c.22. 27.z.60. z circite ¶ 1.c.15. ¶ 1.c.60.

2º.8º. Cōnō est cātū a cāis extrinsecis nō ē cātū ex cāis itrinsecis

¶ Hec ex pmissis. 4. pz satis: hz tamē pbationes spāles. Prima est. qz cālitates causarum extrinsecarū perfectionē dicunt cui nō est annexa necessario imperfectio. Cause intrinsece ex necessitate habent imperfectionē annexam ita q̄ cause extrinsece sūt ꝓzes in cāndo intrinsecis: sicut pfectū imperfecto. Adūge scdam que est hec: Cōnō est causatum cause prioris nec posterioris: sequitur propositum.

¶ Scda ratio est ista: quia cause intrinsece possunt esse in se causate respectu extrinsecaꝛ: ergo sunt posterioꝛes in cándo respectu earū: añs pz de forma. Patet etiam de materia inquantum pars: sed de ipsa in se infertius ostendetur: hec conclusio bene probat sextam.

2º.9º. Quatuoꝛ genera cāꝛ i cāndo idez essentialr ordinātur.

¶ Patet ex. 5. premissis. Sed ex se videtur rationabile: q̄ multa a quibus aliquid dependet essentialiter ordinem habeant fm

quē.s. illō ab eis ordinate dependet. Nam ex qbus nō fit vnū vt ex actu z po[a] fi oīno nullā hñt vnitatē ordis nā cānt aligd idez eēntialr. ¶Cū igit q̄ttuor gña cāz nō sunt ptes alicui[o] cōpositi ex ipis: sicut ex actu vl' potētia: si etiā oīno nullā hñt vnitatē ordis iquātuz cānt: quō tūc aligd idē cārēt: g̃ hñt vnitatē ordinis inquātū cānt cātū q̄ ordie sunt oēs vnū respectu tertij. s. in cāndo: fiē multa in vniuerso p ordinē sūt vnū in eēndo. Et q̄lis sit ordo istoz genez p3 ex dicti de fine z efficiēte inter se. Ex scda pbatōe quarte: z scda pbatōe sexte: z itrinsecaz ad alias. s. extrinsecas ex eisdē. z ex. 8. Qualis aūt sit ordo itrinsecaz iter se nolo multuz pſequi ingrendo: qz paz illis vtar in pro cessu: videl tñ materia poz fm idependētiā: qz cōcernēs z informās videl dependere a pma[c] z informato: qz formatuz pintelligit
1². informabile: Et ita exponūt gdā Aug. lib. pfes. de priozitate materie respectu forme. Et si q̄ras q̄ ordine est prior. ¶ Rño. sicut causatū ppinquius eiusdē cause remote: p ppinqui[o] inq̄z necessario fm istum ordinez fm quez nunc forma causatur de materia prius causata ab ipo: tamē forma est prioz fm eminētiā quia pfectioz: qō tanq̄z planū accipit Arist. 7°. meta. vbi comparat ea: lz
T.c.7. ex dictis eius alibi. 9. metaphy. ō actu z po
T.c.13. tentia posset probari. Intellige autem q̄ z inde. aliud est causas in causando: siue fm causationes esse essentialiter ordinatas: z aliud est ea que sunt cause esse eēntialiter ordinata: sicut patet per Auicen. 6. metaphy sice. c. 5. Nam primum verum est: et ostensum alias: vtē essent falsē quia amat finez: ideo efficit effectum: z quia efficit. ideo forma informat: z materia materiat: que tamē cōmuniter amittuntur. Secundum autez falsum est: nam illud quod est finis nō est causa eius quod est efficiens: nec quādoq̄z ecōuerso: cōmuniter aūt illud qō ē efficiēs nō est causa eius qō est materia: quia eam supponit. Causationē aūt vnius cause esse essentialiter ordinatam ad aliam est ipam nō esse causam eiusdez nisi virtute alteri[o] suo modo causantis: qō quidez causare in virtute nullam dependentiā ponit in ipo: qō est causa posterioz nec aliquid absolutum a prioz receptum in ipo: sed tm̃ aligd ab eis esse ordinate pus ab vno q̄z ab alio: z vnū pus cātū alteri[o] q̄z cātuz amboz: ſtē alibi dē cāis eēntialr ordinatis diffusi[o] explicaui. ¶ Sed vlteri[o] intellige q̄ inter cās inquātū cāe: nō est ordo dependētie: qz vt ADBJ hr in pmo. c. z pbaf h. 12. pclusiōe: talis nō est nisi cāti ad cām: vel cāti remotionis alicui[o] cāe ad cātum ppinqus eidē cāe. Neuter est h. Nō scdo. p3 saltē cōparādo essiciēs ad finē q est pma cā. Nō aūt pmus. p° vel cātio dicit tm̃ relationē effectu vl' in causa. Relatio nō est cā relonis pmo: h aūt si causatio vni[o] esset cā cātōis alteri[o]: h eēt pmo: qz pus naturalr q̄z esset cā cāti oīm cāruz. Tūc etiā nulla cā extrinseca esset imediata cā cāti cōmunis: sed tm̃ cātōis alteri[o] cāe. Tūc tertio: nō oīne finitū esset effectū: ptra gntā hui[o]. Causatio qppe efficiētis p te est finita: qz causata a fine cānte: ñ tū ē effecta. ¶ Itē pbaf in cōi q̄ iter causationes cārum nō est dependētia: quia tūc fine cōtradictiōe posset esse cātio prior fine posteriore: g̃ et correlatiuū fine correlatiuo absq̄z cōtradictiōe: qō est falsum. Tū qz oēs relones cāti sunt idētice idem absoluto: g̃ ptradictio est vnā eē fine alia. Tū qz aligd posset eē i re fine ptradictione ens ad finē z nō effectū: qō est ptra gntaz. Simlr est ptradictio q̄ aligd sit materiatū z nō formatū vel ecōtra p3 ex septima. Silr effectū q̄ttuor causarū qō. s. est ab effitēte p mutationē ptradictio est sic effici z nō eē formatū vel mātuz. Est igit iter cātiōes cāz ordo eminētie: qz vna est pfectioz alia: h satis p3. Nec iō dr: qz hec cāt: iō illa: qz sit ibi ordo dependētie: sz qz ordo eminētie: vel magis qz aligd est cātum vni[o] cāe: q̄ nō est alteri[o]: sz respectu cāti cō munis nō ē rō. ¶ Itē si iter cās sit ordo dependētie: g̃ vna cā aliā inquātū cā. Non. n. pōt ibi poni cātū pus: g̃ finis cāt efficientē: que tm̃ nō efficit ppter pcessum infinituz: g̃ gnta falsa. ¶ Itē si vna cā cātionē vt finis ipius efficiētis: z sic vltra: tūc nihil erit immediate cātū a q̄ttuor causis: z sic cātum a q̄ttuor nō ē pximū cātū nisi vni[o] vl' duoz: nulla cā est eq̄lis cāto: itelligo de totali in quocūq̄z genere: pbaf: qz iter eq̄lia nō est dependētia eēntialis: p3 inductiue: itrinsece sunt minus nobiles: extrinsece pfectiores. ¶ Cōtra: q̄re ignis vniuocuz nō est totale. TJO

EXTRA ¶Itez quare si ignis esset incāt° nō cāret. ¶Expedito de cōpatione mēbrorꝝ quarte diuisiōis. ¶De tertia breuiter trāseundo: qz planū est eius diuidentia repugnare: z diuisum euacuare.

10ª.2°. **Quia si duo compantur ad eandem causam: aut ergo primam aut remotam.**

¶De scōa diuisiōe duas 2°nes ꝓponam. ¶Prima est destinctiōe membrorum.

11ª.2°. **Nō omne causatū cause ꝓpinquius est causa cāti remotioris ab eadem causa.**

¶Ergo est aliqō cātū ꝑus qō nō est causa. Añcedēs h° ꝓbaf exēplo z rōne. Exēplū ponit tale: quātitas.n. est ꝓpinqus cāta qlitate: nō tñ ē ei° cā: ꝑz discurrēdo p cas: ꝓbaf etiā rōne qz. ¶2ª 2° ē ꝺ sufficiētia diuisiōis

2ª.2°. **Nihil dependet essentialr nisi a causa vel causato ꝓpinquiori alicui cause.**

¶Probaf: qz si dependeret ab aliq alio sit illud a. z ꝺpēdēs b. a. nō existēte b. nō erit: sed a. nō existente oēs cāe p se ipi° b. pñt cōcurrere: z etiā oia cāta istis cātis ꝓpinqora q̄z b. pñt esse ita: cāta: qz a. nullū istoꝝ est p te: g̃ oibus cātis p se cōcurrētib° z oib° cātis ꝓpinqorib° ꝺpo b. tā posit. is. b. nō erit. g̃ oēs iste cāe p se nō sūt sufficiētes cāe etiā ꝓpinqorib° cātis ita positis: ꝓña ꝑz: qz cāe sufficiētes tam cātus ꝓpinqorib° positis possūt cāre remoti° cātū. ¶Sed si dicas q̄ argumentū nō ꝓcludit quin possint: ꝑz cōcludit q̄ nō cānt. ¶Hoc nihil est. nam a. nō potēte esse p te. b. nō pōt ee: sed oib° ꝓdictis ex pte cāꝝ oim z cātoꝝ ꝺoꝝ positis a. nō pōt esse p illa qz ñ est aliqō istoꝝ. nec cābile ab eis: g̃ b. nō pōt esset p illa: nam p nihil pōt esse aliqd p qō nō ꝑt illud esse fine quo impoſe est illud esse. ¶Si dicas cōpositus pōt esse p agens nāle: nō tñ materia pōt esse p ipm fine q̄ ipossibile est cōpositus esse. Instantia nihil valet: qz agens naturale nō est tota causa cōpositi a q̄ circūscripto. s. oi alio pōt esse cōpositus. De tali loquor: qz si oēs cās in oi gñe cāe ordinatas ad b. ꝓiungas z effectus ꝓpinquiores ipso. b. fint ꝓducti p oēs istas: a. nō potest esse: qz nō est causa: nec cātū de nūero istorū: z sine. a. b. nō pōt esse: ergo p oēs istas sīl iūctas: b. nō pōt esse: g̃ p oēs iste sīl iuncte nō sunt totalr cā ipius. b. qō est oppositū positi. De ꝑma diuisione sīles duas 2°nes ꝓpono: ꝑma ꝑz de distinctione mēbrorum z est:

Nō omne excessuz dependet essentialr ab eminente. 13ª.2°.

¶Ergo ꝑma diuisiōis ꝑmū mēbrū nō infert necessario 2ᵐ: ꝓbo añs. Spēs nobilior est eminēs respectu min° nobilis: puta cōtrariū respectu cōtrarij: nec tñ respectu ei° est aliqua cā: ꝑz inductiue: nec cātū ꝓpinqus: quia cālitas cause cōmunis nō respicit ꝑm ordinē essentialē illa vt cāta: tunc enim nō posset causare aliqō excessum nisi ꝑus causaret eminens: qō est patens falsum de quacunq; causa: qz si ꝓtrariū vilius ꝓducitur ab hac cā cōtrario nobiliori a nulla cā ꝓducto: ergo respectu nullius cause sic ordinatē: vlterius: si eminēs aliquod nō est causu respectu excessi nec cātū ꝓpinquius causa amboꝝ: g̃ excessuz ñ dependet ab ipo essentialiter: ꝓsequētia ꝑz ex premissa ostēsa: ex abundanti cōiungo eius cōuersam.

Nō oē dependēs ē excessuz ab illo a quo dependet. 14ª.2°.

¶Ꝑz cōpositū dependet a mā cū ipm sit mltū pfecti°: simil r fortasse forma dependet a mā: vt tactū est ꝓclusiōe 9ª: tñ forma est pfecti°r. 7. metaphy. In motib° etiā ordinatis qō est posteri° gñatiōe dependet a ꝓore: qz ꝑus est effect° ꝓpinqor cāe amboꝝ: tñ posteri° est pfecti°. 9. meta. 3° p sufficiētia hui° diſiōis hāc gñalē ꝓpono apō Aꝝ. fait notā

T.c.7.

T.c.15. z cercuer.

Nūquā pluralitas ponenda est sine necessitate. 15ª.2°.

¶Cum igit nulla necessitas appareat ponendi plures ordines essentiales q̄z duos predictos: illi soli sunt ponendi. hec autez ꝓpō generalis ostendit tantū esse sex ordines essentiales in quos scōs subdiuiditur tot esse ostensi sunt: z ad ponendum alios necessitas nō apparet. Comparatis mēbris

ꝑme diuisionis ad inuicē in eōi cōparo in ſpāli poſteriꝰ ꝑmi ordinis ꝑme diuiſionis: ad poſteriꝰ primi ordinis ſcde diuiſionis cōparo. ſ. exceſſum ad effectuū ⁊ finituū: hic concluſiones nam ꝓpono que eſt talis.

Omne finitū eſt exceſſum.

¶ Probat: quia finis eſt melioꝛ eo qđ eſt ad ipm: hoc ꝓbat ſic. qꝛ finis vt amatū mouet efficiēs ad cāndū: ſic igit finis a. efficiens b. effectuꝫ finitū c. tunc ſi a. nō eſt minꝰ bonuꝫ ipo b. nec equale: ergo maius: ſcda pars añtis ꝓbat: qꝫ nō equale: qꝛ qua rōne equale moueret: eadē rōne et idem poſſet mouere c. qꝛ eque amabile ⁊ deſiderabile. ⁊ ita poſſet eſſet cauſa finalis ſui. ¶ Cōtra ꝑmā ꝓpoſitionē huiꝰ ſcōi: ex hoc cōcludit qꝫ nec minꝰ. ¶ Itē natura agit ꝓpter finez ſicut ars ageret ſi ageret naturaliter: ſed a fine in artibus ſumitur ꝓncipiū cognitiōis artificialis vel moꝛalis de finito. 2. phyſicoꝝ: ꝓncipiū eſt veriꝰ. g̃ finis qui icludit illā veritatē virtualr eſt pfectioꝛ. ¶ Obijcies. T.c.89. aliqua voluntas cauſat aliquid ꝓpter minus bonū amatū: ergo ibi finis eſt exceſſus Añs ꝓꝫ in oi actu bono ex genere: ⁊ malo ex fine: qꝛ ordinatur ab agēte ad finē inferioꝛē ſe. ¶ Rño. cōcluſio ꝓcedit de fine ex natura rei qualis eſt ſemp finis nature: ⁊ finis voluntatis ordinate. Sed nec inſtātia de voluntate moꝛdinata deſtruit cōcluſionem: qꝛ talis nō eſt ꝑma cā: effectꝰ g̃ ſi a tali aliqd fieret ñ ꝓpter pfectioꝛē finē: tñ fieret aliq̃ cā ſuperioꝛi ordinata ad finē ſuperioꝛē vel pfectioꝛē: qꝛ alias nō eſſet ordinata: vt ꝓbatio ꝓcluſionis oñdit: ⁊ ſi vt a ſuperioꝛe ꝓducit hꝫ finē pfectioꝛē: g̃ hꝫ aliquā pfectiorem. g̃ oē finitū eſt exceſſum ab aliquo fine ſuo: lꝫ nō a ꝓximo. ꝓpter quā amatū agēs ꝓximū in ordinatū cāt ipm. ¶ Poſſet etiā dici qꝫ finis ille eēt finis etꝰ ꝑm qđ. ¶ Hoc nō placet: qꝛ efficientia cauſe inferioris eſt efficientia ſimplr: g̃ ſi nō efficit ꝑcise vt motū ſicut baculus cuꝰ nō eſt finis ꝓꝓius: qꝛ nō eſt agēs ꝓꝓie: ſed quaſi effectū ꝓpinquus. Si inq̃ nō ſic efficit finis eius eſt finis ſimplr: qꝛ oīs peꝰ ſe efficiētis eſtꝫ ſe finis.

ADDI

Concluſiones tertij capituli.

¶ Aliqua eſt nā in entib⁹ effectiua. ꝓclo. 1.
¶ Aliqđ effectiuū ē ſimplr ꝑmū. ꝓclo. 2ª.
¶ Simpliciter primū effectiuum eſt incauſabile. ꝓclo. 3ª.
¶ Simpliciter primū effectiuū eſt actu exiſtens: et aliqua natura exiſtens actualiter eſt ſic effectiua. ꝓclo. 4ª.
¶ Incauſabile eſt ex ſe neceſſe eſſe: ꝓclo. 5ª
¶ Neceſſitas eſſendi ex ſe vni ſoli nature conuenit. ꝓclo 6ª.
¶ Aliqua eſt nā in entibus finitiua. ꝓclo. 7ª
¶ Aliquod finitiuum eſt ſimpliciter primum concluſio. 8ª
¶ Primū finitiuū eſt incābile. ꝓclo. 9ª
¶ Primum finitiuum eſt actu exiſtens: et alicui nature actu exiſtenti conuenit iſta primitas conluſio. 10ª
¶ In nāis entiū aliq̃ eſt excedēs. ꝓclo. 11.
¶ Aliqua natura eminens eſt ſimpliciter ꝑma ſm pfectionē. cōcluſio. 12.
¶ Suprema natura eſt icābilis. ꝓclo. 13.
¶ Supma nā eſt aliq̃ actu exñs. ꝓclo. 14.
¶ Alicui vnice nature et eidem actui exiſtenti ineſt triplex primitas in triplici ordine eſſentiali efficientie finis ⁊ eminentie. conclusio. 15.
¶ Impoſſibile eſt idem ad duo eſſentialr dependet ad quoꝫ vtrunqꝫ eius dependētia totaliter terminatur. ꝓclo. 16.
¶ Vni ſoli nature ineſt quecunqꝫ ꝑmitas cauſe extrinſece vnius rationis. ꝓclo. 17.
¶ Primū effectiuū ē actualiſſimuꝫ vtualr continens omnem actualitatem: ꝑmꝰ finis eſt optimꝰ vtualr ꝓtinēs oēz bonitatē ꝑmū eminens eſt ꝓfectiſſimū eminenter continens omnem perfectionem. ꝓclo. 18.
¶ Una nā exñs eſt ꝑma in triplici ordine ꝓdicto ſcz efficientie eminentie ⁊ finis: et quelibet alia eſt ſic poſterioꝛ iſta. ꝓtermiſſis ordinibus finis et eminentie ex ſolo ordine efficientie qui efficatioꝛ eſt: potes procedere ita accipe huius tertij. 6. primas cōcluſiōes: ⁊ ſexte adiunge. 16. 17. 19. et ſic habes huius tertij. 9. concluſiones: quattuoꝛ prime concludunt primum efficiēs eſſe: alie. 5. qꝫ eſt tñ vnuꝫ ſm ſpēm vel nāz: deinde. 4. c. ſatis valet p viā efficiētie q̃ aliaꝫ regrit: puta ītia ⁊ aliq̃ ꝓpones Azꝓñt ꝑmittit: ſi nō illis ꝓpoⁿ oñdit ſm illō pauca de primo. c. eſſent neceſſaria: et aliqua de ſcdo. concluſi. 19.

¶ Ad

¶De triplici ꝑmitate in ꝑmo ꝓinncipio.

Capi. III.

Omine de⁹ noſt⁹: qui te ꝓmu ac nouiſſimū eſſe ꝑdicaſti: doce ꝓuū tuū te eſſe ꝑm efficiēs ac ꝑmū eminēs: finēq; vltimū oſtendere rōne: qō certiſſima fide tenet: de ſex quippe ordinib⁹ eſſentialibus ſupradictis tres placet eligere: duos cauſalitaū extrinſece: z vnū eminētie: atq; in iſtis tribus ordinibus aliquā vnā nām ꝑmā eſſe ſimplr: ſi dederis demōſtrabo: iō aūt dico naturā vnaz: qz in hoc. 3. c. ꝑdicte tres ꝑmitates nō de vno ſingulari: ſeu ꝑm numerū oſtendentur: ſed de vnica qddita te vl natura. De vnitate vero nūerali inferius erit ſermo.

ꝑma ꝓ⁹.

Aliqua eſt natura in entibus effectiua.

¶Q; oñdit: qz aliqua eſt effectibilis: ergo aliqua ē effectiua: ꝓña ꝑz p nām correlatiuoz: añcedēs ꝑbat: tū qz aliq̄ eſt ꝓtingēs: ergo poſſe eſſe poſt nō eſſe: ḡ nec a ſe: nec a nihilo: vtroq; n. mō ens fozet a nō ente: ḡ ab alio effectibilis: tū qz aliqua nā eſt mobilis vel mutabilis: qz poſſis carere aliqua pfectione poſt ſibi ineſſe. ḡ termin⁹ motus pōt incipere: z ita efficit: in hac ꝓcluſione z gbuſdā ſequētibus poſſem ꝓponere ꝓpoſitiones de actu ſic. Aliqua nā eſt efficiens: qz aliqua eſt effecta: qz aliqua icipit eſſe: qz aliqua eſt termin⁹ mot⁹ z cōtingēs: ſz malo de poſſi ꝓcluſiōes z ꝑmiſſas ꝓponere: illis quippe de actu ꝓceſſis: iſte ō poſſi ꝓcedūt: z nō ecōtra: ille etiā de actu cōtingētes ſūt: ſz ſatis manifeſte: iſte de poſſi ſunt nēcarie: ille qdē ad ens exiſtens ptinēt. iſte ad ens qdditatiue ſūptū ptinere ꝓprie pōt: exīnitatē illius qdditatis inferius oſtēdet: de qua nunc oſtendetur effectiuum.

2ª. ꝓ⁹.

Aliquod effectiuuz eſt ſimpliciter primum.

¶Hoc ē nō ē effectibile nec i vtute alteri⁹ effectiuū: ꝑbat ex ꝑma ſic. Aliqd effectiuū ſita: ſi ē ꝑmū ꝑ mō exponēdo ꝑmū: hꝫ ꝓpoſitū: ſi nō. ḡ ē poſteri⁹ effectiuū: qz effectibile ab alio: vl qz vtute alteri⁹ effectiuū ſi negat negatio ponit affirmatio: illō alterz ſit b. de quo arguit: ſic̄ argutū ē de a. aut ꝓcederet in iſinitū in effectiuis: q̄z qdlibz reſpectu ꝓpzis erit ſcōm: aut ſtabitur in aliq̄ ꝓpze nō hñte ꝓus: iſinitas nō eſt poſis in aſcēdēdo: ḡ ꝑmitas nēcaria: qz nō hñs ꝓus nullo ꝓpze ſe ē poſteri⁹: nā circulū in cāis deſtruit ꝓ⁹. 2. 2¹. c. ¶Dic iſtā: qz ſm phyloſophātes ē poſis iſinitas in aſcēdēdo: ſicut ipi ponebāt de gſiantib⁹ iſinitis: q̄z nullū eēt ꝑmū: ſz qdlibet ſcōz: z tū ꝑ ab eis ponebat ſine circulo. ¶Hāc iſtātiā excludēdo: dico q; ꝓbi nō poſuerūt iſinitatē poſem in cāis p ſe z eēntialr ordinatis: ſz tm accītalr: ſicut ꝑz p Auicē. 6. metaphyce. c. 5. vbi logt de iſinitate idiuiduoz in ſpē: ſed ad ꝓpoſitū oſtēdendū expono que ſint cāe eēntialr ſubordiate: z q̄ accītalr: vbi ſciēdū q; aliō eſt loq de cauſis p ſe z p accīs: et de cauſis eēntialr z accītalr ordinatis. Haz in ꝑmo eſt cōpatio vni⁹ ad vnū. ſ. cāe ad cauſatū: et eſt cā p ſe q̄ ſm nāz ꝓpriā nō ſm aliqd ſibi accīs cāt. Et cā p accīs eſt q̄ p aliqd ſibi accidēs cāt: z ſic eſt cōpatio duaz cāz iter ſe inquātū eſt ab eis cātū. Et differūt in trib⁹ cāe eēntialr z p ſe ordinate ab accītalr ordinatis: ꝑma dr̄ia eſt: qz in p ſe ſcda inquātū cāt dependet a ꝑma. In paccīs nō: ſz in eē vel in aliq̄ alio dependeat: ſcda eſt: qz in p ſe ordinatt eſt cālitas alteri⁹ rōnis z alteri⁹ ordinis: qz ſuꝑior eſt pfectior: in accītalr ordinatis nō: hec dependet: ſiue ſegt ex ꝑma. Hā nulla cā a cā eiuſdē rōnis dependet eēntialr in cāndo: qz in cātione alicui⁹ ſufficit vnū vni⁹ rōnis. 3ª ſegt ex duab⁹ ꝑmiſſis. ſ. q; oēs cāe p ſe ordinate ſil nēcario regrūt ad cāndū: aliogn aliq̄ p ſe cālitas deēt effectui. Sz ñ regrūt ſil accītalr ordinate. Ex iſtis oñdit ꝓpoſituz ſic. Infinitas eēntialr ordinatoz eſt ipoſis: z iſinitas accītalr ordinatoz ē ipoſis niſi ponēdo ſtatū in eēntialr ordinati: ḡ oi mō eſt ipoſis iſinitas in eēntialr ordiatis. Si ēt negēt ordo eēntialr iſinitas ē ipoſis: ḡ oīno ē aliqd ꝑ⁹ ſimplr effectiuū. ¶Dic ſunt tres ꝓpōnes aſſūpte ꝓpt breuitatē. ꝑª dicaī a. 2ª b. 3ª c. ꝑª iſtarū ꝑbaī. ſ. a. q. ſ. m eēntialr ordinatt ipoſis ē iſinitas. Tū qz vniuerſitas cātoz ordinatoz ē cāta. ḡ ab aliq̄ cā q̄ nihil ē illi⁹ vniuerſitatis

fitatis.tūc.n.aliqd eēt cā sui. Tota enī vniuersalitas dependētiū ꝺpēdet.z a nullo illius vniuersitatis. Tū.2°.qz ifinite cāe eēntialr ordinate eēnt simul in actu.ex.3ª diffferentia supra.ꝺñs nullus phs ponit. Tuz tertio:qz ꝑus est ꝓpingus ꝑmo.ex.5.metaphysice.ergo vbi nullū ꝑmū nihil eēntialiter ꝑus. Tum.4°.qz superior ē pfectior i cāndo.ex.2ª ḋria.ergo in ifinitū superior est in ifinitū pfectior.z ita ifinite pfectiōis i cāndo. Est ergo nō cāns in vtute alterius qz oīs talis iperfecte cāt.eo ꝙ dependēs in cāndo. Tum.5.qz effectiuum nullā iperfectionē necessario ponit.pz ut ꝓpōne octaua secūdi capli.ergo pōt eē in aliqua natura sine iperfectiōe:sed si eēt dependēs ab alia i ifinitū in nulla eēt sine iperfectione ergo effectiuitas indepēdens pōt iesse alicui nature. Illa est simplr ꝑma.ḡ effectiuitas simplr ꝑma est ponis:sufficit hoc:qz iferius ex hoc ꝙcludetur ꝙ est in re. Et sic quinqz rōnib⁹ ꝓz.a.B.ꝑbatur.ſ.ꝙ infinitas accidentalr ordinatorz ē impossibilis nisi statu posito i eēntialr ordinatis:qz ifinitas accidētalis si ponit hoc nō est simul vt pz:sed successiue tm̄ alterz post alterz.ita ꝙ lz scōm aliquo mō sit a ꝑore:tm̄ nō ꝺpēdet ab ipso in cāndo.pōt enī causare illo non existēte:ficut filius generat patre mortuo ficut ipso viuo. Talis ifinitas successionis est impossibilis:nisi ab aliqua natura durāte ifinite:a qua tota successio z quodlibet eius ꝺpēdet. Nulla.n.difformitas perpetuaf nisi in vtute alicuius ꝑmanētis:qō nihil ē successiōis:qz oīa successiua sunt eiusdem rōnis. Sed ē aliqd ꝑus essentialr:qa qōlibet successionis ꝺpēdet ab ipso.z h̄ i alio ordine q̄z a cā ꝓxima que ē aliqd successionis illius:pz ergo.b. Probatur. Esses si negef ordo eēntialis infinitas ē simpliciter impossibilis:qz ex ꝑma huius capli cum aliqua nā sit effectiua. Si negetur essentialis ordo effectiuorz:ergo illa in nullius alterius virtute cābit:z lz ipsa in aliq̄ singulari ponaf cāta:tm̄ in aliquo est icausata:qō est ꝓpositū de natura ꝓxima: quia si in quolibet ponaf cāta:iam ꝛtradictio iplicatur negādo ordinē eēntialem:qz nulla natura potest poni in quolibet cāta. ita ꝙ sit ordo accidētalis sub ipsa sine ordine eēntiali ad aliam naturā:sicut ex.b.pz.

T.c.16.

Simpliciter primum effectiuum est incausabile. 3ª.2°

Hoc pz ex secūda:qz si sit ab alio effectibile vel virtute alteri⁹.effectiuū:ergo pcessus in ifinitū:vel status in aliquo ineffectibili:z idepēdēter effectiuo:illud ḋico primum:z illō aliud pz ꝙ nō est ꝑmū ex datis tuis. Ulterius cōcludit. Si ꝓmū ē i effectibile.ergo icausabile:qz non finibile ex 5ª ꝓpositione secūdi. Nec materiabile ex 6ª eiusḋē.nec formabile ex septima:ibi. Simul ēt de materia z forma.ex.8.ibidē.

Simplr primū effectiuū ē actu existēs:z aliq̄ natura existēs actualr est sic effectiua. 4ª.2°.

Probat:cui⁹ rōni repugnat posse eē ab alio:illō si ꝓt eē:pōt eē a se:sed rōni ꝑmi effectui simplr repugnat eē ab alio ex tertia z pōt eē ex secūda:imo ibi.5.ꝓbatio.a.quemmus vt cōcludere hoc ꝙcludit. De hoc alie possunt tractari de existētia:z sic sūt ō cōtingentib⁹ tm̄ manifestis:vel de nā z qḋitate z possibilitate:z sic sūt ex necessarijs ergo simplr ꝑmū effectiuū pōt eē a se. Qō non ē a se:nō pōt eē a se:qz tūc nō ens produceret aliqd ad eē:qō est impossibile:z ad hoc illud cāret se:z ita non eēt icausabile omnino.z hec.4ª.ꝙclusio declarat alr:qz icōuenies est vniuerso deesse supremus gradū ponem in eēndo. Juxta istam.4. nota corrolariū:ꝙ ꝑm effectiuū non tm̄ ē quod ē prius alijs:lz quo ꝑus eē includit ꝛtradictionem fic iquātū ꝑmū existit.ꝓbatur vt.4. Nā de rōne illi⁹ maxime icludit icausabile:ergo si pōt eē:qz nō contradicit entitati:pōt eē a se.z ita ē a se. Lorm.

Incausabile ē ex se necē eē 5ª.2°.

Probatur:qz excludēdo oēm cām aliā a se itrisecā z extrisecā respū sui eē ex se ē impossibile nō eē.ꝓbatio:nihil pōt nō eē nisi aliqd sibi icompolē positiue vel priuatiue possit eē:qz saltē alterz ꝛtradictiorz ē semp verz:nihil incōpossibile icābili positiue vel ꝓuatiue pōt eē:qz vel ex se vel ab alio. Nō ꝑmo mō:qz tūc eēt fic ex se ex.4. hui⁹ capli:z ita icōpolla simul eēnt:z pari

rõne neutrũ eẽt: qz ꝓcederet ꝑ illõ icõpoſe ũlõ icãbile nõ eẽ: ⁊ ita ſeqt ecõuerſo. Non ſcõo mõ: qz nullũ cãtũ hz vehemẽtẽ eẽ vt potẽtẽ a cã q̃ icãbile a ſe hz: qz cãtũ depẽdet in eẽndo: icãbile nõ: poſitas ẽt cãbilis ad eẽ nõ necario ponit actu eẽ ei⁹: ſiẽ eſt õ icãbili. Nihil icõpoſſibile tã enti põt eſſe a cã niſi ab illa recipiat vehemẽtẽ⁹: vel po tẽtius eẽ q̃z ſit eẽ ſui incõpoſſibilis.

6ª. ꝯ. **Neceſſitas eẽndi ex ſe vni ſoli nature conuenit.**

¶ Probat ſic. ſi due nãe pñt eẽ ex ſe neẽe eẽ cõis ẽ eis necẽitas eſſendi: q̃ ⁊ aliq̃ entitas gdditiua ſm quã ẽ eis cõe: ⁊ a q̃ accipitur q̃ſi gen⁹ ea⁹: ⁊ ꝑter ꝫ diſtinguuntur formalitatib⁹ ſuis actub⁹ vltimis ex hoc ſequunt duo icõpoſita. ¶ Primũ q̃ vtrũq; erit ꝑmo neẽe eẽ p nãm cõez q̃ ẽ minor: ⁊ entitatis: ⁊ nõ p nãm diſtinguẽtẽ q̃ ẽ maioris actualitatis: qz ⁊ ſi p illã formalr̃ ſit neẽe eẽ: g̃ bis ẽ neẽe eẽ. qz illa formalr̃ nõ includit nãm cõem: ſiẽ nec dr̃ia gen⁹: vr̃ aũt ipoſſibile q⁹ minor actualitas ſit q̃ ꝑmo aliqd ẽ necẽiuz: ⁊ maior nõ ſit q̃ ꝑmo nec p ſe ſitali qd necẽiuz. ¶ Scõm ipoſe ẽ q⁹ p nãm cõez q̃ ponit virũq; ꝑ⁹ eẽ neẽe eẽ neutrũ ſit neceſſe eẽ: qz neutr ẽ ſufficiẽter p illã naturã Quelibet. n. nã ẽ illud qõ ẽ p formale vltmũ. p q⁹. n. aliqd ẽ neẽe eẽ p illud ẽ in effectu circũſcripto oi alio. ¶ Si dicaſ naturã cõem ſufficere ad eẽ ꝑter nãs diſtinctiuas igit ipſa cõis ex ſe ẽ in actu ⁊ idiſtincta ⁊ p ꝓñs idiſtinguibil: qz neẽe eẽ tã exñs nõ ẽ i põ ad ſimplr̃ eẽ. Eſſe aũt gñis i ſpẽ eſt ſimplr̃ eẽ reſpcũ ei⁹. ¶ Itẽ due nãe ſub eodez cõi nõ hñt gradũ eq̃lẽ. pbaſ p dr̃ias diuidẽtes gen⁹ cũ ſint ieq̃les. g̃ ⁊ eẽ vnius erit pfect⁹ eẽ alteri⁹: ꝫ nullũ eẽ ẽ pfectius ipſo neẽe eẽ ex ſe. ¶ Dic iſtatur. ſiẽ eni eẽ poſita ſunt oꝛdiata ſm pfectiozẽ itentionẽ lz poſitas ſit eis cõis: ita diceret de neẽariꝫ eſſe. ¶ Dã etiã plus appꝛopiquaſ ad neẽitatẽ eſſendi q̃z forma gñabilis: ⁊ tñ nõ hz eẽ pfectius intẽſiue. ita ẽt in ꝓpõnib⁹ neceſſariꝫ vr̃ oꝛdo ſm pfectionẽ neẽitat ẽt in neceſſariꝫ eẽ ſicut in primis ꝓncipiꝫ. ¶ Item ſi due nãe eẽnt ex ſe neẽe eẽ nullã dependentiam hr̃et vna ad aliã in eẽndo: g̃ nec oꝛdinẽ aliquẽ eẽntialẽ. g̃ alteꝛ nihil eẽt hº vniuerſi: qz nihil ẽ i vniuerſo: qõ non hz oꝛdinem eẽntialẽ iter entia: qz ab oꝛdine partium ẽ vnitas vniuerſi. ¶ Dic iſtaſ: qz virũq; hz oꝛdinẽ eminẽtie ad ꝓtes vniuerſi: et ille ſufficit ad vnitatẽ. ¶ Cõtra alteꝛ ad alterũ: nec illũ oꝛdinẽ hz: qz eminẽtiozis nature ẽ pfectꝰ eẽ nullũ ẽ pfectꝰ eẽ ipſo neẽe eẽ ex ſe. Alteꝛ ẽt nullũ oꝛdinez hz ad ꝓtes vniuerſi: qz vnꝰ vniuerſi ẽ vnꝰ oꝛdo: vnꝰ oꝛdo eſt ad vnũ ꝑmũ. pbatio: qz ad duas ꝑmas nãs ſi ponaṁ nã ꝓxima ꝑme nõ hẽt vnicũ oꝛdinẽ: aut vnicã dependẽtiã: ſed duas ſiẽ ſũt duo termini ad quẽ: ⁊ ita de q̃libz nã iferiozi: g̃ ſic i vniuerſo toto erũt duo oꝛdines primi: ⁊ ita duo vniuerſa: vel tm̃ ad vnũ neẽe eẽ erit oꝛdo: ⁊ ad aliõ nõ. ¶ Itez qz rõne nãli naliter ꝓcedẽdo: nihil vr̃ eſſe ponẽduz in vniuerſo niſi cui⁹ apparet neceſſitas: vel cui⁹ entitatẽ oſtdit aliqs oꝛdo ad alia manifeſte entia: qz plura nõ ſũt ponẽda ſine neẽitate: ex ꝙ ꝑ⁹. neẽe eẽ oſtdi tur in vniuerſo ex icauſabili: ⁊ illõ ex ꝑmo cãnte: ⁊ illud ex cãns. nulla neẽitas appareret ex cãns plures naturas ꝑmas cãntes: imo ẽ ipoſe: vt oſtẽdet ifra. ꝓcłone. 15. huius. 3. c. g̃ nec neẽe ẽ ponere plura ſm nãz incãta vel plura neẽe eẽ. iõ rõnaliter non ponũtur. ¶ Inſtaſ de pſonis diuinis. quarum nulla ꝑmo ẽ neẽe eẽ rel'one. ¶ Rñ. rel'o ſm ꝓpriã rõnẽ nõ eſt pfectio actualitas q̃z eẽntia abſoluta: ſiẽ oꝛ ponere de illa realitate: vñ ſumit dr̃ia ſpecifica reſpcũ realitatis: vñ ſumit genꝰ: ſilr̃ q̃ ad 2ᵐ illatuz ſi p cõe ẽ neẽe eẽ oꝛ q⁹ nõ aliã realitatẽ regrat illõ cõe ad eẽndu: aliã mq̃; quõcũq;. ita q⁹ faciat ꝓpõnẽ cũ nã cõi: ſed aliã formã eãdem eẽntialr̃ põt regrẽ q̃. ſ. eſt eadẽ eẽntie ꝓpinitatẽ: q⁹ ſi nec aliã. igitꝝ de⁹ ẽ p ſe exiſtens: lz nõ icõicabilis. ¶ Inſtaſ ꝓxima ſcõz igit aialitate nõ ẽ hõ ꝑmo aial: qz eget rõnali: Euaderet p exñtiã ſm te. Nihil valet ¶ Ideo alr̃ rñdeo idepẽdẽs ieſſe pfectiſſimo ſibi poſi ex ꝓpria rõne formali: nec neceſſario regrẽs aliõ ad tale eẽ ex rõne ꝓpa eſt i tali eẽ: q̃libz alia realitate circũſcripta ⁊ iõ idiuiſibilis: qz expectaret ꝓtrahẽs ad eẽ: ſz õpẽdẽs nõ ſic ẽ ex ſe: nec nẽcio ſimul regrẽs. Gen⁹ dependet a dr̃ia q̃tum ad tale eẽ: vt effect⁹ oꝛdinat⁹ q posteri⁹ pducit: qz nõ hz pfectiſſimũ eẽ ſimplr̃ ſibi poſe niſi i

T.c.50.

EX

EX

TRA

TRA

ſpē cui⁹ ē ps: i eēndo aūt pars ſpēi posteri⁹ cātū ꝛ mā forma: aut fil'nō ät pus. ¶ Juxta q̄tuor ꝛclusiones pmas h⁹ capli de effectuo pono quatuor ſimiles de cā finali: que eti am ſimiliter oſtenduntur. prima:

7ª.ꝛº. **Aliq̄ natura ē i ētib⁹ finitia**

¶ Probaf aliqd ē finibile, pb⁹: qz aliquid effectibile ex pbatiõe pme h⁹: ḡ ꝛ finibile: ꝛña ps ex. 4. ſcdi. ℔ ē manifeſt⁹ de ordine ēntiali ex. 9. ſcdi q̄ de effectuo.

8ª.ꝛº. **Aliqꝺ finitiuū ē ſimpl'r pmū.**

¶ Hoc ē nec ad aliꝺ ordinabile: nec i vtute alterius natū finire: iſta pbaf. 5. pbatiõibus ſillibus illis ad ſcdam huius tertij: vbi probatur prima propoſitio a.

9ª.ꝛº. **Primū finitiuū ē icābile.**

¶ Probaf: qz ifinibile alias nō primuz: ꝛ vltra: igitur in effectibile ex. 4. ſecundi. vltra vt ſupra in probatione tertie concluſionis huius tertij.

10ª.ꝛº. **Primū finitiuū eſt actū exiſtens ꝛ alicui nature actu exiſtēti cōuenit iſta primitas.**

Corᵐ. ¶ Probaf ſicut 4ª huius tertij: ꝛ iuxta ℔ eſt correlariū: q⁹ eſt ita pmū q⁹ ipoſſibile ē aliud pus eſſe, pbaf vt correlariū. 4. pdcē. ¶ Cōcluſionibus quatuor de vtroq; ordine cālitat extriſece iā poſit. ſimiles q̄tuor p, pono ꝺ ordine eminētie. ¶ Prima talis eſt:

11ª.ꝛº. **In nāis entiū aliq̄ ē excedēs.**

¶ Probaf. aliq̄ finita ē. ex. 7. huius: ergo ꝛ exceſſa ex. 16. ſcdi: ꝛ ſi aliq̄ exceſſa. ergo ꝛ aliqua excedens.

12ª.ꝛº. **Aliq̄ natura ē emin ēs ſimpl'r prima ſm perfectiõez.**

¶ Hoc ps ex ordine ēntiali ſz Aꝛ. forme ni ſe hñt ſicut numeri. 8. metaphi. i ℔ ordine ſtatus probatur illis. 5. probationibus poſitis ad ſcdam huius. c.

T.c.10.

13ª.ꝛº. **Suprema natura ē icābil'.**

¶ Probaf. ē ifinibilis. ex. 16. ſcdi. ḡ ieffectibilis. ex. 4. eiuſdē: ēt vt ſupra i pbatiõe. 3ª. h⁹. ¶ Jté q⁹ ſupma nā ſit ieffectibilis, pbaf ex b. i pbatiõe. 2. huius: nam oē effectibile ℔ aliquā cām ēntialiter ordinatam.

Supma nā ē aliq̄ actu exiſtēs

4ª.ꝛº.1. Corᵐ.

¶ Probaf: vt. 4. h⁹. Correlariū. ipa aliq̄s eē ſupiorē vel pfectiorē ꝓtradictione ē inclu dit, pbatur vt Correlariū 4. predicte.

Alicui vnice ꝛ eidē nature actu exiſtēti ieſt triplex primitas in triplici ordine eſſentiali predicto.

15ª.ꝛº.

¶ Scz efficiētie, finis ꝛ eminentie. ¶ Hec. 15. fruct⁹ h⁹ ca. ſegf euidēter ex oñſis ſic. Si vnice nāe ineſt neceē eē ex ſe. ex. 6. huius ꝛ cui ieſt pmitas q̄cūq; dictaꝛ triū illō eſt ex ſe neceē eē. ex. 5. ꝛ tertia ꝺ vna pmitate: ꝛ ex hac ꝛ. 9. de alia pmitate: ꝛ ex. 5. ꝛ ex. 13. ꝺ tertia pmitate. ḡ vnice nāe ieſt q̄cūq; pmitas pdicta: cui etiā nāe ieſt vna ꝛ alia qz q̄libz ieſt alicui nāe i actu ex. 4. ꝛ. 14. ꝛ nō alij ꝛ alij nāe: ḡ eidē: pbaf minoꝛ: qz tūc mlte nature eēnt neceē eē. ex ſcda ꝓpone arg. iaz facti. ¶ Jté pbaf ꝓpoſitū p icābile: qz illō eſt vnicū pmū qōlibz dcm ē incābile: q̄re ꝛc. maioꝛ pbaf quō multitudo ē a ſe. iſta ꝛclu ſio ē valde pgnās: nā ſex cōtinet in vtute. ℨ de vnitate nāe cui ieſt pmitas q̄cūq; predicta: ꝛ tres de identitate nāe ſic pme ad nāz ſic pmā cōparando iuicē pmitates: ꝛ h ita pgnās p 6ᵃᵐ ſolā q̄ſi maiorē oñſa. expedit aūt ad ſex cōcluſiones pdictas ꝓprias alias exprimere ſi que poterunt iueniri. ¶ Ad duas primas concluſiones oſtendendas premitto vnam concluſionem talem:

Impoſſibile eſt idem ad duo eſſentialiter dependere ad quoꝛz vtrūq; ei⁹ dependentia terminetur totaliter.

61ª.ꝛº.

¶ Hec pbaf ſic: vna cā totali cānte aliqd i aliq̄ gñe cāe ipoſle eſt alia cāre idē in eodē gñe cāe: qz tūc idē bis cāretur: vel neutra eēt cā totalis. Sil'r illō tūc cāret q̄ non cauſante nihilomin⁹ eēt cātuz: qō eſt abſurdū ꝛ ita ipoſle ē idē q̄cūq; ꝺpēdētia ꝺpēdere a duob⁹: q̄rū altez ei⁹ dependētia terminaret totalr. iā. n. altez nō ſufficient tminaret ſi adhuc ad reliquū ꝺpēderet. Sil'r tūc ꝺpēderet ad aliqd q̄ nō exiſtente nihilomin⁹ eſſet ſm eūdez ordinez eſſendi: qō eſt ꝓpria

rōné dependēte. itelligēdo q̄ nihilomin⁹ eēt p̄m eūdē ordinē. ¶Hac ꝓ⁹ ne oīa nūc duas p̄mas i. 15⁹. sil'iclusas ō cās extrīsecis ppono sic. vni soli nāe ie q̄cūq; p̄mitas cāe extrīsece vni⁹ rōnis. pbat: q̄ si plurib⁹ ifit talis p̄mitas: aut respcū eozūdē posterioz aut alioz. nō p⁹ mō. ex. 16. iā p̄mīsa. sil'r in q̄libet posteriozi eēnt due dependēte eiusdem rōnis: q̄ ad duo p̄ma nō é vna dependētia. ꝓīs é icōueniēs: nec scōo mō pōt poni: q̄ si sic ad aliō p^m. z alioz illoz: z aliorum é aliō vniuersū: q̄ entia ista. z illa nō ordinabūtur int sc: nec ad idē. fine. n. vnitate ordis nō é vnitas vniuersi. vñ i ipso fine vno ponit Aug. bonitatē vniuersi p̄ncipalē: q̄ ad vnū sūmū est vn⁹ ordo: sufficit mihi log de solo vniuerso: nō fingē aliud de quo nullā rōné hēo. imo pon⁹ obuiationez. ¶Ité. pbōnes. pbabiles apponūtur in eēntiali ordie ascēdēdo itur ad vnitatē: z paucitatē. g̃ statur i vno. ¶Item cālitas cāe supioris ad plura se extēdit. g̃ quāto superi⁹ itur paucioza sufficiūt g̃ zc. h̄ declarat p̄xima. ¶Ité de p̄mo eminēte vī manifestum: q̄ si ipole est duas nās eē nō sic ordinatas: q̄rū vna alia nō excedat: q̄ i h̄ nūeris cōparātur: multo ipossibili⁹ é duas eē in eodē g̃du p⁹. ¶Ité de fine: q̄ tūc nul⁹ finis eēt ois alteri⁹ a se getatu⁹: cū h̄ itelligibile sit. segtur vt pus. ¶Ité als nulla nā ꝓtīneret pfectiōez ois alteri⁹ nāe a se vtualiter: cū g̃ hoc itelligibile sit fine ꝓtradictione nulla eēt pfectissima: ad tres ét alias cōclusiōes sūt ét pbationes spāles. ¶Primū éfectiuū é actualissimū: q̄ vtualr ꝓtīnēs oēz actualitatē possibilez p̄m⁹ finis é optimus vtualr ꝓtīnēs oēm bonitatē possibilē. p^m eminēs é pfectissimū eminēter ꝓtīnēs oēm pfectionē possibilē. hec trla nō pūt separari: q̄ si vnū é i vna nā. aliō i alia. qd istoz simplr emineret nō posset dari: vnde iste tres p̄mitates vīr exprimē tres rōnes sūme bonitatis. ncēio ꝓcurrētes. q̄ sūt summa cōicabilitas: sūma amabilitas. z sūma integritas: sūma totalitas: bonū. n. z pfectū idez s. meta. z pfectū z totū. ex. 3. phy^e. p⁹ autē de bono qđ é appetibile: ex p⁹ ethy^e. z cōicatiuū p Aug. 6. meta^ce. nullū. n. pfectū cōicat: nisi q̄ liberalr cōicat: q̄ vē sūmo bono cōuenit: q̄ ex cōicatiōe nō expectat aliā retributiōem qđ é p̄ptū liberalis. p Aug. ibidē ca. 5. Unica. nā exīs est p̄ma i triplici ordine p̄dicto respcū cuiuslz alteri⁹ nāe. ¶Ita q̄libet alia é sic triplr posterioz illa p̄ma posset qs pteru⁹ tenēdo. 16. dicē q̄ pter illam sūt mlte nāe nō qdē sic p̄me: sz nec posteriores illa p̄ma p̄m aliquē ordinē predictoz: sz efficiēte: vl tm̄ eminēte z finis: nō qdē efficiēte: vt qdā dñi Aug. sēsisse de itelligētijs post p̄mā. z fortasse de mā p̄ma. h̄ qdē lz posset iprobari ex pdcis: tm̄ expedit explanari. p̄cio qdē iprobat ex. 6. huius ca. pituli. q̄ si ncēe eē ex se vni nāe iest. Et qc qd nō é posteri⁹ in q̄cūq; triū pdcōz ordie est ncēe eē ex se: g̃ vnica nā nō é posterioz q̄libz posterioz. g̃ sic triplr q̄libz alia é posterioz. ¶Scōa ppositio h⁹ argumēti p̄z ex. 3. nona. z. 15. h⁹ capli. adūg̃ cuilibz. 6. huius. ¶Scōo pbat i spāli: q̄ qđ nō é finis nec ad finē aliquē é frustra: i eēntib⁹ nihil é frustra. g̃ q̄libz alia nā a p̄cio fine é ad finē aliquē: z si ad aliquē. g̃ ad p̄mū ex 3ª scōi. Sil'r de eminēte. qđ nō é supremū nec excessū ab aliq̄ nullū h̄z g̃dū: z sic nihil est. g̃ omne qđ nō é supm⁹ i é excess' .g̃ a supmo: ex. 3. scōi. Ex his oīdit de efficiēcia q̄ negat q̄ lz é finis p̄m⁹ vl finitū: h̄ duo pbātur. s. g̃ est p̄mū efficiēs vl effectū: nā mēbra huius diuidicti ꝓuertūtur cū mēbris illi⁹ scōa p̄z ex. 4. z. 5. ¶De p̄ma p̄z ex p̄xima pcedēte. Sil'r p eminēciā si qōlibz é supmū vel excessū a supmo: g̃ p̄mū efficiēs vl effectū: q̄ h ét mēbra ꝓuertunt: ex penultia z vltima scōi. z. 15. h⁹ tertij: positio ét alicuius enti nullū ordinē h̄ntis irrōnal' est valde: sicut in scōa rōne ad. 6. z i probatōe. 17 huius aliqual'r oīsuz é. Uere dñe oia ista sapientia ordiata fecisti: vt cuilibz intellectui rōnabilr videat q̄ oē ens est ordinatū: vñ absurdū fuit philosophāntib⁹ ordinē ab aliquo amouere. Ex hac aūt vli ens oē est ordinatū: segtur q̄ nō oē ens é posteri⁹: z nō oē pri⁹: q̄ vtroq; mōvl idē ad se ordinaretur: vl circulus in ordine poneret. est g̃ aliqđ ens p̄ius z nō posterius: z ita p̄mū z aliqđ posterius z nō p̄mū: nullū autez quin sit: aut p̄ius: aut posterius: tu es vnirum p̄mum: z omne aliud a te est posterius te. sicut in triplici ordine: vt potui declarauī.

12. me^ce. T. c. 5. 2. z inde'

T. c. 21. T. c. 63. ca. p⁹.

Conclusiones quarti capli.

¶ Prima nã in se est simplex. 2cl'o. p^a.
¶ Quicquid intrinsecum est summe nature est summe tale. 2cl'o. 2^a.
¶ Dis perfectio simplr & i sũmo ineſt necessario nature summe. 2cl'o. 3^a.
¶ D^m efficiẽs ẽ itelligẽs & volẽs. 2°. 4.
¶ p^m cãs gcgd cãt 2ungẽter cãt. 2°. 5.
¶ p^am nãm amare se ẽ idẽ nãe pme. 2°. 6.
¶ Nullũ itelligẽ põt eẽ accñs p^c nãe. 2°. 7.
¶ Intellꝰ pmi itelligit actu semp & neçio & distincte qcũq; itelligibile pus natura liter q̃ sit illud in se. 2cl'o. 8.
¶ Primũ pncipium est infinitũ: & a finito incompzehensibile. 2cl'o. 9.
¶ Primũ pncipiũ ẽ oino simplex nõ hñs partes eẽntiales: nec q̃titatiuas nec alicui conceptui cõponibilis. 2cl'o. 10.
¶ Q̃d ẽ tm̃ vnũ pncipiũ p^m 2°. 11
¶ De simplicitate & infinitate & intellectualitate primi entis. Cap. uij.

O mine deus nr̃. De tua nã vnica vẽe p^a. vellẽ pfectiões q̃s ineẽ nõ dubito alĩ qualr oñdẽ si faueres. Credo te simplicẽ infinitũ: sapiẽtẽ: & volẽtẽ: & q; nollẽ vti circlo i pbãdo. d̃ simplic^te q̃dã p mittã q̃ pñt p° pbari: alia d̃ simplic^te vsq; ad suũ locũ vbi possunt pbari differãtur. est igit̃ huius. c. 4. hec. 1. cõclusio oñdenda.

Prima natura ẽ i se simplex. p^ma 2°.

¶ In se. dixi q; tm̃ de simplic^te simplici eẽntiali itellꝰ h: q̃ excludit oẽz 2põnẽ i eẽntia absolute: h pbat sic. p^a nã nõ est cãta: vt pz ex 3ª tertij. pz: q̃ ñ hñs ptes eẽntiales mãm & formã. ¶ Itẽ nec diuersas pfcões q̃l'cũq; i re distictas hz: ex qb°. 5. possit rõ gñis & dr̃ie sumi. pbat ex p^a ppõne. 6. tertij: q; vl' altera illaz ẽm ppaz rõnẽ eẽt qua totũ eẽt p° necẽe eẽ. Et reliqua nec p° nec p se: & ltẽ cũ cã reliqua eẽntialr icludat i toto: totũ ñ erit necẽe eẽ: q; icludit ñ necũ formaliter aut si vtraq; realitate eẽt totũ p° necẽe esse eẽt bis necẽe eẽ: & h̃et duo eẽ: q̃z neutruz eẽntialr icluderet altez: filr vtraq; esset in vtraq;: q; nõ eẽt vnũ ex eis: & si vtraq; pmodat ncẽe eẽ: vtraq; erit actualitas vltima: & ita vl' nihil idẽ ex eis: vl' nulla, dr̃ia eaz: et ita nõ vtraq;. ¶ Corr elariũ. p^a nã nõ est in gñe. pz ex ista. pbat etiã: q; nã in gñe tota exp̃mit̃ p diffõnẽ: vbi nõ ipozlat oino idẽ p gen° & dr̃iaz pp nugationẽ: oppo^m in fic simplici iuenit̃. ¶ Dic istat: si duoz exñtium i eodẽ altero tm̃ põt ipsũ eẽ necẽium & ita reliq; nõ necũ: alias eẽt bis necẽ eẽ. segtur q; nulla distincta hz rões formales possent poni eẽ i necẽe eẽ: g̃ nec i p^a pona diuina eẽntia & relo. pñs ẽ falsũ. tõ pb° pma peccat. ¶ Silr 2tra scdaz: q; vtrũq; eoz esset actualitas vltima: vel alterz nõ necẽium. ¶ Rño. q̃cunq; hm rões formales distinguũtur: vl' sic̃ act° & põ: & sic cõponibilia: vel sic̃ duo nata actuar idẽ: vl' sic̃ act° & act° & sic nõ cõponibilia: tũc si vnũ eẽt ifinitum posset icludere p identitatẽ alĩd. imo icludit alias ifinitũ esset cõponibile: q; ipzobabit̃ 2cl'one. 10. h°. si aũt sit finitũ nõ icludit per identitatẽ illõ q̃d est p° diuersũ hm suã rõnẽ formalẽ: q; finitũ tale ẽ pfectibile illo: vl' cõponibile cũ illo: g̃ ponẽdo necẽe eẽ habere duas realitates: quaz neutra p identitatẽ 2tineat aliã: q; regrit̃ ad 2põnez: segtur q; altera nec erit necẽe eẽ nec formalr nec per identitatẽ: vl' totũ erit bis necẽe eẽ: & ita tenet vtraq; pbatio. ¶ Instãtie de diuina pona nulle sũt: q; ille due realitates nõ faciũt cõpositõem: hz vna ẽ alia p identitatẽ: q; vna ẽ ifinita. Q̃d si obijcias: tua dicaz in ꝓposito q; ẽ cõpositio: & due vnitates & due realitates in necẽe eẽ: sed altera ẽ ifinita. Cõtradicis tibi dupl'r. p° q; ps ẽ mioz toto: scd̃o: q; si ponis 2põnẽ neutra realitas ẽ alia p idẽtitatẽ: & sic currit vtraq; probatio.

Quicquid est intrinsecũ sũme nature est summe tale. 2^a. 2°.

¶ Probat. q; oino ẽ idem illi nãe pp simplicitatẽ g̃ sic illa nã ẽ suma nã: ita illud est sume tale: q; idẽ ẽ. alias si posset itelligi excedi ẽm suã entitatẽ: g̃ nã posset itelligi excedi cõm suã entitatẽ. q̃ eadẽ ẽ ẽtitati illi°.

Dis pfectio simplr & in sũmo ineſt necessario natur sũme

¶ Perfcõ simplr dr̃ q̃ i qlibet meli° est ipsum q̃z nõ ipsũ. hec descriptio vr̃ nulla: q; si itelligerẽ de affirmatiõe & negatiõe vt est in se: q̃z affirmatio eẽt melioz sua negation e in se: & i quolibet si i eo posset eẽ. Si

aūt iteligak: nō i se: ꝛ in qlibet si posset in esse: sz in qlz simplr falsū ē: qꝫ nō melioꝛ ē in cane sapia: qꝛ nlla ē bonitas i illo cui cō tradic̄. ¶ Rño famosa ē descriptio. exponatur sic: meliꝰ qz nō ipsū. i. qz qlibet positiuū icōpossibile in q̄ icludit nō ipz. ē in qz sic. meliꝰ in qlz: nō cuilibet: sed i qlibet qz tum eēt ex se: qꝛ meliꝰ ē suo icōpossibili pp qō nō pōtest iesse. Breuit ḡ dicak qꝫ pfectio simplr ē: qꝫ ē absolute meliꝰ q̄cūq; icōpossibili. Et ita exponit illō i qlz qz nō ipz: ꝛ ℔ est qz qōlz qꝫ nō ē tpsū: ꝛ dz itelligi de icō-possibilitate ꝑm p̄dicationē ōnoiatiuā: qa ita ꝑmo fit cōiter. ¶ Probo 3m ꝓc̄onē sic itellectā. pfctō simplr ad oē icōpossibile aliqué hz ordinē ꝑm nobilitatē non excessiꝫ p descriptionē: sz eminētius: ḡ vel nāe supme est icōpossibil: ꝛ ita excedit eā vel cōpossibilis: ꝛ ita pōt ei iesse: ꝛ etiā in sūmo: qꝛ sic est ei cōpossibilis. Si ē alicui cōpossibilis iest sibi: sicut ē sibi cōpossibilis. Nō aūt in est: vt accns ꝓtingēs: qꝛ tūc pfectio simplr etiā i sūmo posset excedi: qꝛ suba melioꝛ ē accn̄te. Silr nā ꝑa nō hret oēm pfectionez nobilissimo mō hñdi: ḡ vel vt idē: vel vt p ꝓia passio: ꝛ vtroq; mō hētur ꝓpositū sc̄z qꝫ nec̄io iest. Qd aūt non vt accns p accns ꝓtingēter īsit: pbo: qꝛ i oi pfcōne cui nō repugnat nec̄itas pfectiꝰ hz illā: qd hz necessario: qz qō ꝓtingēter. pfectiōi simplr nō repugnat nec̄itas: qꝛ tūc aliq̄ nā icōpossibil sibi excederet eā: vt illa q̄ ē nec̄ia: vel pt eē Nihil aūt pōt pfectiꝰ hre pfectionē simplr qz nā ꝑma ex scda hꝰ ḡ ꝛc̄. ¶ Dicēdis de infinitate ꝛ ceteris de simplicitate ponēdis p̄mitto illa de itellu ꝛ volūtate: qꝛ iferiꝰ supponenf. Prima conclusio talis est:

4ª.2°. **Primū efficiens est intelligens ꝛ volens.**

T.c.66. Ista ꝓbatur. ꝑmū ē p se agēs: qꝛ oi cā p accidēs poꝛ ē aliqua p se. 2. phycoꝛ. oē per se agēs agit pp finez: ex ℔ arguit dupliꝛ. ꝑmo sic. oē nāle agēs p̄cise ꝓsideratū ex nec̄itate ꝛ eq̄ ageret si ad nullū finē ageret: sic ſ eēt idepēdenter agēs: ḡ ſ nō agit nisi pp finē ℔ est qꝛ depēdet ab agēte amāte finem ḡ ꝛc̄. scdo arguit: si ꝑm agit pp finē: aut ḡ finis ille mouef ꝑm efficiēs: vt ama. ꝰ actu voluntatis: ꝛ pz ꝓpm: aut vt nālr tñ amatus: hoc falsū ē: qꝛ nō nālr amat finē aliū a se: vt graue: cētrū ꝛ mā formā: tūc. n. eēt aliq̄ mō ad finē: qꝛ iclinat ad illū. Si tñ nālr amat finē q ipse ē: ℔ nihil ē nisi ipsū eē ipsū. hoc nō ē saluare rōnē duplicē cāe i ipso. ¶ Itē ꝑm efficiēs dirigit effectū suū ad finē ipsius ḡ vel nālr vel cognoscēdo ꝛ amādo illum nō ꝑo mō: qꝛ nō cognoscēs nihil dirigit nisi in vtute cogscētis. sapiētis. n. ē ꝑma ordinatio. ꝑm i vtute nulliꝰ dirigit: sicut nec cāt. hec ēt cōclusio ꝓbat: qꝛ oi nō viuo viuus ē melius: ꝛ itervīua oi nō itelligēte itelligēs est meliꝰ: ꝑmo nihil ē meliꝰ: ḡ ꝛc̄. ¶ Item 3°. sic. aliqd cātur ꝓtingēter: ḡ ꝑma cā ꝓtingēter cāt: ḡ volēs cāt. ꝓbo ꝑme ꝓne: qlz cā scda cāt iquātū mouet a ꝑa. ḡ si ꝑma nec̄io mouet. qlz nec̄io mouef ꝛ qōlz nec̄io causatur. ꝓbo scde ꝓne: nullū ē ꝑm opandi cōtingēter: nisi volūtas vel cōcomitās volūtatē: qꝛ qlz aliaagit ex nec̄itate nāe: ꝛ ita nō ꝓtingēter. ¶ Obic̄f ꝓtra ꝑmā ꝓnaz qꝛ dato qꝫ deus nec̄io cāet: qꝛ tñ nō mouet immediate volūtatē nr̄am: nō segtur qꝫ nr̄m velle possit adhuc ꝓtingēter cāre aliqd. ¶ Itē ꝓbs ꝓcessū añs: et negant ꝓns ponendo cōtingētiā i inferioꝛib⁹ ex motu q nec̄io cātur inq̄tū vnifoꝛmis: sz diffoꝛmitas segtur ex ptib⁹ eiꝰ: et ita cōtigētia. ¶ Cōtra scdam alia mota pñt ipediri: et ita oppm cōtigēter euenire. ¶ Ad ꝑm. si ē ꝑm. si ē ꝑmū efficiens respū volūtatiſ nr̄e. idē segtur ō ipsa qō de alijs: qꝛ siue imediate moueat eā: siue aliud imediate: et illō nec̄io motū moueat: qꝛ mouet ex ℔ qꝫ mouef: tādē ꝓximū nec̄ario mouebit volūtatē: et ita necessario volitas volz: et si erit volēs nec̄io: segf vlterius ipole qꝫ nec̄ario cāt qō volēdo causat. ¶ Ad 2m. nō dico ℔ cōtingēs qōcūq; qō n est nec̄arū nec sempiternū: sz cuiꝰ oppositum pōt fieri qñ illō fit: tō dixi aliqd cōtingenter causatur: non aliquid ē contingēs mō dico qꝫ pbs nō potuit cōsequētiā negare soluēdo añs p motū: qꝛ si ille moꝰ totus nec̄ario ē a cā sua: qlz ps eiꝰ cātur nec̄ario qñ cātur. hoc ē ineuitabiliꝛ: ita qꝫ oppm tūc nō posset cāri: et vlterius qꝫ causaf sic per quācūq; parte moꝰ nec̄ario: tūc cātur. i. ineuitabiliꝛ. vl igiſ nihil fit ꝓtingēter. i. euitabiliꝛ vel ꝑm sic cāt immediate qꝫ posset nō cāre. ¶ Ad tertiū; si aliq̄ cā pōt ipedire illa ſ

i. mec̄. in ꝓhe°.

pōt nisi vtute superiorū cārū impedire: et sic vsq; ad prima q̄ si immediatā cām sibi necessario mouet i toto ordine vsq; ad istā impedientē erit necitas: g̃ necario impediet: ergo tūc nō posset aliqua alia cōtingenter cāre aliqd cātū. ¶ Quarto ꝓbat cōclusio: aliqd malū ē in entib⁹: g̃ primū cōtingēter causat: et tūc vt ꝓpus. pb⁹ ꝙsequētie: oē agēs ex necessitate nāe agit fm vltimū sue potētie: et ita ad pfectionē pol'em ꝓduci ab ipo: ergo si primū agit necario: et p ꝙns oē aliud agēs: vt iā declaratū est: segtur q̄ tot⁹ ordo cārū causabit in isto qcquid ē eis pol'e cāre: in illo g̃ nulla pfectiōe caret q̄ pōt ab oib⁹ cātis agētib⁹ induci in ipso: g̃ nulla caret quam pōt recipe: g̃ nō ē aliqua malitia in ipso. cōsequētie fūt plane: q̄ ois pfectio receptibilis in isto ē cābilis ab aliq̄: ⁊ ab oib⁹ causis ordinat: vltima pz ex rōne mali: ⁊ ꝙcludit illa pb⁹ de vitio i moribus: sic de pctō in nā. ¶ Dices: mā nō obedit. Nihil ē: q̄ agens potēs vicerēt i obediētiā: hāc ꝙclonez ꝓbāt aliq. 5⁹. via ex tertia ponīa: q̄ itelligere: velle: sapia: amor: sūt pfectiones simpliciter: qd̄ supponūt quasi manifestū. ¶ Sz ñ vī vñ ista pōt magis cōcedi eē perfectiōes simplr q̄z nā pmi āgeli. si. n. accipias sapiētiam denoiatiue: ē melior oi denoiatiuo i cōpossibili: ⁊ nō ꝓbasti q̄ pm ē sapiens. Et si accipias q̄ de⁹ ē sapiēs. ¶ Dico q̄ petis tm̄ potes hr̄e q̄ sapiēs est melior nō sapiēte exclusō pmo. ¶ Cōtra. isto mō pm⁹ angelus ē melior oi ente denoiatiue sūpto icōpossibili sibi pter deū: imo eē pmi angeli i abstracto pōt eē melior simplr sapia ¶ Dices repugnat mlīt: tō ñ cuilibet ē meli⁹ denominatiue q̄z oppositū. ¶ Rño: q̄ nec sapiētia ē cuilz meli⁹ denominatiue: q̄ repugnat mlīt. ¶ Dices: imo eē cuilibet meli⁹ si posset iesse: q̄ canis eēt melior si canis esset sapiēs. ¶ Rño: ita de pmo āgelo si posset eē canis eēt melior ⁊ cani eēt melius: si posset eē pmus angelus. ¶ Dices: imo illud destruit nām canis. g̃ nō ē bonū cani. ¶ Rño. ita sapiēs vel sapia destrueret naturā ei⁹: nō est dīa nisi q̄ angelus destruit canē: vt nā eiusdē gñis sapiēs vt alterius icōpossibilis: tū q̄ determinās sibi p subo nām eiusdē gñis icōpossibilez: ⁊ cui repugnat pmo subm eidem p se: lz nō p⁹ passio subiecti repugnat: vulgaris fmo de perfectiōe simplr sepe vacillat. ¶ Itē itelligibile vī dicere gradū supmū determinati generis: vt subē. vñ igit cōcludet q̄ ē pfectio simplr de passiōib⁹ entis in cōi secus ē: ga ꝙsequūt oē ens: vl' passio cōis vl' alterī disiunctorī. Si pteru⁹ diceret q̄ oē denoiatiuum pmū cuiuslibet gñis gñalissimi est pfectio simplr vñ iprobares: diceret. n. qd̄libet tale eē melī q̄cūq; sibi incōpossibili. ¶ Si intelligat denoiatiue: q̄ incōpossibilia sibi nō sūt nisi denominatiua sui gñis q̄ oīa illō excellit. Si itelligit de substātialis denoiatis iquātū denominata. simplr diceret q̄ si subm determinat illud: determinat sibi nobilissimū. Si nō saltē subm qd̄libet inquātū denominat isto ē melī⁹ q̄lz i quātū denoiat alio sibi incompossibili.

Primū cāns qcquid cāt cōtingenter causat. 5ª. 2ª.

¶ Probat: q̄ qd̄ immediate cāt: ptigenter cāt ex 3ª pbatiōe. 4. pmisse: g̃ qd̄cūq; aliud: q̄ cōtingēs nō pcedit necariū nālr nec necariū dependet a ptingēte. ¶ Itē ex volitiōe finis nō necario ē aliqd volitū: nisi illud sine q̄ nō stat illud qd̄ ē volitū circa finē. De⁹ amat se vt finē: ⁊ qcqd̄ circa se vt finē amat stare pt si nihil aliud ab ipso sit: q̄ necīū ex se a nullo dependet: g̃ si ex volitiōe sui nihil aliud necessario vult: g̃ nec necario cāt. ¶ Contra: velle illō ē idē p⁹: g̃ neēe eē: g̃ nō cōtingēs. ¶ Itē si tertia ꝓbō pmisse cui ista immr tenet. g̃ nulla ē cōtigētia cuiuscūq; cāe scde in cándo nisi sit cōtingētia pmi i volendo: sic enī necitas pmi i volēdo concludit necitatem cuiuscūq; alteri⁹ i cándo: ita determinatio ei⁹ i volēdo ꝙcludit dētermiationē cuiuscūq; alteri⁹ i cándo: sz dētmiatio ei⁹ i volēdo ē ekna: g̃ qcūq; cā 2ª pus q̄z agat ē dētmiata: ita q̄ ñ ē i ptāte ei⁹ dētmiari ad op^m. Hº vlteri⁹ ꝺclarat: q̄ si i po^te p⁹ ē dētmiat se ad op^m: g̃ cū dētminatiōe cāe p^t i volendo stat isti⁹ indetminatio i cándo: q̄ nō ē in ptāte ei⁹ facē pmā cām ideterminatā. Et si cuz dēterminatiōe prie stat idetmiatio h⁹: ita vī cū necitate ei⁹ stare nō necitas vel ptigētia hui⁹. s. in cándo: vel igitur tertia probatio nihil valet. vel volūtas nra non vī libera eē ex se ad oppta. ¶ Itē si p^a dētmiata dētmi

nat: quō pōt alia cā fecūda mouere ad aliquid aliquo mō: ad cuius oppositū prima mouet: sicut est ō volūtate nra peccante.

¶ Item. 4. oē efficere ē ptingēs: q2 dependet ab efficiētia pmi q̄ est ptingēs: ista sunt difficilia: quoz plena solutio multa narrari z declarari requirit. ¶ Querātur in qōne quā de scientia dei respectu futurorum contingentium disputaui.

6ª.2º. Primam naturaz amare se est idem prime nature.

¶ Hāc probo sic. cālitas z cātio cāe finalis est simplr pma. ex. 4. 2. z ideo cālitas pmi finis: z ei⁹ cātio ē penitus icausabilis secūdum quācūq3 cātionē in quocūq3 gñe cause. cālitas aūt pmi finis ē mouere pmū efficiens vt amatū: qđ est idē ista. primū efficiens amare pmū finē: q2 nihil aliud ē obm amari a volūtate nisi volūtatē amare obz: ergo pmū efficiēs amare pmū finē ē penitus icausabile. z ita ex se necesse eē ex. 5. tertij: z ita erit idē nāe pme ex. 6. eiusdē: z deductio pz in. 15. tertij. ꝺducit aliter: sz i idez redit. Si primū amare se est aliō a pmo. ḡ est cābile. ex. 18. tertij. ḡ effectibile ex. 4. z 5. scōi: ergo ab aliquo p se efficiēte: ex pbatione. 4. hº ergo ab amāte finē ibidē. ergo si pmū amare se eēt cātum hoc esset ex aliquo amore finis poze ipso cāto: qđ est impossibile: hoc Arī. ostēdit. 12. metaphysice de itelligere. Alias pmū nō eēt optima substantia q2 p itelligē ē honorabile. Alias. n. laboriosa ē ptinuatio: q2 si nō est illud: sed in pō ptradictiōis ad illud ad illā segī laboz pm ipsū. ¶ Iste róes pōt ꝺclarari. ¶ Prima: q2 cū oīs entitatis in actu pmo. vltima pfectio sit in actu scōo quo ptingit optio: maxime si sit actiuū: nō tm factiuū: oē autē itellectuale ē actiuū: z pma natura ē intellectualis ex pma: segī q2 ei⁹ pfectio vltima est in actu scōo. ḡ si ille nō ē idē sibi nō ē ei⁹ substātia optima: q2 aliud ē suū oppositū Scōa: q2 pō solū mō receptiua est ptradictionis: ḡ ē iperfcā: tm nec ista 2ª nec rō poz simplr pm Az. est demōstratio sz tm pbabilis rō: vñ pmittit: rónale ē zc. ¶ Alr ostendit ex idēntate potētie z obti iter se: ḡ actº ē idē eis: pñtia nō valet. Instātia: itelligēna itelligit se. amat se: actus tū nō ē idē substātie.

T:c.51.

¶ Hec pclusio secūda ē in correlarijs. Nā segtur pmo q2 volūtas ē idē pme nāe: quia velle nō ē nisi volūtatis: ḡ illa ē icausabilis ḡ zc. Silr velle itelligīt q̄si posteri⁹: z tamen velle ē idē illi nāe: ḡ magis voluntas Scōo segī q2 itelligē se ē id ē illi nāe: q2 ni hil amaī nisi cogtū: ḡ ē neče eē ex se. Silr q2 itelligē quasi ppinquus ē illi nāe ꝺz velle. Segī 3º q2 intells est idē illi nāe sicut p us de volūtate z velle argutū est. Segtur quarto q2 rō itelligēdi se ē idē sibi: q2 neče eē ex se: z quasi pintelligitur itellectiont.

7ª.2º. Nullū intelligere pōt esse accidēs prime nature.

¶ Probatur: q2 illa nā oñsa ē eē pmū effectiuū. ḡ ex se hz vñ pōt qōcūq3 cābile causare circūscripto qcūq3 alio saltē vt cā prima illi⁹ cābilis: sed circūscripta cognitiōe ei⁹ nō hz vñ posset illud cāre. Assūmptum vt timū, pbaī: q2 nihil pt cāre nisi ex amore finis volēdo illud: q2 nō pōt alr eē p se agēs q2 nec pp finē. ¶ Iste aūt velle alicui⁹ pp finem pintelligit itelligere ipm: ḡ ante primum signū quo itelligit cāns siue volens a: neccio pintelligit itelligēs a. z ita sine hz nō pōt p se efficere. a. ita de alijs. ¶ Itē oēs itellectiōes eiusdē itellus hñt simile habitudinē ad itellm pm idēntitatē eēntialē: aut accidētalē: pz de quocūq3 itellectu creato: qđ oñdit: q2 vñr pfectiōes eiusdē generis ḡ si aliqua hz receptiuū: z oēs hñt idem: et ita si aliq̄ ē accns z qlibz: aliqua nō pōt eē accns in pmo ex pcedēte: ḡ nulla. ¶ Item itelligere si qō pōt eē accns reciperet in itellectu vt subo. ḡ z in intelligere qō ē sibi idē. s. itellectui: z ita pfectius itelligere scz eēntiale erit potētia receptiua respcū impfectiōis. s. accidētalis. ¶ Itē idē itelligē pt eē respectu obiectoz plurū ordinatoruz: ergo quāto pfectio: tāto plurū: ḡ pfectissimum quo ipole ē eē pfectº itelligere erit oīum itelligibilū: itelligere pmi ē sic perfectissimū: ex scōa hº: igit idē est omnium itelligibilū: z illud qō est sui ē idez sibi ex prima pcedēte: ergo zc. Eādē pclusionez itellige de velle. ¶ Item si arguit: ille itellectus nihil ē nisi itelligere qōdā: iste itellectus est idem oīum. ita q2 nō pōt eē alius alterius: z alterius obti: ergo nec itellige,

re aliud: vel igit̄ itelligere idē est oiuz: vl̄ itell's alteri⁹ obti. ¶ Rñ. falla ē accñs ex idētitate aliquoz iter se absolute cōcludē idētitatē respectu tertij: respectu cui⁹ extra neant. Ex^m. intelligē diuinū ē idē suo velle: g̃ si ipm̄ itelligē ē alicui⁹ ipm̄ velle ē eius dē: nō segt̄: 13 ē velle: qđ gdē velle ē aligd eiusdē: qz itelligere eiusdē: ita q̄ diuisim pōt iferri nō ꝓiunctim pp accñs. ¶ Jtē sic arguit̄: itell's ꝑmi hz vnū actū adequatuz sibi ꝛ coeternū: 13 itelligē sui ē idē sibi: g̃ ñ pōt hr̄e aluū: ꝓña ñ vz. Jnstātia. de sil̄ videt deū ꝛ aliō: Etiā si videt deū hz vltimū capacitatē sue: vt pōit̄ ō aīa xp̄i: adhuc pt aliō ¶ Jtē arguit̄: ille itell's hz i se p idētitatē p fectionē maximā iteligēdi: g̃ ꝛ oēm aliā. ¶ Rñ⁹ ñ segt̄: qz alia q̄ minoz ē pt eē cābil̄ ꝛ iō differre ab causabili maxima nō pōt.

8ª.ꝙ°. **Jntellect⁹ ꝑmi itelligit actu semp necessario ꝛ distincte qō cunqz intelligibile prius naturalit̄ qz illud sit in se.**

¶ Prima ps. s. q̄ pōt cognoscere qōcūqz itelligibile: ꝓbat̄ sic: qz h̄ ē pfectiōis i itellectu posse distincte ꝛ actu itelligere: imo nēciuz ad rōnē itell's: qz ois itellect⁹ ē toti⁹ entis cōissime sumpti: vt alibi declarauit: nullam autem intellectionē pōt hēre itellect⁹ ꝑmi nisi eādē sibi ex proxia: ergo cuiuslibet itelligibilis hz actuale itelligere ꝛ distinctū: ꝛ hoc idē sibi. ꝓbat̄ etiā prima ps alr̄: p hoc q̄ artifex distincte cognoscit omne agendū anteqz fiat: al's ñ pfecte operaretur: quia cognitio ē mēsura iuxta quā opatur: ergo de⁹ omniū producibiliū a se habet noticiā distinctā actualē vl̄ habitualē saltē ꝛ prioꝛē eis. ¶ Cōtra istam instatur qz ars vl̄is sufficit ad singularia producēda: scōa ps de possitate ꝓbatur: qz quicqd est idem sibi est necesse eē ex se. ex. 5. tertij: ꝛ prima quarti: sed esse aliozuz a se intelligibilium est nō necesse eē ex se. ex. 6. tertij necesse eē ex se est prius natura omni non necessario: ꝓbat̄ aliter: qz esse omnis alterius a se dependet ab ipso vt a cā. ex. 19. tertij: sed ipse vt causa est alicui⁹: tal̄ necessario icludit̄ cognitio eius ex parte cause: ergo illa poꝛ ē natura ipso esse cogniti.

9ª.ꝙ°. Ro. 11. **O altitudo diuitiarū sapiētie ꝛ scie tue deus qua omne intelligibile comprehēdis. nunquid itellectui meo paruo poteris concludere te esse infinitū ꝛ incomprehensibilem.**

¶ Tētabo g̃ iferre cōclusionē valde fecūdā: q̄ si i principio fuisset de te ꝓbata: ꝑdicto rū q̄zpluria facil̄ patuisset: infinitatē igr̄ tuā si ānuas ex dictis de itellectu tuo ꝓconaboꝛ iferre. Deide q̄dā alia adducā: an valeāt vl̄ ñ valeāt ad ꝙcludēdū ꝓpositū igrēdo: nōne dñe de⁹ itelligibilia sūt infinita: ꝛ hꝫ actu i itell'u oia itelligēte: g̃ ꝛ nā cui intell's ē idē ē infinita: g̃ intell's illa sil̄ actu i telligēs ē infinit⁹: tal̄ ē de⁹ nr̄ itell's tu⁹: ex 7ª tā premissa: hui⁹ entimemat̄ oñdo añs ꝛ ꝑñs: ꝛ ꝑñam sic: q̄cūqz sunt infinita i po⁸. i. accipiēdo alterꝫ post alterꝫ nullū pōt hr̄e finē: illa oia si sunt sil̄ actu: sunt infinita: itelligibilia sūt hmōi respectu itell's creati: fiē pz. ꝛ in tuo de⁹ sunt sil̄ actu oia itellecta q̄ a creato sunt successiue itelligibilia: igitur ibi sūt actu infinita itelleeta: Hui⁹ sylli ꝓbo maioꝛē: 13 satis euidēs videat̄: qz omnia talia acceptibilia q̄ sūt sil̄ exīntia aut sūt actu infinita: aut finita. Si actu finita: g̃ accipiēdo alterū post alterū: tādē pōt esse oia accepta simul: g̃ si nō pōt esse actu accepta oia: si actu sūt simul sūt infinita actu. ꝓbaz entimematis ita ꝓbo: q̄ pl'alitas regrit vl̄ ꝙcludit maioꝛē pfectionē q̄z paucitas: infinitas ꝙcludit vel regrit infinitā pfectionē. Ex^m. posse ferre quatuoꝛ maioꝛē virtutez motiue regrit q̄z posse ferre duo. iō posse ferre infinita ꝙcludit infinitā pfectionē vl̄ vtutez motiuā. g̃ in ꝓpo⁹. cū sil̄ intelligere pl'a maioꝛē pfectionē itell's ꝙcludat q̄z posse vnicū itelligē. segt̄ ꝓpositū. ¶ Hoc vltimū ꝓbo: qz regrit determinata cōuersio i itell's ꝛ applicatio ad itelligibile distincte i telligēdū: g̃ intell's q̄ad pl'a pt applicari ad qōlibz ē illimitatū: ꝛ ita q̄ad infinita ē applicabil̄ oio ē illimitat⁹. Sil̄r ꝓbo ꝓpo^m saltē de itelligere ex q̄ sequit̄ ꝓpo^m ō itell'u. Jlla cū itelligere a: sit aliq̄ pfectio. ꝛ itelligē b: sit sil̄ aliq̄ pfectio: nūq̄z idē itelligē ē ipsi-

a.z b.eq̄ distincte: vt duo eēnt nisi pfectiões duoz itelligē icludant i illo: z sic de trib⁹ z vltra. Dicef qñ p eāde rōnē itelligēdi mlta itelligunt ñ pcludit maioz pfectio ex plitate q̄z ex paucitate. ¶Allr q rō de itelligē cōcludit qñ illa plā itelligē nata essent hīe pfectiões distictas formales q̄les ñ sūt nisi itellectiões diuersaz spērū tales ñ sūt infinite itelligibiles: sz idiuiduoz q̄rū pluriū itellectiões: qz nō al's pfectiões formales dicūt: ñ pcludit maiorē pfectionē act⁹ q̄ē respcū pluz talū. ¶Cōtra p^m: qz ō ipa rōne itelligēdi arguit: sic de itellu z actu: q maioz pfectio pcludit ex plitate illoz q̄rū ērō itelligēdi: qz oz q eminēter icludat pfectiões oium pparū rōnū itelligēdi: q̄rū q̄libz pm ppriā rōnē aliquā pfectionez ponit: g infinite infinitā pcludūt. ¶Cōtra se cūdā rñsionē idiuidua i rōne vnis impfcē itelligunt: qz ñ pm qōlibz itelligibilitatē i eis: qz nō pm qōlibet entitatis positiue in eis: sic i qōne de idiuiduatiōe oñdit: g itellect⁹ itelligēs qōlibet itelligibile pm oēm rōnē itelligibilitatē positiue itelligit distictas entitates positiuas pluriū idiuiduoz q̄ maioz pfectionē ponūt i itellectiōe q̄z i tellectio vni⁹ illoz: qz itellectō vniuscuiusq; entitatis absolute positiue vt ē ei⁹ ē aliq̄ pfectio: al's illa nō exīte itell's nō eēt min⁹ pfect⁹ nec itelligē: g nō oz illud ponere i itellu dīno: qō excludit p octauā. ¶Jtē infinitas itelligibiliū spē cōcludit ex nūer. z figuris p Aug. 12. de ci. c. 18. ¶Scdo oñdo ppositū sic. Cā pma cui pm vltimū sue cālitatis cā secūda aliqd pfectiōis addit i cāndo: nō vī sola ita pfecte cāre effectū: sic ipa cā fa: qz cālitas solū pme diminuta ē respcū cālitatis sil'amboz: g si illud qō natū ē esse a cā scda z pma sil' fit: multo pfect⁹a sola p ma scda nihil pfectiōis addit pme: sz oī finito aliō addituū addit aliquā pfectionē: g tal' cā pma ē infinita. ¶Ad ppo^m notitia cuiuscūq; nata ē gigni ab ipo: sic a cā prima: z maxie illa q̄ ē visio: g si alicui itellectui illa iest sine actiōe q̄cūq; tal' obiectu: sz tm̄ mō ex vtute alteri⁹ obiecti poteris: qō natū ē eē cā supioz respcū tal' cognitiōis: sequit q illō obiectū supius ē infinitū in cognoscibilitate: qz iferius nihil sibi addit in cognoscibilitate: tale obiectū supius est nā pma: qz ex pītia sola ei⁹ apud intellm pmi nullo aliō obiecto cōcausante ē noticia cuiuscūq; obiecti intellu ex octaua hui⁹: z pfectissima ex fa hui⁹: g nullū aliud intelligibile aliqd sibi addit in cognoscibilitate: g est infinitū: sic igit z i entitate: qz vnūqōq; sic se hz ad eē: ita ad cognosci. ¶Dic instat: g nulla cā scda q̄ est finita pōt facere notitiā cāti ita pfectā sicut nata ē cāri ab ipsomet cāto: qō falsuz ē: qz cognitio p cām pfectioz ē q̄z rei ex se fine cā. ¶Jtē ex hoc q pma cā ita perfecte causat finē scdm: sic cū illa nō vī seq: nisi q pfectionē secūde hz pfect⁹ q̄z ipsa fa: b ñ vī cōcludere infinitatē: qz finita pfectio pōt eē eminentioz pfectiōe secūde cāe. ¶Jtē lz nihil addat in cāndo pme cālitati pm vltimū po^c: quo pbat q nihil addit in essendo. Illā in cāndo lumē in medio si iste solcāret q̄tū mediū possz recipe ali⁹ sol nihil adderet sibi in cāndo: z tñ adderet sibi in eēndo cū eēt alius sol. Jta in intellu pmi ē noticia quāta pōt eē ex pītia prime nāe vt obiecti. Scda g cā nihil addit in cāndo: qz nō est natū agere in illū intellectū iā sūme actuatū: sic nec ali⁹ sol in mediū: vñ si ex b pbat nihil addere in essendo vī cōsil' argui q terra nihil addat soli in eēndo: qa nihil addit in cāndo lumē i medio. ¶Ad ista rñdeo. Ad pmū: q qz nihil scientifice cōcludit de aliquo nisi in se simpliciter pcōcepto. Jō in scia nostra qñ cātum scim⁹ per cām: cā nō facit noticiā cāti simplicē qualē ipm causatū natū eēt gignere pm Aug. 9. de tri. c. vl. A cognoscēte z cognito paritur noticia: aut si quā simplicē posset facere: sz non illā que est ituitiua: de qua alibi multū dixi: vñ vltra oēm cognitionē p cām aliqua causatur que nō nisi ab obiecto in se causatur in nobis. ¶Cōtra: fantasma pōt cāre simplicē cognitionē cāti: g magis spēs vel notitia cause pōt b. qz in isto pfectius ē obiectū q̄z in illo. ¶Rño. non ordinatur ad cām in cāndo noticiā simplicē: sicut fātasma ad ipm si in illo ordine est prima cā respectu cātorū. ¶Cōtra: igit non sicut in eēndo: ita i cognoscēdo. ¶Rño. ita in cognoscibilitate: sz nō in cognoscibili. qz cognitio dependet ab alio q̄z cogscibile: cā sic est cā in essēdo: ita z in cognoscibilitate: qz ens ex se ē cogscibile: sz cā nō est cā in cog̃

ADDJ.

sti nisi mediãte cã .f. a. f. ipsomet cognoscibili
cãto pri⁹: z sic coagẽte ad cognoscẽdũ: spẽs
intelligibilis ẽ cã pxima intellectiõis ab-
stractiue. cã obiecti ẽ cã valde remota. Su
illa a. cãtũ cognoscibile. b. fantasiua. c. spẽs in
telligibilis. d. intellectio abstractiua. e. vi-
tio. f. ꝑ3 pcessus. ¶ Si igit itellectione ituitiuã ꝑ3 de⁹ de lapide ipio nullo mõ cãnte:
o3 q lapis i cognoscibilitate ẽt ppria nihil ad
dat in cognoscibilitate essentie primi: per
quã lapis cognoscit. ¶ Cũ igit ifers nulla cã
finita facit noticiã pfectã de cãto. ꝓcedo p
fectissimã poꝛem iesse nobis. Cũ dicis co-
gnitio p cãm est pfectio: dico q in cogni-
tõe p cãm icludit cognitio effectꝰ simplex
cãta ab ipso. z cognitio cõplexa cãtur fil' a
cognitiõibꝰ cãe z cãtũ: z vexꝫ est q a causa
pma z scda fit est aliqd pfectꝰ q3 a scda sola
¶ Cõtra: a sola cã finita pma põt eẽ aliqd
pfectꝰ q3 a sola scda: z a sola scda ẽ sola vi-
tio eiꝰ. ¶ Rño: a sola pria finita põt aliqd
esse pfectꝰ q3 a sola scda: sed nõ effectꝰ naꝰ
cãrt a secũda: vel vt scda vel magis vt pria
respectu cuiuscũq; alterius cãe finite: qz in
cãndo talẽ cognitionẽ videt accẽtaliꝫ or-
dinata ad quãcũq; cãm prioꝛẽ finitã: qz ta-
lis nõ est nata eẽ p cãm finitã poꝛem ipso
viso: qz eẽt etiã si visuꝫ esset icausatũ a tali
causa: vel eẽt sine omni cã poꝛe finita. z in
telligꝰ esset. ¶ Ad 2m: Iz cã poꝛ finita ꝓti-
neret eminenter pfectionẽ totã scde cãe in
cãndo: z in hoc excederet scdam: que tm̃
fozmaliꝫ hꝫ illã: tamẽ ipsa vt eminẽter ha-
bita: z fozmaliꝫ etiã habita excedit se etiã in
cãndo vt tm̃ eminẽter habita: z vliꝫ quãdo
ipsa vt fozmaliꝫ aliã pfectionẽ addit sibi vt
eminẽter: tũc ambo excedũt vtrunq; diui-
fim: tal' additio ẽ qñ eminẽs ẽ finitũ: qz fini
tũ additũ finito facit maius: aliogn nõ pfe
ctius esset vniuersum q3 pma nã creata: qz
illa ponit a gbusdã oẽm perfectionẽ infe-
rioꝛ eminẽter ꝓtinere: qõ ego supra nega
ui in vltima secundi. ¶ Ad tertiũ illa per-
fectio que vt ẽ causabilis nata est causari a
solo aliquo fozmaliꝫ tali: qz respectu eius-
dez habet rationẽ .q. cause prime ad prio-
res finitas accidẽtaliꝫ ordinatas. aut soluꝫ
mõ ẽ tal' cãbilis ab illis finitis illo fozmaliꝫ
tali concãnte illa pfectio fine illa nunquã
ꝑ eẽ nisi i virtute alicuiꝰ ifiniti cui illud fo-
maliꝫ tale si addat nihil addit in eãndo: si-
cut tenet ratio supꝛapositã: quia si qd ad-
deret: tũc ꝓpria ratio causalitatis eius: vt
est fozmaliꝫ tale deesset illi finito: z ideo a
tali fozmaliꝫ vt tale dependet vel ab illo cui
tale nihil addit in causando. Ulterius. igit
nec in eẽndo addit: qz illa cãtio eius est ꝓ
pria sibi ꝑm esse fozmale eiꝰ. ergo si in eẽn
do aliqd adderet ꝑmo deesset illa pma cã
litas que est eiꝰ: vt fozmaliꝫ tale: z ita nõ ha
beret ex se illud eminẽtius qõ natũ est a ta
li: vt tale est causari: patet igit q instantia
de sole nulla: quia si huic soli aliquid cau
sare cõpeteret iquantum iste. Alius illud
non causaret nec in se haberet fine isto. z
sic illi aliqd adderet in causando: sicut etiã
in essendo. non curo. tunc ad quodcunq;
passum cõpares. breuiter dico nihil eius-
dem rationis cũ causabili necessario abali-
quo vt est tale fozmaliter: necessario inq3:
ita q nõ aliter põt esse causatũ vel incausa
tum perfectius causabili: nisi in virtute ali
cuiꝰ cui hic vt tale nihil addit i causando
nec in essendo. Instãtia de terra nihil va-
let: lumen nõ est natũ ab ipsa vt a causa ali
qua dependere. ¶ Tertio cõclusionez no-
strã sic ostendo: nulla perfectio finita eius
dẽ rationis perfectioni accidẽtaliꝫ est sub-
stãtialis: z per cõsequẽs nec infinita. intel
ligere nostrum est accidẽs: qz essentialiter
qualitas. ergo nullũ intelligere finitum ẽ
substantia: sed intelligere primi est substã
tia ex. 5. 6. z. 7. huius ꝓbatio maioꝛis: qa
que cõuenũt in rõne fozmali a q̃ accipiꝫ
dña ꝙuenũt i gñe: si vtraq; pfectio fozmaliꝫ
sit finita: qz taliꝫ dña finita in qcũq; est eius
dẽ gñis ꝓtractiua: secꝰ ẽ si dña i vno sit fini
ta. in alio infinita. tũc. n. sũt eiusdẽ rõnis ꝑm
aliqd: qz hꝫ rõnẽ fozmalẽ: Iz illa vbi ẽ finita
ꝓtrahit genꝰ. nõ ꝓstituitũ p ipam ẽ in gñe.
dña vbi ẽ infinita: nihil pt ꝙrahere. nõ tale
ñ ꝓstituit in gñe. Iz mõ itelligo illõ: q spẽs
trãsferꝝ ad dina nõ genꝰ: qz ipẽs dicit pfe-
ctionẽ: genꝰ nõ. Iz ꝓtradictionẽ icludit si in
telligit de spẽ tota: qz in eiꝰ itellũ essentiali
includit genus. o3 igit intelligi rõne dñe
que pfectionẽ dicit: non sic genus: hoc bñ.
est pone: neutꝝ. n. per se icludit aliõ: Iz nec
trãsferꝝ dña vt dña: qz sic ẽ finita: z cõstitu
it in gñe necessario: Iz absoluta rõ dñe q

absolute pfectionē dicit in differētē ad finitū ⁊ infinitū q̄ dicūt modos pfectiōis illius entitatis: sic magis ⁊ minus in albedine. ¶Nouī q̄ aliq̄ h narrata ꝓtradicūt opinionib⁹ aliquo⁹: sed nō h assūpsi varias opiones ip̄obare: alibi loc⁹ erit: iuxta ista tertiā rōnē pōt fieri q̄si filius rō ex⁹ sic: nulla suba finita ē eadē pfectiōi q̄ ꝑm rōnē suā esset accētalis si eēt finita suba prima est eadem intellectioni ⁊c̄. ⁊ ita addi potest maiori terne rationis: nulla pfectio eiusdez rōnis cū alia accidētali ē suba: vel idē substāte: q⁹ genera sūt ꝑmo diuersa: ⁊ q⁹ vni ē accīs nulli ē suba: g̃ intelligēt nulli sube que ē i genē substāte ē idē. ⁊ si hec ē finita ē talis si nō: ꝓpositū. ¶Iuxta h ꝓpono q̄rtā rōnē. oīs suba finita ē in gñe. ꝑma nā nō ē in genere: ex ꝑma hui⁹: ergo ⁊c̄. maior ꝑz q⁹ tale cōuenit cū alijs in cōceptu cōi substāte: ⁊ formalr distinguit: ꝑz ergo distinctiuū ē idē aliquo mō cū substāte entitate: nō per idētitatē oīmodā: q⁹ eoꝝ rōnes sūt ꝑmo diuerse. ⁊ neutra infinita: iō neutra oīno icludit aliā per idētitatez: ergo fit vnuz ex eis: sic̄ ex ꝓtrahēte ⁊ ꝓtracto actu ⁊ po⁸. g̃ genus ⁊ dīa: g̃ spēs. ¶Breuit sic arguit ⁊ ē idē: oē realr cōuenies ⁊ realr differens cōuenit ⁊ differt realitate nō formalr eadē sed nec realitas q̄ cōuenit est illa q̄ differt p idētitatē si nō fit altera infinita: ⁊ tūc includēs vtrūq; per idētitatē est infinitū: si autez neutra p idētitatē fit altera: segtur cōpositio: oē g̃ differēs essentialr ⁊ cōuenies eētialr: aut est cōposituz ex realitatib⁹ formaliter distinctis: aut est infinitū: oē p se existēs cōuenit sic: ⁊ differt: quare si est in se oīno simplex. sequitur etiā q⁹ erit infinitū. ¶Dis q̄tuo: vijs vī infinitas posse cōcludi de deo ex trib⁹ medijs sumptis de intellectu. ⁊. 4. ex simplicitate iesse que ē su pr⁹ oīsa. ¶Prima vī via eminētie: scōm q̄z arguo sic: oi finito ē vel pōt esse aliqd pfectius eminētissimo: in cōpossibile est aliquid eē perfecti⁹ ex correlario. 4. tertij: quare ⁊c̄. ¶Dnor ꝓbatur: q⁹ infinitū nō repugnat entitati: oi finito maius ē infinitū. ¶Aliter arguit. ⁊ est idē: cui nō repugnat infinitas itēsiue illud ñ ē summe pfectum nisi sit infinitū: q⁹ si ē finitū pōt excedi: q⁹ infinitas sibi nō repugnat: ens nō repugnat infinitas: g̃ pfectissimū ē infinitū. ¶Dnor huius que in p̄cedēti argumēto accipiebat nō videt a priori posse oīdi: q⁹ sicut ꝓtradictoria ex rōnib⁹ ꝓprijs ꝓtradicūt: nec pōt per aliqd manifestius hoc ꝑbari: ita nō repugnātia ex rōnibus ꝓprijs nō repugnāt: nec vī posse ostēdi nisi explicādo termios vel rōnes ipso ꝓ. ¶Ens per nihil notius explicat: infinitū itelligimus p finitū: ⁊ h vulgariter sic expono: infinitū ē q̄d oē finitū datū secūduz nullaz mēsurā terminatā ꝑcise excedit: ꝙz vltra omnē habitudinē assignabilē adhuc excedit. sic tū ꝓpositū suadet: sicut q̄libet est ponendū possibile cuius nō apparet ipossibilitas: ita ⁊ cōpossibile cui⁹ nō apparet icompossibilitas: h nō appet: q⁹ de rone entis ñ ē finitas: vt apparet ex rōne entis: nec finitū ē passio cōuertibil cū ente: alterū istoꝝ regrit ad repugnātiā pdictā: passiōes per se entis: ⁊ cōuertibiles satis vident note si bi iesse. ¶Scōo sic suadet: infinitū suo mō nō repugnat quātitati. i. in accipiēdo ptez post partē: g̃ nec infinituz suo mō repugnat entitati. i. impfecte sil essendo. ¶Tertio si quātitas vtutis est simplr pfectior quātitate mol: quare erit pōs infinitas i mole. ⁊ nō in virtute: q̄ si est pōs: ē etiā in actu: ex 4. tertij. ¶Quarto sic: q⁹ itell⁹ cui⁹ obm ē ens nullā inuenit repugnātiā itelligēdo ens infinitū: imo vī pfectissimū itelligibile mirū ē aūt si nulli itellectui tal ꝓtradictio nota foret vel patēs circa ꝑmū obm ei⁹: cū discordia i sono ita facilr offendit audituz si inq̄z discōuenies statuz ꝑcipit ⁊ offendit: cur nullus itellect⁹ ab ente infinito nālr refugit sicut a nō ꝓuenīte: sed ꝑmū obm destruēte: per illud potest colorari rō Anselmi. ꝓslo. 2. de sūmo cogitabili: itelligēda ē descriptio ei⁹ sic. Deus est quo cogitato fine ꝓtradictiōe maius cogitari nō pōt fine ꝓtradictōne. Illā in cui⁹ cogitatione icludit ꝓtradictio. illud dz dici ñ cogitabile: ⁊ ita ē. Duon. sunt tunc cogitabilia oppositia que nullo mō facit vnū cogitabile: q⁹ neutrū determinat alterū. Segtur aūt tale sūme cogitabile eē in re per q̄d describit deus: q̄d oīdit: ꝑmo de eē quidditatiuo: q⁹ i tali cogitabili sūmo sūme gesceit intellectus: ergo est in ipo ratio primi obiecti intellectus. s. entis. ⁊ i sūmo. vltra de esse existīe sūmū co

gitabile: ñ ē tm̃ itellectū cogitāte: qz tē poſ
ſet eē: qz cogitabile: ⁊ ñ poſſz eē: qz rōni eⁱ⁹
repugnat eē ab alio ꝼm ꝫ^{m} ⁊ q̃rtam tertij.
ſſDaiⁿ⁹ igr cogitabile ē illō qō ē ī re: q̃z qō ī
itellu tm̃: ñ ſic itelligēdo ꝙ idē ſi cogitet ꝑ
ℏ ſit maiⁿ⁹ cogitabile ſi exiſtat. ¶ Sz oi qō ē
ī itellu tm̃ ē maiⁿ⁹ aliqō cogitabile ꝙ exiſtit
¶ Ull' alr colozat ſic. ſſDaiⁿ⁹ cogitabile ē qō
exiſtit. i. pfectⁿ⁹ cogſcibile: qz viſibile. Qō ät
ñ exiſtit: nⁿ⁹ ī ſe: nⁿ⁹ ī nobiliozi cui nihil ad-
dit: ñ ē viſibile: viſibile ät ē pfectⁿ⁹ cogſcibi
le ñ viſibili. ſz tm̃mō itelligibili abſtractīe
g̃ pfectiſſime cogſcibile exiſtit. ¶ Sexta via
ad ꝓpoſitū ex ꝑte finis ē talis: volūtas nr̃a ꝑt
oi ſine finito aliqd maiⁿ⁹ appetē vl' amare:
ſic̄ itellectⁿ⁹ itelligē: ⁊ vī iclinatio nālis ad
amādū ſūme bonū infinitū: nā ide arguit
iclinatio nāl' in volūtate ad aliqd: qz ex ſe
⁊ ſine ℏitu ꝓmpte ⁊ delectabil'r vult illud:
volūtas liba ſic̄ exprimur nō vr̃ ī alio pfcē
getari: q̃z i amādo bonū infinitū: q̃o illud
nō nāl'r odiret: ſi eēt oppoſitū ſui obiectⁱ:
ſic̄ nāl'r odit nō eē. ¶ Septīa via ē ex parte
cauſe efficiētis quā tāgit Ariſt. in. 8. phyſ^{e}. ⁊ T.c.87.
12. meta. qz mouet motu infinito: g̃ ℏz potē- ⁊ infra.
tiā infinitā. ¶ Dec rō colozat q̃z tū ad añce-
dēs: qz eā cōcludit ꝓpoſitū ſi poſſet mouē
ꝑ infinitū. ſic̄ ſi mouet: qz idē eſt et ipm eē in
actu ⁊ ī poⁿ⁹. Quātū ad ꝓñam ſic: qz ſi ex ſe
⁊ nō ex virtute alteriⁱ⁹ mouet infinito motu:
g̃ nō ab alio accipit ſic mouē. ſz in ſua vī ac
tua ℏz ſuū effectū ſil': qz idepēdent qō ſil'
ℏz v̄tual'r effectū infinitū ē infinitū: g̃ ⁊c. All'r
colozat rō: qz ꝑmū mouēs ſil' ℏz ī virtute
ſua oēs effectⁿ⁹ poſſibiles ꝓduci ꝑ motū: il-
li ſūt infiniti ſi motⁱ⁹ infinitⁱ⁹: g̃ ⁊c. ſſDihi ñ vr̃
ꝓñtia ꝓbari bñ: nō ꝓmo mō: qz duratō ma
ioz nihil pfectiōis addit: qz nō pfectioz eſt
albedo: qz vno anno manet q̃z ſi vno die
maneret: g̃ maiⁿ⁹ quātecūqz durationis nō
ē pfectioz effectⁿ⁹ q̃z maiⁿ⁹ vni⁹ diei: g̃ agēs ex
ℏ ꝙ ℏz ī v̄tute actiua effectū ſil' nō conclu
dit maioz pfectio ℏ q̃z ibi: niſi ꝙ agēs diuti
us mouet ex ſe. ⁊ ita eēt oñdēdū ꝙ eterni-
tas agētis ꝓcluderet infinitatē eiⁿ⁹: alias ex ī
finitate maiⁿ⁹ nō pōt ꝓcludi. tūc vltima ꝓ
poſitio colozationis negat niſi de infinita-
te durationis. Sc̄ds colozabluit qz ñ ma-
ioz pfectio ītenſiua concludit ex ℏ ꝙ agēs
qō cūqz eiuſdē ſpēi pōt ꝓducere ſucceſſiue
quādiu manet qz qō pōt in vnuz tale vno
tpe eadē v̄tute pōt i mille ſi mille tēpozibⁱ⁹
maneat. Nō eſt aūt apud ꝓhos poſſibilis
infinitas niſi nūeral' effectuū ꝓducibiliū ꝑ
motū. i. gñabiliū ⁊ cozruptibiliū: qz i ſpēbⁱ⁹
infinitatē nō ponebāt. Sed ſi qs aliⁱ⁹ ꝓbet ī
finitatē ſpēz poſſibiliū, ꝓbādo aliqs moⁱ⁹
celeſtes eē icōmēſurabiles: ⁊ ita nūq̃z poſ
ſe redire ad vnifozmitatē, ēt ſi ꝑ infinitū du-
rarēt ⁊ infinite ꝓuīctiōes ſpē cārēt infinita ge
neralia ⁊ cozruptibilia ſpē. De ℏ qcqd ſit ī
ſe. ſz nihil ad ītētionē Ariſ. g infinitatē ſpēz
negaret. ¶ Obīcit ℏ vlteriⁱ⁹ iquīrēdo qūo
in ꝓmo argumēto nitebat ꝓcludē infinita-
tē: qz eēntia diuīa eſt cā cogſcēdi: ⁊ ℏ negat
ℏ poſſe ꝓcludi ex hoc ꝙ ē cā eēndi infinita
q̃ſi maiⁿ⁹ ſit facere aliqd eē cognitū q̃z ens
vez. ¶ Ité q̃o ī 2ⁿ⁹ argumto ꝓcludere vo
luiſti infinitatē ex ℏ ſolo ꝙ nā ꝓmi ē totalⁱ⁹ rō
cogſcēdi vel vidēdi aliā nām ſingularē: ⁊
negas ℏ ℏ poſſe ꝓcludi ex ℏ qō ē rō totalⁱ
eēndi reſpectu eiⁿ⁹: nā ſaltē ꝓxime nature
ſibi ē totalis cā eēndi. ¶ Ad ꝓmū: qcqd ꝑt
aliq̃ multa ſil': quoz qōlibz regrit alia pfe
ctionē ꝓpziā illud ꝓcludit pfectⁿ⁹ ex plura
litate talīū: ita ē de itelligere infinita ſil', ⁊ ita
cōcederē ſi ꝓbares ꝙ poſſet cāre ſil' infini-
ta ꝙ eēt virⁱ⁹ infinita. non ita ſi ſucceſſiue.
¶ Cōtra: qz ſil' ℏz: ⁊ quātū ē ex ſe ſil' poſſet:
ſed nā effectus nō pmittit. Exēplū, ſicut nō
potēs cāre albū ⁊ nigrū ſil' nō minⁿ⁹ ē perfe
ctū: qz illa nō ſunt cauſabilia ſil'. hoc. n. ē ex
ipſa repugnātia ñ ex ōfectu agētis. ¶ Rño.
nō eſt ꝓbatū ꝙ ꝓmū ē tota cā illoz infinito-
rū. ⁊ ꝙ ſil' hēat totalr illa: qz nō eſt ꝓbatuz
ex cālitate efficiētie qn cā ſcōa ſit neceſſaria
pp aliā cālitatē cozrīdētē ſue ꝓprie fozma
litatⁱ. ¶ Cōtra ℏ bñ ꝓbat ꝙ ℏz eminēt oēz
cālitatē ſcōe cauſe ēt ꝓpziā illi: ſz nō ſit pro
batū ꝙ illa vt fozmaliⁿ⁹ nihil addat ſibi: vt
eminēter: ℏz igit eminēter oēm cālitatē ſil'
reſpectu oīs effectibilis ēt infinitoz: ſz ita
fiāt ſucceſſiue. ¶ Rñdeo. hoc ē vltimū qō
colozat dictā ꝓñam Ariſto. quantū video.
⁊ ex iſto ꝓbo infinitatē ſic. Si ꝓmuz hēret
oēm cālitatez fozmaliter ⁊ ſimul ſz nō poſ
ſent cābilia ſimul poni ī eſſe eēt infinitū: qz
ſimul quātū ē ex ſe poſſet infinita. ⁊ poſſe ſil'
plura ꝓcludit maiorez pōm intenſiue. g̃ ſi
ℏz pfectⁿ⁹ q̃z ſil' haberet oēm cālitatem foz-

malr magis segtur ifinitas itẽsiua: si hz oẽz hz totũ qđ ẽ i ipsa eminẽtr qz fit i ipsa formalr: g ẽ ifinite poc itẽsiue. Lz igr oipotentiã dei ppzie dictã hz item catholicoz vsq; ad tractatũ de credũ distulerimus: tñ illa ñ pbata ifinita poa pbar q̃ sil ex se eminent hz oẽm cãlitatẽ que sil quãtũ est ex se si eẽt formalr posset in ifinita si eẽt sil factibilia.

ADDI. Tñ negaret ifinitas itẽsiua pcẽdi i cã ex vtute sil hita respcũ ifinitoz nisi fit totalis cã: ita q sil quãtũ ẽ ex se posset cãre ifinita vt totalr cã nõ egẽs cãis scõis: q vñ probari possit ex pmitate efficiẽtie: ñ video: quãuis vez eẽ i se nõ dubitẽ. vñ oipoa fiẽ nos itelligim hz ẽ: q oẽ pole possit imediate pduc nulla alia cã cõcausante: vñ pbek: nõ video: ponere pclusionẽ illã si pbationẽ videre p rõnẽ: qz h ex auctib nõ pcedo: sicut pdictũ ẽ i pa via ad ifinitatẽ. idẽ eminẽter z formalr excedit se: vt eminẽter tm nisi vt eminẽter fit ifinitũ: qz si finitũ ipz: vt formalit aligd addit ita q ambo sũt pfectioza alterutro hz vt eminẽter pcise fit pfectr seipo vt formalr pcise. Qui scit pbare p rõnẽ oi potẽtiã hz intellectũ catholicoz de ipa hz
TIO. mediũ hz deductiõz tã h ptractatã. Suppleat hic q põt. Si obijcit pmũ nõ posse ex se sil infinita: qz nõ ẽ pbatũ q fit totalis cã ifinitoz. Hoc nihil ob. si. n. hẽret sil vñ eẽt cã totalis nihil eẽt pfectr qz nũc sit: sic q hz vñ sit pma tm: qz ille due cãe ñ regrunt pp pfectionẽ addẽdã in cãndo: qz tũc remotr eẽt pfectr qz pfectioz ẽ cãz regreret sz si regrunt fm phos. h ẽ pp impfectionẽ effectr vt pmũ cũ alia cã impfecta posset cãre impfectũ qđ fm ipsos nõ posset imediate cãre: tũ qz pfectiões tote fm Az: eminẽtius sunt in pmo qz si ipse formalitates earũ sibi ineẽnt si possent ineẽ: z sic vr posse pcludẽ rõ Az. de posa ifinita. Ad 2m obz sil dico: q qz eẽntia dina sola ẽ rõ videdi lapidẽ pfecte: segtur q lapis nihil pfectionis addat illi essentie: nõ segtur hoc si eẽt rõ cãndi lapidez immediate et vt tota cã: nã respcũ supme nãe pma cã ẽ totalis cã: q tñ cũ sit finita: nõ pcludit ifinitatẽ pme cãe respectu ipsi: nõ ẽ aũt pbatũ q respcũ alio rũ sit totalis cã: g z c. Juxta hãc viã efficiẽtie arguit: qz creatr iter creatiõis extrema ẽ distãtia: sic q nullo alio a se psupposito deducit aligd de nõ esse ad eẽ: z sic reducit aligd ex distãtia infinita. Sz hoc aũs põit creditũ: z vez ẽ vt nõ esse qsi durãtiõe pcedat eẽ fm fidẽ. Et vt qsi nã fm Auicẽ. Aũs oñdit ex. 19a. tertij: qz salte pma nã pa deus ẽ ab ipso: z nõ a se: nec põt eẽ ab eo aliq psupposito. Nã vt tã dcm est effici nõ requirit mutarr: sz sic accipiẽdo pus nã nõ eẽ qz eẽ solũ eẽ est extremũ mutatiõis: qđ causat illa vtus: vñ qcqd sit de añcedẽte. pña ñ pbat: qz qñ i extrema nulla ẽ distãtia: sz ipsa dicunt distare p se rõne alterr extremi tãta est quãtũ extremũ illud. Exemplũ: deus distat in infinitũ a creatura: qz ẽ infinitus. Ultimo oñdit ppositũ ex negatõe cãe i trinsece: qz forma finit p mãm: g que nõ est nata eẽ in mã est ifinita. Hoc reputo nihil valere: qz fm ipsos angelus q est imãlis nõ est ifinitus nã. Hungd esse posterr eẽntia fm ipsos eẽntiã finitabit: vñ quelibet entitas hz gradũ intrinsecũ pfectiõis: nõ p aliud ens. Et si forma finit ad mãm: g si nõ ad illã nõ finit: fallacia est psequentis. Corpus finit ad corpus: g si nõ ad corpa ẽ ifinitũ. Nã tũc vltimũ celũ erit ifinitũ. sophisma ẽ tertij physicoz: qz corpus pus i T.c.31.
se finit: ita forma finita pus in se finita est: qz. s. pus est talr nã i entib qz finiar p mãz: nã pa finitas psupponit pmã z non causat eã: pus g in aliq signo nature est essentia finita: ergo nõ ẽ finibilis p eẽ: ergo in secũdo signo nõ finitur per esse: breuiter dico vnam ppositionez: q quecũq; essentia absolute finita in se ẽ finita: vt pintelligit omni cõparatione sui ad aliã essentiam.

Ex infinitate sequit oĩmoda simplicitaſ prio itriſeca eẽntiaſ 10a.2o.

Qz aut cõponerer ex finitis i se: aut ex infinitis. Si pmũ: g finitũ: si scõm: g ps nõ minoz toto. 2o q nõ cõponit ex ptib quãtitatiuis: pbar ex hz q ifinita pfectio nõ est in magnitudine finita: qz in maioze eẽt maioz virtr. Infinito aũt nihil maius: nec in magnitudine infinita: qz infinita magnitudo eẽ nõ põt: h est rõ phi. 8. phy. z. 12. me- T.c.78.
taphy. Sed instar: qz pfectio infinita esset z inde.
eiusdẽ rõnis in toto z in parte: z tõ non in T.c.42.
maioi maioz: fiẽ mõ anima intellectiua ẽ z inde.
pfectissima forma z ita pfecta est in modi-

cō cōrpē: ficut in magno: ⁊ in pte corporis ficut in toto: ⁊ ſi ipſam ſm ſuā eſſentiā cō ſequereť infinita po⁹. ſ. intelligendi infinita intelligibilia: ita ſequereť eā in magnitudine modica: q ſi maior poneret nō eēt maior po⁹: ꝫ igit negat. ¶ Dis po⁹ i magnitudine maior eſt in maiori. ℟ō Ar. colorat p ꝫ q pbat perfectionem vel potentiā infinitā nō eſſe in magnitudine ſic q extendat p accīs: q. ſ. ps ſit in pte: q⁹ tunc maior eſſet in tota q̄ in parte quātū ad efficiētiā in opando: ly nō ſm intentionē in ſe: ſicut pz de igne magno ⁊ parte eius. ⁊ ita ſegtur q in magnitudine finita nō eſt po⁹ infinita ſm efficientiā: ⁊ ꝫ extenſa: ḡ nec ſm intētiones in ſe infinita: ꝫ ꝓia ſcda pz: q⁹ nō cōcludit infinitas in ſe niſi ex infinitate in efficientia: ſed q primū ſegtur oſtēdit dupliciter. ṕmo: q⁹ in q̄libet parte aliquota magnitudinis finite eſt po⁹ finita ſm efficientiā: alīs ps nō eſſet minor toto: ergo in toto eſt finita: q⁹ cōpoſitū ex finitis in ſe: ⁊ finities ſumptis eſt finitū: 2° ſic: q⁹ ſi intelligit magnitudo creſcere: creſcet po⁹. ſic. ſ. q ſecūdū efficientiā: igit prius fuit finita: ⁊ ſemper eſt quādiu intelligit poſſe creſcere q̄ ſemp eſt dū eſt in magnitudine finita: igit nunquā intelligit impoſſibilis creſcē niſi fit in magnitudine infinita. ⁊ ita nec alīs ē infinita ſm efficientiā. ergo nec ꝫ intentionem. ¶ Sꝫ qd ad ꝓpoſitū q po⁹ infinita i tenſiue nō extendit p accīs: ita q ps ſit in pte magnitudinis q̄ō hinc ſequeretur q omnino nō ſit in magnitudine. ſupplet vltima rō ſic. Extenſio extendit aliqd q̄ eſt ſubm: ⁊ nō illā pfectionē infinitā nec māz cui⁹ illa ſit forma: ſicut intellectiua eſt corporis: q⁹ illa pfectio nō eſt in mā ex prima huius: ḡ tē. vñ ⁊ añ iſtā ꝓbationē probat phs nō eſſe ei⁹ māz. 12°. metaphy. ⁊ vtute illi⁹ cōcluſionis ꝓxis ⁊ iſti⁹ ſegtur ꝓpoſitū ſufficienter. ¶ Propoſitū ſic pbat breuius. Intelligere nō eſt ſubm extenſionis ṕma nā eſt intelligere. ex. 6ª. hui⁹. ⁊ nō receptū in mā q̄ pōt dici quāta ex ṕma hui⁹. ¶ Itē quātū eſt diuiſibile: ḡ poſita diuiſione ſaltē in intellu q̄ro ſi vtraq; ps ſit deus ſi ſic: ḡ totū nō eſt de⁹: q⁹ ps ꝓr toto. ſi nō vtraq;: ḡ nō fuit infinita pfectio in q̄cunq; pte quātū: ḡ ipſa fuit extenſa: ⁊ ſic maior in maiori: ⁊ nō infinita niſi in magnitudine infinita. ¶ Cōtra: ſic argue de homine diuiſo: ḡ plures homines. nō ſegtur. ¶ Rño anima regrit corpus organicū: vt primuz pfectibile hūs magnā dr̄iam organo ⁊ pp operationes varias exercendas: ſed deus ſi eſt quātus nullū actū hz niſi intelligere ⁊ velle que vnifōrmiter ſunt: vt forma eſt in toto: ⁊ vt in parte ponendo partez quātitatis. hoc pbat: q⁹ intelligere eſt idez natureṕme: ergo nulla opatio illi ineſt incō ꝓbabilis ipſi intelligere. ¶ Tertio ex ꝫ cōcludit q nō eſt cōponibilis alicui accidenti: q⁹ omne perfectibile caret ſm ſe entitate perfectiōis alias nō eſſet in po⁹ ad ipam ideo perfectio addit perfectibili. ⁊ totum eſt aliqd perfectius altero vniuoz. infinito nihil deeſt. ⁊ nihil pfectionem addit q̄ fit vnibile ei. tunc. n. infinito aliqd maius eſſet. 2° q⁹ accīa materialia ſibi ineſſe non poſſunt: q⁹ nō eſt quātus. Accidentia immātia pertinentia ad intellectū ⁊ volūtatem nō ſunt in ipſo: q⁹ que videnť ibi maxime accidentia ſunt idez ſibi: vt intelligē ⁊ velle, ex. 6ª huius. ¶ Alīr argutť ad hoc q in primo nihil eſt per accīs: q⁹ per ſe añ omne p accidens in primo nihil eſt cauſatū. an ṕmo nulla eſt potentia. Hoc oñdit q accidentia nō ſunt de eſſentia primi. nō añ q nō inſunt ei accidentaliť: ṕmū nō: q⁹ in eſſentia ṕmi que ṕma eſt nihil eſſet per accīs: ly aliquid aliud ab ipa accītaliť ſibi ineſſet ⁊ tō illo p accīs eſſz p ſe pius: quia eſſentia ṕma eſſet poz illa vnione accidētis ad ſe. ¶ Scōm nō: q⁹ eſſentia ṕma eſſet incauſata: ly aliq̄ cauſatum ipſam accidētaliť ſtoz maret: q̄libz enim eſſentia ſubſtātie create nō eſt cā ſui: ly aliq̄ ſit cā ſui accītis. ¶ Tertium nō: quia po⁹ ad accīs eſt potentia ſm quid: vñ oſtendit q nō poſſit eſſe in aliq̄ q̄ō in eſſentia ſua eſt tm̄ act⁹. ¶ Alīr argutť q⁹ nihil eſt in ṕmo niſi perfectio ſimpliciter ſcda ⁊ tertia huius. quelibz taliť eſt idem eſſentie illi: alīs illa nō eſſet optimuz ex ſe. vť plura ſimpliciter optima. ¶ Nō ꝓcludit: quia ſicut patet per illud q̄ dictū eſt in. 4. hui⁹ probatiōe. ſ. nō repugnat rōni perfectiōis ſimpliciter q ſint multe perfectiones ſimpliciter. ⁊ q̄libz ſūma i ſuo gradu. ⁊ tm̄ vnū ſummū meli⁹ alio. ⁊ oīb⁹ illis ſil ſūptis: ⁊ quo

T.c.30. ⁊ circūſ.

DDJ.

JJO.

det eorū meli⁹ eēt ēntia ꝑmi ly nulla ea⁊ sit eadē fibi: sed iherēs tm̄: qz nō sequit: est denoiatiuū meli⁹ quolibz sibi icompossibili. ⁊ est ꝑm suā rōnē in summo: g̃ simpliciter optimū. Sed tm̄ segtur: g̃ est optimū totius illi⁹ generis in q̄ ē ipm. ⁊ denoiatiua sibi icōpassibilia: ly si oēs pfectiōes q̄ dicunt simplr icludēret se per idēitatē. quicgd haberet vnā pfecti⁹ alio. ⁊ aliā sic haberet: ꝓns est falsum. ☞ Materia. n. est m[illegible]is necessaria q̄z forma. tñ min⁹ est act⁹. Accidēs minus idependēs q̄z substātia. tñ simplici⁹ ipsa. Simulr celū est icoꝛruptibilius mixto. tñ nostrū coꝛpus animatū nobili⁹ ē iquātū animatū. Ideo segtur q̄ differunt pfectiōes simplr ꝑter aliquas que sūt passiones entis: ⁊ inter se ⁊ a subiecto forte: ⁊ vna itense habet. alia nō itense vel oino ñ habet. ☞ Sed nec ꝑma ꝓpositio hui⁹ rōnis ōrte est oīsa: nec illa secūda que allegat. s. q̄ pfectio quelibet simplr est idē ēntie illi. s. summe. non ꝓbat de accidente inhereēte: ly de itrinseco nature sūme. Si aūt accidēs poneret in summo ab aliquo ꝑter uo: difficile eēt cōtra ipsuz ostēdere illud ñ esse pfectio simplr: qz q̄q; nobiliozes nature denoiantur a denoiatiuo min⁹ nobili. ⁊ min⁹ nobiles a nobiliozi: qđ dicit pfectio simplr. Exemplū materia ꝑma ē simplex. hō nō est simplex: simplicitas est denoiatiuū tale. imo difficile eēt ex iſtis q̄tuoꝛ medijs vltimis. ⁊ forte ipossibile ꝓbare q̄ nō sit accidēs ī ꝑmo p accns cōtingēter iherens ⁊ ꝑm qđ possit p accidēs mutari siue a se: siue ab alio posteriozi: qz voluntas nr̄a ponit ex se mutari ad aliqd velle: ly ponatur ꝑma causa respectu actuuz nostrozū. Si bene ꝓbata esset in ꝑmo simplicitas accidenti repugnans secūda conclusio esset valde. Si tibi due ꝓbationes ꝑme hic posite ñ placeāt: afferas meliozes.

Dñe deus nr̄ plurimas pfectiōes a ꝓbis ōte notas pñt catholici vtiq; ꝓcludē ex ꝓdcis. tu primū essi cies. tu vltim⁹ finis. tu sūmus ī pfectiōe ⁊ cūcta trāscēdēs. tu penū⁹ incausat⁹: ió igñabil⁹ ⁊ icoꝛruptibilis. imo oino ipossibile ñ eē: qz ex te neēe eē. tōq; eter n⁹: qz itermina bilitate durationis fil habens finē potentia ad successionē: qz nulla successio pōt eē nisi vel i cōtinue cāto. vel saltez in eēndo ab alio depēdēte: q̄ depēdētia lōge ē a necessario ex se in eēndo. Tu viu⁹ vita nobilissima: qz itelligēs ⁊ volēs. Tu beat⁹ immo eēntialr beatudo: qz tu es cōꝛpehēsio tui ipsius. Tu visio tui clara: dilectio iocundissima: ⁊ ly in te solo beat⁹: ⁊ tibi summe finē alijs sufficias: tu tñ oē itelligibile fil actu itelligis: Tu oē cābile ꝓtingēter ⁊ libere ſ mul potes velle: ⁊ volēdo cāre. Clerissime ergo es ifinite potēte. Tu icōpzehēsibilis ifinitus. Mā nihil oē sciēs est finituz: nihil potēte ifinite ē finitū: nihil supremū i entibus nec finiz vltim⁹ ē finitū: nec ꝑ se exñs simplex penult⁹ ē finitū. Tu es ifinite ⁊ summe simplicitatis nullas ptes hñs re distictas nullas realitates: in eēntia tua hñs re aliter nō easdē. In te nulla q̄ntitas. nulluz accidēs pōt iueniri: ⁊ ió es scōm actū ñ mutabilis: fiē te in eēntia tua imutabilē eē superi⁹ iaz exꝑsi. Tu solus simplr es pfcūs nō pfcūs angelus aut coꝛpus: ly pfcñ ens cui nihil deest enit possibilis alicui inesse. Mō pōt oīs entitas alicui formalr inesse. sed pōt in aliq̄ formalr vel eminēter haberi quō tu de⁹ hēs q es supremū entiū. imo solus ī entib⁹ ifinit⁹. Tu bon⁹ finē termino: bonitatē tue radios liberalissime cōicans ad quē amabilissimū singula suo mō concurrūt: vt ad vltimū suū finē. tu es itelligibilis sub pfectissima rōne itelligibili: tu es tuo itellectui ꝓsens. tu solus es vītas ꝑma qppe qđ nō ē qđ apparet. falsū ē. g̃ ē aliud sibi ratio apparēdi: qz si sola ei⁹ nā eēt sibi rō apparēdi appareret eē. qđ ē tibi nihil ē rō apparēdi: qz oīa appent i tua ēntia tibi ꝑmit⁹ apparēte: ac ꝓ tñ nihil tibi posterius est rō apparēdi. In illa mq̄z ēntia oē itelligibile sub pfectissima rōne itelligibilis ē itellectui tuo ꝓsens. tu es igit itelligibilis ꝑclarissima vītas ⁊ vītas ifallibilis: ⁊ vīta tem oīum itelligibiliū certissime cōꝛpehēdens. Mō enī alia q̄ i te apparēt. ió tibi apparēt: vt te fallāt: qz i te apparēt: qz h rō apparēdi nō ꝓhibet ꝓpriā rōnē oīsi per ipaz tuo itellectui apparere. Sicut nr̄ visus fallitur. qñ extranei apparentia ꝓhibet illud qđ ē apparere. nō est ita in tuo itell'u. imo tua ēntia apparēte qōlibet in te relucens ex eius pfectissima claritate ꝑm ꝓpriam rationem

tionē apparet. De vītate tua ⁊ ideis ī te nō
est opus amplius ptractādi pp ꝓpositū me
um exequēdū. Dulta de ideis dñr: qb⁹ tm̄
nūquā dictis: imo nec nominatis ideis: ñ
minus de tua pfectiōe sciret hoc cōstat: qa
tua eēntia ē pfecta rō cognoscēdi qōcunq;
cognoscibile sub quacūq; rōne cognosci-
bili. Appellet ideā q vult. hic non itendo
circa grecū illud: ⁊ Platonicū vocabulū
īmorari. Preter ꝓdicta de te a phis, pba
ta sepe catholici te laudāt oipotētē imēsuz
ybiq; p̄sentē: vez: iustū. ⁊ misericordē. cun
ctis creaturis: ⁊ specialr̄ itelligibilib⁹ pui
dentē: q ad tractatū alīū primū differētur.
In hoc qppe tractatu tentaui quō phy-
sica de te dicta rōne nāli aliqualr̄ cōclude-
rētur. In sequēti. s. in theorematib⁹ ponē-
tur credibilia, qbus vel ad quoz assensuz
rō captiuat: q tm̄ eo sunt catholicis certio-
ra quo nō itellectui nr̄o cecutienti: ⁊ ī plu-
ribus vacillanti: sed tue solidissime verita
ti inituntur: vnū tm̄ est q, hic pono: ⁊ iquo
hoc opusculum consūmabo.

2°. iii°. **Q**. s. vn⁹ de⁹ sit extra quē ñ ē
alter sicut p ꝓphetā dixisti.

Ad qō oñdēdū nō puto deficere rōnes.
Ad hāc ꝓclonē ꝓpositiōes qnq; ꝓpono
quaz q̄lz pbata infert ꝓposituz ꝓncipale.
Prima ē. vnicus tm̄ nūero ē ifinitus itel-
lectus. Scōa vna nūero tm̄ ē ifinita volū-
tas. Tertia vna nūero tm̄ est infinita po⁸.
Quarta vnū nūero tm̄ ē neēe eē. Quinta
vnica sola ē bonitas ifinita. Oz ex qualz
haz sequat̄ ꝓpositū satis patet: pbandū per
o: dinē: ꝓbatur ꝑmo ꝑma. Infinitus itelle
ctus quālz pfectissime ex se itelligit, hoc est
quātū ipsū ē itelligibile: ⁊ itelligēdo a nul
lo alio dēpēder: qz nūc nō eēt ifinit⁹. Si duo
sūt itellect⁹ ifiniti sint a ⁊ b. Jn vtroq; defi-
ciet pfcā itellectio idepēdēs. Nam a. si itel
ligat b, ꝓ b. depēdet ī itelligēdo b, ab ipo b
sic act⁹ ab obo qñ nō ē idē sibi. Si āt a, ꝓ se
itelligit b, ⁊ ñ ꝓ b. nō ita pfctē itelligit b, sic
b, ē itelligibile: qz nihil ē pfectissime p̄sens
nisi vel ī se vel ī aliq̄ eminētissimo ꝓtinen
te ipsū a. nō ꝓtinet b. Si dicat q ē simile
Cōira, cognitio p similē ē tm̄ cognitio ī vl̄i
inquātū assimilātur: ꝓ hoc ñ cognoscētur
ꝓpria ī qb⁹ distinguūtur: hec ēt cognitio ī
vl̄i nō est ituitiua: sz abstractiua: ⁊ ituitiua
est pfectior. Jtē idē act⁹ nō, hz duo obta
adequata, a, adequat̄ sibi: q nō intelligit b.
Scōo ꝓbat 2ª ꝓpō de volūt⁹ ifinita ipsa
sūme amat sūme ama⁹: q ⁊c. Ex ℔ sic. a. sū⁹
amat sū⁹ ama⁹: sz a. ñ sū⁹ amat b. cū nāl̄r ma
gis amet se q sil̄r volunt⁹ libera ⁊ recta sic
amat: tū qz btūs eēt ī b. q ōstructo nihil mi
nus eēt btūs. Jtē ipo⁹ ē idē posse ī duo-
bus btificari: qō segt̄ ex dict: nā ipo b. ñ vti
tur, a. q fruit: q ī ipo b. ē a. btūs. Tz⁸ ꝓpō
pō ifi⁸ sic, pbat. Oipotēs ꝓtigēt vult oē ali
ud a se saltē cābile: pt q a velle ℔. ⁊ b. nolle
q ℔ erit ⁊ ñ erit, vl̄ alt erit ñ oipotens: ita tz
rō Ri. q vn⁹ posset facē aliū nihipotētē. nō
ōstruēdo ipz ī se: sz ōstruēdo ipz volendo
op⁹. Nec ē fingē q nēcio velit ꝓtigēt ⁊ libē respiciētes
Jtē a. velit ℔. ⁊. b. velit ℔. ñ erit a dnob⁹:
ita q vtrāq; sit totalr̄ et⁹ cā. Impossē est. n. eē
duas cās totales eiusdē: qz tē ōpēdēt ab 1°
eēntialr̄ siñ q eq posz eē. nec ℔ erit ab alīo
illoz: ⁊ reliq ñ: qz hñt vo⁸ eq potētes q ℔
nō erit: q neut ē ops. Sic ꝑbat de pō ifi
nita: si eēnt due po⁸ ifinite vtraq; eēt p⁸ re-
spcū eozdē: qz ōpēdētia eēntialr̄ ē ad nām
⁊ eq ad qōlz ī nā: ad duo p⁸ ñ pñt eādē ōpē
dē ex 16ª. ttij. ñ igr̄ ē plalitas pncipatuum
bō: qz aut ipolis: aut vtrāq; pnceps erit dimi
nut⁹ ⁊ pncipās ipsē. Et tē ē q̄rē vtute cui⁹
vni⁹ ꝓtūgūt ī pncipādo. 4ª ꝓpō ō neēe
eē sic ꝑbat. Spēs mltiplicabil̄ ex se ē mlti-
plicabil̄ ī ifinita: q si neēe eē ꝑt mltiplicari
pñt eē talia ifinita: q ⁊ sūt qz qōcūq; nēciuz
nisi sit ñ ꝑt eē. Cs ꝓpō ō bono sic oñdit̄ pr̄
ra bōa sūt meliora vno qñ vnuz alīi addit
bonitatē: ifinito nihil melī⁹. Juxta ℔ sic
argui: q̄cūq; vo⁸ oio ī bono ifinito vni-
co getaī sz si eēt aliō posset rōnabil̄r velle
magis ābo eē q̄z vnicū: q nō oio getar̄etur
ī vnico sūmo bono. Posset alia media
adduci: sz ad pñs ista sufficiant.

Domine deus nr̄. Tu es vn⁹ nāl̄r
tu es vn⁹ nūeral̄r. ve di
xisti q extra te ñ ē de⁹. Maz ⁊ si sint duj mlti
nūcupatiue ⁊ putatiue, sz tu es vnic⁹ nūera
liē de⁹ ver⁹: ex q oia: ī q oia: ꝑ quē oia tu es
benedictus in secula seculorū. Amen.

Explicit tractat⁹ sbtilissim⁹ frīs Jo. duns
Scoti Oz. Minoz. De p⁹ oium rez pn⁹.

¶ Preclarissimi Doctoris subtilis Fratris Joan. Duns Scoti Ordinis Minor. ex intimis penetralibus sapie spūs revelata ad ornum sciētiarū speculativarū & Theologie peritiam necessaria preclaraq; elementa: Theoremata feliciter incipiunt.

p^m theorema. vel ppositio vel 2°.

Intellectionē intelligibile natura precedit: Quod est.

¶ Quoniā passio psuppōit agēs & ois actio circa aliqd ē: illud circa ē qō intellectio altior est.

2. ## Primum intelligibile intellectione creari impossibile est.

¶ Quod ex p^a pz: cōparādo intellectionē & intelligibile ad eundem intellectū.

3. ## Universale pmo intelligim^o

¶ Qō ex signo pz. pus. n. puer cōcipit hominē q; hūc hoiem. pus enim pfectus suū distinguit a nō hoie q; a nō sorte: cū oēm hominē vocat prem. & nullum aliud alium.

Opi. nominaliū quā sequ ochan.

¶ Sed hāc ppōnē famosam apō phos negat loquēs. asserēs pmo 2cipi singulare a quo spēs intelligibilis pmo genita est. nihil aūt agit nisi inquātū singulare. igit nec gignit: & spēs sic ondit obm sicut ab ipso gignit. ¶ Cū de puero obiicit: rndet q; hūc hoiem pmo 2cipit: sz de hoie certior ē distinctio: q: minus alijs assimilat q; b hō illi. ¶ Qō itaq; intelligit vle? ¶ Rño. relinquendo q singulare ē in pmo obo: & nām intelligēdo: nā o^m cōpositū pōt intell's sua ỹtute distinguere ptē 2cipiēdo vt o^m: & ptez negligēdo. Itaq; intell's agēs nō facit vle q: circa obm actū intell'm nihil operat: sz tm̄ circa intelligibile in pō: & eius operatio terminat ad intellē in actu qō adhuc ē singulare. ¶ Sed vlterius: intell's possibilis distinguēdo in 2sideratiōe parte cōceptus a pte facit vle. Quare ē de singularib^o nō fuit pbē sciētie: q; tm̄ cū sint infinita iubet plato relinq̄re. Quō ēt hōs spēm trianguli p illā nō errat i describēdo hūc triangulū rectum cum tū artifex nō cognoscēdo i ptculari facile errat in faciēdo: h^o em̄ nō hz spēm antequ ipsū describat: q: vū eēt illa genita? sic edificato: de singulari domo edificāda p priā artē hret quā non posset acgrere: nisi domo pus facta: nec domus fieri nō pesset ars. ¶ Qō arguit loquēs: singulare agit: sed nō inquātū singulare: nā eni ē rō agēdi: & sicut in actōe reali pductū nō assimilatur pducenti fm singularitatē pducentis sed fm nām: q fuit rō pducēdi: ita in gignitione ista spēs ē similitudo nāe nō singularitatis q nō fuit rō gignēdi hz necaria fit ad gignitionē: aut eni impose ē singularitatem eē rōnē agendi: & impose erit spēm ppriā eē singularitatis: sicut & effectū realem simlē singulari inquātū singulare est: aut nō necesse est singularitatē spē ostendi q: nec eē rōnē formalē gignitiōis cuiuscūq;: & tūc sensus nō cognosceret p se singulare: aut nō gignitiōis q fit in intellectu q pncipalr fit ab intellectu agēte: aut saltē i illo lumine singularitas nō pōt se multiplicare: nā pōt: q: ē pfectior rō agēdi: aut fi nō pp lumen q: maius lumē sufficit ad gignitionē a debiliori sibi pportionato: saltē intellectū possibilem singularitas non potest: nā pōt: aut tandē (qō ad ppositū sufficit) fi singularitas ē entitas aliqua: & iō possibile ē q fit rō agēdi: siue pducēdi ppriā similitudinē: & si pose: igit & necesse: q: nā nō ē libera: pus nā ipa erit rō gignēdi. igit spēs eius pns iprimetur: & ita stat 2clusio pncipalis 2tra loquētē. ¶ Dui^o distinctiue due pme partes nō placēt nec aliqō mēbrum sub scōa parte: q: qōlibet attribuit pfectioni intellect^o i cognoscēdo: & i pfectiōe singularitatis in cognoscibilitate: qō non credo verū eē: sed ex iperfectiōe intell's: & si enim cōparando pcise sit natura pfecti^o cognoscibile singularitate: tm̄ perfectior ē cognitio nāe singularis q; nāe tm̄: q: distinctior sicut aūt intellecti^o cōponēs pōt cognoscere pncipiū: & ex iperfectione sua & 2° nis non pōt 2clusionē remotā: cuius minor ē cognoscibilitas: tm̄ pfectius eēt si vtrūq; posset: sic h pp ōfectū polis: qm̄ nō est passiue dispositus nō pōt imutari nisi a forti obo: ¶ Lōtra ē: summe dispositū ad oia. ¶ Item quā

to iferius passiuū tāto sufficit debilis agēs. ¶Ad ꝓmū: sūme: per carentiā ꝓtrarij: nō per iclinationē nālem. ¶Ad scōm: verum accipit qñ passiua duo ordinant ad tales duos actus iferius ad iferiorē: superi⁹ ad superiorē: alr est falsū. ¶Aligd eni pōt mouere subam cōpositā localr qđ nō pōt mouere mām ꝓmā ad formā substantialē: similiter ad eūdē actū passiuū superius: ita q; dispositius pōt debilius agēs mouere: sic hic. ¶Alr pōt poni pp defectuz lumis intellectus agētis natura q̄ cognoscibiliorē: pōt in ipso agere: z itellectū possibilē imutare nō autē hoc pōt singulare: qđ ē minus cognoscibile: posset tñ si esset lumē fortis⁹ quē admodū debile coloratū in lumine candele nō videret: in quo tñ videret fortius coloratū: debile vero in maiori lumine videret. Aut pōt poni defectus hic: nō ex parte luminis iquantū regitur ad actionē obiectī: sed iquantū regitur ad actionez siue ad itellectionē itellect⁹ potis: vt: vz species singularis iſiat ppli. Sed iſ nō pcipit ꝓpter defectū sui luminis: quēadmodū species decime millesime partis milij ifit oculo: sed obiectū nō pcipit pp defectū lumis in potentia: z sic posset poni q; semp fit eadem spēs singularis nature: sz oñdit huic itellectui naturā nō singularitatē pp defectum vtutis cognoscitiue que pōt dici lumen itellect⁹ vno mō. ¶Cōtra: sicut in parte milij cōfusum p̄cognoscit: z pars nō distinguit: quare hoc totū nō itelligit ꝓmo scz nā singularis: sed separatim nā. ¶Respōdeo vbi cōfusio totius eēntialis vel integralis nō ꝓuēgit distinctiōi oppositē cōfusioni tot⁹ vlis ibi cōfusū ꝓus itelligitur fi⁹ a remotis albū visū nō cognoscit albuz sed coloratū: qz vtus nō cōcipit nisi confusum ꝓfusione vlī nō eēntiali: qz illud ē distinctū. oīs igit simplex apprehēsio ꝓmo est cōfusi vlis: sicut in sensu: ita i itellectu: licz distinctiua: q̄dā ꝓus fit cōfusi eēntialis. ¶Cōtra: igit visus ꝓus apprehēderet q̄litatem q̄z colorē: vel ens q̄z colorē. ¶Rño nulla potētia excedit obm suū ꝓꝑium nec igit visus coloratū: sz si visus haberet ens ꝓ obo ꝓus apprehēderet ens q̄z q̄litatē illā: z illā q̄z colorē. ¶Qđ autē ait loquens ad instantiā de puero: nūqđ ppriā vocem nouit: si inquātū hoc itelligo: igit distincte a non hoc. ¶Qđ addit: quō vle intelligit: vt qđ necessarius est itellect⁹ agēs: intellect⁹ eni potis pōt de se hoc cōcipere alio nō cōcepto. imo hoc est ex defectu suo: si ꝓpter itellectionē singularis ē necessari⁹: illa seqtur itellectionē vniuersalis: ita q; spēs prius est ipossibili. ¶Si dicas nullā speciez itelligibilē gigni sine eo. ¶Item si vniuersale abstrahit a singulari itellecto: aut idē a diuersis: z tūc crescit notitia vlis in infinitum inte^{vr}: aut a primo tm̄: z quare nō similiter a scōo: cuz in illo silr includat: aut aliud a diuersis: z tunc multa vniuersalia idem vle. ¶Item quid iste dicet itellectuz differre a sensu qui quodam modo est vniuersalis: lz ꝓmo singularis. Si ideo qz ꝓ prius sensus est rei: vt extstentis a quo abstrahit inte⁹: ita z fanta^a si qz sensus est cōiuncto z cum sensibili ꝓprio: nō est etiaz ḥ nisi sensibilium cōmuniuz: ita z fantasia si tandē itellectus solus separat sensibilia ꝓ pria a quātitate: sed ipsā quātitatē quodā modo aliter separat q̄z fan^a: qz solā substātiam cōsiderat sine quantitate q̄ñq; stat ita q̄z tertia ꝓpositio ex cui⁹ declaratione patent multa que lector attendat.

Cuilibet vlī coresp̄ndet in re aliquis gradus ētitat̄ in quo cōueniūt contenta sub ipo vlī 4.

¶Qđ ex 2ª. z 3ª fiet mānifestū: si. n. nullm vle dicī i qd ō singlari extra cātur p itell'onez vt ex illis segf: sibi corrñdet aliqd in re: qz oē itelligibile: vel ē i re vl cātur p itell'onez: nec itelligit ḥ corrñdere tm̄: sic fiet fundamētū qz sic 2^{is} itētiōib⁹ aliqd corrñdet. Alr. n. nō magis diceret hō vle q̄z sortes: sz sumit ḥ corrñdere sic suppositū idem realr illi vli: ita q; vlia nō sūt fictiōes itell's: tūc. n. nūq; in qd p̄dicarent de re extra: nec ad diffinitionē ptinēt: nec meta^{ca} differret a logica i mo ois scia eēt logica: qz de vli: itaq; ḥz ordinē vliuz ē ordo gduū entitat̄ in ididuo.

In eo qō qd est p̄dicantia in infinitū ire ipossibile ē. 5

¶Oz ē: qm̄ tē nihil erit notū: qz infinita n̄ ē pcrārire: nec fit intellectu finito apphendē

non aũt pfecte cognoscit aliqd ex 4ª ppositione resolutozia cognitõe nisi oia pdicata in qd cognoscant: ꝫ confuse cognosci possit illis pdicatis non cognitis nisi cõfuse: vt in illo qd posset fieri dato p impossibile q essent infinita: qz alias nullo mõ difficiliozis actus circa speciem plura gña hñt. ¶Item pbat h 5ª. qm infinita gradus entitatis essent in spẽ spãlissima: ex quarta.

6. **Aut in vno vniuersalissimo** pdicato i qd statur: aut i mltis. ¶Rõnabilius vr oẽm multitudinem ad vnũ reduci in q̃cunq; ordine. Q; si plura pma denf nullũ erit vniuersalissimũ: qz ꝺ gbuscunq; illoz dubitando stat certitudo de conceptu cõmunioz.

Plura pma eẽ: quoz qꝺlꝫ sit vltimũ simplr impossibile est. ¶Qꝺ est qm resoluendo sp tur ad conceptum simpliciozem: igit primus simplicissimus: z sicut in quocũq; ordine eodẽ impossibile est duo inuenire pma. igit magis in supmo: cui multitudo magis repugnat igitur solute sunt due pme questiones.

J. **Quod qualitas** sit poz vniuersalr q̃ztate. pbat multipliciter. Q uia consequit oẽm substãtiã creatã: q̃ztas tãtum corpoream. Consequit subam rõne forme. quãtitas aũt rõne mãe. ¶Item qualitas ẽ pricipiũ agendi: q̃ztas non: qualitas est qua agens alterat. Alteratio aũt pcedit augmẽtum: impossibile est quãtitatez induci nisi per actionem qualitatis: non econuerso. ¶Item qualitates attribuunt deo vt pfectiões simplr: nõ sic q̃ztitates. qualitas hẽt multas species. vꝫ spũalium z corporaliũ vt lux zc. gbus entia attingũt suos fines: ẽt homo beatitudinem p gram z caritatẽ attingit zc. Q uãtitas cõtinua tantũ tres species z ipsa nullũ ens suũ finem attingit cõsequitur omnem speciem. secũdũ suã actualitatem. nõ aũt quãtitas secũdũ ipsaꝫ est ordo vniuersi: z locus nãlis z motus z ges secũdum ipsas vt oꝛ distinguũtur poꝛ anime quãto etiã est ens pfectius: tãto hꝫ ipsã pfectiozem non q̃ztitatem: angelus nec hõ tãtum quãtã terra. hic argutũ est pp cõitatez: pp actualitatẽ: pp pfectionẽ simplr: pp gñationẽ. ¶Ad. 2. 2ºnez pfirmat. 2. z. 3. per h q ordo accidẽtium imediate vel imediate potr subam ẽ pm eoz pfectiõez. ¶Itez argui põt pro z contra: cõparando 4ãm spẽm qualitatis ad q̃ztatẽ. ¶Itẽ arit[ca] ẽ certioz scia nãlis abstrahitsuã a qualitate. ¶Item quãtitas ẽ imediatioz subst̃ãtie pm Arist. ¶Rño substãtia z est subm accidẽtiũ: z est perfectius eis: quia cã efficiens quo ad pmum est in potentia: quo ad 2m actu. pm pmum quantitas est imediatio: z pm secũdum qualitas.

Quid potest eẽ subm accidẽtium: in subo regritur ipfectio: qz potẽtialitas iõ nõ deº. Et pfectio q sit ens actu cõpositũ. iõ nõ forma substãtialis nec accñalis: nec mã: nec angelus si simplex: hec quatuoz mẽbra videtur dubia: z multipliciter iprobantur: de mã eni videf q possit eẽ subm: qz in potẽtia g zc. de forma substãtiali itellectiua. ¶Rño qz separabilis. ¶Cõtra de sensitiua respectu speciei sensibilis: vel actionis sentiẽdi. pm Augustinũ. aia aũt facit in se: z sicut calor separatº hꝫ opationẽ: sic magis vr de sensitiua. illa manet. igitur zc. ¶De accidẽte arguit: finitũ z infinitũ q̃ztati ꝓgruit. pmo phyk. diuisibilitas. 3. phyk. ¶Itẽ Auic. 2. metaphy. c. 1. plane exẽplificat motº volor z tardus zc. pbat: illud ẽ ppriũ subm cui p se iest passio: z de quo p se demõstrat: z nõ de quo p accñs: rectũ z curuũ per se. de cõtinuo per accñs de omni alio. ¶Itẽ superficies albedinis i sacramẽto: qz mutatio nãlis circa illas qualitates. igit subm naturale. ¶Item scia in intellectu: caritas in volũtate. Idez est de angelis: tñ nũc omitto. ¶Rño. argumentũ illud. s. pmũ soluitur Ad aº: iperfectio regrit in subiecto: qz potentialitas z pfectio saltẽ maioꝛ q̃ꝫ fit illa accidentis. silr q̃cunq; natura creata cuꝫ non sit actº purus ẽ impfecta. z vna iperfectioꝛ alia vsq; ad vltimã: si est vltima. igit q̃libꝫ citra potest eẽ subm accidentis. ¶Rño. q̃dam nãe sunt iperfecte pmatiue dupliꝛ: vel perfectiõe eiusdẽ nãe: ficut albedo remissa vel alteriº nãe vt suba respectu q̃ztatis. q̃dam negatiue similiter dupliciter: primo

10. tri. c. 5. ve. 15.

T. c. 18. T. c. 15. z circiter.

modo vt fozme omni itensione z remissio ne carentes: vt numer⁹ z figura: z forte q̄dam fozme substātiales: scō mō vt vltimū accidēs: illud enī si est aliqđ ē iperfect⁹ q̄ habet pcedenti nō puatiue: qz tūc nō eēt vltimū: sed negatiue: igit ad argumētū rediturus: ad matozē regrit iperfectio puatiua scō mō: z sic mtno2 nō pbatur: imo ꝑm illam pbationē: si valet pcederet in infinitū qz nullū accidēs oino est actus pur⁹ ¶Cōtra: puatio ē carentia possibilis gñatione inesse: talis est h̄: qz nō est cōtradictio q̄ insit. ¶Item aut est ita pfectū fozmaliter intrinsece q̄ nō pōt pfectius eē itrinsece: nec extrinsece: vñ ponat itensū in sūmo nature sue: z tūc erit pfect⁹ in suo gradu naturaliter: q̄z hō in suo: aut nō: z habeā propositum. ¶Item quare qdditas nō recipit accidentia cū sit in potētia: qz iperfecta puatiue: z quare hec ē ipossibilis: h̄uanitas est alba: pbatur q̄ nō: qz in xpo verbū nulluz accidēs recipit: igit natura humana: sed h̄ fuit subm accidētū: segtur q̄ si hec humanitas: ḡ humanitas. ¶Itē nūqd fozma in quantū fozma ē rō recipiēdi accidēs: vt de subo z ꝓpria passiōe. ¶Rño. illa natura q̄ est fozma ē rō imediata recipiendi nō in quantum fozma: quia sic cōparatur ad materiam: nec inquantum actus in se: qz tunc deus: sed qz actus iste z ibi includit limitatio hic quam sequitur potentialitas: sic intellige. 18. de forma.

Conceptum dico q̄ actum intelligendi terminat.

¶Hic obm dr̄ vel itelligibile vel itellectū vel itensio. ꝑmū cōissimū ē: qz ad oēs potētias. 2m cōe ad o^m itellect⁹ i potentia vel i actu. 3m ꝓpriū. 4° vtunt arabes: vt Auic. z Auerrois. sicut ät itentio equiuoce dicitur de obiecto z de actu: ita z concept⁹: hic autem sumuntur pro obiecto.

Primo concipi dicitur q̄ intellectui adequatur.

¶Adequatio itelligitur sic: q̄ fit totum obiectum non pars obiecti.

Per se ꝯcipit qcqd i ꝑmo ꝯcepto cēntialiter icluditur.

¶Sicut genus per se ꝯcipitur quādo species ꝑmo conciputur: sic in alijs.

Omne illud: z solū illō pfecte concipitur cui⁹ nihil latet. 4.

¶Qđ. s. in ipso cēntialiter includitur. h intelligit pfecte nō a tus inquātū elicit a potentia: sed inquātū cōparatur ad obiectuz ita. s. q̄ nihil intrinsecum obiecto sit ignoratum quocunqz modo cognoscatur.

Cōcept⁹ simplr simplex ē q nō ē resolubilis in conceptus. 5.

Conceptus simplex nō simpliciter qui per se est vn⁹ tamē resolubilis in conceptus. 6.

¶Alioz aūt in qs resolui: alter determinabilis alter determinās. ꝑm⁹ aūt potētialis: alter actualis: aluter nō eēt aliqs vn⁹ cōcept⁹ ex eis: ꝑm⁹ qdē dr̄ in qd: scōs i q̄le de ꝯceptu 3°. cui tñ vterqz ē cēntialis: ḡ cēntiale in plus se habet q̄z dcm̄ in quid.

Aliqd ꝑmo z pfectē concipi. petu^nes. i. 2.

Cōcept⁹ aliquos eē diuersos

Cōceptū resolutio statū hz 9ª. ꝑn^lis. 1.

¶Ex ꝑma petitōe in hoc q̄ dicit ꝑmo: et ex diffōne 3ª. hac aduicta illis: potētia finita nō fil⁹ p se ꝑmo ꝯcipit infinita. ¶Et alr ex ꝑma petitōe in hoc q̄ dicit pfecte: z ex q̄rta diffōne: z hac aduicta infinita ꝑmo concipere itellectui finito est ipossibile: siue fil: qz tūc infinitū actus fil⁹ eiusdē potētie finite siue succeissiue: qz infinita nō ē ptrāsire. scō metaphy^cc. Aru. ¶Itē. 8°. metaphy. Arist. T.c.13. Diffinitio resolui⁹ i idiuisibilia. z. 2°. metaphy. nō ē possibile scire ꝑus q̄z ad idiuisibilia T.c.10. T.c.11. deueniat. vez ē pfecte añ resolutiōez

Nullum cōceptū vnū i qd de ceteris omnibus predicat. 2.

¶Tum qz tūc nullus alius fm. plr simplex z ita in eodē icluderent cōcept⁹ infiniti vel idez infinities: qcūqz. n. alius icluderet illū vnū: z aliquē alū: z ille alius illū vnum: z aliquē alū: z sic in infinitū. Tum qz nulli duo ꝯcept⁹ eēnt ꝑmo diuersi: qz in vno cōceptu cōueniētes: ac p hoc nulli distincti.

¶Cõtra secũdã petitionẽ.oĩs enĩ distinctio reducit ad distinguẽtia ꝓmo diuersa: ꝙ qd enĩz essent distincti: nõ per id in quo cõuenĩunt igit alĩs: ꝛ redit infinitas q̃ in ꝓma ꝓbatiõe. ¶Tum tertio: qz in oi ꝛceptu alto eẽt negatio: qz illõ qõ cõe ponit: frequẽter cõciperet: semel nãq; vt ps vna ꝛcept⁹ illius ꝛ itez vt iclusũ i alia pte: ꝛ itez i parte illi⁹ partis in infinitũ: ꝛ sic nugatio sequeretur

3. **Cõceptum stabit resolutio ad aliquos primos.**

¶Ex p̃a ꝛ 2ª ꝛcl̃one: ita q̃ glz ꝛcept⁹ per se vn⁹: aut erit aliqs illoz: aut ꝙ se icludet aliqđ illoz: ad quot: iquirãt respicientes: per qd etiã eẽnt distincti: nõ ꝙ illud i quo cõuenĩunt. igit ꝙ alia: ꝛ illa qb⁹ distincta: nõ illis quibus conueniunt igitur alĩs: ꝛ redit infinitas que in prima probatione.

4. **Determinãs ꝛ õtermiabile nullũ ꝛceptũ ꝙ se vnũ icludũt nec vnũ eoꝝ conceptũ per se alterius includit.**

¶Hec ſi itelligat vlis negatiua: pbaf: vt se cũda ꝛ 3ª ꝓbõne. Si ãt ꝓticularĩ negatiua pbaf: vt secũda q̃cunq; ꝓbatiõe: nõ enĩ ibi sequũtur icõueniẽtia: quia o⁹ alteri⁹ partis huĩ⁹ cõclusionis ibi supponitur.

Coꝛᵐ. **Cõceptui gñis ꝛ dr̃ie nihil cõmune: nec vnus includit aliũ.**

¶Similiter de materia ꝛ forma.

Lcoꝛᵐ. **Dr̃ia supioꝝ q̃ icludit ĩ gñe nõ icludit ĩ dr̃ia inferioꝝ.**

¶Alias, nugatio i diffõne ꝛ ꝓcessus i infinituz i differẽtijs: qz differret dr̃ntijs. ¶Luz sit hucusq; certꝰ ꝓcessus. ¶Rñdet ꝓteru⁹ qõ determinãs cõceptũ cõem ẽ aliqõ cõcretuz de cui⁹ cõcreti itellectu nõ ẽ determinabile: est tñ determinabile de itellectu abstracti ipsi⁹ determinãtis: ꝓbãt igit ꝓcedentia q̃ nullus vn⁹ cõcept⁹ est cõis ad oẽm aliũ quẽcũq; itellectũ: qz nõ in ꝛcreto: ẽ tñ cõis qdditatiue ad oẽm itellectum i abstracto. ¶Cõtra: abstractũ ꝛ ꝛcretũ eundẽ ꝛceptũ p se ipẽ: tãt: aut saltẽ iposibile est ꝛceptuz cõcreti eẽ simpliciorẽ q̃ cõceptũ abstracti siue aliqđ includi p se in cõceptu abstracti qõ nõ includit in cõceptu cõcreti: igit magis sequit nõ diuersitas ꝓmo ꝛ iõ nõ distinctio magis infinitas de concreto contrahẽte q̃ de abstracto.

Creato ꝛ increato null⁹ idẽ concept⁹ per se cõis erit. 5.

Cõceptũ dico obm actu itellectũ prout. ſ. ẽ in itellectu: non vt forma: sed vt actu cognitũ. 6.

¶Dic ãt eẽ i nõ ẽ nisi hr̃e relationẽ actualẽ ad intellectum: siue intellectum ad ipsum: siue vtrunq; ad vtrunq;.

Omnis cõcept⁹ p se vnus: aut ẽ oino simplex: cui⁹ scilicet aut nihil concipit aut tot⁹ aut non est omnino simplex. 7.

¶Tñ incõplexus dicat resolubilis: qz plures ꝛcept⁹ eẽntialr includit: quoz altez fine toto ꝛcipi põt ꝺ nõ ꝙ se vno: g dr̃ aggregat⁹: vt hõ alb⁹: ꝛ de 4° g dr̃ cõplex⁹: ꝛ de 5° g dr̃ discursiuus: inferius quere.

Omnis concept⁹ ad quẽcũ q̃ nõ omnino eũdẽ comparatus aut ẽ ꝓmo diuersus ab illo si cũ illo ĩ nullo ꝛceptu quẽiat 8.

¶Aut differẽs si in aliq̃ cõueniat ꝛ in aliq̃ dr̃at: aut ordinat⁹: puta si vn⁹ totum alium includat: ꝛ nõ ecõuerso: dicatur alter icludens: alter iclusus: solus resolubilis differens ẽ: ꝛ icludẽs: ꝓmo diuersus ꝛ iclusus potest eẽ tam simplex q̃z resolubilis.

Primo concipi dicitur q̃ intellectui adequatur. 1 o. ꝓnᶜᵉˢ. diffnes. 1.

Per se nõ primo: quicquid in primo intellectu includit. 2.

Perfecte cognoscit ex pte obiecti quãdo nihil obi latet. 3.

Simpler itaq; si concipitur perfecte concipitur. ꝓᵐ coꝛᵐ.

Resolubile cõtigit ipsẽ ꝛcipi 1ᵐ.

petnes.i. 2. **Cõcept⁹ aliquos eẽ rsolubiles Cõcept⁹ aliquos eẽ nõ iclusos**

¶ Cõceptꝰ oiuꝫ singularũ ꝛ solos: oẽs q dem alij i his icludũt: ꝛ ab his abstrahũt.

3. difnes.4. **Cõfusa a nob ꝯcipi ꝑ⁹ distincte**

Distincte ꝯcipit: qõ fm hoc ꝯcipit fm qõ ab alijs distinguit

5 **Cõfuse ꝯcipit qõ idistincte.**

¶ Nõ gẽ⁹ oẽ qõ ñ ꝑ⁹ ꝓfuse: qz gen⁹ ita pcẽ ꝯcipit i ꝯceptu diffõnis: siẽ ꝑ se: tñ tũc non ꝑ⁹ ꝯcipit: ſz diffõ ꝑmo. ¶ Cõtra: quõ ergo duplex cõfusio? secũdũ duplex totum vniuersale ꝛ eẽntiale: vel integrale.

6 **Vniuersale vl cõe dico cui nõ repugnat ẽici de multis.**

7 **Singulare cui repugnat.**

12.ꝑnlis. **Omne p se vnũ ꝛ ñ simplex primo est ex actu ꝛ potẽtia: siue ex materia ꝛ forma.**

¶ Hec vtiqꝫ cõis aĩ ꝯceptio qõ inuit ꝓpa thetico ꝫ ꝓnceps: ſz hoc mgt mã: illud vero forma: ꝛ ſ̃ qdẽ actu: illõ vo potẽtia: non adhuc dubitatio videbit eẽ: qõ qrit: ſz hoc est qõ gd erat eẽ vtiqꝫ: q̃si dicat: in ſubo includi ꝑdicatũ per hãc ꝓpositionẽ eẽ per se notã: dico aũt ꝑ⁹ ex illis eẽ: qm̃ si ex pluribus p se: ſz nõ ꝑ⁹ qõlz illoꝝ: vel erit aligd ipsius potẽtialis vel actualis: de potẽtiali ꝑz per ea que dicunt elementa: vt ā. b.

8.meta. T.c.15.

12.ꝑnlis. **Vniuscuiusqꝫ cõpositi ẽ aliqs ꝑpi⁹ actus vnic⁹ ꝛ simplex**

7.meta. T.c.49. ¶ Ad illo nãqꝫ ẽ vnitas ꝓpositi i se: ꝛ distinctio ab illo. Actꝰ. n. distinguit. igit ẽ ꝓpus: ſz ꝛ vnicꝰ: qz qõlz cõpositi respcũ eiꝰ ẽ potẽtiale: ꝛ ita nõ ẽ actꝰ hui⁹ cõpositi: ſz respectu alicui⁹ ĩ cõposito possit dici actꝰ: ꝓpter idẽ simplex: alias aligd eius erit vltimꝰ actus.

13.ꝑnlis. 1. **Conceptuũ resolutio statũ hz**

¶ Alias nihil pfecte cognoscibile: ex diffinitiõe. 4. ꝛ. 5. qz nec glibet eiꝰ: non eni vno actu ifinita cõcipient a nobis: nec ifinitꝫ qs nõ erit ptrãsire. ¶ Cõtra. iconueniens ẽ q nõ solũ a nobis: sed ex se nõ sit cognoscibile. ¶ Rño: vno actu infinita cõfuse.

2. **Omnis conceptꝰ resolubilis primo resoluitur in determinabilẽ ꝛ determinantem.**

¶ Qz i poⁱᵐ ꝛ actualẽ: seu mãlẽ ꝛ formalẽ ex ꝯceptõe itaqꝫ determinabil dicat quiddi tatiuus determinans qualitatiuꝰ: itaqꝫ ens ẽ tialis excedit qdditatiuum.

3 **Dei mialis ꝛ ẽterians nihil idẽ eẽntialr icludũt: nec vnũ alteꝝ.**

¶ Ac pꝫ sunt ꝑ⁹ diuersa: alias nngatio in omni cõceptu resolubili ꝛ ꝓcessus in infinitũ: qz illud cõe in vtroqꝫ determinabit: ꝛ ipsum ꝛ determinans aligd icludunt: q iterum determinabitur in infinitum.

4 **Cuiuslibet resolubilis est aliquod vltimum determinans.**

Loꝝm. ¶ Ex ꝑª vntcũ: ex ꝯcõne ẽ actu simplex qz vltimũ: ꝛ ſ̃ dicat ꝓpꝫ ẽterminãs: qz qcqd aliõ ẽ i ꝯceptu illo reᵛ eiꝰ ẽ ẽterminabile: ſz reᵛ ꝓnis sit aliq̃ mõ ẽterminãs: ſz nõ totalis ꝯceptꝰ: itaqꝫ q̃t ꝯceptꝰ resolubiles: tot ꝑt ẽminates. ꝑ⁹ diuerſi a determinabilib⁹ exꝫª. ꝛ iter se ex ista: itaqꝫ nllꝰ ꝯceptꝰ cõis oĩb⁹: tã ex. 3. q̃s ex ista: ſz stat resolo cuiuslz ĩ q̃litatiuũ irresolubilẽ: nugatio nãqꝫ segr ꝛ ifinitas: nllũqꝫ aliũ eẽ ꝯceptũ simplicẽ ac iõ nllos duos pᵒˢ diuersos: q̃re nllos dntes

5. **Non stati resoluit qcũqꝫ ꝯceptꝰ in qdditatiuũ irresolubilẽ**

¶ Qz duo ꝯceptꝰ tũc eẽnt ꝑᵛ diuersi. nõ. n. ꝓuenũt ĩ q̃litatis vltimis ex corre⁹ 4ᶜ: ꝛ si nõ i aliq̃ qdditatiuo: tũc i nullo. ¶ Jrẽ tũc simplr simplices tm̃ eẽnt i nũero duplo respectu rsolubilũ. q̃litatiui qdẽ ꝑpij cẽles sũt nũero resolutis. ſz qdditatiui excedũt.

6. **Quidditatiui ꝯceptꝰ resolutis sũt cõmuniores: sed in resolutione posteriores prioribus sunt communiores.**

¶ Quidditatiui dixi. qualitatiuꝰ. n. ꝓpꝰ conuertitur eũ resoluto: ex corelꝰ. q̃rte. ſ̃ probatur ex diffinitione communis: quia potentiali non repugnat ex se actus

7. alius ab isto: quo determinatur.

Quiditatiue resoluēdo ad vnū ꝑmū ꝯceptū status erit.

¶Est aūt iste cōcept⁹ cōmunissim⁹ ex 6ª: ⁊ est entis: cui⁹ certitudine nāq; de isto pōt sta re dubitatio de quocūq; cōceptu alio qdditatiuo: nō aūt certitudo eiusdē ⁊ dubitatio de eodē cōceptu. ¶Jtē vn⁹ cōcept⁹ quo ēs cōissime negat. ¶Jtē si ꝑfusa ꝑus nota ali qd simpliciter ꝑmo ipzumet itellectui: qđ bene asserit Aluc. eē ens: nō. n. plura cōfu sissima eque ꝑmo occurrūt: neq; illoz alt quod si respectu alioz nō ē ꝑfusuz. ¶Jtez vnā o^m primū itellect⁹: ⁊ ꝑmi habit⁹ scien tifici. ¶Jtē cōparant qcūq; duo alij qddita tiui ꝑm pfectu⁹ ⁊ iperfectu⁹ i entitate. ¶Jtē cōnumerātur duo entia: qz quodlibet ens ad qōlibet ens nō idē est diuersū: ḡ illa sūt duo entia. cōparata aūt ⁊ cōnumerata i ali quo vniuocantur.

Tantū est vn⁹ cōcept⁹ quiditatiuus cōmunissimus.

¶Quia si duo vterq; in quolibz alio icludēret: aut igit alter i altero: ⁊ tūc alter nō cōmunissim⁹: ex 6ª. aut neuter in alio: ⁊ tūc
9. vnus determinabilis: alter determinans ex 2ª: ⁊ ita tantum alter qdditatiuus.

Sub ꝑmo qdditatiuo imediate ꝯtinēt aliq ꝯcept⁹ qdditatiui.

¶Quia si oēs imediate: ifinīti cōcept⁹: cōtra ꝑmā: si tñ vn⁹ imediate: ꝑim⁹ nō illo cōtoz: cōtra sextā. Quot igit sūt: tñ decem famose ponunt: q tō imediat ꝑmo: qz i qlibet alio qdditatiuo cōceptu aliqs istoz; icludit: ⁊ nullus istoz in alio: nec alt⁹ qdditatiuus i eoz aliq nisi ꝑus ꝑ gñalissima gña seu ꝑma gña dñr. ¶Cōtra. cur nō ꝑr⁹ cōcept⁹ gen⁹ ꝑmū si in qd ꝑdicat: ⁊ per dñas determinat ille ad istas decē? ¶Rñ
3°. meta. T. c. 10. detur: qz est de itellectu dñe qđ gñi nō ꝑt. hoc arguēdo dixit Az. cū sit ipossibile eūdem ꝯceptū in gñe ⁊ dñia icludi ex tertia: nec vnū i alio. itaq; si ens ē de itellectu dif ferētie ipsū determinātis equocū eēt: ⁊ ali us cōcept⁹: nihil aūt prohibet cōcept⁹ gñis ⁊ dñe equoce eodē nomine importari.

Est aliqs ꝯcept⁹ qlitatiu⁹ de nominās quēlz qdditatiuū. 10.

¶Denoians inq̄ ad dñaz qlitatiui dicimi nātī: qz determinās ꝑ se icludit: denoians; nō hoc ꝓbat: qz denoians ꝑmo denominat ꝑ se qōlibet iferi⁹: altq ꝑmo denoiant ens: vt vnū vez bonū: itaq; quēlibet quidditatiuum per se denominabūt: lz hi dicantur denominatiui cōmunissimi.

Nullus concept⁹ denomīatiuus cōmunissim⁹ ꝑmū quiditatiuū per se includit. 11.

¶Nec igit aliqué iferiorē: ⁊ ita i nllo gñe 10. ꝑdicamēto oz: igit trāscēdēta qlitatiua: hoc ꝓbatur: qz nugatio ens vnū. ¶Item quia nō cōuertūtur ꝑdicationes ꝑ se. ḃ per se ꝓdicātur de ente: non itaq; ecōuerso: i diffinitione etiaz passionis subm cadit vt additum: non itaq; vt inclusum. ¶Jtē qō libet istoz seipsum denominaret.

On potest probari deum esse viuum. 14. ꝑn^lis. I. Tractatus ꝑpōnum credita ꝛ.

n ¶Tum qz ordo ḃ nō ꝯclu dit: sol nō viuit: bos viuit: tum q: hic nō ē dñia aliqua entis: nec cōmunis oīb⁹ entib⁹: vel ei⁹ op positū: sed tñ sūt dñe corporis corruptibi lis. Tum qz primū hz pfectionē nobiliorē vita: ficut ⁊ sol habet: nō tamen viuit.

On potest probari deum esse sapientem vel itelligētem 2: Loz^m.

¶Tum ex prima: tum ꝓbatur: vt illa: ⁊ p cōsequēs nec prescientē nec ꝑdestinantez: nec ꝑ artē: siue per ydeas: siue quocūq; mō itellectualr aliqd producentem.

On ō pōt pbari deū eē volētē. 3. Loz^m. duplex.

¶Tum ex vtraq; premissaz: tum ꝓbat: vt ille: ⁊ per cōsequēs: nec amantē: nec iustuz nec misericordem: ⁊ ꝑ ꝯs: nec iudicē meritorum vel demeritorum.

On pōt pbari deū hre aliquā opationē manentē in se. 4. Loz^m.

¶Ex duab⁹ primis: ꝑ ꝯs nec aliq opatio ne btū: sed beatitudo eius equoca nostre

pōt eē i ſuo eē q ō é ſibi meli⁹ q̄z nr̄uz opari nobis. Ordo nō ꝓb at cōtrarū: pz de ſole.

5 Conceſſis quatuor cōcluſionibus primis: ly non ꝓbatis: nō poteſt ꝓbari deū aliquod aliud a ſe itelligere vel velle.

¶Quia ad pfectionē z ꝓpriatem act⁹ ſufficit pfectio z ꝓpriatas o⁹. per ꝓ̄ns ſequitur corre^m: 21e. z corrolarium. 22. z illud corre^m 9^e. phi multa ſcripſerunt ꝛc̄. Corr^m.

6 Non pōt ꝓbari deū actu itelligēdi z volēdi ꝓducere aliqd itra: qō ſit p ſe t̄ min⁹ iſtorz.

¶Quia iſti videntur vltimi act⁹ nō requirētes terminos productos: ſed tm̄ o⁹: agēs aūt hic eſt omnium ex ꝓcedēti. Corr^m.

7 Productio extriſeca ēt volitiua ex pte ſui nō necio ꝓſupp̄oit itriſecā ſi ꝓducat n̄ pt ꝓbari ꝓductū eē equale in natura

¶Sicut nec vbū meū ē eqle, nāe aīe: nec vlter termin⁹ itellectiōis nature itelligēti

8 Nō pt ꝓbari ꝓductio ꝓſōarū diuinarū in eſſentia diuina

¶Ex proxima: cū talis ꝓductio fieret per intellectū z voluntatem ſecūduz ponētes qz non videntur alij actus ad intra.

9 Nō pt ꝓbari eēntiā dinā eā dē numero cōicabilē multis.

¶Tum ex ordine: ſuperiora nō ſunt magis cōmunicabilia. Tum ex premiſſa: qa per productiones tales cōicaretur.

10 Non poteſt probari circūincelſio perſonarum.

¶Ex proxima cum illa ſit ꝓpter vnitatez eſſentie cum diſtinctione.

Eſſentia diuina ſi cōicaret.

11 Non poteſt probari q tantū duobus modis communicet.

¶Tum quia ex. 8°. phyſicorz. cōmēto. 46. Tum quia potētie magis videtur producere q̄z ſapiētie vel voluntatis: ſicut in aliis po⁹ exequit qō volūtas iperat: tū qz alij modi ꝓncipiādi per modū nature arti ꝛc̄.

12 Non pōt probari eſſentiaz cōmunicari a tribus tantū.

¶Tum ex premiſſa: tum qz nō poteſt probari aliquē triū ꝓducere: cū quilibet habz principium productiuum eſſentiaz z actū itelligēdi z volendi eque pfectum.

13 Non poteſt ꝓbari tantū trinitas perſonarz in diuinis.

¶Ex premiſſa.

14 Non pōt ꝓbari q inſeparabiliter agant circa extrinſeca. Extra

¶Require in tabula.

15 Nō poteſt ꝓbari ſi ſint tm̄ tres q tm̄ relatiue diſtinguāt.

¶Tū quia ſi eſſent 3^a abſoluta. adhuc illimitatio eſſentie eſſet ratio quare ipſa eſſet cōmunicabilis ab illis: ſicut z a tribus relatiuis numero diſtinctis. Tum qz ꝓus agit q̄z referatur. z per ꝓ̄ns prius eſt.

16 Nō pt ꝓbari q pſone tm̄ diſtinguant relatiōib⁹ oppoſitis

¶Tum ex proxima: tum qz quelibet relo ſi cōſtituit: diſtinguit conſtitutū a quolibz alio. ſi nō cōſtituit illa duarum que ꝓma ē in ſuppoſito in illo ꝓori diſtinguit.

17 Nō pt ꝓbari tertiā pſonā procedere ſil'a duabus pſonis.

¶Tum ex premiſſa: tum etiaz ex parte cōmunicantis omnia eſſentialia in altero ēt in ambobus. Tum ex parte communicati poſteri⁹ naturaliter cōicatione. Per ꝓ̄ns nō ſequit. ſſ. nō diſtigui a filio. ſi nō p̄cederet ab eo: nec etiā a patre: ſi ii immediate ab ipo Corr^m.

18 Nō poteſt ꝓbari animā rationalē eſſe imortalem.

¶Per cōſequens non poteſt probari reſurrectio nec vita eterna bonorum: nec pena malorum.

19 Non poteſt ꝓbari hominē

eē ordinatū ad aliquā beatitudinē in hac vita nō attigibilē.
¶Ex premissa.

20 'Non potest ꝓbari hoiem sine pctō esse ipassibilem.
¶Ex premissa.

21 'Nō pt ꝓbari ex his q̄ apparēt circa hoiez: hoiem peccasse
¶Ex premissa.

22 'Nō potest probari nos nasci cū peccato originali.
¶Tum ex pmissa. Tū pp difficultatē vitādi peccatū actuale: posset oēs apparētie saluari p illud: negādo peccatū originale.

23 'Nō pt ꝓbari nullū pctm̄ eē remissibile sin̄ pēa alia a pctō.
¶Ille in quē peccatur principalr ex misericordia pōt oīno remittere.

24 'Nō pt ꝓbari pctm̄ tm̄ posse remitti p pūitiōez alteri⁹ a peccāte z nobiliozis ipso peccāte
¶Tū ex pmissa. Tū q̄ vel pctm̄ erit irremissibile: vel peccāti obligabit ad ipossibile. Tū q̄ gr̄a ꝓpus nālr satisfactione ēt i xpo z ita sufficeret in quocūq; hoie vt videtur.

25 'Non pōt ꝓbari deū oportē pati pp pctm̄ hois remittēdū
¶Ex vtraq; precedentium.

26 'Non potest probari deum oportere incarnari.
¶Ex premissa cum ꝟ q̄ non videtur aliq̄ causa incarnationis nisi redemptio.

27 'Non potest probari deum carnē sumpsisse de virgine.
¶Tū ex premissa. Tū q̄ siue nō oporteret cōtrahere originale ex. 21. siue oporteret adhuc mūdar⁹: postea potuit satisfacē sic dr̄ q̄ btā vgo ꝓtraxit: tū p⁹ea mūdata fuit.

28 'Non potest probari excellentia aīe xp̄i: que ponitur.
¶Nec i scia omniū: nec in gr̄a tāta quātā deus posset dare z capitī. z ab istāti conceptionis. z per quā semp eēt ipeccabilis. z q̄ fil' cōphēsor z viator. Tū ex relone vnionis nō segtur. Tū ex redēptiōe q̄ vr̄ finis

29 'Non pōt ꝓbari deū isepabilr sibi naturā vnisse hūanā.
¶Tū ex pmissis. Tū q̄ expleto illo pp quō vniebat: ꝓpter quid vltra vniretur?

30 'Non pt probari necessariā esse istitutionē aliquorum sacramētorum in ecclesia.
¶Quia solus deus p se pōt: z plus dedit btē vgini: sine istis q̄ alicui sancto cū istis

31 'Nō pt ꝓbari necitas baptismi
¶Tū ex premissa. Tū ex. 21. nec confirma⁹. Tum ex premissa. Tum multi martires ñ confirmati: non extreme vnctionis. Tum ex pmissa: tū martyres nō vncti sunt.

32 'Non pōt probari necessitas cōfessiōis homini faciēde.
Tū ex pmissa: tū q̄ i lege vet̄ ñ fuit: i nouo accipit ex dcō Ja. vbi segt. orate p iuicē z̄. De 2° ñ ē sacrm̄ necarū istitutū ad salutē. ca. 5.

33 'Non pōt probari corpus xp̄i verū esse in altari.
¶Idē apparet añ cōsecrationē z post bōi vel mali sacerdotis nihil agentis: igit nec aiam̄ nec quātitatē: pōt.n. sentētia xp̄i saluari de corpe z subā tm̄. vnde igit nec totā psonā xp̄i p̄m deitatem z corpus. Corp^m.

34 'Nō pōt probari necitas ordis
¶Tū ex q̄tuor pmissis: tū nō ꝓpter dispēsationē sacramētorū non magis aliorū q̄ baptismi: qui est maxime necessarius.

35 'Nō pt probari necitas cōiugij
¶Si fornicatio non est peccatum modo nec q̄ sit sacramentum non magis q̄ corruptio corporalis sicut illud ad speciem: sic hoc ad individuum.

15. p̄n^lis. p^a pētis I

Jn essentialr ordinatis est dare primum q̄ sit vnicum z coeuum illi coordinationi.

2. **In omni genere cause est ordo essentialis.**

¶Iste due ppositiones petãtur: quarum ꝓma 3ª partes cõtinet. secũda est simplex. vtraq; licet sit probabilis: tamẽ difficile esset vel forte nobis ipossibile eã simplicit necessaria ratione: ⁊ mere naturali pbare.

ꝓ 2ª. **In genere cause efficientis est dare vnicũ primum efficiens: qõ nunc est i rez natura.**

T.c.9. ¶Hui⁹ ppõnis ꝓ⁹ ps ꝓ ex secda petitõe: ⁊ duabus partib⁹ ꝓ⁹. scda ps ex 3ª pte illi⁹ petitiõis ꝓme: illud autẽ primũ dicatur de⁹.

2. **Omne efficiens perfectius effectu: vel eque perfectum.**

¶Quia nihil agit vltra q̃ est actuum.

3. **Deus est pfecti⁹ oi effectu.**

Corm. ¶Ex secũda cõclusione ⁊ scda parte ꝓme petitionis. Et ita perfectissimũ omniũ entium ⁊ summũ in oi differẽtia entis q̃ simpliciter iportat pfectionẽ: cuiusmodi sunt rez bonũ necessariũ ⁊c. q; quodlibz tale ẽ simpliciter pfectio aliquo mõ cõmunis: taz ꝓmo q̃ alijs. ¶Hic pone terminuz cognoscibiliũ de deo per rõnem naturalẽ necessariã. ⁊ hoc suppositis illis petitionib⁹ duabus: quomõ ꝓbabit prima pars ꝓme. s. primũ plus in essentialiter ordinatis q̃ i accidẽtaliter ordinatis: cũ virobiq; causa secũda presupponat priorẽ causare: ⁊ virobiq; prius: igit primũ: ⁊ tamẽ in accidẽtaliter ordinatis negant philosophi ꝓmum Auicen. ¶Quomodo etiã ꝓbabit secũda pars. scilz vnicũ. cũ aliud possit poni in efficiẽtib⁹ vno modo productũ ab isto ꝓductione vniuoca. Alio mõ a nullo ꝓductũ: cum duo talia sint magis bonũ q̃ vnicum tale. ⁊ etiã causata possint eẽ equalia vt videtur. ¶Quomõ ꝓbabitur coeuum ꝓmo de aliquo eodẽ nũero si primũ a. possit ad b. vniuocũ sibi ꝓducere. tunc. n. lz a. nõ sit coeuũ. stabit tñ coordinatio propter b. ꝓductũ vniuocũ sibi: ⁊ sic põt b. propter c. ⁊ deinceps quãtũcũq; opz per aliud ⁊ alio numero. ¶Et secũdo si primuz efficiens ꝓm totam suã spẽm tñ requiratur ad fieri effectus. ⁊ nõ ad esse siue cõseruationez quare tota specie illius ꝓmi destructa nõ poterit manere coordinatio vniformiter se habẽs: ⁊ in eẽ: ⁊ per ꝓñs ⁊ i agere. ¶Per rõnẽ naturalẽ nõ potest pbari. Et hoc pz ex ordine causarũ: quoniã si sol iste posset facere aliũ solẽ: ⁊ desineret esse: ⁊ ita staret ordo causarum per illum alium solẽ: sicut nũc stat per istũ: vtrũ autem cõtra rationẽ primi in specie sit fieri. posteri⁹ dicet. Et ñ põt impbari ex ordie causarũ: quia posito solẽ destrui: non minus ignis maneret in ꝓpria specie: ⁊ per ꝓsequẽs haberet ꝓpriã rationẽ: vel si hoc non sit verũ: quomõ cõtrariũ eius posset necessario pbari? ¶Secũda petitio nõ videtur necessario pbarũ: si enĩ multi effectus sunt ita iter se ordinati: vt nullus respectu alterius hẽat rationem effectus: vt bos: asinus: quare oẽs cause sunt ita ordinate q̃ semp vna ẽ causa alterius si ponat hoc nomẽ de⁹ alicui primo efficiẽti eidẽ numero: sequit ex secũda q̃ non posset pbari deum ee nũc in rerum natura: q; illo non existente staret coordinatio per alium vniuocũ sibi. Ex secunda sequitur plus q̃ non posset probari nunc deum esse etiã si hoc nomen deus imponat alicui ꝓmo efficienti in specie: quia illo non manente siue non existente manet effectus in esse: ⁊ ita potẽs operari cum deus nõ probetur causa eẽ nisi in fieri: vñ sequit deũ esse vl fuisse: sicẽ ex domo concludit edificatorẽ esse vel fuisse. igitur hec que videntur non posse pbari necessario ratione mere naturali per ordinez in conclusionibus exponantur: necnõ ⁊ alia que probari non possunt: sed alia probari non posse sequit ex hoc q̃ ista pbari non possunt: quia alia sunt minus nota ⁊ accipiatur probari ratiõe naturali necessaria.

Non pt probari ordinẽ essentialẽ esse in efficiẽtibus. 16. ꝓnlis. 1. ppõnes credite. T.c.16. ⁊ inde.

¶Tum quia tunc nulla duo inter se non ordinata: vt est in numeris ⁊ figuris: tum q; nec tal' ordo ẽ effectuũ: tum qa rõ phi. 2º metaphy. ad lz nõ demõstrat. Quere ibi.

Nõ pt probari ꝓmũ ꝓm spẽm in efficientibus esse vel fuisse 2

Tū ex p⁹ 2° ne: qz 1ª ꝑm; tas pbaref ex ordie
entiali: tū q̄re pl°b q̄ ; accñtalr ordinat:

3. Nō ꝑt pbari ꝑ aliqō idē ꝑm
nūerū i efficiētib⁹ eē vel fuisse

Tū ex 2ª da: tū ex 2ª cū da supza. ñ aliqō ꝑ
mū potuit aliqō vnūocū sibi ꝓducere.

4. Nō pōt pbari aliquod idē
ꝑm speciē vel quasi idē ꝑm nu
merū primū efficiēs nūc esse.

Corm. Dria ps ex ꝑa 7 ꝑa ex 3ª. vtriq̄ s. p. 7. q. i
ponat nomē de°: nō ꝑt pbari q̄ ds sit nūc

5 Nō ꝑt pbari deū cē necariū
ad cōsuationē nāe create in eē

Per 2ñs nc i opari. Tū ex 4ª. tū ex 2ª. ꝑ
ordo nō regrit sic supiozē regri ꝓp iferiozē

6 Nō ꝑt pbari deū coagere oī
cāe scde aliqua actiōe ꝓpa sibi

Que necitas duarū actionū cu 2m agēs
sit eque actu cū ꝓducto: silr quo nobiliozi
agēte ñ ē nobilioz actio. 7 ita actū nobili°

7 Nō pōt probari deum esse
vbiq; ꝑm essentiam.

Tū qz ñ necario cōsuat ex 5ª: nec necā
rio coagit ex 6ª vt ibi sit vbi agit. tū qz ordo
B ñ regrit: cū. n. ñ sit sol. adhuc é terra. sol
n. nō é i terra: igit ñ ꝑt pbari q̄ de° sit imē
ꝑm 2orm. sus. Et segt q̄ hoc nō ꝓbat illabi. illabi. n.
2m ñ é sil'eē subiectiue: tūc. n. de° nulli illabe
ret. s. qdlz accñs subiecto: nec sil'eē localr
corpus gliosuz sil' 7 ñ gloziosuz: nc eē pñs
p eentiā: tūc igit creatura sibi illaberetur 7
deo 7 alij creature: 7 ecōuerso: s. illabēs a:
ē ꝓncipalius ipsi a: q̄ a: sibi: 7 ꝑsēs B eēn
tiā 7 ꝑm cālitatē ꝑmā: qz plus causat 7 cē.

8 Nō pōt pbari deum posse
aliqd imediate ꝓducere nisi
tm vnum effectū primum.

Tū ex 6ª aliqlr. Tū qz ordo B ñ regrit: s. so
lū q̄ ꝑm efficiēs ꝓducat ꝑmū effectū ñ quē
libet: cū sol ñ possit ꝓducē hoiez imediate.

9 Nō ꝑt pbari q̄ de° aliquid
possit extra istū ordinē cāruz.

Tū ex 8ª: tū sic 6ª pbat: vñ nō pōt pbari ꝑm corm
gn agāt de necitate nāe: nec libē: nec volū
tarie: nec alr pōt q̄ agit: p 2ñs ñ ꝑt pbari 2m
gn cāta sint coeua sibi tā añ q̄ p°: 3 ñ sit ne
cesse ipz eē coeuū eis ex 4ª 7 3ª. nec p 2ñs 3m
qō possit aliqd cāre: tñ ex hac 9ª: tū qz ordo
B nō cōclndit. ita sol supponit māz sic hō.

Non pōt pbari q̄ de° pos 10
sit facere qcquid pōt fieri ex p
te sui: licet ꝓpter defectuz agē
tis nō icludat cōtradictionē.

Ex 9ª. Tū qz ñ possz pbari cās alis ñ sup
fluere. vñ ñ ꝑt pbari q̄ de° sit opūs ꝓprie. Corm.

Non pōt pbari q̄ deus vt 11
significat. q. nō incepit.

Ex 3ª 3z pbatione. 2. ñ ꝑt pbari q̄ vt sigcat
p. qz nc a se. p3. nc ab a° ꝓpus p° potuit ꝓduci

Nō pōt pbari q̄ deus siue 12
p. p. siue p. q. est icorruptibil'.

De. q. p3 de. p. pbaf ex corre°. cū tñ hac ad
ūicta: videm° vltios effect°oēs corrūpi: tū
qz ordo B ñ ꝓclūdit. Cōtra. a q̄ corrūpef?
Rño. corruptio ñ regrit cāz effectuaz.
moz duplex sim' pp°. ꝓpleta cadet i n :nl'
lā coordinatione videm° icorruptibilē: qz
oīa senescūt: 7 variant: q̄rū tps ē mēsura. 13

Non pōt pbari q̄ deus est i Corm.
mutabilis: nec imobilis.

Ex. 12ª. 7 p 2ñs nec q̄ successiōe careat:
nec q̄ sit etern° ꝓprie loquēdo. Cōtra. a
quo mouetur vel illuminatur vel mutaf?
Rño. a se vide quātū valeāt arguméta.
7°. 7 8°. phyficorum. contra hoc. volūtas
mouet se. 7 animal se.

Non pōt pbari q̄ deus ca 14
reat magnitudine.

Tum qz nullū nō quantū est nobis ne
cessaria rōne cogscibile: qz nec sensibile.
Tum quia ordo hoc nō cōcludit. superio
ra. n. non minus quanta. imo maioza. Tū
qz quātus ꝑmo aduenit substātie.

Nō ꝑt pbāi deū carē oī acciīte 15

Tū ex. 14. tū qz ordo hoc nō cōcludit. i
mo supioza ḧñt accñtia nobiliora nc videf

agere i distãtia nisi mediantib⁹ accidẽtib⁹: tñ talẽ actiones nõ ẽ pbare dedeo ex.8.

16 **Nõ põt probari deuz carere ptibus essentialibus.**

¶ Tũ ex.14.aliq̃ r 13 ñ f3 auerroym. Tuz qz ordo ℞ nõ cõcludit: nec põt pbari aliqd tale posse p se esse. igit nõ pbat q est oino simplex: nec p cõsequẽs actus purus. Coz^{m}.

17 **Non potest probari q de⁹ sit infinitus intensiue.**

¶ Tũ ex.12. Tũ ex.14. f3 finẽ.8. phy^{k}. Tũ qz ordo ℞ nõ ostẽdit: cũ supios possit i effectũ nobiliorẽ: z p^{m} i nobilissimũ: tñ finitũ. ¶ Itẽ q̃re magis vnũ infinitũ q̃ infinite cãe cũ vtrũq; sit eque ipossibile in corpalib⁹.

18 **Nõ põt pbari q de⁹ sit quo nil melius cogitari possit sine contradictione.**

19 **Nõ põt pbari q ois grad⁹ perfectõis ẽ i vniuerso q possz itelligi eẽ siñ iplicatõe ꝯtradictõis**

¶ Nec q põt ee: qz nihil pt ipm pducẽ ex 18. ¶ Vbi multa dixerũt de deo: ad que p rõnẽ nãlẽ necessariã pertingere nõ potuerũt: pz ex.11.z.6. sequẽtib⁹: z lib⁹ is phy^{k}. Coz^{m}. cõe.

17. p^{n} lis. .i.2⁹. **Agens scõm hz operatõez ppriã. instrumentũ nullam.**

¶ Nõ eandẽ quã pncipale: qz vna opatio vni⁹ opantis nõ aliã. qz in illa nõ ẽ istrm: aut agit illã pncipale ipso. z fit vi pri⁹: simili⁹ quicquid fit istrumẽto fit a principali agente: nõ sic de agẽte secundo.

2 **Instrumentũ nõ habz operationẽ ppriam priorẽ operatione pncipalis agentis.**

¶ Quod agit nõ in virtute alterius i illa est pncipale nõ instrumẽtũ. Ex^{m} illoz nõ valet: serra nõ diuidit sine motore.

3 **Quo elicitiue de necessitate est simplex.**

¶ Una actus primus.

Quo istrm̃ pt eẽ cõpositũ. 4

¶ Hz quõ oculo alr videm⁹ z po^{a} visiua.

Cuiuscunq; forma elicit ipsum totũ agit si ẽ p se vnũ ens. 5

¶ Ens. n. p accns fit ñ p se fit ita n^{c} p se agit ¶ Cõtra. gd p se calefacit: ñ calor: qz ẽ fo^{a} elicitiua. nõ ẽ aũt aliqõ cõpositũ cui⁹ sit ℞ fo^{a} ps nisi ens p accns: nullr⁹ istrm i forma ẽ elicitiua actõis. ¶ Rño. sicut instrm ẽ q̃ ita forma ei⁹ elicitiua istralr: vt acuties cltelli.

Idẽ respcũ forme eiusdẽ ipẽi pducẽde pt eẽ pncipale agẽs z istrz respcũ diuersoz passoz 6

¶ Sigillũ figurat aerẽ vel aquã cũ quo figurat cera. ¶ Cõtra vn⁹ actus secũdus est vni⁹ actus pmi elicitiue per pñs eiusdem agẽtis: ex 3ª. Explũ nõ valz. imo aer z aq̃ ex nã sua replẽt forama sigilli nõ actõe sigilli: ptes eleuate repellũt aerẽ: sed cõcaue nõ sibi ipzimũt: sed ipse aer vel nã vniuersi saluãs plenũ: z refugiẽs vacuũ.

Agens illimitatũ producit diuersas actiones specie. 7

¶ Ut si idẽ esset vnitiue habẽs calorẽ z colorẽ calefaceret. z visum immutaret.

Agens illimitatũ si diuersas actiones nõ pducat nisi diuersis istris: vel i diuersis passis: dria tamen nõ erit actionũ ex instrumentis vel passis. 8

¶ Sicut nec diuersa agẽtia cõsimiles operationes facerẽt. tñ modo pssibus istrumentis: vel in silib⁹ passis: sed tñ est differẽtia ex differẽtia perfectionũ vnitiue habitaz in agẽte: que ita iuuat: sicut si realr differrẽt: minor enim differẽtia sufficit in elicitiuis ad maiorem in actibus: illud ẽ contra arcelinũ de vna actione illimitata qualr ẽ forma. ¶ Cõtra eũ est etiã: qz tũc gignitio z spiratio eẽnt in deo vna actio illimitata.

Agẽs pncipale equocũ siue illimitatũ min⁹ / assimilat 9

maliter effectui q̃z vniuocum
siue limitatum.

Ex Ra C Cōtra: igit de⁹ per cām remotā magis fa-
cit scire effectū. C Rño. dī si diuersas.
C Et tñ pfect⁹ pducit quādo pducit: sicut
forma pfectiue: vbi est illimitate.

10 Agēs pncipale qñcz min⁹
assilat formal'r effectui q̃ istr̃z
t tñ n̄ min⁹ agit: nec formal'r ē
actio hec talis ab istrumento.
Tamē pncipale plus assilat ef
fectū sibi q̃ instrumēto: t plus
istro q̃ ipm istrm sibi assilet.
C Cōtra. quo magis pducē sūt i pclōib⁹ nūc
cū effect⁹ sit vn⁹ i 2ª. t eq̃l i pma. C Rño. d̄
terminat actionē nō passionē nec effectū.

Jdē totū pducit ab agētib⁹
ordiatī: vl' alterz i pducēdo pci
se ptē. nō ē i hoc agēs ordiatū.

12 Nō oē agēs aliqd totū sic
se habet ad illud q̄ nō pfect⁹
aliqd sūt ambo q̃z agēs. ex. xi.
nec oē habens aliquod totum
i vtute actiua sic se habet tē.
C Cōtra: q̄re igit n̄ aliqd magis creatura t
de⁹ q̃z ds tñ. C R⁹. n̄ q: ds h̄ hz i vi actia: sz
i pfectōe for⁹ vnitiua t total'r: q: illimitate

13 Cā superior nullā causalita
tē habet respectu cāti remoti
aliā q̃z hēat respcū cāti primi.
C Cōtra finis vltim⁹ alia motōe mouet ap
petitū q̃z itermedi⁹: sil'r alia ē ponitas ad cā
tū primū t remotū: q: aliud extremū: pa-
ri rōne alia cālitas: sil'r quo a⁸⁹, d⁸ va. Rño
glō. qñ pducit. Sed pbat hec. 13ª. q: alio-
qn ex. d⁸. t. ii. videret seq q̄ cā ba nō eēt ne
cessaria: sil'r vī ꝓ or nō necaria: nisi q̃ten⁹
dedit 2ª forma qua agit: sic de gñante gra
ue vbi por sit cā pseruās 2ª: sic de⁹: nec tūc
hz a se aliō agē a cōseruari. hec. 13ª. vī māife
sta de materia t forma ītrīseca: illa tm̄ vni
substat: vt pfectibile: h̄ tm̄ vni⁹ pfectibil' ē p
fectuo: vbi multe sūt māe t forme ordinate

Finis intra t extra. 18. pn^lio.
Extra q̃to pfectior tāto pl'iū. 2
Jntra quāto pfectior tāto pau 3
Forma intra t extra. ciorū. 4
Jntra quāto pfectior tāto pau 5
Extra plurium. ciorum. 6

Dec duplex exemplaris t 7
ralis vnitiua.

Dec duo cōcurrunt in deo 8
tamen alibi separantur.

C Ars artificato z t albedo colorū: neutra Cor^m.
ē vt⁹ actiua de se: vñ ds triplr hz oia i se ef-
fectiue: vnitiue t exēplariter: pp me^m ē q̄ n̄ ē
pl⁹ pfectiōis i ipo t ī creatura q̃z i ipso tm̄.

Odā t efficiēs quāto pora: 9
tāto pl'iū mātorū t effectuum.

Forma t finis extra pl'iū. pz 10
Jntra plurium in eodē ordi 11
natorum ad finem.

Et ifformato z siue pfecto z: n̄ pl'ū suppo^r

Forma auferēs oēm ꝓuationē 12
a mā ꝓstituit ꝓpositū icorrupt^e
C Verbi gra de celo. C Nō si mā n̄ ē nata
recipe aliā formā nisi a. a. pōt tollere oēm
ꝓuationē tal'ma^r: q: suā tollit: t nō pōt ibi
eē alia nisi apta eēt recipe aliā: tūc ꝓpositū
ē icorruptibile sic p trāsmutationē māe ad
aliā formā. Si aūt mā sit apta nata recipe
tā b. q̃z a. a. quātūcūq̄z sit pfecta nō pt tolle
ꝓuationē b. nisi q̃tenus hēat in se pfectōez
b. t hoc n̄ pt eē fm actū ppriū b. neq̄z pfec-
tiorē mō. solū. n. ifinitū i pfectōe pōt hēre
totā pfectionē alteri⁹ i se excellēti⁹ q̃z alter
hēat in se aliogn entia formal'r differrēt p
priuationē. C Jgit nulla forma cāta pōt a
mā apta nata aliā recipe: oēz ꝓuationē tol
lere simpl'r. igit nec simpl'r auferre corru-
ptibilitatē ꝓpositi ex pte mutabilitatis ma

terie:tñ forma aliq̃ secũda põt tollere corruptibilitatẽ tal' cõpositi ex pte forme:qz.s. nõ ẽ aliud agẽs qõ possit sup hoc ꝓpositũ vincere.z ita nec ipm corrũpe. filr aliq̃o ex pte oꝛdis mãe ad formã:nã mã ad talẽ formã maxie nãlr iclinat:ad als min⁹ nãlit:ita q̃ nãli⁹ gescit sub hac cũ ꝓuatõe alia rũ q̃ fũt min⁹ male q̃z sub alijs:z ad q̃s mi n⁹ declinat:z cũ qb⁹ ẽ ꝓuatio h⁹i q̃ ẽ mai⁹ malũ. ¶ Tñ ista 2m lz ꝑcedat corruptionẽ ꝓpositi tal' eẽ corruptionẽ simplr:vt dr. p⁹ de gnõne siue tristẽ:pp hõ ñ ꝓcludit eã-eẽ i possibilẽ:qz tũc nũq̃z corrũpet hõ in cadauer. ¶ Ista vñr oñdẽ q̃ mã celi ñ ẽ nata aliã recipe:si cẽlũ ẽ nãlr icorrupt⁹ ꝑm.12. ꝑferti cũ alia itellectiua sit pfectioꝛ forma q̃z foꝛ celi:z magis hz i se pfectões aq̃ vnitiue:lz nõ effectiue:z tñ alẽ itellectiue pp opationes:quaꝝ ẽ ꝓncipiũ:ꝓgruit tal' mã q̃ sit nata recipe aliã formã:vñ mã celi nõ ꝓgrueret ei⁹ opationib⁹. ¶ Sã ẽ finis z ẽ cã: act⁹ z po⁹ variãt cãm. Cã ẽ ꝑ oꝛ nã ró pfectioꝛ:lz n. ꝓcessus i ifinitũ p hõ. nũq̃z cõcidũt: gaut⁹ ẽ po⁹ mã:illud ẽ cõpositus:z illi⁹ nũq̃z pars ẽ efficiẽs.q.4.z.77. S⁹ est dubi⁹.

TRa 19.ꝓnlis diffinitio

Cã ẽ p quã aliõ vt causatũ ẽ.

¶ Nõ ẽ diffõ:qz equocũ ẽ cã. lz notificatio. ¶ Nõ q̃ ꝓpões diuerse appꝛopiate figni ficãt circũstãtias diuersaꝝ cãrũ.ex. mãe. p forme.a. vel ab. efficiẽtis.pp. vel p. finis.

ꝑ⁹dio z petitio

Quatuoꝛ sunt genera causarũ materia:forma finis z efficiẽs

¶ Nota mã z forma sũt ꝓncipia itrinseca.z ptes cãti:z ita nulli⁹ simplicis sũt tales cãe. finis z efficiẽs extrinseca.z sũt cuiuslibꝫ alterius a deo:qomodo tamẽ finis sit causa.5⁰ metaphyꝛice.q.ꝑma.

2⁰dio z petitio

Cã diuidit i modos:actu z potẽtia:vl̃e z singulare: p se p accidens:simplex cõpositum.

¶ Nota p solone qõnis mote in cõmento cõclusiõis.6. si relatio cãe ꝓcederet cãtionẽ nõ videreꝯ diuidi per actuꝫ z po⁹ᵃᵐ. de dr̃ia.5⁰ metaphyꝛice. questio est.

Ex

TRa 1.2⁰ vlis.

Nihil est causa suiipsius.

¶ Ex diffinitione cause ꝓbat.

Causa nãlr est prioꝛ causato

¶ Nõ intelligit de relõnib⁹ q̃ sil' sũt nã. lz ô his q̃ subsũt. ¶ Cõtra finis posterioꝛ. ¶ Itẽ ista relo ꝓoꝛ i q̃ fũdat. nõ i relone cãe:igit zc̃. ¶ Nota q̃ in ꝓductis p motũ mã z efficiẽs tpe ꝓcedũt:forma nũq̃z:sed simul. finis quãdoq̃z simul:quãdoq̃z posterioꝛ. ¶ Ꝓbat per argu⁹ diuisiuũ:aut fit: aut fil'. aut post. Ꝑa duo mẽbra iꝓbant ex diffinitiõe naturalr 2ꝝ:fit natura duplex: vel ꝑm mãm:sic iperfectioꝛa ꝓoꝛa ꝑm nãm vl̃ ꝑm formã:sic perfectioꝛa ꝓoꝛa.

Ex

TRA

Causatũ diuidit in q̃tuoꝛ genera:z in modos tot quot z cã

¶ Dz ex diffõne cãe:qz coꝛrelatia filr multiplicãt:g̃ cãe cõis causatũ cõmune:ꝓpꝛie ꝓpꝛiũ z ecõuerso.z sic de alijs differẽtijs.

3ª.2⁰.

Loꝛm.

Cã nõ dicit ꝑ se ad effectũ.

¶ Ex diffõne filr ex tertia ꝓclone:lz ad cã tã. Efficiẽs vo ad effectũ:sicut mã ad materiatũ:forma ad formatum:finis ad finitũ

4ª.2⁰

Est alia relatio causati ad quatuoꝛ causas.

¶ Sic de toto z pte forte ꝓbat: qz ep⁹ cuiuslibet cãe ad ipm ẽ alia relo. ꝓz ex 4ª. tñ vna relo nõ ꝑt eẽ sine alia. ñ. n. põt eẽ mãtũ nisi sit formatũ: nec ẽ effcm̃ nisi sit finitũ

5ª.2⁰.

Relatiões cause z cãti sunt transcendentes.

¶ Ꝓbat: qz nõ fũdat sup rẽ alicui⁹ gñis determiati iõ nõ reducũt ad aliquẽ modũ 5⁰. metaꝯ: ꝓcedit ne relo cãe ipsam cãtionẽ fũdatã sup essentiã: vñ que causat?

6ª.2⁰.

T.c.20

Causa perfectioꝛ ẽ causato.

¶ Falsuz ẽ in mã: in alijs vez vbi cãlitatẽ cõcomitat pfectio. z forte falsuz est de foꝛma: qz pars: z fine itrinseco: qz accidẽs: z efficiẽte vniuoco. igit falsuz simplr: ꝓz accitalẽ vez i efficiẽte equoco. z fine extrinseco.

7ª.2⁰.

Nihil est cã z cãtum respectu eiusdẽ i eodẽ genere cause

¶ Ꝓbatur ex petitione ꝓme.

8ª.2⁰.

Cãe pñt sibi eẽ iuicẽ cãe i diuerso genẽ cãlitat⁊ nõ i eodẽ.

9ª.2⁰.

¶ Dzia pars ꝓbaf ex diffone: qz ꝓ efficiés
est finis: z ecouerso: per mãz é forma. z ex°
hoc dubiũ: ꝓ fine est quelibz aliarũ. De lꝫ
post ba pars ꝓbatur ex. 8.

Causenõ coicidũt necario pñt tñ coincidere aliq̃ aliqñ.

0ª.2°. ¶ Dzia ps ꝓbaf iductiue. 2ª ps expõit. 2°.
T.c.70 phyx. nũq̃z mã iquãtũ mã coicidũt cũ alijs
z circit nec alie iquãtũ alie: ſz alie tres; pñt. forma
z finis i idẽ nũero. finis mq̃z mot°. ñ finis
formati: vñ ñ etiſdẽ é foꝛ z finis: nec itrin
sec° nec extrisec°: efficiés tñ etiſdẽ i idẽ ſpẽ.

11ª.2°. ## Oppositorũ oppoſite ſunt cauſe: alterius altera cauſa: ꝑfectionis perfectioꝛ cauſa.

¶ Intellige i cauſis ꝓciſis: nũq̃z vex é in
mã: niſi forte de ꝓxia: ĩ q̃ é diſpõ q̃ é neceſſi
tãs ad formã talẽ: z ſic neceſſitãs: vt ſit ipa
cã mãlis talꝫ ꝓpoſiti ꝓſtituẽdi ꝓ talẽ formã.

12ª.2°. ## Cauſa indeterminata ex ſe nunquã ẽ cã alicuius determinati niſi aliud ſibi addatur.

¶ Nõ per extriſeca: qz determiatio cãti ẽ ꝑ
determiationẽ in cã:: ſicut cãtũ per cãz. rõ
intelligit de indeterminata ꝓtingẽtia na-
ta. o°. 35. ſub. ſz cõtingẽtia ifinita. ꝓtra' vo[tas]

13ª.2°. ## Cã nõ ſimplr necia quocũq̃z amoto exti iſeco ñ fit necaria.

¶ Jgr nlla cã ipedibil' necario cãt amoto
ipediñto: ꝓbaf ꝓpõ: qz nihil ẽ necio cã ni
ſi ꝓp ꝑfectionẽ itriſecã ſibi. ¶ Silr alr. nul
la eẽt cã: vt i plib°: nã a. cã ipedibil' nõ cãt
niſi qñ nõ ẽ ipedita: z tũc neceſſario. igit ſi
milr amotõ ipediñti ſi ẽ b. ꝓ nãle agẽs ẽ ꝓ
ipm ñ ipeditũ: z ita tũc necario: silr ſi b. ñ
ẽ imptvm neceſſario agit: z ſic vſq; ad ꝓmũ
Lozm. oia neceſſaria. ¶ Nulla demõſtratio nãl
effect° eſt ex necarijs. de hoc o°. 35. ſub.

In oi genere cãe ẽ ſtat° z. i.

14ª.2°. ¶ Aliqñ ꝓm. 2°. metaphy. ¶ Nõ lꝫ ibi ñ de
T.c.5. z mf' fozte: vt hz h añ. 1ª 2ª 3ª. tñ. pbabilr oñ
inde dit. z ſatt rõnabilr ñ, pteruo. Hoc itelligaf
ſic: ꝓmũ efficiẽs nõ ꝓximũ: vltim° finis nõ
ꝓxim°: ꝓma nã nõ ꝓxima ſũt ad que ẽ ſtat°
i iſtis trib° generib° cãe: q̃ tñ. 9. metaphyſi
ce. c. 6. ponit ꝓpzie mã: z ſimplr in po[a] ad
formã itelligit de p[a] ꝓpmq̃. ¶ De forma ẽ T.c.12.
du[m]. vtrũ ſtet ad vltimã i reſoluẽdo q̃. ſ. ẽ z inde.
ꝓxia mã: vel ad vltimã i cõponẽdo q̃ ẽ re-
motioꝛ a mã: ſz cũ cãlitas fozme ſit actuare
z ꝑficere: vltia aũt magis actuat 2°° ꝓmo°
mime ſtaf ad vltimã: ſed ſcõo modo.

In ſilr exñtib° tpe nõ põt ꝑbari alterũ eẽ cãm alterius.

15ª.2°. Ex ¶ Qõ ẽ: qz nõ pot ꝓbari ꝑ qõ illoꝛ aliõ ẽ:
vñ ñ valz: illõ q̃ poſito põſf aliõ; q̃ amoto
amouef aliõ: ẽ cã illi°: põt. n. poni vel ecõ-
uerſo: qõ illud p lꝫ: vl' qp ambo ſunt pz[m] qp
T Ra ẽ necaria cã ambo. z. g̃ nullus ſciens ſcit ſe
ſcire: ſilr nec de ñ ſil exñtib°: qz alterũ ꝓs
tpe reſpcũ poſterioris põt eſſe tñ fine q̃ ñ.

In omni genere cauſe ẽ aliquid nõ cauſatũ in illo genere

16ª.2°. ¶ Ex. 14. cum ꝓxima.

Cauſa quãto poꝛ tãto pauciora preſupponit in illo genere cãe. in alio gñe hoc occidit.

17ª.2°. ¶ Dzia ps ꝓbaf: qz nõ ꝓſupponit niſi poꝛa:
ps 2ª fozte va ẽ i fine z efficiẽtie q̃ poza
fz vltimũ ſui ñ oz tot i alijs cauſis ꝓſuppo-
nẽ: quot oz poſterioꝛa: z hoc loq̃ndo de ꝓ
oꝛi z poſterioꝛi: de nã z arte: i mã nõ tenet
in forma falſum eſt: bꝛeuiter nõ videf ꝓba
ri alicui per ſe ex rõne ꝓioꝛitatis.

Cã q̃to poꝛ tãto ꝑfectioꝛ.

18ª.2°. ¶ Hec depẽdet ex. 7. aliquo mõ: vbi. n. cã-
litatẽ cõcomitaf ꝑfectio: ibi oꝛdinẽ cãlitatẽ
cõcomitaf oꝛdo ꝑfectionis. hoc nõ ẽ in mã
niſi ſit ꝑfectius in potẽtia nõ ꝓpinqua: ſed
remota. z hoc eſt ſimplr iperfectius.

Cã ba aliqd põt i vtute cãe ꝑme: qõ r. õ põt in vtute ꝓpria.

19ª.2°.

Nihil põt in ſe hẽre cãlitatẽ alteri° niſi in ſe hẽat ꝑfectionẽ ꝑm quã cãt in tali genere.

20ª.2°. ¶ Hoc ideo additur: aliter hõ poſſet eſſe
materia vel forma coꝛporis ſimplicis.

21ª.2º. **Dis cã ꝑ tãto tollit priuatiões aliarũ in illo gñe ꝑ quãto hẽt in se causalitatem illarum.**

¶Hec ꝓpõ duplr põt itelligi: vl qꝫ poꝛ cã imi facit fine 2ª ꝗ̃tũ cũ illis: iste itellectº est dubiº: nisi forte de scõo efficiẽte i illo gñe: vl qꝫ nobiliori mõ causat qꝫ ille: qꝛ sic cãlitatẽ aliaꝝ hꝫ in se iste itellꝰ ꝛc. nihil tollit ꝓpe ꝓpationẽ nisi forma cãe extrisece: nõ iõ ꝓmũ efficiẽs: ꝛ ꝓmº finis nõ ꝓhibẽt ee ad aliũ finẽ: ꝛ ab alio agẽte. ꝓma etiã mã nõ ꝓhibet cõpositũ fieri ex alia mã ꝓpinq̃ vltima forma ñ ꝓhibet formas ꝓzes isoꝛmare: sꝫ nõ ẽ idẽ cõpositũ ex mã ꝑª ꝛ proxima: vt ex mã: nec ex forma vltima ꝛ poꝛi vt ex forma: vnde illud vt sophisticum.

22ª.2º. **Quicqd ẽ cã cause ẽ cã causati**

¶Intelligẽ cãm mediã i eodẽ gñe cãz cãti: ꝛ cãtũ ꝓme cãe: ꝛ quertiꝫ: qcqd ẽ cãtũ cãti: ẽ cãtui cãe. Et ita qõlz cãtũ i aliq̃ gñe est cãtũ a cã ꝓma illiº gñis: ꝛ nõ quertiꝫ ꝛ qꝛ ñ qcqd ẽ cã cãti ẽ cã cãe. ꝓbat ex ꝓma ꝛclone hoc vex ẽ de efficiẽte ꝛ fine de mã ꝛ forma falsũ de ꝓmo simplr: sꝫ vex de ꝓmo i ꝟ. nõ enĩ i qlz cõposito ex mã ꝛ forma ẽ ꝓma forma simplr ex ꝛclone. 14. igit nec ꝓma mã simplr: cũ magis depẽdeat mã a forma qꝫ ecõuerso. Silr quare nõ posset resolo eũdo versus poam stare ad aliquẽ actũ: q tñ ẽ poꝛ reᵛ alteriº actº cũ ille sit pfectioꝛ mã ꝓma. Silr poª ad accñs est posterioꝛ põ ad subam: ꝛ tamẽ illa ẽ fine hac in angelis.

23ª.2º. **Causa poꝛ ꝛ posterioꝛ eiusdem totiº causati sunt cãe.**

¶Si alia cãlitate dicet. 24. qꝛ ñ, 2ª nullius toiº ẽ cã: nulliº ẽ cã si poꝛ nõ; eiusdẽ: i ꝟ nõ ẽ cã poꝛ: qꝛ imediate illõ ꝓduc: nec reᵛ illiº hꝫ scõm: igit respectu illiº nõ ẽ cã prioꝛ.

24ª.2º. **Jn oi gñe cãe primum plus causat quolibet posterioꝛe.**

T.c.30.ꝛ circuer. ¶Prima de causis. ¶Cõtra: igit per causam remotam magis cognoscit res qꝫ ꝑ ꝓpinquã: cõtra Arĩ. ꝓmo posterioꝛum.

25ª.2º. **Nõ ẽ alia cãlitas cãe prioꝛis reᵛ cãe scõe ꝛ respectu cãti vltimi.**

Cã poꝛ ẽ cã pluriũ causatoꝝ. 26ª.2º.

¶Accidit qꝫ̃tũ ad plura supposita sicut exponit ante de mã ꝛ forma: sꝫ vex ẽ qꝫ̃tũ ad plura cãta: vt ꝓbatũ ẽ ex 2ª ꝓte. 22. ex negatiua. s. nõ quertiꝫ ꝛc. cũ ꝓma ꝓte. s. affirmatiua eiusdẽ. 21. ¶Nota ꝑ ordine ab illo loco: cã ẽ ꝑ quã aliõ vt cãtũ ẽ. ẽ talis ꝓcessus: ꝓmo ꝛ in ꝓmo articulo siue. 5. ponit diffõ cũ duabº petitionibº q̃ sũt cũ duplici cãe divisione. Jn. 2. 5. ponũt. xi. ꝛclones ꝓmentes ad cãm abſc in cõi ꝓsideratã ꝓut extẽditur ad oẽ genª. Jn. 3º. ponũt. 3. ꝛclusiones cõparãdo cãm ad necessitatẽ. Jn. 4. 7 de causis ordinatis inter se. Jn. 5º. 5. de ordinatis comparatis ad effectum.

Ex

TRA.

Qä ẽ ex q̃ fit aliqd i existẽte. 20. ꝓmiª. T.c.4.

¶Quinto metaphy. ca. 2. a.

Qä ẽ q̃ res põt eẽ ꝛ nõ esse. 1. T.c.22. T.c.23. T.c.24. T.c.34 T.c.3.ꝛ li. T.c.8. T.c.35. T.c.69.

¶Septimo metaphy. ca. 5º. b. ipossibile ẽ aliqd factũ eẽ si nihil ꝓexistat qꝫ qdez ꝑs palã: materia vtiqꝫ pars. ibidẽ. pars etiã ꝑ tinens ad essentiã: vt videtur. 7. metaphysice. ca. 8. ꝛ li. 8. ca. 1.

Qä neqꝫ qd neqꝫ quale ꝛc. septio methaphysice. ca. scõo. Et mã ꝟm se ignota est 3.

¶Septimo metaᶜᶜ. 8. ꝛ ꝓmo physicoꝝ est scibilis ꝟm analogiam ad formam.

Qä alia sensibil: vt qlz mobil 4. T.c.35.

¶Alia itellectualis vt maᶜᵃ. 7. ibidem.

Qäm dico q̃ non ẽ hoc aliquid: neqꝫ ens actu ptãte ẽ hoc aliquid. Ex eodem primo omnia: aut ex eisdem primis.

¶Octauo metaphysice. ca. 3.

Est tñ aliqua ꝓpa mã cuiusꝫ T.c.11.

¶Ibidem post. 6.

Quoꝛũdã alta mã ex necitate T.c.11. **Fiũt plures mãe eiusdẽ qñ altera alteriº fuerit ibidẽ.** 7. 8. **¶Cõtigit vna exñte materia fieri diuersa ꝑter mouẽtẽ causam.** T.c.11.

T.c.11. ¶Ibidem.

9. Si ex altera mā ꝙuenit idē facere ꝓncipiū ꝙ ē vt mouens.

T.c.11. ¶Idem ibidem.

12. Si altera materia ⁊ mouēs:⁊

10. quod factum est.

T.c.12. ¶Ibidem.

11. Forsan nālia sempiterna nō habēt mām:aut nō talē: sed solum ſm locum mobilem.

T.c.12. ¶Ibidem.

12. Quecūqꝫ sine trāsmutari sūt ⁊ non sunt:nō ē eoꝝ materia.

T.c.14. ¶Ibidem.

13 Quecūqꝫ sūt a nā nō subē nō ē in his materia ſm ꝙ subijcit.

T.c.14. ¶Ibidem.

14. Quecūqꝫ sic trāsmutant:vt ex mortuo viuum ad materiā oportet redire ꝓmam.

T.c.14. ¶Ibidem.

15. Que cā exīndi vnū ex mā ⁊ forma:hoc qdē pō:illud vo actu.

T.c.15. ¶Ibidem.

16. Quecūqꝫ.n.nullā hñt māꝫ statim:vnūqōqꝫ vnū aliqd est.

T.c.16. ¶Ibidē.nō ē alia cā ēēndi vnū nulli illorum nota cā.ſ.ūtr iseca:q̄ sit aliqd et⁹.¶ Cōtra:forma nō iexistēte māe ⁊ nō informāte adhuc eēt pō ⁊ act⁹:⁊ tñ nō vnū qd.igit in cōposito ꝓter hoc:ſi ponis ȝm.idem ar⁹ de isto qō de forma.¶Itē in subo ē pō ad accidēs:q̄re ex eis nō est vnū p se: qñ hoc fit ex a.p b.agēs si aliud agēs ageret ex a. nūqd idē ꝓducer et:q̄re eni magl ē vnitas numeralis a mā:q̄ efficiēte a q̄ plus ē eē ſi et b.ꝓducet ex alio q̄ ex a:nūqd idē faceret. Quare et eadē forma nō pōt aliā māꝫ informare:ſicut ecōuerſo ō mā.¶Rño.mā simplicit q̄.ſ.p se subſiſtit:⁊ nihil informat:q; qd ē i accīte informat subm ſicut ſi mā ſit in alia:nō tñ simplr p se ens:ita ꝙ nulli⁹ informatiua:ſed tñ vna ps ē potētialis receptiua alteri⁹ q̄ ē et⁹ act⁹:⁊ illa pōt dici materia ¶Cōtra.tūc mā accidētiuꝫ erit pfectiō q̄ſ mā ſubē corporee:q; est act⁹ alicui⁹ ⁊ illa nō.¶Rño.ḃ est p se ens:⁊ illa dependēs. ¶Juxta ꝓcl'onē ſcdaꝫ generalē cor⁹: ꝙ impoſſibile ē cām inq̄tū talis aliquā pfectionem vel itētiōem recipe a cāto:q; eiuſdem rōnis itētio⁹ gradus ⁊ alii⁹ vel itētio⁹ pfectio⁹.igit ſi ille ab effectu ⁊ tota entitas cāe Corre⁹.igit cognoſcēs cōclusionē nō pfectius inte⁹ pn⁹ lꝫ extēſi⁹:q; i plūb⁹:ſic volūtas ex volitiōib⁹ entiū ad finē nō creſcit i volēdo finē:igit ſemp ſūmo conatu vult i⁹ vel ſibi ſubest;illa volitio fiē alie. ¶Juxta ſeptimā ꝓcl'onē nota ꝙ cā i gñe dicit aliqd ſimplr pfectiōis:q; ſp alteꝝ diuidētiuꝫ ens ē tale:q; alteꝝ cōuenit deo:tñ fiē vnū in aliq̄ iferiori:vt i cōtinuo nō est ſimplr pfectio:ſic cā i iferiori nō dicit aliqd ſimplr pfectiōis:q; ſm tertiā duo gña cāe icludūt rōnē ptis:⁊ ita potētialis ⁊ limitati ⁊ imperfecti:vñ ſi trāſferūtur ad deū.Duo alia genera ſūt ſimplr pfectiōis.¶Juxta cōcluſionem.11.nō cōuersā.ſ.q; altera cā ē alterius ſiue ꝙ ipoſe ē duas cās p se ⁊ ſufficiētes in eodē gñe cāe ⁊ eiuſdē ordinis eē eiuſdē effect⁹:q̄ꝫ pbat ex diffōne cāe:q; ēt ſegl vnaꝫ ſupfluere:imo nihil facere:⁊ ita nō eē cām q; ſi p hāc ſufficiēter ē:nō igit p aliā.¶Cō firmat.ſi p hāc ſufficiēter ē i hoc gñe ⁊ ordine cāe q̄cūqꝫ alio moto:adhuc ſic p hāc est:⁊ ita illo alio amoto:q̄ aūt amoto res ſufficiēter ē illud nō ē cā.p⁹ ēt ȝ⁹ mō: quia idē nō refert p⁹ ad diuerſa.¶Cōtra ō pre ⁊ filio reſpcū .ſſ. ⁊ vlr q̄ñ.2⁹.agunt:⁊ alterum poſſet p se.Valet iſtātia obti.13.3.ſub.

ADDI

Inquātū cum sit nota cause per se:ſtricte tñ accipit inquātum p cā ꝓciſa ⁊ ꝓxima.

¶Sic vr idē cū ꝓmo qō addit ſup per se.

Inquātū cōit pōt eē nota cuiuſcūqꝫ cāe ſm genus ⁊ cuiuſcunqꝫ dīe i quolibet gñe.

¶Duta ꝓxie remoto ⁊c.ſ; nō cāe p accīs

Bequēs inquātum nō ſem

per accipiť p̄ luo formali nec illud nō ita est cā: sed totum.

¶Et ſ̄ pōt eē vel p̄° vel ꝟz ptē ⁊ hāc vl illā

Quod quid p̄ se ieſt superiozi ⁊ iferiozi: ⁊ ita inquātum.

¶Sed non inferiozi p̄mo nec per se rōne formalis eius ſed materialis eius.

Sicut cā diuiditur in neceſſariā i plurib⁹ ⁊ cōtingentem ad vtrūlibet: ſic inquātum poteſt notare quamlibet.

¶Tñ rō ſequtur: g oīs nec necārio. ¶Contra. p° poz inq̄tū bonū: g oē bonū. ¶Jtē p̄mo posteriozē: p se supponit ō omni ⁊ id icludit nēcio. ¶Rñdeo, omne bonuz bene ſequtur intelligēdo ſic p̄ñs. ſ. potest esse per se causa in demonſtratiui includit neceſſario non omne de omni.

Quādo qs q̄ſuerit qd causa opz oēs dicere ⁊ primas et circa ſubſtātias gñabiles.

¶Opz oēs cognoſcere. 8. metaphyce. c. 3.
T.c.13. ¶Nota ꝯclusio gñalis. 12ª. pbaf: tum per
T.c.10. Ax. 9. metaphy. c. 4. pō rōnalis: qz est vna cōtrariozē nō neceſſe ē q̄ faciat: qz tūc ſimł faceret cōtraria: q̄re neēe est altez eē q̄ p̄ius est dicoſ̄ appetitū: aut pheresim: tuz qz q̄re magis fieret q̄ geſceret: q̄re etiā magis fieret hoc q̄ illud: tū qz ſi cōis est oz habeat in se vtutes ꝯtrarias: qz eadē vł° nō ē ad oppoſita: tū qz ſi nō ē dare quare magis faciat q̄ geſcat; nō ē dare quare magis dat esse effectui q̄ nō: ⁊ ita nec quare effectus magis ē q̄ nō ē: cū tō sit: qz cā dat: tuz quia plus dicit eē cām in actu q̄ i habitu ⁊ p̄us est in actu q̄ effect⁹ fit. ¶Nota cōclusio ē falſa de volūtate: ⁊ pbatiōes nō valent: qz ad faciēdū aliqd nō opz dare cām: niſi per se ſufficienté. Et ſi q̄rit quare de effectu ſufficiēter rñdeť p talē cām: volūtas aūt est cā ſufficiēs oīs act⁹ ſui: ⁊ quaſi illimitate vtutis: qz libera vtualiter reſpcū act⁹: ⁊ eī° oppoſiti: ⁊ reſpcū actuū oppoſitoz: ⁊ ita causa cōis: tū ſic cōis q̄ ét p̄pria: qz imediata. ¶Ad p̄mā p^{m em} negaf ſi logtur de volun

tate: ſi aūt de ſcia vł arte pōt expōi q̄ illa est oppoſitoz: ꝟz iſufficiēs cā: qz tm̄ directiua: directio aūt nō ſufficit ſine iperio ⁊ executiōe: cā aūt ideterminata: qz ē iſufficiēs nū q̄ altez p̄ducit niſi aliō addaf: ſic pōt itelligi ꝟclio p̄n^{lis}. Cā aūt ideteriata qz pl° q̄ ſufficiēs plus pōt ſine alto: q̄ ōteriata vł limitata: vñ forte ſimplr ē magł nobilitatł i cā cōtigētia incādo q̄ necitas. ¶Cōtra: effect⁹ necius ē nobilioz p̄tigēte: igit ⁊ cā. ¶Rño. añs ē vez ceteri p̄b⁹: p̄cise aūt effect⁹ i se necio: nō aūt ad quē cā necio determinaf: ſilr cā cōtigēs p̄p defectū actualitatł ad cāndū est min⁹ nobilis cā nēcia nō p̄ti gens p̄p dñiuz ſup oppoſita. ſilr cōtingentia i cāndo ē magł nobilitatł q̄ necitas p̄cipue reſpectu cāti nō adequati ſue vtuti: ſiē ⁊ cāre multa q̄ vnū tm̄ i hmōi. ¶Ad ſecūdum nō ē aliō quare niſi cā ſufficiēs: nō qz determinaf volēdo: tūc enīz vellet hoc: qz vult hoc. ¶Ad 3^m hz vnā vtutē illimitatā reſpectu cōtrariozē. ¶Ad 4^m nō ē cā q̄re dat niſi nā ei° q̄ ē imediata cā dandi cū dat ⁊ nō dāndi cū non dat: ⁊ tñ est cā quare effectus ē: qz. ſ. cā dat eē: ꝟz illud dare nō habet cām deteriatā. ¶Ad 5^m. nihil pl° ē i cā: niſi qō vna relo p̄segł q̄ nō p̄sequit̄ qñ nō p̄cedit cātionē: tū qz fundaf ſup eā: tum qz ē ad terminū p̄ductum per actionem.

Forma ē eēntia ſimplex pfectioz ps cōpoſiti ⁊ p̄p̄a ſibi.

T.C.O. 21. p^{n lis}. 1.

Forma est forma vel actus materie nō causa formalis: qa nec pars compoſiti est forma: ⁊ causa formalis. 2.

¶Cōtra. igit vłis. ¶Rño ſi p̄cedaf opp^m cōclonis: tē forma ē cā duoz cātoz ⁊ iformati extra qō ē eēntialr: ⁊ iformati cui° cēntie aliqd ē: ſi tñ illō possit dici iformatū cū nū q̄ ſit iform^{le} p̄pe: ⁊ tē. 24. iferi° cū actib⁹ ſequtib⁹ itelligēde sūt de cāto forme qō ē cōpoſitū nō qō ē mā p̄ā. ¶Si teneaf q̄ oēs formordinate pficiūt māz p̄mā ꝟz. n. aliq̄s posteriozes form^{e} magł sūt itermiate māe: ⁊ pene trātes pōlitatē ei° ⁊ maiozē stabilitatē dant tā māe q̄ toti ēti: vñ ſe hūt ad alīs ſic radix ad ramos: ⁊ ſic agēs p̄ncipale ad istz ł po

fitio vltra dicit formā vltimam actuare tm̄ vnū.s.mām p̄mā:z tūc cōpositū nō videre tur vnū nisi aggregatiōe:cū nª formaz̄ ordinataz̄ sit in potētia ad altā:nec aliq̄ actº alteriº:aut cū hoc q̄ etiā formā quālibz̄ intermediā:z etiā cōpositū qōlibz̄ intermeᵐ z tūc videt idē eē actº multoz̄ etiā totoz̄ z ptiū eoz:tm̄ ordinatoz̄ multoz̄.Scōz̄ hāc viā locū hñt in formis ordinatis ille q̄ excludunt in.2 4.z tribº sequētibº:z hoc loquēdo de cāto forme:sicut mā ē eiº cātū nō sicut cōpositū.Scōum hāc etiāvt poni posse vbi terminat ordo formaz̄ subaltū: z incipit accūs:q2 illō nō pficit mām p̄mā p̄m subam cōpositā in spē cōstitutā.Sed h̄ via vt eē cōtra 8ᵃᵐ.¶Si teneatur alia via p̄m quā currūt.2 4.z 3ª sequētes.s.q̄ forma p fectissima tm̄ pficiat p̄priū pfectibile cōpositum.s.ex mā z formis p̄cedētibº:vbi incipit accūs cū forma specifica fit per se ratio receptiua p̄prie passiōis:sicut forma p̄ioz respectu posterioris.¶Jté quare nō dicetur q̄ p̄mū receptiuū simplr ē forma: non tamen iformans:sed subsistēs:sicut nunc.

3. **Forma p̄ioz ē p̄pria rō receptiua posterioris:z esset si p se esset vt videtur.**

4. **Forma exēplaris nō ē forma illiº cuiº ē exēplar.sed magis p tinet ad genº cāe efficientis.**

5. **Si forma ē magis ens mā erit z cōposito pp eādē rationem.**

T.c.7. ¶Septimo metaphy:z iuxta.7.2ºnē vlez

6. **Forma non generatur.**

T.c.22.z inde ¶Ex p̄ma:q2 nō est diuisibilis:sz fit i alio z cōpoᵐ p se.ibidē.c.6.

7. **Forma ē i oi cōposito ex ptibus mālibª possibilibºmanēs diuis aliō ab illis nec ex illis.**

¶Jbidem vltimo capō.

8. **Forma ēp'''' eēndi z distīguēdi**

T.c.5.z inde. ¶Octauo metaphy.c.1.Sumenda.zē.

9. **Alteriº māe aliº est actus.**

Jbidē.Palā zē.2º cū illo p̄mo aia.2ºº.sz T.c.6.

10. **Qō qd est forme idem sibi existit non sic cōpositi.**

¶Jbidem.c.2.a. T.c.8.

11. **Diffō ñ ē nisi subē cōposite cuius ē hoc materia illud forma.**

¶Jbidē d.Quare anthistenici zē. T.c.9.

12. **Quod qd ē si ē aliqualiter numerus hoc est.**

¶Quia iuxta.14.vl'em ad idiuisibile stat q2 spēs p additionē variat:q2 aliq̄ alio ab eis ē vnitas:q2 nō est magis zē.nō adducūtur iste silitudines de forma cū nō sit sermo de illa:sed de subā q̄ pōt dici eēntia rei cuz̄ hoc p̄bāt oēs silitudines.ñ.n.forma resoluit i idiuisibilia:nec diffinit:nec ei aliqd addit iq̄tū forma:q2 reᵛ additi fieret mā: nec vnitas forme est ab aliquo alio ab ipa sicut vnitas numeri est ab aliquo alio p̄ter vnitatē:nec valet:forma nō recipit magis p̄m spēm.i.p̄m formam.

13. **Accidētia sūt pure forme non habentia materiā ex qua sunt:sed tm̄ in qua.**

¶8º.meta.c.3.¶Cōtra:accūtia p̄uenīūt re alr z dr̄nt:nō eodē igit ita diffinīunt:sicut T.c.12. sube:igit ita p̄posite.¶Cōtra:nec ita diuersas opatiōes hñt:nec trāsmutatio possibil p specificā manēte alia aliogn p̄rimū subz motus.eē tactu per formā generis.

14. **Non ē dubitatio q̄re ex materia z forma fit vnum nec pp aliud:nisi ppter efficiens.**

¶8.4.Hic ē q̄stio bona mota iferiº i.19.q̄ T.c.15. enī dria ē accūtis nō iformātis subm:sed i exīte subo:z accūtis iformātis subm:z forme subalis iexistēt māe nō iformātē z iformantis ipsā:cuz̄ in 2º.mēbro z 4º.sit pō z actus actuans.in 3º.z p̄mo actº nō actuās.

15. **Quecūq̄z carēt mā carēt z forma ac iō se totis sunt vna**

¶8.4.e.

T.c.16. **Per formā ē p̄positū potēs ad**

16. agẽdũ: nõ tñ p oẽz ẽptitatẽ relõ ni ꝛc. nõ igit ad recipiẽdum.

Coꝛm. ¶Cõtra 2m: qꝛ foꝛa poꝛ ẽ ppa rõ receptiui respcũ postea. sumit foꝛa specifica respcũ p ꝓie passionis. Regre supra. e. f. i ꝓ to. 2e

17. Cuiuslibet actꝰ primi ẽ aliqs actus scõs ppius aut talis forma videretur ociosa.

¶Hec videt falsa propter istantias in .15. positas pp pbationẽ: nota q alie actiones ab imanẽtib⁹ nõ sũt pp se: sed pp termios: si igitur illi aliũde habeant: sicut si p tales formas haberẽtur nihil est ociosum.

18 T.c.22. ꝛ inde. Jn omni genere ẽ vnũ ꝑmũ.

¶10. metaphy. c. 2o. ¶In quo gñe cãe est illud ꝑmũ? ¶Rño. in gñe cãe formal nõ i formantis nec exñtis: sꝫ vnitiue ꝓmentis nec istud 3m ptinet ad genꝰ efficientis: sicut exẽplaris albũ nõ cãt effectiue nigrum.

19. Jn oi gñe ẽ ppa forma: ppria priuatio: ppium subiectum.

T.c.19. ¶12o. metaphy. 2o. c.

20. Juxta scõam vlem: si relo forme fundet sup actionẽ: igit forma agit in materiã ppam.

¶Cõtra. qd igit ẽ formã ifozmare mãm: si nihil vltra eẽntiã hãc ꝛ illam quõ fit aliqd 3m ex istis vnũ nisi aggregatiõe: sic ẽ si aia i coꝛpoꝛe ens nõ aiaret: ꝗre nõ fieret ex materia ꝛ forma nisi vnũ aggregatiõe.

21. Juxta septimã: nõ oppositũ ẽ vez õ ꝑma forma ifozmatiua ꝫ nõ de exẽplatia nec vnitiua

22. Juxta nonã: nihil qõ est cã formalis alicuiꝰ ẽ aliquo alio gñe cãlitatis cã eiusdem.

23. Forma poꝛ aduenies posteriozi dat pfectionẽ non tñ sibi ppam: sed etiã posteriozi ꝑpam: aliter non fieret vnum ex mã ꝛ forma nisi aggregatione

¶Hec pbõ nõ vr bona: qꝛ cõponũ ifozma tuz posteriozi foꝛa añqz poꝛ recipiat ẽ i põ ppinq ad illã poꝛ: ꝛ tũc adhuc nõ ẽ i se p fectꝰ se: idẽ aũt qõ pꝰ ẽ i põ: postea in actu recipit illõ. Alr nõ eẽt pus i poa ppa ex. 9. meta. ex ꝫ aũt q ꝫ poa. illud actꝰ fit vnum p se ex eis. 8. meta. 2o. vr falsa ifra pfectum: 2one. 4. Quare forma ignis q ẽ pfectioꝛ ñ põt pficere ifozmatũ forma aq. si tot foꝛc ozdinate q dr ẽ ꝑdicata ozdinata i gñe iter sensituã ꝛ specificã asint erũt tot foꝛc i asino quot sũt spẽs alis si genꝰ vnica diuisione tm i 2as spẽs diuidit: quaz sola alta põt eẽ spãlissima: igit reliqua erit genꝰ iterme diũ: ꝛ ita quot spẽs alis spãlissime tot diuisiones: ꝛ tot gña: inf aial ꝛ asinũ. ¶Jtẽ ozdo formaz nõ vr iuuat ad remanẽdũ idẽ specifica abiecta: illa enim nõ abꝫcit: saltem ab hoie nisi p õstructionẽ foꝛc mixti q ad ipaz dispositum: maxie si fuit dispõ necessitas: si etiã maneret mã dispositã ad formã corruptam p agẽs naturale posset illa induci

24. Juxta vigesimã: nũquã aliqua forma iformas põt habere pfectiones aliarum ozdinatarum inquantũ ozdinate.

¶Quia tunc ꝓret i se ꝓcedẽtem nõ p modum sui: sꝫ p modũ precedẽtis: sic deꝰ posset ifozmare materiã vt sufficiẽter ſm vnã perfectionẽ disponat ad se ſm aliam: ergo ꝛẽ. Jgitur. 16a. nihil valet. Coꝛm.

25. Juxta a. b. hic ñ hꝫ locũ: qꝛ forme nihil ẽ creatũ nisi cuiꝰ illa ẽ ps imediate ꝓstituẽs: sꝫ sic nõ ẽ õ alia forma: qꝛ illa ẽ simplex

26. Juxta a. c. nõ hꝫ locũ hic qꝛ forma poꝛ est pars perfectior illius compositi: cuius pars est forma posterior.

27 Juxta. a. d. plus causat non idẽ cãtũ iuxta ꝓdicta ſm aliud q actuare ẽ magis causare.

28. Jurta a.e. illa vr̃ hic mãifesta cũ nl̃ lũ sit iformabile ꝑma forma nisi ꝑpũ oispositũ ad ipaz

29. Jurta a.f. itelligat sicut exponitur q̃rtadecima ante i cõclusionibus vniuersalibus.

22. ꝑn^lis. I T.c.5. & iii T.c.17. Omne agens agit aliquo quod est forma eius.

¶ Der h ꝑbat dictũ aie.2.de aia. ¶ Jté 3°. phy. spés aliq̃ extiabit monés istãtia ó itellectu ꝑz cõmẽt. de caritate ꝑz magr̃z sniarũ de visiõe btã ꝑz Tho. ꝑ^a. p.q.12.ar.2.

2. Jllud quo agẽs agit: lz sit forma agẽtis: cẽ tñ in gñe cãe efficientis respectu effectus.

¶ Quó multiplex itr̃z. for^a agẽtis & h elicitiua: de imiatiua: & h iperatiua regulatia

3. Agẽs nãle ꝑ cõtinuationẽ vel frequẽtiã actiõis ó bilitat.

¶ Falsũ ẽ ꝑle. vez paccis. qñ repatit istãtia ó lũinoso illũinãte: filr agẽs mozale vr̃ itelligẽs fortificat ꝑfr̃eqntiã actiõis. Qua re etiã põ vna agẽs itẽse ipedit aliã. 6. nãli us p.5.c.7. i aiati: & nó ita i nãlib⁹ aliis: lux & color. ¶ R°. qz i aiati actiõez vtriusq; potẽtie cõcomitat actio alicui⁹ tertij qó nõ ꝑt vbiq; itẽse agẽ. ¶ Cõtra sic suba ignis agit qñ color: & qñ lux & c. ḡ eadẽ cã ibi. filr quo modo semp est sic in potentijs aia.

4. Jn artificialib⁹ ad gen⁹ cãe efficientis concurrũt imperãs dirigens & exequens.

¶ Sz p̃z^m p se ẽ efficies ꝑximũ: p alia duo nõ: s; qz hñs vtutẽ supior agẽti: sicut de⁹ se ꝑz re^v näe cui & iperat & eã dirigit. Quis ordo istoz dirigẽtis & iperãtis re^v actiõis. 8. si tm̃ esset in isto directio sine imperio: nũ qñ artifex o. 36. s.

5. ca. 29. Oẽ agẽs est ꝑstãtius patiẽte.

T.c.53. ¶ Aug⁹. 12. sup Gen. Et ꝑbs p⁹ de gñone circuer. agere ẽ forme pati mãe. i. alicui⁹ in q̃tũ h ꝑz T.c.7. formã vel mãz: forma nobilioz. 7. meta. sic T.c.50. igit segr̃: oẽ agẽs ꝑstãti⁹ & c. ¶ Cõtra ibidẽ c. ó actiõẽ ꝑtrarietas regrit ĩter actiũ & passiũ illa ẽ rõne forme in vtroq;: non rõne mãe. ¶ R°. regrit vt quo patit mã: vt sine q̃ nó i passo vnũ ꝑtrariũ: ꝑz alió i agẽte regrit: vt quo agat: filr lo^c ibi de mutua actiõe & passiõe vbi actiuũ ẽt & passiuũ. & inde.

6. Omne agens agit sibi simile: vel assimilat sibi passum.

¶ Dcio de gñone. c. ó actiõe: ꝑbat ibi: qa T.c.52. & circuer. faciẽs ẽ cõtrariũ patiẽti: & gñatio ẽ i ꝑtrariũ: igit patiẽs trãsmutat i faciẽs. h ꝑb⁹ ñ vr̃ bona cũ gnõ possit ee i me^m: igit ex hoc q̃ gnõ i patiẽte ẽ ad ꝑtrariũ illi⁹ forme ꝑhabite nõ segr̃ passũ assimilari agẽti. ¶ Notã duz q̃ h ẽ ordo 2°nũ istaz: p^a ẽ: agẽs agit sibi sile: h ẽ va simplr̃ i vniuocis: qz sile forma lr̃ aliq^oo i equocis: qz sile sibi ꝑz vtntez q̃ agit. Ex hac segtur si simplr̃ vniuoca: igitur & patiẽs receptiuũ for^e iducẽde ẽ etiã dẽ rõnis cũ mã agẽti: vltra ex rõne mot⁹ segtur ꝑtrariũ tmino a q̃ pesse extẽdẽdo cõtrariũ ad oẽz formã etiã dẽ gñis nãlis. s. ad ꝑtrariũ ꝑpe & me^m. Si aũt actio illa ẽ sine motu cũ mutatiõe sola: tẽ nõ segr̃ cõtrariũ pesse: ꝑz tm̃ ꝓuatoez: difficile tñ & raz vr̃ susceptiuũ formaz alicui⁹ gñis nãlis nullaz illaz actu hr̃e: qz quo vna abijcit alia iducat: cũ nã nõ itẽdat ꝓuationẽ p se. istud vez ẽ i oib⁹ for^is forte iducibilib⁹ p motuz qz fiẽ sic iducũr: ita fic abijciũr: & mot⁹ pẽt vtrũq; tm^m posm^m: ꝑz i formis iducti p mutatiõez fallit: pz ó luie i me^o ó spẽ sensibili & itell^li de aia hois ꝑz ples formas: igit rede⁹ ad ꝑ^m mẽbz pz: quó ex vniuocatõe actiõis: & rõne tmiz mot⁹. segr̃ 3ª vltra passuz ꝑtrariari agẽti: & 4ª vltra agẽs repatit actiõe cũ mutatiõe nõ segr̃ 3ª nec 4^a.

7. Jnstro dat formã q̃ ẽ istr̃m: & ipm hñs eã cũ ꝑncipali agẽte agit sine alia ei⁹ motiõe. ambo eñ sunt vna causa sufficiens.

¶ Effectus. 24. & 26. gñalis: & i tabula ad agẽs ó ifluẽna: qz r̃grit pñtia ãboz: vt sint vnũ agẽs sic de mã & forma. s. 11. quere.

8. Actio naturalis ꝑt subesse imperio voluntatis.

¶ Sic ois actio nãe subest volũtati ó filr

volũtarie qs se p̃cipitat vl̃ cadit: z tñ nãl̃r qs videt pñte obo z medio ullũnato: z tñ volũtarie. ¶Hic sũt tres g̃dus: i pº actio nãl̃ vniº: Iz nec̃ia reᵛ eiº: z nllo mõ sub eiº ptã te ẽ sub voᵗᵉ alicuº supioꝛi: i. 2º. idẽ volun tarie ipat: z nãl̃r exeg̃. ita q ñ exeq nõ ẽ in ptãte sua cũ icepit exeq. i 3º sp actº z ꝓtinua tio ẽ i ptãte volẽti. ¶Hõ. actio nãl̃ dr nãl̃a foꝛª executiua p accñs ẽ liba si subest ipio libi. ¶Hõ ẽt q nlla actio quõcũqz oio sub sit voˡⁱ ñ nec̃io ipanti eã ẽ nec̃ia: g̃ nãl̃ actõ q̃ subẽ voˡⁱ mutaˡⁱ tñ ẽ vt i pl̃bº ipedibilis ¶Hõ actio nãl̃ q̃ subest voˡⁱ ñ fic ẽ liba: fic̃ velle: ñ. n. ꝓt ipedir voᵗᵃˢ illã actõez actiuo z passiuo ñ ipedit: z appꝛoxiat q̃ztũcũqz tc̃ ipet oppm. Sz ꝓt facẽ ipando agẽs ñ eẽ appꝛoximatũ patiẽti: vl̃ alteꝛ ipedir: z p ℔ actionẽ illã ipedir: siñ ãt actũ ꝓpũ ꝓt e mittẽ voᵗᵃˢ ñ tñ fic facioº agẽs nõ appꝛoxia tũ patiẽti l̃ alteꝛ ipedir: Iz siñ vtroqz istoꝛ fic saluaᵗ illõ Aug. pº retractationũ .c. 9. z. 22. Nihil tã i poᵗᵉ voˡⁱˢ q̃z velle: z illõ. 14. ci. c. 23. Aiº ipat coꝛpi faciliº q̃z sibi. pm itel ligit q̃zm ad actũ i se. 2m q̃zm ad p̃cedẽtia ac tũ: faciliº. n. ais palpebꝛas ipat claudi ac fic rẽ ñ videri q̃z ipet sibi ñ amare qđ amat: vl̃ eꝛº magi tñ ẽ i ptãte eiº ñ amaᵗ: qꝛ illa actõ sp onz ẽ: ẽ i poᵗᵉ voˡⁱˢ i se: ttavt oᵗᵉ appꝛiaᵗº puta actu ite vº: z nec ipso: nec voᵗᵉ ipedita dumittaᵗ amatio: ñ fic vitio ſtãtibº oibº pex actl̃ ad videẽ: ꝓt ẽt pm itelli ð velle qđ ieſt ñ ð illo qđ ñ ieſt: qꝛ ꝓcupiuit aia mea ðsideꝛare: qđ ñ ðsideꝛauit. 2m veꝛ ẽ añcedẽt taz ð velle qđ ieſt q̃z qđ ñ ieſt. voˡⁱᵒ tñ ipedit z pp ipeditvm itelleˡⁱˢ: z siñ ipediᵗº. ficvoᵗᵃˢ copl̃at itelliᵃᵐ mẽoꝛie: z ꝓuertit cũ ipat vti ꝑs. 118. c. foꝛma i mẽoꝛia l̃ cũ ipat oia ipeᵗª amoueri q̃bº ipeᵗ tal̃ visus q̃lia potuert eẽ itẽse opa tiões aliaꝛ vtutũ sic ẽ i doꝛᵗᵉ: fic ẽt spẽs ocl̃o rapti ipmit: nᶜ tñ videt: qꝛ Iz vitio sit actio nãl̃ z spẽ recepta agẽs z patiẽs appꝛoxiʳ tñ visus ipedit agẽ pp foꝛte actõez altº poᶜ q̃z oz amoueri z sic itẽtõe visũ copl̃ari rei. ¶Hõ ℔ vl̃ dare voˡⁱ actõez nãlẽ: fic̃ daᵗ artu p q̃z ꝓt ꝓuenˡⁱª actia adhibẽi passiuis: vt fic aliqd nãl̃r ꝓducaᵗ. igr̃ cũ fic sit actio i poᵗᵉ: fic̃ et modº agẽdi: l̃ itẽse l̃ remisse: z ecõº: fic̃ actõ tal̃ terᵐⁱ ñ ẽ i poᵗᵉ voˡⁱˢ nisi añcedẽt: fic nec eiº itẽtio: igr̃ ocl̃o ñ ipeᵒ adhibitu visibili nõ ipedito itensissime videbit: z sic ð aliꝫ potẽtiꝫ q̃ztũcũqz voᵗᵃˢ ipet ℔ vl̃ oppm, siñ ẽ igit qđ dr de voᵗᵉ. ci. 14. iõ. pbaᵗ: q: si põt minº. z minº põt cõtinue diminuẽdo nihil agere. Ecõuersõ. pbaᵗ: qꝛ plus repugnat pnº: actiuo oino cessare q̃z minº agere.

Agẽs naturale nõ ipeditũ agit ꝑm vltimũ sue potentie. 9.

¶Sicut. n. agere nõ ẽ in potestate sua: sic nec itẽse nec remisse agere.

Agẽs nãle: mlto magꝭ ð volũ tario: nõ ipeditũ ñ nec̃io agit. 10.

¶Tuz ex. 8. tũ. 7. filr ex. 13. vl̃: tñ ꝓ tãto ne cessario: qꝛ nõ ẽ tũc i ptãte sua nõ agẽ: z iõ ipz nec̃itaᵗ: nõ ẽ nec̃itas simplr̃: tñ nãlis tẽ determinate semp aget: volũtariũ nõ neu trum tñ necessario agit nisi i sensu ꝓpositio ¶Contra hãc. 10. 6. metaphy. ca. 4º.

Agens nõ necessariũ simplici ter etiã qñ agit nõ necessario agit nisi in sensu compositio. Extra. 11.

¶Ubi ẽ nec̃itas ꝓcomitãtie ñ ꝓcomitãtis: nãi i º. nũc ꝑus ẽ nã potẽs agẽ q̃z agat: z in º. poꝛi nãe ẽ potẽs nõ agẽ z in q̃zũ sic. ꝑus cãt actõez: nõ in q̃zũ agẽs: qꝛ idẽ cã sui.

Nullũ agẽs se applicat ad agẽdũ nisi volũtas sed aliũde applicatur: aut quando agit: aut in ꝓductiooe agentis: 12.

¶Quid ẽ illa applicatio: z ðstructo gñante qđ facit ipsũ ad illã applicationẽ.

Actio ẽ cã passiõis vl̃ mº motª 13.

¶Ut qꝛ mouẽs mouet. iõ mobile mouet falsũ vr̃ si ẽ idẽ re actõ z passio: tñ ꝓ tãto ac cipiᵗ: qꝛ vt º actiua qđ ẽ vnũ extremº: ꝑns ẽ nã ipso effcũ qđ ẽ aliud extremũ: iõ itell's accipit ꝑus relonẽ agẽtl̃ ad effectũ: q̃z eº. vñ ꝓ ℔ intelligit q̃ mobile recipit moueri a vi motiua: z non econuerso.

Diuisio poᶜi eẽntialẽ z accñtalẽ ñ ẽ nisi ꝓparãdo ad ꝑm actũ. 14.

¶Uñ ñ daᵗ nisi ð põ actia: z dic̃ ðfectũ aliº circũstãtie nec̃ie ad ꝓducẽdũ effcm q̃ si ẽ tota vt º actia vl̃ ꝑs eiº tũc tale ẽ i põ eẽntiali ad agẽdũ: si extra fic̃ i aliq̃ ipedimẽto amouẽdo: tũc dr̃ agẽs in põ accidẽtali.

15. Nulla potestas ē plene actiua si per suā eēntiam i nullū actū ⁊ in nullū obiectū pōt.

¶Intelligē sine aliq̄ actuāte ip̄z n̄ p se.i. sine istr̄o vel sine passo vel sine actiōe alteri⁹ poztis agētis.volūtas re⁹ itellus.

16. Agens p̄ncipale b3 superius obiectū ac actū nobiliozē.

¶Instat.voluntas nō habet o^m nobilius q̄ habitus caritatis.

17. Instrumentū vl̄ cā scōa n̄ mouet nisi mota ꝑ⁹ natural̄r.

¶Agit̄ recipit actionē ꝑ⁹ p̄ncipal'agētis q̄ nō v̄ nisi applicatio ei⁹ ad agendū: ⁊ ita nll'm istr̄z n^m et 2^m agēs erit ex se sufficiēt ōteriatū ad actū suū.¶Contra.tūc istr̄m b3 actionē ꝑpriā ꝓtra septimā:de agēte 2° v̄ opp^m.24.vl̄i cōclusiōe.¶Jtē magis v̄ istr̄m vel cā scōa eē determinata ad effectū q̄z agēs p̄ncipale:q̄z imediatioz effectui.

18. Nullū agēs cui⁹ois actio manet i se agit aliqd p̄ istrumētū.

Cozm. Hoc n̄ vez̄ ō istr̄o ꝓiucto:sic̄ pō re⁹ eēntie: sic̄ hīt⁹ re⁹ po^c:nec g̃ual̄r vez̄ i istr̄is agēdi s3 fozt mouēdi fortе q̄ mot⁹ istr̄i ē fozt^{is} rō mouēdi aliō:sic̄ bacul⁹ p nāz suaz n̄ mouet aliō locar s3 fozt:q̄ mouet:tē istr̄z n̄ mouet

19. Non oē agens ē p̄sens suo patienti vel effectui p̄imo f̄m subam nec f̄m aliqō eē:sic nec finis illi eius ē finis:sed tm̄ efficaciter vel virtualiter.

¶Jta q̄ ibi cāt vbi n̄ ē:put ōteriat ibi f̄minuz cātiōis:sic̄ ibi video:vbi nō sū:cuz passuz nō possit eē imediatū agēti nisi tm̄ f̄m supficiē:si.n.nō agēt p⁹ nisi i imediatū termi^m agēt i supficiē:⁊ illa i p̄xiaz ⁊ sic supficies eēt sibi imediate i passo:⁊ ifinita i actu q̄z mouēs ⁊ motū op3 eē actu distincta:sicut tgit̄ nō tm̄ vna ps agēti p⁹ agit f̄m totū: sic b3 aliqō totū passū ꝑportiōatū sibi: qō p⁹ patit̄ ab ipo:⁊ illi toti ē p̄sens efficacit̄:siue in rōne agēti:s3 nō locar̄:al's mag agēti:et quo vtuoso:⁊ ōbili idē eēt ꝓportionatum passiuū:tm̄ stantia localis dupl̄r ꝓsideraf: vno mō absol^te.Alio mō q̄z̄tū adozdinē ptiuz.p⁹ mō ipedire pōt pp̄ suū excessū actionez ois creature.2° mō dupl̄r:aut q̄ actiō nō sit i distās n^l sit i ꝓpinquū:sic ptinet ad oēm actionē cozpalē q̄ nūq̄z agit i distās nihil agēdo i me^m.Alio mō q̄ actio sit f3 ozdinē ptiū.vt.s.pus nāl̄r trāsmutet qō ꝓpinqus:⁊ sic nihil trāsmutabil̄ p⁹:⁊ hoc negat 19.p⁹.sic g̃ distātia nll'o mō regrit̄ ad actionez dei:q̄ si n̄ vbiq̄z eēt adhuc fortе opꝰ eēt ⁊ ita posset cāre i terra:⁊ nō p trāsmutatione itermedioz:q̄z tūc nō cāret cū distantia ois mō ad actōez cozpis:sic̄ q̄ ōtermiatiōez regrit ⁊ ozdinē ptiū ei⁹:sic q̄ sp localr̄ ē immediate p̄ns suo p̄xio alterabili f3 vltimū ei⁹:sic q̄ tact⁹ v̄tual'r̄ ē ibi sine tactu cozpali:sic̄ v̄ ē cozpal'r̄ i tactu iq̄ztū totu⁹ f3 aliqd ei⁹.sic q̄ ꝓpingozes sūt trāsmutabiles ab ipo al's nūq̄z trāsmutabit remotas:q̄z act⁹ ei⁹ ē p lineas rectas.¶Ald actōez an^li regrit ōteriata:s3 n̄ ozdo ptiū vl̄ nō inq̄z^m p̄ns talē ozdinē:p̄t.n.agē fortе i distās nihil agēdo i ꝓpinquū:sic̄ i locutiōe ⁊ illūinatiōe:nō enī agit p lineas rectas.s3 p ꝙuersionē spūalē itelligēdo ⁊ volēdo:q̄ō.n.ē approximatio in cozpib⁹ est cōuersio in spiritib⁹.

20. Cā originās nō est aliud nisi efficiēs:tm̄ fortе tale efficiens q̄z cōsubstātiale nō materia.

¶Qz tē aliqd ei⁹ eēt ps p̄stituēs originatū ⁊ tē i oib⁹ pter q̄z i dinis aliqd subē originātis auferref ab ipo p hoc q̄ actu originat.

21. Causa pmptoria videt effi ciens:non p̄incipalis:sed disponens ad hoc.

¶Simil̄r allicies vel inducēs:fil̄r ꝙsulēs i volūtarijs:⁊ coadiuuās:multa sūt alia.

22. Creans nō est nisi mere de nihilo nullo p̄supposito.

¶Trāsmutās ãt māz ad formā inq̄ztū talis nō creat s3 g̃uat ēt si formā ō nihilo ꝓduceret:s3 si vtrūq̄ faċ:ita q̄ formā ꝓducat māz nō trāsmutādo:cui⁹ ꝓductiōis p se finis nus erit fozª no cōpositū:q̄z tūc ꝑme ipsiones oīm agētū erūt creatiōes f3 pmā opionē: fortе ibi sūt due mutationes: vna creatio.

alia gñatio: ſic ē i ala itellectiua: ſi ät aliud ꝓducat: ⁊ aliud vnat: ſiue qꝫ idē ē: materi am trāſmutat ad formā: ſiue qꝫ idē ē ꝓpo. ꝓducat: vnięs dicef generās: ꝫ nō ſit foꝛa ab ipſo. forma. n. ē ꝑ accñs termin⁹ gnōnis cōpo. autez per ſe. Aut nihil omnino no uū ē: aut tñ a ꝺo imediate: ⁊ ita nlla creatu ra aliqd opaf: aut aliqd ꝓducif ꝑ creatiōez cui⁹ nihil pſunt: ⁊ ſi creaf hꝫ cālitatē: ſup ali quā ptē foꝛc: cui⁹ nihil pſunt: pari rōne ſup totā: cū tota ſit eiuſdē rōnis: ⁊ agēs totā ha beat i ſe: nec tñ creatio: qꝛ nō ē iter nihil ⁊ ens: ꝫ iter ꝓuationē ⁊ formā: qꝛ creaf in qꝫ tū taf ab⁹ fit ens ñ alicui⁹ forma nec mā il la ꝓductiōe: qꝺ aūt ꝓducif ꝑ⁹ ꝑ gnōnē cō poſitū ē ⁊ forma paccñs inqꝫtū aliqd ei⁹.

Contra igif nulla neceſſitas ponēdi aiaz rōnalē creatā cū ibi cō po.m ꝑ ſe, ꝓducaf: ⁊ tē ñ ē creatio ꝑ te. ¶Jtē ꝓbus nālr vī ꝙ oz foꝛam eē qꝫ māz iformaf. ¶Jtē ñ magf potēs ē vt⁹ agēs ſup id qꝺ p accñs vl ſcꝺario attigit qꝫ eēt ſi ꝑ⁹ attigeret qꝛ vt⁹ ipping⁹ magis agit. igif ſup formā ꝑ⁹ poſſet agēs nāle. ¶Jtē ſi actio ē idē cū termino: ⁊ ꝓbus nālr ē actio qꝫ ipſa ꝓduf. ꝓpoſitū igif ꝓbus naturalr ē forma qꝫ cōpoſitū.

Ad primum ex his q̄ apparēt circa trāſmutatio nē coꝛpis hūani a ꝓuōne ad formā: vbi cō po.m ꝓmo generaf nō oz foꝛte ponē creationē aie: ꝫ h aliūde ꝓbabif. ſ. ꝙ aliqd nūc ē de nouo: qꝺ nullo mō cadit ſub cālitate agētis creati: vñ ex me⁹ qꝺ accipif de foꝛa ignis: qꝛ aliqd ē ei⁹ cui⁹ nihil pſunt nō ſequ ipam gñari. ¶Ad 2m fim ē ꝓbus cē. ꝫ econ uerſo: vbi tñ creaf ibi ꝓducif abſolute in quātū ens: ⁊ poſtea nā vnif: alia mutatiōe foꝛte. Sic ad 4m. ꝓbus. n. termin⁹ actiōis ē cōpo.m nō forma. ¶Ad 3m: bñ pōt aliqd i aliud ꝑ accñs i qꝺ p ſe nō pōt ſic q̄ltas acti ua i aliqꝫ formā alteri⁹ gñis ꝙnte q̄ltate p ductā. ¶Cōtra ꝑm: de⁹ ꝑt cāre aliqd nobi li⁹ cōtinēs i vtute formā q̄ nllo mō caf: igif illud poſſet ꝑ trāſmutatiōez mäe ꝓducere talē formā. ¶Jtē mō aia itellectiua ē q̄ hō agit ad diſpōnē neceſſitātē ad ipaz. ¶Jtē vñ ſcief ꝙpo.m eē ꝑm terminū? ¶Ad ꝑm: ſic nō ſp eq̄ nobile ꝑt eē agēs vnuoce ſic nec ſp nobili⁹ equoce: ſi taf forma ñ ſit actiua: aut igif foꝛa de q̄ arguif hꝫ de rōne ſua ꝙ q̄ñū qꝫ de nouo ē: ē ꝑ ſe ꝓducta de nihilo: ⁊ tūc nō pōt fieri aliqꝺ ꝓtinēs ipam i vtute actiua: aut ñ: ⁊ tūc pōt: ⁊ ꝓcedit ꝑ⁹. ¶Ad 2m aliqd ꝑt ſup diſpōnē: ꝫ ñ ſup formā. ¶Ad 3m cōpoſitū ꝑ ſe eſt: igif ab aliquo ꝓmo eſt: de forma nō ponef niſi neceſſario cōcludaf: q̄re enī meſt iſti ptās ſine neceſſitate.

Q ūquid due virtutes actiue ad duas actiōes ſpē cōcludunt duas formas realr: vltm duas rōes reales i vna forma 23

¶Dꝛo primo Dama. eſt. 3. li. c.

Supioris forme ⁊ pfectioris nō ē niſi vna actio ſpecie. 24

¶Sz illa ē pfectioꝛ: ⁊ ad pla ſe extēdēs qꝫ actio inferioris: ſic itelligere qꝫ ſentire.

Actio eſt terminus actionis intrinſecus. 25

¶Ut mutatio termin⁹ motus. ⁊ ſic paſſio paſſionis: ſed nō termin⁹ ꝓduct⁹ ꝑ ipſam: ſic itelligaf illud: actionis non eſt actio: nec mutatiōis mutatio. 5⁹. phyſicoꝛum. T.c.10.

Actio cuiuſcūqꝫ qñ ipm fit iſtīm variaf ſpecie ab actione eius: vt principalis agentis. 26

¶Dꝫ de caloꝛe qñ eſt iſtīm anime.

Actio ñ tm aſſimilaf ꝓncipio agendi: ſicut terminus actiōis 27

¶Dꝫ i nālib⁹: ꝑ ꝙñs ꝓpria hēritū de aſſila tiōe itell's: ꝑ actū nō erit: ſicut eēt per ſpēm

Si forme ſint plures i eē pfecto ⁊ actiones: qꝛ forma ē ꝓncipiū ſufficiens actionis. 28

¶Dꝛopō vī f. a qñ forma nō ē totale elicies actiōis ſicut hītus vel ſpēs: ſz aliud vt po⁹ agit mediante illa: quia potētia deficit.

Potentia habēs actionem coequatā ſibi: ſiue ſm totum vigoꝛē ſiue ſm vltimū potētie ñ poteſt ſimul aliū actū habere. 29

¶Probaf de mouēte aliqꝺ mobile ꝫ vltimū po⁹ ſue nō pōt ſimul aliud mouere.

¶Rūr niſi altera illarū actionū alterā re

gulet vl'ozdiet: l'pficiat. ¶ Lõtra: sp arguit eodẽ mõ: ad 1m aliũ actũ regrit aligs vigoz poc. g ñ totꝰ exhaurit circa pm actũ. ¶ Rñr alr glosãdo ꝑponẽ ꝑm oẽm rõnẽ poc vel ꝑm formã q̃ mete poa agit. ds vr tm ꝑz portionẽ supioz: z tm p suã spẽz: restat portio iferioz z alia spẽs. ¶ Lõtra pmã glosã: ds vr ab itellu ꝑm oẽz rõnẽ itells: aliogn nõ ois btificare: z ꝑz totã vtutẽ omnis rõnis. ¶ Lõtra 2m: si opãdo p hãc spẽz exhaurit totꝰ vigoz poc: nl poc restat ad opandũ ꝑm aliã spẽz. ¶ Alr ꝓpõ negat: ignis ꝑz vltimũ sui calefaciẽdo a. põt fir calefacẽ b. ¶ Lõtra ista vꝰ a. sperice mltiplicat i diuersas ptes põe totã ꝑm vnã lineã mltiplicari ad vnũ ꝑz totũ vigorẽ: nl restat. ¶ Alr ꝓpõ sta é. Instãtia: itellectõez dei adeqt eẽntia diina i rõne obi: z tm fit aliud itelligit. ¶ Lõtra b ñ é aliꝰ actꝰ ꝑz idẽ actꝰ in aliud obm mediatum.

Oẽs forme eiusdẽ rõnis sũt ꝓncipia actionũ eiusdẽ rõnis.

¶ Alr mima caritas nõ sufficeret ad actũ suũ: nec fides mima. ¶ Lõtra: é mm sensibile: minꝰ si põt eẽ p te nõ põt agere in sensu: qz tũc sensus posset crescere in infinitũ i acuitate. ¶ Jtẽ motꝰ tardus ferri ad lapidẽ nõ gñat ignẽ: velox gñat: fit alr de sono z corpibꝰ sonoz applicatis. ¶ Jtẽ mima caritas nllo mõ btifi: nec isepabilr vnit obo

Nihil agit in se.

¶ Qz vel idẽ opponit sibi: actio. n. é rõne ꝓtrarietatis: fit alr agẽs é i actu: patiẽs in poa respcũ eiusdẽ: fit alr q̃re ñ q̃libz i se. ¶ Rñõ: i q̃dã actiõe. s. equoca sufficit ꝓtrarietas vtualr ꝓtẽti i agẽte ad illõ qõ é in patiẽte: sol. n. ñ é ꝓtrariꝰ formalr frigido: actꝰ ꝑmꝰ i q̃ vtualr é ꝑs: z poa ad 2m formalr ñ opponit. ¶ Ad 3m: ñ qlibz actꝰ ꝑmꝰ ꝑz vtualr quẽcũ q̃ actũ 2m q ieé põt. ¶ Lõtra pm: actꝰ vtualr stat cũ carẽtia actꝰ formalr: igr nõ oppr illi carẽte. ¶ Lõtra 2m fi actꝰ formalr oppr poc formalr: igit multo magis vtualr: qz ille cõtinet actũ formalẽ pfectꝰ q̃z fit i se: alr quo ds ad nihil est in poa: tm tm vtualiter z.

¶ Lõtra 3m: q̃libz suba é pfectior q̃lz suo actidẽte: igit se mouebit. ¶ Jtẽ vñ ꝑbabit aliquid ab extrinseco moueri?

ADDA **Jurta** 2°nẽ sedam: 22e nota. q̃ quãdo forma est quo é causa effectus: non alia q̃z efficiẽs: igit falsum est, q̃ illud quo est istr m agẽtis: vltra si cõpositũ nõ ꝑmo efficit: qz aliq̃ sui: igit illud ꝓtius vl ad nullũ pm erit h reductio. ¶ Rñõ: reducit ad pm agẽs nõ ad aliqõ ꝑmo qõ fit i tra. Et ad pm dr q̃ nõ é cã: qz nõ é. ¶ Lõtra h: tũc nõ tm erit nõ cã effectꝰ: ꝑz nec ét cõpositi agẽtis: qz nõ é. ¶ Lõtra aliã rñsionẽ: oẽ pdm dr de aliquo subiecto ꝑmo: qz p accidẽs ad p se. z illud ad pmũ: ficut ois veritas mediata ad imediatã: g̃ actio specificat ipsiꝰ a de aliquo dr ꝑmo nõ de deo. patet. ¶ Ad pmũ ist oz: efficiẽs dz esse ens p se: qz agere ꝓsupponit eẽ: z qz actio é suppositi. ¶ Ad 2m: equocat pꝰ ꝓtra ptẽ z ꝓtra fario siue imediate: imediate. n. dr de ꝓpoꝰ. ¶ Jtẽ 3° ad 2°nẽ illã: cõpom sic patit ꝑ ptẽ qõ sola mã reciput i trãsmue sbali i trãsmue accñtali totũ pꝰ patit: qz totũ pꝰ fcm é tale: igit silr de actiõe z forma. ¶ Jtẽ q̃cũq̃ forma separata a mã é cã ꝓprie opatiõis ita pfecte sicut in mã: ꝑz de aia respectu itelligere. z õ accñtibꝰ: igit inq̃ntũ sunt causę accidit eis mã. ¶ Jtẽ accñs z subiectũ nõ faciũt vnũ p se ens: ergo nec p se agens: igit si aligd est ibi per se agens erit accidens tm. ¶ Rñõ. concedi põt q̃ accidẽs est causa efficiẽs respectu sui effectus z accidẽs tm effectꝰ: qa accidens est per se ens habẽs suã entitatẽ cõplete: z nõ est essentialr aligd alicuiꝰ: nõ sic de forma subali: vñ simile non concludit: tamẽ ꝓpter alias duas rationes ꝓcedẽtes. s. 3am z 4am potest concedi q̃ similiter sola forma substãtialis ꝑmo efficit realiter de mõ loquẽdi non est disputatio: compositũ aũt per se: qz p aligd eius: z est vnum.

¶ Maxime habent concedere qui dicũt formam agere in materiaz primã. ¶ Sed compositũ ex suba z accũte per accñs: qa per aligd sui: sed ipsum non é aligd: ꝑz aliqua: q̃ si mã nec accñtalr p accidẽs multo magis: nec subm: sicut vniuersalr est comparãdo ptes hñtes oppositas conditiões ad totũ inq̃ntũ denoiatur a ꝓprietate vnius ptis. caput pes: hõ respectu crispi. ¶ Tũc confirmant due ꝑme rõnes: q̃ ad rõnem causę efficientis nõ regrit q̃ sit ens subsistens: sed actu exñs ꝑ accidẽte vel actu: als nec essentia diuina inq̃ntũ huiuꝰ pꝰ cãret: vñ nõ oz q̃ sit actu per actũ qui sit aliquid eiꝰ forma autem ꝑmo est actus nõ compositũ

EX TRA

¶Confirmat: qz ficut notat 2° 20.ē. ¶Juxta cōclusionē septimā vlem: causalitas efficiente est fr pfectionis nō sic causalitas forme: act° iquātū act° pfectio est. ¶Et fi arguit qcqd per se reqrit ad esse: z ad agē
IDDZ materia reqritur ad eē forme: z subz ad accidēs. ¶Non valet p se cā: igit ipm: z effect° sunt cause per se ozdiate. 16.a. ¶Cōfirmat 2°: qz cui imediate iest etiā pmo. i. totalr i. est: als passio supiozis pmo iesset iferiozi. Linco. ¶Nihil non cāns tē. neqz fitr in habitib° tē. o^tia. 16. ¶Juxta. 19. 21^c. z. 24^m, vniuersalē: z pmā z scdaz. 17^c. pñt eē cāe p se ozdinate: lz nulla sit cā alteri°: faciūt. n. vnā cāz respectu tertij. ita qz poz ē pfectioz qsi ps illi° tot° cāe. secunda impfectioz: z qsi pri° siue magis est illud 3^m a pozi: lz a neutro sine alio inquātū sunt cause ozdiate: sicut mā z forma cānt cpositū: z forma magis z pfecti°: tñ nō sic pus qz possit itelligi cātū ab ipsa: z non cātum a mā: itelligēdo. n. ipz cātū ab ipsa: itelligit hūs actū z non act°: igit habēs aliqd aliud qz actus sic igit non sequitur forma hīe aliquā cālitatem respectu māe. lz sint cāe qsi ozdinate re^v compositi: sic. n. segt pozē cām aliqz cālitatem hēre respectu posteriozis: igit si si hz lz acci^s iquātū est causa supioz: vt igit 24. vniuersalis neganda: qz cālitas pozis respectu posteriozis facit pozē esse per se cām eius: non tamē per se ozdinatā etiam dato qz secūda non tñ in fieri: sed etiā i eē dependeat a pozi: sicut accidēs a subiecto: qz tamē non est cā p se ozdinata respectu accidētis vel effect° accidētis. q. 16. f. vlr quicqd a. cāret si a. maneret amoto per pōse vl ipōse qlibet alio: z non eēt nisi a. hoc dico qz si maneret sine alio eēt deus. z ita possz in c. igitur nūc non est cā secūda respectu c. non sequit pp istud si esset tñ a. non. n. posset c. qz a. sed quia de° in quo icluditur et accidit: in hoc a. non est cā: igit quantū cunqz b. fit necessarium necessitate opposita ipōsi vel incompossibili ad eē a. nō segtur b. esse cām pozem ipso a. comparādo vtrūqz ad c. nisi b. vltra hoc fit necessariuz pp actionē a. sic qz c. fit ab a. z b. vt ab vna cā itegra: z ab a. min° z iperfectius: qz ab ipso b. non solū itelligit hoc ō esse simpliciter ipsi° a: lz de qcūqz eē p qō ipm a. cāret qz semp b. eēt cā eē a. f. qz eē cāt. multo igit magis non oz ī causis ozdiatis pozez esse cām alicui° esse i posteriozi: qz oio fit accn̄ tale posteriozi ad cāndū: igit influētie cāe pozis in posteriozez respcū tertij p se loqn̄do non est aliq trāsmutatio posteriozis. nē ipsa aliqd recipit: qz vt arguit aliud agēs qcqd eē illud amota cā pozi: z illo manēte posset 2^m p se pducere effectū: qō est iposs̄ibile: sic lz posteriozi isto non recepto idiget pozi: z tūc cā non eēt nisi recepit illud qñ cāret non eēt dependētia a pma. imo p^a nihil faceret in effectū: oppo^m creditur pp moues z motū qz moueri fit ratio formal' mouēdi: lz tm̄ ē ozdo hui° ad lz in eēndo a q 3^m g ozdo cōter est p̄z ordinē essendi absolute: nisi qñqz ppter modū essendi a. per trāsmutationē: sicut angl's dr non cā for^e materialis: cuius sol est cā. ¶Si iste ozdo sufficeret: tūc quecūqz distātia localis non impediret. ¶Rño. distātia localis huius cause phibet pductionē effect° qz opz cām pñtē esse virtualr effectui: similiter illi° cause. opz igitur ambas ppe eē: non ppter se inuicē: sed ppter tertiū tunc. 19. falsa. ¶Concedit: nisi sicut exponitur ibi: vbi mor° est forma ppria instr̄i: sed p^a z 2^a. 17^c. saluat accipiendo opationem p pprio effectu: vñ qz pma sic accipit ppriā 2° agentu. fm̄ ē. vñ ista op̄. ñ distinguit iter instr̄m z cām scōam si āt opatio accipiat ppe put denoiat opā tē: sic pmū hz ppriā: z 2^m ppriā. Nota. 9. metaphy. q. 1. potētialitas po^a potēs pmuz mere importat respectuz: 2^m est denoiatiuū respectu eius: sed abstractū respectu tertij: qō 3^m denomiat compositū mediū ptē compositi: sicut principiatio pncipiū pncipiās: cātio: cā: causans: sed non sunt ista ppria noia ħ: sicut in potētia: que tamen i illo sensu significāt pncipiū: igit eadē relatione denoiatur imediate ps compositi. z prio mediāte parte. z per partē compositū Ex^m. beatitudinitas beatitudo que denominat actionē vt visionez vel dilectionez: cui° essentiā nō dicit: fiē nec pdicādo finē ō ipsa. vltimū denoiatiuū est beatus: tenes igitur qz quo est pmuz pncipiū: z eodē genere quo compositū principiat. imo eadē relatione numero cum illa que dicitur de composito cuius est quo: igitur tē.

¶Cõtra:igit̃ p̃ola rel'onẽ a.cãr:q; per influentiã ipsi⁹ b.siue in virtute ei⁹:qõ idem est:per hoc patet.18. vñis: q; posse in vtute é posse.vt ps totaľ causę:z cõiuncte alteri pti p̃incipaliori:qõ nõ põt fine tali cõiunctione.¶Rño.sicut arguit cõtra.14ª.20ᶜ. z.13ª.21ᶜ.eẽntia materie z forme nõ sufficiũt ad hoc q; cõpositũ sit vnũ:sed necesse é ipsa itelligi vniri:z tñ ipsa vnio nõ é aliqd ultra essentiã ipsi⁹ cõpositi:q; tũc nõ eẽt pcise cõpositũ ex mã z forma.¶Et de eẽntia abⁿ eẽt relatio:imo vltia forma ei⁹:sed tñ materia z forma sunt cãe itrisece:nũquam tñ causãt fine rel'one vnionis:fiẽ nec cãnt fine rel'one causę:q; tñ nõ est de eẽntia cõpositi:sic h̃ por cã z posterior:nũquã cãnt fine ordine:nec tñ ille est formaľr̃ cãndi in altero:ſz absolutũ:nõ tñ fine tali relatione:nec dep̃dẽt inferior a relatione ſz a superiori ad quã h̃z relationẽ.¶Cõtra: igit̃ cõpositũ est formaľr illud qõ é p relationẽ igit̃ mã z forma sũt relatiua.7.metaphy.g.¶Rño:sit eẽntia mãe.c.formę d. cõpositi e.dico q; é formaľr p d.sicut itelligit.14ª. 20.z itegraľr ex c.d.nõ tñ fine relatiõe: fiẽ efficiẽter lignũ est calidũ p calorẽ ignis: ñ tñ nisi sub rel'one:qz z ignis p̃mo fuit calidus: igit̃ nũc formaľr calefit p relationẽ:ñ segr̃:elemẽta vo aliq̃ pfectõe absoluta egẽt q̃ est de eẽntia cõpositi.¶Cotra:separatis c.d.manẽt ipsa:z nõ e.igit̃ aliqd est ī eẽntia p̃ter ipsa:ita videt̃ argui.7.metaphy.g.

E.c.60. ¶Item vnio.c.d.por est naturaľr vnitate e.ergo z entitate.¶Cõfirmatur:qz ñ cãnt nisi vt vnite cã por.¶Rño:separatis separabilib⁹ naturaľr manẽtib⁹: vt ibi exẽplificat ipsa manẽt naturaľr h̃ nõ:qz separatio h̃ ẽ corruptio alteri⁹ extrẽi.¶Ad 2ᵐ:vnio por: vt fine quo nõ fit rel'o cãe.forte tñ accipiẽdo e.iquantũ cõpositũ:sic referť ad c.d.inquãtũ cõponẽtia.e.sed cõpositũ ẽ ens per accidẽs.¶Cõtra p̃ᵐ:de aia ītellectiua ¶Itẽ nãliter qd valz:quomõcũq; n. h̃ sũt z illud nõ h̃ nõ sũt tota eẽntia eius: qz tũc idẽ fiť eẽt z nõ esset.¶Itẽ ista vnio aut mutatur fine mutatione extremoz aut in illa separatione oz ponere mãz mutari vl' formã:igit̃ aliquod absolutuz p̃us qõ ñ nũc. de ista mã quere.8.meta.qõne vltima.

¶D 2.1 nõ. Perfectum dicit̃ cui⁹ non est extra aliquid accipere.

¶Hec cõis est ratio siue in substãtia siue in virtute:siue in quãtitate durationis vl permanẽte.z h̃ siue perfecto simpliciter vt deo:siue creato simplr̃ perfecto:vt vniuerso:siue h̃ vt spẽi certe:ex hoc sequtur.

Pecfectũ ẽ qõ p̃t facẽ sibi sile. 2

¶Quarto methaurorũ: glosat ī phemio metaphysice hoc est perfectio virtutis. T.c.54. z.tre.k.

Similiter perfectuz est qõ habet finem studiosum. 3

¶Quinto metaphysice.hec ẽ pfectio aliq modo virtutis p quã acquirit̃ finis. T.c.21.

Unũquodq; pfectoz a meliore ipso pficit̃ relatũ ad ip̃m 4

¶Ethycorum.6°.cõmẽto.9ᶜ.post.

Qualiter perficient̃ oeteriora ad meli⁹ ipsis nõ relata. 5

¶Post.

Unũquodq; natum est suspicere melius seipso. 6

¶Hoc suscipiẽs meli⁹ z perfectu⁹ fit:nõ suscipiẽs manet in iperfecto.abidẽ añ sniaľr

Nõ oĩs potẽtia pfectior sit ex opatione sua p̃pria intensa 7

¶Dz de actu appetꝰ i enstituit in nobis.

Totum z perfectum idẽ.z. phyſicorum. 8

¶Quare infinitũ vt est possibile in quãtitate non est perfectum. T.c.64.

Bonum z pfectum idem. 9

¶Quare omues p̃sideratiões tertij top̃. de meliori z de pfectiori itelligunt ceteris paribꝰ.¶Nota q; suscipiẽs illud si est ei⁹ perfectio perfectius fit p̃m illã pfectionem non pfectius p̃m suã essentiã: materia enim ita pfecte est mã q̃ non habet formã: sicut quãdo habet:nõ tamẽ ita pfecta perfectione forme que est aliquo modo etiã ei⁹ pfectio:sicut forma iformati:nõ sicut intrinseca perfectio intra eẽntiam eius:adhuc minus est subm perfectũ recipiẽs accidens. ¶Juxta h̃ nõ q; nũq; min⁹ nobile ꝓpter

cõiunctionẽ cũ nobiliori nobilitaf in se: nec mã pp cõiunctionẽ cũ forma: nec sensus pp cognitionẽ cũ itellectu: nec itellectꝰ pp cõiunctionẽ cũ voluntate plꝰ q̃z si fine illis eẽnt. Tñ duplr nobilitaf aliquid vno mõ nobilitatiõe illius cui cõiungit: q̃ nobilitatio ẽ eius aliquo modo eo.i. modo q̃ illud nobilius est cã vel pfectio minꝰ nobilis. fedo modo natura facit dispones: vel minꝰ nobilia pp nobiliora. ꝛ ideo facit ea: sicut cõgruunt coiunctioni cũ pfectioribꝰ non cõgruerent nisi in se fierent pfectiora q̃z si deberẽt remanere sola. ideo sensꝰ ẽt inef nobilior in hoie q̃z in pecore.

10 **Perfectio participata quã to simplicior: tãto perfectior.**

¶ Ut esse q̃z viuere. Dyoꝰ. de di. no. ca. p. sz ens est pfectius qđ plures pfectiones participat hoc ꝑm ipsum vbi ẽ compositio aggregatiõis: nec quãtitatis: nec diffictiõis.

11 **Nõ simpliciter perfectiꝰ ẽ quod p se: q̃z quod per aliud.**

¶ Quia creatura pfectius itelligiť a deo: ꝛ tñ nõ per se. sic q̃ ipsa sit rõ itelligẽdi se: sed eẽntia diuina: q̃z si itelligereť ab alio. ita q̃ ipsa eẽt rõ itelligẽdi se: vt mens a se ꝑm aliquos: tñ in actionibꝰ videť pfectꝰ p se agere q̃z p aliud: sicut deꝰ per se itelligit. ¶ Nota pria istãtia videtur deficere: qz in rõne oꝝ meliꝰ ẽ itelligi p se q̃z p aliđ. ¶ Cõtra de visiõe rez i verbo. ꝛ i se. ¶ Nõ. tã ad B q̃z ad pmũ. p aliđ nõ extrisece continẽs.

12 **Necessarium in omni absoluta perfectione est nobilitaf maiorf q̃z possibile i nulla respectiua est simplr pfectiõis.**

¶ Sic itelligẽdo q̃ illud sit pfectiꝰ i q̃ ẽ respectꝰ necariꝰ q̃z possibile: imo si ẽ ad aliud semp ẽ iperfectiõis: qz ponit aliquã necessariã dependẽtiã ad aliđ: vñ nulla taľ ẽ in deo: ꝓ tñ aliqd eẽ nobilius i sua nã: qđ hz respectũ necessariũ alio qđ nõ hz: vt terra tota i grauitate pfectior vno lapide. ℔ necessario deorsuz: ille possibilr: respectꝰ tñ ipse si i se aliq̃ res ẽ. ꝛ pfectio alia a fiđam to nobilior ẽ si ẽ necessaria q̃z si ẽ possibilr.

13 **Nota simplicitas** abꝫ ẽ pfectõ. sic q̃ simplr melꝰ ẽ ipm q̃z nõ ipz. sic̃ q̃si ẽ vlr de oibꝰ attribuť: qđ dz sic itelligi: quãtũ ẽ ex pte ipoz: ñ q̃ztũ ẽ ex pte illiꝰ cui cõparaf q̃ forte destruũt: sic sapia repugnat cani.

14 **Non oẽ illud cum quo stat simplicitas in creaturis ẽ melius illo cui oppõitur: nec cui conuenit maior simplicitas est melius illo cui cõuenit mior.**

¶ Aliter mã ꝑma eẽt pfectior cõpositio. et punctus pfectior oi ꝙtinuo. ꝛ vnitas nũero: ꝛ ita vniuersalr pars toto: qz totũ cõpositũ: ꝛ tamẽ totũ ꝛ perfectũ idez: tertio phy T.c.64 sicoꝝ: tamẽ iquãtum simplicius est melꝰ sicut nõ oẽ incorruptibile: sicut materia ꝑma est simplr melius oi corruptibili: puta hoie: lz in hoc sit melius. ꝛ ideo qz nõ est tñ vna catena in mũdo. 2. 8. 9. 55. sub.

15 **Nota simplicitas** nõ ẽ pfectio simplr i creaturis: qz gbusdã repugnat: sicut ꝛ sapiẽtia: si tamẽ posset stare cũ natura earũ esset perfectionis in eis.

16 **Eodem modo iudicanduz est de simplicitate ꝛ cõpõne in spiritualibꝰ ꝛ corporalibus.**

¶ Oꝛtũ ad a. b. c. qz vbicuq̃z ꝓt stare simplicitas ceteris paribꝰ pfectior ẽ illa nã: sic̃ ẽ i spiritibꝰ. de simpte opposita cõpositioni ex diuersis rebꝰ: nõ autẽ de opposita cõpositioni itentionũ siue rationũ formaliũ realiũ ꝛ similiũ taliũ: qz talis simplicitas ceteris paribꝰ nõ põt eẽ in creatura.

¶ Expliciunt Theozemata Fratris Joannis Duns Scoti doctoris subtilis Ordinis ℳinoꝝ: nec nõ eiusdẽ qõnes super libros metaphysice Aristotelis: ac etiã Tractatus de ꝑmo omniũ rerũ ꝓncipio eiusdẽ magno qdẽ ꝛ cũ laboze: ꝛ vigilãtia pclarissimi Doctoris ℳagistri ℳauricij hiberni ci eiusdẽ Ordis in gymnasio patauino ordinarie legẽtis: ordinata ꝛ castigata: ac detenebꝝ (vt ita dixeri) luce clariora reddita.

Mauritio Hybernico ordis Minoz: Antonio Trombete Theologo z Marco eiusdē ordinis cū obseruātia: Salutez.

Si antea

honoratiss. pater q̄ stiões metaphysicas Jo. Scoti: q̄ tot annis nescio ne tempo ris iniuria: an hoiuz negligētia: siue etiā earūdē difficultate: q̄si abiecte in occulto latitabant. Ant. Andreas eius discipulus: vt erat magni igenij: exq̄siteq; doctrine: acute sciteq; castigauit primaria p̄ceptoris sui dicta accurate eligēdo: ac in ordinē resolutū fideliter digerendo. Ego tū nup cū in id opus Scoti incidissem egreferens rē tam p̄clarā: optimāq; a re lr̄aria exulare: e situ: tenebrisq; in apertū lucēq; vēdicaui: idq; Petro Barocio patauino p̄sulī dicatū eē volui. huic adiunximus opusculū eiusdē Scoti de p̄mo p̄ncipio: z Theozemata. Bone iesu cū quāto labore: tū ob exēplaria vetera: mēdosa: rara: tū q̄ sensa ipsa breuia sunt z occulta: z quis nisi tot⁹ adtis: facillime allucineris. Neq; id arroganter a me factū existimes velim. Audiuit.n. nos z Doctoris Scoti conterranei mei singularis beniuolētia: z eius doctrine: cui⁹ lacte ab incunabulis suis nutritus amoz: nō mediocris. Ad de q̄ ex hac re z religiōi nr̄e plurimū decus accedere itelligebam: z Scoti sectatorib⁹ maximā vtilitatē. Et si.n. q̄dē Aristoteles obscuri⁹: p̄cisiusq; scripsit: Themisti⁹ Alexāder: Simplicius: z vt de nostris dicā: Albertus ille cognomēto magnus: ac alij pleriq; additis aut imutatis verbis clari⁹: fusiusq; tractarūt: quis tū peripatetico rū his riuulis sitim sibi exhaustā putet: nisi latices ex ipso Aristotelico fōte degustauerit? Utcūq; Antoni⁹ Andreas: vt in dialecticis: ita hic z obscuriora: z difficiliora p̄termisit: accedit ad hoc q̄ verba ipsa scotica hūt nescio qd latentis energie. Quo fit: vt q̄ se huī⁹ viri discipulū appellari cupit: is eius scripta legat necesse sit. Qz aūt multa in huiuscemodi q̄stionib⁹ ptractant adeo ardua: difficiliaq; z fere supra vires hūane facultatis iuenta: Textusq; ipse varie correct⁹ erat: nūc additione: nunc detractione: vt moris ē antiqs scriptoribus id in margine annotātibus: nō modica pplexitate anxius erā: vez qz tam excellētis igenij hoiem nihil frustra: vel cogitasse: vel scripsisse arbitrabar: oia suis locis apposui: multi additiōe: aut extractōe signaī volui: pla ēt omisi ab alijs: tū appositā: q̄ oia infra huic opusculo igessi: ne qd a tā excogitato: elaboratoq; ope detractū: esse videat. Loca vō seu auctates Aristotel: Auerroys aliozūq; sapiētū. Cōfuse olim more antiq adducta: pp curiosos huī⁹tpis scolasticos vtinā ita doctos: i margine qbusdā lr̄is annotauimus: laboriosa ea qdē: z vt videt p̄ terentis industrie. Ad maiorē tū opis elucidationē cōpendiū: quod segtur ad finez earūdē qōnū apposui: q̄s castigatiōes scotice metaphysices placuit iscribere: i quo qdē opusculo z mēdas oēs: z cōsentanea iter se dicta vt h: ita alibi: z rñsiones q̄rundā dubioz more suo alibi q̄rendas: atq; argutias seu instātias (vt aiūt) ab aduersarijs notādas: euacuādasq; opiones quoq; z opinātes nō exp̄ssos: quātū mihi per libroz copiā datū est: z deniq; vbicūq; vel additio vel extractio signari solet: ea diligētia qua potuimus: annotauim⁹. Cū aūt huic nostre lucubratiūcule patronū ingrerē: qui z lr̄is z auctoritate plūmū valeret tu te mihi honoratiss. pater in p̄mis obtulisti: q z dignitate amplissimus: z doctrina eruditissim⁹: z esses z dicereris. Sz vt i te multa p̄termittā quis i scoticis disciplinis in qb⁹ Patauij tot annis publice doces: atq; decertas: siue id p̄bie fit seu theo¹⁶ tibi p̄ferri pōt: qs iudex i his reb⁹ sincerior? qs censor grauior? qs defensor acrior? qs castigator politior? Ea igit q̄ ego (vt ingenue fatear) p̄ ingenij siderationē: ibecillitatēq; ichoaui: nō vt tibi aliq̄ mō p̄rē: sz magis vt te ad maiora p̄citarē tu absolues: atq; p̄fūmabis. Interea tū accipe has mei laboris p̄mitias: q̄ tuo munite p̄sidio cauillatores calūniatoresq; tāti facies: quāti indus elephas culicē. Munusculū id qdē p exiguū ē: sz qō tibi pl̄es denūciet: cū tuis auspicijs se op⁹ egregiū cōsecutos aiaduerterint. Vale ex Utino: calendis septēbribus.

¶Fratris Mauritij Hibernici de Portu Ordis Minor Epithomata castigationū ꝓformitatū atq; elucidationū in qōnes metaphyce: de ꝓmo ꝓncipio tractatu: atq; theozemata doctoris subtil fratris Joānis Duns Scoti eiusdē ordis feliciter icipiūt.

Quoniā vt iquit

q phs. 6°. topicoꝝ. ca. 2. ¶ é obscurū qđ iusitatū. ꝛ. 5. topi. c. 3. ¶ đ multiplr di obscuꝝ. facqđ dcm é: ḡre cū. q. metha. doctoris subtil: de ꝓ° ꝓncipio tractatū atq; theozemata ipsi° ipsoꝛie artis pin sūmi dei puidētia: ꝛ mei igenioli lucubratiūcula ad singulozū man° sūt pozrectura: q̄ hacten° rarissima erāt i qb° ardua: ꝛ vt ita dicā: senticosa plima ꝛ i accessa min° p uectis ꝓcupta: ac mltiplr iterꝑtāda iserūt: p cōi scolastico ꝝ vtilitate: pauca q̄ sequuntur addē decreui: q̄ epithomata castigationū: seu cozrectoriū: aut certe elucidariū qđ dā legētib° erūt vbi ꝛ lre cozrectoꝛ ꝛ sniasꝓncipales: ꝛ vbi defūt rūsiones: qs plexq; omisit: ꝛ opiones varias diuersoꝝ: vt potero suis i locis discurrēdo p modum table annotabo: aliqn ēt cōcozdātias neccarias: ꝛ istātias atq; remissiōes ꝛ defendēdi modū adiungā. Sz añq; ad lram doctoris accedā: q̄dā gñalia documēta ꝓbabilr ꝓponā: quoꝝ ꝓmū est tale. vz. q qōnes metaphysice: ꝛ expōnē i ipaz ꝑpus qs i sniasscriptū doctoꝛ subtil edidit: q̄uis oppoⁱᵐ cen fuerit plimi scoruste: ꝛ ꝓbabilia pla pro eis sint: qđ videri ꝑt ex. 37. di. 3. q. vnica. arti. 2. pte. 2. ꝛ. 11. di. 4. q. 3. arti. 2. pte. 2. vbi remittit dicta ad. q. 6ⁱ. ꝛ. 9ⁱ. metaphysice. ꝛ si alicubi in qōnib° metaphy. iueniant remissiones ad sentētias in locis suis tāgā. imo vt credo in seculo adhuc doc. artū: aut iuniozꝛ scripsit: vnde ꝓblematice i aliqb° locis icedit moze bone idolis ꝛ minime arrogātis maiozib° ꝛ antiquis mozē gerēs iuxta doctrinā phi. 2. ce. ꝛ mū. t. c. 2. ꝛ licet fundamenta ꝓprie vie tetigit pluribus in locis: ꝛ stabiliuit: nō tamē ita plerūq; asseruit: ꝛ in vnā partē se penit° determinauit sicut postmodū fecit religiosus ꝛ puictioꝛ effectus dum sentētias legit: exquo cozrelatione seq videt q̄ stabilis doctrina hui° viri maxime sup sentētias habet: vñ plurimi seq̄ces alia oīa parifaciūt. Mihi tomi nus: q̄ principia scolastica vtpote logica° ꝛ metaphycalia atq; nālia: que miro igēio edidit iuniozꝛ iuniozib° sensu antiq̄ lz voce tediosa absq; qbus nēo recte speculāt i locis suis copiosius hñtur ꝓmittēda ꝛ puidēda sunt: ꝛ si ad vtrāq; ptē iterdū disputauit nobilitati aī: ꝛ excellēti igenio attribuēdū ē: q tñ i vno loco ꝓblematice i alio assertiue iuenies: vt ifra sepe patebit: supra hūa nū fere igenū ꝓncipia logice ꝛ metaphysice tradidit: q̄ q attigere nō valēt respuit. ¶Scōo notādū q modū doctrine Ax. cōmuniter imitat: ꝛ breuitate ꝛ obscuritate: ꝛ vbi nō est loc° ꝑprie determinatiōis alicuius veritatis famose loquēdo antiqs sē p ꝓponēdo ꝛ inde est q ea ex qb° seq videntur cōtradictiones plurime in dictis eius minime implicant: vt in locis suis tāgam. Tertio premittēdū q non habentur cōmuniter qōnes eius in metaphysicalib° nisi ad. 9. li. iclusiue: ꝛ hoc vel qz imitat° ē Auic. vel qz ea que sequuntur. 9. libᵐ sunt iam fere habita in. 5. ꝛ in alijs ꝓter. 12. q theologus est: quare i sentētijs de natura. 12. lib. disputauit: vt patet intuēti. in aliquibus tamē originalibus antiquis habētur. super omnes. 12.

Nunc ad

litterā accedo: ꝓmittitur cōiter qōnibus ꝓlogus vel ꝓfatio: vel introductio littere: vel more antiquoꝝ lectio: sicut varie in sequentibus doc. iꝑm notat: vbi declarat ꝓma ꝓpō textus. ꝛ tota illa littera patet clare i expositione sua quam cōmuniter attribuimus Antonio Andree in principio. ¶Aduertendū ergo ꝓmo cū dicit ifra. Declaratur. 2° a gbusdā a priori: q illa ē ꝓbatio theo[e] in expōne sua b. ¶Qđ infra ibidē tangit i applicatione propositionis de cognitōe vltimoꝝ: declarabis sic hz. 3. di. ꝓmi đ ꝓmo cognito. ꝛ. q. 10. ꝓmi huius. ¶Ibidē posset dubitari ex dictis Aui. q̄ notat. q. s. ens res ꝛ vnū sunt cōmunissima: et q nullū hoꝝ pōt manifestari nisi ꝑ ꝓbatiōe circulari: cū tñ vnū sit passio entis: passio vo p subz mānifestet. ꝛ de q̄ vide ifra i. 4. hⁱ. q. 2. ꝛ. q. 1. ꝑ. hⁱ. ¶Ibidē paꝝ p° noʳ vnū extra

ab illo loco: sed illa probatio vsq; ibi. 2ª pmi nonis ꝛc. lra tñ bona ꝛ notãda: vt alibi sepe accidit i additiõib⁹ ꝛ extra: q̃re oia in seruim⁹. ¶ Intẽtio doc. i h̃ plo. ẽ reddere auditores attẽtos: nobilitatẽ ꝛ vtilitatẽ huius sciẽ manifestãdo: ꝛ dociles q̃uoz eius cãs explⁱ⁹⁰. ꝛ ꝑm hoc duo facit i hac pte. 2. ibi. Ex predictis ꝛc. ¶ Ibidẽ ifra i pticula d cã formali. ibi. Cõtra dicit ifra ꝛc. vsq; ibi: hoc mõ metaphyca ꝛc. ponit extra sed no⁹ª lra: vt pz. ¶ Ibi ifra in du⁹ ifto. Querit que cã sit subm ꝛc. qđ dimittit isoluti: ꝛ arguit ꝑ oi cã: notabis ꝑ resolone ea q̃ h̃z in plo. q. 3. soluẽdo arguñtis ꝓncⁱ⁸. ꝛ. q. de pzaxi. ꝛ. q. 13. quoⁿⁱ. ꝛ. q. 7. ꝛ. 9. 3. di. ꝓmi. veri⁹. n. di cã efficiẽs ꝛ finalʳ q̃ formalʳ ꝛ mãlis: sed cognitio eius est potⁱ⁹ finis ꝑpinquus formalʳ saltẽ: q̃ ipsum: motiua ꝑ cã formali facilʳ soluunt. aliud est dare spẽm vnitatũ ꝛ ordinẽ: ꝛ aliud formalʳ eẽ tales: distingue etiã de dare itrinsece ꝛ formalʳ ꝛ extrinsece ꝛ virtualʳ: pot. n. appellari for⁸ exẽplarⁱ saltẽ: motiua ꝑ cã mãli soluũtur ex distinctione materie quã tãgit. similiter de causa finali põdera omnia verba doct. ꝛ sniam preclaras vbiq; in littera.

Sequitur q. 1. ꝓmi li. in qua venit subm metaphyce: cuⁱ⁹ resolo ẽ fere ꝑblemaᶜᵃ. Tres enim op. ꝑpoᵗ. ꝑbabiles. vna ẽ Auic. alia Auer. vt ꝛ ibi pz i lra. 3ª ẽ modernioz quã sequũf plures latinoz. ꝛ albertiste: ꝛ thomiste: q. s. suba est subm hic: ꝓmã cõiter sequunt scotiste: vt ifra in. 6. q. 1. se determiat doc. ꝛ. q. finali exꝑsse: h̃z saluari ꝛ glosari posset alie due. 2ª⁽ᵐ⁾ duplʳ sustẽtat. vno mõ ad mẽtem Auer. alio mõ spãliter imaginãdo: ꝛ subtilʳ: h̃z in ꝑmã op. vltⁱ⁹ vʳ incidere: tenebis tñ ꝓmã op. vt in prolo. q. 3. se determiat: ꝛ ꝑfert Auic. op. ꝓpria Auer. exꝑsse resolute tñ posset distingui de subo: vt ꝑdicaⁱᵉ⁸ dicat ens ꝓncipalʳ vel ꝓtⁱᵉ⁽ᶜ⁾ vtualʳ seu attributõis gñalʳ suba: ꝓncipalissime vo ꝓsideraⁱᵉ⁸ ꝛ vltiate attributõis ds vlʳ gen⁹ entũ sepatoz: veriⁱ⁹ tñ dʳ de⁹ q̃ gen⁹tale: vt imponit Auer. dixisse. ꝑt exẽplũ adduci de subo triplici logice: ꝑᵐ ẽ ens rõnis. 2ᵐ syllʳ. 3ᵐ demõstratiu⁹. ¶ Dultũ tñ refert ad vtilitatẽ dictoz resolo illi⁹ difficultatis nodose de ꝓsideratõe. v3. metaphysici. an. ſ. i vlt: an certe i pticulari specuˡ. vt tãgit notãter i lra doc. ¶ Dulta h̃ tãgat lector curiosus: q; ãpla ꝛ copiosa ꝛ vtis disputatio. ſ. n. tñ i vlt ꝓsideraret metaphyce⁹ eno eẽt ponẽdũ subm oi mõ dcõ: vt pz inducẽti sec⁹ si i pticulari. ¶ Trib⁹ rõnib⁹ añ o⁽ᵐ⁾ arguit ꝓtra duas ꝑmas op. i qrũ 2ª ponit pmũ extra ibi. Tñ q; ꝓmetatoz: vsq; ib: i pb⁹ 5ᵉ ꝓtis ꝛc. lra tñ bõa ad ꝓpoᵐ. ¶ Cõseʳ pat⁹ ꝓncipiũ solonis. q. fortitudo op. auer. porʳ i aliqb⁹ originalibz qõdã puũ extra ibi ꝑ⁰. õ gnõne vsq; ibi: ꝓterea ꝓfitʳ ꝛc. ¶ Qõ ibi tãgit soluẽdo rões ꝓncipales: vt sũt cõtra Auer. de libro eleꝯoz. ꝛ lib. ꝑ⁰ ꝓstructionũ ꝓcial. vide. c. ꝑ⁰. ꝓmi eleꝯoz: vbi põit h̃ ꝑ ꝓclone. ſ. q; syllʳs eleꝯus ẽ. ꝛ probat rõne q̃druplicⁱ ex⁰: mⁱtiplicⁱ: i mioꝛ vo volumie ꝓcial. li. ꝑ⁰. i ꝑn⁰ hʳ illõ aliõz. ꝛ h̃z qdã conãf h̃ euadẽ ex egidio ꝛ alijs: vt deat tñ discret⁹ moderatoz vbiq; replicas ꝛ euacuet. ¶ Qõ ibidẽ ꝓsʳ h̃z soluẽdo 2ᵐ ꝑncipale de distinctiõe ꝑpetatũ a subtis i creaturⁱ alʳ q̃ i dinis ꝛ sepⁱ⁹ i hac. q. tãgit: duᵐ vʳ: q; vʳ ꝓtroversia i doctria ei⁹: nam cõiter tenẽt scotiste idẽptitatẽ realẽ passionis ꝛ subti: h̃ vʳ dicẽ oᵐ maxie i creaturis. h̃z idẽ h̃z i plo. q. 3. soluẽdo argᵗᵃ ꝑncipalia: ꝛ fiẽ ibi saluaf ꝓtroversia cõiter. ita dz h̃ euadi: vel q; logtur famose vel de ꝑpetatib⁹. ꝛ nõ ꝑpo. 4. modi: vel q; capit realʳ ꝛ eẽntialʳ extẽsiue: ꝛ filʳ distictionẽ rõnis i dinis vel q; est ꝓmo cõparatiu⁹. eo q; dãtur gradus i idẽtitate reali: eo q; alia ex infinitate alteriⁱ⁹ vel vtriusq; extremi identificaf: alia ex conuenientia in. 3º. qualis cõmuniter est in creaturis. 8. di. primi.

¶ Conseq̃nter ibi ipugnãdo op. Auer. in aliqb⁹ originalibus ponit tota ꝓma rõ. vsq; ibi. Ité cõtra cõmẽt. eẽ extra vel additio in aliqb⁹ vo solũ illa lra. Sed ista ratio ñ mouet ꝛc. vsq; ibi. Rño q; vna, ꝑpetas ꝛc. ¶ Ibidẽ parũ post in ꝑ⁰ notabili assignat vnũ puũ extra. qõ sic icipit. Cõtra h̃ i h̃ ꝑ⁰ inferius dicitur ꝛc. vsq; ibi: Aliud ẽ notandũ ꝛc. ꝛ est bonũ arᵐ cõtra phm de necessitate actiõis diuine ad extra: posset tñ solui a defendẽtib⁹ ipm maxie si loquat de necessitate immutabilitatis non coactionis vʳ recurrẽdo ad cãs scõas. ꝛ vide solũ ẽdo primũ dubiũ post. 4. põnẽ i hac. q. ad. 3.

¶Infra ibi.Cõtra si deus nihil causat ꝛc̃. vsq; ibi.Ad auctoritatẽ p̃mã.6.hui⁹ ꝛc̃.assignat extra ab aliqbus:ꝛ qõ ibi segtur in q̃dã rñsiõe:de h̃ alibi:q̃re infra i hac.q.ꝛ.2.ꝛ.5.hui⁹ꝛ in theorematib⁹ꝛ de p̃mo p̃ncipioꝛ in.1.dist.2.ꝛ.4.ꝛ alibi sepe de causis essentialr ordinatis:ꝛ in eadẽ additiõe põdera ad quẽlogt cũ dicit:tenes ꝛ ponis:ꝛ applica rñsiões ad sua loca ordinate: que ibi ꝓfuse h̃ntur.¶Qõ tãgit infert⁹ ibi.Ad aliã rõnẽ:ad ma.etiã vbi videt velle q deus nõ hz ꝓditiões regsitas ad subm scie videt ꝓtradicere his q̃ hz in plo.q. de subo theo⁹dic sicut ibi copiose hr:quõ theo⁹ est scia:ꝛ quõ nõ ꝛ q̃lis scia videtur etiam loqui hic de scientia viatoris naturalr acquisita ꝛ speculatiua:q̃re infra in sexto libro.¶Nota valde illud qõ hz in soluẽdo argumẽta p̃ncipalia sustinẽdo Auic̃.ibi.Ad aliã rõnẽz:ꝛ ibi:p h̃ pz: vbi videt velle q ens p̃dicaf in qd de suis passiõib⁹: ꝛ ꝓbilr forte posset dici de modis intrinsecis ꝛ differẽtijs vltimis sũptis vt qd:lz nõ vt modus qõ videt eẽ ꝓtra ipm.3.ꝛ 8.di.p̃mi sententia rũ:tñ sñia est ista ꝛ necessaria:quã exponit subtiliter:q̃re infra.q.1.4.li.¶Ibidẽ paꝛ post in solone.3.p̃cipalis ibi:vel aliter tenet:ꝛ vsq; ibi.Cõtra rñsionẽ ad p̃mũ arg⁹ ꝛc̃.assignaf extra ab aliqbus.¶Cõsequr ibidẽ infra.Sz ꝓtra p̃dicta instaf vel hz alios ibi.Tenẽdo q de⁹ sit h̃ subm ꝛc̃.vsq; ad finẽ.q.ponit extra in aliqbus originalibus mã tñ singularis est:iõ totã lege.Argumẽta facta ꝓtra op̃.Auic̃.quã tenẽt cõiter scotiste facilr soluuntur vt scis.¶Infra assignãdo 4.m modũ dicẽdi in qõne. ibi.his sic pactatis ꝛc̃.aduerte bñ ad totũ digressum ꝛ spalr ibi:vbi dicit. Talẽ metaphysicã hz de⁹ ꝛc̃.cũ tñ.3.q.plo.hz deũ nullã sciaz habere pter theologiã:hoc tñ non obstat:qz mec⁹talis est vã theologia lz nõ dõ ꝑprie scia vt logtur phs p̃mo posteriorꝛ de scia: vt ingt docto eo q nõ p discursum q qualiter regraf:videt ibidẽ:vr nihilomin⁹ ex ꝑsse tenere in plo.ꝛ maxie in reportatiõibus.q.3.q deus nõ est subm metaphysice q̃ facilr ꝓcordabis ex his q̃ notaui a p̃ncipio ꝛ dis⁹⁰ de metaphꝫca scia ꝛ subiecto:ꝛ sic ꝺ alijs vt alt⁹ lector notabit.¶Aduerte ad.6.du⁹ q̃ sequitur in fine solonis: ꝛ ad solutiões eaꝛ:ꝛ ad quasdã replicas q̃s nõ solui:q̃ tñ satis patẽt:ꝛ infer ex oibus vltimate intentionẽ doctoris ꝛ ꝓclusionẽ.q. p̃ncipalẽ.¶In aliqbus originalib⁹ habẽtur hec vba in margie in qõne.s. Nota de ordie genex.9.accñtũ inẽ se:spalr relõis ad alia.Itẽ de me⁹ ꝺ demõstrationis potissime.Itẽ de distinctione scie. Itẽ iuxta hoc quõ deus põt poni subm theo⁰:tã eñ rõ sacies fidẽ ꝓclusionis ex p̃missa credita:quã demõstratio ꝓcludit aliqd de subo p me⁹ aliud ab extremo.Itẽ.5.quõ est ordo p̃ncipioꝛ imediatoꝛ. Declarare termios que stionũ:ꝛ insistere circa singula dicta doct. in lra:ꝛ diuidere in pticulas determinationes.q.ꝛ depẽdentiã:ꝛ ordinẽ.q. inuestigare ꝛ cetera q̃ incũbunt lectori: ad ꝑsens nõ intendo:sed alias si otium ꝛ legẽdi munus occurrent:soluz eñ gratia necessarie correctiõis ꝛ elucidatiõis operis hec pauca notare curaui.

Sequitur q.2. de nãli appetitu oiuz hoim:imo oiuz intellectualiũ naturaꝛ respectu scire: vbi aduerte p̃mo q doct.hic incidentalr post oppo⁹ disputauit illã difficultatẽ quã in q.Antonij andree inter.q.enumerat:licet ipe ꝑ du⁰ lrali eã hz in expõne lre:vtrũ vz visus magis facit scire ꝛ adducit.5.rõnes ꝛ eas soluit in fine q̃stionis.¶In p̃ncipio solonis ibi.Notãdũ circa ordinẽ:vsq; ibi. Ad solonẽ tñ hui⁹.q.ꝛc̃.totũ ponit esse extra vel addi⁰ ꝛ aliq̃ h̃t eã infra ad finẽ.4 q.sed est singularis passus: q̃re legaf hic. ¶Obiectiões q̃s ibi iducit q nõ cõiter de oibus:ꝛc̃.facilr soluũr:p̃ma ex his q̃ hz.q. 3.ꝛ.4.plo.ꝛ.q.4.3.di.⁵p̃mi.ꝛ.45.di.ꝛ alibi sepe:nã ꝓtingẽtia certi⁹ cognoscũtur ꝛ infallibilr. Silr scõa pz. Ad.3.dic q ab intellectu etiã intuitiue p̃m aliq̃s. Et videt intẽtio hui⁹.Ad.4.põt ꝓcedi p̃mũ si intuitiue vel ꝑ spẽm sui. vel alterius si abstractiua.Qõ ibi dicit:q̃re.s.in qõnibus de intellectu vide vbi ⁹,ꝛ.3.di.2.ꝛ 9.eiusdẽ:ꝛ i q̃stionibus collationum:ꝛ in.q.li.de aĩa : sed se remittit ad alios maxime q negãt cognitionẽ ꝑ essentiã. Ad.5.põt cõcedi q inferr remoto impedimẽto.Qõ obi de Petro:fuit ex insolita angeli visione attoni⁹:vt Paulus in raptu: vel dicalr recurrẽdo ad cãs

näles vehemẽtis passionis ꝛc̃.
¶ Infra soluẽdo pmã rationẽ Hen. ibi: circa hoc studẽ: põt dici ad aliud dubiũ: vt pz ex sequẽtib⁹ hic: ⁊ alibi sepe in doctrina hmiuismõi: q̃ appetꝰ nãlis grauis vel alterius mihil aliud est q̃z tendentia: que non est aliud a nã ipa: que si sit relatio est tñ fundamẽtalis. ¶ Qõ infra tangit exponẽdo: illud Augustini. 9. tri. desideriũ inhiãtis: ⁊ lz vtraq; expositio sit pbabilis: pma tñ magis placet: sz vide curiose in. z. di. 26. ⁊ alibi: si placuerit. ¶ Intentio doc. in hac. q. est q̃ desiderio naturali lz nõ aiali vel itellectuo oẽs hoies scire desiderant: alia plura colliget lector.

Sequitur 3. q. de prudẽtia bruto rũ: in qua ponit ꝯclusionẽ cuius pma ps est affirmatiua: ⁊ scda negatiua cõtra Thomã h̃ in plo. metaphyce in oppositione. ¶ Ibi infra soluẽdo 3ᵐ pncipale tangit op. Hen. ⁊ alioz plurium de cognitiõe subẽ: ⁊ suffocatiõe quadã sensus interioris: ⁊ lorꝝ famose: vt pz: q̃ aliter inferius determiat se resoluẽdo intentionẽ phi. ¶ In fine. q. vbi dicit: q̃re rñsionez alibi. illud põt q̃ri apud Az. in de aialibꝰ ⁊ Alber. magnũ: ⁊ Auic̃. ⁊ alios metaphysicos. Sed breuiter ad pmũ dicaf q̃ nõ cõ currit in hyeme appetitus sensitiuus cum estimatiuo: q̃ nõ delectat tps: ⁊ alia impedimẽta occurrũt instinctu etiã alr agẽte: alr opatur. Ad aliud recurrẽdũ ad idem et ad virtutẽ celestẽ qua regũtur plurimũ bruta Ad 3ᵐ posset ꝓcedi q̃ inferf idez saltẽ pmo genus. Ad vltimũ ⁊ quodãmõ ad pceden tia. q̃re. 45. di. 4. ⁊ in de mẽoria et reminiscẽtia: ⁊ adde plura curiosa hic. ⁊ nota valde subtilẽ determinationẽ doct. ad finẽ solutiõis hmiuis. q. q̃ sapit.

Sequitur 4. q. de gñatione artꝝ ex exptmẽtis: vbi aduerte q̃ multũ varie in originalibꝰ hr lra huius. q. et admixta multꝝ additiõibꝰ ⁊ extra. Inter argumẽta. n. pncipalia solẽt poni quedã rõnes p opmõe platonis q̃ sic incipiũt. ¶ Itẽ aliud argumentũ eiꝰ pmo posterioꝛ ꝛc̃. vsq; ibi. ¶ Itẽ non videf extra: ⁊ q̃ infra in cozpe. q. habenf: ideo sup flua esse censenf in pede: q̃re ipa penitus omitte. ¶ Infra i pncipio solonis ibi. Sz hoc nõ est verũ: vsq; ibi: vbi sciẽdũ ꝛc̃. ponitur esse additio: ⁊ alia parũ post ibi: hoc dubiũ est ꝛc̃. vsq; ibi. Hõ possunt intelligi nisi ꝛc̃. oia tñ notãda sunt. ¶ Infra post solutionẽ. 2. pncipalis ibi. Qõ aũt sili fit de vno ꝛc̃. vsq; ibi. Contra quo mõ ex effectu ꝛc̃. in quarta colũna sequẽti: totũ ponif additio ⁊ extra: oia tñ lege: voluerũt etiã alii qui lram plerũq; illã hinc inde trãsmutãdã eẽ in. q. ad varia loca: sz satf bñ ozdiaf. ¶ Cõiter ibi infra: ptra g̃ sciẽs scit se scire ꝛc̃ vsq; ibi. Cõtra platonẽ ꝛc̃. ponif extra: ad motiuũ in se facitr rñdef de cognitiõe vie ⁊ ignozãtia eiusdẽ diuersimode in aplis: qõ etiã inferf in pncipio põt ꝓcedi. ¶ Illa etiã lra infra ibi. Ad pmũ argumentũ pncipale ꝛc̃. vsq; ibi. Cõtra quõ ex effectu sensibili ꝛc̃. videf oino superflua: sz posset addi ly alr. Incidẽtaliter eñ post solutionẽ. 2. pncipalis: pus itroduxit totã illã disputationem sup quam notaui additio vel extra pus. ¶ Aduerte infra ibi: dr q̃ bñ inueniref ꝛc̃. ⁊ segtur sicut pbãt ista argumẽta 3ª in aligbus libris segtur ibi e. f. g. q̃ consuetudo hui⁹ doc. erat notare argumẽta in marginib⁹ ⁊ solones aliq̃n p huiusmodi lras vel saltẽ cõputare maxie in hac metaphysica ⁊ theozematib⁹: vñ insurgit maxima intricatio lre: ⁊ obscuritas: q̃ scriptoꝛ negligẽtia ⁊ longitudine tpis omissuz est sic assignare: diligens g̃ lector aduertat ad singula. ¶ Infra etiã sup illa lra. Ad istam g̃ rõnẽ scdaz ꝛc̃. vsq; ibi. Ad tertiã rõnẽ pncipalẽ ꝛc̃. ponif extra in aligb⁹: sz est singularis solo ⁊ subtilis: ⁊ scds modus dicẽdi ad argumentũ 2ᵐ pncipale supius ppter instãtias oẽs vitãdas: igif legaf: multa nã q̃ h̃ assignãda duxi extra ⁊ additiones; q̃ tñ i originali impsso omisi assignari: vñ addat vel deponat diligẽs lector. ¶ Cõsequẽter parũ post ibi: sed dices ꝛc̃. vsq; ibi. Ad 4ᵐ pncipale ꝛc̃. ponif extra. Et ad obiectonẽ pmã triũ: quas ibi iduxit: quã nõ soluit faciliter: dic ex pcedẽtibus q̃ illud qõ inferf nõ est icõueniẽs sane exponẽdo. ¶ Deinde ibi infra: sed quõ docẽs ꝛc̃. vsq; ibi. Ad quintũ pncipale ꝛc̃. assignaf extra: satis tñ ad ppositũ: ⁊ singularis doctrina: ideo ꝛc̃ ¶ Infra ad finem. q. ibi. Notandũ añt ꝛc̃. vsq; in finem dicitur esse extra.

¶Determinatio doc. in hac. q. satis clara est: sed pro maiori fortitudine ꝛ declaratione eorū q̄ tangit hic: quere eā in. 3. dist. p. q. 4. ꝛ. 3. di. 2. q. finali ꝛ. 9. di. etiā dē. ꝛ. 14. 3. ꝛ. 45. 4. ꝛ collige plura singularia ex p̄cessu. q. huius vbiq; vtilia.

Sequitur 5. q. de compatiõe artificis ie expti ad expertum nõ artificē in operādo: in cuius p̄ncipio post 2m p̄ncipale: ꝛ replicā eius in aliqbus originalibus: in aliqbus vero ad finem eius ponit vnū extra vel vacat: qõ sic incipit. Q; singulare p se intelligit pz ꝛc. vsq; ibi inclusiue: tanto pfectius cognoscā vniuersale: sed qz totum habeb infra in. 7. li. q. 14. licet aliqualis variatio hinc inde in lra. Ideo hic omittatur: sed nõ minus valeret hic q̄z ibi: qz questiõe. 15. sequens ibidem satis est ad ꝓpositū. ¶Tertiū etiā argumentū p̄ncipale ibi. Item qui pfectꝰ sicut qdditate ꝛc. que sequūtur vsq; ibi. Oppositum vult phs ꝛc. ponit extra ab aliqbus vel additio: lra tñ bona: ideo legatur ¶Infra ponitur quoddā extra qõ sic incipit. Cõtra si artifex ꝛc. vsq; ibi iclusiue: singulare p se intelligat: ꝛ sequtur imediate in aliqbus. Tamē ex hoc ꝛc. in aliqbus vero Aliter dicit fm q̄ diuersimode in originalibus locat: sentētia doct. in hac. q. clara est: lra diuersimode ordinet in diuersis libris: sed satis bene hic habet. ¶Ulterior curiosa inuestigatio in duabus his. q. quer at apud antiq̄s phos ꝛ metaphysicos: sz minime deseraꝫ vītas scotica vbiq;.

Sequitur 6. q. de oppositõ actuū ꝛ opationū: vbi nota istā instantiā doc. parū post p̄ncipiū soluti onis cū dicit: sed hec ꝓbatio nõ valet ꝛc. ꝛ soluo sicut bñ rñdet Antonius an. hic. Sz videt extra vt pz in multis originalibus.

¶Parū post ibi. Contra tunc nõ magis ꝛc. vsq; ibi. Ad tertiū dicendū ꝛc. est extra sed pōt solui facilr q̄ infertur ꝓcedēdo: sz specialis difficultas erat de actiõe.

¶Infra assignatur quoddā parū extra ibi. De ista vnitate ꝛc. vsq; ibi. Cõtra illud ꝛc. parum post assignaꝫ aliud ibi. Unitate sibi ꝓpria ꝛc. vsq; ibi. Scõm Autē. ꝛc. tamē littera bona ꝛ dependens satis.

¶Consequēter infra ibi. Rñdeo q̄ non sine ꝛc. vsq; ibi. Ad p̄mū dicit q̄ sine actū vniuersale ꝛc. ponitur esse extra: sed satis bene ad ꝓpositū ꝛ vtile: nõ tñ est bona dependentia lr̄e: vt pz. Et parū post ibi. Contra qdditati fm se ꝛc. vsq; ibi. Et tunc diceret ꝛc. ponitur extra. ¶Aduerte qualiter debet solui illa obiectio infra: ibi. Contra si sensus non sentit oīm ꝛc. vbi dicit in fine: stude: ꝛ quere infra in. 7. q. 14. ꝛ. 15. ꝛ. 3 di. p̄mi q. 6. ꝛ in theorematib9 ꝓpositione 3. est em̄ ꝓditio agētis nõ ratio agendi singularitas ipsa: silr nõ est ratio terminādi actum: sed ꝓditio terminātis: etiā respectu intellectus viatoris pro nunc: vide infra. ad finē huius questionis vbi satis expresse patet solutio: vt patet. ¶Ad finem. q. ibi Sed circa hanc lram ꝛc. vsq; ad finem est motiuū. 8. q. quā formal Anto. Andr. hic ꝛ nota singularissime qualiter pauc̄ multa perstringit subtilissime: vnde patet clare eius intentio in toto processu q̄stionis.

¶Ibi vero dum facit mentionez de duabus vijs in questione aduerte q̄ sunt due responsiones ad tertiū p̄ncipale: in qbus replicando se dilatauit: prima ibi.

¶Ad tertium dicendum: secunda ibi. Dico igitur aliter ꝛc.

Sequit̄ septima questio de fine metaphysice: in qua cõmuniter non assignatur correctio: licz in aliquibus illa littera infra ibi. Contra quare ex amore naturali ꝛc. vsq; ibi. Ad primū argumentum ꝛc. ponatur extra: littera tamē bona ꝛ singularis.

¶Aduerte tamē q̄ hec questio in aliqbus sequitur. q. sequentē de cõparatione speculatiue ꝛ practice: ꝛ ex littera docto. patet q̄ sic deberet ordinari ibi ad finem questionis. Ad argumentū de oppositō scientie practice ꝛc; vbi aliqui libri habent. Ad argumentū ꝛ alij ad argumēta: ꝛ subdit prime. q. illud enim argumentū est in. q. illa ibi. Alij dicunt q̄ nulla voluntas ꝛ sequitur: q̄ probatur: quia oppositū speculatiue ꝛc. vñ manifestū est: vel q̄ illa rñsio deberet pom ad finē sequēt: vel q̄ illa deberet p̄cedē ista ad ꝺ facit ordo text9 pbi sup quē mouēt: vt pz: qz tñ cõter ordo. q. est talis: q̄re nõ mutauimus ipm: mutat lector.

¶Ad finē huius questiōis nota solutionē dubij: qđ dimittit in solutū: qz erat theologicū: ideo dicit de hoc alibi. Quere in plogo. q. de praxi: vbi de scia dei est problema satis intricatū: si aūt nō ponaf practica: hoc ideo est: qz pō practicas nō est regulabilis altiūde: sz vniformis: ꝛ nō pōt cadere error in eius opatiōe. Jgiſ idē iudiciū est de ipa sicut de voluntate naturali: de qua logtur doc. in lra. ¶Sentētia doc. clara est hic: sz videaf pfundius in plo. vbi supra.

Sequitur 8. q. de cōparatiōe speculatiue ꝛ practice in qua nihil occurrit notandū nisi quotare oꝑ. varias quas recitat: quere i plo. in mā de praxi oia apud istum: ꝛ antiqs doctores ꝛ in hoc plogo vide Albertuz ꝛ alios expositores antiqs hic ꝛ questionistas.

Sequitur 9. q. de mō ꝛ mensura cōsiderationis metaphyſicalis q̄ ꝛ sequēs decima ordine textꝰ in quo fundāf deberēt pcedere duas pcedētes: sed doc. paꝛ curauit de ordine dum mō veritas appereret: lz forte curiose ingrēdo posset ordo eius sustineri: de quo non mō. ¶Sentēta doc. in hac. q. lz videaf clara tenendo partē negatiuaz: vt cōis scola. Ex dictis tñ eius alibi sequaces ipsius varie sentiūt eo q verba eius in diuersis locis diuersimode iterpiantf: vt pz in plo. q. 1. ꝛ. 3. ꝛ. 2. di. 2. q. 2. ꝛ. 3. di. 2. q. 1. ꝛ alibi sepe si tñ subtiliter ꝙsideref disputādo de metaphyca in se: ꝛ in nobis vlī ꝛ pticulari: ꝛ q refert dicere ꝙsiderare in vlī ꝛ vle: ꝛ i particulari ꝛ pticulare ꝛ ecōtra: ꝛ ponderef ꝑm suppoᵐ supza in pnᵒ q primsi in hoc negocio faciłr oia cōcordabūf: verba tñ doc. supza. q. 1. multū mouēt ad partē affirmatiuā in hac. q. ꝛ pcessus Alꝛ. descendendo in pticulari ad decē gña ꝛ spēs eoꝝ: ꝛ pferēdo substantiā accitt in cōsideratiōe metaphyſice ꝛ multa alia. Qui ḡ vellet tenere affirmatiuam hic posset dicere iuxta illud 2ᵐ notabile supza expoᵈᵒ doc. vel q loquif nō de vltate p̄di ᵗ vel cōitatis: sed pcisionis: vel abstractionis: q̄ verba possunt ponderari: qz placēt: nō curo ipedire cartam rectādo varias opiniones diuersoꝝ ꝛ grecoꝝ ꝛ latinoꝝ: vt multi sophiste moderni faciūt: qz hoc potius vacui recitatoris vel hyſtoriographi q̄z subtilis indaginis vel speculatiui officiū censef. ¶In pncipio solutiōis ibi. ¶Item ꝑma cognitione de aliquo ꝛc. vsqz ibi. Scōm declaratur ꝛc. assignaf extra sed lra satis bona est ideo ꝛc. ¶Item infra etiā ibi: hic rñdetur ꝛc. vsqz ibi. Item phs dicit ꝛc. ponif extra ꝛ infra ibi. Jté ad vnitatez scie ꝛc. vsqz ibi. Ad argumētū opinionis ꝛc. assignaf extra. Et infra ibi: hoc ꝓcedūt ꝛc. vsqz ibi. Sola ꝟ demōstrat ꝛc. dicif extra vel additio. Et infra soluēdo. 2. pncipale ibi. Conclusio eñ ꝛc. vsqz ibi. Jdeo aliter dicif ꝛc. ponitur etiam extra. Et paꝛ post ibi: sicut hf a dyoᵒ ꝛc. vsqz ibi. Alia rñsio ꝛc. est extra ꝑm aliquos. Et vltimo infra ibi: p potentiā est potēs ꝛc. vsqz ibi. Oꝛ aūt habitu vniuersali ꝛc. assignaf extra. Que oia lz vocē tediosa: nō tñ infructuosa: ideo ruminenf. Posset fieri vis in illo exemplo q tangif de Dyonysio quo mō viz esse sumptā cum alijs pfectiōibus diuinis sit nobiliᵒ seipō pcise accepto cū infinitū nō possit excedi: sed videaf iste. 1. ꝛ. 5. q. quolibet. ꝛ. 8. di. p. ꝛ alibi sepe ad hoc. ¶Querant hic Albertus ꝛ Paulus Venetus: ꝛ Jo. buridanus ꝛ Alex. de Alex. quē ꝓsuponit plerū q̄z in hac meta phyſica: frater Adā. ꝛ Nicolaus bonetꝰ: ꝛ alij plures ꝑ oꝑ. quas recitat doctoꝝ: vide Fra. de maronis in plo. ꝙflatus q. 14. ¶Ad qđ videf velle cōmē. de substātijs sepatis q ꝙsiderant in pticulari hic: secus aūt de mālibus nullū colorē videf habere loquēdo de intellectu viatoris: ꝛ de cognitione qdditatiua: vt pz discutienti.

Sequitur q. 10. ꝛ vltima huius primi in qua disputaf etiā pblema satis difficile de cōparatione magis ꝛ minus vniuersaliū in ꝓpositate ꝛ difficultate cognoscēdi: sed doc. sententia satis clara est: ꝛ videaf altius. 3. distin. ꝑmi q. 2. ꝛ aliqualiter iferius in. 7. ¶Opiniones quas tangit ibi de cognitione singularis patebūt infra in. 7. q. 14. ꝛ. 15. ¶Non sunt corruptiōes in lra notabiles: sz aduerte ad illud qđ dicit cōparando inter se singularia magis ꝛ minus vlīs: q singulare viz. magis ꝑus intelligif: ꝛ qz videnf repugnare his que dicit in primo loco pallegato. Ad qđ dices sicut ibi soluēdo obie

ctiones dicit ad argumētū factū ex exprimē
to Auic.ꝛc̄, vel ꝯsidera altius: qz satis du^m
ꝛ difficile. ¶ Aduerte ꝙ duo notāda icidē
taliter ibi: Ad finē. q. iducta posset assigna-
ri extra: ſz est doctrina singularis: nō legā-
tur ꝛc̄. ¶ Opiniones extreme in hac mā
sunt tho^e ꝛ alioꝝ plurū antiquoꝝ asse^{rm}
magis vle ꝑmo cognosci ꝛ noiatū dicen
tū singulare esse tale: scotus videt medū
tenere: ſz vt a ꝓncipio notaui multū in his
q. imitat antiquos ꝛ ꝓblematice icedit.

Irca primam

c q. 2. li. de nālitate cognitio-
nis ꝑmoꝝ ꝓncipioꝝ: ꝛ ordi
t. cōmē. ꝑ. Aduerte ꝑmo ꝙ
ꝓncipia ꝑma cōplexa sunt
in multiplici dria: vt hī ꝑmo posterioꝝ. t.
c. 6. ꝛ in libello Boetij de hebdomadibus
ad Joannē diaconū ꝛ alibi sepe. h enī vi-
det log de simplr ꝑmis: vel maxime notis-
saltē ex terminis appheſis. ¶ Et nō cadit
aliqua correctio in. q. Nam snīa docto. est
clara tenēdo parte negatiuā: ſz caute expo
nendo posset affirmatiua teneri ex dictis
eius ꝛ alioꝝ: querant Albertus Joānes
Jandonus ꝛ alij antiq ꝛ moderni h. vide
hunc. 3. dist. ꝑmi qōne. 4. ꝛ. q. 1. ꝛ. 3. plogi.
45. dis. 4. q. 3. ꝛ. 14. di. 3. ꝛ alibi sepe vt ꝓ-
positū altius eluceſcat. ¶ Ad finē. q. mouet
octo dubia: ꝛ non soluit: ꝛ totū posset assi-
gnari extra: ſz qz sunt notāda subtilia ꝛ sin
gularissima legātur. Et breuiter ꝑ nūc ad
singula rndet saluo semp meliori iudicio.
¶ Ad primū pōt ꝯcedi pars affirmatiua:
vt ꝑz ex doctrina Ax. 4. metaphyce: ꝛ hu-
ius hic ꝛ supra. q. 4. ꝛ. 3. dist. ꝑmi: vbi ꝑs
prior ēm est appheſio terminoꝝ q̄s assen-
sus. ¶ Ad aliud dictū Auic. pōt dici: ꝙ lo-
quit de scire iprōpe. ¶ Ad 2^m pōt dici ꝙ ē
intellect^o polis talis assensus ſz iste videa
tur dubius vbiq; in hoc ꝓblemate: vt. 3. di.
q. 7. ꝛ. 15. q. quolibeti ꝛ alibi sepe: ſz magis
placet ad mentē Ax. ꝛ ꝑm veritatē illa ꝑs
que ponit oēm elitionē esse intell's polis.
¶ Ad 3^m posset dici ꝙ sic ſz respectu vni^o:
vt ꝓncipij ꝓncipalr: ꝛ respectu alterius: vt
ꝯclusionis secūdario: veritas enī se eut^{ia}
ꝓncipij ꝛ ꝯcl'onis: vt. 8. dis. ꝑmi. q. finali: hz
iste nō differunt nisi sicut pars ꝛ totum: ſz
qui poneret habitus ꝓncipioꝝ ꝛ ꝯclusio
nū esse ꝓncipia formalia talia aliter habe
ret rndere: sed tūc dubiū esset de ꝓncipio
formali ꝑme adheſiōis huius ꝛ illius: nā
primus ꝙz generat talis habitus sit assensus
ꝛ adheſio. Si etiā ponat tale ꝓncipiū lu-
men naturale intellectus: ꝑz qd dicendū.
¶ Ad 4^m posset dici ꝙ nō maxie apphen
sionis: nec etiā adheſiōis saltē p^r: ſz an app
heſionis vel adheſiōis ꝯcl'onis diſpositiue
vel formalr considera. ¶ Ad qntū pōt dici
ꝙ nō incōuenit posterius esse naturale: et
ꝑus liberū seu violentū. Exēplū primi de
igne naturalr cōburēte cuius approxima-
tio ad lignū necessario ꝑsupposita ē mere
libera. Exemplū scōi de grani posito vio-
lēter sursū: naturalr tñ moto deorsum: ſz
ſz hoc fit ꝑbabiliter dictū: posset tñ dici ꝙ
vtrūq; est naturale: ſz vario mō: vt ꝑz spe-
culāti. ¶ Ad sextū pōt ꝯcedi ꝙ sunt diuer-
si actus illi qnq; de ꝙbus loqtur ſz noiales
alr sentiāt: sed an sint sil bona difficultas
est ꝛ satis ꝑbabilr dicit ꝙ sic maxie loquē
do de ꝓncipio: secus de alijs cōplexis: sed
videt cōis snīa hui^o doc. ꝙ nō possunt eē
plures actus ꝑfecti in itellectu sil. posset cō
cedi forte ꝙ ſz verū est de actib^o eiusdē rō-
nis: ſz etiā de illis sit difficultas. Breuiter
posset dici ꝙ hoc maxie verū est de actib^o
oppositoꝝ diſpatoꝝ: quoꝝ vnū nō includi
tur in alio: nec itells vnius dependet ex
itellectu alteri^o mō intell's cōplexi hic de-
pendet ex incomplexi noticia ꝛ conclusi-
onis ex premiſſa: ꝛ sil de assensu ꝛc̄. sed
alia via posset sustineri ꝑbabilr: cū oē nz
itelligē sit cū ꝓtinuo ꝛ tpe vt ꝛz ꝑhs in de
mōstra ꝛ reminiſcētia: n^m igit icōuenies si
ponant huius act^o ordie q̄dā tpis: ſz forte
impceptibilis ꝓpter ꝯnexionē eoꝝ. Et ꝙ
ibi addit doc. q̄re alibi h ꝛc̄. vide. q. collati
onū: ſz nō semp ad sua: ſz ad alios se remit
tit: vide curiose ad h Girardū odonis sup
p^o ethycoꝝ: lectiōe. 11. q. 1. q̄re etiā sup li. 3
aīa q̄z plures vt expedit. ¶ Ad 7^m pōt dici
ꝙ delecta^o ꝛ doloꝝ ꝛ gaudiū tristi^a sunt pas
siones appetit^o sensitiui ꝛ itellectiui: vt hz
videri. 10. ethicoꝝ: ꝛ in 3° huius di. 15. pre
supponūt: tñ ac^m cognitiue: vñ. 6. ethicoꝝ
c. 3. Qd est in mēte affirmatio ꝛ negatio ſz
in appetitu est ꝑsecutio ꝛ fuga: verius enī

dicit volũtas ꝓsentire vel ꝑseq; q̃z assẽtire licet doc. iste in ꝑmo di. 1. q. 3. ponit dupliciter assensum intellꝰ & duplicé volũtatis: & ꝑm illa vba posset dici hic q̃ assensus & delectatio sunt in eodẽ puta in volũtate: licz nõ in itellectu: nisi idenᶜᶜ. ¶Ad octauũ facilis est solutio: q̃ assensus est vñtatis cõplexe solũ q̃ hz eẽ in cõpositiõe: & diuisiõe vel ñ incõplexe: nõ tñ vt talis: de q̃ vide infra in. 6. q. 3. vbi fere oĩa ista dua ꝑ pñt solui in mirabili digressu quẽ facit vltra igenũ dicã ne ãgelicũ: saltẽ hũanũ: vide ibi: plura alia hic tãget lector curiosus.

Sequitur q. 2. de cã difficultatẽ cognoscẽdi itellꝰ creati. t. c. 2. post cuiꝰ argumẽta ad ptes mouet 3. de cognitiõe subaz sepataz ab itellectu viatoris. t. c. 3. quã ꝑus solui q̃z secũdã: qõ sepe accidit i doctrina hui⁹: vbi solo vniꝰ q. depẽdet ex alia: vel qñ vna ẽ gñalior q̃z alia: vbi aduerte q̃ q̃zuis cõit ponit in ꝑnº illius. 2. q. Juxta hꝫ tc. bñ tñ abtc ponerek. Quẽrũ tc. In ꝑnº vo. 3. ꝓgrue ponit. Juxta hꝫ q̃rit tc. ¶Ubi ꝑmo aduerte q̃ post argumentũ ꝑmũ in oppositũ illiꝰ. 3. q. assignat quoddã extra qõ sic icipit Jtẽ de intelligibiliitc dei tc. & durat vsq; ibi. Rñdek ad qõnẽ tc. sed lra bona est ꝑ totũ. ¶Oꝑ. in hac. q. antiq̃z q̃rant apd Auer. 3º de aia ꝓñ. 36. & oꝑ. quã tãgit doc. in ꝑnº. ẽ maxie Tho. in. 3. pte. q. 11. & ꝑma pte. q. 12. & 85. & 2. 2. q. 18. & in cõmẽto li. de causis & alibi sepe q̃rat. ¶Snia doc. in. q. clara est: hz vide ad hẽũ. 3. di. ꝑ. q. 1. & 3. & 1. & 3. q. plogi. & i qlibeto. q. 14. & alibi sepe: & põdera etº ꝓcessum opmc hic. ¶Infra ibi. Jtẽ. 9. metaphysice. c. vltio tc. vsq; ibi. Jtẽ esse ĩmediate tc. ponit extra in aligbº ¶Jtẽ infra ibi. Jtẽ Augº. ad nebꝛidũ tc. vsq; ibi. Jtẽ de intẽtionibº scõis & assignat extra. ¶Oꝑ. in ferius ibi tãgit allegãdo Thomã: hz nõ habeat cõiter in originalibº cũ dicit. Jtẽ aliquãdo dicit Thomas tc. q̃re. 1. pte. q. 16. & 6. metaphyce & in. q. de veritate: & ꝑmo cõtra gẽtiles. Est etiã oꝑ. Egidij qlibeto. 4. q. 10. quere in lꝛenr. ¶Jbidez parũ post assignatur ab aligbus ꝓ extra illa littera. Rño vniuersale tc. vsq; illuc. Ad illud ergo de proportione: que tamen satis singularis & bona est: quare legatur.

¶Consequẽter infra: vbi ad mentẽ ppꝛiã soluit. q. applicãdo gradus cognitiõis sensitiue ad intellectiuã dicens: q̃ ꝓma que est intuitiua nõ est potis in via in itellectu tc. Aduerte q̃ caute istud intelligendũ est ꝓpter ea q̃ hz in. 3. di. ꝑmi. q. 4. & 45. di. 4 & 3. di. ꝑ. & 14. q. quolibeti: & infra in hac q. parũ post: hz loquẽdo de potẽtia nãli in attingẽdo: & de substãtijs sepatis de quibus nunc est sermo vm est qõ dicit: si aũt vllius loquak exponak caste: q̃ illa vlis videtur simplr falsa: nulla potẽtia reseruãs spẽm tc. expone g̃ de itellꝰ viatoris vel vbi species est cõcã vbicũq; hz tota illa lra. Notãdum q̃ in sensu tc. vsq; illuc. Adargm in om tc. videk extra: q̃ infra ibi. Ad plenorẽ igik solutionẽ tc. habek tota: & melius ad mentẽ doc. q̃re hec lra est supflua nisi q̃ ꝑmo ponũtur. 6. gradus. & 1. 2. 4. quare vtraq; saluek si placet. ¶Infra soluẽdo argumentũ post om ꝓncipale ibi. Alr posset dici tc. vsq; illuc. Aliter dicit q̃ intelligit tc. assignak ab aligbus extra. ¶Aduerte ꝓñr ad ea q̃ dicit infra in replicis & solonibus earũ soluẽdo argumẽta ꝑme oꝑ. in. q. vbi tangit de vnuocatiõe & equocatione entis & eius analoa: nã oĩa ꝓblematice interꝑtanda sunt: infra vero in. 4. vñtas rei appebit: & silr qõ ibi dicit de spẽ subẽ eodẽ mõ intelligẽdũ est: vnde negãtes vnuocationẽ entis habẽt ꝓcedere subsãtiã per ꝓpꝛiã speciẽ itelligi: vt ꝑz hic & alibi apud istũ efficacit. ¶Alias replicas q̃s ibi ñ soluit: solue sic. Ad. 3. vtz. negãdo ꝓñam. Et si inferak est ens: g̃ actu itelligibile. ad huc negak ꝓña: q̃ ne dum ens: hz modos eius vel passiões modificãt aliꝰ modi eius dẽ: vel alr q̃ hz est multiplex est actu intelligibile referẽdo actũ ad entitatẽ vel ad ꝓm telligibilitatẽ vel 3º & melius ꝓcedit ꝓña & ꝓñs absolute loquẽdo: hz nõ quo ad nos: sicut exponit cõiter illud: vnũqq̃z sicut se hz ad esse tc. diuisio eñ intelligibilis per actũ & potentiã est tñ audiẽda ꝑm modum nre cognitiõis: vñ mã ꝑma est ita ꝓportionaliter actu intelligibile sicut itelligẽa: vt ꝑz. 3. di. 2. q. finali. Qõ infertur de singularibus & corꝛuptibilibus: totũ verũ est. ¶Ad augº patet. 3. di. primi. q. 7. quid dicendum. Qõ vltimo infertur forte cõcedi posset ex

natura potētie ꝑter ꝓtin⁹ de ḡbus est ꝑ-
cialis difficultas: ⁊ primū ens qđ nō cadit
sub obiecto motiuo naturalr attingibili.
¶Infra ibi. Ad pleniorē igitur solutionē
cē. Nota singularissime illū ꝓcessum ⁊ ma
xime de cognitione subē: qr nullibi ita bñ
ficut hic declarat fere. ¶Ad duas instanti
as ad finē solutionis quas nō soluit: vbi di
cit stude: lz dicant addito ab aliqbus: bo
ne tñ sunt: ideo legatur ⁊ soluūtur sic. Ad
pmū negat qꝫ inferr: est em̄ nunc impedi
mentū qđ nō erit in pria: nec ꝓ statu na
ture institute fuit nec ex natura potētie: vt
3.di.pmi.⁊.3.dis.2.⁊.14.q.quolibeti.⁊.1.q
plo.⁊ alibi sepe habet. Concedo em̄ capa
citatē passiuaz: sed nego attingentiā ⁊ acti
uam causalitatē ꝓ statu isto respectu spe
ciei substantie sustinēdo opi.huius: ⁊ licet
substātia sit causatiua speciei ꝓtialiter nūc
nō tñ reliqua causa ꝓcurrit necessario req
sita: vt in locis allegatis habet.
¶Ad aliud tangetur infra.q.14.⁊.15.7.
potest em̄ vtrūqz dari ꝓbabiliter vel qꝫ p
speciē ꝓpriā: vel qꝫ per spēz inferioris sen
sibilis pmo vide.3.di.p.q.6. vbi videtur
sustinere pmū membrū licet arguitiue. ꝯ
quid tenebis dic consequēter.

Sequuntur 4.5.⁊.6.q.q̄ sunt dependentes de
statu cāsaz ⁊ effectuū ⁊ cognoscibilitate in
finiti ⁊ possibilitate ei⁹. ⁊.c.2.5.⁊.13. ideo ꝑ
us mouenē oēs: ⁊ argnitur ad partes qz
aliqua earum soluaf: vbi aduerte qꝫ scđa
earū nō habēt locuz determinatū in textu
sed incidētaliter mouef: vel queratur eius
fundamentū in lra.⁊.c.6.⁊ sequētibus.
¶Vbi post o^m 3.q. Cōtra qđ pōt virtus in
ferioz cē. vsqz illuc. Dic est notandū in ge
nerali cē. videtur esse extra. ¶Cōsequēter
infra ibi. infinitū etiā in actu est difficile vi
tare cē. vsqz illuc. Infinitū negatiue cē. po
nitur ab aliqbus extra: lra tñ tota subtilis
⁊ bona: quare legaf. ¶Qđ ibi tangit de
infinitate aiaz: vide.1.di.2.q.3. resolutio
nē op^me lz bñ hic soluaf: ⁊ singlarissime ⁊
infra iterū in hac.q. ¶Qđ segitur de ꝓces
su in infinitū in spēb⁹ vide di.44.p.⁊.15.
di.tertij: sz quere alios ibi ⁊ alibi: specialr
herueū britonē quolī.1.q.12.⁊ Frā. de Ma.
di.43.p.ꝓflatus: ⁊ ocham atqz alios antiqs
⁊ modernos: sz doc. h videf ꝓblematice
log: qr mā altioris negocij est vt a pn⁹ no
tant: videanf doc. sup.3.⁊.8.phy. ⁊ calcula
toz ⁊ alij sophiste: nam mā ista multū in
tricata ē: vide.2.di.2.q.9.pla ad ꝓpositū.
¶Dimittit doc. quādaz ḡiale solonē: si
ue pam^la ⁊ documēta cōta ad has.3.q. vel
saltē duas pmas ab illo loco: h est notādū
cē. vsqz ibi: p h ad pmā.q. vbi snia satis cla
ra est applicando distinctionē quā facit a
pncipio solonis de infinito resoluto p cō
clusiones. ¶Consequenter anteqz soluat
argumēta pncipalia 2^e: rūdet ad primā:
vbi snia doc. est clara. ¶Ibidē ad finē so
lutionū pncipaliū aduerte ad duas instā
tias qs nō soluit: solo pme pz ex dictis in
diuersas op. in solutiōe generali supra: so
lutio scđe pz infra soluēdo argumēta pn
cipalia scđe. q. querātur ibi: ⁊ applicentur
¶Aduerte qꝫ tota illa lra: p ampliori solu
tione istius.q. cē. vsqz ibi. Ad aliud qsitum
cē. assignaf extra vel additio ab aliqbus:
sed est notabilis: ⁊ ad mentez doc. vide.2.
di.p.q.1.⁊ in tractatu de pmo pn⁹ ⁊ i theo
rematibus ea que faciūt ad solutionē ista
totam: ibi ni aliqbus originalib⁹ ponūtur
a.b.c. denotādo ꝓpositiones in illa rone
omniū causarū mediarū cē. sed non sunt
necessaria: ideo cē. ¶Infra anteqz soluat
argumenta pncipalia.2.q. omisit duas re
plicas siue obiectiones ad quas in forma
nō rūdet ad finem.vz. additionis ꝓdicte
Ad quas pōt dici facilr. Ad primā cū argu
itur. Itē ⁊ in ordine p accidēs cē. negatur
qđ infertur: cuius declaratio pz ex his que
tacta sunt supra.q.4.⁊.6.p.li. Ad aliud pz
ibidem. ¶Illa lra que sequif. Ad aliud di
ctum est supra: posset referri ad replicam
primā illarum duarū dictarum: vel ad am
bas. Sed melius est addere: vt cōiter ori
ginalia correcta habent. Ad aliud quesitū
dictum est cē. ⁊ debet referri ad.2.q. haz
trium: eius solutio pz ex his que dicta fuit
supra in generali de infinito: ⁊ sequitur ad
argnmenta eius pncipalia speculatiōes
ibi. Ad primū pncipale. cē.
¶Infra ibidem assignaf qđdam extra ab
aliqbus ab illo loco. Contra cōmē. dicit cē.
vsqz illuc. Ad aliud de linea cē. littera tñ
singularis ⁊ subtilis: quare cē.

¶Ibidez parū post. ibi. Dicendū alr. vbi segtur q nulla diffinitio zc̄. vsqz ibi. Sed qz est linee recte: illa verba assig nanť extra: sed sūt optima. vt. 8. di. p. q. 2. hz ste.

¶Illa lra q segtur infra ibi. Confirmatur 2a rnsio ad rōnē de aiabus zc̄. vsqz ibi. Ad aliud q illa ppō zc̄. videť additio: sz bene valeret supza in solone gīali: vbi ponit illa rnsio scda post ipsaz: h vō hz locū quodāmodo incidentalr ppter solonē. 4. pncipalis: sz si placuerit lectoz legať vbi supza: notabilis eñ doctrina z singularis est.

¶Infra in illa rnsione Ad aliud q illa ppositio q impole zc̄. q sequit ibi: qz cū in quolibz diuiso esse stat zc̄. vsqz ibi. Ad formā g argumēti zc̄. assignat additio vel extra: sz singularis z difficilis. Totū pcessuz illius rnsionis vide curiose. 2. d. 2. q. 9. in sol. 2. pncipalis. ¶Consequēter infra ime diate ante solonē. 3. q. est notabilis replica quā nō soluit ibi. Contra totā rnsionē zc̄. posset fieri vis in añte an diuisio sit gīatio sed ipō pcesso negať pña loquēdo de actu subsistēdi: lz nō exñdi vel inexñdi ifinit⁹ aut actualis: negať de sil subsistentib⁹ maxime saltē p locū extrinsecū: de h infra magis. 8. li. huius. ¶An aūt intellgiť de pub⁹ fm formā: z nō fm mām: z an exñtia ꝓueniat illis indr̄nter: z an vna exñtia actualis oiuz partiū z totius: ꝓsidera. ¶Rnsiones quasdā quas ibi impugnat de diuisione cōtinui. vz. Rogerij bachonis z aliozū: vide in. 2. vbi supza. s. di. 2. q. 9. vbi quotanť. ¶Consequēter soluendo. 3. q. pncipalem pmo ponit opiniones thoc ad. q. z ad argumēta pncipalia ꝓr: quā quere. 1. pte. q. 12. z. 86. z in. 3. parte. q. 10. z alibi pluries: cuius motiua inducit z impugnat: z cōsequēter solutiones eius ad argumēta pncipalia: deide op. ppriā ponit: ibi. Ad. q. zc̄. Et licēt qdaz conanť soluere motiua doc. h contra Thomā z alibi: si tū equus moderatoz erit videbit eos litus arasse. Cōfirmabis igiť z replicabis vbiqz. Et ad ppositū. 3. di. p. z. 2. z. 14. q. quolibeti. z alibi sepe h videanť: z sup pmo phyſicoz cōter. ¶Snia doc. clara est applicādo fm multiplicē acceptionē infinitatis pclones rnsivas. z in fine: vbi se remittit: qdā li. hñt. q. 4. hui⁹. qdā. 8. qdā. 9. sz in oībus illis locis poterit q̄dā mō repiri: pfunde tū in. 2. di. 1. q. 3. z di. 6. q. 1. z. 1. repoztationū di. 43. z in Frā. in pmo ꝓsta. di. 3. q. 11. videb de intellic⁹ ꝓtradictoꝝ z impoſſiuz. Videť i fine deēmiare se de ipossibilitate ifiniti in actu in multitudine: lz p totū videť pblema: vbi supza notaui īgraſ: solones pncipaliū rationū notabis singularissime. ¶Infra ibi. Uñ magis videť ad intētionē p̄bi vsqz ad finē questionis vel saltē vsqz illuc. Notandū zc̄. assignať extra vel additio ab aliqb⁹ pclara tū doctrina est: sz illa lra. Notandū q infinitū ꝓtrarie zc̄. vsqz ibi iclusiue hominē irrōnalē: ponit varie in originalib⁹ in diuersis locis in solone: in aliqb⁹ post illā lram in. q. 4. huius in aliqbus in fine: vt posuimus: sed qnōcūqz lra est optima. ¶Oz ibi tangitur de intellectiōe aie xp̄i: vide. 14. di. 3. vbi plura ad ppositū ꝓueni entia: z similr. 13. di. 3. z alibi plerūqz apud istum z alios.

Irca vnicam

c q. 3. li. de pdicatiōe z modo pdicādi genez de dra. t. c. 10. aduertēdū q sn̄ia doc. ibi clara est: z nō occurrūt correctiones in lra: vbi tū scire debes q alie due q̄stiūcule q̄s ant. a. mouet h de imobilib⁹. vz. z de istāti sunt dubia lralia maxie illa de instanti quā hz doct. in. 2. di. 2. q. 2. incidēter aliā vero collegit hinc inde vt pz. ¶Infra soluēdo. 2. pncipale est q̄dā replica quā nō soluit ibi. Contra. pbat ibi demonstrationē zc̄. Ad quā pōt dici q data assumpto z illato: ita q ne dum loquať de pclone: sz etiā de pmissis p se: nō tū segť q ppō nō p se sit nō nēcia: imo est pñs cū nēcarū sit i plus: vt pz. 1. posterioz. loqť g ibi ō p accns ppe cui⁹ assignat tres modos t. c. 35. nō aūt de p accns trāsūptiue q est extraneū pmo elēcoz: z alibi sepe. ¶Oz ibi tangiť de duplici abstractiōe z ꝓcretione: posset hr̄e istātias ex dictis eius sup ℙ ozphi⁹. q. 1ª: vtz gen⁹ vē pdicēť ō spē ifinitis sz sup 1° loco copiose h tractaui q̄re sil'r. 5. di p. q. 1. z alibi pz ō g̃dib⁹ abstractionū: vbi ibiō notaui: q̄re Jo. tādonū h: z vide noiales z alios ātiq̄s z infra in. 7. h⁹. pla ad h notāda hñr: z sup. 1. postek. z alibi sepe īgraſ.

Irca .i.q.4.li.ō vnuo cattōe entis.t.c.2. q magne difficultatis et ambiguitatis apd antiquos et moderno s ē. Aduerte qlr ꝓbabilr ostēdit modū sustinendi ꝛ vniuocatōez ꝑm Auic.ꝛ analogiā ꝑm cōmē.ꝛ alios:seu equocatōez logice loquēdo:ꝛ nō determinauit se exꝑse h ꝓpter cās quas assignaui a ꝓncipio.in ꝓmo vo sniaꝝ di.3.ꝛ.8.se determinauit.Quere oꝑ. antiqꝝ ꝛ modernoꝝ h:vtpote Rabi mo. Alberti.Tho.Hen.noialiū:ꝛ sup sniās:et in hoc.4.ꝛ alibi pluries.Qualr aūt sit logice equocū:ꝛ mecc trāscendit licz nō ꝑdicatur vniuocū:ꝛ qualr argumēta doc.ꝓ et ꝛa ꝺbeāt iterꝑtari ꝛ ꝓcordia iducit:alias sup.q.4.antepdix hui⁹ copiose notaui:videant oia ibi:fere eodez mō h:ꝛ in illa.q. sentit:sz h nō debēt morc aliqué ad iferendū ꝓtradictōez in dictis hui⁹:vt.s.notaui. ¶In aligbus originalib⁹ ad finē.q.ponit solones argumētoꝝ post om.q.ordiate sic. Qui vult tenere ens esse vniuocū dr e pōt ad argumēta ꝓncipalia:fcā in om ꝑ hūc modū.Ad illud Porphyrij.si gs oia entia vocet ꝛc.Rño.sicut equocatio dr ꝛc.et sic bñ valerēt:licz aliq totū vsqz ad finē dñt extra in aliquib⁹ vo imediate addūt singule ad singulas.Eligat lector qd voluerit.¶In ter arguméta añ oppositū ponunt duo in aligb⁹que in alijs nō habent nec solones ad ipsa:ꝑmū ibi.Item diuisum ꝛc.2m ibi. Item silens ꝛc.que tñ faciliter soluunt tenendo aliam viam:ꝛ in predicamētis vbi supra soluūtur.¶Infra ibi.Ad.q.istaz ꝛc. vsqz illuc.In ista.q.ꝛc. assignat cōiter additio:satis tñ ad ꝓpositū bona lra est.oꝑ. quā ibi tangit:quere in antiqs hic ꝛ alibi. ¶Cōsequnter ifra arguēdo ꝓ oꝑ.Auic.ponitur quedā additio in aligb⁹ originalib⁹ ibi.Notandū qꝺ illud argumentū de obo itellectꝰ ꝛc.vsqz ibi inclusiue:et sic nugatio ꝛ ꝓcessus in infinitū. Et segtur imediate i aligbus originab⁹.Notandū qꝺ si sit ꝑmo de re ꝛc.vsqz ibi inclusiue:sz oino in nullo gīe sunt:ꝛ totū assignat extra.Ad finez tñ q.hui⁹ illud scōm notādū in alijs originalibus situat:ꝛ satis bñ qz ex hoc ifertur determiatio intenlis doc.in.q.Nā h ꝓbabilr sustinet vtrāqz viā:magis tñ Auic.vt in sili supza.q.i.ꝑ.huius disputauit:fauet namqz aut.iter phos vbiqz nisi fit ꝓtra fidē:ꝛ Augustino iter doc.catholicos:ꝛ Paulo iter apl'os:ꝛ Joānī iter euāgelistas.ꝛ nimirū: qz teste boe⁰;ois fiīitudo appeda est.¶Infra ibi.Ad h pōt dici qꝺ porphꝝ.ꝛc.vsqz ibi Itē etiā gña ꝑma ꝛc.dr additio:sed bona: vbi aduerte in ꝑma istaꝝ triū ñsionū qlr caute exponat ens eē vle;ꝓpterea que hz 25.d.ꝑ.ꝓportionū ꝛ alibi sepe: i.2.ñsiōe videt fundari oꝑ.Boneti.in 3a vo modus dōi Frā.in ꝓlo.cōstat⁹ q.11.qs oēs coloꝛabis ꝛ defendes cōtra loquētes.¶Cōsequnter ibi.Ad istud argm sunt qtuoꝛ ñsiōes:vsqz ibi.Itē nūquā diffinitio esset sine nugatiōe ꝛc.ponit totuz extra vel additio:sz lra valde singularis,est:nō ꝛc.¶Infra etiā ibi rño maioꝛ sic itelligit ꝛc.vsqz ibi.Ad qōnē ꝛc.dr extra:sz notabis qꝺ in tota hac disputatōe ꝓtra oꝑ.Auic.vt oñdant argumenta nō valere:addidit doc.ñsiōes imediate vl in margine:vnde dñr extra:vel in lra foꝛmaliter:ꝛ postmoduz assignate sunt:vt.s. Efficacmc tñ sunt:quare defende eas:ꝛ licz multi conant ifringere ipas:ꝛ silr satisfacere argumēt ad om:tu tñ assume gladū solertie scotice:ꝛ scutū sincere vītatis aristotelice ꝛ clipeos ꝓfringes ꝛ capzas dispdes ꝛ garrulos dissipabis loqntes:ꝛ auerroystarum vmbꝛosas euelles frōdes.¶Snia doc.ibi.Ad qōnē ꝓcedo ꝛc.exponat vt dixi ꝓtius:ꝛ declarau vbi supza notaui satisfopiose.Intēdit.n.ꝓcc oñdere qualr ꝑm imaginatiōez antiqꝝ sustineri possit entis analoga vel equo⁰:nō qꝺ h sustinere velit nisi fiat ꝑmo de vnimc ꝑdicabili ꝛ ꝓprie logica.¶Ad 3m argm p Auic.remanet insolutū in q se fundat vbiqz ō alie1c ꝛ neutralitate ꝓcept⁰:de q est cerutudo ꝛc.qre illā viā cōsequēter ꝓsecꝰ insecutꝰ est:vlterioꝛ declaratio hoꝝ:qz nimis plixa h:querat vbi.s. ꝛ diminuat lectoꝛ subtili. Q. in hac.q.et.s. q.1.li.tetigit de ꝑdicatiōe entis de oibus in qd cū accipiūtur vt qd:hz videri multū ꝓfunde:qz valde singulare:ꝛ obiectiōes in cōtrariū alibi ex dictis eius soluit:vl aliter declarando consequenter dic.

Sequitur q.2.de idētitate entis ꝛ vnius.t.c.3.que etiā

notabilis est difficilis: et valde subtilis vt
pz: et magne alkatois iter opinates ati qs
z modernos: in q doc. etiã pblematice ice
dit sustinedo pbabilr via Aui. et oppositã
q vr auerr. lz diminute: qre eũ i lb. 4. pm.
3. z. 10. huius. pñ. 8. Adducit g p rones p
Aui. z aduigit euancs: z adducit replicas:
z sustinendo ei op. soluit pncipalia p om:
deiñ arl ptra ipm: et sustinedo oppom op.
ei soluit pncipalia añ om. Losequr nr ñdet
ad illa arta fcã ptra Aui. z addit duas rões
forriores: demũ ñdet ad qsituz qdã mode
d: sz declinando ad op. Aui. z utez resu
mit arta p om: z soluit z declat plch: z illa
vltia arta ptra aui. fcã soluit: in q toto pces
su subtimc vtrãqz via sustinet: sz magis Aui.
vlteri resolone. q. reducit ad. 4. dubia pn
cipalia in qbus se dilatat. C Lra io vsqz ibi.
Qzm ad pmũ zc. est satis bñ ordiata z cor
recta z totalr legẽda. C Op. plũ b currũt:
vt Roycoz pyctagoze z plonis et Alber. et
Tho. i. p. q. ii. qs qre vt scis. C Aduerte ad
illã remissionẽ ibi. Qzm ad pmũ sit vt hes
s. zc. pt referri ad ea q premisit in hac. q. p
Aui. ard: z alig li. nõ hñt. q. 2. z bñ: vl si ad
daf: dic qd totũ seqns est tanqz additio. q.
pncipali: z qd ibi addit: nõ i sũma: itellige
sic b est non sũmae ex plib ibi dictis in ar
guẽdo zc. vel fõte remittit se ad sũam hen.
ad quã sepenuõ recurrit i hac mea. alibi
qre si volueris. et dic pñr. C Infra ibi. qd
dicaf puatiue zc. vsqz illuc. de 2o zc. posset
assignari extra: sed pto qd sit de lra facilr
soluit ex dictis pmo dictũ Az. qd loquitur
cõcoitãf l pnotave ñ formalr vl alr qd acci
dit mlitudiné z idiuisibile p subtrato: vt
pz in expõne cõmẽ. ibidẽ. vnũ. n. est: qd vni
tas iportat puationẽ vel negatiõez: sz nõ p
se: nec etiaz posituũ qõ est formalr ens:
sil dicaf ad dictũ aui. et qrãtur dua lra alta.
10. in a. a. vbi b optie hr. C Qõ pñr hz ife
ri ibi de 2o sic etiamvbi segtur infra ibi ipa
multitudo zc. pt solut. totũ sustinẽdo ptem
pmaz qd loqtur az. z etiã aui. de vno vt est
passio dita z nõ vnica. pma vo ps pót itel
ligi de pane vnica. vl scire debes qd p totuz
ad vtrãqz pte ingeniose pbabilia adducit
etiã solo: h dua. sz elige fortra. C Ibidẽ in
fra vbi dicit. Illõ pmũ arm ptra hãc op. zc.
qr mouet qdã dum qd non soluit. Ad qõ
posset pbabilr di. qd sic: et qd vnitas fta in
aia nõ est de gne qztitatis pm qsdã vl dato
qd sic: nõ segtur qd sit diuisibil vel extensa:
qz tñ p se qztitatib quẽũt hu modi pancs
nõ aũt reductiue entib i pdito qztitatis: vi
de finmc. 24. d. p. reptõuz. z sup pdta z alt
hũc z alios copiose h: z aduerte nõnter ad
determinatõez idrntez eo in sone z. dubij
pncipal z. 4. qz ñ vlgaria: sz valde secreta
z subtilia adducit: sz pblecc: iferio aũt deter
miat se magis ad op. aliaz excuo: tñ opmc
aui. qre zc. C Aduerte i fone z. dubij. vbi
allegat hen. de gã. qd illõ hz in. q. de fimts
dei qre in sũma: z aq̃r qto. 4. q. 5. z. 6. vi alt
qua notãda ad ppom hz. C Infra ibi d ista
ptia vnitiua z dria ptez qre illõ pt qrl apõ
ãtiqores: vtpote Tlua. z alios: sz apud ittũ
hr. 8. d. p. z in plo. reptatõuz z. 5. q. qti z alt
sepe ifra etiã i hac metam. 7. z. 8. tãgit idẽ
C Lõsequr adducit qzdã replicã quã non
soluit ibi: ptra si subz eo hz ptes zc. z est sa
tis subtil z vario fm varias op. posset solu
it. illd. n. qõ tãgit ibi de forã nũi qd. s. est di
sereo: z idẽ dt. c. de qztitate in pdittis est dum
apõ ipm pmo reptatõuz. di. 24. q. 2. sz logf
nũc pbar z famose: z tũc posset dici qd subz
qsi tõle nũi nõ hz ppzie ptes inexntes nz
itegrãtes nec formalr qztas: sed tñ pr vl
fũdar: z b lood: de subo ppiq cui sũt vni
tates qs appellat qsi ptes vt ifra hz: vl resu
mit b arm: z soluit clare paz pre cam illã.
Lõsidera alte pla h: qz vnũ meo iudio triũ
difficillimoz ẽ nũer: alia duo motz tps:
qre doc. igẽiose h volauit: pcede gl̃r léto pas
su: z cũcta põderabis. C Nõbis caute vnũ
vbũ doc. ibi cũ dic qd eea dia isitas pfectões
ptinet: qz alibi vr senture om si itelligaf exten
ve vt sonat vba: dic g qd logf cõpatiue z
ppter mltcm pfectionũ dinaz ponit inf
p ideteriato q ad nos forte sec i se. Aduer
te finmc ad ea q hz o pntia vnitia: qz vbiqz
regrf vide. C Adidẽ i po repozrat. di. 45.
q. 2. et. i. z. 16. di. 2. z. 46. di. 4. q. 3. Et adde
mltiplicẽ acceptõez ptinẽte vt nosti. bene
examinãdo: z qre illos opcs de gb fac mẽ
tõem: ibi Addit a qbusdã zc. z spãlr di. 15.
2l z alibi: qre vua. z hen. z Bod. z Egim et
Tho. vbi nosti ipugnatões z euancs alioz
b expedies: vt. s. docui: et por signãt ea q
dicit de nũo duplici: et vnis cozrñdẽtib:

qz sapit satis ille mod⁹ dō.

Sequitur 3.q.1.c.8.1.c.9.de ꝑmo ꝑn⁹ firmissimo simp^r q̄ ad nos ꝑmo eudē^mo: vltissimo certissimo fine q̄ nihil scire ꝙu^r demō^ve sim^r idem ꝛabili atq; ppetue vitatis: lz alig ei⁹ op^m crediderūt ex electōe vel sensu moti. de qb⁹ z ei⁹ varijs ꝓditōib⁹ z opionib⁹ diuersoz circa ipz: q̄re in h̄. 4. sz fin^mc apd istū: vide. i. q. plo: z. 3. di. p. q. 4. z alibi plies. ¶ Determinatio doc. h̄ satis clara est: te⁹: c uz pho ptē affirmatiuā. sz ꝓñ. ōclatóez z pbatōem nō acceptat q̄ ad ꝑmā ꝓditōez ꝑmi ꝑncipij in lra. ¶ Infra ibi. Alr declatur cē. q̄re sic opo^tes: vide hen. z alber. z alex. de alex. z alios ātiq̄s: ō q̄ ifra magis. q. 7. 5. li. ¶ Cōse q̄nt ibi. Ite ꝓtradictoria itelligūt cē. vsq; illuc. Ite vel idē ar^r cē. ponit a qbusdā eē extra vbi tñ lra varie hr i oziginalib⁹ vt pz. ¶ Processus doc. h̄ ē breuis z obscur⁹: q̄re aduerte ad singla dicti^cr psupponit bonaz logicā z soph^icam quere copiose Fran. de may. i plo. ꝓsla. z trac. ō p⁹ pn⁹ z alios alibi

Sequitur 4.q.ō me⁹ ꝓtradictoriox vel ō imediatōe ipoz. t. c. 27. in q̄ nec op. idue nec articl⁹ varios pponit: sz sim^r cū pho sentit ptē negatiuā: z dilatat se in sol⁹nibus ꝑncipaliū addu⁹ replicas plies subtiles et sol⁹nes pegrinas: z lz aliq̄ possent assignari ibi extra vel additiones: qz tñ depēdētia op^ma: z doctria singularis totū legēdū et cozrectū ponit: vbi collige breuiter dr iā ꝓtradictoriox z ꝓtrariox imek: z q̄lr iter ꝓtradictoria sit itelligēda distantia ifinita: z q̄ maioz oppōnū: et q̄lr pñt vtificari sil' ꝓtradictoria de eodē: z quō in incōplexis atq; cōplexis reperiunk: z pla alia nōda. Aduerte ibi añ sol⁹né. 3. ꝑncipal' ad replicā quā nō solut cōtra illā singularē sol⁹né de coexñdi mō z eēndi gradu. Ad quā facilr ꝑt dici ꝓcedēdo scdam ptē. s. q ꝑt eē maxia distātia positiua inter ꝓtradictoria aliq̄: z nō q̄cūq; z lz q̄ ad eēndi gdū. Et cū dr q tūc ñ ē distātia ifinita nego si extremū posituū sit ifinituz vñ distātia positiua ꝓtradictoriox est attēden^a fm ꝓditōez extremi positiui: vide copiose. 2. di. p. q. p. z. i. di. 4. q. 4. z cū addit q̄ q̄tūcūq; paz distet vnū ab alio cē. ꝓce⁹ sed ex h̄ ñ segk eēlis distātia positiua: imo fac̄ p ꝑ⁹ meb⁹ sol⁹nis: pla h̄ addat igenio⁹ sus lector. ¶ Q. ibi tāgit in sol⁹ne. 3. ꝑncipalis ō oppōne q ē gen⁹ cē. z q oēs oppōnes formal^r accepte sunt i gñe relōnis: logitur famose z satis recte si bñ exponak: q̄re in postꝑdicamentis. ca. de oppōne. q. 1. vbi fin^mc oia hz. ¶ Vide. 2. di. p. pte. 2. q. 1. in solutiōe ꝑncipaliū: z ꝑ⁹ reportationū. di. 28. q. 1. z i. 2. di. 2. q. 9. z alibi sepe ō ꝓtradictōe z ipius nā. ingre etiam sophistas antiquos anglicos vt scis.

Sequitur 5.q. z vltia ō suppōne ptis ꝑ toto: t. c. 29. q̄ tñ est pot⁹ dn^m lrale cōputādū: q̄z qō q̄ etiā breuis z clara est: vt pz: sed soph^icc specu^t posset dilatari m^ltū qō relinq̄tur arbitrio legētis: videant aūt logicalia huj⁹ ꝑ decisiōe z vlteriozi declaratōe ei⁹: vbi aūt i lra phi fundek posset eē altercatio: sz satis ad ꝓpositu⁹ ozik. t. c. 29. vt notauim⁹: lz. t. c. 10. quodāmo posset elici.

Irca 1.q.5.li.t.c.1. et. 2. i q̄ ipli^tc. s: icidēta iter icludūk. 4. q. ꝑma an finis sit ꝑncipiū. 2ª an cā. 3ª an cā agēti: et 4ª an maxie cā: q̄ q̄ttuoz tāgit in arguendo ad ptes: z in decisiōe. q. q satis clara est. vt pz tenēdo affirmatiuā ptē. ¶ Infra ibi: Alr^m ō erroze cē. vsq; illuc. vltra si finis est intentus cē. assignak extra vel vacat in aliquibus originalibus.

¶ Deinde soluendo argumētuz ꝑncipale z setia nō valde ꝓcessum illum de causalitate finis z replicas et solutiones singulares: et quere in theozematibus huius: vide etiam antiquos hic: vt Tho. 1. parte. q. 18. z. 1. 2. q. 11. z. 83. z Albertū h̄ et Jand. et Hen. de Gan. z alios q̄plures: quia varie sentiunt de causalitate finis: sētia tamen doc. est satis clara z subtilis: ideo eā seq̄re. ¶ De sufficientia et ozdine causarum que re vbi supza: z super 2° phyficozum copiose: et ad finez huius solutionis: vbi aduerte q ab illo loco: in causis inq̄stum cause sunt non est circulus et cetera. vsq; ad finē posset assignari extra vel additio: sed tota lra est bona et notabilis. iō legak. Inducit .n. ibi viā aui. ō ētitate cālitate z ozdie seu

ꝓxitate finis: ⁊ sīr de alijs causis cōpatis ad ipz: ⁊ iter se: vbi cū dicit: sed dum est vtz magis sic: vel ecōuerso: hꝫ est dictu: vtz magis depēdet mā a forma: qz forma a mā: et nō soluit: pōt ibi dici pbabilr qꝫ simplicit loqndo magis depēdet mā a forma: nō qꝫ implicat ipaz esse sine forma: nec qꝫ nō habeat suū ppriuz esse extra causam ⁊ inte^m: sicut forma: nec etiā qꝫ cāēt ꝑ formā: sed qz esse toti^o ꝓncipali^o est a forma qō eē cōicat vtrīqz ꝑñr. ḟre. 6. q. q^ti: et i. 2. di. i. q. 9. ⁊: di. x. q. 4. ⁊. 5. ⁊. 7. ⁊. 2. q. quolibet: et in sīl in theozematib^o. ⁊. 12. d. 4. q. 2. cōparādo q̄ti tatē ad qualitatē: sed ex alia pte posset ponderari ꝓxitas nāe ma^e in rōne receptiui: ⁊ an aliqō esse cōcat forme vel ecōtra imediate loquēdo ⁊ directe ⁊ an sit difficilius imaginari māz esse sine forma q̄z ecōtra: ō quo vide in. 2. di. 12. ⁊ alibi plura ad h notabis. vt. 8. di. ꝓmi. q. i. et. i. di. tertij. q. i. que oīa caste masticabit subtilis lector. ¶ Cōsē infra ibi. Arguīt sic: finis est eiusdē spēi ⁊c. vsqz illuc. Relinqndo g̃ viā ꝓdictā ⁊c. pñt faciliter solui ille instantie: vt pz discurrēdo: sustinendo ea que ꝓmisit: qꝫ relinquet lector: sīr illa argumenta infra soluant si qs voluerit tenere illū singulare mo^m dōi in illa pte. Relinqndo g̃ ⁊c. ¶ Examia diligenter totā lr̄am: qz satis subtilis ⁊ obscura. est aliq̄ ad ꝓpo^m inuenies. 3. ⁊. 4. q. plo. ⁊. 1. di. i. ⁊. 49. di. 4. q. 8. ⁊. 48. eiusdē. q. 2. ⁊ i Frācisco de marchia. ⁊ de mayrōis: vt scis.

Sequitur q. 2. de. sīlitate cāe ꝓcularis ⁊ effectus tal^i q̄ ad esse ⁊ non esse. t. c. 3. in cui^o ꝓn^o. ibi. Itē in motu ꝓiectionis ⁊c. vsqz illuc. de a^o mēbro. notāt extra vl^r addit^o. sz lr̄a notabil^r. ō ꝓderent sol'ones ad illa ar^ta: posset etiaz inchoari illa addi^o ibi: de h qꝫ cā singlarī i actu ⁊c. ⁊ durare vsqz ibi. Ad. q. dr ⁊c. oīa tū solue facil^r si legere placebit ex his que h ⁊ alibi habes ista: ⁊ alijs. ¶ Ibidē infra. Ad. q. dr ⁊c. ponit op. Egidij super. 2. phy. ḟre h ⁊ ibi alios antiqs ad ꝓpositū: ⁊ maxime in theozematibus huius notanter.

¶ Deinde in sol'one ꝓpria ad. q. ab illo loco. si aūt est cā in actu ⁊c. vsqz ibi. Ad ꝓmaōnē ⁊c. assignāt ab aligbus extra vl^r addito: sz optima est lr̄a et sīa ptotū: ō legat: deteria^o doc. ibi clara est vt pz: et assertiua ⁊ doctrinalis: grank aduersarij ⁊ excludā, tur vbiqz. ¶ Postea soluēdo ꝓncipalia ponit q̄dā additio vel extra: et incipit sic. Oāt a cā ñ mu^ta ⁊c. ⁊ durat vsqz illuc. Ad z^m arg^m āt ⁊c. est tū lr̄a sin^ris ⁊ subtilis ⁊ pbabilis ad ptes: ḟre bñ discutiāt. ¶ Aduerte ad ea q̄ tangit ibi: ꝓxta auer. de ꝓtingentia cālitatī dei: ⁊ ipi^o imu^te ⁊ nou^te effect^o etiā ime^te ꝓducti ab ipo: ⁊ ḟre copiose in ꝓmo di. 8. q. finali. et di. 1. 2. q. 2. ⁊. 39. di. ꝑ. ⁊. 7. q. q^ti. ⁊ ali^i sepe: ⁊ in destructōe destructionū auerroys: sz Algazelē imitabere g altioris indaginis fuit. ¶ Q. ibi tāgit de rel'one dī ad creaturā an sit noua: an etiaz realis vel rōnis: ⁊ varios modos dōi. s. q̄ ē talis rel'o formalr an in deo vl' in creatura. ḟre in p^o di. 30. ⁊. 35. ⁊ in. 4. o. ⁊. 43. ⁊ i 2° ꝓbi. ś. ⁊ breuit si ille respect^o sit cā^l ab ite^v vl' vo^te dīna oz qꝫ sit eterna: si vo a po^a vituli creata ē ex tempoze: ⁊ est ponenda in deo forma: sec^o ste relatione reali: et denominatione que fit a tali quere Tho. Hen. Tua. ⁊ alios vbi supza in primo quotantur: et specialiter F. de mar. in. 2. di. prima ad propositum.

¶ Illud quod vltimo ibi tangit cāparādo relationem rationis in causa ad realem in effectu videtur habere bonam difficultatem in doctrina huius que illarū sit prioz ꝑ vtraqz parte: quere: 8. di. prima. q. 4. vel 3. ꝓncipali: ⁊ vbi supza notaui in primo et 2°. Et posset probabiliter teneri qꝫ illa in causa est poz: vt doc. videtur tenere actualis saltē: qz ab eterno ꝑ op^o intell's diuini licet illi eterne forte coꝛrespondet alia ratiōis eterna i creatura in esse cognito cōsiderata nō realis actualis: sed qꝫ ibi addit de prioritate nature causatiui ⁊ causabilis pōderari debet: ⁊ forte negari formaliter capiēdo illa: dato etiaz illo assūpto examinet ꝓña. Cōfirmatio: sequēs debet maxie attendi de absoluto quocunqz in cā ⁊c. Et illō qꝫ adidit ꝑñr. s. qꝫ maioz dr̄ia reducit ad mioze hz videri ⁊ examiari in q̄t^o. q. 2. ad finē breuit sīa doc. in h du^o ē pbabilis ⁊ famosa: sz an ō sua itentiōe. videat bñ in loc^i allegat^i: posset etiā h inuestigari an respect^o cātiuitatī i ꝺo quā dic arguēs ꝓcedē nā ⁊c. sit realis vl' rōnis: ⁊ pla alia q̄ lector attēdat. ¶ Ea que ꝓñr tangit de relatione scibilis et scientie notentur: et infra. c. de

relone magis patebũt: sed ꝟ ſnĩa opᵐᵃ eſt: an tĩ illa ſit relo mutua quã ꝟ ponit ſit realis vel rõnis: ⁊ cuiuſmodi ſit: conſidera.

Sequitur q. 3. ꝺ cãliᶜ paſſiua ne ceſſariozũ. t. c. 6. i qua aliq totã illã lr̃az ab illo loco: rõne ad qõnẽ vſq; ad finẽ volũt eſſe additiõez ſeu extra. aliq ptẽ eius: ſed hoc nõ eſt neceſſariũ ponere: naz lr̃a opᵐᵃ eſt ⁊ cuncta recte dicta: duos. n. modos ꝺ̃i tangit in. q. quoꝝ ꝑmᵒ ẽ: vt ipe diſputat. 8. di. ꝑ. q. finali i ope anᶜᵒ vel ꝓncipali in repoztatis: ⁊ in q̃libeto. q. 7. q̃ bene põt aliqd eẽ formalr neceſſariũ: ⁊ tñ ab alio cãtũ: ⁊ videf intẽtio Aꝝ. ⁊ ꝓm̃. vt ibidez pz: ⁊ qualr Hen. ⁊ alij antiq circa hoc varie ſentiant: videatur ibi. Alius modus ꝺ̃i ẽ diſtinguẽdo de neceſſario complexo ⁊ incõplexo ⁊ ꝟ vl ꝟm gd vl ſimplr: vt pz in lr̃a: ⁊ ꝟm ꝑmũ modu ꝺ̃i rñdet ad arᵗᵃ añ oᵐ: ⁊ ꝟm 2ᵐ ad argᵐ in oᵐ. Adducẽ ꝓñr plures inſtãtias ꝓtra ſcõm modũ ꝺ̃i q cõformis eſt Auic. ⁊ ſoluit: q̃ oĩa videbis in ꝑᵒ. ⁊ q̃libeto fere vbi ſ̃. ⁊. 39. eiuſdez. ⁊. 39. ⁊. 2. ¶ Infra ibi: ꝓtra voluntas que eſt ꝑmo finis ⁊c̃. illa inſtantia facilr ſoluiť cõcedendo: q voluntas nõ ſit neceſſario alicuius alteriᵒ a fine: nec etiaz finis ipius loq̃ndo de creatura. vel ſi volueris ꝓcedere aliqua neceſſario ozdinari ad finẽ vltimũ: itelligẽ de neceſſitate ꝓñe: vel in eſſe obiectiuo ꝓſiderata ⁊ ñ realis exĩtie: q; ſic oĩa ꝓtingentia ⁊ ꝓtinᵗᵛʳ ozdinata. ¶ Alia reᶜᵃ in fine: ibi: ꝓtra oppoſita ⁊c̃. quã nõ ſoluit: ſoluiť in ꝑmo vbi. ſ̃. notaui. Quere ꝟ Alber. ⁊ alios opinantes. ⁊ ꝓceſſum Auer. et Aui. de ꝓductione rerum vt noſti.

Sequitur q. 4. de diuiſiõe 2ª ſeu loᶜᵃ vnius. t. c. 12. in q̃ ſnĩa doc. eſt ſatis clara et determinata: nec occurrũt cozrectiões nec oꝑ. ꝑter eas q̃ tanguntur in lr̃a: allegat. n. thomam: ⁊ hr̃ ſup. ſ. hui⁹ in expõne hui⁹ textᵒ ſup q̃ fundaf ꝟ. q. ¶ Pro ampliozi tñ declaratiõe eoꝝ q̃ tangit doc. ꝟ vide eum in. 2. ꝺ. 3. ꝑte. i. ꝑ totũ de ꝓncipio indiuiduiᵗᵘˢ: ⁊ ſilr in. q. logicalibᵒ: et maxime ſup Porphyᵒ. ꝑ declone logicalĩ q̃ ꝟ tanguntᵒ: ⁊ in ꝑdicamentis ꝑ illo qõ tãgit de generaliſſimo intentionum. ¶ Et infra in ꝟ lib. et. 7. hui⁹. Aduerte etiaz ad quattuoz rñsiões. 4. ꝓncipalis: ⁊ maxie ad 4ᵃᵐ que ſubtilis et metaphyſica ꝑprie eſt atq; logica ad ꝓpoᵐ: et qualr notanter ĩueh' ꝓtra Auer. ⁊ ꝟ vbiq;: ¶ Circa ſoᶰᵉᵒ vltimas obonũ ad finez. q. nota ſignanť de gradibᵒ in intentiõibᵒ ⁊ difficultatibᵒ circa hoc pluribns. Et qualr oĩa vniuerſalia reducũť ad duo ꝓma vt. 25. ꝺ. ꝑ. reptatõuz hꝫ: ⁊ copioſe notaui ſ̃. q. poꝛphy. quere.

Sequuntur ſ. et 6. q. ꝺ diuiſiõe entis in. 10. gñia: ⁊ ipoꝝ genez iter ſe diſᵛᶜ. t. c. 14. que notabiles ⁊ neceſſarie atq; ſubtiles ſunt. vbi ꝓmo aduerte i argumẽto poſt oᵐ. .q. vbi dicit. Nõ eſt ꝟ oᵐ ⁊c̃. q itentio doc. eſt q̃ ly in ꝑdicamentis hr̃ exꝑſſe a pho denariᵒ numerus: nõ tñ. .meᶜᶜ: ió dicit. Non eſt ꝟ oᵐ ⁊c̃. Et adducit excuſatiõem ꝓm̃. quã breuiter impugnat. Tacita g̃ dubiᵒ: eſt i illis verbis q̃re. ſ. phs omiſit ꝟ enũerare ſitũ et habitũ que in ꝑdicamẽtis collocauit: vñ ex pho ꝟ ponius habeť argumentũ ad ptẽ negatiuã q. q̃z ad affirmatiuã. ió dicit doc. ñ eſt ꝟ oᵐ ⁊c̃. excuſaᵒ ꝓm̃: ly appens ſit q. ſ. ꝑter breuitaté omiſit illa: tñ notanter impugnatur a doc. poſſet g̃ ꝓbabilit dici q illa tacuit: q; ꝑſupponit tam ipa eſſe expſita in ꝑdicamẽtis. Sed dices q eadez rõne tacuiſſet alia. põt dici q nõ eſt ſimile: tũ q; illa vltima: tũ q; minime ẽntatis: tũ etiã q; ſimilia quodammõ ꝓcecedentibᵒ hitudinibᵒ extrinſecᵒ aduenientibᵒ: vñ etiã in topicis ⁊ phycis ⁊ in mozalibᵒ vbi enumerat ꝑdicamẽta nõ oĩa decẽ expzimit. Ad placitũ igiť auctoziſtalia ſunt referenda videanť ea que habẽt iſte in antẽpdicamẽtis. q. finali: ⁊ in expoſitione hui⁹ loci in ſequẽtibus etiã in hac. q. magis cuncta apparebunt. ¶ Segtur ibi q̃ꝺam extra: q̃ in cipit ſic: duᵐ eſt de iſtis ꝑdicamẽtis ⁊c̃. ⁊ durat vſq; ibi. Juxta hoc de diſᶰᶜ ⁊c̃. q̃ eſt ꝓncipiũ alteriᵒ. q. ⁊ in aliquibus oziginalibᵒ ponif cum argumẽtis ante oᵐ: et recte: in aliquibus vero nõ hr̃: cõiter aũt poſt oᵐ collocaf: vbi mouentur quedã duᵃ que nõ ſoluit: ⁊ qz lr̃a notabilis eſt: ió legatur: ⁊ ad ꝓmũ dubiũ dicatur cõformiter his que notaui ſup. q. 4. ⁊. 7. ante ꝑdicabilibᵒ hui⁹: ⁊ ſup. q. in Porphiᵐ. ca. de gñe copioſe. Ad ſcõm vero vbi pla tanguntur difficilia. Naz quo ad ꝓmũ de vbi duplici. ⁊ qñ ⁊c̃. fozte recte ponerẽť: vt. 10.

vi.4.q.1.ꝛ.13.di.eiusdē:et in q̄libeto.q.11. ꝛ sup̄ sex p̄ncipia tāgit:ꝫ an tot gñalissima dubiū est.famose.n.accipiunt p passiue talib⁹:sic logtur pbs. Refert etiaꝫ log de respectu tali in se ꝛ annexo actōis vel passionis respectu:q̄re aūt respectū actōis ꝛ passionis factūt duo gña ꝛ nō sic huiusmodi enūerata:pōt eē rō maior cōuenīētia in voce ꝛ p⁹ hic q̄ ibi:ꝛ pla alia:ad h̄ ingrātur vbi.s.et alibi vt diligēs lector agnoscit:ꝛ in sequēti bus magis:ꝛ alibi explicabo deo duce. Et q̄ addit ibi de potētijs aīe:vel vt gdā h̄nt respect⁹ eax:gdā alij aspect⁹:ꝛ posset bene dici affect⁹ ipax:in q̄ vꝫ:p̄dicamēto h̄nt ponī:posset dici ſi loq̄mur ō respectib⁹ q̄ sūt vel trāscēdētes vel de gñe relōnis ſi itrinsec⁹:vel actiōis ꝛ passiōis ſi extrinsec⁹ aduenīētes:ſi vo dicat aspect⁹ vel affect⁹ ſi itelligat act⁹ p̄m⁹ dicat q̄ in gñe ſube reductiue ſi act⁹ 2⁹ in gñe q̄litatis:ꝫ cōcomitāter vel idētice in gñe relōnis vel vbi ſ. vide.q.13. q̄libeti.ꝛ.15.ꝛ.16.di.2.ꝛ alibi sepe. Q̄ segk de iclinatiōib⁹ violentib⁹:ꝛ ſi dicant aligd positi^m aut absolutū aut respectiuū trāscēdenté vel limitatū:actualé vel funkem seu aptkem:applica 2^r inuestigādo: poti⁹. n. negatōez iclinatōis q̄ positiuū aligd vūr importare. Et q̄ vlteri⁹ tāgit de spēb⁹ sensibilib⁹ ꝛ itelligibilib⁹ dicat expedite q̄ pti nēt ad p̄mā spēm q̄litatis saltē p subtt^{ē}:de motu vo fm q̄ 2^r accipit sic 2^r dicat:de p̄ncipijs ſube:dic q̄ sūt in p̄dicamēto ſube reductiue lo^{co} de p̄n^{tis} itrinsecis:vt ibidē.c. de ſuba habet i^{tē}:de ꝑcretis aūt dic vt i añ p̄dt^{is}.q.finali elegāter d^k:sunt.n.in eodez p̄dicamēto in quo ſua absoluta:q2 eadē penit⁹ ex natura rei. Deinde rñdendo ad q.ponit p^o op. Auic.ꝛ etiā Tho.ꝛ Alberti ꝛ alioꝝ antiq̄ꝝ h̄ ꝛ alibi:ꝛ ꝫ nō impugnat Auic. facilr tñ impugnari.ꝛ ex dict⁹ ppriis ꝛ alienis posset ſustinendo famosam. Axiomatiſiōez.nllibi tñ ꝑbatā:ꝫ diuersi diuersi mode ponūt ei⁹ sufficientiā ipugnat alios modos dōi q̄ ad vtrāq;.q.ꝛ soluit eoꝝ motiua:vt p̄z in lra:ꝛ ꝓr ponit op. ppriā ſustinendo ptem affirmatiuā virtuſq;.q. vbi cūcta ei⁹ dicta pōderabis. Aduerte q̄ in aligbus originalib⁹ assignat extra vel adduo illa lra:nota q̄ varie sūt vie diuisiue ꝛc.vſq; illuc. Cōcedo g̃ diuisionē ꝛc.est tñ bñ ad ꝓpositū:ꝛ ad mentē doctoris:q̄re legatur. Nota q̄ aliq̄ rōnes doc.ad oñdēdū dis^{cm} p̄dicamēto ꝓx ꝓcedūt ex cōiter cōcessis:ꝛ ad hoiem:ꝛ specialr illa rō qua p̄bat actiōem ꝛ passionē distingui a relone: vbi dicit q̄ impossibile est relonē esse fundamentū relonis ꝛc.ꝛ q̄ segtur de relonibus 2^{l} modi:ꝛ fūdamēto eoꝝ:naꝫ alibi o^m vtriuſq; sentit: vt in p̄mo di.19.ꝛ in.2.di.i. q.5.ꝛ in.4.d.6.ꝛ.12.ꝛ in q^{to}.q.3.ꝛ.2.6.i.4. di.13:ꝛ alibi sepe. Aduerte etiā q̄r itelligit h̄ distinctionē realeꝫ vel eēntalē ꝑ̄ videlicet.an extēsiue:ꝛ pōdera dicta ſua in quolibeto.q.13.ꝛ i.4.di.12.ꝛ auctores formalitatū ꝑsule:ꝛ maxime Petruꝫ:Tho.ꝛ Franciscū:vt caue noialiū a nugis:ꝛ realistarū in extremo a grossitie sed tene me^m cuꝫ formalistis. Assignat ab aligb⁹ extra soluēdo argumenta p̄ncipalia:p̄me.q.illa lra. Contra passio vniuoca ꝛc.vſq; ibi. Ad aliud ō q̄ntitate:ſi satis subtilis ꝛ bona est: vbi aduerte ad finē obiectōez quā ñ soluit ſi recte ponit cōtra:nam facilr euadi pōt. Infra soluēdo argūta p̄ncipalia.2.q. ibi:rō vel rño tota consistit in h̄ ꝛc.vſq; ibi iclusiue:ꝛ ſi nō ꝓuenīat sic pōt ꝛc.ponitur extra ab aligb⁹. Ibidez infra assignat illa lra additio q̄ incipit sic. Sꝫ vltra quō segtur q̄ actiōis nō est actio ꝛc.vſq; ibi:de passiōe pꝫ idē ꝛc.sed notabil lra. Itez ad finē.q. ibi. Sꝫ q̄ actio nō sit in agēte: vſq; ibi. Ad aliud cū dr̄ q̄ gña ꝛc.ponit additio:ꝛ legi ꝓuenīēter ōbet añ illā solonē p̄cedentem ibi. Ad illud de q̄ñ q̄ nō est idē ꝛc.cū aliis argumētis ꝛ rñsiōibus de actiōe:lra notabilis est ꝛ subtilis:ꝛ cōiter locat ad finē fere.q. Examinabis oēs solones ad p̄ncipalia hax duax.q.ꝛ huiusmodi fundamēta alibi ꝛ in logicalib⁹ et modoꝝ significādi tractatu:ꝛ sup ſnias applicabis ꝛ difficultates curiosas hinc inde isurgētes declarabis:q2 copiosa et subtilis materia harū.q.

Sequitur q.7.de cōpo^{te} accñtiū tñ nūero dr̄ntiū i eodē subo.t.ñ h̄ñte 2^m:q̄ notabilis ꝛ magne altercationis iter doc.hr̄.vbi p̄mo post o^m ponit q̄dā extra ibi ꝓtra illō q̄ supi⁹ dcm̄ est ꝛc.vſq; ibi:dr̄ q̄ nō ē pole ꝛc.lra tñ val de notabilis.ió pōderari debet:ꝛ bñ hꝫ legi cū argumēto.2.p̄ncipali:ꝛ ei⁹ solone:et

quia ibi q̃tat pſpectiue partes ꝛ ꝑ°nes: ad uerte q̃ lz ãtiq: vz alacen quẽ ꝑſueuit doc. nr̃ cõiter allegare et alij pl'es pſpectiuã ſcri pſerant: vltimo tñ mirabili reſol'one et in duſtria ille eximius theol. ꝛ phs Fr̃ Joan. pecheã anglic° ordinis minor: quõdã archiep's cãtuarienſis breui q̃dã cõpẽdio eã tradidit i tres ptes diuiſo: in q̃r̃ ꝑma. 84. i. 2ª: 56. ꝛ i 3ª. 22. ꝑ°nes notauit ꝛ ex poſuit: ꝛ vt lector forte ob penuriaz originalis in declaratõe hui° loci nõ pturbet h̃ breuiter notabo ea q̃ ad ꝓpoſitũ faciũt: ꝑ° 2ª 2ę. ptis eſt talis: reflexiões ſolas a regularib° ſuperficieb° factas oculo ſenturi: dico ſuperficies regulares illas q̃ ſũt diſpoſitiõis vniformis in oĩbus ptib° ſuis: vz. planas cõcauas: cõuexas: ꝛ huiuſmodi: irregl'ares ãt ſũt ſuperficies corpor aſporũ in quas radi° vel lux cadẽs diſpgit ꝛ diſtrahit: ne regularit' oriri ſup oculũ poſſit 6ª ꝑ° eiuſdẽ ptis 2ę talis eſt. Angl'os icidẽtie ꝛ reflexiõis eq̃les eẽ: radiũ qz icidẽtez ꝛ reflexũ i eadẽ ſuperficie eẽ cũ linea erigibili a pũcto reflexiõis: dr̃ angul° incidẽtie q̃z cõſtituit radi° cadẽs ſuper ſpeculũ cũ ſuperficie ſpeculi vl' ex vna pte vl' ex alia cũ linea imaginabil' erigibili a pũcto reflexiõis. Angulus autem reflexiõis eſt quẽ cũ eiſdẽ cõſtituit radi° reflex°. Eq̃litas angulor exprimento colligit': ꝛ rõne p bat ibidẽ. 26. ꝑ°. eiuſdẽ ptis eſt talis in oĩ ſuperficie reflexiõis. 4. ꝑcipua pũcta ꝓtineri: ꝛ q̃ extra illã eſt minime videri. hi. 4. pũcti ſunt centrũ viſus: punctus apphenſus: termin° axis. i. ppendicl'aris dicte a cẽtro viſus in ſpeculũ: ꝛ pũctus reflexiõis: Has tres ꝑ°nes tangit doc. h̃. ſz p maiori declaratione hor oporteret plura alia. ꝛ in perſpectiua ꝛ geometria videri videantur ꝑcipue. 14. 15. ꝛ. 16. ꝑ°nes ꝑme ptis pſpectiue ꝛ pl'es alie illi° ſcẽe: q̃ oĩa longũ eẽt h̃ inſerere: pſequat diligens lector mlta addẽdo ſi motiua illa ſoluere voluerit q. 13. di. 2. Hidẽ ſentit: q̃ h̃ tangit de illa ſpẽ ruborꝛis: dic ꝙñr h̃ inueſtigando vt ibi ꝛ alibi hz: idẽ. n. põt eẽ ſpes ꝛ obm. ¶ Cõſequnter ponit' op. Tho. ꝛ Hen. q̃re Tho. n. q. de vita: ꝛ in. 3. pte. q. 35. ꝛ h i. 5. ꝛ alibi: ꝛ Hen. q̃to 4. q. 3. et alibi ꝛ alios ſeq̃ces: ptẽ negatiuã q. tenẽtes et ſoluẽtes argumẽta ꝑncipalia quã op. impugnat copioſe: vbi aduerte q̃ notat' vnum paꝛ extra rõne. 2. ꝓtra primũ modũ alioꝛ ad pmũ ꝑncipale ibi. Eſt enĩ dare ꝛc. vſq; ibi. Jtẽ q̃cq̃d dicat' ꝛc. Et ahõ infra ibi. Ad pmũ rño ꝛc. vſq; illuc. Aliter dr̃ q̃ due ſpes ꝛc. lra tñ vbiq; bona. ¶ Infra etiã ibi. Cõtra ĝ forma nãlis annihilat' ꝛc. vſq; ibi. ĝ ſequtur q̃ eadẽ ſit ꝛ non ſit ꝛc. aſſignat' extra: fz ſatis bñ ad ꝓpoſitũ vt pz. ¶ Inferius in q̃dam rñſione de rel'onib° allegat' q̃dã auctor antiqu° ꝛ varie notatur q̃dam ſcherꝛuuod: q̃dã aliom̃. eſt. n. anglicũ cognomẽ: et videt' fuiſſe nominaliũ opinionis: ſed de nominib° nõ eſt vis ꝛc. ¶ Determinatio doc. eſt ſatis clara in. q. vbi pl'es ꝑ°nes poſſent elici. vt an. an. feꝛ. ſed paucis mlta cõphendit ſuo more doc. vbi notat' q̃dã parũ extra ibi. h̃ gloſa ꝛc. vſq; ibi. Si autez habeat ꝛc. ꝛ infra ibi. Si actio dicat reſpectũ agentis ad paſſum ꝛc. vſq; illuc ꝓtra ſolutionẽ. q. ꝛc. aſſignat' extra ab aliqbus: totũ tñ notabile. Totũ etiaz ſequẽs vſq; ad finẽ. q. vocat' additio vel extra ab aliqbus: ſed quia ſingulare ꝛ ſubtile legatur totum.

¶ Illud q̃ infra tangit allegando di. 13. 2. nõ obſtat his que a principio notaui: qz vel alios allegat: vel h̃ lra additio ẽ poſtq̃z ſcripſit 2m hic addita: ſed magis ſapis: fil' dõm eſt de illo q̃ infra tangit de di. 17. q. 4. vt q̃dam libri habent: quere in Tua. et Tho. et alex. in primo de charitate: vel vt alij libri habent. 77. q. 4. et poteſt referri ſumma Hen. ꝛ Alex. ſtuduit enĩz maxime in iuuentute in ſumma ꝛ q̃to hen. in Tua. et Alex. iõ allegationes theologice in hac metaphyſica maxime habent referri ad illos: in primo tamẽ an̄o ꝛ reportationuz h̃ tetigit ipſe: videant' calculator ꝛ alij de intẽtiõe formaꝛ: ꝛ ea que infra lib. 8. hz p his que h̃ vltimo tangit in. q. et ponderari debent oĩa verba ad vnguẽ: oĩa nãq; difficilia in aciem ſpeculatiue certaminis vbiq; proponit.

Sequitur q. 8. de vitate diffõnis poſitis. t. c. 16. q̃ ſatis clara eſt: vbi nulla correctio notabilis in lra occurrit: determinatio vo doctoris aſſertiua ꝛ lucida exiſtit: p aplioꝛ autẽ mãe diſcuſſiõe videat' ea q̃ i poſtpdicamẽtis ad ꝓpm hz ꝛ ibi deliramẽta q̃rũdaz: ꝛ maxie Tua.

Burlei exterminenk: de gradib⁹ etiã ⁊ modis ꝓportis: ⁊ diuersitate ordinuꝫ queraf in doctrina hui⁹. et Frã. de Mayr. in plerisq; locis vt alias sepe notaui: ⁊ thomistaꝝ impudica obstinatio ordinẽ asserentiũ alicubi. vbi ꝓportaté negent penit⁹ impugnetur ⁊ alia plura que lector addat.

Sequitur q. 9. dr̃one q̃titatis gdditatiua. t. c. 18. in qua recitat ꝓmo duas op̃. antiq̃ꝝ de rõne q̃titatis. ꝓma q̃ est rõ mensure: 2ª q̃ diuisibilitas. Quere alber. ⁊ Alex. ⁊ alios hic ⁊ in ꝓdicamẽtis. ⁊ Tho. maxime in ꝓmo. di. 17. ⁊. 19. sed vtrãq; impugnat: ⁊ vltimo ponit modũ dr̃i suum. vbi tota sñia eius est satis clara. Rõ. n. essentialis q̃titatis: nõ qdez diffinitiua: q⁹ illã nõ habet: sed cõcept⁹ ei⁹ qddditatiũ⁹ maxime circũlog põt p eius passionẽ ꝓmã cui⁹ est diuisibilitas: ⁊ sic logitur phs h: assignando talẽ qualẽ ei⁹ rõnẽ. vt. 2. di. 2. q. 9. ⁊. 3. di. eiusdẽ. q. 4. habet iste. assignaf aũt in impugnatiõe. 2. op̃. vnũ paruꝫ extra ibi. Item ista ratio videtur concludere ⁊c. vsq; ibi. Item diuidi non stat ⁊c. ⁊ aliud infra ibi. Diuisibilitaté sequũtur finitũ ⁊ infinitũ ⁊c. vsq; ibi. Ad ꝓmũ argumẽtum ⁊c. sed tota lra notabilis est. iõ legatur ⁊ plura addanf bene ponendo. ¶ Posset adduci h discordia in dictis huius: nam in ꝓdicamentis. ca. de q̃titate tenet illã op̃. dr̃ diuisibilitate quã h impugnat: imo q̃ ista sit vera: ⁊ in ꝓmo modo q̃tũ est diuisibile: ⁊ q̃titas ẽ diuisibilitas: videf ibi asserere: hic autẽ oppositũ sentit. Ad qd̃ facilit dicaf q̃ loquitur ibi famose: h aũt ex intentiõe: cõsiderare eni rõnes reales. 10. genex nõ ptinet ad logicũ nisi p accñs. ad metaphysicũ aũt p se: vñ ad hoc vt itentio generalissimi quã p se ꝓsiderat logicus applicef q̃titati sufficit q̃ dicat aliqué vnũ ꝓceptũ: ⁊ q̃ habeat aliquã vnã rõnẽ ꝓuertibilẽ siue qddditiuã exꝑssam siue implicitã circũlocutam p denoiationẽ seu qualitatiuã rõnem: metaphysicus quoq; intimius speculãdo reperit illud passionale qd̃ logicus ponit essentiale: quare nulla ꝓtrouersia nisi male intelligentib⁹ ⁊ obtusis cerebris. ¶ Deinde soluendo argumenta ꝓncipalia assignatur vnum paꝝ extra ibi. Cõtra quantꝰ est diuisibilis ⁊c. vsq; ibi. Tunc dico ⁊c. Et aliud in fra ibi: q⁹ sunt diuersi nũeri ⁊c vsq; illuc. Cõtra. tunc diuidens ⁊c. vel vsq; ibi. Ad auctoritates ⁊c. sed est optima lra ⁊ valde notanda: ⁊ totũ sequẽs in hac qõne ideo masticetur minutum. ¶ Cõsequenter infra. ibi. Nunqd tanta est vnitas ⁊c. vsq; illuc. Cõtra adhuc stat argumentũ ⁊c. assignaf extra: vbi põdera plura motiua que tangit: et dic ꝓñr: si legere volueris: satis eni facilr soluũtur oia bene cõsiderando: sed lra non videf multũ necessaria nec dependẽs supra lib. 4. q. 2. plura tangit que sunt hic ad ꝓpositum ⁊ ecõtra. ¶ Aduerte singularissime ad ea que tangit de nũeris ⁊ vnitate ⁊ diuisibilitate cõtinui ⁊ minimo naturali: ⁊ cõsidera bene solutionẽ illi⁹ replice ibi. Cõtra cuius est potẽtia ⁊c. vel an velit q̃ ꝓcludat: ⁊ tunc alio mõ respõdeaf ad argumentũ ꝓncipale: posset eni dici q̃ diuisibilitas nõ dicit potentiam: sed aptitudinẽ: vl recurre ad ea que habet in. 2. di. 2. q. 9. ⁊ posset negari illa ꝓpositio diuidi repugnat ⁊c. ⁊ ad ꝓbatõez dicaf ꝓñr illa etiã ꝓpositio: cuius est potentia ⁊c. exponaf vt alibi plerũq; habet: distingue etiã de subõ denoiatiõis: ⁊ informatiõis seu inhesiõis: vt in ꝓdicabilibus. q. finali. vide etiam in postꝓdicamentis: et alibi plerũq; specialr ꝓmo reportationũ. di. 24. ¶ Opiniones etiam quas tangit de minimo quere in. 2. vbi supra: ⁊ sup ꝓmo ⁊. 6. ⁊. 8. physicoꝝ. et ꝓmo de generatiõe. vbi aduerte q̃ ab illo loco. Item si est dare minimuꝫ ⁊c. vsq; ibi. Ad aliud q̃ locus ⁊c. assignaf extra in aliquibus originalib⁹: sꝫ totum lege: q⁹ sapit. ¶ Aduerte q̃ magna variatio est in originalibus ibidẽ de nomie cuiusdã auctoris quez inducit: nam aliqua ansek. aliqua arcellinũ habẽt: sed recte arcellinus noiaf: ⁊ est cognomẽ anglicũ: ⁊ erat phs sophi⁹ seu calculator: quẽ etiã in theorematib⁹ inducit ne forte esse ille alicuin⁹: de quo i. 2. di. 12. fit mẽtio. ¶ Infra etiã nota quotatiõem: extablis physicoꝝ: quas vt credo scripsit iste: ⁊ qõnes seu ꝓnes in phycis ad quas sepius recurrit in hac metaphysica et theorematibus que raro habentur: quas tñ cum tpe dei auxilio conabimur in publicũ conferre. ¶ De sufficientia vero ⁊ nũero spẽz q̃titatis ⁊ q̃litatis ⁊ aliorũ generũ videaf

apud

apud antiquos ⁊ modernos ħ ⁊ sup ꝓdicamenta: ⁊ plura alia subtilia q̄ nō hic inferēda decreui.

¶ In aliqbus originalib⁹ habef extra in margine huius questionis: vbi fit sermo de numero ħ lr̄a: q̄ nūmerus nihil est: videtur q̄ nō maior vnitas eius q̄ṫ numerata tot̄: que nō est nisi aggregatione. Item si esset posset separi ficut quātitas ꝯtinua separaf. Item infinitas rerū. Item ex substātijs nō fit nō suba nec ex vnitatibus: q̄ que sunt sube: nec pari ratione ex illis q̄ sunt qualitates fiet quātitas: nec etiā ex vnitatibus cōtinuo ꝛ: q̄ forme vnius speciei non sequūtur ꝓncipia materialia alterius. Cōtra numerus est per se sensibile. 1. de aia. Item subiectū scie realis: vt aruhmetrice. Item fundamentū relōnis realis in ꝓmo modo ad aliqd. Item Augusti. q̄ senarius est numerus pfectus ⁊c. Et q̄ in loco suo nō inseruimus hec verba: hic ea notanda ⁊ extēdēda atq; declarāda lector habebit: nam vt prius notaui de diffinitiōis cognitione est numerus: vt patet.

Sequit q. 10. d cōpatione mot⁹ ad ips in esse quātū. 1. c. 18. q̄ satis clara est q̄ṫum ad sententiā ꝓncipalē ꝓ cuius maiori ampliatione querātur expositores ⁊ q̄stioniste. 4. phyſicoꝛ: ⁊ iste in. 4. di. 48. q. 2. Ea vero q̄ tangit incidēter de vnitate tpis ⁊ eui atq; identitate ⁊ varietate eoꝛ: ⁊ vtriusq; nunc vbi tāgit plures modos dicendi vide copiose in. 2. dis. 2. pte ꝓma in. 4. ꝓmis. q. vbi subtilissime cūcta hȝ: ħ vero breuib⁹ ⁊ notāter valde ptranfit: quere alios theologos in eadem di. ⁊ Hen. vbiq;.

¶ Vbi aduerte allegatiōes ei⁹ Tuaronē qui ꝑceptor erat ab oꝛdo. Tuara in anglia fic nūcupatus: vnde pȝ veritas ꝓsuppositi ꝓncipalis supra q̄ vȝ has. q. prius q̄ṫ sup sentētias scripsit: aliter ad dicta sua ibi recursum habuisset: q̄ ochan ⁊ sequaces: nō vt imiteris: sȝ potius vt fugias: plura alia adde: q̄: hec valde difficilia lȝ quotidiana motus vȝ ⁊ tps: de qbus recte nō gustabit asinus: multo minus eui ⁊ eterni tatis archana.

Sequitur q. 11. de entitate ⁊ cōditiōibus relōnis. 1. c. 20. in qua est sermo difficilis de oḃo difficili. s. relatione: nā minime entitatis teste. Auerroy. 11. metaphſice. cōmē. 19. ⁊ ꝓ ꝯ cogni⁹: vt pȝ. 2. metaphy. cōmē. 4. primo breuibus videf rñdere ad quesitū: sȝ licet subtil⁹ ⁊ singularissime: tñ potius sequēdo dicta Simplicij ⁊ Henr. q̄ ꝓpria vt in sequētibus pȝ: videaf Henr. quolibeto. 5. q. 6. ⁊. 7. ⁊ q̄libeto. 7. q. 1. ⁊ quolibeto. 9. q. 3. ⁊ ochan q̄libeto. 6. diffuse: ⁊ alibi sepe ⁊ alios vt nosti quere.

¶ Consequēter ꝓcedit longo digressu ꝓponēdo ꝓclusiones ⁊ coꝛrelaria i hac mā vltra fere humanū ingenū inuestigando entitatē ꝓditiōes modos ⁊ ꝓprietates relationū ⁊ relatiuoꝛ nisi in originalib⁹ antiquis solent assignari ꝓclusiones oꝛdinate numerādo vl. 30. vel plures vel pauciores: ⁊ q̄ varie quotatiōes in originalibus inueniebātur: omisimus eas ad iudi⁹ lectoris suo mō cōputādas: aliq incipiūt prima ꝓclusionē ibi: Rel'o cōparatio ⁊c. aliq parū post ibi: Rel'o aliqua est res nature ⁊c. q̄ lector distinguere ḥȝ. ibi etiā ꝓ totū logtur narratiue: vt infra ꝓfitef: sed lector eligat eligenda: ⁊ omittat q̄ne ad rem nō faciunt bene examinādo fundamēta hui⁹ alibi: nam vt a ꝓncipio notaui vniuersali indagine hic plerūq; incedit.

¶ Infra ibi. Contra passio necessario iest ⁊c. posset dici extra: vsq; ibi. Item scientie mathematice ⁊c. sed posito q̄ fit de lr̄a: faciliter dicetur recurrēdo ad aptitudinē ⁊ actū: nō em̄ dicit phs q̄ equale: sȝ ꝑm ipsaȝ dici eq̄le est ꝓpriā q̄ṫatis ⁊ simlr̄ de filii respectu qualitatis. Aliqui etiam assignāt totam illā lr̄am ibi. Hanc questionē circa hanc ꝓclusionē ⁊c. vsq; ibi. Rel'o aliq̄ est res rōnis ⁊ extra: sȝ satis notabilis est ⁊ sequēs ⁊ subtilis: nō legaf. Vbi aduerte ad illam infra. Rño ens v^m^ q̄ est in cōpōne ⁊c. q̄ lr̄a posset dici extra: sed q̄ optima ⁊ subtilis: ⁊ ar^m^ appenter euadēs impugnetur ꝓr: vt infra in. 6. habet. Nam lȝ ad eō v^m^ reale reducātur entia rōnis: nō tñ sub ipō ꝯtinenf: vt ptes subiectiue: sicut rel'o ꝯtinef ideo ⁊c. plura alia ibi adde curiose

¶ Cōsequēter infra ibi. Nota circa scōam ꝓclusionē ⁊c. vsq; illuc. Rel'o nō videtur vnius rōnis ⁊c. assignaf extra: sed singu-

laris ſpeculatio eſt de cãtione entitate ⁊ fũdatione rel'onis rõnis ⁊ multiplicitate ei⁹ vide in logicalibus huiuſmõi: ⁊ infra.7. huj⁹.q.de vñi ⁊ ſingulari: in q̃libeto.q.13. ¶Deide ponit quãdã obõnẽ quã nõ ſoluit ibi. Cõtra ita illa rõnis videt hitudo ⁊c̃ Ad quã dici põt q̃ hitudo equoce ꝓuenit vtriq; q: vnũ ex nã rei ⁊ ſimplr̃ é tale aliõ ſm qd ⁊ p põnẽz collatuã: vide hũc in p̃dicamẽtis ca.de rel'one ⁊.19.atq; 29. diſti. primi: ⁊ alibi ſepe. ¶Parũ poſt ponit duas alias q̃s nõ ſoluit ibi. Cõtra relatio ad ſubm̃ nõ videt aliud in albedie ⁊c̃.⁊ lz oĩa talia poſſent aſſignari additiões vel extratñ q: currũt ſubtilr̃ oĩa ſunt ponẽda ⁊ ſoluẽda ſi ſunt obones vel ipugnanda ſi reſponſiones. Ad pmũ negef̃ q̃ aſſumit ibi. ꝑus eñ nã ſalt̃ eſt aliq̃d albũ q̃z inſurgat rel'o iherẽtie in albedine: de diuerſis etiã dñr ⁊ diuerſis iſunt. ¶Ad aliud de ſex pncipijs dicendũ q̃ ſunt reſpect⁹ extrinſecus aduenientes: ⁊ nõ rel'ones p̃pe vel ſalt̃ apropate: vt hic logtur doc.

¶Silr̃ parũ poſt ibi. Cõtra in deo ⁊c̃ vbi obijcit: q̃ in diuinis ſunt rel'ones: nõ tñ in ſubo alio a fundamẽto: nec eodẽ: ſilr̃ ꝑpassio q̃ ipozrtat rel'onẽ vel eſt rel'o: nõ videf eẽ in ſubo: q: tũc eſſet posterioz: ⁊ per ꝓñs nõ idẽ: ſz ſepabilis. Ad pmũ dicaf̃ q̃ in diuinis pueniẽf̃ infozmatio ⁊ acci⁹ ⁊ ſubiectio ꝑpter infinitatẽ ⁊ ſimplicitatẽ diuinã. ¶Ad aliud cõcedo q̃ eſt posterioz passio ſubo: nõ tñ ꝑprie receptio nec iſozmatio: ſz tranſũptiue ⁊ famoſe. vide.8.di. p̃.⁊ p̃ma di.2.alr̃ tñ ibi q̃z in diuinis vt noſti: ¶Ulteri⁹ aduerte diligẽter qualr̃ pauca ꝓ plura amplectif̃ ibi. Rel'o realis nõ eſt eadẽ res ⁊c̃.⁊ vide copioſe.1. di.2.q.4.⁊. 5.⁊ alibi. ¶Nota q̃ in q̃busdã antiqs oriĝinalibus in margie h̃ hñr hec verba. Relatio aut eſt res vera: aut tantum rationis ſi res vera: aut eadem fundamento aut alia a fundamento: ſi alia a fundamento: aut coeua fundamẽto: aut nõ coeua fundamẽto ſm ſyruuod. A. pz ex p̃ma ꝓpone: ⁊ ita b. falſum. c. ip̃robaf̃ ex. 8. ⁊ ita etiaz põt ip̃robari d. ⁊ ita relinquitur .e. q̃ mutatio ⁊ cõpoſitio. Rñſio: ſicut reſpectus terminat mutationẽ ſic cõponit. Itẽ infinite res: q̃re ar⁹ ⁊ rñſionẽ inferius ꝓtra.9.⁊ q: nõ ponũf̃ ſupra ſuo loco: iõ h̃ oĩa notabilia ¶Ulterius aduerte infra ibi. Contra. dei ad creaturas q̃ in oriĝinalibus habef̃ ibi quotatio vario mõ: vñ ſicut a p̃ncipio notaui recurrit ſemp ad antiqs in mã theo⁹ clarũ eñ eſt vbi habenf̃ illa in ope ſuo.q. 30.di.p̃.ex intẽtione: ⁊ alibi ſepe incidẽta liter: remittit q̃ ſe hic ad Thomam Hen. ⁊ Alexan. ⁊ Uua. q̃re vt noſti ſũmas ⁊ alia ſcripta eoz: ſilr̃ intellige de aliꝫ quotationibus parũ poſt notatis: vñ infra h̃.9.q.1 itellige de quotatis Hen. c.f. q̃libeto q.1. ſed oĩa talia omitti põt facilr̃: q: vtas lr̃e habef̃ ſine eis. ¶Ubi etiã dicit parũ infra q̃re ⁊c̃. põt referri ad ſequẽtia in li. ſuo cõputãdo colũnas eius: q2.q. ſequẽte de hoc habetur: vel aliozum libroz.

¶Obiectio parũ infra quã nõ ſoluit' ibi. Cõtra rel'o q̃q; ⁊c̃. facilr̃ ſoluif̃: nec multũ repugnat bene intelligendo.

¶Cõſequẽter aduerte ad obones poſt illã cõcluſionẽ limitatũ impfectũ mutabile ⁊c̃. qualr̃ currũt: ⁊ an velit eas ꝓcludere: vel qualr̃ ſolui poſſent ſuſtinẽdo illud qđ impugnãt: ⁊ breuitatis gratia ptractare ſingula h̃ omitto: vide cũcta di.30.p̃. egregie 19.⁊.29.⁊.31.p̃.⁊ maxie in Franciſco quere plura ad h̃: hic eñ fundamenta omnia tetigit: ſed alibi declarant.

¶Infra ibi: relatio nõ eſt quo agens agit ⁊c̃. ponit quatuoz ꝓcluſiones ſimul: ⁊ valde notãter ptractat vbi ab illo loco: ꝓto. 4 ꝓcluſione ⁊c̃. vſq; illuc. Omnia hec mẽbra ⁊c̃. aſſignaf̃ extra in aliqbus oriĝinalibus vbi aduerte q̃ poſt illa verba: de primo ⁊ ſecũdo nota anteq̃z addanf̃ illa: de 3⁹ probatur ⁊c̃. habetur ſpaciũ vacuũ in aliqbus oriĝinalibus: q: videtur ibi littera deficere: ſed ſatis cõpleta eſt: nam ibi tertia tãgit cum' dicit parum ante: de iſtis rel'onibus tertij modi ⁊c̃. videlz eſſe mutuas eſſe p ſe ⁊ eſſe rationis: duo prima ſatis nota: tertiũ vero probat. ſi autem ibi addere volueris aliq̃d: conſidera plura que addi poſſent.

¶Nota valde ea que ſequũtur de fundamento ⁊ rel'ombus ſecũdum modi: ⁊ opiniones: ⁊ quere in.4.di.13. copioſe: ⁊ in q̃libeto.q.13.⁊ in primo repoztationũ di.27 ⁊.1.di.2.q.5.⁊ alibi ſepe in doctrina eius: pro ampliozi declaratione dictoruz: vide

Albertum ꝛ Thomam: hic ꝛ alibi: vt nosti ꝛ imitare semper aquilam.

¶ In originalibus habeꝫ quedã remissio seu allegatio i infra ibi: qz forte materia magis dicit materia compositi q̃z forme: ꝛ ponitur. T. ꝛ sequitur secunda cõclusione de forma: ꝛ debet itelligi per T. theorematũ qz ibi habeꝫ q̃ dicit: sed posset loco. t. poni supza si ꝓus theoremata scripsit: dubiũ aũt est qõ hoz ꝓus scripserit an theore^ta an certe has. q. qz ibi etiã remittit se ad. q. istas: sz si volueris tenere q̃ has: ꝓmo dic q̃ ħ lra erat additio q̃ztum ad hec verba. Si vero econtra: qz illa videntur alphabetũ quod dã metaphysicale: dic ꝓnter: primũ tñ satis ꝓbabile est ꝓpter plura que nõ oz hic addere: sed infra in. 9. q. 11. ad finẽ: videꝫ alia pars verior: solebãt em̃ doc. nunc addere nunc deponere: nũc limitare sua dicta anteq̃z ad manus alioz traderent: nõ de ꝓus scriptis posterioribus ꝛ ecõtra aliqua iungebant: nõ vt huius tpis scriptores festinãtes agere solent q̃ suos ꝙnternos impressioni citius q̃z correctiom subijciũt: vt infra sepe facit: nam. q. li. sequentiũ allegat in ꝑcedẽtibus: forte tñ nõ tenuit ordinẽ scribẽdi ꝓtinuũ in oib⁹ nec ordine text⁹ scripsit.

¶ Conf equẽter soluẽdo primũ dubiũ de numero. 12. aduerte ad illud: q̃re nã vbi ꝑ in ꝓmo di. vz. 30. tangit hoc: ꝛ vbi quotantur alij ibidẽ: infra etiã. q. sequẽte satis copiose habeꝫ de ħ ꝛ in theorematib⁹ Den. vbiq; ꝓsupponit: qz tpe suo famosus erat.

¶ Soluendo etiã. 2. dubiũ ponit quoddã extra longũ in aliqbus originalib⁹: qõ sic incipit: Cõtra fieri in facto esse ꝛc. vsq; ibi Ad tertiũ dicendũ ꝛc. ꝛ qz nõ videbaꝫ lra multũ vtilis omittim⁹ eã ꝓter ꝓmã obonẽ tñ: quã etiã omitte: vt dic ꝓsequẽter: raro em̃ ponit: sz subtilis argumẽtatio est: ꝛ nihil omittere decreui ex tanti igenij discursu: sz videant verba alioz: quare hic totũ notabo: segtur lra sic. Ité ens in actu: ꝛ ens in potẽtia nõ imediate diuidũt ens: qz ꝑm expositionẽ istam: sed est in facto esse sub neutro mẽbro coequali. Cõtra dictũ ad. c. cũ potẽtia ꝛ actus sufficiẽter diuidant ens cuilibet ꝑdicato ꝑm genus ꝛ spẽm̃ correspondet ꝓpria potẽtia ꝛ ꝓprius actus: si ꝓprius actus est fieri per te: igitur relatio fundata in receptione habet terminũ fieri in quo etiã fundabaꝫ alia relatio ad factũ esse rel'onis ꝓme: si in altera: relatio opz habere potentiã: illa autez per se ad ꝓpriũ fieri terminabiꝫ ꝛ in illo relatio ad factum esse secũde: ꝛ sic in infinitũ ergo ꝛc. Cõtra dictum ad d. si passio sit actus: ꝑductio: receptio ꝛ motus cũ ꝓprius naturaliter recipiatur q̃z actus eius: segtur q̃ relatio fundata in illa: vt receptio sit ꝓpzior relatiõe fundata in ipsa: vt actus: similiter sicut ipe instas ꝓpzior est ꝓductio: ergo ꝛc. ¶ Rñio verum est: sed ꝓpzior est ꝑductio forme q̃z sua receptio. Contra relatio quã ponis in passione. 1. ad totum compositz vt per se terminũ quẽ nõ precedit relatio: receptio autem forme ipm̃ precedit: ergo ꝛ relatio fundata i passione: vt receptio ad receptũ precedit relationem productionis: vt tu ponis ipsam ad productũz. Contra ad ad ditz ibi: si productum inq̃ztum tale alia ꝛ alia ratione dicatur ad actionẽ ꝛ passionẽ quõ ergo idez bis non dicitur? Contra dictum ad. 8. si volitio non sit per se passio sed receptio volitionis: ergo receptio volitionis primo terminat relationem potẽtie non ipsa volitio. Ité si volitio non sit ipsa receptio nec actiua productio: sed forma producta sicut volitio: sicut enim volitio non est productiua alterius: ita nec albedo vel quãtitas: ꝛ sicut albedo ꝛ quãtitas requirunt actionem ꝛ passionem per se terminus sicut forme producitur: ita ꝛ volitio: hec etiã videnꝫ contra dictũ ad. 9.

¶ Ad primũ q̃ fieri volitiõis que est qualitas informans: ꝛ est receptio illius qualitatis: ꝛ productio ꝛ passio in quo fundatur relatio productionis ad productum: ideo nec modo potest volitio que est qualitas producta producere ipsam productionem passiuam: sicut non actiuam: est ergo productio siue receptio passiua imediatus effectus actiõis que est elitio nõ que est qualitas elicita.

¶ Per hoc patet ad 2^m q̃ idẽ nõ ꝓcedit sz elitio actio ꝓcedit vtrũq;. Aliqs forte diceret ꝓñr q̃ sicut passio de gñe passionis nõ est sine termino: sic̃r nec actio sibi correñdens: sz vtraq; fundat illas. 3. rel'ones: volitio tñ q̃ nõ est ꝑ se passio: sz ꝑ tanto: qz

recepta in alio nō hȝ terminū vlteriorem. Tota ḡ lra oino est extra: ⁊ tāgit solones. 2.3.4.7.8.dubioȝ vnde p c. intelligit.3.⁊ p d.4.⁊c. sicut sibi mos ē in his metaphȳ sicalibus ⁊ theorematibus ⁊ alibi: ⁊ an sit lra ꝓpria vel alterius duᵐ est: sed ꝓpriā eē ꝓbabilr apparet: satis tn fracta ⁊ imptinēs

¶ Ex his pȝ ad illā obiectionē quā nō solvit cōtra solutionē.4.dubij. Silr ad duas alias ꝓtra solutionē.8.dubij quas nō solvit: sed omnia examinabis.

¶ Deinde cū dicit Ad.7. q̄re vide valde signanter ad b: in primo.di.30.q.2.soluēdo argumēta ꝑncipalia: quere in Una. ⁊ alijs antiquis ibidē: idem.

¶ Silr parū infra cū dicit ad.9.q̄re: ⁊ que fit seu querit quare: vide ad hoc infra in 9.li.⁊ in.4.di.13.⁊ in ql'libeto.q.13.⁊ in pᵒ reportationū di.27.⁊ in pᵒ anᶜᵒ di.3.q.vltima: nā equocū est hoc nomē actio: ⁊ silr hoc nomē passi: nō ḡ ipugnat dicta: sed q̄rit q̄re: ⁊ ex illis locis declara q̄re: plura alia notabit diligēs lector hic: q: mā valde copiosa ⁊ ardua: nimiȝ ḡ si vt plurimū ꝓblematice ꝓcedit: hic doc. sed gs in arduis certior aqla: q̄re antiqs hic ⁊ alibi: ⁊ modernos etiā vt supra.

Sequitur q.12.de Quenientia assignantiis.3. modorum relationis.t.c.20.q̄ satis clara est ⁊ correcta ⁊ notabilis: vbi ꝑmo in gñali ꝓponit veritatē quesiti: deinde in spāli discurrēdo p singulos modos relatiuorum vbi possent formari.4.q. vel.4. art. vt An. an. facit. Quere Tho. ⁊ alber. ⁊ alios hic: ⁊ hūc maxime in quolibeto.q.6.⁊ in pᵒ di.19.29.⁊ 31.⁊ in.4.di.6ª.12.⁊.13.ad plura q̄ hic tāgūt maxie de fundamentis horȝ modorȝ: ⁊ disᵐᵉ eorundē ⁊ 27.di.ꝑmi: vide Thomā in.4. di.12.artᵒ.q.2. vide etiā Una. ibi: ⁊ alibi maxie ꝓpter oꝑ. tacitas hic: ⁊ instātias hinc inde notabis.

Sequitur q.13.de tria tertij modi relatiuorum a 2ᵒ.t.c. 20.que breuis ⁊ clara est: sed instātias ex dictis pus tange: ⁊ alibi vbi supra: ⁊ quere thomā ⁊ alios hic p opinione quā tangit: ⁊ impugnat: vide vbiq;. Alexan. de Alex. ⁊ Albertū. Paulū vero Venetū minime nisi gratia mᵉ.

Sequitur q.14.⁊ vltima huius 5.de habitudine vniᵒ ad plura: ⁊ possibilitate eius.t.c.20.q̄ etiā satis clara ⁊ correcta est: ⁊ sūia doct. determinata ⁊ notabilis: quā etiā hȝ in ꝑcamē. tis.c.de ad aliqd.q.finali: vide.13.q. quolibet: artᵒ.2.singularissime motiua aliorū ibi: ⁊ instantias hinc inde adducat lector. de angustijs igit respectiuis huiᵘˢ qnti ad arduas contēplationes.6.festinat.

Circa primam quēstionē.6.li.de trimēbri diuisione speculatiue.t.c.2 Aduerte in ꝑncipio solutionis ad duas oꝑ. q̄s adducit de distinctione ⁊ idētitate scientiaȝ q̄re Thomā hic: ⁊.1.2.q.54.⁊ Hen. quolibeto 9.q.4.⁊ Albertū ⁊ Joannē Jandonū: ⁊ antigores: vt Alpharabiū ⁊ gondisalis de diuisione scientiarū: ⁊ Boᵉᵐ in li. de trinitate cū expositoribus: hūc vero in plo. vtriusq; ꝓmi Ualterū etiam burlei super Porphirio ⁊ alios moderniores ibidem copiose ⁊ maxime resolutos parisienses: ⁊ q: ambe deficiūt quodāmodo a sinceritate veritatis: iō eas ipugnat: ⁊ hȝ gdaȝ nouelli conant satisfacere argumētis doc. h ⁊ alibi volētes cōcordare ex intētione discordātes videāt ne operā pdiderit: lector aūt replicas vbiq; adducat: nam absq; ratione efficaci iste nihil dixit.

¶ Consequēter ponit modū dicēdi suum q̄tum ad hūc articulū distinguēdo de triplici vnitate hīr valde subtilr ⁊ mēbra declarādo 1ᵒ distinguēdo ō speculatiua ꝑm triplicē determiationē: deide ad ꝑncipale ista applicādo rndet ad q̄situ vbi ardua speculatio: ⁊ singularis doctrina. Et hȝ alibi: vtputa sup.1.q.huius in porphiᵐ satis resolute collegi breuibus ea q̄ debēt attendi ad vnitatē hītus exprimendā: ⁊ hāc triplicem vnitatē resolute: vt potui tetigi: alijs nihilominᵘˢ omissis illa breuia ō vnitate tali replicabo: voco vnitatē specificā obiectiuā scie: q sumit ab oᵗᵒ cōplexo vel incōplexo i se: ⁊ p se ꝑsiderato. Genericū vō ꝓpinquū appello q̄ respicit obm cōplexū vel incōplexū virtualr actualr ꝑsideratū vel ꝓtentū. Genericū aūt remotū dᵒ q̄ cō-

cernit obiectuz cõplexũ vel incõplexũ virtualr potẽtialr vel pmissiue apprehẽsum. Et ꝟ sumo specificũ ꝛ genericũ nõ ex mõ entitatis obiectiue: sz ex mõ ꝓsideradi: nã de obiecto in se specifico põt esse scia generica: ꝛ de obo gñalissimo specifica: vt nunc pbabiliter suppono.

¶ Deinde aduerte cuius ẽ illa rõ quã adducit ꝛ ipugnat in solone ad ostendendũ qꝫ sube sepate ptinẽt ad metaphysici ꝓsiderationẽ: qre albertũ ℔. Thomas hz q̃dãmõ in silr tdẽ hic: cõpando ens ad pmũ ens in ordine ad metaphysicum.

¶ Tãge etiã pla circa rõnes formales mathematice ꝛ phyce subiectiuas in suba corporea an sint disᵗᵉ res vel realitates: ꝛ ꝓsequẽtes obiectiões ꝛ instãtias ꝛ maxie ex 17.di.4.q.2.ꝓtra.2.oꝓ. arguẽdo: ꝛ examia stricte oĩa verba doc. in hac positione.

¶ In aliqbus originalibus ante illã lrã itelligendũ est q̃ ex dictis tẽ. ponũtur ille obiectiões cũ sequẽtibᵒ q̃s habes ad finez q. ibi. Contra supius negabat tẽ. vsqꝫ ad finẽ: sz de ordie paz refert: lector nihilominus eligat vt voluerit ꝛ pm melioré ꝓnexionẽ. ¶ Hic põt itroduci nõnulla ex dictis huiusmodi. 34.di.3. de diuisione habituũ ꝛ alibi sepe: ꝛ ex alijs auctoribᵒ vt alias copiose notaui: qrant antiq hic p fine solonis explicando.

¶ Infra soluẽdo. 2. ꝑncipale: vbi itroducit oꝓ. de hitu speculatiuo ꝛ practico vel in ordine ad oᵐ vel ad finem seu subm: nota cũcta in plo. in põne god. ꝛ ipugnatione eius tu mã de praxi. q. 2. cuius etiã dicta: ꝛ Egidij plerũqꝫ in his. q. tãgit: quere ergo originalia vtriusqꝫ.

¶ Aduerte diligẽter ad solones ꝑncipaliũ valde fertiles in qbus fundamenta ꝓprie oꝓ. vbiqꝫ necessaria radicauit: ꝛ incidẽtalr multa vtilia inducit: vbi ante solutionẽ. 6. ꝑncipalis ibi: ℏ nota ordiné itellectus nr̃i tẽ. videt esse extra vel additio: sed lra notabilis vbiqꝫ. ¶ Attẽdendũ etiã qꝫ ab illo loco: vlterius est sciẽdũ: qꝫ qñ aliqꝫ genᵒ remotũ diuidit tẽ. vsqꝫ ad finez. q. doctor in originali cancellauit seu vacat: assignauit loco eius alia: pus tñ hita s̃ apposuit: sz qz oĩa exgsita: lz eoꝝ aliq̃ tam explicata: ideo ea inserui legẽda: vbi discretᵒ lector cuncta equabit omittẽdo nõ necessaria ꝛ vtila ptractãdo saltẽ ille obones in fine legant. ¶ Cũ dicit in fine obonis finalis seu replice. stude: vt alig libri hñt: lz in alijs nr̃i hil ponit nisi obiectionẽ insoluta: pót ibi ꝓcedi qꝫ inferẽ physice loquẽdo. sz ex disᵗᵃ cognitiõe metaphyca q̃z nõ habet: vt physicus efficit pfectus scies: veriᵒ etiã ꝑpetates physicas inuestigabit cũ metaphysice obm nouit: recurre ad ea q̃ ꝑdixi pla alia ℏ notabis ex plo. virtusqꝫ pmi ꝛ Fracisci.

Sequitur 2ª.q. de scibilitate entis p accns. t.c.4.ꝛ.6. in q̃ premissis duabᵒ distinctiõibus ad qsitũ determiate ꝛ notãter valde rñdet: vbi aduerte qꝫ illa lra ante scdam disᶜᵐ. Sed ꝓtra Azᵒ. tẽ. vsqꝫ illuc. Scdo distinguẽdũ tẽ. videt esse vacat vel saltẽ extra: sz si voluerit solueré motiua: recurre ad ea q̃ hz phs ꝛ expositores. 2. physicoꝝ: ꝛ in de bona fortuna. ¶ Regre plura hic ad ꝓpositũ. 2. 8. ꝛ. 39. di. pmi ꝛ. q. 21. quolibet: ꝛ sup 2. physicoꝝ: vt pus: ꝛ in antiquis: ꝛ sup li. elenchoꝝ in isto noʳ. Et sup Dorphiᵐ singularissime de multiplici acceptiõe accidẽtis: ꝛ alibi vt nosti maxie sconstas parisienses resolutos hic ꝛ vbiqꝫ atqꝫ oxoniẽses nr̃os ingeniosissimos: desides tñ modernos inq̃z: qz forte q̃z locupletes vel antiquos recte venerãtes potius alienis q̃z suis fidem ipendũt: oĩumqꝫ acutissimi iudices exstant. Quere etiã ꝓsiderationes astrologoꝝ de futuris ꝓtingẽtibus ꝛ euẽtibus reꝝ ad ꝓpositũ: ꝛ nota valde decisiones doctoris in hac mã: in q̃ vt fecit An. An. due. q. possent moueri: sz suo mõ breuitate vtit. ¶ Aduerte elegãter ibidẽ duos modos dicẽdi. Ad pmũ ꝑncipale ꝛ alias solones ꝑncipaliũ: ꝛ maxie vltimã: ꝛ adde plura vt scis.

Sequitur 3. q. de exclusione entis veri a ꝓsideratõe meᶜˡ. t.c.8 ꝑ° aduerte vbi qꝫ illa rñsio q̃ ponit ad vltimũ ꝑncipale imediate ibi. Rño res nõ est tẽ. posset assignari extra: sz bona est quã etiã imitat ad finẽ. q. 10 põt legi tanq̃z arᵐ euacuãs: ꝛ ea q̃ dicunt ad finẽ. q. sũt eius ꝓfirmatiua: vel posset omitti tanq̃z superflua. Totũ ꝓcessum. q. nota valde logice: ꝛ metaphysice singularẽ: vbi pmo ponit

opinio egidij de roma ꝙlibeto.4.q.10.q̃re etiã henr.vt nosti: ⁊ thomã.1.pte.s.q.16.⁊ hic ⁊ ꝑmo ꝓtra gentiles:⁊ in q. de veritate.q.1.⁊ alios:⁊ hũc maxime in q.li.de aia.q.17.18.⁊.19.⁊.3.di.1.q.3.⁊ i q̃t⁹.q.14 ⁊ seq̃ces eius:vt nosti ꝑ declaratiõe amplioꝛ huius. ¶ In aliqbus originalib⁹ illa lr̃a infra ibi. Sꝫ ad huius exclusionez ⁊c̃. vsq; illuc. Exponit aũt ab alijs ⁊c̃.assignatur extra vel additio:vel saltẽ ab illo loco: sꝫ nũqd oĩm volũtatis ⁊c̃. Sꝫ volẽdo eaꝫ legere:dic ꝓñr ad dubia illa ibi mota.vide in plogo sentẽtiaꝝ ⁊.1.⁊.3.di.ꝑmi ⁊.25 2.⁊in ꝙlibeto vbi s̃.⁊.15.⁊.26.di.3.⁊ i mã de beatitudine:⁊ alibi.

¶ Consequẽter infra ibi. Exponit aũt ab alijs ⁊c̃.q̃re hen.⁊ god.vide.3.di.ꝑmi.q. 5.⁊.35.36.39.43.⁊.44.eiusdẽ ad h̃. Et nota ipugnatiões notabiles ꝓtra hũc modũ dicẽdi:⁊ infringe quoꝛũdã euasiones friuolas hic vt nosti ex fun⁹ huius.

¶ Infra ibi ꝓpter istã rõnẽ ꝓcedendũ est ⁊c̃.declarabis caste illa verba q̃ sequũtur ibi de iclusione essentiali entis in ꝙlibꝫ p se intelligibili:qꝛ videtur repugnare prima facie his q̃ h̃.3.di.ꝑmi.q.3.⁊.35.di.eiusdẽ in repoꝛtatis maxie:sꝫ tu põderabis p̃cipue ly p se itelligibili:⁊ an itelligibilitas p se ꝙueniat nisi his ꝙbus p se ꝙuenit ens ⁊ põt dici q̃ nõ:qꝛ de quo in scõo mõ dicit passio:in primo mõ dicit subm: notabilis valde determiatio ẽ ista hic:nec repugnat dictis alibi si recte exponant. Ad pauca.n. aspiciẽtes ⁊c̃.vide infra in.9.q.5.

¶ Aliqui assignãt exta illã paruã lam infra ibi. Quo mõ etiã oĩm ⁊c̃.vsq; illuc. Dicendũ est ad.q.aliter ⁊c̃, sed satis bene est ad propositum.

¶ Deinde in solone p̃ncipali ponũtur in aliqbus originalibus quedã verba q̃ non sunt multũ ad rem ibi. Si tñ hoc verũ videt ⁊c̃.vsq; ibi:relo aũt est posterioꝛ ⁊c̃.⁊ sunt extra ⁊ põt ptractari alr theologice: alr phyice:⁊ mlta addi que dimittant lectoꝛi curioso:vide ꝑmo ⁊ 3° ethycoꝝ: vt ⁊ vbi nosti ad ppositũ:totũ q̃ sequtur in solutione notabis mensurãdo singula verba: ⁊ q̃re sup ꝑmo pyer⁸³:⁊ alibi hũc ⁊ alios: transcẽdit eñ fere humanũ ingeniũ i hac iuestigatiõe:vt attigat vĩtatẽ vĩtatũ doctoꝛ.

¶ In aliqbus originalib⁹ imediate ante illã rñsionem Ad 3m ille est actus obiecti ⁊c̃.ponit quedã obiectio ꝓtra ꝓcedẽtia q̃ sic incipit. Cõtra eo q̃ res est vel nõ est ⁊c̃. ⁊ segtur ibi plixa lra:quã qꝛ nõ multũ necessaria:⁊ nõ etiã ad ppositũ multũ:sꝫ fracta ⁊ discoꝛrecta:omisi hic ⁊ alibi:si lectoꝛi placuerit:ingrat ⁊ addat. Maꝫ facile est addere(vt aiũt) inuẽtis: indies eñ vt spero augebit huius scripti pscrutatio.

¶ Determinatio doc.resolute habek ad fiñ.q.q̃tũ ad ꝑncipale quesitũ vbi colligere ꝛclusiones ⁊ coꝛre⁹ põt lectoꝛ ⁊ resu^re totũ fructũ.q.vbi aduerte ad illa verba: h̃ dubiũ ingrat ⁊c̃.vide optime.q.13.quolibeti:⁊ sup lib.ꝑmenias:⁊ alibi ⁊ maxie in seq̃cibus huius modernis.

¶ Ad finẽ.q.vbi incipit soluere argumẽta op̃.in ꝑmo articulo de obo intellect⁹:⁊ nõ psequtur:⁊ hoc vel qꝛ ex dictis ꝑus in ꝑmo li.in fili de obiecto sensus ⁊ intellect⁹:⁊ infra in.7.⁊ alibi patẽt:vl forte ex iaduertẽtia aut forte ipeditus vel quõcunqꝫ: facilr tñ rñdebis. ¶ Ad ꝑmũ negãdo ꝓñam:qꝛ intellectus illimita^cr obiective:lꝫ nõ entitatiue.vel añs posset examinari loquẽdo de bo° exñter ⁊ ⁊ si adducak Aꝛ.2°.de aia de distinctiõe potẽtiaꝝ p obam ⁊c̃. dicendũ q̃ verũ dicit i potẽtijs eiusdẽ gñis ⁊ disperatis:nõ aũt subordinatis nec alterius generis nisi ꝑm excessum apphensionis:nõ aũt simplicis exclusionis: vide infra in.9. li.q.5.ꝑclare. ¶ Ad secundũ dicendo q̃ diuisio entis per sensibile ⁊ intelligibile nõ est p obam:qꝛ oñe sensibile intelligibile lꝫ nõ ecõtra.oꝛ g̃ q̃ sumak itelligibile cũ ꝑcisione ad hoc q̃ sit aliq̃lis oppõ mẽboꝛũ: ens igit indifferẽs ad vtrũqꝫ est o^m adeq̃tum intell⁹:vnde talis indĩa est sufficiẽs determiatio ppoꝛtio ⁊ appꝛopatio ipsius entis ad intell^m:ꝓcedak g̃ arg^m vsqꝫ ibi: sup ens nõ videt ⁊c̃.secus est de potentijs limitatis eiusdẽ gñis vel alterius: vide h̃ copiose.3.di:ꝑmi.q.3.⁊.35.di.eiusdẽ:⁊ sup li.de aia vbi supra notaui:⁊ infra.7.in fili: ⁊ alibi sepe vt nosti. Alia multa hic addat lectoꝛ ꝑ entis veri maioꝛi declaratiõe:⁊ diligenter aduertat ne ficti^m diminutũ atqꝫ ens rõnis existat ne a speculatiõe passiua ⁊ actiua ꝑmi soliusq; pfecti me^ci excludak.

Sequitur 4.ꝛ vltima.q.de metaphyci ꝓsideratione circa ens.t.c.1.4.ꝛ.8.in qua clara est determinatio doc. Resumēdo em dicta Auic.ꝛ Auer.vt.q.1.ꝑ.li.plixe ptractauit:tenet tñ Auic.declarando motiua eius:ꝛ dimittit Auer.ꝛ in hoc pōt ponderari notabilr qꝫ ea que in vno loco disputatiue ꝛ pblematice determinat alibi asserēdo alterā partem sustinet ne dū in his metaphycalibus sed etiā in theologicis:plerūqꝫ vt a principio notaui ꝓsupponit etiā ea q̄ dicta sunt de vniuocatiōe entis in.4.ꝛ plura alia q̄ lecto: attēdat:ꝛ maxime illud singularim vbiqꝫ necessariū de subo ꝛ adequatiōe duplici:formali vꝫ ꝛ virtuali mente teneatur ꝛ examinetur.

¶ Breuibus hic tangit illā difficultatē intricatā apud multos:an vꝫ metaphysicus hꝫ ꝓbare ꝑmū ens esse: q̄re antiquos hic ꝛ alibi vt scis:ḃ etiā.q.posset ꝓcedere oēs ꝓcedētes in hoc.6.vel saltē duas imediate ꝓcēdētes ꝑm qꝫ fundari posset sup diuersa loca textus:vt notaui textū quotādo in eius ꝓncipio sed satis recte situat: qꝫ etiaꝫ oritur t.c.8.alias duas.q.in ꝓncipio huj 6.quas ponit Ant.an. accepit ex plo.sen de verbo ad verbuꝫ:vt pꝫ ex notabilibus textualibus huius.6.

Irca primam q.7.li.de cōpatiōe iherētie accidētis ad essentiā eius. t.c.2.ꝛ.3.in ꝓncipio solutionis assignat in aligbus li. q̄dā extra.ibi. Et hoc forte cōsueuit dici ꝛc̄.vsqꝫ illuc. Tertio exponit ꝛc̄. obiectionē aūt ibi nō solutā sustinēdo ō'm esse bonam:qꝛ famosa est:solue ꝓñr aut negādo assumptū:aut alr declarādo: vt nosti: sed videtur omnino extra.

¶ Aliud etiā paruū extra notat in aligb⁹ originalibus infra ibi:sed iste respect⁹ est relo ꝛc̄:vsqꝫ illuc. Tñ qꝛ iherētia videtur. Infra etiā parū post:ibi:si ponit hoc Ax. ꝛc̄.vsqꝫ ibi. Tertio dicitur qꝫ inherētia ꝛc̄. est extra:ꝛ in pluribus originalib⁹ nullū hoꝝ triū habeꝫ.ió ꝛc̄. ¶ Determiatio doc. hic est clara ꝛ resoluta:nā ꝑmissis.3.distinctiōibus adūgit.3.ꝓclones vbi aduerte in ꝓbatiōe 2ª.1.ꝓclonis an illō qō ibi infert vt icōueniēs sit incōueniēs aliqō vꝫ.ꝑdm dictū in qd de q̄ztitate ꝛ q̄litate repiri inferius ente ꝛ supr⁹ vtroqꝫ illoꝝ:nā nō nulli scotiste hoc videnꝫ ꝓcedere:posito qꝫ ens diuidaꝫ p qdditatē:vt in substāz ꝛ accīs absolutū:ꝛ respectiui arm saltē currit ad hominē:vt plerūqꝫ arguit doc.hic. ¶ Hanc mām vide in.4.huius.di.12.q.1: copiose ꝛ aliquaꝝ.1.di.2.q.4.ꝛ.5. Et.3.q. q̄libet. ¶ Opiniões aliozꝝ. vtpote auerroys:Alex. Jandoni.alberti ꝛ Thome, vide hic ꝛ alibi ad ꝓpositū ꝛ maxie.12.dis.4. vbi theologi cōiter ptractāt hanc materiam.

¶ Tange instantias ꝓsequēter in solutiōe argumentoꝝ post o'm primo quō pōt esse equocatio in cōcreto, stante vniuocatione abstracti:cū idem significent vt in antepdicamētis exintētione.q.8.hꝫ iste ꝛ alibi plerūqꝫ: vide in.4.di.11.q.1.articulo.3. Et in ꝑdicabilibus.q.finali:ordine debito:dein de q̄liter ista possit esse vera:in herēta inheret cū predm ꝛ subiectū sumank sub oppositis modis significādi.vide supra in.5 ꝛ q̄re fran.8.di.ꝑmi ꝓflat⁹:ꝛ 29.di. eiusdē bene ꝓsiderando.

¶ Nota etiam infra ibi.Ad 2m qꝫ illud exemplū corrigitur ꝛc̄. qꝫ expositiō in metaphysica que attribuitur Ant.And. est huius doc.vt hic expresse dicit:ꝛ infra sepe:ꝛ alibi in sententijs: sed forte alio ordine ꝛ modo scribendi:sed in primo ꝛ.4. vbi supra habetur talis expositio valde notāter originaliter tamen hic.

Sequitur questio se/ cūda de prioritate substantie tempore respectu accidētis.t.c.4.vbi tres opiniones recitat ꝛ impugnat:quaꝝ prima est cōmē. vbi in lra.2ª alexandri.tertiā q̄re in alberto:ꝛ fratre Alex.ꝛ alijs hic. Et licet quidā conantur euadere impugnationes doct. hic:tu tamē replicabis vt nosti:vbi aduerte qꝫ tertius modus dicendi est multū apparens:vnde doctor insequitur eum sup porphyrio ca.de prioritate.questiōe tertia: ꝛ qualiter non sequatur ex hoc contradictio:die vt supra in ꝓncipio:ꝛ alibi notaui hic enim fuit locus proprie determinationis:ꝛ non in logicalibus:vt patet.

¶Determiatio doc. est satis clara ꝑ lz subtilis: vide eū in. 2. di. 1. q. 5. Et in. 4. di. 1. q. 1. ⁊ alibi sepe vbi exponit hanc priozitatez vniformit. ¶Assignat qdā extra ibi: substantiā. n. eē ⁊c. vsqz illuc Ad ꝓm arm ⁊c. sz lra notabilis ⁊ singularꝫ dona: nō caste pcurat vbiqz ¶Cōsidera bñ in solone vltimi ꝑncipal: vbi dicit: qꝫ inditiuduū cuiuscūqz spēi posset ꝑ se existere: sine oī accīte ꝑ accidēs: ſ ignis sine calore ⁊ hō sine q̄ztitate ⁊ sic de alijs dic ꝓpr: q̄re i. 4. di. 12. ⁊ i Ugar.

Sequitur q. 3. de priozitate sube cognitiōe respectu accidētis. t. c. 4. q̄ satis facilis ⁊ cozrecta est ⁊ sṁa doc. determiata ⁊ subtil. oꝑ. de cognitiōe sube: q̄s tāgit ibi soluēdo arm ꝑncipale: q̄re in Hen. ⁊ Tho. ⁊ alijs antiqs ⁊ modernis vide. 3. di. ꝑ. ⁊ sup ꝑo de aīa: ⁊ hunc vbi s. sup li. de aīa. ⁊ alios vt nosti: infra ēt in 7. ⁊ s li. 1. ⁊. 2. plura adhuc patent.

¶Infra ad finē: ibi. Si possemus ad illaz ptingere ⁊c. vsqz illuc: q̄ illa cognitio q̄z habem⁹ ⁊c. assignat extra ab aliqbus: satt̄ n̄ bñ ad ꝓpositū ꝑter illā allegationē ex 7. sed dic consequēter.

Sequitur q. 4. de ꝓzitate sube diffōne respectu accidētis. t. c. 4. q̄ satis clara est ⁊ cozrecta sz in decisione tāgūtur dicta aloz. q̄re Hen. ⁊ alios q̄s s notaui hic ⁊ hūc. 12. di. 4. q. 1. ⁊ in ꝑdicamētis. q. 8. ⁊ in. 2. di. 1. q. 5. ⁊ seq̄ces moderniozes sup ꝓmo phy. ⁊ ipm si inuenire valebis: diffinit. n. accⁱ⁹ qōcūqz diffinitōe metaphyca ⁊ getatia: ne dū apptitudia liter: imo actualr: ne dū icōcreto: imo i abstracto ꝑ subam exꝑsse vel iplicite non gn existere possit aliqd̄ saltē sine ipa actu: sed q̄ actu semp depēdet: ⁊ depēdēs inq̄ztum tale nō cōplete intelligit absqz depēdētie termini exꝑssione vel cognitiōe: ⁊ vt eius est ⁊ in ipa potius q̄z ab ipa regrit in accidētis diffinitiōe suba hoc dicit.

¶Infra ibi. Contra diffinies est minus ēs ⁊c. vsqz illuc: Ad ꝓmū ꝑncipale ⁊c ponit extra in aliqbus: in aliqbus vo originalibus illa argumēta tria ponūtur in pede. q 3. ꝑncipalia argumēta: ⁊ tres solutiōes ad ipa ponūtur ad finē. q. in ꝑncipio solutionū ꝑncipaliū. Sic ad ꝓmū arm ꝑncipale vez est de pte gdditatiua ⁊c. sed quōcūqz fituetur littera est satis bona: ⁊ ad ꝓpositum: ideo ⁊c.

¶Qō ibi tāgit de cā ꝓma ⁊ de sepatiōe accidētis a suba: examiabis bñ: vt ꝑz in. 4. ⁊ 2. vbi supza: ⁊ in ꝓmo di. 2. 8. 42: ⁊ alibi. Et maxie i q̄libeto. q. 7. q̄re alios vt nosti plura addēdo hic.

Sequitur q. 5. de entitate māe. t. c. 8. vbi aduerte qꝫ in aliqbus originalib⁹ hanc ꝑcedit illa. q. de ꝓzitate forme respectu cōpositi ⁊ māe ⁊ recte: q̄ illa ozīk. t. c. 7. ſz etiā. t. c. 8. fundari posset: vt notauimus: de ozdine tñ parum refert dūmō vītas habeak. Eligat lector quā ꝑponere voluerit: hic ozdo satt̄ placet

¶Infra in ꝑncipio solonis ibi hec rō Az. ⁊c. aduerte qꝫ q̄tiōes cōmentoz nō sunt de lra doctoris: ſz recte i margine nō potēt locari inseruim⁹ eas lre suis in locis. vt vides.

¶Determinatio doct. clara ⁊ assertīa quā auctorib⁹ ⁊ rōnibus ⁊ cōgruētijs pulcherrime ozdinauit balbutiētes vie cōis penitus ꝑpriā vocē hic ignozātes nō curabis: ⁊ solutiōes nō soluētes infringes: ⁊ argumētatiōes vento excuties vt nosti: vide. 11 di. 2. copiose hūc ⁊ alios theologos: ⁊ sup ꝓmis phyficoz: ⁊ de gñatione: ⁊ alibi de attributis ⁊ cōditiōibus atqz ꝑprietatibus māe: notāter. Antiqs etiā varie de entitate māe ⁊ potētia ⁊ ꝓuatione ⁊ coeuitate eⁱ⁹ cū forma: ⁊ insepatⁱᵉ ⁊ fic de alijs ibidē quere: ⁊ adde Ugar. elegāter in. 2. vide ⁊ Nicolaū Boneti singulaſſime: atqz alpharabiū ⁊ modernos scotiſtas parisienſes.

Sequitur q. 6. de ꝓzitate forme respectu māe: ⁊ totius cōpositi. t. c. 7. ⁊. 8. vbi aduerte ꝑ ꝓ⁹ argumēto ibi: fieri est ꝑ se via ad eē ⁊c: qꝫ illa est sṁa phi ꝓ⁹ phycoz. t. c. 62. ⁊. 2. phycoz t. c. 14. ⁊. 1. de gñatiōe. t. c. 18. ⁊. 4. meta. t. c. 2. ⁊ alibi plerūqz. ¶Infra ibi Até act⁹ ē simplr pfectiōis ⁊c. vsqz illuc: Ad om ⁊c. assignat extra: ⁊ in aliqbus originalib⁹ ponit post oppositum: ⁊ satis bene.

¶Inferius in solutione. q. ibi. de ista ꝓna ⁊c. vsqz illuc. Ad ꝓmū argumentū ⁊c. ponitur extra in aliqbus originalib⁹: sed lra bona vbiqz: vide in theozematib⁹: ⁊ in. 4. di. 11. q. 3. ⁊ alibi sepe in doctria huiusmōi.

¶ Determinatio doctoris satis assertiua est ꝛ clara: vide singularissime ad ꝓpositū in quo⁹.q.9. vide etiā in theorematib⁹. et in ꝓmo ꝓncipio ꝓma etiā.q.3.ꝛ.8.di.1.q.1. Et tange instantias hinc inde vt nosti. vide cōmentatorē.2. phyficoꝝ cōmēto.4. et alios ibi.ꝛ hic.ꝛ pōdera ꝙsequentiā Arist. in littera hic. Et qualr doc. interptaf ipsuꝫ paucis ꝛ obscure. plura addendo.

¶ Quod tangit infra de ratōe substantie: vide in quolibeto.q.3.ꝛ in ꝓmo di.26.ꝛ in 4.di.12.q.1. et super ꝑdicamenta maxime apud modernos scotistas.

Sequitur q.7. ō idētitate: q̄ qd est cū eo cuius est. t.c. 20. vbi ꝓmo ponit oꝑ. alioꝝ poti⁹ logica q̄ꝫ metaphyca apparēs tamē: ſ impugnat eam velde subtiliter: ꝛ licꝫ quidā cōnātur euadere argumenta: nihil faciunt bene cō ſiderando. Quere quos supra notaui hic ꝛ alibi pondera bene ibi verba doc. de homine albo. an. vꝫ ista: hō albus est hō alb⁹ sit necessaria: ꝛ hec ꝓtingēs: hō est albus: ꝛ an ꝑ se ꝛc. iteꝝ ibidē habes qualr exposuit textū: ꝛ q̄ addit de qdditate indiuidui examinabis bene ꝓpter dicta sua in.2. dist.3.ꝛ plura alia notab iuxta hanc disputatiōem

¶ Determiatio doctoris assertiua et clara ꝛ notab valde et vere metaphyficalis. In aliquibus originalib⁹ assignat extra illa lra ¶ Modus est iste ꝛc. vsq̄ illuc. Sed in dictis per accidens ꝛc. sed optima videtur et ad ꝓpositum. ideo ꝛc.

¶ Pro vlteriori declaratiōe hui⁹ materie vide in quolibeto.q.2.ꝛ in.2.di.3.q.6. et in 3.di.22. fundamēta hui⁹ resolute. Et adde plura ex antiquis: vt nosti.

¶ Consimilr qualr currit illa distinctio de qdditate. vꝫ ꝙsiderata absolute vt sic dicaf q̄d quid est: et cōsiderata in ordine ad illd cuius est vt sic dicaf quod qd erat esse ꝛc. nunc enī forma nūc esse nūc essentia: nūc ratio nūc diffinitio nūc quid: nūc q̄d quid nūc q̄d quid erat esse apud Aristo. ꝛ alios nuncupatur: vt patet discurrenti.

¶ Illa ꝓpositio assumpta in rōne.3. cōtra oꝑ. veritas in ītellectu cōpōsite cātur ex hꝫ ꝛc. patet supra.q.penultima.6. ex prędictis etiam.c. de substantia ꝛc. de prior. ꝛ.4. metaphyce. t.c.26: ꝛ.5. metaphy. t.c.13. ꝛ 9. metaphy. t.c. penultimi. ꝛ vltimi habef. Quere excludendo tamen nomialiū garrit⁹ b.

¶ Antonius Andreas addidit post hanc q. quandaꝫ questiunculā de generatione animaliuꝫ vniuoca ꝛ equiuoca: seu de gentis per propagationē ꝛ putrefactioneꝫ. aut generalius vniuoce ꝛ equiuoce: quaꝫ nō ponit doc. hic: sed eam habet incidenta liter in ꝓmo di.2. parte.2.q.4. vnde ō verbo ad litteram accepit eam ille docto. quā lector introducat ſi voluerit: ꝛ tangat alter cationes antiquorum ꝛ modernorum.

Sequitur 8.9.ꝛ.10.q. de termiō per se generationis. an. vꝫ ponit esse materia an forma. an certe cōpositū. t.c.22.ꝛ.27. vbi aduerte q̄ in diuersis originalib⁹ varie situaf littera. Nā in aliquibus prius soluūtur due prime. q. q̄ꝫ moueatur. 3.q. in aliquibus autem immediate post argumentuꝫ ad oppositū. 2. q. mouetur. 3.ꝛ vterq̄ ordo habet apparētiam ex verbis doctoris in diuersis locis: secundo modo ordinauimus ipsas: ſ aduerte bene ad totam litteram: quia in aliquibus locis intricata ꝛ difficilis ac singularis: vt patet.

¶ Determinatio doctoris satis clara ꝛ assertiua: vult enī q̄ materia generatur subiectiue: ꝛ forma ꝛ cōpositum terminatiue: vnum vt quo: aliud vt q̄d: sed instat singularissime an hoc verus ſit tantū in genere substantie: vt cōmunis scola tenet: an certe in omni genere fit per se cōpositum per se terminans generationē. Et videtur tenere q̄ sic valde notanter ꝛ argumenta difficilia in ꝓtrariū adducit ꝛ soluit suo modo sed infra.q.1.li.8. de hac compositione in accidentibus amplius inquire.

¶ Ad ꝓmā.q. arguit primo ꝑ auctoritates tribus argumentis: cōsequenter per tres rōnes: et infra imediate anteq̄ꝫ soluat.q. respondet ad illas rōnes: hec.n. erat cōsuetudo eius: plerūq; addere imediate respōsiones ad argumenta vt videanf argumēta pauci momenti: vel vt replicis infringanf respōsiōes: vel vt alioꝝ solutiōes nō satisfacere ostendat. Nota valde totū ꝓcessum ibi in pede. 1.q. in solutionibus ꝛ replicis. Nam tres responsiones ad primaꝫ rationē inducit contra duas primas repli

eas 3am tenet ꝛ hic:ꝛ in.2.di.1.q.2.ꝛ in.4. di.1.q.1.prima responsio est conformis dictis Hen.quolibeto.6.q.1.ꝛ alibi:ꝛ appēs 2ae egidij:quolibeto.6.q.3.ꝛ.4.ꝛ.Alda.i.2. di.1.q.2.post om: ꝙre Thomaz.1.pte sūme q.45.articulo.2.et in 2o scripti.di.1.q.1.et Bonauētura ibidē.ꝛ Egidiū ꝛ alios cōit. ¶Qō tangit in solone.2.rōnis de subintratiōe partiū māe que ipzobat alibi vt inquit:quere in phȳsicis:ꝛ in de gñatōe:ꝛ in 4.di.10.q.1.aliqualr vide calculatozes:vt nostri ꝛ alios sophistas.

¶Cum dicit postea.Ad 3m quere ꝛc.vide infra in.q.de plalitate formaꝝ:ꝛ in theozematib9 notanter:et in.4.di.11.q.3.et alibi. Alda.n.forme pfecte cōiter est scda:ꝛ p pns cōpositū ex mā ꝛ forma:ꝛ lz loqndo de mā totali ꝛ imediata talis pōt pduci termiatiue p se:lz pmo est de mā pma maxie:vlr.n. mā vt mā nō pducit p se termiatiue:plura alia ibi adde ponēdo:nō incōuenit aūt idē esse materiam vnius:et terminuz alterius pductionis:licz hoc accidat.

¶Illa lra ibidē.Circa pmū argumētuz dr q nō segtur ꝛc.vsqz illuc.cōtra est pbs ꝛc. posset assignari additio vel extra:ē tñ satis bona.Querūt.n.illa motiua ꝙre a solo do est pducibilis mā equoce:ꝛ q ab alio agēte possit pduci psuadēt:vide in 2o et in.4. vbi supza rōnē:lz alij theologi varias assignāt rōnes:ꝛ qō addit de raro ꝛ dēso satis pus dictū est:ꝙre sup.4.phycoꝝ:et maxie apud scotistas pisienses:ꝛ antiquos etiam expositozes ꝛ questionistas.

¶In pede.3.q.imediate post primū pncipale addit eius solutio i aliquib9 originalibus:ꝛ sic posuimus:lz ibi melius scriberet sic.Ad lm rño q pmo est equocū ꝛc.in aligb9 aūt ponit ad finē.q. illa rñsio ꝛ bene. ideo lector ordinet vt placuerit:vide.2.di. 2i.q.10.egregie determinationē illaz de duplici pmitate:sed hic satis expedite ꝛ subtiliter habet.¶Similr infra rñdet ad 3am de generatiōe hois:que respōsio etiā ponitur ad finē.q.in aliquib9 originalib9 cuz oibus replicis sequētib9:ꝛ satis bñ:ꝛ sufficiēdo pmā rñsionē possent tres replice cōtra ipaz solui.dicēdo q lz necessitas est cōdictionata fm qd:et ō potētia dei ordiata: tñ ergo quātū ad pmū actiua:ꝛ quōdāmō passiua forma mixtiōis respectu itellectiue similr de9 nō pōt nō agere ad hoc:iō necessario necessitate ꝑne:lz simplr ꝑtingent q ad 2m simplr ad tertiū dicat:vt pus:2a aūt responsio sequēs pulchra est:quā multi tenent in hoc du9:ꝛ q adducit in opm.ō rōnib9 seminalib9:pz ibi.et q vltimo tangit de aīa sepata se reuniente ꝛc.possz negari filitudo:sed qualr valet.vide in.4.di.43. q.3.singularissime:arduū enim et difficile dm est:qualr homo generat hoiem:lz facilit pferat apud phycos.Quere in.2.di. 17.ꝛ.18.ꝛ in.3.di.2.ꝛ.4.ꝛ in.4.q.1.ꝛ i qlibeto.q.2.ea que faciūt ad hoc Hen.ꝛ gan. ad hoc inquire ꝛ alios antiquos vt nostri. omitte g in pede hui9.3.q.si volueris totā illaz lram ibi.Ad.1.arm.3.q.ꝛc.vsqz illuc. Itez si cōpositū ꝛc.ꝛ similr ibi.Ad 3m arm 3.q.ꝛc.vsqz illuc.Ad pncipale si sic ꝛc.et lege totū ad finē.q.Sz videt q doc.in margine vt additiōes has solones adiūxit.ꝓpter replicas ꝛ alia que sequuntur.

¶Infra cū dicit.Ad vtrāqz.q.pbs vult ꝛc. tenēdo ordinē quē posuim9:posset ibi scribi sic.Ad duas pmas.q.vel vt in alijs originalib9 habet:et bene.Ad pmissas.q.ꝛc. sed de grāmatica rei paz curādū est:ibi.n. itendit rñdere maxime ad duas pmas.q. ꝛ lra bñ sonat fm aliū ordinē quē pus recitaui.¶Dicta doctoris in toto pcessu ponderabis. examinabis diligenter:quia suo modo transcendit terrena ingenia.

¶Cū dicit infra ibi.Item si calidū esset separatū ꝛc.illa verba declarabis: vt habet in.4.di. 12.q.2.ꝛ.3.Itē infra soluēdo arm ex auctoze.9. pncipiozum.nota signanter expositionē doctoris.sed instātias ꝑfidera ¶Ad finē.q.cū habet in aliquibus originalib9:ꝛ sic posuim9.Ad arm pncipale ꝛc. itellige de 2o pncipali:ꝛ nō de pmo:sed in alijs vbi responsiōes oēs ad pncipalia ponūt ad finē.q.habet sic.Ad pmū arm.3.q. ꝛc.et segtur infra.Ad 2m arm pncipale dr q cōpositum ꝛc.

¶Illa respōsio.Ad aliud de generatione hois ꝛc.nō est necessaria habita respōsiōe supius assignata in pede.q.nisi quia ibi fit mētio de forma hic de dispositiōe ꝛ naturalitate.Et videt q illaz responsionē voluerit sustinere:ad reliquas aūt dicit cōmuni

ter vt supra notaui.

¶Ad dcm ꝓmẽ.in.7.ꝓmento.31.adductũ in.3.ꝑncipali nõ rñdet:sed facilr posset dici:vel q̃ logtur de forma ſpecifica:vel ꝓcedi põt q̃ dicit absolute.q2 nõ est ꝓtra nos: vt pz ex respõſiõe doctoris:quia generãs vniuocũ nõ dimittit ipm cõpositũ vsq; inductionẽ vltime ſpecifice:z ꝟ vel formalr vel ẏtualr ſaltẽ generãs limitatũ equocũ: de quo infra in.q.de rõnibus ſeminalibus z de pluralitate formaꝝ.

¶Ultima reſpõſio ibi.Ad aliud q̃ nũquã est mutatio zc.debet applicari ad argm in ſolone ꝑncipali.4.q.3.qõ ꝑbat ſcõz cõmunẽ viã:z cõmẽ.vt videf q̃ in genere accñtis nõ generatur cõpositũ p ſe:Alia addat diligens lector curioſe.

Sequitur q.11.de põne ydearuz plonis ipugnata.t.c. 28.in qua aſſignatur qõdã extra in pede: ibi.hic ſunt due difficultates zc.vsq; illuc incluſiue:ſed p accidẽs ordinatũ:z in aligbus ponitur ante duo vltima argumẽta añ oppoſitũ:in aliqb9 vero poſt illa:z magis ad rem aliqualiter: et est bona littera: de qua fit mentio.q.ſequente:vbi locũ hz.

¶Ibidem tangitur quottatio de articulo dãnato.vbi aduerte q̃ articuli dãnati ortonio z piſius ordinanf p ca.ꝑm diuerſas facultates materias z põtifices:vñ iſte articulus est:2° ca1.7l.z.23°.Quoꝝ ꝑmus est:q̃ itelligẽtie iferiores creãt vegetatiuã z ſenſitiuã motu celeſti mediante.error.

¶Scõs articul9.Cum itelligẽtia ſit plena formis ipzimit illas in mã p corpora celeſtia tanq̃z per inſtrumenta. error.

¶Deinde ponit opõ.cõmẽ.z ſequaciũ eius cũ ſuis rõnib9:z ipugnat z rñſiones quorũdã fauẽtiũ cõmẽta.examinab z ifringes.

¶Aſſignaf extra in aliquib9 illa lra.Nota q̃ hic imutaf rñſio cõmẽt.zc.vsq; illuc incluſiue:z pcedit ex vnitate cõpoſiti:z ponif i aliqb9 añ om:in aliqb9 poſt rõnes opõ. z nõ videf multũ neceſſaria:adde tñ ſi vis inquirendo antiquos quos ſupra.

¶Determinatio doctoris clara est: Ult enitz q̃ ratio Aꝝ.arguit nõ neceſſitatẽ:nõ tñ ipoſſibilitatẽ ydeaꝝ plonis hic.vbi ſi te volueris extẽdere de ydeis:vide ãtiquos. ꝓbos z theologos:z hunc q̃egregie.di. 35.ꝑmi z maxie in reportatt z alibi vt ſcis. vide etiã in quolibeto.q.7.cõcluſione.4. ſingulariſſime ad ppoſituz huius mat.

¶Verba doctoris in impugnatione opõ.z in deciſiõe valde notabis:z ſpecialr impugnando.2.rõnẽ opõ.nota ꝓpõnem illã impoſſibile est aliqd tranſmutare aliud p me diũ niſi tranſmutet mediũ:quere cõmẽta. 8.phyſicoꝝ.ꝑñ.37.z.2.celi z mũ.ꝑñ.42. z hunc in.2.di.9.z di.14.q.finali optime.

¶Infra etiã ibi.Item ex dictis ꝓprijs iferꝑtra cõmẽt.an corpus celeſte eſſe cõpoſitum ex materia z forma:aut cõtradictionẽ manifeſtã in dictis eius:plura alia tangat diligens lector altioris indaginis.

¶Aduerte q̃ nõ rñdet ad ꝑmũ ꝑncipale: ſed incipit a ſcõdo:ſolutio tñ ꝑmi ꝑncipalis pz ex ſolone.q.arguit enĩ nõ impoſſibilitatez: vt patet in exemplo quod adducit:ſed nõ neceſſitatem.

¶Alr etiã dici poſſet negando ꝓñam:z q̃ addit de car ſepato:dic vt hz in.4.di.12. q.2.z.3.tantum enim in potentia remota poteſt generare.

¶Tota illa littera q̃ vellet tenere viam cõmenta.zc.vsq; ad finẽ aſſignaf additio ab aliquibus:ſed notabilis diſcurſus z ſingularis.iõ legaf infra tñ ibi.Hec ppoſitio tñ ſcilicet mutatio terminans motuz zc.vsq; illuc.Ad.2.ſuba equiuoce zc.que non habetur in multis originalibus:ponatur extra:z omittaf ſi placuerit.quere Hen.quolibeto.5.7.z.9.in diuerſis.q.de ydeis:z q̃libeto.2.3.4.69.10.z.12.i diuerſis.q.de hoc qõ tangit hic:vz de pluralitate formaꝝ et hoꝝ z diuerſitate agẽtiũ in ꝓducẽdo.

Sequitur q.12.de inchoatione formarum:ſeu de rõnibus ſeminalib9.t.c.29.que famoſa z magne altercatiõis apud antiquos z modernos exiſtit.varie ſtoyci epicurij z pipathetici:atq; arabes in hoc ꝓblemate ſentiunt vide copioſe.2.phy.vt noſti.z in Hen.q̃libeto.4.q.14.z.18.di.ſecundi ſententiarũ in doctrina huius z aliorum theologorũ z in Alber.hic et in ſumma theologice:et in Tho.hic z in 2°.vbi ſupra: z in.q.de potentia.q.3.z de virtutibus.q.3.z in tractatu de nã mae z dimenſionibus ĩterminatis.z Vua.di.12.2.z ochan in.3.ſniaꝝ.z Augu.

notāter de.3.trini.z medicos: vt Galienū z cōciliatorē differētia.48.z.101.z copiose in.q.trīū p̄ncipioꝝ vbi hanc.q.disputauit An.An.post scotū z alios q̄z plēs antiquos z modernos q̄re hic: z examina diligēt Auer. etiā p̄mo ce.z mū.p̄mēto.102. z sup.12.metaphyce.p̄mēto.18.ingre q satis pulchre in via sua pscrutat ad ppositū de rerū inchoatiōe z pductione: z phm.2. de generatione animalium.

¶ Recitat opp̄. famosam p̄dictorū plurīū z Alberti z sequaciū quā varie subdiuidit p̄m diuersorū imaginationē: et impugnat oīa mēbra de inchoationē formaꝝ z adducit resolutorie qd tenendū est: deinde inuestigat qualr sunt ponende rōnes semiales: z in qbus z qd sint: nō tū ponendo eas coeuas materie: vbi valde notāter z resolute habes de veritate quesitt.

¶ P̄ro declaratiōe eorū que dicit in solutione p̄mi principalis: vide in.3.di.11.q. 1.et in.2°.di.1.q.2.z infra et di.9.eiusdem soluendo argumenta.1.q.z di.17.eiusdez 2.18: z alibi sepe vt nosti. quere glosam in p̄ncipio sup Gene. vide etiā i .4.q.1.idē.

¶ Similiter ad ea que tangit in solutiōe 2. motiui principalis: vide super.2. phy. antiquos z modernos: z in p̄mo.q.1.plo. z in.2.vbi supra.et di.2.specialiter.q.10.et in.4.di.43.q.4.z sup.5.metaphy.c.de nā in expositione huius.z p̄sequēter de differentia naturaliū z artificialiū.tange plura vt nosti omnia bene masticando.

¶ P̄ro declaratione vlteriori illius diffinitionis violenti. vide in.2.vbi supra.z super.3. ethicoꝝ vt scis.z in.3.di.16.et in.4. di.29.optime z.43.z alibi: littera satis bene correcta et ordinata est: plura diligens lector addat.

Sequitur q.13.de p̄n° idiuiduationis que fundari p̄t super diuersis locis textus: licet super.5. metaphysice poterat oriri vt eam aliqualiter tetigit An.An.ibidem: potest enim.t.c. 28.35.et.45.oriri vt notauimus in p̄ncipio eius: famosa enim z ampla et maxime speculatiōis est hec materia: et cahos magnum opi.z disputationū: quā tamen mirabili ingenio hic amplectitur compēdiose: z testante etiā aduersario doctrine hui° vullmo ochā: in p̄mo di.2.ceteros omnes excellit iste in hac indiuiduatione z subtilitate eius: de qua dis[tc] in.6.q.ad plenū.et resolute et difficulter pertractat in.2.di.3. parte.1.quarū p̄ncipalis fructus in hac vnica.q.habetur: et plura subtilissima adduntur scolastico volatu mirifico.

¶ Aduerte q̄ in aliquibus originalibus ante oppositū ponit paruꝝ extra ibi. Nota p̄mū argumentū z̄c.vsq; illuc. Contra. 4. metaphy.z̄c.et in margine in aliquib° habet quedā littera que sic incipit: virū suba materialis ex natura sua fit indiuidua z̄c. vsq; illuc inclusiue: vt hui° generis: z alia que sic incipit: de an[lis] q̄ nō.12.metaphy. z̄c.vsq; illuc inclusiue. Item natura perfectior.cōicatior: z q; nō multū necessaria et diminuta. quare nō posuimus in originali impresso eam: lector addat si voluerit.

¶ Scōm argumentū post oppositū est diuisiuū: vt patet: cuius vnū membrū remouet: aliud vero membrū impugnabis: vt in sequētibus habet: superposuit enim satis manifestum scōm membrum esse inconueniens. ideo tacuit.

¶ Infra ibi. hic male allegatur Aristo. z̄c. vsq; illuc. Tertia est ō materia z̄c. assignat extra: sed littera satis bona est: et cum dicit alibi potest remitti ad expositionē littere ibi. z supra.q.de ratōe quantitatis: z infra in hac.q.z in.2.vbi supra.et si sic congrue ponit extra sustinēdo suppositū p̄ncipale.

¶ In decisiōe.q. introducit duas vias p̄n cipales: quaꝝ p̄ma est q̄ natura per aliqd positiuū quodāmodo aliud ab ipsa indiui dualiter que subdiuit in.6. vias quarū.5. sunt alioꝝ z.6.est pp̄ria.2ª via p̄ncipalis h3 duas vias: p̄ima q̄ seipsa nā est h.2ª q̄ duplici negatiōe: z sic ī vniuerso sunt octo vie minus p̄ncipales: opinantes p̄me vie ptialis p̄me p̄ncipalis exp̄mūtur in lr̄a: scōa via ptialis est God.quolibeto.7.q.5. z quolibeto.6.q.15.z Egidij quolibeto.1. q.5.z in theorematib°.3ª est Alberti.5.metaphyce.z in libello de ītellectu z itelligibili.z sci Thome: h3 ppter infastatiōes de monū mām signauerit quātitatis crucē in frōte: vide eū.5°.metaphy.et in libello de idiuiduatiōe māe: z sup Boe°.ō trini.et.1. pte sūme.q.7.arti.1.z50.q.z in.2.scripti ex

ꝑsſtus:di.3.q.4.vide etiã Bona.z Ricar. dũ in 2° ibidẽ notãter ad h:z alios antiqs 4ª via attribuit Rogerio bachonis:et vſ Aluicebron:q tñ potiº formã posuit eẽ ꝓncipiũ idiuidua[lis]:z hanc ſegtur Nichola⁹ Boneti.8.metphyce:et alig quotãt God. do.gre Uuaro.in.2.vbi ꝓus 5ª via est multum ſpãlis quã tacuit in.2.q̃re Uuar.in.2. q.4.z Hen.quolibeto.3.q.9.z alios ad h. Prima via ptialis 2ª ꝓncipalis est notaliũ quaz ſegtur ochã i ꝑmo di.2.pte.i.copioſe z aliqualr q̃libeto.5.q.12.z.13.z fr Adam lib.i.di.33.q.8.arti.ꝑmo:q̃re aureolũ z alios vt nosti.2ª via ẽ Hen.q̃libeto.5.q.8.z.5. ¶ Quinqz vias ꝓncipales ipugnat.ꝑmo in gñali vel ſaltez tres ꝓmas p q̃ttuor me notabiliter.ꝓſequenter in ſpãli arguit ſingilatim cõtra eas ſuo modo.

¶ Aliqui aſſignãt extra ibi.hic rñdet Egidius ō illo modo zc̃.vſqz illuc.Ex ſcõa via ſic zc̃.z illa rñſio hr̃ vbi ſupra q̃tauit ipm.

¶ Qõ tãgit infra in exẽplo ipzobãdo.i.viã 2.ꝓncipalis:vbi dicit ꝑm vnã oꝑ.q̃re i hº. di.36.illas oꝑ.z cõſeq̃nter in.2.via recitat dicta Hen.i ſũma z quolibeto.vbi ibi tangit:ſed vide omnia in fonte ſi potueris:et pondera ſingula.

¶ Infra ibi dicit g̃ q nã nõ est vna zc̃.aſſignak extra in aligbº:ſz satis bona lr̃a:et ꝓt aſſignari.9.oꝑ.in ſolone.q.et vnuz est ꝑm oẽm q ſingularitate formalr̃ et ꝓxime est ſingulare:ſed de h nõ querit:vt habet.

¶ Deinde ibi.Et nota q nõ q̃rit zc̃.Declarat titulũ queſiti.z oſtẽdit ptẽ negatiuã eius quãtũ ad ꝑmã ptẽ:vz q natura lapidis nõ fit de ſe h.vbi introducit diſputatiõez de vnitate minori reali vnitate nũerali:q etiã infra.q.18.replicak:iõ h poſſet omitti q̃ famoſa est in doctrina ei⁹:z breuit z ſub ultr̃ ꝓcedit:z ſz multi conank ſoluere motiua iſta:vt ochã z ſeq̃ees vbi.s.z ſilr̃ alia arguméta ſupra ꝓtra alias vias h.tu tñ facilr̃ infringes cũcta bene diſcutiẽdo:nã obſtinatis nihil perſuadetur.

¶ Cõſequenter aduerte ad illã rñſionẽ ibi infra.Rñdet ad ꝑmã ipzobationẽ ꝓſequutis zc̃.ꝓtra quã nõ replicat:poſſet eni aſſignari extra:z ſi volueris facilr̃ infringik:nã ſz idifferẽtib⁹ nũeralr̃ poſſet reperiri inequalitas:nõ tñ in differẽtia ipſa.an etiã ſit alicui⁹ quãtitatis.z ſic capax eq̃litatis:ꝓncipiuz indiuiduatiõis pderabis ex dictis huiuſmodi:z pbabiliter diceret q nõ niſi extenſiue.Quere.5.q.quolibeti.z.26.di.ꝑ. ſed inſtantia est aliqualr̃.i.di.ꝑ.z alibi.

¶ Infra aduerte q̃liter arguméti de vnitate õbiecti potẽtie infringit:ſz de vnitate obiecti vni⁹ act⁹ replicã cõmendat:q̃re.s.lib. ꝑmo:z in ſcõo ſententiarum.vbi ſupra.

¶ Deinde ꝓcludit qd tenẽdũ ſit in hac.q. ibi.Ex his põt ꝓcludi zc̃.vbi ꝓſeq̃nter videt magna intricatio in ꝓceſſu.Mã rñdet ad diuerſas.q.cuz tñ vna tñ mota ſit.Et in originalib⁹ diuerſis trãſmutak lr̃a:tota nãq illa lr̃a.Dicit q natura nõ est vna niſi p vnitatatẽ de gñe quantitatis zc̃.vſqz illuc. Ex his ꝓt ꝓcludi:omittit in aligbus.z vocak extra:z satis rõnabilr̃.Illa etiã lr̃a.Nolandũ q idiuiduũ ſiue vnũ numero dicit illud etiã p totũ vſq ad illud iclusiue:ſicut mod⁹ grãmaticalis ꝓcedit illã ptẽ. Ex his ꝓt ꝓcludi zc̃.q̃ ſequũtur:z satis bon⁹ ordo est ille:teneak tñ ordo iſte quẽ posuim⁹:qz satis bon⁹:z legatur tota lr̃a.quia optima vbiqz z ſingularis doctrina de ſingulari.

¶ Cũ dicit ibi.Ad duo ꝓma ꝑme.q.zc̃.debent applicari ad ꝓncipalia arguméta ꝓ vtraqz pte:tañ o^m z post ille ſolutiões:vbi aduerte q q̃tat ar^ta añ oppoſitũ ibi:vt.s. in illo extra ante oppoſituz ea cõparauit.

¶ Infra ꝓſeq̃nter cũ dicit:Ad aliã.q.ibi intelligit implicite.q.nã ꝑm multiplicẽ rectatã oꝑ.multiplex ſubintelligik h.q.vt expreſſe ponit in.2.h vero gra breuitatis ſub vna oẽs icludit.ſimplr̃ infra cũ dic̃:Ad aliã q.q forma est ꝓncipiũ zc̃.applica ad oꝑ.ō materialib⁹ in gb⁹ nõ cõcedunk plura in eadẽ ſpẽ ꝑm cõmunẽ viã:z ibi argumenta implicita q̃ ſoluit:q̃re in.2.vbi ſupra.q.7. et in illo extra qõ notaui ſupra de angelis zc̃.habẽtur breuib⁹:ſilr̃ infra ibi:Ad aliaz q.zc̃.applica ad oꝑ.de quãtitate q̃ ibi tãgit vt pz:licet declaratio illa est generalis in hac materea in omni via vt patet.

¶ Deinde iducit obiectiões ꝓtra ſolutõez. q.ꝓcipal⁹ z ſoluit valde notãter:z aduerte ad ſolutiõez vltime obiectiõis ibidẽ:qz videt hr̃e inſtantias ex dictis boecij li.diuiſionũ q diuiſionẽ ſpẽi reducit ad diuiſiõez toti⁹ in ptes:ſz ſalua doc.vt noſti.z ſilr̃ oẽs

alias solutiones ꝫ examinabis diligenter iudicio boni viri.

¶ Segtur illa ps. Notandū q̄ indiuiduū ⁊c̄. vbi declarat p̄cedentia: ⁊ altius oīa inuestigat: ⁊ de p̄ncipio individualis: ⁊ vnitate reali minori vnitate numerali: ⁊ vltimate: vbi cōsequēter inducit. 6. obiectiones cōtra dicta: ⁊ anteq̄z solūt eas inserit pla declaratiua et instantias et solones: vñ infra ibi: Ad p̄muz p̄ncipale ⁊c̄. itellige de p̄mo illarum. 6. obiectionum.

¶ Pertrāsiō lēto passu: illō chaos metaᵉ scoticū: vbi assignat ifra ibi. Q̄z vo p̄dictū est q̄. gcgd abstrahit ⁊c̄. vsq̄z illuc. Ad 4ᵐ p argumētū factū ⁊c̄. extra: sz lra singlaris valde: quā etiā ifra tāgit: ⁊ nō habet cōiter in omnibus originalibus in hoc loco.

¶ Jufra ad finē. q. añ illā imediate. Ad argumenta ꝓtra itellectionē singularis ⁊c̄. ponit in aliqb⁹ originalib⁹ obiectio talis. Cōtra sp stat q̄ p se sentit vniuersale qō est extra aiam: hoc est illud qō natū est denominari ab vnᵗᵉ: et satis facilis est solutio ex dictis: vel omitte: quia nō necessario.

¶ Cōsequnter ibi. Respōsionē ad ꝫ q̄re. s. 3. di. p. ⁊c̄. illō additū est: ⁊ nō est de originali doc. vna enī remissio: sz nō hꝫ in originalib⁹ ātiqs: ⁊ tenēdo suppoᵐ pnᵗᵉ: nā ē ō lra varie hꝫ ibi lra i diuersis: ⁊ aliq̄ additū q̄ nō sunt ꝫ: supra li. 1. ⁊ li. 5. ad hoc pla patēt: q̄re. 45. 4. ⁊ alibi sepe. Alios seq̄ces huius hic vide: vt Frā. p. de. c. ⁊ de a. ⁊ modernos parisienses: sz volabis semper cum aquila.

Sequūtur q. 14. et. 15. de itelliᵗᵉ singularis. t. c. 35. que etiā cōiter occurrūt: ⁊ i qb⁹ varij varie sentiūt: q̄z ordo ad p̄cedētē ⁊ seq̄ntē. q. posset pōderari: nā in aliqb⁹ sequunt seq̄ntē hic. ⁊ sic vident fūdari in textu: sz de ꝫ paz refert: p̄ma etiā ista z nō videt multū necessaria. qz eadē fundamenta p ⁊ ꝓtra fere hꝫr in 2ᵃ: tō posset notari extra sz ad maiorē expressionē possunt legi ābe. Illaz vna est de itelliᵗᵉ singlaris abᵗᵉ: alia in ordine ad itellectū nr̄z. s. etiā li. 1. q. 5. in aliqb⁹ originalib⁹ ponit tota ꝫ. 14. sub breuitate tñ ⁊ satis bñ esset ibi ad ꝓpositū: vt ibi notaui.

¶ Processus doc. i hac. 14. satis pz: arguit eni ad vtrāqz ptē copiose: ⁊ solut p̄m viaz Thome arᵗᵃ p̄ncip alia: ⁊ impugnat i fine solutiōes. Ad arᵗᵃ alteri⁹ ptis hꝫr rōnēs. q. 15. ⁊. s. li. 2. vbi se remittit i. 2. etiā sniaz di. 9. ⁊ 3. pla ad ꝫ hz: ⁊ i. q. collationū: ⁊ in. q. li. de aia ⁊ in theorematib⁹ ꝓpositiōe. 3. et i 4. di. 45. ⁊ in. 3. di. 14. ⁊ in qlibeto. q. 13. ⁊ i 3. di. p. q in. q. seq̄nte amplius ptractari hñt.

¶ In. q. 15. arguit etiā ad ptes fere vt pus copiose: vbi post oᵐ ibi: dr q̄ i alio lumie ⁊c̄. vsq̄z illuc. Itē ad principale ⁊c̄. assignat extra ab aliqb⁹. ¶ Resolo. q. i duob⁹ articulis satis clara ē ⁊ notabil valde in 2⁹ arᵗᵒ pncipali: pte. 1. ibi. Cōtra dcm ē q̄ itellꝰ nr̄ ⁊c̄. vsq̄z illuc. de 2⁹ dr ⁊c̄. assignat extra ab aliqb⁹: sz tota lra valde notabil ēt subtilis atq̄z singlaris: q̄re legat et exponat attēte: vbiq̄z opiones antiq̄z ⁊ modernoz adde ꝫ si voluerī: vide. s. 1. phy. 7. 2. et. 3. de aia: ⁊ in hoc. 7. ⁊. 2. sniaz di. 3. ⁊ alibi: vide ochā in p̄mo: ⁊ qlibet ⁊ defende vitatē scoticaz vbiq̄z: de mō vo cognoscēdi singulare nō valde ea q̄ ponit doctoz in. 2. pte. 2. pncipalis arᵗᵘ ⁊ q̄re alios varie ad ꝫ: vbi pus ifra magis in. q. ō vlī ꝫ singularissime repetit: vult breuit doc. ꝫ: q̄ singulare est p se itelligibile: ⁊ p̄mo ⁊ abstractiue ⁊ ituitiue: sz ñ a nob⁹ p statu isto sub ppria rōne ⁊ vnitate nisi in cōceptu quodā vago seu cōfuso aut certe aggregatō: ⁊ hoc maxime cognitiōe abstractiua: sz de ituitiua duᵐ vr̄: vbi poterit lector 2⁹nes ordinate ꝓponere plures vel vnam vt posui.

Sequitur q. 16. de ptib⁹ diffōnis seu qddītatis: ⁊ maxie mālis māli. t. c. 33. ⁊ vide: i q̄ etiā varia iterpretatio auctoz vetez ⁊ modernoz repit.

¶ Ponit op. cōmen. in p̄ncipio. solonis q̄ habet 2m. 35. huj⁹. 7. sz est 3ᵐ cōmē. c. ō ptibus diffōnis: tdē tāgit cōm. 21. huj⁹. 7. ⁊ alibi sepe: quā op. imitat Alber. ⁊ Jo. Jando nus ⁊ multi alij quā 2ñr impugnat auctoritatibus ⁊ rōnib⁹ ⁊ motiua ei⁹ solut: ⁊ vt pus sepe notaui fugā alioz ꝫ tm̄ caput abscondentiū 2seq̄nter impugnabis. Et subtilitatē Aluer. commēto. 34. huj⁹ sibi ⁊ alijs: vt sui moris ē inceptibile: cū ingt: fm 2sideratiōnē ad subam declarāte eēntiā: mā nō dr eē ps sube: sz eē apparēs deferēs formā ⁊ suā diffinitōez ⁊c̄. deridebis ⁊ ad hoiem argues vt nosti paz potētiale quā apparētiam q̄due on⁹ possit ferre: si credis crede ñ cre-

denti. ¶ Determinatio doc. h ẽ resoluta ꝛ determinata: ꝑmissis enī 5. distinctiõib⁹ vl⁹ 6. cõputãdo illã de potẽtia duplici ad corruptiõem ꝓcludit qđ tenendũ vbi possent variẽ ꝓclusiões ordinari: qõ lectori relin, quas: hãc materiã ingre i. 3. di. 22. optime: vbi alios theologos igre: vt Bona. Tua. Hugoné de sacramẽtis li. 1. pte. 2. c. vltio. ꝛ Thomã ꝑma pte. q. 75. ꝛ in. 3. pte. q. 50. ꝛ in 4. di. 44. ꝛ in tractatu de ente ꝛ eẽntia: vide in. 2. di. 3. pte. 1. q. 5. et sequaces hui⁹ pla addendo vt scis: littera est bene ordinata ꝛ correcta per totum hic.

Sequit q. 17. de cõpatõe dr̃iaꝝ ordinataꝝ in linea p̃dicl⁹ ꝑm eẽntialẽ icluiõem ꝛ p̃dicatiõez. 1. c. 43. cui⁹ ordo ad seqntes posset trãsmutari: sz hita vitate q̃sti ordo nihil facit. In ꝓncipio solutões tãgit op. plurũ hic: q̃re Thomã. 1. pte. s. q. 67. ꝛ i. 4. di. 11. ꝛ in de nã generis. ꝛ albertũ ꝛ alios h: quã ꝓbr ipugnat notanr ꝛ euasiões ꝓbr tu ipugnabis: deinde cõclusionẽ quã itẽdit breuib⁹ absoluit: vide eũ copiose in. 4. di. 11. q. 3. ꝛ in p̃dicabiliuz qõnib⁹. q. 9. ꝛ. 13. vbi istãtias hincinde notaui: ꝛ vt potui euacuaui: sup. 6. etiaz topic⁹ possent plura ad h̃ iuenire: et alibi in logicalibus. Ifa satis clara est ꝛ correcta. Querat diligẽs lector plura subtilia hic: q: mã satis curiosa est metaphysice ꝛ logice ꝓcedẽdo: grossos vbiq; ꝑturbabis: et noialiũ garrir⁹ penit⁹ cõtenne. Cõmẽtaria Boetij subtilis inquire vbiq;.

Sequitur q. 18. de vli. t. c. 44. q̃ famosa est et difficilis que bñ ordinarer post seqntẽ. q. 13 vt sepe dixi: ordo nõ nocet. Ante o^m replicat breuib⁹ argumẽta supius facta. q. 13. de vnitate reali minor: vnitate nũerali que ibi notaui posse dici extra vel additio: vel certe hic vbiq; tamen ad maiorem expressionẽ possunt legi ꝛ ponderari.

¶ Op. in hac materia plures fuerũt: vide Thomã in tractatu de vniuersalib⁹. ꝛ 2ª 2ᵉ q. 47. Epicuri. n. ꝛ platonici hic alr senti, unt: vide. 1. posteriorꝝ cõtra platonẽ: ꝛ hic Arz. n. principio igit solonis tractat. q. ꝑm fãtasiam platonis: ꝛ impugnat breuibus.

¶ Cõseqnter recitat op. latinorũ duas extremas: ꝑma est realistaꝝ aliqualr nimis descẽdentiũ: ꝛ reb⁹ sensibilib⁹ vltra modũ inuolutoꝝ. scda est noialiũ ꝛ Thomistaꝝ. q̃re durandũ herueũ. Thomaz anglicũ. ꝛ alios q̃plures illi⁹ vie ad ꝓpositũ: ꝛ sup. 1. posterioꝝ. ꝛ phy. ꝛ in logicalib⁹: ꝛ spãliter sup Porphyrio vt nosti vtranq; ipugnat: q: nimis excedũt: ꝛ in extremis.

¶ Infra in impugnatiõe. 2. op. ibi. Ad ista possz dici q; lz obiectũ sit ꝓbr ꝛc. vsq; illuc Cõtra modũ ponẽdi ꝛc. assignat extra vel additio in aliquibus originalibus: ꝛ satis recte.

¶ Deinde respõdendo ex intentione ꝓpria ad quesitũ premittit quasdam distinctiones: et applicat membra ad predictas opiniones: ꝛ ibi tangit de specie intelligibili: vide optime. 3. di. ꝑ. q. 6. ꝛ. 3. di. 2. q. 1. ꝛ in. q. logicalib⁹ sup Porphyrio: et. 2. pte. 3. di. 2. ꝛ ꝓseqnter ad quesitũ respondet formaliter: vbi duo ꝓncipaliter facit: et totus processus est satis clar⁹ sed valde notãd⁹: ideo totaz lram distincte declara: vt scis.

¶ Infra ibi. Ad istam dubitationẽ potest dici ꝛc. vbi cõmuniter nõ habetur plus in littera: adde tu ex his que supra. q. de ente vo dixit i. 6. ꝛ ex. 3. di. 2. vbi ꝑ⁹ ꝛ alibi: ꝛ specialiter ex. 45. disti. 4. q. 3. et aliqualiter 8. di. ꝑma. q. 3. ꝛ alibi sepe vt nosti.

¶ Ulteri⁹ infra ibi: Cõtra cognoscere cõfuse ꝛc. vsq; ad finẽ notar vt additio vl extra in aliquibus originalibus: sed littera nota bil ꝛ subtilis: ideo legatur si placuerit: põderabis vero solutionẽ illam quã incipit: ꝛ nõ ꝓsequitur cum dicit: Ad primũ de cõtrarijs ꝛc. nõ enim ꝑm idem insunt: nec eodem modo nec in eadẽ acceptione: vt pz: sicut responsio imediate addita dicit: sz replicam cõsequẽter adductã euadere vt nosti. Et videt tota littera non multũ necessaria: ꝛ extra: atq; ꝑ maiorẽ parte supra. q. 13. habetur: nihilominus faciliter omnia hic bene applicari possunt ꝛ defẽdi: quare ꝛc.

¶ Cõtrouersia quandã que videt hic ꝛ in logicalib⁹ sup Porphy⁹. q. 8. de subo vlis vt ẽ itẽtio 2ª: põdera vt ibi notaui plixe: ꝛ solue: ꝛ mlta tãge ex his q̃ ibi colligi.

¶ Prolixas q̃stiões plurũ modernoꝝ in hac mã vide sup ꝑmo physicorũ: sed pariñ enses resolutos vbiq; imitabere et nõ frustra chartam impedientes balbutientes.

Aduerte etiam q̄ multū refert dicere vlia realia ⁊ cōia vel cōmunicabilia vel nāe vl̄ gdditates tales ī hac mā: nā p̄mū est ipo. p̄prie dictū cetera vera ⁊ pp̄ria dicta.

Sequitur q.19. de cōpatiōe p̄ce. ptus generis et differētie atq̄ spēi respectu vtriusq̄ p̄m idēttatem vel diuersitatē. l.c. 43. q̄ vt p̄us notaui posset cōgrue p̄cedere duas p̄cedētes vel saltē imediate p̄cedētē: q̄ etiā pulchra est ⁊ subtilis ac vere metaphycalis.

¶ In p̄ncipio solonis adducit modū dōi Tho. in tractatu de nā gn̄is: ⁊ ipugnat p̄se q̄nter satis euidenť: ꝛ gdē conanť euadere argumēta ex fūdamētis Thome suo mō.

¶ Infra ibi. nota q̄ h̄ videť exp̄mi ⁊c̄. vsq̄ illuc. scḋo mō cōcept⁹ illi ⁊c̄. assignať vnuꝫ paꝫ extra: ⁊ aliud infra ibi. Nota q̄ h̄ videť exp̄mi ⁊c̄. vsq̄ illuc. Ista opinio nō negat ⁊c̄. ⁊ ibi tāgit illud q̄d dicit. p̄ꝫ rn̄sio ⁊c̄. q̄liter patet exp̄mendo vt nosti.

¶ Propter maiorē exp̄ssionem illi⁹ op. in 4.° articulo solutiōis: de dr̄ia ītentiōis sciendū q̄ Hen. ⁊ Thomas etiā videť ponere differētiā ītentiōis tanquā mediā inter differētiā realē ⁊ rōnis maiorē vꝫ scḋa minorē p̄mā ⁊ reperiť illa triplex dr̄ia taꝫ in diuinis: q̄ꝫ in creaturis p̄m eos. Realis. n. differētia est īter subiectū ⁊ accidēs in creaturis: in diuinis vero īter p̄sonas. Rōnis aūt differētia in creaturis est īter diffōnez ⁊ diffinitū in diuinis īter abstractū ⁊ cōcretū: vt īter bonitatē ⁊ bonū: īter eēntiā etiaꝫ p̄m Hen. ⁊ pp̄rietates originis: ītētiōis vō differētia in creaturis h̄ī īter gen⁹ et differentiā in diuinis īter attributa: vt īter bonitatē et sapiētiā. vide Tuar. in p̄mo. di. 2. q. 3. ⁊. di. 8. q. 1. ⁊ di. 45. optime ad h. ⁊ Petrū de agla in. 2. di. 3. q. p̄ma. Incidēt aliter vero habenť in. 2. hui⁹. di. 1. q. 5. ⁊ di. 5. p̄. q. 2. ⁊ di. 8. eiusdē. q. 3. aliq̄ verba de hac differētia. vide Hen. in sūma. arti. 2. q. 23. ⁊. 24. ⁊ quolibeto. 8. q. 9. ⁊ q̄libeto. 9. q. 1. ⁊. 2. ⁊ q̄libeto. 11. q. 3. ⁊ quolibeto. 5. q. 1. ⁊. 3. ⁊ q̄libeto. 13. q. 1. ⁊ alibi pluries ad p̄positū exp̄imendū: p̄mo ḡ impugnat op. de differētia ītentiōis cōsequēter dat sibi ītellectū sanū: ⁊ fustinet eā: et solnit motiua in o^m adducta: sed īstat finaliť eaꝫ excludēdo totaliť a p̄posito: vltimo aliū subtilē modū dicendi adducit: vbi oia verba mēsurabis: et ē sua pp̄ria atq̄ Tho. q̄re. 8. di. p̄. q. 3. ⁊. 2. di. eiusdē: ⁊ in reportatis in plo. ⁊ alibi: et apō sequaces hui⁹ copiose. vbi aduerte de gradibus distinctiōis realis ⁊ rōnis. vide in q̄libeto. q. 13. ⁊ in p̄mo vbi supra: ⁊ fundamētis generis ⁊ differētie ex pte rei: ⁊ q̄re nec de⁹: nec aliq̄d formaliť dcm̄ de ipo fit in genere ⁊ p̄tinentia vnitiua: ⁊ in fine notabis valde illa verba: q̄ pōt capere. capiat. et. s. ibi: q̄n̄ admoduꝫ alibi habeť: q̄ q̄cq̄d pfectionē ⁊c̄. p̄sidera an sit extra: vel vbi ē illō alibi: in sentētijs eni pōt repiri vbi supra: sed supra li. 4. et in theorematib⁹ q̄re hec. ⁊ vide ad ppositū in logicalib⁹ hui⁹ egregie sup Porphy. c. de gn̄e. q. 3. vel 4. computādo q̄diunculā de loco. ⁊. q. 7. ⁊ in añ p̄dicamētis. q. 7. ⁊ ī p̄mo. vbi supra. ⁊ in. 2. di. 3. q. 6. ⁊ di. 16. ⁊ in. 4. di. 46. q. 3. ⁊ primo reportationū di. 45. q. 2. ⁊ notabis differētiam p̄tinētie actualis: potētialis: virtualis vnitiue ⁊ eminentialis: noiales ⁊ alios de via communi inquire.

¶ Breuiter hic tene q̄ p̄ceptꝰ gn̄is ex pte rei distinguiť ad minus formaliť a cōceptu differētie: ⁊ ex natura rei a p̄ceptu speciei: sed an formaliť cōsidera: et adde plura hic vt nosti. Qd addit in solone. 3. p̄ncipalis ibi. q̄re alibi exēpla d̄ manuato et capitato ⁊c̄. vide in. q. sup Porphyrio. ca. d̄ genere q. 3. et in originali. Tuicē. vbi ibi notaui. Cetera que ibi tangunť in obiectiōib⁹ ⁊ solutionibus vigilanter valde notabis: quia singlaris ⁊ subtilissima p̄sideratio: ⁊ maxime ea q̄ dicit de mā totali ⁊ ptiali ⁊ de p̄ceptu gn̄is: ⁊ cognōdētia ei⁹ ex pte rei ⁊c̄. ī solutiōe etiā p̄mi p̄ncipalis pōdera mēnōez quā facit de expositiōe text⁹: vt supra.

Sequitur q.20. d̄ plralitate formaꝫ. t.c. 49. ⁊ 56. que famosa valde est ⁊ litigiosa: fuit eniꝫ māe cōiter currētes hoc tpe in ḡbus magna discolia habeť de p̄mo. vꝫ cognito de pluralitate formaꝫ de vniuersalib⁹ realibus de vni^mc entis: de p̄ncipio indiuiduatiōis: apud theologos vero curiosoq̄ magnates de eternitate mūdi imortalitate aie atq̄ futuris cōtingētibus p̄scientia: ⁊ p̄destinatiōe famosa q̄stio h̄ī: que quāto magis vētilanť: tanto difficilius cōprehenduntur.

¶ Hanc

¶Hanc materiã copiose habet in.4.di.11 q.3.ꝛ in.3.di.2.ꝛ.4.aliqualiter:ꝛ in.2.dis. 18.ꝛ alibi sepius incidẽtaliter.

¶Aduerte ꝙ h.q.in aliqbus originalib⁹ solet poni.4.li.8.sed lz ibi habeat locum: hic etiam nõ minus valet.

¶In pncipio solutionis ponit oꝑ. quã segtur finaliter in hac.q.quã etiã Hen.de gan.in multis quolibetis hz vt supra notaut:ꝛ quã dilatant noiales nimis ꝛ sequũtur auicebron etiã ꝛ Lincolẽsis.ꝛ Joãnes Jandonis:ꝛ plures alij habẽt idem: ꝑ qua arguit notãter:vbi aduerte ꝙ euasiones ibi addite imediate ad argumẽta notanter extra vel additiões: ꝑmo ibi rñdetur ꝙ generãs ꝛc.vsq; illuc:tum p rationem ꝛc.secũdo ibi.Hoc aũt nõ cogit ꝛc. vsq; illuc:Item forma eadẽ ꝛc.3° ibi.Hoc nõ cogit ꝛc.vsq; illuc.Item formã carnis carnis ꝛc.4.ibi.Hoc non cogit ꝛc.vsq; illuc. Jsta opinio ꝛc.ꝛ si volueris eas legẽ adhuc ꝓnter replicas sustinẽdo oꝑ.illam vide in.4.vbi supra:ꝛ apud alios graduatores formarũ.quere in.q.triũ pncipiorũ copiose hic

¶Deinde declarat illã oꝑ.notãter:ꝛ qualiter defendi possit:ꝛ vltimo eã impugnat ꝟm oẽm intellectũ satis notãter:sed in fine q.illa motiua soluit.

¶Consequẽter ponit secundã oꝑ.que est Thome:ꝛ videt etiam Alberti ꝛ Egidij.ꝛ multoꝝ sequatiũ:q̃re thomã.1.pte.q.76.ꝛ 77.ꝛ in.4.di.11.articulo ꝑmo ꝛ di.44.ꝛ in ꝑmo scripti di.8.ꝛ in libello de natura generis cap.17.ꝛ in.q.de potẽtia.q.3.ꝛ in q̃stionibus disputatis:q̃re Herueũ quolibeto 2.q.10.ꝛ q̃libeto.4.q.10.q̃reVua.ꝛ alios minores vt nosti:ꝛ modernos parisienses ꝛ noiales:ꝛ specialr ochan quolibeto,2.q.10.ꝛ.11.ꝛ sup sententias ꝛ Auic. ꝛ alios medicos.

¶Adducit ꝓsequẽter motiua ꝑ illa opinione apparẽtia:sed addit euasiones bonas vbi assignatur qdã extra ibi:hoc ducitur ad o^m ꝛc.vsq; illuc.3° confirmat ꝛc.sed est satis bona littera.

¶Deinde impugnat illã oꝑ.ꝛ vltimo cõcludit cũ ꝑma opinione qd tenendũ sit:ꝛ motiua in o^m soluit:vbi doctoris ſnia est satis clara ꝛ singularis:vt in locis allegatis supra plixl⁹ habek:quã ꝓfirmabis multiplr ex antigs ꝛ modernis:vide cõmẽ.6. phyſico ꝛ.cõmẽto.57.ꝛ alibi:sed instãtias plures adducere potes:vide in.2.di.15.argumentũ ad hoiez:sed facilr euadit:lz habeat bonã apparentiã.ꝓsidera etiã hic q̃t sint ponẽde forme totales ꝛ ptiales:ꝛ a q̃ forma est vnitas aialis:ꝛ plura alia difficilia ptractabit h curiosus lector:q; materia copiosa est:ꝛ solones argumentoꝝ ꝓncipaliũ:ꝛ oꝑ.examinabis diligẽter.

¶Propter illud q3 tangit infra exẽplariter de ligno ꝓtinuato lapidi in quodã fonte ꝛc.aduerte ꝙ ille fons est in hybernia seu in scotia maiori aut herlandia in partibus septẽtrionalibus insule: lignũ eñ affixum illi aque ad limũ vsq; inclusiue per acto determinato tpe repitur tripartitũ:cõtinuũ tñ:nã ps supeminẽs aque remanet lignũ:ps media ferrũ:ꝛ ps infima lapis:ꝛ hoc nimirũ est respectu alioꝝ pluriũ que in hac insula iueniunt.Nam ibi locus est in q̃ nullũ aial mori põt: q̃diu ibi deget: sũt ꝛ arbores ex se generãtes aues fere anserũ siluestriũ q̃titatis:sunt alia loca in q; bus cadauera ilico resoluũtur:ꝛ alia in q; bus ꝑpetuo manẽt illesa:est etiã tota terra ꝛmunis ab oibus venenosis imo tanq̃z remediũ contra ea vbicũq; ferak: plura alia querãtur apud antiquos:quere consilia tore.10.pticula ꝓblematũ: in cõmento ꝓblematis.7.taceo incolarũ virtutes ꝛ mores ne assentiri nostratibus videar:animi tñ nobilitate:ꝛ armoꝝ vehemẽtia ceteros excellere asserere nõ ambigo:hec a metaphysici speculatione aliena sunt sed ꝑpter exemplũ exemplariter hactenus dicta.

¶Infra ibi:vnde nota ꝙ nõ simul ꝛc.vsq; illuc.Ad argumẽta.2.opinionis ꝛc.assignatur extra in aliquibus:sed littera satis bene est ad ꝓpositum.

¶Aduerte consequẽter ibidem ad solutionem illam quã omittit inceptã tantũ ad primũ argumentũ secũde opinionis quere in.4.vbi supra:ꝛ nota ibi: que forma:ꝛ cuius operatio in alia potest contineri:ꝛ que non breuiter potest negari ꝛ formam mixtionis:ꝛ operatiões ꝓsequẽtes eã posse contineri in aliqua anima:ꝓsidera tñ instantias de forma corporeitatis pertracta-

bis fm varias opiniones vt nosti.

¶Aliam vltimā.q.An.An.hic disputauit de composito que non est multū necessaria habito supra sufficiēter determino generatiōis quo ꝛ qđ: ꝛ infra.q. vltima.8.li. habeķ sufficiēter: sed pro quāto tangit de .3. entitate notabilis est: totum accepit ex.2 di.3.q.2.ꝛ alijs sequacibus huius: vbi cō ment. imagina^{cm} impugnabis ex propꝛijs dictis plerūq;.

Ircaprimam c q.8.libꝛi de simplicitate foꝛ me accñtalis quo ad ptes essentiales. t.c.12. aduerte ꝓmo q; An.An.hic mouet ante istam plures alias: quarū ꝓma videtur dubiuꝫ litterale: 2ª habetur in.3.4.3ª potest colligi in.4.dis.11.12.43.ꝛ.44.4ª habetur in.2.di.14.q.1.quere etiam hanc 4.super li.ce.ꝛ mū.ꝛ precedentē super li. de generatione: ꝛ.1.phyſicoꝝ. gnta vero apud ipm est prima hic: nō videtur: tamē bene tenere oꝛdinem questionū predictaꝝ ꝛ sequētiū in hoc libꝛo: 8. vt pꝫ in textu.

¶Hec questio satis clara est: ꝛ sentētia doctoꝛis est assertiua: sed multa difficilia possent induci: ponit opinionē quādā pro affirmatiua secūde partis quesiti: ꝛ per consequens pro negatiua ꝓme partis: quā videtur sequi Joānes Jandonus super 5° metaphyſice quere antiquos hic ꝛ alibi: pro qua opinione arguit tribus rationib^{9} ꝛ impugnat alijs tribus: primā rationem impugnationis in simili tangit: in.2.di.16 contra Bona.ꝛ in.3.di.2.q.2.cōtra Tua. Deinde breuibus tenet affirmatiuā partē q.q̄stum ad primā partē eius: ꝛ negatiuā quantū ad secundā ꝛ hoc loquēdo de cōpositione phyſica ꝛ rei: secus est de metaphyſica ꝛ realitatum: de quibus habet.8. dist.ꝓ.q.1.ꝛ.3.di.ꝓ.q.3.ꝛ.3.di.2.q.6.ꝛ. 46. di.4. incidentaliter: ꝛ nota singula dicta vbiq; quere Tua.ꝛ alios sequaces: ꝛ tange instantias ex his que dicta sunt supra. q.10.7.li. vide Thomā in de ente ꝛ essentia.ꝛ Henr.ꝛ nominales ad propositum: multa addendo curioſe semper cum aquila solem intuere.

¶Infra soluendo.2.ꝓncipale: cum dicit: quē tractatum habes alibi ꝛc. aduerte q; illud tangit notāter in theoꝛematibus ad finem ad quē locum: vt reputo se remittit hic. In sententijs enim habetur.8.di.ꝓ.q. 1.ꝛ di.19.q.1.di.2.parte.2.q.1.ꝛ alibi: quere Tua.ꝛ Hen.

¶Aduerte diligenter ad solutiones ꝓncipalū: ꝛ maxime opinioni impugnate: q; singularis doctrina: ꝛ valde ꝓfunda metaphyſica: in qua declarantur plura alibi: ꝛ hic ambigua: ꝛ singulariſſime aduerte ad illam expositionē qualiter idem sit in diuerſis generibus: quere in quolibeto. q.13. idem. Quere multa in naturalibus pro solutione vltima infra: ꝛ tange instantias ad hominem ex dictis suis: vt nosti: aduerte etiam q; hec questio congrue sequentes duas hic sequeretur: vt fundant in textu: sed de hoc non multum curandū vt sepe supra.

Sequitur q.2. de intensione foꝛme accidentalis: ꝛ remissione eius. t.c.10. que famosa est ꝛ magne altercationis inter sophistas ꝛ phyſicos etiam atq; theologos: que sequitur in aliquibus oꝛiginalibus sequentes hic de intensione ꝛ remissione foꝛme substantialis. ideo soluendo argumenta ꝓncipalia eius habetur in antiquis fic. Ad ꝓmū secunde questiōis respondetur in septimo ꝛc. oꝛdo etiam littere in his duabus varie habebatur: sed oꝛdo quez hic habes satis bonus est.

¶In principio solutionis recitat moduꝫ dicendi Thome ꝛ alberti: ꝛ auctoꝛis sex principioꝝ fere: vide Thomā.1.2.q.52.art.1.ꝛ.2.ꝛ.q.54.ꝛ hic: ꝛ in primo. dist.17.ꝛ quolibeto.6.ꝛ.2.2.q.24.ꝛ alibi sepe: quā breuibus impugnat. deinde modum dicēdi aliozum: vtpote Egidij quolibeto.2.q. 14.ꝛ quolibeto.6.q.9.ꝛ Henr. quolibeto. 14.q.3. adiūgit ꝛ impugnat ꝛ absq; vlteriozi determinatione propꝛia ad principalia respondet: vnde aduerte q; longa additio quā notauimus in sequentibus ibi. notandū ꝓ primo arguméto ꝛc. Et maxie ibi. circa istas.2.q.ꝛc. vsq; ad finem est determinatio harum duaꝝ.q. Primo enim ponuntur seoꝛsum ꝛ breuibus soluūtur: deinde cōiunctim pertractātur: sed vt ꝓpus

notaui alio modo ordinabatur littera in antiquis originalibus multe alie opiniones hic solent recitari de causa suscipiēdi magis ⁊ minus: de quibus amplius in sequētibus videantur terministe ⁊ calculatores Suuiset anglicus ⁊ Jacobus Forliuiēsis: ⁊ sup predicamēta antiqui ⁊ moderni expositores: ⁊ iste ibidē notāter. c. de qualitate: ⁊ theologi sup. 17. di. p. vbi hec materia copiose tractatur: ⁊ maxie apud istuz ⁊ sequaces eius: ⁊ Ulua. ⁊ Fran. de ẽDay. specialiē: ⁊ P. de candia. ⁊ Hug. de ca. no. ⁊ specialiē Gerardus Odonis ibi: ⁊ di. 13 3. li. q. 1. qui negat realitates acquiri vl̃pdi in intēsione ⁊ remissiõe ⁊ similiter in augmentatione ⁊ diminutione in. q. etiam. 3. ⁊. 6. p̃ncipiorũ: ⁊ super: 5. phȳsico ꝛ apud diuersos diuersarum viaruz hic querant.

Sequitur q. 3. de intentione vel gduatione forme substantialis. t. c. 10. que specialior est ⁊ magis determinata cõmuniter: quã An. An. non hic: sed super. 11. huius posuit: vbi primo recitat oꝑ. cõmunẽ fere omniũ loquentiũ in hac materia tenendo partem negatiuã auctoritatibus ⁊ ratiõibus innitentẽ: quere Hen. quolibeto. 4. q. 15. ⁊ Hu. de ca. no. in. 2. di. 15. ⁊ modernos ca. de substantia in predicamẽtis: ⁊ super. 5. phȳsico ꝛ. ⁊ Tho. prima parte. q. 76. ⁊. 93. ⁊ super. 5. phȳsicoruz. ⁊. 11. metaphȳsice: ⁊ Auerroym. 3. ⁊. 5. phȳsico ꝛ. ⁊. 3. celi. ⁊ auicebron: ⁊ alios q̃z plures antiquos ⁊ modernos.

¶ Deinde impugnat illam positionem: ⁊ breuiter ponit aliaz quã sustinet q̃ vz fm esse ẽdiuiduale: licet non quidditatiuũ suscipit substantia magis ⁊ minus: ⁊ differũt ab accidẽtalitate rõne accgsitionis diuisibilis: indiuisibilisq̃z: ⁊ soluit motiua alterius vie valde notanter: ⁊ cuncta notabis attente.

¶ Consequẽter sequitur illa littera. Notandũ pro primo argumento ⁊c. quã vsq̃z ad finem. q. assignant multi: vt additionẽ vel extra: que tñ mirabilis subtilitatis ⁊ indaginis est: licet in aliquibus locis difficilis correctionis ⁊ intricata: vbi suo modo humanũ ingeniũ transcendit: qui poterit ergo capere capiat: sed aliquãtulũ insistaz circa dicta pedetentim: licet nõ ad plenuz exponendo. In p̃ncipio em̃ illius littere ⁊ per longũ p̃cessum pertractat dicta Az. 6. phȳsico ꝛ. de diuisibilitate seu partibilitate motus suo modo: aut vz ex parte mobilis: aut ex parte forme vel termini debz attendi: ⁊ sustinet q̃ ex parte mobilis primo: quare non segtur inc̃ueniens: qõ infert argumentũ p̃ncipale: sed instat ex replicat ⁊ restringit dicta quãdo ⁊ qualiter etiã ex parte forme attendit: sed ex hoc nõ sequitur intensio: sed extensio tantũ maxime in substantiali qõ dictum est probabile tantũ: totum illum processum habet in. 2. di. 2. q. 9. in digressu quẽ facit in soluẽdo. 2 p̃ncipale: quere sequaces ibidem.

¶ Infra ibi: Ideo final̃r oz dicere ⁊c. post illa vba necessaria est h̃ vel illa sub disiunctione: segtur in aliqb⁹ originalib⁹ sic. Az. 7. phȳco ꝛ dicẽ q̃ oẽs mot⁹ eiusdẽ spẽi p̃nt esse eq̃les: ⁊ tunc querit̃ quare h̃ est in alteratione cũ ipa fiat in q̃litatibus: ⁊ eq̃litas nõ nisi in quanto. Rñdetur q̃ diuersitas vel eq̃litas vel identitas aliquoꝛ pót considerari cõparando res inter se: vel cõparando subiecta in qbus sunt ⁊ dicit Cõmẽtator cõmẽto. 33. in exponẽdo rñsionez q̃ vtrũq; p̃siderandũ est in iudicãdo de alteratione. Et dicit etiã q̃ non est pfecta eq̃litas duoꝛ motuũ alterationis siue eiusdẽ spẽi siue diuersarum specieꝛ: nisi attendẽdo passionẽ ipam: simil̃r ⁊ subiectũ: ⁊ segt̃: si em̃ a. fil̃ alteret ⁊c. q̃ l̃ra nõ videt multũ necessaria: nec cõiter habet: quare vel dimitte vl̃ lege: videt oino additio vl̃ extra.

¶ Deinde ibi. Contra. e. arguit̃: vbi aliq l̃bri h̃nt. q. sed e. l̃ra recte ponit̃: aduerte q̃ cõsuetudo huius erat quotare ꝓpones ⁊ mẽbra distinctionũ ⁊ rñsiones per ordinẽ maxime ad idem argumentũ multiplices ⁊ alia loca sepe p l̃ras alphabeti more antiquoꝛ: vnde sepe hic quotãdo Az. ponit post. c. a. vel b. c. ⁊c. ad denotandũ q̃ est in pn⁹: vel ꝓpe vel in me⁹: vel in fine: vel circiter: in originali g̃ p̃prio vt credo scripserat huiusmodi l̃ras: sed alij omiserũt eas: vel saltẽ iplicite subintelligebãt eas: ⁊ exp̃mit p̃nr ipas i applicãdo vel soluẽdo vel instando sic g̃ intelligẽ hũc locũ recurrẽdo ad dicta i p̃cedẽtib⁹: vbi pl̃a sub gbusdã diuisiõib⁹ ⁊ notatiõib⁹ ⁊ ꝓpõib⁹ tetigit: ibi s̃.

Notandum q aliud est ponere ꝛc̄.vel potius ad illas plures reſpōſiones ad argumentū de alteratione datas debet hic locus referri:ꝛ ad obiectiones ibidem cōſequēter:ꝛ ſimiliter dicde f.infra cum dicit: relinquit ergo f.hec reddunt valde intricatam lr̄am plerūq; hic ꝛ in theozematib⁹ q credo ſcriptozis incuria ꝛ longitudine tpis ꝛ breuitate dicēdi huius accidiſſe: lector ergo hic neceſſario habet ſupputare has ppoſitiones ꝛ loca diligenter.

¶Sitr infra ibi:Eſt ergo ꝓtra ꝓbationez vel ꝓpoſitionē e.13.vel vt alij habēt l2.hic 13.ſi ſic:valet querak bene ſupputādo: vel ſi eſt l2.dic vt ꝓbus in theozematib⁹:ꝛ in tabulis phyſicozū:ꝛ cōcluſionib⁹ multotiēs inquiri debent ea que dicit ſic obſcure ſe remittendo ꝛ ſupputando.

¶Locus iſte eſt obſcurus valde vſq; ibi: ſed primū argumentū:ideo exponak caſte exponit miro ingenio philoſophū:ꝛ currit ad aſtra cū phyſice ſophiſticātib⁹:quere ſuuiſet:ꝛ alios vt noſtī: ab illo vero loco vſq; ibi.Nota q via tenens ſucceſſionē alterationis ꝛc̄.introducit pulchraz diſputationem de ſucceſſione alterationis:ꝛ an pars alterata alteret aliaz:an certe oēs ab extrinſeco ſimul vel ſucceſſiue:ꝛ vtranq; partem moderādo dicta ſuſtinet:ꝛ ibi notanter de duplici contactu ꝛ pſentialitate: ꝛ qualiter dantur actu infinita:ꝛ qualiter non:ꝛ plura alia ſingularia dicta: vide in 2.vbi ſupra:ꝛ diſt.9.ꝛ.14.eiuſdez:ꝛ in.4. diſtin.44.ꝛ alibi ſepe ad hec:in fine vero epilogat reſolute dicta hactenus.

¶Conſequenter ibi.Nota q via tenens ꝛc̄.comparat duas vias de ſucceſſione alterationis inter ſe:ꝛ inſtat oſtendendo in ſubſtantia foze motum:ꝛ ſoluit valde notanter:ꝛ replicat pluries:ꝛ ſoluit: vbi aduerte ad quandā inſtantiā:quā non ſoluit aperte:ibi.Contra igitur motus ſine mutatione ꝛc̄.ꝛ dic bene inueſtigando ex dictis ꝛ ſequētibus:ꝛ alibi vt ſcis.

¶Obiectio vltima.5.vltimaruz ibi debet precedere penultimā:ꝛ ad illaz que.5.eſt dic conſequenter vt noſti.

¶Sequitur illa pars:Ex predictis nota ꝛc̄.vbi ſex cōcluſiones notabiles:de prioritate: poſteriozitate ꝛ ſimultate atq; partibilitate ſeu ſucceſſione tranſmutationū ꝓponit:vbi a.b.d.accidit in littera exponit aliter q̄z precedentibus:ꝛ conſequēter inſtat ꝛ replicat ꝛ euadit valde notanter: vbi omnia verba ponderabis:ꝛ maxime in fine de cauſa ſucceſſionis in motu:quere in.2.vbi ſupra.

¶Sequik illa pars.Circa duas iſtas queſtiones ꝛc̄.vbi accidit ad ꝓpoſitū magis ꝛ pertractat ozdinate ꝛ reſolute quid tenēdum in his duabus queſtionib⁹ ppoſitis

¶Totum qd̄ preceſſit ab illo loco:notandum pro primo argumento ꝛc̄.fuit incidentaliter pertractatū:ꝛ tanq̄z preambulū quoddā:ꝛ quodāmodo alienū a queſitis ſed quāte vtilitatis ꝛ ſubtilitatis dicant paduani:principaliter ergo duo facit:primo recitat quatuoz opiniones:ꝛ breuibus arguit pro ꝛ contra:ſecūdo declarat veritatem queſiti ſm ppriam opinionē in quatuoz articulis ꝑncipalibus: quozū duo ꝑmi in gnq;:tertius in tria:quartus in ſeptē membra ſubdiuidūtur:in quibus paucis multa comprehendit:ꝛ ſingularis valde doctrina continetur maxime in primo ꝑncipali:in ſecūdo tertio ꝛ quarto ꝑncipalibus eſt valde breuibus:ꝛ per conſequens obſcurus:vbi ſepius ſe remittit ad Henri. ꝛ alios:ꝛ ad dicta ſua hic ꝛ alibi:ꝛ quotationes atq; litteraz alphabeti aſſignationes reddunt litterā valde intricatam.Aduerte ergo q Hen.dicta vbi ſupra ipſum quotaui:ꝛ in ſūma diuidit per a.b.c.ꝛc̄.et dicta ſua in hac ſolutione diuidit q quoſdam numeros:ꝛ cōcluſiones ppyſicozum preſupponit atq; theozemata:vnde niſi vt deatur originale ſuuz ppriū cum magna difficultate hec littera ad plenum diſponetur indies quoq; deo duce omnia in lucē clarius adducētur ꝛ diſponētur:nam ꝑncipiū qd̄ pluſq̄z rei medietas cenſetur iam habetur:ſubſtantia tamen littere ꝛ ſententie ꝑncipales clare habentur:de quotationibus ꝛ remiſſionibus minoz cura eſt:poſuit enim litteras ꝛ numeros ad particulas cōcluſiones obiectiones ꝛ ſolutiones in hoc toto proceſſu quos poſteri omiſerunt:breues ergo inſtantie non ſolute: ſolutiones etiaz quas alibi dicit querere notentur diligenter a ſagaci lectoze:ꝛ conti-

nuentur eleganter: primo in primo principali membro tertio ibi. Contra tantum concluditur improprietas ꝛc. secundo infra. ibi: In secūdo pncipali mēbro. 1. Quere solutionē: illa etiam littera parum post ibi. Rationale videtur ꝛc. vsq; illuc. Item tenet alia pars ꝛc. assignatur extra tertio infra ibi. Contra. 0. 26. vel sic 4. ꝛ 6. sub de quantitate 4. ibi. Responsio 3°. 3. 5°. de genere diuiso ꝛ 6. ibi. Contra. 7. physicorum de comparatione ſm speciem. 7. ibi. Contra primo ce. ꝛ mun. vide. t. c. 36. ꝛ circiter 8° in. 3. principali ibi. de 3°. tertius primi ꝛc. que sequūtur pro ꝛ contra: ꝛ specialiter ibi. Contra. 13. 2. sub ꝛ supra ꝛc. 9° in. 4 principali ibi. Contra decimo metaphysice ꝛc. 10° ibi Ad. 6. non ꝛc. quere: hic omnia bene ponderentur: ꝛ vbi prius notatū querātur querenda: ꝛ soluantur soluēda ingenioſe: ea nāq; que alibi plixe apō auctores: ꝛ in dictis suis proprijs inuentū tur hic mirabili breuitate fragmentis quibusdam adducit: quare lector lento passu hic procedat: aliter offendet.

¶ Deinde in illa parte: possent ergo formari tres questiones ꝛc. specialiter prosequitur de formis substantialibus in trib° q. ꝛ ad partes hen. ꝛ Auerroys. Auic. atq; Ax. fundamentis ꝛ aliorum incedit: finaliter autem tenet in formis substantialib° non esse magis ꝛ minus de mente Ax. Iz aliam viam probabiliter defendere videatur: ꝛ sequaces eius vt plurimum ipsam imitantur: vbi ponderabis articulum parisiensem de anima intellectiua quez quotat. 21. sed cuius c. adde: vel absolute loquitur omnes enumerādo: ꝛ auctoritates: atq; media pro opinione Auerroys sunt apparentia: omnia tñ infra soluit ibi. Ad argumenta ꝛc.

¶ In aliquib° originalibus habetur quedam littera ante illa verba: secūda probatio est Auerroys ꝛc. que sic incipit. Q; motus sit idem ꝛc. quā adde si placuerit: totū processum consequēter ibidem ad vnguē exam inabis.

¶ Infra ibi. Contra videtur vnum mediū ex auctoritate ꝛc. sustinendo aliam viam: considera solutionez illius medij: ꝛ sequētis: ibidem: vide in. q. trium principiorum notanter ad propositū: ꝛ super predicamenta: ꝛ alibi apud modernos.

¶ Inferius soluendo argumenta alteri° vie. s. Auer. ibi: Sed q̄ causa. quare necessario requirit aliquē gradum ꝛc. ponderā solutionem illius dubij: que in. 4. di. 12 q. 3. ꝛ 4. vt nosti: ꝛ alibi sepe ad hec.

¶ Consequēter ibi: de hoc est instantia p se ꝛc. ꝛ sequitur: quere: vide in physicis: ꝛ apud calculatorē ꝛ in. 4. di. 12. ꝛ 43. q. 5. ponderabis optime illas solutiōes: ꝛ maxime vbi singularissime exponit Ax. 2. de anima: ꝛ adde hic multa alia si placuerit. Nam difficiliora tetigit: tu vero resolues ꝛ terminos notificabis vt scis. Controuersie si que apparebunt in dictis doc. alibi ꝛ hic faciliter soluentur solertia ingeniosi lectoris.

Sequitur 4. ꝛ vltima. q. de vnitate per se compositi ex mā ꝛ forma. 1. c. 15. i pn° declarat veritatem quesiti: inuestigando causaz vnitatis compositi: ꝛ instat ꝛ addit: vbi facit mentionez de expositione textus: quere Tho. contra gentiles. c. 38. ꝛ sequētibus: infra ibi. Item non videtur necessitas ꝛc. vsq; ibi: Preterea relatio. ponit vacat vel extra ab aliquibus. Illa etiam ratio sequēs ibi: Preterea relatio nō destruit ꝛc. vsq; illuc: Preterea vel 2° sic iuxta obiectionē in prima ratione ꝛc. tota tamen littera videtur satis bona.

¶ Inuestigat notabiliter ō. 3. entitate hic ꝛ in relatione eius ad partes ꝛ partiuz inter se: quere opiniones antiquoꝝ: ꝛ modernorum: vide cōmentatorē. 1. physicoꝝ cōmento. 17. ꝛ applica alia loca eius plerūq; contra se: ꝛ maxime. 7. metaphysice. cōmento vltimo. ꝛ 3° de anima. cōmento qnto circa medium: ꝛ. 1. physicoꝝ. cōmento. 69. ꝛ tertio ce. ꝛ mū. cōmento. 7. ꝛ alibi sepe: vide Vua. q. 11. 3. sententiarū qui sustinet viam cōmenta. vide. B. o. in. 3. di. 2. q. 1. egregie ꝛ alios sequaces hui°: ꝛ ponderā multiplicem gradum vnitatis: ex. 2. disti. p. parte secūda ꝛ compositionē multiplicez: quere. B. o. di. 1. 3. q. 8. ꝛ totū multiplex: ꝛ in quo ponēda 3ª entitas: in quo nō vide Boetiū li. diuisionū: ꝛ hūc etiā in 2. di. 16. ꝛ alibi pluries inquire.

¶Soluēdo obiectiones infra ibi.de quo habetur alibi: vide supra ca. de rel'one.q. 1.o^m tñ videt.1.di.2.q.2.t.30.di.p.atq; 35 t.43.eiusdē:sed tu pcordabis dicta vt s̄ in illa.q.de rel'one tetigi: t adde hic multa p t ptra:pōdera illud dama.q semel assum pſit:arguēdo ad hominē ex sua ppria expositione de partibus pncipalibus:di.16 3.per locū a minori: tāge etiā de diſtictiōe talis totius a ptib⁹ an pprie real'an forma lis: an mutua tc.vt nosti. Quere vbiq; se raphicū Bona.t defende t non errabis. Francisci quoq; acumē clarissimū: t ochā liz aduersantis atq; aureoli: decorāt em̄ t declarāt sententias scotistas. Hugo semp fidel': q; vicin⁹ de castro no. manuteneat.

¶Irca primam t.2.q.9.li.de opōne actus t potentie.t.c.1.aduerte q in hoc nono dilatat se miz in modū de potētia quātū ad eius entitatē ꝓditiones extrema oppo sitionē t diuisionē multiplicē:t similr̄ per oppositū habetur noticia actus: premittit ergo diuisionē potentie in cōmuni valde notabilem fundamentalē: t vbiq; necessa riā quā tangit aliqualiter liz nō ita comple te.2.di.p.parte.2.t.7.di.eiusd̄ t.7.t.12.di. 2.t.27.q.super li.elenchorum.

¶Deinde rñdet resolute ad.q.t vltimo mouet dubia de potentia metaphyſica: et ſoluit valde ſubtiliter:nullibi altius q̄z h̄ habent:valde em̄ resolute scribit in hoc 9.t clare te doctrinaliter: deo plerūq; ad dicta hic se remittit:t in hac me^ca t alibi.

¶Infra cum dicit ibi.Sed de fundamen to eius qualē entitatē tc.vide ad illā diffi cultatē.1.di.2.q.1.t.2.t di.36.p.t.43.que re Frā.may.di.42.t.46.di.p.ꝓsla. t Pe. de a.in.2.di.3.q.1.t alios antiquos t mo dernos vt nosti.

¶Aduerte ꝓñr ad illos duos modos di cendi de rel'one potētie:an.s. sit realis vel rōnis:quoz qlibz est ꝓbabilis t ſubtilis: q̄re in quolibeto.q.13.optime ad ꝓpositū t supra.c.de aliquid.

¶Consequēter adducit diuisiones ſpecia les potētie me^cc seu obiectiue: t potentie formal'phyce seu ſubiectiue: t adducit.6. notanda seu ꝓsideratiōes de eis vbi mira solertia laborat: in re em̄ subti^ma t minie entitati cognoscit subtilis: t faci^me diffi^ma ptractat. Nemo profecto nec antiquus nec modernus repitur in talibus taliter se di latasse:spūs pculdubio sapie calamo affu it. Tota lra est bñ ordinata t correcta: qua re legatur audacter.

¶In fine totius solonis ibi. Non tñ istud sextū accidit tc.adde caute: t ꝓsidera in stā tias ad hominē. t dic ꝓñr: aduerte etiam ad remissiones in li.phyſico^z: aut ad sua: aut certe ad aliena intēdit: quere tabulas de quibus supra.

¶Sequuntur 3.t.4.q. de diuisi onibus t descri ptionibus potētie: p pncipio accepte.t.c.t que notabiles t doctrinales atq; subtilissi me sunt. Ad q̄s soluendas pmittit.4.arti. Ex q̄bus breuiter elicit qd tenendū sit ad vtrāq;.q. vbi aduerte qualr̄ in primo arti. oñdit.4.cās ptinere ad ꝓsiderationē me taphyſici: vt alibi sepe hz: vide in theore matibus t.8.di.p. in reportatis: t super.5. metaphyce: t pmo in expositione: t qō ibi tangit de efficiēte: vide.1.di.2.q.2.t.3.t.30 di.p.t alibi sepe: quere abstractiōes Frā. mayr. vt nosti plerūq; ad ppositum.

¶Cōsequēter in.2.arti.parte.1.aduerte di ligenter ad illuz discursum de diuersitate concreto^z ab eodē abstracto sumpto^z: q̄re sup li.elenchoz.q.16.t sup Porphy.q. vltima:t in pmo di.5.q.1.t in.4.di.11.q.1. t di.12.q.1.t supra.4.huius:t alibi: vt in theorematibus ad ppositū:sed instantias exclude de identitate cōcreti t abstracti in doctrina huius:quō ergo vnū multiplex t aliud simplex supra tetigi:est em̄ multi plici cōnotationis nō significationis.

¶Duos modos dicendi ibi de forma t fi ne:an recte conueniat eis nomen poten tie pro principio bene ponderabis: quia subtiles t quotationē de pmo principio: ex qua inferre potes illū tractatū: t p ꝓs theoremata pcessisse has.q. metaphyſice: liz aliqñ ibi se remittat ad has:sed hoc ibi dem pertractabo.

¶Cū parū post dicit:q̄ essentiali⁹ vel pus nō est mō qō ad h̄.vide notāter s̄.q. finali 8.li.t in.2.di.1.q.4.ad finē:t infra h.arti.4

aliq̃lr ꝛ q. sequẽte ad plenũ: ꝛ alibi: ꝛ totũ q̃ segf: valde doctrinalr ex fundamentis Az. ꝛ findere si scotica mẽti ipzime: ꝛ de equocatiõe po^{e} actiue ꝛ passiue: ꝛ rõnib^{9} earũ: ꝛ q̃lr diffones in me^{ca} assignate nó sẽp sunt me^{cc}: nec ī phȳsica phȳsice: ꝛ silr ō logica ꝛ alijs facultatib^{9} pót dici: vñ poteris elicere multa: ꝛ maxie de ꝓsideratiõe me^{ci} in vlr vȝ: vel ī pticulari: ꝑ hec. n. dicta multa euadũtur ꝛ declarañ difficilia. ¶ Infra ꝑ solone. 2. ꝓncipali: ꝑme. q. nota ea q̃ dici ꝓfozmiter in. 2. di. 2. q. 10. de varia ꝓsideratione Az. in diuersis locis de actiõe: ꝛ sic de alijs. Ceteras solones sequentes succo plenas póderabis: ꝛ spalr ad ꝑmũ ꝛ. 3. 2. q recurrẽdo ad loca ꝓfozmia alibi: vt nosti: vide. 13. ꝛ. 15. q. qlibet: ꝛ. 3. di. p. q. finali p dictis ad illud. 3. 2. q. 13. etiã di. 4. q. 1. ꝛ. 27 di. p. in repozatis ad idem videatur.

Sequitur q. 5. de ẽtitate po^{c} actiue ꝛ passiue in illo pori in q̃ pcedit ꝓncipiatũ: ꝛ nõ assignauim^{9} ibi textũ sup q̃ fundarek ista. q. nec octo sequẽtes: qz doc. icidentalr ꝫ disputat copiose de po^{a} vltra ea q̃ tãgit phȳs de ipa: ꝛȝ oia possent in altqbus locis textus: aut hic; aut alibi ozirí: qõ ꝓsideret lectoz. ¶ In ꝑn^{o} solutiõis recitat op. Den. quol. 3. q. 14. ꝛ. q. 3 ꝛ ī sũma arti. 57. q. 7. quã ipugnat notãter. in ꝑmo etiã di. 3. ꝛ. 7. ꝛ in. 2. di. 16. ꝛ alibi tãgit eãdẽ op. ꝛ ipugnat: deiñ pót aliã q̃ȝ sequr ꝛsolute ꝛ subilr ꝛ soluit motiã alteri^{9} vie notãr valde. vbi in solone motiui de potentijs aie: ꝛ obiectis eaꝝ dilatat se suo mõ: sicut alibi etiã tãgit: vide in. 2. vbi s. ꝛ di. 3. ꝛ. 9. eiusdẽ: ꝛ in ꝑmo di. 3. q. 3. ꝛ in qlibeto. q. 9. ꝛ. 13. ꝛ in. 4. di. 44. ꝛ. 45. ꝛ. 49. ꝛ supza. 1. ꝛ. 7. huius: ꝛ spalr in. 6. q. 3. ꝛ alibi sepe ea q̃ sunt ad hoc. ¶ Concordat hic: cõfirmat sicut ꝛ vbiq; omnia dicta fundamentis Az. ¶ Textus est cozrectus in his tribus. q. absq; supfluitate ꝛ diminutione

Sequitur q. 6. in qua ꝛ. 5. sequẽtibus facit sermonem de fundamentis ꝛ terminis potentie actiue ꝛ passiue: que omnes sex in aliquibus antiquis oziginalibus mouenk simul: et soluũtur sub vna questione totali: sed ozdo earum seozsum satis placet: vt hic ozdinantur: que quante vtilitatis ꝛ singularis doctrine sint: res ipsa declarat.

¶ Adducit opinionẽ antiquã satis singularem: que videtur quodã modo au^{9}: ꝛ an sel. quã quidam medicozũ umtiantur. Et breuibus eam impugnat. Et ponit pzopziam notanter.

¶ Douet consequẽter quasdã difficultates quas non soluit hic expzesse: quere in theozematibus: ꝛ in ꝑmo repozationũ: di. 7. q. 2. ꝛ in. 2. di. 3. q. 7. ꝛ in. 4. di. 1. q. 1. ꝛ supza ad finem ꝑ. li. in dubio litterali: ꝛ alibi plerũq; vt nosti ad pzopositũ ꝛ. q. sequẽte aliqualiter: duo etiam vltima ꝓncipalia solue consequẽter plura bene ponderando: vide etiam in. 4. dist. 12. q. 3. ꝛ sequẽtibus aliqua ad hec.

Sequitur questio septima in cuius ꝓncipio ponit motiua Egidij. quolibeto. 4. q. 8. quere Tho. in. 4. di. 12. ꝛ alibi sepe vt nosti. Deide ponit ꝑpziã opinionẽ quã pzobat ratione q ꝛ ꝑpter quid: ꝛ auctozitate.

¶ Infra cum adducit eua^{cm} ad. 1. rationẽ ibi. Rñdetur q accidens ꝛc. est responsio Thome vbi supza.

¶ Deinde soluendo instantias infra ibi. Ad aliud pz alibi ꝛc. quere in theozematibus notanter: habetur etiam in. 4. di. 12. q. 2. de ozdine ꝓdicamẽtoꝝ quã ibi tangit ꝛ qualiter relatio imediate possit fundari in suba: vide s li. 5. ꝛ alibi sepe: vbi ibi notaui. ¶ Q. tãgit ꝓñr de subo respectu passionis: dic vt s notaui: alia plura adde hic.

¶ Snia doc. in his oib^{9}. q. é assertiua ꝛ clara: ió omisi explicare eã: lra ét sat cozrecta ꝛ ozdiata p totũ: singla tñ vba póderabis vbiq;. Q. etiã ī. 1. rõne ꝑ. q. ꝓncipali hȝ de cã equoca ꝛ nobilitate et^{9} respectu effect^{9} limitabis: vt nosti alias sepe doctria et^{9} de cã vȝ equoca totali vel ꝓncibali ptiali: ſȝ videk velle q sit v^{m} vlr de quacũq; equoca: sicut habet in. 2. di. 3. q. 10. ió declara ꝓñr aut ad hoiez: aut assertiue: vide. 14. q. qli^{ti}

Sequitur q. 8. in cuius ꝑn^{o} posset signari ille text^{9} q quotatur post oppositum: sed hec omisi vt supza notaui.

¶ In ꝓncipio solutionis tangit vnũ modum dicẽdi breuiter: qđ impugnat paucis quere copiose in ꝑmo di. 17. ad hec.

¶Deinde ponit suum ꝓpriū modū dicendi expedite ⁊ notanter quē confirmabis ⁊ declarabis atq; defendes ex dictis in ꝓmo vbi supra: ⁊ in quolibeto.q.18.⁊ in.3. dist.13.⁊ in materia de habitibus: ⁊ alibi sepe quere in ethicis ⁊ alibi plura ad hec addendo ⁊ subtrahendo vt scis ꝫ etiā di. ꝑ.⁊.49.4.⁊.14.q.quolibeti ad hec inuenies. Quere Henri. quolibeto.4.q.10.⁊ God.⁊ Thomā in ꝓmo vbi supra: ⁊ pr̄ā 2.q.49.arti.3.copiose.

Sequitur questio.9.que clara ⁊ satis facilis est: ꝫ ad magnā difficultatē deduci possit theologice loquendo: an vꝫ ad intra in diuinis sit potentia actiua actus transeūtis: de quo quere in ꝓmo di.2.⁊ infra sepe.⁊ di. 27. specialiter ⁊ i quolibeto.q.2. Quere alios theologos vt nostī: ⁊ maxime magistrum abstractionū: ⁊ Ua.⁊ Hen.⁊ Thomā ⁊c. quere etiam in tractatu de ꝓmo ꝓncipio: ⁊ in theorematibus ad hec: platonem etiam ⁊ Aristo.⁊ Auic̄e.

¶Aduerte cuꝫ dicit infra in solutione: de quo quere infra in.q. de eternitate mundi ⁊c. q; si intelligit per infra.2. sententiarū: vbi illa.q. disputatur di.1. recte confirmat illud qđ dixi a ꝓncipio huius opusculi in ꝓmo generali pr̄esuppositō: si vero intendit.q.12. huius: vbi illa.q. posset habere locum: sicut super.8. phȳsicorū considera: sed primū credo verius: multa tā doctores pr̄esupponūt se interdum dicturos a quibus impediti cessant. Forte etiam intēdit.q. super phy. quas aiunt ipm̄ scripsisse: quere in.2.di.1.⁊ in ꝓmo di.35.⁊ sequētibus: ⁊ maxime di.39.⁊.43.⁊ in quolibeto q.14. plura ad ea que paucis hic tangit: in 5. etiam di.ꝑ.⁊.26.⁊.4.q. quolibeti ingredē: alios āntiq̄s ⁊ modernos inducēdo.

¶Ad difficultatē quā nō solut ad finē.q. posset dari ꝓmū membrū disiunctiue: ibidem vel addi vt nostī: quere tū ad plenū in quolibeto.q.finali: ⁊.8.di.ꝑ.⁊.39.⁊.16. di.3.⁊.7.q.quolibeti ⁊ super.2.phy. ⁊ alibi plerūq; ad hec.

Sequitur questio.10.in qua sententia doc. est clara et determinata: vide in ꝓmo: di.8.q.1.⁊ sequētibus: pro ꝓncipio solutionis ibi de simpliciate dei. Et considera ad hominē instantiam ibi cum dicit: potentia aūt passiua realiter sumpta: ⁊ actus eius ⁊c. ex.2.di.2.q. 10.⁊.25.di. eiusdem. ⁊.3.dis.ꝑ.q.7.⁊ alibi sepe ⁊ dic ꝫ sequēter: ⁊ pondera cum dicit animo eodem.

¶Ibi etiam tangit op. Henri. quolibeto. 8.q.9.⁊ in sūma: articulo.50.q.3. de quasi potentia in diuinis: quā ⁊ eius impugnationem vide in ꝓmo: dist.5.q.2.⁊ alibi sepe incidentaliter: supra etiam in.7.q.10.⁊ in.8.q.1.⁊ finali: vide ad ꝓpositū: ⁊ ponderā quid possit assignari tale vltimum accidens de quo loquitur: ⁊ quere in simili super ℙorphyrio questiōe sexta de vltimo in secundis intentionibus.

¶Infra ibi: dicunt enim aliqui omnia accidentia ⁊c. tangit opinionē God. pictauensis in quarta parte sūme in materia de eucha[a] q̄re ochan in tractatu de eucha[a]: ⁊ alibi: ⁊ Egidium in theorematibus: vide in quarto distinctione.12. questiōe.2. optime pro ⁊ contra ad hec.

¶Qđ vltimo dicit ibi: de relatione ⁊ eius passione: considera an famose loquatur cum dicit passionē recipi in subiecto ⁊ respectu eius subiectum esse in potentia passiua: atq; per ipsam perfici an assertiue: et hoc tenendo identitatem realem eorum. questioni etiam sequente idem tangit: vide.8.distiu.ꝑ.q.2.⁊.1.dist.2.q.5.⁊.3.distin. eiusdē.q.6.⁊.16.di. ad hec vide etiā.35.di. primi reportationum in simili saltem: et adde plura: ⁊ antiquos si libet voca.

¶Ad ea que ad secundū principale dicit de priuatione: applica dicta sua in ꝓmo: distin.28.⁊ super ℙorphyrio questiōe finali de differentia. ⁊ in postpredicamentis: ⁊ i.4.di.11.q.4. aliq̄liter ⁊ alibi sepe.

Sequitur questio vn, decima cuius sententia clara est ex dictis: recollecta ad q̄ se remittit: vbi aduerte ad ea que tangit in solutione.2. ꝓncipalis de mutatione: quere in ꝓmo di.5.q.2. in solutione ꝓncipali: ⁊ in.2.di.1.q.4. ad finē: et di.17.⁊ in.3.di.2.q.3.⁊.di.7.q.2.⁊ in.4.di. 1.q.1.⁊.di.10.q.1.⁊.di.11.q.1.⁊. di.43.q.2. ⁊.5.pro et contra: sed defende qđ hic dicit quia sic intendit.

¶Deinde ibi: Ex dictis ꝑz diuisio potentie actiue ꝛc̄. Recolligit dicta hacten⁹ suo modo de potentiarū multiplici diuisione. vbi aduerte ꝓmo ad verba sua de subiecto ꝛ ꝓpria passione: et moderabere vt nosti. scōo infra ibi. dictum est in cōclusionibus de causis ꝛc̄. cōsidera vbi sunt ille cōclusiones: sed videnf omnino esse in theozomatib⁹. vbi hoc egregie habet licet. 1. q. ꝓme di. 4. tangat idē. 2. q. 5. atq; 6. di. etiā de articulo. 3. q. 1. supra etiā li. 2. q. 4. sed quere tabulas in phyca: si volueris: hinc ergo ꝓt colligi veritas illius q̄ supra sub dubio tetigi li. 5. q. 11. q̄ vz ꝓpus theozemata scripsit q̄z metaphysicā: q̄ verisimile videf ex multis: licet alia ps habet apparentiā de quo ibi forte aliqua tangam.

Sequitur q. 12. que in aliquibus originalib⁹ mouetur simul cum. 13. de diuisiōe alia potentie speciali qua vtuntur: maxime theologi: ꝛ posset fundari super illa littera que allegatur ad oppositū: omittimus tñ litterā assignare hic vt supra dixi.

¶Sententia doc. satis clara est: ꝛ quāte vtilitatis ꝛ subtilitatis narrēt hi qui sentiunt ꝑ cui⁹matozi cōfirmatiōe: vide eū in ꝓmo q. 1. plo. ꝛ in. 2. di. 18. ꝛ i. 3. di. 1. q. 1. ꝛ in. 4. di. 10. q. 8. ꝛ di. 43. q. 4. ꝛ in q̄libeto. q. 1⁰. Fran. etiaz de Mayr. q. 3. plo. inchoantis. Ab oriente parte tres ꝛc̄. ꝛ alios q̄z plures inquire ad hec: nullibi fere clari⁹ ꝛ elegantius q̄z hic: extimo enim q̄ in hoc. 9. totū conatum fecerit hic homo valde super oia.

Sequitur q. 13. i qua alia diuisio potentie notabiliter ꝓtractaf. vbi sinia doctozis clara et solēnis est: tangit modū dicendi aliquoz quē breuiter excludit: q̄re antiquos hic et alibi vt scis: addit i fine per modū epilogi in tota hac materia sūmarie diuisiones potentie. Tota littera hactenus satis gloziose cozrecta ꝛ fincera videtur.

¶Qō hic ꝛ. q. ꝑeunte tangit de materialitate angelozū notabis plura addendo: ex. 2. et lib. de anima: ꝛ alijs plurib⁹ sententijs aliozum antiquozum ꝛ modernozum.

¶Similiter q̄ ibi tangit de originaⁿᶜ in diuinis de tota fuba originantis pertractabis: vt habet in ꝓmo di. 5. q. 2. ꝛ alibi adde aliqua subtilia hic ex Gaetano et Paulo Veneto ex clipeo thōistaz ꝛ ca. si iocari ly.

Sequitur q. 14. de motu alicui⁹ respectu sui ipsius: vt mouentis ꝛ moti. 1. c. 2. ꝛ. est ꝓma quā formal An. an. in hoc. 9. Aut q̄ nō vidit alias ꝑcedentes: aut q̄ sententias ꝓncipales aliquaz eaz in notādis iuxta litterā inserunt aut q̄ alibi inserēdas ipas reseruant quo modo cunq; fit: hic. q. est multuz ventilata apud antiquos ꝛ modernos: ꝛ maxime in via huius est notabilis ꝛ copiose hic eam tractauit. In ꝓmo etiam sententiaz di. 3. q. 7. ꝛ in reportatis. q. 1. plo. ꝛ in. 2. di. 2. q. 10. 2 di. 25. q. vnica ipsam disputauit: specialiꝫ tamen q̄z hic.

¶Plato superius inchoando videtur tenuisse partē affirmatiuā in hac q. particulariter saltem de anima rationali ꝛ elemētis: vnde phs ꝛ Cōmē. eius: ꝛ alij sequaces impugnant dicta ipsius pluribus in locis quere. 7. phyficozum. cōmēto. 2. ꝛ. 8. phyficozū cōmēto. 40. ꝛ. 3. ce. ꝛ mū. cōmēto. 28. ꝛ. 4. ce. cōmēto. 22. ꝛ. 1. de anima cōmento 22. Auēpace etiā partem affirmatiuā: quātum ad motuz elementoz asserut: videat Auerroys. 4. phyficoz. cōmēt. 71. ꝛ. 4. ce. vbi prius.

¶Doct. aūt in principio solutionis ponit oꝑ. tenentē negatiuam partē in. q. ꝓma in generali: ꝛ consequenter descendendo in ꝑticulari. vbi. 7. vel. 8. dicta seu cōclusiōes possent formari: ꝛ tres rationes principales ꝓ ꝓncipali conclusione notat: vide Tho. 7. ꝛ. 8. phyficoz: ꝛ primo cōtra gentiles: ꝛ in. q. de potentia. q. 10. ꝛ. 5. ꝛ. 3. ꝛ in. 3. parte. q. 32. videat etiam in. 2. dist. 24. ꝛ in q. de veritate. q. 10. ꝛ 1ª 2ᵉ q. 45. ꝛ. 82. ꝛ i. ꝑª 2. q. 9. ꝛ. li. 3. cōtra gentiles. c. 88. in quibus locis videf repugnantia in dicti eiꝰ: vt pz intuenti recte. Queraf etiā God. quolibeto. 6. q. 7. ꝛ quolibeto. 8. q. 12. ꝛ quolibeto. 9. q. 19. vel. 13. ꝛ q̄li. 13. q. 3. Et Hen. quoli. 10. q. 9. ꝛ quoli. 13. q. 11. ꝛ quolibeto. 14. q. 2. ꝛ. 5. Et Egidij Herenita sup li. phyficorum. 7. ꝛ. 8. ꝛ alibi: querantur etiam sequaces horum: ꝛ Albertus magnus: ꝛ Joannes Jandonus: qui tamen affirmatiuā vī fouere saltez partialiter: ochan ꝛ ceteri nominales inducantur.

¶Cõsequnter impugnat illam op̃.et ponit dicta oppositain generali ꝛ spāli ꝓceden do ꝛ declarat egregie:vbi ide:ꝛ qñ nõ põt agere in se vel mouere se:ꝛ respectu cuius termini ꝛ vbi ꝛ qñ et respectu cui⁹ sic:et in stantias tollit suo modo:ꝛ tu impugnabis euasiones thomistaꝝ ꝛ alioꝝ hic garrulã tium ꝓpriam vocem ignorantium vt scis.
¶Infra ibi cum dicit:de his alibi q̃re sup li.phȳsicorũ.ꝛ in.2.di.1.q.4.ꝛ in.4.di.11. q.1.egregie:ꝛ in quolibeto.q.12.aliqualr ꝛ alibi sepe:supra etiã i h̃ li.ꝛ.5.hui⁹tetigit ex illis respõsiõibus instãtiaꝝ bene itellectis inferri põt plura que relinq̃nt lectori.
¶Ante illã respõsionẽ ibi.Ad 3m respectũ ad agens hȝ forma alium ꝛc.ponit quedã lra q̃ assignat extra:sed qr notabilis ꝛ sub tilis:ꝛ supra omissa hic apponã eaȝ q̃ talis est.Cõtra aut itelligis ꝙ ꝑus iquãtũ ꝑus si ne itellectu posteriorꝭ itelligit qõ ostẽdit impoſe cum sit relatuȝ ad ipm:aut ꝙ illud qõ est ꝑus sine itellectu illius qõ est posterius itelligit:ꝛ tunc in fic ſeparatim itelligi cõsisteret prioritas nature:ꝛ tñ illud qõ est posterius si sit absolutum simlr possit itelligi sine itellectu illius qõ est ꝑus:ſegt ꝙ naturalr posteri⁹ est naturalr ꝑus:sicut ecõuerso.Illõ ergo in hoc ꝙ est hoc posse itelligi sine illo cõsistit nature ꝓritas hu ius ad hoc:sic enim asinus esset ꝓr natura homie:nec in hoc qõ est hoc esse vel posse esse sine illo:quia tunc premisse demõstra tionis potissime nõ essent priores natura cõclusione:cum deus etiã nõ possit facere ꝙ illis veris existentibus ꝓclusio esset fal sa:in quo ergo consistit ista prioritas? In ꝑdicamẽtis dicit:et.5.metaphȳsice.ꝙ illõ est ꝑus natura a quo nõ cõuertit subsistẽ di cõsequẽtia:si ista diffinitio sit cõuertibi lis cũ diffinito:quõ tũc ꝓmisse demonstra tionis sunt ꝓres nã ꝓclusiõe:ibi.n.cõuer tit existẽdi ꝓsequẽtia hȝ nõ cãndi.si dicaf.5. modꝰ phi.in ꝑdicamẽtis:ꝙ duoꝝ ꝑm exi stentiã se ꝓntũ qõ est cã alterius est ꝑius natura alio:vt hominẽ esse ad orationẽ h̃ dicentẽ:quõ ergo itellectꝰ ꝑus natura vo luntate:respectu enim illius nec est causa partialis nec totalis:nec vt volunt aliqui sine qua non.
¶Nec lra satis subtilis ꝛ notabilis est:pro cui⁹declaratiõe ꝛ euasiõe:vide in.2.q.1.et in q̃li.q.4.ꝛ in Frã.specialr in ꝑmo cõsla. di.13.quere ochan in ꝑmo di.9.ꝛ.12.sȝ nõ imitãdo multiplicẽ acceptiõeȝ ordis in cõi: et ordinis nãe in spāli notabis in diuinis ꝛ in creaturis plura hic addendo.
¶Deinde descendẽdo in spēali ibi.de ac cidẽte ꝙ aliqõ subm ꝛc.procedit de motu grauiũ ꝛ leuiũ:ꝛ ibi facit mẽtiõeȝ de expõ ne illi⁹c.¶Douentiũ ꝛc.8.phȳ.t.c.27.ꝑsidera an fuerit ꝓpria ibi,an alibi an alioꝝ:ex timo enī ꝙ exposuit:ꝛ.q.disputauit i phȳ ſicis:sȝ in.2.di.2.q.10.ponit expsse illas rñ siones:quere etiã aliqualr i.4.di.12.q.4. ꝛ alibi. ¶Excludit cõsequnter.4.fugas:lȝ plures possent assignari:vt hȝ in.2.vbi.s. de cã mot⁹grauiũ. Quere illas vias in ex positorib⁹antiqs.8.phȳsicoꝝ.ꝛ.3.celi ꝛ ali bi.vide modernos pisienses ibidẽ:nec.n. ꝑse a remouẽte ꝓhibẽs:nec ab ifluẽtia ce lesti:nec a pellẽte vt tali:nec a cẽtro trahẽ te:nec a se vt actu moto:nec a generãte ni si ȳtualr:relingtur g̃ ꝙ a se effectiue vt qõ ꝛ grauitate aut a forma substantiali vt quo quod ostendit suo modo discurrendo.
¶Quod additur ibi de motu ꝓgressiuo alũ.pondera per totuȝ ꝛ euasionem ꝛ im pugnationẽ singulareȝ,ꝛ expositioneȝ in Aꝝ.non vulgareȝ.vbi posset introduci id quod habet i.4.dis.10.q.7.ꝛ.di.49.q.14. de potẽtia motiua totali:naȝ quicqd dicet aduersarius de potentia motiua organica saltem õ illa totali:loquẽdo nõ valet fuga: recurrendo ad diuersitatem partium.
¶Aduerte etiam ibideȝ ad illam remissio nem ad li.3.de anima:an intelligit de litte ra Aristo.ꝛ antiquis expositoribus:an cer te de suis.q.ibidem:quas sibi attribuunt: et hoc scõm videtur probabile:q̃uis non nulli scotiste illas.q.velint non fuisse ei⁹. conformes tamen doctrine ipsius sunt:et omnino eius esse fortius reor.
¶Deinde ibi.Tertio de nutritione ꝛc.ad uerte ad ea que habet in.2.di.15.ꝛ.19.ꝛ in 3.di.16.ꝛi.4.di.10.q.6.ꝛ d.44.q.1.ꝛ.49. q.13.ꝛ sequentibus:ꝛ alibi sepe:quere an tiquos ꝛ modernos super li.de generatio ne plura addendo:expositionẽ etiam singularẽ ibi i Aꝝ.2.ꝺ aia pondera signanf.
¶Cõsequẽter cum dicit infra ibi.De scõ

alibi plixioꝛ ꝛc̄.quere in.2.di.18.ꝛ in.3.di.4.quere medicos:ꝛ ī phyſicis ꝛ alibi plura ad hec.

¶Deinde paꝛ poſt cū dicit.alibi diffuſius habeť. Quere in.q.li.de aīa ꝛ.q. collatio, ꝛ in quolibeto.q.15.ꝛ in ꝑmo di.3.q.7.ꝛ.8. ꝛ in.2.di.3.ꝑte 2.q.1.ꝛ di.25.ꝛ.17.di.ꝑ.pondera ibi cum dicit alibi ꝑdicta ꝓpter illud qđ ſupꝛa in ꝓncipio preſuppoſui de his.q. ꝛ ſcripto in ſententias q̄ztum ad pꝛioꝛitatē bene diſcernendo.

¶Infra ibi:ſed h̄ de voꝛ a multis ꝛc̄:ꝛ ſeqtur: ſed alibi explanare: quere in 2° vbi ꝑus. ꝛ ī ꝑmo.ꝛ ſuper.2.phy.ꝛ.1.di.ꝑ.ꝛ alibi plerūq; in doctrina hui° ꝛ alioꝝ:vt noſti.17.di.ꝑ.ſatis copioſe tractať: vide vbiq; Bonauenturā.

¶Premiſſis.6.dictis ſeu ꝯcluſiōib° addit aliā generalē ſcoticā vbiq; notandā de dign° is nāis entiū:ꝛ eſt ſnia phy.8.phy.t.c. 56.ꝛ.2.de gene.t.c.59. et alibi ſepe. vide in di.2.q.11.ꝛ ī ꝑmo.di.17.q.2.ꝛ in.3.di.3.13. ꝛ.14.ꝛ.19.ꝛ in.4.di.10.q.7.ꝛ alias plies.

¶Et ſegtur ibi.Creature cōiter ꝓducūtur ꝛc̄.hoc dicit ꝓpter ſpāles creaturas de potentia abſoluta:ꝛ forte oꝛdinata ſaluandas ꝛ oīa que ſequuntur in obonib° ꝛ replicis ibi ad vnguē ponderabis:ꝛ ſolones fecūdiſſimas:nam nullibi melius examinauit ꝛ omnem penitus remoꝛſum abiecit.

¶Rūſiones ad argumēta oꝑ.valde fertiles minuti maſticabis: vide in.2.vbi ſupꝛa plixioꝛē ſubtilitatē de duplici ꝑmitate ī.1. ſolone tacta:ſed ad quē locū ſe remittit in fine illius rūſionis notabis vt ſupꝛa ſepe allegaui multa alia addēdo.

¶A 2m argumētū ꝑmo adducit rūſionez que videtur Hen.q̄re eum vbi ſupꝛa.ꝛ impugnat ſingulariſſime:ꝛ vltimo ponit ſuā valde doctrinalr:ꝛ vltimo iſtat triplr: vbi adducit rūſionē.2.añq̄ formet.3.ꝛ poſſet littera trāſmutari:ſatis tamē bene iacet:pōderabis ibi cuz dicit:ſtude.ꝛ an illa verba que ſequuntur ſint extra vel vltimata reſolutio ad mentem doct.

¶Cetera que ibi ſequuntur:vſq; ad finem menti imprime:faciunt enim lectoꝛē velit nolit attentū:niſi ſit aſinus ad lyraz. Expoſitiones ſpeciales valde in Ax.ibi ponderabis:de actu etiaz virtuali ꝛ formali ꝛ potentia coꝛreſpondente:vocat enīz in.2.di. 3.q.8.actiones tales virtualiter vnitiuas vide Tho.1.parte.q.77.arti.6.primi.videtur ponere huius duplicem actum: lz nō vtatur his terminis:vide ī quolibeti.q.15. ad finē:ꝛ in primo reportationū:di.15.q.1. optime ad ꝓpoſitū:ſed hic ſingulariſſime.

¶Examinabis diligenter illam ſolutiōez de relationib° oppoſitis:nam in via huius poteſt ponderari valde illud argumentū difficilius omnibus alijs:vide.31.di.ꝑ.cōditiones reſpōis realis ꝛ.6.q.quolibeti. ꝛ.13. eiuſdez ſed.26.di.ꝑmi nota bonam euaſionem.Conſidera etiam an tales reſpones ſint reales non obſtante q̄ ſint.2.modi:poſito etiā q̄ ſint: attende q̄ refert eas poni eſſe eiuſdem vt ſubiecti:aut eiuſdem vt fundamenti vel termini.Aduerte etiam quo mō intelligit doc.extrema aut nude aut ſub relationibus.plura alia ſubtilia adducātur. Quere Fran.in primo confla.diſti.3.q.8. vide Landulphum et Pe.de a.ꝛ alios ſequaces:ꝛ ſuper.7.ꝛ.8.phyſicoꝝ reſolutos ſcotiſtas:ꝛ caue ne nominalium garritus incurras.

Sequitur q.15.et vltima huiꝰ.9. de differentia potentiarum rationalium ꝛ irrationalium.t.c.3. que pulchra atq; vtilis plerūq; eſt:in qua ſententia doctoris licet ſit ſubtilis ſatis tamē determinata declarat primo inteꝫ differētie.Deinde querit eius cām:vbi videť tangere modum dicendi alioꝝ:quē tamen infra ſuſtinet ad mentem Ax: quere antiquos hic:maxime Alex.de alex.quē ꝑſupponit vbiq; in hac metaphyſica ꝛ Albertū ꝛ Tho.ꝛ alios.obijcit vero ꝓtra illum modum dicendi:ſeu cauſe reddītiōem triplr.

Deinde ꝓſequntur alio modo intētuz ſubduplici mēbro.Alibi ſepe tangit fundamēta huius ſolutionis:quere eum.2.diſt.ꝑ.ꝛ 10.ꝛ ſequentibus in quolibeto etiaz.q.16. ꝛ ſequentibus:ꝛ alibi.

¶Oꝛ tangit ibi cōſequenter de immediatione ꝓpoſitionis contingentis:vide in pꝛolo.q.3.ꝛ.8.di.ꝑ.ad finem:ꝛ.14.q.quolibeti.vbi plura ad ꝓpoſitum huius materie.39.etiam di.primi.et alibi ſepe idem habet quere ochan vt noſti.

¶Deinde cū dicit: iuxta qđ ō libtate voꝫ

alibi ꝛc.quere antiquos quos supra sepe notaui:ꝛ maxie theologos:quere in theorematibus:ꝛ super.2.phyſicorum.In primo.diſ.1.q.4. et diſt.10.ꝛ infra.ꝛ in.4.di. 49.q.10. et in quolibeto.q.16.et .18.et in 2°di.25.ꝛ.28.et alibi sepe in doctrina huiꝰ habeꝫ ꝑ copioſe:ſed ochã quolibeto.1.q. 16.ꝛ.17.ꝛ alios aduerſarios inquire:ꝛ exclude vbiq;.

¶Aliud notabile qđ ꝓñr tangit đ duplici vꝫ indetermiatiõe oppoſita:vide optime 28.di.ꝑ.q.finali.ꝛ.2.di.eiuſdẽ: pte.2.q.4.ꝛ etiã.3.di.eiuſdẽ.q.7.ad finẽ.ꝛ.7.diſ.eiuſdẽ vbi plura ad ꝓpoſitum:et alibi plerumq; idem inuenies.

¶Infra ibi.Sed quo modo faciunt ꝛc.vide que ſequũtur ibi in primo di.2.parte.2. q.4.ad finẽ:ꝛ in quolibeto:vbi ꝑus notãt

¶Cetera que ſequũtur ibi.p dicta põt reſponderi ꝛc.vſq; ad ſolutiões ꝓncipaliũ: nota ſingulariſſime:q; ꝓfunda ꝛ neceſſaria vbiq; doctrina:ꝛ tãge plura ꝑ ꝛ ꝓtra vt noſti ex antiquis ꝛ modernis.

¶Motiuum illud qđ tangit in ſolutione principalis primi ex primo perhyermenias omne qđ eſt ꝛc.videtur eſſe Hen. Mro cuius clariori notitia:vide in primo di.39. ſoluendo inſtantias in ſolutiõe ꝓncipali. ꝛ in.2.diſt.1.q.3.ſoluendo rõnes Hen.ꝛ in 3.di.18.ſoluendo.4.ꝓncipale:et ſup ꝓmo lib. perhyermenias ad finem: maxime in modernis pariſienſibus.ꝛ alibi.

¶Q infra ibi:diſcuſſionẽ iſtoꝝ:ꝛ an circa finẽ determineꝫ ad velle ꝛc.omiſit idiſcuſſum:quere vbi ſupra notaui.ſ.in ꝓmo.di. 1.q.4.ꝛ in.2.di.6.aliqualiter:et vbi prius: ꝛ in quolibeto.q.16.optime.et i.4.di.49. q.6.9.ꝛ.10.ꝛ alibi plerũq;:q̃re Fr̃a.may.et ochã ꝛ alios ãtiquos vt ſepe notaui. Vult breuiter vbiq; q voluntas creata non neceſſitatur abſolute reſpectu alicuius obiecti:et q poteſt ſuſpendere actum reſpectu cuiuſcunq;:ſi tamen elicit reſpectu finis vl̃ boni inquantũ tale eſt tantuꝫ velle:ꝛ mali tantum nolle.

¶Deinde q breuiter pertractat in ſolutione.5.principalis de cauſalitate frigoris reſpectu caloris:ꝛ de motu reflexo:quere in phyſicis:ꝛ apud medicos:ꝛ in ꝓblematibus Ariſt.et in perſpectiua ꝛ alibi vt ſcis copioſe.ꝛ ſimiliter in ſolutione vltimi ꝓncipalis.vide diligenter ea que paucis colligit.quia maxime fecunditatis.

¶Alias queſtiunculas quas An. An.hic mouet vꝫ an actus ſit prior potẽtia ꝛc.ꝛ an actio ſit in paſſo:accepit ex dictis ſupra:et in ſententijs ꝛ phyſicis.vide in.4.di.13.q. 1.ꝛ in quolibeto.q.13.ꝛ primo reportationum di.27.et alibi ſepe in doctrina huius prio ſcđa. prima vero videtur tantũ dubiũ litterale:q̃re etiã in ſex ꝓncipijs ꝑ ſcđa: altercatio tñ magna apud antiquos videtur eſſe circa illam:quere thomã et ſequaces: vide.1.q.4.ꝛ.2.q.quolibeti.artũ.1.ratione 2.ꝛ.2.diſt.ꝑ.parte.2.q.4.in ſolutione.ꝛ.r. reportationũ.di.7.q.2.ea que faciunt ambiguitatẽ prio ꝛ contra:an actio ſit in agente:an certe in paſſo.

¶Similr.q.10.lib.hincinde collegit.Mã 4. prime q̃ſtiuncule ſunt dubia litteralia de quibus fecit doc.mentionem ſupra:aliqua etiam ex poſtpredicamentis:ꝛ primo phy.accepit in.4.illarum.5.vero et.6.q.accepit ex ſententijs.8.di.ꝓmo et alibi:ꝛ predicamentis ca.de qualitate.et ex dictis ſupra in.8.li.ꝛ aliqualiter ex.2.di.15.ꝛ ex primo ꝛ.5.phyco ꝛ.ꝛ alibi plerũq; ſatis ingenioſe tamen: vltima autem queſtiuncula eſt dubium litterale:pertractatur autẽ ſup predicamenta:ꝛ in.2.ſententiarum:et primo.ꝛ ſupra ſepe termini eius habiti ſunt.

¶Queſtiones etiam vnicam vndecimi li. accepit ex dictis ſupra.in.8.q.3.vel ſcđa:et ex phyſicis.ꝛ ex.2.di.2.q.9.ꝛ ſequentibus ꝛ ex.4.di.44.ꝛ ex predicamentis:ꝛ alibi ſepe in doctrina huius:ipſius motiua tractantur.an autem concluſio quã ibi tenet ſit de mente huius ſatis vbiq; dubium eſt: qđ diſcerni poterit ex dictis in.8.

¶Eodem modo dicendum eſt de.q.12.li. nam due prime ſunt dubia litteralia: que in pleriſq; locis in doctrina huius poſſũt fundari: vide in prolo.q.finali ad finem. ꝛ.3.diſt.prima.ꝛ.2.ꝛ.2.ꝛ.8.diſt.eiuſdem et alibi ſepe.3.vero.q.accepit ex dictis i quolibeto.q.7.et.8.di.prima.q.finali.4. etiam accepit ex.2.di.ꝑ.q.1.ꝛ.35.diſt.ꝑ.ꝛ ſequentibus:ꝛ ex tractatu de primo principio vltimam autem de verbo ad verbuꝫ accepit ex.2.diſt.primi.q.3.immo fere tota hic hꝫ.

¶ Ex quibus correlarie inferri videt veritas illius.3[11].presuppositi a principio hui⁹ tractatus: q videlicet tātū sup.9.li.scripsit doc.qōnis: lz vt ibi notaui in aliqb⁹ antiqs originalib⁹ reperiant.q.sup alios libros: aut ab ipo additos aut a sequacib⁹: lz ptē tuim⁹ cōi stilo libroz. Ea certe q̄ sequunt 9.libros in Arist. vsq; ad.12[m] fere repetūt que pus dixit. ¶ Materia vo.12.libri disputat in sentētijs: vtputa de vnitate: simplicitate īmālitate pmitate īfinitate ītellectua[le] z oipotētia atq; eternitate z īmutabilitate z essendi necessitate: necnō z gubernatiōe pmi entis atq; alioz ad ipm dependentia z ordine de itelligentia⁹ etiā natura z nūero: z ō alijs oibus fere que ibi tangit phs. cōgrue ergo doctor hic omisit ista ptractare: vt ea que balbutiendo tetigit Az. de illis nō essent fibi fundamēta.q.veraciū: sed ea potius que veritas ipa nobis reuelauit in scripturis diuinis. Cōtent⁹ etiā cū Auic. amico eodē nūero: ptentus insup angelicus doc. cum itelligētia⁹: de qua⁹ psortio meruit finalr effici triplici ierarchie tripli cate nūero: q̄stū ad li.z xpi discipulo⁹ circiter quo ad.q.ad cui⁹ obsequiū cuncta recte ordinauit. Quid enī pdest antiquoruz somnia de re⁹ pncipijs in pmo: de veri[tē] in cōi cognitiōe in 2°. Eiusdēq; ingsitione in pticulari altercatiue in.3. determinatiue vero quo ad ambitū psideratiōis in.4. Et quo ad noīm mltiplicitatē in.5. atq; modū psideratiōis in.6. de entis quoq; p gdditates pdica[li] diuisione atq; ipius p[se] subiecti ue ptis sube. vz sensibilis gdditatiua rōne logica tū z in cōmuni inuestigatiōe in.7°. Reali aūt applicatōe in.8. p potētiā insup z actū entis diuisiōe in 9° de pmis passiōibus ei⁹ in.10. de pncipijs eiusdē entis incōplexis pambularit in.11. z vt potuit ingeniosus Arist. determinatiue in.12. de mathematicis vero entib⁹ in.13. z.14. cōtēplari: ac in eoz̄ speculatiōe cōfusa z itricata tps z etatē pterere: nisi mercedē laboris expectem⁹: vt faciali vz ituitu pmi entis iudicis cūcta cernētis: oīa eminētissime cōtinētis obscurā in clarā metaphycā cōmutem⁹: q; in olympiadib⁹ dūtaxat pualentibus pferī Lucta ergo paup. ¶ Mauriti dirige in obsequium xpi: cui sit honor in euum. Amen.

Ecūdo

pncipalr circa dicta doctoris in tractatu de primo pncipio incōplexo vz oīm rez deo maximo: optimo: vnico z vero pfozmiter pcedentib⁹ breuiter discurrā. Est enī hic tractat⁹ ne dū speculatiōe singularissim⁹ cui⁹ fundamentis vtiliter cōiter in sentētijs: et alibi verū catholic⁹ atq; deuotissim⁹: fidei q̄q; xpiane fulcimentū radicale: pra etiā eius aduersarios pclara z offēsiua atq; defensiua arma. Intētio doct. in hoc tractatu est antiq̄z phisolophantū atq; paganoz errozes cōfutare. z circa pmi ētis vnitatē: īfinitatē: cālitatē atq; ceteras pfectiones nāli rōne: vt huius status inbecillitas attingere pt negociari: vt sic si dei aduersarijs oīdat nō mō ex creditis z supnaturalr reuelatis posse suffragari nostre religionis oz todoxe veritati: vez ingenij humane iuētione: z maxime hui⁹ agle iter sidera nidū collocātis cellerrimo volatu scripsit vt ex timo hūc tractatū ante.q.in metaphysicā. z etiā theozemata vt infra tangā. q̄re in.q. 11.5.li. z 4.9.li. z alibi sepe implicite: lz videat oppositū aliquādo: vt in sequētib⁹ p tractabo. ¶ Diuidit aūt in quattuoz capla pncipalia: z pmittit nedū xpi z seq̄cū: veruz platonis etiā in Thymeo secut⁹ monimēta īuocatiōez diuinā toti trctatui. et silr in pncipio cuiuslibz capli. z vtitur pgrue verbis.8. ad victoriā ō scripti in principio cuiusq; capli. z suo more pcedit pypathetice a cōioribus ad minus cōta. posset etiam diuidi in pemiū z tractatū. z tractat⁹ in.4. c. z primū. c. in ptē pemialē executiuā: z sic de alijs: pponit ergo intentū: z incipit ab ordine essentiali q est passio quedā entis z diuidit ipm: z psegtur mēbra subdiuidendo: z rōnes eoz̄ assignando in pmo cap. z in scdo i duob⁹ vltimis ad ppositū applicando: z itentū cōcludendo. Et in fine ca. pmi epilogat notanter dicta. Hic lector introducat multiplicē diuisionē entis in gdditates. vz vt in subaz z accidēs. in modos vt in finitū z in infinitū: in passiones: vt in vnū z mlta: z passionū atq; modoz notet mltitudo z ordo z que absolute z q̄ respective sint. ordo. n. essentialis videt passio

quedā respectiua ipi⁹ entis a quo incepit doctor: vt ex eius multi^{te} z mēbroꝝ notificatione ad ordinata cognoscēda deueniat z p ꝓns ad primū: ad qō oia ordinant: qō est ꝑncipale itentū hic. Quare aūt de eēntiali z nō accidentali ordine ptractat infra magis apparebit: vbi etiā aduerte cū dicit. Rōnes diuidentū huⁱ⁹ diuisionis hic trā seo: qz alibi zc. q illud alibi posset assignari in theorematib⁹: vbi illa tangit egregie: sed qz infra videt hunc tractatū ꝑus scripsisse saltem quantū ad aliqua que ibi inserunt: vꝫ ꝓpōnes creditas: illud alibi q̄rat in phyficis: vt supra sepe notaui. Prio am pliori notitia dictoꝝ vide. 30. di. p. q. 2. ad finē optime. et. 3. di. 2. q. 7. qd sit ordo: tāge etiaꝫ multiplicē acceptionē ordinis in cōi vꝫ pfectiōis generatiōis nāe: qui multiplr sumit: durationis etiam z originis et rōnes mēbroꝝ z equiuocatiōeꝫ: vt nosti. vide in quolibeto. q. 4. in principio: et copiose in Fran. dist. 12. z. 13. p. cōsla. z apud alios forma listas: quotiens enī ꝑoritas totiens ordo accipit: z ecōtra. qcquid dicāt obstiati. vult g̃ breuit i ꝟ ꝑmo ca. q ordo eēntialis ali⁹ ꝓrius ali⁹ cōis: cōis vo ali⁹ eminētial' ali⁹ dependētie: dependentie quoq; ali⁹ causati ad cām g est q̄druplex ꝑm q̄ttuor cās: ali⁹ cāti poste^{rius} ad cātū ꝑus eiusdē cāe: z ꝟ vl' ꝓpinq vl' remote: z ꝺꝫ itelligi ō ordine eēntialis eēntiaꝝ ꝓpter ista tiaꝫ ex ꝑ^a. q. 3^{ii}. z. 19. q. q̄lib. ō dependētia nāe ad suppo^m q̄ꝫ vocat eēntialē: z et ponit mutui^{tem} in oib⁹: et rōnib⁹ cōfirmat z declarat membra: vbi lector plura addat diligenter.

Circa dicta in hoc ꝑmo cap. possent multa ingri: sed pauca tangaꝫ vnde ad maiora lectoꝝ moueat. ¶ Primo quare a ꝓprietatib⁹ passiuis ipi⁹ entis incepit: cuꝫ absolute sint maioris entitatis: z p ꝓns cognosci^{tiꝫ}. ¶ Scō quare dicit illaꝫ ꝑmā diuisionē esse equiuoci in equocata: cum tñ ordo essentialis diuidat ordinē in cōmuni ꝓra accidentalē: equocatū autē in ꝑma diuisiōe videt vniuocans in sēa: alr vox in voces diuideret. Itez ſequitur: est ordo eminētialis: ergo essentialis: ſꝫ i equocis nō est ꝓna nec oppō. plura alia motiua ad hoc posset adduci. ¶ Tertio ꝓra ꝑmā diuisionē obiicitur: tum qz membra coincidunt: quia eminens est indepēdens z ecō tra vt videt. Tum quia mēbra nō sufficienter euacuant diuisum: nā in diuinis ad intra ponit ordo eēntialis: vt habet expresse Fran. vbi supra. nō tñ est ibi dependentia nec eminentia. ¶ Quarto videt q ꝑmus modus ordinis essentialis. ſ. ꝓprie capiendo ipm magis erat ad ꝓpositū h: qz primū qō venat est supra ordinē: z non refert ad posterius: quare ergo illū postponit: ſequitur etiā dei ad creaturā esse rel'onē realeꝫ cum sit causa eius: aliter ꝓcessus nihil erit. ¶ Quinto videt q incōuenienter dicit ordinē esse entis passionē: et cū hoc ipm esse eqparantie rel'onē: qz etiā inferi⁹ ꝑ se esset passio supioris. ¶ Sexto circa scōm membrum. 2. diuisionis dubitat: quia nō videt q sit ordo essentialis: sed potius accñtalis effectuū iter se nisi ponat vnū esse cām alteri⁹: z tunc mēbra coinciderēt: assumptuꝫ ꝓbatur: quia vel effectus tales cōparētur ad causam ꝑmā: vel ad causaꝫ scōam: si primodo cum nihil ad extra necessario agit: ergo potest ponere primū effectum nō ponendo scōm z ecōtra: si scōo modo cum talis taliter mouet: ſicut mouet a ꝑmo: ergo vt prius potest causare scōm nō posito primo: plura alia hic possent adduci: sed his solutis patebit facili⁹ via ad reliq̄ soluēda. ¶ Ad primū patet. 2. di. primi. q. 1. in principio solutionis: z. 1. reportationū in plo. q. 1. arti. 4. z. 3. di. ꝑmi. q. 1. et in quolibeto. q. 7. quere Ulua. et Fran. 2. di. ꝑmi. z Tho. 1. ꝑte. q. 2. arti. 3. z alios vt nosti. Processus enim in cognitionē dei ab intellectu viatoris est ex creaturis cum de lege communi nō possit ꝓpter quid seu a priori cognosci. ꝓprietates autem relatiue primi entis immediati⁹ se hñt ad mediū demōstratōe q: q̄ꝫ ab^{te}: cū imedi^{te} ex eē vni⁹ relatiui seq̄t eē sui correliui: nō i^a q̄ imediati⁹ i sunt ꝑmi enti remoti⁹ z mediati⁹ attingunt a nobis. ¶ Ad. 2. dixi copiose in simili super. q. 4. anteprediᵉ huius: sustinendo equo^{cm} entis: non incōuenit enim voces equiuocas ordinate idem significatum significare: et ita diuisio ꝑme vocis fit in equiuocata mediate: z scōe immediate. Exemplum de diuisione entis in subaz et accidens: q tamē adhuc equiuocum est ad. 9. genera: similit dicatur in proposito. ¶ Ad aliud qō addit ad idem de illa cōsequentia: dici potest q

nō tenēt nisi sumpto ꝯnte p vno significato: vt vbi. s. hz: ꝛ sup li. elēco ꝛ.

¶ Ad 3m q̄ ad primā pbationē: dico q nō coincidūt formalr sed bene p subſtrato ſiē cōiter accidit in alijs diuiſiōib⁹: maxie respectiuis ꝛ etiā absolutis aliq̄n q̄ ad. 2. pbationē: d⁰. q i doctrina ſcoti nō repit expſſe in diuinis posse assignari ordinē eēntialē: imo poti⁹ opp^m. vt. 4. q. q̄^ti hz: arti. p ad finē: ſz saluādo frā. d⁰ h q logr doc. d ordie eēntiali eēntia ꝛ: q̄lis ñ est in diuinis frā. vō extendit ordinē eēntialē ad ordinē eēntialiū pfectionū seu pprietatū eiusdē eēn^c. ¶ Sz dices q vt cōiter dr gdditas sub mō vocat eēntia: ſz in diuinis sūt plēs gdditates sub ppijs modis: g̃ plēs eēntie nō sine ordine: vt vr: g̃ in diuinis ē ordo eēntialis eēn^a ꝛ. ¶ Pōt dici vno⁰ q illō dcm̃ cōe ea facilr^e pōt negari q̄ affirmari: vel sustinēdo vītatez ei⁹ pōt dici q oēs eēntie tales in diuinis trāseūt in idētitatē simplr^is vni⁹ radicalis: q̄re tm̃ manet ordo psuppositis ꝛ originis nō pprie eēntial' nec nāe. vide in reportatis. q. 1. plo. ꝛ. q. 1. q̄libeti: ꝛ seq̄ntib⁹.

¶ Ad 4m. dico vt pus q incipit a cōioīb⁹ vt descēdat ifra ad specialia. Et q addit ō rekone realī: pme cāe q̄rit pulchrā difficultatē: quā vide singularissime i pmo di. 30. q̄stiōe scōa ad finē. ¶ Ad 5m dico q ordo ē passio respectiua vt supra notaui: nō tamē species relationis p̄dicabilis: sed transce⁹: ficut causa et huiusmodi: nec oportet q sit adequata: ficut patet de alijs distinctis. nego ergo q sit p se infer⁹ ad diuisuz vt tale.

¶ Ad vltimū sustinendo primū effectū nō esse causam scōi: dico nihilominus q causa vtriusq; est in potentia remota ad. 2. nō posito primo: ꝛ potētia propinqua ipo posito. Tunc cuz queritur: aut talis causa est pma simpliciter: aut scōa: potest dari vtrūq;. Et cum arguitur ꝓ tra pmū membrū: dico q est necessitas cōsequētie: licet nō cōsequēs: ꝛ loquendo de potentia ordinata dicit ñ pōt aliter causare: vtpote ignire: nisi pus saltē natura calefaciat lignū: physice vero loquendo negarē assumptū: de quo nō curo: quia in hoc theologo semp credendū. potest etiā ꝛ forte securius dari 2m membruz. q̄ deus res quas cōdidit sic administrat ꝛc. ꝛ sic nec essentijs. ita nec actiōibus suis priuat cōmuniter entia. Et cū dicit q prima mouet contingenter. veruz est simpliciter loquendo: sed scōmquid ꝛ de potentia ordinata: ꝛ necessitate pſequētie necessario. Exemplum de creatione et infusione anime intellectiue: causa autem scōa necessario et naturaliter pōt agere: ſz tamē totū est pm quid: vide. 8. di. p. ad finē: ꝛ i quolibeto. q. 7. ꝛ. 39. di. p. ꝛ. 2. di. atq;. 11. 12. ꝛ. 20. eiusdem. ꝛ. 1. di. 2. q. 1. arti. 3. ꝛ di. 2. eiusdem. q. 1. ꝛ. 8. q. quolibeti ea que facit ad propositum hic optime. vnde breuiter dependentia essentialis simpliciter tantuz est ad cām pmā loq̄ndo de cālitate extrinseca: pm qd vō ad alias cās pōt poni: vide. 12. di. 4. ꝛ alibi vt nosti plura addendo.

Equitur ca^m 2^m in cui⁹ principio in aliqbus originalib⁹ ponit nūer⁹ ꝯclusionū ꝛ titulī earū q̄ in hoc capitulo disputanf: ꝛ similiter in sequentibus. c. in principio cuiuslibet habetur: ſz quia nō videtur littera doc. assignauimus totum vt additionez vel extra. vsq; ad principiū capli exclusiue in hoc cap̄. vt in pmo ca. pmisit p tractat de illis diuiſiōibus ordinis essentialis: et qualiter mēbra repugnāt: ꝛ sufficiēt euacuāt diuisuz: q̄ sūt ꝯditiōes bone diuiſiōis: vt docet Boetius li. diuisionū: in pncipio igit ca. pmittit tres regulas vl' ppōnes gñales: ꝛ oñdit vītatē earū q̄s sicut ceteras ꝯ⁰nes lr'a grossa' ad modū text⁹: reliquū vō ad modū expōnis vl' glosa ānotari fecim⁹. Deinde cōpat mēbra diuisionū: ꝛ pmo 2^e ꝛ ibi pncipal'r cōparādo cāz ad cātū pm q̄ttuor gña in. 6. cōclusiōib⁹: in q̄z primis q̄ttuor cōpat effect⁹ 4. cāz pm cōcomitātiam iter se: in duab⁹ vō reliqs cōpat cās iter se: ꝛ maxie i vltia. Deinde cōpat effect⁹ iter se pm ordinē: vltimo cōpat mēbra pme diuiſiōis: ꝛ oīa ilr'a expſſe ordinate ꝓponit: dic̄ g̃ pmo cōparando effectū cāe finalis ad effectū effectiētis. Qd nō est finitū ꝛc̄. quā ꝯ⁰nē pbat duplici rōne in q̄z pma cuz dicit: Et logr de his q̄ solū ppria sūt effectibilia. dz itelligi de positiuis et entib⁹ realib⁹ ad dr'az negationū vel non entium vel respectū rōnis in. 2. rōne oñdit pmitatē finis respectu efficiētis tripliciter. ꝛ infert veritatē ꝯclusionis: et lr'a tota satis clara est. Deinde cōparat effectū

efficiẽtis ad effectũ cãe finalis: dicẽs: Q; ñ est effectũ ꝛc̃. que ꝓpositio est magne alter cationis inter philosophos ꝛ theologos: ꝛ maxime apud Auerroystas: ꝛ alios aliter Ax. iterꝑtantes atq; iter se dissentiẽtes: dei nãq; pmissiõe seq̃ces illi⁹ cõmẽtatoris hac animaduersiõe ꝓfundunt: vt iter se plerũ q; discrepẽt atq; ꝓtradicant: ꝛ nimiꝝ si ꝓfusum imitãtes ꝛ ipi ꝓfundant; pbat aũt illã ꝓclusionẽ vnica rõne: ꝛ ifert notant valde triplr cozrelariũ vl duplex vt exꝑsse logr doctor: tñ ponendo 3ª 2ᵐ posset assignari ibi. Illõ ergo Ax. ꝛc̃. vbi breuib⁹ tãgit itentionẽ philosophi de ꝓductõe itelligẽtiaꝝ vbi currit varietas opionuz: q̃re. δ. di. ꝑ. q. finali. ꝛ. q. 7. quolibeti. ꝛ in. 2. di. ꝑ. q. 2. ꝑ vlteriozi declaratiõe hic doctoꝝ: vide etiã in ꝓncipio. 5. metaphysice. ꝛ i plo. ꝑ. q. 3. ꝛ. 4. ꝓpter ea que dicit de obiecto ꝛ opatione ꝛ fine multiplici. Q; etiam tangit ibi de .4. causis: habes in theozematib⁹: ꝛ metaphysica vt supza notauit: et alibi sepe: ponderа omnia verba textus ad vngue. Cõseq̃nter cõparat effectũ efficiẽtis ad effectũ materie dicẽs: q; nõ est effectũ ꝛc̃. quã ꝑbat triplr: ꝛ nõ ponit ꝓma ecõuerso cõiter: qz multa sunt effecta: que nõ hñt mãz: vt ꝑz de angelis ꝛ accidẽtib⁹: de q̃ alias: ꝛ lra satis facilis est: quaz infra magis examinabo. Deinde cõparat materie effectũ ad formе effectuz: dicẽs: Q; nõ est materiatũ ꝛc̃. quã vnica rõne satis efficaci ꝑbat ex fundamentis Ax. Cõseq̃nter ponit aliã ꝓclusiõem generalẽ cõparãdo cãlitatẽ intrinsecaꝝ cãꝝ ad causalitatẽ extrinsecaꝝ: dicẽs: Q; ñ ẽ cãtũ ꝛc̃. quã ꝑbat duplr: ꝛ notãt. ex ꝓcedẽtib⁹ etiã satis patere videt post illa verba: hec ꝓclusio bñ ꝑbat. 6. ponit in aligbus originalibus vna longa additio que sic incipit: De ordine causarũ in cãndo ꝛc̃. vsq; illuc exclusiue. Quatuoꝛ genera causaꝝ ꝛc̃. ꝛ qz ñ erat multũ necessaria nec cõis: omisimus eam: addat lectoꝛ si voluerit totũ. Ultimo quãtũ ad hanc ptez ostẽdit ordinẽ causarũ adinuicẽ: ꝛ quis ꝛ qualis sit ꝛ ꝑm quid attẽditur: dicens: Quattuoꝛ genera causaꝝ ꝛc̃. quã ꝑbat: ꝛ ex ꝓcedẽtib⁹ ꝛ speciali ꝑbatõe. vbi digredit singularissime ptractãdo ordinẽ causaꝝ: ꝛ vnitatẽ eaꝝ: ꝛ modũ ordis: ꝛ intrinsecaꝝ ad extrinsecas: ꝛ iter se vtroq; biq;. Ad que clariꝰ itelligenda: vide plura 2. phy. ꝛ. 5. metaphysice. in. 2° etiaz di. 37. ꝛ in. 4. q. 1. ꝛ alibi sepe: ꝛ maxime in qõnib⁹ 9. metaphysice. egregie plura habebis ad ꝓpositũ. Aduerte ibidẽ infra cũ dicit. sicut alibi de causis essentialiꝝ ordinatis diffusiꝰ explicauit: illõ alibi posset assignari i theorematibus ꝛ in metaphyca. et vbi supza in sentẽtijs: sz si volueris hũc tractatũ ꝓcedere illa. Quere eum in phyſicis: vt supza sepe tetigi. Aduerte etiã q; illa lra ibi. Sz vlterius itellige ꝛc̃. vsq; illuc: nulla causa est equalis ꝛc̃. ponit additio ab aligbus: satis tñ bona ꝛ bñ ad ꝓposituz. Ab hinc vero. ſ. ibi. Nulla causa est equalis ꝛc̃. vsq; ibi. Expedito: videt oino extra: sub illa enī additione: quã tñ lege: ostendit gs fit ordo cãꝝ seu cãtionũ causarũ in cãndo: qz vz nõ depẽdẽtie: sz eminẽtie. Illa duo breuia motiua sub illo extra ibi. Cõtra q̃re ignis vniuocuz ꝛc̃. facilr soluunt si volueris: posset enī dici q; icõuenienter ponit vnicũ: vt cã: qz cã ꝛ cãtũ arguũt diuersitatẽ in essentia: sed extẽdẽdo ꝓductionẽ ad cãtionẽ cõiter dicimus cãz vniuocã: dico tũc q; illa ꝓpõ: nulla causa est equalis ꝛc̃. debet itelligi nedũ in eodẽ ordinẽ eiusdẽ generis: sz de totali totiꝰ generis vt ꝑz in lra: ꝛ sic ꝑz ad instantias. Cõseq̃nter pseqtur de aliꝭ membris subdiuisiõuz scde ꝓncipalis: ponẽdo tres ꝓclusiões que satis patẽt: ꝓma ibi: Qz si duo ꝛc̃. sda ibi: Nõ omne cãtũ ꝛc̃. ꝛ deberet ꝓtinuari lra textualis: vsq; illuc. Antecedẽs huiꝰ ꝛc̃. quã ꝑbat: ꝓmo exẽplo 2° rõne: que tñ ñ habeꝝ cõiter i originalib⁹ nisi inchoatiue tñ: põt aũt supplẽri recurrẽdo ad illa que dicta sunt caꝰ pcedenti diuidendo ordinẽ dependentie q; alius est causati ad cãm: alius cãti posteriozis ad cãtũ pus: tũc arguit sic: si oppsitũ huiꝰ cõclusiõis eẽt vez: seq̃ret q; mẽbra illius diuisiõis nõ repugnarẽt: imo coincidẽrẽt vt ꝑz speculãti si volueris alio mõ formare eam: ingre altius vtinẽsem ad arcẽ 3ª 2° ibi: Nihil depẽdet essentialr ꝛc̃. quã ꝑbat satis efficaciter. Deinde ponit. 4. 2°nes declaratiuas mẽbroꝝ ꝓme diuisiõis: quaꝝ ꝓma est ibi: Nõ omne excessum ꝛc̃. vbi ostẽdit membra nõ coincedere: imo repugnare ꝛ separatiz reperiri: quã ꝑbat suo modo. ¶ Scda cõclusio: ibi:

fio ibi. Nō omne dependens ē excessum ⁊c. q̄ est cōuersa precedētis ⁊ notabilis valde quā pbat ingeniose. 3ª ibi. Nūq̄ pluralitas ⁊c. que est famosa apud Arist. 8mo physicoꝝ. t. c. 50. ⁊ alibi sepe: ⁊ est ꝓncipium fere scoticū: in qua ostēdit sufficiētiā illi⁹ ꝓme diuisiōis quā probat resolute: vltima conclusio est cōparatiua vnius mēbri ꝓme diuisionis ad vnū 2ª. que notabilis valde ē ⁊ quā singularissime ostēdit ⁊ obijcit ⁊ soluit: ⁊ tota littera ē satis sincera: pōdera i solutiōe obiectionis de multiplici fine: vt infra magis tāgā: ⁊ de bonitate multiplici actus: quere in ꝓmo. di. 17. ⁊. q. de praxi. ⁊ in 2. di. 7. ⁊ in quolibeto. q. 16. 17. ⁊. 18.

¶ In fine capli ponit in aliqbus originalib⁹ quedā additio que sic icipit: sūme excessum hȝ cām ⁊c: ⁊ durat vsq; ad finē. quā ēt: q; nō erat multuȝ cōis nec nēcia omisimus: nā sicut nēcia omittere ita nō talia addere videbaꝫ par peccatū. lector vero addat si inuenerit: ⁊ oia subtilr ponderabit.

Circa dicta i hoc. 2. capło posset plura inquiri: ⁊ cōtra ea obijci et ad hoiem ⁊ ad rem: pauca tamē tāgam. ꝓmo posset inquiri quare ꝓus de diuisione 2. ⁊ eius mēbris fecit sermonē q̄ȝ de ꝓma. ¶ Scdo circa. 4. cōclusiōem posset inquiri de causalitate finis: ⁊ quo modo prior et nobilior causa: videt etiam oīno falsa. Tū quia deus est causa efficiēs creaᵗᵉ. q̄ tamē non hȝ causam finalem: qđ ꝓbatur: q; si sic vel deū vel creaturā. Nō primū: q; tūc eēt prior ⁊ nobilior se. Nō secūdū q; tūc esset nobilior deo qui ē efficiēs: ⁊ ꝓior ꝓte. Tuȝ etiā quia voluntas tam creata q̄ȝ increata videt eē prima causa actus: vel opationis sue: ⁊ tamē est efficiēs respectu eius: g̃ primum ꝓpter quid nō est semper causa finalis i agēte a ꝓposito. nā si q̄rat q̄re deꝰ creat mūdum rndetur quia vult: ⁊ q̄re vult? nō assignatur causa alia q̄ȝ volūtas que ē efficiēs: similiter de volūtate creata respectu actus sui. ¶ Tertio circa. 5. cōclusionez ⁊ eius ꝓbatiōes posset inquiri de necessitate cōnexiōis causalitatū finis ⁊ efficiētis cum prius possit esse fine posteriori. ¶ Itē de causalitate itelligentiaꝝ finali ⁊ effectiua: ⁊ de itentiōe Arist. circa hoc vī magna difficultas. ¶ Item videt q; illa imaginatio dicētium operationē vltimā vel obiectum qđ attigit ꝓ ipsum eē cām finalem sit bona: ⁊ per cōsequēs nō reprobāda: quia ꝓbus. 2. physicoꝝ hȝ q; finis est vltimuȝ ⁊ optimū: similiter iste. 2. dist. ꝓmi. q. 1. dicit q; omnis entis i actu ꝓmo pfectio vltima cōsistit in actu. 2. quo cōtingitur optimo: vltima aūt pfectio rei vī causa finalis ei⁹: similiter qđ tangit doc. abi de necessitate cāti videtur satis dubiuȝ an sint cōpossibilia esse causatū ⁊ formaliter necessariū. ¶ 4°. circa. 6. cōclusionē dubitaf: q; in doctrina hui⁹ idē pōt esse actiuū ⁊ passiuū: ergo idē potest eē materia ⁊ efficiēs eiusdē: idē aūt nō est ꝓus seipso: igit ⁊. 2. ꝓbationes ñ currunt. Explicaf in multis: vt vȝ. de subo ⁊ passiōe pȝ de potentia etiam appetitiua ⁊ cognitiua respectu sui actus: de graui similiter se moᵗᵉ. illud qđ tāgit de entitate cō positi alia ab entitate partiū hȝ diffiᵗᵉᵐ vt nosti. ¶ Itē q; idē nō sit a pluribus ꝓmoveri detur esse cōtra istum i plerisq; locis: ponit enim plura ⁊ eiusdē ⁊ alteri⁹ rōnis cōcurrere ad eūdem effectū: vt pȝ de potentia ⁊ obiecto respectu operatiōis patre et matre in generatiōe plis: plurib⁹ ēt i tractu maius cōcurrētibus. ¶ Quīto circa septimā cōclusionē ⁊ eius ꝓbationē dubitatur. Nam omnis creatura ē cōpossita: vt. 8. di. ꝓmi habek: nō tamē materiata. ¶ Item sustinet iste ꝓbabiliter. 7. ⁊. 8. metaphysice accidētia esse vere cōpossita: ⁊ similr omnes spēs oīum geneꝝ. vt. 8. di. ꝓmi. q. 2. habetur: nō videtur ergo vᵐ nihil eē cōpositum qđ nō hȝ materiā. ¶ Sexto circa. 9. cōclusionē: ⁊ ꝓbationes eius: dubitaf primo cum dicit q; materia ē idepēdens: nam oppositum videk. 8. di. ꝓmi. q. 1. ⁊ di. 1. 3. q. 1. ⁊ alibi sepe: ꝓmo etiā phycoꝝ habek q; cognoscitur ꝑm analogiā ad formā: vnūqq; aūtē sic se habet ad esse ⁊c. ¶ Itē vī q; mā non modo origine: sed pfectiōe ⁊ eminētia sit ꝓr forma cui⁹ oppositū dicit: naȝ illud videk pfecti⁹ q; solū ē ꝓducibile a cā pfectissima: sed materia ē hmōi cū sit terminus creatiōis. ¶ Cōfirmaf ex dictis huius 8. di. ꝓmi. q. 3. cōtra Hen. vbi dicit: q; illud qđ est posterius natura alio nō pōt eē perfectius illo: mā aūt ē hmōi. 9. metaphȳsice respectu forme. ¶ Itē vī q; causa hñt ma-

iorem vnitatē in causando: q̄z vnitatez ordinis: vt patz de specie itelligibili z intellectu cōcurrentibus ad causandū actū vel habitum. ¶ Jtē cū ordo sit respectus g nō est de genere actuor: nō videt q aliquid faciat ad causandū. ¶ Jtē vr q cause q ad suum esse. z nō solū quo ad causare sint essentialr ordiate: quia i ꝓbatiōe. 8. ꝓ°nis. dixit q cause itrinsece possunt esse in se causate ab extrinsecis. ¶ Jtē q ne dum ordo eminētie: sed etiam dependentie sit inter causare causaz videt ex multis dictis. hic z. 2. di. p. q. 1. Qz enī non mouet nisi motū videt dependere a mouēte. Quomō etiam dabitur causa mediata z imediata: ꝓpinq̄ z remota nisi ponatur dependentia? Quomodo etiam efficiens ꝓpinquior fini aliis multa alia dicta doc. hic ad hoc possūt applicari: z similiter circa alias cōclusiones sequentes. licet satis ex terminis sint euidētes; potest dubitari quod lector curtose relinquatur.

Ad ista breuib⁹ respōdetur. Ad ꝓmum pz faciliter solutio ex cōmuni ꝓcessu doctoris qui plerūq̄z ex determinatione sequētiū resoluit precedentia; magis enī videret causatū ꝓpinquius esse cām causati remotioris q̄z eminēs qd cūq̄z excessit: igit ex remotione illius p locum a maiori remouetur istō. Nihil ergo abre egit igeniosus Joānes. ¶ Ad 2m ig re. 5°. metaphysice. z. 2. physicoz vt prius notaui de causalitate: priozitate z nobilitate finis. Cū arguitur falsitas ꝓpositionis ꝓmo comparādo deum ad creaturā: dico vt habet iste in plo. z alibi q efficiēs agit ꝓpter finem nō sp sui: sed effect⁹. dico vlterius qcqd alij dicūt q ratio finis in deo ē priori ratione efficientis in ipso: concedo igit q deus agit ꝓpter se tanq̄z propter finem creature: nec segtur q sit poz vel nobilior se: sed q rō finis in ipso sit poz ratiōe efficientis: z hoc supra p opus itellectus: siue ēt ex natura rei. ¶ Qd vlteri⁹ arguitur d voluntate cc. dico q licz voluntas diuina sit ꝓma rela cōtingentiū quantū ad liberā determinationē z cōtingentē loquēdo de efficaci vel beneplaciti: nunquā tamen agit nisi rationabiliter: z ꝓp finē effectus iuxta illud: deus fecit rationalē creaturaz cc. q̄re i. di. 2. z oīa numero pōdere z mensura cōdidit de⁹: sapiētie. 11. ꝓmo ergo vult finē in se z sibi: scdo vult alia pp illum z illū alis. similr volūtas creata vult qcqd vult pp finem. aut vez aut apparēte: aut ꝓfitutuz. Refert ergo cōparare finē ad itellectū: et ad voluntatē: ad causā naturalē z liberaz. Refert etiā cōparare volūtatē ad velle: et ad velle a. eē vel non eē: de actibus g deliberatiuis: z maxie trāseūtib⁹ est verum q agens omne agit pp finē effectus de actib⁹ imanētib⁹ indifferentib⁹ z surrepticijs habet specialē difficultatē: mouet enīz efficiens methe^ce obiectiue. s. itellectualiter: intellectus vero practicus dictat volūtati sic vel sic: z segtur electio: quere h altius alibi in moralib⁹: z apud theologos: z maxime in doctrina hui⁹ vt nosti: breuiter g potest dici q nihil fit in entib⁹ qđ nō ordinat ad finem ab agente aliquo: vide in. q. de bōa fortuna: z alibi vbi supra notaui: q̄re antiquos. ¶ Ad 3m potest dici q est necessaria cōnexio in ordine ad tertiū. s. effectū ꝓducendū. Et cū dicit q ꝓus posset eē cc. vnū quātū ad absolutū vtriusq̄z inter se cōparata: loquēdo de fine simpliciter vltimo sec⁹ de ꝓducibili ab efficiente: nā licz finis semper obiectiue precedit i exitia tamen plerūq̄z ꝓducitur in esse. Quod tangit de intelligētijs quere optime i ꝓmo. di. 8. q. finali: z in quolibeto. q. 7. z apud antiquos vt nosti. ¶ Ad aliud de opatiōe vltima cc. q̄re in plo. q. 1. soluēdo istantias cōtra duas ꝓmas rōnes philosophoz. z. q. 3. plo. soluendo rōnes ꝓme lateralis. z. q. vltima priolo. z. 1. di. p. q. 2. z. in. 4. di. 48. q. 2. z. di. 4°. q. 8. de multiplici acceptiōe finis. scdo etiā de aia hz phūs expresse: q finis alius quo alius gra cui⁹. ¶ Et qđ vlteri⁹ addit de cōpossibilitate cc. q̄re vbi supra i ꝓmo: z quolibeto: z specialr. 2. di. ꝓmi: pte. 2. q. 3 soluendo argumento ꝓncipalia: aliō enīz est loqui de necessario a se: z aliud de necessario ex se. z hoc vel formalr vel effective: vel i alie^te eētie: vel i idētitate: alit etiam sequēdo ꝓncipia phūs aliter sequendo ꝓn^as theologoz: nō icōuenit breuiter apō Arī. ponere neccū ex se formalr: z ab alio effectiue. ¶ Ad 4m. dico q logtur doc. hic de mā ex qua: nō in qua: z sic cessāt oēs in.

ſtãtie. logtur etiã ſpãlit de mã pª q̃ ve ẽ in potẽtia remota ꝛ ptradictionis: qõ tangit de. 3. entitate habes cõter ĩ doctrina hui⁹ ꝛ pncipaliter. 2. di. 3: ꝛ. 7. ꝛ. 8. metaphyſice. Et qõ vlterius dr̃ de plurib⁹ cõcurrentib⁹ ꝛc̃. dicendũ q̃ oĩa reducũtur ad vnũ ſaltẽ genetrice vel ſpecifice vel nũeraliter: ſz logtur doc. hic de ĩtrinſecis cõſtitutiuis q̃ reducit ad extrinſecas cauſas: nũquaz enim nec ex mã ſolũ: nec ex forma: nec ex ambabus ſimul fit vnũ niſi ponat extrinſecum vniens: vide. 8. di. 1. q. 1. niſi cõtẽdas q̃ forma ſeipſam vniret. de quo q̃re in. 4°. ĩ mã de reſurrectiõe. di. 43. q. 3. ¶ Ad 5m dico q̃ illa cõpoſitio q̃ ponit in oi creatura nõ eſt ppꝛie ex partib⁹ eẽntialib⁹ realiter diuerſis de qua hic loquit: ꝛ ſic itelligenduz eſt de cõpoſitione accidentiũ q̃ eſt meª cõſtitutio potius q̃z cõpoſitio. ¶ Ad 6m dico q̃ logtur reſpectiue: ĩmo nõ ponit materiaz dependere: ſed quandã habitudinẽ habere ad formã. Et qõ addit de pmo phyſicorum: dico q̃ vez eſt quo ad nos: non quo ad naturam. ĩmo ſeclusa quacunq; forma eſt ꝑm ſe cognoſcibilis. ¶ Ad aliõ dico q̃ nõ pp perfectionẽ mãe eſt pducibilis ſolũ a pma cauſa: ſed pp iperfectionẽ vel cõditionẽ limitatiõis: vel modũ agendi cauſe create. vide. 1. q. 4. ꝛ. 1. di. 2. ¶ Ad cõfirmationez que ſatis apparẽs eſt põt dici q̃ actus ſeu forma eſt poz natura mã: vt logtur doc. ibi de prioritate nature: ꝛ hoc hz philoſophus. 9. metaphyſice. de quo vide ibi notãter in qõnib⁹ h⁹. potentia aũt ẽ prioz origine vel generatiõe nõ ppꝛie nã: vl' aliter diſtingue de poritate nature: vt ſupra ſepe notaui plura põ⁹. ¶ Ad aliud dico q̃ logtur doc. hic de cauſis alteri⁹ generis pncipaliter. arm vero pcedit de cauſis pti alibus eiuſdẽ generis. ibi etiam accidit q̃ habeãt maiorẽ vnitatẽ q̃z ordinis: vt pz. 3. di. 1. q. 7. in ſolutiõe ad finẽ optime. ¶ Ad aliud dico q̃ ordo regitur ad cauſationẽ tanquã cã ſine qua nõ: vel tãquã conditio cauſantiũ: ꝛ ſimiliter alij plures reſpectus vt approximatio ꝛ h⁹ etiã extrinſecus aduenientẽtes. qualr aũt dicit pfectionez vide. 12. metaphce. ꝛ. di. 19. 1. q. 1. ꝛ. 30. di. eiuſdẽ ¶ Ad aliud dico q̃ accidit cauſis inq̃nantum cauſant q̃ habeãt eẽ ex ſeinuicẽ. ẽ etiã alius ordo eẽntialis ĩter eẽ cauſaz: ꝛ aliud ĩter cauſare: vt pz. ¶ Ad aliud dico q̃ q̃z uis extẽſiue ibi poſſet cõcedi depẽdẽtia. p̃z ꝓie tamẽ debet appellari eminentia. Q̃ dicit de morc ꝛ morl. ꝛc̃. dico q̃ hmõi locutiões ſũt metaphorice: vide egregie. 9. metaphyſice. ꝛ. 1. q. 4. ꝛ. 37. di. 2. ꝛ h̃ in lra aliqualiter: oĩs enim cã mouet ſe in ſuo ordine: ꝛ forte ſcda pus mouet ſe: q̃z mouetur a p̃ma formaliter dico. ĩmo omnes ſimul natura ꝛ duratiõe mouẽt ſe. effiics d°. vide in theorematib⁹: ꝛ q̃ cõmuniter dr̃ cauſaz p̃mam prius agere intelligẽdũ eſt de prioritate pfectionis ꝛ vtutis: vt hic dicit: ꝛ vbi ſupra: ſimiliter dicendũ eſt de mediatione ꝛ imediatiõe ꝛ remotione ꝛ ppinqtate: et hoc itelligo ĩ cauſis per ſe ad dr̃iam inſtrumentoz. ¶ Multa alia declaratiua hoz addat lector: q̃ materia iſta eſt copioſa ꝛ ſubtilis ꝛ multis ad pauca aſpicientibus multa horum que aſſerũt viderentur extranea dicta.

s **Equitur** 3m cm applicatiũ dictoz ad ꝓpoſitũ. Eligit enĩ de nũero ordinum pmiſſoz tres q̃ ſunt ad rez vz eminẽtie ꝛ cãlitatis duplicis finalis. ſ. ꝛ efficiẽtis: ꝛ pcedit per cõcluſiões ordinate ꝛ ſatis clare: ꝛ q̃ tota h̃ mã in his duobus vltimis. c. habeẽ fere de vbo ad verbũ mutato aliqualr ordine. in. 2. di. 1. q. 1. ꝛ ibi declaratur ꝛ examinat cõter: ideo hic breuiter ptrãſeo: ponit. n. 4. ꝓclusiões de primitate effectiua: in q̃rũ pma nota q̃ dicit excludẽdo iſtantiã de ꝓpoſitiõib⁹ de poſſibili ꝛ de actu: ꝛ q̃liter ꝑme ſũt neceſſarie: plura ex logicalib⁹ addendo. vide ĩ q̃libe. q. 7. in ſimili: ꝛ alibi. In ſcda vo ꝓclusione aduerte ad illã ꝓpoſitionẽ: ſi negat. negatio ponit affirmatio quã in ſimili hz alibi. ſ. ĩ pmo. di. 17. q. 1. ꝛ in. 2. di. 2. q. 1. ꝛ. 9. ꝛ in. 4. di. 1. q. 6. abi ẽt põdera iſtantiã ex phis q̃re 8. phyx. a p̃n° ad lõgũ. ꝛ. 2. ð ge. t. c. 56. 58. et 68. ꝛ alibi. ĩ ſolone vo iſtãtie digredit valde notãter: ꝛ totũ hẽs ĩ p°: vbi ſupra: ꝛ aſſignat dr̃iam triplicẽ eẽntialr ordinatoz ab accidẽtalr ordinati: ꝛ qualr alia eſt cõparatio talũ: ꝛ alia cãe p ſe ad cãm p accns. Et ponit tres ꝓpoſitiões: quarũ prima eſt q̃ in eẽntialiter ordinatis datur ſtat⁹: quã ap

pellata. ⁊ ꝓbat eam rōne. 5ᵗⁱ. quas conat Frater guielmᵘˢ ochā ifringere quolibeto 2. q. 1. ⁊ alia i hoc pceſſu vt ifra tangā: ſed quantū pfecit ibi dicā. 2ª ꝓpoſitio ē: q in acidētaliter ordinatis pōt nō dari ſtatᵘˢ quā appellat. b. in cuius ꝓbatiōe cū dicit: talis infinitas ſucceſſiōis ē impoſſibilis ⁊c̄. quere ad hoc. 8. phyſicoꝝ. t. c. 53. ⁊. 78. ⁊. 12. meta phyſice. t. c. 29. ⁊ ſequētibᵘˢ: ⁊ ꝓmo ce. ⁊. 2°. de gñatiōe vbi ſupra ⁊ alibi: ꝙſequēter ibi: Nulla enīz difformitas ⁊c̄. pondera i ſimili in. 4. di. 12. q. 3. in ſolutiōe. 3ª ꝓpoſitio ē q ſimplr eſt impoſſibilis infinitas in cāis: cuius ꝓbationē bene examinabis. Prima ḡ cōcluſio ponit in entibus naturā effectiuā 2ª ponit ꝓmitatē eiᵘˢ. 3ª icauſabilitatez. 4ª. exiſtētiā actualē: ⁊ addit corelariū. 4. concluſioni cōtinens quaſi. 4. dictas cōcluſiones: deinde addit alias duas cōcluſiones lucidētales que cōmunes ſunt triplici dcē primitati: quaꝝ ꝓma ponit neceſſitatē eēndi icauſabilis: ⁊ ſcōa vnitatē nature que eſt ſe eſt neceſſe eē. cuius ꝓbationes ſingulares valde notabis: ⁊ ſpecialiter vltimaz q̄ currit: ⁊ confirmabis maxime ſcōam ex. 8. phyſicoꝝ: ⁊ ꝓmo ce. ⁊. 12. metaphyſice: vt ſcis: quas etiā ocham ifringere conat: vide eum quolibeto. 1. q. 1. ⁊ vbi ſupra: ⁊ di. 2. p. q. de vnitate dei. tu tamē fortificabis argumenta doc. ⁊ ipugnabis ſolutiōes eius. In aliqbus originalibus aſſignaſ qōdam paꝝ extra. ibi: qō ſic incipit. Hic iſtatur ⁊c̄. vſqz illuc. Itē ſi due nature ⁊c̄. ⁊ aliud ifra ibi. Inſtatur de perſonis diuinis ⁊c̄. vſqz illuc. Juxta quatuor cōcluſiones ⁊c̄. ⁊ nō ſunt de lr̄a neqz multūz neceſſaria: ſz ſi volueris legere totum. plura notabis: ⁊ addes diligēter vide. 1. 5. 8. 26: ⁊. 33. d. p. ⁊. 5. q. q̄ⁱˡ. ⁊ alibi ſepe: ꝓo declaratiōe illius lr̄e. ⁊. 3. di. p. ⁊. 2. ⁊ ſuper. 7. metaphyſice. ¶ Deinde ponit alias. 4. ꝙcluſiōes ſimiles ꝓmis 4. de ꝓmitate finitiua: ⁊ alias. 4. de primitate eminētiali. in quaꝝ 2ª ꝓbatiōē nota qualiter ſpecies vel forme ſunt ficut nūēri vide ſuper. 8. metaphyſice in. q. ⁊ in ꝓmo. di. 17. q. vltima ſoluendo ꝓmū ꝓncipale: ⁊ in. 2. di. 3. q. 7. ⁊. 10. cōueniunt enī numeri ⁊ ſpecies quo ad reſolui in indiuiſibilia quo ad non pati diuiſionē. quo ad habere per ſe vnitatē. quo ad non ſuſcipere magis ⁊ minus: differūt aūt in aliꝫ vt notiſti: adiūgit etiā cuilibet quaternaᵒ ſuuz cozᵐ: vt ꝓmo: ⁊ littera ſatis pz. In aliquibᵘˢ originalibus ponitur queda lr̄a que ſic icipit. Itē de primo eminentie ⁊c̄. quā q̄ nō multuz ad ꝓpoſitū dimiſimus. adde ſi vis. ¶ Conſequēter ponit. 5. alias ꝙcluſiōes quaꝝ primam appellat fructū huiᵘˢ. c. eidē. vz. nāe: ⁊ vnice attribuendo p̄dictā triplicē ꝓmitatē quā concluſionē dicit pregnāte ſenario fetu. Alias vero quatuor quaſi cōfirmatiuas ⁊ declaratiuas eius adiūgit vbi tota littera valde dependēs ⁊ reſoluta ⁊ ſingularis doctrine exiſtit. affuit certe calamo paracleti digitus. In fine vero quaſi epilogando concludit intentum huius capituli.

Circa dicta in hoc ca. poſſent nōnulla dubia moueri ſicut circa precedētia: ſed q̄ vt dixi p̄us in. 2. di. p. copioſe diſputanf vt ibi ſepius notaui: ⁊ aduerſarij atqz ſequaces huius ptractāt fere oia ⁊ maxime nominales: quoꝝ argumēta et ſolutiones hic pertractare longū eſſet: iō omnia omitto lectori ingenioſo: ⁊ ad alia feſtino vbi declaratiōis prolixioris vrget neceſſitas. Neſcio enim quo zelo ductus guillmᵘˢ ochaz: vbi ſupra: ⁊ quolibeto. 7. q 17. ⁊ ſequētibᵘˢ. ⁊ quolibeto. 3. q. 1. conatus eſt totum proceſſuz doc. in hoc ca. ⁊ ſequēti pturbare: aut quia anglicus ⁊ iſte ſcotus qui raro cōcordāt: aut quia ſubtilē ⁊ ingenioſum ipugnando ſimilis apparere voluit: aut quia forte fidem xpianā magniᵈᵒ voluit omnia iſta eē credita: ⁊ ad hoc poſſet accipi argumentū ad hominē hic: quia in theozematibᵘˢ ſeu i tractatu propoſitionum creditaꝝ habet iſte q̄ non poteſt pbari deū eſſe intelligentē vel volentē vel i finitū: ⁊ ſic de aliꝫ que hic tractantur et pbantur: videf ergo cōtradicere ſibiipſi: et ita ocham bene dicit. Ad hoc tamē pz ſolutio ibidē vt infra tangā: quia loquif ibi de ꝓbatione euidenti demonſtratiua propter quid ⁊c̄. hic vō vtitur ꝓbatione pſuaſiua: vt in reportatis. p. diſti. 2. expreſſe dicit: ſimiliter ibidē in prolo: cōtra antiquos theologos inuehit qui vilificāt theologū ⁊ theologiā nihil ſibi ſcientifice attribuētes vltra vetulam. vide in. 3. diſti. 24. ⁊ in quolibeto. q. 7. plura ad propoſitum: au.

certe voluit ochã qui plurimum sophista erat potius apparere ꝛ non existere q̃z ecõtra: desiderauit nãq; fundamenta illi⁹ vie nominalũ vbiq; dilatare: sed vltimate in aere tremulo totũ protecit. aut forte cuz sequacib⁹ doctoris cõcurrebat: licebat autẽ illis tpibus in materijs idifferẽtib⁹ cuilibz suo modo dicere: sz quis altius edificauit ꝛ stabilius ꝛ sincerius cõgregauit: facc⁹ dicit: forte etiã nõ in vituperiũ doctoris quez suũ ꝛ religionis ꝛ subtilẽ plerũq; nomiat scripsit: sed rigore minox qui nemini parcunt finder esi ꝛ cõscientia sibi appropriatis motis: cũctos ingenij eleuatiõe ꝛ indagine: salua pace alioz dixerim ꝛ transcedentes vsus est: sed quomodocũq; fuerit auz purgauit quoties i fornace examinans rigorosi verba scotica cõmouit. Nimiz etiã si igeniosi subtilitate huius doc. imbuti conati sunt subtilia a ut pro aut cõtra addere cum obtusa capita semp in ventis contenta iactãt se posse aut respõdere aut arguere ad huius aquile monimẽta. Estimo breuiter ꝙ vir ille doctissimus atq; catholic⁹ admiratiue poti⁹ q̃z assertiue cõtra huius doct. doctrinam aliquando isurgit: licet vt verum fatear equo albo sua disputatio abundauit.

¶ Equitur 4. c. in quo p tractat de p̃rietatibus absolutis primi p̃ncipij: ꝛ ponit ꝛclusiões p ordinẽ ad ꝓpositũ ostẽdẽdum: quaz p̃ma ẽ ō simplicitate eius: de qua habes diffinse. 8. dist. 1. q. 1. ꝛ sequẽtib⁹: de gradibus etiã cõpositionis ꝛ simplicitatis: quere vt nosti apud formalistas: ꝛ super. 8. ꝛ. 10. metaphysice: vide. g. o. di. 1. tertij. q. 8. singularissime. oñdit ergo simplicitatẽ dei hic p negationez cõpositiõis rez ꝛ realitatum seu physice ꝛ metaphysice. ꝛ instat cõtra se notãter: ꝛ soluit. infra vo. ꝛclusiõe. 10. hui⁹. ca. oñdit simplicitatẽ omnimodã ei⁹: vt in p̃mo vbi supra. ¶ Ubi aduertendũ ꝙ qõlz ad intra in dinis est formaliter necesse eẽ: licz nõ a se: ex se tamẽ: ꝛ ideo licet relatiões dine non sint formaliter quãte: sunt tñ formaliter necesse esse. nõ tñ ex hoc sequit ꝙ ꝑsona diuina sit bis necesse eẽ: vt instantia illa infert. Et licet quibusdã videatur ꝙ nõ bene soluatur: nec ꝙ argumẽtũ contra qõ adducit procedit sufficienter. dõm nihilomin⁹ cuz doc. qui alti⁹ volauit: ꝙ ipsi nõ bene videt qz sicut ponit doc. quãlibet pfectionẽ diuinam eẽ formaliter infinitã ꝓpria infinitate: exquo tamẽ nõ sequit ꝑsonam habentem hmõi duas pfectiões esse bis infinitã: eo ꝙ sicut oẽs pfectiões transeũt in vnã realit. ita oẽs infinitates: ita hic dõm ẽ de necesse esse. nũera⁹ ergo talis querit distinctionẽ rerũ vel realitatũ: potest tñ cõcedi: ꝙ ꝑsona talis habet in se plures rõnes formales vnde sit infinita ꝛ necesse esse. Et si arguas: sicut in silꝭ solet sepe arguere doctor ꝙ tũc aliqd esset infinitũ vel necesse eẽ aliquo q̃ non posito nihil minus eẽt infinitũ vl ne cesse eẽ. Dico vt ipse. 2. di. 1. q. 3. ꝛ. 4. dic̃ ꝙ ibi potest ītelligi iplicatio cõpossibilũ vel icompossibilũ p̃mo modo procedit argumentũ: ꝛ ita doctor ar⁹. q. de vnitate dei. ꝛ q. 5. quolibeti. ꝛ. 1. di. 3. ꝛ alibi. Nõ põt enz poni vna pfectio simpliciter sine alia: nec vnũ necesse esse sine alio: imo nisi in alio, qualiter aũt pluralitas formalitatũ stat cũ sũma simplicitate: ꝛ qualiter aliter ẽ idẽtitas talũ in diuinis q̃z in creⁱⁱ realitatũ vl formalitatũ generis ꝛ dr̃ie: vide vbi supra distin. 8. p̃. q2 nõ intẽdo hic aliqd addẽ: qa diffuse alibi habek in doctrina hui⁹. Argumentũ g̃ doc. ex rõne necesse esse ꝓcedens qõ ẽt ẽ Aui. 8. metaphysice. ca. 4. vl bene cõcludere qcquid dicat loquẽs: forte tamẽ philosophus poneret necesse eẽ i genere sed hoc vez ẽ de necesse eẽ causato: in hoc tamẽ errauit vt nosti: vnde qui negat antecedens negare debet ꝛ cõsequẽs: si recte sẽtit. Secũda ꝛclusio ẽ de sũmitate eius: ꝛ eorum que sũt intrinseca sibi: ꝛ notãter dicit intrinseca ꝓp respect⁹ ad extra: ꝛ extrinseca entia vniuersi: quã ꝓbat faciliter: ꝛ breuiter ex idẽtitate talium ad ipsam naturaz sũmã. ¶ Sed ibi posset obijci ad hominez quia p ipsum relatiões dr̃ie maxime originis nõ sunt quãte formaliter: sed ꝙ nõ est quantũ nõ videk eẽ summũ: ergo oppositum cõclusionis est vez. ¶ Item idẽtitas ẽ intrinsecũ aliquid in diuinis. maxime p̃m ipsum: q: ponit eam relationẽ realẽ: vt. 31. di. p̃mi habetur: sũma autem identitas nõ semper ibi ponitur sequendo doctrinã hu

ius: quia ponit distm formalē ⁊ ex natura rei ibidem: ⁊ realem iter personas: ⁊ esset bonum motiuū pro aduersarijs si scirēt bene venari: sed nihil subtilitatis habent in suis scartaphatijs nisi q̄ mēdicarūt ex nostris. ¶ Item posset argui reflectēdo argumentū ad distinctionē: ⁊ cōtra eos: ⁊ cōtra doc. cōtra eos q̄ nō ponunt nisi distinctionē rationis: que nō ē sūma: imo minima: cōtra doc. etiā qui ponit distinctionez ex nā rei vel formalē que minor est prope reali. alia plura possent adduci sed nolo i morari. ¶ Ad p̄mū pōt dici vno mō q̄ logtur de pfectiōib⁹ absolutis que sunt capaces sūmitatis formalr: vel alr q̄ rel'ones tales sunt sūme idem^ce vt p̄cedit ꝓbatio conclusiōis: lz nō formalr: vel 3° q̄ sunt sūme loquēdo de pfectiōe i pothetica nō gdditiua: vide. 4. ⁊. 5. q. quolibeti. 1. 1. 26. d. p. ⁊ alibi sepe: vñ ꝑm aplm pīnitas dīna est a qua oīs alia i celo ⁊ in terra noiat: sūme etiā tale in ꝓposito accipit ꝓ illo qō nō ꝑt excedi: ⁊ qō est verissime tale nō aūt ꝓ infinite tali nisi identice. ¶ Ad aliud ꝓz idē. est enīz idētitas sūma in diuinis idētice: ē etiam oīs identitas ibi. licet nō iter quecūq;. Et q̄ dr ab aduersarijs idētitas formal' vel ex nā rei est maior reali: ergo ē ponenda iter pfectiones diuinas: vbi est sūma simplicitas: dōm q̄ nihil ē ponēdū q̄ nō pōt poni sine iplicatiōe cōtradictionis: iplicat aūt in diuinis poni formalitatē sapiētie et bonitatis ⁊ cū hoc q̄ sit idētitas formal' talium. Nec obstat infinitas vtriusq;: q: licz arguat idētitatē realē: ⁊ cōpossibilitatē talem nō tamē formalē: q: modus est conseruatiuus ⁊ nō destructiu⁹ gdditatis. Quere copiose in doctrina hui⁹ ⁊ sequacū ad h̄ plura addēdo: ⁊ bene pōderando. ¶ Ad aliō q̄ztum ad p̄mā ptē sustinēdo op̄. cōem dicetur q̄ distinctio rōnis nō est ītrinsecum in diuinis: ideo nō est cōtra ꝓcl'onē. Quātum ad. 2. partū dicēdū vt ꝓpus dcm̄ est: tal' enī distinctio ē sūma ⁊ idētice ⁊ ꝑm exigētiam extremoꝝ ⁊ cōpossibilitatē ad idētitatem simplr. ¶ Tertia cōcl'o ē de coexigētia perfectionū simplr atq; simultate in nā sūma: siue in ꝑmo ꝓncipio. Ad cui⁹ ꝓbatiōez ꝓsupponit rōnem perfectionis simplr ex Anſel. monol. 15. cōtra quaz instat ⁊ soluit suo mō exponēdo eā: vt alibi sepe tangit. Vide i ꝑmo. di. 2. parte. 2. q. 1. in solone et di. 8. q. 1. in solone ꝑmi argumēti: sed plixius in quolibeto. q. 5. arti. 2. ⁊ rōne. 2. hic vero paucis ⁊ egregie exponit eā. q̄re Frā. de May. in p° ꝓsla. di. 34. ⁊. 35. copiose de pfectiōib⁹ simplr. vnde breuiter ⁊ regulariter tene omne illud ⁊ solū tale eē pfectionem simplr cui nō repugnat infinitas formalit. Est ergo itellectus rōnis anſel. iste pfectio simplr est talis que in quocūq; suppositō absolute ꝓsiderato ꝑm rōnem suppositi ī determinādo nām in qua vel cui⁹ sit suppositū: melius ē ipsū q̄z nō ipsū: hoc est q̄z quodcūq; incōpossibile sibi: quo ꝑmisso ꝑbat optime cōclusionē: ⁊ ex necessitate cō municat^ce pfectiōis simplr: q̄re vbi supra i quolibeto. Vide instantias circa h̄ dicta in Frāciscovbi supra: ⁊ alibi sepe: ⁊ q̄re ochā vt nosti: ⁊ maxime. 8. di. p. pōdera q̄ omnis perfectio simplr est trāscēdens ⁊ cōuenit deo in sūmo. ¶ In aliqb⁹ originalibus habet quedā lra hic que sic icipit: ſz nihil valet h̄ ꝓba°. ⁊c. vsq; illuc exclusiue: dicendis de infinitate ⁊c. sed q: nō videbat multum vtilis omittimus eaz: quere si placuerit. ¶ Quarta cōclusio ē de itellectiōe ⁊ volitiōe ꝑmi ꝓncipij quam ꝑbat. 4. rōnibus efficacissimis: cōtra quaz tertiā istat ⁊ soluit: ⁊ totū fere hz in ꝑmo. di. 2. q. 1. ꝓpr adducit ꝓbationē aliozꝝ quā nō acceptat: quere Tua. ⁊ alios: vbi supra: deinde replicat pluries: ⁊ solutvsq; ad finē subtilissime digredēdo. Pro hui⁹ materie vlteriori declaratiōe: quere eū primo fportationū. di. 25. singularissime: ⁊ fran. di. 36. p. cōflatus ⁊ Ari. 12. metaphy. t. c. 51. ⁊ Aueꝛ. ibidez satis bene suo mō: quere ochā quolibeto. 2. q. 2. Et q̄ ibi tāgit rōnez pro cōclusiōe ꝺ cōtingētia causalitatis ꝑmi efficiētis pōderabis ꝓ ⁊ cōtra plixe vt nosti: vide. 8. di. ꝑmi q. finali: ⁊ di. 39. eiusdē. 2. 7. q. quolibeti ingre fundamenta philosophoꝝ vt scis ad oppositū: ⁊ tange ibi istantiā ad hoīem ex dictis suis in ꝑmo. di. 1. q. 4. ⁊ in. 2. di. 25. q̄re alios ibidē ad h. ⁊ dic ꝓpr semp saluando veritatē scoticā. Cōfirmabis etiā in p^a rōne ad cōclusionez illa verba: Omne naturale agēs precise cōsideratū ⁊c. ex his q̄ habet. 1. q. 4. ꝓpositiōe. 3. cōtra Aui. ⁊ pos

dera bene ĩstantias. Illa ꝓba° ibi. ℔ etiaꝫ ꝯclusio ꝓbatur ꝛc̃. vsqꝫ illuc. Itez 3° sic ꝛc̃. vł eé additio: q̃ infra in aligbus originalibus post 4. rõnez ponit: satis tamẽ valet: licet forte simplr ꝛ a ꝑori petit: quere Autri. 15. c. 4. ꝛ de ciui. dei. li. 11. ca. 16. ꝛ ꝓbm. 12. metaphy. ꝛ. 2. de generatõe aialiũ. c. 1. ꝛ adde plura ꝓ ꝛ ꝑtract nostri. q̃re. 2. phyſi coꝝ: ꝛ in quolibeto. q. 16. ꝛ sequentibus: ꝛ 17. di. ꝓmi: ꝛ alibi sepe in doctrina hui°: ꝛ alioꝝ ad hec: ꝛ põdera q hec ꝓpõ quaꝫ ℔ conat rõne naturali oñdere é de numero creditaꝝ: vt infra patebit. ¶ Instare contra dicta ℔ pliꝛe possez: sed vbi supra oia que rãtur. Ad hoiem vero qđ genus arguẽdi difficilius est: diligẽs lectoꝛ istantias considerabit: atq; cõsequẽter dicet: nihil pfecto nec superfluũ nec diminutũ in ḥis dictis iuenies si passiõibus semotis iudicabis: q̃ re euasiões friuolas aliꝝ hic ꝛ istantias faciliter cõtemne ꝛ infringe: vt vbi supra ḥz videri. Satis nãq; erat huicvtro ad veritates creditas: licꝫ in se demõstrabiles rõnes ita efficaces nãli igenio reperisse: quales forte nũquã ꝑbi ad naturalr nota ꝓbanda adinuenerũt: sed vt ꝓbabilr suppono cũ Aldoyse in mõte hic vidit: aut cũ paulo ad 3m celũ ascẽdit: aut certe cũ alio Joãne: supra pect° sapie recubuit: vbi cũcta in regulis eternis didicit: vallis q̃ caligie circũdati patientiã velint nolint habeant aduersarij. ¶ Quinta ꝯclo é de mõ causandi ꝓmi ꝓncipij que ex iã dictis ꝑz. ꝛ vbi supra quotaui plenius disputat. Instat cõtra se q̃tuoꝛ rõnibus quas hic nõ soluit. ¶ Ad ꝑmam breuiter dicat q bene stat aligd in se esse necessario eẽ cui° actio vel opatio ad aliud ꝓtingẽter terminat: vide. 14. q. quolibeti. ꝛ. 39. di. ꝓmi. ꝛ. 8. di. eiusdẽ. ¶ Ad aliud q ℔ determinatio dine volũtatis sit eẽ na: ꝛ ab eterno: nõ tamẽ ꝓ eterno ad extra. Ad vlteriozẽ declaratiõem illius rationis põt negari simlitudo: vel alr q ꝓ cunq; istanti é determinatio dine volũtatis ad extra: ꝓ eodẽ est determinatio volũtatis create ꝯcurrentis: ℔ vtraq; cõtigẽter in sensu divisionis: nõ igit necessitat volũtas creata: nec frustratur dina. videatur etiã hoc i ꝓmo: vbi supra: ꝛ di. 40. ꝛ. 41. ꝛ 48. ꝛ alibi: ꝛ i quolibeto: ꝛ i. 2. di. 1. ꝛ. 25. et sequẽtib°. ¶ Ad aliꝺ dico vt ꝓbus: q motꝰ ꝑ ma mouet secũda: ꝛ econtra ad quodcunq; positumꝰ ꝓducibile ab vtraq;: ꝛ q tãgit de volũtate peccãte. q̃re i. 2. di. 37. ꝛ. 7. di. eiusdẽ. ꝛ. 14. di. 4. ꝛ alibi. ¶ Ad 4m concedo q ifertur simplr loquẽdo: licꝫ sit necessitas ꝑm qđ aliquãdo: q̃re i ꝓmo vbi ꝓbus: ꝛ alibi vt nosti: plura adde bene examinãdo. ¶ Credo q illa verba i fine: cũ dicit: q̃ rank in qõne ꝛc̃. sint extra vel additio: alit oporteret vł q scripsit. q. de futuris cõtingentib° seoꝛsum: q bene possibile é in logicalibus: aut i phyſicis: vel q ꝓmũ sentẽtiaꝝ ꝓbus scripsit q̃ hic tractatũ: cui° tamẽ oppositũ ꝓbabilr sustineo: ꝛ supra ꝓmisi: dicat ergo additio vł recurrat ad illa loca. ¶ Sexta conclusio est de identitate opatiõis appetitiue: ꝛ similiter cognitiue: primi ꝓncipij respectum sui: vt obiecti sue nature: quã ꝓbat: ꝓmo rõne sua igeniose dupliciter eã formando: ꝛ itelligẽ causationẽ ꝛ causalitatẽ non ꝓ respectib°: sed ꝓ subſtrato: ꝛ sic cessabit friuola istantia aduersarij hic. Intelligẽ ét cũ dicẽ: quia nihil aliud est obm amari a volũtate ꝛc̃. de alietate reali esse vnũ: de alietate vero rõnis falsũ vt scis. Deide ꝓbat cõclusionez rõnib° Arı. 12. metaphy quas declarat suo mõ i declaratiõe ꝓme rõnis. ¶ Posset oriri istãtia de itellu creato ꝛ volũtate tali: q̃ si hec declaratio valet: segtur q nr̃m itelligere é nobili° nr̃o itellu: ꝛ silr de angelico põt argui: sz ad hoc põt dici q itelligere creatũ é nobili° obiectiue seu termiatiue ipso itellũ: ꝛ silr de volitiõe ꝛ voꝰ: ꝛ ℔ q̃ sũt ipsi° entis ꝓmi. subiectiue vo ꝛ formaliter é ecõtra: cũ vnũ sit suba: et alterꝝ accidẽs sequẽdo imaginatiõez Thomistaꝝ: videret necinz et nõ icõuenies: illõ qđ iferẽ vtro q; mõ: q̃ ḥis q̃ sũt eiusdẽ gñis posterius gñatiõe é pfecti° maxie si ꝑ ꝓcessum et receptuũ ei°. de q̃ alꝫ. Aduerte cũ dicẽ i fine ꝺclarationis. 2. q iste rõnes ét ḥz Alꝝ. nõ erãt demõstratiões: q̃ ex ℔ hẽs: et q rõnes doctoris sũt efficaciozes Alꝝ. et q vt vł itẽdit simplr ℔ ỏmõstrare ℔ é vt mã patt: et igẽũ viatoris attigẽ põt efficacit arguẽ. Cõse[r] adduc aliã pbõnẽ q̃ é cõ. 12. me. cõ. 51. et. 3. ꝺ aia cõ. 15. quã ét ḥz Tho. 1. pte. s. q. 14. arº. 4. et i ꝓmo scripti. di. 35. q. 1. soluẽdo. 3. arm. ꝛ Egi.

quolibeto.3.q.10.quā tollit p istantiā: que tñ licz bona fit ad theologū: vt p3.3.di.2.q 8.z alibi: nō tñ qō iferē eēt icōuenies apō Cōmē. sed qualr etiaz valet z pbari possit cōtra ipsū: vide.q.1.4.z alibi. Deide ifert 4. corrolaria ex hac cōclusiōe valde notan ter: quere.q.1. plo. i reportatis: p declaratiōe corre. z.i.2.di.3.q.10. alia plura hp z ptra adducat studiosus lector. ¶ Septia pclo é de identitate itelligere: z similr velle pmi pncipij respectu cuiuscūq; vt obiecti sue nature: qua pbat: pmo.4. rōnibus ppijs. ¶ Dro cōfirmatiōe. i. rōnis nota ea q hēt in.4.q.1. ppōne.3. ptra Aui. z in pmo z.2. plerūq; de pductionib⁹ ad itra z ad extra: z in quolī.q.2.arti.3. Q; tum ad scōam rōnē excludē cauillationē auer. de intellectiōe itell⁹ adepti respectu sui z respcū aliorum. Quo ad.3. rōnē posset eē istantia ad hoiem de idētitate itellect⁹ z volūtatis quā ponit: q; sicut h argut: sequeret q intellectio in vo^m z velle i intellectiōe reciperet: quare intellectus vellet z volūtas itelligeret: silr si qō ifert eēt icōuenies nobili⁹ vz esse susceptiuū ignobil^e: quare nec accidēs in suba: nec relo in qualitate reciperetur: z sic de alijs. ¶ Ad pmū dōz q licz sint vna res: sūt tamē diuerse realitates vel formalitates qō sufficit ad diuersas denoiationes z formales receptiōes: vide in.2.di.16. solūēdo argumenta pncipalia. z.15.q. quolibeti: z alibi z istātias subtiliores adde: vide.35.di.1.i reportatis ¶ Ad aliō nō valet silitudo: q; secus de his que sūt eiusdē generis pping: etiā secus de his q sunt alterius predicamenti: vt p3: z etiā q; actus scōdi ima^tes sūt fines z nō gra alterius: vt p3.9°. metaphyce. an aūt suba z quodcūq; susceptiuū alicui⁹ iquantū tale fit nobilius recepto hz cōsiderari: q̄re vt nosti. In.4.rōne pōdera bene cū dicit. Idē intelligere pter esse respectu plurū obiectoz ordinatorū: nota ly ordinatorum: vnde tollitur instātia ad hominē. 3. di. 2. q. 10. z. 1. q. 4. pposi tione. 2. cōtra Aui. Deide adducit tres rōnes aliorz ad hāc cōclusionē quas suo more: q; nō cōcludūt etiā topice: sed tātum sophistice ipugnat. q̄re Alex. de Alex. in primo. di. 35. z alios p exēplo q tāgit in. 2. rōne illaz de itelligere aie xpi z beatoz: vide in. 3. di. 14. z. 18. plura hic possent p et cōtra adduci. que omitto lectori: q; nec tēporis cōmoditas suppetit: nec plixitas delectat. ¶ Octaua pclo é de actualitate: eternitate: necessitate z pfectiōe: atq; priorritate itellectiōis diuine respectu omniū aliorū: z habz duas ptes pncipales. 2ª ibi. pus naturaliter zc. quas pbat egregie. in pbatione pme partis aduerte cū dicit: vt alibi declaui: q illud alibi pōt assignari sup li. de aīa: vbi tenet ens esse obm adequatū itellect⁹: z hoc sustiē pfuppositā supza. habetur aūt in me^ca z sentētijs copiose: pro veri fication̄e z declaratiōe hui⁹ pclonis. vide 35.36. z. 39. di. 1. z. 3. q. plo. sed pōdera istā tiam ex his que hz. 8. di. 1. q. 3. z. q. 3. plo. et alibi sepe: qualr itellect⁹ diuinus cū precise intuitiue itelligat: qcqd itelligit ab eterno potuerit omnia cū nō dū fuerint intuerī nisi forte emr vel vtualiter: qđ non eēt ppria ea itelligere formalr: qđ cōiter tenet de intellectu diuino. vide Frā. di. 36. 1. z alios: satis hoc dubiū cogit de futuris maxie cōtingentib⁹: z hoc sequēdo pncipia huius. Qđ etiā tangit de arte z notitia artificis: q̄ re. i. q. 2. z. 8. q. qlibeti: ibi vero cū dicit. Cōtra istā istatur zc. vsq; illuc. Secūda pars zc. vr extra vel additio: z tangit notāter i theorematib⁹ ppōne tertia i cōmē. Et pōt dici q illa vlis generar ex eptimētis: z illa ex singlaribus actibus: vt p3 pmo meta^cc Ulteri⁹ ét dōz q ex ipfectiōe itellect⁹ creati: hz̄ puenit: qualr ñ é ponēda i deo. In pbatiōe ét scōe ptis cū dicit: q eē alioz a pmo ñ est necesse eē. pfidera istantiā: q; vr q en^a i eē cognito ab eterno pducta sint necesse eē: cū nēcio in tali eē pducta sint a deo. Ad qđ vide. 36. di. p. z sequētib⁹. z. 1. q. 4. z. 1. di. 2. q. 1. z. 2. z. 14. q. qlibeti: z alibi: ibi etiā pōdera istātiā ex p^a ppōne theorematū. s. itellectiōez itelligibilē: z dic pñr vt ibi notabo. ¶ Circa hāc pclonē é magna altercatio sequēdo ineptias Auerroys: vt cōit exp^r. 12. meta^cc. vbi supza z seqctiuz et⁹. vult enī q nihil extra se itelligit z spālr fin^re: vt alij addūt: sed mētit in caput suum. imo qcqd intelligit est singulare: vr virtute singularis illō itelligit. licz enī eēntia diuina sit vle in repzesentādo: é tñ seipsa singularis i pdicando. posset tamen colozari pp

Ax.q; v^m est in ratione motiui:in rone ãt terminatiui salté secũdariꝫ falsissimũ. Adducere hic motiua eius ꝛ sequétiũ ipm frustra iudicaut:q; alꝫ copiose:vbi supra habẽtur:quere antiquos ꝛ modernos theologos:vñ ét ipse ꝛ magr eius pbat p^m esse itelligẽté ꝛ volentẽ nisi ex effectib^9:cũ tamẽ negat deũ aligd efficere. Ex fundamẽtis tñ aris. pót psuaderi q; de^9 itelligit alia: ꝛ si dicas q; in vli v^m repꝛesentatiuo ꝛ motiuo:sed nõ vniuersale vl' vniuersalr tm̃:imo in particulari:ydee enĩ singulariuꝫ ꝛ ne dũ spectẽrũ ponũtur ab eterno in itellectu diuino:vide.35.ꝛ.36.di.p. ꝛ maxime in repositis:põdera bñ.i.de aĩa.ꝛ.3. metaphysice:motiuũ Ax.de cognitiõe litis: ꝑmo ét ethicoꝝ.ꝛ.10.de felici dei amicissimo:ꝛ de dei cura ꝛ sollicitudine circa entia ibidẽ.ꝛ.12.metaphy.ad finez.ꝛ alia pla alibi:obstinatis nihil omin^9 ꝛ pteritis nihil pbabis. ¶ Nona cõclusio est de infinitate primi entis:ꝛ est fere principalis in hoc tractatu:nã pbato q; sit formalr infinitũ habeꝫ facilr q; sit vnũ:vt.5.q. quolibeti. articulo.2.egregie ostẽdit:ꝛ similr de alijs pfectionibus ddm:ꝛ assumit p ichoatione cõclusionis dicti ℳ Pauli ad ℛo.11. Et alig hic assignãt pncipũ ca.s. 5. hui^9 tractatus: sed nõ oz:q; oia ista pertinent ad vnũ.c.pbat autem hãc cõclusionẽ.6.vel.7.vijs. vl' 5.seu.4.pncipalib^9:ꝛ inceptoꝛ mouet ad singulas vias singulas.q.quoli.7.vbi supra:ꝛ ex fundamentis auerroys ruinosis multa possunt ꝟ adduci ad impediẽdũ rõnes doc.omnia tamẽ vento agitabis:ꝛ infringes facilr. Circa infinitatẽ itensiuã seu vigoris ꝑmi entis est magna altercaõ i doctrina Ax.ꝛ auer.ꝛ seqcium varie exponẽtiũ. ℳaz.8.phy.ꝛ expresse.2.ce.ꝛ i de suba oꝛbis videꝫ dicere cõmẽtatoꝛ:q; est tm̃ infinitas durationis in ipso ponẽda:licꝫ.12. metaphyce videꝫ vacillare:doc. tñ noster ꝛ hic:ꝛ.5.ꝛ.7.q.quolibeti.ꝛ.8.di.p.iudicio meo ex fundamẽtis Ax.satis euidẽter oñdit infinitatẽ vigoris eius: q; auerroys dicat pro vel cõtra parũ refert:q; ex intentione conabatur omnia fundaméta legis diuine euertere.vtere ergo regula scotica. 7^a.q.q̃libeti:vbiqꝫ circa dicta Ax.ꝛ auerroys:3ª ergo ꝑma media ꝓcedũt de itelligere ꝑmi.ꝛ cõditionibus eius:ꝛ de itellectu suo atqꝫ obo eius:ꝑmũ me^m examinabis bene:ꝛ iquire in quolibeto.q.5.ad ꝓpositũ optie. Sed posset obijci cõtra hoc q; infert ibi:vꝫ.ex infinitate itelligibiliũ infinitatẽ itellect^9 simul etiã oĩa itelligẽtia ex his que habet in.3.di.14.de intellectione aie xp̃i:sed ibi satis bene soluit hec istan^a logr enim hic de itellectu ex se:ꝛ pfectiõe itrinseca potẽte itelligere infinita vnico actu: q̃rũ quodlibꝫ regrit determinatã pfectionẽ in intellectione ꝛ itelligente sui:vbi ponderа illã regulã scoticã. Q; ñ.s. plalitas cõcludit maioꝛẽ pfectionẽ ꝛc̃.quã in plerisqꝫ locis adducit:vide in.2.di.3.q.10.ꝛ i.3.vbi supra:ꝛ quã nõ vereꝫ loquẽs hic negare: que tñ ex terminis videꝫ euidẽtissima. Addit duas euasiões apparẽtes:ꝛ impugnat ipugnatione.2.aduerte cũ dicit: sicut i.q. de idiuiduatione ostẽdi:qr posset poni additio:vel aligd lr̃e addi vt saluꝫ superius dicta;vide tamẽ.7.metaphysice.q.13.ꝛ.3. di.2.ad ꝓpositũ:ꝟ varietas allegationum parit nõ modicã perplexitatẽ:sed supra circa hoc copiose q; mihi videbaꝫ dixi. Forte enim seoꝛsum plures.q.ꝑmo disputauit:quas postmodũ in vnũ collegit. ¶ 2^m me^m ꝓcedit ex infinitate itelli^tis eẽntiẽ p^r:q; fortissimũ est:qcquid dicat aduersari^9 ꝛ istat triplr:ꝛ soluẽdo ꝑmam istantiã põdera optime que dicit:qr singularis solo: et vbiqꝫ necessaria:vide in ꝓlo.ꝛ di.3.ꝑ.ꝛ alibi sepe ad ꝓpositũ:ibi etiã aduerte cũ dicit de qua alibi multum dixi:illud alibi quere super li.de aĩa:ꝛ posset poni additio vl' extra:hẽs tñ illud in.2.di.3.q.9.in ꝓncipio solonis.ꝛ in.3.di.14.q.3.ꝛ in.4.di.10.articulo.3.q.2.ꝛ in quolibeto.q.6.articulo.1. ꝛ.q.13.ꝛ in.7.metaphysice:vt nosti:ibi assignaꝫ q̃dã additio que sic icipit. Cõtra fantasma põt ꝛc̃.vsqꝫ ibi. Si igr itellectionẽ intuitiuã ꝛc̃.ꝛ ponit in aligbus originalib^9 imediate añ solonem. 2. istãtie ibi. Ad ꝟm Iꝫ causa ꝓꝛ ꝛc̃. Et segtur alia additio:quã habes infra:que sic icipit:tamẽ negaretur infinitas itensiua ꝛc̃.vsqꝫ illuc. Si obijcit ꝑmũ non posse ex se ꝛc̃.ꝛ alia etiã quã habes infra:que sic icipit. Item quãtũ est diuisibile ꝛc̃.vsqꝫ ibi.3° ex ꝟ excludit ꝛc̃. oĩa inquaꝫ ponũtur fil' in aligbus originalib^9 imedia-

te ante solonē. 2. ĩstātie: vt supra: sz siue sil' siue seorsum qō cōuenientius est: habeātur vt posumus nō sunt multū de necessitate lre: satis tñ subtiles sñie: qre vl' addant' vl' omittant' vt voluerit lector: pōdera ꝓsūr solutiones. 2. 7. 3. ĩstātiarū: qz valde pegrine 7 necessarie: profecto dū h scribebat calamū in mēte ingebat: ira tota correcta 7 irrefragabilis. ¶3m me m est valde singulare 7 subtile: 7 nō ponitur in. 2. di. p. sed pōt colligi vel saltē ꝓfirmari per ea que habet in. 8. di. p. q. 1. 7. 3. 7 pcedit ex substātialitate itellectiōis pmi: 7 per ꝓsequēs ipsi⁹ infinitate: vbi tñ caute expone substātiā 7 accidēs. Et aduerte ad singula verba: 7 qualr sunt eiusdē rōnis itellectio finita 7 infinita: 7 quo mō pfectiones absolute in dīnis sūt suba vel substātiales: 7 nota valde qualr exponit speciē trāsferri ad deā 7 hoc rōne dīe: oīa quere. 8. di. p. virtusq; 7 alibi excusat se ꝓsequēter de breuitate: 7 formaliter argumētū: 7 totū examinabis diligēter qz oīa plēa succo. ¶4m me m pcedit ex simplicitate pmi: eo qz ꝓpōnis realis 7 rōnis expers: vt supra dcm est. Et istantias cōtra h vide. 8. di. p. vbi supra. Et per totū hic: vide cauillationes aliorū: quas nō duxi hic iserendas: vt pius dixi: qz sup sentētias itēdo oīa pertractare. ¶5m me m siue 5a via ē ex eminētia pmi entis: vide in quolibeto. q. 6. articulo primo: pro declaratione pncipij rōnis. 2. hic pōdera. processus doc. h optime. ¶Dulti enim negāt infinitatē cōuenire enti: 7 pbare oppositum est difficile: conatur tamē suo modo hoc ostēdere nō ꝓteruo saltē. Deinde infra cū dicit: sicut contradictoria ex rōnib⁹ ppriis 2c. est regula scotica: vide. 2. di. p. q. 1. vbi etiā oīa sequētia: 7 q. 4. eiusdē: 7 dis. 13. 7 17. eiusdē. q. finali 7 in. 2. dist. 1. q. 3. 7 in quolibeto. q. 5. articulo. 3. 7 alibi sepe. ¶Nota etiā rōnez infiniti in actu: quā addit ibi: quere super. 3. phycoz sed singularissime in qlibeto. q. 5. in pn⁰. pōdera etiā aliā regulā scoticam: infra ibi. Sicut qōlibet est ponēdū possibile 2c. vide in quolibeto. q. 29. 7 alibi sepe in doctrina hui⁹: adde hic ullā ꝓpōnē notabilez. q. hz. 3. di. 2. q. finali: ad finē: omnis: vz grad⁹ possibilis in ente est. Exponit ꝓsequēter icidentaliter rōnē seu descriptionē Anselmi ꝓ sol. 2. de sūmo cogit⁹ vide. 2. di. p. q. 2. vide etiam ppter ea que ibi tangit in qlibeto. q. 3. articulo. 1. sed tange istantiā ad hoīnē in. 2. di. 1. q. 3. 7 di. 6. q. 1. 7 dic cōsequēter: vide ēt in quolibeto. q. 1. articlo. 1. parte. 1. 7. 8. di. p. q. 3. contra. 2. op. 7 alibi sepe plura pro resolone eorum que ibi tangit. Aduerte etiā ad ea q ibi dicit de esse qddam tatio 7 exīte: 7 ō itelligibili: visibili 7 abstractiue plura addēdo. ¶Sextū medius seu 6a via est ex vltimata gete: 7 appetē nāli obiectiua pmi entis: vide copiose i. 4. di. 49. 7 i. 2. di. 6. 7 pōdera ibi singularissime: vñ cognoscit icliatio naturalis respectu alicuius i aliq: multa adde vt nosti. ¶7a via seu me m. 7. est ex cālitate effectiua pmi entis: quā dicit esse Ax. cuius cōsequentiam ponit: vide totū in quolibeto. q. 7. Et recitat colorationes seu declarationes aliorū i Ax. quantū ad antecedēs: 7 ꝓnam vide Henr. quolibeto. 4. q. 3. 7 Bona. in pmo. di. 33. q. 1. articulo. 1. 7 alios antiquos: quere Auerroym 7 eius sequaces sup. 8. phycoz. sed modernos hui⁹ sequaces: qs nosti. ingre ibi 7 alibi. ¶Cōsequenter impugnat huius declarationes: quātū ad cōsequētiā: 7 pmo tāgit motiuū Ax. i. ethicoz. cōtra Platonē. c. 7. de duratiōe maioꝝ: et pz in fili. q. 6. quolibeti: sz posset adduci i istātia ex. 1. di. 2. q. 3. ꝓsequenter tñ dices vt ibi notaui. Propter dicta in impugnatione 2. declationis: vide Fraſciscū in pmo cōsla. di. 43. q. penultima. Addt quādā rōnē ex cōsideratione astrologica: vt ostēdat infinitas specierū quā dicit nō esse ad mētem Arist. vide in. 4. di. 43. q. 3. in pn⁰. deinde obiicit cōtra se duplr valde notāter: 7 solut: vbi tangit de potētia simultatis: 7 de simultate potētie: 7 plura vbiq; vtilia: vltio ponit suā declationē in Ax. Tāge ibi istātiā ex. 4. di. 12. q. 3. de mō dādi eē effectiue 7 formalr: 7 dic ꝓsequēter: ibi ēt aduerte: q lz oipotētia vt ponit a theologis nō possit dmrari: seu efficaci rōne nāli oīdi. pot tñ infinua fic: quere in quolibeto. q. 7. 7 in pmo. dist. 42. ibidē infra cū dicit vsq; ad tractatū de credits 2c. aduerte q tractatus ille habet' vl' iserit in theorematib⁹: vt infra tangā: 7 ibi notauimus: sed an debeat esse seorsuz an nō: ibi hz videri: ponitur ibi ad

ditio quedam de qua supra mentione feci Quare etiã cause. 2. cõcurrũt cum pma tãgit ibi physice imaginando: sed aliẽ dicas theologice vt nostri: plura ibi p z cõtra ad de bene masticãdo. ¶Ultimo pro hac cõclone adducit rones alioz: quarũ pma est Hen. quolibeto. 4. q. vltima: z Ricar. de meꝰ villa. in. 2. di. 1. articlo. 4. q. 4. qre tho mã z alios. z pcedit ex vnute creatiua pmi ẽtis quã ipugnat: z quãtũ ad añs: z cõsequtiã: z declarat egregie: qualr itelligi dz distãtia infinita extremoz creatiõis: vide idẽ optime in. 4. q. 1. quere in. 2. di. 1. q. 2. z di. 39. p. ad ppositũ hic aliqua. Ult resolute doc. q distãtiarũ alia est puatiua alia positiua: pma pót poni finita: z hoc vel maioz vel minoz. z vtraq positiue vel pmissiue: pót etia poni infinita: z hoc vel excessiue vl̃ indeterminate: z vtrũq positiue vel pmissiue. ¶Secũda pncipalis aut est quãtitatiua: z hoc vel per mediũ maius vel minus aut est entitatiua: z hoc vel sine meꝰ vl̃ cũ medio: z vtroq modo vel est finita vel infinita: z hoc vel positiue vel puatiue: quere declationẽ membroz in. 4. vbi pus z alibi vt nosti: de multiplici acceptiõe infiniti. quere. 3. phyᵏ. z de cõditionibꝰ creationis z extremoz eiꝰ: z cui pueᵗ creᵉ: vide in. 2. z. 4. vbi supra: z in. 3. dis. 11. z qlibeto. q. 12 z alibi. ¶Secũda rõ aliorũ ad hãc pclonẽ pcedit ex imaterialitate pmi pncipij: q re pma parte. s. Thome. q. 7. articulo. 1. z 2. quã ipugnat ad hoiez istando: vide bñ i reportatis: p. di. 2. h ponit eni Thomas anglm eẽ imaterialez: q an vez sit: qre. 3. di. 2. in antigs: z maxie in Bona. z in. q. huiꝰ super li. de aia singularissime: z excludit euasionẽ eoz. vbi supra de eẽ z essentia ad q vltimate refugiũ hñt Thomiste plerũq nescio si terminos soli recte sapiũt aut certe isaniũt: dũ pcretũ abstracto accidere: et realr ab ipso distigui asserũt: vl̃ forte dum alij gustarũt nectar z mãna dormitarunt. docet igit doc. egregie cui pꝰ puenit finitas vel infinitas: qre. 8. di. p. q. 3. z. 5. q. quolibeti: pseᵏ nãq extrisecus itrinsece qditatez pus q cũq; alio nõ formalr iclusoꝛ: ibi ostẽdit defectũ argumti eoz: sicut i silꝭ habeᵗ. 3. phycoꝛũ. t. c. 31. vbi disputat phs an sit dare infinitũ: z arguit q sic. 5. rõibꝰ: in qrũ. 4 ẽ sophiᵃ: de quo logᵉ doc. z infra. t. c. 74. solut ipm z exprsse hz id qđ h itendit: q. s. oẽ finitũ ẽ in se tale pus q̃ ad alterũ cõparet. Omitto plixiorẽ disputationẽ pdictorũ h: solutis. n. et refutatis et ipugnatis motiuis et cauillationibꝰ nostratũ minoz: q soli (pace alioz dixerim) limpide viderũt doctrinã huiꝰ: aliorũ tela minime sunt formidãda: sup sentẽtias. igit deo duce oia recitabo: z que ad rem nõ facit annihilabo. ¶Decima pꝰ est de oimoda simplicitate pmi pncipij: nã lz supra: pꝰ ne pma hꝰ ptractauit de simplicitate eius: nõ tñ oimoda: sed tñ oppolita cõpositioni eẽntiali physice vel metaphysice. quã pbat pmo de eẽntiali: 2º de itegrali. 3º de accñtali cõpositione disputãdo: q oia fere habẽtur. 8. dist. p. q. 1. Expoᵗ notãter arᵐ Az. 8. phy. z. 12. metaphysice: z applicat ad ppoᵐ. vide ochã qlibeto. 7. q. 22. satis apparẽter ibi ponit q dã addiꝰ de qua mẽtione feci supra: z ẽ satis ad ppositũ. Deinde pbãdo q nõ sit in prio ꝓpositio accñtal' adducit. 4. pbationes qrũ duas pmas magᵗ acceᵏ. Mã ptra alꝰ duas notabilr iustat: vbi pulchra vbiq; notãda ꝺ pfectiõibꝰ simplicibꝰ: vide hũc z alios vbi supra notaui. Tota lra ẽ sincera: z satis clara: quã tñ diligẽter ocillabis. ¶Cõsequenter ibi. Dñe ds nr plimas tc. Recolligit hactenꝰ dcã: z nõnulla alia addᵗ z oñdit. ñ pbi z q catholici de deo oñdẽ valẽt: z qlr suꝰ pcessus fuerat phycꝰ h: ad credita vo remittit se in tractatum sequentem: de quo supra loca i Aristo. z commen. atq; Aui. z ceteris antiquis: vbi hic enumerata habenᵏ supra fere expresse habentur. z tu ad de z quere alibi pluries: z nota valde discursum contemplatiuũ quem facit tanquam alter in pathmos beatus Joannes z ostendit notãter excellentiam veritatuz creditarum respectu naturaliter acquisitarum de ydeis non multum curat. Omnia in sententijs diffuse habes disputata. ideo hic pertranseo. ¶Deinde ponit vltimam conclusionez de vnitate numerali primi pncipij in qua terminat suum opus cum Aristoti. preceptore. 12. metaphysice ad finez: z cum veritate fidei deutero. 6. Jere. 3. et pme ad Corinthos. 8. et in simbolo triplici: et alibi sepe i sacris lit-

teris. Ad quā ꝓbandū ponit. 5. ꝓncipales ꝓpositiões: seu me⁹. que oia ꝛ plura habz 2. di. ꝑ. q. 3. Quere ibidez alios theologos ꝛ maxime Au. Aua. ꝓ euidētia etiā ꝑme ꝓ positiõis: vide eū in quolibeto. q. 5. arti. 2. ꝛ in. q. de subo theologie. Inceptoz conat oia argumēta ꝫ fcā soluere quolibeto. 1. q. 1. Sed quere Frā. may. q. ỏ vnitate dei: vbi supza ꝛ alios seq̄ces hui⁹: ꝛ vt ꝑus notaui mēsurabis oia ad vnguē: ꝓ dictis in 2ª via vide in. 3. di. 27. articulo. 3. ꝛ i. 4. dis. 49. q. 14. ꝛ. 15. Sed istāta posset pōderari ibi ex his q̄ habet in. 2. di. 6. q. 2. vide in. 4. di. 50. q. 2. ꝛ in. 3. di. 13. q. 2. In ꝑmo etiā di. 1. q. 2. ꝑ. 2. rōne illi⁹ vide: quere plā. Quere Dama. pclū. magistrū sententiarū: ꝛ alios vt nosti ꝓ hac cōclusiõe verificāda: que tñ in se est verissima. Vltio cōcludendo itentū epilogat: ꝛ posset poni. 3. ps ꝑncipal hui⁹ tractatus: ita q̄ diuideretur: vt solet di di li. sniarū in ꝓhē⁹: vȝ: tractatū ꝛ epylo⁹, et cū bonis spiritib⁹ postq̄z ꝫ oia vidit i v̄bo in ꝑmo signo: ꝛ i genere ꝓprio in scō: surrexit in laudē dei i 3°. ꝛ ibi regescit perpetuo ac vespere remoto exultaꝫ ꝛ letatur in dño. Nec pauca ꝓ hui⁹ dīni tractatus elucidatione: castigatione: atq; enucleatione curfim: ꝛ simplici stilo tēpozis iopia: dū in agrū vtinensem spūs poti⁹ refocillādi gratia canicularem rabiem efugiendo: q̄z scribēdi cōmoditate atq; itentione hīs die b⁹me cōtuli (vtinā cōpēdiose ꝛ vtilr) adieci: vt lectozis curiosi aius excitet ad altio: a ꝛ nedū gra sciēdi: sed bñ agēdi cūcta dirigēdo in obsequiū xpi. Quid. n. ꝓdest nosse ꝑmi entis ꝑmitatē triplicē essentaliuz atq; notionaliū ozdinē ꝛ emanationē: atq; ipsi⁹ radicalis nature ꝑme omnimodā ꝓfectionē atq; imēsitatē: vnitatē quoq; ac singularitatē cū ꝓbis rōne naturali: quia ꝛ catholicis i enigmate lz certe: nisi bñ agēdo ozando: atq; contemplando mūdet oculus. ꝛ purget affect⁹: vt egit noster scot⁹: q̄ vere videaꝫ. ꝛ in seipso gustet gliosus de⁹ cui sit honoz in euum amen.

Ertio ꝓcipalit

circa dicta doctozis in theozematib⁹ atq; castigationes illi⁹ tractat⁹: vt in p̄cedētib⁹ negociatū ē: nūc ꝓsequamur. Est i ꝑmis ille tractat⁹ valde singularis ꝛ igenios⁹ rarus ꝛ obscurus plerūq; ac multiplr dcā ibidem iterpretari possunt. Fundaméta ēt plura ꝓsupponit: ꝛ philosophoz: ꝛ theologoz ꝑma quoq; paucis verbis cōprehēdit: ne scio breuiter quo spū nisi sapiētie dīne hu iuscemodi spectamia adinuenit. Textus i super valde ītricat⁹ erat tum rōne ozdinis ꝓpositionum: tum quotationū perplexitate ꝛ numeroz ac remissionū: tū diuturnitate tempozis ꝛ scriptoz vicio atq; ozgialium hacten⁹ raritate. Itaq; nedū mihi: imo ipsimet auctoi ad ple^m huius tractat⁹ depuratio difficilis certe nunc esset: vt potuimus tamē cūcta disposuimus: ꝛ nūc magis declarabimus: ꝛ iuxta textū ꝓlixi⁹ soluto ītabimus: ꝓpositiones tamē ipse ꝛ sentētie ꝓncipales satis clare habentur: difficultas fere tota est: ꝛ in ozdine earū: ꝛ i applicatiõe quotationū: ꝛ allegationū ac verificatione earū: vt i sequētib⁹ suis i loci tā gā. Posset ꝓsens tractat⁹ dīdi in tres ptes ꝓncipales: ꝑm q̄ mām triū facultatū cōtinet: vȝ: theologie: metaphysice: ꝛ physice. Oia tñ vt finalr videtur ad speculationez metaphy^icm reduci pñt: plibusq; alijs subdiuisionib⁹ q̄s i locis suis tāgā: possent ptes ꝛ pticule dīdi. tot⁹ ēt tractat⁹ in tot cōclusiones seu pticulas ptiri poterit vt notabo. Ad rē igr accedo. Et q: ꝑmo dz eē maxim⁹ in ꝑn⁹ sñie platonis: vt recitat auerroys. 3. ỏ aīa: cōmēto. 4. ió ꝑmo a tractat⁹ nois inter ptatōe ichoabo. Suptus g̃ ichoādo theos grece latīe dr de⁹ vl timoz q̄ Queunt colēti b⁹ deū: ide thus: q: i sacrificio deoz adolentur. Vnde ēt theoteta. i. deitas: ꝛ theozo theozas. i. videre. vñ damascen⁹ li. i. c. 12. Secūdū nomen ỏ theos. i. de⁹ dr: vel ab eo q̄ est them. i. curare vel fouere vniuersa: vl ab ethem. i. ardēs. de⁹. n. cōsumēs oēm malitiā: vl a teaste. i. a ꝓsiderādo oia. nīla n. eū latēt. imo oium est cōtēplator: cōsiderauit enim oia ante generationē eorum i tempozanee sine tempoze excogitās: ideo vt ingt iste. 2. di. ꝑ. q. 2. ꝑm omnē iterpretationē Damasc. deus est actu operās: theorare etiam est cogitare dīna: vnde theozia vel theozica dr scia que tractat de inuisibilibus: ide theozicus. i. speculatiuus vl ꝓtē

platiu⁹ a theoro etiã theatrũ. i. ſpectaculũ venit: ⁊ theodoria. i. diligens ſcrutatio: venit etiã ad ꝓpoſitũ a theoro: hoc theorema. tis. elegãs: ⁊ diligẽs verborũ ꝓſcrip⁹. vel regula: vnde regule geometrice dicuntur theoremata: teſte Boe⁹ de diſcipli na ſcolaſtica. c. 4. vbi enarrando loca academie: ⁊ auctores: atq; facultates quondã athenis: dicit. hic vigent euclidis theoremata quaſi apertiones: quia aperiunt ⁊ illuminant mẽte lectoris: idẽ ⁊ theoriſma: vnde ꝑma ꝓncipia appellãtur regule eterne: vt exponit iſte. 3. di. ꝑ. q. 4. dicũtur etiã ſpectamina: vt habet Aug. 2. ſoliloquiorũ q̃ſi ſpectacula: ⁊ cõmunes aĩ cõceptiones vt loquit Boe⁹: de ebdomadib⁹. Ad ꝓpoſitũ g̃ doc. appellauit hũc tractatuz theoremata eo q̃ regulas euidentiſſimas ſeu ſpeculatiuas poti⁹ atq; cõtẽplatiuas ꝟ tradidit vt ĩ plurib⁹: maxie ꝑm cõmuniter loquentes iterdũ limitãdo aliquas atq; corrigẽdo ſeu totaliter excludẽdo: cõiter vero eas exponit mõ ſuo: nã textũ ⁊ cõmentũ facit ad modũ ꝓcli vel dauid iudei: q̃ auctor ꝺ cauſis noiatur: ideo poſuimus dr̃iam in lr̃a groſſa: vz ꝓ textu: ⁊ ſubtilẽ ꝑ cõmento: lz ad plenũ nõ obſeruabat: vt infra ĩ locis ſuis notabo ſeriatim. Dis ẽt maximis vtitur in ſcriptis ſuis plerũq; ſaltem ĩplicite. Nõ nulli quoq; antiquoꝝ ſcripſere theo[ta] ad diuerſas materias in ſpãli: vt Egidi⁹ Romanus in materia ſacramenti eucha[c]: iſta ꝟo generalia dicta ſunt atq; elemẽta: ⁊ maxime in ſpeculatiõe metaphyſicali nãli: et theologica: vt ꝑus dictũ eſt: his ergo ꝺ tractat⁹ noie ꝑlibatis ad lr̃am doc. ⁊ cozrigendã ⁊ aliqualiter declarãdã: defendẽdam atq; cõfozmãdaz accedo: paucis tamen ⁊ breuibus lectozem ſolũ modo ad altiora ingrenda excitando: vt ĩ precedentibus feci.

p Rimum theozema vl ꝑma ꝓpoſitio ſeu ꝓ⁹ eſt talis. Intellectione ĩtelligibile ⁊c̃. ſuperi⁹. n. ĩchoauit iuxta ea q̃ notauit ſuper ꝑmo metaphyce. q. 2. in quodã notabili ĩ ꝑn⁹ ſol'onis: q̃ extra aſſignauimus: vbi iueſtigat modũ ingrẽdi veritatẽ ⁊ cognitionẽ rerum: ⁊ vnde incipere debemus: cum ergo q̃cq̃d ſcimus ⁊ itelligimus ĩtellectione formaliter. ⁊ obiecto ſeu ĩtelligibili effectiue vel terminatiue ſaltem ĩtelligimus: cõgruum erat videre ꝑmo qualr̃ ſe habẽt adinuicẽ ipſa ĩtellectio ⁊ ĩtelligibile: deinde qualr̃ ĩtelligibilia ĩter ſe: ꝑmum tangit in duabus ꝑmis ꝓpoñib⁹. 2ᵐ incipit ꝓpoſitiõe. 3. ibi. Cõiuncta ſale primo ⁊c̃. dicit ergo ꝑmo q̃ itelligibile ꝓcedit ĩtellectionẽ nã: nõ dicit durationẽ vel tẽpore ꝓpter ĩtellectũ dĩnũ ⁊ angelicũ ⁊ humanũ aliquãdo ſi ponaꝝ ĩtuitiue ĩtelligere. et ſimul ipe aliq̃ ĩtelligibilia vt ſe vl̃ act⁹ ſuos vel ſenſibilia ꝑmo ꝓducta: vt. 45 di. 4. et. 3. di. ꝑ. et alibi pleriq; in doctrina hui⁹ põt videri ſaltẽ de quocũq; ĩtellectu ẽ verũ q̃ itelligibile natura ꝓcedit eius ĩtellectionẽ: et hoc nõ ſolũ vez eſt de potẽtia ĩtelligibili: ſed de actu ĩtelligibili. Deide exponit ſe ibi. Qð ẽ: q̃m paſſio ꝑſupponit agẽs ⁊c̃. que expõ ẽ obſcurioꝝ fere textu: ⁊ cõtinet multa in ſentẽtia: licet vba ſint pauca. ⁊ poſſet formari rõ ſic. Quicq̃d ẽ poſteri⁹ natura vno eoꝝ que ſunt ſimul natura eſt ſic poſteri⁹ reliquo: ſed ĩtellectio ẽ poſterioꝝ ĩtelligẽte vel ĩtellectiuo: q̃ ſil'nã eſt cũ ĩtelligibili: ergo ẽ poſterioꝝ nã ĩtelligibili: Quis vba formalia doc. nõ ſint iſta: tñ argumẽtũ iſtud ſatis ꝓbat eius ĩtentũ. dicit ergo q̃ paſſio ꝑſupponit agens: ⁊ ſimiliter actio paſſum circa qð ẽ: ĩtellectio aũt eſt circa ĩtelligibile: qð ẽ alterũ: vel ad alterũ ꝑm aliam lr̃am. Alr̃ tñ ad mẽtez doc. arguit ꝑſupponendo. ꝑmo q̃ ĩtellectio poſſit dici actio ⁊ paſſio: vt ptractat iſte. 13. ⁊. 15. q. quolibeti. ⁊. 3. di. ꝑ. q. finali. ⁊. 15. di. 4. ꝑ. ſuppo⁹⁰ ẽt q̃ obz ſaltẽ motuũ ſit cãefficiẽs ptialr̃ itelligẽs: vt. 3. diſt. ꝑ. q. 7. ⁊ alibi ſepe habet. Tũc ſic ĩtellectio ſi ẽ paſſio ꝑſupponit ĩtelligibile tãquã agens ⁊ cauſam ei⁹. Et ſi eſt actio ꝑſupponit ĩtelligibile tanq̃ circa quod habet eſſe: ⁊ ad quod terminatur. ergo omni modo accipiendo, intellectionẽ ipſam natura ĩtelligibile precedit. hoc argumentum fidem facit.

Circa hoc theozema ⁊ cõmẽtum ei⁹: vt clarius ĩtelligãtur: iſtatur ꝑmo in dĩis: cũ ibi negaꝝ cõiter ꝓpositas eſſentie dĩne: et ĩtellectiõis ei⁹ cũ ſint penit⁹ idẽ ideẽtate ſimplicitatis. falſa ergo eſt ꝓpoſitio ibi. Item illa ſunt ſimul nã q̃ ſunt ĩ eodẽ iſtãti nature: lz oĩa ad

ītra in dīnis ponūtur in eodē istāti nature ī doctrina hō: vt.1.q.p^e.di.2.hȝ.z.14.q. quolibeti aliqualr. Jtē itellectio dīna nō includit iperfectionē cū sit infinita itensiue sed oē posteri^o alio natura icludit iperfectionē: g itellectio dīna nō est nā posterioz itelligibili: pȝ cōsequētia cū maiozi: minoz est isti^o in quolibeto.q.4.articulo.1.ad finē Jté generalr vr ppositio falsa: qz correlatiua sunt sil'nā itellectio z itelligibile sūt hō: g zc.ma.z mi.sunt Ax.minoz etiā est hui^o in quolibeto.q.13.z alibi. Jté illud itelligibile nō pcedit natura itellōnē qp itell'onē pducitur in eē: vt simplr: vel fm qd: sed multa sunt hmōi itelligibilia: vt pȝ de creaturis oibus respcū itellectiōis diuine: z de actib^o itelligēdi: z 2^{is} itentionib^o respectu cuiuscūqz itellect^o. Jté nihil videt actu itelligibile: loquēdo de materialibus: z respectu itellectus viatoris nisi per actū itellectus de ordine in ordinē trāsferētis: falsum ergo est qp actu saltē itelligibile nā precedit sicut exposuisti. Jté cōtra dicta in 2to ppōnis arguit pmo cū dicit: qp passio psupponit agēs: pbo qp nō sic. Qd nō psupponit ab vno eoz q̄ sunt sil'nā nec ab altero loquēdo de ordie nature: sȝ passuȝ qd est posteri^o vel sil'nā cum passiōe nō psupponit agēs: sȝ ē sil'nā cū eo: ergo zc. vel sic. Qz est pus altero eoz que sunt sil'nā nō psupponit reliquū: sed passio ē poz passo sicut cā formal' effectu tali: passuȝ aūt est sil'natura cū agēte: ergo passio nō ē posterioz agēte: nec psupponit ipm. Jtem cū dicit qp oīs actio circa aliqd est: videtur falsum de actione creatiua que nihil psupponit. Et si dicas qp itelligit terminatiue: istantia est de actiōe annihilatiua. Jtem ḡro qd velit inferre ex his nisi ponat itellectionē eē passionē vel actionē: si passionē ptra tūc nō erit in dīnis. Jté erit respectus z non pfectio absoluta seu q̄litas: qd cōiter videt negandū. Si aūt ponit ipsam eē actionē vt verba vident exp̄mere: z obm eē passuȝ: ptra tū qz vt pus erit respect^o: tū qz obm est mouēs nō motū.3.de aīa.t.c.54. Tū etiā qz non videt deductio ad ppo^m sic: cū dicit: passio psuppōit agēs imo poti^o ad o^m: nisi itelligeret itellectionē eē passionē. Jté cū dicit qp illō circa qd est itellectio est alterū: cōtra in diuinis vbi nō est tal' alietas. Jtem multi volunt qp actus rectus z reflexus sunt idē: quo posito falsa est ppositio: si vero ponat alia lra s. ad alterū adhuc videt falsa plerūqz.

Ad istas istātias rndeo. Ad p^m qp in dīnis fm veritatē ē ordo nature: z per ꝓns ꝓnitas tal': nec obstat simplicitas dīna z identitas real': qz cū vera identitate tali stat pluralitas rōnum formalū nāliter ordinataz: vt in plerisqz locis habet iste: cōiter igitur negāties sper neganf. Ad aliud dico qp instātia 1^a nature: de qbus logtur doct.1.q.2. habēt latitudinē ita qp in vno eoz assignaf ordo mltiplex nature. vt ibidē tāgit expresse. stant igit simultas z posteriozitas diuersimode. Ad aliud nego mi. Ad probationē dico qp logtur ibi doc. de ordie nature: z eēntiali naturaz: z eēntiarū diuersaz: nō aūt de ordie nature nāliū perfectionū eiusdez nāe qual' est in diuinis. Ad aliud qd̄ pcedit de relatiuis mutuis p.z.2.modoz. nō autē de illis.3.modi. vl negaf minoz loqn̄do de p se relatiuis: vel alr qp nō itellectio sȝ itellectiuū ē ei^o correlatiuū: vide in q^{to} q.13. Ad aliud qd̄ itelligitur ppō de itelligibili motiuo z pmario: vt sequens ppō declarat. vel alr qp creⁿ precedunt virtualit: z relucēt in memoria añ itellectionem eaz i itlligētia: vt.10.di.p.hȝ: z qp.2.iten^{cs} alio actu pducunf z alio intelligunf vt in difficultatib^o ad hoc motis sup.q. huiusin porphyrū diffuse tractaui. Ad aliud data veritate assumpti dico qp ille act^o quo fit actu itelligibile de po^a itelligibili non est itellectio: sȝ ē act^o itellect^o agētis abstrahēntis vel spēm cāntis: vñ actus itellect^o pscindit ab itelligere z dicē. Ad aliud qp agēs z passū pñt accipi p formali: z sic pcedit argumētū: vel p substrato: z sic logtur doc. passio.n. siue absoluta siue respectiua presupponit absolutū agētis: sil'r actio absolutū passi: vt.30.35.z.43.di.p.z.1.di.2.q.2.hȝ iste. Ad aliud posset negari qp actio creatiua nihil psupponit simplr loqn̄do. imo duplex eē rei creabil' psupponit: s. cognitū z possibile: vt ī.2.vbi supra hȝ doc. vl si cōtēdas qp n^l reale psupponit: possȝ dici vno mō qp itelligif ppositio terminatiue. Et tē

istãtia de annihilatione nõ pcedit: qz annihilare nõ est agere: sed negatio vel ꝙuatõ actiõis: vt. 1. di. 2. z. 1. q. 4. z. 12. q. quolibeti ꝟz iste. Sed dices q tũc nõ est ad ꝓpositũ qz termin⁹ non ꝓsupponit: hoc negari põt loquẽdo de ab^to in termino: z respcũ actiõis: qz absolutũ in effectu ꝑus est respectu in ipso: z in causa: sed qz intelligibile nõ est termin⁹ intellectõnis: sed pot⁹ intellectũ, põt alr dici q vniuersalr est verũ omnẽ actionẽ: siue imanẽtem siue trãseũtem eẽ circa aliquid aut obiectiue aut subiectiue ꝑ suppositũ: quo mõ aũt z q̃re intellectio dicitur actio z passio cũ veri⁹ sit operatio: vide vbi supra in ꝓmo: z quolibeto. ¶ Ad aliõ ꝑz. s. q mõ intelli^t ipsã intel^one eẽ passionẽ z actiõz diuersimode z ꝓnotarie atqz metaphorice. Et cũ iferr q tẽ nõ eẽt i dinis: vide 35. di. p. in reportatis egregie ad h. Intellectio enĩ diuina nõ recipitur: nec efficitur nec producit: nec elicit ꝓprie loquẽdo: sz est operatio emanãs: penuria vero nominũ z metaphorice vtimur modo dicẽdi circa creaturas in diuinis: verius nãqz intelliguntur q̃z exprimũtur: z verius sunt q̃z intelligantur a nobis dei inuisibilia archana. Cũ iterum ifertur q tũc esset respect⁹: nego formalr: sed bene ꝓcomitãter. quere in quolibeo. q. 13. fundamẽta subtilissima ad h omnia: z quot z quales respectus: et ad que includit intellectio. Qõ additur ex 3. de anima: qualr obm est mouẽs nõ motum: quere singularissime. 3. di. p. q. 8. soluẽdo ꝓmũ ꝓncipale: z. 3. di. 2. q. 8. soluẽdo 3. istantiã in solutione: z in quolibeto vbi supra z in. q. li. de aia. expõnem illius ppõnis: sed ad ꝓpositum cõcedo q itelligibile dicit passum: vel mãle metaphorice: ꝓpe vero motiuum z effectiuũ: z hoc loquendo de ꝓmario vel motiuo: vt prius. ¶ Ad aliam pbationem ibi: qualiter itelligit intellectionem esse passionẽ: z qualiter deductio est ad ꝓpositũ: iam dictũ est. ¶ Ad aliud dico q sufficit alietas ex natura rei: vel formalis ad verificandum dictum doctoris. q̃lis est in diuinis maxime respectuo^ũ primariũ. ¶ Ad aliud de actu recto z reflexo: dico q alia via est securior in creaturis. s. q sunt diuersi actus: quere ochã: et Fracisci: z alios seq̃ces huius: sed q vellet tenere illam viam posset dicere q argumtũ ꝓcedit de obo scõario z termialiuo tm̃. ¶ Ad vltimam istãtiã si illa littera placuerit: dico q oẽ itelligibile ẽ ad alterũ relõne reali vl rõnis z hoc sufficit: alia tñ littera. s. alterum absq; ad: magis placet: plura alia addat ingeniosus lector ad hec.

Sequitur 2ª ꝯclo. Primũ itelligibile z̃. que satis clara est ex dictis: vt mgr doc. in 2to. sunt enĩ vt cathena quedã iste ꝓpões vt plurimum: z potest verificari hec propositio de triplici ꝓmitate. s. originis adequationis z perfectionis: z notanter dicit ꝓmum ad differentiam secũdariũ qõ intellectiõe potest causari: vt patet de ipsa itellectiõe que potest esse quo z qõ. Excludit etiã instantiã exponẽdo propositionez cum dicit: cõparando intellectionem z itelligibile ad eundem intellectũ: quia vt supra notaui intellectus diuinus ꝓducit oia in esse cognito actu intelligẽte: z ita q est ꝓmum intelligibile naturaliter simplr respectu itellectus creati producitur itellectiõe dei que est mensura rerum. 12. metaphysice. z hoc debet intelligi de primo primitate originis: non perfectionis nec adequationis: vt patet speculãti posset etiam põderari illudquod notaui super. q. 4. huius: in porphyrium de intellectione vniuersalis h: z plura alia ad que aduertat lector. Ex euidentia etiam huius theorematis patet falsitas imaginationis Thomistarum de primo cognito q assignant magis vniuersale: q ex fundamẽtis oꝝ. eorum: nõ habet aliquod esse reale: sed tantũ per intellectũ ergo primum intelligibile ꝑm eos causabitur intellectione eiusdem intelligentis: quod est oppositũ veritatis huiꝰ cõclusionis: z p ꝯs̃ns hereſis metaphysicalis.

Sequitur 3ª cõclusio: Vle ꝓmo itelligim⁹: in q̃ tangit ordinẽ itelligibilũ iter se. que valde notabilis est: z singularis ambiguitatis in doctrina huius: disputauit enim. 1. metaphy. z. 3. di p. de ꝓmo cognito comparãdo magis vniuersale ad minus vle: disputauit et 7. meta. z sup li. de aia. z. 13. z. 9. di. 2. z. 14. 3. de itelli^e singularis: sed qõ ꝓmum itelligitur an. s. singulare an vle h determiate z

egregie pertractat: ⁊ itelligit ꝓpō de ꝑmitate originis. Jn cōmēto digredit suo mō: ꝑmo ꝓbat cōclusionē a signo cū pho in p̄hemio phyc. ibi. Qō ex signo pz ꝛc. ⁊ ꝓcedit tm̄ de vlī specifico ordie cōfuse cognitōis actual'. Deide adducit op̄. aduersa'. ibi. Sed hāc ꝓpōnē ꝛc. quā segit ochā dis. 3. p. ⁊ quolibeto. 1. q. 13. ⁊ multi sequaces: ⁊ ponit motiuū eius: ⁊ euasionē: ad ar^m phi ⁊ suū: a signo factū ibi. Cū de puero ꝛc. ⁊ appellat opinanté loquētē: nō eo zelo quo auerroys inimic^9 legi audet legistas nominare loquētes in plerisq; locis: cū tñ ipse garrulator existat: ſz veritate impulsus: quā p̄honorare scīm̄ censet: in apparētia n. verbor̄ ⁊ sophisticis cauillatiōib^9 ⁊ obstinatiōe ipudica doctrina hor̄ noīalium ꝓfitit: quos imitant' plīmi hui^9tpis: ne dū scolastica cōcertatiōe: sed qō peius est moralis vite ostētatiōe. Cōsequēter ibi. Quo mō itaq; itelligit vle ꝛc. mouet dubiū: ⁊ respōdet: que rñsio licz videat' sua: nō tñ segtur eā: ſz é opinātis: que tñ satis subtil' est ⁊ apparēs: ideo multū scotiste i hoc digressu cessitant: qr breuis valde é hic: doct. ficut cōiter in his theorematib^9 volabat certe mira solertia: vbiq; in metaphycalibus: vnde nō ab re nomen subtilitatis sortit^9 é: ⁊ ꝓncipatum speculationis: quo fit: vt difficulter ⁊ rēspōsiones et argumēta et sua ⁊ aliorū dcā discerni possint in plerisq; locis. Declarat ergo in illa rñsione modū i telligēdi vle. ⁊ a q̄ potētia fit: ⁊ qd é o^m intellectus agētis ⁊ possibilis. Deide ibi. Quare ergo de singularib^9 ꝛc. obi' cōtra opinā tem dupl'r: ⁊ cōsequēter rñdet ad motiuū eius ibi. Qō arguit loquēs ꝛc. cōformiter his que hz. 3. di. p. ⁊. 3. di. 2. ⁊. 7. metaphyce ⁊ super li. de aīa: vult breuiter q̄ ficut i actione naturali seu reali phyſica aliud é qō agit: aliud rō agendi: aliud cōditio agētis: p̄mū est simul totum: 2^m natura ipsa: 3^m singularitas circunstan^t. Ex^ta de generatiōe ignis vel caloris ita in actione intē^li seu intellectuali: que tamē extensiue real' est: aliud agens aliud ratio agendi: aliud cōditio agētis: ⁊ pz l'a vsq; ibi. Aut enī impossibile ꝛc: vbi ponit distinctiuā triū p̄tū: sub quarū 2^a sunt. 3. vel. 4. membra. 2^a pars disiunctiue icipit ibi. Aut nō necesse é singularitatē spē oīdi. 3ª pars ibi. Aut tā dē: q̄ ad ꝓpositum sufficit ꝛc. iquirit enim vel impossibilitatē vel necessitatem: vl' saltem possibilitatem gignitionis spēi intelligibilis ipsius singularis: vbi aduerte cuz dicit in. 3. parte: ⁊ si possibile: igit neceſſe q̄ tenet de necessitate: ꝑm quid tñ: maxie in creaturis: lz phyſice loquendo absolute cōcederet': vt hz videri. 2. 8. ⁊. 39. di. p̄. et 7. q. quolibeti: ⁊ alibi. Deinde ibi: hui^9 disiunctiue ꝛc. excludit duas p̄mas partes disiunctiue: ⁊ omnia mēbra. 2. vbi saluabis nō superfluitatē in verbis: vt nosti ⁊ acceptat. 3. partem egregie: vt vbi supra a ꝑn^o. respōsionis allegaui ipm cōformiter tenet Cōsequēter istat dupl'r ⁊ difficulter: cōtra dicta vltimo in hac respōsione ibi. Cōtra: é sume ꝛc. ⁊ soluit breuiter ⁊ suo modo. Jn p̄ma responsione nota caute cū dicit: nō p inclinationē naturalē: qr cōtra eum. i. metaphyſice. q. 2. ⁊. 1. q. plo. ⁊. 14. q. quoli. ⁊ alibi sepe posset ex hoc obīci: distingue ḡ de inclinatione naturali mediata ⁊ īmediata nuda ⁊ habituata: ex se seu ex natura potētie ⁊ inclinatione dispositionis superaddite siue ex cōditione status vel sub aliis verbis vt scis: vide. i. q. plo. soluendo argumēta phor̄ ⁊ ꝓncipalia: ⁊. 3. di. p. ⁊. 2. ⁊ i quolibeto vbi supra: ⁊ alibi plerūq; ad h̄. Jn rñsione. 2. instantie declinat quodā mōdo ad ea que dixit p̄ius in. 2. pte disiūctiue supra: ⁊ est singularis doctrina: ⁊ p̄nt istātie nōnulle ibi adduci ad hominē: qō relinquo lectorī: ⁊ tāgit exemplū phi i de sensu ⁊ sensato. c. 7. Ulterius ibi. Cōtra ficut in parte ꝛc. replicat cōtra applicationē illius exemplī: ⁊ respondet satis obscure: pro cuius declaratione tange plura eorū que habet. 3. di. p. q. 2. Nā videt' p̄ima facie repugnan^a in dictis h̄ ⁊ ibi: sed si bene speculaberis oīa cōformiter dicit: aduerte bene ad duplex cōfusum ⁊ oppositū distinctū: ⁊ qualiter magis vniuersale potest accipi vt cōfusum vel vt distinctū: seu vt pars ⁊ vt totū: ⁊ plura alia vt scis. Cōsequenter ibi. Q; aūt ait loquēs ꝛc. ipugnat rēsponsionem superius datā a loquēte: ibi. Cum de puero obīcitur: ⁊ similiter aliā rēsponsionem sequēte: ibi. Respondeo relinquēdo q̄ singulare ꝛc. impugnat ibi. Quod

addit

addit quo modo vle ꝛc. ingrēdo ſtāte vita te illi⁹ rñſionis: ad qd poneret itellꝰ agēs vbi aduerte qꝫ illa lra. Si dicas nullā ſpeciem ꝛc. pōt poni cōiuncta p̄cedenti: vel ſepata vt euaſio quedā quā admittut iplicite ꝛ alr arguit ꝓſequēter cōtra loquentē ibi. Item ſi vniuerſale ꝛc: vſqꝫ ad finē: ꝛ aduerte diligēter ad ſingula verba p totū: ꝛ que re. 7. metaphyce. q. 13. ad finē. ꝛ. q. 15. ꝛ. 18. reſolute ꝛ egregie cōplementū huius obſcuri ſermonis: ꝛ in ſententijs vbi ſupra: ꝛ alibi ſepe: ꝛ hāc. 3. ꝓclusionē maxime intelligę verā de cognitiōe abſtractiua: p ſtatu vle: ꝛ de vli p ſubſtrato ſeu i potētia: ꝛ alia notabit lector vt doct. admonet ad finem non ſine cauſa.

Sequitur ꝓpoſitio. 4. Cuilibꝫ vli ꝛc. In qua poſtqꝫ in 3ª oſtendit vlis intelligēdi ordinē ꝛ modū ꝓſequitur de eius correſpondētia reali in re: ꝛ eſt notabilis valde: ꝛ ꝓtra noīales cuius motiua in textu ꝛ cōmento habent in qōnibus. 7. metaphyſice. ꝛ in. 2. di. 3. q. 1 ꝛ ſup porphy⁹. q. 4. ꝛ alibi plerūqꝫ. Vult breuiter qꝫ dant gradus in entitatib⁹ ſm magis ꝛ minus cōe in re ex natura rei: ꝛ ſimiliter in vnitatibus ſibi correſpondētibus: ꝛ diſtinguit de duplici correſpondētia fundamētali vꝫ l'occa[li]: ꝛ ſubtiua: ſeu ſuppo[va] ꝛ logt de vli me[ce] p ſubſtrato: cui⁹ ꝓditiones tāgit in. 2. vbi ſupra. ꝛ. 3. di. p. q. 6. de quo diffuſe in. q. huius ſup Porphy[m] ꝛ antepdicamēta notaui. Et pbat ꝓclusionē iſtam ex duabus p̄cedētibus in co[to]: ꝛ lra eſt ſatis clara ponit qdā lra i aliqb⁹ originalib⁹ ad finē cōmēti q̄ ſic incipit Rñſio dici pt ꝛc. vſqꝫ ad finē q̄ videt extra vel' additio: quā omiſimus: qz nō multū cōis nec neceſſaria.

Circa dicta in textu hic ꝛ in cōmēto poſſet multipl'r obijci: ſꝫ breuius quo poſſum me abſoluā: videt em̄ qꝫ ꝓtradicat cōmentū textui: qz textus dicit in quo ꝓuenīūt cōtenta ſub ipo ꝛc. ꝛ cōmentū declarādo correſpondētiā illā dicit ſicut ſuppoſitū idē real' ꝛc. In nullo em̄ eodē ſuppoſito ꝓuenīūt oia ꝓtenta ſub vli. Item cum dicit ꝓñ: tūc em̄ nunqꝫ in qd p̄dicaret ꝛc. videtur dicere oppoſitum ſup Porphy[m]. q. 1. vel. 2. de genere ſoluendo argumēta p̄ncipalia.

Item ſi deductio ſua eſſet bona ſequeretur qꝫ due intētiones eſſent fictiones intellectus cū nō habeāt talem correſpondentiā de qua hic logtur.

Item videt valde difficile aſſignare huiuſmodi gradus entitatis in re: ꝛ maxime in accidētibus: ꝛ in ſubſtantijs imālibus.

Ad primū dico qꝫ eſt correſpondētia formalis quo ad gradū entitatis: ꝛ ſuppoſitalis ideꝫ[ca] gradui: vult em̄ qꝫ hoi ꝛ aialis: ꝛ ſic aſcendēdo correſpondet: verbi gra: ſocrates q eſt idem eis etiam formalr: ꝛ in ſocrate eſt graduū correſpondentia a gbus ſumūtur talia p̄dicata: ꝛ in gbus ꝓuenīūt ſuppoſita.

Ad ſecundū dico qꝫ loquitur hic ꝓprie de p̄dicari in quid: vt. ſ. determinat in hereſi tiam: in logicalibus vero ꝛ impropꝛie: vt ibi notaui ſepe.

Ad aliud dico qꝫ reſpectiue loquendo poſſunt due intentiōes dici fictiones intellectus: nō aūt ſimplr. Ad aliud dico qꝫ ꝓſideratiōes metaphyſicales tranſcēdunt imaginationē ſenſibilū: ꝛ cōcedo qꝫ ſunt difficiles: non tū impoſſibiles de his: vbi ſupra notaui ſepe: vt potui plixe ptractaui q̄re. Aduerte etiam qꝫ notanter ibi dicit doc. Cuilibet vli ꝛc. ꝛ nō abſolute cuilibet cōmuni vel ꝓceptui: ꝓpter ea q̄. 8. 1. q. 2. hꝫ ꝛ ſup. q. 4. in antepdicamētis copioſe dixi ꝛ alibi ſepe: ſed non eſt parua difficultas: vtrū cōceptui entis correſpondeat gs gradus in re ſicut alijs p̄dicatis cōibus: q̄ aūt ꝛ q̄t ſint ꝓclusiones regſite ad rationē vlis ſup Porphy⁹ plerūqꝫ notaui: quotiēs etiā accipit ipm: quere ibidē. Pōt ꝓfirmari hec ꝓclusio ex ꝓmo poſterioꝝ: qz vlia ſunt vbi qꝫ ꝛ ſemp: qō debet itelligi de vlibus poſitis ꝛ pfectionē aliquā dicētibus: quere ibi.

Sequitur ſ[a] ꝓclusio in eo qō gd ꝛc. de ſtatu in p̄dicamētis vlibus ponēdo: ꝛ ordinate p̄cedit doc. h ꝓclo habet ꝓmo poſterioꝝ copioſe pbata ꝛ. ꝛ. me[ce] ꝛ. 4. atqꝫ. 8. quā pbat dupliciter. In prima pbatione tāgit duplicē cognitionē alicuius: ꝛ alioꝝ in ipo: vide. 3 di. p. q. 2. ꝛ remittit ſe ad. 4. ppoſitionē reſolutoriā: lꝫ originalia varie ibi hūt lram: ita qꝫ ly reſolutoria addit ppōni vl cognitioni: fic reſolu[a] cognitiōe: ꝛ ſic poſſet poni. p. 4. 10. infra nūerando tñ ſex ante diffinitiones infra: ſꝫ alia lra placet omittendo

ꝝ cognitione: infra vero notauimus ꝓpositiones resolutorias ibi. Conceptuꝫ dico ꝛc. que tñ sunt diffinitiões. Eligę ꝙ volueris: qꝛ vtraqꝫ lr̃a poterit saluari: illa. 4. est talis: oé illud: ꝛ solũ illud ꝛc. ꝫ posset assignari infra ibi. Conceptuũ resolo ꝛc. Est etiã varietas originaliũ ad finé illiꝰ ꝑr rationis: ibi qꝛ nec modo difficilioꝛ actus vel sic: qꝛ alias nullo mó difficilioꝛ ꝛc. ſꝫ ꝓꝛioꝛ lr̃a placet: ſꝫ alia posset saluari recurrẽdo ad cognitionẽ distinctam seu ꝓfectã 2ª ꝑ batio ꝓpositiõis est satis clara ex. 4. Instãtias hic adducere omitto: querãtur sup. 1. posterioꝛ ꝛ vbi s̃ copiose vt volueris.

Sequitur 6. ꝯclusio. Aut in vno vltimo ꝛc. ꝙ tñ nõ assignaꝫ ꝯclusio in aliqbus originalibꝰ: sed lr̃a dependẽs ex. 5. sed satis ꝯgrue numeratur inter ꝓpões: ꝛ est de termio status ꝑdicamẽtoꝝ: ꝛ qõ disiunctiua: ꝛ ꝑ exclusionẽ vnius partis cõcludit ꝓbabilr̃ alteram: ꝛ põt cõfirmari sentẽtijs ꝓbi in pluribus locis. Nulla em̃ est hic ꝓpositio ꝙ nõ põt reperiri formalr̃ vl̃ equalr̃ vel saltẽ reductiue seu cõfirmatiue in Aꝝ. videt em̃ argue re ad vtraqꝫ partẽ: ꝓmo ibi. Rõnabili⁹. secũdo ibi. Qꝛ si plura. 3° iterũ ad primã in oppositum argumenti. ꝓꝛo secunda ibi. Contra ꝙ est ꝛc.

Sequitur cõclusio. 7. vel. 6. si volueris ꝑcedentez ponere. q. ꝛ nõ cõclusionẽ: plura ꝓma ꝛc. in qua determinat ꝙ in ꝑcedenti q̃rebaꝫ ꝛ indeterminate ad vtraqꝫ partẽ arguebaꝫ: ꝛ debet exponi vniuersalissimũ positiue: alr̃ esset instantia de ꝑdicamẽtis q̃ sunt vltima prima nisi loquaꝫ de vl̃i transcẽdenti: aut certe in eadẽ coordinatiõe limitato: ꝛ in fine cũ dicit: igit̃ solute sunt due ꝓme qõnes vel cõclusiones: vt habẽt alij põt referri vt dixi ad imediate ꝑcedentẽ disiunctiuã: licꝫ in aliqbus originalibꝰ habeꝫ imediate sequẽtes: sed nõ ita bñ ad ꝓpositũ vt video: posset tñ lr̃a sic cõpetenter stare. ſ. igit̃ resolute sunt due ꝓme ꝯclusiones imediate sequẽtes: ibi vꝫ ꝯceptuũ resolutio ꝛc. ſꝫ placet lr̃a vt iacet: posset etiã referri ad illas. q. de quãtitate ꝛ qualitate: que sequũt̃ imediate: ꝛ tũc nõ esset additio: sicut notauimus dic consequẽter. Tange hic instantias plures logice ꝛ metaphysice vt nosti.

Sequitur illa ꝑticula: Qꝛ qualitas sit ꝓꝛioꝛ ꝛc. ꝙ possꝫ poni. 8. ꝯclusio hic: sed qꝛ nõ habeꝫ cõter in originalibus: nec videꝫ multũ dependere ex ꝑcedentibus assignauimus eã vt extra seu additionẽ. Arguit pluribus medijs ad primã partẽ: ꝛ reducit oĩa finalr̃ ad. 4. media ꝑncipalia: deinde lr̃a est intricata. Nam gdam li. habẽt sic. Ad. 2. 8. ꝛ põt stare ponẽdo vt dixi hãc esse ꝯclusionẽ. 8. alij sic: ad duas cõclusiones: ſꝫ lr̃a põt intelligi vt hr̃ sic. Ad. 2. ꝯclusionẽ. ſ. ꝙ q̃ztitas sit ꝓfectioꝛ qualitate ꝛ sic est ꝑncipiũ argumẽti vel ecõtra: ꝛ tunc esset lr̃a cõiuncta ꝑcedenti: sed de verbis nõ refert: arguit em̃ ꝑ ꝛ cõtra ꝛ breuiter in fine ꝓmissa vna distinctione soluit dubiũ: ſꝫ si volueris videre hic aliꝰ ꝛ singularissime: vide i. 4. di. 12. q. 2. cõtra primã oꝑ. ratione. 2. ꝛ applica hic plura alia vt nosti.

Sequitur alia dubitatio q̃ possꝫ etiã assignari: theoꝛema: ſꝫ ponit̃ vt additio. Quid põt esse subiectũ accidentiũ ꝛc. vbi ponit in principio cõditiones subiecti accidẽtis: ꝛ impugnatiõnẽ q̃ztuꝫ ad partẽ eius quo ad. 4. mẽbra satis subtilr̃ vbi aduerte ꝯter de ipfectione ꝓuatiua ꝛ negatiua duplici: ꝛ instãtias sequẽtes de forma qualr̃ põt esse subiectũ: ꝛ aduerte ad ea que incidẽtalr̃ tãgit de natura hũana in xpo quere vt nosti in 3. de vltimo accidẽte: ꝙ nõ est accidẽtis alterius capax: ꝯsidera vt scis plura: an deꝫ tale ꝛ quale sit. vide optime. 8. dis. ꝑ. q. 1. in laterali ꝛ. 7. ꝛ. 8. metaphyce ad ꝓpositũ: infra etiã in hoc tractatu erit sermo ad hec. Adde multa ad ꝓpositũ: vt expedit: quere 12. di. 4. vbi supꝛa: ꝛ. 1. q. 3. articꝰo ꝓ° ponit̃ in aliqb⁹ originalib⁹ quedã lr̃a quã nõ hẽs in illo argumẽto. Itẽ quare qdditas ꝛc. ſꝫ nõ est multũ necessaria: quare ꝛc. de ꝑdicatione accidentis de abstracto ꝛ multiplici abstractione: ꝛ sic de alijs: vide sepe in doctrina hui⁹ in fine ibi. Sic intellige ꝛc. originalia sunt varia: qꝛ sequit̃ in aliqbus. 15. de forma: ĩ aliqbus. 18. de forma: sed bene sic ponit̃: instantiã de forma: ꝯsidera.

Sequitur illa particula: Conceptũ dico ꝛc. ꝫ varie ſꝫ

tuatur in originalibus precedēs additio: quia in aliqbus infra post has diffinitiones ⁊ cōclusiones quasdā sequētes: sed cōter habetur: vt posuimus vbi aduertendū q̄ more euclidis ꝓcedit in his theorematib⁹ q̄ nūc cōmunes animi ꝓceptiones nunc diffinitiōes: nūc petitiōes: nūc vero ꝓclusiones adducit. In hac ergo ptcla ponit p⁹ 6. d iffinitiones: deinde duas petitiones: ⁊ sequitur cōclusiones: diuidendo autē totum tractatū in ꝑticulas: vel ꝑncipalia theoremata vel ea⁹ vt alijs placet: posset hic assignari. 8. ꝑncipalis: ⁊ hoc ponendo ſram precedentē additionē: vel si tm̄ enumerētur cōclusiones ꝑ theorematib⁹ nō ponet hic quota⁹ aliqua: sed infra ibi. Cōceptuū resolutio ⁊c. ⁊ poterit poni. 8. ꝑncipalis: vel. 10. alio modo. nam maxima ambiguitas huius ꝓcessus consistit in illis quotationibus ⁊ diuisionibus: vt infra patebit: quare lector aduertat ad singula diligenter: hoc etiā videt ꝓcedere vere metaphy ⁊ transcendēter: in ꝓcedentibus vero potius logice vbi fuit sermo de vñ ⁊ predicamētis ⁊c. licet tñ cōnotando ꝑmas intentiones: in qbus verificātur ibi dicta: diffinit ergo ꝓceptū in cōmune: ⁊ est notabilis diffinitio: ⁊ in doctrina huius valde necessaria: q̄ huiusmodi termino vtīr vbiq̄. Interpretatur aūt diffinitionē quadruplr: ſz tertiū mēbrum maxime acceptat: ita q̄ obiectū sub concipi cōceptus recte dicat: nō q̄ fiat aggregatum ex vtroq̄: q̄ sic ens p accns: ⁊ etiā sic idem ad se terminaret: sed q̄ tunc ꝓprie obiectū cōceptus dicit dum actu terminat actū: ⁊ nō solū potētia vel aptitudine: aliqñ vero iste vtīr cōceptu in. 4. acceptiōe: hoc est ꝑ actu cōcipiēdi: quere. 8 di. 1. ⁊ alibi plerūq̄. Dis ḡ res realitas: qddas seu formalitas pōt dici cōceptus: vñ res realitas: qddas seu formalitas: ⁊ ꝓceptus se habēt ꝑm magis ⁊ minus cōe: q̄re Frā. ⁊ alios formalitas. An modi intrinseci possint dici ꝓceptus est dubiū in doctrina huius: q̄ varie de hoc logtur: q̄re. 8. di. ꝑ. 2, 5, 6. q. quol. sed pars negatiua cōter tenet: ⁊ ꝫ maxie tenēdo eos: vt modos: nō vt qd: vide. 4. metaphysice. q. 1. concipiūtur potius q̄z cōcipiant: ideo formalitates esse cōter negantur: in stantias plures hic tange vt scis alibi sepe hic notaui copiose ideo hic breuibus contentor.

¶ Deinde diffinit primo p se ⁊ pfecte cōcipi notāter valde ⁊ ordinate: q̄ postq̄z notificauit conceptū iam notificat varij concipiēdi modū: ⁊ maxime scientificū: ⁊ due prime possent cōfirmari ex primo posteriorū: q̄ vt exponit ꝑmā: intelligit ibi li. primo ꝓ primitate ꝓcisionis ⁊ non vltatis seu ꝑ ꝑmitate qddtatiua nō q̄ntitatiua: vide. 7. ⁊. 9. metaphysice ⁊. 2. di. 2. q. 10. ⁊ alibi sepe quere etiā ꝑ duabus ꝑmis in ꝑmo di. 1. q. 2. optime. Aduerte ex cōmento prime q̄ doc. intelligit primitatē hic: seu adequationē non simplr ⁊ vniuersaliter ⁊ respectu potētie absolute loquēdo: sed in ordine ad vnū actū intelligēdi: ⁊ itellige adverbia in his diffinitionibus obiectiue ⁊ non subiectiue.

¶ Ulterius notandum q̄ loquitur in secunda diffinitione: ⁊ eius co⁹ multū stricte de per se concipi nisi ly essentialiter extendatur ad virtualiter vel vnitiue contētum: vide vbi supra in primo: ⁊ di. 3. eiusdem. q. 2. ⁊ di. 3. 2. parte. 2. ⁊ specialiter. q. finali: vbi singulariſſime distinguit de obiecto per se duplici. Exemplū tñ ponit i manifestiori vt cōuenit: verum enim est q̄ dicit ⁊ exemplificat: sed nō asserit cum precisione: ideo extēde vt nosti. Ueritas illius tertie diffinitionis ꝓz ꝑmo physico ꝓz. t. c. 1 ⁊ disputatur cōmuniter ibidē de quo tractat etiam. 3. disti. ꝑ. q. 2. sed an cōtingat sic concipere ꝓ statu isto quidditates specificas dubium est apud multos: maxime cū differentie vltime rerum sint nobis ignote: videtur nāq̄ q̄ solum simpliciciter simplicia sint sic conceptibilia: sed an sic: vel non: vide vbi supra primo physicorum. et maxime apud modernos scotistas. ⁊. 3. di. ꝑ. q. 4. egregie. Cum etiam dicit in fine diffinitionis: cuius nihil latet potest intelligi vel virtualiter vel formaliter: et hoc vel equiualenter: vel circumlocutiue: ⁊ sic de alijs: licet maxime quando actualiter ⁊ in conceptu ꝓꝓrio: illa littera q̄ scilicet in ipo essentialiter includitur posset addi textui tanq̄z declaratio seu specificatio: aut certe limitatio precedentium: et tunc commentum inciperet ibi: hic intelligitur ⁊c.

Et notanter dicit. Q. essentialiter includi tur ꝛc. q; si ad pfecte concipiendū aliqd re gretur noticia oiuꝫ: vel virtualiter vel ac cidētaliter: seu etiā iden^cc incluſoꝫ in ipo vix aliqd pfecte concipetur: maxime notī cia simplici. Jn oi em̄ signo nature datur noticia pfecta in suo genere: ꝛ ita homo p fecte cognoscit in pmo signo: lꝫ nō vt risi bilis: neq; albus: ꝛ sic de alijs. Jn cōmēto declarat optime q; ly pfecte itelligit obie ctiue: vt dixi prius: hoc est ex parte obiecti ꝓcepti ꝛ nō actus ꝓcipiendi: q; actus in se pt eē pfect^o: dato q; ñ cōphēsiu^o obti sꝫ tm̄ apphēsiu^o: ꝛ hꝫ vt notāter dic̄ doc. iq̄tū eli citur a potētia: lꝫ nō inq̄tum causat ab ob iecto: hꝫ em̄ duas causas ptiales effectiuas in creaturis vt. 3. di. p. q. 7. hꝫ. ꝛ ita pōt ha bere pfectionē ab vna: dato q; non ab alia q̄q̄: sed q; magis specificat ab obo: ꝛ si nō pncipalius causat: vt ibidē. q. 8. habet: igitur absolute q̄q̄ nō totaliter seu cōp;e hensiue se hꝫ respectu obiecti dicit impfe ctus: maxime ponēdo respectū essentialez eius, ad o^m de quo vide. 13. q. q̄libeti. Cum dicit in fine cōmēti: quocūq; modo cogno scat: pōt referri ad formal^r vel virtual^r co gnoscere: vel ad intuitiue seu abstractiue: vel in verbo seu in genere ꝓprio: ꝛ sic de alijs: vbi tange differentiā inter esse igno ratū ꝛ pfecte notū: de multiplici etiā igno rantia: ꝛ multiplici modo cognoscēdi ptra ctabis vt nosti: quere. 3. di. p. ꝛ. q. de subo in plo. ꝛ. 7. ꝛ. 14. q. quol. ꝛ alibi sepe.

Deinde ponit alias duas diffinitiones ptū subiectiuaꝝ ꝓceptus: q̄s etiā hꝫ. 2. di. p. q. 2. ꝛ. 3. di. p. q. 2. ꝛ posset addi 3^a de sum me simplici: vt hr̄. 8. di. p. q; tū ille ꝓceptus tm̄ in diuinis hr̄: ideo hic tacuit forte ipm du^m etiā est: an sit aligs hoꝝ: ita q; ꝓcept^o sūme simplex ꝓtineat sub simpliciter sim plici: q; reputo v^m eē loquēdo ꝺ sim^cc rea litatū: de quo alias erit sermo de multipli ci acceptione simplicitatis ꝛ cōpositionis: vbi s̄ notaui in metaphysicalib^o ꝛ theore ma. q̄re. lra ꝛ cōmentū satis patent: vide. 3 ꝛ. 8. di. p. ꝛ. 3. di. 2. ꝛ. 7. ꝛ. 8. metaph. ꝛ in lo gicalibus huius: plura declaratiua horuꝫ terminoꝝ videf hic log p totū de cōceptu simplicis intelligentie: de diuisione aūt ꝛ cōpositione: ꝓsidera quales ꝓceptus sint: ꝛ quo mō cōplexū sit simplex: ꝛ quo actu ꝓcipit: ꝛ an vno vel pluribus: q̄re. 6. meta phyce. ꝛ. 2. ꝛ in logicalib^o. Nōdera coꝝ^m ad finē cōmenti de essentiali respectu dicti in qd: idem hꝫ in. q. super Porphyriū ca. de differentia. Tange etiam hic plura de multiplici determiatiōe: ꝛ q̄liter qdditas p modū determinat: ꝛ quo mō se habēt re spectu tertij: vt habes sepe in doctrina hu ius ꝛ sequaciū ꝫ nō est imorandū circa q̄ti diana documēta doctoris: sed dūtaxat cir ca difficilia: ꝛ signāter hic dicta: lector ve ro addat ad omnia.

Consequēter ponit duas petiōes modo antiquoꝝ vt supra notaui: ꝛ satis patēt: de verificatiōe aūt eaꝝ posset fieri altercatio: vt prius circa diffinitiones dictū est: pone dr̄iam inter esse distinctū ꝛ distincte cōci pi: ꝛ simil^r de pfecto: ꝛ pfecte. Aduerte etiā q; aliter est loquēdū metaphysice: ꝛ ex nā ētū ꝛ obiectoꝝ ꝛ potētiaꝝ: ꝛ al^r ex ꝓditio ne stat^o: pla alia adducat ingeniosus lector.

Sequitur illa pticula. Cōceptuū resolo ꝛc. q̄ pōt poni 9. pncipalis: vt notauimus vel. 8. seu decī ma pm alias supputationes: si em̄ tm̄ enu merētur ꝓclusiones: erit. 8. pncipalis vel 7. ꝛ hoc ponēdo additionē supra recte no tatam. Enumeratio ista varie habef: ꝛ ge nerat hic: vt ꝓdixi: maximā ambiguitatez: oia tm̄ moderari pōt iudicio lectoris soler tis. Nam eadē facilitate qua fic vel sic par tiunf possunt ꝛ aliter partiri: dummō ve ritas sententialis habeaf: de numeris ꝛ or dine minus refert: pmissis nāq; diffinitio nib^o ꝛ petionib^o: adducit ꝓclones: ꝛ i hac pticula pōt notari. 7. vel. 8. p ordinē ꝓclusi ones vt habes: quot tū sunt ꝓclusiones tot pticule possent assignari: placuit nihilomi nus ex conformitate q̄uenētia ꝛ depēden tia ꝓclusionū pl'es sub vna pticula: capl'o vel theoremate pncipali collocari vt infra magis dicef. Prima g̃ ꝓclusio est de statu in pcessu diuisiuo seu resolutorio ponēdo quā ꝓfirmabis ex pmo posteriorꝝ: ꝛ ex. 5. pncipali supra: ꝛ ex. 4. metaphysice. Quā pbat in cōmento notāter ex dictis ꝛ aliꝫ ppōnibus spālibus fecūdissimis adūctis quas roborat sententijs Aꝝ. ꝛ specificat in allegando Aꝝ. ad dr̄iam metaph. Auic.

vbi aduerte q̄ caute ⁊ sincere logtur in illis ꝓnōibus adiunctis in cōmento: dicit em̄ ꝓmo potētia finita ad dr̄iam potētiarū vitaliū dei: deinde addit simul ꝓpter instā tiam de successione cognitiōis infinitorū: vide.3.di.p.ar.2.ar.1.q.4.ar.14.di.3. Addit vlterius p se ꝓmo ꝓpter instantiā de cognitione rerū in verbo ⁊ accidētali cognitiōe oppositi in obiecto ⁊ virtuali effectuuz in causa: ⁊ sic de aliis. Tange tm̄ instātias: vbi supza in.3.ⁿ ⁊ dic ꝓm̄ bn̄ pōderando. Quere in.4.in mā de beatitudine: vide Fran. ⁊ ochan ⁊ alios. In aliqb⁹ originalib⁹ nō ponit hec ꝯclusio h: sz tm̄ magt placz vt posuimus vt i sequētib⁹ patebit: de actib⁹ itelligēdi ꝓpter dicta in cōmento: quere supli. de anima ⁊ alibi pluries vt nosti.

¶ Deinde ponit ꝯclusionē seu ꝓpositionē scdam. Nullū cōceptū vnū ⁊c. que negat ꝓueniētiā oiuz ꝯceptuū in aliq̄ vnuoce dicto: seu in qd de eis: quā expedite ⁊ pulchre ꝓbat in cōmento: quā etiā hz.3.di.p. q.3.ar.4. metaphyce. ⁊ sup li. de aia: quere Aui.5. metaphyce.c.6. vide seqces huius ⁊ spāl̄r Petrū de a.3.di.p.q.1. Et Frā. in p lo. ꝓpla. ⁊ alios. Excipit em̄ a pdicatiōe qd ditatiua: seu in qd entis differētias vltias: ⁊ eius passiones: vbi supza in p⁰: sz an passiones iferioz ⁊ dr̄ie idiuiduales debeāt sil̄r excipi du⁹ est: sed de dr̄ntijs idiuidualibus facilius est determinare cū non sint entitates qdditatiue: sz ypo^cc q̄re nec icludunt nec includūtur qdditatiue: pñt etiaz intelligi sub dr̄ntijs vltimis: qz sunt vltie realitates: vide.3.di.2.q.6. de ꝓueniētia ⁊ dr̄ia eaz cū specificis. Forte tm̄ doc. ibi tacuit eas: qz nōdū determiauit i sentētijs de eis: ⁊ ꝓpter repugnantiā op̄. tetigit tm̄ cōiter nota. de passionib⁹ vo inferioz ad ens fm̄ varias op̄. varie esset dicendū. Nam q passiōes tales ponūt p se in pdi^to q̄litatis hñt tenere ens includi qdditatiue in eis: q vo al̄r sentiūt: vtpote q̄ sint respect⁹ qdaz transcēdentes aptitudinales reductiue tm̄ in pdi^to sui subti: vt cōiter ponunt scotiste: adhuc etiā ꝓbabil̄r pñt dicere idem cū per absolutū ⁊ respectiuū tanq̄z p qdditates diuidat ens: loquēdo maxime de respectiuo qdditatiuo: sed ad op^m posset obiici multipliciter? de quo alias de modis etiā intriuisecis dubiū est: qz etiam doc. vbi supza tacuit eos: circa qō notaui ꝓpus sup me^ca quēdam modū dicēdi doc.1.ar.4.meta. de modis vt qd: ⁊ vt modus acceptis. Satis tm̄ secure dici possz: q̄ cū modi tales: vt hz ipe.8. di.p. nō sint ꝓpe alie for^ces: seu ꝯcept⁹ a qditatibus: quarū sunt modi: nec p ꝓpās aliqd formal̄r seu qdditatiue includētes: qō em̄ nō est qd: vel formalitas quō alicui dicto in qd: seu formal̄r subijcit: cū talia sint pdicameta: q̄lia pmittūt subiecta: sed hui⁹ ambiguitatis vlterioz discussio hz fieri: vbi supza. Quere Fran. ⁊ alios formālistas: ⁊ in oibus ochan: nunc ad o^m: nunc ad ꝓpositum oia sane ad mentem doc. diiudicādo.

¶ Prima ꝓbatio ꝯclusionis in co^to posset licet subtilis ⁊ efficax sit habere instantiaz ad hominē: qz non obstante sim^cc diuina vbi sūma simplicitas habek: ens qditatiue de deo p te pdicar ⁊ p modos: q q̄si conceptus q̄litatiui sunt: ad ipm̄ ꝯtrahīt. quare ergo nō eodē modo de vltimis dr̄ntijs diceret ⁊ ꝯtraheret ad eas. Considera bn̄ ponderando pla q̄re.8.di.p.q.2.ar.3.ⁿ ⁊ in Frā. hoc em̄ motiuū multū facit p intentione Frā. in plo. ꝓpla.

¶ Secūda ꝓbatio bona est: lz hiet euasionem recurrēdo ad realitates ⁊ modos vt pus: vbi aduerte q̄ lra debet esse cōiuncta ⁊ dependēs ibi. Cōtra scdam petitionē ⁊c. ⁊ nō nota seu ꝓncipiū obonis: vt in pluribus originalibus repitur.

¶ Tertia etiā ꝓbatio patitur instantiā ad hominē: vbi s. in ꝓmo iuxta regulā scotic̄: ibidē. Cōmune vz ad duo inferioza: q̄z vnū denoiat alterū ꝑticulariter fine nugatiōe denoiat seipm̄. Ex^m de aiali rōnali: in quoz vtroq; vt ponit ab aliqbus includit qdditatiue ens: sil̄r cū dr̄ hō albus: ⁊ sic de alijs. Sz tu ꝓsiderabis diuersitatē hinc inde: ⁊ pcessum in infinitū: ⁊ resolutionē in realitates ⁊ conceptus: ⁊ sic facil̄r instātie omnes de modis euadentur: singularissime enim ⁊ ingeniosissime tribus ꝓbationibus oñdit veritatē ꝯclusionis: lz ochā conat in oibus obijcere: alterius tm̄ ⁊ loci ⁊ tpis est hoc diutius psequi. Attende q̄ in aliqbus post cōmentū huius cōclusionis addunt duo coz^a q̄ tm̄ infra post.4.cōclusionem habes. Conceptui generis ⁊c. sed

vbiq; satis bñ currũt hic: vz t ibi: quare le-
gant vbi placuerit lectori.

¶ Ulteri⁹ segt .3. ꝓclusio. Lõceptuũ stabit
tẽ. Mã cũ in ꝑma oñdit statũ in resoluẽdo
t in 2ª q nõ ad vnũ saltẽ in qd: lz bene ad
vnũ: aut i qd: aut saltẽ idẽ^cc seu denoiatiue
a ꝑori dictũ. Jn hac 3ª tãgit limitationẽ re-
solutiõis ex pte termini ad quẽ ipsius oste-
dens q nõ oz tot esse cõceptus ꝑmos quot
resolutiões: lz ad aliquot ꝑmos fit oiuz re-
solutio: sp em pluralitas supflua vbi pau-
citas saluat appentia. Et in cõmẽto recur
rit ad ꝑus dicta: t lra ẽ varia i diuersis ori-
ginalib⁹: t ibi p qd etiã essent distincti tẽ.
vsq; ad finẽ extra vel penitus supflua: qz ꝑ
us in cõmento 2ª hr. Aduerte cũ dicit. Ad
quot ingrãt respiciẽtes tẽ: q ibi posset fie-
ri longa iuestigatio lz in sequẽtibus magt
explicabit ista. Posset breuiter distingui
de resolone ad ꝑmos ꝓceptus vel in gẽe:
vz vl extra genus. ꝑº mõ possent poni tot
ꝑmi ꝓceptus in qd t in q̃le qt sũt gñalissi-
ma t ꝑma ꝓtractiua eoz. 2º⁰ pñt poni duo
vel tres ꝑmi tñ: vnus in qd vt entis: alius
in quale: vt primi modi entis: vel alij duo
duoz modoz: lz ex pte modoz posset fie-
ri altercatio: t filr ex pte passionũ: qs vz ꝑ
mus: qs secõs: t q̃ entis ꝑma diuisio de quo
alias saltẽ vitas ꝓclusionis hr: qz ꝑme di-
uisiones entis sunt terminate: t ꝓtractiua
ꝑma eius sunt in determinato nũero: igit
aliqt ꝑmi ꝓceptus: quoz supputationẽ di
misit ad iudicium boni viri: ne michꝛologus
videat. Quere. 8. dis. ꝑ. hui⁹ t in plo.
ꝓsla. in Frã. t in trac. de trãscẽdẽtib⁹: t apõ
formalistas: possz. n. pbabilr dici q ad hos
duos ens reale fit vltimata resolõ oiuz ex
tra aiam: t ad hos alios ens rõnis oium:
que actu collatiuo derelinqtur. Alibi spo
deo dipo^tc alti⁹ iuestigare hãc ãbiguitatẽ.

¶ Deinde ponit .4. ꝓclusionẽ de diuersi-
tate ꝑmo determinabilis t determinãtis:
determinãs t determinabile tẽ. vbi notã-
ter dicit in ꝑma pte ꝓclusionis: ꝓcep^m p se
vnũ: ꝑpter ꝙueniẽtiã eoz in ꝓceptu p acci
dẽs tali: nõ tñ pfectũ: t hoc etiã extẽdendo
p accñs vt scis. Jn 2ª etiã pte notãter ait p
se alterius tẽ. ꝑpter identificã inclusionẽ
t illimitaris: t maxie in transcẽdentibus.
Ult breuiter q determinãs t determina
bile sunt ꝑº diuersa: qz nec vnũ alterz: nec
ambo 3^m p se saltẽ includũt. Ubi aduerte
q ℔ possz fieri instãtia ad hoiez: qz vt hz 3
di. ꝑ. q. 3. ens ꝑdicaf in qd de aliq̃ dria: tõ
nõ põt esse genus: vt exponit fin^mc phm. 3
meta. t. c. 10. si igit itelligaf ꝓclusio vlis ne
gatiua: vt egregie hz in cõmẽto videf falsa
vt repugnãtia i dictis: tõ vt istãta excludaf
ponaf ꝑticularis negatiua: ita q nõ de q̃cũ
q; determinate: sz de vltimo: vel saltẽ nec
re nec realitate alio a determiabili intelligaf: nota etiã q specificauit 3. ꝑbationẽ tc
si itelligeref vlis negatiua: eo qz alie due
nõ ita essent ad rẽ: sz qualr 3ª etiã nõ ꝓclu-
deret: tetigi ꝑ: famose em̃ currit: t ℔ hic suf
ficiebat. Rectius vº ponit ꝑticularis nega-
tiua t logice: t realr loquẽdo cũ dicit in cõ
mẽto. t. 3. ꝑbatiõe: põt omitti ly t vt in plu
ribus habef: vel subintelligi ly ℔. ¶ Multa
hic curiosa adducat lector curiosus bñ põ
derãdo. ¶ Cõsequẽter ponit duo corre^a: q̃
tñ vt ꝑus notaui in aligbus originalibus:
imo cõiter sequũtur cõmẽtũ. 2. ꝓcõnis: hic
tñ satis recte locanf: q̃z p^m est. Conceptui
gñis t dñe tẽ. q intellige vt limitaui ꝓclu
sionẽ q̃ ad vtrãq; et⁹ ptẽ videf log plerũq;
hic de cõi limitato seu supto ab aliq̃ re vel
rea^tc vna: sz gñalr loquẽdo ꝓpõ est va: vt
ꝑticularis negatiua: lz nõ vt vlis. Q̃ addit
ibidẽ filr de mã t forma: siue sit ps textus:
siue vt cõmentũ hz ãbiguitatẽ: qz. 3. di. ꝑ. t
8. di. etusdẽ videf tenere q ens vniuoce: t
in qd ꝑdicaf de mã t forma: põt dici expe-
dite q illa filitudo debet attẽdi q̃ ad. 2. ptẽ
correlarij nõ quo ad ꝑmã. vel si ptẽdas q
vlr itelligif: dic q log de ꝑº diuersis re
vel realitate: nõ aũt ꝓceptu reali: vel alr: t
redit in idẽ: q log de diuersis se totis sub
iectiue: nõ aũt obiectiue. Et sic hz ꝓcordari id qõd hz in 2º di. 12. q. 1. vbi idẽ qõ hic de
ꝑº diuersitate mãe a forma tenet cũ his q̃
dicit in ꝑº vbi ꝑ. fesso⁹ doctrine scotice nisi
stabilr t caute egtauerit de facili cespitabit
Tota g t totaliter videat eius doctria alr
interptu: t ꝓcipitiũ imunet t ruina. Aliud
coz^m. s. dria supio⁹ tẽ. pz ex intẽtione sup
7. meta q. 17. t. 11. di. 4. q 3. t alibi sepe: sz
istãtias ibi tetigi t alibi: t qz ad alia festino
hic plã omitto: diligẽs lector oia suppleb.

¶ Deinde introducit quãdam cauillatio-

nẽ seu euasionẽ ibi: Cum sit hic vsq; ꝛc. ꝛ se quit imediate cõmentũ 4.ᶜ in aligbus: ponẽdo corre[a] vbi ꝑus supra: sed satis habeꝫ hic bñ ad ꝓpositũ ꝛ merito appellat rñdẽtem, pteruũ: qz appet ex rñsione manifeste potius eñ videreꝫ ꝑmo diuersitas determinabilis ꝛ determinãtis in abstracto q̃z in ꝯcreto: cũ incõcreto vnũ ꝓdicaꝫ de alio: ꝛ ambo de 3°. in abstracto vo minime. verbi gra: hec ꝯcedit: rõnale est aial: ꝛ ecõtra: ꝛ ḃ: socrates est rõnale ꝛ aial ꝛc. ḃ aũt negaꝫ cõiter: rõnalitas est aialitas: lz garruli noiales nõ verenꝫ eam cõcedere. Rñio tñ illa videꝫ habere aliqualẽ apparentiã ex dictis huius. q. 1. ꝑ. metaphy. ꝛ. q. 1. 4. eiusdẽ: ꝛ. q. penultima. 6. de quocũq; sumpto: vt qd ꝛc. Sed de hoc ibi aliquantulũ ptractaui: nec ad hoc recte vadit rñio: sz ad simplicẽ identitatẽ qdditatiuã determinãtis ꝛ determinabilis abstractiue sumpto ꝛ: qõ tñ oino falsum est: quere in logicalibus ꝛ sup. 7. metaphy. ꝛ. 3. ꝛ. 8. di. ꝑ. ꝛ. 3. di. 1. ꝛ alibi plerũq; maxime de gñe ꝛ dria: de qdditate aũt ꝛ modo videꝫ fere idem: vide notanter. 6. q. quol'. Qõ ibi tãgit in impugnatione rñsionis de idẽtitate cõcreti ꝛ abstracti: quere in. q. antepdicamẽto ꝛ. q. 8. egregie. ꝛ instãtias põderabis: vt nosti: vide super li. elenco ꝛ. q. 16. ꝛ. 9. metaphy. q. 3. vbi hec equal'r ptractaui: ꝛ sup porphy. q. vltima: ꝛ in. 4. di. 11. q. 1. arti. 3. singularissime hic eñ logtur de cõcreto ꝑ formali tñ accepto: vbi etiã pondera ad finem argumẽtationis qual'r: vt notaui reducit argumẽtũ ad oppositũ: pla alia ḃ adducat lector.

¶ Ulterius segtur: Creato ꝛ increato ꝛc. vbi assignauimus. 5. conclusionẽ: lz in aligb[o] originalibus sit lra dependens ex pcedẽtibus iam declaratis: põt tñ recte poni conclusio vel ꝓncipiũ ptic̃le: seu theorematis ꝓncipalis: vbi aduerte q̃ hic posset distingui sicut illud ꝑmũ coz[m] supra: determinans ꝛ determinabile ꝛc. vz in vniuersalem vel in particulare: particularis eñ affirmatiua: ꝛ particularis negatiua possunt esse simul vere maxie in terminis nõ essentialibus vt nosti: licet igitur alicui creato: ꝛ alicui increato sit cõceptus cõmunis vniuocus vnuoce dictus: non tñ omni vt prius dictũ est. Et hic intelligo creatũ extensiue ꝓ quocũq; alio a deo: ꝛ sic forte entia rationis possent dici creata de gbus manifeste pz veritas conclusionis comparatis ad entia realia siue creata siue increata: licet quidã imaginãtur vniuocationẽ entis vtriq; hoc tñ non est ad mentẽ hui[9] vt patet in logicalibus: ꝛ metaphyca. ꝛ. 29 di. ꝑ. ꝛ si instantie possent alibi inueniri: vide. 3. ꝛ. 13. q. quolibeti. ꝛ. 24. di. ꝑ. in repotatis: ꝛ sup. 5. metaphy. ꝛ alibi. pondera etiam cum dicit per se cõmunis ꝛc. ꝓpter idẽtificam predicationẽ: ꝛ analogie vnitatem seu cõmunitatẽ: q̃re vbi spra notaui sepe: intelligo ꝓpositionẽ sic ad mentẽ doc. Nõ oĩz creato ꝛ increato aligs idẽ cõcept[9] ꝛc. nisi loquatur famose hic: qõ probabiliter posset dici.

¶ Deinde seq̃tur illa ꝓpositio: Concep[m] dico: que est explicatiua diffinitionis cõceptus superius assignate: ꝛ nõ hꝫ in oibus originalibus: ꝛ posset ibi assignari vna ptic̃ula ꝓncipalis seu theorema: posset etiam appellari cõis animi cõceptio: vel ad maiorez expressionẽ ponit quõcũq; ꝓpositio est notabilis: vt pz: vbi põdera multiplicẽ acceptionẽ cõceptus: vt supra notaui: videtur hic accipi vt obiectũ: nõ quõcunq; sed vt habet esse in intelligentia nõ tñ in memoria: ideo dicit non vt forma ꝛc. vbi plura tangat lector de conceptu entis ꝛ correspondentia eius: ꝛ sic de aliis: vide ea que notaui sup. q. 4. huius in antepdicamẽtis. In cõmento declarat se breuiter ꝛ subtiliter q̃tum ad particulã esse: vz in itellectu actu: vbi ponit disiunctiuã. 3. partũ: ꝛ vltima pars ꝓbabiliter dari põt: vide optime q. 13. quol'. de his relationibus: ꝛ. 5. metaphy. ꝛ alibi sepe vt nosti. Considera etiã an tales relationes sint reales vel rõnis: vbi supra: ꝛ alibi sepe: ꝛ adde ibi plura ad ꝓpositum bene masticando: ꝛ maxime relationes que sunt dure digestionis.

¶ Consequenter addit aliam in qua tangit multiplicem acceptionẽ conceptus obiectalis. Omnis conceptus ꝛc. ꝑm eñ triplicem actum intellectus potest assignari triplex cõceptus: ꝛ ꝑmus subdiuidit in p se: ꝛ per accidẽs: per se etiã in oino simplicem: ꝛ in simplicem: vide. 9. metaphy. ad finẽ: quere. 3. di. ꝑ. q. 4. ꝛ in precedẽtibus:

z supza hic cõcept⁹ etiã cõplexus põt multiplicit subdiuidi: z sic discursiuus: qre in logicalib⁹: vide frã. in plo. p. pfla. z alios vt nosti. 5. ergo ꝓceptus tãgit: sz de duob⁹ pmis ad ppositũ intẽdit: q̃ ad alios se ad sequẽtia remittit: qre in metaphyca: z aliq̃ Inter infra hic: z alibi plies. Aduerte q̃ tota lra posset poni textus: sz satis bñ assignatur cõmentũ: vt habes: sz posset inchoari: ibi dicat resolubilis zc. qre. 6. metaphyce pla ad ppositũ explicandũ: põdera etiam notãter dr̃iam int ꝓceptũ aggregatũ vel p accis z ꝓcept⁹ cõplexũ ex lra z adde vt scis ¶ Ultimo ponit. 8. vt assignauimus. ¶ Dis ꝓceptus zc. In qua cõparat ꝓceptus iter se fm diuersitatẽ dr̃iam z ordinẽ valde signãter: z tota lra posset poni textus vel saltẽ vsq; ibi: dicat alter zc. cuius fundamẽta põt haberi. 5°. metaphy. in Ax. z in isto: z alibi sepe: lra satis clara est vsq; ibi: primo diuersus z inclusus zc. si teneat ly z copulatiue: bñ io dico: qz ꝓceptus pmo diuersus videt oino irresolubilis: bñ em̃ verũ est q̃ ꝓceptus inclusus põt esse simplex z resolubilis: sz de p° diuerso est dubiũ: si ly z teneret disiunctiue nulla ambiguitas eẽt: sz iogtur forte de pmo diuersis subiectiue seu pdicat̃ nõ aũt obiectiue: seu trãscẽdenter: qre. 5. metaphysice z alibi plerũq;.

Sequitur illa particula. ¶ Primo ꝓcepi zc. quã. 10. pncipalẽ notauimus vel si tm̃ ꝓclusiões enumerabis pone. 8. pncipalẽ: seu alio modo supputãdo: vt s̃ notaui erũt s̃ vel infra: in qua ponũtur. 7. diffinitiões: dua cor̃ª z. 3. petitiões: z sz aliq̃ hor̃ pus posita sunt: cõmuniter tñ in originalib⁹ sic reperiunt: z ꝟ vel ad maiorẽ expssionẽ vl̃ scripto r̃ vicio vel quomõlibz alr̃: forte em̃ nũc vt diffinitiones: nũc vt ꝓclusiões seu cõmunes animi ꝓceptiões: aut petitiões ponũtur: q̃ lector attẽdat. aliq̃ vo originalia h nõ hñt: sz nihil omittere volui: etiã septies repetita placebũt. Tres pme diffões clare sunt z pus declarate: de pmo vz p se z pfecte concipi 3ª hic resoluti⁹: q̃z supza ponit: duo et cor̃ª satis ex dictis clara sunt: sz ptra pmũ cor̃ pla possent adduci: qre. 3. di. 1. z alibi z. 9. metaphyce Ax. ad finẽ. Tres petiões patent manifeste: quarũ. 3. maxime pz ex pmo phyficorũ z. 3. dist. p. q. 2. z supza hic z pmo metaphysice. 2ª etiã pz primo posteriorũ. z. 2. metaphysice. z ca. de spẽ in Porphy°. z alibi plerũq;. 4. z. 5. diffinitiones patent vbi supza in primo z alibi sepe.

¶ Deinde p modũ correlarij sequit. Non ergo oñe q̃ nõ pmo zc. z ponit vt cõmẽtũ: sz posset poni vt textus vsq; ibi: qz gen⁹ z posset impugnari sicut optime doc. ipugnat: z aliter etiã. Nam nihil pmo ꝓceptibile videt pfecte ꝓcipi: nisi pmo cõcipiat: nõ ergo ita pfecte: vt videt cõcipitur gen⁹ vt pars diffinitionis sicut seorsum: sed impfecte z distincte cõcipiẽdo dãtur gradus: vtpote per se pmo: per se non primo zc. z sic loquitur doc. genus etiam vt diffinitẽs non est natum cõcipi nisi vt pars: vel distincte: licet alio modo vt. s. species vel totum: vel vt genus posset cõcipi aliter cõsidera. ¶ Deinde obijcit z nõ soluit: que tñ obiectio nõ habet in aliquibus originalibus: sed posito q̃ fit de littera: z sustinendo dicta faciliter respondet q̃ genus est pars in predicãdo totum fm Boetiũ: z ꝟ ppzie vel appzopziate: vt habet super porphy°. q. 3. de genere iste: z ideo idem põt nunc confusum: nunc distinctum esse: sed adde q̃ aliud est confusum esse z confuse concipi: z similiter de distincto z distincte: quere vbi supza in primo z alibi plerũq;: z adducantur hic plura fundamenta huius z sequacium: z tange multa de natura generis z cognitione eius.

¶ Ultimo diffinit vniuersale z singulare: z notanter dicit vniuersale vel cõmune: quia cõmune est in plus q̃z singulare. Nã quidditas in potẽtia etiam remota ad vniuersalitatem est cõmunicabilis pluribus: vt. 3. distin. 2. habet z supza. 7. metaphysice tactum est. q. 3. z alibi plerũq; quere. Notanter etiam dicit: cui non repugnat: z nõ dicit q̃ de facto dicitur de multis: quia siue in vno tantũ indiuiduo sit: siue in pluribus habet non repugnantiã: non tamẽ semper actum: vt ibidez determinat: vide super primo phyermenias: z super Porphy° z alibi. Refert etiam forte dicere, habere non repugnantiã: z habere aptitudinẽ: ꝓsidera bñ: z videb̃ q̃ nihil diminute nihil supflue dixit: diffinitionẽ etiã fingu-

laris p oppositu3 declarabis: vt vbi supra in .2. & in metaphysica h3: instantias hic plures & resolones dictoꝝ adducat lector: q3 hic omnia inserere nō sinūt tpis angustia & ad maiora accelleratio: famosa enim3 sunt hec omnia in doctrina hui⁹: q̄re q̄rantur.

Sequūtur alia duo theoremata que possent dici cōes animi cōceptiones: vt de pmo eoꝝ asserit doc. hic & infra. 2m vero vocat ꝯclusione3 in sequentibus: & videnť physice ꝯsiderationis maxime: l3 ad metaphysicalia extēdi possūt. Ax. enī ppter difficultatē speculatōis & abstractōis metaphysicalis: cōiter etiā i metaphysicis locut⁹ est physice: aliō voce pponēs: aliud quasi mistice subintelligens: sicut theologi suo modo etiā diuinitus inspiratis in scripturi sacris loquu3tur: pma ppositio est talis. Omne p se vnū tē. vbi notāter addit: & nō simplex: q3 p se vnitas ne dū cōpositis imo simplicibus et pncipalius cōuenit: addit: etiā pmo. 1. ade q̄te: q3 nec pci^e ex actu: nec pci^e ex potētia: nec pci^e ex aliquo actu: vel ex aliquo potentialis: vt in cōmēto exponit optime: et sup. 7. & 8. metaphy. copiose disputauit: et nō refert Auer. & sequaciū imaginatio remouentiū v3 mām a qō quid est rei mālis. In cōmento vero hanc ppositionē fūdat in dictis Ax. quē pncipē pypa^r: imo oium fere naturalr loquētiū nō platonē: vt vult Tuli⁹: sed scotū sp excipio: merito appellat: vt nālis imaginatio attigere valuit. 8°. metaphy. t. c. 15. vbi videť phs vellet hāc eē p se notā & p ꝯs pdi^m eius includi i subo quere ibi expōnē. & q. huius copiose ad p positum: et adde plura vt nosti. q3 paucis multa tangit.

Deide segtur scda ppō. quā. 12. pncipalem notauimus: & pcedentē. 11. s3 vt prius notaui alio modo supputando posset alr quotari: he etiam due possent cōgrue subeadē pticula locari: s3 has q̄tatiōes omitto ad iudiciū boni viri: que est talis: vniuscuiuscūq3 cōpositi tē. vbi tria tangit d actu. s. ei⁹ simpli^cem: vt h3. 6. pn^r auctor in pn⁹. vide. 7. & 8. meta. t. q. 9. quol. & alibi sepe: ei⁹ vnitatē & ei⁹ pprietatē q̄ optime cōmēdat: roborat & exponit in co^to: vni⁹. n. rei vnu3 est esse: de quo tamē vide in. 3. di. 8. q. 1. eē aūt pncipaliter est ab actu vel a forma: q̄re actus vnicus pprius etiam est: alias non distingueret a quocūq3 nō ipo. q̄re. 7. metaphy. t. c. 49. Non obstant hic dicta his q̄ habet. 11. di. 4. & 7. meta. t. 2. & 4. di. 3. & alibi plerūq3 de pluralitate formarū: quia forme priores sunt potentiales: vel saltē partes: vel aliquid potentialis forme vltimate et specifice: vt egregie breuibus in cō^to declarat. Exclude etiam hinc cauillationes nominalium de cōpositione ex corpore & anima intellectiua. Nam quecunq3 pars hominis nō est homo: quicquid dicāt illi garruli ppriaꝝ vocem ignorātes: sed adequatū potentiale cum actu specifico homi nem constituit: cuius sunt corpus organū cōpletū ex pncipalibus saltem organis: et anima intellectiua: q̄ ex precedenti ppositione: & dictis huius alibi cōfirmabis.

Sequitur illa pticula. Cōceptuū resolutio tē. quaꝝ. 13. pncipalē notauimus: & in qua. 11. ppōnes assignam⁹: sed vt prius dixi aliter supputerit alio modo litteram ordinando: et videtur superflua aut hic aut supra h ppō: quare posset omitti hic vel ibi: sed si eaꝝ legere volueris excusabis vt notaui supra: quam pbat vt prius: licet nō ita ad plenū: & cum dicit in co^to ex diffinitione in aliquibus originalibus: immo cōmuniter nō addit quotatio aliqua: in aliquibus vero ponitur vt habes. 4. et. 5. et aliqui addunt d. & e. s3 fine quotatione: littera est bona: si aūt adderetur quotatio bene esset. 3. habēdo respectū ad precedentes imediate: vel 4. et. 3. ad me^te et immediate: habet enim referri ad illam diffinitionē perfecte concipi: & distincte seu per se concipi. tange instantias circa dicta in cōmē: vt prius notaui: vbi aduerte cōsequenter in littera q̄ in aliquib⁹ vt habes: ponitur obiectō in co^to sic. Contra. inconueniens est tē. & potest referri ad cognitionē infinitoꝝ: & rño seq̄ns satis vadit ad ppositum. s. licz nō distincte: cōfuse saltem possunt infinita apprehendi vno actu: sed cōiter in originalibus habet loco cōtra cōclusio: & debet referri ad illud in principio: cōmenti: alias nihil perfecte tē. & placet magis sic littera: & tunc illa responsio ad finez posset poni additio vel ex

tra: aut si ponat de littera est euasio seu cauillatio quedaz: z faciliter infringi potest: qz nō fit sermo hic de cognitione confusa: sz pfecta et distincta: vt pz in littera vtroqz modo cuz pōt lra pcipi. eligat lector qd voluerit cōsequēter plura addendo.

¶ Cōsequēter ponit. 2. Omnis cōceptꝰ zc. z tota lra cū coto pz pus. Aduerte in cōmēto cum dicit ex cōceptiōe: qd videtur recurrere ad illam supza. Omne p se vnum zc. vnde habes ponderare valde ordinem z numerū varie in hoc pcessu: vt infra magis opus erit propter intricationes allegationum.

¶ Deinde sequitur tertia: ōterminabile z determinans zc. que etiam cum cōmento prius habetur: z instantias hincinde considera: z exclude vt supza notaui.

¶ Consequēter ponit. 4. cuiuslibet resolubilis zc. que satis notanda est cum sua declaratione in coto: tangit enim. 3. vel. 4. determinantis ꝓditiones: vz qd cuiuslibet resolubilis datur determinans vltimū vnicum simplex z ꝓprium: z omnes ille particule possunt notari vt textꝰ: et remissiōes: vt cōmentū: vbi nota correlatiua que ifert cōsequēter pulchre ad ꝓpositz: z superi omnia fere habita sunt: pbat autem cōclusionē ex precedentibus notanter: vbi habes ordinē cōclusionū fore conuenienter assignatum: limita: vt scis caute qō dicit de cōceptu cōmuni oībus: de qua cōitate debet intelligi. ¶ Deinde sequitur. 5. Nō statim resoluit zc. vbi posset poni pncipium pticule vel ca. sed satis bene quotat: et est de ordine z gradibus in qdditatiuis cōceptus assignandis: vt plato z porphyꝰ. post ipm: quā pbat dupliciter in cōmēto: quaz scda est valde notabilis: z maxime pcedūt pbatiōes de conceptibus specificis resolubilibꝰ: pma vero pbatio posset impugnari vel pati instantiā: vt pz cōparando hoiem z asiam ad cōceptū aialis q in cav ponat irresolubilis: vt cōpando corpus z spm̄ ad cōceptū substātie: vel saltem cōpando subaz z quātitatē ad ꝓceptū ent̄ supposita vnme eius: sed bene ponendo optime pbat doc. quia accipit cōceptū qdditatiuū cum pcine: vt distinguit cōtra cōceptū includentē qdditatiuū z qualitatiuū: cōceptus enim hois nō est pcise qdditatiuꝰ: quare si resolueretur in cōceptū aialis qui in cav esset irresolubilis: z p cōsequēs pcise quidditatiuus: tunc ille cōparatꝰ ad cōceptū quēcūqz aliū sic qdditatiuū esset ab eo pmo diuersus: qd falsum z incōueniens est: et sic de alijs exemplis dices. Non possunt duo cōceptus cōuenire quidditatiue in tertio nisi cōtrahatur ad ipsos p aliquos qualitatiuos: ex quibus cōstituuntur: et per cōsequens nō erūt pcise quidditatiui: an vero: hoc verum sit de ꝓtracib⁹ modalibus: et cōceptibꝰ transcendentibus: vel an loquitur pcise de conceptibilibꝰ ꝑdicamētalibꝰ: z realitatum: dic cōsequenter bene ponderando. Adde hic plura subtilia curiose: z salua sp aquile discursus transcendit certe capzarū imbecilles saltus: et nō formidatur porcarum garritus.

¶ Sequitur. 6. Quidditatiui ꝓceptus zc. in q̄ cōparat qdditatiuos ꝓceptus in qs oz diate fit resolo ad q̄litatiuos: et resolutio z ad semuicē ꝑm maiorē z minorē cōmunitatem: z littera tota patet: vbi aduerte cum dicit in cōmento: qd qualitatiuos ꝓprius cōuertitur zc. qd talis cōuertibilitas nō est per viam totalis entitatiue cōprehēsiōis: sed potius vltimate cōstitutionis: z anthonomaᶜᵉ: vt supza notaui: q̄re. 11. di. 4. z alibi vt nosti: pondera etiā cuz dicit. Ex diffinitione cōmunis: quia illa est diffinitio. 6. supza vniuersale vel cōmune zc. potētiale enim indifferens est inquantuz tale: actus vero distinguit et separat: z vltimate cōstituit: et primo prioritate perfectionis: quere. 7. metaphyfice. vt scis. z. 22. dist. 3. z. 14. 2. plura ad propositum.

¶ Septia ꝓpositio: Quidditatie resoluēdo zc. in qua ostendit statum esse ad cōceptum entis quidditatiue: et notabiliter in coto ostendit breuibus vnuocationē entis qō supza super metaphyfica pertractauit: z ambiguitates circa hoc z vbi z qualiter ibi quere. Tangit primo in coto illud famosū argumentū de conceptu certo z dubio: in aligbꝰ: immo cōmuniter non habetur ratio sequens quā habes. Item vnus conceptus zc. z procedit vt videtur per viam cōtradictionis inferende: qō nō cōuenit nisi in vnuocis. ¶ Tertia pcedit de primo co

gnito: sed declarabis caste: vt supra notaui super metaphysica: et habet. 3. di. p. 2. 8. eiusdē: et pondera differentiā inter cōfum 2 cōfuse: 2 inter cōfusum ꝑfusione partiuz subiectiuarum 2 essentialiuz: et multa alia ibi tāge: et loquitur famose ꝑfidera bene. ¶ Quarta ratio procedit ex vnitate obiecti itellect⁹ 2 habit⁹ metaphysice. ¶ Quinta ratio p viam cōparationis: que tantum habet fieri in vniuoco. 7°. physicoꝝ: vide optime. 8. di. p. q. 2. ¶ Sexta 2 vltia ex numeratione in entitate: q etiam arguit vniuocationē: que omnia dilatabis 2 examinabis: vt alibi habes: 2 maxime vt. q. 4. ante ꝑdicamētoz huius copiose dixi: 2 aduersarios exclude.

¶ Deinde sequitur. Tantū est vnus cōceptus quidditatiuus 2c̄. quā. 8. notauimus sed in aliquibus ponitur in cōmento ꝑcedentis sic. Item tantum est vnus cōceptus 2c̄. tanq̄ ꝓbatio ꝑcedentis: 2 satis bene: q̄ potest poni conclusio tanq̄ ad maiorē expressionē et exclusionē cauillationū cōtra ꝑcedentē: posset enim quis cōcedere q resolutio fieret ad ens tanq̄ ad primū cōmunissimū exponendo ly ꝑmū negatiue: 2 cū hoc posset esse ad alia ꝑma: vtpote ad rem vel aliquid vel huius: hoc ergo excludēdo ponit istaz in qua ostendit ens esse vniuocū ꝑmū cōmunissimū via resolutionis exponendo ly primū positiue: quā probat paucis singularissime ex precedentibus: 2 littera satis clara est.

¶ Sequitur. 9. Sub primo quidditatiuo 2c̄. in qua ostendit diuisionez primā entis nō esse indifferenter in quotcunq̄ inferiora: sed in determinata: quā oñdit ingeniosissime in co⁹: quia nec in vnum tantum: nec in infinita: relinquitur ergo q in aliquot? 2 determiata numero. Et querit in quot? 2 respōdet famose: q in illa. 10. predicamenta. Et probat q immediate: que omnia supra patent. 5. metaphysice. q. 5. et sequenti. Excludit ꝑsequenter obiectionē quare: vz ens nō sit primū genus adducēdo motiua Ar. 2. tertio metaphysice. vbi non tanter dicit: hoc arguitiue vel arguendo dixit Arist. supplē 2 nō assertiue: vt. 3. dist. p. q. 3. optime pertractat: et q ibi tangit de equiuocatione entis: 2 inclusione essentia li eius in intellectu differentie: declarauī supra: et super. q. in Porphy^m. et predicamēta: 2 vbi supra i metaphysica. 2 in ꝑmo inuenies: logtur plerūq̄ h̄ famose: vt a ꝑn° ꝑsupposui: oia tñ sale cōdita 2 breuitate et subtilitate mirabili. Aduerte etiā q licz h̄ theozemata posuimus post metaphysicaz. ordine tñ doctrine: 2 vt reor editiōis ꝑcedūt: q̄re ea que dicit h̄ breuib⁹: ibi plixe: 2 que ꝓblematice aliquādo 2 famose ibi determinate: 2 similiter de metaphysica: in ordine ad sententias est intelligendū: nō enī asinino cursu: nec violēto motu: vt multi hui⁹ etatis fatuorū applausuz vsurpantes in suis scriptis ꝓcessit: q lector eius doctrine attendere maxime debet. Quālr vero ens descendit in. 10. genera: et an ꝑ ōrias determiaf: vide vbi supra: 2 mlta logice et metaphysice ad hoc vigilr stude. An autez ꝑpus diuidaf ens in aliquos cōceptus transcēdentes quidditatiuos q̄z in. 10. genera sunt varie imaginationes sequaciuz hui⁹: q̄re formalistas: et plura loca hui⁹ doctrie vt scis: quicquid tenebis: dic cōsequenter vbiq̄: supra etiā h̄ notaui. ¶ Deide ponit 10. Est aliquis cōceptus 2c̄. in qua ostēdit cōitatē passionū et modoz entis. vide copiose ad h̄ Fran. in ꝓlogo cōsla. 2 alios seqces hui⁹. Ens nāq̄ ꝑdicaf de oib⁹ idētifice: seu nālr: z alia ꝓla de ente formalr: et ꝑ ꝑñs de inferioꝝ ad ens: vel sic ꝑdicatur ens de oib⁹ denominatiue a posteriori: vbi aduerte signanter differentiam quam facit inter determinās 2 denominās: 2 accipit ꝓprie denominās: vt philosophus in antepredicamētis: vñ diuisiones entis p passiōes 2 modos: z sint p denoiantia: nō tamen ꝓprie ꝑ determinātia: q determinās h̄ accipitur p distincto saltē ſm realitatē q cū determiabili facit cōpositōez metaphysicalez saltem: determinans enim cōstituit in actu primo: denominans vero in actu scō: et ꝑsupponit ꝑmū: adde ad h̄ plura vt nosti. 2 cum dicit q determinans per se includitur: debet referri non ad determinabile: sed ad tertium constitutum: denominans aūt nec sic nec sic per se includitur: licet bene idem: 2 hoc loquendo de perfectate primi modi. Nota etiam ibidem ōriam inter

dēnominans ꝓmo: ꝛ denominans per se: sicut cōiter in ꝑdicamentis. 2. modi ꝓsertatis habes ꝓmo posterioꝝ de multiplici cōtractiuo ꝛ determinatiuo: quere in logicalibus huius: vt alias notaui: ꝛ alioꝝ sepe: ꝛ in metaphyca. ꝛ alibi: ꝛ plura in ꝓcedentibus dicta iuxta hanc declarationem castigabis: ꝛ adde motiua instantias et alia.

¶ Cōsequiter ponit. 11. ꝛ vltimā huius ptcule. Nullus cōceptꝰ ꝛc. quā sup etiā ptractauit. ꝛ. d. 3. ꝑ. q. 3. ꝛ. 4. metaphyce. ꝛ possz ita textus durare vsqz ibi. hoc ꝑbāt ꝛc. sed satis bene iacet: posset etiā illa ptcula: nec igitur aliquē inferiorē ꝛc. assignari coꝝm: ꝛ ita multa alia alibi plerūqz in ꝓcedētibꝰ ꝛ seqntibꝰ cōrea possent notari: vt assignauimus: q̄ lectoꝛ suis in locis addat ꝛ specificet. Vult igit q̄ sicut dant cōceptus quidditatiui transcendētes: vel saltem vnꝰ ꝑmꝰ ita dari debent qualitatiui ꝛ plures qualitatiui cōrrndere possūt vnico qdditatiuo: nec mirū: cum vnitas ꝓrioris stet cum pluralitate posterioris: ꝛ vnitas subi cuz multiplicatōe formaꝝ accidentiū modoꝝ atqz passionū: sicut enim materia ꝑma in physicis. ita ꝑt poni ēs ī metaphysicis de nūero ꝛ ordine trāscendentiū qualitatiuoꝝ: que re vbi supza notaui ꝛ qualiter demōstrari possunt ꝛc. ꝑbat aūt ꝓclusionē. 4. rationibus breuibus: sed fortissimis: quere vbi. ꝫ. in ꝑmo. ꝛ. 4. metaphyce. ꝑma ꝓcedit ꝑ viā vitande nugationis. 2ª ex nō mutuitate p se u se ꝑdicaᵇ⁹: ꝑmo posteriū: nedū eiusdē modi: sed simplr: et hoc in p se causa. 3ª ex repugnantia seu diuersitate p additū diffinitui: ꝛ formaliter inclusi: q̄re ꝑmo posterioꝝ. 6. topiᶜ. ꝛ. 7. metaphyce. 4ª ex implicatione cōtradictionis: seu ex repugnātia denominātis ꝛ denomiati respectu eiusdē Nam oē denoians qdditatiue iclusuz ꝑsonaliꝛ supponēs denoiat ꝛ includens: istantias ꝛ euasiones: ꝛ alia ꝑa hoꝝ declaratiua ꝛ ꝛfirmatiua adducat ingeniosus lector.

Sequitur illa ptcularia. Nō ꝑt ꝓbari deū ꝛc. quam tractatum ꝓpositionum creditarū placuit appellari: vt in tractatu de ꝓmo ꝓncipio eam noiat doc. An aūt seoꝛsum debeāt iste ꝓpones poni: an certe vt cōiter cū aliis vt notauimꝰ ponūtur dubiū est: nō videnf. n. dependentiā ex ꝓcedentibꝰ hr̄e: de ordine etiā eaꝝ ad sequētes creditas ibi. Non pōt ꝓbari ordinē essentialē ꝛc. posset dubitari: q̄ possent recte poni post illas. cōmuniter tū habentur vt eas habes ꝛ qcqd dicatur de dependentia eaꝝ ad alias ꝛ ordine in seipsis saltē sunt valde notabiles. ꝛ fidei catholice necessitatem ad salutez viatoris manifeᵛᶜ ꝛ ordinate ꝓcedit in eis incohando a ꝑfectionibꝰ ītrinsecis in diuinis ad extrinseca ꝓcedēdo eo modo quo ☞ Magr in sententijs ꝓcessit: ita q̄ mā q̄ttuoꝛ li. sententiarū hic cōpēdiose habef: vbi aduerte q̄ logtur doct. hic vt infra se ꝺclarat de rōne mere nāli naturaliꝛ acqsita. ¶ Ꝓro statu vie post lapsum maxime nō ꝓsupponēdo fidē: et de ꝑbatione simpliciter necessaria ꝛ demonstratiua. Nō obstat his ea que hꝫ in tractatu ꝺ ꝓmo ꝓnciᵒ: q̄ illa disputatio totalis ꝓsupponit fidē: vl saltē nō ꝓcedit a ꝓrioꝛi: et ex simplicit necessarijs: logtur etiam de potentia creature et de facto via attingētie naturalis: non aūt simpliꝛ de repugnantia capacitatis passiue: aliter ꝓtra diceret sibijpsi in q̄libeto. q. 7. ꝛ in sententijs plerūqz. Qui etiā vellet dicere q̄ ꝫ logtur famose sequēdo ātiquos theologos: posset dicere q̄ alibi ꝙuctioꝛ aliter sentiebat: sed ꝓmus modus dicendi satis ꝑbabilis videf: ꝛ verus vt extimo. Qui sic vel sic dicere voluerit: dicat ꝙsequēter: ꝛ si placuerit seoꝛsum ꝫ ordinare alio modo ptculas tractatꝰ ordinabis: vt supza notaui: ꝛ infra magis tangā. Nec his ꝓpōnibꝰ debet paganus vel phylosophus gliari: imo potius cōfundi: q̄ ꝓcessus phylosophoꝝ plures haꝝ ꝑbare conantiū nō habito lumine fidei euacuanf: q̄ iter falsa que locuti sunt verū videre ꝛ si potuerūt nolueūt tñ: quare dū sapiētes videri voluerūt stulti facti sunt: nec fidem catholicā denigrare possunt eo quia plura credimus que ꝓbare nō possumus: quia si ea nos ignoraꝛe dicēmus: que testimonio didicimꝰ aliorum quid ipsi phylosophi scirēt: vix enim vel nunqā in Arist. inuenies: qui tamen lumen aliozum fuit: vnam demonstrationem potissimam ꝓpter quid ꝓ aliqua veritate nāliꝛ cognoscibili oñdēda: testionijs enī antiquoꝝ plerūqz dicta ꝛfirmat: q

tamē fallere ⁊ falli potuerūt. Nos aūt si decepti sum⁹ ipa p essentiam veritas: que nec fallere: nec falli pōt nos decepit: videat tñ disputa⁹ huiusmodi pmo reportionū. q. 1. ⁊ sequentibus plo. et in. 3. di. 23. ⁊. 24. ⁊ in qlibeto. q. 14. ⁊. 1. q. plo. anglici. ⁊ i. 4. di. 49. ad ppositū explicandus. di. etiam 43. 4. ad idē hz plura vt infra in locis suis applicabo. vide expresse mentez eius. di. 42. pmo exponendo Ricardū ad ppositū de gradib⁹ cognitiōibus dei et cognoscentiū etiaz viatoꝝ: quere ibidē. vide alios theologos ātiquos ⁊ modernos. Nas ergo p positiões creditas: licet satis clare sint: breuibus tangā figillatiz. Attēde etiā q multū refert politatē creditoꝝ ⁊ factū oñdere rōne nāli: pmū facit iste plerūq; sed 2^m nō pōt: vt hic logitur: vide discurrendo in suis disputationib⁹ theologicis vbiq; loca aūt scripturaꝝ in qbus hē ppones habent: adducat lector q̄ h omitto coact⁹ tpis angustia ⁊ ne curiosis scolastici: sacra verba nauseā generēt: qō abhorreo dīe: ⁊ magis ita eē.

¶ Prima ppositio est de vita dei: supi⁹. n. ⁊ ab itimis inchoauit: vt. 1. q. qlibeti arti. 1. pte. 2. habet Aug. tñ ⁊ alij antiq: ⁊ theologi alij conati sunt hoc ostēdere: vide alex. de Hales vt nosti. ⁊ Tho. 1. pte. q. 18. articulo 3. ⁊ alios sup sñias. phs et. 12. metaphy. t. c. 39. ⁊ ide. ⁊. 1. ee. t. c. 22. ⁊. 100. ⁊. 2. ee. 2. t. c. 17 ⁊ alibi sepe conat oñdere deū viuere: ⁊ ex dictis eius. 1. de generatiōe aializ idē pōt inferri: sed h nō infringūt veritatē scotica: qz theologi ex creditis: ⁊ phs ex phabilib⁹ pcedūt: phat aūt pclusionē trib⁹ rōnib⁹ satis efficaciter: qz vz nec ex ordine alioꝝ ad deū nec ex diuisiōe adequata entis attribuendo deo pfectius diuidēs: nec ex pfectiōe maxima ipi⁹ vite hoc phari pōt: examinabis aūt phatiões et instantias excludēs vt nosti. in. 3. phatione cū dicit q habet nobiliorez pfectionē vita: ⁊ exemplificat de sole posset dubitari q ē illa pfectio: ⁊ maxime si ponat vita ō rōne formali eētie: vt vbi. s. in quolibeto tangit: p nūc breuiter dico q illa pfectio pōt dici necessitas essendi vel infinitas itensiua: ⁊ simlr de sole dicat suo modo: nec doctor nisi ex creditis pōt ostēdere vitā esse eētiale ad ītra: vel ex sensibilib⁹ vel phabilib⁹ pcedēdo: ⁊ scōꝝ patrū fundamentis: vt pz ibidē. Q, aūt dicit hāc nō eē dīaz entis ⁊c. pōt moderari sic: eo. s. mō quo phī diuidūt ens cōiter: vt pz in coordinatiōe Porphy^na q̄re phm. 2. de aīa: ⁊ qualr phat res sensibiles viuere: ⁊ ex cō sequēti ad ppositū cōparabis.

¶ Secunda ppositio est de itellectualitate ⁊ perfectionib⁹ itellectualib⁹ dei: ⁊ ordinate valde pcedit in his ppōnib⁹: qz sp posterior ex prioꝝ dependet: nihil. n. nō viuū itellectuale. si ergo nō pōt phari vita dei: quō sapia vl itellectualitas phabit: hoc tñ theologi conātur oñdere: ⁊ a priori ⁊ a posteriori: vide hunc. 2. di. p. q. 1. ⁊ in. 1. de pri mo pncipio. ⁊. 35. di. 1. maxime in reportationib⁹: ⁊ alios theologos. phs etiā. 12. metaphysice. t. c. 51. ⁊. 3°. d aīa. t. c. 15. idē oñdit: sed dic vt pus. hz enī he ppositiões in se: et quo ad itell'm pportionatū sint demōstrabiles: nisi denī alique eaꝝ imediate: nō tñ ab itellectu viatoris: et forte vl'ius a nullo itellectu creato: nō tñ repugnat statui vie huius noticia formalr: sz tñ attingēter vel clare vel ituitiue vel forte verī⁹ nō magis q̄z cōprehensibilib⁹ nisi tñ de potētia ordinata ⁊ de lege cōi breuit ad nullā pfectiōez itrinsecaz deo pt aliqua creatura attingere ex puris naturalib⁹ etiaz p quocūq; statu: nec cognitiōe icōplexa nec cōplexa: distincta dico ⁊ pfecta ⁊ maxime a priori ppria ⁊ imediata: danī tñ gradus et cōgruētie: eo qz Jerarchie varie i vniuerso: ⁊ in domo dei manſiões multe sunt. Jn habentibus nāq; symbolū facilior tranſitus: angelicus ergo itellect⁹: ⁊ hūanus beat⁹ ad h facilius eleuatur q̄z viatoris: totū tñ obiectiue voluntariū: an aūt subiectiue effectiue: pſidera. Remittit phationē cōclusionis ad pcedentia: ⁊ infert corrolariū notabile: ō cui⁹ materia habes. 35. 39. 40. ⁊. 41. di. p. q̄re i Aꝝ. pmo phycrmenias: ⁊ alibi: ⁊ apud alios instantias tolle: ⁊ plura adde vt vis.

¶ Tertia ppō est ō voluntate et volitione dei: cui⁹ etiā phatiões remittit ad pcedētia. Et infert corre^a: quere tñ phm vbi supra: ⁊ pmo ethicoꝝ. ca. 13. ⁊. 1. metaphy. in phemio. ⁊. 12. metaphyce ad finez: ⁊ theologos vt nosti. ⁊ specialr istum. 45. di. p. ⁊ maxie in reportatiōib⁹. ⁊. 2. di. p. q. et in. 1. de pmo pncipio ⁊ dic cōsequēter vt pus notaut. de

his aũt que tãgit in correlarijs: quere. 32. di. 3. et di. 46. 47. & 48. 4. hincide omnia bene cõformando. & saluando.

¶ Quarta ppõ est de opatiõibus in manibus dei: que etiã depẽdet expcedentibus: et infert corre^m singulare de btidine dei: quere phm vbi supza. & 10. ethicoz. c. 10. & hunc. 2. di. p. q. 1. & 4. 9. di. 4. & 1. q. quol. et alibi sepe. ¶ Consimiliter oia moderando: & multa addendo.

¶ Quinta cõclusio est de cognitiõe & volitione dei respectu aliozũ a se: quã breuiter & obscure pbat. & pbatio consistit in hoc: q; actus accidit pfectionẽ ab obiecto: & pozitatẽ: pfectionẽ q; est cã eius ptialis saltem: vl' saltez terminat' ad ipm: & nõ põt esse nisi sit eius: quare depẽdet ab eo depẽdentia extrinseca: pozitatẽ etiaz: q; obm pus si est cã vel si teruin^o idẽ segtur: si igit deus aliqd aliud a se intelligeret vel vellet: tunc vilesceret itellect^o & itelligere ei^o: & silr de velle: q; & pfectionẽ & pozitatẽ aliũde haberet q̃z a se: & sic pcedit argumẽta phi & Cõmẽ. 12. metaphy. t. c. 51. ¶ Posset alio mõ formari rõ doc. sic ad pfectionẽ & pozitatẽ act^o itelligendi & volendi dei sufficit pziozitas & pfectio obiecti. s. pmarij: cui^o est eẽntia sua: frustra igit poneret alicui^o alteri^o: tanquã obiecti: eligo vt vis: sed pmũ magis sapit. Infert cõsequẽter corre^m illatiuũ: & pfirmatiuũ corre^x. ¶ Vbi attende q; ex q̃ttatiõib^o vltis cũ dicit. 21^e & 22^e p3 q; he ppõnes credute deberẽt seq; alias sequẽtes infra ibi. Nõ pt pbari ordinẽ eẽntialẽ &c. post oẽs illas. 19. q; he. 21. & 22. quas allegat hic sunt. 2. & 3. pcedẽtes h: vt notauim^o. nisi forte enũerat oẽs cõclusiões a pnci^o omittẽdo multa: vt ibi notaui. sed pmũ pbabilius: vt in seqntibus magis patebit: vnde segtur: et illud: vel vt alij cõiter hñt: & pmũ corre^m cõe: qd infra habet post. 19. illaz creditaz: & posset loco cõe poni. 19. ſ cõe recte dr: vt p3: phi milta scripserũt &c. vel vt alij hñt dixerunt de deo &c. Extimo q; doc. iterscalarit has res scripsit & originalia remanserũt nõ ordinata vt in operib^o maxime notabilibus antiquoz̃ solebat accidere: sicut Aug. i li. retractationũ de nõnullis suis scriptis refert: q; anteq̃z cõpleuerat: et vt intendebat ordinauerat e manib^o capiebaf: quare lector attendat diligẽter ad singula: vt cõiter aũt iuenim^o originalia: ita ordinauim^o ista: alij alr ordinare poterũt indies: pn^m enim pluscq̃z ret medietas Az. snia reputatur. 1. ethicoz. Si aũt volueris tenere ordiné qué habes: vt infra etiã habeb in alijs remissionib^o q; sit bonus: poteris ſaz corrigere loco 21e ponendo 2e & loco. 22e ponendo. 3e. vel recurre ad alia loca: & superputatões: h eni varietas quotationũ generat h maxiaz pplexitatẽ vt pdixi. ¶ Attẽde etiã cum dicit. Cõcessis. 4. pclusiõibus pximis: ſ nõ pbatis &c. q; notãter dicit nõ pbatis: quia pbationes ille possent euadi: & etiã si vniuersaliter itelligantur: vt prius ponderaui: & nõ solũ respectu itellect^o viatoris: seu creati sunt falsę: et falsum nõ põt pbari. 1. posteriozũ. Ex illis etiam verbis posset inferri: q; loquitur in hoc pcessu famose phylosophoz & theologoz aliozũ fundamentis innitẽdo: sicut supza notaui. alibi vero oppositum ostendit: vbi has veritates pertractat: sed breuiter quicquid sit de hoc intendit doc. q; nec vna ps nec alia rõne necessaria naturali in his ppositiõibus põt ostendi. ¶ Ulterius sciendum q; illa pbatio Cõmẽ. & Az. faciliter euaditur quia procedit de obiecto prima^o motiuo & terminatiuo intellectus diuini cui^o est eẽntia sua. Quere vbi supza. 2. di. pma. q. 1. et 35. di. eiusdez: & vbi prius in. 3. & alibi sepe in doctrina huius et aliozum theologoz ad hic. persuadebis etiam ex multis locis in Az. deũ alia a se itelligere & velle quere. 1. de anima. t. c. 80. & 3. metaphysice. t. c. 15. de cognitione litis: quere etiam vbi supza. 1. & 10. ethicoz. & 12. metaphysice. & alibi sepe. saluetur ergo Arist. vt supza: & omittat Auerroys ex intentiõe mentitus. Nec valet illa fatua fuga de cognitione vniuersaliũ: & in vniuersali &c. quia licet essentia dei sit vniuersalis in repzesentando: nõ tñ in predicando nec in vniuersali: sed distincte in particulari & intuitiue omnia repzesentat: & pncipalius singlaria: & necessario oia incõplexa saltem: vide in mã de ydeis di. 36. p. in reportatis: vide etiam in plo. q. 3. & vbi supza et alia plura h tange: q; satis copiosa materia inter theologos et phos pzo vniuersali etiam fundamento in his

omnibus: vide.2.di.p.in reportatis.q.de infinitate di ad finē ea q̄ dic̄ t.7.q. q̄libeti.
¶Sexta est de pductione ad ītra in diuinis: de que fit sermo copiose.2.di.p.et.4. t sequētibus: quā pbat ex fundamētis cōmunib⁹ de actiōibus vel opationib⁹ immanentib⁹: quere.9.metaphysice.pmo et.10. ethico⁹: t alibi sepe. ¶Esset aūt simplr tenēri veritas huiꝰ: q.s. per actū intelligendi vel volendi nulla fit productio nisi eo modo quo seª necessario ad aliō posset dici fieri p illud: extensiue tn̄ andiaꝫ hic fieri: quere vbi supra istū: t in quolibeto.q.1.2. t.14.t.1.q.pme.di.2.li.actu enī pductiuo qui nō est actus intelligendi vel volendi: sed bene actus intellectus fit productio ad intra: loquitur autē doctor hic cōmuniter et forte famose sicut ¶Hen.de gan.et multi antiquorum: vel extendit actum intelligēdi t volendi ad omnem actum harum potentiarum. Infert correlariuum notabile de ordine productionis extrinsece ad intrinsecam quod optime discutit in secūdo vbi supra.et in quolibeto.q.8.t.14.quere alios theologos: t maxime ¶Hua.t ¶Hugo. de cap.no.et alios sequaces huius Tho. etiam prima parte summe.q.45.articulo 6.et ¶Henr.quolibeto.6.q.2.et moderabere cuncta vt nosti.vide.10.distin. pma.aliqua ad materiam huius cōclusionis.
¶Septima est de equalitate producentis t pducti in nā q̄ incipit ibi: Si pducat tē. quā pbat a simili: sz similitudo claudicat vt scis: probare tamen defectum eius forte non faciliter quis posset nisi ex aliquibus creditis presuppositis: quere vbi supra in primo.et dist.19.eiusdem et.31.t.q.6.quolibeti de hac equalitate: pondera bene cū dicit in cor⁹: ex pte sui tē. vt declarat optime vbi supra in.2.et quoli.ponitur ibi ad finem correlarij quotatio quedam in aliquibus originalibus remittēdo se ad alia loca: siue ad alios antiquos quam omisimus: quia non communis nec bene intelligibilis: hoc etiam quam notauimus 7.non habetur communiter notata vt cōclusio hic: sed videtur pars illius.6.cōclusionis seu correlarij eius: aut certe inciden taliter adducta: vt patet ex co^to sequēti. vbi dicit ex proxima q̄ debet referri ad.6.omitte ergo notare hanc vt conclusionez si voluerisꝫ t vbi pontur.8.pone.7.t sic consequenter procedendo supputabis. ¶Philosophorum motiua hic ponderabis: t plura adde pro et contra: vt nosti.omnia tamen in obsequium christi.
¶Octaua vel septima est de productione personarum in diuinis: t patet ex precedentibus: quere scda di.primi.t vbi prius copiose ad hoc.cuius probationez ad precedentem remittit: possibilitatem tamen huius ostendit satis notanter in primo: semper tamen aliqua credita presupponēdo: quere ochan et sequaces vbiqz hic: et alios modernos: vide optime in.3.di.24. fundamenta que faciunt satis ad hoc.et in prolo.reportationum.et.1.q.prolo. anglici t ebreorum fundamenta.
¶Nona est ō cōmunicaᵗᵉ essentie diuine: que est satis notabilis t efficacit eam ostēdit ex dictis: quere vbi supra et alibi sepe in doctrina huius: et maxime.1.3.et.10.q. quolibeti.de hac cōmunicaᵗᵉ. vide.5.t.26. dist. pri. aliqua ad propositum plura addendo vt scis: cauillationes phoz̄ in hoc faciliter euaduntur: maxime ex creditis.
¶Decima est de circūincessione psonax: de qua habet.19.dist.p.q.7.singularissime cuius rōnem breuibus in coᵗᵒ tetigit. vide alios theologos ibidem: et alibi: vt nosti: hoc enim est creditum speciale: et ex creditis dependens.
¶Undecima est de modis cōicādi eēntiā: vide i pmo di.2.parte.2.copiose.t in quolibeto.q.2.t dist.10.t sequentibus. vsqz ad 14.p.t tange instātias hincinde.et dic cōsequnter caste: quā tripliciter pbat: sz facilr oīa euadunt: vt patet ibidē in.2.pbatione tangit motiuū depotentia executiua in diuinis: que si poneretur tantum ad extra operaret: sed ad mentem huius nō videt ponenda: vt in materia de praxi hz: et.37. di.2.li.quid dicat Fran.de ¶May.43.di. p.cōsla.q.5.t alij plures qui eā ponūt: motiuū vero pmū ex Lōmē.8.phycorum pertractat copiose in pmo vbi.s.et silr tertiuz sufficiebat doct.ad ostendendum propositum q̄ reperiuntur instantie naturaliter loquētiū: t satis pbabiles ex naturalib⁹ ad oppositum harum ppositionū creditarū:

nō tñ demōstrantes: q̄ tunc fides de falsis. Nō pñt aūt ambe ptes alicuius ꝓblematis rōnibus necessarijs ostendi: et ꝛ vno oia cōsonāt. 1. ethicorū: plerūq; tñ falsa magis apparenter ꝓbant: vide ꝓmo elēcox: q̄re aliqua ad ꝓpositū huius crediti. 1. q. 4. ꝛ alibi vt volueris.

¶ 12ª est eadem cōicabilitate: q̄ztū ad eius sufficiētiā ꝛ lr̄a varie hr̄. Nā aliq̄ originalia hñt tñ a duob⁹: aliq̄ tñ a trib⁹ aliq̄ tñ trib⁹ sine a: sed oi mō pōt hr̄e bonū itellm iñ. 2. etiā ꝓbatione hr̄ varie lr̄a: aliqua habent alicui triū: aliqua aliqué triuꝫ: aliqua aliqd triū: sed ꝓma lr̄a cōtox est: licet aliam habes: ꝛ posset habere bonū itellm cū negatione sic: aliquē triū nō ꝓducere: ꝛ esset bene ad oropositu3: vt ꝑ ex sequentibus affirmatiua etiā satis bene intelligit: q̄ remota ꝓductōe nō videt rō cōica⁹ tñ trib⁹ vt ꝑ: de hac materia: q̄re in ꝓmo vt supra: ꝛ alibi vt nosti: vide deliramenta auer. 12. metaphyce. cōmēto. 39. et alibi cōtra xp̄ianos asinina subtilitate fret⁹. Nemo enī veritates creditas: quā ipsimet catholici doctores efficati⁹ impugnat: vt fides locū habeat: ꝛ aduersarius eius cōfusus abscedat dum efficacissimis rōnibus satisfiat. quere hunc dumtaxat.

¶ 13ª. est de trinitate psonaꝛ quā ex ꝓcedē tibus oñdit sufficienter ꝓbatū: vide etiam vbi prius in principio. ꝛ. 24. di. eiusdē aliqua ad h̄ habes.

¶ 14. quā notauimus non habet cōiter: ꝛ videtur extra vt notaui: vl̄ illud q̄ addit: vt cōmentū saltem pōt poni extra. cū dicit. Regre in tabula: de qua supra feci mentionē: quere. 1. q. 2. ꝛ. 1. di. 3. et. 8. q. q̄li. et alibi.

¶ 15. ē ō distictis ꝛ ꝓstitutis pⁿᵗ: vide ꝓblematice disputatuꝫ. 26. di. ꝑ. sed in reportatis: ꝛ. 4. q. quolibeti se determinat: quere Bonauē. vbiq; q̄ sapit optime: vide multa subtilia in Fran. di. 26. ꝑ. ꝛ reportatiōib⁹ hui⁹ ibidē de his cōstitutuis. Nā iter oēs veritates theologicas h̄ maxime: et circūstantie ei⁹ sunt altissime specula⁽ⁱˢ⁾ ꝓbat aūt ꝛclusionē dupl̄r: quaꝫ secōam examinabis bene: vide vbi supra in ꝓmo: et quolibeto: ꝛ optime. 7. di. ꝑ. ad finē. et. 4. di. eiusdem: si loquatur de deo vel essentia verū dicit: si de persona pōt negari loq̄ndo de referri fāda⁽ʳ⁾ ꝛ fo⁽ʳ⁾ vt quo: seu hituall̄ vt ita loquatur. Cōiter vbiq; hic adducit probationes famosas: vt prius notaui.

¶ 16. est: suppositō q̄ constituanf ꝛ distinguanf ꝓsone relatiōis cū alie sint oppositē rel̄ones: vt pr̄nitas et filiatio: alie dispate: vt pr̄nitas ꝛ spiratio passio: vl̄ filiatio ꝛ spiratio actio: dubitari posset an distinguanf tñ oppositis rel̄onib⁹ an certe disparatis. Jedo dicit q̄ nō pōt ꝓbari ꝛc̄. quā probat notanf: vide pulchre ad ꝓpositu3. 11. di. ꝑ. q. 2. vbi hanc ꝛclusionē oñdit ꝛtra Tho. ꝛ alios antiquos. q̄re Gotfre. ꝛ noiales ibidez: ꝛ alibi vt nosti: ꝛ tange plura ad ꝓpositū ex. F. ꝛ alijs sequacib⁹ hui⁹: semp salua bis Bonauētura vt scis. 2ª ps disiunctiue in probatione est danda: vt verbi gratia: in filio est filatio seu generatio passio: cui est aduentⁱ spiratio actio: cōstituitur ergo ꝓmo: ꝛ p ꝓñs distinguif a quocunq; ipa filiatiōe: simil̄r dicaf de patre suo mō: an aūt inascibilitas ꝓcedat in ꝑe paternitatē: iter doctores est ꝓblema: sed se ōterminat iste in hoc: in primo di. 28. ꝛ in quoli. q. 4. quere Bonauē. ꝛ alios antiquos.

¶ 17ª est de ꝓcessiōe. ss. ꝛ facit ꝓ grecis: hiez nō totaliter excusat. vide. 11. di. 1. q. 1. et. di. 12. copiose ad h̄. ꝓbat ꝛclusionē singularissime ex eq̄litate et plenitudine pfectiōis cuiuslibet ꝓsone diuine: vide in fili. 1. q. 2. ideo expte cōicantis videf posse ꝓcedere ab vna: sicut a duabus: vbi aliqua originalia hñt omnia eētialia: alia oia equalia. ꝛ vtraq; lr̄a pōt bene intelligi. Ex parte etiā cōicati arguit idem: vbi caute itellige cū dicit. posterius vel posteriozis vt alij habent nāl̄r ꝛc̄. videf velle dicē in illis paucis verbis. q̄ prius naturaliter nō pōt esse a posteriozi naturaliter: modo fili⁹ cui fit cōmunicatio est posterioz cōicatōne: quare nō pōt cōicare: sed sic: vt videf paꝫ valeret rō: q̄ duplex ē cōicatio: vt scis vl̄ recurre ibidē ad ozdinē originis patris ꝛ filij inspirando: vt. 12. di. 1. q. 2. tangit ꝛ. 1. q. 2. plura adde ex antiqs bene discernēdo. Infert coxᵐ: q̄ō est ꝛtra Tho. vide vbi supra. q. 2. 11. di. ꝑ. idez. imo nō modo non pōt ꝓbari: sed falsum est ꝑm ipm ibidē: nec ē creditū: sed voluntarie potius dictū: vt ibi disputatur optime.

¶ 18ª est ō imortalitate aie: et pōt h̄ reduci

ad mām

ad mām.2.lib.di.17.ꝛ.19.ꝛ alibi ꝑma etiaꝫ di.7.2.2.idez posset hre originem: sed copiose in.4.di.43.q.2.facit doc.singulare digressum de hoc:ꝛ tenet veritatem huius ꝓnis ꝓtra multos antiquos: qre Tho.1.pte.ſ.q.75.articulo.6.ꝛ Ric.in.2.diſ.19. et Bona.ꝛ alios. ¶Notiua vero phoꝛ ad oppositū ibi notanter excludit. Infert coꝛ[m]. cuius fundamenta hꝫ in.4.di.43.ꝛ.44. ꝛ sequentib⁹.

¶19ª.est de bitu[nc]:cui⁹ fundamēta hꝫ in 4.di.49.q.11.ꝛ.12.singularissime:pōt etiam in.1.li.reperiri motiuū h⁹:vbi supra:q̄ re philosophoꝛ fundamēta.

¶20ª est de ipassibilitate in statu innocentie:quere in.2.vbi supra dist.19.in.4.etiaꝫ di.49.q.13.optime h̄ inuenies:adde plura si volueris ex medicoꝛ ꝛ phoꝛ imaginatiōibus.vide.15.di.3.plura ad ꝓpositum ō conditionibus hominis in statu innocentie ex parte coꝛporis ꝛ aie.h̄ tange.

¶21ª est de peccato ꝑmi parentis: vide in ꝛ.distin.21.ꝛ sequentibus copiose.

¶22ª est de pctō originali:vide in.2.di.30 ꝛ duab⁹ sequentib⁹ copiose ad h̄:ꝛ pp probationē:vide. 23.ꝛ.28.di. 2. ꝛ adde plura ex sententijs ātiquoꝛ ꝛ theologoꝛ ꝛ phoꝛum:vt scis:vide ēt.29.di.2.aliqua ad ꝓpositum declarandum fecūdius.

¶Vigesimatertia est de remissione peccati in generali:an.ſ.per penam:quere in.2. vbi supra.ꝛ.33.eiusdē.ꝛ sequētib⁹:sed hec cōclusio posset assignari ꝑma h̄ ptinēs ad mām.3.li.vide di.20.3.ꝛ in materia ō merito xpi.di.18.ꝛ.19.eiusdē:vbi attende cuꝫ dicit pena alia a peccato cē.q̄ ipsū peccatum est ꝑma pena que icurrit ex peccato: vt habꝫ Aug⁹.ꝑmo cōfessionū.c.12.ꝛ.3. de li.ar.quere in.3.di.37.ꝛ.in.4.di.14.ꝛ ad ꝓpositū habet optime in.4.di.15.q.1.vide Bona.ꝛ Ricar.probat questionem recurrendo ad dei misericoꝛdiam:vide in.4.di stinctio.46.aliqua hic:ꝛ adde multa inoti.caste tamen.

¶Vigesimaquarta est de remissione peccati in speciali descēdēdo ad modū remittendi:ꝛ pꝫ huius cōclusiōis fundamentuꝫ vbi supra tam notaut:ꝛ maxime in.3.ꝛ in 4.quam ꝓbat notanter: vbi examinabis ea que dicit de gra ꝛ satisfactione:quere in 4.vbi supra.ꝛ.1.di.eiusdē.q.6.ꝛ di.16.eiusdem:videſ enim de mēte hui⁹ q̄ qs satisfacere posset sine gra licet nō meritorie: vide.17.di.p̄.ꝛ.4.di.4.articulo.2.q.2.ad finem singularissime:ꝛ alibi vt scis:saluabis tamen dictum doc.loquendo de potentia ordiata:ꝛ meritorie ꝛ post culpe dletiōez.

¶Vigesimagnta est de necessitate passiōis xpi vide i.3°.vbi supra:ꝛ quere antiqs theologos:vide etiam.16.distinctione .3. aliqua ad ꝓpositum.

¶26ª est de necessitate icarnationis: vide ꝛ.2.di.3.sed q̄ dicit in ꝓbatione examinabis:q̄ loquit famose:vide.7.di.3.q.3.ꝛ.19 di.eiusdem:ꝛ.41.di.p̄.in reportatis ꝛ alibi:ꝛ adde plura hic.

¶27ª est de modo cōceptiōis seu informationis co[ri] xpi.vide.2.3.ꝛ.4.dist.3.vbi advertere ne aliquid sine causa omittamus in lra doc.seu ei addamus q̄ i originalibus cōmuniter habebatur illa littera ad finem cōmenti sic:sicut beata virgo contraxit cē. vbi logtur doc.famose sicut cōmuniter h̄ ꝓtotum:ꝛ maxime in ꝓbatiōibus: vt sepe dixi:sed ne garrulis occasio laterādi detur addidi illa vba.ſ. sicut dī .q. sic itendebat doc.ꝛ maxime si h̄ iunioꝛ scripsit vt suppono:loquit ēt de lege cōmuni: pōt etiaꝫ dici q̄ cōtraxit q̄ztum in se fuit.vt in.3.dist.3. dicit:ꝛ mundata fuit ꝓuenīendo:ꝛ postea mūdata:vt dicit ordine nature priuatio vt negatiuo vt ibidez habet:ꝛ.1.di.2.q.2. mūdata etiam non per delectionem deformitatis:sed per additionē munditie formalis scz gratie ꝛ aliorum charismatum: multa alia addat hic curiosus lector.

¶Vigesimaoctaua est de excellentia xpi: de qua hꝫ in.3°.distin.13.ꝛ.14. vbi aduerte i co[to].cū dicit ꝛ capitis:q̄ pōt bene intelligi sic.ſ.q̄ caput oium ponit: ꝛ ex scriptura:ꝛ vbi supra:posset etā loco capitis poni capacitas: vide.q.6.1.di.2.ꝛ vbi supra i.3. quere in vere notanter de capacitate tali: vt nosti.q̄re etiā.49.ꝛ.50.dist.4.plura ad idē fin[mc].vide.18.ꝛ.19.di.3.ꝛ.9.di.eiusdez. ꝛ.12.ꝑ his que addit in 2to in ꝑma ꝓbatione aliqua originalia habent. Tum ex relatione:vt habes aliqua.tum ex rōne:ꝛ loco non sequitur ponitur i se.sed vtraq; ira potest bene intelligi:scōam ꝓbationē exa

minabis vt supra.

¶29ª est de iseparabilitate nature assũpte a verbo: ꝛ semp in ꝓbationib⁹ ꝓsuppõit cõmunẽ viã: vt ꝓius tetigi. Nõ enim ꝑt⁹ ꝓpter redemptionẽ generis hũani verbũ assumpsit nãm humanã: imo si Adam nõ peccasset: nihilomin⁹ eam assumpsisset: qꝛ natura illa fuit ꝓdestiata ꝛ ꝓmo ꝛ in ꝓmo signo vt esset filius dei: ꝛ nõ occasionaliter ꝛ licet ordine ĩtẽtiõis ꝑus predestinata: ꝙ̃ vniri verbo preuisa: ordine tamẽ executionis ecõtra. vide in. 3. ꝛ in ꝓmo vbi supra. ỗ facto etiã fuit natura sepata a verbo ĩ morte xp̃i: licz nõ partes eius ꝓncipales: ꝛ hoc ponẽdo. 3. entitatẽ: vt ponit iste. secus si negetur: quere pro hac cõclusiõe sepe in. 3. ꝛ 19. q. quolibeti in doctrina huius: sicut eni cõtingenter eam assumpsit a principio: ita cõtingenter ipsaz cõseruat vnitam. Nõ solum ergo nõ potest hoc ꝓbari: imo oppositum eius est verum: ꝛ probari potest saltem ex creditis presuppositis.

¶30ª est de institutiõe sacraz̃: ꝛ pertinet ad materiã. 4. sententiaz̃: quere di. 1. 4. ꝛ seqn̄tibus in doctrina hui⁹ optime ad hoc. Q̃ tangit ibi in 2ᵐ de beata virgine dubiuz̃ ẽ an recepit sacramẽta: ꝛ maxime baptismi: vide. dis. 4. 4. articulo. 3. q. 1. bene pon⁹ ꝛ plura hic adde ex antiquis ꝛ modernis vt scis. ¶31ª est. descẽdendo in speciali ad sacramẽta noue legis. de baptismo: confirmatiõe ꝛ extrema vnctione: ꝛ posset text⁹ iterscalariter poni in co^to. ibi. Nec cõfirmationes ꝛc. aduerte etiam h̃ ꝛ supra in co^to 27. ex allegatiõe. 21. ꝙ ordo harum cõclusionum: ꝛ ichoatio vr̃ cõueniẽs. de quo infra ad h̃ magis: ꝛ supra ĩ co^to. 5. tetigi. vide di. 1. 3. ꝛ. 4. 4. ꝛ sequẽtib⁹ vsqz ad. 7. ꝑ ꝓma parte cõclusiõis: ꝛ di. 7. pro. 1. ꝛ di. 23. ꝑ. 3. ꝛ pondera: ꝛ declara h̃ multa.

¶32ª est de cõfessiõe: quaz disputat valde notãter in. 4. di. 17. vbi examina bene ea que dicit in ꝓbatiõib⁹. an. v3. in veteri testamento erat institutũ hoc sacramentuz̃: ꝛ silr ꝙ dicit de institutiõe eius in nouo ex dicto Jacobi logtur famose. quere Alex. ꝛ Ric. alr tamen sentit ipse vbi supra. Cũ addt ibi de scõo ꝛc. potest referri ad illud Jaco. et orate: ꝛ a simili arguendo: vel ad illã ptez conclusionis homini faciende. confidera: ꝛ plura adde pro ꝛ contra ex antiquis: vt volueris.

¶33ª est ỗ exiª corporis xp̃i in eucharistia quere copiose in. 4. di. 10. ꝛ. 11. Q̃ dicit in co^to ꝓbando 2ᵐ nem boni ꝛ mali sacerdotis: quedã originalia nõ habẽt ly nihil ibi: sed affirmatiuã: ꝛ satis valet lr̃a sic: quedã habẽt: imo cõmuniter: vt etiã posuimus: ꝛ declarabit in generali di. 1. 4. h3. ꝛ di. 8. in speciali: ꝛ sequẽtib⁹: qỗ dicit cõsequenꝫ de aĩa ꝛ quãtitate: vide di. 8. ꝛ. 11. ꝛ ibi potest textus 2ᵐ nis partiri in tres partes; ꝛ in fine co^ti nõ hẽtur cõiter illa littera ꝛ corpus sed terminatur ad ly deitatẽ. Adulta h̃ subtilia tange: qꝛ subtilis ꝛ copiosa materia ẽ: vide antiquos ꝛ sequaces huius: ꝛ ochan bene tamen castigando.

¶34ª est de ordine: cui⁹ motiuũ: vide in 4. di. 24. sed ꝙ dicit in ꝓbatiõe facilr̃ euaditur vt scis: quere hic per totum canonistas si volueris dilatare te in his conclusionibus ꝛ probationibus ꝛ improbationibus earum.

¶35ª ꝛ vltima est de cõiugio: vide di. 26. 4 ꝛ sequẽtibus vsqz ad. 43. exclusiue de hac materia: in ꝓbatiõe tange plura de hisque breuibus dicit ꝓmo an formica⁹ sit peccatũ. deinde de cõparatiõe coningij ꝛ corruptionis corporalis ad spẽm: ꝛ ad idiuiduuz̃. plura alia adde ad h̃: qꝛ hẽ cõclusiões sunt positiue ꝛ morales ꝛ theologice: ꝛ h̃ tractatus pro maiori parte scolasticus ꝛ speculatiuus est: qnare succincti⁹ quo potui pstrinxi sermonẽ in istis: qꝛ in locis suis: vt nota uĩ videri possunt: maxime qꝛ iuniorib⁹ h̃ elemẽta cõiter adaptantur: ꝛ si verba empedoclis plerũqz dicẽt: lector vero discretus ꝑm materiã subiectã se dilatet: qꝛ prorsum est mathematicum persuadere ꝛ rethoricum demonstrare.

Sequitur illa particula: In eẽntialiter ordinatis ꝛc. quam poteris legere ante precedentes si vis vsqz ad illud corᵐ cõe post propositiones creditas infra ibi philosophi mixta dixerunt ꝛc. inclusiue.

¶Primo premittit duas petitiões: q̃ etiã supra in. 1. de ꝓmo ꝑn⁹. tacta sunt. ꝛ. 2. meta phyſice. ꝛ. 2. di. ꝑ. q. 1. in ꝓma tangit. 3. ſ. primitatem ꝛ vnitatẽ numeralẽ ꝛ coeuitatez̃

alicuius:ad qđ eẽntialiter ordinata ordinãtur: vide.10.metaphysice copiose:& oñ dũ difficultatẽ ꝓbationis hanc licet ipse et plus conantur eas probare.

¶Deinde ponit cõclusiões:quarum ꝓma habetur vbi supra notaui copiose: & habz tres partes:sicut ꝓma petitio quaz probat ex precedẽtib⁹.vbi lra in aliqb⁹ originalibus habetur supflue quantũ ad.2.ꝑ⁹nem: qz ꝓmittit petitionib⁹ & replicat post ꝓmã sed bene habes lram:vt ordinaui eã. Multa hic p & cõtra possent adduci:sz qz superius tractaui ista festin⁹ ad sequẽtia ꝓlixi⁹ ea prosequi h postpono.

¶Scõa ꝓclo est de pfectiõe efficiẽtis. Illaz eque pfectũ si vniuocũ:perfectius vero si equiuocũ:vbi tñ attende q nõ recte de rigore sermonis dicit efficiẽs vniuocũ stricte loquẽdo de vniuoco specifico.s.sz potius pducẽs vel saltẽ agẽs debet dici: qđ ió dico.q.3.di. p.q.7.& 25.dist.2.dicit q relato cause & causati iportat dependẽtiã eẽntialẽ:& arguit distinctionẽ in natura: debz ergo accipi extensiue vbicũq; ponit huius distinctio. ¶Ulteri⁹ notãdũ q illud qđ dixi de cã equoca debet attendi de causa equoca totali & nõ partiali:vt in plurib⁹ locis habet:vide.3.di.p.& 2.licet forte vniuersaliter v^m sit vt effect⁹ vt hui⁹cõparat ad hoc vt ad cãm:secus si comparãtur simplr iter se entes.quere.3.di.2.q.10.soluẽdo argumenta ꝓncipalia ad finem:vide notãter istantiã & regulã cõmunẽ.s.q dependet ex pluribus &c.i quolibeto.q.14.articulo p⁹ de fide ifusa & acqsita:& adde dicta huius i ꝓmo.di.3.q.4.in solutione.articulo p⁹ cõtra Henr.moderãdo cũcta vt nosti. quere q.17.quolibeti.arti.3.& Frã.in plo.ab oriente parte tres.q.3.optime:vt hic alti⁹ exquaris. ¶Tertia est de perfectione dei q̃ supra pertractata ẽ copiose:vbi aduerte q illa cõparatio ẽ excessiua vel abusiua quaz ꝓbat ex precedẽtib⁹.Qor^m ifert cõsequenter notabile:vbi aduerte cum dicit ifra alti quo mõ cõis &c.q hoc dicit:vel qz nõ ẽ locus determinationis illi⁹ cõmunitatis hic siue.s.fit analogie:siue vniuocationis: vel ió:qz non est cõmunitas nisi solius conceptus:notãter etiã dicit iu oi differẽtia entis que dicit pfectionez simplr ꝓpter ea q̃ tangit.8.di.ꝓmi.q.finali:& prima distin.2.q.3.de causa & huiusmodi.

¶Deinde facit digressum notabilez i co^o ꝓmo ostẽdendo quantũ & ad quẽ terminũ vltimate attingit rõ nãlis necessarta creature rõnalis vel saltẽ viatoris de deo:vide in plogo:vtriusq;.ꝑ.& 3.di.etiãdẽ & supra 2.metaphysice:& alibi sepe pro & cõtra plura addendo.

¶Cõsequenter pertractat partes illius ꝓme cõclusionis:ostẽdẽdo difficultatẽ ꝓbationis earũ per ordinem:sed supra de pri⁹ ꝓncipio:& vbi ibi notaui conatur illa oĩa ꝓbare:que tamẽ nõ repugnãt:vt sepe dixi. facilr tamẽ dici potest q in eẽntialr ordinatis potius datur ꝓmũ:qz nisi ibi ꝓmum nec ꝓmũ nec vltimũ in alijs:qđ tamen examinabis bene:qz pulchre doc.h.mouetur ¶Ultra cum ibi allegat Auicen. aduerte q illud habet.6.metaphysice.cap.5.quere etiam Arist.2.de gene.t.c.56.58.& 68.& alibi ad idem:& maxime.8.physicoruz. Quomodo autem valet illa cõsequentia:datur ꝓtius:ergo primũ:vide supra.5.meta.q.8. ¶Aliud quod tangit circa probationem 2.partis:quere.2.distin.ꝑ.q.3.& supra de ꝓmo principio:& qualiter currit & quando iuxta regulam tertij topicoruz:duo bona sunt magis bonum vno eorum seorsum:& quando non ibi habes:& vbi notaui ibidẽ Ibi etiam pondera duos modos ponendi duo prima:aut.s.vtrunq; a se:aut vnum vniuoce ab alio.

¶Deinde ostendit circa tertiam partem scz coeternitatem valde signanter difficultatem probationis dupliciter:aut loquendo de eodem numero:quia sic posset imaginari aliud & aliud numero distinctum sibi succedentia:aut ꝓm speciem: ita q tñ ad fieri rerum requiretur primum & non ad conseruationem:vbi aduerte q licz cõmuniter habetur in littera ibi.per rationẽ naturalem non potest probari &c. magis tamen placet ibi improbari: & additur in originalibus antiquis lr.ad denotandum primum dictum; quia sic doctor signabat loca textus plerunq; per litteras:sicut antiqui biblie capitula: & ipse Aristoteles & Auicen. & aliquando Henricus questiones in processu solutionis earũ: & hoc

accidit sepe in his theorematibus: & metaphysica: & maximā generat ambiguitatē q̄ vicio & negligētia scriptorū nō fuerunt apposite margīnibus hmōi lr̄e si eas doctor apposuit. vel si iplicite itellexit: nō ita faciliter alij capere possunt: vult ergo doctor q̄ illa duo que tetigit: p̄mū ibi: primo de aliquo eodē &c. scōm ibi. Et scōo si p̄mū efficiēs &c. nō possunt iprobari facilr̄ p rōnem naturalē: nec ex ordine cārum: & iō īferius debet esse. 2m nō pōt improbari &c. vbi plura originalia habēt. Et nisi capiat̄ ly &: materialr̄ p signo sicut lr. dubiū q̄ tāgit: ad qō se remittit: pt faciliter solui tenēdo negatiuā: & hoc si scōm eiusdē rōnis ē effectibile: de quo infra in hoc. c. & in sententijs: & alibi sepe: & hoc nisi negetur ordo est sentialis de quo vbi supra in p°: & de p̄mo p̄ncipio. ¶ Cōsequenter dat instantiā. 2. petitioni supra: sz facilr̄ solueret q̄ spēs sunt sicut nūeri. 8. meta. t. c. 10. & 10. meta. t. c. 2. & inde. In oī gñe &c. sz hoc tolleret recurrēdo ad ordinem pfectiōis & cālitatis vt scis & dis°° de mēn^ra^ multiplici: vide. 2. di. 2. pte. 1. copiose: & alibi plerūq̄ in doctrina huius & alioꝝ. pōdera oīa que dicit q̄ nihil sine rōne. ¶ Ulterius p̄segtur dicta ponendo casum de ipōne hui° nominis de°: vbi cuz dicit segtur ex lr. recurrit ad illud primum dictū prius notatū: & originalia ibidem varie se hñt: in aligbus ponit. 12. i aligbus. 2. in alijs alio mō. postea cū dicit ex 2. itellige de. 2. dcō prius: vbi aliqua originalia hñt ex &. q̄ bñ posset stare tenēdo ly &: vt notaui prius materialiter & p̄o signo &c. ¶ Consequēter ibi: igitur hec que videtur: dat ordinē rōnē & modū dicendis: vñ elicere potes q̄ p̄cedentes oēs credite: vt q̄ ad p̄mā petitionē supra ꝯgrue seq̄rentur sequētes creditas vt supra tractaui. Ibi etiā finaliter declarat se qualiter intelligit non probari in his creditis per totum: vnde instantie vbiq̄ soluuntur.

Sequitur illa particula. Nō potest ꝓbari. vbi posset poni q̄ supra posuim° tenēdo alium ordinem. Incipit tractatus &c. quottatio vero particule ibi in margine omittat̄ supputationi lectoris: vt sepe notaui: ponit igitur ꝓpōnes creditas per ordinem: quas tamē alibi conat̄ probare: sz qualr̄ ex hoc nō repugnat sibiipsi supra tetigit: fortiores tamē sunt iste p̄cedentib° creditis assignatis: q̄ etiam phī conati sunt has oēs fere ostēdere. igit̄ ñ excludit doc. hic oīmodā ꝓbationem ēt ex nālib°: sz necessariā vt pz.

¶ Prima ꝓpō seu 2° est de ordine essentiali effi^vm^ quā probat triplr̄: q̄re supra de p̄mo p̄n°. & 2. di. p̄. & alibi sepe. 2. etiaz meta^cc^. Ari. t. c. 6. & ide: & in alijs expositorib° & qōnistis iuenies plura ad hoc p̄o & p̄tra q̄re Auerroym & Albertū: & Aui. etiam in 6. metaphy: sue. Algazelē & alios ad hoc. ¶ Scōa ē de p̄mo efficiēte quo ad vnitatē specificā: quā ex precedētib° probat: quere vbi p̄rius p̄o & cōtra. & 8. physicoꝝ. & 12. metaphysice: & in p̄oclo. & auctore de causis. ¶ Tertia est de primo efficiēte quo ad vnitatē eius numeralē: quā etiaz ex precedentib° probat: vide vbi prius apud istuz & alios: & maxime. 12. meta. t. c. 49. & i Dama. c. 5. & 8. physicoꝝ. t. c. 48. vide Ilua. li. pri. di. 2. q. 2: & ochan quolibeto. 1. q. 1. p̄o quo faciunt dicta doctoris in hoc tractatu sed non simplr̄. Extimo. n. q̄ hinc accepit audaciā in suo processu vbi supra notaui de primo principio: sed moderabere cuncta: vbi notaui: & in p̄cedētib° hic: & salua fundamēta hui° vbiq̄. Cū theologis enim sumus catholicus: & cuz phīs rōne pluſq̄ grecus existit. Quere sequaces hui°. 2. di. pri. & collige obiectiōes ad hoiem: & p ipo vt nosti. Aduerte q̄ in scōa probatione in co^to^ debz ee: tamē ex lr. supra vt prius ōclaraui: vbi tñ originalia variam lram habēt sed sic placet & consonat dictis.

¶ Quarta est disiūctiue de efficiēte quo ad nūc existere: & dependet ex precedentib°: p cuius declaratione nota singularissime ea que habz. 2. di. pri. q. 2. q̄ nullibi meli°. Ex qua ifert co^m^. vbi ponūtur in originalibus cōiter due littere. f. p. q. quaꝝ prima ō notat p̄mā partē ꝓclonis: & 2ª 2ªe^m^: quas forte apposuit in suo originali illis partib° vt prius notaui: sed posset bene intelligi littera sine illis: ad maiorem vero expressionem forte eas addidit: sicut alibi sepe fecit ¶ Quinta est de conseruatiōe rex in esse: quam etiam ꝓbat ex precedentibus. Ex q̄ ifert co^m^. vide. 12. q. quol. & 1. di. 2. q. 4.

p notitiá termioz.q̃re.2.di.p.8.t.36.eiusdem.t.25.t.37.di.2.t alibi sepe pro coz°. illo explicádo. Examina bene instantias hincide: vide.48.di.p.t.44.2¹.ad h.

C9ª est de coactióe dei cáis scdis: quá pro bat duplr: q̃rú prima pót fundari.2.physicoz.t.5.metaphy. de cá t effectu pticularibus.2ª. pcedit ex cóparatióe nobilitatis effect° ad cám: q̃ tamen facilr solui pñt: vide vbi supza ad 2°né pxímá notaui.t.1.q.4. t caue phantiú deliraméta. Nó enim maximis fatigatur: nec in minimis parte sit virtus diuina. Quere antiqnos t modernos hic. C7ª est de immésitate dei: qnã pbat duplr: vide.37.di.p.t maxime i repoz tatióib°. Infert duplex coz^m: quoz 2^m cómuniter nó ponit hic in originalib° complete: vt posuimus: sz ifra post has ppositiones creditas in aligb°. In alijs vero alibi de ipso. vz illabi: sed satis valz h t notabilis doctrina é littera bñ t sufficienter eét talis. Et ex hoc sequit q̃ nó pbaf vel pót pzobari illabi: t q̃ segtur: illabi enim tc. est declaratio seu notificatio termini: vbi ponit tres ppónes negatiuas: t quartam affirmatiuá. In aligbus originalib° habetur sic. Coz^m 2^m 7e. Qđ non pbaf h illabi. In alijs alio mó: vbi aduerte q̃ cóit in originalibus cozre^a ponũtur in lra sic. Coz^m tc. sed placuit vna cũ 9cionib° notare ea in margine. Aduerte etiaz q̃ sicut duplex ponit influentia diuina. ita duplex illapsus gñalis. vz t specialis: vide i pmo di.19.q.2.t in.3.di.1.q.1.ad finé. t.q.4. Alig etiam describũt illabi vel illapsũ sic. Illapsus é supreme eéntie ítima psentialitas creaturam itellectualé vitalr imutans ad actum cótemplatiuũ: quę viri experiũtur deuoti dũ dinam itrant caliginé: q̃re Bona. in. t. di. 8. parte. 2. q. 2. t alios theologos vt libet pro ampliozi elucidatione.

C8ª est de imediate pducto a deo: vide. 8. di. p. q. finali: t. 2. dist. 2. q. 2. t p^a. q. 4. t op. Aui. ibidé. t. 7. q. quol. ad mãm huius conclusióis examinádũ bñ. vide Auer. i pmo. ce. 9méto. 102. t. 12: meta. cómé. 18. t 19. meta. 9m. 7. t alibi plerũq̃ hincinde instãtias póderando. q̃re Hen. t Hua.

C9ª est de cãtione dei de nihilo: quam pbat ex pcedéntib°. Et ifert triplex coz^m. pro pmo: vide. 2. 8. 39. t sequẽtib° t specialiter 44. t. 45. p: t. 7. q. quol. t supza de primo pn°. t alibi sepe p 2°. t. 3. vide. 1. di. 2. q. 2. t. 3. q̃re alios: t supza. 8. phy: t p° celi. t. 12. meta. vbi caste cũcta mensurabis.

C10ª est de vnitate cálitatis dei: ex qua infert coz^m de oi potẽtia. q̃re. 42. di. p. t. 7. q. quol. t. 43. di. p. t supza de pmo pn° vbi q̃ examinabis nominales.

C11ª est de eternitate dei: t ponunt ille litere q̃ supza in coz°. 4^e habẽtur. p. q. enz inte^l deũ: vt in idẽtitate nũerali pmuz t p p: vt in qdditate vel idẽtitate specifica pmũ licz igit illud pmũ pm numeꝛ posset pluꝛificari t ici^re per 2ñs: t h per poꝛe vel impossibile: nó tamẽ ita pm spẽm. i. a tota spẽ suppositó q̃ dek pmum tale: q̃ vt deducit doc. vel a se. qđ é impoꝛe. vel ab alio poꝛe: t tũc negak suppositũ. Quere vt nosti plura ad hec: vbi aduerte q̃ 1ª lra: tamẽ pót p. pbari vt significat p. pót poni 1ª ps 2°nis.

C12ª est de icoꝛruptę seu imortalitate ói. quere. 8. di. p. t alibi sepe: t antiquos theologos. Et nota q̃ iste doc. imitatur in suis scriptis illã notabilẽ regulã: quã ipse pót 4. q. quol. in pn°. Nó enim inqt. opz oia i dubi^m reuocare: vbi suppositis dictis cóibus propositũ pót declarari. Non scripsit igit de oibus theologicis veritatibus seoꝛsum extensiue sicut antig licet itensiue pla pace alioꝛ dixerim: quare nec de eterni^te nec de imoꝛ^te: nec de alijs hmõi pluribus qõnes singulas hz: oia tamẽ equa^r vel electiue: seu iplicite iuenies in eo: quere. 6. q quoli. de eternitate: t vbi pus de imortalitate. Alex. Bona. Ric. t alios: vide q̃ exp̃ssius de his disputarũt. Nó curauit iste cartam vacuis vbis ipedire. Ná qualitas preferk quantitati: t carmẽ vnicũ. (vt aiũt) vnius poemate alterius: nec q̃ diuturnius tc p° ethicoꝛ cótra platoné. Probando conclusionẽ p prima parte remittit ad coz^m. 9e. supza: t est 2^m coz^m ibidẽ. Deinde obiicit cótra dicta. Et soluit breuibus t subtilit mó suo. vbi aduerte cũ dicit: moꝛs duplex tc. q̃ ibi vult iplicite q̃ moꝛs accidit: vl ex periodi cóple^to: vel ex causis illatiuis: t h vel intrinsecis: vel extrinsecis ad quod clarius explicandum: vide notanter ea q̃ hz in. 2. di. 15. soluendo argumenta: t dist. 19.

eiusdem.t in.3.di.16.t in.4.di.44.q.1.t di.49.q.13.q̃re ꝓfideratiões medicoꝝ3 t phi vt nostri:si'e huiꝰ dicti de morte t cã effectiua hꝫ de anihilatiõe q̃ maxime esset in ꝓposito ponẽda in casu ꝓcl'onis:quere.1. q.4.soluẽdo ꝑncipalia:t di.11.eiusdez.q. 4.vide etiam.12.q.quoli.t.1.disti.2.t alibi ad ꝓpositũ bene põderãdo.Qõ dicit cõ sequẽter de gñali coꝛrupt̃e oĩm:confidera plura:quere vbi supra:maxime hꝫ veritatem si ponaf mã in oĩbus:vt alig volũt: vi de supra.7.metaphy.t.22.di.3.Tange etiam cum theologis:q̃ moꝛs accidit ex conditiõe nature:sicut accidit virgini:t in statu innocẽtie accidisset:nisi puenirek:t i xpo etiã.accidit etiã demeritorie in penã peccati sentẽtia ℙauli.Notãter etiam dicit in coꝛruptibilẽ t nõ icoꝛruptã:vnde celũ est coꝛruptibile:q̃ materiale:vel generalius capiẽdo coꝛruptibile,p̃ anihilabili vel destructibili:segtur:est coꝛruptibile:q̃ creatum vel creabile.Q̃ vlterius ibi hꝫ de tẽpoꝛe t mẽsuratis tẽpoꝛe:quere.2.di.2. copiose:t.4.phyſicoꝝ:vide ibi specialr.t.c. 117.ꝑpter vba lr̃e de seneſcere t̃c:t notãter dixit:quoꝝ mẽsura ẽ tps:ad dr̃iam eui: t eternitatis:de gbus vbi supra in.2°.Adducanf hic fundaméta Alꝝ.p°.t.2.ce.t.12. metaphy.de icoꝛrupt̃e dei:t oĩa examinabit diligens lectoꝛ:t addat plura hic:quia cõpiosa materia.

¶13ª est de imutabilitate dei:quere.8.diſ. p.q.finali.p° anᶜᵒ.t.q.2.in ꝓmo reportationũ:t in alĳs theologis:ibidẽ t alibi.8. etiam phy.t.12.metaphy.hꝫ phs ex intentione ad h:que oĩa cõcoꝛdabis:t ifert coꝛᵐ notabilr.Deinde obĳcit vbi cõiter nõ habetur ly illuminaf:sed satis valet: quere 9.di.2.Cõsequẽter rñdet:t q̃ aligs diceret q̃ phs.8.phyſicoꝝ.t.c.21.t inde ad longũ t.7.t.c.2.pbat oᵐ:ideo dicit: vide quantũ valeant argumẽta.7.t.8. phyſicoꝝ: cõtra hoc:t ibi dꝫ esse punctꝰ t lr̃a ꝓtª.vlterius cum addit:volũtas mouet se t̃c. oñdit oᵐ coꝛ q̃ dicit phs:t notanter ponit:volũtas mouet t̃c.q̃ phs concedit aĩal mouere se: eo q̃ diuiditur in duo ibidẽ in .8.t.c.28.et 30.t circiter:sed de voᵗ̃e magis duᵐẽ ex eiꝰ fimᵗ̃e:t ita h ad ꝓpositũ valet:h vide bene examinata in.1.di.2.q.10.t di.25.eiusdem in ꝓmo etiã di.3.q.7.aliqua ad h hꝫ super 7.t.8.phyſico.etiã disputaf cõmuniter: et supra nono metaphy.q̃ne.14.patet.vbi omnia ponderaui.

¶14ª est de magnitudine molis nõ ponẽda in deo que ptinet ad simplicitatẽ dei:vide etiã.8.di.p2i.t alibi in antiqs t modernis theologis:quere.q.5.quoꝝ.pbat cõclusionez trib⁹ rõnibus que satis clare sunt:t quantũ valeãt bene discutiaf:quere etiam 8°.phyſicoꝝ.t.c.78.t ide.t.12.metaphyſice.t.c.41.fundaméta Arist.t alibi ad hoc t concoꝛdabis cũcta semp sustinendo scoticam:finceram veritatem.

¶15ª est de simᵗ̃e dei quo ad accidentalem cõpositionẽ:q̃re etiã.8.di.p.t vbi p2i⁹ quã pbat notabilr:sed qualr ꝓcedunt ꝓbationes:t quantũ diiudicat lectoꝛ bene.Qõ tãgit ibi de superioꝛibus agẽtibus in distantia:quere.9.di.2.optime.t.14.di. eiusdez. q.vltima:finaliter istat cõtra ꝓbationez ex dictis p2ius:t solue si placet.

¶Decimasexta est de simplicitate dei quo ad essentialem compositionez: quere etiã 8.distinctio.p2i.optime: t vbi supra notaui in phs.t spalr.12.metaphy.t.c.30.t circiter:t nõ solũ de ꝓpõne phyſica:sed etiã metaphy.hꝫ h ꝓcl'o põderari p2o t contra pbat ꝓcl'onẽ.pmo ex.14 aliqualr inqt.vbi notãter dicit doc.lꝫ nõ vel vt alĳ hñt:lꝫ nõ fm Aluer.hoc iõ dicit:q̃ auer.negaret hãc ꝓñam:in deo ẽ magnitudo molis:ergo cõpositio eẽntialis.vel sic:nõ pot pbari q̃ in deo nõ sit magnitudo molis:g̃ nec q̃ non ꝓpõ eẽntialis:q̃ ipe in ꝺ suba oꝛbis negat in celo mãm:t tñ celũ ponit quãtum t magnum:vide.14.di.2.q.1.optime vbi.q̃ cõtingẽs in pauciorib⁹ ẽ:cõmẽdat Aluer.quãtum ad hoc imitãtẽ Alꝝ.lꝫ oppoᵐ verus sit fm veritatẽ theologicã:lꝫ de mẽte hui⁹ vr̃ valere hoc arᵐ.est ꝓpõ accidentalis:g̃ eẽntialis:q̃ fm ipsũ.3.di.p.q.7.potẽtia ad accidẽs nũquã fundaf nisi in suba i actu: qõ itelligo loquẽdo de subo vltimato seu substentifi̊ ex.4.meta.t.c.14.vide.3.di.2.q. 4.hoc tamẽ lꝫ excludat mãm pmã eẽ subꝫ accñtis:t forte,formã mãlẽ educibilẽ ꝺ potentia mãe:t ex hoc illa fatua fabula vie cõmunis de quantitate interminata nulla ẽ nisi imaginatio somniantiũ t pterutientium

de alijs tñ non compositis: vtpote ð angelis esset duᵐ nisi ponantur cõponi ex materia: ⁊ filr de aĩa separata: ⁊ accñtibus eᵒ: sed ꝓpõ doctoris pót sane glosari difᵒᵒ de ente actu vt nostr: alia probatio conclusionis ⁊ correlarium sequens satis patẽt vbi plura adde.

¶ 17ª est de infinitate dei intensiua: ⁊ qualiter nõ repugnat ꝓcessui istiᵒ: supra in de ꝓmo ꝑnᵒ. 2. 2. di. ꝑ. q. 1. põderabis bene vt supra sepe notaui: vide reportationes ibidem ad finem. q. de infinitate signãter q̃liter ẽt non cõtradicat sibi hic. ⁊. 42. di. ꝑ. ⁊ q. 7. quolibet: vbi vr̃ velle: q̃ q̃uis oĩpotentia dei vt eã ponũt theologi non possit demr̃ari: licꝫ in se demr̃abilis sit: infinita tñ potẽtia demõstrari põt: considera diligenter ex dictis: hanc cõclusionẽ ꝓbat ex ꝓcedentibus. s. 12. vel. 13. pottᵒ. ⁊. 14. ꝓm finez inquit. 8. phyſicoꝝ: hoc ẽ dictu: q̃ si nõ pót probari deum carere magnitudine molis ⁊ virtᵒ ifinita non pót eẽ in magnitudine: nec infinita: qꝫ nõ datur: vt in. 3. oñdit Aꝝ. nec finita vt ibi ꝓ̃r probat: lꝫ tñ ꝓbatio nõ ꝓcedit: nisi vt eaꝫ colorat iste. 2. di. ꝑ. q. 1. Iet melius. 8. dist. eiusdem. q. 1. ſegtur igit ista q̃ vꝫ nõ pót probari deũ eẽ virtutis infinite seu ifinitũ itensiue. alie ꝓbatiões que sequũtur satis clare sunt. ¶ Hec cõclo ꝓma facie vr̃ facere pro Auer. q̃ ex itentõne puer sa tamẽ: vult deuꝫ eẽ finitũ intensiue: vt. 8. phyſi. 12. metaphy. ⁊. 2. celi. cõmẽto. 63. expresse: ⁊ alibi sepe hꝫ. ⁊ si alĩq imitãtes ipꝫ nitant eũ exponere: ⁊ violenter traher ad oᵐ: estimo tñ q̃ penitᵒ petorẽ parte elegit ¶ Rescindaꝫ ⁊ ipse cũ impio sathana. Arist. tñ saluer vbiq̃; q̃ bene sentit maxime in ꝓposito. ¶ Nõ facit aũt hec cclo ꝓ Auer. nam ⁊ si demr̃atiõe simplr̃ neĉia: vt supra tactũ est: nõ possit infinitas dei demr̃ari: immo forte per se nota ẽ hec: deᵒ est ifinitᵒ: saltez vera ⁊ credita: ⁊ efficaciᵒ pót probari q̃ꝫ eiᵒ oppoᵐ. vnde Ricar. de trl. 1. c. 3. Ad oĩa q̃ fide tenemᵒ nõ soluꝫ habemᵒ rõnes nãles sed necessarias: q̃ tñ intelligaꝫ vt exponit iste. 42. dist. ꝑ. ¶ Quere expositores ⁊ cõtistas in Aꝝ. vt scis ad hoc: vide. 8. di. ꝑ. q. 3. ⁊. 5. q. quol. ad hãc infinitatẽ exꝑmendam ꝓfundᵒ: ⁊ cõsidera an sit moᵒ intrinsecᵒ: an certe de rõne formali ðitatis: ⁊ si ponatur moᵒ an possit demõstrari: ꝑa alia hic adde ex sequacibᵒ hui ⁊ alijs antiquis ⁊ modernis: quere ochã vbi supra. 1. de primo ꝓncipio: quotaui eũ ad hoc: ⁊ alios sequaces: sꝫ ligabis te aqle ad alas.

¶ 18ª est de ꝓbabilitate illius descriptiõis famose Anſel. ꝑ sol. 2ᵒ. de sũmo cogitabili quã exponit iste. 2. di. ꝑ. q. 1. ⁊. 2. ⁊ supra de primo ꝑnᵒ pertractata est: que ꝓclusio posset ex ꝓcedentibᵒ ꝓbari satis efficaciter: vt ꝑz speculanti: ⁊ maxĩe ex proxima. ¶ Nam quocũq̃ finito pót fine cõtradictione cogitari maiᵒ: quare aũt addit fine cõtradictione ibidem: quere vbi supra. Addat ibi lector plura propositum explicantia.

¶ 19ª est de pfectiõe vniuersi: quere optĩe di. 44. ꝑ. ⁊ alios theologos ibi: ⁊ alibi inuestigabis ad hoc. Auctores etiam plures de perfectione specierũ: vide philosophũ primo ce. copiose: quere hunc. 13. ⁊. 14. distinctio. 3. ⁊ alibi sepe ad hoc. Fran. de mayo. ⁊ alios sequaces huius inquire: supra etiam. 2. metaphy. ⁊ alibi v t nosti. Infert coᵐ quod appellat cõmune ex his cõclusionibus de quo supra feci mentionez vbi ponderа cum dicit rationem naturalẽ necessariam: ⁊ probat eum specialiter ex. 11. supra: ⁊ ex alijs sex conclusionibus que sequuntur illam. licet ex alijs precedentibᵒ ⁊ sequentibus sequatur idem. Et si voluerit lector ordinare post hoc coᵐ alias ꝓpositiones creditas supra. ibi. ¶ Non potest probari deum esse vnum: ⁊ que sequuntur vsqꝫ illuc. In essentialiter ordiatis ⁊c. poterit rationabiliter facere. ¶ Nam minus videntur ille probari posse ratione naturali necessaria q̃ꝫ predicte: iam cumᵗ philosophi plures harum vel omnes i suis scriptis conati sunt probare: aduertat quoq̃ siue sic siue alio modo ordinauerit: qualiter quotatiões in coᵗⁱˢ hincide assignatas accommodauit.

¶ Hec pauca circa has creditas hic curaui notare: quia alibi eas diffusius videbis ⁊ parcant prouecti prolixitati: si que sit: et simplicitati declarationis: iuniores quoq̃ breuitati ⁊ obscuritati: nam vtriſq̃ hec accõmodare ẽcreui: sꝫ scioꝝ q̃cũq̃ mõ dispoſuero a celi ductᵒ viciſſitudie: a sibi sol placẽtibᵒ calũniabor: dum tamen phariseorũ

scandalum fuerit: quid inde.

Sequitur illa particula. Agens 2m ꝛc. in qua ꝓsequitur cõsideratiões metaphy. ꝛ naturales: ꝛ incipit a cõmunioꝛib9 suo mõ: nã agẽs est cõis causę stricte loquẽdo: ꝛ maxime extẽdẽdo agẽs ad ꝓducens. h vero põt accipi ꝓ efficiente: nã h ꝓsequit de. 4. cãs in spãli ꝛ in vlt: vt p3: ꝛ l3 hic particula posset locari cũ alijs cõclusiõib9 infra de mõ agendi ꝛ agẽtibus: sic tñ cõiter seoꝛsum habẽtur: fiẽ supra de cõceptionio9 h3: aut g̃ cões ai conceptiones sunt: aut ꝓclusiões aut petitiões nõ ꝛefert valde saltẽ vtiles ꝛ vles ꝓpositiones sunt: ideo examinentur bene.

¶ Prima ẽ cõparando cãm scõam ad istm3 ꝛ est notabilis ꝛ multũ singularis: quã ꝓbat satis clare ꝛ copiose: vide in. 4. di. 1. q. 1. ꝛ. 4. ꝛ meli9 seu diffusius di. 6. eiusdem: arti. 3. q. 1. ꝛ hic accl' instm ꝓprie. Nam. 5. modis põt accipi. s. vel ꝓ cã scõa vel pro dispov0 ad ꝓncipalr̃ itentũ: vel pro actio tñ in fieri vel in motiõe actiua aliũde: vel ꝓ ptẽ totius: vel ꝓ istrumento artis. Exm primi: vt rana in gñatione rane cũ sole. 2i. vt calor in generatiõe ignis vel carnis: tertij vt spẽs sensibilis in me0 ad actum videndi. 4i vt organum nutritiue in nutritiõe aiaĺ 5i vt securis in factura scãni: ꝛ sic de alijs: siue attingaĺ ipso ꝓncipalis terminus: siue tñ dispositio ad ipsum. hic igit maxime h3 locũ instm. 5. modo accem. l3 ad. 4. modum posset etiã extẽdi vt ibi. s. h3 hic ꝓpositio est ꝓra multos antiquos. ꝛ Tho. maxime tange instantias pro ꝛ contra:

¶ Scõa ẽ de ordine operationis ꝓncipalis: ꝛ istrumẽtalis: nã vt ẽ instm nõ h3 ꝓpriaz g̃ nec potẽ operationẽ ꝓncipalr̃: vbi aduerte cum dicit. Exm illoꝛ ꝛc. q est exm Tho me. q̃re eũ in. 4. di. 1. q. 4. ꝛ. 1. parte sũme. q. 45. ar. 5. ꝛ alibi pluries: q̃re hũc vbi supra in. 4 ꝛ sequaces eius bene põderãdo

¶ Tertia ẽ de quo eliv0. vbi aduerte h3 boetũ de hebdomadib9. q i oib9 citra ꝓmũ dr̃nt quo ꝛ qõ: sicut g̃ duplex ẽ qõ agẽs. ita duplex quo: de qbus ib his ꝓpõib9 mentionem facit elicitiuũ. v3. ꝛ istrale: ꝛ cuz dicit q d3 elicitiuus eẽ simplex: itellige caste distinguẽdo de multiplici simplicitate: tãge op. de mãlitate oium entũ limitatoꝛuz de qua supra. 7. ꝛ. 8. metaphy. ꝛ alibi sepe vt ibi notaut: qũo etiã sequit: est actus ꝓus ergo simplex: considera de multiplici etiã actu primo pertractabis.

¶ Quarta ẽ de quo istr̃ali: vbi dicit notanter potest eẽ cõpositũ: ꝛ nota q semp de facto est: ꝛ ponit exm de viroq; q̃. ꝛ ibi põt extẽdi istm multiplr̃: vt supra notaut: multa addat lector hic: vbi nolo imoꝛari: q̃ satis cõia. ¶ Quinta ẽ de comparatiõe quo ad qõ in elicitis: ꝛ põt cõfirmari ex phe0. metaphy. ꝛ p0 de aia. t. c. 64. ꝛ alibi sepe: ꝛ no tanr̃ dicit: si est vnũ p se vt postea exponit: vide. 6. di. 4. ar. 3. q. 1. optime: vide etiã. 9. q. quol. ꝛ alibi. Obijcit cõtra ꝛ nõ soluit ex preesse: licz solo sequẽs posset quodaz modo applicari ad ꝓpom. posset ibi dici secñdo ea q̃ dicta sunt. s. 7. meta. q. 10. ꝛ. 8. meta. q. finali: q calor ẽ ꝓpom p se ꝛc. vel secñdo cõem modũ dõi posset cõcedi qõ infert ita q ignis calefaciẽs p accñs calefacit calore: nisi dicaĺ q fozma sua ꝛ nõ calore calefacit: vel q i calore põt reperiri q̃ ꝛ qõ. nam si eẽt separatus calefaceret. ꝓira tamẽ an de facto ꝛ potentia ꝓpinqua.

¶ Illa littera que sequit ibi. Multi9 instri ꝛc. l3 cõmuniter non ponatur 2o: posz tñ recte poni: ꝛ eẽt 6a. ꝛ tũc quotationes p ordinem trãsmutarenĺ augendo numerum ꝛ sequtur ex prima ꝛ 2a. s. vel posset referri ad ꝓcedentem obiectionem tãq̃ instantia ita q calor diceret instm ignis in calefaciendo ꝛ non fozma elicitiua: ꝛ etiam euasio bona ad argumẽtũ: q̃ ꝓsupponit falsum. Et rño que sequit esset declarativa virtuq̃: sed prim9 intellectus littere satis placz ita q sit 2o vel ꝓpositio p se: vel saltem ps illius. 5. qõ magis placet ꝓpter verba doc. infra 2o ne vltima hui9 particule in cõmẽto: ꝛ tunc illa rño sequens est moderatiua eius: sed exẽplum est caste intelligendum si intendat acutiem esse fozmam actiuam: vt optime habet in. 4. distin. 1. q. 4. vtraq̃ declaratio: potest stare: eligat lector quod magis placuerit: vbi attendendum p maiozi declaratione hozum ꝛ sequentium q proponit plerunq; propositiones famosas. ꝛ ex Aristoti. ꝛ ex antiquius auctozitatibus: ꝛ qua videt eas: vel aliquas saltem earum non necessario veras seu absolu-

te ꝓcedẽdas: ideo nũc obiꝯcit: nunc rñdet: nunc ꝓsequitur rñdendo vel defendẽdo: q ꝫ voluerit vitates earũ tenere simplr rñ deat: vel obiꝯciat ꝓñter. ¶ Deinde in 6ª cõ parat agẽs ꝑncipale ⁊ instrale ad diuersa obiectiue ⁊ ad idẽ subiectiue: ibi. Idez respectu formę ⁊c. quã ly notabiꝫ fit: ipugnat ⁊ bñ corrñdenter dictis: qz tñ illa ꝓpõ: vnº actus scõs ⁊c. est dubia: vt patet. 5. phy. cõméto. 38. ⁊ alibi sepe. ⁊. 2. q. quoli. arti. pº. ⁊ alibi plies: examinabis bñ ipsam põderãdo actũ ꝑmũ limitatũ: ⁊ acm 2m eiusdẽ rõnis vel alteriº: ⁊ multa alia ibi addãtur ad ꝓpom. ipugnat ꝓñr exm positũ ꝑ ꝓclusiõe finmc: vbi nota ad finẽ cũ dicit: sed ipse aer vel natura vniuersi ⁊c. qz 2ª ps vi verior: q̃re optime. 27. di. 3. ⁊ alibi sepe in doctrina huius. Instãtias h plies ⁊ loca in Ax. ⁊ solones notabis. ¶ 7ª est de agẽte illimitato. vbi plura nãlis ꝓsiderationis addãtur Exm gnãle ẽ de sole ꝓtrigẽte lutũ: ⁊ dissoluẽte glaciẽ. Qd addit in exº de vnitiue hẽre: vide notãter in. 4. di. 46. q. 3. ⁊. 8. di. p. ⁊. 16. di. 2. ⁊ alibi plies. de illtº ẽt multiplici ptractabis vt nosti: vide. 9. di. 2. ⁊. 13. dis. eiusdez ad h. ¶ 8ª est de causa diuersitatis actionũ ꝓcedẽtiũ ab eodẽ agẽte illtº que valde singularis ẽ: multas quoqz istantias hẽre posset: valet pulche ad declarãdum opationes ⁊ ꝓductiones dinas ad itra: valet etiã pro mã. 16. di. 2. optime: ⁊ ad multa alia in doctrina huius: quere. 5. phy. ⁊. 8. metaphy. ⁊ alibi pluries i Ax. ad hec. Nota valde illã ꝓpõnẽ de dria minori in elicitiuis: q̃ in actib⁹ expectãda: quã hz in cõméto. Aduerte tñ q multiplr potest attendi diuersitas actionũ: h videt loqui de itri seca ⁊ formali rõne diuersitatis vel saltem radicali ⁊ ꝑncipiatiua: vide. 3. de aia: ⁊ alibi. Ibi infert ꝓñter applicãdo dcã eẽ cõtra quendã arcellinũ de quo fecit mẽtionem. 5. metaphy. q. 9. vbi etiã originalia diuersi mode habent vt ibi notaui. Nã aliq̃ hñt Anselaliqua alia alr: motiuũ aũt clarũ videt. Nã volebat agẽtis illimitati eẽ vnicã actionẽ: sicut ⁊ vnicã formã: sed altº doc. i uestigat. Estimo huc fuisse anglicũ ex cognomine. q̃re ꝓñr: de vbis nõ est vis faciẽda: vi ẽt q illius opꝰ fuerit Tho. ⁊ aliꝫ ꝺ via cõi ponẽtes tñ driam rõnis iter potẽtias vitales dei: sed forte ipsi negabũt hãc conclusionẽ mõ suo. Multa hic subtilia possunt adduci: ⁊ naturalia ⁊ supnaturalia ad que attẽdat lector. ¶ 9ª est cõparãdo agẽs illimitatũ equocũ ad vniuocũ in ordiẽ ad assimilari effectui vtriusq; vbi notanter dicit assimilaf formaliter ad differẽtiam assimilationis virtualis que ẽ cãe equoce ad effectũ: ita q assimilatio formalis ad vniuocuz ẽ virtualis ad equocũ: quere. 3. dis. ꝑ. q. 7. ⁊ 8. nã qꝺ plus dat forma plº dat similitudinẽ ꝑm eã: equocũ aũt plies cãt. 1. de cãis: q̃re ẽt 3. di. 2. ⁊ alibi sepe ad h: minº igit formalr sol assimilaf rane q̃z rana rane: qz ñ nisi i forma generica remota: rana vero i specª. magis aũt virtualr ecõtra: ⁊ sic de aliꝫ põderabis. Cõiter ibi iserit q̃dam obo: ⁊ aliq̃lis eiº rño: quã notauimus extra. Rño tñ nõ ita communiter ponit in originalibº: sicut obo: quã etiã ifra 2º ne vñ. 24. in cõméto tãgit: alig assignant ibi vacat: aliqui extra. Estimo q nõ sit de ꝑnlt lra doc. iz pót applr ad ppositũ sic: sicut in actiõibº nãe cã ꝓncipalis: vel agẽs ꝓncipale ⁊c. q̃ sequuntur in 2º ne: ita vi q in actiõe rõnali vel intellectº cuiº ẽ demstratio i demstratiõe vo cã i mediata vi magis ⁊ euidẽtº iferre 2º nem q̃z cã mediata: qz demsº ex imediatis est potissima: ⁊ eo mõ q ibi põt poni assimilaº formalr videt eẽ ad ꝓpinq̃ magis ⁊ ab ea cãr: cuiº om videt ex 2ª ne ista: vñ melt⁹ valz lra sic. Cõtra: g demstratio ⁊c. q̃z sic vt multa originalia hñt. Cõtra: g deº magis ⁊c. Illa rñsio q̃ segtur in aligbus est satis breuis ⁊ mirabil ⁊ obscura. s. rñsio: si diuersitas: vel vt alij hñt si diuersas. Qd põt itelligi vl cõ cõparãdo ꝓmissas mediatas ad imediatas q̃ nõ sũt simplr diuerse: qz imediate includũt mediatas: ⁊ sũt pfectiores eis: iõ ꝓclo ista nõ hz locũ nec istãtia ibi: vel alr cõparãdo ꝓmissas ad 2º nem: vel scire ꝓmissaz seu noticiã ad noticiã ꝓclonis: vbi ẽt non est simplr diuersitas: vt. 8. di ꝑ. q. finali hz iste: qz veritas cõclusionis ⁊ veritas ꝓmissarũ non dñt nisi sicut partiale ⁊ totale: ꝓmisse ergo imediate complete cõtinẽt illã veritatẽ: qz cõtinẽt vel virtualr vel formaliter oĩa cõtinẽtia eã: vñ nõ est dependentia essentialis: ⁊ si forte ordo talis iter ꝓmissas imediatas ⁊ mediatas: sicut ẽ iter cãm.

equocā ꝛ vniuocā in cāndo. Posset etiaz dici: vel qꝫ premisse huius siue mediate siue imediate se tenent vniformiter: vel ex pte cāe equoce vel vniuoce: ꝛ ita nō est instantia ad ppositū. Quere vbi. s. 3. di. p. q. 8. ad finē: ꝛ q. 3 ꝛ praxi. ad finē: ꝛ q. 13. quol. ad h discutiēda. Quo etiā premisse sūt cause conclusionis vl scire ei⁹: tāge h vt supra notaui: ꝛ ꝓmo posterioz copiose habetur. Aduerte etiā qꝫ aliud est loqui de cā remota naturaliter causante: ꝛ aliud de ꝓtingēter tali ad ppositum: plura alia adducat h lector: sed pōt illa obo omitti si vis. Illa aꝑs text⁹ q̄ addit ibi. Et tamē perfectius, ꝛc. pōt poni ps textus: vel vt cōmentū vt voluerit: ꝛ ꝓtra eam pot⁹ currit illa obo: q̄ꝫ cōtra primam: quare posset littera trāsmutari: forte tamen in margine primo erat vt notaui pus. Nam examinabis.

Cto[a] est de comparatione ꝓncipalis ad instrumētale quo ad assimilari effectui: vt i precedēte: que satis singularis est: ꝛ notāter dicit quādoqꝫ: qz non semp est verum: vt patet in multis: quomodo. n. incisio ligni magis formaliter assimilatur securi q̄ꝫ manui: pōt tamē hēre veritatem de instro monetarij vel sigillo: ꝛ hmōi: vel si extendatur instrumentū ad alios modos: de quibus supra: vt calefacere ad calorē in ordie ad ignē: vt ad ꝓncipale. om ꝓclusionis eēt verū: vt pz plerūqꝫ: pōdera[a] etiā ibi ly formaliter: vt in cōclusione precedēte notaui alia pars ibi. Nec formalr est actio ꝛc. hz ꝓfirmari per dicta pus in cōclusionib⁹ supra. Q̄ō sequitur ibi. Tamē ꝓncipale magis ꝛc. nō habetur cōmuniter in oibus originalib⁹: pōt tñ intelligi de assimilatione vtuali. ꝛ qñqꝫ formali: vltima particula pz ex dictis in precedente. Quere pla ad h: vt nosti p ꝛ ꝓtra. Obijcit notāter ꝓtra has duas ꝓclusiones pon⁹ ly magis: dictum enim fuit prius qꝫ eque ꝓmo cōcurrūt ad effectū agēs ꝓncipale: ꝛ secūdariū: ꝛ qꝫ instrumētū nō habet aliam actionē a ꝓncipali actiōe: ideo quo pōt intelligi magis ꝛc. Rñdet suo modo expedite ꝛ subtilr qꝫ determinat actionē ꝛc. hoc ē qꝫ dz referri ad ꝑn[m] agēdi: ꝛ ad actionē vt egredientē: seu elicitā vel vt ab hoc. nō aūt ad effectū vel passionē aut actionē: vt in hoc. Exēplū de tractu nauis a duobus: quoꝝ vn⁹ esset fortioz alio vtroqꝫ agēte ꝑm totū conatū. Ex[m] etiā in dīnis de ēntia ꝛ intellectu vel vo[te] ꝓcurrēnt⁹ ad ꝓductionē suppositi: q̄re. 2. q. quol. ꝛ hoc ē qđ solet dici cōiter: cām. s. ꝓxē in essentialr ordinatis ꝑus cāre: qđ nō debet intelligi: nec de ꝓximitate durationis nec nāe ppie: sed tm pfectiōis: q̄re. 37. di. 2. nō ergo alietas est in effectu nec i passione: sed maioritas pfectionis in actione: lz nō ppie alietas actiōis: q̄ oīa bñ mastica bis qz lz subtilia sunt: difficilis tñ digestionis: ꝛ plib⁹ cauillationib⁹ subta: q̄re antiqs: ꝛ adde plura ex dictis hui⁹ ꝛ alioꝝ h: vide infra ꝛ supra ad h: vr. n. difficile qꝫ illa maioritas nō hēat vificari: ꝛ de effectu ꝛ ō passiōe: lz tu moderabere cuncta.

Cti[a] est de idētitate ꝓducti nō obstāte diuersitate agētiū: dum modo in agendo inter se sint ordinata: ꝛ cōfirmat precedētia. ꝛ maxime solonē obonis tā ptractatā: vbi pla adducank pro ꝛ cōtra. Multū i his ꝓpōnib⁹ ꝛ sequētib⁹ recurrēdū ē ad ꝓclum ꝛ dauid iudeū: ꝛ ad suos expositores. Alui. ēt ꝛ alij antiq querātur. Calculatoꝛ quoqꝫ. ꝛ moderni noiales examinentur.

Ctia[a] est de cōparatione agētis: ꝛ ab eo ꝓducti: vel virtualiter in ipso ꝓtenti quo ad pfectionē maiorē ꝛ minorē fil vel seorsum acceptorum: ꝛ est pulchra valde: ꝛ potest exemplificari cōparando solē ad ranam: vbi sol ꝛ rana dicūt maiorē pfectionē etiā intēsiue q̄ꝫ sol tñ: ꝛ hoc itelligē eo mō quo ex his duab⁹ pfectionib⁹ potest fieri vna itēsa: vel melio⁹ cōparādo solē ad lumē seu radiū vel calorē ꝓductū a sole: vbi sol ē cā totalis effect⁹: lz forte respectu rane etiam ita posset poni stante influentia gnāli dei: aliter nō habeā aliq̄ cā totalis in vniuerso qz cū quacunqꝫ necesse est: vt cōcurrat prima: vbi notanter dicit: Nō oē agēs ꝛc. pp i stantiā quā adducit de deo q̄ in illis vbis satis soluit: qz nō vniuersaliter loquebat. Obijcit ꝓpr: ꝛ si vt dixi euacuat in ꝑn⁹ solutionis: vt tñ causam diuersitatis assignaret merito obijcit: vbi solo sin[ma] ē: quā infra ꝑticula seqnte iterū specificat. Nō intgt: gade⁹ ꝛc. qz si sic: sequeret eodē modo de q̄cunqꝫ agēte: qz posita cā ꝑcisa in q̄cūqꝫ ponit ꝛ effect⁹ vel illatū vel ꝑdi[m]: lz faciliter

diceret q̄ vis actiue totalis so^m est in deo et nō alibi: ꝛ ergo vis actiua absolute: ħ non arguit: vis tamen talis fic: quere supra i. t. de p^o p̄n°. 2. 2. di. p. q. 1. 2. 3. ad ħ: q̄re etiaꝫ 3. topi^k. ſꝫ elegāter ꝛ expedite ad hoc: vide ītētionē ei^9 i quol. q. 5. arti. 2. ꝛ infra ad finē hui^9 tractat^9: ꝛ pōdera fingla v̄ba lr̄e hic. Tertia ꝛ vltima est de comparatione vnius cause prime ad plura cāta ordinata: et est specialior pcedētibus: ſicut cā agente: ſed vnū plerūq; ponit pro alio vt ſcis: quaꝫ et infra hꝫ ſicut nōnullas alias dictarum: ꝓtra quā primo obiecit ꝛ ſoluit: ꝛ ꝓſequēter eā pbat: ponat q̄ in iſto inſtanti p̄ducat de^o ſolē ꝛ hominē mediante ſole: vel pone ex^m de intelligētia p̄ma p̄ducēte ſcdam: ꝛ mouente me^tc illo celū: vel pone ex^m de p̄ductione cōpoſiti hñtis plres formas vel de p̄ceſſu medēdi per plura media: vel de p̄ductione intellectuali inferendo plures cōcluſiones ordinatas: ꝛ ſic de aliis: bene tñ pōderando inſtantias. Obiecit tripliciter: p̄mo ex diuerſitate motionis finis vltimi ꝛ ītermedij: ex^m in ſana^ne ꝛ hmōi. ſm autem diuerſitatē motionis ꝛ finis diuerſimode opat agens. ſecundo arguit ex diuerſitate p̄oritatis cauſe ad diuerſa cauſata: de q̄bus eſt ſermo: quia varīat relatio cui^9 eſt p̄oritas ad diuerſitatem extremi. Cauſa enī vt infra hꝫ: ſp p̄or est cāto: ergo varietas p̄oritatis arguit varietatem cauſalitatis. 3° arguit ex. 8. pcedēte: que pōt poni illa: Agēs illimitatum tē. que quotaī. 7. ſed addēdo aliā vt notaui: erit. 8. poſſet etiaꝫ loco. 8. poni. 6. ſupra: aliqua etiā originalia habēt. 7. ſed tenendo quotationem: vt ordinauim^9 dic q̄ iſta. 8. eſt illa. Agens illimitatuꝫ ſi diuerſas tē. que bñ est ad ppo^m. deinde rñdet mirabiliter. In aliq̄bus habeī tantuꝫ. Rño gloſa: i aliq̄bus addit q̄ ꝓducit. In aliq̄bus illa v̄ba pcedūt ly glō. in aliq̄bus ponit ly q̄ pciſe: nunc ante nūc poſt ly glō. Breuiter poteſt eſſe ſenſus iſte: q̄ ppō debet gloſari quādo p̄ducit: ꝛ pōt addi: ſupple cauſatum p̄oximum ꝛ remotū ita. ſ. q̄ eadē ītentiōe ītendit finem vltimū ꝛ me^a oīa: ꝛ ſil̄r eadē executiua actione cauſatū p̄imū ꝛ remotum: ſꝫ forte nō indiuiſibili: vel ſm aliā lr̄am pōt dici ſic abſolute glō. q̄ dimittens i arbitrio lectoris: q̄ſi vellet dicere: q̄ nō ſp ē v̄a pp p̄: ſed aliq̄n vtpote q̄n ad cālitatē ꝓximi ſeq̄tur nec̄io pō remoti: vel ſi voluerīs verificare ipſaꝫ de ꝓtingēter cānte: ꝛ maxie p̄ia: dic ꝑ ñr: quomōcūq; dicatur: videī h̄ere inſtantias multiplices. doc. tñ videī ħ accipe cātū ꝓximū p̄o cā ſcōa. vt ħ in cōmēto: ꝛ infra hꝫ: ita q̄ ītēdit vlti^m p̄ncipaliter: mediāte tñ ꝓximo: vel q̄ terminetur actio ei^9 in ꝓximo ꝛ illud p̄oducit vltimū: vt philoſophi diceret de cauſa prima reſpectu aliarum: q̄re plone ꝛ Aui. ꝛ auer. vt noſti. Ad obōnes aūt faciliꝫ rñdebis ex dictis: vel ſi voluerīs referre ly gloſa tē. ad obiectiones illas: q̄ō forte verī^9 eſt: dic ꝑ ñr. Deinde p̄bat cōcluſionē dupliciter de agēte: ꝛ applicat eā vltio ad cauſas ītrinſecas notanter. In. 2. pbatione ad finē eſt varietas i originalib^9: quedam habent a^9a conſeruari: q̄ dā a^9a cōſeruabili: quedam addunt niſi a conſeruabili: ꝛ omnia p̄ſt recte intelligi. Q̄ō addit vlteri^9 de cauſis ītrinſecis pōderabis valde pp pōnē de plalitate formaꝝ q̄re ſupra. 7. meta. ꝛ. 11. di. 4. ꝛ alibi vt ſcis mā. n. p̄ma cōcurrētib^9 oīb^9 aliis vſq; ad vltimā ſpecificā formā eſt potētiale. ꝛ vnica po^a ab^ta ſalte ꝛ eadē cālitate cāt ſuo mō p̄xi^m ꝛ vltimū cōpoſitū: vt ibi pōt elici. ſil̄r ō actu dōm: ſꝫ ē ibi diffi^tas: q̄s act^9 dꝫ poni p̄. m^9: ꝛ q̄ nā: cōſidera. vī. n. q̄ velit doc. al̄r ħ: q̄ famoſe logī: vt pꝫ: ita q̄ mā p̄ma tātū hꝫ cālitatem ſuā reſpectu p̄mi cōpoſiti. puta cōcurrēte forma corpeitatis: illud vō eſt potētiale ad ſeq̄ntē p ordinē. Ita ħ q̄ p^a cā tñ p̄ducit p̄imū: ꝛ ſi ē de^o vl̄ a^9 hñs vim cōſuatiuā cāti cōſuat ipm tñ: ꝛ illud p̄ſequitur p̄ductionē vlteriorē. vbi nō a^a ponit cālitas p̄mi: niſi tñ cōſeruare 2^m ſtāte ſola influētia q̄nali p̄mi: ꝛ ħ itendūt p̄bationes ilr̄a: ꝛ iſtātie hñt gloſari: q̄ pla talia eſſent ab eadē cā p^a: q̄ō forte negaret ħ niſi i his que nō habent talē ordinē: vel que nō ſubſunt cauſalitati inferioris: prima hic: locus valde obſcurus est: quare examinabit bene lector oīa: ꝛ hic ponderari habꝫ alietas op̄. theologoꝝ ꝛ philoꝝ plura addēdo. Ex verbis doc. hic cū dicit in cōmento hic. 13. tē. habetur q̄ illa cōtrouerſia quotationis concluſionum iſtarum: quam ſupra tetigi faciliꝫ tolliī: q̄re tene q̄tationē vt poſuim^9.

Sequitur illa pticula. Finis itra ꝛc. in qua pſequit de cā finali pncipal'r ꝛ alijs iterſcalariter: inferius iterū i ſpāli pſegtur ſeozſum de mā ꝛ fozma ꝛ rōnis ozdis hic: lz̄ pceſſus doct. volūtarius ſit: ſicut cōiter i alijs auctozib⁹ i mā idrenti hr̄: tamen pōt aſſignari talis: nam pmo ponit ſpecialia documēta gnāliter: tamē de cauſis ſeozſum: deinde de omnib⁹ cōiunctim pſequit in particula ſeq̄nte: in ſpāli vo pus de efficiēte q̄z de fine ſermonem fecit: qz ꝛ ſi cauſalitas finis ſit pma q̄ tamē pzoblema ē: diminuta tn̄ ē reſpcū efficiētis: ꝛ quo ad eē poſteriozz. Jō ne duz in cauſando ſed i eēndo ꝛ pſequēdo doc. cauſas hic ꝓſiderat: collige ergo ſimul eē ꝛ cauſare: ꝛ ſic effi⁹ pmū ꝛ finis ſequit. Mā ipſum cālitas eſt mo^rc metaphozice efficiens pſupponit igitur mobile: ꝛ maxie cū motuum tale dependet a mobili tali: cāe vero extriſece pcedunt itriſecas maxie in cauſando: ꝛ ſi nō ſp in eēndo oēs: q̄re pz ozdo: ūtriuſe^k vo inter ſe nūc materia pzioz: nūc fozma ſm diuerſas cōſiderationes de eis: ꝛ p̄z h patet pceſſus doc. quere. 2. phy. ꝛ 5. metaphy. de ozdine cauſaruz vide albertū ꝛ alios antiquos: vide etiaz ſupza. 5. meta. ꝛ alibi apud iſtū ad h. Iſte ꝓpones pñt appellari vel petitiones: vel cōcluſiones: vel aliter vt placuerit: cōmuniter. n. non aſſignantur cōcluſiones: nec aliquis apponit numerus ad ipſas: numerus etiam earū poterit aſſignari: vel maioz vl' minoz q̄z poſuimus: quia nō refert: dum mō veritas habeatur paucitas vel pluralitas numeroꝝ vel ſectionum: quas etiā faciles ſatis breuiter pertranſibo.

¶ Pzima eſt de duplici fine: ſed videtur q̄ male dicit aliquem finem eſſe intra: cū de ratione finis ſit eſſe extra: hic introducatur multiplex acceptio finis: quere. 2. de anima. t.ᶜ c. 37. ꝛ. 5. metaphy. t. c. 5. vide ſupza 5. metaphyſi. copioſe in hoc ꝛ in alijs. ꝛ. 2. phyſi. vide etiam in pzolo. q. 1. 3. ꝛ. 4. ꝛ pzima di. p. q. 2. ꝛ. 48. diſt. 4. q. 2. ꝛ. 49. diſtin. eiuſdem q. 8. de modis varijs capiendi finem: breuiter finis extra poteſt ꝫintelligi vel in cauſando: vel in terminando vel vtroq; modo. Finis intra poteſt appellari operatio vel fozma rei. vide. 2. phyſi. t. c. 12. ꝛ inde: ꝛ ſpecialiter. t. c. 23. poſſet etiam finis pzopinquus appellari intra: reſpectiue loquendo.

¶ Deinde cōparat hos fines inter ſe: vbi aſſignauimus duas pzopoſitiones: que tamen poſſent poni partes pzime: vt volueris: quarum pzima clara eſt: diſcurrēdo in vniuerſo. ſcōa vero loquendo de fozma patet quia fozme cōmuniozes perficiētes: ꝛ cōmunitates p̄dicatiōis imperfectiozes ſunt: vt patet de generica: ſpecifica ꝛ numerali: ſed accipiēdo pzo operatione poſſet hēre inſtātiam: niſi intelligatur obtiue: ſz ibi etiam pateret inſtantiam in diuinis: ꝛ vbiq; ſi eque perfecte vide. 1. diſt. 2. q. 6. ad h. ꝛ conſidera pzo ꝛ contra.

¶ Deinde ponit vnifozmē diſtinctionem de fozma: ꝛ comparat membza eodem modo: vbi vt pzius poteſt ponderari inſtātia quo modo recte dicitur fozma extra: cum fozma ſit cauſa intrinſeca: vbi adde multiplicem acceptionem fozme vt noſti: vnde grammatici ponunt vſus quoſdā dr̄iales tales. Semp ieſt fozma: verbis tamen appzopziatur. Nec nō nominibus fozma tribuit eſſe figurā quere ſupza. 7. metaphy. ꝛ 5. eiuſdē. ꝛ. 2. phy. ꝛ alibi plerūq; in antiqs ꝛ modernis: ꝛ ſpāl'r apd̄ formaliſtas. breuiter: fo:ª itra ē fozma pficiēs: vel ptis: vel forte qdditatē ōclarās ſeu totī⁹. Fozma vo extra ē duplex: vt ꝓñr dic̄. ꝛ. 5. ppones: q̄s ibi diſtictas ozdiauim⁹ hñt iter ſe depēdētiā: ꝛ pñt reduci ad vnā vel ad duas: vl' poni ſeozſum vt volueris. Foꝛᶜ. n. extra pñt dici ſpēs ſupiozes mēſurātes iferiozes in vniuerſo: vide. 8°. meta. t. c. 10. ꝛ. 12. meta. t. c. 52. ꝛ inde ydee rerum etiam poſſent poni fozme extra ſm aliquos: ita q̄ finis extra: ꝛ fozma extra aliquando ſcoincidunt pzo ſubſtrato: vel materiali ſaltem ſicut ꝓ poᵗ itra ſuo modo: vbi plura addat lector ſolers: vide ſupza in t. de pº pn°. ꝛ. 2. di. p. q. 1. ad h pla: vbi attende ꝓñr q̄ addit qualiter ꝓcurrūt in deo illi duo modi accipiēdi finem extra: ſecº in creaturis. Exemplū de anima vnitiue cōtinente potentias ſuas: ꝛ de arte q̄ eſt accidēs eiº. ꝛ fozma exēplaris ꝛ ſic in alijs ponderabis: ſed doct. exēplificat ifra in littera de arte ꝛ colozе ō alia pte q̄lr. ſ. i deo cōcurrūt: claꝛ ē. imo vi

q̄ non sunt in deo aliud: vel q̄ forma exē plaris ibi reducit ad causalitatē effectiuā: vide. 2. dist. p. q. 1. in p̄n°. solutionis optie ad ꝓpositū. cōiter tñ theologi ponūt i deo triplicē causalitatē: vide in. 2. in p̄n°. t. 35. di. p̄. t alibi sepe: deinde exēplificat in creaturis de forma exēplari t reali vn^va. caste tñ declarabis illā cōtinētiā vnitiuā: q̄ dissimile poti°: exēpla tñ ponim°: stricte. n. loquēdo aliud est eē mēsuram: aliud ꝓtinere vnitiue: extēsiue logtur. Deinde cū dicit q̄ neutra est virt^s actiua: istantia posset esse de arte: q̄ ponit pertinere ad idē genus cause cū artifice: et similiter posset argui de forma vnitiue cōtinēte plerūq; : sustinebis tamē id q̄ dicit: q̄ singularissimū: lz. n. albedo possit poni actiua respectu imutationis sensus vel generatōis specie sensibilis: nō tamē respectu nigredinis t sic de alijs: similiter de arte dōm: vbi nota valde id q̄ dicit: ex se: t applica ad artē t artifi^ta t artificē. t sic solue ꝓ̄r istātiā. ē. Q̄ addit postea de modo triplici habendi oīa in deo. declara vt prius notaui moderando. t quere vbi supra remisi. Cū vltimo addit propter me^m. i. fm̄ modū h̄ndi oīa in deo. s. vnitiue. declara sicut supra cōclusione. 12. in cōmento nōui. t ibi expresse ponit alia addat hic lector.

¶ Deide cōparat mām t efficiens ad māta t effecta. vbi assignaum°. 9. ꝑpōnem. vbi alio mō supputando poteris aliter ponere. Et p̄ fm̄ p̄oritatē t posteriozitatē plalitatem t paucitatem hincide proportio^r. t est de se clara lra. et ad expiētiā cōmunis ¶ Cōsequēter redit ad formā t finē extra t intra. per comparationē ad formata t finita hincide proportionalr plificata. vbi breuiter dra est q̄ huiusmodi extra respiciunt plaritatē suppositoz seu naturaruz. intra vo pluralitatē partiū potentiarū. seu viriū eiusdē suppositi. vbi tange instantiā ex cōmēto vltime ꝓclusiōis particule p̄cedentis t dic ꝓ̄r plā addendo. vbi aduerte q̄ nūc famose: nūc pprijs fūdamētis ad h̄erēdo plerūq; in hoc tractatu loquit. ad oīa diligēter attēde. ¶ Ultimo ponit singularem ꝑpōnem de forma cōstituēte cōpositū incozruptibile. t vī famosa fm̄ op. cōem cōcedentē māz esse in celo. t cū hoc celuz esse incozruptipile. vñ exēplificat de celo. declat ꝓ̄r singularissime q̄ñ forma tollit oēm ꝓuationez māe: t q̄ñ non t licet Egidius Roman° in tractatu de mā celi. voluerit q̄ forma celi tollit ꝓuationē māe celi. de mente tñ huius hoc nō est verum. Quere in. 2. di. 14. q. 1. cui snie hic p̄cordat nisi dicat vt Godfer. q^to. 5. q. 2. t Hē. quo^to 4. q. 16. t Thōs. 1. pte. s. q. 66. dicunt q̄ mā celi est alterius rōnis a mā h̄oz iferioz. q̄ ibidē impugnat iste. t in. q. li. de aīa vide euz in q^to. q. 2. ꝓtra Hen. aliq̄lr ad ꝓpo^m. ¶ Aduerte notāter in lra q̄ñ aliqd potest ꝓtinere pfectionē alterius in se: t q̄le sit sic ꝓtinēs: t quō corrup^tas t incorrup^tas intelligūtur aduenire alicui rōne māe t formē t q̄ñ nō op^me vbi attende in textu cū dicit Tñ forma aliq̄ scda potest tollere tē. q̄ ly 2ª nō h̄ cōiter in originalib°: nec est neccarium. pōt tñ intelligi p cōparationē ad formam p̄^am infinitaz. ¶ Pondera vlterius quod addit de ordine t inclinatione māe ad formā nobiliorē: q̄ satis ambiguū est t examinabis diligent. q̄re. 1. t. 2. phy^z. t. 1. 2. 2. de gñatione. t primo celi: t alibi sepe. vbi ꝓ̄r attende cuz dicit. cū puatione aliaruz que sunt minus nāles sibi. t vt quedā originalia habent: vel vt h̄ in alijs q̄ sunt minus male tē. q̄ vtraq; lra potest stare si scdam leges que magis placet: loco priuatione pone priuationibuz. ¶ Deinde limitat vltimo dcā de inclinatiōe materie. t infert inconueniens notabile de corruptione hois si dicta essent simplr va. eo quia anima intellectiua est nobilissima forma inter omnes perficientes materiam. supposito q̄ celum non sit animatuz. t si esset etiam nisi poneretur alteritas rationis in intellectiua. igitur maxime inclinatur materia ad animam intellectiuam: sed nihilominus corrumpit̄ homo. vbi pulchre nota differentiam inter continentiam anime intellectiue respectu aliarum formarum: t formē celi: quia hec vnitiue ad bonuz intellectum: vt supra notaui. illa vero effectiue. Sz posset quis dubitare: quare perfectioz for^a non est plurium effectiua: vt quo t esset bona difficultas. t argumentum apparēs pro anima celi. vt quidam tenent. Ad quod soluendum recurrenduz est ad

influentiam partium.z corporum celestiū varietatem:z extēsiuā potiº pfectionē q̄z in tēsiuā. Quere cōsideratiões phoz z theologoz: vt scis vt vbi:ad motū etiā mixti currūt h:sed parū valz. Nō semp pfectiº ē pluriū,pductiuū:pz de angelo z rana. quere altiº. ¶De cā icorruptibilitatis celi: vide ꝓmo ce.t.c.101.z seq̄ntibº:sed caste declarabi:q̄re.3.di.2.q.7.z.22.di.3.z alibi i doctrina huiº ad hec. ¶Ad uerte etiā cū dicit in lra:si celū icorruptibile:q̄ in aliqbus sequitur in textu ſm lz:z cōmuniter:z possz referri ad ea que expositi in illa pticula: In essentialr ordiatis tc̄.vbi fuit sermo ō isto lz:vel pōt referri ad hāc 2ºnē supza h. Forma auferēs tc̄.que pōt dici lz: supponēdo q̄ eēnt tm.10.ppōnes in hac pticula q̄ notanf p.10.ꝓmas lras alphabeti. In aliqbus vero ponif ibi.12.z hoc pōt bene stare:referēdo ad eādem cōclusionē sustinēdo assignationē nūeri 2ºnuz: vt posuimus esse conuenientē:possz etiā referri illud lz:ad ꝓmū dcm in hoc cōmento de cā icorruptibilitatis ex pte māe: sicut vt supza notaui posuit lz:ad primā pbationem ibi.et.z vel.2.ad aliā:forte habuit aliq̄z fantasiā specialez ad hmōi caracteres plusq̄z ad alios: vt conuenit. Ō vltimo addit de mā hois z celi: declara vt nosti: vide.2.de aīa:z alibi sepe.z adde plura vt volueris: quere in dissolutione duarū q̄onum difficiliū.2.ce.t.c.60.z ide. ¶Ibi etiā tāgit q̄stionē ex pbo ꝓmo de gnōne:de corruptione simplr:q̄re.t.c.11.z seq̄ntibº:z addit: lz nō communiter:siue tristē:z est magis ad ppom q̄z illud de corruptiōe simplr:nō tñ habef ꝓmo de gnōne:sed posset elici in.2. de ge.t.c.59.melº tñ.3.ethicoz.c.11.sed ad ppositum bñ ē.2.topicoz.c.finali.z.5.metaphy.t.c.6.aliq vero habēt loco tristē ſm qd:q̄ bñ habef pº de gnōne: sed alia lra magis placet. Ista digressio lz breuis: est valde fructuosa:z nullibi ita ad vnguem dixit. ¶Segtur in aliqbus originalibº ibi quedā lra:quaz assignauimus extra: īmo ponif vacat ab aliis:que est extranea z di scorrecta cōmuniter:quā omitte penitº si volueris:q; tamē nihil vt ꝓmissi:q̄ in pluribus originalibº h iserif ptnēs quoquomō ad ppositum dimittere decreui. q̄re si volueris eā legere:licz ifra i particula de mā potiº hret loᵐ:aduerte ad quotationē in fine:q; posset itelligi ad 2clusiones sequētes:vtpote ad.10.vel.8.vel.1.vel.4.vt ordinauī vel alr ordinādo applicabis:z 23.vel forte 2ºnes phycoz.seu.q.allegat. ibi etiā pōdera q̄o mā est finis:si lra valz nisi referaf ad corruptionē vel nisi fz viā Tho.q dicit q̄ forma finif ad māz:vide supza de ꝓmo ꝓncipio que sequunf vsq; ibi. Licet eni tc̄.sunt clara totū sequēs nō cōiter ponitur nec videtur habere itellectuz nisi velit obijcere cōtra illud de fine.ex.2. phy.t.c.70.videf tñ lra falsa.ly.o.ponif ꝓ instantia communiter in antiquis: virgula tamē ꝓtracta in medio. Querantur originalia antiqua correctiora vbiq; h:q; in dies hic clarescent luce diligētis examinis. Ad finē ibi.quntus est dubius:forte aliquis addidit extra hic:ita q̄ p ly quintus intelligere velit ly sensus:supple horum verborum:si pro numero ponitur:quere supputando vt igenuī seruiet:alia multa hinc inde considerabit lector.

Sequitur illa particula: Cā ēp quā tc̄. In qua cōiunctim de causis sermonem facit notabilem valde:z multum corrūdet dictis auctoris de causis:z procli z Auic.z Alg.z aliorum antiquorum:vbi premittit primo diffinitionē seu notificationē generalez cause: et duas cōsequēter diuisiones seu petitiões: z deinde addit cōclusiones: q̄s vniuersales appellat:quia de causa cōmuniter sumpta plerūq; verificantur.z lz plures particule possent assignari in hac digressione. omnia tamē sub vna posuimus.vbi aduerte q̄ littera vsq; ibi z ¶Materia est exq̄ tc̄. varie habetur in originalibus ſm ordinē z preposteritatem 2ºnum: ordinauimus tamen eam melius quo videbatur: si aliº ordo placuerit sagaci lectori prosequatur suo modo:quia nil aliud q̄z rei perfectionem desideramus.

¶Primo ergo notificat causam:z est antiqua notificatio:quere Plinium z Aui.z Tullium z grāmaticos:z addit excludendo cauillationem:q̄ ista nō est diffinitio: q; equiuoci nō est diffinitio. 6. topicoruz c.2.sed quedā notificatio colligitur ḡ hinc

q̄ equoci potest esse notificatio: vnde philosophus.5.metaphy.notificat multa nomina multiplicia:ꝛ alibi sepe. Aduerte ét q̄ ly per nō accipitur ibi appropriate: sed cōmuniter vel ppie: vt pz ex sequētibus. de pluribus interpretationibus vocabuli: quere in auctoritatibus supra notatis: hic contenti sumus Aristot. determinatione ꝛ scoti.

¶ Deinde ponit q̄dda3 notabile de ppōnibus diuersis circunstantias diuersaru3 cārum iportantib⁹: vbi notanter dicit appropriate: quia aliquādo vna pro alia ponitur:ꝛ forte ppie: quere. 5°. metaphy.t.c.29.de multiplici acceptione huius ppositionis ex:ꝛ ita posset in alijs inueniri: hautez vt recte loquitur appropriate capiūtur. ¶ Consequenter addit primam diuisionem vel petitionem de numero causarum: que patet.2.phyſicoꝝ.t.c.28.ꝛ.5.metaphy.t.c.2.ꝛ addit notabile de causis intrisecis ꝛ extrinsecis: vbi tange.q.cōtra illud quod dicit q̄ cause extrinsece sunt cuiuslibet alterius a deo ex.3.metaphy.t.c.3:ꝛ alibi sepe ex ꝓsiderabim⁹ phoꝝ salti:ꝛ maxime Auer. sed ad hoc patet ibi in quodā dubio litterali:ꝛ supra sepe vt nosti. Q̄ vltra tangit de causa finali posset poni extra: ppter allegationē.q.nisi alium allegat tenendo quod supra ꝓbabiliter dixi de ordine huius tractatus ad metaphyſica3:ali qua autem originalia ibi habēt. c.2. 2°ne pma:sed si ponat.q.posset exponi: vt alibi allegat: vel remittit ad nōdū scripta: cōsidera. ¶ Deinde ponit.2.diuisionem seu petitionem de modis causarum: quos. 8. ponit: quere copiose.2.phyſicoꝝ.t.c.32. ꝛ inde.ꝛ.5. metaphyſice. t.c. 3. vbi omnia querantur discussa: ꝛ examinentur bene: ꝛ addantur difficultates ꝛ resolutiones vbiq3. Ibi additur queda3 littera quā extra assignauimus. satis tamen bona que probat etiam ordinem quem assignaui eē conuenientem. Nam fm alium ordinem illa conclusio.6.quam allegat est.15.in ordine. Q̄ addit ibi de differentia cause in actu ꝛ potentia:ꝛ allegat. 5. metaphy ſi.q.dic vt prius. videtur enim totiens i l̄ t.remittere ad metaphyſicam: vnde dubium est quod prius edidit: sed dic consequenter.

¶ Prima conclusio est mānifestissima apō philosophos ꝛ theologos: quere.2°.ō anima.t.c.47.ꝛ primo de trini.ca.1.ꝛ probat eam ex diffinitione cause cum dicitur ibi. per quam aliud ꝛc̄.

¶ Secunda est de priozitate cause respectu causati: que debet intelligi saltem natura:ꝛ exponit se de causis p subſtrato et nō formali debere intelligere quere.5.metha phyſi.q.2.ꝛ in.2.distin.1.q.2.ꝛ.3.ꝛ in quolibeto.q.4.ꝛ distin.26.pri.ꝛ alibi sepe. Addunt ibi quedam obiectiones quas extra assignauimus:ꝛ totum sequēs: vsq3 ad probationem conclusionis ibi: probatur per argumentum diuisiuum ꝛc̄.in aliquibus tamen originalibus illa probatio precedit obiectionem:ꝛ satis bene: prima obiecto clara est:sed faciliter soluitur distinguēdo de fine in re:vel in intentione: quere vbi supra in.5.alia obiectio videtur facere pro conclusiōe:ꝛ sic poneretur vna 2ª probatio: vel si volueris applicare eā contra conclusionem. Infer sic:si tm̄ subſtratum est:prius ergo causa vt causa non est prior: vel si sic: videtur q̄ fundatur illa relatio priozitatis in relatione cause: contra expositionem tuam: potest concedi q̄ relatio causalitatis non est ratio priozitatis nature: l3 forte bene originis: ꝛ tunc cuz i ferur: ergo causa vt causa ꝛc̄. concedendo si tenetur ly vt ppie reductiue: nisi reduplicetur fundamentuz relationis: vide notanter.1.distin.2.q.2.ꝛ.35.distinctio.pri. et 43.distinctio.eiusdem:ꝛ alibi sepe. Q̄ quod additur in notabili de productis per motum nota singularissime: vide.1. distincti. 2.q.3.ꝛ.43.distinctio.4.q.5.ꝛ alibi sepe rationem huius:ꝛ adde plura hic ex fundamentis huius:ꝛ phyloſophoꝝ: vt scio ad propositum. Adde tamen q̄ priozitas durationis accidit cause vt causa. Et quod additur de fine habet intelligi de fine intra: vel quo: vt videtur:ꝛ in esse reali. Argumentum diuisiuum pro conclusione ē satis clarum. Pus.n.nō est per sui posterius: nec per illud quod est simul natura: l3 aliquando sine illo non possit esse: vt pz i

relatiuis: & sic ex diffinitiõe cãe duo membra vltima excluduntur. ꝓmũ ergo dabit. Nota signãter ibidẽ illã distinctionẽ: nãlitatis: siue hmõi aduerbij nãlr que i aliqb⁹ originalib⁹ alibi locat. ibi tñ satis bñ currit & examinabis ex. 9. meta. & alibi vt nostr: du^m tñ est ex parte formarũ iter se comparatarũ in eodẽ cõpositõ: nam tũc forma iperfectior videt ꝑ ꝓfectiore: vt patet ex diffõne ꝑtis talis. 5. metaphyce. t. c. 16. potest dici q vt est ꝑ habet se in rõne potentialis respectu posteriorꝭ: & nõ in rõne forme: cõsidera tñ bene ꝑderãdo. ¶ Tertia est de plificatione causati in genera & modos ꝓpor causę: quã ꝓbat clare: & videt iferre coz^m. ibi. Ergo cause cõmunis &c. h tamẽ ꝙ hꝫ ꝑderari diuersimode hꝫ varietatẽ op. de 3ª entitate: qõ cõsiderabis diligẽter. ¶ Quarta est ꝺ referib^{lr} cãe nõ ad effectũ: sed ad cãtum: vbi aduerte q melior ꝓtinua^o lr eẽt ponere illã ꝓticulã: sed ad cãtũ que est pars ꝙnis imediate post ly ad effcm: & addere. Efficiẽs vero &c. & in fine subiũgere. Ex diffõne &c. satis tñ currit lra: vt habes. Et ibi ꝑdera ly. ꝓ se dr: vbi forte bñ itelligeret per se ꝙ, si tñ accipit cã ꝓ vno signifĩ tm̃. i. ꝓ efficiente vr du^m: qre sicut efficiẽs refert ad effectũ nõ sic cã: similiter si accipiat cã in cõi ꝓ equoco. du^m ẽ qũo posit referri: cũ sic nõ hꝫ ꝓcep^m vnũ vt ꝓꝫ. Rñsionẽ qre. ¶ Quinta ẽ de alie^{tr} relonũ cãti ad diuersas causas: que ꝓꝫ ex ꝓcedẽte: & ex nã corre^x mutuorũ que est cũ multi^{pl}. ꝑdera similitudinẽ de toto & ptib⁹: & quare dicit forte: declara ẽt caste illã iseparabilitatẽ taliũ relonum: vt caute logtur doc. aliud est. n. cõparere itr secas iter se: & extrĩsecas: silr aliud has ad illas: & ecõtra: vbi plã adde vt volueris.

¶ Sexta ẽ de illimitatiõe relonũ cãe & cãti: vbi adducat lector multiplicẽ diuisionẽ relationis: qre supra. 5. metaphy. copiose: & alibi pluries: sed qõ addit ibi: qõ. s. nõ reducunt ad aliquẽ modũ &c. vi du^m, imo ñ vr seq: maxime ex fundamẽtis hmõi: qr relationes diuine sunt trãscẽdẽtes ꝑm eum: cum omne ꝓdi^m formalr dcm̃ ꝺe deo sit trãscẽdẽs. & tñ nõ negat eas reduci ad aliquẽ moduꝫ: vide. 4. q. quol. 2. 27. & 28. di. ꝑ. et alibi sepe: silr dis. 30. ꝑ. & alibi multo, ties habet ꝙ relationes dei ad creaturã ꝑtinẽt ad. 3. modũ: que tñ sunt trãscẽdentes vt videt: & maxime creature ad deũ: qr i re cuiuslibet generis fundant: vt hic arguit Ad h posset dici vno mõ ꝙ logt doc. h famose: vel aliter ꝙ modi relatiuorũ & relones eorũ ꝑnt accipi dupliciter: ꝓpie: vꝫ: & extẽsiue: ꝑmo mõ logtur doct. h. 2° mõ alibi: vide. 5. metaphy. & 19. dis. ꝑ. q. 1. & in. 4. di. 6. arti. finali. q. 2. in fili: & applica plã h vt scis. ¶ Douet ꝙñr qõnẽ quã nõ soluit: sz supra post. 2. petitiõez habet sub extra: vbi adde plã de gradib⁹ & ordine cãndi: vide i. distin. 2. q. 4. & 9. metaphy. & 13. q. quol. 5. etiã metaphy. & 2. phy. qre plura. ¶ Septima est de ꝓfectione cãe respectu causati: quã limitat egregie: vbi notanter dicit: vbi causalitatẽ cõcomitatur ꝓfectio &c. ga tñ causis extrinsecis cõuẽit sic causare: maxime sine impfectiõe annexa. Qõ addit de forma cũ forsan est pulchrũ ꝓblema: vide 7. metaphy. q. 6. & alibi sepe i doctrina hutius: & unitatias hmcide: qre. 8. di. ꝑ. & 1. di. 3. q. 1. de cãlitate materie & forme ad h. Aduerte etiã q ibi declarat se de fine ltra. ꝺ q supra sepe: videt enim appellare ipsã operationẽ vel ac^m 2^m. vide. 2. di. ꝑ. q. 1. & 49. di. 4. & alibi pluries: cõcludit ꝙ ꝙnẽ eẽ verã accidentalr: & falsam simplr. ¶ 8ª est de icompossibilitate cãe & causati: quã ꝓbat ex petitiõe ꝓxima: qr tũc materie eẽt mã ipsa causa: & efficientis efficiẽs &c. sed bñ posset ꝓbari ex ꝙne ꝓma: vt patꝫ: limitabis tñ istã ꝙnẽ vt nostr: & adde plã cõfirmatiua eiusdẽ: videtur. n. vã imediate per se & directe loquẽdo: sec⁹ opposito modo. v. g. forma dat eẽ cõpositõ: & eẽ cõpositi ẽ eẽ forme ptic^{pr}: ꝙ forma cãt eẽ sui: & sic de aliis: cõsidera tñ cũcta caste: vide. 9. q. quol. & alibi. ¶ 9^a ẽ de compossibilitate earũ: & habet duas partes. 2ª ibi. non in eodẽ que patet ex ꝓcedẽte: & est philosophi. 2. phor^x. t. c. 30 & 5. meta. t. c. 2. quã ꝓbat ex diffinitiõe cãe iducẽdo: & notãter dicit hoc du^m. vbi logtur de causalitate materie & forme mutua: qr non de eẽ primario est verũ: sed scõdario & quodã modo originaⁱᵛ per accidẽs tñ: forma. n. dat actũ formalẽ materie non entitatiuũ. & materia dat eẽ subsistẽtie forme non entitatiuũ: nec formale vel for^{tr} compositũ

positū dat vtrīq; eē cōplete ꝛ vltīate: lz originatiue sit ab ipis: vt dictū est: pōdera etiā quō p finē sunt alie: ꝛ de q̄ fine logt ꝛ in q̄ eē ꝓsiderat: ꝛ qō eē dat: remittit ad dicēda infra in sequētib⁹: ꝛ alibi. ¶ Decia ē de coincidētia cāꝝ oiuz: vl aliq̄ de nēcio vl de poli: q̄ hz duas ptes. 2. ibi pūt tñ ꝛc. vbi ꝓtractat vbe Aꝝ. 2. phy. t. c. 70. vbi tñ nō expsse logtur de mā: sz omittit eā tacite: vel textus deficit cōiter: vbi pōdera cū dicit: mā inq̄stū mā: q; forte mā vni⁹ possz eē forma vel efficiēs seu finis alterius loquēdo de mā scda: mā etiā prima est termin⁹ creationis: vt pz p Aug^m. 12. ꝯfessionū. posset hic obīci ex illo extra s̄ notato. Mdā ē finis ꝛc sed dic ꝓpr: vt pz ibi filr etiā nota cū dicit: nec alīe inq̄stū alie: eo q; forma vnius pōt eē māle alteri⁹: nō tñ inq̄stū forma: videt etiā q; eodē mō posset dici de alijs tribus inter se cōpatis. Cōsidera ibi plā: expositores ꝛ qōnistas: q̄re vt nosti vbi s̄. Aduerte etiā ibi de duplici fine. s. gnationis ꝛ geniti: vel motus extētiue vel extrīsece ꝛ formati ꝛ applica plerūq;: cetera q̄ sequūt satis patēt. ¶ 11ª vt assignauim⁹ ē de ꝓportiōe cāꝝ ꝛ cātoꝝ in opinione: alie^te ꝛ pfectione. In alijs originalibus est alia ꝓtinuatio ꝓclusionū h filr tñ ponit cōiter in hac ꝓclusione illa prima ps. s. oppositoꝝ oppōite sunt cāe reliquū in aliqb⁹ nō hr: in alijs vō ponit ꝓclio seorsum sz satis bñ sic currit: vt ordinauit ꝛ addit ad finē ꝓclionis. Cōis cōis ppij ppria in aliqb⁹ limitat cōclusionē de cā mālī q̄ est vnica oiuz: p⁹ de gnatione: ꝛ alibi sepe: vbi notāter tāgit de mā prima ꝛ ei⁹ dispōne necessit^te: vbi plā adde phyce ꝛ theologice cōsiderationis. ¶ 12ª est de reductione cāe indeterminate ad determinatā q̄ est satis fin^lis quā ꝓbat breuib⁹ ꝛ obscure vbi tāgit determinationē p extri^ca ꝛ p intrīseca pot₹ fieri: ꝛ remouet a ppo^to mā: vbi etiā addit q̄ ad itellz ꝓclionis: de q̄ in determinatiōe logt: ꝛ duplicē mo^m ꝓtinētie adducit: vbi aliq̄ originalia hñt in fieri alia infinita: ꝛ inserīt cōiter q̄dā ratio vbi vr remittere se ad dicta infra: tō dicit sub: vt cōmunit hr: lz alij g. b. lras hñt: possz tñ omitti vt in plurib⁹ originalib⁹ omittit: q̄re in ptīcula sequēte de agēte ad h. Forte etiā ptículas ꝓncipales multiplicauit plus q̄z ordinauit breuiter ptículā seu ꝓncipalē ꝓclusionē cū sequētib⁹ ptialib⁹ ibi ratat: qō dispone vt volueris: vel ibi remittit se ad ea q̄ hz infra sub illa additiōe: quā notaui post ꝓpōnes de mā: ibi. Nota cōclusio gnalis 12. pba^r ꝛc. vbi 5. pbatiōes huius ꝓpōnis ponit: ꝛ oñdit q; nō pcedūt de vo^te. Attēde q; ꝓtin⁹ natū appellat ad qō ē maior ineli natio q̄z ad o^m: ꝛ nisi ipediat cōiter euenit vt canescere in senectute. Cōtingēs infinitū ad qō nō ē maior iclinatio: seu determinatio q̄z ad op^m: vt log vl nō log: ꝛ huiusmodi: qō vocat ad vtrūlibz cōiter: dicit g̃ doc. q; ꝓclusio itelligi debet de cōtingētia 1^oo. Et in fine addit obo breuis: ꝓtra vo^tas q̄si vellet dīe q; volūtas sic indeterminata se ꝛ alia sibi subtā determiat: vt pz. 9. meta. t. c. 10. de hoc tñ infra ꝛ spālis sermo: ꝛ cōclusio notabilis: ibi nullū agēs se applicat ꝛc vel ibi infra sub additione. Nota ꝓclusio est falsa de volūtate ꝛc. ad q̄ loca remittit se hic in illa q̄tiōe dicta. Et pōt dici q; illa instātia nō est cōtra cōclusionē: q; tūc additur aliqd volūtati q̄re ad h. 2. phy. t. 5. metaphy. ꝛ s̄. ō ꝑmo ꝑn⁹ ꝛ. 39. di. p. ꝛ i. 2. i mā ō li. arbi⁹ ꝛ i quol. q. 16. ꝛ inde ꝛ. 9. me^cc ex intētiōe copiose: ꝛ adde hic plā subtilia: q; expedit: vide infra vbi notaui. ¶ 13ª ē de cā neccia: vbi tāgit notāter necessitatē simplr ꝛ infert. co^m: lz nō cōiter ponit vt co^m: vz de cā ipedibili: vide. 8. di. p. q. finali ad h ꝛ alibi sepe in doctrina hui⁹ vtpote in. 2 di. 1. q. 2. ꝛ. 7. q. quol. pbat conclusionē ꝓpr duplr ꝛ in. 2. pbatiōe aliq̄ originalia hñt: nulla esset cā ipedibil: sed vt primū ponit loco ipedibilis vt in plibus: ꝛ vtraq; lra currit. Infert in fine co^m de demōstratione nālis effectus: ꝛ est valde notabile: vbi plā adducank de cōsideratiōe phyci ꝛ de mōstrationib⁹ nālibus ꝛ quō pcedūt: vide sup ꝑmo physico: ꝛ ꝑmo de gnatione: ꝛ ꝑmo de aia: ꝛ alibi sepe: ꝛ maxime acutos pisten ses ꝛ xonienses: vide hūc in plo. q. de praxi ad finē ꝛ. 3. di. p. q. 4. ꝛ. 1. meta. Addit vltio eandē q̄tionē: vt s̄: q̄re vt ibi notaui: in aliqbus li. hr sub in alijs loco supponūtur g. b. vt pus dixi: sed ꝑma lra melior: ꝑm q; pticulas diuidis ꝓncipales: seu theoremata fiēa ꝓncipio notaui: ita hic dispōne numerū ꝛ ꝓncipalis ꝛ sequētiū hic ad ppōsi-

tuz ad libitū: qz tñ cōiter habeꝫ lra sic: vt iacet: tō eā nō mutauimus: forte ettā p lras: z forte p numeros huiusmodi pticulas signabat: quare attendat curiose in silibus vbiqz lector. ¶ 14ª est de statu i causis: vbi notāter addit: qꝫ phs hoc nō demōstrauit z remittit se ad ppositiōes creditas supra: vbi assignauit. 16. pncipalē: vñ segtur qꝫ illas creditas in his theorematib⁹ ordiauit z cōiter q̄stio est intricata: vt tñ varie ordinabis: ita pone numerū: ꝯclusiones. 1. 2 z 3. ibi sunt hic ad ppositū: vt ptz. Consequēter exponit ꝯclusionē: ad qs vz terminos intelligit hunc statū: z maxie in extrisecis z mā. Et excludit tacitā obiectionem ex. 9. meta. Deinde de forma dubiū ponit: vbi distinguit de forma vltia: aut. s. via cōpositionis vbi plures cōcurrūt: aut via resolutōis: z cōcludit valde notāter: ꝯformiter dictis supra in cōmēto. 2. ꝯclusionis qꝫ vltima ad quā est status i cā formali est vltima in cōponēdo: vt in hoc intellectiue de hoc tñ q̄re supra. 2. meta. q. 4. z alibi sepe q̄re. 11. di. 4. z. 7. z. 8. meta. z instantias exclude. ¶ 15ª est de sil' durattone existentibus sup qua posui extra: qz raro habetur hic: z ꝓpter numerū haꝫ ꝯclusionū varie assignatū: vt pz infra: posset ꝙueniēter poni supra iter creditas. Est tñ notabilis valde: z multū in doctrina huⁱ⁹ currit. Nam famosa sn'a Thome: z aliox cōiter loquētū est qꝫ cā est ꝑor nā z dūtatione cāto: vñ dicūt qꝫ oē coeuū causato est a cā ullius causati: z nō ab ipo effective. Qđ tñ iste impugnat plerūqz: vide i. 2. di. ꝑma. q. 2. z. 3. z. 5. di. eiusdē. q. 2. que tñ ptinet ad materiā. 4. di. hz. exꝑsse ad h. z. 3. di. eiusdē. z. 12. di. 4. z alibi sepe: hz igit illud vm sit: vt dicit doc. qꝫ nō pōt ꝑbari. Qđ intellige vt supra de creditis exposui. Efficactus tñ pōt ꝑbari q̄z oppositū: z declarat optime in cōmēto: quare z quō nō pōt ꝑbari illa ꝓpō: vide. 3 di. p. q. 4. z sup. 4. meta. ad h: vbi aduerte qꝫ illa lra: Ergo nullus scies z̄c. videt esse instantia ꝓtra dicta. Qđ sic deducit. Qui scit se scire scit ꝯclusionē scitā seq ex ꝑmissis: vel ex ꝑncipijs demōstratiōis tanqz ex causis: ꝑmo posterioꝝ: hz ꝑmisse vel ꝑncipia sunt sil'tpe cū ꝯclusione: maxie q̄tum ad mālia seu significata ex pte rei: z sil'tpe etiā pñt sciri ꝑmo posterioꝝ. Nūc vo pte nō pōt ꝑbari sic sil' esse cām alterius: qꝫ aūt nō pōt ꝑbari nō pōt sciri: g̃. z̄c. h deductio vī esse ad ꝓpom. Qui vellet alr imagiari ibi: qꝫ intēdit vz inferre qꝫ nō sil'tpe posset qs scire: z scire se scire: qz ille actꝰ reflexus causaret ab ipa scia q̄ in casu est simul tpe: qđ nō pōt ꝑbari p te: ꝑmus itell's satis placet: hz ad virūqz posset rñderi sustinēdo veritatē ꝯclusionis z ꝑbationis eius vide s̄. 1. metaphy. z. 3. di. p. vbi supra. z ꝑmo z. 2. posterioꝝ. instantia tñ videt pulchra: z tō forte ꝯclusio famosa: vt sepe prius notaui posset em̄ dici qꝫ noticia qua scio me scire est exprimētalis z forte intuitiua: z nō rōcinatiua si volueris illud ꝙñs ponere extra: poteris rōnabilr: vel esse coꝝm ꝯclusiōis: vel alr exponere. ꝙsidera. Et vltimo fortius dicit qꝫ nō pōt ꝑbari in nō sil' durattōe exītibus z̄c. z est. 2. pars ꝯclonis: vbi pondera cuncta z̄ adde multa ex fundamētis huius z aliox hic. ¶ 16ª est de icālitate primi in omni gñe: que clara est ex dictis: vt pz: an aūt possit ꝑbari euidēter: vide s̄ ꝓpositiōes creditas z adde vt scis. ¶ 17. est cōparādo cās inter se quo ad ꝑus z posterius: z ꝑsuppositionē pluriū vel paucoꝝ sui vel alterius gñis z hz duas ptes. 2ª ibi. In alio gñe z̄c. ꝑma ꝑbatio est clara. 2ª Dotuū 2ª hz in. 2. di. 1. q. 2. cōparādo arte nāz z deū iter se respectu ꝑsuppositoꝝ pluriū vel paucoꝝ z̄c. Idem tangit. 1. q. 4. Quere antiqs q ibi quotātur: dicit qꝫ i mā z forma fallit. vbi gra. pla efficiēcia regrit mā p ma: vt cōpositum salte mixtū vel pfectū ex ipa fiat q̄z mā. pxima vt pz inducēdo: z hoc stante cōi cursu nāe: sil'r etiā forte vm est de finib⁹ maxie ītra: vel ꝓpings. eodē modo dōm ē de forma ꝓre hz pfectionē z cōpositionē maxie cōparādo ipam ad māz: z forte ad efficiēs z finē. Instantia posset esse de forma q̄ ad ꝑmā partē ꝯclonis: sz accipiendo vnit' prioritatē z ꝑsuppositionē: pz sol'o vide infra pticula de forma ꝯclusione. 23. vbi hanc destruit: z cōsidera. ¶ 18ª est de pfectione causarū inter se cōparataꝝ: z remittit se ad. 7. cōclusionē huius pris: z ꝑbat p regulā topicā: ficut simplr ad simplr z̄c. z excipit materiā notāter: vbi pōdera plura de potētalitate māe: z an denī gra-

dus ꝛc. vide in. q. li. ð aia. ꝛ supra. 7. 8. ꝛ. 9. meta. ꝛ adde milia p ꝛ ꝓtra h vt placuerit. ¶ 19ª est comparádo cám secúdá ad ꝑmá ꝛ est famosa apud phos ꝛ theologos: p cuius ampliori declarattõe q̃re hũc in ꝑmo di. 3. q. 7. ꝛ. 8. ꝛ dis. 17. q. 1. ꝛ. 2. ꝛ in. 2. di. 3. q. 8. ꝛ di. 9. q. 2. ad 3m ꝓncipale. ꝛ di. 37. eiusdé ꝛ s̃ in t. de ꝑmo ꝓncipio: vbiq; hic videaꝫ auctor de causis: ꝛ expositores eius: ꝛ alij antiq. ¶ 20ª est de cõtinẽtia cálitatis alteri⁹ cãe in altera: quá supra aliqualr tractauit ꝛ est notabilis ꝓpter ordiné causaꝝ necessariũ in causádo: vt ꝑz supra sepe: vñ forte posset elici q nulla cá in creaturis cõtinet causalitaté alterius respectu tertij: qõ tñ bene cõsidera: vide supra in t. de ꝑ⁰ ꝓncipio ꝛ. 2. di. ꝑ. q. 1. ꝛ alibi sepe in doctrina hui⁹ ꝛ alioꝝ. Qð ibi addu ð mã ꝛ forma corporis simplicis pondera plã addédo vt vis. Attende etiá hic q̃re deus nõ hꝫ in se causalitaté mãe ꝛ forme: sicut efficiẽtis ꝛ finis q. s. nõ accidit: eo q nõ cõtinet earũ pfectiõné: sed q ei repugnat eaꝝ impfectio annexa. ¶ 21ª est de quadã alia rõne cõtinentie causalitatis vnius cãe in alia q̃ fuit supra tacta ꝓcula ꝓcedẽte ad finẽ. Et dat duplicé intellectũ ꝓclusioni: ꝛ dicit vtrũq; eẽ dubiũ nisi limitádo se: vide supra de ꝑmo ꝓncipio ꝛ. 2. di. ꝑ. q. 1. ꝛ alibi plerũq;. Est enim ꝓpõ famosa apud theologos: q qcqd pót deus meꝫ cá fcda p se pót fine illa: est tamen credita ꝛ nõ náli rõne ꝓbata. vt habꝫ iste plerũq;: vide. 7. q. q̃libet. ꝛ. 42. dist. ꝑ. Deinde declarat cui cõuenit ꝓprie tollere ꝓuationé q; forme vt ꝑz supra: ꝓuatio enim dicit psonę ꝑnm transmutatiõis: hꝫ p accñs ꝓducti. ¶ Aliud enim est tollere ꝓuationez aliud supplere alterius vicé extrinsece. Cetera q̃ dicit in cõméto sunt clara: valde tñ notánda: vbi ad finẽ attẽde ad alietaté mãe forme ꝛ cõpositi in ordinatis via cõpositionis: vt s̃ dictũ est: ꝛ hꝫ ꝓformát dicta supra: ꝛ hinc inde tange instãtias: ꝛ oía salua. Cõsuetudo enim solertie scotice est q i vno loco breuiter vel dubie vel ꝓblematice dicit in alio distincte enucleare vt expedit. In fine g̃ ꝓcludit hanc cõclusionẽ. Et quodã mõ eius ꝓbationé esse sophisticã: ꝛ rõne equiuocatiõis ꝛ fallacie ꝓñtis considera. ¶ 22ª est illa maxia cõis de idẽtitate cause cause: ꝛ cãe cãti: ꝛ hꝫ duas ptes. 2ª ibi: ꝛ nõ cõuertitur ꝛc. quã declarat singularissime vt. 5. meta. q. 1. ꝛ alibi sepe exponit ꝛ ꝓuertitur ingt vno⁹ nõ tñ alio⁹ vbi logice ponderas illas ꝓuersiones: vt scis. Et videt inferre coꝝm ibi. Et ita qõlibet causatũ in alio quo gñe ꝛc. Deinde limitat hoc coꝝm ꝛ cõclusionẽ ad cãs extrinsecas tñ: sed ð ecausa finali prima est: difficultas si loquaꝫ de ne vltimo simplr: de quo supra in t. de ꝑ⁰ ꝓncipio: ꝑz sed q sit vera de tali fine pót ꝓbari: Cum enim prima cã vtpote deus gloriosus sit primũ efficiẽs in omni effectu ꝓducẽdo: ꝛ sit agens ꝓpter finem nõ sui: sed effectus: ꝛ ne dum ꝓpter primũ: sed remotum vꝫ seipsuꝫ: ad quẽ oía ordinat ordinabilia saltem: ꝛ ꝑmo via intentiõis hꝫ vltio via executionis: g̃ ꝓclusio seu coꝝm est verũ de ꝑ⁰ simplr in causis extrinsecis: ð cãis intrinsecis secus est ingt: ꝛ hꝫ loquẽdo de ꝑ⁰ simpliciter: nõ de ꝑmo in hoc. Vbi habet cõsiderari que sit forma simplr ꝑma ꝛ mã de qbus hic logtur: sed breuiter posset dici ꝓformiter dictis s̃. q forma simplr est pfectissima mãlis: Nam hꝫ deus posset dici forma vt s̃ notauit: nõ tñ est ꝓprie in gñe cãe formalis q limitet ad pficiẽdũ formaliter mãm ꝛ ad cõponendũ intrinsece: ꝛ sic ꝑz q dicit de forma. Qð vero infert de mã nõ videt bene seq; ꝛ qð assignat ꝑ cã illati videtur valde extraneũ: ꝛ nisi caute exponatur ad oppositũ potius q̃z ad ꝓpositum. Sed hoc modo intelligẽdo. doc. vocat mãm simplr ipm yle pscindẽdo ab oi forma: tale ingt simplr primũ nõ videt cõponere omne cõpositũ mãle: vbi nota ly oẽt ꝛ videtur loqui hic ꝓformiter dictus auer. ꝛ Alberti ꝛ aliorum plurius de forma corporeitatis que inseparabilis est a materia prima ꝑm eos: vel saltem vt cõponit pfectiora entia oportet q sit sub formis impfectionibus ꝓcurrẽtibus cũ ea in rõne potẽtialis: ꝛ ita differt ꝑma i hoc ꝛ ꝑma simplr ꝛ hic semp imitaꝫ op. de pfalitate formaꝝ: vt ꝑz. Nõ tñ ex hoc segtur q doc. negaret resolonẽ fieri vsq; ad mãm ꝑmã faltẽ meꝫ vt habet in. 4. di. 11. ꝛ super. 8. metaphyce in expõne: nisi forte loquaꝫ hic famose. q videtur ꝓbabile ꝛ ex quibusdã dictis cõse quẽter vlteri⁹ cũ reddit rõnẽ illati dicẽs eũ

magis depẽdeat mã ꝛc̃. intellige sic q̃ forma ꝑma simplr nõ põt informare mãz q̃z cũq̃z: sed determinatã quã sibi determinat: ꝛ a qua depẽdet quodãmõ in subsistendo: igit mã ꝑma simplr q̃ est minoris entitatis: ꝙ maioris p ꝙñs depẽdentie nõ põt sic nuda cõcurrere indr̃inter ad quãcũq̃z cõpositionẽ imediate cũ quacũq̃z forma: sic põt exponi iste locus: si habebis melioꝛẽ: adde vt vis. Alie psuasiones ad ꝓbandũ idẽ illa tũ de mã satis clare sunt: ꝛ iz apptes sint: posset tñ facilr solui: pª pcedit de resolutione nõ vltimata: vide infra pticula de forma in cõmẽto cõclusionis 2ª: ꝛ sequẽtibus.

2ª nõ currit multũ: q̃z equocat de mã ꝛ potẽtia: vt pz. plura hic subtilia adducãtur: q̃z paucis multa amplectit suo mõ: oia equabit ingeniosus lectoꝛ. ¶ 23ª est de idẽtitate cãti cãe põris ꝛ posterioris in essentialiter ordiatis cõformiter dictis s̃ in. 1. de primo pn° ꝛ. 2. di. p. q. 1. ꝛ alibi sepe in cõmẽto remittit se ad. 24. q̃ est 2ª sequens: vt ordinauimus: tñ est. 25. iz ponẽdo ad illã. 15. extra vt fect: motus maxie hac remissione: tunc 25. erit. 24. vt pz: ꝛ ꝓbat clare ꝛ subtilr cõclusionẽ: q̃re supra pticula de agente ad h. ¶ 24ª est illa famosa ꝑma auctoris de cãis de principalitate cãlitat ꝛ influẽtie ꝑme cãe Obiecit ibi ꝙñr: quã obonẽ ꝛ eiº euasionẽ ptractaui: s̃ pticula de agẽte sub q̃dã extra: ꝓpõne. 9. in cõmẽto: q̃re ibi: h nõ ponit aliquã rñsionẽ: iz tu dices vt ibi notaui: ꝛ plã ꝙsiderabis h vide. 37. di. 2. ꝛ vbi s̃. allegaui septus: ꝛ apõ antiq̃s expositores ad hoc bene enucleãdo. Cause ꝑme ad iferendũ sũt q̃ pfectius cõstituũt: intrisece huiº sunt vltime ꝛ imediate: ꝛ tõ refert dicẽ cãm remotam ꝛ ꝑmã: nisi eq̃uocãdo de pº: de extrinsecis vo si cõcurrãt ad iferẽdũ: posset dici ecõtra: ꝛ ifra nihil ꝓtra Alꝛ. ex his dictis sibi discutiãtur pcedẽtia ꝛ sequẽtia h oia ꝓbabilr. ¶ 25ª est. 13. s̃. i pticula d agẽte: quã expone ꝛ declara ꝛ defende: vt ibi. In aliis originalibº ponit ibi q̃dã q̃tio: ꝛ est remissio ad illã pticulã supra: ꝛ nũerũ cõclusionis corrige ꝑm q̃ supputabis ꝙñr.

¶ 26ª est de cãlitate cãe põris in cõpatione ad posteriorẽ in ordine ad pluralitatẽ cãtoꝛ: ꝛ declarat se notãter corrñdenter dictis in pticula de mã ꝛ forma ꝑus: ꝛ recurrit ad dicta in. 21. pcedẽte quã tñ. 22. notauimus: iz corrigẽdo vt dixi supra erit. 21.

¶ Deinde ad finẽ harũ cõclusionũ ponit in aligbus originalibº q̃dã lra: q̃ extra vel additio põt dici. Estio tñ q̃ fit doc. quã tõ potuimus ꝛ etiã qꝛ ꝙfirmat ordinẽ quẽ tenui in trãsmutãdo laboꝛiose has cõclusiones: nã. 4. hic erat penultia in alijs: ꝛc̃ õ ceteris: vl pulchꝛe dat ordinẽ haꝛ cõclusionũ: ꝛ assignat. §. vt etiã ordinauit: ꝛ ita est intelligendũ in alijs locis hic ꝑm velle: vbi est cõnexio in mã ꝙclusionũ: ꝛ q̃ nõ obseruabaf h: vicio scriptoꝛ remissiões ꝛ allegatiões in his rebus remãserũt valde intricate: signauit etiã loca ꝛ. §. varie ꝛ forte cartas ꝛ colũnas in originali suo: q̃ nõ fecerũt alij: vñ multũ hic turbãt originalia: sñie tñ in se integre sunt: ꝛ absq̃z oi tali allegatiõe itelligi põt.

Sequitur illa pticla: ꝛlꝺã est ꝛc̃. vbi ꝑpãlé digrediuz facit de mã: iz oia sunt ex sentẽtijs Alꝛ. hic in de vt doc. allegat ꝛ loca assignauim°: vbi aduertat lectoꝛ q̃ nõ curauit in his quotatiõibus: vt aliq̃ huius etatis curiosa superfluitate ꝛ ostenᵐᵉ friuola: mõ legistaꝛ descendere in allegãdo pticulas cõmentoꝛ ꝛ capituloꝛ. ꝛ. §. ꝛc̃. huiusmodi. h. n. est pdere tps in legẽdo: in cõferẽdo vo fuga ꝛ fumª Greci nãq̃z rõnem q̃rũt teste Paulo ꝛ nõ signa nec testimoniũ nisi raro: vide Alꝛ. 2° meta. t. c. 14. ꝛ inde: vbi reꝑhendit huc modũ. Qui ḡ voluerit sic descẽdere descẽdat ipe. Ego vo ascẽdere intendo: ꝛ cũ platone gescere in spãlissimis: vel saltem cuz scoto in idiuiduis: paucis ḡ in hac pte me expediã: cõputũ ꝓpõnũ: quaꝛ aliqui sunt sunt diffinitiões: aliq̃ petitiones vel cõclusiones: cõsideret lectoꝛ: ꝛ maioꝛẽ vl̃ minorem numerũ vt placuerit adiuenial vl̃ cõtentus nũero assignato ꝓcedat: q̃tum eñ ad h magꝛalr oia sentio: ꝛ nõ auctẽtice vel assertiue. Examiabis oia q̃ dñr hic de mã vt copiose habes in doctrina huiº: q̃re. 7. ꝛ. 8. meta. in. q. ꝛ expõne: vide. 12. dist. 2ª. ꝛ 14. eiusdẽ. 3. etiã di. 2. ꝛ maxime in antiqs spẽalr in Bona. q̃re ꝛ. 12. di. eiusdẽ. 43. ꝛ 44. di. 4. q̃re aliq̃ ad h. 1. etiã phy. ꝛ primo de gnõne: q̃re expositores ꝛ qõnistas: põdera illud verbũ Alꝛ. forsan nãlia sempi-

terna ẽ. extẽde etiã dicta ad varietatẽ ex-
positionũ auctoꝝ in Aꝝ. h si volueris imi
tabere auer. vbicũq; nõ digredi a verbis
Aꝝ. z intellectu sincero scotico: vbi vo per
se vadit penu⁹ omittat nisi in mã indi'nti.
sermo de mã est satis difficilis: qz obm in
certũ z minime entitatis z fundamẽtũ de-
bile: lz oim radicale. Oꝝ aũt mã est h aliqd
z ens actu: z itelligibilis p se: z quo nõ pn
cipiũ indiuiduanõis pmũ z equalr debet
itelligi illa vltima de imãlibus habes vbi
supra saluãdo semp pbm. Cetera reliquo
lectori i hac pticula: anguſtia tpis ꝓpedit⁹.
¶Segtur ibidẽ quedã lra: vario tñ mõ in
originalib⁹ situata q põt poni extra vel ad
ditio ibi: cõtra forma tñ inexi'te ẽ. vsq; il-
luc. Juxta cõclusionẽ scdam ẽ. pma obo
est cõtra illud qõ dicit de vnitate cõpositi
ex mã z forma in ꝓpõnib⁹ vltimis de mã:
z põt solui vel q casus est ipolis: itaq; ma
teriã iformari est formã inexistere saltẽ cõ
comitãter de necessitate: sz põdera bñ an
informare dicat actionẽ: vide infra in cõ-
mẽto. 19. pticule sequẽtis: vl' def 2^m. s. q fit
3. entitas: nõ tñ fine iformatiõe mãe a for-
ma: lz eñ pma cã possit suppẽdere cãlitatẽ
extrinsecã inferioris cãe: nõ tñ intrinsecã
facta tali approximatiõe cũ ceteris dispõni
bus regitis assistẽtibus: vide tñ infra pti-
cula sequẽte in cõmẽto. 13. ad h notãter: z
cõmẽto. 19. vlterius põt negari qõ infert
de 3° q ñ est informãs: sz totu⁹ forma qddi
tatẽ declarãs. Ad. 2. obonẽ rñdet phs i lra
8. meta. ad finẽ: z iste plerũq; qz. s. h po⁸: z
h act⁹ sunt tales: z illi tales: qre. 12. di. 4. z
alibi vt. 7. z. 8. meta. s. sed plures alie de-
claratiões possent addi: lz radicalis cã sit
illa. Confidera an forte velit has obones
currere: vel saltẽ q phs dicta nõ pbat: lz cõ
munia z vera sint vbiq;. ¶Deide ibi. Qñ
hoc fit ex a. ẽ. mouet quedam du⁸ z nõ est
dependentia ex dictis: et sunt. 3. vel. 4. q tñ
nõ soluit h: z pñt applicari ad ꝓpões s ꝺ
idẽti^te vl' alie^te mãe z mouẽt: z ꝓpositiõa-
liter eius q sit p p° du° vide in. 2. di. 20. q
2. z 43. 4. q. 3. artt. 1. z. 2. egregie. ad 2^m vr
q phs velit vnitatẽ vtriusq; regri: vt pz in
lra. 8. meta. vbi s in ꝓpõnib⁹. Sz q a mã
magt q̃ ab efficiẽte sit vnitas põt eẽ rõ: qz
itrinsece ꝓstituit entitatẽ: z ita dat vnitatẽ.
Et q dr q magis ab efficiẽte ẽ ẽe: põt nega
ri vel alr q cõpatio debet esse in vnuoco:
alia z alia est habitudo ad aliã z aliã cãm
vt s. dixit: secus etiã est de esse forme z de
esse totius. Ad idẽ põt dici q nõ: qz regrit
idẽtitas mãe: illi tñ g formã dicunt esse to-
tũ esse haberẽt aliter dre. Ad. 4. videt rño
sequẽs declarare itell'm dubiũ: ꝺ q vz mã ꝺ
bet intelligi: lz nõ multũ ad ꝓpositũ appa
ret esse: sed ad aliud. quõ vz in accidẽtibus
est mã cũ accñs z itrinseca oia sibi sint act⁹
z forma: põt g dici q maior est in ꝺia mãe
q̃ forme. Nam actiuoꝝ actus ẽ. z mẽbra
leonis ẽ. qrit ergo forma dispositionem
in mã determinatã nõ ecõtra: maxime lo-
quendo de ꝓma simplr: stante etiã vnitate
ꝓris fit plurificatio in posteriori. Jlla vo
rño sequẽs est valde notabilis de mã acci
dẽtis z aie itellectiue ponẽdo ibi materiã
vide supra. 7. meta. z. 8. z sup li. de aĩa in. q
huius: z replica sequẽs: z et⁹ solutio cõpa
rãdo mãm accñti ad mãz subẽ coꝝpee: sũt
notabiles z satis clare: adde plura hic vt
volueris. ¶Cõsequẽter addit ibi quedaz
longa lra. quã additionẽ notauimus: cõi-
ter tñ ponit in originalib⁹: z plura subti-
lia z vtilia continet: quare si lectori videbi
tur ad sua loca applicet diligẽter: transmu
tauimus aũt lram ibi alr q̃ cõiter habetur
ꝓpter cõuenientiã ad ordinẽ cõclusionuz
q quotãtur. Inferit g ꝓmo coꝝ^m ex 2ª con-
clusione gñali vel vli s. ibi. s. Cã nãlr est ꝓ
ꝓr ẽ. vbi cõpat notãter pfectionẽ cãe ad p
fectionẽ cãti: qõ bñ examinabis. Ex q aliã
corrclariã ꝓpõnẽ infert de cognitiõe con
clusionis z ꝓncipij valde notãter: z põt cõ
firmari ex dictis eius. 8. di. ꝑ. q. finali: z am
plificat singlarissime i fili ad act⁹ volũtatis
circa finẽ z media ad ipm cõformiter dictis
in p° di. 1. q. 4. z i. 4. di. 49. q. 10. z i quol'.
q. 16. z lra satis clara est: sz bñ ponderãda.
¶Deinde circa dicta in. 7. cõclusione gña
li vt ordinauim⁹: ponit aliud notabile de
pfectione causaꝝ: z hz põderari. 2. z. 8. dis.
ꝑ. z. 1. di. 2. z. s. in t. de ꝓmo ꝓncipio: z alibi
sepe: ibi nota z põdera exemplũ qõ addu
cit de vno: cũ dicit: q: ꝓm tertiã ẽ. vt cõiter
textus hr: si referat ad tertiã pclionẽ vt eã
ordinauim⁹: nõ vr ibi exprsse nec iplicite
nisi multũ remote posset sic scribi: qz ꝓm

cōmentū.s.eiusdē.7.cōclusionis:z in notabili quodā post p̄mā diuisionē supra ante ꝓclones gñales hr̄: vel pone septimā loco 3am: vel p̄mā iuxta aliū ordinē:posset ēt iueniri in sequētib⁹ ꝓclionib⁹ de forma. Tange ꝓñr ibi plura p̄ z cōtra de attributis:z quō accipit gña cū dicit q̄ duo alia sunt simplr̄ pfectōis: qz instātia est.p⁹ q.quol.art.p̄mo pte.2.vbi dicit q̄ nulla relatio est simplr̄ pfectōis:sz pondera bene. ¶Consequēter circa dicta in.11.ꝓclione gñali de corrūptia alietatis cāe z causati qō intelligi debet de cā totali eiusdē gñis: z eiusdē ordinis: vide.5 meta.z.2.phy.z s̄ in t.de p̄mo p̄n⁹ z.2.di.p.z alibi sepe i doctrina huius pbatiōes q̄s hic adducit: adducit in fine cōtra.3. pbationē ex.5. meta. ēplicite.t.c.20.quandā instantiā: qualr̄.s. pr̄ z filius referūtur eq̄ p̄mo ad spūsanctū z ecōtra:z vltius ingt q̄ duo agūt zc̄.z additur ibi cōiter quedā remissio seu quota⁹ z posset poni.23.sub.s.in pticula de forma vel forte enūerat oēs ꝓclones a p̄ncipio posset etiā supra pticula cōclusionū vltiuz assignari:z ita loco sub poneret supra. Me forte etiā remittit se plerūq; ad ꝓclusiones phyficoz.z t.de p̄mo p̄n⁹. Ad obiectionē tñ in se pōt dici q̄tum ad p̄mā ptē: q̄ non sunt duo spiratores:sz vnus:p3.12.di.p.est em̄ vnitas fundamēti z p̄ncipij:z termin⁹ etiā formalis. Posset etiā pderari ibi ordo origis in spirādo: z ita negari assumptū. Qz vlr tangit:p3 q̄ sunt tanq̄ vnū in tali casu.s.totale:z sic loq̄tur phs: vide ad hoc pla in phyficis me^cis z theologicis cōsiderationibus. ¶Ulterius sequūtur ibi p positiones quedā de ly inq̄tum:z alijs signis seu dictiōib⁹ reduplicatiuis eodē mō z varie situank in originalib⁹. Nā in aliqbus ponūtur inter illas ꝓclones gñales ad finē.in alijs vero imediate post illas p positiōes de mā. In alijs vt ordinauimus In alijs q̄q; totalr̄ omittūtur: sz quōcūq; ordinent satis pulchre sunt: z ad ppositū in mā de cāis:ió hic sub additiōe eas ordinauit:leganḳ tñ qz saptūt:z posset assignari pticula p se ista in q̄ tractank vt voluerit lector. Prima clara est z cōis distinctio de ly inq̄tum z cā: z scda sīr̄ si ponank due. Nā.2.posset poni pō p̄ozis.3ª est notabilis nā aliqñ sequēs ipm inq̄tū pōt accipi p se toto vt hō inq̄tū hō tristat vel gñat:vel p eius formali:vt hō inq̄tū hō itelligit vel est risibilis:vel p pte mālī vt hō inq̄tū hō est ex terra vel elemētis:vel corruptibilis vel mortalis zc̄.4ª ppō est valde singularis:vbi aduerte q̄ doc.ibi capit māle in inferiori p qdditate vel nā ꝓtracta:z ita dr̄ia indiuidualis diceret formale socratis:rōne cuius nō est risibilis:sz rōne hūanitatis: an ppō possit cōuerti:cōsidera vt scis.5ª p positio etiā est pulchra:vbi aduerte q̄ tota lr̄a:in his vsq; ibi:vñ nō segtur: pōt poni textus vel diuidi vt ordinaui in textū z cōmentū:dicit in fine illius.5.q̄ nō segtur verbi gr̄a.ignis inq̄tū ignis cōburit:g̃ necessario zc̄.vel g̃ ois ignis zc̄.z sīr̄ exēplifica de cā cōtingenti ad vtrūlibet: vel sub alia forma z alijs verbis pone exemplū:z instat cōtra se breuibus ex p̄mo p̄ioz.t.c. 35.z p̄mo posterioz.t.c.8.z.11.z circiter:z rñdet signāter z breuiter exponēdo vtrūq; locū:p̄mū de politate:2m faciēdo dr̄iam inter necessitatē cālitatis p̄ncipij respectu ꝓclonis.z vltatē illatiōis:z pōdera valde vide sup p̄mo posterioz:z pla adde: z cōsidera. Posset tñ facilr̄ dici ad illud p̄mi posterioz:q̄ ibi est necessitas simplr̄: nō tñ vt in plibus:z sic nō est cōtra dicta; sed nota valde rñsionē doc.qz singularis z sustentabilis. Dzo his explicādis altius vide logicos in mā de reduplicatiuis:vt nosti:z declaratiōes istius in p⁹ di.1.q.2.z in 3.di.6.z.11.q.2.z p⁹ reportationū.di.21.sz clare z doctrinalr̄ in quol.q.3.arti.2.pte.2. pla ponderādo. ¶Deinde ibi.Qñ qs q̄si erit zc̄.ponit quedā alia ppō ex.8.meta.t. c.12.q̄ varie situak in originalib⁹: ptinet tñ ad mām de cāis in gñali vt p3: z cōcordat snie Az.p⁹ phy.t.c.1.z alibi sepe addak p̄cedētibus:vt voluerit lector:instantie colligātur p z cōtra:z examinētur oīa verba doct. ¶Consequēter ibi. Nota cōclusio generalis.12.zc̄.redit ad ppōnem.12. vlem supra pbandā illā vz: cā indeterminata esse zc̄.z adducit pulchre.5. pbationes eius. Quere in.9.meta.copiose z alibi in doctrina huius:vtpote.2.di.p.z.39.z.28.z.7.di. eiusdē.2.etiā phy.z plerūq; alias in antiqs z modernis. Aduerte ad vltimā pbati-

onē ibi. Tum q̄ plus dat vel dicit cām eē ꝛc̄.q̄ ibi itēdit ꝙ cā i actu plus hꝫ rōnē cāe q̄ cā i hitu: ꝛ nō est i actu: q̄dtu est ideter minata: ꝛ ꝑus est in actu cā q̄ effectus sit: qō verū est: loquēdo de absoluto cāe: sec⁹ de respectu vt.2.q.prime di.2.hꝫ: ꝛ vbi ibi notatur. ¶Addit ꝓ̄r aliud notabile ostēdendo ꝙ nō ꝓcedit ꝓcl̄o de volūtate: sꝫ de alijs a volūtate: vbi oñdit illimitationē ꝛ sufficientiā: ꝛ cōitatē ꝛ determiationē ꝛ ꝓ prietatē eius in cāndo: q̄re vbi ꝑus in con clusione illa.12.ꝛ alibi ante ꝛ post notaui. Deinde rñdet ad illas ꝓbatiões ꝑ ordinē oñdendo ꝙ nō ꝓcedūt de volūtate: vbi ex ponit in ꝑma rñsione q̄stionē illā: ꝛ distin guit de cā ideterminata duplici: ꝛ qualr alr ars vel scia est ideterminata ꝛ alr volūtas: ꝛ vltimo quō cōtingentia est nobilior cō ditio cāe q̄ necessitas: ꝛ lꝫ loquat cū fo⁹ san ꝫ alibi tñ hoc asserit: vt.8.di.ꝑ.q. fina li: ꝛ.39.di. etiāde. ꝛ.1.di.2.q.2.ꝛ.3. optime ¶Deinde replicat cōtra rñsionē cōparā do ꝓportionalr effect⁹ ꝛ cās iter se sꝫ bre uiter ibi posset dici ꝙ sicut necitas repu gnat cāe: ita ꝛ effectui: ꝛ ꝫ loquēdo ō neces sitate ne dū imutabilitatis: sꝫ ineuitabilita tis. Rño tñ doc.ē valde notabilis: vbi oia verba rumīabis bñ: q̄ plena succo.

¶Ad alias.4.ꝓbatiões rñdet ꝓ̄r: q̄ val de notabis vbiq̄: q̄ nullibi ita resolute di xit: oia sūt satis clara: vide.5.di.2.q.2.ꝛ alī vbi supra.

Sequitur illa ꝑticula: Forma est esse simplex ꝛc̄. vbi ꝓ. segtur de cā formali in spāli: ponēdo ꝓpo sitiones singulares ꝛ cões ex fundamētis antiquoꝝ: ꝛ ꝓꝓijs: sale scotica ꝑditas: q̄s etiā breuib⁹ discurrā: q̄ alibi sepe hītur: ꝛ sic ꝑus i alijs: ita hic aduertēdū duco de nūero ꝛ ordie haꝝ tñ topice. ꝛ vt ꝓgruēti us magis videbaī determiasse. Addat vel diminuat lector: vt expedire videbitur.

¶Prima ꝓpō q̄ est notificatio forme hꝫ.3 ptes quaꝝ ꝑma est auctoris: ꝛ supra ꝑticu la de agēte ꝓpōne 2ª tacta ē. scda ps est ꝑbi 7.meta.t.c.7. ꝛ ide.3. ē supra sepe ptractata ꝛ infra etiā tanget que oia ēxaminētur: vt plerūq; hꝫ iste. ¶2ª ꝓpō est valde notabi lis: q̄ etiā hꝫ.3. vel quatuor ptes: ꝛ fere oia tacta sunt ꝑ.in ꝓcl̄onibus gñalibus: ꝛ in fra magis explicat. Obijcit ꝓ̄r cōtra.2. ꝓ positionē satis mirabilr: sꝫ videt inferre hꝫ q̄ tūc. s. seqret forma esse vl'em: vel vt alia originalia hñt vltimū: hoc est dictu: cum cōpositū sit tanq̄ cōe: tō cā vt sic erit cōis: ꝛ videt declinare ad cōez viā q̄ ponit māz eē cām idiuiduatiōis ꝛ determiatiōis i reb⁹ mālib⁹ vel sic ꝛ magt ad ꝓpoᵐ: si ois forª tm̄ iformat māz: ꝛ nūq̄ est ps māe: vt iformet totū ꝑ formā pfectiorē aduenientē: igi tur tm̄ māz ꝑmā informabit: sꝫ talis forma q̄ immediate aduenit māe ꝑme est vltis vt pꝫ de forma corpeitatis: ḡ ꝛc̄. cōsidera altius si nosti ipe. Ad hoc rñdendo introducit pul chra fundamēta ꝑ⁹ declarādo qd seqret ex opposito illius ꝓcl̄onis: si daret: vbi tāgit duo cāta: ꝛ duplicē informationē forme: ꝛ notāter dicit ꝙ cōpositū: de cuius essentia est mā nō ꝓprie dicit iformabile: sꝫ est po tius forma ipa totius. vt.2.di.3.q.2.hꝫ.q tñ teneret oᵐ ꝓcl̄onis posset ad hec rñdere: si cōpositū ex vna forma: ꝛ mā esset potētia le respectu 2ᵉ forme: tō hoc excludit cū di cit: si oēs forme ordinate ꝛc̄. vbi nō debet esse. §. ꝓncipiū: sed lra cōtinua: ꝛ remittit se ad.24. infra: ꝛ sequentes tres. illa.24. est ista. Juxta. f. A. b. hic non habet locum ꝛc̄. Deinde ibi: ꝑm aliquos ꝛc̄. tangit tres mo dos dicendi de formis ordinatis: ꝛ ꝑmus habet duo dicta. 2. ibi. hec positio vltia di cit ꝛc̄. ꝛ infert inconueniens ibi. Et tunc cō posituꝫ nō videretur vnū ꝛc̄. quere Tho. ꝛ Den. ꝛ alios antiquos vt nosti. 2ª positio est ibi: Aut cum hoc ꝙ etiam formā quālibet intermediam ꝛc̄. Et infert ꝙ videret ex hoc sequi inconueniens ibi: ꝛ tunc videt idem esse ꝛc̄. ꝛ applicat illum modū dicen di ad.24. ꝛ sequētes. infra. ꝛ declarat vlte rius vbi incipit accidēs: q̄ est totius ꝛ non māe ꝑme: ꝛ nota ꝙ logtur de accidēte per accīs: ibi etiā declarat esse terminū forma rū subaliū: vbi vꝫ incipit accīs: q̄re hunc 12.di.4. ꝛ.3.di.ꝑ. ꝛ.2. ꝛ ostendit ꝓ̄r ꝙ hec via repugnat.8. ꝓclusioni infra. 3ªm oꝑ. ex plicat ibi. Si teneat alia via ꝛc̄. q̄ videt ma gis sua: vt s. in ꝓclusiōb⁹ gñalib⁹: ꝛ alibi sepe tangit: vide ante particulam illā: Fi nis intra ꝛc̄: in cōmēto ꝛ in.4.di.11. quere alios plerūq;: ꝛ maxime Ua. ꝛ sequaces hui⁹ ꝛ obijcit ꝑtra illā viā dupliꝛ ꝑ⁹ inter-

rogatiue ibi: vbi icipit accñs. 2° ibi. Item q̃re nó dicek ꝛc. q̃ tñ facilr̃ soluũtur sustinẽdo illũ modũ. Incipiet em̃ accidẽs coeuũ subo posterius nã passione aut rõne forme aut mãe: aut cõpositi aut ab intrinseco aut ab extrinseco causek: nisi forte dicas aliqua accñtia cõuenire ꝑus tpe illi mãe tota li: qõ vex est: ꝛ tũc aliq̃ accñtia ꝓcedũt passionẽ specificam: licet non prius dicanr̃ de specifico toto. Qõ q̃rit de forma poze: pz 8. meta. nõ em̃ vt forma est pficik: sz vt pars totius pfectibilis: ꝛ ita põt negari si p se eẽt q̃ informarek vel pficerek: seu recipet aliã formã. vide s̃. pticula cõclusionũ vniuersaliũ cõclusione. 22. i cõmẽto ad hec: vbi aduerte q̃ lra 1ª sic nũc debet cõtinuari tñ illa forma poz vsq; ibi. Forma exẽplaris ꝛc. vbi incipit conclusio. 3. vel. 2. si primã propositionẽ ponis diffinitionẽ ꝛ nõ cõclusionem. ꝛ tota illa lra pertinet ad cõmentũ: in quo varie hñtur originalia. ꝛ ita cõputabis cõclusiões p ordinẽ. ꝛ erunt tm̃. 28. vel. 27. non cõnumerãdo primam. Examinabis optime oia verba doc. in hoc digressu. vbi illas tres vias sub dubio reliquit. ꝛ adde pro ꝛ contra fundamenta antiquorum ꝛ modernorum vt scis.

Deinde pseq̃r ꝓpõnẽ. 3. vel. 2. vt notaui de forma exemplari. ꝛ notãter cõformiter dictis in pmo di. 2. q. 1. in ꝓncipio solutionis: vt supra in illa ptcula. Finis intra ꝛc. declarant: vñ forma exẽplaris põt cõparari vel ad illud in quo est: vel ad illud ad qõ ẽ: seu subtiue ꝛ obtiue vel imitatiue: ꝑo mõ põt recte dici forma maxime in creaturis: ꝛ sic loquũtur cõiter doc. scõo mõ reducitur ad efficiẽs: vt hic recte dicit doc. ꝛ alibi in diuinis: forª exẽplaris põt dici ydea vt cõiter ponit: q̃ tñ deo non est forma: qz tñ obiectiue habet ibi eẽ nisi ponaꝝ respectus qdaꝫ rõnis: põt etiã verbũ diuinũ appropriate appellari talis forma: sicut ars vel sapiẽtia: ꝫ nõ eque recte: eẽntiale etiã scie vel artis põt sic noiari: ꝛ ipa essentia dei radicalr̃: ꝛ volũtas seu intellectus practicus seu ꝓpinq̃: q̃re theologos vt nosti.

Propositiones que sequũtur vsq; ad. 9 clare sunt ex determiatiõe hui⁹. 7. ꝛ. 8. metaphy. ꝛ vbi ibi notaui copiose in doctria huius. Q. addit infra in cõmento. 8. ibi cõuenit cũ illo ꝓmi de aĩa: vbi originalia cõmuniter discoꝛrecta erant: aduerte q̃ recitat ibi dictũ cõmenta. cõmento. 53. Mẽbra leonis nõ differũt a mẽbris cerui: nisi ppt diuersitatẽ aie ab aĩa: qõ est cõtra Thomistas ponẽtes materiã esse ꝓmã rõnem diuersitatis: i formis: qz tũc circulꝰ: ꝫ exponi hilomin⁹ ibidẽ lr̃: ꝓpter in auctoꝛitate cõment. nam neq; materia forme nec ecõtra est ꝓma rõ diuersitatis. Qõ sequitur de qõ qd ẽ: ꝛ diffinitiõe: q̃re supra. 7. meta. ꝛ. 8. ꝛ cõsidera: de cõpositione illa de qua logtur. 10. ꝛ fundamẽta Ax. ibidem ptractabis: posuit em̃ imaterialia necesse esse ꝛc. Tangit cõsequẽter in. 11. notabiliter quo mõ qõ qd est: seu spẽs sunt numeri ptractando filitudines quas adducit phus 8. metaphy. ꝛ. c. 10. iter spẽs ꝛ numeros: cõuenit̃ em̃ quo ad resolui in idiuisibilia: quo ad nõ pati diuisionẽ: quo ad habere p se vnitatẽ: quo ad nõ suscipe magis ꝛ minus: q̃re in. 2. di. 3. q. 7. ꝛ. 10. ꝛ in ꝓmo dist. 17. q. finali ꝛ supra. 8. metaphysice hic. 4. tangit hic breuiter ꝛ oñdit q̃ nõ intelligũtur de forma partis: ꝫ de forma totius seu essentia vel suba cuiuslibet: vbi plura põt põderari: ꝛ spãlr̃ de graduatiõe formaꝝ. Similiter q̃ sequit̃ in. 12. de simplicitate accidẽtiũ pz supra. 7. ꝛ. 8. metaphy. ꝛ. 8. di. p. Quere Auicebron ꝛ Bona. ꝛ alios vt nosti. Obiectiões ad vtrãq; partẽ: quas adducit facilr̃ soluẽtur: ꝓma em̃ ꝓcedit metaphysice: ꝛ ad mentẽ huius ꝛ fin veritatem. secũda vero physice: vt pz: ꝛ qõ ibi infertur ad finem: cõsidera an cl. sit̃ in substãtijs: ponit̃ pluralitas formaꝝ ibi tñ nõ additur ad finem per formã generis: in aliquibus originalibus: ꝛ satis recte: sed terminat̃ sic: esset actus: vel sic esset actus: hoc est dictu: ponat̃ albedo cõposita ex a. ꝛ b. transmutetur b. in c. manente a. tanq̃ꝫ forma cõmuni generica vel tanq̃ꝫ materia: cũ tamẽ a. sit actus formalis: sequitur subiectũ transmutationis esse actu formali vel actũ talem: hoc dicit supra. 7. metaphysice. oia videbis: sed bene examinabis cuncta.

Sequens de compositione materie ꝛ forme: ꝛ resultatione tertie entitatis tacta est supra: particula de materia ad finẽ: ꝛ in sequẽtibus dubijs: ꝛ qõ ibi tangitur in. q.

habente quatuoꝛ mẽbꝛa potest dici vt dixi supꝛa. videtur enim q̃ primũ mẽbꝛum ꝛ tertium sint impossibilia nisi informare dicatur efficere: qđ non videt vt supꝛa in vniuersalibus conclusionibus dictũ est: quere hic formalistas ꝛ nominales: vide sup primo phyſicoꝝ. ꝛ. 2. ꝛ. 5. metaphyſice. bene ponderando.

¶ Q. additur in. 15. de quãtitate ꝛ relatiõe q̃ non sint actiue limitabis vt scis bene examinando ꝛ pondera ly omnem vt nosti Obiectio sequens contra secundã partez conclusionis: que posset poni coꝛrelariuz qualiter currit: vide vbi se remittit: ꝛ sustineri potest tanq̃z conclusus in multis: ptz de quãtitate respectu qualitatis ꝛ de vtraq̃z respectu relationis: limita igitur dictuz ponendo ly compositũ ꝛ ly fozmã: quere vbi supꝛa ꝛ. 12. di. 4. ꝛ in. q. predicabilium q. 6. ꝛ distingue de multiplici receptione: in cõmẽto etiã sequentis. 16. declarat se doctoꝛ hic.

¶ Nota valde ea que dicit in cõmento. 16 vide. 7. q. quol. ꝛ alibi sepe illa fundamenta: ꝛ pondera egregie distinctionẽ illaz de actionibus imanentibus ꝛ transeuntibus ꝛ aduerte q̃ ille instãtie ste quibus loquit in. 15. sunt iste: non tamen per omnẽ quãtitatem ꝛc. quere auer. ꝛ alios antiq̃s hic.

¶ Deinde q̃ tangit in cõmento. 17. pondera optime ꝛ caste de illa cõtinentia vnitiua pertractabis: vide. 8. di. p. q. 2. p̃cipali optime: supꝛa etiam in particula illa: Finis intra ꝛc. habet de hac duplici fozma: adde multa hic de perfectiõe ꝛ gradibus: ꝛ excessu entium.

¶ Illam. 18 sequentẽ expone vt supꝛa. 7. ꝛ 8. metaphyſice. habet: vide Auerroym ꝛ alios antiquos. 12. metaphy. imaginationem Nicolai turonensis: examinabis de materia p̃ma: ꝛ compositione accidentiũ: ꝛ vlr omniũ limitatoꝛum.

¶ Deinde ponit alias conclusiones: vtpote. 19. ꝛ sequẽtes referendo vel presupponendo conclusiones quasdam vniuersales supꝛa. Vbi aduerte q̃ illa obiectio post 19. potest euadi sustinendo vt dixi prius illam relationem fundari super absolutum cause: licet doc. supꝛa dixit hanc. q. esse bonam. nõ tamẽ insolubilẽ: vide vbi ibi notaui: ꝛ cõsidera diligenter instantias ꝛ replicas vt scis: hic in aliquibus oꝛiginalibus signantur hic ille cõclusiones per litteras in aliquibus per numeros consuetudine doc. vt notaui sepe.

¶ Consequẽter in. 22. pertractat de fozmis oꝛdinatis in eodem composito singularissime. In aliquibus oꝛiginalibus habetur in principio comenti sic: hec ꝓpositio non videtur vera ꝛc. in alijs sic. hec ꝓbatio nõ videtur bona. ꝛ vtraq̃z littera potest bene stare. Aliqua etiam non habent illam pꝛimã impugnationẽ vsq̃z ibi: Quare fozma ignis ꝛc. examinabis illum digressum de pluralitate fozmarum: sed illa difficultas de fozma ignis comparata ad fozmã aque faciliter soluitur: quia iste sunt specifice disperate: vt patet pꝛima impugnatio intendit q̃ illud qđ est in potentia ꝓpinqua ad actum perfectionẽ actus accidit: huius est compositum ex fozma pꝛiozi ꝛ materia vt dicit: ꝛ satis recte. Deinde remittit ad particulam vltimam infra de perfecto conclusione quarta: vnde etiam potest confirmari illud qđ supꝛa ꝺ diuisione huius tractatus in particulas principales. §. seu. c. aut theozemata notaui: ꝛ non habetur in ommibus cõmuniter illa remissio. Vult etiam quasi alio medio arguendo q̃ illa conclusio quarta est contra istam: quia ex sola relatione ad perfectius minus perfectum perficitur: ergo non recipit ꝓpriã eius perfectionez in se fozmaliter: sed tantum terminatur ad ipsam: q̃ infra ibidem in cõmento nono declaratur optime. Arguit consequẽter contra nominales ponẽtes tot fozmas quot predicta in genere substantie satis notãter: sed q̃ infertur de asino opoꝛtet limitare. s. q̃ velit asinum esse vltimã speciem sub animali: vel q̃ loquitur de specialissimis animalis supꝛa asinũ duntaxat: ꝛ non absolute: vltima ratio ibi notabilis est: sed limita eam: vt. 11. di. 4. exponit quere ad idez di. 43. 4. q. 3. optime. Nam hic plerũq̃z vtitur fundamentis cõmunis vie maxime arguendo. Non intendit ergo q̃ non sint ponende plures fozme in eodẽ: sed q̃ nõ tot quot ꝑdicamẽta: nec vlr pfectioꝛ est fozma impfectioꝛis: nec fozmã vt talẽ: sz cõpositũ pficit ꝛ informat.

superueniens perfectior.

¶Segtur.23.pclusio q̄ pformis est.20.vl̄i supra lz in illa q̄tatione cōiter originalia sūt discorrecta:z est multū notabilis z valde examinada in mā de pluralitate formarū: z pondera cū dicit in q̄ztum ordinate:z cō sidera quo mō intellectiua cōmunet sensitiuam z vegetatiuā: nota etiā cū dicit forma informās ad dr̄iaz forme eminētis vel vnitiue ptinēt:z pbatione expone ad vngue. Infert corr̄m destructiuū.16.vl̄is s. vbi sp aduerte q̄ illa sup q̄ ibi posui extra: nō debet nūerari inter illas vl̄es: nā ista.16.est 17.vt habes quotatione illa.s.cā q̄zto post cē.alia multa ibi addat lector.

¶24ª z.4.sequētes de qbus fecit mentionē pus in cōmento 2ª in qbus posuit lr̄as vt a.b.a.c.2cē.satis difficulter applicari pñt eo q̄ ille lr̄e vel omisse fuerūt negligētia scriptor:si doctor eas i originali suo i margine vel in pncipio ppōnū posuit:aut certe si implicite eas itellexit ab alijs itelligi nō curauit sed pmū credo verius: vñ breuiter videt mihi q̄ hic excludit: vel ptractat z exponit.5.vltimas pclusiones vl̄es supra:ita q̄.22.appellat b.z sic p ordinē:p a.vero oibus pōt intelligi:vel.21.vl̄is supra:vel pma pclusio huius pticule: de forma aut scōa. ¶Vel forte illa via vltimo recitata supra in cōmento.2.cōclusionis huius pticule vel si volueris imaginari has lr̄as z ppones p eas assignatas in cōmento illius 2ª pclonis:vbi recitat diuersas op̄.z impugnat:poteris pbabilr: snia tñ ppositionū in se satis clara est.q̄rat curiosus lector altius si pōt. Me forte lz minie reor efiodi vel Empedoclis sermonib⁹ doc.voluerit hic vti:h plurius imorari in applicatione varia harū nō finit tpis angustia. ¶Tñ in sūma notandū q̄ iter alia valde varie in lz pblemate pcedut h p totū: qualr: vz forma por se hz ad posteriorē: vel potētiale eius z ad mām primā: sed huic vltime vie magis adherere videt: vt supra in cōmento. 2ª z alibi dixit: oēs tñ vie sustētabiles sunt. Queranf sequaces huius: z graduatores formaz plura hincinde bene masticādo.

Sequitur illa pticla: Oīe agēs agit aliquo cē.vbi originalia varie habenf q̄stū ad ordinē ppositionū: vt supra in illis vl̄ibus ptingebat trāsmutauim⁹ lr̄am melr⁹ quo vtebaf ad ppositū: vt vides: si alr⁹ ordo cōuenētior appebit: eligat discretus lector. ¶Ponit enī pmo loco ab ab aliqbus illa quā infra.13. q̄tauī.z sic de alijs. In hac pte regredit ad agēs seu cām efficientē: lz supra in gñali ptractauit de ipa sicut ibi notauī:z nimirū qr maxie auctores loquūtur varie de agēte: pm g̃ snias diuersas diuersimode de eo senturi pōt: forte etiā ibi magis trāscendenter: hic vero limitate vel in spāli:z phyice magis vt pz in pcessu: hito em̄ sermōe de cāis in gñali pfecr⁹ est de oīb⁹ in spāli: vt vides ordinate. ¶Dia tñ ad agens ptinētia possent sub vna pticula locari. In hac etiā pl̄es.§.ordinari pm q̄ diuersimode d agētibus:acrtōib⁹ z modis agēdi ptractat: que oīa relinquo lectori: maxime in his ppositiōibus logtur affertiue z pm ppriā op̄.z vbiqz in via eius currunt.

¶Prima est famosa apud eū: vide in primo di.17.q.1.z.2.z in.2.di.1.q.1.z di.3.q.8 z alibi pluries: quā pbat ex pho notāter. Et instat cōtra cōclusionē ex cōmentatore 3.de aīa.cōmēto.5.z ide z alibi sepe in fictione illa de intellectu z nō solutt: qr nihil vz nō meret aliud: nisi q̄ pmū pncipiū negētes snia Aui. q̄ iā exputur in adeptione itellectus agētis cū poti ad tormēta. Deinde.2.instat ex magro sententiaz di.17.qui posuit spūsanctū eē caritatē nobis assistētē q̄ diligamus deū:z nō tenef cōiter: lz exponaf curiose ab isto ibidē.3ª iustantia est ex Tho.vbi in lr̄a allegaf q negat deū posse videri p aliquā filitudinē creatā: q̄re in 3.di.2.q.8.vbi impugnaf:z ei⁹ motiua soluūt.

¶Scōa est de q agendū:z est clara z supra tacta:vbi cōsequēter tāgit multiplex: quo vt supra etiā de agēte hz z posset poni.3.p positio. In originalib⁹ etiā antiqs habef sub quadā resoluta forma ad modū arborū:sed ad longū ordinauī ppter facilitatē impssionis:oia mēbra declarabis vt nosti in isto plerūq;.

¶Tertia est famosa apud philosophos: quere Aristol.primo de generatione.t.c. 54.z alibi sepe z maxime est vera propositio apud ipsum quando ageus z patiēs cōmunicant in mā z hoc est qd addit doc.

in lr̄a

in lra cū dicit. Falsum est p se: vex p accōs: qñ repatiť zc. hoc est rōne māe ſm phm et cōmenta. vbi supra. deinde instat cōtra se: sed prima faciliter soluiť ex dictis cōmēta. vbi supra. si vero ponať materia in celo vl cozpoze luminoso: non tñ suscipit peregrinas impssiones: pmo ce. t. c. 21. z. 22. vl forte ſm veritatē recurrēdū est ad ptinuationem cause pme simplr in oibus: z quo ad esse ꝓseruare z agere. Alia instātia de agente mōli: ex. 2. ethicoz. c. 1. z. 2. z. 3. de aīa. t. c. 7. adducit z facilr soluiť. qz itellectꝰ z volūtas sunt potētie nō organice: z refert fortiꝰ quo ad virtutē z animā et quo ad cozpus. Forte enīm eliciēdo actus maxie exteriꝰ debilitať totū: ſz nō aīa nisi inquātū dependet in agēdo a potētijs organicis: pla h physice cōsideratiōis addantur. Adouet postea vnū dubiū notabile de impedimētis potētiaz iter se. Et rndet notāter satis: ſz replicat optime. Ad cuiꝰ solonem pōdera pmo hinc argumentū ad pbandū idētitatē realem potētiaz aie secus in accidētibꝰ ignis. deinde tange diuersitatē organoz et ligamina mēbroz aīal. z admiratiōez z stupores in aīalibus: z imperiū potētie supiozis in agēdo: et plura alia vt scis: quere. 2°. de aīa: z medicos z pblemata Alz. supra etiā in metaphysicalibꝰ. ¶ Quarta est de tribꝰ ordinatis in efficiendo pmū voluntas. 2m itellectꝰ practicꝰ. 3m potētia executiua: z declarat optie q̄ mō se hñt inter se z respectu efficientis: vbi ad finē ponit q̄dā quotatio cōiter: tñ nō hr in oibꝰ originalibꝰ: forte est ad pmū sentētiaz in mā de ideis: ſz quere in tabulis z supra in. t. creditoz: et in. t. de pmo pnō: z infra hic 2°ne. 8. et alibi. Quere in materia de praxi in plo. z. 38. di. p. bñ valeret ibi. 38. vel. 39. vt applicaref ad primū sniaz: ſz reputo q̄ alio direxit: ponderа quo mō dirigens nūc pcedit: nūc segtur iperans: z plā alia vt nosti adde. ¶ Quinta est famosa de pstantia agentis respectu passi. que est Aug. z pbi. 3. d aīa. t. c. 19. quā declarat z pbat ex fundamētis Alz. ſz plene z resolute. 3. dist. p. q. 7. soluendo argumenta pme op. tangit etiā idem in. 2. di. 3. q. 8. z di. 9. eiusdē: z in. 4. di. 44. q. 2. quere alibi sepe vt scis. Objcit consequenter ex pho: z soluit singularissime: vbi littera satis clara est: addat igenioſus lectoꝛ vbiq: qz copiose z fertiles sentētie p totū: z multas instantias p z ꝓtra patiūtur: quare zc. ¶ Sexta est de silitudine agētis ad passuz ex pho: vbi allegať. et. 2. de aīa. t. c. 62. et. 3. de aīa. t. c. 37. z inde: et alibi sepe. Adducit pbationē phi. z istat notāter ꝓtra: deinde declarat egregie ipam: z quō ordinate deā Alz. ibidez pcedūt. vbi aduerte de duplici assilatōe: formali vz z virtuali: de qua etiā supra ptractaui: z duplici actione: p motū vz z mutationē z terminis vtriusq: et tange ibi de terminis motus z mutationis: vt hz in. 2. di. 1. q. 3. soluendo. 3. pncipale: z d. 2. eiusdē. q. 7. ad finē: et in. 4. di. 10. q. 1. z 2. z in quolibeto. q. 10. Adducit etiā notāter de facto saltē: z naturalr de poli quō susceptiᵐ formaz eiusdē gīis nālis seu physici est sub vna vel alia eaz semp: z infra i motu naturali cōcomitātur se termini post: et termini cōcomitātes nō posito miraculo: secus in mutationibus: vt exemplificat triplicіter notanter: ibidem etiam tangit triplicem ꝓtrarietatē cōformiter dictis phi. 5. phycoz. Attende optime ad id qō dicit de aīa hois. Nam si ponať forma corporeitatis alia ab itellectiua in hoīe: tūc inductio itellectiue ñ est mūtatio si nō ē: z ē singulariter aduertendū: z pōt applicari aliqualr cōtra Thomistas: vide in. 4. vbi. s. z di. 1. q. 1. z. 43. di. eiusdē. q. 2. z. 5. z in. 3. di. 2. q. 3. z. di. 7. eiusdē. q. 2. z i. 2. di. 17. z nota q̄ ille 4. ꝓclusiones: quas recitat in lra sunt ista 6. z pcedens 3ª, z alie due in pbatiōe istius ex pho. ¶ Septima de istrumēto ꝑ supra de agente z vbi remisi ibidē: z de multiplici acceptiōe instrumēti: ille quotatiōes ibidē. 24. zc. vsqz ad finē nō hñr cōmuniter i originalibꝰ ſz satis bñ currūt: cū dicē in fine s. 11. aduerte q̄ est. 11. pncipalis. s. vt lram ordinauī z satī recte p totū. credo q̄ affuit numē scoticū vbiq: ſz cōiter in oibus originalibꝰ nō ponit ista hic. ¶ Octaua est valde notabilis de iperio volitatis vbi pbabilr posset poni pncipiuz ptcule nisi ppt dependentiā z allegatiōes sequentes: quā declarat tripliciter: ex quibus infert triplicem graduz actus naturabis sub imperio volūtatis: et totū clarū: ſz maxie notandū. ¶ Deinde ponit pulchra notanda p ordi-

nem:primū est a quo dicit actio naturalis. Quod tñ limita et ō clara: vt in.2.dist.2.q. 10.z di.18.eiusdē.z in.4.di.43.q.4.et alibi sepe habet:z pondera q dicit de libero per accidens. ¶Scōm notandū qō aliqui pclusionē assignant:est de impedibilitate actionis naturalis talis:vbi tange plura ō libertate volūtatis create et increate vt scis. ¶Tertiū notandū est:q etiā alig cōclusionem assignāt de cōparatione actus liberi naturalis elicitī a voluntate z imperati ab ipsa:z ē merito notādū:qz singularissimū: z in mltis locis applicabile:vbi duo dicta Aug.exponit z declarat:inter se cōparat:z originalia fuerūt ibi viciata cōmuniter:bene tñ ordinauimus cuncta:quere.3.di.p. q.4.z in materia ō li.arbitrio:in.2.z alibi sepe.vt.2.phyco.z.9.metaphysice.de motu etiam grauium et leuium et plectorum z huiusmodi potes hic ptractare:z ecōtra ¶Quartū notandum:quod similiter conclusio ponitur ab aliquibus est impugnatiuum quodam modo precedentium:sed patet q non est simile de arte z voluntate: sicut nec de intellectu:apparenter tamen arguit. Ex precedentibus tamen de gradibus illis et.3.notabili patet eius solutio: illa quotatio in fine varie habetur:naz aliqua originalia videntur quotare illam cōclusionem.8.vel 7.supra. Actio naturalis zē.sed satis bene applicatur ad illō Aug. ō di.14.vt ordinaui:vltimo arguit pro veritate notabilis.3.et illius dicti Aug.satis efficaciter.

¶Mona pclusio pcedit ex.9.metaphysice t.c.10.et.1.ce.t.116.limita tñ vt supra in.9. metaphysice hz:vide.1.dist.p.q.4.8.z.10. di.p.z alibi sepe ad hoc.vt supra plerunqz notaui. Adde vbiqz fundamenta physica.et instantias vt scis. ¶10ª videt cōtraria.9.sz nō est:si recte:aduerte:ponderabis ppter ly necessario additū in.10.qō nō habet in 9.z remittit se ad pcedentia:vbi varie originalia quotant:sz satis bene hēs. Indies omnes iste quotiões lram itricates depurabunt:qz humana ingenia ad michzologiā iclinant:vtinā poti⁹ veritatis subtilius cribāde:qz eris abūdanti⁹ cumuladi zelo: pfidera:declarat satis abundāter nō repugnantiā huiꝰ cōclusiōis ad pcedentē tacite

Illa obo ad finē ex.9.metaphyce nō hꝫ cōmunit i originalib⁹: tō extra notauim⁹ ipaz soluit tamē faciliter ex dictis:qz tñ de necessitate ꝑm qd:z de facto pcedit:adde hic plura:vt expedit. Aliq originalia hūt ibi: ptra hanc.12.vbi hēs.10.forte ppter aliuz ordinē p⁹nū:vt pus notaui. ¶Undecima satis copiose supra i vltibus cōclusiōib⁹.12. z.13.ptractata est ad quā se remisit ibi.z ad alias hic circiter:quere in doctrina huiꝰ: vt ibi notaui:vbi aduerte in cōmēto de duplici necessitate:vt sepe hz iste:et maxime 39.di.p.z.1.di.2.ad ppositum:z pōt vocari nēcitas cōcomitātie:vel ꝓnitie idifferēt. ¶13ª est de applicatōe agētis ad agendū: z estꝫ singularis z bene exeminānda:de qua etiam supra fecit mentionē saltem implicite. Douet dubiū in cōmento de ista applicatiōe:de qua loquitur pclusio z nō soluit. Et ibi multa possent adduci:vide.2.di.2. q.10.et super.7.z.8.phyſicorum.de motu grauiū zē.posset breuiter dici q est in applicatiōe:seu in ꝓiūctione cāz vel ordine siue dependēcia. Mā oia dirigunt z applicant a pma p cognitiōez:z volitarie cānt z applicate. Sed hoc pateret instantias in doctrina huiꝰ. Quere dic altius distinguēdo de applicatōe:z inuestigando vtriusqz causam:z totalē z partialez:alia plura hic addat solers lector:quia expedit.

¶Tredecima est de actiōe z passione:vbi posset etiaz ꝓncipiū ꝓticule poni z accipit ex.3.phyſico.z. z pmo de gñatōne z auctore sex principiorum. Qegregie declarat dando instantiam ex cōmuni modo dicendi. Examinabis cuncta ex logicalibus et z phyſicis z metaphyſicis consideratiōnibus. Quod tangit de relatione actionis et passionis:vbi notāter dicit: Ideo intellectꝰ accipit zē.pondera vt hz.1.di.2.q.2.z alibi vt ibi quotatur et supra sepe tetigi:de distinctōne haruz.vide in.5.metaphyſice.q. 6.z adde plura hic.

¶14ª est de illa famosa diuisiōe potētie in essentialē z accidentalē:que valde singularis est z exminanda:quere.8.phyſico.z. t.c.32.et.2.de aīa.t.c.2.et alibi.t.c.55.z.60. z.3.de aīa.t.c.8.z.5.z inde. Quā pbat z declarat mirabili sollertia.vide supra in.9.z 3.dist.pm.q.7.z.2.distin.2.q.10.et.3.et.25.

di.eiusdē.et in quolibeto.q.15.z alibi sepe ad hec. Adde instantias ex cōsideratiōib⁹ phyficis: vt scis: pōdera ibi duplicē circunstantiam necessariam ad agendū.et simil̄ duplex impedimentum.

¶ 15ª.est ō potētia plene actiua: vbi nota ly plene: q̄ egregie exponit: vbi etiā attende cū dicit: nō p se actuāte z c̄. in fine in aliq bus originalib⁹ h̄: volūtas respectu ītellect⁹.z sic posuim⁹: q̄ applicabis: vel vt exēplū vltimi mēbri in declaratiōe ꝯclusiōis: vl̄ tanq̄ obiectōnē ꝓtra actiuitatē volūtatis z si sic: ꝓsidera quid iuris: z an faciat p op. Thome ista z de ꝓrogatiua ītellect⁹.vide in 4.di.49.q.4.z alibi pluries.vide Tuar. z sequaces h⁹.

¶ 16ª cōparat agēs p̄ncipale ad secūdariū: vel instrumētū. Et istā ītā adducit cōparādo volūtatē ad caritatē ꝓsupponēdo volūtatē esse p̄ncipale agens in eligendo actū. Et ly posset solui distinguendo ō agēte secūdario: vl̄ instrumēto cōiūcto vȝ vel sepato: alit⁹ tñ inuestigabis veritatē ꝓsuppositi: ex.17.dist.p̄.vbi hȝ q̄ caritas est p̄ncipale vno mō: ly volūtas sit tale alio mō: z p̄ pōderari: q̄ valde sapit: q̄re alia ad h̄.

¶ 17ª est de motiōe vl̄ determinatiōe instrumēti: vel cā 2ª ad agēdū: z ē notabilis et.s̄.sepe tacta. Et q̄ infert Coxm duplex. Et obijcit quātū ad instrumentū ex dictis supra.7.huj⁹ ptic̄ule: vñ infert q̄ illa est ō numero ꝯclusionū huj⁹ ptis: et etiā q̄ p̄tinuatio ꝯclusionū bñ ordinata est. Quā tū vō ad cām scōam recurrit ad vl̄em.24. q̄ tñ.25.est vt supra ordinauī nūerū ꝓpter illā quā supaddidi que est extra: scōo directe obijcit ꝓtra dicta: z nō soluit h̄ q̄ cōsuetudo ei⁹ est: vbi nō tangūt argumenta: z ex alijs tā declaratis facil̄ solui possunt: non ampli⁹ de eis curat: z in h̄ sollicitus reddit lectorē: sȝ iste obones facil̄ soluūtur ex dictis: vide.1.q.4.z.37.di.2.et.supra ō p̄mo p̄ncipio.z.5.z.2.metaphysice.et.2.di.p̄.z alibi sepe ad h̄.vñ nō valet: est imediatio effectui.g̃ determinatio ad agēdū: vbi tñ pōt distingui de mediatione entitatiua vl̄ virtuali z de determiatiōe m̄liplici vt p̄us notaui: plura h̄ adducat igemosus lector

¶ 18ª quā tñ in aliqbus originalib⁹ cox̄m p̄cedētis assignāt aliq: et p̄cedit obiectiōes p̄cedētes: z l̄ra varie segt̄ h̄. Nam illa 7ª supra ponit̄ post istā ad finē cōmēti ibi. tūc istrumētus ñ mouet z c̄. sȝ ordo iste placet: licet ali⁹ eēt satis ꝯuenies: ē de agēte actiōe ima^te a quo negat̄ istrumentū: quā tñ singularissime limitat distinguēdo de instrumēto ꝯiūcto z sepato z agēdi atq; mouēdi vbi pōdera ly formal̄r: paucis mlta dixit: z exēplificat clare: q̄re vbi supra notaui vt 1.z.6.di.4.ad h̄. Multa hic p̄ z ꝓtra adducat diligēs lector: q̄ capit instantias: z plures pulchras subtilitates hec materia: q̄re antiquos vt vis. ¶ Decimanona est de p̄sentia z immediatione agentis ad passum p̄mū vbi pōdera ly p̄mo: z est multū notāda in ꝓsideratiōib⁹ phyficis trāsmutationū z motuū z huiusmodi. Quā ōclarat mirabili discursu. Ne tñ videat̄ repugnare fundamētis Aꝛ.7.phyficoꝛ.t.c.8. z inde z alibi sepe.distinguit ō p̄sentia locali z vtuali: z de distātia locali suo mō: z qualr̄ impedit: z q̄ñ z cuius actiōem loq̄ndo de deo angelo: et coꝛl agēte: vbi introducit de oīpotētia dei: z ei⁹ imēsitate cum forsan quoddā notabile dictū: ad q̄ō determinate ītelligēdū vide in p̄mo.di.37.z maxime in reportat Lōseq̄nter ibi ptractat qualr̄ distantia req rit in agēte coꝛporali: cū q̄bus cōditiōibus egregie. Deinde qualr̄ regritur in angeli actioe: breuiter et scotice. Ad q̄ō copiosius ꝓsiderandū: q̄re in.2.di.9.ad longū.z.14. di.eiusdē.q.3.z.etiā di.eiusdē.q.5.vide etiā i.4.di.45.z.49.z.50.q.3.z i.3.di.14 z sup 4° phyficoꝛ: vt z vbi nosti plura ad ꝓpositū: supra etiā ista aliquātulū tetigi: addat lector vbiq;. Attēde insup ibidem ad illaȝ quotatiōeȝ cū dicit: z hoc negat: vbi habes 19.z debet referri ad hanc eandē.alia originalia habēt.20.z ita forte supputādo alio modo ista esset.20.alia etiā h̄nt.29.z possȝ referri ad illā infra hic quotatā.29.vel forte voluit intelligi supra: q̄re curiose ibidē: sed satis bene tacet l̄ra: q̄re specialr̄ ad ꝓpositum huj⁹ ꝯclusionis in.2.di.2.q.9.soluendo.2.p̄ncipale ad finē. Quō ibi vltimo tangit̄ de locutiōe z illuminatiōe angelorū: et actiōe p lineas rectas: z p cōuersionē: vide in.2.di.9.z.13. z in pspectiua vt volueris.

¶ Vigesima est de cā origināte: quā dicit reduci ad efficiēs: vñ elici pōt q̄ in hac ptic̄ula: vt p̄us notaui agit̄ de effectiēte: vbi ad

uerte q̄ originans aliqñ est alteri⁹ nāe ab originato: z cōiter i oibus ita est p̄ter q̄z in diuinis: z hoc vel alietate nūerali vel eēntiali, aliqñ vero est eiusdē nāe in nūero et cōsubstātiale: vt in diuinis. vide. 5. di. q. 2. Adde multa physice z theologice ad hoc. Attende etiā caute quo mō in diuinis p̄t dici efficiēs: iuxta ea q̄ h̄z iste. 3. di. p. q. 7. z 25. di. 2. z. s̄. nono metaphy. q. penultia de rel'one efficiētis: sz dic vt supra dixi q̄ exte fiue acci⁹ efficiens p̄ducēte.

¶ Vicesimaprima est de alio modo causandi. vbi aliqua originalia h̄nt promptoria: alia instrumētalis: breuiter vult q̄ oia huiusmodi reducūtur ad efficiēs. Exēplifica in artificialib⁹ z nāl'ib⁹ et policijs: z h⁹ vt nosti.

¶ 22ª est de alio speciali modo efficiendi saltez extensiue loq̄ndo q̄ est creare: quem modū ponūt theologi: z negant cōuenire vbi vbi iuestigat optie qd sit ēmin⁹ creatiōis. Et a quo p̄t p̄duci. s. q̄ a solo deo: ponit in aliqb⁹ originalib⁹ ibi q̄dā l'ra quā nō habes: nec refert: qz nō est necessaria: q̄ sic icipit: phs videś zc. vide copiose ad hoc i. 2. di. 1. q. 2. z. 4. z di. 9. z 17. di. eiusdē: p op. q̄s recitat maxie cū dicit ēm vnā op. zc. et. 1. q. 4. vide etiā in. 3. di. 11. q. 1. optime. et in p. di. 17. Quere. s. in. 7. q. ō rōnib⁹ semialib⁹ z. 18. di. 2. z alibi pluries: vide ālīq̄s phos z theologos. Attēde q̄ illa littera: siue qō idē est mām trāsmutet ad formā: nō ponit cōiter: nec necria est: ibi etiā hēs qual'r hō gñat hoiez sz aīa creet: q̄ bñ notandū est: sz instātias p̄sidera: qual'r poti⁹ p̄t creatura attingē advnionē forme: q̄z ad ei⁹ p̄ductionē: p̄mā origine: sz sz ifra doc. ñ omisit: ibi etiā est via impugnādi positionē de inchoatiuis formaz: ibi etiā notabil'r h̄ q̄ ēmin⁹ creatōis ñ ē forma vt forma: sz vt tale ens: vbi instātias diligēter exclude: vt etiā doc. ipe in seq̄ntib⁹ tetigit: multa alia ibi paucis tetigit agla p̄ppe solē: breuiter vult q̄ trāsmutās māz ad formā in q̄ztum tale nō creat formā: nec etiā nō trāsmutās si p̄ducendo formā sil'r nā vniat eaz: nec vniēs vt tale est creās nec iō nō creat: qz aliqd forme p̄supponit: nec si totā p̄ducat mā p̄uata p̄currēte: qz termini ñ sunt puz nihil reale z ens: sz p̄uatio z forma. Relinquntur ergo cū creatura nō p̄t al'r p̄ducere q̄ sol⁹ deus creat: vide. 1. q. 4. resolute: z vbi supra: z tāge in stantias phoz.

¶ Conequenter contra dicta obiicit tripliciter: p̄mo q̄ seq̄ret aīaz itellectiuā nō necessario creari cū ad ipaz trāsmutet corpus: z totū cui⁹ est ps gñat: z est efficax satt argumētū vt p̄z. 2ᵐ z 4ᵐ argumēta oñdūt ex dicit posse iferri oēm formā creari si illa est rō: q̄ p̄ductio aie. qz p̄or nā p̄ductione cōpositi. ideo nō est gñatio: sed creatio. 3ᵐ est notabile: vt tetigi p̄us: q̄re. s. agēs creatū vnire p̄t formā a deo imediate creataz vel p̄ductiōe toti⁹ ipam p̄ducere z nō p̄ se vel seorsuz ipam creare. ¶ Ad p̄mū singularissime rñdet declarando: vñ p̄bat aīaz itellectiuā creari: z vñ ñ: vide in. 4. z alibi vbi supra: illa l'ra sequēs: vbi declarat sol'onē: z p̄firmat: p̄t bene itelligi vt iacet: referēdo ly ei⁹ ad mām ignis: vel ad 3ᵐ entitatem: vel alio mō posset sic stare: q̄z aliquid est ei⁹: vel p̄fuit excludēdo vz op. de ichoatione formaz vel loco ly gñari: ad finē pone ly creari.

¶ Ad. 2. z. 4. respondet optime ponendo differentiam iter p̄ductiōem formē create z gñate quo ad p̄ortatē nāe respectu toti⁹ p̄ductionis: z est vbiq̄z notabilis: z sic phs negaret aīaz creari: q̄z ñ p⁹ zc. vbi notāter redit ad p̄us dcm̄ ō forma vt forma: z ō forma vt ens: q̄ sunt valde notāda. ¶ Ad 3ᵐ sol'o clara est: sz exēplū examinādū si loq̄t de forma alteri⁹ generis: vt pote sube: sed exēpla ponūtur famose: cōsidera oia diligēter: z istantias exclude. Replicat dupl'r specialr p̄ma p̄mā sol'onē: z 3° p̄ma sol'onē 4. obiectiōis: z alias sepe dictū de termio p̄mo actionis.

¶ Ad primum respondet valde eleganter: q̄re in fil'i. q. 1. plo. et. 3. dist. p. q. 1. z. 3. z 14. q. quol'. z. 3. di. 2. q. 7. z in. 4. q. 1. z alibi sepe. ¶ Ad. 2. z. 3. satt p̄z. z clare z notāter: vbi aduerte in rñsione. 3. q̄ intendit doc. breuiter ponere dr̄iam iter esse p̄ se pfectate. 3. modi cōpositi z esse forme: q̄z p̄mū est verū de facto z poti. 2ᵐ z si de poti: nō tñ ō facto: nisi tm̄ de itellectiua: qō multi negarēt: qō ibi finalr tāgit de potitate z nētate examia z adde vt expedit. Ex his. n. resoluūtur multa alias sub dubio omissa cōsue

tudine scotica.

¶ Deinde prosequitur notanter de actione per totum: vbi etiam ꝑ°nes notauimus ordinate. 23ª est tanq̃ qō vel du^m aut petitio q̃ tangit duo mẽbra: et est ꝓblema satis cõe: vide de potẽtijs aie. 16. di. 2. ſ3 ꝓsidera qd dõm de sole ꝓstringẽte ⁊ soluente: vide supra pticula. 17. ꝑ°nib° 9. ⁊. 8. ad h̃ exp̃sse. Allegat Damasc. in. 3. li. et quotatio. c. nũc omittit: nũc alio ⁊ alio mõ hr: q̃re eũ. c. 3. ⁊ 14. sed exp̃sse. 15. facit ꝓmonẽ pulchrum de actiõe: adde mlta h. ¶ 24ª vr repugnare 7. s. pticla. 17. ſ3 ꝓsidera bñ qualr hincide logr: ⁊ d q̃ forã ⁊ d q̃ spẽ. ibi. n. logr d agẽte illimitato: h de forma q̃ multũ drnt. Ex^m d itelligẽ posset ipugnari si itẽdat oés actões itellis esse eiusdẽ spẽi. Mã dicere et itelligẽ sunt alteri° rõnis: vt p3. Jõ aliq ⁊ ꝓbabilr volũt q̃ itellis nõ h3 aliqué vnũ actũ adequatũ eiusdẽ rõnis: nisi actus itellis vocẽt act° indifferẽs ad dicere ⁊ itelligẽ: ſ3 forte logtur extẽsiue de itelligẽ vl logr de actionib° absolut ꝓprie manẽtib°: pla h̃ aditũ gat diligẽs veritatis ingnitor. ¶ 25ª est val de fin^ris et notãda optime: vide in. 2. di. 2. q. 4. ad finẽ sokõis exp̃sse ad ꝓpo^m. 2. q. 9. eiusdẽ di. ⁊ sup. 5. phy. ⁊ pderadupliciter minũ actiõis: et q̃r exponit dictum famosus Alg. ¶ 26ª vr repugnare. 6. pticule. 17. Jbi tñ satis correxit illã in cõmento: p3 q̃ hic accipit istrumẽtũ extẽsiue. Examia etiã bñ illd exẽplũ: qd adducit d caloze vt ꝑs notaui. Quid etiã regrit ad specificã drias actionẽ cõsidera. ¶ Vigesimaseptia cõpat actionũ ⁊ terminũ ei° ꝑm assimilationẽ ad ꝓncipiũ agẽdi. Exẽplũ de calefactiõe ⁊ caloze cõpatis ad ꝓncipiuz calefiendi: siue fit ealor siue forma calefactẽtis. Jnfert quasi corrolariũ cõtra Hen. vide. 3. di. ꝑ. q. 1. 3. et 6. ⁊. 3. di. 2. q. 8. ⁊. 9. ⁊ inde. ⁊ alibi sepe: cõsidera vbiq; quo mõ accipit actionẽ hic: de filiũtudine etiã vel formali vel virtuali põt fieri vis: alia multa adde. ¶ Vigesimaocta ua varie hr in originalib°: sed satis bene ordinaum° eõ: vt hic hẽs: vide que faciũt ad ꝓpositũ. 3. di. ꝑ. q. 7. ⁊. 45. dist. 4. et alibi plerũq;. Non obstante eni q̃ plures spẽs vel habitus ponãtur in intellectu vel voluntate: nõ tamẽ tot actus vel actiones simul: quere. 2. topicorum. c. 25. vbi etiã põdera ly perfecto: et ly sufficiens: et quomõ potentia deficit. ⁊ alia multa hic. vide. 17. distin. ꝑ. ⁊ in moralibus. Tange instantias vt nosti pro et contra.

¶ Vigesimanona videtur currere iuxta dictum phi. 2. topicorum. vbi supra. et primo ce. t. c. 116. ⁊. 7. phyſico ⁊. ⁊. 2. celi et alibi plerũq; de potentia habente actionem adequatam intensiue ⁊ extensiue: quã probat ⁊ instat seu limitat: ⁊ impugnat limitationem: ⁊ consequenter glosat dupliciter ⁊ impugnat vtrãq; glosam. Deinde adducit duas alias euasiones falsificando propositionẽ: et vtrãq; impugnat: et ita finaliter tenet puritatem eius: vbi totum processum valde notabis: quia multa difficilia ⁊ ardua elici possunt: vide. 24. di. 2. et. 15. di. 3. pro his que tangit de por^nc inferiori et superiori: quere etiam. 3. di. prima parte. 2. ⁊ specialiter in reportationibus: et. 2. et. 5. q. quolibeti. ⁊. 13. ⁊. 14. distin. 3. ⁊. 49. et. 5. disti. 4. ⁊. 14. ⁊. 15. q. quolibeti ad hoc. Tãge etiam ibi: an alio actu videtur essentia: ⁊ alia in ipsa ab intellectu creato. Ponderа instantiam de intellectu anime christi. Et alia plura hic adde et salua veritatem propositionis: mastricando bene omnia verba.

¶ Trigesima est de proportione seu vniformitate forme et actionis: que etiam notabilis altercationis est: contra quam instat pulchre: primo vero breuibus eam ꝓbat inferendo ex eius oppoſito inconueniens. Quod tangit in prima instantia de minimo sensibili: quere copiose in de sensu ⁊ sensato: sed advnguem in isto. 2. di. 2. q. 9. et cum dicit per te: vbi bene staret per se: considera an aliorum opinio. an ad seipsum loquatur. Potest solui argumentũ recurrendo ad actionez obiecti in se ⁊ potentie perceptibilitatem: ⁊ partialem actiuitatem: si ponatur. Aliud quod tangit de motu est examinandum bene: vide. 2. di. ꝑma parte. 2. de productis vniuoce ⁊ equiuoce: ⁊ Aristotelez. ⁊ cõmentatorem: quere vbi ibi quotantur: ⁊ similiter de caritate minima: vbi ponderandum: an magis et minus variant speciem actus beatifici et viatoris: et que ibi concurrunt: ⁊ quid facit: approximatio talis ⁊ talis ob-

iecti. vide. 17. di. ꝑmi. ꝛ. 49. dist. 4. Quere in. ʒ. in materia de spe ꝛ charitate plura ad ꝫ: forte vult oīno impugnare ꝓpositionē: sed videt bene sustinenda: quare breuiter dōm. q est vniformitas rōnis actiōis: sicut ꝛ forme vbiq; inquantū entitas actiōis ꝫ attendi ꝑcise in ordine ad formā: ꝫ possit variari ꝑpter variationē ꝓcurrentiū cum forma que ꝛ quot sint: ꝓsidera. in aliquib⁹ originalibus addit quedā remissio adducta supra ad finem huⁱ⁹ sic. Item. 6. 133. improbat. Vbi nota q aliqñ quotat oēs ꝓclusiones a principio: aliqñ ꝑticulas ꝑncipales ꝛ certas ea ꝛ: recurrit etiam ad alias dicta: quere tabulas phȳsico ꝛ. et. q. ibidē plura addendo. ¶ 31ª. ꝛ vltima est famosa apud phos ꝛ theologos ꝺ via cōi saltē de actiōe: vꝫ eiusdē in scīpm: vbi aduerte vt ꝑus notaui sepiⁱ⁹: q ne dū famosas i via sua veras: ſ ꝫ in via cōi hic iseruit ꝛ colorauit et impugnauit aliqñ: et aliqñ ꝑblematice dimisit: vt videant mortua vtriusq; vie: tu ꝺo pendiculū stabili digito appone ꝛ moderabere oīa recte: q̄re. s. lib. q. q. penul. et vbi ibi q̄taui copiose: p vītate huⁱ⁹. In ꝑcedētib⁹ etiā sepe idē tetigi. arguit ꝑ veritate cōclusiōis iferēdo tria icōuenientia ex oppositoⁱ⁹: que cōsequnter soluit: duo ꝑma sub vna solone. 3ᵐ vero sequsus infra cum dicit. Ad tertiū nō: glibet ꝛ. ꝑmū icōueniens est: q idē opponeret sibi ipi. 2ᵐ q idē eēt in potētia ꝛ in actu respectu eiusdē. 3ᵐ q eadez rōne q̄libet ageret in se: qꝺ est ꝓtra experientiā: vl si nō: g nec aliqd: aut redde rōnez diuersitatis. Solones clare sunt ex supradictis. Replicat singularissime ꝓtra soones. ꝛ nullibi altiⁱ⁹: solue tū oīa vt nosti ꝑ⁹. bñ pōderādo: vñ iferre potes id qꝺ iā notaui q ꝫ vꝫ fundamēta ꝑ et ꝓtra stabiliuit: ꝛ postmodū vt apis argumētosa subtiliora ꝛ santosa elegit. ¶ Ad primū dic breuit q refert loqui de oppositiōe actus virtualiter cōtinentis ꝛ virtualr ꝓtenti ad carentiam seu potētiā formalem passi ꝛ formalē actū quē cōcomitat si ineſt. ¶ Ad scōum negat cōsequentia: ꝫ aliqñ sit minor cōuenientia: non tū maior repugnantia. Et qꝺ addit q ꝓtinet formalē pfectus: hoc forte posset negari in continente finito: vel hoc concesso: ꝺōm vlterius q ne duꝫ virtualr: sed eminēter deus oīa cōtinet qui est alius modus cōtinendi: vel breuiter dico q nō eo quia virtualiter ꝓtinet nō est in potētia formali: ſ ꝫ ꝑpter aliaꝫ cām: qz vꝫ sūme simplex: sicut sol respectu caloris: nō qz cōtinet nō formalr recipit: ſ ꝫ qz nō receptiuⁱ⁹ pegrinaz impssionuꝫ. 2. ce. t. 21. ꝛ inde. ¶ Ad 3ᵐ posset ꝓcedi qꝺ inferē loq̄ndo de motu ad vbi. de alijs ꝺo ñ segtur nisi forma iclinet naturalr ad illas: ꝛ nō dependeat ab alijs i agēdo: vide ꝑmo phȳsico ꝛ. t. c. 80. vocat illud argumētum achillē alibi yronice: vt scis. Qꝺ finalr dicit quomō ꝑbabiliter ꝛc. quere rñsionē Az. 8. phȳsicoruꝫ. t. c. 26. 4. etiā ꝛ. 5. metaphȳsice. querere oīm cās ꝛc. plura hic ingeniosus moderator addat: ꝛ garrulantiū ꝑteruiā suffocabit. Numerū vero predictaz ꝓclusionū ſi placuerit alio modo supputare ordinabit: sed satis recte ordinaī: ꝫ indies spo si qd deest supplē. ¶ Deinde segtur illa littera sup qua additionē posuimus: ꝛ satis recte: que in oībus originalibⁱ⁹ ponebaī supra imedtate ante ꝓpones creditas. s. añ. 14. ꝑticulaꝫ: eo mō quo ꝺiuise sunt: qz vero tangunt dicta in ꝓcedentibⁱ⁹: vt vides in illa littera: ꝓuentius visum est: q sequeret ea que recitat: ꝛ que supra dicta appellat: qꝫ ꝓcederet: aut ꝑ vicio scriptoz: aut doc. originalis trāsmutatione: aut in marginibⁱ⁹ eiⁱ⁹ additiōe huⁱ⁹ lr̄e: aut oppositiōe q̄quo mō ibi cōiter hȳ. hic nihilominus legaī si placuerit lectori. ¶ Dulta notāda ꝓtinet: fere tū supra oīa tacta sunt pulcherrime: ibi se resoluit de ordine causaruꝫ requisito in causando: ꝛ de vnione tam extrinsecaz q̄ꝫ itrinsecarū: lr̄a satis correcta est ꝑ totū. Sed bone ihesu cuꝫ quāto labore ꝛ mentis angustia et cerebri infestatiōe: et maxie circa q̄tatiōes q̄s tangit diuinatus sum: etiā nescio quo spiritu illud dictū Linconiensis qꝺ tāgit: vbi oēs lib. corrupti fuerunt: et ita in pluribⁱ⁹ aliis tū hesitaui in quotatiōe illiⁱ⁹. 16. quā tāgit sepe: ſ ꝫ lector iuestigat cuncta alte. Remissiones ad. q. 8: ꝛ. 9. meta. ibi nō te moueāt: vt supra notaui cūcta bñ ꝺclarādo: ponit añ illā ꝑticulā: pfectū est ꝛc. in aliqbus originalibus quedā lr̄a longa: quā omisimus: quia nō cōiter habet nec necessaria hic: q̄ fic incipit: Dicitur q finis ꝛc.

Sequitur illa pticula: pfectū est ꝛc. vbi vir pfectꝰ in pfectiõe pficere suum loborē recte voluit: vbi pulchras ppones ex pbo et igenio ppio collegit: qs in plerisq; locis tãgit ꝛ declarat. ¶ Prima est ex. 3. physicoꝝ. t. c. 63. ꝛ. 5. metaphysice. t. c. 21. et. 10. meta. t. c. 13. Quere expositores ibidē: ꝛ hũc maxime ꝛ specialr in qlibeto. q. 5. articulo. 1. declarat illaz descriptiõez seu ꝓclusionē induõ in pluribꝰ modis seu specieb⁹ pfectꝰ: vbi aduerte caute cuz dicit creato simplr pfecto: vr eni ibi accipe simplr pfectū, pvl pfecto: ñ eodē mõ quo i mẽbro pcedẽte accepit. s. ðo vt nosti. vnde breuit tangit triplex pfectū. s. simplr: vt est deꝰ: vle creatũ vt ẽ mũdꝰ cũ oibꝰ creatis: pticulare creatũ seu specificũ: vt hõ ꝛc. q pfectio põt ꝓsiderari: vel in substãtia vel vtute vel quãtitate durationis: vl pmanẽte: vide supra tractatu ð pmo pncipio: de pfectõe simplr: maxime qre in. qli. q. 5. articlo 2. rõne. 2. optime: qre Fran. in pmo cõsla. dist. 34. ꝛ. 35. copiose. ¶ Scõa ppõ q videt quasi coxm pcedẽtis: sz est ꝓclusio: est etiã phm in multis locis: ꝛ specialr vbi allegat 4. metheoroꝝ ad finẽ: qr. 7. physicoꝝ. t. c. 18. ꝛ. 2. ð aia. t. c. 34. ꝛ. 49. ꝛ alibi sepe pmo etiã metaphysice in phemio in. 6. cõditõe sapiẽtis elicit: vbi cũ dicit doc. glosat: cõsidera an suã an alioꝝ glosã recitat: vexꝝ eni est q ipe hoc tetigit optime: qre ad finẽ. q. 1. metaphysice. declarat ꝓsequnter: de q pfectione debet itelligi hec ꝓclusio. ¶ Tertia ꝓclusio est ex. 5. metaphysice. vbi allegetur Expone: plã addẽdo: vide. 2. ð aia. t. c. 49. ¶ Quarta q fuit etiã supra recitata est notabilis. vbi qtaf cõiter li. ethicoꝝ: sz varie: qre eustrachiũ i cõmẽto quẽ cõiter allegat iste: ꝛ nõ Auerroym. i mozalibꝰ eni minie valuit. Quere. 19. ꝛ. 30. di. 1. ꝛ. 12. metaphysice. ꝛ. 3. di. pmi. ꝛ. 2. 49. di. 4. et alibi sepe. 9. ꝛ. 10. ethicoꝝ hr bñ ad ppositũ: sz instantias cõsidera. ¶ Quinta ppositio ex eodez cõmẽto colligit: et depẽdet ex pcedẽti: qre 1. ꝛ. 10. ethicoꝝ. ¶ Sexta ex eodẽ cõmẽto etiã colligit: q supra in. 1. de pmo pncipio fuit ptractata aliqualr: quã etiaz limitabis vt nosti copiose vbiq; dcã Axꝝ. ꝛ huiusmodi. p ꝛ cõtra pderãdo: he ppones infra p tractant post. 9. ꝓclusionẽ. ¶ Septima notabilis est. q hz istãtias plres in Axꝝ. ꝛ dictis huiꝰ vbi tñ pondera ly ois ppter potẽtias defectibiles et deficientes: oz. n. q. sit circa oẽm cõuentẽs: ꝛ sic de alijs circũstãtijs: qr bonũ ex cã integra: vide. 2, 3. 10. ethicoꝝ declarat ppositioue exemplarit. vbi tãge de multiplici pfectiõe: vt nosti. ꝛ simlr in pcedẽtibꝰ. ¶ Octaua ppositio est nota. et locꝰ eius: vide vbi supra in quolibeto notaui q modo totũ ꝛ pfectũ alr in quãtitate molis: alr in quãtitate virtutis: vnde phs vbi allak diẽ q infinitũ hz rõnẽ ptis ꝛ mãe et ẽ vt ipe posuit infinitũ. s. in potentia tñ: cuiꝰ. s. quãtitatẽ accipiẽtibꝰ Adde multa hic ex ꝓsiderationibꝰ physicis ꝛ metaphysicis: vt volueris ¶ Nona etiã est famosa: qre vbi pus Axꝝ. 1. etiam ethicoꝝ ꝛ politicoꝝ: vbi attẽde q ly qre in hac ppositione ꝛ pcedẽte posset assignari Coxm ꝓuenienter. ¶ Deinde ponit qdã notãda q sunt declaratiua. 4. propositionis supra. et seqntũ optie: vbi tota lra satis clara: sz valde notãda vbiq; vbi tãgit ð pfectiõe duplici. s. intrinseca et extrinseca: ꝛ dant gradus in vtraq; ita q eo mõ q varie dr totũ: ita pfectũ: ꝛ pfectio: qlr etiã ignobilꝰ nobilitat ex cõiunctiõe vel referre ad nobilꝰ duplr: ꝛ oia vba mẽsurabis diligẽter vt scis: posset illa lra ꝓuenienter poni supra post. 6. vl assignari additto: optia tñ vbiq; ¶ Decima est ex mia Dyo. vbi i allegatõe varie qtaf: vide in originali cm illd: qre 1. q. 4. ad ppositũ, ꝛ. 8. di. p. et alibi plerunq; 3. etiã di. p. et. 2. et. 14. q. qlibeti de veritate in cõi ꝛ. Attẽde ad lraz cõmẽti q varie habet in originalibus: alq hñt cõpositio: alia cõpatio: silr alq hñt distractiõis: aliqua distinctiõis: qre Dyo. ꝛ expositores: vbi tange de multiplici cõpositiõe: vt scis supra se pe ad ẽ plura tacta sunt. instãtias vbiq; põderabis. Undecima ẽ singularis: ꝓtra quã possent adduci istãtie. ex. 2. ꝛ. 8. physicoꝝ: sz facilr soluũtur. Ea q tangit de cognitõe rerũ ab itellectu diuino sepe pus tetigi. limitat notãter qliter nobilꝰ est itelligi per aliud et p qð aliud: vbi loco extrinsece bñ staret emineter. vide. 3. q. plogi. Tange hmõi ð cognitõe dei: ꝛ alioꝝ in ðo: ꝛ q aliꝺ est itelligi p aliud: aliud intelligi p accñs. ¶ Duodecima est mltũ ponꝺ: et maxime in doctrina huiꝰ: nullibi ita expresse decla

rauit: pōdera ly simplicit pfectionis ꝓpter multas instātias euadēdas: q̄re bñ in. 8. d. ṗ. q. fi. z. 7. q. q̄li. et. 1. di. 2. et. 39. di. ṗ. z alibi plerūq; hꝫ duas ptes hec ppō: vt pz: ꝑ ps de se nō ē: scdaꝫ vō declarat egregie. Tāge fūdamēta phoꝛ h de nēaria cāli tē deꝛ ad extra. Nō obstat huic ꝯni q̄ pfōe diuīe sint relatiē: q2 talis respect⁹ nēari⁹ ñ ē ad aliō. ſ. in nā. hꝫ bñ ad aliuꝫ vl̄ aliā pſonā: pōdera de rᵛ nēario z possīl: z exēplū ō tota terra z vno lapide: z istabis ex ꝑ⁰ ce. t. c. 19. z ide. Ad finē etiā cōl, vbi de rᵛ i se duo sub duo tāgit moze suo: vt a ꝑn⁰ nōui. ſ. de realitate et⁹ z pfectiōe distinctī a fūdamēt declarab: vt ex dictī h⁹ alibi scis: vñ breuit aliud ē ꝯsiderare aliq̄d vt icludēs pfectū nēariū ad aliud: aliō ipm i se z nā sua: aliō ipꝫ respectū i se. Aduerte etiā q̄ nēitas essēdi nōvī arguē pfectionē simplr: alr ꝓprietates vpo^cc i diuinis eēnt pfectiones tales: iō notāter dicit doc. in. ij. pte ꝯ⁰nis simplr pfectiōis ppt pfectionē vpo^cam si q̄ sit vt nosti. vide. ſ. q. q̄libeti. z. 1. di. 1. q. ꝑ⁸. z. 2. Adde h plura bñ spēculādo. ¶ Deide ponit notabile ō simpli^te vbi ꝑt assigri ꝯclu⁰ vt hēs: l'omitti vt nota^le z tāgit descriptiōez Anſel. i monol. 15. z addit notāter in lra sic q̄si est vlr de oib⁹ attribuit: q̄ dic ppt eēntialia ad extra: vide. 1. q. q̄libeti: ꝺclarat ꝯnter aliq̄lr descriptionē pfectōis: ſz vide ad plenū vt ꝑus notaui. ſ. q. q̄libeti: arti. 2. rōne. 2. ꝑnci^li. Adde h multa ex. 8. di. ṗ. et ex dictis supra. 7. et. 8. meta. et i t. de ꝑ⁰ pncipio: q̄re p z ꝓtra: vt scis. ¶ Cōsequēter addit aliā: quā. 14. notaui⁹ de simplicitate in creaturis: z est notabilis vbiq; quam declarat: z pbat optime: vide supra vbi cōparaf q̄litas ad q̄ntitatē: z vbi ibi q̄tatui ad ꝓpositū: pōdera valde q̄ ibi tāgit de mā ꝑ⁸ z hoie: z de cathenis varijs i mūdo: z ponit ibi cōiter remissio z q̄tatio q̄dā itrinseca vbiq; h varie hr: ꝯsidera an sūmā Hē. q̄rit vel Thome. aut Alle^x. vt notaui s: an certe ad alia sua dirigit: ſz omittē illa totalr paz refert: voluit tñ oia apponē ꝓ nūc. indies depurabūf singla. 8. etiā di. ṗ. tāgunf h ꝓpō: z alibi i doctria h⁹ sepenūero. ¶ Addit q̄dā aliud notabile ō simpli^te crea^bi: z pōt poni. 15. hui⁹ pticle: z lra satis clara ē: de q̄dā simplicitatī z aliis ad ꝓpositū necarijs lector curiosus vbiq; tractabit: an ceaturis cōueniat aliq̄ pfectio simplr: ꝯsidera. ¶ Ultima ꝓpō ē cōpatiua cōpositiōis z simplicitatī ꝓportionaliter i spiritib⁹ z corpib⁹: vbi aliq̄ origialia hñt q̄ztū ad dicta alia: z cōit q̄ztū ad a. b. c. ꝓ q̄s lras itelligit ꝓpōes tres ꝑcedētes de simpli^te: vbi notanf tāgit de duplici cōpositiōe: rerū. ſ. z realitatū seu rōnū formaliū q̄re. 3. z. 8. d. ṗ. z. 3. di. 2. z alibi sepe apud istū: z pōdera notāter cū ōi ceterī pari b⁹: z adde mlta ꝓ z ꝓtra: z sp deféde veritatē scoticā vbiq; sincerā. ¶ Hec sūt q̄ ad min⁹ puectoꝛ itroductōez in h breui elucidario digessī. Qua i re si qd ppera dictū lē: ñ ita sū amatoꝛ mei: vt ea que semel effuderim melioꝛi sñie añferre ꝓtendaꝫ: si. n. nihil est ex nobis bonū: nihil est q̄ i nostris sentētijs amare debeam⁹: q̄re si qd boni vtilitatī et fructⁱ⁹ collegi: id ei a quo oē emanat bonū attribuaf: minus vero nāe dicta z hui⁹ viri sentētijs nō ꝓsentanea ibecillitati mei ingenioli ascribaf. Rei etiā difficultas tpis angustia z curarū vtriusq; hoīs varietas excusabunt facili⁹ (vt verū fatear) aut in vnū sniaꝫ scriptū: aut in Aꝛ. aliquē libroꝛ scripsissem: quā hui⁹ mirāda fragmēta speculatiōis archana ac enigmata plerūq; castigare: ꝯcoꝛdare: ac declarare ausus fuissē: sed qd ꝑ pane vt aūt lucrando: qd deniq; ꝑ aie finali salute: ꝯceptū scan^rc mōtes cārū ordinū entiū varietates nās z ꝓditiōes ꝓfusa q̄dā speculatōe: ac pblematica vtcūq; venari: nisi vitatibus in enigmate fideī: q̄s pbi tñ opinatiue: z q̄ adepti succedat clara visio: et ꝓpter qd atq; pfruitio illi⁹ obiecti eminēter oīa ꝓtinētis z volūtarie ad extra repsentātis i supna ciuitate: vbi rex est virginis filius eritq; gaudiuꝫ sempiternū: delectatio: cibus: opus: laus ppetua creatoris. Cui oē genu flectaf in eiū euoꝛ. Amē.

¶ Explicitūt epithomata seu castigationes preclarissimi Doctoris Magistri Mauritij Hibernici Ordinis Minoꝛ in theoremata doctoris subtilissimi Joānis Duns Scoti eiusdē ordinis: Ac etiā in tractatum de primo principio eiusdē: Impressa Venetijs cōmissiōe z expensis reuerēdi viri Domini Andree de Asula: Per magistrū Joannē Hertzog de Landau Allemanū. 1499. Tertiodecimo Kalēdas Septēbris.

Pauli amalthei: Epigrāma in methaphysicā Jo. Scoti.

Qui mō lucifugis prestabam pabula blactis.
Vilis: & abiectis conditus in tenebris:
Redditus in vultus clara sum luce nitentis:
Perq; oculos omnes nunc eo: perq; manus.
Asserto: meus est presentis gloria secli.
Dauritius consors ingenie & patrie:
Hinc stragerei noſces dictata magistri.
Etherei hinc discès pncipis ingenium:
Celicolasq; alios: q; qui bene percipit: hic se.
Solus in humana conditione beat.
Hoc melius nobis nouit nec gretia felix:
Nec diues phenix: nec studiosa pharos:
Ergo seruato quoniam pro ciue meretur.
Dauritio cedat ciuica clara meo.

Epigrāma Danielis Caietani Alexandrei
Cremonensis.

Emula me tenebris: & ceco carcere totum
Nomine tacta meo tempora condiderant
Dauritius: cui fata locū: cui tempora cedunt:
Carcere me ceco vindicat & tenebris.

B
765
.D71
1499
INCUNABULA

OCLC 50632665
9/19/2002 SAK

Elenchi Joannis Scoti Duns.

Petrus Caraottus de foro liuio philosophie
Cultori Scoto suo felicitatem.

Scote sub obscuro latuisti gurgite quondam:
At solet in turpi Condita gemma luto.
Ethereumq; diu mire virtutis acumen
Atq; sagax tenebris mens adoperta fuit:
Non potuit Jontus scelus hoc oliuerius vltra
Marchia quem genuit: seua q; damna pati:
Is prior edocto Correxit pectore sollers:
Et voluit nitidum nube carere iubar:
Is prior a niueo nebulam candore diremit.
Fecit et vt toto notior orbe fores
Ignotum iam pande caput: iam territet hostem
Ne ve reformidet: scotica turba suum.

¶ Oliuerius Jontus picens de monte gallozuz Artiuz doctoz: z medicine profesſoz: Balthaſari excellentiſſimi medici: preclariſſimiqz phi dñi magiſtri Stephani de Turre filio dignitſſimo: bonarũqz artiũ cultozi aſſiduo: felicitatẽ plurimam dicit.

c Um viderem mi Balthaſar z virtutum tuarũ culmine: z parẽtis ab eſcu lapio ſecũdi auctozitate: iuuenũ omniũ etatis noſtre decus eximiũ ac cete ris preſtans ſcriptum ſubtilis doctozis Joãnis Scoti: in Ariſtotelis elen chis opus: p imozrtale numen: nedum iuuenibus z mediocriter eruditis verũetiã diſertiſſimo cuiqz vtilitatis precipue: terris paſſim atqz opacis nebulis inuolutum: multiplicibuſqz ſcriptozũ erroribus ita turpiter z miſere lacerum ac diſcerptũ vt paucis vel ſpectandi vel legendi poteſtas adeſſet: mihi ipſi temperare nequiui: qn laborãti z penitus opto ſyderi ſuccurrerem. Statui itaqz vir apprime nobilis: genitozqp tuo Stephano de turre: haud degener: qui z phoz z totius italie medicoz ſplẽdidum iubar eſt: omni pectoris nixu: toto mentis conamine circũfuſas nebulas diſſipans: hoc ſublime diuini Scoti opus: ita ſanum atqz illeſum reddere: vt quicunqz antehac ipſi inhiauerat: facile in eo nunc tandem ſeſe ingurgitare ac immergere poſſit. Sumãt igitur ſtudioſi ſcotici dogmatis ſectatozes abs te ſcotũ ſuũ lynceis oculis a nobis diligentiſſime recognitũ: ipſumqz auidis vlnis amplexentur: colant z admirẽtur. Hic eſt enim p imozrtales deos dux ille inuictiſſimus: cui quicũqz adheſerint: pculdubio ex proteruo hoſte gaudibundi ouanteſqz felicia trophea abſportãt. Verũ ſi ſolers atqz aſſiduus lectoz aliquid i opere hoc reppererit qõ ipſi rectioz trutina penſitã dum cenſeat: cerbereis queſo morſibus ne lancinet: idqz non inertie mee: aut q labores ſubterfugiã: ſed deprauatis potius atqz mendoſis exemplaribus: aut non intellecte auctozis ſubtilitati attribuat. Bene z diu vale.

CSubtilissimi logici fris Joānis scoti ordinis minoꝝ sacre theologie doctoris excellentissimi: qstiones auree ac putiles super libros elēchoꝝ Ari. feliciter incipiūt.

Questio prima.

Veritur vtrū logica ꝓcedat ex cōibus? Qꝛ nō. ꝓbatio: Nam q scīētia comparaf ad subiectum sicut potētia ad obiectū: sz vnī⁹ poᶜ vnū ē obiectuz p se: g vnī⁹ scie vnū erit subiectū p se: sz ens in cōi rōne cui⁹ dā scia cōis est subiectū p se in metaphysica: g nō in logica: quare ⁊c. Itez logica ē de syllogismo tanqz de subiecto ⁊ etiā cōsiderat de his que hñt attributionē ad syllm: sicut de termino ⁊ oratiōe: sed ista nō sunt cōia: Nā nō quodlibet est syll's sed a cōmunitate subiecti dicitur scīētia cōis: ergo ⁊c. T.c.27.

COppositum dicit Aristo. ꝓmo posteriorū: Si logica esset alicuius generis determinati nō iterrogaret. CAd qstionē dicē dū q logica est de cōib⁹ ⁊ phia pria: sed diuersimode: Nam phia pria cōsiderat ens inqztum ens est: vnde considerat rem ſm suam quidditatem. Et qꝛ quidditas rei est entitas p se rei: ideo phia prima cōsiderat rem ſm suam entitatē. Et qꝛ considerat rē ſm suam quidditatē ⁊ entitatem absolute. et multa cōsequuntur rez vt sic: ideo ꝓmus phus pōt ostendere passiōes de subiecto suo ⁊ de quolibet alio: licet enim sumēdo ens ꝓut intelligitur in cōmuni: ⁊ ſm q apꝛehendit sub se esse cuiuslibet rei: nō posſit de eo aliquid ostēdi: tamen de ente ſm suam qdditatem multa possunt ostēdi: nā multa cōsequuntur ipsum ſm suā quidditatem vt esse pfectū ⁊ impfectum: ⁊ multa alia. Similiter logica ē de ente cōmuni siue cōsiderat. Sz ens est duplex. ſ. nature ⁊ rationis. Ens autem nature inqztū tale est cuius esse non dependet ab anima. Sed ens rōnis dicīf de quibusdam intētionib⁹ quas adinuenit ratio in ipsis rebus: cuius modi sunt genus ⁊ species: diffinitio ⁊ huiusmodi. Ens aūt dicto isto secūdo modo equiparaf ſm cōitatem enti priori mō dicto. Non enim est aliquod ens nature qd possit cadere sub ente rōnis: ⁊ quin super ipm fundari possit aliq intentio vtputa generis vel speciei vel differentie vel ꝓpriꝫ vel indiuidui vel saltem cause vel causati quia ergo logica est de hmōi intentiōibus que applicabiles sunt oībus reb⁹: ideo logica dicīf ex cōib⁹ ꝓcedere. CUlteri⁹ sciēdum: q licet logica qztum ad doctrinā sit ex cōibus. Diuersus est tñ vsus doctrine q̄ tradīf in dyaletica ⁊ in demōstratiua. Nā dyaletica est ex cōibus: ⁊ in singulis scientijs ad ꝓprias cōclusiones ex cōibus arguit. Nam ostendit q amor ⁊ odiū sunt i eodem susceptibili: nō per ꝓprietatem amoris vel odij: sed p hoc mediū: q contraria nata sunt fieri circa idem: vnde ex cōibus nō arguit ad cōia: sed ex cōibus arguit ad ꝓprias cōclusiones. Illa aūt pars logice que est demōstratiua: ⁊ si in doctrina tradaf de cōib⁹ puta de syll'o demōstratiuo ⁊ de attributis ad ipm que sunt cōia cuilibz scīētie: tñ i singulis scientijs arguit p ꝓprium mediū: Nā geometra viīf rōne demōstratiua: vñ accipit ꝓmas ⁊ veras causas ꝓclusionis: ⁊ p ꝓprium mediū arguit ad ꝓpriā conclusionē. Sed arguēs dyaletice aliā ⁊ aliā cōclusionē in alia ⁊ alia scīa p idem mediū pōt ostendere: vnde i naturali phia ⁊ medicina pōt diuersa ꝓcl'o ostendi p idē mediū. CAd pᵐ argumētū in oppositum dicendū q vnius scie vnū est subiectū p se. Ulterius cū dicīf ens in cōi cōsideraf a pᵒ pho: dico q ens nāe ꝓsideraf a ꝓmo pho. Ens autez rōnis a logico. CAd aliā rōnē dicēdū q ipossibile est aliqd eē i rerum natura quin ficut hz esse sic habeat quod quid ē: modo vt habet qd quid est: sic a prio pho cōsideraf. Unde p hoc qd dico q ens nature a prio pho cōsideratur: ⁊ ens rōnis a logico: nō intēdo aliqd excludere a ꝓsideratōe ꝓmi phi. Si eni cōsideré hāc ūtētionē que ē spēs: ⁊ hanc que ē genus: inqztū quedā spectalia entia sunt: sic collocanf i genere determinato. Et cadūt sub cōsideratōe eius cui⁹ est quod qd est

Ad arª ꝓn cipalia

definire: inq̄ꝫtū tamen intentiones sūt: sic cadunt sub consideratiõe logici: vnde ad rõnem dicendū q̄ iste itẽtiões si cõsiderãtur vt q̄dam specialia entia sūt: sic nõ sunt cõia. Si tamẽ ꝓsideranꝰ vt sunt reb⁹ applicabilia cõia sūt: ꝛ sic de eis est logica. vnde consideratio logici est de hm̄oi intentiõibus ꝓout rebus sunt applicabiles. Et iõ logica dicitur eẽ de cõibus:

Questio secunda.

T.c.5 q

Veritur vtꝝ ars sophistica sit scia? Oꝝ nõ. ꝓbatio: illã sciẽtia est effectus demõstrationis: ꝙ⁹ posteriox: ſz ars sophistica nõ est effectus demõstratiõis cũ sit effect⁹ syllogismi sophystici: sicut scientia est effect⁹ syllogismi demõstratiui. ¶Jtẽ ars sophystica ẽ apparés sapientia et nõ existẽs ꝙ⁹ elenchox. ſz qđ est aliqđ ſm apparentiã tm̄ nõ ẽ illud qđ apparet: cũ ergo sophystica sit apparés sapientia ꝛ nõ existẽs: nõ erit sciẽtia. ¶Item si sophystica esset scientia: sophysta eẽt sciens: consequẽs falsuz: ergo antecedẽs. Falsitas cõsequẽtis patꝫ ex hoc q̄ sopysta ẽ ab apparẽte scientia ꝛ nõ existẽte copiosus: ꝑmo elenchox. ¶Jtẽ sophystica operaꝫ ad deceptionẽ: sed nulla sciẽtia intẽdit intẽdit deceptionẽ: nã ois ars ꝛ ois doctrina bonum qđã appetere videꝫ. oppositũ ꝓz ꝑ philosophum.

La⁹ ꝙ⁹.

ꝙ⁹ ethico⁹ T.c.ꝑmi.

Questio tertia.

i

Arta hoc q̄rit: dato q̄ sophystica sit scia: vtrũ sit ō syllogismo sophystico tãq̄ꝫ de ꝑ se subiecto? q̄ nõ vr: nã de subiecto opꝫ ꝓsupponere quid ẽ ꝛ qz ẽ: sed syllogismũ sophysticũ esse ꝓbaꝫ in ista scientia: ergo ꝛc. ¶Jtẽ illõ qđ est ꝑ se obliquitas alicui⁹ recti: nõ cognoscit nisi ꝑ cognitionẽ sui recti: cuz rectũ sit iudex sui ꝛ oblig: cũ ergo syllogismus sophysticus sit ꝑ se obliquitas syllogismi dyaletici nõ erit aliqua scientia ꝑ se de syllogismo sophystico: sed ꝑ se de dyaletico: ꝑ accidẽs de sophystico. ¶Jtẽ de nõ ente non ẽ sciẽtia: ꝑmo post. T.c.5. nam scientia ẽ veri: ꝛ ens ꝛ vex cõuertuntur: cum ergo syllogismus sophystic⁹ sit nõ ens: de eo nõ erit scientia. Maior patet de se. Et minor patet: qz syllogism⁹ sophysticus ꝓcedit ex falsis: ꝛ falsum ꝛ non ens cõuertunt sicut verũ ꝛ ens. ¶Item illud qđ tm̄ apparet nõ cognoscit nisi ꝑ attributionem ad illud qđ apparet: cũ ergo syllogismus sophysticus sit tm̄ ſm apparẽtiã ver⁹ elenchus: de eo non erit scientia ꝑ se nisi ꝑ attributionẽ ad vex elenchũ. ¶Ad oppositum ẽ Aristoteles i dando suã intẽtionẽ. dicens. De sophisticis autez elenchis ꝛc. Similiter in separando suã disputationẽ ab alijs dicẽs: De demõstratiuis ꝛ dyaleticis dictum ẽ: de agonisticis: vo ꝛ litigiosis nũc dicem⁹. ¶Ad ꝓmam questionẽ dicẽdum q̄ sopystica ꝛ dialetica vno mõ considerate habent rõnem scientie. Alio modo considerate a rõne sciẽtie recedũt. Si enim dialetica consideret vt habet cõsideratiõnem de quibusdam intẽtionib⁹ quas ratio adinuenit in re: instituẽs i illis quendam modũ quo ꝓcedere põt a principijs ad cõclusiones: sic dyaletica debet dici sciẽtia. Si autẽ isto modo adinuẽto vtatur in alijs scientijs sic a scientie rõne recedit. Illaz sic solum ꝓcedit ex ꝓbabilib⁹: vnde sciẽtia dialetica tradit ꝑ demonstrationem: vsus tm̄ eius in ꝓbabilibus consistit. Similiter etiam de sophystica est dicendum. Si enim sophystica consideretur ꝓout habet cõsiderationem de principijs sophysticis: instituens in illis quendam modum quo potest ꝓcedi ad conclusiones quas concludit sophysta: sic sophystica est scientia: naz sic sophistica traditur ꝑ determinata principia. Jta enim ostenditur apparentia de syllogismo sophystico per vnitatem vocis: tanq̄ꝫ per ꝓpriũ mediũ: sicut habere tres de triãgulo per ei⁹ diffinitionẽ. Si autem isto mõ adinuento vtaꝫ ad cõcludendũ aliquid falsum per syllogismũ sophysticum: sic a scientie ratiõe recedit. ¶Ad primam ratiõem in oppositũ dicendũ q̄ maior est vera. Ulteri⁹ cum dicit sophystica non est ꝛc. Dico q̄ si sophistica cõsideret ꝓout est quedam scientia tradita per demõstrationem sic est effectus demõstratiõis. Sed si accipiatur ꝓ falsa credulitate aggenerata per syllogismum sophisticum: sic nõ est scientia nec effectus demonstrationis.

ꝑ⁹ elẽchox cap⁹ ꝑmo

Ad ꝓam qõnem

Ad ar⁹ ꝑ⁹ questiõis

¶Ad aliaz rõnem dicẽdum q̃ si sophystica cõsideret put est quedã scientia tradita per principia determinata sic nõ solũ ẽ apparens sciẽtia sed existẽs. Sed si accipiat p falsa credulitate aggenerata p syllogismum sophysticũ: sic est solũ apparẽs scientia z non existẽs: nam sic argues sophysticee vr arguere: cũ tñ non arguat. ¶Ad aliã rõnem dicẽdũ: q̃ sophystica accepta put est tradita per p̃incipia determinata ẽ sciẽtia: z habẽs eam dicit sciens. Sed si accipitur p falsa credulitate nõ ẽ scientia vt pr⁹ dictũ est nec habẽs eam dicit sciens. ¶Ad vltimã rõnem dicẽdũ q̃ nõ determinatur de aligbus obliquitatib⁹ vt eis vtamur: sz vt ab eis caueamus. Si enim nulla eẽt obliquitas que posset decipere supuacuũ eẽt de ea determinare: vnde de sophystica nõ determinat p se vt faciam⁹ deceptionẽ sed vt deceptionẽ vitemus. Et q̃ deceptio vitari nõ põt nisi cognita ideo determinat õ modo decipiẽdi. ¶Ad aliã q̃nem dicendum q̃ de syllogismo sophystico ẽ ista sciẽtia tãq̃ de p se subiecto. Nam illud ẽ subiectum in scientia qõ habet passiones de eo demonstrabiles in scientia p cãm: sed syllogismus sophysticus ẽ hmõi: ergo ẽ. p. batio assumpti. s. minoris. Nam apparentia potẽst ostendi de syllogismo sophysticeo per vnitatẽ vocis tanq̃ per ꝓpriuz medium: ergo habet passiões de eo demõstrabiles p ꝓpriũ mediũ: potest ergo eẽ scientie sophystice subiectũ. Et ad hoc signum euidens. Nam Arist. separãdo disputationem de qua intẽdit in hoc libro ab alijs: dicit de demõstratiuis z dyaleticis in alijs dictum ẽ: sed de litigiosis nunc dicem⁹. Luz ergo ista de quib⁹ determinat Aristo. in ß libro sint p̃incipia syllogismi apparẽtis in q̃ztum apparẽs ẽ: syllogismus sophysticus erit subiectũ in ista scientia. ¶Ad p̃mã rõnem dicendũ q̃ q̃ nõ ẽ manifestũ q̃ aliquid sit subiectũ in scientia: nihil phibz p suadere eẽ illius subiecti: verũ tamẽ subiectum in scientia nõ põt pbari p aliqua p̃incipia prioza in illa sciẽtia: nam subiectum debet eẽ primũ in scientia. Nunc aũt Arist. ostendit syllogismũ sophysticũ eẽ p similitudines z non p prioza simpliciter. Quia enim syllogismus sophystic⁹ apparẽs est z non existẽs: nõ vtile fuit ostẽdere syllogismum sophysticũ eẽ in hoc libro. Aliter dr̃ q̃ ostendit ipsũ esse deceptoriuz: z hoc vt dicit expositor apparet si media pbi ispiciantur: nam pbus accipit ß mediuz primo q̃ in rebus ita ẽ q̃ quedã res apparent eẽ tales quales sunt z q̃dã quales nõ sũt. Et ideo circa tales decipimur: vñ syllogismũ sophysticũ eẽ deceptoriũ oñdit in ista sciẽtia: z nõ ipsũ eẽ. ¶Ad secũdã rõnem cõceditur maior: ad minorẽ tamẽ cum dicit q̃ syllogismus sophysticus ẽ per se obligias syllogismi dyaletici: interimẽdũ est cui⁹ ratio est: nam obliquitas alicui⁹ nature ꝓstituit in esse solum p negationem sui recti. Sed syllogismus sophysticus nõ cõstituitur in eẽ solum p negationẽ syllogismi dialetici: nã in esse cõstituit p apparentiaz: z apparentia etiã ptinet ad suũ rectũ. s. ad syllogismum dyaleticũ. ¶Ad tertiã dicẽduz q̃ si syllogismus sophysticus cõsideret put cadit in vsu arguendi sophystice sic pcedit ex falsis: z sic syllogismus sophystic⁹ nõ ẽ subiectũ: nec de ipso est scientia: imo vt sic rõnem scientie a se excludit. Si tamẽ cõsideret put est qd traditũ p determinata p̃incipia que sũt media ad determinatas conclusiones. Quoz vnũ potissimũ z primuz est vnitas vocis: sic est ens suo modo: z potẽst eẽ subiectũ scientie. ¶Ad quartã ratonem dicendũ q̃ licz illud qõ tantũ appareat nõ cognoscat nisi per attributionez ad illud qõ apparet: nihil tamẽ phibet aliqs passiones esse de eo demõstrabiles. Et p cõsequens de tali põt esse scientia.

Ad 2am. q̃nem.

1. elen. c. 1

Ad agrm 2c q̃nis.

Questio quarta.

¶Queritur vtrũ syllogism⁹ q habens p̃mias falsas: vel p̃missam que dr̃ peccans i materia sit syllogismus? Et videt q̃ non. Nam p̃misse sunt cause cõclusionis: q̃ in rõne syllogismi accipit q̃ cõclusio sequat ex premissis ex eo q̃ hec sunt. Sed non ens nullius est causa. Et falsũ z nõ ens cõuertuntur: sicut verum z ens. Cum ergo premisse sint false per positum non possunt esse causa conclusionis. Ad istud dicitur q̃ licet premisse false non sint cause cõclusionis in esse

dō:sunt tñ cause in inferendo. ¶Cōtra: si ad rōnem syllogismi sufficeret q̄ premisse eēnt cause cōclusionis in inferēdo: seq̄ret q̄ petitio p̄ncipij sit bonū argumētum: cōsequens falsum:ergo añcedēs. Falsitas cōsequentis patet ex hoc q̄ Aristo. reducit tredecim locos sophysticos: de quoz nūero est petitio p̄ncipij in ignorantiam elenchi.eo q̄ oēs sunt imodificati:pbatio consequentie:nam in petitiōe p̄ncipij pōt esse bona illatio. Si enim arguit sic:oīum oppositoz est eadē disciplina:contraria sunt opposita:ergo ꝛc̄. Dic est necessaria illatō cōclusionis ex premissis:ꝛ tñ est petitio ꝟz p̄ncipiū:quare ꝛc̄. ¶Jté quod est de rōne argumenti est de rōne syllogismi:sed ō ratione argumenti est q̄ faciat fidē de cōclusione:nam argumentū est ratio rei dubie faciens fidem: ꝟm boetū:sed falsum nō facit fidem:ergo ꝛc̄. ¶Jtem q̄ñ ad eē alicui⁹ speciei vel cōpositi requirunt duo.s.materia ꝛ forma:illa species vel cōpositū non solum pōt deficere ppter defectū forme sz ettam pp defectū materie:si enim ad speciem denarij requiratur materia argētea: ꝛ talis forma nō solū deficit a specie denarij ppter defectum forme sed ēt pp defectum materie argentee. Cū ergo ad syllogismū requiratur mā ꝛ forma:sicut deficit pp defectum forme sic deficiet pp defectuz materie:sed talis syllogismus deficit in mā cuz dicitur peccans i materia:ergo ꝛc̄. ¶Oppositum patet p Ari.p⁹ tho. Syllogismus sophysticus q̄ dr̄ procedere ex falsis:syllogismus est ꝛ syllogismus dicatur. Jtem due premisse se habēt ad conclusionē sicut antecedens ad cōsequēs:qō ergo non impedit cōsequentiam:nō ipedit syllogismum Sed falsitas antecedentis nō ipedit cōsequētiā. Nam hec est vera:si Sortes volat sortes mouetur. Et silr̄ hec:si hō est asin⁹ homo ē animal. ¶Ad questionē dicendū q̄ nō est de rōne syllogismi q̄ procedat ex veris neq; ex necessarijs neq; ex pbabilibus:q; veritas necessitas ꝛ pbabilitas sūt ppietates ipsi⁹ rei. Cum ḡ syllogism⁹ ꝟm suū formale sit ens rōnis:iste ppietates non erūt syllogismi:inq̄ztum syllogismus est. Unde syllogismus sic se hz ad syllogizmum qui procedit ex falsis, et ad syllogis-

1. elen. capi. 1. 2.

ca. 1.

Ad qōnē

mum dyaleticū ꝛ demōstratiuū: sicut circulus se hz ad circulū ligneū ꝛ eneum. Circulus vero nullā mām sibi determiat: vñ in quacūq; mā reperiat siue forti siue debili:dūmodo forma circuli ibi saluet circul⁹ dicit. Q̄ō syllogismus ergo reperiat i materia necessaria vel pbabili:hoc sibi accidit inq̄ztū syllogismus ē. Et hui⁹ signū est nam Ari. de syllogismo in cōi non ostēdit q̄ procedat ex veris neq; ex necessarijs: sed istas ꝓditiōes ostendit de syllogismo demōstratiuo. Hoc ēt pz p suā pbationez cōmunem in li. poz: vbi ad pbandā veritatem syllogismi docet ipse sumere oppm̄ ꝓclusionis cū altera pmissaz iferendo oppm̄ alteri⁹ pmisse: ꝛ si syllogism⁹ pbans sit bon⁹ ꝛ pbatus: si ḡ syllogismus pmus procedit ex veris: syllogismus ex opposito hēbit vnā pmissam falsā. ¶Ad pmū argm̄ dico q̄ ad syllogismū tria requirunt. s. figura q̄ztum ad dispositionē terminoz. Et modus: q̄ztum ad dispositionē ppositionū. Et tertio requirit necessaria illatio ꝛclonis ex premissis. Et hō in diffone syllogismi accipit q̄ p. ea q̄ posita sūt aliqd aliō a positis necesse ē euenire. Uñ licet premisse false nō sint cāe in eēndo: sunt tñ cāe i inferendo. ¶Ad rōnē cōtra hoc dico q̄ petitio principij i demōstratiuis scientijs: pōt eē bonuz argumentū: vnde petitio p̄ncipij non peccat cōtra syllogismū simplr̄ sed cōtra syllogismum pbanté. Est ḡ deceptio i pbatiōe ꝛ nō in syllogizatiōe: ꝛ ideo dr̄ q̄ sumitur qō pbari debet: ꝛ ꝛsequētia nō negatur. ¶Ad aliud argm̄ potest dici q̄ boet⁹ non diffinit argumētū in sui cōitate: sed solum argm̄ probans: ꝛ hoc quia illa que non probant videntur esse vana. Uñ q̄ syllogismus ex falsis procedēs nō sit argm̄ pbās hoc cōcedo. Uel pōt dici q̄ argm̄ est ratio q̄ apta nata ē de se facere fidē: q̄ tñ non sp faciat fidē hoc ē pp applicationē ad materiam. Sicut loquēdo de nā mot⁹ i cōi dicitur: q̄ oē qō mouet veloci⁹ ꝛ tardi⁹ cōtingit mouere: si tñ applicet ad mām spālem aliqs ē mot⁹ q̄ nec, itēdt pōt nec remitti. Uñ dico q̄ nō sp argm̄ faciat fidē: hoc ē ppter applicationē ei⁹ ad mām. ¶Ad aliō dico q̄ si syllogismus deficiat a rōne materie q̄ ad syllogismuz simplr̄ requirit: que

Ad argm̄ p̄ncipali

sunt tres termini t due ꝓpositiones: t talis syllogismus a ratiõe syllogismi deficit sicut si deficeret in forma: tñ syllogism⁹ nõ dicit peccans in materia: qz peccet in materia que requirit ad syllogismũ simpliciter: sed quia peccat contra specialem conditionem syllogismi. Qõ. 5ª.

q **Veritur** vtruz nomen equocũ sit nomẽ vnũ vel plura noia? Et ꝙ plura videt: naz multiplicato eo ꝙ est formale in aliquo multiplicatur t ipsũ: sed ratio significandi est formale in termino equoco: t in eo sunt plures rõnes significandi: ergo ipsum nomẽ equiuocũ multiplica: quare tc. ¶ Itẽ impossibile ẽ duo accidẽtia eiusdẽ speciei eẽ simul in eodẽ subiecto: t hui⁹ rõ ẽ: nam impossibile ẽ idez subiectũ moueri ad eadez speciẽ duob⁹ motib⁹: vt ꝙ aliqõ subiectuz simul t semel moueat duab⁹ dealbationibus ad eandẽ albedinẽ ſm spẽm ẽ impossibile: sed oẽs rõnes significãdi sũt eiusdez speciei: ergo impossibile est ꝙ sint ĩ vno nõmine plures rõnes significãdi: cũ ergo in termino equoco sint plures rõnes significandi: ipse erit plura nomina. ¶ Itẽ sicut modus specificus se hz ad ptẽ orationis: sic ratio significãdi se habet ad nomẽ: sz si plures modi specifici aduenĩãt alicui voci: illa vox dicẽt plures partes: vt amor est nomen t verbũ: ergo eadẽ rõne vox habens plures rõnes significãdi dicẽt plura nomina: ergo tc. ¶ Oppositũ pz per phum. ca.1. Dicit enim in ꝓncipio hui⁹ ꝙ res sunt infinite: nomina vero finita: t rõnuz multitudo: tõ necesse est vnũ nomẽ plura significare. ¶ Itẽ si nomẽ habẽs plures rõnes significandi dicẽt plura nomia: eadẽ rõne habẽs plures artes t plures sciẽtias: dicetur plures artifices t plures sciẽtes: hoc ãt nõ dicimus: cõsequẽtia patet: nã sciẽs a scientia denominat sicut nomẽ a rõne significandi. Ad qõnẽ ¶ Ad qõnem dicẽdũ: ꝙ nomẽ equocũ nec debet dici simplicit vnũ nomen nec plura nomina: sed nomen multiplex quasi sub vno multa plicãs: hoc est manifestum: naz nomen dr tale eo ꝙ sic ꝓ intellectum ponitur: vnde intellect⁹ est ꝓncipium nominũ: cum sit imponẽs ad placitum. Nomen ergo est quoddã artificiale: sed in artificialib⁹ tota substãtia est ipa materia. Unde artifex operatur ex materia quã sibi ministrat nã: sed ipsa vox ẽ materia t substãtia nominis: manente ergo vnitate vocis nõ dicetur illud nomẽ plura nomina: sed in termino equiuoco vox est vna: g̃ tc. Nec simplr debet dici vnum nomẽ: nam ibi sũt plures rõnes significãdi. ¶ Relingtur ergo dicẽdũ ꝙ sit nomẽ multiplex. Et hoc vult Boet⁹ in diuisiõibus. Dicit enim ꝙ si res non sit significata vox non dicit signum. Si aũt plures voces imponãtur pluribus rebus: ille voces dicentur plura nomina. Si aũt vna vox ponat vni rei: illa vox dicet vnuz nomen vel nomen simplex. Si aũt plurib⁹ rebus imponatur vna vox: illa dicet nomen multiplex. ¶ Ad primũ argumentũ dicẽduz ꝙ ꝓncipalia in rebus naturalib⁹ multiplicato eo qõ ẽ formale: multiplicat t ipsũ: nõ autem in artificialib⁹ sicut ẽ in ꝓposito: qz ipsoꝝ substãtie sũt sue materie: t nõ sue forme: sicut ẽ in naturalibus. ¶ Ad aliud dicendum: ꝙ illa propositio potest intelligi de accidentibus que inducunt per motũ: rõnes aũt significandi non inducuntur per motum sed sunt intentiões iducte per animã. Uel potest dici per interemptionem: ꝙ nõ omnes rõnes significandi sunt eiusdem speciei: quia rõnes significandi diuersificant ſm diuersitatem cõceptuũ. Uel potest dici ꝙ rõnes significandi sunt in signo vt in termino. Nunc aũt plures relationes possunt esse in eodem sicut in termino. In eodem enim patre possunt esse plures filiationes tanqz in termino. ¶ Ad vltimũ cum dicitur: si plures modi specifici aduenĩãt tc. falsum est: non enim dicet plures partes: sed pars multiplex. Ad arg^tum ꝓncipalia

Questio sexta.

q **Veritur** vtrũ ẽmi nus equocus cõtineat sua significata ꝑ modum disiunctionis? Qz sic vr. nã ẽmin⁹ equocus ꝓportionat toti vli: sed totũ vle qõlibz suũ supp^m ideteriate põt t nullũ actu quantũ ẽ de se: ergo simlr se hẽbit vox equocus

uoca ad sua significata. Cum ergo totum vniuersale diffinctiue se habeat ad sua suppositа. Et vox equiuoca silr se habebit ad sua significata. Si dicat q vox inq̃tū vox se habet ad sua significata: sicut totum vniuersale ad sua suppositа. Sz vox vt habz diuersam rōnem significandi non respicit sua significata sicut totū vle sua suppositа. ¶ Sed cōtra: sicut totū vniuersale ꝑm aliō sui z aliud correspōdet vni supposito z alteri sic terminꝰ equocus per aliā z aliā rationem significādi respicit vnuz significatum z aliud: ergo vox equiuoca vt habēs diuersas rōnes significādi ꝓportionat totī vniuersalī: z p ꝫ̄ reddit argumētum. ¶ Itē ad ꝓncipale ois vox significatiua ordinatur ad exprimēdū mētis cōceptum: g̃ necesse est vocē significare: sicut possibile est eam cadere subvsu exprimētis. Sz vox equiuoca sub vsu exprimētis solū cadit ꝓ hoc vel ꝓ illo: nam simul nō potest nisi vnū itelligere: ergo zc. ¶ Itē p Aristotelē Illa diffiunctiue p terminū ꝓportātur de q bus cōtingit querere vtrū sermōe plato. Sed sic dicto Canis currit: cōuenit querere vtrū aial latrabile sit vel sydus celeste. z sic de alijs: ergo zc. ¶ Itē per Arī. i thopicis: ad cōstruendū multiplex sufficit cōstruere i altero sensu hoc vel illo. ¶ Item termino equoco semel posito nō conuenit vti equoce p Boetiū ergo terminꝰ equocꝰ determinate acciperet ꝓ hoc vel ꝓ illo. ¶ Ad oppositū si sic eēt: nō eēt respondendum ad terminū equocū per distinctionē si predicatū vni significato z cōueniret imo respondendū eēt simplicit q talis ꝓpositio eēt simpliciter vera. Illa diffiuctiua est vera cuius altera pars ē vera ergo zc.

Questio septima.

Arta hoc q̃rit: vtrū terminꝰ equocus cōtineat sua significata per modū copulatiōis? q sic videt. Maz q significat actu plura significat: ḃ z ḃ: sed terminꝰ equiuocus eo q equocꝰ est significat plura actu: ergo zc. ¶ Item illa significantur copulatiue p terminuz q̃ actu cōcipiunt sermone prolato. Sed sic dicto Canis currit: multa significata possunt apprehendi ergo zc. ¶ Itē p Arī. in lib. periermenias si tunica ponat ḣoi: z equo: z dicatur Tunica ē alba: idē ē ac si diceret ḣomo est albus: z equꝰ ē albꝰ: Sed hic multa ꝓportant copulatiue g̃ zc. ¶ Itē p ꝑm non refert q̃rere vtrū. Callias z The. sint domi: q̃ sicis eēt vnū nomē: ipsis tñ diuersis: sz hic cadit copulatio g̃ zc. ¶ Ad oppositum si sic esset tunc ad oratiōnē multiplicem nō esset respondendū p distinctionē Sed respondendum q eēt simpliciter vera vel simpliciter falsa. Vera enim si predicatum omnibꝰ significatis attribueret: falsa si alteri significato non cōueniret: nā copulatia ē falsa cuiꝰ alta ps ē falsa. ¶ Ad ꝑm .q. dicēdū: q hec qō: vtz terminꝰ equiuocus contineat zc. dupliciter pōt querere. Uno modo vtrū terminꝰ equiuocꝰ significet vnū totum diffinctū. Et alio mō vtruz significet hoc vel illud indeterminate Et dicēdū q neutro modo. Non ꝑmo modo quia sic equiuocū vnū solum significaret. hoc enim totū aial latrabile vel celeste fidꝰ sub rōne determinata occurreret intellectui: z p ꝫ̄ terminus equiuocꝰ vnum solum significaret. Sed de ratiōe equiuoci est plura significare. Nec scōdo modo: naz q̃libet vox significatiua aliquid determinate repꝛesentat itellectui: qō enim vnū nō significat nihil significat: sed si significaret hoc vel illud diffiunctiue nihil determinate significaret: hoc idē patet p rōnē supta in oppositum. ¶ Ad primū dicendū est: sicut dicebatur. Ad illud in ꝓrarū dōm q licz vox equiuoca in eo q ꝑm aliud: z aliud respicit aliud z aliud significatū ꝓueniat cum vli: quod ꝑm aliud z aliud respicit sua suppositа: in alio tamen est differētia: nam i termino equiuoco non cōtingit cōsiderare aliq̃z rōnē cōem in qua significata cōueniāt ꝑter solā vocē: sz in toto vli cōtingit cōsiderare aliquā rōnem in q̃ supposita vniuocant: z iō non est sic. Ja alio etiam ē dīa: nā ois ratio significādi actu i portatur p terminū equiuocū: sed nullum suppositū ꝓportatur actu p terminū cōmunem ideo nō est simile. ¶ Ad aliā rōnem cum accipit q necesse ē vocem significare solū sicut possibile est eam cadere sub vsu exprimētis dico q illō falsuz est: nā voces

c. 1. z cō. mē. in eo. dez loco.

Ad ꝑmaz qōnem.

Ad argtᵃ. ꝑᶜ qōnis.

sunt finite: z rationū multitudo: res autez infinite. Et ideo necesse est vnū nomē plures res significare: z tñ vtēs nō pōt vti illa voce sil'z semel nisi p vno significato. Vel pōt dici q̄ q3 multa p terminū actu iportātur: ideo vtens pōt vti hoc termino p hoc significato vl' illo. Ad aliō rēspōdenduz est p interemptionē minoris quādo accipit sic dicto Canis currit: contingit querere de quo cane fit sermo: hoc nō est verum. Nā si dicat q̄ callias z themi. sunt domi. nō ꝓtingit querere vtruz callias sit domi: Sil'r est in ꝓposito: nam hec actu significant ꝓ lato sermone. Ad aliud dicēduz q̄ illud habet intelligi quādo multiplicitas ē latēs: naz ipse subdit q̄ vtēdū ē hmōi loco i his q̄ latent. Ad vltimū dō: q̄ licz vtēs termino equoco sil'z sel' nō possit vti eo ꝓ pluribus significatis: illa: tñ dictio ē plurū significatiua. Ad aliā q̄nē dom q̄ illa quēstio triplicē pōt hēre intellectū: z duo itellect⁹ sunt falsi: z tertius pōt hēre veritatē. Primo potest sic intelligi: q̄ terminus equocus significet vnū cōceptū copulatū sicut faciūt isti duo termini duo et tria in ista oīone: duo z tria sūt gnqz. Alio modo pōt itelligi sic q̄ significet duos cōceptus adinuicē copulatos mediāte copulatiōe: sicut ē i ꝓpositōe copulatiua. Tertio mō pōt itelligi. s. q̄ inter act⁹ significandi cadat copulatio: z iste itellect⁹ pt eē verus. Primus itellect⁹ est falsus: nā de rōne equoci ē significare plura sicut de rōne vnuoci significare vnū: z quod hz vnā rōnē intelligendi si significet pōt hēre vnam rōnem significandi. Sed totū copulatū potest habere vnaz rationē intelligēdi: cum sit extremū orationis: ergo habebit vnaz rationē significādi. Sed ad terminū equiuocū requirunt plures rōnes significandi: ergo iste intellect⁹ quēstionis est falsus Sil'r secūdus intellect⁹ est falsus. s. q̄ significet duos cōceptus adinuicem copulatos Nā de rōne ꝓpositi nō est aliqd posteri⁹: sz itentio significata p nomē: ē nāl'r ꝓior itentiōe significata p cōiunctionē: g̃ de intellectu nois nō erit copulatiua ꝓiunctio. Ité fallacia equocationis nō peccaret fm multiplex nā in oi oīone acciperet nomen equiuocū p oi significato: z nō q̄nqz p vno q̄nqz

ad 2am qō hem

ꝓ altero: et p ꝓns fm multiplex nō peccaret fallacia equocationis. Si tertio mō itelligat. s. q̄ inter actus significādi cadat copulatio: non aūt iter res significatas: tunc intellect⁹ pōt esse verus: nā canis significat latrabile animal: z significat marinam beluā z̄c. vñ inter actus significādi cadit copulatio: nō aūt iter res significatas. Nā inter significata termini equoci nulla est hitudo. Ad primū argumētū dicenduz q̄ si itelligit q̄ inter act⁹ significādi cadit copulatio: tunc cōcedo maiorē. Si inter significata: nego. Ad fm nego maiorem. Ad arg^m se cūde qō.

Ad tertiū dicendū q̄ idē est dicere equ⁹ est albus z hō est albus z dicere: tunica est alba: q̄stū ad pluralitatez significato z: nō aūt q̄stū ad modū significādi. nā sicut hec: hō ē albus z equus ē albus: significāt plura: sic hec: tunica est alba. Ad vltimū dicendū: q̄ q̄stum ad pluralitatem interrogationū vez est qđ dicit Aristo. Et ideo subdit Arist. q̄ iō. Si nō est rectū ad plures interrogationes rēspōdere vna rēsponsiōe non erit rectum ad nomeu equiuocū vna rēsponsione rēspondere.

Quēstio octaua.

q

Queritur vtrū terminus equocus habeat omnia sua significata actu respectu prędicati? Et intelligo quēstionem sic: Terminus vniuocus determiate vnū significat: z illud actu ponit respectu prędicati: terminus vō equocus significat actu plā: nō erit qđ vtrū illa plā ponat actu respcū ꝑdicati sicut terminus vniuocus vnū: q̄ nō videt: q̄z si sic: hec esset icōgrua Canis currit: q̄z hic geminantur subiecta z nō geminat act⁹. Ité si sic esset: tūc hec ꝓsequētia eēt bōa: Canis currit: ergo animal latrabile: currit: cōsequēs ē falsum g̃ z añcedēs. Falsitas cōsequentis patet: nā determinata falsitas in cōsequēte arguit determinatā falsitatē in añcedente: si ergo hec eēt falsa: latrabile aial currit: hec eēt falsa canis currit: qđ nō est verū. cōsequētia ꝓz: q̄z illud qđ actu significat per terminū segt ad ipm. Ité cōmētator alexāder dixit: q̄ terminus equocus significat vnū significatū ac si aliud nō significaret:

ſz hoc nō eſſet niſi vnū tm̄ ſignificatū poneret actū reſpectu p̄dicati. Jté de eo qđ actū ſignificaſ p terminū: ſatuū eſt querere. Plato ꝓmone: an de ipſo fiat ꝓmo: ſed ſic dicto: Canis currit: vere pōt queri de quo cane fiat ꝓmo virū de latrabili animali vl̄ celeſti ſydere: ḡ ꝛc. ¶ Jté ſi ſic eēt: non poſſet cōtrahi ad aliqđ iſtoꝝ p aliqđ imediate ad iunctū: cōſequēs falſum: nā aliter nō cōtigeret cōceptū mentis ſignificare: cōſequētia patet: nā nihil ꝓtrahiť ad illud qđ actu ſignificat: hō enī ad naturā humanā ꝓtrahi nō poteſt cū illā actu ſignificet. ¶ Jtem ſi ſic eſſet: ppoſitio multiplex nō eēt diſtinguenda: ꝓns eſt falſum vt pz p phm: cōſequētia etiā pz: nā diſtictio ē determinata acceptio termini p vno ſignificato: ſed ſi oīa ſignificata actu ponerenť reſpectu p̄dicati: tunc oībus attribuereť p̄dicatū: ḡ re ꝛc. ¶ Ad oppoſitū. Si vox equiuoca nō haberet oīa ſua ſignificata actu reſpectu p̄dicati: oporteret q̄ poſitiuū aliquid ab ipſa voce tolleret poſita reſpectu p̄dicati: qđ ab ea per ſe ſumpta nō auferť: ſed nihil auferť a voce poſita reſpectu p̄dicati niſi ſola negatio: ergo ꝛc. ¶ Jté illud determiate ponit in qōne ad cuius rñſionē exigitur dicere ad illud ſic aut nō ſic: ſed ſi querak: currit ne canis: hec queſtio q̄rit rñſionem ad oīa ſignificata iſtius termini canis: ad omne. n. multiplex eſt rñdēdū ſic aut non ſic: ſed nō vna rñſiōe: ḡ ꝛc. ¶ Jté illa ſignificanť p terminū que cōcipiunť ꝓmone, plato: ſed ſic dicto Canis currit: pñt plura actu cōcipi: qz vnus pōt accipere ly canis pro animali latrabili: z alius pro celeſti ſydere: ergo ꝛc. ¶ Jté ſi aliqs ad multiplex rñdet vna rñſione: nō cōtingit ipſum vtare cōtradictionē: ſed ſi terminꝰ equiuocꝰ vnū tm̄ ſignificatū poneret reſpcū p̄dicati: poſſem ſimplr̄ cōcedere oz̄ōnem p illo ſignificato: nec fieret mihi redargutio i amittēdo multiplex: q̄re ꝛc. ¶ Circa iſtā qōnē ē duplex modus dicēdi. Quidā ponūt q̄ ly de rōne termini equoci ſit q̄ ſignificet plā: tñ de rōne eiꝰ nō ē q̄ ſemp actu repſentet plā nā ſi ponať i oīone ponet vnū ſignificatū tm̄ reſpcū p̄dicati ideterminate tm̄: nā alr terminꝰ equocꝰ eēt ſignū iutile. Et hꝰ ꝓfirmāt p tres rōes pmo poſitas p ordinē. Quarū pria ē de ꝓnīa iſta: Canis currit: ḡ aial latrabile currit. Jſta āt poſitio ñ pōt ſtare pp duo, nā terminꝰ equocꝰ ſigcat ſua ſignificata ſub ppriis rōnibꝰ. Sz ponere q̄ terminꝰ equocꝰ repñtet indeterminate aliqđ ſuoꝝ ſignificatoꝝ: ē ponē ipm̄ ſignificare ſua ſignificata ſub rōne cōi. Ponere ḡ terminū equocū ſignificare aliqđ ſuoꝝ ſignificatoꝝ ideterminate: ē ponē ipm̄ nō ſignificare ſua ſignificata ſub ppriis rōnibꝰ. Et p ꝓns ē ponē ipm̄ nō eē equocū. Jté ſi terminus equocus vnū ſuoꝝ ſignificatoꝝ reſpectu p̄dicati poneret: poſſet talꝰ oꝰ ꝓcedi vl̄ negari ſimplr̄ p illo ſignificato: nec oporteret ad terminū equocū rñdē p diſtictōez ſic ad multiplex. Et iō dđ ē q̄ terminꝰ equocꝰ actu q̄tū ē de ſe: oīa ſua ſignificata ponit reſpcū p̄dicati. Et hui⁹rō ē: qz vox non ppor̄ ipi rei: niſi p rōnē ſigificādi. Sz i termio equoco ſūt actu plēs rōnes ſignificādi: ḡ i termio equoco erūt actu plā ſignificata: maior z mior patet. ¶ Ad pm̄ arm̄ dđ q̄ terminꝰ equocꝰ repñtat z ſignificat vnū ſignificatū ac ſi aliō ñ ſignificaret: qz iter ſignificata termini equoci nulla cadit hītudo media. Vñ canis ñ ſignificat ea p modū ſimultatis: neq; p modū geminati neq; numerati. Sz tria repñtat ſine hītudie. quoꝝ qōlibet pōt eē ſufficiēs ſubiectū reſpectu p̄dicati: z iō nō eſt icōgrua hec: Canis currit. Ad hoc aūt q̄ eēt incōgrua oporteret q̄ actꝰ ſub rōne vnīꝰ attribuereť ſubiecto ſub rōne geminati. ¶ Cōtra iſtā rñſionem arguiť: qz tūc nō eēt hec icongrua Sortes Plato currit: qz illud nō ſignificať ſub rōne ſimultatis. Dicēdū q̄ hec nō ē icōgrua Mā Ari. vtiť talibꝰ iterrogatōibꝰ: Eſt ne celū terra mare vel nō. ¶ Ad 2m̄ dđ: q̄ iſta cōſequētia ñ valet Canis currit: ḡ aial latrabile currit. Mā ad hꝰ q̄ ꝓnīa fit bona opz q̄ ꝓns vtualr̄ icludať i añcedēte: z nō ſub ppria rōne: nūc āt ꝓns ſub ppria rōne iclūdiť i añcedēte z iō ꝓnīa ñ valz. Sed forte aliqs diceret ad hꝰ: q̄ ex copulatiua ſequiť q̄libet ps: z tm̄ q̄libet ps icludiť i copulatiua ſub ppria rōne ḡ: ſilr̄ ꝓnīa iſta erit bōa. Dicēdū q̄ ex copulatiua inq̄tū hz ptes diſtinctas ad inuicē nō copulatas: nō ſequtur altera ps: ſz inq̄tū hz itellectū copulatū diſtinctuz ab itellu vtriuſq; ptis. Sed i termi

Ad arg^ta. ꝓncipalia

nō equoco nō est aliquis ꝯceptus cōis oī
bus significatis: qz nihil est eis cōe nisi sola
vox. z tō nō ē sīle vtrobiqz. ¶ Ad 3m ꝑnci
pale dō q cōmentator alexander nō itelli
git nisi q terminus equiuocus significat
sua significata sine aliqua habitudine me
dia. Ad aliud dō q sic dicto: canis currit: ñ
dz qđ de quo fit ꝓmo. nā hic actu plura
ponunt. Sz pōt q̄ri ꝑ q̄ significato vtens
dz vti termino equiuoco. ¶ Ad aliud vtz
termin⁹ equoc⁹ possit ꝯtrahi vel nō vide
dit inferi⁹: verūtū rō eq̄liter cōcludit ꝯtra
illā positionē sicut cōtra istā. Nā si de rōne
termini equoci sit repugnare vnum indeter
minate respcū ꝑdicati. salua rōe termini eq
uoci nō posset cōtrahi ꝑ aliqđ ad determi
natū significatū. ¶ Ad vltimū cū dicit: di
stinctio est determinata acceptio zc. falsuz
ē: quia distinctio istam determinatā acce
ptionē ꝓsupponit: z est vlteri⁹ manife
statio sensus veri z sensus falsi: quare zc.

Questio nona.

Queritur vtruz ter
minus eq
uocus possit ꝯtrahi ꝑ ime
diate adiunctū: ita q̄ de vir
tute ꝓmonis solū possit ac
cipi ꝑ altero ei⁹ significato?
Oz! sic vī. Nā multū ē equiuocū ad multū
in aere z in aq̄ p ꝓbm. vij. physicoz: sz cuz
dicit multū in aere ꝯtrahit: ḡ zc. ¶ Itē per
cap⁹. 12. ꝓbm ibidē z ꝑ⁹ thopi. Albū est equiuocuz
ad albū in voce z ad albū in coloze: sed cū
dī albū in voce nā ꝯtrahit: ḡ zc. ¶ Item si
dicat aiax venit ad troiā: z aiax fortiter pu
gnauit: dubiū est vtrū de eodē aiace fiat ꝓ
mo. Sed si dicat aiax venit ad troiā z ideꝝ
fortiter pugnauit: certū est q̄ de eodem fit
sermo: aiax ergo contrahit ꝑ hoc relatiuū
idē. ¶ Itē vbi termin⁹ equocus nō posset
cōtrahi ꝑ immediate adiūctum: i noibus
ꝓprijs frustra adderent cognomina: naz
cū sic dī: Petrus helye: vbi ly helye qđ ē
cognomē nō ꝯtraheret ly petrū: frustra ad
derēt. ¶ Ad 0m. Nihil ꝯtrahit ad illd qđ
actu signi[cat]: qz. n. hō significat nāz hūanā:
tō ad nām hūanā ꝯtrahi nō pōt: sz termi
nus equocus actu significat plura sub ꝓ
prijs rōnib⁹: ḡ ad nullū eoꝝ ꝯtrahi potest.
¶ Itē adiūctum non ꝑmutat nām illi⁹ cui
adiungit: qz si sic sibi nō adiūgerēt: sed de
rōne termini equoci est q̄ significet pla: ḡ
manēte ei⁹nā ad nullū eoꝝ ꝯtrahi potest.
¶ Itē si posset ꝯtrahi ꝑ imediate adiūctū:
tūc q̄ro vtꝝ illud imediate adiunctū signi
ficet idē qđ termin⁹ equocus i altero eius
significato: vel significet aliquam ei⁹ ꝓpie
tatē: vel significet aliqđ quod ptinet ad al
teruz significatuz qđ contrahi non dz. Si
ꝓmo modo: erit ibi nugatio. Si secundo
modo. s. q̄ sit ibi ꝯtractio ratione alicui⁹ si
gnificātis ꝓpietatem alterius significati.
Et ita rōne ꝓuenīētie rei sit ꝯtractio: tunc
posset eē cōtractio ℔: oē aīal est homo. Si
ter⁹ mō: erit repugnātia itellectuū: q̄re zc.

Questio decima.

Arta hoc queritur
vtrū terminus
equiuocus possit ꝯtrahi ꝑ
mediate adiunctū? Et vide
tur q̄ sic. Nam ꝑ Boetiuz
si dicatur Canna romano
rū sanguinē sorbuit. Hic ly canna est equi
uocū: z idifferēs vt accipiat ꝑ fluuio z ꝓ
calamo. Si tñ dicat Canna romanoꝝ san
guinē sorbuit plen⁹: iam cōtrahit vt acci
piat ꝓ fluuio: z additū est mediate adiū
ctū. ergo zc. ¶ Itē amor est equocū ad no
men z ad vbū. Si tñ dicat amor est bon⁹:
iam cōtrahitur ad nomē. ¶ Ad oppositū:
si terminus equoc⁹ ꝑ mediate adiūctū pos
set cōtrahi ad alterꝝ significatoꝝ: hec nō es
set distīguēda Canis currit: sz ℔ ē falsū: ꝓse
quētia pz. nā ly currit ꝯtrahit ly canis ad
illud significatū cui cōpetere pōt cursus.
¶ Ad ꝑam q̄nē qđā dicūt q̄ necesse i equi Ad ꝑmaz
uocū cōtrahi ꝑ imediate adiunctuz. Et rō qōnem.
eoꝝ est ista: qz finis imponit ꝑ necessitatem
his q̄ sūt ad finē: vnde a fine accipit neces
sitas i reb⁹. Quia enim finis ferre est diui
dere: i hūc aūt finē nō pōt nisi sit dentata:
nec dentata pt i illū finē nisi sit ferrea: Et
tō a fine accipit rō: quare necesse ē ferrā eē
ferreā z dentatā. Sīlr dicūt in ꝓposito. Fi
nis enim sermonis est vt exprimam⁹ que
apud nos sunt. i. que in mēte cōcipim⁹: vñ
ad hūc finē ordiat q̄libet vox significatiua
Sed oratio in qua ponit terminus equi
uocus: in hūc finē nō posset nisi ꝑ imedia
te adiunctū cōtraheret. nā cū actu plura

ꝑ terminū equiuocū significenť: nisi possz cōtrahi nō possemus vti eo ꝑ altero significato: z ꝑ cōsequēs vel oporteret eo vti ꝑ omnibus significatis vel ꝑ nullo. ſz eo vti ꝑ plurib⁹ ſit nō possumus: vt ḡ sit instrm cōueniens ad illū finē: necesse est ꝙ per īmediate adiūctū ꝛtrahať. Et vlteri⁹ dicūt ꝙ sicut in impositiōib⁹ vocū nō est rō querenda: cū imponātur ad placitū: sic in tali contractione equoci nō est rō querēda: ga ex volūtate imponiť terminū equiuocum sic cōtrahi. ¶ Cōtra istos arguiť. Et primo videť ꝙ sic: dicētes fingāt aliqd a pte ipo. sitionis vt euitent difficultatē questionis. Nam si cōtrahiť ꝑ immediate adiūctū z habeat ꝫ ex ipso imponente vt sit instrm cō. gruens in suū finē. Eadē rōne potuit ipo sitor posuisse terminū equiuocū ꝑ media te adiunctū contrahi posse. Nā sic eēt instrm magis congruū i suū finem. Et tolle reť ambiguitas i sermōe. Et per ꝛsequēs hmōi ꝓpositiones Canis latrat: Canis lu. cet: Canis natat: nō poneremus eē distin. guendas: eadē coacti necessitate vt ꝓpter finē sermonis. Ulterius qñ accipiunt ꝙ i impositionibus vocū non est ratio querē da: illud non videť verū. Nā licet signifi. cata incōplexoꝝ ꝓbare nō possimus: si. gnificata tñ cōplexoꝝ ꝓbare possum⁹: qz hoꝝ habemus media determiata: vt signi ficata icōplexoꝝ: ꝙ ḡ ꝫ cōplexū Canis cur rit: z alij hmōi determinate significēt aliq̄d: hoc nō debemus accipe a volūtate im ponētis: sed recurrere debem⁹ ad signifi. cata icōplexoꝝ. ¶ Propter ista duo q̄sita intelligendū est ꝙ termin⁹ equiuocus ꝑ. ꝓxie loquendo nō potest ꝛtrahi per īme. diate sibi adiunctū: nec ꝑ mediate. Nā ꝛtractio est determinatio alicui⁹ cōis: ita ꝙ aggregatū ex ꝛtrahēte z ꝛtracto necesse ē repsentare intellectū determinatiozē q̄z sit ītellect⁹ ipsi⁹ ꝛtracti de se. Sed in termino equoco non ē itell's cōis oībus significatī. qz cū equocata ꝑ terminū equiuocū signi. ficenť sub ꝓprijs rōnib⁹: nihil ē eis cōe ꝑ. ter solā vocē que ꝛtrahi nō pōt cū sit singu laris. Propter q̄ vox equoca pl'a signifi cās sub ꝓprijs rōnib⁹ de vi ꝫmonis nō ꝑt ꝛtrahi ad alterū suoꝝ significatoꝝ. nā ibi fūt plures rōnes significādi actu coꝛrespō dētes diuersis significatis: q̄bus nihil est cōe nisi vox. Per accīs tñ z ꝑ quendā di. scursum possumus accipe terminū equocū ꝑ altero significato. Nā audiens aliquem loquētē ꝑ terminū equocū bñ ꝓcipit ꝙ nō intendit significare nisi vnū: nā nō pōt ni si vnū simul intelligere: illud autē vnum subito ꝓcipit audiens ex determinatōe ad dita ipsi termino equoco. Nā si dicať De. currit audiēs bñ ꝓcipit ꝙ ꝓferens itendit loq̄ de aliquo vno: q̄ aūt sit illud vnū ꝓci pit ex determinatōe ꝛsequēte: cū dī petrus helye currit: sed nō ē ita itelligēdū ꝙ hec determiatio helie faciat vocē ꝓxio plura si gnificātē tūc determinate significare vnū ita ꝙ nō aliud. Sed ꝙ ꝑ quēdā discursum in eius cognitionē facit deuenire. ¶ Ad ꝑ mam ḡ nōnē dicendū ꝙ termin⁹ equiuoc⁹ ꝑ immediate adiunctū ꝛtrahi nō pōt: ſz per tale immediate adiunctū possit audiens ma nuduci vt accipiat terminū equocū ꝑ altero suoꝝ significatoꝝ determinate. ¶ Ad ꝓmū argumētum in oppositū dicenduz. ꝙ quedam sunt noīa penit⁹ vniuoca z illa sunt quoꝝ ratio substātie eadē ē z nomen idem. Quedā sunt nomina que ꝓprie di. cunť equiuoca vt illa que actu plura signi ficant sub ꝓprijs rōnibus: z illa sunt quoꝝ nomē est idē z ratio substātie diuersa. Et aliq̄ sunt noīa q̄ significāt ꝓxio aliq̄d cōe: ſz tñ illud cōe diuersimode repiť i diuersis Sicut infinitū significat illud cui⁹ ñ ē termi n⁹: ſz ꝫ diuersimode repiť i magnitudine z nūeris z i ꝓtinuis z discret': qz ḡ hmōi no mia significāt aliqd cōe: iō ꝓpe nō dicunť equoca. Et qz illō cōe diuersimode repiť i diuersis: iō talia noīa ñ dicūť ꝓpe vniuoca ſz dicūť ꝓpe analoga: qz ḡ hmōi noīa signi ficāt aliqd cōe ꝓxio: iō immediate adiūctū cō trahi pñt. Hmōi autē noīa sunt: multū z al bū. nā multū ꝓxio significat excessuz i quā titate: z iō ꝛtrahi pt. Silr albū ꝓxio signifi cat aliqd facilr mouēs sensuz: z iō pt ꝛtra hi. Qz ḡ multū z albū significāt aliqd cōe: iō ꝑ immediate adiunctū ꝛtrahi pñt. Equo cū aūt inquātū equocū nihil cōe significat z iō ꝛtrahi nō pōt. ¶ Ad 2ᵐ rñsum est.

¶ Ad 3ᵐ dō ꝙ ly idē pōt manuducē vt ali qd determinate appzehēdat audiēs. ꝫ au. ¸em ē ꝑ accīs z per discursum vt dictū est.

Ad 2am q̄ stionem

¶Ad quartum patet quid dicēdū p idem. ¶Ad aliā questionē dicendū: q̄ termin⁹ equiuocus p mediate adiunctuz cōtrahi nō potest: nec p tale mediate adiunctū pōt audiēs manuduci vt concipiat aliquez determinatū cōceptū de virtute sermonis: quia nihil tale mediate adiunctuz cadit in idētitatez extremi cui additr mediate. Et ideo nō pōt esse modus intelligēdi alterū extremū. Verumtñ intelligēdū est q̄ ipsi termino equiuoco annectit quedā vniuocatio in modis significādi respectiuis sibi correspōdentib⁹ penes res significatas diuersas: verbi gr̄a: amor significat cōceptū nominalē ⁊ verbalez: qui duo cōceptus sufficiunt ad equiuocationē: in ipso tamen potest esse vniuocatio i modis significādi respectiuis: cuiusmodi sunt persona: numerus ⁊c. sufficiēs ad ꝓtractionē per accidēs termini equiuoci. Vñ si termin⁹ equiuoc⁹ sub vno mō significādi cōueniat alteri significato ꝝ: si ille modus significādi respectiuus ꝓtrahat modū significādi ipsi⁹ modus significādi p se erit ꝓtractio: equoci āt p accidēs. Verbi gr̄a: Canna ē equiuocum ad fluuiū ⁊ ad calamū: si tū dicat: Canna romanoꝝ sanguine fluit plenus: tā ipsi⁹ generis est ꝓtractio p se: equiuoci autē per accidēs: ⁊ per hoc p3 ad argumēta.

Questio vndecima.

Veritur vtrum signū vniuersale aduenies termino equiuoco possit ipsum distribuere ꝓ omnib⁹ suppositis cuiuslibet sui significati: q̄ sic videt. Nam signū vniuersale circa subiectuz ⁊ eius significatū si sibi cōformet ponit suū modū significandi: ḡ sic dō: ois canis currit. ly ois circa ly canis et quodlibet ei⁹ significatū cū sibi cōformetur ponet suū modū significādi q̄ ē distributio. ¶Itē signū vle aduenies termino equoco distribuit ipm p suppositis alicui⁹ significati. nā alr sibi frustra adderet. Sed q̄ rone distribuit p suppositis vni⁹ ⁊ cuiuslibet: pbatio hui⁹: nā eque p⁹ sub termino cōtinet. ¶Itē agēs rōnis ꝓportionat agēti nāe: cū ars imitet nām inq̄ztū pt. sz agēs nature sil pt agere i multa passibilia: sicut ignis i multa cōbustibilia: cū ḡ significata termini equoci sint distribubilia: ipm p oi bus distribuet. ¶Ad o⁹. In qbuscunq̄z reperit aliq̄ ꝓprietas cōis: repit in ill p aliquā rōnē cōez: sed i termino equoco nihil ē cōe nisi sola vox: q̄ distribui nō pōt: cū sit singularis: ḡ i termino equoco ista ꝓpietas q̄ ē distributio nō repiet p oib⁹ suis significatis: etiā q̄ tūc iste syllogismus eēt rect⁹ p dici de oi. Omnis canis currit: celeste sydus est canis: ḡ celeste sydus currit. Nam p oib⁹ potest fieri sumptio p qb⁹ fit distributio: vnico actu distributionis. ¶Ad qō nē dicendū: q̄ signū vniuersale aduenies termino equoco pōt distribuere ipm p oibus suppositis cuiuslibet significati. Sed i telligēdū ē q̄ sicut termin⁹ equocus significat vnū significatū: ac si aliud ñ significaret ⁊ vnū repsentat respcū predicati: ac si aliud nō repsentaret: h̄ ē sub nulla hitudine: sic etiā signū vniuersale distribuit vnū significatū ac si aliud nō distribueret: hoc ē vnū distribuit sub vno actu distribuēdi: ⁊ aliud sub alio. Et huius ratio est: Nā distributio ē acceptio alicui⁹ cōis p quolibz eius suppositō: quoꝝ quodlibet est ipsuz. Nūc aūt in termino equoco non est aliqō cōe sup qō possit cadere distributio: q̄ nihil ē ibi cōe nisi sola vox. Et iō distributio cadit sup vno significato ac si super aliud nō caderet: ⁊ sup qōlibz: sz h̄ ē a⁹ actu distribuēdi ⁊ a⁹. ¶ Rōnes ad p⁹m ptē ostēdunt q̄ signū vle possit distribuere terminū equocū p oib⁹ suis significatis: ⁊ hoc est vez sed nō vnico actu. ¶Cōtra h̄ pōt argui sic Signi semel positi est vnū significatum ⁊ vn⁹ modus significādi. ḡ ⁊ vn⁹ act⁹ distribuendi. Dicēdū q̄ sincathegoremata h̄nt vnitatē actus distributionis ex distributis: cuz ergo hic sint actu plura significata q̄rū nullū ad aliud habet habitudinē vt dictū est: diuersi hic erūt actus distribuēdi quorū nullus ad alīū hz habitudinē. ¶ Rō nes ad aliā ptē oñdūt q̄ signū vle nō possit distribuē terminū equocū p oibus suppositis cuiuslibet sui significati vnico actu distributionis: ⁊ h̄ est vez. ¶Ex his p3 q̄ cā apparētie i equocatiōe est vnitas actus alis vocis incomplexe ꝑm materiam ⁊ formam: p hoc q̄ ei⁹ apparētia est in dictiōe

Ad qōnez

seperatur a locis extra dictionem: ꝛ p hāc ptīculā vocis icōplexe seperat ab amphybologia: ꝛ p hoc quod additur ſm materiam ꝛ formā: seperat a cōpositiōe ꝛ diuisiōe ꝛ accentu: naꝫ ibi ē vnto ſm materiā nō tamen ſm formā. ¶ Per hoc aūt quod dr vnitas actualis vocis: seperat a figura dictionis: nam ad figurā dictiōis nō requirit nisi vnitas fantastica. Si ät ibi matoꝛ vnitas reperiat: hoc accidit figure dictiōis. Et sic pꝫ q fallacia equiuocationis distinguitur ab omnibus alijs i dictione ꝛ extra dictionem.

Questio duodecima.

q **Veritur** vtruꝫ syllogismus sophysticus peccās in forma: sit defectus syllogismi simpliciter vel syllogismi dyaletici? Oꝛ syllogismi simpliciter: vr. qꝛ oē nō syllogizās qō tñ videt syllogizare dficit a rōne syllogismi simpliciter: sed syllogism⁹ sophystic⁹ peccās in forma est hmōi ergo ꝛc. ¶ Matoꝛ patet: naꝫ non syllogizare ē a rōne syllogismi deficere. ¶ Jté modus est de rōne syllogismi in q̄stum syllogismus ē: sed oēs syllogismi sophystici deficiūt a modo: dr enīꝫ in principio hui⁹ q oēs sophystict deficiunt eo q sunt īmodificati. Si dicat q sunt īmodificati: qꝛ deficiunt a ratiōe syllogismi dyaletici: ꝛ nō qꝛ deficiūt a rōne syllogismi simpliciter. ¶ Cōtra. a rōne syllogismi simpliciter dicit algs simpliciter inferēs ꝛ syllogizans. Si ergo syllogism⁹ sophystic⁹ nō deficiat a rōne syllogism simpliciter: nec deficiet a rōne inferēdi simplr: quare ꝛc.

Ad oppm ¶ Ad oppositum. Obligtates syllogismi simpliciter: determinātur in libꝛo priorꝫ qꝛ ibi determinatur de syllogismo simpliciter: iō ꝛ de ei⁹ obligtatib⁹ fꝫ ibi nō determinatur de syllogismis sophysticis: ḡ ꝛc.

Questio decimatertia.

i **Arta** hoc q̄rit. Supposito q fit defectus syllogismi dyaletici ꝛ syllogismi simplicit. Cui⁹ hoꝛ pmis sit defect⁹? q syllogismi dyaletici vr: qꝛ syllogismus litigiosus p Ari. i p⁹ thopicoꝛꝫ est syllogism⁹ ex apparent pbabilib⁹. Et

Capi.i.

primo huius dicit q litigiose disputatiōes pcedunt ex his que videnť pbabilia ꝛ nō sunt. Ex his arguit sic. Illius est syllogismus sophystic⁹ obliquitas pmo cuius apparētiā p⁹ ptendit: sed p⁹ ptendit apparētiam syllogismi dialetici. nā videť pcedere ex apparenter pbabilibus. et pbabile ē p primū dyaletici: ḡ ꝛc. Aliquis diceret ad hāc rōnem q dictū Ari. in thopi: ꝛ in p⁹ hui⁹ hꝫ intelligi de syllogismo peccāte in mā: qui vr pcedere ex pbabilib⁹ simplr. ¶ Sꝫ cōtra. licet pmisse in syllogismo peccāte in forma possint eē vere: vt tñ ad mediū comparanť: necesse ē vt altera sit falsa: ergo vr q de vtroqꝫ: sic habeāt auctoritates intelligi. Jté formale in syllogismo sophystico ē q̄dam falsa habitudo: supꝛa quā decurrit: Verbi gꝛa: si dicat Canis currit: sydus celeste ē canis: ergo ꝛc. Dic ē syllogismus sophysticus decurrens sup hanc habitudinem vel maximā falsā vni soli nomini coꝛrīdet vna res sola ꝛ ſm istā falsam habitudinem localem cōtradicit dyaletico: ergo p⁹ ptra dyalecticū peccat. Qō. 14ª.

i **Arta** hoc q̄rit vtruꝫ peccet ptra syllogismū demōstratiuū? Vr q sic: quia illi⁹ est defectus cui⁹ ptendit apparētiā: sed sophystic⁹ ptendit apparētiā scientie cū ars sophystica sit apparēs sapientia: ḡ ꝛc. ¶ Oppositū pꝫ p Ari. p⁹ posterioꝛ. Ju demōstratiuus nō cadit paralogism⁹ in dictiōe neqꝫ extra. Jté demōstratiua ē alicui⁹ generis determinati: sed sophystica nō ē alicui⁹ generis determinati: ergo ꝛc. ¶ Ad q̄nē pꝛimā dicēdū q syllogismus sophystic⁹ q dr peccans in forma vbi icidit algs loc⁹ de nūero tredeciꝫ peccat contra syllogismum simpliciter: ꝛ contra syllogismuꝫ dyalecticū. ¶ Circa quod intelligēdū ē q sicut syllogism⁹ dyaletic⁹ addit supꝛa syllogismū simplr quandā habitudinē localē vel maximā verā sup quā decurrit: sic syllogism⁹ sophystic⁹ q dr peccans i forma decurrit sup quandā habitudinē localē falsaꝫ. Verbi gꝛa. Si dicat omnia q̄ pōt miles facere pōt ꝛ rex: sed miles pōt debellare castrū: ḡ ꝛ rex: hic ē syllogismus dyaletic⁹ decurrēs sup hāc maximaꝫ:

Ad q̄nē.

qđ min⁹ pđt ꝛ mai⁹. Exẽplũ secũdi. Si dicat canis currit: celeste sydus ẽ cănis: ergo ꝛc̃. ¶Hic ẽ syllogiſm⁹ ſophyſtic⁹ decurrens ſup hãc maximã falſã: vni nomini ſoli cõreſpõdet vna res ſola. ¶Propter qđ dico q̃ syllogiſm⁹ ſophyſtic⁹ peccat cõtra vtrunq;. nam nec ẽ syllogiſm⁹ ſimpliciter: nec ſyllogiſmus dyaleticus: inq̃tũ enĩz initiat iſti indebite habitudini locali peccat cõtra dyaleticũ: inq̃tũ aũt in iſto loco vel i iſta habitudine falſa locali: nõ poſſũt ſaluari principia ſyllogiſmi ſimpliciter inq̃tũ ſyllogiſmus eſt: q̃ ſunt dicti de oĩi ꝛ dici de nullo: peccat ꝓtra ſyllogiſmũ ſimplr̃. Cõtra vtrũq; ergo peccat. ¶ Sed dubiũ ẽ ꝓtra quem iſtoꝝ ꝑmo peccet ſyllogiſmus ſophyſtic⁹. Et hoc ꝑ qõne. 2ª. Ad hoc aũt dicũt quidã q̃ ſyllogiſmus ſophyſticus p⁹ peccat contra ſyllogiſmũ dialeticũ: ex hoc nõ ſequit̃ q̃ peccaret ꝓtra ſyllogiſmũ dialeticũ ſimpliciter. ¶Propt̃ h̃ ponũt q̃ peccet ꝓtra ſyllogiſmũ ſimplr̃ ꝛ deĩde ꝓtra ſyllogiſmũ dyaleticũ. Sz q̃liter cũq; ſit h̃ rõ nõ ꝓcludit: nã aliq̃ pñt ineſſe p⁹ iferiori: ꝛ mediãte iferiori pñt ineſſe ſupiori: ſicut hr̃e tres p⁹ cõuenit ipſi triãgulo ꝛ mediãte triãgulo ꝓuẽit ipſi figure. Ergo ſilr̃ pđt eẽ in oppoſitiõe ꝛ repugnãtia: q̃ aliquid pđt repugnare i feriori ꝛ ex ꝓſequẽti ſuo ſupiori. Et tũc ad rõnẽ eoꝝ qñ dicũt q̃ ad deſtructionez ꝛc̃. Dico q̃ ſupius ꝛ iferius pñt dupliciter cõſiderari: vel abſolute. Et tũc ad õſtructiõez inferiorꝝ nõ ſeq̃t ꝛc̃. Vel pñt ꝓſiderari prout ſupius hz eẽ i ſuo iferiori. Et tũc ad deſtructionẽ iferioris ſeq̃t deſtructio ſupioris. Licz. n. ñ ſequat: h̃ nõ viuit: g̃ hoc nõ ẽ. Tñ ſeq̃tur. Soztes ñ viuit: g̃ ſoztes nõ ẽ: ꝛ tñ viuere ẽ iferius q̃z eẽ. Silr̃ cũ formale i ſyllogiſmo ſophyſtico ſit q̃dã falſa h̃itudo localis i qua nõ pđt forma ſyllogiſmi ſaluari: talis ſyllogiſmus ſophyſtic⁹ rõne illi⁹ falſe h̃itudis p⁹ opponit̃ ſyllogiſmo dyaletico. Et q̃ i iſta h̃itudie falſa ñ pñt ſaluari pn̄a ſyllogiſmi. ſ. dici õ oi ꝛ dici õ nlli: nõ ex cõſeq̃nti peccat ꝓtra ſyllogiſmũ ſimplr̃. ¶Ñ q̃ p⁹ peccet ꝓtra ſyllogiſm⁹ dyaleticũ ẽ opinio mlloꝝ ꝛ ẽt expoſitoꝝ. Dic̃. ñ, expoſitor q̃ q̃ h̃itudo local̃ va p⁹ cõpetit ſyllogiſmo dialetico: nõ ſyllogiſm⁹ ſophiſticus: i q̃ ẽſt h̃itudo localis falſa: p⁹ repugnat ſyllogiſmo dialetico: q̃ ſi ꝓpoſitũ i ꝓpoſito: ꝛ oppoſitũ in oppoſito. ¶Rõnes q̃ oĩdũt q̃ peccet ꝓtra ſyllogiſmũ ſimplr̃ debẽt ꝓcedi. Et ſilr̃ rõnes que oſtẽdũt q̃ primo peccet cõtra ſyllogiſmũ dialeticũ. ¶Et tũc ad rõnẽ in oppoſitũ pđt dici: q̃ cum ad ſyllogiſmũ requiratur quãtitas debita q̃litas ꝛ ordo triũ terminorũ: ꝛ etiã ipſa h̃abitudo ꝛ forma ſyllogiſtica: q̃ de illis obliquitatibus que deficiunt a ſyllogiſmo rõne q̃litatis ꝛ quantitatis ꝛ ordinis terminorũ: i libro prioꝝ determinauit Ariſtoteles. Sz de illis que deficiũt a ſyllogiſmo rõne forme ſyllogiſtice hic determinat. Verũtamẽ alia pars bene pđt ſuſtineri ſcilicet q̃ ſyllogiſm⁹ ſophiſticus primo peccet cõtra ſyllogiſmum ſimplr̃. Et hoc ꝑpter iſtã rõnẽ naz omnis non exiſtentia in quocunq; loco ſophiſtico ẽ defect⁹ alicui⁹ pticule regẽte ad ſyllogiſmũ vnde ſyllogiſmus ẽ. ¶Hoc patet diſcurrẽdo p nõ exiſtẽtias locoꝝ ſophiſticoꝝ: nam diuerſitas rei latẽs ſub vnitate vocis: eſt cauſa non exiſtentie in equiuocatione: diuerſitas aũt rei variat mediũ. Et ideo arguit in quatuor terminis. Sed vnitas medij per ſe requirit̃ ad ſyllogiſmũ vnde ſyllogiſmus eſt. Amphibologia rõne diuerſitatis ſnie cõſimilem cãt defectũ. Silr̃ i fallacia figure dictiõis ꝛ i aliis: h̃ ẽt pz i fallacia accĩtis vbi variatio medij cãt extraneitatẽ. Vñ Ariſtoteles dic̃ i illo ca⁹. Qui vo i eo q̃ duas ꝛc̃. paralogiſmi accĩtis fiunt manifeſti diffinito ſyll'o. Similiter fallacia que dr̃ plures interrogatiões vt vnã facẽ: peccat ꝓtra vnitatẽ ꝓpõnis. Et nõ cã vt cauſa defect⁹ eſt in ſyll'o ad ipoſſibile. Verũtamẽ alig loci in dictione ꝛ alig extra vt ꝑm gd ꝛ ſimplr̃. ꝛ ignoraãtia elẽchi: ſpãlr̃ peccãt cõtra ꝓtradictiõez: ꝛ cõtradictio ẽ formale i ſyll'o dialetico: q̃ Ari. dicit q̃ dyaletice diſputatiões ſunt collatiue ꝓtradictionũ: iõ dicit̃ q̃ peccant cõtra ſyll'm dyaleticũ: ꝛ ex cõſequẽte cõtra ſyll'm ſimplr̃. ¶Ad rões illi⁹ ptis. Ad ꝑmã dicendũ ſicut dictũ eſt. Et ad illd̃ in ꝓrariũ dicẽdũ q̃ in ſyll'o peccante in forma: premiſſe pñt eẽ in ſe vere: ꝛ i reſpcũ ad mediũ falſe.

Ad 2am. q̃ſtionez.

Nam si sic dicatur homo est species: sortes est homo: ergo ꝛc. si hō referat ad idē: vna ꝓpositio erit falsa: secūdū erit syllogismus bonus peccās in mā. ¶ Ad secūdam dicēdum ꝙ licet iste syllogism⁹: ois canis currit. ꝛc. decurrat sup hanc maximā falsam: vni voci correspondet vna res sola: verū tamē nō existentia que latet sub hac maxia nō repugnat dyaletico inq̄tū syllogismus dyaleticus est: hoc ē manifestū: Nā diuersitas rei et medij ē cā nō existētie: sed vnitas rei ꝛ medij nō requirit ad syllogismū dyaleticū vt syllogismus dyaletic⁹ ē: sed ad syllogismū vt syllogism⁹ ē. i. ad syllogismuz simpliciter. Sed cōtra hoc pōt argui spāliter ostēdendo ꝙ syllogism⁹ sophysticꝰ nō peccet cōtra syllogismū simpliciter. Nam petitio principij nō peccat contra syllogismum simpliciter: qz infert ex necessitate: ꝫ videt ꝙ iste locus sophisticꝰ specialr non peccet pꝰ cōtra syllogismū per se. Expositor dicit ꝙ petitio principij peccat cōtra syllogismū simpliciter. Nam de rōne syllogismi simpliciter ē vt ex premissis positis ꝛc. sequat ex necessitate aliud ab hīs que posita sūt. Sed in petitiōe principij nō sequit aliud: qz idē accipit ad ꝓbandū idem: sed idem nō est aliud a se. Et vlterius dicit: ꝙ in petitiōe ꝓncipij est necessaria illatio: nō tamē necessaria illatio syllogistica. Si tamen dicat ꝙ nō peccat cōtra syllogismum simplicit: ꝛ tū cū hoc dicat ꝙ syllogismus sophisticꝰ pꝰ peccat cōtra syllogismū simpliciter. Pōt dici ꝙ hoc est verū ꝓ maiori parte locoꝝ sophysticoꝝ. Et tō nihil phibet aliquē eoꝝ peccare cōtra aliquā specialem cōditionē syllogismi. Aristo. enīz dicit ꝙ loci sophistici extra dictionez: prio peccant cōtra syllogismū: ꝛ loci in dictiōe contra cōtradictionē. Et ꝫ dictū veritatē habz ꝓ maiori parte locoꝝ. Nam alig loci extra dictionē specialiter peccāt cōtra cōtradictionem vtputa fm qd ꝛ simpliciter: ꝛ ignorantia elenchi. Dicit enim phs ꝙ fm qd ꝛ simpliciter ē ex eo ꝙ de eodē non est affirmatio ꝛ negatio. Similiter pōt dici ꝙ locꝰ sophysticus in cōi peccat cōtra syllogismū simpliciter: nihil tñ phibet aliquē illoꝝ specialiter peccare cōtra aliquā rōnez vel cōditionē specialem syllogismi. ¶ Ad vltimam qōnem dicendū ꝙ syllogismꝰ sophysticus nō est defectꝰ syllogysmi demōstratiui inq̄tū syllogismus demōstratiuus ē. Nam ꝓbatio nullⁱ particule requisite ad syllogismū demōstratiuū vt talis ē: est causa nō existentie in syllogismo apparente: hoc patet discurrēdo per nō existentias locoꝝ. Nam diuersitas rei latēs sub vnitate vocis est cā nō existentie in equiuocatiōe: Sed vnitas rei non est aliquid appropriatum ipsi syllogismo demōstratiuo inq̄tū syllogismus demōstratiuus ē: ꝛ tō non est ibi defectus ꝛc. ꝛ sic in alijs. ¶ Ad rationē dicendū ꝙ sophystica dicit apparens sapientia: quia procedit ex apparenter probabilibus: que tamen probabilia non sunt. Et non dicitur apparens sapientia qz procedat ex apparent veris: quare ꝛc.

Questio decimaquinta.

Queritur cir/

q ca primū modum equocationis vtrū possibile sit aliquod nomē significar vnū ꝓ prius ꝛ reliquū ꝓ posteriꝰ? ꝙ nō videt. Nam si hoc eēt possibile: aut hoc erit ex parte vocis aut ex pte ipsi⁹ imponētis: aut ex parte ipsi⁹ rei. Nō ex pte vocis qz vox inq̄tum vox est: nullā rationem sibi determinat. Nec ex pte imponentis qz ex quo imponēs ꝑponit ad placitum pōt prⁱ⁹ iponere nomen ei qđ est posteri⁹ in re. Nec ex parte ipsius rei: nam licz res inter se ordinē habeāt nō tamē ꝓpter hoc sequit ꝙ habeāt ordinē adinuicē vt sunt significabiles: qz illud qđ est posterius: vt dictum ē: pōt prius significari. ¶ Ad istaz rationem dicit ꝙ quedā sunt res que iter se ordinem nō habēt: ꝛ quedam q̄ ordinem habent. Iste autē res que nullā adinuicez habēt habitudinē: si significenk ꝓ vocez: pure equiuoce significantur. Iste vero res q̄ habitudinem adinuicē habēt: significant sub mō prioris ꝛ posterioris: Nam intelligere sequit eē: ꝛ significare sequit intelligere. Ex quo ergo est in re ordo prioris ꝛ posterioris in significādo: erit ordo prioꝝ ꝛ posterioris. Sed cōtra istam solutionez arguo duplicit. Primo sic: Significare ē quidam actus intellectⁱ⁹ put est attributꝰ ad qōnē.

ipsis

ipſis reb⁹:ſed illud quod poſterius eſt i re
pōt eſſe magis ꝛ prius notū apud intellectum q̄ illud qđ ſimpliciter prius eſt in re. Et ſicut itelligit itellect⁹ ſic iponit nomē ad ſignificādum:ergo ei qđ poſterius eſt i re prius pōt nomen imponere prioritas:g̃ ꝛ poſterioritas in intellectu nō cōcludit p oritatē ꝛ poſterioritatem in reb⁹ prout ſūt ſignificabiles:ergo ꝛc̄. ¶Item ſi aliquod nomen iponit diuerſis:aut ergo illis ipo nitur vna ipoſitiōe:aut plurib⁹ ipoſitionibus. Si vna ipoſitiōe. Cuꝫ vna ipoſitio accipiatur ſub vna rōne ſignificādi:illa duo in vna rōne vniuocabunt. Si eis imponitur diuerſis ipoſitiōibus. Cum p̄ma impoſitio nō magis ip̄rimat voci q̄ ſecūda illa duo equaliter repꝛeſentabunt. Propt̄ hec dr̄ aliter:q̄ nomē analogum ſignificat primo vnam rōnem cōem:iſta tamē rō p prio ꝛ poſterius in diuerſis reperit. Et ſicut iſta rō in diuerſis reperit:ſic nomē illud p prius ꝛ poſterio⁹ de eis dicetur. Verbigratia: Ens primo ſignificat entitatem ꝛ vnum primo ſignificat indiuiſionem. Sed ratio eſſendi primo cōpetit ſubſtātie:deide quātitati ꝛ ſic ceteris p̄dicamētis. Et ſic hoc nomen ens per prius dr̄ de ſubſtātia ꝛ p poſterius de quātitate ꝛ alijs. Similiter ē de vno. ¶Sed cōtra hoc:circa idē ꝛ diuerſū nō cadit mediū:ergo omne qđ cōcipit:cōcipitur ſub eadem rōne vel diuerſa. Sz illa que cōcipiunt̄ ſub eadem rōne ſub illa ratiōe vniuocantur. Que aūt ſub diuerſa ratione cōcipiunt̄:ſub illis rōnibus diuerſis equiuocātur. Cum igitur inter idem et diuerſum nō cadit mediū. Omne nomen vel erit ſimpliciter equiuocū vel vniuocū ¶Item termin⁹ qđ p̄mo ſignificat ſupponit reſpectu p̄dicati:ſi ergo nomē analogū ſignificaret vnū cōmune:illō ſupponeret reſpectu p̄dicati:ꝛ per cōſequēs ad tale nomen nō eſſet reſpondēdū p diſtinctionem q̄:ibi eſſet vnitas ꝛ nō duplicitas:ꝛ p conſequēs talis analogia equocationem non cauſaret. ¶Item quod additur de ente veritatē non hz:nā primo nō ſignificat aliquā ratiōem cōem illis de q̄bus dr̄. Et hoc propter tria. Nam per phm duplex eſt materia. Senſibilis ꝛ intelligibilis. Que autez habent materiā ſenſibilē vel intelligibilē nō ſtatim ſunt id qđ ſunt:nam i illis materia expectat aduentū forme. In illis autez in quib⁹ nō eſt materia nec ſenſibilis nec i telligibilis:ſtatim ſunt id qđ ſunt:quia ibi non ē aliquid expectās aduentū ipſius forme. Et exēplificat de ente ꝛ vno:nā ens:et vnū ſtatim ſūt quale ꝛ q̄ntū:ꝛc̄. Sed ſi ēs ſignificaret aliquaz rōnem cōem:illa rō expectaret aliqđ additū per qđ determinaretur ad ſubſtantiā vel ad accidēs. Cuꝫ ergo ſtatim ſit decem genera:nō ſignificabit aliquam rōnem cōem. ¶Item ſi ens ſignificaret aliquā rōnē cōem:diuerſa p̄dicamenta minus differrent q̄ due ſpecies eiuſdē generis:nā due ſpecies eiuſdē generis cōueniunt in rōne cōi generis. Et differūt per differētias eēntiales. Sed ſi ens ſignificaret vnā rationē cōem ad diuerſa predicamenta:in iſta rōne cōi cōuenirent ꝛ nō differrent p differētias eēntiales:quia ens nō eſt genus:q̄ extra intellectū generis ē differentia ꝛ ecōuerſo. Et de differētia p ſe nō predicatur genus:ſed ens de differentia p ſe p̄dicatur. ¶Si ens non diuidit in decem genera per differētias eēntiales:ſed per diuerſos modos eēndi:quib⁹ coꝛreſpōdent diuerſi modi p̄dicādi:ꝛ ideo dicūtur p̄dicamenta:ergo ꝛc̄. ¶Item quilibet conceptus aut eſt cōparati aut abſoluti: ergo cōceptus entis vel erit abſolutus vel comparatus. Sed cōceptus abſolutus eſt conceptus ſubſtantie: ꝛ cōceptus cōparatus eſt cōceptus accidentis:ergo cōcept⁹ ens vel erit cōceptus ſubſtātie vl̄ accidētis. ¶Fore diceret aliquis q̄ in iſto argumento eſt fallacia figure dictiōis:ac ſi ſic argueretur: Omne animal vel rōnale vel irrationale ergo animal ſignificat rōnale vel irratiōale. Hic eſt fallacia figure dictiōis a ſuppoſitione pſonali ad ſimplicē. Licet enim in re animal nō fuerit aliud q̄ rōnale:vel irratiōale:animal tamē poteſt ſignificare idifferens ad rōnale ꝛ irrationale. Similiter licet quilibet cōceptus fuerit abſolutus vl̄ comparatus:ens tamē poteſt ſignificare i differens ad hūc ꝛ ad illum. Sz iſta reſpō ſio nō impedit argumentū:nam abſolutū ꝛ comparatum ſunt differentie ipſius conceptus. Sicut rationale ꝛ irrationale ſunt differentie animalis vt in rerū natura exi

3°. meta⁹ t.c. 10.

stit. Sed impossibile est in rerum natura
reperire aliquod animal quod indifferen
ter se habeat ad rationale ⁊ irrationale: ergo
impossibile est esse aliquē cōceptū qui idif
ferenter se habeat ad absolutū ⁊ cōparatū
Quare relinquit ꝙ ens nō significat pri
mo vnā rōnem cōmunē illis de ꝗbus dici
tur. Et similiter ꝙnomē analogū nō signi
ficat ꝑmo vnā rōnē cōmunē que per pri⁹ ⁊
posterius in diuersis reperiat. Et per con
sequēs responsio illa data nō fuit sufficiēs
nec bene fundata. Quare ⁊c. ¶ Ad partez
affirmatiuam arguit. Et primo sic: differē
tia est inter vniuocū ⁊ equiuocuz ⁊ analo
gum. Vniuocū enim significat vnū. Equi
uocū vero plura sed equaliter. Ergo ana
logum significat vnū per prius ⁊ reliquuz
T.c.2. ꝑ posteri⁹. ¶ Jtē per philosophum in .4.
metaphysice. Ens dicitur multis modis: ⁊
per hoc innuit ꝙ nō penit⁹ vniuoce: sz nec
equiuoce: ergo vt sanū. ¶ Jtem intelligere
sequit esse: ⁊ significare itelligere. ḡ mo
dus intelligendi sequit modū eēndi: ⁊ mo
dus significandi sequitur modū intelligēdi:
sed in re est habitudo: ergo ⁊ in significando est habitudo. ¶ Jtem in hoc libro
distinguit philosopus nomina que dicun
capi.2. tur per prius ⁊ posterius: ergo ⁊c. ¶ Ad q̄
Ad qōnē. stionē dicendū: ꝙ q̄ztum ē ex parte vocis
significantis nō est possibile vocē significa
re vnū per prius ⁊ reliquū ꝑ posteri⁹. Nā
significare est aliqd itellectui repzesentare
qd ergo significat ab intellectu concipitur
Sed oē quod ab intellectu cōcipitur: sub
distincta ⁊ determinata rōne cōcipit: qz in
tellectus est quidam actus: ⁊ ideo quod in
telligit ab alio distinguit. Omne ergo qd
significatur sub distincta ratiōe ⁊ determi
nata significatur: hoc patet: nam materia ꝑ
ma que de se est ens in potentia si intelligi
tur oportet ꝙ intelligat sub rōne distincta
Et si ita sit de materia prima: multo fortius
hoc erit verū ꝺ oī alio. Si ergo dictio ana
loga vel vox imponit diuersis: necesse est
vt sub ratiōe distincta ⁊ determinata eis i
ponat. Si ergo dictio analoga sub diuer
sis rōnib⁹ diuersis imponatur: necesse est
q̄ztum est ex parte vocis significātis: ꝙ ea
equaliter repzesentet. vnde i repōt eē ana
logia: sed in voce significante nulla cadit
prioritas vel posterioritas. Aliqua enim ē
ꝓprietas que magis cōuenit vni rei q̄ꝫ al
teri: sed nō est aliqua ꝓprietas q̄ magis cō
ueniat substantie vocis q̄ꝫ alia. hoc etiā pa
tet ꝑ signū qz Ari. in libzo ꝑdicamentozuz
vbi determinat de vocibus significatiuis:
nullā mentionē facit de his que in re sunt
analoga: sz solū ibi de vniuocis ⁊ equiuo
cis. Unde Boetius dicit ibidez: ꝙ cū Ari.
dicat ꝙ equiuoca sunt quoz nomē ē com
mune ⁊ ratio substātie diuersa: ꝙ sub ista
diffinitiōe cōprehendit que in re sunt ana
loga: ⁊ omne genus equiuocatiōis. Unde
ratio substātie ꝑ ipsū accipit ibi ꝑ rōne de
terminata quā intellect⁹ attribuit ipsis re
bus: ⁊ nō ꝑ ratiōe ꝓut constat ex genere ⁊
differentia. Propter qd dico: ꝙ quantum
est ex parte vocis significātis: nulla cadit ꝓ
oritas vel posterioritas: licet res significa
te adinuicē habeant habitudinē. ¶ Ad pri
mam rōnem dicendū ꝙ q̄ztum ē ex ꝑte vo
cis significantis medū: nō cadit inter vni
uocum ⁊ equiuocū. ¶ Ad aliam rōnē dicē
dum ē: ꝙ naturalis ⁊ etiā methaphysicus
ipsas res cōsiderant. Logic⁹ aūt cōsiderat
res ratiōis. Et iō multa sunt vniuoca apd
logicū: q̄ dicūtur equiuoca apud naturalē
Naturalis eni diceret ꝙ corp⁹ equoce di
citur de corpore superiori ⁊ iferiori. Sed
logic⁹ diceret ꝙ de vtroq; dicere ē vniuoce
Unde a quibuscūq; pōt logicus abstrahe
re vnā rōnē cōem: dicunt illa in illa ratio
ne cōt vniri vel vniuocari. Unde qz i corp
pore superiori ⁊ inferiori cōtingit reperi
re vnam rōnez cōem: qz hec ⁊ illa corpora
cōuenunt i habēdo tres dimēsiōes: ideo
logicus dicit tam hec q̄ illa in illa rōne cō
muni vniri. Sed qz naturalis applicat su
am consideratiōnē ipsis rebus. Et alia est
natura corporis corruptibilis ⁊ corporis i
corruptibilis. Jdeo naturalis dicit ꝙ cor
pus dicit de hoc equiuoce. Et de illo logi
cus etiam dicit ꝙ oēs eiusdem generis spe
cies in suo genere vniuocantur. Sed na
turalis dicit ꝙ in genere latent equiuoca
tiones multe. vnde logicus cōsiderat res
ipsas vt sub rōne cadūt. Et qz inter idez et
diuersum non cadit medium: ideo logic⁹
medium nō ponit inter equiuocū ⁊ vniuo
cum. Unde per hoc ad formam argumen
ti dicendum: ꝙ qz primus phūs conside
rat res ꝑ se suas quidditates. Et in re ē ita

q quedam res adinuicem habent habitudinem: ideo dicit primus ꝓbus q ens dicitur de substantia ⁊ accidēte analogice. Sz qz logicus considerat res vt sub ratiõe cadunt: ideo dicit q ens equiuoce dicitur ꝺ substãtia ⁊ accidēte. Vnde Porphyri⁹ dicit q si quis ꝺa entia vocet: equiuoce non vnuoce nũcupabit. ¶ Sed contra hoc arguitur. Si enim vox q̃ dicitur analoga q̃z tum est ex parte vocis significantis: non significaret vnum per prius: ⁊ reliquũ per posterius. sequeretur q primꝰ modus equocationis ⁊ secũdus nõ differrent: nam primus modus est quãdo aliqua dictio significat equaliter plura. Ideo dicendum est q analogia non causat secundum modum equiuocationis: qz proprie analogia reducitur ad primũ modum equiuocationis. Vnde ad presens dicatur q translatio ⁊ transsumptio a propria significatiõe ad impropriã ꝓ aliquam similitudinem causat secũdum modũ equiuocationis hoc pz ꝓ Arī. in littera. Dicit enim q secũdus modus equiuocatiõis resultat ex hoc q soliti sumus sic dicere. Sicut ridere ꝓprie significat actũ hois: ⁊ per quandã translationẽ floritudinem pratorum: vnde dicerez q ḃ est secũdus modus equiuocatiõis. Quicquid ridet habet os: pratũ ridet. ergo ⁊c. Vnde in secũdo modo nulla cadit habitudo: vnde si illa que in re habent habitudinem adinuicem sub diuersis rationibus significent equiuoce: q̃z tum est ex parte vocis importantur. Vnde talis analogia ẽ reducenda ad primũ modum equiuocationis. ¶ Ad aliud dicendum q si accidẽs intelligitur vt habet habitudinem ad substãtiam: ⁊ nomen si sic sibi imponitur sub ratione distincta ⁊ determinata sibi imponetur: ⁊ per consequens si idem nomen imponatur vtriq; illa eguoce repzesentabit: vnde licet prius sit causa esse posteriozis: non tamen oportet q prius sit causa quare posterius significetur: nam posterius ī re põt esse magis ⁊ prius notum itellectui ⁊ per consequens sibi prius põt nomen ipponi: vñ hitudo in re nõ cõcludit neccio ꝓzitatẽ ⁊ posteriozitatẽ ī ſmõe. Ad aliꝺ pz.

ca pi. 2.

Questio decimasexta.

Veritur vtruz terminꝰ analogus per se positꝰ stet solũ ꝓ mõ famosiozi? Q. sic videtur: nã hic ẽ fallacia ſm qd ad simplr ſm põm: hoc est opinabile: g̃ ḃ est. Qꝺ nõ esset nisi ly eẽ i cõsequẽte solũ staret ꝓ eẽ in actu. ¶ Item arist. cõcedit istã cõsequẽtiã: Est in potentia. g̃ nõ ẽ. sed hoc nõ eẽt nisi in ꝓsequẽti negatio solũ negaret esse i actu. ¶ Jtẽ Ax. 7. ethyc. dicit q si dicatur: incõtinẽs: iam stat ly incõtinẽs hic ꝓ eo qꝺ excedit certam rõnem in gustu vel i tactu. Sed si dicatur incõtinẽs ire: iam stat ꝓ eo quod excedit certam rõnẽ in ira: sed excedere rectam rõnẽ i gustu vel i tactu ẽ modus famosiozi incõtinentie: ergo ⁊c. ¶ Ad oppositũ dicit boetius q si dicaꝯ. Homo viuit: hic stat ly hõ ꝓ homine picto ⁊ viuo: sed hõ viuus est modus famosiozi: ergo ⁊c. ¶ Jtẽ si sic dicatur. Quecunq; expeduit bona sũt: mala expediunt: g̃ ⁊c. paralogismꝰ ẽ equiuocatiõis: sed si terminꝰ analogus ꝓ se positus staret ꝓ mõ famosiozi: ñ eẽt hic aliqua duplicitas nam maioz nõ eẽt duplex: qz pontꝯ ly expedire per se: nec minoz qz cõtrahiꝯ ibi ꝓ ly mala. Si cõcedaꝯ q neutra istaz ꝓpositionũ ẽ per se multiplex: hoc nõ põt stare: qz paralogismi in dictione nõ solũ peccãt cõtra syllogismũ sz ꝓra cõtradictionẽ: sed in nõ multiplicibꝰ saluaꝯ vera cõtradictio sequiꝯ g̃ q hic nõ eẽt fallacia equocatiõis: si neutra premissaz eẽt multiplex. ¶ Jtez Aristo. in ꝓmo phyſicoz arguit sic. Si tũ vnũ ens est: aut ergo ens illud ẽ substãtia aut accidẽs: sed talis forma arguendi non valeret nisi ens q̃z tum est de se posset accipi ꝓ substãtia ⁊ accidẽte. ¶ Jtẽ dictum ẽ q terminus analogus q̃z tuz est ex pte vocis significãtis vtrũq; significatũ repsentat equaliter: cũ ergo accidẽtale sit sibi q ī oratione ponaꝯ: sequitur q̃z tuz ẽ de se, pviroq; significato possit accipi: cũ nullũ accidẽtale pmutet eẽntiale. ¶ Jtez si ponaꝯ q aliq̃ vox pluribus imponatur. s. rei ⁊ eius similitudini: vt si homo imponatur nature humane ⁊ eius similitudini: volo significare viuere in esse similitudini hominis licz falso: sz hoc nõ possũ facere nisi sic dicẽdo: hõ

q

.1.een. ca pi. 2. ibidem. c capi. 5.

com. 13.

Ad qõnez viuit: ergo ꝛc. ¶Ad questiõem dicitur: q̃ analogum p se positum stat solũ ꝑ modo famosiori: nã sic vtunt auctores vt patet ꝑ exẽpla adducta: sed ois significatio nominis debet eẽ nota in scientia: q̃ per rationez scientificã significata terminoꝝ probare nõ possum⁹. Ergo q̃ auctores sic vtunt nõ cõcedere debemus terminũ analoguz sic debere accipi. ¶Sed contra hoc arguo sic: Si terminus analogus qui dr̃ importare multitudinẽ impon. ꝛ diuersis: quero vtr̃ eis vna ipositiõe imponaꝛ vel diuersis ipositiõibus. Si vna: cũ vna impositio accipiatur ex vna ratiõe significandi ista diuersa in illa rõne vniuocabunt. Si diuersis ipositionibus cũ ꝑma ipositio nõ magis ipsimat voci q̃z secũda: sequitur q̃ quãtum est ex parte vocis significãtis atq̃z ꝑ vtroq̃z accipiet. ¶Itẽ ista responsio nõ vadit ad questionẽ q̃ hic non querit̃ de significato terminiꝝ analogi: q̃ eius significata debemus supponere. Sed hic q̃ritur de modo significãdi analogi: licet enim nõ possum⁹ ꝓbare q̃ homo significet naturã humanã tamẽ eius significatiõe modũ eius accipiẽdi ꝑ suis suppositis ꝓbare possum⁹. ¶Propter hoc dicẽdũ q̃ cũ terminus analogus vtrũq̃z significatũ repꝛesentet tãq̃z signum vtriusq̃z: fit tñ signũ vtriusq̃z per hoc q̃ sub determinata rõne ꝛ distincta vtriq̃z imponitur. Et nõ cõcludere possumus q̃ q̃ztuz est ex parte vocis significãtis vtrũq̃z significatũ equaliter repꝛesentat: ꝛ ꝑ cõsequens q̃ ꝑ vtroq̃z accipi possit. Unde itelligẽdũ q̃ terminus analogus q̃nq̃z plura repꝛsentat: quãdoq̃z tñ vnũ: sed illud vnũ ſm diuersa eẽ in diuersis reꝑitur. Exemplũ primi: Expedire significat expeditionẽ q̃ est ibonis: ꝛ vtilitatẽ que è in malis: ꝛ ista duo in voce significante nõ se habẽt ſm prius ꝛ posterius. Similiter ens significat ẽs q̃ est substãtia ꝛ ens q̃ est accideus. Et licet ens quod est accidẽs in re habeat attributionem ad substantiam: in voce tamẽ significante nullã habet habitudinẽ ad substãtiam. Et ideo omnia talia analoga habẽt reduci ad primũ modum equiuocationis Exemplũ secũdi: nam sanũ significat proꝑtionẽ calidoꝝ ꝛ frigidoꝝ humidoꝝ ꝛ siccoꝝ: ista ꝓportio in animali reperitur vt in subiecto: ꝛ in vrina vt in signo: ꝛ i dicta vt in cõseruante: ꝛ similiter è de elemẽto respectu ignis ꝛ materie prime. Et talia analoga reducẽda sunt ad vniuocationez cum solũ vnũ primo significet. ¶Ad ꝑmũ argumẽtũ dicendum q̃ hic è fallacia ſz q̃d ad simplicit: est opinabile ergo è. Et cũ dicitur esse opinabile è secundariũ significatum huius q̃ dico esse. negovnde dico q̃ esse in opinione eẽ nõ significat: sed hoc totum eẽ in opione illud intellectui repsentat. ¶Ad secũdũ dico q̃ eẽ nõ significat eẽ in potẽtia: ꝛ ideo Arist. concedit istã ꝓñaz: est in potẽtia: ergo nõ est. ¶Ad tertiũ dico q̃ incontinens significat excessum ratiõis in gustu ꝛ tactu: ꝛ significat excessuz rationis simpliciter ꝛ hoc equoce. Sed termiõ equoco vti possumus pro altero significato: ideo hoc nomine incõtinens vti possumus ꝛ pro excessu ratiõis in tactu ꝛ gustu: ꝛ ꝑ excessũ rõnis in cõmuni. Et q̃ cõmune de se non accipitur pro aliquo determinato nisi per additum determinetur: ideo incõtinens quod significat excessum rationis in cõmuni: potest determinari ad alterum eoꝝ ita q̃ possit accipi ꝑ excessu rationis in ira: sic dicẽdo: incõtinẽs ire. ꝛc.

Ad arta principalia

Questio decimaseptima.

Q Ueritur vtr̃ tertius mod⁹ equiuocationis resultet ex hoc solum q̃ aliqua dictio significat vnũ de se: ꝛ aliud ex adiuncto? Et hoc è quere vtr̃ hec sit distinguenda: laborãs sanus est? Videt̃ q̃ nõ: nam ꝑ Arist. tres sũt modi cões equiuocatiõis ꝛ amphibologie Et tertius modus est quãdo dictio significat vnũ de se ꝛ reliquũ ex adiuncto. Cum ergo in ista oratiõe: laborans sanus è: nõ sit aliquid q̃ possit cõferre huicq̃ dico laborans: multitudinem aliquã: sequitur q̃ hec non sit distinguẽda: laborans sanus è ¶Item Priscianus in magno volumine dicit in illo capi. Tempora quoq̃ participijs accidunt: q̃ nobis deficiunt duo participia: presens passiui: ꝛ preteritum actiui: concludens ex hoc q̃ participium ẽs tinens in ens vel ians ñ signat tps ꝑteritũ.

.i. elen. capi. 2.

Et nihil ponit in hac ozone: labozans sanus est: quod possit ꝓferre huic qđ dico labozans: aliquam multiplicitatē: ergo ꝛc. ¶ Jtē multiplicitas consignificatoꝝ determinari pōt p aductū: lz ergo labozās ō significet duo tēpoza: tamē in ista ozone: labozans sanus ē: ad vnū tēpus determinat. Assumptū patet p Boetiū qui dicit: q si dicatur Cāna romanoꝝ sanguinem sozbuit plenō: iam cōtrahit canna p mediate aductum. ¶ Jtē in multiplicib⁹ vtraq; ps contradictiōis pōt esse vera. lz hec ſm Arist. i cap. 2°. lra est determinate vera: sanus ē non laborans: ꝛ hec apparet determinate falsa. Labozans sanus ē: ergo ꝛc. ¶ Ad oppositū Illa ꝓpositio est distinguēda vt multiplex: que pōt habere ſm vocē vtraq; partē contradictiōis verā: sed iste due possunt eē vere. Non labozās sanus ē ꝛ labozās sanꝰ est eodē. ca. vt pz in lra. Dicit enī Aristo. vexq; qđ sanabatur labozās: sanus ē autē non labozans Sed nō labozās nūc sed prī. ¶ Jtē in equocatiōe multiplicitas latet sub vnitate vocis incōplexe: lz si huic qđ dico labozās: cōferat tēpus ex aduncto: segtur q tota multiplicitas equocatiōis eēt in cōplexo ꝛ nō in incōplexo. ¶ Circa istā qōnem duplex Ad qōnē est opinio. Quidā dicūt q hec nō est distinguenda. Labozans sanus ē. Et quidaz q sic. Et rō ꝑmoꝝ est illa q̄ tacta ē. s. q tres sunt modi cōes ꝛc. Hec tamē est distinguēda ſm ipsos: labozans sanabat. Et huiꝰ rōnem ponunt ipsi: qz ꝑteritū imperfectum sicut ē impfecte factū sic ē iperfecte pñs: vnde verbum talis tpis cōsignificat actuz inchoatū: sed tamē nō totaliter determinatū vnde de eo qui cōpleuit totaliter actū scribendi versum: nō possim dicere q scribebat versum: pp igit cōuenientiā preteriti i pfecti ad pñs: volunt ipsi q sanabat cōferat tēpus iperfectū huic qđ dico labozans Unde cū labozans de se nō consignificet nisi tēpus pñs: hec non erit distinguenda: labozans sanus ē. Et sic dicentes respondent ad argumenta in cōtrariū. ¶ Ad primum dicūt quādo dicit iste fuit vere: laborans sanus est: et nō labozans sanus ē ipsi negant. ¶ Ad aliud dicunt q nihil phibz q aliquid alteri cōferat multiplicitatez: ꝛ tamē q ista multiplicitas solū fit in dictione vna. Uerbigra hec ꝓpositio. b. cōuenit esse. a. hz duas acceptiōes ab hoc verbo cōuenit: ꝛ tamē tota multiplicitas est in b qđ dico. b. Simil̄r dicerent in ꝓposito q nihil phibet q temp⁹ cōferatur ab hoc vbo sanabat: huic qđ dico labozans: ꝛ tñ q tota multiplicitas fit in hoc q dico labozās. ¶ Sed cōtra. Et primo cōtra hoc qđ dicit q hoc qđ dico labozās ñ significat duplex temp⁹ Priscianus in magno volumie dicit q participiū definens in ans vel in ēs cōsignificat duplex tēpus scz presens ꝛ ꝑteritū impfectū: ꝛ idē dicit in minori: ergo ꝛc. ¶ Jtē modi significandi absoluti ꝛ respectiui ꝑcedunt ordinationē dictionis in oratione cum sint principia ordinandi dictionē cum dictiōe in oratiōe. Et huius signum ē: nā Priscianus in magno volūmine ꝑ⁹ determinat de mō significādi añq; determinet in minori de oratiōe: nō videt ergo rōnabile q aliquis modus significādi conferat dictōi ex ordinatione ei⁹ i ozone. ¶ Jtē licz aliqua dictio alteri posset cōferre aliquē modū significādi respectiuuz cum ſm modos significandi respectiuos adinuicē dependeant: nō tamē vr q aliq̄ dictio posset alteri cōferre aliquē modum significandi absolutū: cū ergo tēp⁹ sit modus significādi absolut⁹: nō videt q aliq̄ dictio possit tēpus ꝓferre alteri. ¶ Ad illō qđ dicit de illa cōuenientia inter ꝑsens et preteritū impfectū: veritatē habere posset si caderent ex vna parte ozonis. ¶ Quid aūt sit tenēdū nō potest bñ ꝓbari p rōnes demōstratiuas. Illā ista mā ꝓpinqua est i positionib⁹ nominū in quib⁹ nō est rō q̄rēda. Uerūtamē potest dici ad ꝑsens q hec est distinguēda. Labozans sanꝰ ē: ex eo q labozās potest accipi p labozante nūc ꝛ ꝑ⁹. Et ad hoc multū facit qđ dicit Priscianus. s. q pticipiū cōsignificat duo tēpoza. Propter hoc dico q tertiꝰ modus equocatiōis est ex hoc q dictio de se ꝓsignificat plura: ꝛ non ex adiuncto. ¶ Ad primuz argumentū dicendū: q tñ duo sūt modi eō Ad ad^m. munes: ꝛ tertiꝰ modus nō est cōmunis lz amphibologie appropriat. Et isto modo loquendi vtitur Arist. in li. 2°. de anima: vbi distinguit sensibilia ꝓpria ꝛ cōmunia T. c. 64. Et dicit q quinq; sunt sensibilia cōmunia

scz motus quies numer⁹: magnitudo ꝛ figura. Et tñ ista nō sunt cōia cuilibet sensui sed quedā sic ꝛ quedā nō. Numerus enim odoztaui nō conuenit. ¶ Ad aliud dōz q duo participia nobis deficiant. s. phis passi ui ꝛ preteritū actiui: qđ circūloquimur sic dicēdo. Sum qui legi: sed hoc non intelligit de preterito impfecto. ¶ Ad tertiū dicē dum q illud argumentū est cōe vtriqz pti Nam quidā sunt modi significandi respectiui: ꝛ quidā absoluti: mō mltiplex in modis significandi respectiuis pōt determiari per mediate adiunctū. Et hoc intelligit boetius. Sed tps ē modus significandi absolutus ꝛ iō nō opz q p mediatū determinetur. ¶ Ad quartū dicēdū q iste due propositiōes vere sūt: nō laborās sanus ē ꝛ laborans sanus ē. Et tamē ego sicut phus: laborans nō nunc sed prius. Jté ad principale q nō fit distinguēda pbatio: qz qñcū qz est multiplicitas in termino absolute. Ari. in manifestando exēpla ad ppositum semp manifestat vbi ē multiplicitas absolute eē distinguēdū. Dicit enim q expedire .1.elen. ca.2. est duplex. Sed i manifestādo exēpla iuxta tertiū modū equocatiōis nō manifestat multiplicitatē in aliquo termino absolute Dicit enī laborātē quēlibet facere vel pati nō tm̄ vnū significat. vr̄ ḡ q multiplicitas fuerit in toto: ꝛ nō i ista pticula laborans. dez.c. eo Dico q Ari. hāc multiplicitatē manifestās tertij modi equocatiōis dicit ꝑ totū: laborātem quēlibet facere vel pati multa significare: vt designet hūc modū accipi penes ꝛsignificata dictionū: q̄ qđē sūt modi significādi qui modi significadi dictioni insunt vt in oꝛone ozdinat. Sūt enīz modi significādi pncipia ozdinandi dictionē cū dictione. Et licet tps non sit pn̄ ozdinandi dictionē cū dictiōe. s. appositū cū suppposito: est tñ mensura actus qui ab eo egredietur

Questio decimaoctaua.

Veritur vtrū vni tas vocis q cōplexe fit sufficies pn̄ distinguēdi amphibologiaz ab equocatōe? q nō vr̄. Qz cōplexū ꝛ incōplexū soluz differūt māliter: sed diuersitas in mā non cōcludit diuersitatē in forma. Sed loci sophystici distinguūtur ꝑm speciē: ergo p cōplexū ꝛ incōplexū solū nō distinguūtur. ¶ Jte cōplexū ꝛ incōplexū differūt fiē ps ꝛ totū: sed ps ꝛ totū nō distinguūtur specie qz que distinguūt spē totaliter sūt diuersa sed ps ꝛ totū totaliter nō sūt diuersa. ergo ꝛc ¶ Ad opp̄m. Equiuocatio ꝛ amphibologia differūt sicut dictio ꝛ ozatio: sed dictio ꝛ ozatio differūt p cōplexū ꝛ icōplexū. ḡ ꝛc

Questio decimanona.

Arta hoc q̄rit vtruz diuersa rō construēdi regrat ad amphybologiā? q sic vr̄: qz oēs paralogismi eiusdē fallacie dicunt habere vnū pn̄m non existētie sicut vnū pn̄m apparentie: scz alig paralogismi hui⁹ fallacie nō habēt aliud pncipium nō existentie q̄z diuersa rōne construendi: ergo diuersa rō cōstruēdi ad amphibologiā requirit. ¶ Si dicat q oēs loci hui⁹ fallacie habēt vnā cām cōem non existentie. scz diuersitatē sentētie. Et p consequēs q illud assūptum est falsū qñ accipitur q alig paralogismi habēt diuersam rationez cōstruēdi. p nō existētia. ¶ Cōtra In aliquib⁹ paralogismis hui⁹ fallacie diuersitas sentētie resultat ex diuersitate constructiōis sicut ex cā: modo vni⁹ effect⁹ ꝑm rationē. vna ē causa ꝑm rōnē. Cum ḡ diuersitas sentētie in oib⁹ paralogismis hui⁹loci reperiatur: ꝛ in aligbus vt planū ē resultet ex diuersitate cōstructiōis: vr̄ q diuersa ratio construendi requirat ad amphibologiam. ¶ Item in ozatiōe amphibologie tria requirunt scz vox: significatū: ꝛ modi significandi dictionū. Sed diuersitas sententie nō resultat ex voce: nam vox manet eadem. Nec ex diuersitate significati. Naz hec per se requirit ad equiuocationē. Oz ergo q diuersitas sentētie in amphybologia resultet ex diuersitate modoz significādi dictionū q̄ causat diuersitatē cōstructionis. ¶ Jté hoc pz per signū: nā Arist. instruens nos circa istā fallaciā: nō ponit aliquem paralogismū. quin in eo contingat reperire diuersitatem cōstructiōis. ¶ Ad oppositum. Quandocunqz duo sic se hñt adinuicem q cōtingit reperire vnum sine altero: vnum nō est de ratiōe alterius licet .1.elen. capi.2.

ecõuerso. Quia enim cõtigit reperire animal sine homine: ideo homo nõ est de ratiõe animalis licet ecõuerso. Sed cõtingit reperire amphybologiam sine diuersa ratiõe cõstruendi: vt patet hic Litus arak: ꝛc. ¶ Ad primã questionẽ dicendũ ꝙ vnitas vocis cõplexe ꝑm materiã ꝛ formã est sufficiens principiũ distinguẽdi amphibologiã a quolibet alio loco sophistico in dictione ꝛ extra. Per hoc enĩ ꝙ eius apparentia accipit ex parte vocis distinguitur a locis extra dictionẽ. Et ꝑ hoc ꝙ dicit ꝰz materiam ꝛ formã: distinguit a cõpositione ꝛ diuisione ꝛ accentu. Et per hoc ꝙ est ibi vera vnitas: distinguit a figura dictionis: ad quam nõ exigitur nisi vnitas fãtastica. Per ꝫ ꝙ dicitur vocis complexe: ab equiuocatiõe distinguit. Est enĩz cõplexũ sufficiẽs ꝑnm distinguẽdi ipsam amphibologiam ab equiuocatiõe. Nam diuersitas aliquorum ꝑm speciẽ: prouenit ex diuersitate materie ꝛ forme. Sed cõplexum ꝛ incomplexũ differũt ex parte materie ꝛ forme: ergo loci qui accipiunt ꝑm cõplexum ꝛ incomplexum differunt specie. Ad autẽ cõplexũ ꝛ incõplexuz differãt ex parte materie hoc patet ꝑ simile. Nam alia ẽ mã ꝓpria ipsius lapidis ꝛ ipsius domus. Similiter alia ẽ materia cõplexi ꝛ incomplexi. Ꝓpria materia autem cõplexi sũt dictiones ꝑ se significatiue. Sed materia icomplexi sunt syllabe ꝛ littere nõ ꝑ se significatiue Differũt etiam ex parte forme. Nã forma cõplexi cõsistit in vnione dictionũ que ꝑ se significant. Sed forma incomplexi cõsistit in vnione litterarũ ꝛ syllabarũ que per se non sunt significatiue. Differũt ergo ex parte materie ꝛ forme: ergo ꝛc. ¶ Ad primum argumentũ dicendũ ꝙ cõplexum ꝛ incõplexũ magis differunt ꝑm materiam ꝙz ꝑm formam vt dictum est. ¶ Ad secundum dicenduz ꝙ duplex est totum scz homogeneum ꝛ etherogeneum. In toto autem primo modo dicto est idem nomẽ totius ꝛ partis. Quelibet enim pars ignis ẽ ignis: ꝛ quelibet pars carnis ẽ caro: Et iõ in toto homogeneo pars non differt a toto specie. In toto autem secũdo modo dicto nomen totius non conuenit cuilibet parti: quelibet enim pars hominis non ẽ homo. Et sicut duplex est totuz sic duplex est pars. s. homogenea ꝛ etherogenea: ps autem ꝑmo modo dicta non differt a suo toto specie. Sed secundo modo dicta, potest dupliciter considerari. Aut vt est ꝑ formam totius. Et adhuc talis pars a suo toto non differt specie. Aut vt est quoddam compositum in se habens esse distinctum ab esse totius. Et talis pars potest differre a suo toto specie. Et sic intelligimus ãphibologiam accipi ex parte vocis complexe ꝛ equiuocationem ex parte vocis incõplexe: put. s. incõplexum habet esse distinctũ a complexo. ¶ Ad aliam questionem dicẽdum ꝙ ad amphibologia sicut ad quẽlibz alium locum sophysticum duo requiruntur s. apparentia ꝛ non existentia. Si enĩz aliquid appareat ꝛ simꝫ cũ hoc existat: deceptionẽ non causat. Similiter si aliquid non existat nec apparentiaz habeat: nullã causabit fallaciam. ¶ Sed sciendu ꝙ duplex est multiplicitas. in dictiõe ꝛ extra dictionem. In dictiõe est triplex multiplicitas: scilicet actualis: potentialis ꝛ fantastica. ¶ Actualis multiplicitas est: quando ẽ ibi idẽtitas vocis ꝑm materiaz ꝛ formam. Potentialis est quãdo est ibi idẽtitas vocis ꝑm materiam ꝛ nõ ꝑm formam. Fantastica est quãdo aliqua dictio vnum significat: sed ꝓpter aliquã similitudinẽ videtur aliquid aliud significare. Nam oĩs multiplicitas aut est vera: aut nõ vera. Si nõ vera: tunc ibi est figura dictionis. Si est vera multiplicitas: aut ibi est identitas vocis ꝰz materiã ꝛ formã aut ꝑm materiã tm̃. Si ꝰz materiam tm̃: aut hoc erit ĩ voce complexa: ꝛ tunc habemus cõpositionẽ ꝛ diuisionem. Si in voce incõplexa tunc habemus accentum. Si sit identitas ꝑm materiam ꝛ formã: ꝛ ista identitas sit ĩ voce complexa sic est amphibologia. Si in voce incõplexa: sic est equiuocatio. Nunc videndum ẽ vtrũ ad amphybologiam requiratur diuersitas constructionis. Et dicenduz ꝙ cũ amphibologia operetur actualem multiplicitatem que prouenit ex diuersitate sententie. Diuersitas autem sententie haberi potest sine diuersa ratione construendi Concludẽdum est ergo ꝙ ad amphibologiam non requirit diuersitas cõstructiõis.

Ad ꝑmaz qõnem

Ad arta ꝑme qõnis

Ad 2am. qõnem.

Qđ autē diuersitas sñie nō semp ꝓueniat ex diuersitate cōstructiōis: hoc ꝑ. Naz inter cōstructibilia que tm̄ vno mō cōstruuntur adinuicē: pōt esse diuersitas sententie: qz inter illa pōt esse diuersitas habitudinis: z ex diuersitate habitudinis segtur diuersitas sentētie. Verbi gra: si dicatur liber est Arist. Dic pōt esse habitudo efficientis ad effectum: vt sit sensus: liber ē Arist. vt efficientis. Vel pōt esse hitudo possessi ad possidentē: vt sit sensus: liber ē Arist. vt possidentis. Similiter aliqua oratio pōt significare aliquē cōceptū: ita q ptes illius orationis significent partes ꝯcept⁹ vt si dicatur Litus aratur. Hec enī oratio significat scissionē litoris: z partes oratiōis significant partes illius cōcept⁹. Et ista oratio absq; diuersa ratione cōstruendi pōt transferri ad significandū admissionē tēporis. Et hoc ꝓpter aliquā similitudinem: nam oēs transferentes ſm aliquā similitudinē transferunt. ¶ Ad primū argumentū dicēdum q oēs paralogismi istius loci habēt vnū principiū cōe non existentie. s. diuersitatem sententie cui multotiens annectit diuersa ratio cōstruendi. ¶ Ad rationem in contrariū cum dr. Unius effectus zc. Dicēdū q ista ꝓpositio non est generaliter vera. Nam sanitas potest induci a natura z per artem. Et quedā animalia eiusdem speciei possunt generari p putrefactionez z p ꝓpagationem. Uñ licet diuersitas constructionis q̄q; fuerit cā diuersitatis sententie: hoc tm̄ non concludit q vbicunq; fuerit diuersitas sententie: q ibi fuerit diuersitas cōstructionis. ¶ Ad aliud principale dicendum q si penes nullū istorū accidat diuersitas: adhuc pōt tota oratio cōplexa diuersa significare. Sicut patet i ista oratiōe multiplici ſm cōpōnē z diuisionē Possibile ē sedentē ambulare. Eadē enīz significata z eundē modū significandi hz ista oratio in sensu ꝓposito z diuiſio. Et similiter vt videt potest esse in amphibologia. Sed illud non soluit: nam modus ꝑferendi coniūctim vel diuisim: é modus ꝑferendi siue significandi ipsius cōplexi in quantū tale est. Et iō in ꝓpōne z diuisiōe accidit diuersitas sentētie pp tales modos significandi: sed in amphibologia nō sūt tales modi significandi: pp qō vr q in amphibologia resultet diuersitas sentētie ex diuersitate modi significandi dictionum. Et dicendū est nunc ad rationē q i āphibologia q̄q; ex diuersa rōne construēdi resultat diuersitas sententie. Uel saltim diuersitati sentētie annectit diuersa rō construendi. Q̄ndoq; autē in amphibologia diuersitas sñie resultat: eo q tota oīo trāsfertur a ꝓpria significatione ad ipropriaz vt si sic dicatur. Litus aratur. ¶ Ad vltimā dicendū q Arist. sufficienter instruxit nos q̄tum ad ꝫ quod ꝑ se requirit ad amphibologiaz: qz ad illā requirit vnitas vocis ſm materiā z formā: z diuersitas sñie. Et quantū ad hec duo sufficienē instruxit nos sed qz diuersitati sententie accidit diuersa ratio construendi: ideo Arist. ponit tales paralogismos.

arg^ta ōnis.

Questio vigesima.

q **Ueritur** suppositō q i aliquo paralogismo reperiat diuersitas cōstructiōis vīz talis oīo sub vno actu ꝑferendi possit multa significare? Et vr q nō Nam ad hoc q ista oīo. Pugnātes vellē me accipe: repzesentet diuersos sensus: necesse ē q ibi sit diuersitas cōstructiōis. Sz ad diuersitas platiōis: Nam ſm q ly me ad diuersitatem constructionis sequitur cōstruct a pte ante: est vna platio. Et ſm q cōstruct a pte post est alia: sub vno ḡ actu, plationis nō pōt multa significare. ¶ Item ſm q ly me ꝯstruitur a parte ante: necesse est itelligere modū significādi a pte ante: z p cōsequēs necesse ē intelligere vocē ipsam a pte ante: qz modi significādi nō sunt sine voce. Simili ſm q ly me ꝯstruitur a pte post: necesse ē itelligere modū significandi a pte post. z ipsam vocem: sed vnico actu ꝓferendi non potest intelligi ly me a parte ante z a parte post: ergo zc. ¶ Itē constructio est congrua dictionum ordiatio. Sed in hoc dicto. Uellem me accipere pugnantes: est tm̄ vnica dictionum ordiatio: ergo tm̄ vna constructio. ¶ Ad oppositum. Arist. dicit istā oīonē ee distinguēdā. Cōuenit tacentem dicere: sz ꝫ non esset nisi ista oīo vnico actu ꝑferēdi diuersa signāz

1. elen^z. capi. 2.

¶Itez nisi ita esset: actualis multiplicitas nõ differet a potentiali: qz p tanto dicimus aliquã ꝓpositionẽ eẽ multiplicẽ ſm cõpositionem ⁊ diuisionẽ: qz talis oro diuersis plationib⁹ ad diuersos sensus determinatur.

Ad qõnẽ

¶Ad qõnẽ dõm: q cũ amphibologia operetur actualẽ multiplicitatẽ ſm alexãdrũ: ne cesse ẽ amphibologicã oronẽ sub vno actu ꝓferendi diuersos sensus repũtare. Et rõ huius est. Qz noia ⁊ verba trãspositã habent eadẽ significata: ⁊ eũdem modum significãdi: cum significata ⁊ modi significãdi sint essentialia dictionũ. Sed trãspositõ ẽ sibi accidentalis: inter noia enim que tm̃ vno mõ construunt: manifestũ est q trãspositio nõ diuersificat ꝓstructionẽ: qz nõ diuersificat modos significãdi dictionũ: q sũt ꝑncipia ꝓstruẽdi. Idẽ enim est dicere. Pelei filius ⁊ filius pelei. ¶Ulteri⁹ ista oro. Pugnantes vellẽ me accipere: sub isto actu ꝓferendi actu repũtat hunc sensum. Uellem accipe pugnantes. Et ista oro: pugnantes vellem accipe me: actu repũtat hunc sẽsum. Uellem q pugnãtes accipent me. Cũ ergo nomina et verba transpositã idẽ significent: oro primo modo plata repzesentabit actu ſm sensum: ⁊ secundo modo plata primũ sensum. Ista ergo oro: pugnãtes vellem accipe me: sub vno actu ꝓferẽdi repzesentat actu diuersos sensus. Et hoc satis sequit ex hoc q actualem multiplicitatẽ opatur.

Ad arg⁹ ꝑncipalia.

¶Ad primũ argumẽtum: concedo maiorem: sed cui dicitur in minori: q ad diuersitatẽ cõstructionis sequitur diuersitas plationis. Nego: qz modi significãdi sunt cause cõstructionũ qui manent in terminis transpositis. ¶Ad aliud dicendum: cum dicitur pugnantes vellem me accipere: q ad hoc q habeat iste sensus. s. q vellem accipe pugnantes: necesse est intelligi ly me cõstrui a parte ani de ly accipe: ita q eius dependentiã a parte ante terminet: qz cõstrui a pte ante nihil aliud ẽ: q̃ q modi significãdi dictionis cozrñdeant modis significandi ipsius verbi: qz debentur ei per comparationem quã habet ad substãtiam a qua actus egreditur a parte ante. Et simili tera cõstrui a parte post: nihil aliud est q̃ q modi significandi dictionis cozrespondeãt modis significãdi ipsi⁹ verbi: qui ei debentur ꝓ cõparationẽ ad substãtiaz: a q̃ actus egreditur a parte post. Unde modi significandi dictionis possunt habere cozrespõdentiam cũ modis significandi verbi: qui ei debẽtur ꝓ comparationẽ ad substantiã: a qua actus egreditur: Unde congruitas ozationis resultat ex cozrespõdentia modoz ſignificãdi: ⁊ nõ ex ordinatiõe vocum nisi per accidẽs. Uñ põt itelligi aliqua dictio construi a pte ante: licz vox a pte ante nõ ordinet. Et cũ dicit vlteri⁹ q si modi significandi eius qõ est ly me: itelligant a pte ante: necesse est vocẽ intelligi a pte ante. Uerus est ſm cozrespõdentiam. Unde ad hoc q ly me construatur a parte ante vel a parte post: sufficit cozrespõdẽtia in modis significãdi. ¶Ad vltimũ dicẽdum q hec conseqntia nõ valet. Tantũ ẽ vna ordiatio dictionũ: g tm̃ vna ꝓstructio

Quẽstio vigesimaprima.

Ueritur vtrũ ozatio multiplex ſm amphibologiam vno modo plata: sit multiplex quocunq; mõ ꝓferatur? Et q sic videt. Quia cã in actu ⁊ effectus in actu simul sunt ⁊ non sunt. ex quinto metaphisice. Sed modi significãdi sũt cause diuersitatis cõstructõis. Et modi significãdi manent idez quocũq; modo ꝓferat: ergo ⁊c. ¶Itẽ nomina ⁊ v̄ba idẽ significant: quocunq; ergo mõ trãsponant terminũ: non auferũt multiplicitatem a propositione: ergo ⁊c. ¶Item. Si nõ terminata prolatio determiaret ozationez multiplicẽ ad alterũ eius sensum: actualis multiplicitas a potentiali non differret: cõsequentia patet: quia ozatio multiplex ſm potentialem multiplicitatem ad alterũ sensum determinari potest per determinatã prolationem. ¶Ad oppositum. Nisi determinata prolatio determinaret ozationẽ amphibologicam ad alterũ sensum: nulla habitudo syllogistica eẽt siue multiplicitate. Et vniuersaliter vbicunq; hoc verbũ est: predicaretur tertium adiacens: talis ozatio esset distinguenda. ⁊ sic tunc hec eẽt distinguenda homo est animal. ¶Item ozationes imperfecte essent simpliciter perfecte. ¶Hec enim esset perfecta: albus ẽ homo

Ad qōnē ¶Circa istam qōnem est duplex opinio. Quidam dicūt q̄ oratio multiplex ſm amphibologiā vno modo prolata; est multiplex quocūq; alio mō ꝓferat: Unde isti dicunt istam orationē esse distinguendā: hō est animal. ¶Alia opinio est q̄ oratio amphibologica nō ē alia q̄ illa que sub eodē actu proferendi multa significat vt in hac: Isti asini sunt episcopi. Neutra istarū opinionū est vera simpliciter. Prima enī ponit tantam indeterminationē in sermone q̄ vix homo posset: vbi hoc verbum ē: p̄dicat tertiū adiacens cōceptum determinatū audienti exprimere: ergo ꝓpter finē sermonis nō debemus ponere indeterminationem tantam in sermone. Secunda opinio ponit multas orationes multiplices ſm amphibologiam nō esse distinguēdas quia si dicat: pugnantes vellez me accipe. planū est q̄ ly me ⁊ ly pugnantes ſm hūc sensum non possent pluribus modis construi: ita q̄ ordo cōceptuū cōrespōdeat ordinationi dictionū. ¶Propter hoc dicendū q̄ oratio multiplex ſm amphibologiā cum opē actualē multiplicitatē vno actu ꝓferendi: multos sensus representat. Tamē oratio multiplex ſm amphibologiam vno mō ꝓlata nō est multiplex quocunq; alio mō ꝓferat. Et huius ratio est. Nā penes aliquē modum amphibologie ꝓuenit multiplicitas ex diuersitate cōstructionis actualis ⁊ nō potētialis. Sed cā diuersitatis actualis cōstructionis nō est q̄ dictiōes habeant modos significandi ſm quos sūt adinuicem cōstructibiles. Nec causa est q̄ dictiones in ordinatione sint sibi ꝓxime. Sed causa diuersitatis actualis cōstructionis est q̄ modus significandi dictiōis fuerit mutuo dependens: Ita q̄ dependētia ex vtraq; parte dictionū fuerit mutua. Unde si dicatur: homo animal est. Hec oratio est distinguēda eo q̄ modus significandi huius verbi dependēs est. Et hoc qō dico homo rōne qualitatis potest istam dependentiaz terminare: Et ſ qō dico animal. Sed si dicat: hō est animal: hec oratio nō est distinguenda. Nam modi significandi nō sunt hic mutuo dependentes: q̄ dependentia de ly est: a parte ante ⁊ a parte post sufficienter terminatur. ¶Est tamen intelligenduz q̄ licet determinata ꝓlatio determinet orationē multiplicē scōm actualem multiplicitatem ⁊ potentialem: sicut accidit in compositione ⁊ diuisiōe: vna tamen multiplicitas ab alia differt. Illaz determinata ꝓlatio orationem multiplicē ſm potentialem multiplicitatem punctuādo ad alterum sensum potest determinare: manente semper eodem ordine vocū: Sed determinata ꝓlatio manente eodem ordine vocum punctuando nō determinat orationem multiplicem ſm actualem multiplicitatem ad alterum sensum: sed ipsa trāspositio terminorum. Si enim dicat Pugnātes vellem me accipe: ly pugnantes ⁊c. non per punctuationē ad alterum sensum potest determinari. ¶Ad primuz dicendum: q̄ causa diuersitatis actual' cōstructionis non est q̄ dictiones habeant modos significandi ſm quos sunt adinuicem cōstructibiles: sed ad diuersitatē actualis cōstructionis requirit q̄ illi modi sint dependentes vt dictum est. ¶Ad aliud cuz dicitur nomina ⁊ verba ⁊c. dicendum q̄ verum est: nō tamen in orationē multiplici Et huius signum est q̄ Aristo. ꝓbat istam ꝓpositionem per contradictionez. ⁊ in multiplicibus nō est cōtradictio. Quid autē sit dicendum ad tertiū patet i questiōe. Ad arg^m ꝓncipalia

Questio vigesimasecūda.

q

Queritur circa tertium modum amphibologie: vtruz hec sit distinguenda ſz tertium modum amphibologie: scit seculum? Et videt q̄ nō: quia hec oratio est imperfecta in altero sensu: Ut cōstructo ly seculuz a parte post quia tunc deficit suppositum. ¶Ad oppositum est Aristo. qui dicit q̄ hic ē tertius modus amphibologie: scit seculum. ¶Ad istaz questionez dicūt quidaz q̄ hec est distinguenda ſm tertiū modū: scit seculuz. Et dicunt q̄ tertius modus amphibologie est: quādo oratio per se solū significat vnū: iuncta aūt alteri plura. Sed si ſ ꝓnomē hoc iungat isti oronti: hec oratio ꝓmo significabit plura: vt si dicat: Hoc scit seculuz: tunc significat q̄ seculum habeat scientiā alteriuz; vel q̄ alterū habeat scīē. .1.elen^z. capi.2.

tiaz ſeculi. Et q̄ ſic debeat intelligi ⁊ aſſi-
gnari tertius modus hoc dicūt ipſi: ꝓz p
eodē ca. lſaz Ariſt. quia tertius modus eſt ſm ipm
quādo oratio per ſe ſignificat vnū: tuncta
autez alteri plura. ¶Ulterius aſſignāt dif
ferentiaz inter p̄mum moduz ⁊ tertiuz: q⁹
primus modus eſt quando oꝝ ſignificat
plura p̄mo: ⁊ ſi ab illa oratione auferatur
aliqua eius pars adhuc ſignificabit plura.
vt patet in iſta: Pugnantes velleꝫ me acci
pere. Sed tertiꝰ modus eſt: quādo ablato
aliquo: reſiduū nō ſignificat plura. Ut pa
tet in iſta oratione: hoc ſcit ſeculuz. Aufera
tur ly hoc: ⁊ reſiduuz non ſignificat plura.
¶Sed ꝓtra arguo tripliciſ. Primo q̄ iſta
oratio quā ipſi ponunt multiplicez nō ſit
multiplex: q⁹ in primo ⁊ tertio mō amphi
bologie reſultat diuerſitas ſententie ex di
uerſitate coſtructionis actualis. Sz diuer
ſitas ꝯſtructionis actualis reſultat ex hoc
q̄ modi ſignificādi ſiunt admiuicem depē
dentes: ſed dependētia huiꝰ verbi ſcit: ſuf
ficienter terminatur a parte ante ⁊ a parte
poſt. Uidetur ergo q̄ hec nō ſit multiplex
hoc ſcit ſeculum. ¶Ītez dato q̄ hec ſit di
ſtinguēda: oſtendo q̄ nō ſit diſtinguenda
ſm tertium modū. Primo p litteram Arꝫ.
quia ipſe dicit q̄ tertius modus amphibo
logie eſt: quādo oꝝ per ſe ſignificat vnuz
iuncta tamen alteri ſignificat plura: vt ſcit
ſeculū. Nam vtrūq; ⁊ ſcire ⁊ ſeculū: ſi con
tingat per ſe dicere: vnum quidem ſignifi
cat: ambo autem plura. Si ergo hoc quod
dico ambo: includit coniunctim: ⁊ hoc q̄ dō
dico vtrūq; includit diuiſim. videt q̄ iſta
oratio ſcit ſeculū: nō cōiuncta alteri debe
at plura ſignificare. ¶Ītem multiplicitas
amphibologie ſm tertium moduz prouē
nit ex hoc q̄ eadem oratio ſm materiam
⁊ modum pnunciandi ſignificat plura al
teri adiuncta: illa ergo oratio que primo ſi
gnificat plura pricipaliter nō eſt amphi
bologica ſm tertium modū. Sed hec: Ḃ
ſcit ſecnlū eſt huiuſmodi: ergo ⁊c. Probā
tio minoris: quia iſta oratio: nō idiget ali
quo vt ſit plurium ſignificatiua: ergo iſta
oratio primo plura ſignificat. ¶Ītē: q̄ diffe
rētia aſſignata inter primū modū ⁊ tertiū
nō valeat ꝓbatio p ſimile in equocatiōe.
q⁹ ad Ḃ q̄ oꝝ ſit multiplex ſm equocatio
nē: ⁊ hoc primo mō nō requirit q̄ ibi ponā
tur plures termini equoci. hec. n. eſt diſtin
guēda ſm p̄mū modū: Canis currit ſicut
⁊ hec canis expedit g̃ ad hoc q̄ oꝝ ſit mul
tiplex ſm p̄mū modū ap̄hibologie: nō oz
q̄ ablato aliquo remaneat multiplicitas i
ꝓpōne reſidua. ¶Ad qōnē ergo dicēdum Ad qōnez
q̄ hec eſt multiplex ſm tertiū moduz: ſcit
ſeculū. Sed intelligenduz q̄ tertius mo
dus amphibologie eſt: qñ oꝝ de ſe ſoluz
ſignificat vnū: ipſa tñ iuncta alteri ſignifi
cat plura p ariſt. in lſa: nō tñ ſic itelligēdo
q̄ multiplicitas ſit in toto aggregato pri
ſicut ponit alia poſitio: ſed tota multiplici
tas eſt in iſta pticula: ſcit ſeculū: vt tamē ad
aliud referk ſicut ē in iſta ꝓpōne: B. pūn
git eē. a. Huic enim quod eſt. b. attribuunt
due acceptiōes: ⁊ nō ipſi ꝓpoſitioi. Nec ēt
ipſi. b. abſolute ꝯſiderato: ſed ipſi. b. vt ſtat
ſub tali predicato. ſimiliter i ꝓpoſito. Naz
hec oꝝ: ſcit ſeculū: ꝺ ſe ſolū ſignificat vnū
iuncta tñ alteri plura ſignificat vt ſi dicak:
Sortes ſi ē ſapiēs: ſcit ſeculū: hoc ꝓñs ſcit
ſeculū eſt diſtinguēdū. Ex eo q̄ ly ſeculū:
poteſt cōſtrui a pte poſt de ly ſit. Et tūc eſt
ſenſus. Si ſortes ē ſapiēs ipſe hz ſciam de
ſeculo: ⁊ ſic eſt ꝓpō vera. Si ly ſeculū con
ſtruak a pte añ de ly ſcit: tunc ē ꝓpoſitio fal
ſa: ſub hoc ſenſu: Si Sortes eſt ſapiēs: ſe
culū habet ſcientiam. ⁊c. ¶Ulterius ē in
telligēdū q̄ differētia ē iter tertium modū
amphibologie ⁊ p̄mū: q⁹ primus ē quādo
oratio primo ⁊ principaliter plura ſignifi
cat. Tertiꝰ auté modus ē: quādo oratio ſi
gnificat plura: vt ad aliud habeat relatōez
Unde dicerē q̄ hic ē primꝰ modus amphi
bologie: Ḃ ſcit ſeculū: q⁹ hec oꝝ ꝑ° ⁊ pri
paliꝫ plā ſignificat: ſz Ḃ ē tertiꝰ modus: ſcit ſe
culū: q⁹ iſta oꝝ de ſe nō ſignificat niſi vnū:
⁊ iſta adiūcta alteri plā ſignificat. Ita q̄ to
ta multiplicitas ſit i iſta pticula: ſcit ſclīm: p
ut alteri adiungit. ¶Per hec ad rōnē pri Ad argᵗᵘ
cipalē: cū dicitur: q̄ huic oꝝōni: ſcit ſeculū: ꝓncipal
deficiet ſuppoſituz. Si ly ſeculū ꝯſtruatur
a parte poſt. Dicendū q̄ hec oꝝ: ſuppoſi
tū pōt hēre ex illo cui adiungit. ¶Sz cō
tra hec arguo tripliciter. Primo ſic. Mul
tiplicitas actualis in oꝝōne nō reſultat niſi
ex cōiunctōe ptiū ipſiꝰ oꝝōnis. Sed ex nul
la coniunctione partium iſtius orationis

Scit seculū. resultat diuersa sentētia: quia vtrūq; de se vnū solū significat: ergo hec oratio Scit seculum: nō est multiplex ſm amphibologiam. ¶ Sed forte diceretur q hec ratio solum cōcludit q hic nō sit p̄mus modus amphibologie: Scit seculuz q; primus modus amphibologie est: quā do diuersitas sententie resultat ex coniunctione partium orationis. Sed tert⁹ modus est quādo oro de se significat vnū: z ipsa iuncta alteri significat plura. Unde q; hō nō sit primus modus amphibologie concludit ratio. ¶ Contra. Hec oratio non hz significatum nec modum significandi nisi ex partibus: quod ergo partib⁹ non cōfert significatū: nec modū significandi nō faciet orationē plura significare. Sed tale adiunctū nō cōfert partibus significatum nec modū significādi: ergo hec oratio Scit seculū: nō significat plura ex adiunctiōe aliqua. Sed dicendum ē ad rōnem q; in partibus orationis per se accepte: sunt modi significādi ſm quos ipse adiuicem diuersimode possunt cōstrui. Jn hoc enim qō dico: seculum: est casus rectus rōne cuius potest supponere verbo a parte ante: z cū eo intransitiue construi in ratione suppositi. Et in hz q; dico Seculū: est casus accusatiuus rōne cui⁹ potest cōstrui cū verbo a pte post intrāsitiue. Dicitur ergo q; adiunctū confert actum huic qō dico Seculum: per quem i altero sensu potest cōstrui cum ly scit a parte ante: per hoc q; suppositum p̄cedētis orationis pōt supponere verbo. Secundo dat actum huic qō dico Seculū: vt possit cōstrui cū hoc qō dico: scit: a pte post. Hec enim oro nō posset esse pfecta: si hoc quod dico Seculū: a pte post construeret nisi aliqd redderet suppositū huic quod dico scit: a parte ante. Unde q; reddit suppositum dat actum huic qō dico Seculum vt construatur a pte post de ly scit. zc.

¶ Item adhuc pōt obiici scdo sic: q; si hec oro Scit seculū: n̄ significarz pla nisi vt alteri adiūgit: sequit q; totū aggregatū p̄ncipio significet plura: q; quādo aliqua operatio nō potest inesse alicui nisi vt illud iunctū ē cū alio dicimus illam opationē eē vtriusq; vt si trahere nauem nō insit Sorti nisi per adiutoriū Platonis: vtriq; attribuimus hūc actū qui ē trahere nauim z nō alteri p se. Si ḡ hec oratio Scit seculum: non significat plura nisi vt iuncta alteri: videt q; totū aggregatū p̄ncipio significet plura. ¶ Jtē tertio hoc videtur eē de intētione Ari. Dicit enim q; tertius modus amphibologie ē qñ cōpositū significat plura: separatū vero vnū solū. Ut Scit seculū. nam ly scire z ly seculum vnū significat: ambo autē plura. Si ergo Aristo. vniformit accipiat ly vtrū q; diuisim: z ly ambo cōiunctim: videt q; hec oratio: scit seculum: de se debeat significare plura: z non ex adiunctiōe cū alio. r. elench ca. 2.

¶ Ad primū istorū duoz dicendū q; ratō nō cōcludit quin tert⁹ modus amphibologie sit ex cōiunctiōe alicuius cum alio. Et ad maiorē rōnis cum dicitur: quādo aliq; operatio nō iest vni nisi vt iunctū est alteri zc. Dico q; maior habz sic itelligi: q; ista opatio est vtriusq; vel vnius partis vt attributionē hz ad aliā. ¶ Ad aliud dicēduz q; Ari. in illa lra itelligit q; multiplicitas tertij modi ñ resultat ex hoc q; aliq; dictio ibi hēat plres significatiōes. Uñ idē est ac si diceret q; hec oro z ei⁹ptes solū vnū significant: aduncta aūt alteri plura. ¶ Ultimo sciēdū ē circa hūc locū q; tres sūt modi amphibologie: z tres equiuocatiōis: tert⁹ tñ modus assignat⁹ a pho nō est cōis vtriq; fallacie. Duo tñ modi cōes sunt vtriq;. Nā p̄m⁹ modus est vt dicit Ari. qñ dictio vel oratio significat plura. Secūdus qñ ē trās latio a ppria significatiōe ad ip̄propriā. Uñ Ari. sic dicit q; secūdus modus resultat ex hoc q; soluti sumus sic dicere. Et iuxta ſm modum equiuocationis sic fiunt paralogismi: quicqd ridet habet os: pratum ridet ergo zc. Ridere enim ppie significat actū hominis: z ppter aliquam similitudinem significat flozitionem in pratis. Juxta ſm modum amphibologie sic fiunt paralogismi. Quādocūq; litus aratur terra scindit: sed quandocunq; indocilis docetur: litus aratur: ergo quādocunq; indocilis docet terra scindit. Arare enim litus significat p̄p scissionem terre: sed ille qui arat litus amittit tempus suum: ideo p̄pter istam similitudinē transfertur ad amissionem tē poris. Tertius modus equiuocationis est ex eo q; aliqua dictio plura consignificat eodem. c.

vt laborãs. Similiter tertius modus amphibologie est quãdo oro de se significat vnum: ⁊ ipsa eadem iuncta alteri significat plura: vt scit seculum.

Questio vicesimatertia.

Queritur de cõpositione ⁊ diuisione. Et prio vtrũ cõpositio ⁊ diuisio sint due fallacie distincte specie? Et videtur q nõ. nam sicut se habet multiplicitas actualis oratiõis ad orationẽ: sic se habet multiplicitas potentialis oratiõis ad orationẽ: sz multiplicitas actualis nõ ꝓstituit nisi vnũ locũ sophisticũ vel vnã fallaciã vt amphibologiam: ergo nec potentialis. ¶ Itẽ sicut se habet multiplicitas potentialis dictiõis ad dictionẽ: sic se habet multiplicitas potẽtialis oratiõis ad oratiõem: sed multiplicitas potentialis dictiõis nõ cõstituit nisi vnum locũ sophisticum vt accentũ: ergo ⁊c. ¶ Itẽ loci sophistici distinguũt specie per causas apparẽtie: illi ergo loci qui habent eandem causam apparentie specie nõ distinguũtur: sz cõpositio ⁊ diuisio habent eãdem causam apparẽtie vt vnitatem materie: ergo ⁊c. ¶ Ad oppositum. Nisi compositio ⁊ diuisio specie distinguerent nõ essent sex loci sophistici in dictiõe quod est cõtra Aristo.

Questio vicesimaquarta.

Arta hoc querit vtr vnitas materialis vocis cõplexe sit sufficiens causa distinguendi cõpositionẽ ⁊ diuisionem: q sic videtur: q cum vnitas materialis vocis complexe sit causa generalis apparẽtie in cõpositione ⁊ diuisione nisi fuerit ꝓncipium sufficiens distinguẽdi vnũ locũ ab alio: oportet super istã causam generalem aliquid addere q ipsam determinet ad cõpositionẽ ⁊ diuisionem: ⁊ illud additũ oportet esse aliquid pertinẽs ad modum ꝓnunciandi: Et sic cõpositio ⁊ diuisio actualem multiplicitatẽ operarentur quod falsum est: ꝓña pz: q ibi esset vnitas materie ⁊ vnitas modi ꝓnũciandi: et hec duo integrant locũ opantẽ actualẽ multiplicitatem: ergo ⁊c. ¶ Itẽ illud ẽ causa apparẽtie in compositiõe ⁊ diuisiõe sub quo multa latent: sed sub vnitate materialium multa latent in cõpõne ⁊ diuisiõe: ergo est sufficiẽs ꝓncipiũ distinguẽdi compositõnẽ ⁊ diuisionẽ. ☞ Dino oro patet ꝑ Aristo. i illo ca°. 5. Fallacia aũt fit ex his. naz ibi vult Ari. q pp vnitatem materialũ credamus cõpõnem ⁊ diuisionem esse idem. ¶ Itẽ illud est cã apparẽtie in compositione ⁊ diuisiõe: qõ est ꝓncipiũ tegendi defectũ: qz defectus latet sub apparẽtia: sz vnitas materialũ est sufficiẽs ꝓncipium tegendi õfectũ: ergo ⁊c. ☞ Dino oro patet ꝑ Arist. Dicit eni q cõpositio ⁊ diuisio deficiũt ab elencho eo q nõ est eadẽ oro cõposita ⁊ diuisa: diuersitas ḡ oronũ est cã defect° in compositiõe ⁊ diuisiõe: sed iste defect° latet sub vnitate mãliũ: ergo ⁊c. ¶ Ad oppositum. Qõ est cõe duobus nõ distinguit illa spẽs sed vnitas mãlis est cõis cõpositiõi ⁊ diuisioni: ḡ ⁊c. Ut sciaꝫ veritas ꝓme qõnis ꝓmo oz dissoluere scõam. Circa quã sunt diuerse opiniões. Quidã dicũt q vnitas materialis est cã apparẽtie gnãlis in cõpõne ⁊ diuisiõe: ipsa in diuersificata ꝑ diuersas habitudines diuersos locos cõstituit. Et ꝫ pomt sic ꝓponẽs orationẽ ẽm cõpõnez nõ debet eã ꝓferre vt indifferẽter se habz ad vtrũqz sensuz: qz sic ita de facili pcipet rudes sensuz cõpositũ falsum: sicut sensuz diuisum verũ. Nec debet eã ꝓferre sub sensu diuiso vero determinate. nam manifestatio sensus diuisi veri est manifestatio fẽsus cõpositi falsi. Sed oz eã ꝓferre sub sensu cõposito falso cum habitudie ad sensuz diuisum verũ. Vñ vnitas mãlis cũ habitudine ad sensuz diuisuz verũ est cã apparẽtie in cõpositione ⁊ vnitas material cũ hitudine ad sensum cõpositũ vez: est cã apparẽtie in diuisiõe. Ista aũt habitudo ẽ ex pte orõnis ꝓpter qõ vnitas mãlis cũ habitudine ad sensum diuisum verũ est cã apparẽtie i cõpõne. ¶ Sz ꝓtra ꝫ. In cã apparẽtie cũ sit ꝓncipiũ tegẽdi defectũ: nõ oz eẽ aliq occasio mãifestãdi defectũ: sz i ista cã apparẽtie ẽ sufficiẽs occasio pcipiẽdi vtrũ qz sensuz: qz ꝑ ꝫ q ꝓferr sub sẽsu cõposito falso possum° pcipe sẽsũ cõpositũ falsũ. Et ꝑ ꝫ q ꝓferr sub hitudine ad sensuz diuisũ verũ: ẽ ibi occasio pcipiẽdi sensuz diuisum

1. elenc. capi. 3.

Ad 2am. qõnem.

verū: i cā g̃ apparētie eēt sufficiēs occasio ad defectū manifestādū. ¶ Jtē iferi⁹ pbat q̃ iter plationē compositā ꝛ diuisam non cadit aliq̃ relatio media: qđ tñ ponit ista positio: q̃libet g̃ platio vl'ē determinate platio sēsus cōpositi vl'sēsus diuisi. Et sñ vnus sub assimilatione ad aliđ. ¶ Propter hec dicit alr q cā apparētie in cōpōne: est vnitas materialis sub actuali platiōe sēsus diuisi veri. Qz opponēs sophistice tria dz celare. s. pluralitatem significatorū: falsitatē ppōnis: z indeterminatiōem ad vtrūq; sensum. Que tria p cām apparētie tegunt qz per vnitatem mālem: tegit pluralitas significatorū. Per hoc q̃ pfertur sub determinato sensu: tegit ideterminatio ad vtrū q; sensum. Per hoc q̃ iste sensus diuisus verus ē tegit falsitas ppositionis. ¶ Sed cōtra istā viam arguo dupliciter: Prio sic oē qđ apparet hz aliquam similitudinē illius quod apparet: sicut auricalcū qđ apparet aurū: habet aliquam similitudinem auri: si ergo oro cōposita apparet esse vera dz q̃ in se habeat aliquā similitudinē ad diuisam veram. Sed ista positio non ponit aliquā similitudinem i oro̅ne cōposita ad diuisam: g̃ ꝛc. ¶ Cōfirmatur ratio. Maz vera nā auri nō est cā quare auricalcū apparet aurū. Ergo veritas sensus diuisi nō est cā q̃re oro cōposita falsa apparet eē vera. Sed sic dicētes forte dicerent q̃ veritas sensus diuisi nō est cā pcisa apparētie i cōpositōe: sed silitudo oronis cōposite ad diuisam. Et ista silitudo prouenit ex vnitate mālū. ¶ Sed videt q̃ ista rōsio concedat ppositum: nā formale i cōpositiōe est ista silitudo. Et ista silitudo puenit ex vnitate mālī: ergo vnitas materialis ē sufficiēs p̃ncipū apparētie i cōpōne ꝛ diuisiōe. ¶ Jtē in oī loco in dictiōe: idē ē qđ tegit falsitatē ppositiōis vel pluralitatē ꝛ qđ facit apparētē ꝓtradictionē. Sed vnitas mālis ē cā apparētis cōtradictiōis: g̃ ꝛc. ¶ Dino⁹ pbat nā si q̃rat: vidisti ne oculo hūc pcussū. hec ppositio cōceditur. Si iterū querat: vidisti ne hunc pcussū oculo: hec negabit. Et cā isti⁹ apparētis ꝓtradictiōis ē vnitas materialis: g̃ ꝛc. ¶ Propter hec dicitur alr q cā apparētie in cōpōne est vnitas materialis plata in sensu cōposito falso. Et hoc vi

hēri ab Arist. qz Arist. in p̃mo huj⁹: vbi determinat de locis sophisticis q̃stū ad eoz apparētiā: nō ponit aliquā ozōnē in fallacia cōpōnis: quin in sensu cōposito sit falsa nec aliquā iuxta diuisionē quin in sensu diuiso sit falsa. ¶ Sed cōtra hanc viaz arguitur dupliciter. Primo sic. Illud nō pōt esse causa apparētie in loco sophistico: sine q̃ cōuenit reperire locū illū: qz locus sophisticus nō ē sine apparētia. Sed quenit repire cōpōnē ꝛ diuisionē sine falsitate alteri⁹ sensus: vt pz p exēplū. Video hominez magnū baculū tenentē: hic est cōpositio ꝛ diuisio: eo q̃ hec determinatio noīat magnū: pōt determinare hominem vel baculū: ꝛ i vtroq; sensu pōt eē ppō vera: posito casu possibili. ¶ Jtē sophista dz arguer ex apparēter veris: sed si causa apparētie i cōpōne eēt vnitas mālis plata in sensu composito falso: ex manifestis falsis argueret sophista: qđ ei nō eēt cōueniēs. Et pterea vt argutū est in cā apparētie nō dz eē i aliq̃ occasio manifestādi defectū: exquo defectus latere dz sub apparētia. Sz platio cōpositi falsi: ē occasio manifestādi defectuz: g̃ ꝛc. ¶ Propterea pt dici ad questionē: q̃ vnitas materialis est cā apparētie generalis in cōpōne ꝛ diuisiōe: sed qz cōe in q̃stū hmōi nō distinguit: iō ipsa diuisa vel plata p diuersas dīas diuersos locos cōstituit. Nam silitudo oronis cōposite ad diuisam est cā apparētie in cōpōne. Et silitudo oronis diuise ad cōpositā est causa apparētie in diuisiōe. Nūc autē iste silitudines differūt fm speciē: ꝛ ideo pūt distiguere locos fm speciez. Qz autē iste due similitudines differant fm speciem. pbatio: nam relationes diuersificant fm spēm fm diuersitatē fundamentorū fm speciem. Hunc autem fundamenta istarū similitudinū sunt modi pferendi cōpositim vel diuisim. Et isti modi differūt fm speciē: ideo iste similitudines differunt fm speciem. ¶ Dato⁹ patet nam similitudo que fundatur super albedinē: differt specie a similitudine que fundatur sup nigredinem: qz albedo ꝛ nigredo specie distinguūtur. Secūda pars minoris patet. s. q̃ modi pferendi cōpositim vel diuisim differūt fm speciē: qz maior est diuersitas int modos pferēdi cōpositiz vl

capi. 2.

diuisim: qz iter mālia nūc ⁊ iterū prolata sz materialia nunc ⁊ iterū prolata differūt ꝑm numerū: ergo modi pferendi cōpositim vel diuisim differūt ꝑm speciē. Et ꝓterea modi pferēdi sunt forme loco⁊ differētū ꝑm speciē: ergo ⁊c. Pria ps minoris pz que fuit: q ista silitudines fundant sup istos modos pferēdi specie diuersos. Nam silitudo oratiōis cōposite ad diuisam vel attendit solū penes vnitatē materialiū vel penes modos pferendi compositum vel diuisim. Non penes vnitatē materialiū: nā tal' simlitudo nō causat deceptionem que appropriat cōpōi ⁊ diuisioni: mā in materialib⁹ compositio ⁊ diuisio non distinguunt. Si.n. aliqs credat materialia esse eadē pp hoc non decipit. Ista ḡ silitudo attendit secūdo mō: hoc pz si nos inspiciamus ad modū quo decipimur ꝑm compositionem ⁊ diuisionē. Si enī queritur: putas ne verū dicere nūc: qm̄ tu fact⁹ es. Cito respondens hāc concedet. Si ergo vlteri⁹ inferat: factus es: ergo nūc: deceptio non accidit qz rōnēs credat mālia eē eadē. sed ꝓpter simlem modū⁊ pferendi cōpositim: ⁊ diuisim. Et h̄ vult Ari. taz i ꝓmo hui⁹ q̄z in scdo. Dicit.n. q nos decipimur scām cōpositionē ⁊ diuisionez: eo q nihil putat differre cōposita et diuisa oratio. Unde dicēdū q vnitas materialium cū simlitudine oratiōis cōposite ad diuisa⁊ est causa apparentie in cōpositiōe ⁊ econuerso in diuisione. Et lz iste simlitudines radicaliter pueniant ex vnitate materialiū: iste tñ silitudines sup modos pferēdi cōpositum vel diuisim fundant: q sūt species differentes. Ulterius intelligendū est q arguens sophistice ꝑm cōpositionē habet proferre talem orationem in sensu diuiso vero. Nam si proferret eam in sensu composito falso: ibi esset occasio manifestandi defectū ⁊ falsitatem. Sed tamē veritas sensus diuisi nō erit causa apparētie in cōpositione. sed silitudo oratiōis cōpositе ad diuisam vt dictū est. Sed cōtra h⁹ arguo ⁊ ostendo q ista simlitudo non sit causa apparentie in cōpositione: qz cā apparentie in omni loco in dictione debz eē obiectum sensus. Cum ergo silitudo ista sē sui non obiciat: nō erit cā apparētie in cōpositione. Dicendū ē q ista relatio obiciat sensui ꝑ hoc q vnitas materialium sensui obiicitur: sicut simlitudo sortis ad platonem in albedine sensui obiicitur. Ad ꝓmā rōnem istius secunde questionis cum dicit: Si vnitas materialis nō sit sufficiens cā apparētie cū sit generalis: oportet super istam aliqd addere. Dicendum q illud additū est silitudo oratiōis cōpositе ad diuisā ⁊ nō modus pferendi. Ad secūdā pz ꝓdicta i qōne. Ad tertiā quādo dicit: q vnitas mālis tegit defectū ⁊c. Dicendū q vnitas materialis nō facit apparētiaz sine simlitudine: nec tegit defectū. Ad rōnes prime qōnis. Dicendum ꝓ prima rōne q simile est quo ad hoc q vtraq; multiplicitas est in oratiōne: sed tamen ex hoc nō segtur vlterius q si in actuali multiplicitate oratiōnis non est nisi vnus locus: q tō scām potentialem multiplicitatē nō sit nisi vn⁹ locus. Mā in potentiali multiplicitate oratiōnis est distinguere duas causas apparētie specie differētes: sicut dictum est. Et ēt duas causas non existētes latentes sub illis causis. Sed in actuali multiplicitate oratiōnis non est distinguere nisi vnā cām apparētie: ⁊ vnā cām nō existētē: ideo non est silr. Ad aliud dō: q circa hoc sunt diuerse opiones de qbus videbit inferi⁹. Sz tñ dō est ꝓ nunc q q̄stū est ex potētiali multiplicitate Aristo. potuit distinguisse duos locos penes accentum sicut penes cōpositionē ⁊ diuisionē. Sz forte cōsiderauit hūc locū ꝓut magis ꝙuenies ē vsui sophistico. Et hoc est in scriptura ⁊ poematib⁹ vt ipe testat: Et cōsiderādo accētū ꝓut ē i scriptura ⁊ poematib⁹ ē ibi solū vna cā apparētie. s. eedē lr̄e ⁊ syllabe. Ad 3m pz pdcā i qōe

Ad arta ꝑncipalia 2e q̄stiōis

Ad argta. ꝑncipalia ꝑe qōnis

Questio vigesimagnta.

Q Ueritur vtrum ad fallaciā cōpōnis regrat: q sēsus cōpositus sit falsus? Et vr q sic. Illa loc⁹ sophistic⁹ nō ē sine sua cā apparentie ⁊ non existentie. nam ex his duobus integratur locus sophisticus. Sz causa non existentie in cōpositione est falsitas sensus cōpositi ⁊c. Forte aliqs interimeret minorem dicendo q causa non existentie est diuersitas oratiōnis composite ad diuisam. Et hoc patet ꝑ Arist. q dicit q cōpō ⁊ diuisio in ignorantiam elenchi re

.1. elenx. capi. 4.

ducunt: qz nō est eadē oīo cōposita z diuisa. ¶ Cōtra: Illud nō ē sufficiēs cā nō existēte huius fallacie: qō adiūctū sue cause apparētie nō pōt in ppriū effectū ist⁹ fallacie: sed diuersitas oīonis cōposite ad diuisaz annexa cāe apparētie huiⁿ fallacie: ñ pōt in ppriū effectū: ḡ zc. Probatio assumpti: qz ppriⁿ effectⁿ fallacie ē fallere: nullus aūt fallit nisi credēdo falsuz eē vez. Sz si qñqz rīs credat sensum diuisuz eē idē cuz sensu cōpositō: nō credit falsuz eē veruz vt patz in exēplo ista: Video hoiem magnū baculū tenentē. ¶ Itē rō eoz q̄ sunt ad finē a fine sumit. Sz locus sophisticus ordinatur ad metā: sz ad metā nō ducit nisi p ppōnē falsam ḡ zc. ¶ Itē recta solō est manifestatio falsi: z pp qd accidit falsuz. Si ḡ diuisio sit solō cōpōnis: qz vbi fallit cōpō soluit diuisio: necesse ē ḡ p sensus cōpositus in cōpositiōe sit falsus. ¶ Ad oᵐ. Ex falso cōtingēte concesso a rīdente cū aliqua ppōne vera de sensu cōpōsito segtur iconueniēs qō non segtur cū eadē ppositione vā in sensu diuiso: sz ista erit p aliquem locū sophisticū z ñ nisi per cōpositionē: ergo zc.

Ad qōnē ¶ Ad qōnē dicēdum q̄ cōpositio pōt dupliciter cōsiderari. Aut i se z absolute: aut put ptinet ad finem sophistice. Si primo mō cōsideraf nō est necesse in cōpositione sensum cōpositū eē falsuz qz ad potentialē multiplicitatē nō regitur nisi p materialia sub diuerso mō pferēdi diuersa significent. Oz aūt illa materialia sint va vel falsa: vl in alio sensu vera z alio falsa: hoc accidit potētiali multiplicitati. Si cōsideraf secundo modo: sic necesse ē sensum cōpositum in cōpositione esse falsum. Illaz opponēs sophistice intendit respondentem ducere ad metam sed hoc nō facit nisi faciat ipsum opinari falsum esse verū: ppter similitudinem falsi ad verum. Et propter hoc Aristo. determinans de locis sophisticis prout ducunt ad metam: omnes oationes quas ponit in cōpositione fallunt in isto sensu. Et omnes oationes q̄s ponit in diuisiōe: sunt false i isto sensu. Prie rationes ostendūt q̄ put compositio ducit ad metam: necesse est sensum composituz eē falsuz. ¶ Ad illud in oppositū dicendū q̄ quādoq; oatio vera in sensu cōpōsito: ē incōpossibilis alicui contingēti falso. Et eadē oīo in sensu diuiso vera eidem falso ptingenti non est incōpossibilis. Et tunc ex ppositione vera in sensu cōpositionis: cum isto contingenti falso: sequit̄ inconueniēs ppter incompossibilitatē inter ea: qō tamen falsum non sequit̄ cū oīone vera i sensu diuiso. Unde forte fallacia compositionis non accidit ppter illationem illius falsi. Sed tm̄ ista incompossibilitas ē causa illius falsi. Intelligendum est q̄ eadem compositio que vt est fallens dicitur fallacia compositionis: que vt est soluens dicitur sensus compositionis. Et similiter est de diuisione.

Questio vigesimasexta.

Queritur circa modos cōpositionis z diuisionis. Et p̄mo circa p̄mū modū vtrū hec oatio: Sedente ambulare est possibile: sub diuersis platonib⁹: possit diuersa significare? Videt q̄ non: nā ois diuersitas oīonis: vl puēit ex diuersitate significati: vl ex diuersitate modoz significādi. Sz mālia diuersimode plata hnt eosdē modos significādi z eadē significata: ḡ zc. Alaz pz. Illaz diuersitas in significādo: resultat ex diuersitate i itelligēdo. Sz diuersitas i itelligēdo vel puenit ex diuersitate significati vel modoz significādi: ḡ zc. ¶ Itez q̄ sensus compositionis non sit ibi possibil' pbatio. nam sedēs: cuz sit p̄sentis tpis significat illū qui sedēs ē. Sz ly ambulare: pt ampliari p modū possibilitatis: significat igit̄ q̄ iste q nūc est sedēs posset in futuro ambulare: z iste ē sensus diuisionis: ḡ zc. ¶ Itē q̄ sensus diuisionis non sit ibi possibil' pbatio. Illā termin⁹ ꝓcret⁹ aut supponit formā tm̄: z tūc est oatio falsa qlitercūqz constructibilia diuidant. Si supponat tm̄ subiectū: tūc hic ñ est fallacia figure dictionis: Quicqd heri vidisti hodie vides: albū heri vidisti: ḡ zc. Oportet igit̄ dicē q̄ supponat formā vt subiectū ꝓcernit. Sed tūc adhuc segtur idē: qz tūc denotaf potētia eē in sedēte vt concernit subiectū. Sz sicut vna forma non pt eē alia sic nec subiectū sub tali forma ē i potētia ad formam oppositaz.

¶ Ad oppo

ca.2. ¶Ad oppositū est Ax. in primo huius.
Ad qōnē Ad questionē dicendū q materialia illius orationis: ¶Possibile est sedentē ambulare: sunt in potētia vt significēt diuersa sub diuersis platiōibus: vi oñdit Ax. in secū-
ca.4. do huius: p simile in dictiōe plata sub graui z ꝯcētu z acuto. Nā sic ipa dictio est in potentia vt ꝓstituat intellectū simplicē sub accentu graui: z aliū ꝓceptū sub accentu acuto. Sic materialia istius sedentez zc. sunt in potētia vt diuersas sentētias sub diuersis modis ꝓferēdi significēt vel repsentēt. Et ista silitudo ptz: nam sicut accentus est qdam modus significādi attributus dictioni p quē vnū intellectū simplicē ab alio distinguit. Sic modus ꝓferendi est quidam modus significandi p quē nos distinguimus vnū intellectū ab alio. Unde sicut accētus variat potestatem dictionis: sic modus ꝓferēdi variat potestatē ozationis Unde qō dicit q orationi nō attribuit modus significādi: nisi qz attribuit ptibus eī. ¶Hoc habet intelligi de modis significādi grāmaticalibus q sunt ꝓncipia cōstruēdi vnā dictionē cum alia: sed tm modi significādi logicales ip oroni attribuūt. ¶Sed cōtra. modus ꝓferendi q est modus significādi ozonis ex pte nostra est: nam q ꝓstructibilia sic vel sic ꝓferant hoc est ex parte nostra. Si ergo cōstructibilia sub diuersis modis ꝓferēdi diuersa significarēt: sequeretur q multiplicitas eoz ex pte nostra acciperet. Et talē diuersitatē ozonis increpat Ax. zc. Dicendū q diuersitas modi ꝓferēdi est ex pte nostra. Sed q oro sic plata hoc significet: z sub alio modo ꝓferēdi significet aliud: hoc nō est ex parte nra. Unde Ax. nō increpat multiplicitatē ex parte nra: dūmodo oratio habeat in se multiplicitatē: qō eīm pendere ꝓferat sub accentu graui vel acuto ex pte nostra est. Sz q dictio plata sub graui accētu significet vnū z sub alio significet aliō: hoc ex pte nra nō est: sed ex parte dictiōis. Sed vlterius oz videre qs modus ꝓferendi facit sensum cōpositum z diuisum. Et dicendū est q cōtinua prolatio eius q est sedentē: cum hoc qō est ambulare causat sensum cōpositum Iste antē modus ꝓferēdi possibilis est in oratione: nam sic modi significādi grāmaticales adinuicē dependētes terminātur z q nata sunt ꝓiungi cōiungūtur. Iste aūt sensus accidit actioni ꝓter aliquā violētiā: ideo iste sensus magis appropriat oratiōi Sensus aūt diuisionis accidit ex discontinua ꝓlatione earundē partiū. Et qz quē nata sunt cōiungi adinuicē sepant: iō iste sensus minus appropriat oroni: vnde accidit ei cū quadā violētia. In primo sensu ex cōtinua ꝓlatione eius qō est sedentē cū ambulare itelligimus extrema referri ad idem. vnde ꝑm quosdā de hoc toto: sedentem ambulare: ponit possibilitatis modus ꝑm alios: modus possibilitatis dicit dispositionē circa ista extrema. Sz siue sic siue sic semp ista extrema in sensu cōpositōnis ad idem habēt referri. Sed in sensu diuisionis ex distinctiua ꝓlatione istarū dictionū pōt ly sedens accipi p vno tpe: z ly ambulare p alio: vnde i sensu diuisionis monō dicit dispositionez circa ista extrema p eodem tempore: sed pmittitur q p diuersis tpibus accipiat. ¶Ad rōnes. Ad primā dicendū q si maior intelligit solū de modis significādi grāmaticalib⁹: q sunt ꝓncipia cōstruēdi vnā dictionē cū alia: tunc falsa est maior. Sed si intelligit q oīs diuersitas in oratione: vel ꝓuenit ex diuersitate significati vel modozū significādi logicalū tunc vera est z minor falsa: Nam modus ꝓferendi est quidam modus significandi logicalis per quē vnus intellectus ab alio distinguit. Ad secundā: cum dicitur: q sedens significat illum qui nunc est sedēs et ly ambulare ampliat p modū possibilitatis. Dico q in sensu cōposito ad idē tempus ad qō ampliatur ly ambulare ad illō ampliatur ly sedentē. Unde a parte de ly sedentē: est possibilitas vt amplieť. Nam Buscianus dicit q ꝓcipijs ꝓsentis temporis insunt tpa quēadmodū infinitiuis. Unde cum dicit: Fuit legens. est legens: erit legens: ly legens accipitur p tpe pītī sed non pro tempore qō est ꝓsens: sed pro eo qō erit vel fuit ꝓsens. ¶Ad vltimū dicendū q terminus cōcretus supponit formā vt concernit subiectū. Sed hoc dupliciter contingit. Aut put cum forma cōiungitur: aut put in se z absolute considerātur. ¶Primo modo supponit in sensu

Ad arts ꝓnlia

cõposito. Scdo mõ in sensu diuiso. Et cuz dicit vlterius q̃ in sedẽte denotat potẽtia ad ambulãdũ: suppositio q̃ ℔ fit verũ. Dicendũ q̃ i sensu diuiso supponit subm rõne formę cui inest sessio. Et tõ sufficit solũ subm eẽ pñs ambulatiõi q̃ termiat potẽtiã Exemplũ huius est mã p⁹ vt est in potẽtia ad formã: ꝛ nõ est in potẽtia ad formã nisi vt est sub' ꝓpatiõe. Et tõ mã ꝓpata est in potẽtia p accñs. Et qõ est sic ī potẽtia vt solũ cõcomitãs: nõ oz esse pñs actui terminãti potentiã: sic est in ꝓpósito: qz forma sessionis solũ est in potẽtia ad ambulandũ p accidẽs: tõ nõ oz q̃ sit pñs cũ subm ꝯiunctũ est cũ ambulatione.

Questio vigesimaseptima.

Queritur vtrũ hec ꝓpõ: Sedente ambulare est posse: sit vera in sensu diuisionis? Videt q̃ non. Maz posse sub quocũqz mõ ꝓferat dicit potem vnionẽ eius qõ est sedẽte cũ ãbulare. Sz tũc arguit sic: illa ꝓpõ est falsa q̃ significat potem vnionẽ eoz q̃ adinuicẽ cõponi nõ pñt: sed hec est talis: g̃ ꝛc. ¶ Item in sedente denotat esse potẽtia ad ambulandũ: sed cuius est potẽtia: eius est ꝛ actus. Mã actus ꝛ termin⁹ p se potẽtie signtificat: g̃ p ꝓpositionẽ in sensu diuiso q̃ sedẽs sub forma sessionis possit esse cõiunctũ cũ ambulatiõe qõ est impose. ¶ Item ꝓpõ vera de possibili hz aliquã veram de inesse: nã posse est quo posito inesse nõ accidit impose: sed ꝓpõ de inesse rñdens ifti de possibili est hec: sedens ambulat: q̃ simpliciter falsa est: g̃ ꝛc. A gbusdã dicit q̃ hec sedentẽ ambulare ẽ possibile: debet sic poni ineſſe. Sedens ꝑus ambulat. Scõm tñ alios sic debet poni in esse hõ vel aial ambulat. Rõ ꝑmi est hec: nã ex discõtinua platiõe ifarũ partiũ. sedentẽ ãbulare: ꝑmittitur q̃ ly sedẽs possit accipi p vno tpe ꝛ ly ambulare ꝑ alio: et hoc virtute modi potẽtie: ꝓptera sic debet poni ineſſe: Sedẽs ꝑus ãbulat. Rõ scõi est potẽtie respectu illius respectu cuius est solũ p accñs nõ corrñdet actus. Vnde ꝓpõ debet poni ineſſe rõne subiecti sessionis: vt hõ ambulat vel aial. ¶ Sz ꝓtra ℔ arguo sic: Diuersis propositionibus de posse corrñdẽt diuerse ꝓpositiones de esse: sed iste due ꝓpositiões sũt diuerse ꝓões de posse: sedentẽ ꝑus posse est ãbulare: ꝛ sedentẽ posse est ãbulare. Sz ꝑme de possibili corrñdet hec de inesse. Sedens ꝑus ãbulat: g̃ scõde de posse corrñdet hec sedẽs ãbulat. ¶ Itẽ iste sunt diuerse de possibili. Aial ãbulare est posse: ꝛ sedentẽ ãbulare est posse. Sz ꝑme de possibili corrñdet hec de inesse: aial ãbulat: g̃ ifti sedentẽ ãbulare est posse: corrñdet alia de inesse. ¶ Ad oppositũ hec ꝓpõ: Possibile est sedentẽ ambulare: ſequr ex veris: g̃ est vera. Sequit em̃ ex istis: posse est sortẽ ire: sortes est sedens: ergo ꝛc.

Questio vigesimaoctaua.

Arta hoc querit vtrum sit vera in sensu cõpositionis? Et q̃ sic videt. Mã ly sedentẽ põt cõpari ad diuersa tpa p notã potẽtie: ꝛ p cõsequẽs põt esse sensus in ꝓpõne sedentem ꝑus posse est ambulare. ¶ Itẽ ꝯtinua platio eius qõ est sedentẽ cũ ly ambulare: nõ facit q̃ sedentẽ ꝛ ambulare accipiant̃ p eodẽ tpe: nã sic dicto: Hõ q̃ fuit est: põt ly homo accipi p ꝑti: ꝛ ly fuit p ꝓterito: nõ obstante q̃ sub ꝯtinua platiõe ꝓferat: g̃ eadẽ rõne in ꝓposito. ¶ Oppositum vult Ax. ¶ Propter ꝑmã questionẽ intelligendũ est q̃ potẽtia dicit multis modis. Et in q̃busdã est multiplicitas equocatiõis: ꝛ in q̃busdã est multiplicitas analogie p Ax. in ꝓncipio. 9. meta. Aliq̃ em̃ dicunt potẽtialia nõ qz habeãt aliqõ ꝓncipiũ transmutatiõis. Et sic reputur potẽtia in geometria ꝛ in logica. Linea em̃ q̃ est radix alicuius q̃drati dicit potẽtia ipsius: sicut in numeris dicimus q̃ ternarius est potẽtia nouenarij: ista aũt potẽtia nõ dicit ꝓpter aliqõ ꝓncipiũ transmutatiõis: sed ꝓpter aliquã filitudinẽ. Sicut mã est potẽtia actus quia trãsmutat ad actũ: sic nũerus dicit p⁹ alteri⁹ qz ex ductu eius in seipm̃ resultat alter Similiter est in logica: possibile em̃ ꝛ impossibile nõ dicimus in logicalib⁹ ꝓpter aliquod ꝓncipium transmutationis: sed solum ꝓpter ordinez ad verum ꝛ ad falsum. Sicut enim ens non solum significat

ens extra animā: sed verum circa compositionē intellectus. Sic potētia cum dicat ordinē transfertur ad cōpositionē ⁊ diuisionē in ꝓpositionibus. Unde illa ꝓpō dicitur possibilis que pōt esse vera: ⁊ illa impossibilis que nō pōt esse vera. Sed hoc nō est ꝓpter aliquā potētiā actuā vel passiuam: sed solum ꝓpter cōuenientiā ⁊ repugnantiā terminoꝝ. ¶ Potentia autem in naturalibus accipitur ꝓout est principiū transmutationis que fm analogiam diuiditur. ¶ Hoc suppōsito: dicendum q ꝓpositio pōt esse vera in sensu diuiso: sedentem ambulare est possibile. Nam propositio significat q vnio predicati ad subiectuz est possibilis. Sed ꝫ pōt esse dupliciter. Uel pro eodem tempore ⁊ sic est composita ⁊ falsa, Uel pro diuersis tēporibus: ⁊ sic est diuisa ⁊ vera. Unde illud qō est subm sessionis in vno tpe: pōt esse subm ambulationis in alio tempore. Et q potētia equoce accipiē in logicalibus ⁊ naturalibus: ideo logicus dicit multas ꝓpositiōes esse veras quas tn̄ diceret naturalis esse impossibiles. Unde concedit istam propositionem: Falsum potest esse verum: in altero sensu: Et etiam istam: Cecus potest esse videns. ¶ Ad primū argum cū dicit q poſe sub q̄cūq; modo ꝓferat ⁊c. dico q vex ē. Sed ꝫ potest esse dupliciter. Uel ꝑ eodē tpe: ⁊ sic ꝓpositio falsa est. Uel ꝑ tpibus diuersis: ⁊ sic vera est ratione subiecti. ¶ Ad aliud cū dicit q in sedente denotat esse potētia ⁊c. Dico q ꝓpositio nō significat q compositio extremoꝝ est possibilis. Unde ꝓpō nō significat q in sedēte: vt in subiecto sit potentia vt subiecti ad predicatū. Uerūtamē hoc posito. Dicendū est ad rationē vlterius: cū dicit: eius est actus cui⁹ est potētia. Dico q cui⁹ est potētia vt subiecti ꝑ se eius erit actus. Cuius tn̄ est potentia vt subiecti ꝑ accn̄s: nō oz q eius sit actus: nec ꝑ se nec ꝑ accn̄s. Nā ꝓuatio ⁊ forma opposita sunt in potētia ꝑ accidēs ad formā q̄ est terminus motus: ⁊ tamen nec priuatio nec forma opposita manet sub actu. Et hoc quia non est alia potentia earū q̄z potentia ipsius materie. Uerūtamen propter intellectum illius propositionis est sciendum q sicut aliquid se habet ad potentiam sic se habet ad actum. Et si per accidens se habet ad potentiaz: per accidens se habet ad actum. Et intelligendum q aliquid pōt ꝑ accidens accidere illi qō ꝑ se est in potētia ad actum. vel illi ad qō est in potentia. Exemplū primū: nam materie accidit ꝓuatio ⁊ forma opposita. Exemplū secundū: nam forme humane ad quā materia hominis est in potentia: accidit esse album vel musicum quod est in potentia primo modo. nō oportet q sit sub actu: nec per accidēs nec per se. Sed quod est in potentia secundo modo potest esse in actu licet per accidens. ¶ Ad vltimum dicendum q hec propositio: Sedentem ambulare est possibile: debet sic poni ineſſe: sedens in a. ambulat in b. Et sic homo ambulat: posito q homo sit proprium subiectū sessionis. Si enim propositioni de possibili correspondeat aliqua de ineſſe ratione subiecti per accidēs. tunc sic debet poni ineſſe: Sedens in a. ⁊c. Si autem propositioni de possibili solum correspondeat propositio de ineſſe ratione subiecti per se sic debet poni ineſſe: Homo ambulat. ¶ Ad rationes in oppositū cuz dicitur q sunt diuerse de possibili ⁊c. Dicendum q iste due propositiones: Sedentem prius possibile ⁊c. prout accipiūtur in sensu diuisionis non differūt. ¶ Ad aliam eodem modo dicenduz est. ¶ Ad secundam questionem dicendum q hec est falsa in sensu compositionis: sedentem ambulare ⁊c. Nam ex continua prolatione eius quod est sedentem ambulare: significatur q vnio istorum extremorum est possibilis pro eodem tempore. ¶ Ad primum argumentum cum dicitur q ly sedentem ampliatur per notā potentie: dicendum q hoc posito propositio falsa est: nam qō cunq; tempus ampliatur ly sedentem ad idem tempus in sensu compositionis ampliatur ly ambulare. Unde in sensu composito propositio significat q compositio istorum extremorum pro eodem tempore possibilis est. ¶ Ad aliud dico q sic dictus Homo qui fuit est: ⁊ hoc sub continua prolatione. Uel homo accipitur pro preterito vel pro presenti sub ratione preteriti: vnde ratio accipit falsum.

Ad arg^m ꝓn^lia

Ad 2^am qōnem

Questio vigesimanona.

Veritur circa istū palogis/mū: Quinqz sūt duo et tria: q z querit vtrū hec dictio et: possit copulare inter termi nos vel ppositiones? Et q inter terminos vr: Nā p Prisciānū ꝓiunctio copłat iter partes oꝛonis: sed oꝛones nō sunt ptes rōnis. ergo ꝛc. ¶Item cōiunctio cōstruit cū illis inter que copulat: sed ꝓstructio fit rōne modoꝝ significandi: cuꝫ ergo oꝛones nō hēant modos significādi: hec ꝓiunctio z: inter oꝛones non copulat. ¶Ad oppo. ſm Prisci. Heu idem homo: ab: hodie: cōcedit: lapsus. hec sunt omnes ptes oꝛonis ꝑter cōiunctionē: que si apponerē exigeret aliam oꝛonem: hoc nō esset nisi inter oꝛones copularet. ¶Item copulatio videtur esse inter similia. sꝫ sic dicto: Quinqz sunt duo z tria: oꝛo precedit cōiūctionē. ergo aliā oꝛonez exigit sibi ꝓiungi.

Questio trigesima.

Veritur vtrū q hec dictio z opetur potentialem multiplicitatem? Videtur q non. Nam multiplicitas dictionis eiusdem ſm materiam z formam non manet multiplicitas potentialis: nam ad potentialem multiplicitatem requiritur diuersitas forme: sed hec dictio z: manet eadem ſm materiam z formam ergo ꝛc. ¶Ad oppositū dissoluit compositionem z diuisionem: ergo ꝛc. Ad qōnē ¶Ad ꝑmam qōnem dicendum q cōiunctio vel copulatio per se copulat iter terminos: per accidens autem terminos inter ppositiones. Et huius ratio est: naz cum coniunctio sit pars oꝛationis habet modos significandi ſm q cum alijs partibus oꝛationis construi potest: sed nō cōstruitur nisi cum illis inter que copulat: oportet igitur ista habere modos significādi sibi ppositionabiles qui sint ꝓncipiū cōstructionis: ergo non copulat inter oꝛationes. Sed tamē quia terminos inter quos copulat accidit partes vnius oꝛatiōis esse vel diuersaꝝ: ideo dicit copulare inter terminos vel inter oꝛones. Magis tū ꝓprie potest dici q ꝓiūctio posset copulare iter terminos vnius oꝛonis vl iter termiꝰ diuersaꝝ oꝛonū. ¶Ad ꝑmū argumētū in oppositum: cum dicitur: Heu: idez homo ꝛc. sunt omnes partes oꝛonis ꝑter cōiunctionem: que si apponaf exigit aliam oꝛonem sibi aduūgi. Dicendum q cōiunctio apposita per accidēs fit copulatio inter oꝛones quia per se fit copulatio inter partes diuersaꝝ oꝛonum. ¶Ad scōm cum dicitur q copulatio vult esse inter similia: vez ē de copulatis per se: cuiusmodi sunt dictiones. Vel potest dici q in hanc oꝛatōē: Quinqz sūt duo z tria: copulatio soluz copulat vnā partē ꝑdicti alteri. Et tunc est sensus compositus z copulat simile simili. Vel potest sic pferri. Quinqz duo sunt z tria. Et tunc copulat oꝛonē precedentem oꝛationi sub seqnti: z sic est sensus diuisiōis et significat q quinqz sunt duo z quinqz sunt tria diuisim. Et tunc copulat simile simili: quia oꝛationē oꝛationi. ¶Ad questionē aliam dicēdum q distinctio soluens hunc paralogismum. Quinqz sunt duo z tria: opatur potentialē multiplicitatē: nam puenit ex hoc q eadem mālia diuersimode plata diuersa significant huic distinctioni accidit q ꝫ dictio et copulat inter terminos vel inter ppositiōes. Unde z ex distinctiōe in se cōsiderata: operatur potētialē multiplicitatē sꝫ nō ꝓmo operet potētialē multiplicitatem. Et hoc ꝓbant rationes. Qō. xxxj.

Veritur vtruz iste q paralogismus: quinqz sunt duo z tria sit verus in sensu compositionis? Et q sic videf. Naz duo z tria sunt aliqs nūerꝰ. Aut ḡ gnariꝰ aut maiοr aut minοr numerꝰ sꝫ nō maiοr nec minοr: ḡ ꝛc. ¶Itez glibet nūerꝰ addit ꝰ alteri ꝓstituit nūez ternariꝰ ḡ addit ꝰ binario ꝓstituit aliquē nūez: z non alii q̄z gnarii. ¶Ité iste palogismꝰ é palogismꝰ diuisiōis. ḡ é veriꝰ in sensu cōpōnis: Nā vbi fallit diuisio soluit cōpō.. ¶Ité duplex é totū: vl̄e z itegrale. Totū vl̄e de suis ptibꝰ diuisiz ꝑdicaf: sꝫ totū itegrale nōn nisi cōiūctim hec ḡ é vā. Duo z tria sūt qnqz z p ꝓseqns hec p ꝑuersionē: Quinqz sunt duo z tria. ¶Ad oppom é Az. de q̄litate: q̄libz T.c.29. .5.metꝝ.

res hꝫ eē semel ꝛ nō bis: vñ cōcludit qꝫ sex est semel sex ꝛ nō bis tria: ḡ eadē rōne: gnaqꝫ est semel gnaqꝫ ꝛ nō duo ꝛ tria. ¶ Itez sic dicto: gnaqꝫ sunt duo ꝛ tria: pma ps p̄dicati de subo nō p̄dicat: silr nec scōa: ḡ ꝛc. ¶ Itē p Ax. in. 5. meta. ps nō p̄dicat de toto nisi cōcretiue: sed duo ꝛ tria sunt ptes gnarij ḡ ꝛc. ¶ Ad qōnē dicēdū qꝫ ē falsa formaliter loquēdo. nā gnarius p̄m se est vnū: qz p̄m se est ens. Et vnūqdqꝫ sicut est ens sic est vnū: hꝫ qñ aliqd est p̄m se vnū: ꝛ ex plurib⁹ ptibus compositus regitur aliud vniens istas ptes: sed gnarius cōponit ex multis vnitatibus q̄ p̄m se sunt distincte: ḡ regrit aliqd vniēs istas vnitates: illō aūt vniēs nō pōt eē aliq̄ vnitas: qz ex ista vnitate ꝛ alijs cōstituet gnarius. ꝛ tūc remanet q̄stio qō vnit istas vnitates ḡ oz qꝫ illō vniēs sit aliqd ab vnitatib⁹ ꝛ ꝫ est forma ipsius gnarij. Sicut eñ ex elemētis cōponit mixtū: ꝛ in mixto est aliqd qō nō est elementū: sic in gnario est aliqd qō nō est vnitas numeralis: nec ex vnitatib⁹ cōpositū: ꝛ hoc est forma eius. Cum ergo nīa nō p̄dicet de cōposito ex mā ꝛ forma: ꝛ gnarius est quoddā cōpositū ex vnitatibus ꝛ sua forma: ꝛ duo ꝛ tria sunt mālia ipsius gnarij: hec erit falsa formalr loquēdo: gnaqꝫ sunt duo ꝛ tria. Vñ sicut hec ē falsa: hō est carnes ꝛ ossa. sic hec est falsa: gnaqꝫ sunt duo ꝛ tria. ¶ Item phs in. 7. meta. dic qꝫ q dic domū eē lapides ꝛ ligna: dicit domū esse i poa domū: nā lapides ꝛ ligna sūt mā domus. Qui ḡ dicit gnaqꝫ esse duo ꝛ tria solū dicit gnariū esse gnariū in potētia. Naz duo ꝛ tria sunt mā gnarij. Unde si hec sit vera aliq̄ modo: Quinqꝫ sunt duo ꝛ tria: hoc erit solū mālr loqndo: formalr eñ ꝓpō falsa est. ¶ Ad primū argumētū: cū dicit qꝫ duo ꝛ tria sunt aliqs numerus. Dico qꝫ duo ꝛ tria possunt dupliciter cōsiderari. Aut put sunt in potētia ad vlteriorē formā. Aut put distinguūtur p suas formas. Primo mō sunt aliqs nūerus in potētia. Scōo mō sunt duo numeri spē distincti. ¶ Ad aliud dicendū qꝫ glibet nūerus addū⁹ alteri cōstituit nūerū mālr sz ad formā nūeri regrit forma vniēs q̄ nō habet sic dicēdo: gnaqꝫ sunt duo ꝛ tria. ¶ Ad tertiū dico: qꝫ hec est falsa de virtute sermonis in sensu cōpositionis: gnaqꝫ sunt duo ꝛ tria. Ax. tñ ꝓcedit eam ꝓpter apparentiaz veritatis. Nam apparentia sufficit ad sophistam. Et qz nūerus est quātitas discreta: ideō multotiēs admittimus tales ꝓpōnes ¶ Ad vltimū dicēdū qꝫ totū integrale nō significat suas ptes: sz significat cōpositum ex ptib⁹ sub sua forma sz ptes nō significāt vniri sub forma totī⁹: nisi note totius. Vñ sic dicto: Duo ꝛ tria: iste ptes nō significantur vt vnite sunt in forma totius sed soluz significātur vniri p copulationē. Unde ad argumentū dico qꝫ totū integrale p̄dicari pōt de oībus suis ptibus vt vnite sunt in forma totius: nō tñ potest p̄dicari de partibus suis vnitis p copulationē. Unde hec nō est vā dom⁹ ē lapides ꝛ ligna. Sz hec: domus est cōposita ex lapidib⁹ ꝛ lignis: in forma tñ totius vnitis.

T.c.23.

Ad arta pūlia

Questio trigesimasecunda.

Veritur vtrū

q iste paralogism⁹: Qō vnū solū pōt facere plura pōt facere: sit distinguendus p̄m cōpositionē ꝛ diuisionē p̄ut ly solū tenet aduerbialr? Et videt qꝫ nō. Nā aduerbiū est adiectiuū verbi: sz adiectiuū verbi nomē determinare nō pōt: ḡ ꝛc. ¶ Dino: pz: nā adiectiuū verbi hꝫ modos significādi qbus nō ꝓportionat ipi nomini. Et confirmat rō. nā adiectiuū nois verbū determinari nō pōt: ḡ adiectiuū verbi nomē determinari nō pōt. ¶ Item aduerbium suos modos significandi solū ponit circa verbū: ḡ solū v̄bū determinabit: q̄re ꝛc.

Questio trigesimatertia.

Veritur vtrū

q sit distinguēdus p̄m cōpositionē ꝛ diuisionē p̄ut ly solū noialiter tenet? Et videt qꝫ nō. Nam vt supra adiectiuū nois verbū determinare nō pōt. ¶ Ad oppo. hec est distinguēda: oīs hō est vnus solus hō p̄m compositionē ꝛ diuisionem. ¶ Ad p̄mā questionē ꝛ secūdā dicendū qꝫ ista: qō vnū solū ꝛc. est distinguēda p̄m cōpositionē ꝛ diuisionē p̄ut ly solū tenet ad uerbibialiter: nō aūt p̄ut noialr tenet. Nō p̄mi est: nā aduerbiū sz sit adiectiuū verbi

Ad p̄mā. qō. ē ꝛz im

nō tñ hȝ modos significādi spāles qb⁹ ipsi
soli vbo pportionat. Tñ qr hȝ modos si-
gnificādi gñales: nō determiare pōt pticipū
ꝛ pnomē ꝛ ipm nomē. Qō determiet
ipm nomē pȝ: Mā talis oro admittit: Iste
mediocris bon⁹ bñ currit. Qō determiet pti
cipiū pȝ. Mā bñ dī. Iste fortis pugnās vin
cit. Prooterea ly solū pōt determinare ly
pōt: ꝛ tūc est sensus cōpositꝰ falsus. Et tūc
figtur qꝫ illō qō pōt facē vnū ita qꝫ nō aliō
facere pōt pla. Si aūt ly solū determiet ly
vnū: sic ē sensus divisus verꝰ: ꝛ tūc figtur qꝫ
illud qō pōt facere vnū ens: ꝛ nulli associatū
pōt facere pla: ꝛ ꝫ vex est divisiue. Tñ
palogismꝰ pōt sic formari. Qō vnū solum
pōt facere pla pōt facē: sȝ qō vnū solū pōt
facē: ñ pt pla facē: g qō pōt pla facē ñ pt pla
facē. Maior ꝛ minor ē distinguēda: sȝ maior
est vera i sensu divisiōis: ꝛ minor est vera
in sensu cōpōnis. Scōm acceptū pȝ. ſ. qꝫ
si ly solū teneat nomialiter: nō est distinguēda
ꝑm cōpositionē ꝛ divisionē. Mā adiectiuū
nois hȝ modos signdi spāles qb⁹ suo sub-
stātiuo pportionat: puta numex casū ꝛ ge-
nus: sȝ p tales modos signdi ipm adiecti-
uū nois vbo nō pportionat: ꝑpter qō acce-
pto ly solū nomialiter ꝑpō est distinguēda ꝑm
equocationē: ex eo qꝫ ly solū pōt teneri ca
thegorematice vel sincathegorematice: si
cathegorematice sic pōt eē vera: qr tūc figt
qꝫ illud qō pōt facere vnū nō associatū al-
teri pōt facere pla. Nam sic ly solū figt ꝙn
dam solitudinē: sȝ si teneat sincathegore-
matice: tūc significat ꝑcisam acceptionē illi
us cui adiūgit. Sȝ ꝫ pōt eē duplr. Vel ab-
solute: vt sortes est vnus solus hō. Vel in
cōpatiōe ad actū: vt solus sortes currit. Sȝ
sive sic sive sic, sincathegorematice tenet:
ꝛ est ꝑpō falsa. Ad ꝑmū argumētū dicē-
dū qꝫ aduerbiū est adiectiuū verbi ꝛ alia-
rū ptiū. vñ est ꝓprium verbo: sȝ nō solet vbo
ficut Priscianꝰ dicit qꝫ ablatiuꝰ casus est ꝑ
ꝓus casus passiuo ꝓ: et accusatiuꝰ ꝑꝓus actiuo ꝓ: et tñ cū aliis vbis cōstrui pōt. Ad
ꝓfirmationē dico qꝫ nō est sile vt dictū est.
Maz adiectiuū nois hȝ modos signdi spā
les ꝙbus suo substātiuo solū pportionat.
Sȝ aduerbiū hȝ modos signdi gñales: ꝛ
iō nō est sile. Et p idē pz ad vltimū ꝑmē q̄
tionis. Ad illud scde qōnis dicendū qꝫ

Ad ar⁹ ꝑn⁹ ꝑmē qōnis.

Ad ar⁹ 2ᵉ qōnis

ista. Dis hō est vnus solus hō: est distin-
guēda ꝑm equocationē.

Questio trigesimaquarta.

Queritur circa

q accentū vtꝫ accētus sit due fallacie? Et videt qꝫ sic. Mā sicut se hȝ multiplicitas po
tētialis oronis ad oronē: sic se hȝ multiplicitas potētalis dictiōis ad dictionē: sȝ ꝑm multiplicitatē potētialē oratiōnis accipiunt due fallacie: vt cōpositio ꝛ divisio q̄ sunt spēs distincte: g ꝛc. Et cōfirmatur rō: qr Arꝫ. in soluēdo oriones ꝑm cō positionē ꝛ divisionē dicit qꝫ soluēde sunt eo qꝫ aliō figt oro cōposita ꝛ divisa: fiē alr figt nomē gūiter ꝛ acute platū. Tñ vnam multiplicitatē semp alteri assilat. Ad istā qōnem gdā dicūt qꝫ nō est sile de potētiali multiplicitate in dictiōe ꝛ oratione: eo qꝫ modi ꝓferēdi gūiter ꝛ acute diuersificāt solū accētualr ipaz dictionē: sȝ mōi ꝓferēdi ipaz oronē cōpositaz vel divisim oronē essentialiter diuersificāt: Sȝ illud nō videt veruz: nā eadē est idētitas ꝛ diuersitas oratis cō posite ꝛ divise: ꝛ dictiōis gūiter ꝛ acute ꝓlate: qr vtrobiqꝫ est idētitas mālis ꝛ diuersitas ꝑm formā: sicut g̃ fit appens elenchꝰ. eo qꝫ oro est drīs: sic fit ꝑm accentū: eo qꝫ nō est idē gūiter ꝛ acute platū. ꝛ ꝑpterea dictū est ⁊ ꝓpria qꝫ sicut modus ꝓferēdi oratione ipam diuersificat: sic accētus diuersificat dictiōis plātez. Jō dicit alr qꝫ accētus hȝ nomē vnū: cōpositio aūt ꝛ divisio nō hñt vnū nomē: ꝛ iō penes cōpōnē ꝛ divisionē accipiunt due fallacie: ꝛ penes accentū solū vna fallacia. Sȝ ꝓtra Ioꝰ sophisticꝰ ꝓstituit inesse ꝓ suā cām appētie ꝛ nō exīe tie: nā hec duo integrāt locū sophisticu: vbi g̃ est repire duas cās appntie spē distictas ꝛ duas cās nō exītie latētes sub illis cāis appētie: ibi necesse ē distinguere duos locos sophisticos. Sȝ eq eudēs rō appet vt distinguāt due cāe appētie i accētu sicut in cōpōne ꝛ divisiōe. nā sic ponit qꝫ similitudo oronis cōposite ad divisaz: sic cā appentie in cōpōne. Sic dicā qꝫ similitudo dictiōis gūiter plate ad acute platā: sit cā appentie in accētu gui ꝛ ecōuerso i acuto. Et ꝓ pterea sicut platio mālis sub sensu cōposi

Ad qōnē.

to determiata facit credere q̄ solū ꝫ vnuꝫ significet: ita platio dictiōis sub accētu g̃ui Sȳdicat q̄ nō est tāta silitudo dictiōis g̃uit plate ad acutā platā: sicut oȝonis cōpositē ad diuisam: hoc ꝓcedo: q: ꝫ ꝓcludit q̄ accētus nō est ita efficax locus ad decipiēdū sicut cōpositio ⁊ diuisio. ¶ Propter hec dicendū est breuiter q̄ q̄stū est ex potentiali mltiplicitate dictiōis potuit Ar. ponē duos locos sophisticos iuxta accentū sicut iuxta cōpōnē ⁊ diuisionē. Verūtn q: Ar. cōsideraut locos sophisticos put magis apti sunt ad decipiēdū. Nam sic magis ꝓgruit in finē: sophistice: ⁊ iste locus nō est aptus ad decipiendū in his q̄ sunt sine scriptura ⁊ in his q̄ sunt in platiōe. Nā platio manifestat eī defectū. Vñ Ar. dicit in lra q̄ iste
1.elen.c.3 locus maxie decipit in scripturis ⁊ poematibus: ⁊ vt in scriptura est ꝫ vnā solā cām appentie: q: easdem lras ⁊ syllabas. Ideo Ar. sic ꝓsiderās hūc locū: q: sic decipit magis: ideo posuit accentū solū vnū locū sophisticū. ¶ Ratio ad oppositū ꝓcludit ꝫ qđ ꝓcessum est q̄ q̄stū est ex pte potētialis multiplicitatis dictiōis accētus posset esse due fallacie. Sȝ q: Ar. hunc locū ꝓsiderauit put maxime decipit: ⁊ hoc est i scripto. Et vt in scripto est solū ꝫ vnā cām apparētie: ideo sic cōsiderando nō posuit accentū nisi vnū locū. De eius cā apparētie dicitur q̄ est vnitas vocis incōplexe ꝑm mām. ¶ Sed cōtra. causa apparētie debet manere in vtroq: sensu ꝓpōnis distinguēde: sȝ ꝑm accentū distinguimus eo q̄ aligd pōt esse dictio vl oȝo: cū g̃ vnitas voc incōplexe nō maneat i oȝone: nō pōt esse cā apparētie in accentu. ¶ Propter hec dicendū est q̄ vnitas voc ꝑm mā̃ȝ put cōis est voci cōplexe ⁊ incōplexe est cā apparētie i accētu. ¶ Circa modos itelligendū est q̄ quatuor sunt modi accentus. Primus est in hoc q̄ aliqua dictio potest legi grauī accētu vel acuto. Secundus est eo q̄ aliqua dictio pōt legi correpto accentu vel ꝓducto. Tertius est q̄ aliq̄ dictio pōt ꝓferri cum aspiratione vel sine. Juxta qđ modū sic paralogiçāt: Quicqd hamak hamo captꝰ est: iste hō amatur: g̃ iste hō captꝰ est. Nec oȝ dicere q̄ ly h. fit lra: q: tunc non manerent eadē materialia. Quartus modus est ex eo q̄ aliquid pōt ꝓferri sub vno accentu vel pluribus vt metuo.

Questio trigesimaquinta.

Queritur vtrū

q figura dictionis opetur aliquā multiplicitatē? Videt q̄ non. Nam ꝑm cōmenta. Alexandri figura dictionis opatur fantasticā multiplicitatē: idest multiplicitatē apparentē. Sed qđ tm̄ apparet multiplicitas nō est multiplicitas. Cum g̃ figura dictiōis opetur fantasticā. i. apparētem multiplicitatē: in illa nulla erit multiplicitas. ¶ Forte aliqs diceret q̄ ratio concludit q̄ figura dictiōis nō opatur veram multiplicitatē: opatur tm̄ apparentē multiplicitatē. Contra hoc. Si figura dictionis opetur tm̄ apparentē multiplicitatē: sicut ergo in loco opante verā multiplicitatem necesse est eandē oratiōnē vel idē nomen plura significare: sic necesse est in apparēti multiplicitate q̄ aliqua dictio vel oȝo appareat plura significare. ¶ Sȝ si sic arguit Homo est spēs: soztes est hō g̃ tē. Nic nec nomē nec oratio apparet plura significare. Sȝ forte dicet ad rōnē q̄ licet nulla oȝo sit hic multiplex nec etiam nomen: est tm̄ hic multiplicitas latens ex collatiōe vnius dictionis ad aliam. Nam licet hec dictio homo non significet plura in ista oratione: homo est species: nec etiam in ista: soztes est homo: comparando tamen hunc terminum ad seipsum ꝓut accipitur in vna ꝓpositione ⁊ in alia: videtur significare quale quid ⁊ hoc aliquid: cum tamen solū significet quale quid. ¶ Sed cōtra. ꝓ Ar. Loci in dictione peccant contra contradictionem: sed loci extra dictionem peccant contra syllogismū. Tunc arguo sic. Vbicū q̄ȝ est apparēs contradictio necesse est idē nomē vel eandē oratiōnē plā significare si g̃ figura dictiōis peccet ꝓtra ꝓtradictionē: necesse est idē nomē vel eandē oratiōnē plā significare: eī ergo multiplicitas nō consistit in collatione vnius termini ad aliuꝫ. Maioz rationis patet: nam vbi est apparens ꝓtradictio: necesse est vtranq: partem contradictionis esse veram: ⁊ necesse est q̄ vterq: conceptus significetur.

¶Item ad multiplicitatē rñdendū est per distinctionē: sed ad figurā dictionis nō est rñdendū p distinctionez: ergo ꝛc̄. ℳinor p̄z p Ax. in. 2. hnius. Dicit em̄ q palam est quō soluende sunt orationes que sunt p̄m figuram dictionis eo q habemus genera p̄dicamento ꝛ distincta. ¶Item si figura dictionis cōsisteret in collatione vnius termini ad aliū sequeret q figura dictiōis peccaret imediate ꝓtra syllogismū: sic falla cia accidētis. ¶Ad oppositū est Ax. Qui dicit q equocatio ꝛ amphibologia ꝛ figura dictiōis peccāt p̄m duplex: sed vbi est duplicitas ibi ē multiplicitas: ergo i figura dictionis aliqua est multiplicitas. ¶Item omnes loci in dictione fiunt ex hoc q eisdem nominibus ꝛ orationibus non idem significamus: si figura dictionis est locus in dictione: ergo ꝛc̄.

c.5.

Questio trigesimasexta.

Irta hoc que-

ritur: vtrum figura dictiōis operetur veram multiplicitatē? ℰt q sic videtur. ℳinā qō vere impedit formam syllogisticam veram operaī multiplicitatem. Sed figura dictiōis est hmōi: naz oēs loci in dictione ꝛ extra dictionē peccāt eo q sunt imodificati. ℳinor p̄z. nam si non esset vera multiplicitas: medū vere posset vnire extrema. ¶Ad oppositū Alex. dicit q figura dictiōis opatur fantasticā multiplicitatē. i. apparentē. ¶Item vbicūq; est vera multiplicitas necesse est idem nomē vel eandē oīonē plā significare: sz in figura dictiōis nec nomē nec oīo plura significat. ¶Ad p̄mā qōnem in dicēdū. q oēs ꝓsentiūt in hoc q figura dictiōis aliquam multiplicitatē opatur: ꝓpter hoc q in oīi loco sophystico in dictiōe significam⁹ nō idem eisdem nominibus vl̄ oīonibus. Unde sub eisdem vocibus in omni loco in dictione est aliq̄ latēna plurīū: ꝛ hoc est locū aliquā opari multiplicitatē. Sed circa qōnē secūdā dicūt qdā q fig⁹ dictiōis verā opaī mltiplicitatē: ꝛ ℌ qz dr̄ia est inter mltitudinē ꝛ multiplicitatē: nam multitudo importat absolute pluralitatez: multiplicitas autem supra pluralitatem addit vnitatem.

Ad p̄mā qōnem

Ad 2am qōnem

Un̄ mltiplicitas est plica multoꝝ sub vno Sz vnū dr̄ multipl'r ficut ꝛ ens. Unū. n. in suba dicīt idētitas: in quātitate equalitas: in qualitate silitudo. ℑn figura dictiōis est vnitas q̄ est silitudo: videt ḡ q vera multiplicitatē opef. Alij dicūt q nō opatur verā mltiplicitatē sz solū mltiplicitatē appētē: p eo q in vera mltiplicitate necesse est idez nomē vl̄ oīonē plā sigre. Sz i figura dictionis nec nomē nec oīo plā sigt: ℌ p̄z discurrēdo p oēs modos. ℳinā si sic argut: musca ꝛ scamna similiter terminantur in a. ꝛ musca est femenini generis: ergo et scamna. ℳinor nō consignat duo. s. masculinum ꝛ femeninū. Similiter si dicatur: homo est spēs sortes est hō: ergo ꝛc̄. hō nō sigt quale quid ꝛ hoc aliquid. Utraq; istarum opinionum est probabilis. Uerūtamen dici potest q figura dictiōis operaī multiplicitatem: nō tamen ita veram sicut alij loci in dictione: nam in multiplicitate vnitas est formale: sed in figura dictionis nō est vnitas vocis p̄m substantiam: sed solum vocis p̄m similitudinē: ꝓpter qō iste locus operatur multiplicitatem: illa tamen multiplicitas est secundaria respectu illius multiplicitatis vbi est vnitas vocis p̄m substantiam. ¶Ad primā rationē dicendū: q in figura dictiōis est apparēs multiplicitas: nō tamē est sic apparens q sit fine existentia: sed iō dicitur apparens q̄z puenit ex similitudie dictiōis ad dictionem: sed silitudo dicitur fantasma rei: iō multiplicitas vocatur multiplicitas fantastica. ¶Ad illud in oppositum dicitur q figura dictionis peccat contra cōtradictionē: dici pōt q non est verū. ℰt cum dicitur q omnes loci in dictione peccāt ꝓtra cōtradictionē: dicendū q vez est ꝓ maiori parte locoꝝ in dictiōe. ℳinam Ax. statim subdit q loci extra dictionem peccāt ꝓtra syllogismū: ꝛ tm̄ dicit q fallacia p̄m qd ꝛ simpliciter ducīt in ignorantiam elenchi. eo q nō est affirmatio ꝛ negatio de eodem q figura dictionis non peccet. Contra ꝓtradictionē pōt pbari: nam q̄libz ꝓpositio in se vna est ḡ vnam pōt habere negationē. ℰt vbi affirmatio ꝛ negatio est vna ꝛ eiusdem nō contingit vtrāq; partez contradictionis esse simul verā: qō tm̄ requirnr in loco peccante ꝓtra ꝓtradictionez

Ad arta

Sustinēdo tamen q figura dictionis pec cet ptra ꝓtradictionē:dici potest q in figu dictionis est peccatū in ꝓtradictione eo q nō vere infertur cōtradictoria p̄concessi a respondente. ¶Dꝛopositio enim sub inter rogatione putas ne:dat aliquis quod nō habet:hac aūt negata a respondēte oppo nens arguit sophistice: Dat vnum solum denarium:z nō habet vnum solum dena rium.ergo dat qđ nō habet.¶Hic non infer tur cōtradictoria ꝓceconcessi:nam hec cō clusio bene sequeretur.ergo dat vt nō ha bet.Alia tamen cōclusio non sequitur nisi ꝓpter similitudinem quam habet ad hāc: Aliquis dat vt non habet.Ista autē appa rens contradictio accidit ꝓpter similitudi nem in dictione:sed illud non sufficit:naz si hoc sufficeret tunc omnes loci in dictiōe z extra. Et accidēs de quo minus videtur peccare:contra cōtradictionem:qz p oēm locuz sophisticū potest ꝓcludi oppositum p̄concessi a respondēte apparenter.¶Ad alias rationes patet quid dōm ex gōne.

Questio trigesimaseptima.

Queritur vtrū figu ra dictōis sit locus in dictōe? Et videt q nō.nam oīs locus in dictione sit eo q eisdē nomi nibus vel oꝛationibus nō idem significamus.Sed si sic arguat:musa z poeta similiter terminant:z musa est femini generis:ergo z poeta:hic nec dictio nec oꝛatio plura significat nec ꝓsignificat.Iste igit locus nō accidit eo q eisdez noibvel oꝛonib⁹ nō ī⁹dē significam⁹.¶Itē ille nō dicit locus in dictione cuius appa rentie principiū sumit a parte rei:sed prin cipiū apparentie figure dictionis sumitur a pte rei:ḡ zc. ¶Maioꝛ pz:qz loci in dictiōe distinguūt a locis extra dictionē p hoc qđ p̄ncipiū apparētie locoꝝ in dictione a pte vocis accipit.¶Minoꝛ pz:nam si sic arguit Quicqd heri vidisti hodie vides:albū he ri vidisti:ergo albū hodie vides.¶Hic causa apparentie nō est similitudo vocis nec vnitas: naz albi ad qcquid nulla est similitudo.Simil⁹ si arguit.¶Homo ē spēs:sortes est homo ergo zc.Sortis ad hoiem nulla est similitudo ex parte vocis.¶Oppositum patet p Arz.q ponit sex locos in dictōe cui⁹ numeꝝ pbat inductiue z syllogismo.¶Ad questionē dōm q fallacia figure dictionis est locus in dictione.Et hoc patz p rōnes. Una est qz iste locus magis fit in consideꝛando cum alio qz cuz seipo:sed cum alio ꝓsideratio fit p sermonē.Alia rō:qz iste locus fit ex similitudie:z similitudo est in dictione.¶Circa nā eius causam apparētie z circa eius modos sunt diuerse opiniones. ¶Nam quidā dicunt q aliqui modi isti⁹ fallacie accipiuntur realiter et tamē locus est in dictiōe.¶Nam ad dictionez tria regrunt scilicet:res significata:mod⁹ significandi:z mod⁹ pferendi.¶Penes ista tria accipiunt tres modi figure dictōis.¶Prim⁹ mod⁹ est: quādo ꝓpter vnitatē rei significate interꝓetamur vnitatem in modis significandi iuxta quē modū sic fit palogism⁹.¶Omnis substantia est colozata:lapis est substantia ergo lapis est colozata ꝓpter vnitatez rei inter substantiam z lapidem arguim⁹ vnitatem in modis significādi.Secūdus mo dus accipitur quādo ꝓpter vnitatem mo doꝝ significandi arguimus vnitatē rei significate: vt:Quicqd heri vidisti hodie vides:albū heri vidisti.ḡ zc.¶Nā p̄dicamē ta hūt modos significandi ꝓcretiue similes ꝓpter qđ vnum de alio potest concretiue predicari.Tertius mod⁹ est qñ ꝓpter vnitatē modi ꝓferendi interꝓetamur vnitatē rei significate vl modi significādi vt.Secare z videre similiter terminant:z secare si gnificat actionē ḡ et videre.Et licet aliqui modi istius fallacie accipiant realiter:nō locus in dictione est:nam p̄ncipiū apparē tie ex pte vocis est:nā ad vocem ptinēt ter minatio z ipa ꝓcretio.Sed ꝓcretio est du plex.Una qua vtimur in p̄dicatiōib⁹ essen tialib⁹.Alia qua vtimur in p̄dicatiōib⁹ acci dentalib⁹.¶Penes p̄mā cōcretionē accipit p̄mus modus figure dictiōis:penes scōaz secūdus. Sed penes terminatiōez dictiois accipit tertius modus.Quia ergo ꝓcretio est ex parte vocis:ideo figura dictionis est loc⁹ in dictiōe.¶Sed cōtra istā positionē pōt argui multipl⁹.Nam ille locus cuius p̄ncipiū motiuū ex parte rei accipitur: est loc⁹ extra dictionē:si igit p̄ncipiū motiuū figure dictiōis ex pte rei accipit: sequit q

2.elē.c.2.

figura dictōis sit locꝰ extra dictōnē. ¶Maior pz p distinctionē locoꝝ in dictione ⁊ extra dictionē. Oz aūt hec positio ponat qꝫ prīcipiū apparētie figure dictōis sit ex parte rei. hoc pz: nā cum sic dicitur: Omnis substantia est alba: lapis est substātia: g̃ ⁊c. Dicitur qꝫ ꝓpter vnitatē rei lapidis ad subaz: interptamur modos significādi eē eosdē. Jtē in oībus modis vnius loci vna debet esse causa apparētie in diuisa ꝑm spēm: cuz g̃ in tertio mō silitudo vocis ad vocē sit cā apparētie figure dictōis: in alio mō eiusdē loci vnitas rei nō pōt esse causa apparētie. Oz aūt quenietia in mō significandi ꝯcretiue nō sit cā appentie dictōis: pbatio. Nā illud qō cadit ex pte nō existētie in aliquo loco sophistico: nō pōt cadere ex pte apparentie eiusdē loci: Sed modus significādi cōcretiue cadit ex pte nō existētie in figura dictionis. g̃ nō pōt esse cā apparētie in scōo mō. ¶Maior pz iductiue ⁊ rōne. Jnductiue nam in eguocatione diuersitas significati que est causa nō existētie nō cadit ex pte apparentie. Silr rōne: locus sophisticus itegrat ex causa apparentie et nō existētie vt compositū ex materia et forma. Sed illud quod est ex pte māe non pōt cadere ex pte forme: nec ecōuerso: qꝫ modus significādi cadat ex pte nō existentie patet p Ax. in secundo hui. CJtē cā apparētie generalis debet esse eiusdez nāe cum causa appntie specialis: sed cā generalis oīm locoꝝ in dictione que est vnitas vocis nō est eiusdem nāe cum cā apparētie que accipitur ex pte rei. ergo ⁊c. Assumptū patet: nā cā appentie locoꝝ in dictione debet esse obiectū virtutis sensitiue ⁊ auditus: sed vnitas rei nō est obm sensitiue virtutū ⁊ auditꝰ sz vnitas vocis: ergo ⁊c. CJtez si causa apparētie in figura dictōis ex pte rei acciperet: magis ꝺcipemur p se qz cum alio p figurā dictōis Si dicat qꝫ ad figurā dictionis nō exigitur qꝫ eius cā apparentie accipiat a parte vocis: vnde dicitur figura dictionis nō vocis ¶Nūc aūt ad dictionē tria requirūtur. s. vox significatiū ⁊ modus significandi: ex parte cuiuslibet istoꝝ accidit deceptio figure dictionis: est tamē res aliter ⁊ aliter causa apparētie in figura dictionis ⁊ in locis extra dictionē. Jn locis extra dictionē accidit deceptio ex parte rei absolute cōsiderate. Jn figura dictionis accidit deceptio ex pte rei ꝓ vocez significate. Jsta rūsio sufficiēter nō distinguit inter locos in dictōe ⁊ extra dictionē. Jn locis extra dictōez videmꝰ qꝫ ex parte rei absolute cōsiderate nō accidit deceptio: qz hic est ꝑm quid ⁊ simplr. ¶Homo mortuus. ergo homo. Si tamē hoc nomē cadauer imponat ad significādū hoc totū homo mortuus. Et diceret cadauer est hic intus: g̃ homo est hic intus: non est ꝑm qd ⁊ simpliciter: deficit enim apparentia: g̃ in locis extra dictionē non cadit deceptio ex parte rei absolute cōsiderate. Similiter in fallacia ꝑm plures interrogatiōes ꝓpō plures nō apparet vna ꝓpter vnitatē rei. Vt si diceretur: est ne celuz: terra: aut mare: iter ista interrogata nō est aliqua cōuenietia: nisi vt cadit sub vno mō interrogandi. ¶Modus aūt interrogandi ptinet ad ipam vocē. Jdeo dicendū est qꝫ si causa apparētie accipitur a parte rei siue absolute cōsiderate: siue vt per vocē significatur: sp est fallacia extra dictionē. Jdeo dicendū est qꝫ figura dictionis est locꝰ in dictōe: qz causa sue apparētie accipit ab ista figuratiōe vocis ad vocē: si ōceptio ꝓuenīat ex simili figuratione vocis ad vocem: ¶Primus modꝰ est qñ interptamur eadez esse siue gña siue casus: vt hic. ¶Peccare et videre silr terminat ⁊c. Secūdus modus ꝓuenit ex simili figuratione dictionis diuersimode considerate: vt vnuz significat ⁊ aliud cōcernit: vt qcqd heri ⁊c. Tertiꝰ modꝰ ꝓuenit ex simili figuratione dictionis: vt vnū significat ⁊ aliud appellat: vt hic ¶Homo est spēs ⁊c. Silis g̃ figuratio est causa apparentie in figura dictionis. CAd ꝑmū argumentū ꝯcedo maiorē: ad minorē dōz qꝫ est falsa: qz in figura dictōis significamꝰ nō idem eisdē nobis CAd scōm dr: qꝫ albedo dupliꝝ ꝯsideratur. s. vt subm ꝯcernit vel vt qualitatē significat: nūc aūt ista silitudo albi qua; vnū significat vt qualitatē: ⁊ aliud ꝯcernit vt; subm est cā apparentie in isto paralogismo: quicquid vidisti: ⁊c. CAd illud de hōie eodē mō rñ def. Ad ar^m ꝑncⁱ^m

Q̃ trigesimaoctaua:

Queritur circa modos figure dictionis: Et ꝑmo vtruz

iste palogism⁹:musa ⁊ poeta silr terminant in a:⁊ musa est femini gñis:g̃ ⁊ poeta:debeat sic pferri? Et q̄ sic videt: Naz Ax. in scdo hui⁹ sic formā q̄dā palogismū: Ut videre ⁊ secare silr termināt:secare figit agere:g̃ ⁊ videē. Ad op^m:palogism⁹ dz apparere syllogism⁹:sz h̄ nō est appentia forme syllogistice:g̃ cē. Ctez arguēs sophistice nō debet exp̄mere illā falsam maximā p̄m quā arguit. Illā arguēs p̄m locū equocationis ñ dz istā falsā maximā exp̄mē.ſ.q̄ vni noi solū cōrñdeat vnū significatū. Sz hec est falsa maxia p̄m quā arguit iuxta primū modū figure dictiōis:q̄ silr termināt:h̄nt eosdē modos significādi:istā g̃ nō dz exp̄imere. Ctē Si sophista istā maximā exp̄meret:q̄ dictōes silr terminant:h̄nt eosdē modos significādi. Musa ⁊ poeta silr terminant:g̃ cē. faceret syllogismū peccantez

Ad qōnē in mā ⁊ non in forma. Ctd qōnē dōm:q̄ duplex est mod⁹ formādi syllogismos iuxta p̄mū modū: Et vterq; ꝓuenies est: Primus mod⁹ est quē Ax. tales videt inuenire

ca.5. in scdo hui⁹. Arguit.n.sic videre et secare silr termiant:sz secare significat agere.g̃ et videre:secari pati:g̃ videri. Sz ꝓtingit idē p̄m idem videre ⁊ videri:g̃ ꝓtingit idez et scdm idē agere ⁊ pati. In isto palogismo ñ exp̄mit illa falsa maxia p̄m quā arguit:sed eā tacet:⁊ verā ꝓponit:tñ virtute illi⁹ falsemaxie arguit. Ali⁹ mod⁹ est formādi palogismos scdz formā syllogisticā sic. Quecūq; sunt alba sunt pla:mulier est alba:g̃ plura. Quia.n.pla et alba silr terminant. Et plura est pluralis nūeri:credit q̄ alba sit pluralis nūeri: sic dicēdo: mulier est alba

Ad arta pncia Ctd p^m argumentū dico q̄ nō dz q̄ palogism⁹ appeat syllogism⁹ in dispōne termino:sz sufficit q̄ appeat illatio. Ctd aliō dicendū q̄ sophista nō exp̄mit illā falsam maximā p̄m quā arguit:sz tñ vtute illi⁹ arguit. Verūtñ intelligēdū est:q̄ cū in figura dictiōis intꝛptemur nō eadē esse eadē ꝓpter figurationē simlē vocis? Silr autē figuratio pōt esse ex pte pncipij sic ex parte finis. Alb⁹ eni simil⁹ figurat et qō est alba ex parte pncipij:sicut albati qō est scamna ex pte finis:si ergo moueamur aliqua esse eadē:que eadē nō sunt:ꝓpter silem vocis figurationē:siue hoc pueniat ex pte termi siue ex pte pncipij:sp figura dictionis erit.

Questio trigesimanona.

Veritur vtū cōmutatio vni⁹ p̄dicamenti in aliud causet figurā dictiōis? Videt q̄ ñ. q Nam segtur Sortes pcutit platonez:g̃ Plato pcutit a Sorte. Hic tamē mutat actio in passionē. Ctē segt:quātū est:g̃ suba est. Et segtur: q̄le est:g̃ q̄ntū est. Hic tñ cōmutat vnū p̄dicamentū in aliud:ergo cē. Item segtur Quicqd heri vidisti hodie vides:albedinez heri vidisti.g̃ cē. Hic tñ est cōmutatio cē. Ctd oppositū Ax. dicit q̄ figura dictionis est:quando nos intꝛptamur quale quantū:vel faciens patiens. Elen.c.2. Ctd questionem dicendū q̄ cōmutare rem vnius p̄dicamēti in rem alterius acceptam sub diuerso modo predicandi causat figuram dictionis:tamē cōmutare rem vnius p̄dicamenti in rem alterius sub eodem modo predicandi:forte nō causat figurā dictiōis. Verūtñ itelligendū est q̄ aliud est cōmutare rem vnius predicamenti in rem alterius: Et rez vnius predicamenti sequi ad rem alterius. Tunc enim cōmutat res vnius predicamenti in rem alterius:quando res vnius accipitur ac si esset res alterius. Et hoc ꝓpter aliquā simlem vocis figurationē. Et hoc vult Aristo:Dicit enim q̄ figura dictiōis est quādo inter pretat quale esse quid vel faciēs esse patiens. eodē.c.2. Sed ꝓpter hoc q̄ res vnius predicamenti sequitur ad res alterius:non accipitur res vnius predicamenti ac si esset res alterius:sed accipitur vt diuersa. Quando enim sic dicitur:Sortes percutit platonez:ergo Plato percutitur a Sorte:nō accipitur hic agere ac si esset pati. Significatur enim q̄ ad actionem alicuius vt agentis:sequitur passio alterius vt pacientis. Ctd arta pncia Per hoc patet ad duo argumenta prima. Ibi enī nō accipitur res vnius predicamēti ac si esset res alterius:sed denotatur q̄ ad rē vni⁹ p̄dicamenti:sequitur res alterius predicamēti. Ctd tertiū dico q̄ ly quicquid non distribuit soluz ꝓ his que sunt in gñe substātie. Immo absolute distribuit ꝓ his que dicūt quid. Sed in quolibet genere cōuenit re-

pire quid:et res cuiuslibet ꝑdicamenti vt dicit quid:Sub hoc qꝫ dico quicquid ꝑt accipi:vñ si ly quicquid soluꝫ distribuere ꝑ his que sunt in gñe substantie:forte hic esset figura dictiõis: quicquid heri vidisti hodie vides ꝛc.¶Ad argumẽtũ in oppositum dicendum qꝫ textus habet intelligi quando res vnius predicamenti sub vno modo accepta cõmutatur in rem alterius predicamenti acceptam alio modo.

Questio quadragesima.

Q Veritur vtrum cõmutare rẽ vnius ꝑdicamenti sub vno modo acceptã in rem eiusdem generis vl alteri⁹ sub alio modo acceptaꝫ sit sufficiens causa nõ existentie figure dictionis? Et videtur qꝫ nõ.Nam posita causa ponit effectus.Sed alicubi est cõmutatio vbi nõ est figura dictõis.ergo ꝛc.¶Probatio assumpti:naꝫ sequit:qcqd currit mouet:albũ currit.ergo ꝛc. Oppositũ cõclusionis nõ ꝑt stare cum premissis.Ista enim non stant simul:qꝫ nullũ albũ moueatur. Et qꝫ albuꝫ sit aliquid qꝫ currat ꝛ quicquid currit moueatur.Similiter hic est bon⁹ syllogism⁹, omnis homo currit:omnis homo albus est homo:ergo omnis homo albus currit. Nam ex oppositio cõclusionis cum minore infertur oppositum maioris sic:Nõ oĩs homo albus currit:oĩs homo albus est homo.ergo nõ omnis homo currit.¶Dicit qꝫ ex oppositio ꝛclusionis cum minore nõ sufficit inferre oppositum maioris. Sꝫ oꝫ qꝫ ex oppo^to ꝛ⁹nis cũ maiore iferat appo^m minorẽ:nã due ꝓmisse se hñt i rõne antecedentis respectu cõclusionis. Si aũt accipitur oppositũ cõclusionis cum maiore erit idem defectus qui fuit in ꝑori syllogismo.sic arguendo:omnis homo currit: non omnis homo albus currit:ergo non omnis homo albus est homo:hic est idez defectus ergo ꝛc. Sed ꝓtra quãdocũqꝫ ex oppositio ꝛclusionis cum altera ꝓmissarum infertur oppositus alterius premisse necesse est vtrũqꝫ syllogismũ esse bonũ:cũ ergo ex oppositio ꝛclusionis cum maiore inferatur oppositũ mĩoris;necesse est illũ syllogismũ esse bonũ. Probatio assumpti qñcũqꝫ alter syllogismoꝝ ꝓbantiũ est bonus:necesse est qꝫ ex oppositio ꝛ⁹nis cuꝫ vtraqꝫ premissaꝝ possit inferri oppositum vtriusqꝫ ꝓmisse. Hoc enĩ ꝛceditur ꝛ ꝓbat per hanc regulam:qñ ad añtedẽs sequit ꝛ̃ns ex oppositio ꝛsequẽtis sequitur oppositum añcedentis:sed alter syllogismoꝝ ꝓbantiũ primũ syllogismũ est syllogism⁹ verus:necesse est ergo qꝫ vterqꝫ syllogismus sit bonus.¶Item dicit qꝫ hic nõ est figure dictiõis fallacia. Omnis homo currit:hõ albus est homo:ergo homo albus currit. Nam hoc quod dico omnis vel quicquid distribuit ꝓ his que dicunt quid: sed tamen hoc signũ quicquid: distribuit ꝑ his que dicunt quid ꝛ sub ratiõe gd. Sꝫ hoc qꝫ dico omnis:et si distribuat ꝓ his que dicunt quid:non tamen sub rõne gd. Et iõ sub hoc qꝫ dico oĩs hõ:ꝑt accipi hõ albus.Sꝫ ꝓtra h ẽ figura dictiõis. Oĩs hõ qui heri cucurrit hodie currit:homo alb⁹ heri cucurrit.ergo hodie currit. Premisse enim possunt esse vere et conclusio falsa posito casu possibili. Hic dicitur qꝫ defect⁹ causatur ex diuersitate compositionis ꝑm tempus.nam cum vtroqꝫ signo accepta duplici cõpositione eiusdem temporis argumentum erit bonum:variata autem cõpositione vtrobiqꝫ deficiet. Nã diuersitas cõpositionum ꝑm tempus variat veritatem ꝛ falsitatem ꝛ habitudinem aliquoꝝ inter se ex identitate eorundem in aliquo tertio innatã. Sed cõtra ꝓtingit repire figurã dictionis sine diuersitate compositionuꝫ ꝑm tpa.Nam hic est figura dictionis: Quicqd auditur a platone ꝓfertur a sorte:falsum auditur a platone.ergo ꝑfert a sorte. Naꝫ ꝛclusio est falsa:ꝓmissis existẽtibus veris posito qꝫ sortes ꝓferat istam:nullus homo est asin⁹:ꝛ qꝫ plato audiat totuꝫ ꝓter signũ. Item cum diuersitate cõpositionum ꝑm tempora stat bonitas syllogismi. Nã hoc argumẽtũ est bonũ: Quicqd heri vidisti hodie vides:forte heri vidisti.ḡ ꝛc. Et:Quicqd heri vidisti hodie vides:albũ heri vidisti.ḡ ꝛc. Si dicaꝫ qꝫ nõ est sile de istis duob⁹:qcqd heri vidisti hodie vides: sortez:ꝛc.ꝛ qcqd heri vidisti hodie vides; albũ heri vidisti:ḡ ꝛc.qz iter subaꝫ ꝛ accñs cadit aliq̃ iplicatio media q̃ ñ cadit qñ sub

quicquid accipit aliquid qđ dicit qđ. Sed ꝓtra circa ly sortē ꝓuenit exprimere eandē implicationē: z tū arg. est necessariū: diuersitas ḡ cōpōnis p se nō causat defectū in argumento. ¶Ad oppo. hic est figura dictionis: Qđ scriptū est scripsit quis: fala oratio scripta est: ergo falsam orationē scripsit aliquis: z hic est cōmutatio. ¶Ad qōnē dōm est: q cōmutatio vnius modi ꝑdicandi in aliū modū ꝑdicandi est sufficiēs cā nō existentie figure dictōis: hoc tamē difficile est videre in qbusdā: nam istam cōmutationē cōcomutat diuersitas cōpositionū ꝓm tps: z qñ aliqđ qđ est causa p accns cōiūgit illi qđ est causa p se: difficile est videre qđ eoꝝ sit cā. Dicit enī Ax. in. 7°. metha. q si natura circuli nō possit repiri nisi in ere: difficile esse videre vtꝝ es eēt de eī° eentia vl nō sz qz natura circuli pōt repiri in alia materia qz in ere: vt ī materia lignea et cuprea: ideo facile est videre q es nō est de eentia circuli. Et silr est ō ista oratione: qcquid heri vidisti hodie vides ꝛc. nā hic sunt duo qꝝ vtrūq; videt esse cā figure dictōis s. diuersitas z cōmutatio: nā amota cōmutatōe diuersitate cōpositionis manente: argumētū apparet necessariuz: vt si sic arguit: qcquid heri vidisti hodie vides: sortē ꝛc. vñ neutꝝ p se videt esse cā defect°: sz vtrūq; simul. Ue runtū dōm. q cōmutatio solū p se est cā defectus: cui tū qñq; annectitur diuersitas cōpositionis. Sed tū diuersitas cōpōnis non est cā defect°: hoc ꝑz exemplo z rōne. Exēplo: nā h̄ est figura dictōis: Quicqd audit a platone pfert a sorte: falsū audit a platone. ergo ꝛc. Conclusio est falsa remanente ypothesi vt supra: hic tū non est diuersitas cōpōnis ꝓm tps. Rōne sic. nā in qlibet syllogismo neče est q vna ppō se hēat vt totum: reliqua vt ps decisa ab illo toto: nam ois syllogism° cōcludit virtute ꝓme figure. Sed nec quale sub rōne qlis: nec qntū sub rōne quanti se hīt in rōne partis decise ab eo q dicit quid: nec ecōuerso. Si ḡ sub eo qđ dič qd sub rōne toti° accipit: qle sub rōne ptis: ibi erit figura dictōis: et tū nō erit ibi diuersitas cōpositōis: hoc patet p illud exemplū. Quod scriptū est scripsit qs: falsa oratio scripta est. ḡ ꝛc. Naz ly qđ in maiori accipit sub ratione quid: z in minori comparatur ad hoc qđ dico: falsa oratio sub rōne qualis. ergo mutat quid in quale. Et h̄ est qđ vult Ax. putas ne qđ quis habuit et nō habet admisit illud. Ex hac cōcessa a respondēte: infertur. Decem digitos habuit quis z nō habet. ergo decē digitos admisit quis: hic est figura dictōis: nam hic mutat quid in quātū. naz decē significant quātū. Sz quādo est cōmutatio et quādo nō hoc potest dinosci exemplo z ratiōe preceden te. Cum identitas extremoꝝ inter se includat in identitate extremoꝝ in medio: alr ꝑpter premissas non sequeretur cōclusio. Si ergo mediuz cōpetur vni extremo sub ratione quid: z alteri extremo sub ratione qualis vel quanti. Si ista diuersitas lateat ꝑpter simile figurationē vocis: figura dictionis erit in argumento vt patet in isto exemplo: Quicquid auditura a Platone pfertur a sorte ꝛc. Res enim intellecta in hoc qđ dico quicquid: compatur ad h̄ qđ est proferri a sorte sub ratione quid: quia inqztum vox est z nō vt est significatiua veri vel falsi. Sed ad hoc qđ est falsum cōparatur sub ratione qualis Et ideo ibi commutatur quid in quale. Unde cōmutatio est causa non existentie figure dictionis. Sicut ergo in fallacia accidentis est defectus syllogismi z in figura dictionis est defectus syllogismi. Sed in figura dictionis occultatur nō existentia per similē figurationē vocis ad vocez: Sed in fallacia accidentis occultatur non existentia per vnitatem rei. ¶Sed contra: hoc est bonum argumentum: Iste dat vnum solum denarium: z non habet vnum solum denariū: ergo dat denarium. Et sequitur: dat denariuz. ergo dat quot habet: z non sequitur: Iste dat vnum solum denariuz: et non habet vnum solum denariuz: ergo dat quod non habet. Dic tamen sit eadem commutatio que fit in hoc argumento scz. Iste dat vnum solum denarium: z nō habet vnum solum denariuz. ergo ꝛc. Cōmutatio ergo non est causa precisa figure dictionis. Et dicendum q illud argumentū est bonuz: Iste dat vnum solum denariuz ꝛc. qui est primus paralogismus: nec est ibi figura dictionis. Et tamen in paralogismo Aristo. est figura dictionis. Cum enim dicitur: Iste

Ad qōnē

T. c. 24.

2°. elen. c. 5.

dat vnū solum denariū: duo dicūt scz dare denariū ⁊ modus dandi. In minori autez cum dicitur: ⁊ nō hz vnuz solum denariū: ibi solū negat modus hūdi ⁊ nō res ipa: ⁊ ideo res pōt cōcludi sic dicendo: ergo dat qō hz. Sed in palogismo arist. ex negatōe modi rei pceditur ad negationē ipi⁹ rei: ideo ibi cōmutat modus rei in rem. ¶ Ad pmū argumentū dōm q hic nō est figura dictionis. Quicqd currit mouetur: album currit: ergo ⁊c. Nō enī sumptio cuiuslibet denotantis qle sub aliquo denotāte quid: facit fallaciaz figure dictionis: sed solum si quale accipit vt ps decisa ipsius quid. Uñ ad formā argumenti dico q in ista ppōne maiore: quicquid currit mouet: attribuit moueri ipsi currenti accepto sub rōne qd In minori autem significat attribui rei cui accidit albuz: vnde est sensus: album. i. res alba ⁊c. ¶ Ad scdm dico q hic nō est figura dictionis: Omnis homo currit: homo albus est homo: ergo ⁊c. nam in minori. homo albus. nō accipitur sub rōne albi: sed sub rōne hominis cui accidit album: Et sic pz ad qōem. Quō q̄dragesimap⁹.

Ad pmū argumētū

Veriturvtruz

q commutare quale quid in hoc aliquid: faciat fallaciaz figure dictōis? Uidet q nō Nam si sic in consequentijs Aristo. in libro pdicamentoz̄ esset figura dictionis. Arguit enim sic. Si color est in corpore: ergo in aliquo corpore. Similiē si anima mouetur aliqua specie mot⁹ mouetur: hic tñ pceditur a quali quo ad hoc aliquid. Si dicatur q hic pceditur a quali quo ad quale quid: nam aliqué rōnem hz eius qō est quale quid. ¶ Contra Arist. ibidem p hoc intendit ostendere q oīa que sunt: vel sunt in primis substantijs: vel dicuntur de pmis substantijs: vnde per hoc quod est aliquod corpus videtur sumere substantiam primam ⁊ per cōsequens hoc aliquid. ¶ Item si talis cōmutatio faceret figuram dictionis sequeretur q in cōuersione vniuersalis affirmatiue esset figura dictionis: cōsequens falsuz ergo añs: cōsequentia pz. Nam sic dicendo. Omnis homo est animal: ergo quoddam animal est homo. In pma ly animal significat quale quid: ⁊ in secunda hoc aliquid. ¶ Item interpretari ea esse eadē que eadem sunt: nō facit figuraz dictionis: sed singulare ⁊ vniuersale sunt realiter idem: ergo ⁊c. ¶ Itē si cōmutare quale quid in hoc aliquid: faceret figurā dictōis: tūc ecōuerso cōmutare hoc aligd faceret figurā dictiōis: cōsequēs falsuz: ergo ⁊ antecedens: cōsequētia patet nam sicut cōmutare equale in quātū: facit figuram dictionis: sic ecōuerso: cōmutare quantuz in quale facit figuram dictionis. Falsitas cōsequētis patet. Nam tūc hic eēt figura dictiōis: Iste homo currit: ⁊ iste hō est hō: ergo ⁊c. Si dicat q ly hō in hac minori: iste hō est hō: nō significat quale qd sed hoc aliquid. Cōtra. tūc nō esset hic figura dictionis: homo est plato: sortes est hō ergo sortes est plato. Et ppterea in hac minori predicat supius de de inferiori: supi⁹ aūt respectu sui inferioris dicit quale quid ¶ Ad oppositū Arist. dicit q hic est figura dictionis. Coruscus est alter ab hoīe coruscus est hō: g̃ ⁊c. ¶ Ad qōnē dōm est q cōmutare quale quid in hoc aliquid: facit figuram dictiōis. Ltca q pmo itelligenduz est qd itelligim⁹ p quale quid et hoc aligd. Ad cui⁹ euidentiā itelligendū est q nomē speciei ⁊ nomen indiuidui eiusdē spēi eandem naturam important sicut hō ⁊ iste hō. Sed ista natura p nomē speciei ⁊ idiuidui diuersimode importat. Per nomē enim spēi importatur put sibi accidit vniuersalitas ⁊ pticularitas: p nomē aūt indiuidui importat put est hec natura. Nō aūt significandi pma est rō significandi eius qō est quale qd. Cui⁹ rōnem assignat Boe. nā qd dicit. Et circa pmā subam qualitaté determinat. Ista aūt eadē nā significata p terminū singulare p modū determinati dr hoc aligd. Uñ hoc aligd ⁊ quale qd sunt diuerse rōnes accipiēdi eandē nāz. Si aūt aligs interpretat hāc acceptiōez vl rōnē accipiēdi esse istam: et hoc ppter similitudinē vocis ad vocē: figura dictiōis erit. Si aūt ppter vnitaté rei fallacia accūtis erit. Et q: difficile ē videre diuersitaté rei ⁊ vnitaté rei: hz facile sit videre similitudinē vocis ad vocē: ideo paralogismi tertij modi: figure dictionis difficiles sunt ad soluendū: ppter causam

c.1.2⁹ ptis.

Ad qōnē

apparētie accītis annexam. ¶Ulteri⁹ est ītelligendū q nō omnis illatio a termino significante quale quid ad terminū significantez hoc aliquid facit figuram dictionis: sed solum illa in qua quale quid accipit ac si esset hoc aliquid vel econuerso. Et hoc est quando aliquid attribuitur ipsi cōmuni put cōmune est: et postea singulari put est hoc vnum sicut hic: Homo est species: Sortes est homo: ergo sortes est species.

Ad arta ꝑncipalia

¶Ad ꝑmā rōnē dom cum dicit: Color est in corpore tē. q hic ꝓceditur a quali quo ad quale quid: q; ly aliqd corpus rationez cōmunis habet vnde suppositā concernit: nam vniuoce de multis potest predicari. ¶Ad illud contra hoc: dico q licet prima substantia in re sit hoc aliquid: determinata tamen ꝑm intellectum potest habere rō nem cōmunis. Et vt substantia prima habet rationez cōmunis per hoc qd est aliqd corpus designatur: naz sicut prima substātia de hac substantia prima et illa predicat sic aliquod corpus de hoc corpore et illo predicatur. Unde si per hoc qd dico aliqd corpus: solum hoc corpus designaret. Ax. faceret fallaciaz ꝓsequentis sic arguendo: Color est in corpore ergo in aliquo corpore. ¶Ad aliud dom: q in cōuersione vniuersalis affirmatiue nō est figura dictiōis: Nam ibi non accipit quale quid ac si esset hoc aliquid: Sed ibi proceditur a termio significante quale quid: put stat ꝑ plurib⁹ suppositis ad eundē significantē hoc aligd tē hoc put stat ꝑ pauciorib⁹. Nam in ꝑma ꝓpōne significat q aial ꝑ aliquo sui attribuitur hoi ꝑ quolibet sui: et in scda q homo ꝑ aliquo sui attribuitur aiali ꝑ aliquo sui: vnde vniformiter accipitur in añcedēte et ꝓñte. ¶Ad aliam rōnē dico q licet termin⁹ cōis et suū suppositū ꝑ se sint realiter eadē: modi tñ significandi ei⁹ qd est q̄le qd tē hoc aligd sunt diuersi. Tñ cōmutare ista adinuicē ꝓpter silitudinē vocis cāt figurā dictionis. ¶Ad vltimū dico: ꝓcedendo qd inferē. Et cū dr tūc esset hic figura dictiōis. Iste hō currit: iste hō ē hō: ḡ hō currit. Dico q figura dictiōis ñ est hic: nā hoc aligd non accipitur ac si esset quale quid. Tñ in ista: Iste hō est homo attribuit ꝑdicatuz ei qd est hoc aliquid: sz nō solū sub hac rōne vt est hoc aliquid: sed vt secuz compatitur aliaz acceptionē. Tñ hic est figura dictiōis: Sortes est indiuiduuz: hō est sortes: ergo homo est indiuiduum. Ex istis sequitur plus vel vlterius q ꝓcedere a plurib⁹ determinatis ad vnum istoruz: est ꝓcedere a quali quo ad hoc aligd. Nam quando aliquid in ꝑmissis accipitur pro diuersis habet rationē cōmunis: et ꝑ ꝓsequens rōnez eius qd est quale quid. Accipitur ergo aliquod istorum respectu alicuius de quo illud qd habet rōnem cōmunis predicatur: est facere figurā dictionis. Sicut hic: Sortes est homo: plato est homo: ergo Sortes est Plato.

Quadragesimasecunda.

Queritur vtruz sub termino significante quale quid lateat diuersitas interptatoz in tertio mō figure dictōis? Videt q nō: naz diuersoruz locoz scōm speciē sunt diuerse cause apparentie ꝑm speciē sed figura dictionis et equocatio sūt diuersi loci ꝑm speciē distincti. Cum ergo in equiuocatione vnitas vocis ꝑm mām et formā fit causa apparētie: non pōt esse causa apparentie figure dictionis: vel sequitur q i tertio mō figure dictionis sit equocatio. ¶Itē in quolibet mō eiusdē loci sophistici debet esse eadez causa apparentie: nam modi eiusdē loci nō differunt specie. Cum ergo in primo modo figure dictionis similitudo vocis ad vocem sit causa apparentie: identitas vocis non erit causa apparētie in tertio modo. ¶Item in figura dictiōis silitudo vocis ad vocem est causa apparentie: sed vbi est silitudo ibi nō ē identitas: cum ergo silitudo vocis ad vocē sit causa apparentie in tertio modo figure dictiois: sequitur tē. ¶Ad oppositū. Figura dictionis est quidaz locus cuius principiuz motiuū est in voce: sed vbi diuersitas interptatorū sub termio signte q̄le qd latz: difficile est assignare cāz appentie sic̄ est in 3⁰ mō figure dictiōis: vt puta i isto palogismo: Hō est spēs: Sortes est hō: ḡ Sortes ē spēs: q̄re tē. ¶Ad qōnē dom q ꝫ ē duplex via et vtraq; ꝓbabilis. Prima q diuersitas iter ptatoz in 3. mō figure dictōis lateat sb termio signte q̄le qd. Nā cū ōfect⁹ occultet

Ad qōnē

per apparentiam in eisdem debet esse cā apparentie in ḡbus cooperta est causa nō exīntie. Sed vlter cā nō exīntie est diuersitas interptatoꝝ: sed diuersa interptata interpretant qñq; p diuersas dictiones vt in ꝓ° mō: figure dictionis: Luz sic arguit Secare z videre similiter terminātur zc. z tūc causa apparētie consistit in duabus dictionibus. Qñq; diuersa interptata interptantur p vnaz dictionē. Et hoc dupliciter: aut sic q dictio vnum sīgt z aliud concernit z tunc est secundus modus. Aut sic q dictio vnū sīgt z aliud appellat z tunc est tertius modus. Cum ergo in termino sīgnte quale quid lateat diuersitas interptatoꝝ z in eisdem est causa apparētie sub ḡbus latet causa non existentie vt dictū est: segtur q in tertio modo figure dictionis diuersitas interptatoꝝ lateat in termino sīgnte quale qd. Et hoc videt velle Aꝝ. in libro ꝓdicamentoꝝ: vbi dicit q oīs substātia videtur sīgre hoc aliqd z in ꝑmis substātijs indubitabile verū est. In secundis aute similr videt sub appellatiōis figura hoc aliquid sīgre. Verūm intelligendū est q simlis figuratio vocis ad vocem p se requirit ad figurā dictiōis. Qz aūt maioz idētitas i figura dictionis repiatur q̄ identitas similitudinis hoc accidit figure dictionis. Et per hꝝ ad rōnes. C Ad primā: Dico q vnitas vocis ꝑm materiā z formā p se regritur ad equocationē. Qz aūt vnitas vocis repiat in figura dictiōis hoc accidit et: sed tm ppt ꝑ mū argumentū dicendū q licz in tertio modo figure dictionis diuersitas interptatoꝝ lateat sub vnitate vocis: nō tm est equiuocatio. Nam in equocatione regritur q nomē significet diuersa. Sz terminus dicens quale qd in tertio modo figure dictionis nō significat duo. s. quale qd z hoc aliqd: sz solū q̄le qd z sub appellatiōis figura videt hoc aliqd significare. C Alia via probabilis est q silis figuratio vocis ad vocē est causa apparētie in figura dictionis: z in quolibet eius modo est hoc manifestū i primo modo. Nam Aꝝ. in secūdo huius sic formal paralogismū: Videre z secare similiter terminā. Videri z secari similiter terminātur. Sed secare significat agere ḡ z videre. Secari aūt significat pati ergo z videri. Sed contingit aliquid simul z semel videre z videri: ḡ agere z pati. C Si dicas q in isto paralogismo qcqd auditur a platone ꝓfertur a sorte: falsum auditur a platone ḡ zc. nulla est silitudo iter qcqd z falsum. Dicendū q paralogiçans penes scōm modū sic paralogiça: tfalsū z lignū silr terminātur: sed lignū sīgt qd: ergo et falsum significat qd: z si significat quid: sub quicquid potest accipi.

ca. 2. 2ª ꝑti.

Ad artam ꝑtem

ca. 5.

Questio quadragesima tertia.

Circa fallacias

c extra dictionem: queritur vtrū partialis idētitas alicuius habētis in se diuersas naturas vel rationes ad aliqd participās vnā illarū sit causa apparentie fallacie accidētis? Et videt q non. Nam tūc in quolibet bono syllogismo eet fallacia accidētis: ꝓñs falsum: ḡ z antecedens. Probatio ꝓñtie. Nam hic esset fallatia accidentis: Omnis hō est aial: plato est hō: ergo plato est aial. Nam aial in se includit diuersas rōnes: z ꝑm vnā illarū in cōclusione ꝓcludit de platone. C Item diuersoꝝ locoꝝ ꝑm spēm diuerse debēt cāe apparētie: sed partialis idētitas ē causa apparētie in ꝑm qd z simplr: qz partialis idētitas alicuius dicti ꝑm qd ad idem dictum simplr est causa apparentie ibidem. C Ad oppositū Aꝝ. dicit q fallacia accidētis est: qñ aliqd similiter attribuit rei subiecte z accidēti cū tm dissimiliter insit. Sed si nulla esset ibi identitas: nulla esset ibi apparētia: z sic totalis identitas nullus esset ibi defectus: ergo zc.

Questio quadragesimaquarta.

Queritur vtrū

q supius possit accidere suo inferiori? Et videtur q nō. Nam Aꝝ. ꝑmo physicoꝝ dicit: Qd vere est nulli accidit: sed aial vere est: ḡ nulli accidit. Qd animal sit illud qd vere est: ꝓz: nam aial est substantia: suba aūt est id qd vere est cum nulli accidat. C Item supius est de intellectu inferioris. ergo zc. C Item. accidens pōt inesse z nō inesse subiecto: sed supius

T. c. 26.

non

non pōt nō esse i suo inferiori manente in
inferiori: g̃ ꝛc. ¶Ad oppositū Ari. in p° huj°
ca.4. Dicit q triangulo accidit figura: sed figu-
ra superi° é ad triāgulū: g̃ ꝛc. ¶Ad p^am q̃
Ad p̄maz stionē dicēdū q partiale idētitas alicui° ha
qōnem. bētis in se diuersas rōnes: ad aliquā earū
est cā apparētie fallacie accidētis: nā tegit
defectū accidētis: ꝛ fallaciā accidētis ab ali
is locis distinguit. ¶Primū ptz in isto para
logismo: ¶Dō é spēs: plato est hō: g̃ plato est
spēs. nā partialis idētitas de ly hō put i se
icludit diuersas rōnes p quaz vnā pōt sub
stare accidēti intētiōali: ꝛ p aliā conuenire
singulari ad platonez: facit credere q ge-
quid pōt p̄dicari de hoīe qō possit p̄dicari
de platone. ¶Secūdū pz. ¶Per hoc enim
q entis apparētia accipit a pte rei distingui
tur a locis in dictiōe: quō ām distinguaī ab ali
.1.elen^o is locis extra dictionē hoc patebit. Et hoc
ca.5. est qō dicit Ari. in illo ca. Fallacia aūt fit in
Ad arg^ta hīs. Dicit. n. q fallacia accidētis puenit ex
p^c qōnis eo q nō pōt diuidere inter idē ꝛ diuersuz
vnū ꝛ multa. ¶Ad p^m arg^m dō: negādo cō
sequētiā. Ad p̄bationē ei° cū dō: q superi°
in se icludit duas naturas. Dicēdū q licet
aīal in se icludat duas naturas ꝛ p̄m vnaz
eaz cōueniat suo inferiori: qr tñ iste rōnes
nō sūt extranee vt ad tertiū cōparāt. Jō in
illo syllogismo nō é fallacia accidētis. Ad
hoc eni q sit fallacia accidētis requirit q
ille rōnes sint sibi repugnātes vt ad tertiū
cōparāt. ¶Ad aliud dicēdū q inferi° pate
bit: qnō ptialis idētitas sit cā apparētie p̄m
gd ꝛ simplicit. Vel pōt dici ad rōnē q rō-
nes diuerse icluse in termio paralogismi
accidentis sūt ita repugnantes q vna eaz
nec includit in se nec simpliciter nec dimi-
nute aliā: sed in dicto p̄m gd diminute iclu
Ad 2^am dit dictū simplr. ¶Ad aliā qōnē dicēdum
qōnem q accidēs dr tripliciter. Uno mō qō adue
nit rei post cōplemētū ei°: ꝛ sic dicim° om-
nia nouē genera eē accidētia. Alio mō dr
accidēs qō aduenit rei: ꝛ est extra ei° intel
lectum. Et isto mō potest dici q inferi° ac-
cidit suo supiori. Naz in intellectu supioris
nō icludit inferi°. Tertio capit accidēs p il
lo qō est extraneū alteri put ad tertiuz cō-
parat. Et hoc mō nō solū inferius accidit
superiori: sz superi° iferiori: vt figura triā-
gulo. Nam rō ipsi° figure est extranea rōi
trianguli, put triangulo cōuenit hec pars
habere tres ꝛc. per se ꝛ p̄mo. Et isto tertio
mō accipit accidēs in fallacia accidētis. Uñ
qñcūq; in aliquo discursu syllogistico acci
pitur termin° includēs in se diuersas ratti-
ones: ita q iste termin° accept° sub vna rō
ne est extraneus sibipsi vt sub alia ratiōe
accipit ꝛ p vnā illaz rōnū cōparatur vni
extremo: ꝛ p aliā alteri. ibi erit fallacia acci
dentis: vt hic: hō est plato: sortes est, hō: g̃
sortes é plato. De accidēte intelligēdū é q
maior ꝛ minor ꝛ medū, pōt habere rōnez
accidētis. Unde Ari. dicit q fallacia accidē-
tis é quādo aliqd similiter attribuitur rei
subiecte ꝛ accidēti inesse: cū tñ similiter nō
insit. Unde ibi vult minorez habere ratio
nem accidētis: sed tñ magis ꝓpie ille ter̄i
nus includēs diuersas ratiōes pōt dici ac-
cidens. ¶Sed intelligēdū est q quidā con
fiderant fallaciā accidētis q̄tum ad fieri:
ꝛ quidā q̄tum ad factū eē. Cōsiderātes pri
mo mō dicūt minorem habere rōnem acci
dentis. Nam ante additionē minoris non
fit aliqua variatio: licz eni medū in se iclu
dat diuersas naturas: tñ p̄m vnā eaz tñ cō-
paratur subiecto ante additōem minoris
Cōsiderantes secūdo modo dicūt q termi
nus includens in se diuersas naturas de-
bet dici accidens: quia ex illo termino ca-
pitur tota variatio. tamē p̄m p̄bm quilibet
terminus potest habere rōnem accidētis.
Rationes soluuntur in questione.

Questio quadragesimaquinta.

Queritur vtruz fal-
lacia acci-
q dentis possit causari ex va-
riatiōe alteri° t̄mini q̄z me-
dij syllogistici. Uel vtrū pos-
sit causari indifferenter ex
variatiōe maioris minoris ꝛ medij? Et q
ex variatiōe medij solum: p̄batio. Nam fal
lacia accidentis causat ex diuersa copara-
tione alicuius termini ad diuersa: sed in p̄
missis nihil potest cōparari ad diuersa ni-
si medium: qr in p̄missis nullus termin°
bis accipitur nisi medius terminus: ergo
ꝛc. ¶Item si medium non fit variatuz ne
cesse est extrema cōiungi: sed in fallacia ac
cidentis cōclusio non sequitur ex necessita
te: ergo necesse est medū variari. Assum

ptum pz. Nã quecũq; vni ꝛ eidem non variato sũt eadẽ: ipa inf se sũt eadẽ. Si dicat ad istas rõnes q maior sub vna rõne ipsi medio i pmissis põt cõpari. ꝛ sub alia minori in cclusiõe. Et per pñs ibi erit accñs ex variatione maioris. Contra. habitus ꝛ priuatio habent fieri circa idem. sed fallacia accñtis ẽ tũ ad sui non existentiã: est priuatio formę syllogistice. nam pecat diffinito syllogismo. sed forma syllogistica solum cõsistit in premissis ergo fallacia accñtis solum causat ex variatione in premissis. sed nihil potest variari in premissis nisi medium: ergo ꝛc. Assumptum pz. nam p Arist. p° prio ꝛ quando mediũ est in toto primo ꝛ postremus in toto medio: necesse est extrema contungi. Item conclusio est aliud a premissis vt patet intuenti eius diffinitõnem Item intellectus conclusionis includitur in intellectu pmissarũ. sicut ergo termini accipiũtur in premissis: sic necesse est accipi in conclusione. aliter enim propter premissas non sequenter conclusio. si ergo non fit variatio in premissis non erit variatio in conclusione: Sed in premissis nihil potest variari nisi medium: quia variatio non est absq; bina acceptione alicuius termini: sed nihil bis accipitur in pmissis nisi medium ergo ꝛc. Ad oppositũ phs dicit in secundo huius: q hic est fallacia accidẽtis: Iste canis est tuus: iste canis est pater: ergo est tuus pater. Iste enim terminus canis non variatur: sed solum ly tus: quod est maior. in qua accipitur ratiõe possessionis. Significat enim q iste canis est tua possessio. in conclusione autem accipitur ratione efficientis ¶ Potest etiam causari ex variatiõe minoris vt patet hic: Sortes est individuum: homo est sortes: ergo homo est individuũ: Hoc etiam patet per rationem. Nam fallacia accidentis accidit ex diuersa comparatione et extranea alicuius ad diuersa. Sed quilibet terminus sub diuersa ratione ꝛ extranea potest cõparari ad diuersa. ergo ꝛc. Ad questionem dicendum. q fallacia accidẽtis potest causari ex variatiõe maioris: minoris ꝛ medij: differẽter tamen Nam medium variatum secundum diuersas rationes comparatur vni extremo ꝛ alteri: Sed extremus variatum scõm vnam rationez cõparatur medio ꝛ scõm aliam rationem alteri extremo in conclusiõe. Ratio huius est ista: Nã fallacia accidentis est immediate defectus formę syllogistice: sz forma syllogistica nõ solũ pfistit i pmissis sz ẽt i pclusiõe. ꝯ variatio que est in fallacia accidentis potest esse in premissis ꝛ in conclusione. Medius aũt non ingredit conclusionez. Potest igitur causari ex variatiõe alterius termini q̃z medij. Assumptum patet. s. q forma syllogistica non solũ consistit in pmissis Nam syllogismus est quedam habitudo inferens cõclusionem tãq̃z consequens ex premissis ꝛ tanq̃z ex vno antecedẽte. vnde due pmisse se habent in ratiõe vnius antecedentis respectu cõclusionis. Hoc etiaz patet ex modo ꝛ figura syllogismi que sunt quasi quedam dispositiões consequẽtes ipsum syllogismum. Modus autez distinguit a modo per conclusionem. Si enim ex istis premissis: Oñis homo est animal: omne risibile est homo: inferat ista cõclusio. ergo omne risibile est animal. est primus modus prime figure. Si autem ex eisdem premissis inferatur ista conclusio: ergo quoddã animal est risibile. est quintus modus prime figure. Figura autẽ a figura distinguitur p cclonẽ. vt pz i syllogismo ex oppositis. Si enim sic arguit: nulla disciplia ẽ studiosa. ois disciplia ẽ studiosa ꝛ infertur pclusio ista: ꝯ nullũ studiosum est studiosum. est dispositio tertie figure. Si autem ex eisdem premissis inferatur ista pclusio. nulla disciplina est disciplina est dispositio secũde figure. cum ergo pclusio diuersificet modum ꝛ figurã: que sunt dispositiõnes consequentes ipsum syllogismũ: videtur q de ratiõe syllogismi sit conclusio. Hoc etiam patet p exempla. Et p° in prima figura. Nam hic est fallcia accidentis: homo est species: sortes est homo: ergo ꝛc. Et hoc est ex variatione medij. Sed si arguatur sic. Sortes nõ est species: sortes est hõ: ergo hõ nõ est species. Hic ex variatiõe eiusdem termini causat accñs. p° tñ fuit mediũ ꝛ nũc est minor extremitas. De variatione maioris in prima figura. Exemplum. triangulus habet tres angulos per se ꝛ primo: figura est triangulus: ergo ꝛc. Hoc quod est habere tres di-

capi. 7.

ad qõnẽ.

nersimo de cõparatur medio ꝛ ipsi minori: hꝫ e aũt tres est maior extremitas. In secunda figura hoc patet. Illã hic est fallacia accidentis. Sortes nõ est spẽs: hõ est species: ergo hõ nõ est sortes: ex variatiõe minoris. Et ex variatiõe maioris sicut. Hõ é species: Sortes nõ est species: ergo Sortes nõ est homo. In tertia figura ex variatione minoris sic: Sortes nõ est spẽs. Sortes é hõ: ergo ꝛc̃. Ex variatiõe maioris sic. Omnis triangulus hꝫ tres ꝑmo: triangulus é figura: ḡ ꝛc̃. Sic ergo patet ꝙ arguẽdo p eũdẽ paralogismũ affirmatiue i vna figura: ꝛ negatiue i alia: medius terminus variat⁹ i vno syllogismo erit maior vl̃ minor in alio. Q; aũt necesse sit eundẽ terminum variari in paralogismo affirmatiuo ꝛ negatiuo patet per hoc ꝙ quelibet ꝓpõ in fallacia accidẽtis vox est: aliter enim sub vnitate vocis lateret multiplicitas: ꝛ esset locus in dictiõe. Sed sic arguendo. Hõ é species: Sortes est hõ: ergo Sortes é species: ly sortes nõ variat: ḡ in isto paralogismo: Sortes nõ est species: Sortes est hõ: ergo hõ non é spẽs: nõ variabitur: cũ vniformiter accipiatur affirmatiue ꝛ negatiue. Sed hic é fallacia accidẽtis ꝛ nõ ex variatione medij qõ est ly sortes: ergo ex alterius variatiõe. Patet ergo cum dicit. Hõ é species, sortes é hõ: ergo ꝛc̃. Qõ hic ẽ accidẽs ex variatione medij i prima figura. Si iste terminus fiat medius in tertia figura adhuc erit accius ex variatiõe eiusdez termini: vt homo é species: homo é Sortes: ergo ꝛc̃. Et ex variatiõe alterius termini q; medij in tertia figura sic. Non sortes é spẽs. Sortes est hõ ergo nõ hõ est species. Cõclusio est falsa: ꝛ ꝑmisse sunt vere ꝛ variat minor extremitas. Similiter si sit syllogism⁹ in secũda figura vt sic. Hõ est species: nõ sortes é spẽs: ergo nõ sortes est hõ. Cõclusio é falsa ꝛ ꝑmisse vere. In quolibet ḡ paralogismo accidẽtis est accius penes variationem terminꝰ: qui i aliquo paralogismo é maior in aliquo minor: ꝛ in aliquo medius. Ad videndũ aũt qñ medius est variatus: ꝛ qñ nõ ſm quosdã vtendũ est tali regula. Sumẽdum est medius cũ reduplicatione alterius extremi: Et si medius sic sumptus vere cõueniat alteri extremoꝝ: tunc nõ est variatus. Si aũt nõ vere cõueniat tunc é variatus. Alij dicũt ꝙ est semp cõsiderandũ ad subiectum ꝛ accius: vtrũ differant inter se ꝛ in tertio vel nõ. Si nõ: non fit accidens sicut hic: Percutio sortẽ: Sortes est veniens: ḡ percutio venientẽ. Si aũt differant inter se ꝛ i tertio tũc é accius: vt hic. Cognosco coriscum: coriscus é veniẽs ḡ ꝛc̃. Aliter dico qõ considerandũ ẽ: vtrũ oppositũ maioris extremitatis cõuenire possit medio: hꝫ ꝙ medius cõuenit minori extremitati: ꝛ si sic tunc est accidẽs: vt hic: animal é genus: hõ est aial ḡ ꝛc̃. Ad primũ arg^m cũ dicit: ꝙ fallacia accius nõ causat absq; diuersa cõparatiõe alicui⁹ termini ad diuersa: dico ꝙ verꝫ é. Et vlteri⁹ cum dr̃ in premissis nihil põt variari nisi medi⁹ terminus. Concedo. Hõ rõ cõcludit ꝙ in premissis nõ põt esse accidẽs absq; variatiõe medij: ꝛ hoc cõcedo. Ad scõm cũ dr̃: si medius sit vnus necesse est extrema cõiungi. Dico ꝙ si medium est sic vnũ in cõparatiõe ad extrema: necesse est aliquã cõclusionẽ sequi: vt illã in qua extrema habẽt vnitatez: sed tñ per medũ sic vnũ non opz illã cõclusionem q; accipitur in paralogismo accidentis seq. Ad rõnes in oppositũ. Ad ꝑmã dõm ꝙ forma syllogistica cõsistit in premissis vt ordinat ad cõclusionẽ. Unde ex hoc nõ sequit ꝙ accidẽs solum causet ex variatiõe medij: nam licet nullus termin⁹ i ꝑmissis posset variari nisi medius: si tñ ꝑmisse cõsiderent rem̃ ꝛdonis iferẽde quilibet termin⁹ põt variari: nã sic quilibet termin⁹ bis accipit. Ad aliũ: cũ dr̃ ꝙ cõclo é aliud a ꝑmissis: dico ꝙ hꝫ cõclo sit aliud a ꝑmissis: non tñ é aliud a syllogismo. Ad vl^m cũ dr̃ ꝙ cõclo icludit i ꝑmissis. Dico ꝙ illa ꝛdo q; sequit ex ꝑmissis i ꝑmissis icludit: sed tñ illa cõclo q; iferꝫ ex variatiõe maioris rem̃ medij ꝛ minoris in cõclusiõe i itellectu ꝑmissarũ nõ includit. Q. 46.

Queritur vtrum ꝓcessus a re subiecta ad accius faciat fallaciã accidentis? Et videtur ꝙ sic: q. Aristoteles dicit ꝙ accidẽs fit eo ꝙ nõ est necesse quod de re dicit de accẽte dici. Item hic est accius. Tu cognoscis corv- 1. elẽ. c. 3.

scũ: cozuscus est veniẽs: g̃ zc. z ꝓcedit ꝟ a re subiecta ad accidẽs. ¶ Ad oppositũ. hec ꝓña é necessaria: Ois edificator edificat: ꝟ albũ est edificator: g̃ hoc albũ edificat: qz ñ stant sil' q hoc albũ nõ edificet z sit edificatoz: z q ois edificator edificet. Dicendũ q accñs peccat imediate ꝓtra syllm. Ad vidẽ dũ ergo qñ est accñs z qñ nõ: videndũ est ꝑmo qd facit necessitatẽ i syll'o: cognoscit enim ꝓpter quid habitũ. Unde itelligenduz est q tota necessitas sylli est i hoc q medũ ad qꝫ vnifozmiter extrema sunt cõparata sub vna rõne accipit. Qñcũq; g̃ extrema accipiũtur adiuicẽ cõparata ad mediũ ꝑm varias rõnes accidẽs est. Et possibile é aliqñ q cõiungant sz hoc nõ erit pp cõparationẽ quã hñt extrema ad mediũ: ꝟ manifestũ est i oib⁹ exẽplis Ari. Tu cognoscis oé bonũ: qꝫ volo iterrogare é bonũ: g̃ zc. Ista cõclusio nõ segtur qz hoc qꝫ dico bonũ sub diuersa rõe cõparat ad hoc. Tu cognoscis: z ad ꝟ: qꝫ volo iterrogare: qz hec ꝓpõ scilz: Tu cognoscis oé bonũ: vera est sub rõne q̃ bonũ. Sed cũ dr: Quod volo iterrogare é bonũ: hoc qꝫ dico bonũ: accidẽs est huic qꝫ volo iterrogare: put bonũ cadit sub cognitiõe tui. Et iõ nõ cõiungũtur extrema. Et breuiter itelligendũ est: q qñcunq; aliqs terminus vnit cõparat⁹ accipit sub alia rõne vt est alteri termino cõparatus. Si ille rõnes nõ necessario se includunt accñs é. Et hinc cõcludo q si rõ sub q̃ sumit res subiecta ivna ꝓpõe sit extrãea rõi sub qua sumit in alia: in tali ꝓcessu accñs erit. ¶ Ad primã rationez dico q Aristoteles intelligit qñ rõ vni⁹ termini é extranea rõni alteri⁹ ꝑm q ad aliqꝫ tertiũ cõparat sicut dignũ é: vt hic: Iste canis é tu⁹ zc. Rõ. n. eius qꝫ é tuus ꝑm q cõparat ei qꝫ é canis: extranea é a rõne eiusdẽ ꝑm q comparat ei qꝫ é pater. ¶ Ad aliud dico q ille ꝓcessus nõ valet: qz ꝓced itur a re subiecta ad accidens quod est ei extraneum.

Ad qõnẽ.

Ad ar^ta ꝓncipalia

Qõ qdragesimaseptima.

q

Veritur vtruz variatio medij sit sufficiẽs causa nõ existentie in fallacia accidentis? Et videtur q nõ. Nam posita causa de necessitate ponitur effectus: sed medio variato nõ est necesse fieri accidens. ergo zc. Probatio assumpti ꝑ syllogismos vtiles: nam matore exite de necessario z minore de cõtigẽti: sequit cõclusio de cõtingenti. Nam segtur: Omnis hõ de necessitate é animal: cõtingit ad vtrũlibet albũ esse hominẽ. ergo contingit album esse animal. Et similiter sequitur. Omnis hõ de necessitate é aial: album é homo: g̃ album é animal: z tñ medium hic vt homo: diuersa rõne cõparat matori z minori. qz matori cõparatur sub modo necessitatis. minori autẽ ꝑ notaz cõtingentie: vel per⁹ verbũ de inesse. ¶ Item mediũ respectu matoris habet rõnez partis; respectu minoris habet rõnem totius. Et ideo diuerse sũt rõnes variãtes mediũ non ergo causat accidẽs variatio medij. ¶ Ad oppositum. Mediũ variatũ est duo media vel habet rõnem duoꝝ mediorꝝ. sz duo media nõ vniunt extrema. ergo zc.

¶ A qõnem dicẽdũ: q cum accidens q̃stũ ad sui non existentiã fit imediate obliquitas syllogismi. Nam Ari. dicit q peccat diffinito syllogismo. Ad ꝟ ergo vt videamus naturam accidẽtis ꝑ⁹ oportet videre quid requiritur ad syllogismũ. ¶ Circa qꝫ intelligendũ q tota necessitas syllogismi consistit in hoc q mediũ vnũ sub vnifozmi rõne acceptũ per respectũ ad extrema ipa extrema cõiungit. Si ergo ipsa extrema coniunganꝫ inter se: per respectũ ad mediuz: ꝑm variã rõnem accepta: in tali ꝓcessu erit accidens. Patet hoc in exemplis phyloso phi. Dicit enim q in isto paralogismo é accidens. Tu cognoscis omne bonũ: qꝫ volo interrogare a te est bonum ergo qꝫ volo interrogare cognoscit a te. Nam bonũ sub alia rõne cõparatur adhoc qꝫ é cognosci a te z ad interrogare. Nam tu cognoscis bonum in eo q bonũ cui accidit q̃ cadat sub interrogare inq̃ztum a te cognoscitur Et ideo dicit Aristoteles q solum i his q̃ ꝑm substantiam sunt indifferentia. et que vnum sunt omnia videntur esse eadem: intelligens per indifferentiam ꝑm substantiam identitatem proprie rationis alicui⁹ vt ad duo comparatur. Unde siue mediũ respectu extremoz accipiatur subvaria ratione: siue extremum alterum respectu

Ad qõnẽ.

.2. elen. capi. 7.

medij: ꝛ alterius extremi: in tali ꝓcessu erit fallacia accidētis. Uerūtamen itelligēdum ē: ꝙ quandocūq; medij fuerit variatum: in ipso tñ erit aliqua idētitas partialis respectu extremoꝝ: aliter enī ibi deficeret apparētia. Si ergo extremū ibi concludatur de extremo ſm illā identitatē partialem erit ſyllogiſmus bon⁹. Unde in quolibet paralogiſmo accidēti pōt ſequi aliqua cōcluſio. Nam bene ſequitur: Cozuſcus cognoſcitur a te: Cozuſcus ē veniens: ergo illud quod eſt veniens cognoſcit a te. ¶ Unde ad qōnem dicendū: ꝙ quandocūq; medius termin⁹ vel quilibet alius termin⁹ cōparatur vni extremo ſm vnā rōnem ꝛ alteri ſm aliā: ita ꝙ ille rōnes non includāt ſe inuicem in tali illatione neceſſario erit accidens: Si aūt includant ſe: bonus erit ſyllogiſmus. ¶ Ad primaz rationem dicēdum ꝙ minoꝝ eſt falſa. Ad probationē cū dicit: maioꝝ exiſtente de neceſſario ꝛ minoꝝ de contingenti ꝛc̄. Dico ꝙ in tali ꝓcessu medij eſt ſufficiēter idē extremis reſpectu cōcluſionis de ineſſe ꝛ de cōtingēti quia ibi homo vnifozmiter accipit in maioꝝ ꝛ minoꝝ reſpectu talis concluſionis. ¶ Ad aliud cū dicitur: ꝙ medij in maioꝝ habet rōnem partis ꝛc̄. Dico ꝙ diuerſitas rationum non cauſat accidēs: quando ille rōnes includant ſe, vnde cuꝝ identitate medij ſtat diuerſitas talū rōnum. Si enīz medij in vtraq; ꝓpoſitione acciperet ſub rōne partis vel totius nō haberet vere rōnem medij. Unde ibi eſt fallacia ſm quid ꝛ ſimpliciter. Ac ſi ſic argueret: Medium ſtricte ſumitur in maioꝝ: ꝛ ampliatur i minoꝝ. ergo variatur ꝛc̄.

Ad arg^ta. ꝓncipalia

Queſtio quadrageſimaoctaua.

Ueritur ō illo paralogiſmo Cozuſcus cognoſcit a te: Cozuſcus ē veniens ergo ꝛc̄. vtrū hic ſit fallacia accidentis? Et videt ꝙ nō. Nam ō eſt bonus ſyllogiſm⁹. oīs edificatoꝝ edificat: albū eſt edificatoꝝ: ergo albuꝝ edificat. hic tñ ꝓcedit a re ſubiecta ad accidens talis ꝓceſſus ergo nō cauſat accidens. ¶ Itē ſequitur ergo id quod eſt veniens: cognoſcitur a te: ꝛ ſequit id quod eſt veniens cognoſcitur a te: ergo veniens cognoſcitur a te. Et cū quocunq; ſtat añs ꝛ ꝓſequens: ꝙ a primo ad vltimum: ſequitur ergo veniens cognoſcitur. ¶ Item paralogiſm⁹ ille nō negatur: niſi quia cognoſci attribuit veniēti cū reduplicatione vt ſit ſenſus: Ueniens inq̄ztum veniens cognoſcitur a te. Sz videtur ꝙ oratio ad hunc itellectū non limitetur. ¶ Ad oppoſitum eſt Ari. ¶ Ad q̄ ſtionem dicendū: ꝙ hic eſt fallacia accidētis: cozuſcus cognoſcit a te ꝛc̄. nam cognoſci prius attribuitur cozuſco ſub rōne coruſci. Cozuſcus autē ſm aliā rōnem cōparatur ad ly veniens: qz ſm ꝙ accidit ei cognoſci ꝓpter quod nō ſequit: veniens cognoſcit ꝛc̄. ¶ Ad primū arg^m cū dr: Oīs edificatoꝝ ꝛc̄. Dico ꝙ in omni tali illatiōe eſt accidēs intelligēdo ꝙ edificare concludatur de albo ſub ꝓpria rōne albi: qz ineſt ipſi edificatori ſub rōne ꝓpria edificatoris Si tamē intelligitur ꝙ edificare cōcludatur de re que ē alba: qz ineſt edificatori cui accidit albedo: ſic dici pōt ꝙ ꝓcluſio ſequitur. Et ſic patet ꝙ hec cōcluſio hic qō ē veniens cognoſcit a te: ſequitur ex premiſſis. ¶ Ad ſecūdum dōz: ꝙ bene ſequit ex premiſſis: id qō eſt veniens cognoſcitur a te: ſed non ſequit, vlterius: id qō eſt veniens cognoſcitur a te: ergo veniens cognoſcit a te. ¶ Ad tertium cum dicitur: ꝙ ille ſyllogiſmus non negat niſi qz cognoſci attribuitur venienti cuꝝ reduplicatione ꝛc̄. Dico ꝙ oratio nō limitatur ad hūc intellectum. Ueniens inq̄ztum veniens cognoſcitur a te: vel album inq̄ztum albuꝝ edificat: qz tamen nos non dicimus ꝙ aliquid niſi ſub ꝓpria ratione vel per ſuam ſimilitudinez virtutem cognitiuam imiutet: ideo nos accipim⁹ hanc ꝓpoſitionem: veniēs cognoſcitur a te: ſub hoc intellectu: veniens inq̄ztum veniens cognoſcitur a te. Contra hoc quod dicebatur ꝙ illa cōcluſio: id qō ē veniens cognoſcitur a te: ſequitur ex iſtis premiſſis: cozuſcus cognoſcitur a te: cozuſcus eſt veniens: non tamen ſequitur illa cōcluſio. Ueniens. cognoſcitur a te: Si enim cōcluſio vno modo accepta ſequitur ex premiſſis ꝛ alio modo non cum diuerſe acceptiones ſint ex parte noſtra: ergo ex parte noſtra accidens accipietur. Dico ꝙ locus

.2. elen^z. capi. 7. Ad qōnē.

sophysticus ex parte nostra non accipit: q̄ eni sic cōclusio vel alio modo accipiat: hoc est ex parte nostra. Sed q̄ conclusio accepta sic sequatur ex p̄missis ⁊ alio modo accepta non sequatur: hoc nō ē ex parte nostra sed ex parte conclusionis.

Questio quadragesimanona.

Queritur vtrū paralogism⁹ accidentis possit fieri negatiue sicut affirmatiue? Et videtur q̄ nō. Nam Ari. in p̄mo li. tradit regulam quō debem⁹ cognoscere vbi ē accidēs ⁊ vbi nō Dicens: accidēs fit quando aliquid similiter attribuit rei subiecte ⁊ accidenti ineſſe: accidēs ergo non fit qñ aliquid attribuit alicui non ineſſe negatiue: ergo nō potest fieri paralogismus accidentis. ¶ Jtē Ari. nec in p̄mo li. nec in scō elenchoꝝ ponit aliquē paralogismū negatiuū: signū ergo est q̄ solum fiat affirmatiue. ¶ Ad oppositum. Ex eisdem terminis cōtingit fieri paralogismū equiuocationis negatiue ⁊ affirmatiue: ⁊ sic de alijs locis sophisticis: videtur ergo q̄ similiter fit in accidente. Cō firmat ratio q̄: affirmatio ⁊ negatio nō diuersificant illationē formē syllogistice: nā si p̄cessus affirmatiuus sit syllogistic⁹ ⁊ negatiuus: ergo eadem rōne similiter erit in defectibus: q̄ si processus affirmatiuus deficiat ⁊ negatiuus deficiet. ¶ Ad questionē dicēdū q̄ paralogismus accidentis potest fieri negatiue sicut affirmatiue: hoc patet si consideremus regulā p̄ quaz noscere ō bemus accidens: que ē: qñ accipitur aliqs terminus in p̄cessu aliquo includēs i se diuersas naturas ⁊ rōnes: ⁊ semel in illo p̄cessu accipitur p̄ vna illaz rationū: ⁊ alia vice in eodē p̄cessu p̄ alia: Si ille rōnes non includūt se prout ad tertiū comparātur in tali p̄cessu erit accīs. Sed terminū sic variari cōtingit in p̄cessu negatiuo ⁊ affirmatiuo. Et ex hoc sequit q̄ accidēs pōt fieri in prima ⁊ secunda ⁊ tertia figura. Et hoc est qđ dicit Ari. scō elenchoꝝ: Unde si defectus sit in affirmatiuo. necesse erit ⁊ in negatiuo p̄cessu. Ut si sic arguat: Nulla species currit: homo est species: ḡ null⁹ hō currit. Ponatur enim q̄ oīs homo currat: p̄missę sunt vere: ⁊ cōclusio falsa per casum. Ergo hic de necessitate erit aliquis defect⁹: sed nō alius q̄j accidēs. Nam cum sic dr̄: Homo est species: accipitur homo p̄ ut subiacet intētioni: in cōclusione vero p̄ re ipsa: quia nūq̄j vtimur termino p̄ intētione nisi quando res subiacet intentioni Aliter enim hec est falsa: Homo ē substātia quia intentio substantia nō est. Et similit hic nō esset accidēs: homo ē species. Sortes ē homo: ḡ ⁊c. quia homo vniformiter posset accipi in maiori ⁊ minori ¶ Propter hec dicitur q̄ accidens potest fieri negatiue. ¶ Ad p̄m arg̃m dōm q̄ p̄cessus affirmatiu⁹ manifestior ē ⁊ potior q̄j negatiu⁹ vñ p̄cessus negatiu⁹ indiget affirmatiuo p̄ aristotelē p̄mo posteriorū. Similiter est in defectibus: quia defectus manifestior ē in p̄cessu affirmatiuo q̄j negatiuo. Et ideo aristoteles suam regulaz dedit in affirmatiuo. ¶ Ad scōm dicendum q̄ licet Aristoteles non posuerit exempla in processu negatiuo: hoc tamen non cōcludit quin accidens possit fieri negatiue: quia Aristoteles posuit exempla vbi defectus ē manifestior. ¶ Preterea ipse ponit exempla que ad affirmationem ⁊ negationē reduci possunt. Ponit enim tale exemplum: Sortes⁹ est alter a sorte ⁊c. ⁊ ly alter includitur q̄dam negatio. Vel potest dici ad primū argumentum: cum dicitur q̄ accidens fit qñ aliquid assignatum fuerit rei subiecte ⁊ accidenti similiter in esse: q̄ hec ꝓpositio se extendit ad affirmationem ⁊ negationez. Jta vt iste sit sensus propositiōis: Accidēs fit quando aliquid assignatū fuerit rei subiecte ⁊ accidenti similiter ineſſe affirmatiue vel negatiue. Nam Aristoteles i p̄mo priorum: diuidens omnem propositionē: Dicit q̄ omnis propositio aut est de ineē aut de necessario in esse: aut de contingenti ineſſe. Et ꝑm quālibet combinationem propositio de ineſſe potest esse affirmatiua ⁊ negatiua.

Ad qōnē.

Ad arg^m principali

cap. 2°.

Questio quinquagesima.

Queritur circa fallaciā ꝑm quid ⁊ simpliciter. Et p̄o vtrum sit fallacia extra dictionem? Et videtur q̄ nō.

Nam p Ari. Loci in dictione simpliciter peccant contra contradictionem. Loci autem extra dictionem contra syllogismum Sed fm quid z simpliciter specialiter peccat contra contradictionem. Q; dicit Ari
2.elẽ.c.8. stoteles in fcõo huius q paralogismi qui fiunt fm quid z simpliciter soluendi sunt considerando conclusionem ad contradictionem ergo zc. ¶Item ille locus est in dictione qui accipit principium apparẽtie a parte vocis: quia loci extra dictionem accipiunt causam apparẽtie a parte rei Sed fallacia fm quid z simpliciter accipit suaz apparentiã a parte vocis: vt hic: est homo mortuus: ergo homo. Si tamen loco totius aggregati homo mortuus poneret cadauer fic dicendo Cadauer ergo homo: h nõ est fm quid z simpliciter; cum deficiat
1.elẽ.ca.3. apparentia. ergo zc. Oppositum dicit ari
Ad qõnẽ. stoteles ponendo septez locos extra dictionem. ¶Ad questionem dicendũ q fallacia fm quid z simpliciter est locus extra dictionem. Nam cause apparẽtie distiguit locos sophysticos. Sed cause apparentie in fm quid z simpliciter est conuenientia alicuius dicti fm quid ad idem dictũ simpliciter. Cum ergo ex parte rei accipit cã apparentie: sequitur q sit locus extra dictionem. Verũtamen intelligendus est q conuenientia vocis ad vocem alicuius dicti fm quid ad idem dictus simpliciter: cooperatur ad istam deceptionem. Nec tamen est per se causa apparentie in fm qd z simpliciter. Sed econuerso est i fallacia figure dictionis: nam ibi identitas rei iter suppositum z suum cõmune cooperatur ad deceptionem in tertio modo figure dictionis. Et tamen similitudo vocis ad vocem est per se causa apparentie figure dictionis. Econuerso est ex parte ista. Nam conuenientia rei dicte fm quid ad idez dictum simpliciter est causa apparentie per se in fm quid z simpliciter: tamen conue-
Ad arg^ta nientia in voce ad istam deceptionem co
pncipalia operatur. ¶Ad primum argumentum dico q minor est falsa. Unde dico q fz quid z simpliciter per se peccat contra illationem: z non per se contra contradictionẽ. Ex apparenti enim contradictione que accipitur in premissis infertur vera cõtradictio in conclusione propter realem conuenientiam inter fm quid z simpliciter. Hoc patet si fic arguatur: Ethyops est niger: z non est niger in dentibus: ergo est niger z non niger. Propter enim conuenientiam nigri in dentibus ad nigrũ simpliciter: ex negatione nigri in dentib^9 ab ethyope: concludit negatio nigri simpliciter ab eodem: vnde per se peccat contra illationem vel syllogismum z nõ contra contradictionem: quia nulla propositio ẽ ibi multiplex sicut in locis in dictione.
¶Ad secundus dico q minor est falsa. Ad probationem eius dico q conuenientia in voce est de bene esse istius fallacie z nõ de esse simpliciter. Et si sit de esse non tamẽ est sicut causa prima apparentie. Sed cõuenientia in voce facit q paralogismus fz quid z simpliciter appareat syllogism^9 Nam si fic dicatur: Hoc non est homo z ẽ cadauer: ergo est homo z non est homo. hic nulla est apparentia syllogismi. Si tamen diceretur fic: Hoc non ẽ homo z est homo mortuus: ergo est homo z non est homo. hic est apparentia syllogismi Unde conuentẽtia in voce facit q paralogismus fm quid z simpliciter appareat syllogismus. Eius tamen causa apparẽtie per se a parte rei accipitur.

Questio quinquagesimaprima.

q **Veritur vtrũ** ab aliquo sumpto cum determinatione diminuente ad sumptum simpliciter teneat consequentia: Et hoc est querere vtrum hec consequentia tenea: est homo mortuus: ergo homo. Et videtur q sit bona. Nam quod intelligitur in aliquo sequitur ad ipsum sed homo intelligitur in hoc: homo mortuus. Nam h est oppositum in adiecto: homo mortuus Qõ patet si diffinitiones pro nominibus ponãtur. Nam homo est hñs vitã: z mortuũ priuatũ vita Intellectus ergo homis vt opponitur mortuo itelligitur i hoc an

tecedente: homo mortuus: ergo sequitur ad ipsum. ¶Item nō obstāte oppositione mortui ad hominē: sequitur: homo mortuus ergo mortuum. Cum ergo homo opponatur mortuo sicut ecōuerso: sequitur: Homo mortuus ergo homo. ¶Item Significatū dictionis post eius impositionē est sibi essentiale: Sed homo significat veram naturā: hoc ergo est sibi essentiale. Sz poni in oratione cū aliquo est sibi accidētale. Cum ergo accidētale non pmutet essentiale: sequitur: homo mortuus ergo homo.

Ad qōnē. ¶Oppositum vult Ari. ¶Ad qōnem dicendū q ab aliquo sumpto cū determinatione importante naturam oppositam ad idē sumptū sub ppria ratiōe non valet cōsequentia: hoc manifestat Boetius supra librum Perihermenias. Ubi dicit q non sequit Homerus poeta est: ergo homer⁹ ē. quia pmo eē attribuit Homero sub ratiōe poesi z in cōsequēte sub ppria rōne. Ideo non sequitur similiter est homo mortuus ergo homo. ¶Dubiuz tamen est vtruz i isto antecedente: homo mortuus: ponat vera natura hominis sub determinatione tamen sibi repugnante. An hoc totuz. homo mortuus: dicat quendam intellectum oppositū homini. Sed quocunqz mō dicatur: dici potest q consequentia non valet. ¶Si primo modo tūc certū est: cum hō in antecedente accipiat cū determinatiōe sibi repugnante: q ad idez sūptum sub propria ratiōe non tenet cōsequentia. ¶Si secundo modo dicatur: tunc manifestus est defectus: apparentia tamē est: quia illō cuius intellectus cōstituitur per hoc qō dico homo mortuus: assimulatur homini in dimensionibus z figuratiōibus. Scōm tamē aliquos primus modus magis cōpetit eis que dicunt fm hanc fallaciā. Nam hec fallacia fit quādo ab aliquo sumpto fm quid ad idē sumptū simpliciter procedit. ¶Cōtra hoc pōt argui. Nam sequit: Homo albus currit: ergo homo currit. Nec tamē attribuit predicatū ipsi subiecto sub ratione albi. Sed esse albuz est fm quid esse respectu hominis. Dicēdū est q sequit: Homo albus currit: ergo hō currit Sed tamē nō sequitur sub ratiōe qua hoc ē fm quid z illud simpliciter. Sed qz esse albi simplicit̄ pſupponit esse hominis ideo sequitur.

Ad arᵗᵉ pncipalia ¶Ad primū argumētū dicenduz: q inter istas partes Homo mortu⁹ vt respectu tertij accipiunt nō est oppositū i adiecto. sed inter istas partes diuisiz acceptas: Uel iter totum aggregatū z alteram partez oppositum in adiecto: zc. sicut ostendit Boet⁹ vbi supra. Dicit enim q qui dicit manum marmoream esse statue, verum dicit: quia manus habet potestatē dandi z recipiēdi sed manus marmorea non. Similiter oppositionē q̄ est inter partes manifestat ibidem. dicens q homo importat vitā habēs Sed mortuū importat priuatū vita. ¶Sz si arguas: qr oppō ē inter partes nō impedit ꝓñam: eo q a pte ad partem nō pceditur: sed a toto ad partem. Dicendū q hoc non obstāte oppositio inter ptes impedit cōsequentiam: qr cū aliqua determinatio importat naturam oppositaz suo determinabili: tunc ex adiūctiōe determinationis cum determinabili resultat quidā intellectus: qui est fm quid respectu illius determinabilis. Uñ intellectus determinabilis fm quid ponit: ppter quod pcedere a tali aggregato ad talem ptem facit fm quid z simpliciter. ¶Ad secundū dicendum q sequitur hō mortuus ergo mortuuz: quia homo accipit in antecedēte sub rōne mortui: z ideo sequitur: homo mortuus: ergo mortuū: sed qz homo sub ppria rōne non ponitur in antecedente. ideo nō sequitur: homo mortuus: ergo homo. ¶Ad tertiū cum dicitur significatum dictionis est ei essentiale. Dicendum q homo i hoc aggregato ponit naturam hominis sz tamē sub ratione mortui: z ideo non sequitur. Tamē tenendo q homo ponat naturam propriam que est esse viuum: z mortuum similit̄ suum signatum ponat qō est esse priuatuz vita. Tunc potest dici q in hoc antecedente homo mortuus: includunt duo opposita. Et tunc forte potest dici q vtrunqz sequitur. Si tñ per hoc qō dr: homo mortuus: intelligitur corp⁹ priuatuz vita: qō quidem corpus simile est corpori viuo in lineationibus z dimensionibus: tunc posset dici q ꝓña non valet: z tunc posset dici ad argumentum q inter ly homo z ly hō mortuus: est oppositum in adiecto.

Questio quinquagesimasecunda.

Queritur circa hāc ppōnem: q ego dico falsum. Et primo virū termin⁹ cōis possit supponere p tota ppōne cui⁹ est pars? Et q non ostēdit: qz in ppōne vniuersali affirmatiua predicatum denotatur cōuenire omni cōtento sub subiecto. Si ergo alicui denotet nō cōuenire illud sub subiecto nō ptinetur: Sz q dicit omnē ppōnē esse veraz vel omnia eē vera: nō dicit suū dictuz eē verū: Sed si terminus supponeret pro tota ppōne cuius est pars: sequeret q dicens omnia esse vera diceret suā ppōnem esse veraz: ergo zc. ¶Item qui negat omnez loquelaz ponit loquelam z nō nisi eam quam profert: Sed si loquela supponeret p illa loq la cuius est pars: sequeret q q diceret omnem loquelā eē falsam diceret suaz loquelam eē falsam. ¶Itez impossibile est idē esse totū vle z ptem integralem respectu eiusdem. Sed si ps supponeret p toto hoc sequeret: nā sic dicto: Dis ppō ē vera: ppō ē ps integralis hui⁹ toti⁹: z put de ista ppōne pdicat ē idē isti ppōni sicut hō vt dicit de sorte est idē sorti: g zc. ¶Preterea sic dcō: Dis ppō est vera: si ly ppō supponeret p ista ppōne cui⁹ ē ps: sequtur q idē eēt totuz integrale z pars integrāl respectu eiusdez. Vel pōt rō aliter deduci sic: Intellect⁹ totius resultat ex partialib⁹ intellectib⁹ ptiū: sed sic dicto: intellect⁹ ppōnis est intellect⁹: intellect⁹ huius qō dico ppō: est intellect⁹ ptialis toti⁹ z si p toto supponeret intellectus ei⁹ adequaret toti Sed hoc est cōtra cōem acceptionē: que est q omne totum ē maius sua pte. ¶Itē illud extra cui⁹ intellectm ē ps integrāl nō cōstituit intellectuz toti⁹ aggregati ex illo z alio Sed si dicat ppō est vera extra intellectū huius termini ppō ē ℔ esse verā: ergo hoc quod dico ppō. vt est ps huius: huic toti nō adequat Sed si supponeret p ea toti adequaretur. ¶Ad o^m ē Arī. in fine quarti: dicens. Qui dicit oīa eē falsa dicit suū dictū eē falsuz: sz hoc nō staret nisi ps zc. Dici posset q Arī. nō arguit ibi ō vtute ꝓmōis: sz solū ℈ opinione alioz q dicebāt oīa eē falsa. Sed illud nō vr vez. nā Arist. p illā ppōnem arguit ctra eos z de vtute ꝓmonis: qz si ipsi cōcederēt dictū suū eē falsuz: cōtra eos nō argueret. ¶Itē hoc pz p dicti de omni. naz segtur: ois ppō est falsa: hec ppō est ppō: g hec propositio est falsa. ¶Itez ista contradicunt: Omnis propositio ē vera. non ois propositio est vera. tūc qro vtrū in ista propositione: ois ppositio est vera supponat ly propositio p hac ꝓpositione vel nō. Si sic hr ppositū. Si nō supponit p hac sed p oi alta ab hac. tūc supponit pro sua contradictoria que est ista: non ois ppositio ē vera. Cum g in cōtradictoriis termini supponant pro eisdē in ista. non ois propositio est vera supponet terminus pro ea. ¶Itē terminus supponit p eo qō naturam eius participat si non cōtrahitur. cū ergo hec propositio cuius ly propositio est pars nō minus participet naturā propositiōis qz qlibet alia. sequitur q pro illa supponere potest sicut pro qualibet alia: qre zc. ¶Pro solutione istius qstionis est primo intelligendum q terminum pro alio supponere nihil aliud est qz intellectum suum p alio ponere in quo tñ saluatur vt i parte subiecta. ¶Ulterius intelligendum est q quidam sunt termini qui significant naturas determinatas non tñ cōplexis dicibiles vt hō z aīal z hmōi. Alii sunt termini qui signāt cōplexa sed tñ non mō cōplexo. sed per modum simplicis apprehensionis cuiusmodi sunt enunciatio propositio loquela: z mlta alia. Alii āt sunt termini q signant res decibiles de cōplexis z icōplexis cuiusmodi sūt ens z vnum z quantū zc. De terminis āt primis non hz questio locū: sz solum de secunda genere z tertio terminorum. In illis enim idem pōt esse pars integralis z totum vniuersale. nā hec est vera Omne totum est maius sua parte. que est quoddam totuz. Et similiter hec: Omnis oratio vera est oratio. z sic de aliis. ¶Tertio intelligendum est q hz in rebus nature vel in terminis significantibus res nature nihil vnum z idem possit esse pars integralis z totum vniuersale nisi equiuoce. sicut corpus est pars aīalis z genus equiuoce. qz alia est ratio totius z partis. Et etiā alia res est totū z pars. tñ in rōne vt i terminis

ppositis nihil phibet vnū ⁊ idē esse totuz vle ⁊ etiā ps integral. Intellect⁹.n. pōt apphendere aliqō cōplexū ⁊ sibi nomē ponere dicibile vniuoce de qlibet alio cōplexo Et cū eodē termino nō mutato ſm figūtionem nec ſm modū signdi pōt aliqō cōponere. Et terminus cōis si nō cōtrahat pōt supponere indifferēter p oi eo qō et⁹ nām pticipat: vel formā significatā p terminuz. Et cū hec ppō nō minus participet formā significatā p terminū qz quelibet alia propositio sequit q pro hac pōt supponere sicut p qlibet alia. Unde ppositio tripliciter pōt cōsiderari. Uno modo inqztū est pdicabile de hac ppone ⁊ illa: ⁊ sic est totū vle Alio mō put cōstituit oronē cū pdicato: et sic est pars integral toti⁹ ppōnis. Tertio mō put verificat p hac ppone ⁊ sic ē totū integrale: sicut ⁊ hec ppō. Uñ si dicat propositio est: ly propositio inqztū pdicat de hac ē totū vniuersale respectu isti⁹ propositiōis inqztum tñ cū hoc qō dico est: cōstituit oratione: est ps eius integralis: inqztum autē pro hac eadē verificat est totū integrale.

Ad qōnē

Uñ ad questionē dicendū q pars inqztū pars pro tota propone supponere non pōt: sed tamen illud qō est pars: nō variatū ſm significatū: nec ſm modū significandi: pōt respectu eiusdē hēre rōnē toti⁹ vniuersalis. Unde sic dicto: propositio ē vera: hic ly ppō supponit pro hac ppone plata cū formā ppōnis participet sicut ⁊ pro qlibet alia.

Ad arg^ta ꝓncipalia

Ad primū argumētū dō q qui dicit oēm ppōnē esse verā dicit illā ppōnē quā pfert ee verā ⁊ nō ee verā: sed alia habitudine ⁊ alia. Nam p virtutē dicti de omni dicit suā esse verā sicut ⁊ omnē aliā. Sz per naturā primi pncipij. dicit suā nō esse verā: nā segtur: Dis ppositio est vera: g̃ cōtradictoria isti⁹ ppōnis est vera: ⁊ sequit p nām primi principij: cōtradictoria isti⁹ propositiōis ē vera: ergo hec nō est vera. Uñ hoc sequit per discursum rōnis: ⁊ nō p dicti de oi: ⁊c. Ad secūdum dicendum q q interimit omnē loquelam virtute dicti de omni negat suam loquelā: sed quia nō potest negare loquelā nisi per loquelā: ideo per actum exercitum ponit loquelam: virtute tamen dicti de omni negat suam sicut aliam. Ad tertium dicendum q licz impossibile sit in rebus nature vnum ⁊ idez esse totū vniuersale ⁊ ptem integralē respectu eiusdem: in rebus tamen rōnis non ē hoc inconueniēs. Multa enim sunt impossibilia in re que nō sunt impossibilia in rone. Sicut pcedere in infinitū in reb⁹ est impossibile: sed in rone nō est inconueniens. Ad quartū dicēdū q in rebus rationis idē potest esse totū integrale ⁊ ps integralis respectu eiusdem sub alia cōsideratiōe ⁊ alia. Ad cōfirmationem dico q in rebus nature: omne totū est maius sua pte. Et illud qō est pars sub vna cōsideratiōe non pōt respectu eiusdem habere rationē toti⁹. Similiter in rone: ps inqztū pars minor est suo toto. sed tamē illud quod ē ps sub vna cōsideratione potest respectu eiusdem sub alia cōsideratiōe habere rōnem totius: ipso nō variato: sed tota variatione cadente circa intellectum. Ad vltimum dicendū q maior sic habet intelligi: illud extra cuius intellectū est aliquid: ipsuz sic acceptuz nō cōstituit intellectū toti⁹ aggregati ex illo ⁊ alio. Sed ipsum cōsideratuz sub alia rōne bene pōt: sic est in propositio. Si.n. dicat: ppō est vera: ly ppō si consideratur solūmodo inqztū est ps huius toti⁹: ppō est vera: sic nō cōstituit intellectū huius toti⁹. Si tamen consideretur inqztum pdicabile est de hac ppone: sic pōt constituere intellectum totius.

Questio quinquagesimatertia.

Queritur vtrū incipiens loqui: Ego dico falsum: sit simpliciter verus in dicendo? Et arguitur q sic. Maz sequit ego dico falsuz: g̃ dico me dicē falsū. ⁊ segt: dico me dicē falsū: g̃ dico verū: g̃ a primo ad vltimū sequit: ego dico falsum: ergo dico verum. Probatio secunde cōsequentie: nam qui dicit sicut ē dicit verum: sed qui dicit se dicere falsum: cum dicat hoc falsum ego dico falsum: ipse dicit sicut ē: quod ergo dicit se dicere falsum: dicit verum. Item sic incipiens loqui. Aut dicit verum aut falsum. Si verus est in dicendo simpliciter verus: q̃ dicens denominatur a qualitate sui dicti. Si dicit falsum: ergo falsum est ipsum dicere falsū:

cum ergo non dicat falsum: z dicit aliquaz ꝓpositionem: ergo dicit verum. ¶Ad oppositum. Dicens denoiatur a qualitate sui dicti. sed hec oratio est falsa: ego dico falsū: quam dicit incipiens sic loqui ergo zc.

Ad qōnē ¶Ad questionē dicendū ꝙ sic incipiēs loqui. Ego dico falsum: est simpliciter falsus in dicēdo: verus tamen ſm quid. Difficile tamen est hic videre in quibus: vt innuit Aristoteles in littera. Nam ꝓpter conuenientiam in re inter dictum ſm quid z simpliciter qñq; nescimus distinguere iter falsum scōm quid z simplr. Tamē dico ꝙ circa hoc enūciabile: ego dico falsum: est veritas z falsitas: sed veritas ſm quid z falsitas simpliciter. Quod autem circa ipsum sit falsitas simpliciter: hoc patet per hoc ꝙ oratio dicitur simpliciter falsa: qz est signum falsi: quoniam sic incipiens loqui: nihil dicit quod sit falsuz. Si enim diceret hominez esse asinuz vel aliquid huiusmodi: hec esset vera. Qz autem sic incipiens loqui sit verus ſm quid: diuersimode ponitur a diuersis. Quidam enim ponunt ꝙ est verus ſm quid quia circa quālibet orationem falsam exercetur vere actus dicendi. Dicitur aliter ꝙ sic dicens est verus ſz quid: quia actu exercito per ꝓpositionē intelligitur sicut est in re. Sed qz ab actu exercito non dicitur oratio simpliciter vera vel falsa: ideo talis oratio dicitur scōm quid vera. Actu enīz exercito intelligitur ꝙ ipse exercet actum dicendi circa falsuz: z illud in re est verum.

Ad argta. ꝓncipalia ¶Ad primum argumentum dicendum: cum dicitur: ego dico falsum: ergo dico me dicere falsum. Dico ꝙ consequentia non valet formaliter. Sicut non sequitur: homo est animal ergo dico hominem esse animal. Ulterius posito ꝙ sequatur licet non formaliter: dico: ꝙ non sequitur vltius dico me dicere falsum: ergo sum verus in dicendo simpliciter: sed est scōm quid z simpliciter. Sicut hic: Iste bene iurat adimplendo iuramentum: ergo bene iurat. Similiter sic dicendo: homo est asinus: verum est ipm dicere falsum: z tamen non sequitur ꝙ ipse dicat verum. Uerū tamen in quibusdaz sequit: verum est me dicere ergo simpliciter sum verus. Sicut hic: Uerum est me dicere hominem esse animal: ergo suz simpliciter verus: z hoc est in illis in quibus ē veritas in actu signato z i actu exercito. Uñ sequit verū est me exercere actum dicēdi circa falsuz: ḡ illud circa qd exerceo ē falsum. ¶Ad aliud cum dicitur: sic incipiens loqui: ego dico falsum: aut dicit verū aut falsum. Dico ꝙ dicit ꝓpositionē que ē falsa. Et vltius cum dicitur: ergo falsum est ipsum dicere falsum. Dico ꝙ nō sequitur: sed magis sequitur: ergo verum est ipsum dicere falsū. Et ex hoc nō sequit ꝙ dicat verum sed magis ꝙ dicat falsum.

Questio quinquagesimaquarta.

Queritur vtruz scutum cuiꝰ vna medietas ē alba z alia nigra debeat dici albuz vel nigrum? Quod alteruz: ꝓbatio. Nam quod est in genere est in aliqua eius specie: cum genus nihil aliud sit realiter ꝙz sue species: sed tale scutum potest dici colozatum: sed nō ē colozatū aliquo medio coloze: ergo vel dicetur album vel nigrum. ¶Item quod inest parti alicuiꝰ totius denominat totum. Nam homo dicitur crispus: cum tamē crispitudo sit solū in capite. ergo multo forcius quod ineſt medietati alicuius totū denoiabit. ¶Itē Arist. dicit in .5. phyc. ꝙ hō sanat qz thorax eius sanat. Ergo eadē rōne scutum pōt dici albū: qz eiꝰ media ps est alba. ¶Ad oppositū: qua rōne hmōi corpus diceret albū: eadē rōne diceret nigz. Et sic idē sit z semel a duobꝰ ptrarijs denominaret. ¶Ad qōnē dicēdū: ꝙ tale corpꝰ de necessitate altero istoz quatuor modorū se habebit. Uel enī dicetur albū z nigrū vel neq; albū neq; nigrū. Uel ſm quid nigrū z simpliciter albū. Uel ſm qd albuz z ſm qd nigrū. Primū est impossibile: quia tunc cōtraria sit eidē ineſſent. Nec secūdū: qz ponit ꝙ vna eius medietas sit alba z nigra. Nec tertio mō: qz nō ē maioz ratio q̄re tale corpus dicat simplr albū z ꝙz qd nigrū q̄z ecouerso: ḡ oz ꝙ dicat ſm qd albuz z ſm quid nigrum. ¶Ad primū argumētū cum dicitur: Illud qō est in genere est i aliqua eiꝰ specie. Dico ꝙ illud qō ē i genere sic̄ homo in animali de necessitate est i

T.c.r. Ad qōnē.

aliq̃ eius specie. Sz tñ illud qđ denoiat ab aliq̃ genere nõ oz q̃ simplr ab aliq̃ eius specie denoietur. Sz ſm qđ ab vna z ſm qđ ab alia. ¶ Ad aliud dõm q̃ q̃dã sunt accidentia q̃ determinãt ptes i toto: sicut crispitudo i hoie ẽtermiat sibi caput: z qõ iest isto mõ pti põt totũ denoiare. Sed quedã accidẽtia nõ determinãt sibi aliquã ptẽ i toto: Et qñ tale accidẽs ineſt pti nõ oz q̃ denominet totũ z talia accidẽtia sunt albũ z nigrũ. ¶ Sz si dicat q̃ siue accñtia determinẽt ptẽ in toto siue non semp vi q̃ pcessus a ptẽ ad totũ: vel a denoiatiõe q̃ fit a ptẽ ad denoiationẽ totis: causet ſm qđ z simplr. Tñ hic vr eẽ fallacia ſm qđ z simplr: Est crispus ſm caput: ẽ crispus: q̃ denoiatio ſm ptẽ ẽ ſm qđ respectu denoiationis totius. Dicẽdũ q̃ hic nõ est ſm qđ z simplr: Est crispus ſm caput ergo est crispus. Mã rõ ſm quã predicatũ attribuitur ſubiecto i añcedente non ẽ ſm qđ respectu rationis qua p̃dicatũ attribuit ſubiecto in cõſeq̃nte Unde nõ ſm plus fit denoiatio dicendo: hõ est crispus: q̃ dicendo q̃ hõ est crispus ſm caput: z hoc est ex nã ſpãli eius quod dico crispus. ¶ Ad tertium dicendũ: q̃ rõ accipit falsum. Nam si homo posset dici sanus quia sanat ſm thorax. eadẽ rõne posset dici infirmus: si infirmaret ſm caput vl ſm oculũ. Et tũc vnus z idẽ posset dici sanus z eger. Sed aristo. intẽdit ibi q̃ aliqđ põt ineſſe parti alicuius totis. Et aliqđ põt ineẽ alicui p accidẽs. Tñ nõ intẽdit q̃ ista habitudo sit bona simpliciter: pectus sanatur ergo homo sanatur.

5. phiſi. T. c. 1.

Questio qnquagesimaqnta.

Veritur vtr̃ ignorãtia elẽchi sit locus distinctis ab aliis? Et videt q̃ nõ. Nãvnusquisq̃ locus ſophisticus sicut habet ſua principia ꝓpria: sic habet ſuam ſolonem ꝓpriam. Sz ignorantia elenchi: z ſcõm quid z simpliciter habent vnam ſolonem: ergo nõ ſunt fallacie distincte. ¶ Min oz patet p Aristotelem qui dicit. Qui fiunt ſm quid z simpliciter z ſm diminutionẽ rõnis: ſoluẽdi fiũt. conſiderando concluſionem ad contradictionẽ. ¶ Item q̃ nõ distinguat a ſcõm qđ z simpliciter pbo. Nam sicut in ſcõm qđ z simpliciter pceditur a quo ad simpliciter. sic in ignorantia elenchi proceditur a quo ad simpliciter: Sicut enim hic proceditur Est albus ſm dentes: ergo ẽ albus. Similiter hic: hoc est duplum ad hoc ſcõm longitudinẽ: z nõ est duplũ ad ꝟ ſcõz latitudinẽ: ergo est duplũ z nõ duplũ. Unde i mõ arguẽdi nõ vident differre. ¶ Itẽ illud in quod aliqđ reducit ab eo nõ distinguit i q̃ztũ in illud reducit: ſed ões loci ſophiſtici reducunt in ignorãtiã elenchi: ergo ab illis nõ distinguit ignorantia elenchi. 1. elẽcho

¶ Ad oppoſitum ẽ Aristoteles qui numerat hunc locũ inter locos extra dictionez. Et nisi ab alijs distingueret non essent ſeptem loci extra dictionẽ. ¶ Ad questionez dõ. q̃ ignorantia elẽchi nũeraf inter alios locos ſophiſticos extra dictiõez. et ab alijs distinguit. Mã loci ſophiſtici distinguũtur ſcõm ſuas cãs apparẽtie: sz cã apparentie in ignorantia elenchi est apparens identitas apparentis contradictionis ad verã contradictionem. ¶ Circa hoc notandũ q̃ eadem est diffinitio ſyllogiſmi z elenchi: niſi q̃ oportet addere contradictionẽ Ex quo ſequitur q̃ quedam ſunt conditiones ſpeciales ipſius elenchi. Et quedam communes. Unde licet omnes alie fallacie peccent contra elenchum: et in hoc quelibet poſſit dici ignorantia elenchi: Tamen iſta fallacia ſpecialiter peccat contra ꝓprietates quas elenchus addit ſupra ſyllogiſmum. Que ſunt quatuor: ſcilicet: ad idem: ſecũdum idem ſimiliter: et in eodem tempore. Et quia fit peccat contra conditiones ꝓprias ipſius elenchi. ideo ſcõm quandam excellentiam vocatur ignorantia elenchi. ¶ Et ex hoc ſequitur vlterius q̃ quatuor ſunt modi huius fallacie. qui accipiuntur ſcõm iſtas quatuor ꝓprietates. ſcilz ad idem: ſcõm idem ſimiliter: z in eodem tempore.

Ad qõni

2. elenz. capt. 8.

¶ Ad primum argumentum dicenduz q̃ illa cõſequentia nõ valz: eadem est ars ſol p̃ncipalia uẽdi paralogiſmos ſcõm quid z ſimpliciter z ſcõm ignorantiaz elenchi: ergo ignorãtia elenchi z ſcõm quid z ſimpliciter ſũt idem locus ſophiſticus. Nam ſolutio est

Ad argte.

manifestatio defect⁹. Et nihil phibet eos dē defect⁹ diuersis causis apparētie posse tegi. Vel pōt dici q licet ignorātia elenchi ꝛ ſm quid ꝛ ſimplr habeāt eandē ſolonez cōem nō tamē ſpecialē. Nā in ſm qd ꝛ ſimpliciter apparētia ē idētitas dicti ſm quid ad dictū ſimplr: ꝛ cā nō existētie est diuersitas eorūdē. Vñ ſolo ſpecialr ſm qd ꝛ ſimpliciter: est manifestatio varietatis iter dictū ſm qd ꝛ ſimplr. Sed apparētia i ignorātia elenchi ē idētitas cōtradictionis apparētis ad verā cōtradictionē. Et ſolo ſpecialr ē manifestatio diuersitatis iter ea. Et iō non ſeqr: cū ignorātia elēchi ꝛ ſm qd ꝛ ſimplr habeāt diuersas ſolones ſpāles q̄ ſint idē locus. ¶ Ad aliud dicendū q licet in eodē paralogiſmo possit eē ſm quid ꝛ ſimpliciter: et ignorātia elenchi: Hoc tamen erit alia rōne ꝛ alia. Quia i ꝫ qd ꝛ ſimplr vt dictū est: cā apparētie est identitas dicti ſm quid ad dictū ſimplr. Sed in ignorātia elēchi cā apparētie est idētitas cōtradictionis in p̄miſſis ad verā cōtradictionē in cōcluſiōe. Et ex ꝫ ſequr q ſm quid ꝛ ſimpliciter possit esse ſine ignorātia elēchi: quia pōt eē ſine apparēti cōtradictiōe: qr hic est ſm qd ꝛ ſimplr: Ethe ē albus ſm dentes: g̃ ē albus: ꝛ tamē hic nō est ꝓtradictio apparēs. ¶ Ad vltimū dicendū q ignorātia elēchi inq̄ztū alij loci reducūtur ad ipſam est elenchi general: vñ in ignorātiā elenchi ſpālem que diſtinguit ab alijs locis nō reducunt fallacie. ¶ Sed ex p̄miſſis videt ſeq q ignorātia elenchi ē locus in dictiōe. Nam exq̄ eius apparētia accipit a cōtradictiōe: ꝛ ꝓtradictio ē a pte vocis: vr̄ q eius apparētia accipiat a voce. Vnde cū peccet cōtra cōtradictionē: videt ſeq q ſit locus i dictione: qr loci in dictiōe ſpecialit peccāt cōtra ꝓtradictionē. Sed dicēdū est q ignorātia elenchi nō est locus in dictiōe. Q̄d innuit Ariſtoteles cum dicit: Trahat aūt aliqs hunc locū in eos q̄ ſunt in dictione: p ꝫ dicēs q nō pōt poni locus in dictione niſi p quādā violentiā. Et dicendū est q ad contradictionem nō ſolū regrit vnitas vocis ſed etiā vnitas rei: qō p̄z per diffinitionem ꝓtradictiōis. Cōtradictio nō est nominis nī ſed rei ꝛ nois. Vñ ſi apparens cō-radictio accipit a pte rei: tūc ē ignorantia elēchi. Si ex pte vocis tūc est locus in dictione. Vel pōt dici q peccare ꝓtra cōtradictionē est dupliciter. Aut ita q paralogiſmus inferat cōtradictionē alicui⁹ p̄concessi. Aut q videat apparēter ꝓcludere cōtradictoria nō habendo respectū ad p̄cessionē respōdētis. Primo mō peccāt loci in dictiōe cōtra ꝓtradictionē. Et qr elenchus est magis ꝓtradictorius p respectū ad respondentē: iō loci in dictione ſpecialiter dicunt peccare cōtra cōtradictionez. Secūdo mō nihil phibet qn ignorātia elēchi ꝛ ſm quid ꝛ ſimpliciter peccant cōtra illationem: quia inter p̄miſſam negatiuam: ꝛ partem negatiuam concluſionis ē defectus illationis.

Queſtio quinquageſimaſexta.

Veritur virū iſta cōſequētia ſit bona: Hoc est: nō duplū: ergo hoc non est duplum? Et videt q nō. Naz aligd ſtat cum antecedente quod est incōpoſſibile cōſequēti: ergo cōſequētia nulla. Iſta eni ſtāt ſimul: Hoc ē duplū: ꝛ hoc est nō duplū. Et tū iſta: hoc ē duplū: nō ſtat cū hoc cōſequēte: hoc nō est duplū. Aſſumptum p̄z p Ariſtotelem q dicit ſecūdo huius: q nō est inconueniens fateri idem eſſe duplū ꝛ nō duplū: ergo ſtant ſimul. ¶ Item: ſicut ad poſitionē pluriū non ſequit poſitio paucorū: ꝛ hoc ſub determinatione: ſic ad negationē paucox ñ ſequitur negatio pluriū. Sicut.n. nō ſequit Animal currit: g̃ hō currit: ſic nō ſequitur Homo nō currit: g̃ animal nō currit. g̃ ad negationē extremi nō ſequit negatio cōpoſitionis ꝛ extremi. ¶ Itē nō ſequit: hoc est nō ſimile: ergo non est ſimile. qr aligd ſtat cum antecedente: quod est incompoſſibile conſequenti. Nam iſta ſtant ſimul: ꝫ ē ſile: ꝛ hoc est diſſile. Et ſeqr: ꝫ ē diſſimile: ergo est non ſimile. Et tamen iſta: hoc ē ſimile: non ſtat cum hoc conſequente: hoc non est ſimile. ¶ Ad oppoſitum ſequitur: Hoc est non duplum ad.a. ergo non ē duplum ad a. Ergo abſolute ſequitur: hoc ē non duplum: ergo non est duplum. ¶ Itē negatio infinitans negat ſignificatuz terminū: ſed ſignificatuz huius quod dico du- capi.10.

plum.est quidam respectus ergo negat re-
spectū.et si negat respectū nihil relinquit.
Ad qōnē ergo ꝛc.Ad questionem dicēdū q̄ conse-
quentia bona est:naz significatū huius qō
dico duplū.est quidā respectus.Nō est aūt
intelligendū q̄ supza significatū relatiui.
fundet respect⁹ tāq̄ habitudo media iter
relatiuū ꝛ suū correlatiuū.Sz illō qō nom
relatiui importat respect⁹ est.sed negatio
ifinitās negat significatū termini Sic ḡ di-
cto.ꝫ é ñ duplū.negat vniuersal'r respect⁹
Quo negato nō dicitur ad dimidū.Ergo
sequitur.Hoc est non duplum ergo nō est
1.phi.c.3. duplū. Et p Aristotelē in libro Periher-
menias: Nō currere idifferent reperit in
eo qō est et qō nō est:pterq̄ i cursu. Ergo
nō duplū reperitur in eo quod est ꝛ quod
nō est: pterq̄ i duplo.Duplū ergo ꝛ nō
duplū verā cōtradictōnez importāt. Sed
cuicūq; attribuitur vnuz contradictoziū
ab eodez remouet reliquū.sequitur ergo.
Hoc est non duplū.ergo non est duplum.
Ad p̄mam ꝛ Ad primam ratōnem dicenduz q̄ non est
questiōez incōueniēs fateri idē esse duplū ꝛ nō duplū
cū diuersis determinatiōibus: vt q̄ sit du-
plum ad a.ꝛ nō duplū ad.b. Tamen abso-
lute loquēdo sic.Et ꝫ est qō dicit Aristote-
les q̄ nō est inconueniēs idē esse duplū ꝛ nō
duplum. Ad secundam dicendum q̄ non
est magis negare cōpositionez ꝛ extremū.
q̄z extremū p se.Nā in interēptōne antece-
dētis includitur interemptio cōsequentis.
Ad vltimam dico q̄ sequit̄ Hoc est non si-
mile:ergo non est simile.Et cum probatur
q̄ ista stāt simul. Hoc est simile: ꝛ hoc ē nō
simile.Dico q̄ nō est vez. Et cū dicit vlte-
rius.q̄ ista stāt simul: Hoc est simile:ꝛ hoc
est dissimile:ꝛ q̄ sequit̄.Hoc ē dissimile: ḡ
hoc est nō simile.Dico q̄ ista ꝓsequētia nō
valet:quia p ꝫ qō dicit dissimile importat
quidā respect⁹ ad dissimile quod est dissi-
mile suo dissimili. Sz p ꝫ qō dico:nō simi
le:priuat respectus. Et a positione respect⁹
ad vnū nō sequit̄ remotio respect⁹ ab alio.

¶Explicunt questiones elenchoruz sub
tilis Doctoris Scoti:accuratissime impres
se Venetijs Anno domini Millesimo qua
drigentesimo Nonagesimonono,quinto
Nonas Octobris.

¶Tabula.q̄ sup libros elenchoꝝ subtilis-
simi doctoris Scoti.

Pertinet ad Socrē Cesales nouj D.

p̄ma Utrum logica procedat ex
cōibus. Lar. 2.
2 Utrū ars sophistica sit scia. 3.
3 Dato q̄ sophistica sit scia vtrū sit de
syll'o sophistico tāq̄ de p se subo.3.
4 Utr̄ syll's hūs p̄missas falsas: vl' p̄mis
sam q̄ dr̄ peccās i mā fit syll's. 3.
5 Utrum nomen equocū sit nomē vnū
vel plura nomina. 4.
6 Utrū termin⁹ equiuoc⁹ cōtineat sua si
gnificata p modū disiunctiōis. 4.
7 Utrū termin⁹ equocus ꝓtineat sua si
gnificata p modū copulationis. 5.
8 Utrū termin⁹ equiuocus habeat oīa
sua sigta actu respectu p̄ti. 5.
9 Utrū termin⁹ equoc⁹ possit ꝓtrahi p i
me adūctū ita q̄ de vtute ꝛmōis
solū possit accipi p alio et⁹ sigto. 6.
10 Utrū termin⁹ equiuocus possit ꝓtra-
hi p mediate adiunctum. 6.
11 Utrū signū vle aduenies termino
equiuoco possit ipm distribuē p oi
b⁹ suppositis cuuslibz sui sig. 7.
12 Utrū syll's sophistic⁹ peccans in for-
ma sit defect⁹ syllogismi simpliciter
vel syllogismi dyalectici. 8.
13 Supposito q̄ sit defect⁹ syll'i dyalecti
ci ꝛ syll'i simpl'r: cuius horum pri-
mus sit defectus. 8.
14 Utrū syllogism⁹ sophistic⁹ peccat cō
tra syll'z sophisticū ōmōstratiuū. 8.
15 Utrū possi' sit aliqō nomē significare
vnū p̄pus ꝛ reliquū p posteri⁹. 9.
16 Utrū termin⁹ analogus p se posit⁹ stet
solū pro modo famosiori. 10.
17 Utrū tert⁹ modus equiuocatiōis re-
sultet ex ꝫ solū q̄ aliqua dictio sigt
vnū de se ꝛ aliud ex adiuncto. 11.
18 Utrū vnitas vocis cōplexe sit suffici-
ens p̄n̄ distinguēdi amphibolo-
giam ab equiuocatione. 12.
19 Utrū diuersa rō ꝓstruēdi requiritur
ad amphibologiam. 12.
20 Supposito q̄ i aliq̄ palogismo repiat
diuersitas ꝓstructōis vtrū tal' oīo
sub vno actu proferēdi possit mul
ta significare. 13.

Tabula

21 Utꝝ oꝛo mltiplex ſꝫ ąphibologią vº modo pꝛolata: ſit multiplex quocũqꝫ modo pꝛoferatur. 13.

22 Utrũ hec ſit diſtinguẽda ſꝫ 3ᵐ modũ ąphibologie: Scit ſeculum. 14.

23 Utrũ cõpoſitio ꝛ diuiſio ſint due fallacie diſtincte ſpecie. 15.

24 Utꝝ vnitas mãl' voci cõplexe ſit ſufficiẽs cã diſtiguẽdi compoſitionez ꝛ diuiſionem. 15.

25 Utrũ fallacia cõpoſitiõis regrat̃ qꝫ ſẽ ſus cõpoſitus ſit falſus. 16.

26 Utrũ hec oꝛo: Sedẽtẽ ambulare eſt poſſibile: ſub diuerſis ꝓlationibus poſſit diuerſa ſignificare. 17.

27 Utꝝ h ꝓpõ ſedẽtẽ ãbulare ẽ poſſibile ſit vꝛa i ſenſu diuiſiõis. 18.

28 Utrũ ſit vꝛa in ſenſu cõpõnis. 18.

29 Utrũ hec dictio ꝛ: in iſto palogiſmo Quiqꝫ ſũt duo ꝛ tria: poſſit copulare inter terminos vel ꝓpões. 19.

30 Utrũ hec dictio ꝛ: operetur potentialem multiplicitatem. 19.

31 Utrũ iſte palogiſmº: Quiqꝫ ſũt duo ꝛ tria: ſit verus i ſenſu cõpõnis. 19.

32 Utꝝ iſte palogiſmº: Qđ vnũ ſolũ ꝑt facẽ ꝑ'a ꝑt facẽ: ſit diſtiguẽdus ſm cõpoſitionẽ et diuiſionem, put ly ſoluꝫ tenetur aduerbialiter. 19.

33 Utrũ ſit diſtiguẽdus ſꝫ cõpõez ꝛ diuiſiõez tenẽdo ly ſolũ noialiterr. 19.

34 Utrũ accentus ſit due fallacie. 20.

35 Utrum figura dictionis operetur aliquam multiplicitatem. 20.

36 Utrum figura dictionis operetur veram multiplicitatem. 21.

37 Utꝝ fiª dictõis ſit locº i dictione. 21.

38 Utꝝ iſte palogiſmº: muſa ꝛ poeta: ſil'r terminãt i a: ꝛ muſa ẽ fe. ge. ꝛc̃. 22.

39 Utrũ cõmutatio vniº ꝑdicamẽti i aliũ cauſet figuram dictionis. 22.

40 Utrũ cõmutare rẽ vniº ꝑdicamẽti ſ̃b vno mõ acceptã i rẽ eiuſdẽ generis vl' alteriº ſub alioº acceptã ſit ſufficiẽs cã nõ exĩtie figure dictõis. 23.

41 Utrũ cõmutare q̃le gd in ℔ aligd faciat fallaciã figure dictionis. 24.

42 Utrũ ſub termino ſignificãte quale gd lateat diuerſitas iterꝑtatoꝝ in 3ºº figure dictionis. 24.

43 Utrũ ptial' idẽtitas alicuiº hñt' i ſe diuerſas nãs l'rões ad aligd ptipãs vnã illaꝫ ſit cãe appẽtie accĩtis. 25.

44 Utꝝ ſupiº poſſit accidẽ ſuo ifẽioꝛi. 25.

45 Utrũ fallacia accĩtis poſſit cãri ex variatiõe alteriº termi q̃j medij ſyllogiſtici: vl' vtrũ poſſit cãri indiꝛnter ex variatiõe matoꝛ: mi. ꝛ me. ꝛc̃. 25.

46 Utrũ ꝓceſſus a re ſubiecta ad accĩs faciat fallaciã accidentis. 26.

47 Utrũ variatio medij ſit ſufficiẽs nõ exĩtie in fallacia accidẽtis. 27.

48 Utrũ ille palogiſmus: coꝛuſcus coḡ ſcit a te: coꝛuſcº ẽ venies: ḡ ꝛc̃. vtrũ hic ſit fallacia accidentis. 27.

49 Utrũ palogiſmº accidẽtis poſſit fieri negatiue ſicut affirmatiue. 28.

50 Utrũ ſit fallacia extra dictionẽ. 28.

51 Utrũ ab aliq̃ ſũpto cũ determinatione diminuente ad ſumptuꝫ ſimpliciter teneat genera. ꝛc̃. 28.

52 Utrũ terminus cõis poſſit ſupponere ꝓ tota ꝓpõne cuius eſt pars. 29.

53 Utrũ incipiẽs ſic loqui: ego dico falſuꝫ: ſit ſimpl'r verus in dicendo. 30.

54 Utrũ ſcutũ cuiº vna medietas ẽ alba ꝛ alia nigra debeat dici album vel nigrum. ꝛc̃. 30.

55 Utrum ignoꝛantia elenchi ſit locus diſtinctus ab alijs. 31.

56 Utrũ iſta ꝓſequẽtia ſit bona: hoc eſt nõ duplũ: ḡ hoc non eſt duplũ. 31.

Finit tabula.

94/95 0054

Questo libro è delle Sig.ri di Cambrai